Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET

The Workers Museum

Titel: Dansk Handels og Kontormedhjælper-Tidende
Udgiver: De Danske Handelsmedhjælperes Forbund
Udgivelsesår: 1901-1904

BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

Besøg os på Arbejdermuseet

Søg i vores biblioteks- og arkivsamling

Dansk

Handels- og Kontormedhjælper-Tidende.

Organ for Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger.

Redaktionen: Guldbergsgade Nr. 69 A. Aarhus.

Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen: Annagade Nr. 26, 1ste Sal. Aarhus.

Nr. 1. | 1. Januar 1901. | 1. Aarg.

Vore ledende Mænd.

Centralorganisationens Dannelse maatte nødvendigvis medføre den Koncentration af Ledelsen, som er Forudsætningen for en praktisk Arbejdsmetode saavel udad- som indadtil, naar det gælder Administration af en Organisation som vor, der allerede tæller Hundreder af Medlemmer og forhaabentlig snart vil evne at samle Kolleger i tusindvis under sit Banner. De Kolleger, der i Forbindelse med Forretningsføreren udgør Centralorganisationens administrative Myndighed — Forretningsudvalget — samt Redaktøren af »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«, ere imidlertid ikke personlig kendte af den store Masse af de mange Hundrede mandlige og kvindelige Kolleger, der allerede have sluttet sig til vore Foreninger Landet over — dertil har Organisationsbevægelsen indenfor vor Stand antaget en for omfattende Karakter.

Vi begynde derfor en Række biografiske Skildringer af ovennævnte Kolleger, idet vi føle os overbevist om, at alle vore Medlemmer ønsker nærmere at lære de Mænd at kende, i hvis Haand deres Repræsentanter har lagt Landsorganisationens Ledelse. Vi aabner Rækken med Centralorganisationens Forretningsfører

Axel Gundel.

Sin Stand skylder man alt,
hvad man kan udrette!

Denne Omskrivning af Rasmus Rasks' kendte Valgsprog kan med fuld Ret sættes som Motto over en Skildring af den Mand, der staar i Spidsen for Organisationsbevægelsen blandt Handels- og Kontormedhjælperne i Danmark, og uden hvem Centralorganisationen næppe havde været en Kendsgerning.

Axel Emil Gundel fødtes i København den 1. August 1873 — en Dato, der aldrig vil glemmes i vor Organisations Historie; thi netop 24 Aar efter, den 1. August 1897, dannedes den første danske Handels- og Kontormedhjælperforening i København — det var som om Nornen forudsagde den lille Verdensborger hans Livsopgave som Standens Organisator.

Da Axel Gundel var 7 Aar gammel, blev han optaget paa det kongelige Opfostringshus i København og det planmæssige, men trange pædagogiske System, hvorefter denne Institution virker, har sikkert bidraget sit til at gøre ham til moden Mand tidligere end de fleste.

Da Tiden kom, hvor Axel Gundel skulde træde ud i Livet var det nok ikke med hans gode Vilje, at han indrulleredes i Merkur-Sønnernes Rækker, men han skulde — og man fristes til at sige heldigvis — være Købmand og bag Disken i Onkelen, Købmand Anthon Gundels betydelige Forretning i Nyborg, hvor han indviedes i Handelens Mysterium, lærte Faget — og lærte det til Gavn.

Allerede som Lærling begik han sit første journalistiske Forsøg, og det skal noteres som et betegnende Træk for hele hans tidlig udviklede Selvstændighed, at det drejede sig om intet mindre end en med Navn underskreven Kritik i et Nyborgblad af en kongelig dansk Embedsmand, der efter den unge Handelslærlings Mening misforstod sin Stilling som Repræsentant for en Statsinstitution, der skal drage Omsorg for Handelens Fremme og Udvikling i vort Land.

Efter endt Læretid fik Gundel Engagement i Kerteminde og derefter i Nykøbing p. F. og fik samtidig Lejlighed til at udvide sine Branchekundskaber til næsten alle Felter indenfor Butikshandelen. I 1896 kom han til København, hvor han fik Ansættelse paa Kontoret i en større Fabriksvirksomhed.

Den 1. August 1897 dannedes »De danske Handelsmedhjælperes Forbund« af nogle københavnske Kolonialmedhjælpere og Gundel indmeldte sig straks i den nystiftede Forening. Fra nu af begynder der en ny og afgørende Epoke i hans Liv; med den største Interesse kastede han sig i Breschen for den unge Bevægelse og en Maaned efter sin Indmeldelse i »Forbundet« havde han Sæde i Bestyrelsen.

Det skortede paa Folk med ledende Evne under de første ret famlende Forsøg. Gundel havde aldrig tidligere beskæftiget sig med Foreningsspørgsmaal, men hans hurtige Opfattelsesevne og klare Blik gjorde ham snart til et fremragende Medlem af »Forbundets« Ledelse, og da den unge Organisation paabegyndte de betydelige Forarbejder til Adressen til Rigsdagen angaaende Helsøndagslukningen, lagdes dette i hans Haand.

I August 1898 valgtes han til Forbundets Formand, netop paa en Tid, hvor Medlemsantallet havde naaet sit laveste Punkt, hvor Modløshed havde grebet Medlemmerne og hvor næsten alle forudsagde Organisationsbevægelsens snarlige Undergang. Men Gundel sagde til sig selv: Nej! nu skal Organisationstanken sejre.

Og han begyndte Arbejdet paany. Brancheagitationer begyndte, og naar Gundel efter en lang, anstrængende Arbejdsdag kom hjem, tog han fat paa Organisationsarbejdet — enten som Taler ved Agitationsmøderne eller han satte sig til at arbejde til langt ud paa Natten for at besørge »Forbundets« Forretninger — for efter nogle Timers Søvn atter at begynde sin daglige Gerning. Ved Slutningen af Vinteren 1898—99 var Medlemsantallet bragt betydelig op og i Sommeren 1899 reorganiseredes Fællesforeningen paa Gundels Initiativ i de nu bestaaende københavnske Fagafdelinger.

Glædeligt Nytaar!

Gundel var paa dette Tidspunkt ved et Tilfælde kommen i Besiddelse af den fornødne Kapital til Grundlæggelse af en selvstændig Virksomhed; han havde et udmærket Tilbud paa Haanden, der efter alt at dømme vilde garantere ham en sikker Fremtid, men samtidig nødsage ham til at trække sig tilbage fra sit Arbejde i Organisationens Tjeneste. Han valgte at blive paa sin Post fremfor at konsolidere sin Stilling og han anvendte nu næsten hele sin Tid til Arbejde for den Bevægelse, hvortil han følte sig knyttet med Liv og Sjæl.

Agitationen i Vinteren 1899—1900 dreves med samme Udholdenhed som den foregaaende Vinter, men under de mangeartede Hindringer som Forholdene i Hovedstaden lægger i Vejen for hurtig Fremgang af Organisationsbevægelsen, gik det kun langsomt med Fremgangen, trods de store Anstrængelser, der udfoldedes og de personlige Ofre, som Gundel i første Række bragte. Gundel indsaa, at der maatte slaas et Hovedslag. De to store Møder afholdtes, Medlemsantallet bragtes atter betydeligt i Vejret, og kort efter begyndte Gundel sin Agitationsrejse i Provinserne. Denne Rejses Forløb er for kendt til at skulle omtales her; en Overenskomst bragtes i Stand med de jyske Foreninger, og nu kastede Gundel sig med Iver over sin gamle Plan: Sammenslutning af samtlige Handels- og Kontormedhjælperforeninger i Danmark. Det skyldtes væsentlig ham, at Delegeretmødet i Aarhus i September kom i Stand, og her valgtes han under stormende Ovationer til den nydannede Centralorganisations Forretningsfører.

Den Skildring, vi her i store Træk have givet af Gundel, overflødiggør en nærmere Karakteristik af hans Person. Han er i Besiddelse af ubetinget organisatorisk Talent, og hans hele Naturel giver hos ham Organisatoren Fortrinet for Agitatoren. Han forstaar at fængsle sine Tilhørere, selv om hans Foredrag strækker sig over Timer, men hans Tale kulminerer aldrig i den flammende Begejstring og agitatoriske Lidenskab, der bliver til Fængstof i Agitatorens Mund. Gundel taler mere til Hjærnerne end til Hjærterne.

Saglig som Taler; handlekraftig, udholdende og lidet tilbøjelig til at opgive en engang fattet Plan som Organisator, ere karakteristiske Egenskaber for den Mand, der som ingen anden har sat sit eget Jeg ind paa at føre vor Sag fremad til Sejr.

V. H., Kbhvn.

Til Landorganisationen.

Det er Sejrens store Varsel, naar det lyder over Lande:
Hver en Mand er med i Striden for det grænsesatte Maal;
intet Offer bliver skyet, for at Haabet ej skal strande
paa de farefulde Skær under Kampens Lid og Taal;
ingen Modstand er os større, end vor Evne kan
den strække
død til Jorden som en Drage, der har vogtet
Tiders Savn.
Intet, intet er for meget, for de Tusinder at vække,
naar det gælder om at vinde for at give Standen Navn!

Det var Frihedspust at mærke, da det gjalded'
over Lande,
at de mange Flokke smaa nu var samlet til en Hær.
Det blev Sejrens stolte Fane plantet paa de jyske Strande;
det blev Æren for de Kampe, som vi bravt har
kæmpet her
i vor store By, hvor »Trangen« allerførst har kaldt
til Vaaben
for en Stand saa stor i Masse, men saa ringe kun
i Magt,
for en vældig Stand, som Skæbnen gav et
Verdensnavn i Daaben,
hvis Bevarelse maa være Standens Tjenere en Pagt.

Hold nu sammen Kammerater, lad det givne Løfte være
saa uløselig som Natten fra den sollyse Dag;
giv din Styrke og dit Vid, naar det gælder
Standens Ære,
husk Devisen er — »kun fremad« — flammebrændt
i Sejrens Flag,
og den store Dag vil komme, da vi alle se tilbage
paa et Maal, som er vundet af de unges stærke Hær.
Slut jer sammen, slut jer sammen, der vil komme
strenge Dage,
der skal kæmpes, der skal lides, før vi Sejren
hjemad bær!

København, i Oktober 1900.

Jørgen V. Gjerding.

Et Opraab!

Efter Delegeretmødet i September 1900 har man udadtil ikke sporet synderlig til Centralorganisationen af de danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger. Hr. Gundels Rundrejse kunde jo kun uegentlig betragtes som et saadant Udslag, idet de enkelte Klubber jo — naturligt nok — selv bar de i Forbindelse med Rejsen løbende Udgifter.

Med det første Nummer af »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« træder Organisationen i egentlig Forstand først ret ud i Livet. Vi staa nu samlede om ét Organ og kan følge Bevægelsen hele Landet over, dette er et mægtigt Enhedsmærke.

Jeg er ikke fri for at betragte det som epokegørende; — det første Nummer af Bladet, paa Aarets første Dag, eller — om man er en Tilhænger af Aarhundredets Begyndelse med 1901 — det første Nummer af Bladet paa den første Dag i det tyvende Aarhundrede, se der har vi — i faa Ord — en stor Tanke, der varsler en Uendelighed af godt for vor Sag. Saa ung, som denne er, saa ung som vort Blad, — saa ungt begejstrede skal vi være, — offervillige, hengivne, troende paa vor Sag og dens Retfærdighed. Thi det er Særkendet for al Ungdom: Kraft, Begejstring, Offervillighed, jo større Offer des større synes Sagen én at blive.

Vi ere unge, og vi ville vedblive at være unge, vil ikke lade det daglige Livs Slid gøre os gamle før Tiden, det er Maalet i sin højeste Potens, men for at gennemføre det, bruge vi Kræfter, Kræfter, der i Skrift og Tale kan føre Sagen videre til alle de, der dels stille sig lunkne dels afvisende, de skal og maa vækkes, — men dertil behøves i første Instans Penge, Penge og atter Penge!

Vi har oprettet et Begreb, der hedder Hovedkassen, jeg siger Begreb, thi meget mere er den ikke, det er da vor Opgave, vi, som først har forstaaet Sagens Betydning, at bringe de Ofre vor Begejstring for Sagen og vore Midler tillade.

Og her er jeg kommet til Pointet i mit Indlæg. Vi har alt i Orden i Maskineriet, Foreningerne, Medlemmerne og vore Førere, men »Olien«, der skal smøre Maskineriet og bringe det til at gaa støt og jævnt, den er det kun smaat bevendt med. Det kan i Følge Sagens Natur ikke være anderledes. En ung Organisation, som allerede har paataget sig en Del Forpligtelser, der *skal* udredes, kan ikke faa store Midler at raade over; men det er en Livsbetingelse for os selv at hjælpe os ud over dette Punkt, vi bør ikke stille os hverken tøvende eller afvisende her, blot hver giver lidt, giver efter Evne, saa skal vi snart faa Penge i Kassen.

Jeg ser mangt et Medlem, der kun ugerne er gaaet med til den sølle Krone om Maaneden, vende sig uvillig bort, naar disse Linier kuldkaster hans Haab om Resultater for den erlagte Krone, jeg ser ham vende sit døve Øre til; den, der gør det, har kun forstaaet Betydningen af vor Organisation halvt, han er allerede gennemtrængt af den almindelige Handelens Aand, der fordrer to Kroner igen, hvor en er erlagt.

Jeg kan trøste ham med, at vi ikke ønske mere af ham end den enkelte Krone; disse Linier ere adresserede til alle de mange, der ved at Øjeblikket *skal* benyttes, der ane Betydningen af vor Sag, har Forstaaelsen af Rækkevidden af Følgerne, om Bevægelsen skulde ligge brak paa Grund af manglende Midler. Der er mange Landsdele endnu, der er urørt af Bevægelsen, der er København, som langt fra er vakt, trods alt hvad der hidtil er ofret. Men det bør ikke trætte os, vi kan arbejde tilsyneladende resultatløst, Gang efter

Gang, for da pludselig at se Strømmen vende sig; — derfor kom med de frivillige Bidrag, det er Penge, der vil komme igen med Renter og Renters Rente, lad derfor de nye Tider, der oprinde for Menneskeheden med det nye Aarhundrede, lad dem ogsaa bringe nye Tider for os, for den unge Handelsstand. Betragt det som en Æressag, at være blandt de første, giv uden Smaalighed, men, giv meget eller lidt, giv frem for alt af Begejstring for vor Sag. Lad ikke Førerne være ene om at drage Læsset, men bær selv Førerne frem imod de Maal, der skimtes i det Fjerne, saaledes og kun saaledes bliver Sagen *vor* Sag, og ikke Enkeltmandsarbejde i en karrig Jordbund.

Kolleger over hele Landet! Vis, at I ere værdige at staa blandt de Første i Bevægelsen, vis, at I har den rette Forstaaelse af Sagen, vær med til at drage Læsset selv, og sæt eder ikke op paa dette, for at lade eder trække af andre.

Kom med eders Bidrag til Hovedkassens Agitationsfond, stort eller lille, tøv ikke.

Lad Listen blive baade lang og fyldig.

Et Leve for vor Sag! Held og Lykke, og lad nye Tider oprinde for os ogsaa!

Å. Hyllested.

Sammen med ovenstaaende Artikel modtog jeg fra Hr. Hyllested en Konvolut med 10 Kr.

Det er følte Tanker, der gaar gennem Hr. Hyllesteds Ord, og det er sandelig som et Pust fra en lysere og mere forstaaende Tid, at man — midt i den Vrangvillie man daglig maa bekæmpe — ser en Mand lade Handling følge saa umiddelbart efter Tanke og Ord.

Artiklen behøver iøvrigt ingen Kommentarer. Det er ejheller Tiden nu at fremkomme med Beretning om den unge Centralorganisations Virksomhed. Der kan absolut intet fordres efter dens 2 Maaneders Bestaaen. Ligesom Dampmaskinen for at kunne trække Arbejdsmaskinerne maa hjælpes over »det døde Punkt«, og først naar denne Hjælp er til Stede, er i Stand til at blive det uundværlige Redskab i Menneskets Haand som den er, ligesaa maa Centralorganisationen, som nu er opfundet og bygget, ved et energisk kraftigt Snuptag føres over »det døde Punkt«, for at dens Maskineri skal kunne udrette det værdifulde Arbejde, som var tilsigtet med Opfindelsen og med dennes Udtræden i Livet.

Det er Pointet i Hyllesteds Artikel. Og det er desværre altfor sandt. Det er Penge, der mangler, det er Penge, der skal bringe Centralorganisationen ud over »det døde Punkt«.

Og jeg tror fuldt og fast, at der er mange Kolleger, der vil være med til dette Snuptag, mange der ikke vil sky et lille pekuniært Offer i Bevidstheden om den Stolthed og Glæde, der vil fylde dem den Dag, Centralorganisationen staar i sit fuldeste Flor, mægtig at løse alle de store og vanskelige Opgaver, der paahviler den, og da med berettiget Sejrsstolthed kan udbryde:

Ogsaa jeg var med, ogsaa jeg skubbede paa, at Maskinen kunde komme i Gang, komme over »det døde Punkt«.

Da jeg fortalte de københavnske Manufakturmedhjælperes Formand, Hr. V. S. Jensen, om Hyllesteds Artikel, sagde han øjeblikkelig paa sin egen drastiske Maade:

Det er en »Svend« denne Hyllested. Vil Du ogsaa tegne mig for 10 Kr.

Gid alle ligesaa resolut, ligesaa offervilligt og med ligesaa stor Kærlighed til Formaalet vilde yde sin Skærv, og jeg garanterer, at Centralorganisationens Maskineri om føje Tid vil staa med fuld Damp oppe — prustende og stønnende — parat til ved sin mægtige Kraftudfoldelse at trække Handels- og Kontormedhjælperstanden mange Tusinde Mile bort fra de usle Løn- og Arbejdsvilkaar, hvorunder den nu sukker. Og det døde Punkt kommer ikke igen. Centralorganisationens Kraftmaskine er nemlig ikke som andre Dampmaskiner. Naar den en Gang med Fynd og Klem er sat i Gang, saa gaar den i al Evighed — blot den

„bliver smurt".

Axel Gundel.

Engageringssagen.

Centralorganisationen søger Plads for nedennævnte og anmoder ærede ekstraordinære og ordinære Medlemmer om hurtigst at give Bestyrelsen Meddelelse om eventuelle ledige Pladser.

Pladser søges.

28) En Kolonial-Kommis, 19½ Aar, søger Plads straks eller senere. Anbefales af sin nuværende Principal.

29) En Kontorist, som har aftjent sin Værnepligt i Sommer, søger Plads snarest. Har Handelsexamen med 1. Karakter. Prima Referencer.

30) En Kommis, 23 Aar og militærfri, søger Plads i en Kolonial- og Urtekramforretning grundet paa, at den Forretning, hvori han sidst har været beskæftiget, nu er ophævet.

31) En yngre Kommis, oplært i en Urtekram- og Kolonialforretning, kan ogsaa alm. Bogholderi, søger Plads straks eller senere. Han anbefales paa det bedste af sin nuværende Principal.

32) En ung Kommis, oplært i en Special Malervarer- og Tapetforretning, søger Plads til 1. Marts eller April 1901. Vedkommende ønsker at skifte for at lære andre Forhold at kende og anbefales af sin Principal.

33) En Kommis, 21 Aar, kendt med enkelt og dobbelt Bogholderi og Kontorarbejde i det Hele taget, søger Plads snarest.

34) En Kommis, militærfri, kendt med alt indenfor Manufakturbranchen, søger Plads til 1. Januar 1901.

35) En yngre Manufakturkommis, 22 Aar, Jyde, søger Plads til Foraaret i en større Manufakturforretning i København.

Vedkommende er kendt med alt indenfor Branchen.

Vi ville være d'Hrr. Principaler, der have Pladser ledige, taknemlige for Meddelelse derom. Saadanne Meddelelser optages gratis i »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«.

Meddelelser bedes sendte til Robert Petersen, Immervad 6, Aarhus

Foreningsmeddelelser.

Aarhus.

Tirsdag den 4. December afholdtes Diskussionsmøde i Handels- og Kontoristforeningen; ca. 30 Medlemmer havde givet Møde.

V. Pedersen gav en Oversigt over Resultaterne af Gundels Foredrag i de forskellige jydske Byer, han havde besøgt. Aalborg var gaaet foran alle andre Byer, idet den havde faaet ca. 50 ny Indmeldelser ved Foredraget, hvortil maa fremføres til Sammenligning, at Aarhus-Foreningen maatte nøjes med ca. 20 nye Indmeldelser. Taleren meddelte derefter i et kortere Foredrag, hvad der hidtil var gjort for at faa Helsøndagslukningen gennemført ved Lov; det var jo ikke stort, der endnu var opnaaet i den Retning, men man nærede det bedste Haab om at faa et Lovforslag frem allerede i denne Rigsdagssamling, og dette maatte betragtes som et stort Fremskridt under de nuværende politiske Forhold.

W. Flack foreslog Afholdelsen af en lille Festlighed indenfor Foreningen, f. Eks. et Bal, for om muligt at samle Medlemmerne, at disse kunde lære hinanden at kende.

V. Pedersen fremhævede, at Bestyrelsen flere Gange havde drøftet dette Spørgsmaal uden noget egentlig Resultat. Han foreslog nedsat et Udvalg til at undersøge, om der var Stemning for Afholdelsen af et Bal og til eventuelt at foretage de nødvendige Skridt til dettes Afholdelse.

Dette vedtoges enstemmigt.

Som Medlemmer af dette Udvalg blev derefter valgt Flack, Agger og Hansen samt fra Bestyrelsen til Supplering Olesen.

Der forelaa til Underskrift af Sygekassens Medlemmer en Adresse til Regering og Rigsdag om i indeværende Rigsdagssamling at foretage Skridt til Forbedring af den offentlige Sygepleje, hvilken Adresse underskreves af de tilstedeværende Sygekassemedlemmer.

Fra »Dansk Gabelsberger Stenografforbund« var modtaget nogle Eksemplarer af Vejledning i »Dansk Gabelsberger Stenografi«, som omdeltes til Medlemmerne.

Mødet sluttede Kl. 11.

Esbjerg.

Medlemsmøde Onsdag den 9. Januar og Onsdag den 23. Januar, begge Gange Kl. 9 Aften paa Hotel »Spangsberg«.

Foredrag og Diskussion. Nærmere pr. Brevkort.

Horsens.

Foreningen afholdt en ekstraordinær Generalforsamling den 14. December 1900 med følgende Dagsorden:

1. Forslag til Ændring i Lovenes Paragrafer 2, 3, 6 og 15 i Anledning af Foreningens Indmeldelse i Centralorganisationen.
2. Valg af 2 Suppleanter. De fratraadte ere: Kommis Th. Bertelsen og Kommis P. M. Pedersen, der begge ere bortrejste.
3. Valg af en Revisor i Stedet for Bankassistent Max Christensen. der fra 1ste Januar 1901 har udmeldt sig af Foreningen.
4) Eventuelt

Formanden, Prokurist P. Tang, bød Velkommen og foreslog Valget af en Dirigent. Kommis Chr. Christensen valgtes.

Sekretæren, Bogholder A. F. L. Schibler, meddelte derefter, at der til Behandling forelaa de som Følge af Foreningens Indtrædelse i »Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger« nødvendige Lovændringer, der, efter nøjagtig Drøftelse, alle vedtoges enstemmigt.

Derefter foretoges Valg af to Suppleanter og en Revisor.

Til Suppleanter valgtes:

Kommis M. Christensen og
» R. E. Hansen.

Til Revisor:

Jernbaneassistent Ingemann Ølsgaard.

Sekretæren oplyste derefter, at Bestyrelsen havde vedtaget efter Nytaar at indbyde til Kursus i Sprog, Regning, Skrivning og Stenografi samt at lade afholde en Række Foredrag om Varekundskab, saafremt der viste sig tilstrækkelig Interesse hos Medlemmerne derfor, og opfordrede til talrigt Møde ved disse. Han bad indtrængende Medlemmerne agitere for kraftig Tilgang til Foreningen, ogsaa blandt Damerne. Da ingen yderligere forlangte Ordet, sluttede Generalforsamlingen.

København.

Kolonialmedhjælpernes faglige Organisation.

Medlemmernes Opmærksomhed henledes paa, at Organisationens Lokale fra 1. Januar 1901 er

„Nørrehus“,

Hj. af Frederiksborggade og Nørre Farimagsgade. Lokalet er paa 1. Sal, Indgang ad Frederiksborggade, smukt og hyggeligt med elektrisk Belysning. I Januar almindelige Mødeaftener Onsdagene den 2., 9., 16., 23. og 30. Medlemmer kunne medtage Besøgende.

Lokalets centrale Beliggenhed gør det bekvemt for alle Medlemmerne.

Agitationsmøder i Januar.

Søndag den 6. Januar Kl. 1 pr. **Agitationsmøde for Damer** beskæftigede i Kolonial-, Kaffe-, The-, Chocolade- og Confectureforretninger o. lign.

Mødet afholdes i »Dansk Kvindesamfunds« Lokale Nørregade Nr. 33, Stuen. Hr. K. Hintz indleder.

Obs. „Kun for Damer“. Obs.

Paa Østerbro Agitationsmøde

i Cafe »Rosenlund«, Østerbrogade Nr. 68, Tirsdagen den 8. ds. Kl. 9 Aften.

Paa Nørrebro Agitationsmøde

Korsgade Nr. 49, 1. Sal, Torsdag den 17. ds. Kl. 9 Aften.

For Vesterbro og Frederiksberg

paa »St. Thomas«, Frederiksberg Alle, Tirsdagen den 22. ds. Kl. 9 Aften.

Agiter for Tilslutning til disse Møder! Tag Kolleger med!

Ærede Medlemmnr, som ere i Besiddelse af Bøger til Optælling af Fagets Udøvere, anmodes om at aflevere disse til Formanden paa de almindelige Onsdags Mødeaftener, eller sende disse pr. Post til ham.

Formandens Adresse:
P. E. Jørgensen, Strandboulevard Nr. 13, Ø.

Kassererens Adresse:
H. Kr. Hansen, Olufsvej Nr. 6, 4. Sal, Ø.

Obs.! Kursus. Obs.!

Søndag den 6. Januar Kl. 1 pr. paabegyndes Undervisningen atter, efter endt Juleferie, evt. i Bogholderi, hvorfor vi bede alle, som ere indtegnede til dette Fag, give Møde

Nogle faa Indmeldelser kunne modtages, skriftlig Anmeldelse herom modtages snarest, og bedes stilet til **K. Hintz, Oehlenschlægersgade Nr. 50.**

Undervisningssted: Skolen, Absalonsgade Nr. 3, Stuen. Undervisningen ledes af Hr. cand. phil. J. Tingvad.

Bestyrelsen.

Kontormedhjælpernes Organisation.

Branche- og Medlems-Møder afholdes i Januar efter nærmere skriftlig Indbydelse. Møderne afholdes i vore Lokaler i Cafè »Alaska«, Købmagergade, der ere aabne for Medlemmerne hver Tirsdag Aften fra Kl. 9. Danske og udenlandske Uge- og Tidsskrifter ere fremlagte til Medlemmernes Disposition. Mød talrigt og tag Kolleger udenfor Organisationen med til vore Møder!

Formandens Adresse: V. Hansen, Mysundegade Nr. 26, 4. S., V. (Træffes i Reglen hver Søgnedag fra Kl. 7—8).

Kassererens Adresse: H. Jensen, Kronprinsensvej Nr. 35 F.

Bestyrelsen.

Manufakturmedhjælpernes Organisation.

Lokalerne i Cafè »Alaska«, Købmagergade, ere aabne for Medlemmerne hver Tirsdag Aften fra Kl. 9.

Formandens Adresse: V. S. Jensen, Valdemarsgade Nr. 57, St., V.

Kassererens Adresse: Thyge Hansen, Flensborggade Nr. 19, 2. Sal, V. Bestyrelsen.

Aalborg.

Generalforsamling afholdtes den 11. December 1900. Hr. C. Johansen dirigerede.

1) Lovændringer. Formanden gennemgik Lovene, der overalt ændredes i Overensstemmelse med Gentralorganisationens. Saaledes optoges ordlydende dennes Program saavelsom de øvrige vigtigere Bestemmelser om Kontingent, Grænserne for Medlemmers Optagalse osv.

2) Agitationen drøftedes derpaa, og det vedtoges i Februar at afholde et større offentlig Møde med en eller flere fremmede Talere samt at udsende et Cirkulære til alle herværende Kolleger med indtrængende Anmodning om at slutte sig til Organisationen. Endvidere paapegedes det fra flere Sider, at der absolut Haand i Haand hermed maatte gaa en energisk mundtlig Agitation, hvor enhver føler det som sin Pligt aldrig at lade nogen Lejlighed gaa tabt til at vinde en udenforstaaende Kollega for vor Sag. Forhaabentlig vil vore ærede Medlemmer gøre deres yderste i saa Henseende, saa at vi i den nærmeste Tid kan have rigelig Tilgang af Medlemmer saavel Damer som Herrer.

3) Udenfor Dagsordenen foreslog flere Medlemmer, at Foreningen ligesom forrige Aar traf Arangement med den herværende Foredragsforening, saaledes at vore Medlemmer faar Adgsngskort til Foredragene. Det vedtoges at træffe et saadant Arrangement, samt at Medlemmerne skulde betale Kortet med samme Pris som Foreningen, antagelig 25 Øre aarlig.

Ved Generalforsamlingen indmeldtes adskillige ny Medlemmer, deriblandt endnu et Par kvindelige Kolleger. *C.*

K. f. O.

Festen den 6. Januar i „Cityhus“.

Denne med Længsel længe ventede aarlige Fest tegner til, efter alt at dømme, at blive en Succes for K. f. O.

Det righoldige og smukke Program, som bydes af vore fineste og bedste Kræfter fra det kgl. Kapel og Sangerkor i Forbindelse med en af vore mest yndede og populære Skuespillere, lovede paa Forhaand en stærk Tilslutning. Festudvalget har da næsten ogsaa afhændet alle sine Billetter, Resten, der er tilbage, bede vi Medlemmer, som endnu ikke have erholdt nogen, sikre sig senest Onsdag den 2. Januar i Organisationens nye Lokale »Nørrehus«, hvor Festudvalget er til Stede.

Billetpriserne ere 50 & 35 Øre.

Balbaand løses i Salen.

Forlang Program!

Festudvalget.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør: Vald. Pedersen, Aarhus.
Chr. Andersens Bogtrykkeri, Aarhus.

Dansk
Handels- og Kontormedhjælper-Tidende.

Organ for Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger.

Redaktionen: Guldbergsgade Nr. 69 A. Aarhus.

Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen: Annagade Nr. 26, 1ste Sal. Aarhus.

Nr. 2. | 15. Januar 1901. | 1. Aarg.

☞ Artikler og Meddelelser til »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Udgivelsen af det Nummer, i hvilket de ønskes optagne.

Skal vi sove videre?

Naar man efter en anstrængende Dag kommer fra Butik eller Kontor, naar Hjernen har arbejdet sig træt tilligemed Legemet, da længes man efter Hvile og efter hurtigst mulig at kunne putte sig under Dynen for at sove. Det trætte Legeme hviler, men næste Morgen er Hjernen atter parat til at tage et Livtag med store og smaa Tal, og gaar villig i Lag med de til den stillede Opgaver.

Det er herligt at sove.

Dog kan man ogsaa sove, naar man er lysvaagen, — og desværre — det gør mange af de stakkels Mennesker, som vandre her paa denne syndige Jord. Se til Medlemmerne af *vor egen Stand.* Maa jeg spørge: hvormange af de ca. 18,000 Handels- og Kontormedhjælpere som findes her i vort lille Land, hvor mange af dem sover ikke aandeligt?

Hvor mange af dem har Interesse for det, som vedkommer Standen og derigennem dem selv, hvor mange har egentlig tænkt over, hvad *en Stand* vil sige, hvor mange Kolleger findes i Danmark, som ærligt og redeligt vil sige: for min Stand vil jeg arbejde alt det, jeg kan, — vil den lægge Beslag paa min Fritid, skal jeg med Glæde ofre den til den, — af yderste Evne vil jeg gøre mit til, at den hæves og respekteres som Stand. Hvor mange vil sige saa og gøre derefter?

Hvor er Kollegialitets- og Standsfølelsen hos Størsteparten af de danske Handels- og Kontormedhjælpere?

Den sover!

Ja, Kolleger, desværre, den sover og den sover haardt.

Men, vaagn op Kolleger, gnid Søvnen af Øjnene og se Eder rigtig om, spring ud af Fjerene og leg med. Der staar vigtige Ting paa »Dagsordenen«, og der er nok at tage fat paa. Søg at gøre begribeligt for Eder selv, hvad det vil sige at tilhøre *Eders egen Stand,* søg at se Eders egne Svagheder og vend saa Baaden og styr hen mod Fartøjet, som er parat til at tage Eder indenbords.

Kolleger, i det Fartøj staar Kaptejnen med sine gæve Styrmænd og Hjælpere, og har I først prajet det, da vil I blive hilst med Glæde, selv om I kun kan paatage Eder Arbejdet som simpel Matros.

I et nyt Hundredaars første Aar er vi lige gledet ind, gid Fartøjet »Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælpere« ved Aarets Udgang maa kunne se tilbage paa *en lykkelig Sejlads* og gid inden alt for mange Aar er gaaet *alle Kolleger* maa være stolte af at høre til dets Besætning.

Haanden paa Hjertet Manne, her maa ingen være bange for at gaa til Vejrs!

Aarhus, den 7. Januar 1901.

Robert Petersen.

Vort Program belyst!

Gundels Foredrag.

Det Foredrag, Forretningsføreren holdt paa sin i December afsluttede Agitationsrejse i Jylland, har mere end almindelig Interesse, da Hr. Gundel ved denne Lejlighed gik meget udførlig ind paa de forskellige Programpunkter. Det glæder os derfor at kunne bringe et udførligt Referat af samme, udarbejdet efter Hr. Gundels Manuskript. Foredraget lød saaledes:

Efter at Gundel kort havde omtalt den danske Handels- og Kontormedhjælper-Bevægelses Fremkomst og videre Forløb, under hvilken han udtalte sin Glæde over Dannelsen af Landsorganisationen, gik han over til at tale om Betydningen af en Organisation. Betydningen af at være organiserede er i faa Ord sagt det, at man ved at løfte i Flok formaar at løfte en mange Gange tungere Byrde, end den enkelte er i Stand til.

Paa nærværende Tidspunkt er det ganske umuligt for den enkelte at faa selv de mest beskedne Krav gennemført, men det er jo ganske klart, at stod vi samlede blot den overvejende Del af Standens Medlemmer, saa vilde man kunne gennemføre de Reformer, som vi anse for nødvendige for vor Stands Trivsel.

Dette har saa godt som alle andre Stænder for Aar tilbage forstaaet. Det var Arbejderne der gik i Spidsen med den faglige Sammenslutning; men Eksemplet er fulgt af Akademikere, Stats- og Kommunefunktionærer, Musikere o. s. fr.

Man maa saaledes ønske, at Handels- og Kontormedhjælperne snart maa forstaa, at de aldeles ikke er for fine til at være Medlem af deres faglige Organisation, for fine til varetage deres egne Interesser; men at denne Vej netop er den eneste til Opnaaelse af bedre Løn- & Arbejdsvilkaar. Selve Indenrigsminister Bramsen havde udtalt i Folketinget, da Statsarbejdernes Lønninger vare under Behandling, at Arbejderne maatte organisere sig og gennemføre deres Krav gennem Organisationen: der var ingen anden Vej at gaa. Ogsaa vor Tids Arbejdsgivere ere glade ved Arbejdernes Organisation.

Mange leve i den Tro, at Stillingen som Handels- og Kontormedhjælper kun er et kort Overgangsstadium til den selvstændige Stilling. Dette er en aabenbar Vildfarelse, Udviklingen gaar paa alle Felter i Retning af Stordrift, og det kan kun medføre, at der bliver færre Chefer med mange Medhjælpere.

Taleren kommer ind paa en Omtale af Farmaceuternes Organisation, som i dens 10-aarige Bestaaen har formaaet at gøre sig aldeles uundværlig. Farmaceuterne har faaet 25—50 pCt. Løntillæg, kortere Arbejdstid og Kost- og Logisystemet afskaffet; alt kun ved det gode Sammenhold og den Forstaaelse, der gennemsyrer denne Stands Medlemmer.

Hvad Arbejderne har opnaaet gennem deres Organisation, behøver ikke at omtales.

Ingen kan være blind for den Forandring, der i de sidste tyve Aar er indtraadt i Arbejdernes sociale og økonomiske Stilling i Samfundet.

Som Medhjælperne staa nu, mangler de i al for høj Grad Indflydelse paa de Steder, hvor der kunde gøres noget for at forbedre Forholdene. Forholdet ændres kun ved, at Medhjælperne i sluttet Trop rykker frem med deres Krav; saa skal de nok blive hørt.

Der er en Lysning paa Horisonten.

Handels- og Kontormedhjælperne har i Fortiden tigget, ydmygt bedet om Forbedringer i deres Stillinger. Det ser ud, som om der er ved at opstaa saa megen Mandighed, saa megen Æres-

følelse, at man ikke mere tigger om sin soleklare Ret til at leve menneskeværdigt i det Samfund, man er sat i; men at man fremsætter sine Krav, høfligt — men bestemt.

Paa Delegeretmødet i Aarhus formuleredes disse Krav i et Program, hvorefter Organisationen i Fremtiden skal arbejde.

Det vedtoges at arbejde for »bedre Lønninger«.

Hele Tilværelsen er jo en nervøs Kamp Individ mod Individ for at opnaa de største Fordele, den mest betryggende Form at leve under. Intet Under derfor, at ogsaa vi stræber efter at faa det størst mulige Udbytte af vort Arbejde, saa meget mere som det jo er en Kendsgerning, at den gode og den mindre gode eller daarlige økonomiske Stilling har fuldstændig modsat Indflydelse paa det menneskelige Sind.

Vore Lønninger bevæger sig paa et alt for lavt Niveau. Det gaar vel nogenlunde for de unge Medhjælpere, fordi de kan stille deres Fordringer til Livet noget mindre, og fordi de stundom erholder Støtte fra Hjemmene, men naar Medhjælperne bliver noget ældre, og den naturlige Trang til at sætte eget Bo opstaar, vil det under de nuværende Forhold vise sig umuligt i de fleste Tilfælde at opnaa en saadan Gage, som kan tilfredsstille de voksende Fordringer. Derfor ser vi saa mange af vore Kolleger blive nødsaget til at søge hen i alle andre Livsstillinger; og derfor ser vi alle de fortvivlede Forsøg paa med ingen eller kun en mindre Kapital at skabe selvstændige Stillinger indenfor Handelsstanden — Foretagender, som i Følge hele deres Natur ikke har mange Betingelser for at kunne bestaa i Konkurrencen med de store kapitalstærke Forretninger, og som derfor ogsaa i de fleste Tilfælde gaa til Grunde efter en kort Levetid og efter at have skadet de efter sunde og fornuftige Handelsprincipper funderede Forretninger.

Faa eller ingen Medhjælpere vilde begynde disse Smaaforretninger, hvis de kunde opnaa en Løn, hvorpaa de kunde leve anstændigt med deres Familie.

At Principalerne køber Arbejdskraften saa billigt som muligt, naar de kan faa den, er der intet at sige til; men Medhjælperne burde danne Modvægten ved kun at sælge deres Arbejdskraft saa dyrt som muligt, istedetfor at føre Smudskonkurrence indbyrdes. For at bedre Forholdene, maa vi arbejde hen til Gennemførelsen af en Minimalløn paa 100 Kr. Gennemførelse af Priskurant efter Alder ansaa Taleren for uheldig, da den vilde svække den personlige Dygtighed, derimod mente han, at Forhandling mellem hver enkelt Forretnings Indehaver og Personale samt Organisationen var den eneste naturlige Vej at gaa, for at enhver fik for sit Arbejde det, som Arbejdet var værd.

Angaaende »kortere Arbejdstid« mente Taleren, at det var ubegribeligt, at Principalerne paa dette Punkt ikke havde gennemført en Reform; thi det er jo klart, at jo længere Arbejdstid, desmere slappes Arbejdsevnen, og desmindre dygtigt Arbejde udføres der. Ganske vist har vi en Pligt til at sørge for, at Publikum faar en tilstrækkelig Tid til at gøre sine Indkøb, men det er dog ingenlunde ensbetydende med, at Butikerne skal holdes aabne i 14—16 Timer i Døgnet. Vi maa arbejde for, at Butikerne ere aabne 12 Timer i Døgnet, og at Personalet faar 2 Timer til Hvile og Spisetider, saaledes at den effektive Arbejdsdag bliver 10 Timer. For Kontormedhjælperne maa den 8 Timers Arbejdsdag gennemføres. Ved denne Ordning vil der kun være Gevinst for Principalerne, idet de da altid kan gøre Regning paa at have fuldtud arbejdsdygtige Medhjælpere.

Taleren saa endvidere en stor Betydning i den forkortede Arbejdsdag, derved at Medhjælperne fik Tid til videre Uddannelse, hvad de fleste haardt trænge til, ligesom de ogsaa ville faa Lejlighed til at sætte sig ind i sociale og økonomiske Spørgsmaal og saaledes tilegne sig noget af den sociale Dannelse, som er nødvendig for ethvert almenoplyst Menneske.

Paa disse Omraader træffer man nu kun en sørgelig Uvidenhed blandt Medhjælperne. (Sluttes.)

Forretningsudvalgsmøde i Aarhus

den 9. December 1900.

Centralorganisationens Forretningsudvalg afholdt sit første Møde i Aarhus Søndagen den 9. December. Mødet aabnedes paa »Centralhotellet« Kl. 1. Samtlige Medlemmer af Forretningsudvalget — nemlig foruden Forretningsføreren d'Hrr. V. Hansen (København), Å. Hyllested (Esbjerg), C. Mølbach (Aalborg) og M. Thalund (Hjørring) — vare til Stede; desuden overværedes Mødet af de to aarhusianske Hovedbestyrelsesmedlemmer d'Hrr. Redaktør V. Pedersen og A. Lorentzen.

Forretningsføreren forelagde følgende:

Dagsorden:

1) Valg af Sekretær.
2) Meddelelse angaaende Forretningsførerens Agitationsrejse.
3) Understøttelsesfondet.
4) Engageringsbureauet.
5) Tilvejebringelse af statistisk Materiale.
6) Agitationen.
   a) Agitationen i Provinserne.
   b) do. i København.
7) Forretningsførerens Kaution.
8) »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«.
   a) Bladets Format.
   b) Tidspunktet for Udgivelsen.
   c) Annonceprisen.
   d) Abonnementsprisen.
   e) Expeditionen.
   f) Forslag fra A. Lorentzen (Aarhus).
   g) Redaktørens Selvbestemmelsesret.
9) Eventuelt.

ad 1. Til Sekretær valgtes enstemmig V. Hansen med foreløbig Funktionstid indtil førstkommende Hovedbestyrelsesmøde.

ad 2. Forretningsføreren gav en kort Oversigt over Resultaterne, der vare opnaaede paa hans Agitationsrejse i Jylland. Rejsens Formaal havde fortrinsvis været at skabe Tilslutning til de bestaaende Foreninger, og der var derfor kun dannet en ny Forening, nemlig i Nykøbing paa Morsø. Udbyttet af Rejsen havde været særdeles tilfredsstillende. — Forretningsføreren gav derefter nogle Oplysninger vedrørende Centralorganisationens interne Forhold samt meddelte, at følgende Kolleger vare valgte til Medlemmer af det jyske Agitationsudvalg: d'Hrr. Å. Hyllested (Esbjerg) Th. Hall-Jensen (Viborg) og A. F. L. Schibler (Horsens). Toges til Efterretning.

ad 3. Det vedtoges enstemmig at lade dette Punkt udgaa af Dagsordenen.

ad 4. Forretningsføreren paapegede Nødvendigheden af en Centralisering af Engageringsvæsenet. Den agitatoriske Virksomhed i Vinterhalvaaret nødvendiggjorde imidlertid, at Sagen foreløbig udsattes. Efter en kort Diskussion vedtoges Udsættelsen, saaledes at man indtil videre søger Engageringen ordnet gennem Lederen af Engageringsvæsenet i Aarhus, Hr. Robert Petersen, samt at det paalægges enhver Kollega, der rejser fra sin Plads, straks at meddele dette til ovennævnte.

ad 5. Forretningsføreren omtalte den Betydning i agitatorisk og organisatorisk Henseende, som en nøjagtig Statistik angaaende Forholdene indenfor Handels- og Kontormedhjælperstanden havde for vor Organisations fremtidige Virksomhed, f. Eks. med Hensyn til Ordningen af Understøttelse, Syge- og Begravelsesforsikring, men anbefalede, at der ikke ved dette Møde toges en bestemt Beslutning angaaende Indsamling af statistisk Materiale, da dette Arbejde burde foretages samtidigt og efter en ensartet Plan over hele Landet, hvilket ikke var muligt af pekuniære Grunde, ligesom ogsaa Agitationen i Vinterhalvaaret traadte hindrende i Vejen. Forretningsudvalget burde drøfte dette vigtige Spørgsmaal, men opsætte det forberedende Arbejde til Foraaret.

Thalund mente, at Foreningerne i de mindre Byer var i Stand til at indsamle Materiale paa egen Haand.

Forretningsføreren fandt det uheldigt, at man opfordrede de forskellige Foreninger til egenhændig Virksomhed paa dette Omraade, da det indsamlede Materiales Ordning derved let kunde foregaa paa en saadan Maade, at det blev betydningsløst for den samlede Statistik.

V. Hansen: Foreningerne bør kun optage dette Spørgsmaal efter Samraad med Forretningsføreren. Vi bør udstrække den paatænkte Statistik til at omfatte hele Landet, da en Statistik for enkelte Landsdele kun har underordnet Betydning for vor agitatoriske Virksomhed; for Københavns Vedkommende vil Indsamling af en nogenlunde nøjagtig Statistik frembyde betydelige Vanskeligheder, derfor hellere udsætte Spørgsmaalet end søge at løse en Opgave, der paa nærværende Tidspunkt ikke kan løses tilfredsstillende.

Mølbach og Vald. Pedersen omtalte henholdsvis de Forsøg, der vare gjorte i Aalborg og Aarhus, og meddelte, at Resultaterne ikke havde været tilfredsstillende. Anbefalede derfor Udsættelse.

Hyllested ansaa den foreliggende Sag for at være af den største Betydning for Hovedledelsens saavel som for Foreningsbestyrelsernes Arbejde, men anbefalede ligeledes at udsætte Sagen paa Grund af de forhaandenværende Omstændigheder.

Der førtes endnu en længere interessant Forhandling angaaende Sagen; den førte Diskussion kan resumeres derhen, at Foreningerne ikke bør indsamle og bearbejde statistisk Materiale vedrørende faglige Forhold uden forudgaaende Meddelelse til Forretningsføreren og Samarbejde med denne, samt at Forarbejdet til Tilvejebringelsen af en samlet Fagstatistik paabegyndes saa snart som muligt.

ad 6 a. Forretningsføreren udtalte, at man nu maatte have Opmærksomheden henvendt paa Oprettelsen af nye Foreninger under Centralorganisationen, og at dette Arbejde i Henhold til vor Organisationsform burde foretages af Agitationsudvalgene.

Det vedtoges, at Afdelingen i Aalborg burde søge oprettet nye Afdelinger i Nibe og Hadsund; Viborg i Holstebro; Hjørring i Brønderslev; Esbjerg i Ringkøbing, Kolding, Ribe og paa Fanø; Silkeborg i Herning; Horsens i Vejle og Fredericia; Aarhus i Grenaa, Ebeltoft, Odder og Hammel; Randers i Mariager; Frederikshavn i Sæby.

Endvidere overlodes det til Forretningsføreren at paabegynde en Agitation paa Øerne, naar han maatte anse Tidspunktet for belejligt.

Hyllested ønskede fastslaaet en bestemt Norm for Agitationsudvalgenes Virksomhed.

Angaaende dette Spørgsmaal udspandt der sig en indgaaende Diskussion; de under denne stillede Forslag sammenfattedes i følgende Resolution, der enstemmig vedtoges:

»Forretningsudvalget vedtager, at alle Forhold vedrørende Agitationen for nye Afdelinger underlægges Agitionsudvalgenes Formænd, som i Forbindelse med Udvalgenes øvrige Medlemmer foretager det fornødne, eventuelt overlader til den paagældende Forening selv at arrangere et Møde. Indberetninger til Forretningsføreren skal indgives af den paagældende Afdeling gennem Udvalgenes Formænd, der ligeledes attestere alle Regninger vedrørende Agitationen«.

Der førtes derefter en længere Debat angaaende den skriftlige Agitation, hvorefter følgende Forslag enstemmig vedtoges:

»Det paalægges Forretningsføreren i Forbindelse med V. Hansen saa hurtigt som muligt at udarbejde en Pjece omhandlende den faglige Bevægelse blandt Handels- og Kontormedhjælperne, dens Opkomst og videre Udvikling, bilagt med Beretning om Delegeretmødet i Aarhus og Klargørelse af de enkelte Programpunkter. Pjecen skal leveres til Afdelingerne til den billigst mulige Pris og Bestyrelserne anmodes indtrængende om at drage Omsorg for, at den kommer alle Medlemmerne samt saa mange Ikke-Medlemmer som muligt i Hænde.«

ad 6 b. V. Hansen (Formand for Agitationsudvalget for København og Omegn) gav en Oversigt over de københavnske Afdelingers Stilling og fremhævede Nødvendigheden af, at man i København rejste en Massebevægelse, da det gik for langsomt med Fremgangen under de nuværende Forhold; der skal dannes nye Afdelinger, og de nuværende skal udvikles gennem Brancheudvalg, der sorterer under de nye Afdelingsbestyrelser. Afdelingernes Agitation vil fremmes ved Afholdelsen af store offentlige Fællesmøder som de tidligere afholdte, der have givet tilfredsstillende Resultater. Saadanne Møder koster imidlertid Kr. 100—125 hver og det københavnske Agitationsudvalg anmoder derfor Forretningsudvalget om Tilskud til Afholdelse af store offentlige Agitationsmøder under Henvisning til, at Organisationsbevægelsens Fremgang i København betyder Fremgang for vor Sag over hele Landet.

Der udspandt sig en indgaaende Debat angaaende Agitationen i København, hvorefter det enstemmig vedtoges at yde det ønskede Tilskud.

ad 7. Det vedtoges at udsætte Behandlingen af denne Sag til førstkommende Hovedbestyrelsesmøde.

ad 8 a. Det vedtoges, at »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« skal have samme Format som de københavnske Afdelingers tidligere Organ »Merkur.«

ad 8 b. Det vedtoges, at Bladet skal udkomme den 1. og 15. i hver Maaned.

ad 8 c. Annonceprisen fastsattes til 15 Øre pr. Petitlinie. Naar Meddelelser om Møder etc. ønskes optagne i Bladet paa to Steder i samme Nummer, betragtes den ene som Annonce og skal betales. Meddelelser i almindelig Annonceform skal altid betales.

ad 8 d. Abonnementsprisen fastsættes til 3 Kr. om Aaret.

ad 8 e. Det vedtoges at ordne Ekspeditionen paa samme Maade som »Merkurs« Ekspedition, samt at Afdelingerne under særlige Forhold kunde faa et eventuelt Restoplag af »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« udleveret til Agitation ved Henvendelse til Forretningsføreren.

ad 8 f. A. Lorentzen, foreslog at optage Forretningsannoncer i Bladet. Forslaget forkastedes.

A. Lorentzen foreslog endvidere, at Forretningsførerens Billede optoges i Bladet; Thalund foreslog, at Redaktørens Billede senere fremkom i Bladet. Forslagene vedtoges.

Det vedtoges at offentliggøre biografiske Skildringer af Forretningsudvalgets Medlemmer og Redaktøren.

ad 8 g. Angaaende Redaktørens Selvbestemmelsesret, Rækkevidden af hans Myndighed til at ændre indsendte Manuskripter og Bladets Ledelse førtes der en meget lang Diskussion, i hvilken samtlige Udvalgsmedlemmer og Redaktøren gentagne Gange udtalte sig. Det fremhævedes fra alle Sider, at »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende» burde redigeres efter »Merkur«s Mønster og at den Aand, der gik gennem Bladet, maatte være den samme som i nævnte Organ.

Et Forslag fra Forretningsføreren og A Hyllested om at nedsætte et Redaktionsudvalg bestaaende af to Medlemmer til i Forbindelse med Redaktøren at lede Bladets Redaktion, forkastedes.

V. Hansen stillede følgende Forslag:

»Forretningsføreren er Lokalredaktør for København og modtager alle Manuskripter fra de københavnske Afdelinger. De gennem Forretningsføreren til Hovedredaktøren i Aarhus indsendte Manuskripter maa ikke ændres.«

Efter at Redaktør V. Pedersen havde udtalt sin Tilslutning til Forslaget, vedtoges dette.

ad 9. Hyllested foreslog, at et Forretningsudvalgsmedlem, der selv er forhindret i at deltage i et Forretningsudvalgsmøde, har Ret til at lade sig repræsentere ved et andet Medlem af Forretningsudvalget. Vedtoges.

Forretningsudvalgsmødet sluttedes Kl. 6¾.

V. Hansen,
Sekretær.

Engageringssagen.

Centralorganisationen søger Plads for nedennævnte og anmoder ærede ekstraordinære og ordinære Medlemmer om hurtigst at give Bestyrelsen Meddelelse om eventuelle ledige Pladser.

Pladser søges.

28) En Kolonial-Kommis, 19½ Aar, søger Plads straks eller senere. Anbefales af sin nuværende Principal.

29) En Kontorist, som har aftjent sin Værnepligt i Sommer, søger Plads snarest. Har Handelsexamen med 1. Karakter. Prima Referencer.

30) En Kommis, 23 Aar og militærfri, søger Plads i en Kolonial- og Urtekramforretning grundet paa, at den Forretning, hvori han sidst har været beskæftiget, nu er ophævet.

31) En yngre Kommis, oplært i en Urtekram- og Kolonialforretning, kan ogsaa alm. Bogholderi, søger Plads straks eller senere. Han anbefales paa det bedste af sin nuværende Principal.

32) En ung Kommis, oplært i en Special Malervarer- og Tapetforretning, søger Plads til 1. Marts eller April 1901. Vedkommende ønsker at skifte for at lære andre Forhold at kende og anbefales af sin Principal.

33) En Kommis, 21 Aar, kendt med enkelt og dobbelt Bogholderi og Kontorarbejde i det Hele taget, søger Plads snarest.

34) En Kommis, militærfri, kendt med alt indenfor Manufakturbranchen, søger Plads til 1. Februar 1901.

35) En yngre Manufakturkommis, 22 Aar, Jyde, søger Plads til Foraaret i en større Manufakturforretning i København. — Vedkommende er kendt med alt indenfor Branchen.

Ledig Plads.

36) Til en meget betydelig Kolonial-, Korn-, Foderstof- og Støbegodsforretning, ved en livlig og betydelig Landstation, søges

en dygtig og ikke for ung Kommis. Uden at være i Besiddelse af ekstrafine Referencer og Ordenssans, Paalidelighed og punktlig Ekspedition er al Henvendelse aldeles unødig. — Den eventuelle søgende vil, naar ovenstaaende Egenskaber besiddes, opnaa en god Plads. Billet mrk. »Fin Ekspedient« sendes til underskrevne Robert Petersen i Løbet af 10 Dage.

Vi ville være d'Hrr. Principaler, der have Pladser ledige, taknemlige for Meddelelse derom. Saadanne Meddelelser optages gratis i »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«.

Meddelelser bedes sendte til Robert Petersen, Immervad 6, Aarhus

Foreningsmeddelelser.

Aalborg.

Diskussionsmøde afholdes Onsdagen den 23. Januar Kl. 9 præcis i Hotel »Nationals« Sal. (Indgang gennem Porten.)

Dagsorden.

1. Kvindens Stilling til Organisationen.
2. Engageringssagen.
3. Eventuelt.

Alle Kolleger, saavel kvindelige som mandlige, indbydes.

Bestyrelsen.

Aarhus.

Foreningen arbejder i denne Tid paa at faa Helsøndagslukningen gennemført blandt Manufaktur- og Isenkramhandlere. I den Anledning ere Medhjælperne i disse Forretninger indbudte til Møde i Handels- og Kontoristforeningen henholdsvis Onsdag og Torsdag Aften i denne Uge.

Der paatænkes afholdt et stort offentligt Agitationsmøde med et Par fremmede Talere i Løbet af en Maanedstid.

Esbjerg.

Foreningen »Hermes« afholdt den 9. ds. Foreningsmøde med Foredrag af Hr. Direktør Hassing-Jørgensen »Om Vekselret.« Foredraget, som fortsættes ved Mødet den 23. ds., fulgtes med Interesse af de tilstedeværende Medlemmer, hvoraf var mødt mellem 30—40.

Efter Foredraget blev der paa Forslag af Bestyrelsen oprettet en Læsekres for Medlemmerne. Kontingentet for samme er 75 Øre om Maaneden, hvorfor ydes gennemsnitlig 2 Bøger om Ugen af strængt moderne Literatur.

Der tegnede sig straks over 20 Deltagere, og saafremt man ønsker at blive tegnet, kan dette maaske endnu ske ved hurtig Henvendelse til Formanden. Listen maa af praktiske Grunde sluttes meget snart.

Hjørring.

Foreningens dygtige Formand, Hr. A. Ipsen, har desværre nedlagt sit Mandat paa et Bestyrelsesmøde den 4. Januar. Vi skulle i næste Nummer komme tilbage til denne Sag.

København.

Kolonialmedhjælpernes faglige Organisation.

Medlemmernes Opmærksomhed henledes paa, at Organisationens Lokale fra 1. Januar 1901 er »Nørrehus«, Hj. af Frederiksborggade og Nørre Farimagsgade. Lokalet er paa 1. Sal, Indgang ad Frederiksborggade, smukt og hyggeligt med elektrisk Belysning. Enhver Kollega, selv ikke Medlemmer, er velkommen. I Januar Mødeaftener Onsdagene den 16., 23. og 30. Medlemmer kunne medtage Besøgende.

Lokalets centrale Beliggenhed gør det bekvemt for alle Medlemmer.

Agitationsmøder:

Nørrebro: Torsdag den 17. ds. Kl. 9¼ Aften i Korsgade Nr. 49, 1. Sal.

Vesterbro og Frederiksberg: »St. Thomas«, Frederiksberg Alle, Tirsdag den 22. ds. Kl. 9¼ Aften.

Indbydelser til disse Møder blive omdelte i de respektive Bydele. Medlemmerne anmodes om at komme til disse Møder og om at tage ikke organiserede Kolleger med.

Ærede Medlemmer, som ere i Besiddelse af Bøger til Optælling af Fagets Udøvere, anmodes om at tilbagelevere disse til Formanden enten paa de ugentlige Onsdags Mødeaftener eller sende dem pr. Post.

Formandens Adresse:
P. E. Jørgensen, Strandboulevard Nr. 13, Ø.
Kassererens Adresse:
H. Kr. Hansen, Olufsvej Nr. 6, 4. Sal, Ø.

Onsdag den 5. December 1900 holdt K. Hintz et Foredrag i Foreningens Lokale om Berlin og om Forholdene blandt Handelsmedhjælperne dernede. Der var ikke mødt saa mange Tilhørere, som ventet, men de, der vare til Stede, fulgte saa meget mere Foredragets Gang, og dette var da ogsaa i høj Grad interessant, idet Hr. Hintz fremviste saavel Lys- som Skyggesiderne af Livet i Tysklands Hovedstad. En Række Billeder, som Foredragsholderen sluttelig fremviste, illustrerende de Steder, som vare nævnte i Foredraget, vakte megen Interesse. Da Foredraget sluttede, udtalte Tilhørerne deres Tak til Foredragsholderen for den interessante og fornøjelige Aften.

Kontormedhjælpernes Organisation.

Tirsdag den 22. Januar afholdes der i Lokalerne i Cafe »Alaska«, Købmagergade (ved Rundetaarn), Møde med Kontormedhjælperne paa Københavns Belysningsvæsens Kontorer.

Tirsdag den 29. Januar afholdes ligeledes Møde i Lokalerne. Indbydelser til dette Møde udsendes til Kontormedhjælperne i en enkelt Branche.

Lokalerne ere aabne hver Tirsdag fra Kl. 9. Danske og udenlandske Uge- og Tidskrifter ere fremlagte.

Agiter for Tilslutning til ovennævnte Møder!

Alle Oplysninger vedrørende Organisationen gives i Lokalerne og ved Henvendelse til:

Formanden: V. Hansen, Mysundegade Nr. 26, 4. Sal, V. (Træffes i Reglen hver Søgnedag fra Kl. 7—8.)

Kassereren: H. Jensen, Kronprinsensvej Nr. 35, F.

Medlemmer,

som ikke har modtaget »Dansk Handels- og Kontormedhjælper Tidende« for 1. Januar, bedes henvende sig til sin Afdeling, hvor det da vil blive udleveret.

Vi er bekendt med, at der særlig i København er sket flere Uregelmæssigheder i Ekspeditionen. Dette er foraarsaget ved en ny Ekspeditionsmaade og bedes undskyldt. Ved Udgivelsen af nærværende Nummer forvente vi, at alt er i Orden.

Bopælsforandring

bedes altid **straks** anmeldt den Forenings Bestyrelse, hver især tilhører. Sker dette ikke, er det paa eget Ansvar, naar Bladet udebliver.

Indenlandske Fagblade,

der ønskes ombyttede med »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«, bedet indsendt til Hovedkontoret under Adresse: Forretningsfører A. Gundel, Forchhammersvej Nr. 26, København V.

Udlandet!

Meddelelser vedrørende Organisationsbevægelsen indenfor vort Fag i Udlandet bedes fremtidig tilsendt Medlem af Forretningsudvalget: V. Hansen, Mysundegade Nr. 26, 4. Sal, København V., der har overtaget Redaktionen af Rubriken: »Organisationsbevægelsen i Udlandet«.

Foreign Trade-Union- and business-papers to be exchanged for »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« (Danish Shop & Office- Assistants Review) are hereby requested to addres same to: V. Hansen, Copenhagen V., Mysundegade Nr. 26, 4. S.

Ausländische Fach- & Handels- Zeitungen werden hierdurch ersucht Tausch-Exemplare gegen »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« (Dänische Handels- und Komptoirgehülfen-Zeitung) an: V. Hansen, Kopenhagen V., Mysundegade Nr. 26, 4. S., zu senden.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør: Vald. Pedersen, Aarhus.
Chr. Andersens Bogtrykkeri, Aarhus.

Dansk
Handels- og Kontormedhjælper-Tidende.

Organ for Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger.

Redaktionen: Guldbergsgade Nr. 69 A. Aarhus.

Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen: Annagade Nr. 26, 1ste Sal. Aarhus.

Nr. 3. | 1. Februar 1901. | 1. Aarg.

Standen.

Aandelig og legemlig Frigørelse
er Vejen til sand Lykke.
J. V. Gjerding.

Der skal leves længe, skrives meget og sukkes dybt, før der engang kan glide et Smil over Læben, et glad Smil, naar Ordet Kontor- og Handelsmedhjælper strejfer det lydhøre Øre.

Det har intet at sige.

Der skal lides og taales for at naa en Sejrens Dag — hvad var Sejr uden Kamp?

Der siges, at Medhjælperen sover aandelig, det gør han og i to Betydninger, der soves en dyb aandelig Søvn i Standens store og gode Interesser; men der soves en endnu dybere Søvn, naar det gælder det store, rige Liv, der ombølger ethvert Menneske. At Medhjælperen først fik Øjnene op for det sidste var aldeles ligemeget, var han først aandelig vaagen, blev hans første kritiske Blik sikkert — Standen.

Derfor skulde der ses lidt mere paa Lærlingen. Lad ham saalænge han ikke ret fatter sit Arbejde, Standen og dens Goder og Fejl, lad ham saa, for ikke at sløves, blive omgivet af lidt aandeligt Liv. Giv ham Bøger at læse, gode Bøger, lad ham dyrke lidt Sport, lær ham, at der er noget, der hedder en dejlig grøn Skov, og vil han ikke, saa kommander ham til det, Lysten skal nok komme. Det er en nyttig aandelig Begyndelse.

Kommer saa Svendedagen med alle de lyse Haab og Forventninger til Fremtiden, ja saa har han en aandelig Basis, og han vil den Dag allerede skimte Standens Tryk. Og efterhaanden som Knøsen bliver Mand, vaagner den Pligtfølelse, der fordrer, at man gør for sin Stand, hvad Evnen formaar.

Derfor forekommer det mig at være et umaadeligt vigtigt Punkt i Foreningens Program, og forøvrigt i enhver hæderlig Medhjælpers Gerning.

Gør Lærlingens Dag mere lys og interessevækkende, og har han en Principal, under hvis Horisont der ikke findes et Kursus eller en Handelsskole, saa sørg for at gøre samme stakkels Mand begribeligt, at Tiden fordrer vaagne Mennesker, aandelige Mennesker, virkelige Mennesker, Mennesker, der har Ret til at stille Krav, naar de gør deres Pligt.

Lad os haabe, at Foreningen kan samle en Styrke af unge Medhjælpere, der vil gøre saa meget for sin Stand, at de vordende Efterfølgere ikke bliver »dumme og uinteresserede Mennesker« eller »Mesterdrikkere paa Aftenknejpen«.

Den nye Tid sætter store Krav; — thi trods alt det synlige skønne og prægtige, er der dog saa meget mørkt og trist, at ethvert Menneske har hver Lysstribe behov.

Vær dig selv, hvor Tiden skrider
frem til Lykke eller Sorg.
Husk at Livet er os givet
kun en stakket Stund, paa Borg.

Hjælp den svage, hvor han bøjes
under Skæbnens strænge Bud,
giv ham Mod ved godt Eksempel,
ved en Lyst til »Livet ud«.

Der maa drikkes bitre Skaaler,
hvor den søde og er kendt.
Der er Krav, og der er Pligter,
før vi har vor Gerning endt.

16. Januar 1901.

Jørgen V. Gjerding.

Vort Program belyst!

Gundels Foredrag.

(Sluttet.)

Med Hensyn til »Kost- og Logisystemets Afskaffelse« spurgte Taleren, hvad det var for en ældgammel Institution, der foreskrev, at man skulde erholde Lønnen for sit Arbejde udbetalt i tre Portioner, en i Form af Husly, en i Form af Naturalier og en i Form af Kontanter.

Taleren turde paastaa, at Logiet altid var daarligt, idet en Undtagelse kun vilde bekræfte Reglen, og selv om det kunde paavises, at Kosten i de fleste Tilfælde var god, saa var Systemet alligevel en tarvelig Levning fra Forfædrene, som kun tjente til at skabe et daarligt Forhold mellem Principal og Medhjælper, og sætte denne i Rangklasse med Tyendet.

Dette er i høj Grad nedværdigende for vor Stand, og derfor kræve vi fuld Betaling for vort Arbejde, saa vi kunne bo og leve, som det passer hver især.

Vi ønsker »Lærlingevæsenet reguleret.«

I de daarlige Forhold, hvorunder Lærlingene uddannes, ligger Roden til mange af de uheldige Forhold, Medhjælperne maa kæmpe med. Vi maa først og fremmest fordre, at Lærlingene faa en bedre Uddannelse. Der stilles i vor Tid store Fordringer til det enkelte Individ, og den, der ikke staar godt udrustet med bedst mulige Kundskaber for at optage Kampen for Tilværelsen, løber Risikoen at bukke under. Det er sørgeligt saa faa Principaler, der anerkende denne Sandhed og drager Lære af den ved at give Lærlingene en god Uddannelse; thi det er Grunden til, at de ofte faar Ret, naar de indvender, at Medhjælperne er uduelige. Men d'Hrr. bør dog samtidig huske, at det er dem selv, der har haft Medhjælperne under deres Omsorg, og at de saaledes alene bære Ansvaret. Hvor mangen Kollega har ikke maattet bukke under i Kampen — ikke fordi han selv har villet det saaledes — men fordi han var uduelig i sit Fag paa Grund af mangelfuld Uddannelse. Og hvor mangen Købmand er ikke bleven ruineret netop af samme Grund: Mangel paa Dygtighed.

Her maa reformeres. Enhver, der vil lære Handelen, maa underkaste sig et Aars Prøvetid. Efter Udløbet af dette Aar skal Lærlingen bestaa en Eksamen i de almindelige Handelsfag, ligesom der af Principalen og Medhjælperne, der har været hans Foresatte, skal gives en Karakter for praktisk Færdighed. Naar denne Eksamen er tilendebragt, vil man være i Stand til at sige til al den umulige Arbejdskraft, som bliver Handelen tilført, og som nu faar Lov til at gaa saalænge, til den selv ved lang Ledighed opdager sin Umulighed, — at den hellere straks maa gaa bort fra Handelen og søge en anden Livsstilling, hvor dens Evner og Anlæg bedre vil være i Stand til at skabe den en Eksistens.

Det er menneskelig Retfærdighed, og det vil hjælpe til at dygtiggøre Handels- og Kontormedhjælperstanden — ja selve Handelsstanden. Vi har en Lærlingelov, men den overholdes ikke. Ogsaa det bliver vor Sag at drage Omsorg for, at denne Lovs Paabud om Arbejdstid, Principalens Pligt til at lære Lærlingen Faget saa godt, som det er muligt o. s. fr., holdes i Hævd.

Gundel gaar nu over til at omtale vor Fordring om »samme Løn for lige Arbejdsydelse af den kvindelige og den mandlige Arbejdskraft«. Kvinden har fra de allerældste Tider indtaget en meget underordnet Stilling i Samfundet. Ja de gamle Romere afholdt endog Kongres for at drøfte Spørgsmaalet, om Kvinden virkelig var Menneske ligesom Manden. Det vedtoges dog, om end med kneben Majoritet, at Kvinden var

et Menneske. Men man glemte at vedtage, at hun som saadant ogsaa skulde have samme Rettigheder og samme Forpligtelser som Manden. Og det har man glemt langt op igennem Tiderne. Kvinden vedblev at blive betragtet som en Art Slave; først paa Slutningen af Middelalderen mildnedes hendes Stilling noget, og siden da er den gradvis, men langsomt, forbedret. Det er dog den allerseneste Tid, der kan opvise den kvindelige Emancipation, hvis sidste Udslag er Kvindens Indtræden i Erhvervslivet.

Dette sidste er de fleste tilbøjelige til at betragte som et aldeles uberettiget Skridt fra Kvindens Side. Denne Opfattelse er forkert; thi samtidig med at man anerkender Kvinden som Menneske, maa man ogsaa give hende Ret til at leve Livet saaledes, som det efter hendes Evner og Anlæg maatte passe hende bedst. Og i alle Tilfælde maa vi indrømme hende Plads i Erhvervslivet af den Grund, at der fødes langt flere Pigebørn end Drengebørn, hvilket altsaa nødvendiggør, at hun funderer sin Stilling ligesom Manden, saaledes at hun kan ernære sig selv, hvis hun ikke finder en mandlig Forsørger.

Manden er ofte saa villig til at vise Kvinden hen til Kødgryderne — det er det eneste Sted, hun har hjemme.

Dem, der gør det, glemmer, at Industrien, Maskintekniken, har lagt Kvindens tidligere Arbejdsfeldt brak; idet den lettere, hurtigere og fiksere erstatter de Produkter, hun frembragte med Hændernes Arbejde.

Den kvindelige Arbejdskraft blev altsaa delvis fortrængt fra sit tidligere Felt, hvor naturligt at den da søgte over i Industrien, hvor der manglede Kræfter til at betjene Maskinerne.

Fra Industrien var Springet ikke langt over i Handelen. Det er fuldbragt. Det er et Produkt af Udviklingen, og vi formaa ikke at stampe derimod. Sandt er det jo imidlertid, at Kvinden yder den mandlige Arbejdskraft en højst uheldig Konkurrence; og her er Opgaven for os i vort Arbejde i denne Sag.

Vi maa se paa den kvindelige Arbejdskraft med de samme Øjne som paa den mandlige. Den skal dygtiggøres.

Al den fuldstændig ubrugelige Arbejdskraft, som vi nu træffe rundt omkring paa Kontorer og i Butiker, maa udryddes. Kvinden maa ligesom Manden præstere Bevis for sin Dygtighed; kan hun ikke det, henvises ogsaa hun til straks at søge anden Livsstilling. Den Arbejdskraft, der saa bliver tilbage — baade kvindelig og mandlig — stilles fuldstændig ens i Løn og Arbejdsvilkaar. Det er den rette Vej at gaa, og vil kun være til Gavn for begge Parter.

Men for at opnaa denne Reform — og forøvrigt ogsaa de foregaaende — er det en absolut Nødvendighed, at kvindelige og mandlige Medhjælpere staa sammen, og i en fælles Organisation arbejde paa de fælles Kravs Gennemførelse til fælles Bedste.

Disse fem Reformer, fortsatte Taleren, har jeg dvælet saa udførligt ved, fordi jeg anser dem for at være Hovedhjørnestenen i vor Organisations Bygning, og det er derfor nødvendigt, at enhver fuldtud forstaar Organisationens Hensigt med Hensyn til deres Løsning.

Organisationen arbejder endvidere for Ekstrabetaling for Overarbejde.

Ogsaa dette Punkt er ganske berettiget. Vi kan ikke nægte at udføre Overarbejde, Sæsontravlheden forbyder det, men vi kan fordre vor Andel af det Udbytte, Principalen høster af Overarbejdet, og det er jo ganske naturligt.

Taleren hævdede ogsaa Nødvendigheden af Afskaffelse af Helligdagsarbejde.

Handels- og Kontormedhjælperne trængte som alle andre Mennesker til en hel ugentlig Fridag.

De øvrige Programpunkter skulde Taleren ikke trætte Forsamlingen med at udpensle, da de tydelig talte for sig selv. Han vilde ønske, at det var lykkedes ham at paavise, hvor nødvendigt det var, at Handels- og Kontormedhjælperne sluttede sig sammen i en stærk faglig Organisation. Det var store Opgaver Organisationen havde at løse; men hvis hver kvindelig og mandlig Medhjælper forstod, at det var deres ufravigelige Pligt at støtte denne Bevægelse, som kun tager Sigte paa at hæve Handels- og Kontormedhjælperstandens sociale og økonomiske Niveau og derigennem den enkeltes Stilling, saa var Maalet ikke fjærnt. Alle maa være med, thi samlede er vi en Magt, adsplittede betyder vi intet.

Gundel sluttede med en kraftig Appel til alle Ikke-Medlemmer om straks at melde sig ind og agitere for at skaffe nye Medlemmer.

Formandsskiftet i Hjørring.

Den 4. Januar 1901 afholdt den herværende Forening Bestyrelsesmøde.

Formanden havde som eneste Forhandlingsæmne opgivet i Indkaldelsen til Mødet: »Ipsen nedlægger sit Mandet som Formand og fratræder Bestyrelsen«, saa det var ikke i den bedste Stemning, man gav Møde.

Hr. Ipsen aabnede Mødet, idet han ønskede Bestyrelsesmedlemmerne et glædeligt Nytaar og haabede paa god Fremgang for Organisationen i det nye Aarhundrede.

Han meddelte dernæst, at han saa sig nødsaget til at trække sig tilbage fra Bestyrelsen, og henholdt sig iøvrigt til et Løfte, han havde taget af Bestyrelsesmedlemmerne paa et Møde den 5. Oktober 1900, da han blev genvalgt som Formand, gaaende ud paa, at han til en hvilken som helst Tid maatte trække sig tilbage fra denne Post, naar han fandt fornøden Anledning dertil.

Som nærmere Grund for sin Tilbagetræden udbad han sig følgende indført i Forhandlingsprotokollen:

Den paa ubestemt Tid valgte Formand Kontorist A. Ipsen bemærkede, at han ved den herværende Forenings Stiftelse den 12. November 1899 var indtraadt i Foreningen og havde paataget sig Formandsposten i den Tro, at Hensigten med den rejste Bevægelse var at samle alle Handels- og Kontormedhjælpere af alle Brancher i en Organisation, og han havde ikke tillagt det nogen Betydning, at han allerede da af flere af sine nærmeste Standsfæller af Kontorstanden var bleven gjort opmærksom paa, at de ved Foreningens Start tilstedeværende fremmede Talere gentagne Gange i deres Taler havde benyttet Udtryk, hvoraf man maatte slutte, at Bevægelsen kun gjaldt Handelsstanden, saadanne Udtryk som f. Eks. »vi Handelsmedhjælpere« og »vi ere jo alle Handelsmedhjælpere«. Han havde en Tid været af den Formening, at Benyttelsen af saadanne uheldige og misvisende ensidige Udtryk var en »Børnesygdom«, men da det efterhaanden som Sagen og Tiden skred frem ikke ændrede sig selv, idet de ensidige Udtryk til Stadighed benyttedes i Organisationens Organs Spalter, og da han hyppig i den Anledning var Genstand for Bebrejdelser af Kontormedhjælpere, der endog havde søgt at gøre ham begribeligt, at Kontormedhjælperne var »gaaet galt i Byen« ved at slutte sig til en Handelsmedhjælperbevægelse, havde han søgt Forholdet ændret ved privat Korrespondance med flere af de ledende Kræfter indenfor Organisationen saa vel som ved Artikler i Organet, i hvilket han havde bebudet, at hans fremtidige Virksomhed i Organisationen var betinget af, at bemeldte Forhold blev ændret, ligesom han i disse Artikler nærmere havde begrundet denne sin Beslutning. Berettigelsen af hans Anke var da ogsaa blevet anerkendt saavel af »Vort Blad«s Redaktion som af Organisationens nuværende Forretningsfører og flere andre ledende Kræfter indenfor Organisationen, og han havde derfor haabet, at Anken skulde medføre Resultat. Dette var imidlertid ikke sket. Formanden skulde ikke komme nærmere ind herpaa, men blot henvise til, at »Vort Blad« afsluttede sin Virksomhed med en Artikel, i hvilken benyttes Udtryk som »vi danske Handelsmedhjælpere«, og at det første Nr. af Organisationens nye Organ »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« indeholdt en Artikel med Udtryk som »den unge Handelsstand« — uagtet Centralorganisationens Love indeholder Ret for Redaktøren til at foretage fornødne Ændringer i Tilfælde, hvor saadant maatte findes formaalstjenligt for Sagen. Hvilken Betydning saadanne ensidige Udtryk havde for Organisationen, naar de benyttes i Forbindelser, hvor det ikke er nødvendigt, og hvilken Virkning det havde overfor Kontormedhjælperne og paa disses Stilling til Organisationen, samt hvorledes Forholdet lettelig kunde ændres, naar Viljen blot var tilstede, havde Formanden i sine Artikler i »Vort Blad« gjort behørig Rede for. Efter at første Nr. af »Medhjælpertidenden« var kommet Formanden ihænde, var han paany af en af sine Standsfæller — til hvem han henvendte sig med Bladet i Agitationsøjemed — blevet adspurgt, om det ikke snart kunde gaa op for ham, at Kontormedhjælperne var »gaaet forkert i Byen« ved at slutte sig til »denne Handelsmedhjælperbevægelse« — til hvilken Stand Formanden jo ikke hørte — og da han nu var træt af disse idelige Bebrejdelser og af stadig at se de omtalte ensidige Udtryk i Organets Spalter, havde han besluttet at nedlægge sit Mandat som Formand og udtræde af Bestyrelsen for derved at befri sig for de Ærgrelser, de misvisende ensidige Benævnelser forvoldte ham, og for at værne sig mod at staa som en Nar overfor sine nærmeste Standsfæller, hvilket han maatte hævde blev Tilfældet, naar en af ham fremsat berettiget

Paatale af en Organisationen vedrørende Sag af anførte Beskaffenhed ikke frugtede.

Han havde haabet paa, at Forholdet skulde blive forandret, naar det nye Organ traadte i Kraft, men ogsaa heri var han blevet skuffet.

Hele det omtalte Forhold havde svækket hans Lyst og hans Evne til at arbejde for Sagen og til at virke med den Kraft og Energi, som var nødvendig for at opnaa Resultater, og da han formente, at Lokalforeningen ikke kunde være tjent med en Formand, der paa Grund af saadanne Omstændigheder mangler den fornødne Virkelyst — navnlig nu, da Tiden krævede et indgaaende og kraftigt Agitationsarbejde — ansaa han det for at være i Sagens Interesse, at han trak sig tilbage.

Idet Formanden bragte de tilstedeværende Bestyrelsesmedlemmer en Tak for den Tid, han havde arbejdet sammen med dem for at højne Handels- og Kontormedhjælperstanden — af hvis Medlemmer Størstedelen efter hans Formening stod paa et sørgeligt økonomisk og socialt Stade — afleverede han samtlige i hans Besiddelse værende Foreningen tilhørende Ejendele og Dokumenter, nedlagde sit Mandat som Formand og udtraadte af Bestyrelsen,

Af Hensyn til den levende Interesse, han stedse havde haft for de danske Handels- og Kontormedhjælperes Organisation, bad han det tilstedeværende Bestyrelsesmedlem, Hr. M. Thalund, der tillige er Medlem af Hovedbestyrelsen, i denne sin Egenskab udvirke, at det Forhold, der var Grunden til Formandens Fratrædelse, blev ændret til Gavn for Organisationen og Standen.

Sluttelig bad han den tilbageblivende Bestyrelse drage Omsorg for, at der — som Redegørelse for hans Skridt — af nærværende Bestyrelsesmøde i »Medhjælpertidenden« blev indrykket et Referat indeholdende hans Bemærkninger in extenso.

Der henstilledes til Hr. Ipsen vedblivende at være Bestyrelsesmedlem.

Heller ikke dette vilde Hr. I. gaa ind paa, men udtalte, at enten maatte han udtræde af Bestyrelsen eller af Foreningen, hvilket sidste Skridt han dog meget nødig vilde gøre, og han tilføjede tillige, at ingen vilde med større Kærlighed og Interesse for vor Sag atter træde til end han, i det Øjeblik han saa, at det af ham paatalte Forhold virkelig blev ændret.

Man indsaa Nødvendigheden af at modtage Hr. Ipsens Mandatnedlæggelse og vedtog dernæst enstemmigt at gøre følgende Tilføjelse i Forhandlingsprotokollen:

»Bestyrelsesmedlemmerne udtaler sin dybeste Beklagelse over, at vor ærede Formand absolut ønsker at trække sig tilbage fra denne Post og udtræde af Bestyrelsen, men idet vi bøje os for de Grunde, Hr. I. har fremsat, udtale vi vor hjerteligste, oprigtigste og mest velmente Tak for det store, opofrende, uegennyttige og dygtige Arbejde, som Hr. I. har præsteret indenfor vore Rammer for vor Forenings og Sags Fremgang.

Vi udtale endvidere, at vi skylder Hr. I. Æren og Takken for, at vor Forening staar højere end de fleste andre Foreninger i Byer af lignende Størrelse.

Vi haabe, at vi trods alt inden lang Tid atter tør regne med Hr. Ipsens værdifulde Bistand som Formand«.

Paa et Møde den 7. Januar valgtes Hr. Assurancefuldmægtig A. Andreasen, Dronningensgade, som midlertidig Formand.

Bestyrelsen.

Da vi ikke kan give Hr. Ipsen Ret i ovenstaaende og tillige kunde ønske en Gang for alle at faa dette Spørgsmaal ud af Verden, vil der i næste Nummer fremkomme et Indlæg, hvori vi trøste os til at kunne bevise, at Hr. Ipsen har Uret i sin Opfattelse af denne Sag. Red.

Agitationen.

Morsø.

Tirsdag den 4. December Aften Kl. 10 afholdtes et af 21 Medhjælpere besøgt Møde i Nykøbing.

Th. Hall-Jensen, Viborg, bød paa Agitationsudvalgets Vegne Forsamlingen Velkommen og omtalte i et kort Foredrag Organisationens Betydning og Nytte, Taleren gennemgik Organisationens Oprindelse indenfor Medhjælperstanden, dens videre Forløb, hvorledes den fra København bredte sig over den jydske Halvø og omsider resulterede i Centralorganisationens Dannelse i Aarhus.

Derefter gennemgik Centralorganisationens Formand, Hr. Axel Gundel, København, Programmet og udviklede dets enkelte Punkter for de tilstedeværende i et overmaade dygtigt og velformet Foredrag. Hr. Gundel maatte desværre efter at have endt sit Foredrag Kl. 11½ forlade Mødet for at komme med Postvognen til Thisted; Forsamlingens begejstrede Leveraab ledsagede ham.

Alle de mødte Kolleger indmeldte sig nu i »Foreningen af Handels- og Kontormedhjælpere for Morsø« og valgte en foreløbig Bestyrelse og Mødet sluttede med Leveraab for den nye Forening.

Søndag den 13. Januar 1901 Eftermiddag Kl. 2 afholdtes den konstituerende Generalforsamling, hvor de lokale Love med Centralorganisationens Program og iøvrigt i Overensstemmelse med dens Love vedtoges. Følgende Telegram til Axel Gundel afsendtes:

28 af Morsø's 30 Medhjælpere raabe med Dem: »Leve Centralorganisationen«.

For Bestyrelsen:
O. Petersen.

For Agitationsudvalget: Th. Hall-Jensen. For Foreningen i Skive: Schytte, Christensen, Blach.

Den valgte Bestyrelse har senere konstitueret sig som følger:

Kommis O. Petersen, Formand
— Sørensen, Næstformand.
— Sørensen, Kasserer.
— Jensen, Sekretær.
— Andersen.

Vi se i det gode Resultat et godt Varsel for den nye Forenings Fremtid, idet der paa Mors kun findes 2 Medhjælpere udenfor Organisationen.

Vi byde den unge Forening Velkommen i vore Rækker og haabe, at den maa blive et helstøbt Led i den Kæde af Foreninger, som skulle danne et Værn for den danske Handels- og Kontormedhjælperstand.

Viborg, i Januar 1901.

For Agitationsudvalget for Jylland:
Th. Hall-Jensen.

Engageringssagen.

Centralorganisationen søger Plads for nedennævnte og anmoder ærede ekstraordinære og ordinære Medlemmer om hurtigst at give Bestyrelsen Meddelelse om eventuelle ledige Pladser.

Pladser søges.

37) En Manufaktur-Kommis, 21 Aar og militærfri, oplært i en bedre Forretning i Odense, hvor Principalen selv har uddannet ham, søger Plads og kan tiltræde straks. Vedkommende har i det sidste halve Aar besøgt en Handelsskole og er derfor uden Plads. — Begyndelsesløn ikke under 400 Kr. og fri Station.

38) En Kontorist med gode Anbefalinger, 21 Aar, godt inde i Regnskabsførelse og alm. Bogholderi, søger Plads snarest.

Ledige Pladser.

36) Til en meget betydelig Kolonial-, Korn-, Foderstof- og Støbegodsforretning, ved en livlig og betydelig Landstation, søges en dygtig og ikke for ung Kommis. Uden at være i Besiddelse af ekstrafine Referencer og Ordenssans, Paalidelighed og punktlig Ekspedition er al Henvendelse aldeles unødig. — Den eventuelle søgende vil, naar ovenstaaende Egenskaber besiddes, opnaa en god Plads. Billet mrk. »Fin Ekspedient« sendes til underskrevne Robert Petersen i Løbet af 10 Dage.

39) En yngre Urtekram-Kommis søges til en bedre Forretning til 1. Maj eller mulig tidligere. Vedkommende skal være første Mand i Forretningen og maa kunde præstere Bevis for at være paalidelig og dygtig, særlig som Ekspedient. — Begyndelsesløn 600 Kr. og fri Station.

Vi ville være d'Hrr. Principaler, der have Pladser ledige, taknemlige for Meddelelse derom. Saadanne Meddelelser optages gratis i »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«.

Meddelelser bedes sendte til Robert Petersen, Immervad 6, Aarhus

Betal Kontingentet ved første Opkrævning.

Foreningsmeddelelser.

Aalborg.

Frivillige Bidrag til Agitationen. Listen er fremlagt til Paategning hos Formanden, ligesom ethvert af Bestyrelsens Medlemmer modtager Bidrag. Vi anmoder indtrængende vore ærede Medlemmer om at støtte Sagen paa bedste Maade, hver efter sin Ævne. Ethvert Beløb — stort eller lille — modtages med Tak. De alt tegnede Bidrag opkræves sammen med Kontingentet for Februar, og ligeledes kan yderligere Bidrag betales til Budet. Indsamlingen agtes sluttet den 15. Februar.

Agitationen. Ærede Kolleger, der vil deltage i Arbejdet for at skaffe Foreningen Tilgang af ny Medlemmer, kan ved Henvendelse til Bestyrelsen faa udleveret Indmeldelsesblanketter, der i udfyldt Stand bedes tilsendt Kassereren.

Husk: Formandens Adresse er: C. Mølbach, St. Vestergade 22, 2. Sal; Kassererens: Chr. Ingvoldsen, Niels Ebbesensgade 4, 1. Sal, Aalborg, og Repræsentantens for Nr.-Sundby: P. Kortegaard, Torvet 4, Nr.-Sundby. Bestyrelsen.

Aarhus.

Torsdag den 17. Januar afholdtes et Møde af samtlige Isenkræmmermedhjælpere i Aarhus, paa hvilket det enstemmig vedtoges at rette en Henstilling til Principalerne om at faa Butikkerne lukkede hele Søndagen. En Skrivelse i den Retning, undertegnet af alle Medhjælperne, sendtes til Isenkræmmerforeningen.

For Kolonialmedhjælpernes Vedkommende afholdtes Møde om samme Sag Torsdag den 31. Januar.

Frivillige Bidrag til Agitationsfondet modtages af Budet samtidig med Kontingentet. Man bedes tegne sig paa den Liste, Budet medbringer, samtidig med Beløbets Erlæggelse.

Kassererens Adresse er: J. Munch, Guldsmedgade Nr. 33.

Esbjerg.

Medlemsmøder.

Onsdag den 6. Februar, Kl. 8½ Aften pr., Foredrag af Hr. Lærer Jens Johansen, Ladelund, om »Andelstanken og dens Betydning for Handelsstanden«.

Onsdag den 20. Februar, Kl. 8½ Aften pr., Foredrag af Hr. cand. phil. Holm om »Handelens Historie«.

Diskussion efter hvert Møde.

København.

Kolonialmedhjælpernes faglige Organisation.

Lokalet »Nørrehus«, Hj. af Frederiksborggade og Nørrefarimagsgade, er aabent Onsdagene den 6., 13. og 27. Februar fra Kl. 9 Aften.

Tag Besøgende og Ikke-Medlemmer med!

Onsdag den 6. ds. Foredrag over et interessant Æmne, efter Foredraget almindeligt Møde.

Den 13. og 27. alm. Møde, den 20 intet Møde paa Grund af Generalforsamling.

Onsdag den 20. Generalforsamling i Hotel »Prinsen«, Vestervoldgade Nr. 31., 2. Sal, Kl. 9¼.

Dagsorden:

1) Beretning om Organisationens Virksomhed.
2) Regnskabet.
3) Valg af Formand, 4 Bestyrelsesmedlemmer, 2 Suppleanter og 2 Revisorer.
4) Eventuelt.

Forslag, som ønskes behandlede, bedes sendt Formanden senest den 15. ds.

Agitationsmøde for den gamle By Torsdag den 7. ds. i Adelgade 27, St. o. G.

Formandens Adresse: P. E. Jørgensen, Strandboulevard 13, Ø. Kassererens: H. Kr. Hansen, Olufsvej 6, 4. Sal, Ø.

Agitationsmødet for Damer Søndagen den 6. Januar 1901. »K. f. O.« havde indbudt de i Faget beskæftigede Damer, men det mødte Antal kunde have været større i Forhold til Indbydelsernes Antal. Imidlertid var det et første Forsøg, saa man maatte af den Grund stille sig tilfreds. K. Hintz omtalte Organisationsbevægelsens Fremkomst og dens videre Forløb og betonede, at Vejen til Forbedring af Løn- og Arbejdsvilkaar kun gik gennem den faglige Organisation. Forskellige af Programpunkterne omtaltes, og man opfordrede Damerne til at tage Ordet for eller imod. Men for at anføre en Referents Ord »paa ægte Dannekvinde-Vis tav de alle bly og beskedent stille.« Mødet forløb under stor Rolighed og Foredraget fulgtes med stor Opmærksomhed. Efter Mødet saas smaa Grupper ivrigt diskuterende indbyrdes. Nogle Indmeldelser modtoges. E.

Kontormedhjælpernes Organisation.

Medlemmernes Opmærksomhed henledes paa, at Foreningens Mødeaften fra 1. Februar er forandret til Onsdag af Hensyn til, at de tidligere Lokaler vare for smaa.

Lokalerne — Cafe »Alaska«, 3. Sal, Købmagergade (ved Rundetaarn) — ere aabne for Medlemmerne hver Onsdag Aften fra Kl. 9. Hyggelige Lokaler, elektrisk Belysning. Danske og udenlandske Blade og Tidsskrifter ere fremlagte til Medlemmernes Disposition.

Onsdag den 6. Februar Kl. 9: Medlemsmøde med Foredrag samt Behandling af et for vor Sags Fremgang meget vigtigt Spørgsmaal. Mød alle!

Onsdag den 13. Februar Kl. 9: Agitationsmøde.
— » 20. Februar Kl. 9: Agitationsmøde.
— » 27. Februar Kl. 9: Ordin. Generalforsamling.

(Dagsordenen bekendtgøres i næste Nr. af »D. H. & K. M.-T.«)

Forslag, der ønskes behandlede paa Generalforsamlingen, bedes sendt til Formanden inden den 22. Februar (jvf. Lovenes § 12 b).

Indsamlingen af frivillige Bidrag til Centralorganisationens Agitationsfond foregaar ved Foreningens Bud i Løbet af Februar Maaned. Enhver Kollega, der har den rette Forstaaelse af vor Sags Betydning, bør yde sin Skærv — stor eller lille — til Agitationsfonden.

Formandens Adresse: V. Hansen, Mysundegade 26, 4. Sal, V.
Kassererens Adresse: H. Jensen, Kronprinsensvej 35, F.

P. B. V.

V. Hansen, Formand.

Kontormedhjælpernes Organisation afholdt Medlemsmøde den 15. Januar. Mødet, der var ret godt besøgt, aabnedes af Formanden, hvorefter Hr. H. P. Hansen jun. valgtes til Dirigent. Formanden indledede Diskussionen om Foreningens fremtidige Virksomhed og dvælede især ved Planen for Agitationen i Resten af Vinterhalvaaret. Der udspandt sig en særdeles livlig Diskussion, hvori d'Hrr. C. Poulsen, H. Jensen, Viale, A. Gundel, G. Jensen, Riise samt Formanden og flere andre Medlemmer deltog.

Formanden afsluttede Debatten med en indtrængende Opfordring til Medlemmerne om at være Bestyrelsen behjælpelig med det forestaaende Agitationsarbejde, hvorefter Mødet hævedes.

Det projekterede Møde med Kontormedhjælperne paa Københavns Belysningsvæsens Kontorer bortfaldt, da der indenfor disse Medhjælperes Kreds omtrent samtidig er rejst en organisatorisk Bevægelse. Medhjælperne under Kommunens 4. Afdeling har afholdt et Møde, paa hvilket det vedtoges at nedsætte et Udvalg til Udarbejdelse af Love for en almindelig kommunal Forening af Assistenter og øvrige Kontormedhjælpere under Belysningsvæsenet. Undertegnede har forhandlet med Udvalgets Formand angaaende Foreningens Start og eventuelle Tilslutning til Centralorganisationen, sidstnævnte syntes imidlertid ikke nær forestaaende. V. H.

Randers.

Ordinær Generalforsamling afholdes Torsdag den 14. Februar i Haandværkerforeningen:

Dagsorden:

1) Fremlæggelse af Regnskabet.
2) Valg af Bestyrelse og Suppleanter.
3) Valg af Agitationsudvalg.
4) Lovændringer.
5) Eventuelt.

Agiter for talrig Tilslutning!

Skanderborg.

Fredagen den 11. Januar afholdtes Diskussionsmøde paa »Højskolehjemmet«. 11 Medlemmer vare mødte. — Det vedtoges bl. a. at afholde Møde en Gang om Ugen med Diskussion eller Foredrag. Endvidere enedes man om at arrangere et Undervisningskursus, saafremt der blev tilstrækkelig Tilslutning. — Der udspandt sig derefter en livlig Diskussion om Agitationen, hvori flere deltoge. — Mødet sluttedes med et kraftigt Leve for Foreningen. O. S.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør: Vald. Pedersen, Aarhus.
Chr. Andersens Bogtrykkeri, Aarhus.

Dansk

Handels- og Kontormedhjælper-Tidende.

Organ for Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger.

Redaktionen: Guldbergsgade Nr. 69 A. Aarhus.

Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen: Annagade Nr. 26, 1ste Sal. Aarhus.

Nr. 4. | 15. Februar 1901. | 1. Aarg.

Vaagn op!

Naar Medhjælperne i de forskellige Brancher nu samler sig under Fanen og lader Signalhornet lyde for at kalde de mindre aarvaagne til, saa Rækkerne fylkes, da er der endnu mange blandt disse sidste, der spørger, hvad er Meningen; til hvilken Nytte skal vi komme? Henvises til, hvad Arbejderne, Haandværkerne have naaet ved Sammenslutning og Sammenhold, sige disse vaklevorne, ja med Arbejderne er det en anden Sag; de ere producerende, det ere vi ikke. Til disse ville vi sige, vel ere vi ikke producerende, men vort Arbejde, som kræver nok saa stor Uddannelse og Bekostning som nogen faglært Haandværkers, er lige saa nødvendigt for Samfundet som dennes, hvorfor vi da ogsaa maa kunne opnaa saadanne Kaar, at vi anstændigt kunne enære os med Familie, om vi stifte en saadan. Som Forholdene nu ere, kunne vi ikke dette, dertil ere Lønningerne for smaa. Den Medhjælper, som med Støtte af Slægt og Venner, opnaar at blive sin egen Mand, og som grundet paa Konkurrencen maa hæve Forretningen efter en Tids Forløb, kan kun i meget faa Tilfælde atter træde tilbage som Medhjælper i det Fag, han er oplært ved, særlig hvis han i Mellemtiden har stiftet Familie; der er da kun tilbage for ham at forsøge sig som Agent, og hvor trælsomt og lidet indbringende dette er, kan kun den, der selv har prøvet det, have nogen Mening om. Om Lønningen nu havde været saaledes, at Medhjælperen med Familie kunde leve, var han tilligemed saa mange andre maaske ikke bleven fristet til at prøve Lykken »som sin egen Mand«. Konkurrencen var bleven mindre, og den enkelte kunde bedre bestaa. Derfor maa vi have Lønningerne hævet op til det anstændige og Forholdene forbedrede; det maa være i alle Parters Interesse, at dette sker.

Handelsmedhjælperen og Kontoristen maa forlange som sin Ret, at Forholdene blive saaledes, at han kan blive ved det Fag, i hvilket han er oplært; saa længe de ikke ere saaledes, skal vi kæmpe, og Maalet kan naas, dog kun ved to Ting, og det er: Sammenslutning og Sammenhold. Alle Medhjælperforeninger Landet over maa slutte sig til Centralorganisationen; først derved kan vi paaregne at blive, hvad Arbejderne nu ere: nemlig en Magt, der indenfor Branchen maa regnes med, hvor Talen er om økonomiske Interesser. Vor Bevægelse er ikke af politisk Art, kun faglig, saa alle maa kunne slutte sig til os.

X., København.

Spredt Fægtning.

Vor Organisation har — trods den korte Tid, den har levet, udrettet et betydeligt Arbejde, og navnlig har den Virksomhed, Organisationen har udfoldet, aabnet Øjnene paa mange af vore sovende Kolleger og forresten ogsaa (undskyld min Dristighed!) paa mange af vore sovende Principaler — vakt dem til at tænke over Betydningen af Organisationen, og de er selvfølgelig derved kommen til at se paa vort Arbejde med helt andre Øjne end hidtil.

Vil man være ærlig, saa kan man nemlig ikke nægte, at en stor Del af vore Kolleger og mange af vore Principaler hidtil har sovet paa deres egen og paa deres Stands Bekostning — og mange sove endnu! Det er sagt saa tit, at det egentlig ikke burde gentages, men det næste Spørgsmaal, der paatrænger sig, er: Hvad er Grunden til, at de ikke har været vaagne og ikke har taget Vare paa deres Stands Interesser?

Ja, jeg tror, at en kort Skildring af det Liv, Størstedelen af de unge Handels- og Kontormedhjælpere ere henviste til at leve, vil være et fyldestgørende Svar paa dette Spørgsmaal. Handels- og Kontormedhjælperne anbringes i en Butik eller paa et Kontor som ganske unge Mennesker, og de Forhold, de gaa ind til og komme til at leve under, ere højst uheldige for deres aandelige Udvikling. De har en ganske urimelig lang Arbejdstid, fra Morgen tidlig til Aften silde, og slippes meget ofte først løs ved andre Menneskers borgerlige Sengetid — ja, paa den Tid af Døgnet, da andre Mennesker har tilendebragt deres Dagsgærning og i et Par Timer eller tre har beskæftiget sig med det, der kræves for aandelig Udvikling, og saaledes ere færdige til Nattens Hvile — først da lukkes Handels- og Kontormedhjælperne ud af Buret!

Overvære offentlige Møder, Foredrag og deslige har de saa godt som aldrig Lejlighed til paa Grund af den sene Tid, de gives fri — nej, efter deres Dagsgærning har de Valget mellem at udvikle deres Aand og Tanker paa et tarveligt, trist Tagkammer, hvor der som Regel ikke er Varme om Vinteren, at gaa i Seng eller, som det saa smukt hedder, »at gaa lidt ud«, og efter en saadan tilendebragt Dag med en lang trættende Arbejdstid uden Hvile ved Maaltiderne, ofte daarlig Kost og i deres sene Fritid henviste til et trist, klamt Tagkammer — alt en Følge af det elendige Kost- og Logisystem — saa ved man nok, hvad de allerfleste unge Mennesker vælge. En Del af dem ødelægge sig ved at blive Slaver af deres Gærning, ved at blive overnaturlig »pligtopfyldende«, indesluttede og ved at henleve deres Ungdom i Forretnings- og Kammerluft. Det er smukt, at et ungt Menneske fører et stille Liv og er yderst »pligtopfyldende« — ja vel! Men naar det sker paa en saadan Maade, at han ødelægger sig selv, saa er ogsaa det usundt, vi har Eksempler derpaa! Men de allerfleste Handels- og Kontormedhjælpere, der leve under saadanne Forhold, de »gaar ud«, naar deres sene Frihedstime oprinder — hen paa en eller anden Restauration for at tilbringe et Par Timer eller tre sammen med Kammerater ved et Slag Kort, i en Atmosfære af daarlig Tobaksrøg og Spiritusdunst — det er deres »aandelige« Udvikling! Saa er Klokken Midnat, ofte derover. Næste Morgen tidlig op, men i sidste Øjeblik til at komme tids nok i Forretningen eller paa Kontoret — selvfølgelig med Søvnen i Øjnene, og den samme Omgang Dag for Dag. Man hører saa tit andre Mennesker sige, at de unge Handels- og Kontormedhjælpere, og forøvrigt ogsaa en stor Del af de ældre, ikke har andre Interesser end efter endt Arbejdstid at søge til Kroen for at faa deres regelementerede Øl. Ja, det er rigtigt — desværre — men Grunden dertil, er der hidtil ikke blevet talt om, men nu er Øjeblikket kommet — nu tale vi om Grunden, afsløre Forholdene i al deres Elendighed. Og det er Meningen, at hvem, der føler sig truffet af Sandheden, skal tage sig til deraf! Hvem har Skylden? Systemet er Skylden! **Under de nuværende Forhold er der intet at bebrejde de unge Handels- og Kontormedhjælpere, fordi mange af dem føre et saadant Liv, absolut intet!** Det maa jeg hævde med største Kraft og Bestemthed. Nej, søg Aarsagen, og den findes i de daarlige Arbejdsvilkaar, hvorunder vi leve. Det er jo en bekendt Sag, at jo daarligere Vilkaar et Menneske lever under, jo større er Fristelsen for det, der fører til ondt og slet. Et saadant Onde kan hverken du eller jeg selv bekæmpe, saa længe vi leve under de Forhold, der bringer Ondet over os — stille og listende, uden at vi selv ved deraf, vi opdage det som Regel for silde! Derfor bør vi ikke bebrejde vore Kolleger. Derimod skal vi, som ere vaagne — og jeg siger frit, at det navnlig er de bedre stillede Kollegers og Principalernes Pligt at bistaa os i vore Bestræbelser — fjerne Ondet ved at rette Forholdene, rette dem fra Roden af! Skaf disse Mennesker en anstændig,

efter Tidens Krav fyldestgørende Løn, afskaf den meningsløse, lange sløvende Arbejdstid, afskaf det elendige Kost- og Logisystem, som Arbejderne forlængst har vist Døren, skaf dem med andre Ord paa denne Maade saavelsom paa mange andre Maader større Selvstændighed, en sundere og lysere daglig Tilværelse, giv dem Lejlighed til at tænke lige fra det Øjeblik, de første Gang træder ind i Butiken eller Kontoret — saa skal De se, saa skal der nok hos disse Mennesker vaagne andre, sundere Interesser!

Naar man husker, at Handels- og Kontormedhjælperne for den overvejende Del er ganske unge Mennesker, saa vil man kunne forstaa, hvor alvorlige Følger en saadan Tilværelse og et saadant Liv kan faa, og disse Følger indtræffer netop paa en Tid, da Naturen kræver enhver tænkelig Hjælp til en sund Udvikling, og at det maa faa en sørgelig Indflydelse paa Legeme og Sjæl, det tror jeg, vi alle kan være enige om. Et saadant Liv i Ungdomsaarene sætter Mærker, der ikke udviskes hverken i Dag eller i Morgen, det sætter sit Stempel paa Mennesket, og lige saa sikkert som det følger Medhjælperen, saalænge han er Medhjælper under saadanne Livsvilkaar, lige saa sikkert og naturligt er det, at Stemplet følger ham, selv om han gaar over i Principalernes Række.

Kan man forlange, at Mennesker, der vandre om med et saadant Stempel fra Ungdommen af, skal være vaagne, Mennesker med Interesser, Mennesker, der tænke ret langt ud over det, der ligger lige for deres egen Dør? Nej, overfor Samfundsspørgsmaal maa deres Blik være dunkelt og deres Tanke sløv — og saaledes er det! Se paa de mange aandelige Døgenigter, der er i vor Stand, tænk paa alle dem, der pludselig er vakt til nyt Liv ved Organisationens Pust!

Her har De Svaret paa Spørgsmaalet om Grunden, hvorfor en stor Del af Handels- og Kontormedhjælperne og mange af vore Principaler har sovet og sover endnu.

Vil du afhjælpe disse Forhold, saa skal du ikke løbe ud paa Gader og Stræder for at afskaffe Restaurationer og Varietèer, der løber du paa en haabløs Grund. Nej, lugt i dit eget Madskab, tænk paa Forholdene indenfor egne Vægge, se i denne Vintertid paa Medhjælpernes klamme Tagkamre, spørg dig selv, om Medhjælperne leve under saadanne Løn- og Arbejdsvilkaar og i det Hele taget under saadanne Forhold, som Nutidens Fordringer kræve — saa vil du nok finde Grunden og Roden til Ondet, t h i d e r, n e t o p d e r e r d e t a t f i n d e! Nu er der naturligvis flere, der savner en Begrundelse af min Paastand om, at mange Handels- og Kontormedhjælpere og Principaler sover. Ja, den har jeg paa rede Haand.

Naar man gennem en Virksomhed som vor Organisation kommer i nærmere Berøring med disse Folk, saa støder man paa saa uendelig megen Tankeløshed og Overfladiskhed, at man ofte næsten ikke kan tro, at det er virkelige Mennesker, man har for sig. En stor Del af vore Kolleger kan slet ikke fatte, hvilken Betydning en Organisation har i vore Dage, de staa fuldstændig blottede for Forstaaelse af, hvad en Organisation betyder i et Samfund og ligegyldige overfor denne Bevægelse, som dog i første Linie berører dem, ligegyldige for deres egen Fremtid, de lade syv være lige og fem skæve, og de kan nu slet ikke tænke, at det er nødvendigt, at hver enkelt af Standens Medlemmer tager Del i Arbejdet, hver efter sin Evne.

Ganske vist er der mange Kolleger og Principaler, der forstaa Organisationens d y b e r e Betydning, men der er endnu et betydeligt Antal Principaler og et Utal af Medhjælpere, som haabe at blive Grossister, som ikke tænker længere end til Spørgsmaalet om, hvilken ø j e b l i k k e l i g Indflydelse det vil have paa deres Pengekasse at komme af med noget mere i Løn. Hvilken gavnlig Indflydelse og Betydning, det vil faa paa Principalernes Stilling, paa Forretningslivet, ja for hele Samfundet, at der tilvejebringes bedre Forhold for Medhjælperne og deraf følgende ordnede Forhold i Faget — det ligger langt borte fra deres Synskreds.

Naa, man kan jo maaske ikke sige noget dertil, deres Ungdomsliv udvikler jo ikke Hjærnen eller Forstanden.

Naar en Medhjælper kommer til Skels Aar og Alder, saa opstaar der hos ham en Trang til at befries for Tagkammerets »Hygge«, og han kan da ikke længere finde sig i den Uselvstændighed, som Kost- og Logisystemet bringer ham i. I Reglen kan han vanskelig klare sig med sin tarvelige Løn, Hjem og Familie er der jo ikke Tale om, at han kan stifte i de Kaar, hvorunder Størstedelen nu leve som Medhjælpere. Jeg tænker her særlig paa Handelsmedhjælperne, selv om Forholdene ere ganske lignende for mange Kontormedhjælpere, om end i langt mindre Udstrækning.

Saaledes som Medhjælpernes Livsvilkaar nu ere, er det selvfølgeligt og let forstaaeligt, at de hurtigst muligt fortrække fra Medhjælpernes Rækker, søge at blive Principaler, og at etablere sig, selv om de ikke eje en rød Øre til at etablere sig for. Medhjælperen tænker som saa: Livet som Medhjælper under det nuværende System er jo ikke til at udholde i Længden, jeg har intet at tabe, hvorfor saa ikke forsøge Lykken, »gaar den, saa gaar den, og hvis ikke, ja hvad saa«. Bag efter faar han dog at se, at han kan miste sit Navn.

Forretninger, der startes paa den Maade, bliver jo i de allerfleste Tilfælde Døgnfluer, der skabe Smudskonkurrence, usolide og usunde Forretningsforhold, og i Løbet af kort Tid revne de med et Knald. Saaledes gaar det i de allerfleste Tilfælde — vi ser det jo daglig for vore Øjne.

Kunde vore Kolleger blive saaledes stillede som Medhjælpere, at de kunde føre en anstændig og nogenlunde selvstændig Tilværelse med egen Dug og Disk, saa vilde mange af disse Døgnforretninger blive en Saga blot. Samfundet vilde da blive befriet for mange beklagelige, mange sørgelige Brud i Forretnings- og Erhvervslivet.

Kan Principalerne og de Medhjælpere, der har en fin Grosserer i Kikkerten, ikke se og tænke saa dybt, at de kan forstaa, at dette vilde blive til uvurderlig Gavn for dem — saa siger jeg, at de viser os Ungdomsaarenes Stempel: at de sover!

Naar saadan en Døgnforretning er gaaet itu, saa kan dens Indehaver kun i meget faa Tilfælde vende tilbage som Medhjælper i Handelsfaget, navnlig hvis han har giftet sig i sin Etableringstid, hvilket er ret almindeligt. Torvet er for lille for gifte Medhjælpere. Han kan jo selvfølgelig ikke finde sig i med sin Familie at spise ved Principalens Bord eller leve paa et Tagkammer med Kone og Børn. De Pladser, der under de nu eksisterende Forhold ere aabne for gifte Handelsmedhjælpere, de kan tælles. Mange saadanne returnerede Medhjælpere ty derfor ind i Kontorfaget og trykke Forholdene der. Det er derfor af stor Betydning, at Handels- og Kontormedhjælpere arbejde sammen i god Forstaaelse i Organisationen, navnlig er det af største Vigtighed for Kontormedhjælperne, at de daarlige Forhold ved Handelsfaget blive forbedrede, og at først og fremmest Kost- og Logisystemet bliver sat paa Døren. Forholdene i to saa nær beslægtede Fag paavirke selvfølgelig hinanden i langt højere Grad end man ser ved første Øjekast.

Til Slut vil jeg fremsætte det Spørgsmaal, om ikke Principalerne burde støtte os i denne Sag og ikke som i mange Tilfælde nu hindre deres Medhjælpere i at slutte sig til Organisationen. De Principaler, der forstaar deres Tid, forstaar Organisationens d y b e r e Betydning — de vil opmuntre og tilskynde deres Medhjælpere til at tage et Tag med i denne Sag. Mange stille sig ogsaa saaledes overfor vort Arbejde, og i disse Rækker er der Kræfter og Navne, man maa bøje sig for. Men endnu er der mange, der ser skævt til os, mange der gaar omkring med Søvnen i Øjnene fra Ungdommen af — vandrer rundt med Stemplet fra Livet i Ungdomsaarene!

Jylland, den 29. Januar 1901. I.

Formandskiftet i Hjørring.

Som Svar paa den af Hr. Ipsen i sidste Nr. fremsatte Anke mod Redaktionen af »Vort Blad« og os, maa vi bemærke følgende:

Hr. I. har absolut Uret, naar han beskylder os for E n s i d i g h e d med Benyttelsen af Ordet »Handelsmedhjælper«. De to af Hr. I. nævnte Tilfælde, hvor vi have undladt at tage »Kontor« med, er i Artikler, der ere indsendte af Handelsfolk, rettede til Handelsmedhjælpere, og omhandlede kun Handelsforhold. Hvad i al Verden skulde Ordet »Kontor» gøre godt for i den Sammenhæng? Og skulde ikke en Handelsmedhjælper have Lov til gennem Bladet at henvende sig til sine specielle Kolleger uden samtidig at henvende sig til alle Centralorganisationens Medlemmer, ligesaavel som Ingen har taget Forargelse af, at der i »Vort Blad«s Nr. 5 i en lille Artikel »Statsansatte Kontorfolk« er rettet en direkte Henvendelse til disse Kolleger.

Lad os dog endelig se ret og rigtigt paa Sagerne, og navnlig ikke blive saa »e n s i d i g e«, at vi se s a a skævt paa Tingene, som Hr. I. ved en eller anden Modstanders ondskabsfulde Bemærkninger er kommen til. Vor Sag er for stor og god til, at slige Smaating maa kunde skade den, og forhaabentlig varer det heller ikke længe, inden Hr. I. atter melder sig til Arbejde,

og derved gør sit til at bevise omtalte Modstander, at det er ham og ikke os, der er »gaaet fejl i Byen«.

Aarhus, den 10. Februar 1901.

Redaktionen.

Bladet og vor Fremtid.

Tillad mig at fremkomme med et Par Bemærkninger i Anledning af det nye Blads Form og Indhold. Hvad jeg først vil kritisere, er, at Bladet er for lille, naar man gaar ud fra, at det skal være Organ for hele Landet. Er Grunden den, at der er Mangel paa Stof, hvad jeg næppe tror, eller er Tid, Lejlighed, Evne eller pekuniære Forhold en Hæmsko for sammes mere omfattende Udvikling? Hvis nogle af de her fremførte Muligheder skulde være nærværende, var det jo ikke værd at klage, men en ren og klar Fremstilling var ønskelig, saa Medhjælperne kunde blive belært derom rundt i Landet. Den almindelige Mening her i vor gode Stad er denne, at det er et Symbol paa for smaat skaarne Synspunkter, der ikke staar i noget særligt konsekvent Forhold til det Kontingent, som betales. Man ser heller ikke nogen nærmere Oplysninger angaaende hvormange Foreninger, der er her i Landet, hvor stort et Antal Medlemmer disse hver især have, samt Adresse paa sammes Formænd, man er saaledes udelukket fra at give en Forening Meddelelse om at Medlemmer bortrejser, og faar Plads i en anden By, af den simple Grund at man ingen Adresse har, hvad saa meget mere maa beklages, som at saadanne i mange Tilfælde rejser fra deres Kontingentforpligtelser m. v. Det er ikke min Hensigt at ville Redaktionen til Livs, men det kunde muligvis have sin Betydning for samme, at se lidt med andres Øjne.

Dernæst kommer Medhjælperne selv, og den Interesse, de omfatte sig selv med, i Retning af den faglige Sammenslutnings store Betydning, da skal jeg indrømme, at den i mange Tilfælde er meget tarvelig. Der hviler over et stort Antal Medhjælpere en forunderlig selvmodsigende Overfladiskhed, Indbildning og Forfinethed, som er upassende, og jeg tror ikke, jeg gaar for vidt, naar jeg siger, at det klæder Handels- og Kontormedhjælperstanden meget ilde, og saalænge nævnte Del af Medhjælperne ikke faar Øjnene op for Nødvendigheden af, at vi alle skal være i vor Fagorganisation, indtil da vil Udviklingen for sammes Vedkommende for en Del stagnere, herom kan der, set med et helt Aars Erfaring, ingen Tvivl være.

Men lad os haabe paa bedre Tider, det kunde nok gøres nødigt, og en Del vil indeværende Vinter ogsaa nok frembringe i Retning af Oprettelse af nye Foreninger omkring i Landet, hvor saadanne endnu ikke eksistere, derfor borger vor dygtige energiske Foretningsfører med ikke mindre dygtige Agitationsudvalg. Jeg skal til Slut kun stille den Fordring til Medlemmerne, at betale Deres Kontingent ved første Præsentation, for den ene Krone om Maaneden ser man ingen Savn af, der gives mange Kroner ud om Maaneden af det enkelte Medlem, som faar en langt ringere Anvendelse.

Derfor fremad, efter Graavejr kommer Solskin! C.

Engageringssagen.

Centralorganisationen søger Plads for nedennævnte og anmoder ærede ekstraordinære og ordinære Medlemmer om hurtigst at give Bestyrelsen Meddelelse om eventuelle ledige Pladser.

Pladser søges.

38) En Kontorist med gode Anbefalinger, 21 Aar, godt inde i Regnskabsførelse og alm. Bogholderi, søger Plads snarest.

40) En Kommis, 24 Aar, oplært i en Kolonialforretning en gros og detail, søger Plads til 1. Marts i en lignende Forretning eller paa et større Lager. Udmærkede Anbefalinger haves.

41) En Kolonial-Kommis, 20 Aar, søger Plads straks eller senere. Vedkommende skifter, fordi Forretningen, hvori han hidtil har været bekæftiget, er under Konkursbehandlig. Anbefales af sin sidste Principal.

42) Ung Kommis, 21 Aar, oplært i Provinsen (Odense), har sidst haft Plads i København i 1½ Aar, søger Plads snarest eller til 1. April. — Prima Referencer.

43) En Kommis, oplært i Kolonial- og Urtekramforretning i Aarhus, har siden været ansat i en Korn- og Foderstofforretning, hvor han ofte i Principalens Fraværelse har ledet Forretningen saa godt som paa egen Haand, søger Plads som Bogholder ved en gros Forretning eller Fabriksvirkomhed til 1. Maj helst i Aarhus. Vedkommende er fuldstændig kendt med dobbelt Bogholderi og Korrespondance. — Begyndelsesløn ikke under 100 Kr. maanedlig.

44) En Isenkram-Kommis, 21 Aar, søger Plads til April eller Maj. Vedkommende er fuldstændig fortrolig med Kalkulation, Ekspedition og almindelig Bogføring.

Ledige Pladser.

De i Nr. 3 af nærværende Blad under denne Rubrik indrykkede Pladser 36 og 39 ere begge besatte.

Vi ville være d'Hrr. Principaler, der have Pladser ledige, taknemlige for Meddelelse derom. Saadanne Meddelelser optages gratis i »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«.

Meddelelser bedes sendte til Robert Petersen, Immervad 6, Aarhus

Agitationen.

Meddelelse fra Agitationsudvalget i Jylland.

Udvalget har konstitueret sig med Hr. Th. Hall-Jensen, Viborg, som Formand. Al Korrespondance etc. vedrørende Agitationen bedes adresseret til ham.

Foreningen opfordres til at benytte de faa resterende Maaneder af Sæsonen til virksom Agitation i Henhold til den i »D. H. K. M.-T.« Nr. 2 nævnte Plan. Foreninger, som ikke selv disponerer over Talere, kan faa saadanne ved Henvendelse til Udvalgets Formand; det forberedende Arbejde paahviler i alle Tilfælde den paagældende Forening. Møder med fremmede Talere maa fortrinsvis afholdes om Søndagen, dog er Forretningsføreren for Centralorganisationen, Hr. Axel Gundel, København, disponibel til enhver Tid, naar Forhindringer ikke indtræffer, ved skriftlig Henvendelse til denne.

Th. Hall-Jensen.
Åge Hyllested. A. F. L. Schibler.

Holstebro.

Søndag den 27. Januar afholdtes et Møde paa Hotel »Royal« i Holstebro for at søge oprettet en Forening under Centralorganisationen.

Mødet talte 22 Deltagere.

Th. Hall-Jensen bød paa Agitationsudvalgets Vegne Forsamlingen Velkommen og holdt derefter et Foredrag, der sluttede med en kraftig Opfordring til Kollegerne i Holstebro om at danne en Forening med Centralorganisationens Program og ikke indtage en Særstilling overfor deres Kolleger i andre Byer. Christensen, Skive, og From, Struer, talte i Tilslutning hertil og haabede ogsaa, at Holstebro vilde følge Eksemplet. Under Leveraab for Centralorganisationen indtegnede de fleste sig nu i Foreningen af Handels- og Kontormedhjælpere for Holstebro og Omegn.

Til foreløbig Bestyrelse valgtes:

A. Jørgensen.
R. Pagh.
A. J. Dahl.
L. Christensen.

Jeg har den bedste Tillid til, at Bestyrelsen vil føre Arbejdet videre til Ære og Fremgang for den unge Forening.

Th. Hall-Jensen.

Foreningsmeddelelser.

Aalborg.

Diskussionsmødet den 23. Januar var ret talrigt besøgt, og navnlig var Damerne forholdsvis stærkt repræsenterede. Hr. C. C. Hansen dirigerede og gav Ordet til Formanden, Hr. C. Mølbach for et udførligt Foredrag om Kvindens Stilling til Organisationsspørgsmaalet: Vore Organisationer anerkender fuldtud Kvindens Ligeberettigelse med Manden, men maa til Gengæld fordre, at Kvinderne underkaster sig samme Regler som Mændene i alle faglige Spørgsmaal, specielt Lønspørgsmaalet. Lige Løn for lige Arbejdsydelse vil ikke medføre, at Kvinderne fortrænges; men at de fortrinsvis kommer frem i de Brancher, hvor de bedst

egner sig. Enhver kvindelig Medhjælper, der betragter sit Arbejde som sit Erhverv og ikke som en Adspredelse, bør slutte sig til vore Organisationer. Til at dette kan ske, maa særlig de Damer, der alt staar i vore Rækker, medvirke. Herpaa fulgte en til Tider ganske livlig Diskussion. Derefter bragte Hr. Chr. Ingvoldsen Engageringsspørgsmaalet i Erindring. Vort Maal er et Engageringsbureau, der ikke alene anviser Pladser, men ved at refusere de daarligste af disse bekæmper Misbrugene og arbejder hen til de øvrige Programpunkters Gennemførelse. Indtil Agitationen er saa vidt gennemført, at vor Organisation er nogenlunde fyldig repræsenteret Landet over, er denne imidlertid den alt overvejende Hovedsag. Vi kan ikke sprede Kræfterne og maa indtil videre blive staaende ved den foreløbige Ordning, vi nu har. Støt dog allerede nu Sagen, ved at lade Hr. Robert Petersen, Aarhus, tilflyde Meddelelse om ledige Pladser, enten direkte eller gennem den lokale Bestyrelse. Sluttelig fremlagde Formanden Listen over frivillige Bidrag til Agitationen og anbefalede samme varmt. De fleste af de tilstedeværende tegnede sig for et Bidrag. C.

Aarhus.

Handels- og Kontormedhjælpernes Sygekasse i Aarhus afholder sin aarlige ordinære Generalforsamling i Handels- og Kontoristforeningens Lokale Torsdag den 21. Februar Aften Kl. 9. Foruden Sygekassens Medlemmer indbydes Kolleger, der har Interesse for Sagen.

Esbjerg.

Foreningsmøde afholdes den 20. ds. Medlemmerne bedes give talrigt Møde.

Nykøbing og Mors.

Søndag den 3. afholdtes et Møde af Foreningen her i Nykøbing i dens nye Lokale i »Havnekafeen«. Der vedtoges en Adresse til Handelsforeningen om muligt at faa gennemført 8te Lukning her i Byen, og der vil i den nærmeste Fremtid blive afholdt Foredrag over Æmner vedrørende Handelsstanden, foreløbig en Gang maanedlig.

Silkeborg.

Ekstraordinær Generalforsamling afholdes Onsdag den 20. Februar, Aften Kl. 8½, i Foreningens Lokaler paa »Bella-Vista«.

Dagsorden:

1) Lovændringer.
2) Valg af 1 Suppleant og 1 Revisor.
3) Eventuelt.

Mange Bække smaa gør en stor Aa.

Med Glæde læser jeg d'Hrr. Å. Hyllesteds og Robert Petersens Opfordring om Agitation og Støtte til Centralorganisationen i dette Blads Nr. 1 og 2. Følg disse Opfordringer og føj min til. Ærede Kolleger Landet over! Har De en Onkel, Fætter, Broder eller anden Slægtning eller Bekendt, som er etableret, søg at faa denne som Abonnent paa Bladet. 3 Kr. er hele Summen for at kunne følge med Bevægelsen i et helt Aar, lad alle de Medlemmer, som etablerer sig, blive Abonnenter, agiter for nye Medlemmer, og vi vil se, at de mange smaa Kilder samler sig i en Dam og bliver til noget. Der fordres de tre kendte Ting: Penge, Penge og atter Penge, lad Reklamegeniet rigtig skinne frem, saa at vi vise, at Handelens Arbejdere kunne bruge deres Kræfter og Intelligens ogsaa udenfor de daglige Forretninger, derfor

Fremad, aldrig tilbage.

Emil, Kbh.

Frivillige Bidrag til Agitationsfonden.

Aalborg.

Foreningen af H. & K. M. i Aalborg, N.-Sundby & Omegn 50 Kr., Bogholder C. Mølbach 5, C. C. Hansen 3, C. J. Johansen 3, P. Kortegaard 5, Chr. Ingvoldsen 10, P. M. Berg 2, Translatør C. Rasmussen 10, N. Jørgensen Theil 10, L. Davidsen 10, N. C. Nielsen 1, Frk. J. C. Rix 3, Frk. Vogler 1, Frk. Christensen 1, P. Bisgaard 5, P. Andreasen 2, S. C. Rathien 2, W. Berthelsen 2, O. Toppenberg 3, Folmer Hansen 1, Thomas Møller 1, Frk. Marie Kortegaard 2, Frk. Johanne Pallesen 2, Frk. Laura Vejby 2, Poul Vilde 2, Nors 2, K. Hofman 2, S. J. Sørensen 1, C. Jørgensen 1, Axel Petersen 5, Niels Christensen 3.

Aarhus.

A. Lorentzen 10 Kr.

Esbjerg.

Å. Hyllested 10 Kr., Julius Justesen 3, H. Hansen 3, A. Rønde Andersen 3, Kristian Olsen 3, L. J. Larsen 2, Th. Rasch 3, et kvindeligt Medlem 5, J. L. Jensen 3, Frk. Johanne Mortensen 1, Fr. Jensen 3, C. Bülow 2, Sofus Pors 1, Johs. Jepsen 2, Th. Dik 2, Gaardhøie 2, Chr. Spangsberg 2, Alf. Mikkelsen 2, Axel Trier 2, N. Spelmann 2, Holger Salmon 1½, William Strand 2, E. Sørensen 2, W. Johansen 2, C. J. Skovsgaard 2, G. Rødgaard 2, Dyhre 2, Charles Nielsen 2, J. Chr. Jensen Skads 2, en Gæst 5, Leverandør 5, Forbruger ½, E. Lau 2, S. 2, Chr. Larsen 2, Bisgaard 2, O. Thøstesen 2.

Hjørring.

A. Ipsen 10 Kr., A. Andreasen 2.

København.

Axel Gundel 10 Kr., V. S. Jensen 10, V. Hansen 10, P. Jørgensen 5, Michael Lihme 1, H. P. Hansen 10, Normann Sørensen 2, Johannes Jørgensen 5, V. Nielsen 5, Høysholdt 10, K. Hintz 5, H. Kr. Hansen 5, Jacob Christensen 5.

For Københavns Vedkommende har Listen ikke circuleret endnu, da Budet ved Listernes Fremkomst havde været hos omtrent alle Medlemmer.

Skive.

J. P. N. Schytte 5 Kr., N. Christensen 5, D. Jensen Black 5, P. Juel Trane 5, Einar Holm 3, C. Christiansen 5, Alb. Iversen 5, J. Mortensen 2, A. Ovesen 3, C. Holm Schwarts 3, C. Christoffersen 3, M. Rand 5, Aage Jensen 3, Julius Frost 3, J. Nielsen 3, Vald. Petersen 3.

Viborg.

Hall-Jensen 10 Kr., N. J. Nielsen 5.

Den sorte Tavle.

Aalborg.

Kontorist M. Mammen. tidligere hos Hr. Hans Larsen, Aalborg, nu hos Hr. Claudius Nielsen, Slagelse, har udmeldt sig uden at betale de skyldige Restancer, hvilket vi ikke undlader at bringe til vore Medlemmers Kundskab.

Bestyrelsen.

København.

Nedenstaaende Medlemmer have udvist den Takt at udmelde sig med Kontingentrestance.

Th. H. Madsen, Brolæggerstræde Nr. 4. Kj., København.
C. Stolpe Christensen, »Lykkens Haab«, Vedbæk.
C. H. Hansen hos Vilh. Jørgensen, Næstved.

Kolonialmedhjælpernes faglige Organisation:
H. Kr. Hansen, Kasserer.

Meddelelse fra Ekspeditionen.

Bestyrelserne i de forskellige Afdelinger bedes erindre at give Ekspeditionen Underretning om al Tilgang, Afgang og Omflytning.

Lister til Udfyldning kunne faas ved Henvendelse til Ekspeditionen.

Listerne indgives til Ekspeditionen i tre ligelydende Eksemplarer. (Brev er da overflødig.)

Alle Klager og Uregelmæssigheder ved Forsendelsen bedes straks direkte tilstillet Ekspeditionen i følgende Form:

Undertegnede har ikke regelmæssig modtaget »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«.
Følgende Numre savnes:
Navn:
Stilling:
Bopæl:
Postadresse:
Aarhus, den 8. Februar 1901.

A. Lorentzen,
Annagade 26, 1.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør: Vald. Pedersen, Aarhus.
Chr. Andersens Bogtrykkeri, Aarhus.

Dansk

Handels- og Kontormedhjælper-Tidende.

Organ for Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger.

Redaktionen: Guldbergsgade Nr. 69 A. Aarhus.

Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen: Annagade Nr. 26, 1ste Sal. Aarhus.

Nr. 5. | 1. Marts 1901. | 1. Aarg.

Agitationen i København.

En Kraftudfoldelse.

»Bravo Handels- og Kontormedhjælpere«. — »Som man ser, ligger Handels- og Kontormedhjælpernes Ledere ikke paa den lade Side«. — »Disse Mænd ved, hvad de vil, og ere ikke bange for at sige det«. — »Endelig synes det, som det er gaaet op for den store Medhjælperstand, at Vejen fremad til bedre Livsvilkaar kun og absolut kun gaar gennem en Organisation«. — »Denne Organisation har gennem en overordentlig energisk Agitation formaaet at samle Medhjælperne om de faglige Krav«. — — — — —

Udtalelser af den københavnske Dagspresse.

Fremgangen for vor Organisation gaar i hurtigere eller langsommere Tempo i Landets forskellige Egne. Snart vil hver Provinsby blive et Centrum for en Agitation, der drives med større eller mindre Kraft efter de lokale Forhold. I Landets mange smaa Provinsbyer behøver Organisationstankens Gennembrud ikke at forkyndes ved en gjaldende Fanfare, der kalder Medhjælperne til Kamp for deres faglige Interesser. Anderledes i Hovedstaden. Her, hvor Storstadens stærkt pulserende Liv lægger Beslag paa en halv Million Menneskers vekslende Opmærksomhed, maa der sættes en agitatorisk Rekord for at gøre vor Sag gældende som et af Tidens brændende Spørgsmaal. Vi har sat Rekorden. Centralorganisationens Navn, dens Maal og Midler har i de sidste 14 Dage været Samtale- og Diskussionsemne, hvor Kolleger samledes bag Pult og Disk. Men ikke alene blandt Kollegerne, men ogsaa i det store Publikum og i dets Talerør, den københavnske Dagspresse, har denne omfattende Agitation vakt Røre og Opsigt. Centralorganisationens Banner vajer ubestridt over København, og nye Hundreder af Handels- og Kontormedhjælpere, Mænd og Kvinder, ere indrullerede i den fremaddragende Medhjælperhærs Rækker. Denne Agitation har kostet Arbejde og Ofre, og dens Omfang kan maales ved følgende Fakta: I Dagene den 11. og 14., den 20. og 21. Februar er afholdt 2 Massemøder og 10 Forstadsmøder, der har været besøgt af over 2000 mandlige og kvindelige Kolleger; 300 mægtige Plakater opslaaede paa Hovedstadens Gader, offentlige Pladser, Restaurationer etc., har kaldt Medhjælperne til Massemøder, hvor Standens Krav fremsattes under stormende Bifald. Agitationsudvalget har kastet ca. 10,000 Løbesedler ud over Byen. Dagspressen har ved at indeholde 20 store Annoncer og over 50 Artikler, Notitser, Referater og Opraab fra Agitationsudvalget sat Kronen paa denne agitatoriske Kraftudfoldelse.

Den stærkt begrænsede Plads fordrer, at vi indskrænker vort Referat af disse Møder til et sammentrængt Resumé af den københavnske Presses Udtalelser:

Mødet i Salonen „Figaro".

Mandag den 11. Februar var »Figaro«s store Sal fyldt til sidste Plads af en saa mægtig Forsamling, som ellers kun den bedste Valgkampagne er i Stand til at kunne samle i København.

Formanden for Agitationsudvalget for København og Omegn bød den imponerende Forsamling Velkommen, hvorefter Formanden for Manufakturmedhjælpernes Organisation Hr. V. S. Jensen overtog Ordstyrerhvervet. Forretningsføreren, der modtoges med Bifald, holdt et ypperligt Foredrag om Organisationens Betydning for Standen. Det instruktive, med sædvanligt Lune holdte Foredrag afbrødes ofte af Forsamlingens Tilslutning, og da Hr. Gundel sluttede, bruste der et langvarigt Bifald gennem Salen parret med Leveraab for Foredragsholderen. Agitationsudvalgets Formand oplæste under Forsamlingens Bifald følgende Telegrammer fra Provinserne:

»Held og Lykke ønskes. Godt Resultat af Mødet«.

Paa Aarhusforeningens Vegne:
Valdemar Pedersen.

»Frem Københavner, frem! Kolleger Landet over venter paa jer. Tag Têten. Husk det gælder Standens Interesser. Leve Centralorganisationen!«

For Foreningen »Hermes«:
Hyllested, Esbjerg.

»Held og Lykke med Mødet. Centralorganisationen leve. Kollegial Hilsen.«

For Horsensforeningen:
Tang.

»Gid Hundreder og atter Hundreder af københavnske Kolleger i Aften indser den Sags Betydning, der ligger en Hær af energiske Handels- og Kontormedhjælpere saa stærkt paa Sinde. Held i Arbejdet til Sagens Fremme.«

For Skiveforeningens Bestyrelse:
Christensen.

»Hilsen til københavnske Kampfæller. Centralorganisationen leve!«

Agitationsudvalget for Jylland:
Hall-Jensen, Viborg.

I den efterfølgende Diskussion udtalte samtlige Deltagere deres Tilslutning til Centralorganisationen. Afdelingsformændene d'Hrr. V. S. Jensen, P. Jørgensen og V. Hansen, der bleve modtagne med Bifald, talte under stærk Tilslutning for de respektive Fags Interesser og opfordrede henholdsvis Manufaktur-, Kolonial- og Kontormedhjælperne til at slutte sig til Organisationen. Hr. Hornbech, Formand for Isenkræmmermedhjælperforeningen, der staar udenfor Centralorganisationen, takkede Centralorganisationen for dens Virksomhed og udtalte Haabet om et godt Samarbejde med de københavnske Afdelinger, selv om Isenkræmmerne foreløbigt ønskede at staa udenfor Landsorganisationen. Taleren sluttede med et Leve for Centralorganisationen. Isenkræmmernes Særstilling blev derefter Genstand for Diskussion, og i denne misbilliget fra alle Sider. Mødet sluttede ved Midnat med kraftige Opfordringer af A. Gundel og V. Hansen om at indmelde sig, idet den store Forsamling rejste sig og istemte begejstrede Leveraab for Centralorganisationen.

5 Forstadsmøder.

Torsdag den 14. Februar afholdtes 5 godt besøgte Forstadsmøder, hvor 16 Repræsentanter for de københavnske Afdelinger talte for Centralorganisationen under levende Bifald.

Paa Vesterbro indledte Hr. V. Hansen, desuden talte Hr. Manufakturmedhjælper H. Møller. Paa Nørrebro indledte Hr. V. S. Jensen, desuden talte d'Hrr. H. Chr. Hansen og C. M. Poulsen henholdsvis til Kolonial- og Kontormedhjælperne. Paa Østerbro indledte Hr. P. Jørgensen, Hr. Bogholder H. P. Hansen jun. og Hr. Manufakturmedhjælper Kjartan Andersen opfordrede deres Kolleger til Tilslutning til Organisationen. Paa Frederiksberg indledte Hr. K. Hintz og d'Hrr. Bogholder Georg Jensen, Manufakturmedhjælper Tyge Hansen og Kolonialmedhjælper Bechmann talte for Organisationen. Paa Christianshavn indledte Manufakturmedhjælper Carstensen Egeberg, og i Tilslutning hertil talte d'Hrr. Kolonialmedhjælper Kofoed og Jakob J. Christensen samt Korrespondent V. Nielsen.

Da disse Agitatorer for vor Sag ved Midnatstid mødtes i Hotel »Prinsen«, kunde de alle opvise gode Resultater af Aftenens Virksomhed.

Mødet i Witmacks Lokale.

Onsdag den 20. Februar havde en meget talrig Forsamling indfundet sig i Witmacks Lokale. Agitationsudvalgets Formand bød Velkommen, hvorpaa Hr. V. S. Jensen overtog Pladsen som Ordstyrer og gav Ordet til Forretningsføreren. I et klart og dygtigt Foredrag omtalte denne Betydningen af Organisation i al Almindelighed og gav en orienterende Skildring af Handels- og Kontormedhjælpernes sociale Stilling samt gennemgik Centralorganisationens Programpunkter. Efter Foredraget lød vedholdende og begejstret Bifald, og dette gentoges, da Agitationsudvalgets Formand derefter oplæste følgende indløbne Telegrammer:

»Kollegial Hilsen til Mødet, og et kraftigt Leve for vor Sag.« For Foreningen i Aalborg:
Mølbach, Formand.

»Foreningen »Hermes« sender Hilsen til københavnske Kolleger. Leve Centralorganisationen!«
Hyllested, Esbjerg.

Agitationsudvalgets Formand rettede derefter en kraftig Opfordring til de tilstedeværende om at indmelde sig i Organisationen og opfordrede eventuelle Modstandere til at udtale sig, samt omtalte Kontormedhjælpernes Stilling og de Reformer, Afdelingen søgte at indføre indenfor Faget.

Forretningsføreren opfordrede eventuelle Medlemmer af »Handelsforeningen af 5. Juni« til straks at indtræde i Centralorganisationen, da Formanden i nævnte Forening havde udtalt Ønskeligheden af at faa de Medlemmer fjærnede, der stod i Opposition til Bestyrelsen.

Bogholder O. Nielsen søgte under stærk Uro i Forsamlingen at forklare Formandens Udtalelser, hvorefter V. Hansen rettede et stærkt Angreb paa »5. Juni« for den Modstand, hvormed denne Forening havde mødt Organisationsbevægelsen. Vor Bevægelse gaar nu stærkt fremad, de sidste Dages Begivenheder og dette Møde viser, at »5. Juni« for bestandig har udspillet sin Rolle som førende for Handels- og Kontormedhjælperne i København. (Stormende Bifald.)

Efter en kort Diskussion sluttede Forretningsføreren Mødet med et af stærke Hurraraab besvaret Leve for Standens Fremskridt.

5 Forstadsmøder.

Torsdag den 21. Februar manede atter 15 Repræsentanter for de københavnske Afdelinger Kollegerne til Indmeldelse i Centralorganisationen. Paa Vesterbro: V. S. Jensen, A. Gundel og H. Chr. Hansen. Paa Frederiksberg: Th. Carstensen, V. Nielsen og J. Christensen. Paa Nørrebro: P. Jørgensen, H. P. Hansen jun og Tyge Hansen. Paa Østerbro: V. Hansen, H. Møller og Bechmann. Paa Christianshavn: K. Hintz, K. Andersen og H. Jensen. Disse vellykkede Møder dannede Afslutningen paa den betydningsfulde Agitation.

Denne Agitation har dog, til Trods for det svære Skyts vi har benyttet, endnu ikke skaffet os Flertallet af de københavnske Handels- og Kontormedhjælpere; dertil lægger de yderst vanskelige Forhold i Hovedstaden for store øjeblikkelige Hindringer i Vejen. Men det er lykkedes os at skyde Bresche i den kinesiske Mur af Ligegyldighed og Lunkenhed, der kendetegner Flertallet af vore københavnske Kolleger. I disse Dage er det uigendriveligt fastslaaet, at de gamle Foreninger har udspillet deres Rolle som førende for Handels- og Kontormedhjælperne i København og at Centralorganisationen har indtaget deres Plads.

De Angreb, som særlig »Handelsforeningen af 5. Juni« i sin Tid rettede mod os gennem Pressen og paa Møder, ere for længst forstummede, og de Mænd, der engang haanede den lille Flok Medhjælpere, der rejste Organisationsbevægelsen i Hovedstaden, har end ikke ved disse Møder vovet at krydse deres Klinger med vore. Organisationstanken er nu med uimodstaaelig Kraft trængt igennem blandt de københavnske Medhjælpere, og Centralorganisationens Navn er paa alles Læber.

Den forcerede agitatoriske Virksomhed i disse Dage har endvidere vist den indre Styrke og Præcision i Agitationsarbejdet, hvortil de københavnske Afdelinger nu ere naaede. Det mellem Agitationsudvalget og Afdelingerne stedfundne Samarbejde lover godt for Fremtiden, og den Begejstring og Opofrelse, hvormed en Stab af Medlemmer ere gaaede til Arbejdet, vidner om, at Bevægelsen i København allerede har fostret en Mængde energiske Forkæmpere for vor Sag.

Vi retter her en Tak til Afdelingsbestyrelserne, til de Mænd, der har talt for vor Sag, og det energiske Agitatorkorps, som Agitationsudvalget har haft Lejlighed til at disponere over.

Organisationsbevægelsen i Hovedstaden er altsaa bragt et mægtigt Skridt fremad, men netop nu mere end nogen Sinde før gælder det om med Styrke og Udholdenhed at arbejde videre paa de alt indvundne Resultater.

Mange Kolleger, Mænd og Kvinder, ere nu indtraadte i de organiserede Handels- og Kontormedhjælperes Rækker. Maatte disse Kolleger betragte det som en Pligt og Æressag at være med til at føre Standen fremad til bedre Kaar og lykkeligere Livsbetingelser.

København, den 24. Februar 1901.

For Agitationsudvalget for København og Omegn:
V. Hansen.

Betal Kontingentet ved første Opkrævning.

Mødet i Aarhus.

Søndag den 10. Februar havde Aarhusforeningen indvarslet til Møde i Handels- og Kontoristforeningens Festsal. Der var mødt ca. 150 Kolleger og Principaler, og Talerne fulgtes med megen Interesse. Her et kort Referat:

Formanden, Vald. Pedersen, bød Velkommen og gav straks Ordet til Å. Hyllested, Esbjerg, og denne gav nu i et udmærket Foredrag: »Fagforeninger: En Kulturbevægelse« de mødte en klar og tydelig Forstaaelse af disses Berettigelse. En udførlig Artikel fra Hr. Hyllested om dette Emne vil fremkomme i næste Nummer af Bladet.

Efter Hr. Hyllested fik Hr. V. Hansen, Formand for Kontormedhjælperne i København, Ordet. Hr. Hansen udviklede udførligt Centralorganisationens Program og fremhævede særligt hvor nødvendigt det var at slutte sig sammen. Alle maa være med til at drage Læsset og ikke vige tilbage for det pekuniære Offer, som det at være Medlem af Organisationen kræver. Gid vor Stand maa blive gennemsyret af den rette Forstaaelse af Betydningen af Sammenslutningen, gid den Kræftskade, der længe har pint den danske Handels- og Kontormedhjælperstand, snart maa blive hævet. Mine Damer og Herrer! meld Dem ind i den lokale Afdeling og vis derved, at De er værdig til at tilhøre den Stand, som De er sat til at virke i.

Hr. Axel Gundel, København, omtalte Helsøndagslukningen og berettede om Andragendet til Rigsdagen om »Helligdagslovens Revision«.

Vald. Pedersen takkede d'Hrr. for de holdte Foredrag og meddelte Forsamlingen de af Foreningen her foretagne Skridt til at faa Butiker og Kontorer lukkede hele Søndagen.

Hr. Købmand Jens Petersen, Aarhus, udtalte sin Glæde over Tanken om Organisationen af Handelsstandens Medhjælpere. Med Hensyn til Helsøndagslukningen vilde han gøre Foreningen opmærksom paa Frihandlerne, mulig vilde disse være en Hindring i Vejen for Sagens Gennemførelse, idet de jo handlede med flere Ting, som Kolonialhandlerne ogsaa førte, dog ønskede han Foreningen Held med Arbejdet, som havde hans

fulde Sympati. Tilraadede Forhandling med Handelsforeningen af 1887.

Hr. Købmand A. Chr. Pedersen, Formand for Handelsforeningen af 1879, Aalborg, udtalte, at Medhjælpernes Organisationsbevægelse forhaabentlig vilde medføre Principalernes Sammenslutning. Opfordrede d'Hrr. Principaler til at arbejde for Helsøndagslukningen. I Aalborg have vi i ca. 1½ Aar holdt vore Butiker lukkede alle Søn- og Helligdage; der var jo ganske vist nogle, som modsatte sig paa det bestemteste at gaa med, men saa lode vi andre ganske stille, som om de slet ikke eksisterede, og dette medførte saa, at d'Hrr. indsaa hvor lidt Fordel de opnaaede og efterhaanden lukkede de saa ogsaa, saa nu holder kun ganske enkelte Smaaforretninger aabent. Opfordrede kraftigt Medhjælperne til at slutte sig til deres Organisation for ved Samarbejde med Principalerne at skabe andre Vilkaar for Handelsstanden.

Hr. Th. Hall Jensen, Formand for Foreningen i Viborg, omtalte Agitationsarbejdet i Jylland.

Hr. V. Hansen glædede sig over d'Hrr. Principalers Udtalelser og Tilslutning. Gjorde opmærksom paa Indenrigsminister Bramsens Udtalelse i Folketinget om Arbejdernes Organisation: »der var ingen anden Vej at gaa«. Vi se her, at d'Hrr. Principaler i Dag have givet os den samme Opfordring. Et Leve for Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælper Foreninger.

Vald. Pedersen opfordrede endnu engang de mødte Ikke-Medlemmer til at melde sig ind og hjælpe til med Arbejdet.

Da ingen flere ønskede Ordet, hævedes det vellykkede Møde Kl. 6½.

Flere nye Medlemmer indmeldtes.

Engageringssagen.

Centralorganisationen søger Plads for nedennævnte og anmoder ærede ekstraordinære og ordinære Medlemmer om hurtigst at give Bestyrelsen Meddelelse om eventuelle ledige Pladser.

Pladser søges.

38) En Kontorist med gode Anbefalinger, 21 Aar, godt inde i Regnskabsførelse og alm. Bogholderi, søger Plads snarest.

40) En Kommis, 24 Aar, oplært i en Kolonialforretning en gros og detail, søger Plads til 1. Marts i en lignende Forretning eller paa et større Lager. Udmærkede Anbefalinger haves.

41) En Kolonial-Kommis, 20 Aar, søger Plads straks eller senere. Vedkommende skifter, fordi Forretningen, hvori han hidtil har været bekæftiget, er under Konkursbehandling. Anbefales af sin sidste Principal.

42) Ung Kommis, 21 Aar, oplært i Provinsen (Odense), har sidst haft Plads i København i 1½ Aar, søger Plads snarest eller til 1. April. — Prima Referencer.

43) En Kommis, oplært i Kolonial- og Urtekramforretning i Aarhus, har siden været ansat i en Korn- og Foderstofforretning, hvor han ofte i Principalens Fraværelse har ledet Forretningen saa godt som paa egen Haand, søger Plads som Bogholder ved en gros Forretning eller Fabriksvirkomhed til 1. Maj helst i Aarhus. Vedkommende er fuldstændig kendt med dobbelt Bogholderi og Korrespondance. — Begyndelsesløn ikke under 100 Kr. maanedlig.

44) En Isenkram-Kommis, 21 Aar, søger Plads til April eller Maj. Vedkommende er fuldstændig fortrolig med Kalkulation, Ekspedition og almindelig Bogføring.

45) En dygtig, velanbefalet og militærfri Kommis, kendt med saavel Land- som Byhandel, søger Plads straks.

46) En Kolonial-Kommis, 23 Aar og militærfri, oplært i Byforretning, derefter første Kommis i en betydelig Landforretning, senest Lager-Kommis i en Korn- og Foderstofforretning, søger Engagement som Lager-Kommis eller som Kommis i en bedre Landforretning snarest. — Udmærkede Anbefalinger til Tjeneste.

Vi ville være d'Hrr. Principaler, der have Pladser ledige, taknemlige for Meddelelse derom. Saadanne Meddelelser optages gratis i »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«.

Meddelelser bedes sendte til Robert Petersen, Immervad 6, Aarhus

Foreningsmeddelelser.

Aarhus.

Ordinær Generalforsamling afholdes Tirsdag den 12. Marts i Handels- og Kontoristforeningens Lokaler.

Dagsorden:

1) Beretning om Foreningens Virksomhed.
2) Fremlæggelse af det reviderede Regnskab for Aar 1900.
3) Valg af 4 Bestyrelsesmedlemmer i Stedet for d'Hrr. Robert Petersen og Andr. Olesen, der afgaa efter Tur, og d'Hrr. Aage Winther og C. Reppien, der afgaa paa Grund af forandret Livsstilling.
4) Valg af 2 Suppleanter.
5) Valg af 1 Revisor i Stedet for Hr. W. Busch, der afgaar efter Tur.
6) Agitationen.
7) Eventuelt.

Regnskabet fremlægges til Eftersyn for d'Hrr. Medlemmer ved Bestyrelsesmødet Onsdag den 6. ds. samme Sted.

Alle Medlemmer bedes møde.

Sygekassen.

Handels- og Kontormedhjælpernes Sygekasse i Aarhus afholdt sin aarlige ordinære Generalforsamling Torsdag den 21. Februar i Handels- og Kontoristforeningens Lokale. Formanden aflagde Beretning om Virksomheden i det forløbne Aar, og havde samme i det hele været gunstigt for Sygekassen. Medlemsantallet havde været underkastet forskellige Svingninger, men befandt sig nu paa samme Antal, som da Kassen stiftedes. I det forløbne Aar var der af Sygekassen ydet Hjælp til 14 af Medlemmerne.

Vald. Pedersen paatalte det ønskelige i, at Kassen antog en Tandlæge. I den herom paafulgte Diskussion deltog Lorentzen, Vald. Pedersen, Ipsen, H. P. Jensen.

Vald. Pedersen omtalte, om Sygekassen ikke kunde oprette Underafdelinger i Byer, hvor ingen Sygekasse findes. Bestyrelsen lovede at tænke alvorligt over Sagen.

Robert Petersen rettede en Forespørgsel angaaende en Post under Administrations-Omkostningerne.

§ 5 foresloges forandret derhen, at det sidste Punktum slettedes. Dette vedtoges.

Der skredes derefter til Valg af 2 Bestyrelsesmedlemmer. Schrøn og Petersen genvalgtes. Som Revisor genvalgtes J. Munch, og som Suppleant genvalgtes Chr. Ipsen. Derefter udspandt der sig en livlig Diskussion angaaende Agitation for at faa nye Medlemmer til Sygekassen. Generalforsamlingen sluttede med et rungende Hurra for Sygekasse-Sagen.

Regnskabet oplæstes og godkendes enstemmigt.

Sekretær.

Brønderslev.

Herværende Kolleger var af Hjørring-Foreningen indvarslet til et Møde, som afholdtes her den 10. Februar. Af Brønderslevs ca. 20. Medhjælpere var mødt 12. Fra Hjørring var mødt d'Hrr. Thalund, A. Andreasen, Ipsen og Amtstuefuldmægtig Andersen, som hver for sig havde Ordet for at klargøre Organisationens Betydning og dens Program.

Af de tilstedeværende indmeldte sig 9, deraf 2 fra det ca. 1 Mil bortliggende Manna. Det vedtoges, at Foreningen skulde staa som Afdeling af Hjørring-Foreningen, og til at tiltræde dennes Bestyrelse og iøvrigt at repræsentere Brønderslev Kollegerne valgtes Forretningsbestyrer P. Jespersen og til Suppleant Kommis Glargaard.

Hr. Jespersen interesserer sig stærkt for Sagen, og det er at haabe, at det maa lykkes ham at samle alle herværende Kolleger under Foreningen. a—.

Esbjerg.

Møde afholdes Onsdag den 6. Marts Kl. 8½ pr. Foredragsholder: Hr. cand. phil. Holm. Emne: Handelens Historie.

Onsdag den 20. Marts Kl. 8½ pr. afholdes Foreningens aarlige Generalforsamling. Medlemmer, som maatte have Forslag til Behandling, bedes indsende disse senest 8 Dage før Generalforsamlingen.

Dagsordenen vil blive bekendtgjort ved Cirkulære.

Hjørring.

Ordinær Generalforsamling afholdes paa »du Nord« Onsdag den 6. Marts Kl. 9 Aften.

Alle bedes møde. Bestyrelsen.

Horsens

afholder ordinær Generalforsamling i Palæ-Cafèens Spisesal Onsdagen den 6. Marts, Aften Kl. 8½ præcis.

Dagsorden:

1. Meddelelser af Formanden.
2. Fremlæggelse af det reviderede Regnskab.
3. Valg af 4 Bestyrelsesmedlemmer. Ved Lodtrækning afgaar Lagerekspedient M. Christensen, Kommis V. Nielsen og Kommis F. L. Preuss, samt begrundet paa forandret Livsstilling Bogholder A. F. L. Schibler.
4. Valg af 2 Suppleanter.
5. Valg af en Revisor.
6. Eventuelt.

Efter Generalforsamlingen Klubaften til Kl. 1.

Bestyrelsen.

København.

Kolonialmedhjælpernes faglige Organisation.

Lokalet »Nørrehus«, Hj. af Frederiksborggade og Nørrefarimagsgade, er aabent Onsdagene den 6., 13., 20. og 27. Marts fra Kl. 9 Aften.

Tag Besøgende og ikke organiserede Kolleger med.

Onsdagene den 6., 13. og 27. Marts almindeligt Møde.

Onsdag den 20. Marts Diskussionsmøde Kl. 9¼. »Vil Pladsledigheden formindskes ved Arbejdstidens Indskrænkning.

Indledes af K. Hintz.

Formandens Adresse: P. E. Jørgensen, Strandboulevard Nr. 13. Ø. Kassererens: H. Kr. Hansen, Olufsvej Nr. 6, 4. Sal, Ø.

8-Lukningen!

Bestyrelsen har ved K. Hintz indledet Forhandlinger med alle større Theforretninger i den gamle By om en ensartet Lukketid fra Kl. 8 Aften, Dagen før enhver Helligdag undtaget, og har naaet det glædelige Resultat, at Sagen er gaaet i Orden fra den 1. Februar d. A. Bestyrelsen ser fuldt ud, at en Begyndelse med 8-Lukning i Byens Centrum vil være af Virkning, selv langt ud i Forstæderne, men i Betragtning af de vanskelige Forhold der, har Arbejdet for denne Sag koncentreret sig i den gamle By. Da Lukkesagen til alle Tider vil være et brændende Spørgsmaal, arbejdes der stadig videre. *E.*

Kontormedhjælpernes Organisation.

Lokalerne Café »Alaska«, Købmagergade Nr. 54, 3. Sal (ved Rundetaarn), ere aabne for Medlemmer hver Onsdag Aften Kl. 9. Hyggelige Lokaler, elektrisk Belysning. Danske og udenlandske Blade og Tidsskrifter.

Onsdag den 6. Marts afholdes Medlemsmøde med Foredrag af Formanden om »kvindelig kontra mandlig Arbejdskraft«.

Onsdag den 13. Marts afholdes Agitationsmøde

De reviderede Love vil blive tilstillet Medlemmerne i Begyndelsen af indeværende Maaned.

Formandens Adresse: V. Hansen, Mysundegade 26, V.

Kassererens Adresse: H. Jensen, Kronprinsensvej 35, F.

Kontormedhjælpernes Organisation afholdt Møde den 30. Januar, hvortil Kontormedhjælperne i de herværende Smør- og Margarinefirmaer samt i Mælkeforsyningerne vare indbudte. Der modtoges en Del Indmeldelser. Efter Anmodning af flere af de tilstedeværende Kolleger vil der blive afholdt et nyt Møde for Medhjælperne i ovennævnte Brancher i Løbet af Marts Maaned.

Medlemsmøde afholdtes den 6. Februar. Forskellige Spørgsmaal vedrørende Agitationsfonden, den forestaaende store Agitation osv. foranledigede en længere Diskussion. V. H.

Manufakturmedhjælpernes Organisation.

Foreningens hyggelige Lokaler i Cafe »Alaska«, 3. Sal, er aabne for Medlemmerne hver Onsdag Aften fra Kl. 8. Medlemmerne opfordres indstændig til at benytte denne Aften til nogle Timers behagelig Samvær med Kolleger. Indmeldelser modtages hver Mødeaften.

Generalforsamling

afholdes Onsdag den 6. Marts Kl. 9 samme Sted.

Dagsordenen vil blive bekendtgjort ved Udsendelse af Brevkort.

Nykøbing F.

Tirsdag den 12. Februar var Forretningsføreren i Nykøbing F., hvor det lykkedes ham at danne en Afdeling paa 21 Medlemmer.

Nærmere i næste Nummer.

Randers.

Torsdag den 13. Januar afholdt »Foreningen af Handels- og Kontormedhjælpere for Randers og Omegn« et Agitationsmøde med Hr. Axel Gundel som Foredragsholder. En stor Del mandlige Medhjælpere havde givet Møde, hvorimod kun een Dame havde indfundet sig. Der havde ogsaa indfundet sig ikke saa faa Principaler.

Efter at Foreningens Formand, Kommis Johansen, havde budt Velkommen, fik Hr. Gundel Ordet for at udvikle, hvad Centralorganisationen tilsigtede.

Da Hr. Gundel havde sluttet sit Foredrag, udspandt der sig en Diskussion, hvori der — foruden Foredragsholderen — deltog tre Principaler, nemlig d'Hrr.: Konsul Michaelsen og Manufakturhandlerne P. Foersom og Niels Hansen samt Boghandlermedhjælper Jochumsen. Af Principalerne var d'Hrr. Michaelsen og Foersom imod Foreningen. Den førstnævnte udtalte bl. a., at de unge Mennesker vilde lave et Ris til deres egen Ryg ved at indmelde sig i Centralorganisationen, da de fleste af dem sikkert en Gang i Tiden vilde etablere sig som selvstændige Købmænd. Ligeledes mente han, at der var meget faa Principaler, som vilde være i Stand til at opfylde Centralorganisationens Fordring om en Minimalløn af 1200 Kr. Hr. Foersom havde faaet den Opfattelse, at det var en socialistisk Tankegang, der gik igennem Centralorganisationen, ligesom han hævdede det umulige i en Middag paa 1½ Time, i det mindste i Sæsontiden. Hr. Hansen derimod udtalte, at han stik imod den gamle Opfattelse vilde anbefale de unge Mennesker at organisere sig, dersom det var nødvendigt; men Bevægelsen burde ledes paa en fornuftig Maade. Boghandlermedhjælper Jochumsen var imod Organisationen, idet han dels fandt, at den forlangte for meget, og dels vilde han sætte et stort Spørgsmaalstegn ved, om det vilde lykkes den at faa sit Program ført ud i Livet. Hr. Gundel imødegik Modstanderne af Organisationen. Overfor Konsul Michaelsen udtalte han, at da Udviklingen gik i Retning af Stordrift, vilde sikkert de fleste aldrig blive andet end Medhjælpere, hvorfor det var absolut nødvendigt for dem at organisere sig. Noget lignende sagde Hr. Gundel til Hr. Foersom. Hr. Jochumsen blev opfordret til at oplyse Forsamlingen om, hvilke Programpunkter det ikke vilde lykkes Organisationen at faa gennemført; men Hr. Jochumsen saa sig ikke i Stand hertil.

Forinden Mødets Slutning blev der indmeldt flere ny Medlemmer i Foreningen.

Torsdag den 14. Februar afholdt Foreningen sin halvaarlige ordinære Generalforsamling med følgende Dagsorden: 1) Fremlæggelse af Regnskabet, 2) Valg af Bestyrelse og Suppleanter, 3) Valg af Agitationsudvalg, 4) Lovændringer og 5) Eventuelt.

Formanden, Kommis Johansen, bød Velkommen.

Kassereren, Bogholder Hansen, oplæste derpaa Regnskabet, som balancerede med 872 Kr. Regnskabet godkendtes.

Som Bestyrelsesmedlemmer valgtes Bogholder Hansen med 30 Stemmer (Genvalg), Kommis Blicher med 25 (Nyvalg), Kommis Lodberg med 23 (Nyvalg) og Kommis Broch med 17 (Genvalg).

De afgaaende Bestyrelsesmedlemmer var d'Hrr. Johansen, Knudsen, Hansen og Broch. De to førstnævnte frabad sig Genvalg.

Suppleanter blev Kommis Lindbach med 12 og Kommis Nielsen med 8 Stemmer.

Kontorist R. Jacobsen genvalgtes som Revisor.

Til at indtræde i Agitationsudvalget valgtes d'Hrr. Langhorn, Kihl, Petersen og Johansen.

Generalforsamlingen ændrede derefter Lokalforeningens Love, saa at de kom i Overensstemmelse med Centralorganisationens.

Til Slut blev det vedtaget at slaa Kasserer- og Sekretærposten sammen og lønne den med 50 Kr. aarlig.

Randers-Foreningen tæller i Øjeblikket 80 Medlemmer mod 94 ved Foreningens Stiftelse.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør: Vald. Pedersen, Aarhus.
Chr. Andersens Bogtrykkeri, Aarhus.

Dansk
Handels- og Kontormedhjælper-Tidende.

Organ for Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger.

Redaktionen: Guldbergsgade Nr. 69 A. Aarhus.

Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen: Annagade Nr. 26, 1ste Sal. Aarhus.

Nr. 6. | 15. Marts 1901. | 1. Aarg.

Andelstanken og dens Betydning for Handelsstanden.

Ved et Møde i Esbjergforeningen den 6. Februar holdt Hr. Lærer J. Johansen, Ladelund, Foredrag om ovenstaaende Emne. Skønt vi paa mange Punkter ere uenige med Foredragsholderen, mene vi dog at denne Sag har saa stor Betydning for Handels- og Kontormedhjælperne, at vi nedenfor aftrykke saavel Foredraget som den paafølgende Diskussion efter det stenografiske Referat:

Mine Damer og Herrer! Som De ved, er det Andelssagen, jeg skal prøve paa at tale lidt om i Aften, den Sag, der er bleven saa stor her i Landet, at den har sejret, enten man saa betragter den som sin Ven eller som sin Fjende.

Nu vil jeg straks gøre opmærksom paa, at det er jo — selvfølgelig kunde jeg næsten sige — særlig dens Bevægelse her i Landet, jeg vil tale om. Bevægelsen i Udlandet ligger os jo ikke saa nær, og den kender jeg desuden ikke saa nøje som den første.

Dernæst vil jeg gøre den Bemærkning, at Foredraget slet ikke skal være agitatorisk; men jeg vil kun fremstille Forholdene saaledes, som de i Virkeligheden ere.

Saaledes, som Forretningslivet nu har dannet sig, kan man sige, at der er to Maader, hvorpaa man kan drive Forretning. Den ene er Enkeltmandsforretningen, den, der drives af een enkelt Mand. Han alene har Ansvaret, hele Fortjenesten og, hvis det gaar galt, hele Tabet.

Dernæst den Slags Forretninger, der drives af flere, sommetider blot af to eller tre; men som oftest af flere, og den kaldes da et Aktieselskab. Andelsselskaber skille sig fra disse ved, at medens Aktieselskaberne virke ved Kapitalen og ved, at man har Indflydelse paa Sagernes Gang og Del i Udbyttet i Forhold til de indskudte Kapitaler, saa sker dette for Produktionsforeningernes Vedkommende i Forhold til de Varers Værdi, som man indsender, og for Consumptionsforeningernes Vedkommende i Forhold til Værdien af de forbrugte Varer.

Jeg har delt Andelsforetagender i to Slags: Produktionsforeninger og Consumptionsforeninger. Af begge Slags have vi en Del her i Landet. Jeg vil nu begynde med Produktionsforeningerne og vil først tage Mejerierne, da dette er den Gren af Produktionsforeningerne, der have størst Betydning her i Landet.

Vi have her i Danmark — jeg skal se at være moderat med Tallene — ca. 1544 større Mejerier (1898). Af disse ere 1013 Andelsmejerier, 260 Fællesmejerier og 271 Herregaardsmejerier. De vil altsaa se af disse Tal, at Andelsmejerierne udgør omtrent $^2/_3$ af Mejerierne. Men se vi paa den Mælkemængde, de have at producere Smør af, dominere de endnu mere, idet de behandle $^3/_4$ af al den Mælk, som bliver lavet til Smør her i Landet. Af dette vil man kunne skønne, at det er en meget stor Bedrift.

Faar man saa at vide, at 5000 Mejerister have Arbejde der, og at den samlede Dampkraft beløber sig til ca. 6000 Hestes Kraft, saa faar man et Begreb om, at det er en meget stor Virksomhed.

Dersom vi nu se paa, hvilken Betydning dette har for Handelsstanden, saa er jeg nærmest tilbøjelig til at tro, at det har en heldig Betydning for denne, idet vi faa mere at handle med, end vi vilde have faaet, om hver Mand lavede selv sit Smør. I 1884 udførtes af Smør ca. 33 Mill. Pd., i 1899 122 Mill. Pd. Altsaa har Omsætningen tiltaget med 89 Mill. Pd., og dertil kommer saa det Smør, som vore Købmænd maa købe i Udlandet for at erstatte vort eget Forbrug af Smør herhjemme. Hele Handelen med Smør beløber sig i 1899 til ca. 156 Mill. Pd. med en Værdi af af ca. 150 Mill. Kr.

Det kan altsaa ikke være til andet end Gavn for Handelsstanden, at der bliver mere at handle med; men vi ville nu se en anden Side af Sagen.

Tidligere forhandlede Mejerierne ikke selv deres Smør til Udlandet, men lod det gaa gennem en Grosserer. Imidlertid fik man Øjnene op for, at man kunde opnaa bedre Priser, naar man undgik Mellemhandleren og solgte Smørret direkte til Udlandet. Saaledes er det gaaet til, at der er blevet dannet Eksportforeninger. Af disse have vi tre her i Landet, nemlig den sjællandske, den fynske og den jydske (Smørpakkeriet). Ingen af dem er ret gammel. Disse Foreninger handle jo selv med deres Smør, og derfor kunde Spørgsmaalet overfor dem blive noget andet, idet de jo derved berøve Handelsstanden en Del af deres Omsætning; men paa den anden Side er det jo dog saaledes, at der maa handelskyndige Folk til at lede dem.

Den næste Produktionsforening, jeg vil omtale, er Svineslagterierne. Der er Forholdet dette, at der er 26 Andelsslagterier, som have et Antal Andelshavere af 62,000 og slagte Svin for 30 Mill. Kr. aarligt, hvilket udgør ca. $^5/_8$ af det Flæsk, som bliver udført herfra. Ogsaa paa dette Omraade kan man sige, at Andelsproduktionen er den største, om den end ikke er saa overvejende som ved Smørproduktionen.

Dernæst vil jeg nævne endnu en Gren, Andels-Ægeksporten. Vi have jo to Foreninger her i Landet, nemlig »Dansk Andels-Ægeksport« og »Smørpakkeriets Ægafdeling«. Disse to Foreninger udføre Æg for ca. 3 Mill. Kr. om Aaret, maaske endda lidt mere, og dette udgør vel lidt mere end $^1/_5$ af Ægudførslen. Denne Sag er imidlertid bleven taget op i en meget sen Tid — saa vidt jeg husker er det ikke mere end 4—5 Aar siden, Vejle Andels-Ægeksport begyndte.

Dermed har jeg saa nævnt de tre vigtigste Produktionsgrene, Andelsvæsenet har taget fat paa, de tre vigtigste for Folket i Danmark. Vort Land er jo et Landbrugsland, og det er af Landbrugets Frembringelser, Smør, Æg og Flæsk, at vi skulle leve.

Dernæst vil jeg gaa over til at omtale Consumptionsforeningerne. Disse ere egentlig ældre end Produktionsforeningerne. Medens det første Andelsmejeri først blev oprettet i 1882, for Resten her i Ribe Amt, Ølgod Sogn, et Par Mil norden for Varde, kom den første Brugsforening frem i Aaret 1866 og efter engelsk Forbillede. Præsten Sonne interesserede sig for Smaafolk i Byen, hjalp dem til Rette og holdt Foredrag for dem, og han var derfor meget afholdt. En Dag siger en af hans Sognebørn til ham: »Det er nu meget rart, Hr. Pastor, at De sørger for den aandelige Føde; men kunde De ikke ogsaa gøre noget for, at vi kunde faa en bedre legemlig«. Det tog Præsten ikke ilde op, men begyndte at undersøge, hvorledes han bedst kunde forbedre Folkenes Kaar. Han fik da oprettet den første Brugsforening i Danmark i Aaret 1866, og Brugsforeningerne have siden den Tid udviklet sig i en meget høj Grad, og de have nu ialt 130,000 Medlemmer. Af disse Medlemmer er der ikke ret mange i Byerne — kun 8 Foreninger med 4000 Medlemmer — men derimod i Byernes Læbælter, den $1^1/_2$ Mil udenfor Byerne, hvor almindelig Købmandsforretning ikke maa foregaa. Der er det, at Brugsforeningerne ret har bredt sig, og i disse Bælter findes de 58 % af alle Foreninger.

For at opnaa endnu større Fordele, have disse Foreninger sluttet sig sammen for at gøre deres Indkøb i Fællesskab, og de ere derved saa at sige blevne deres egne Grosserer. I 1871 begyndte de paa Fællesindkøb, 1885 og 1887 blev der dannet Foreninger for Jylland og Øerne hver for sig. Disse to Forenin-

ger ere senere gaaede sammen til en stor Fællesforening. Dennes Omsætning var i sidste Aar ca. 10 Mill. Kr., medens alle Brugsforeningers tilsammen antages at have været ca. 26 Mill. Kr.

Foreløbig ville vi nu lade Brugsforeningerne fare. Jeg skal saa omtale den anden Consumptionsforening; det er Foderstofforeningen. Denne blev først dannet i 1898 og har i et Regnskabsaar paa $^3/_4$ Aar haft en Omsætning paa $1^1/_2$ Mill. Kr. Ligesom ved Brugsforeningerne samledes først hver Landsdel for sig, men siden vil det blive en Forening for hele Landet. Flere Slags Foreninger vil jeg ikke nævne. Det er fem, tre af den første Slags, Produktionsforeningerne, nemlig Andelsmejerierne, Andelsslagterierne og Andels-Ægeksporten, og to af den sidste, Consumptionsforeningerne, nemlig Brugsforeningerne og Foderstofforeningerne.

Man kan indvende, at Ægeksport egentlig ikke er nogen Produktionsforretning, da Æggene jo ere producerede i Forvejen, men man er berettiget til at sige det, idet det bliver regnet for er Forædling af Produktet, at de blive samlede, pakkede og forhandlede under eet. (Forts.)

Agitationen.

Nye Afdelinger.

Forretningsføreren har i de sidste 14 Dage været paa Tourne paa Fyn og Sjælland for at søge dannet Foreninger der.

Inden Redaktionens Slutning forelaa fra Hr. Gundel Meddelelse om Dannelsen af ny Afdelinger i:

Næstved.	Vejle.
Køge.	Odense.
Sorø.	Svendborg.
Præstø.	Faaborg.

Udførlig Beretning fremkommer i næste Nummer.

Foreningsmeddelelser.

Aalborg.

Ordinær Generalforsamling afholdes Onsdag den 27. Marts 1901 i Hotel »National«s Sal. (Indgang gennem Porten.)

Dagsorden:

1) Beretning om Foreningens Virksomhed.
2) Det reviderede Regnskab for 1900 fremlægges til Godkendelse.
3) Eventuelt.

Eventuelle Forslag, som ønskes behandlede, maa i Henhold til Lovens § 15 indgives skriftlig til Bestyrelsen senest 4 Dage forinden Generalforsamlingen.

Opmærksomheden henledes paa, at de sædvanlige Cirkulærer ikke vil blive udsendt denne Gang.

Bestyrelsen.

Hobro.

Onsdag den 20. Marts afholdes ordinær Generalforsamling paa »Grand Hotel« Kl. $8^1/_2$ Aften.

Dagsorden:

1) Beretning om Foreningens Virksomhed.
2) Fremlæggelse af det reviderede Regnskab.
3) Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer.
4) Valg af en Revisor.
5) Eventuelt.

De bedes møde Alle! Bestyrelsen.

Holstebro.

Den herværende Afdeling holdt konstituerende Generalforsamling den 10. Februar.

Til Bestyrelsen valgtes 5 Medlemmer, der senere har konstitueret sig, som følger:

R. Pagh (adr. Fr. E. Poulsen), Formand.
L. Christensen (adr. Henrik Schrøder), Næstformand.
G. Petersen (adr. Svineslagteriet), Kasserer og Sekretær.
A. Jørgensen (adr. Tugthusudsalget).
C. Aarestrup (adr. S. Simonsen). —n.

København.

Agitationsudvalget for København og Omegn.

Udvalget, der bestaar af Formændene for de københavnske Afdelinger, er tiltraadt af d'Hrr. C. Th. Carstensen-Egeberg og K. Hintz efter at de tidligere Formænd for Manufaktur- og Kolonialmedhjælpernes Organisation, d'Hrr. V. S. Jensen og P. Jørgensen, have nedlagt deres Mandater ved de i ovennævnte Afdelinger afholdte ordinære Generalforsamlinger.

Agitationsudvalget afholdt Møde den 8. Marts. Spørgsmaalet angaaende Afholdelse af en Række Fælles-Agitationsmøder for de københavnske Afdelinger samt Agitationen mellem de kvindelige Medhjælpere i Hovedstaden underkastedes en indgaaende Behandling. Endnu behandledes nogle mindre Spørgsmaal af lokal Natur, hvorefter Formanden gav nogle Oplysninger angaaende det forberedende Arbejde for Oprettelse af Afdelinger indenfor Fag, der endnu ikke vare organiserede under Centralorganisationen. P. U. V.:

V. Hansen, Formand.

Kolonialmedhjælpernes faglige Organisation.

Lokalet »Nørrehus«, Hj. af Frederiksborggade og Nørrefarimagsgade, er aabent Onsdagene den 20. og 27. Marts fra Kl. 9 Aften for Medlemmerne. Lokalet er hyggeligt og centralt beliggende, elektrisk Belysning, danske og udenlandske Blade og Tidsskrifter forefindes, ligesom Bestyrelsen altid er tilstede, saa eventuelle Oplysninger kunne gives og faas.

Obs.! Diskussionsmødet Onsdag den 20. Marts udsættes til et senere Tidspunkt, grundet paa Afholdelse af offentlige Møder i København nævnte Dag for Handels- og Kontormedhjælperne.

Medlemmer, der endnu maatte være i Besiddelse af Hæfter til Optælling af Fagets Udøvere, bedes snarest aflevere disse til Formanden.

Formandens Adresse er: K. Hintz, Oehlenschlægersgade Nr. 50, 1. Sal. Kassererens: H. Kr. Hansen, Olufsvej Nr. 6, 4. Sal, Ø.

Kolonialmedhjælpernes faglige Organisation afholdt sin ordinære Generalforsamling Onsdag den 27. Februar i Hotel »Prinsen«.

Dirigent: Jacob Christensen, som forelagde følgende Dagsorden:

1) Beretning om Organisationens Virksomhed.
2) Regnskabet.
3) Valg af Formand.
— » 4 Bestyrelsesmedlemmer.
— » 2 Suppleanter.
— » 2 Revisorer,

1) Formanden, P. E. Jørgensen, afgav Beretningen: Aaret havde været rig paa mange Resultater, der var fra Bestyrelsens Side udfoldet et stort Arbejde for en tidligere Lukning af Kolonialforretningerne i København, som med Bistand af Pressen ogsaa var lykkedes for flere Kvarterers Vedkommende. Helsøndagslukningen havde Hovedbestyrelsen arbejdet for. Endvidere havde man haft sin Opmærksomhed henvendt paa Friaftenspørgsmaalet, og man havde oprettet et gratis Kursus for Medlemmerne, som havde vundet god Tilslutning.

Med Hensyn til Reguleringen af Lærlingene havde man paabegyndt en Statistik over samtlige Principaler, Kommisser og Lærlinge i København med Forstæder, men var endnu ikke færdig, dog haabede man i en nær Fremtid at kunne fremlægge et Resultat

Agitationen var drevet som tidligere, en Række smaa Møder vare afholdte i de forskellige Bydele, store Møder vare afholdte i Foraaret 1900, ligesom nu i dette Foraar i Fællesskab med de andre Afdelinger.

Mange brevlige Henvendelser vare udsendte, her maatte man imidlertid bestandig bemærke, at Medlemmerne til alle Tider burde give Bestyrelsen Adresser paa ikke organiserede Kolleger, ingen skulde være uvidende om den faglige Bevægelse.

Et Agitationsmøde for Damer var afholdt i Aarets første Maaned, hvor Initativet blev givet til Lukningen af Theforretningerne Kl. 8 Aften.

For de i Faget beskæftigede Damer vilde der blive agiteret i Forening med de øvrige Afdelinger.

Sluttelig anmodede Formanden Medlemmer om straks at anmelde Bopælsforandring for Bladets Skyld, da dette ellers udeblev, og dette burde ikke ske, da Bladet var Bindeleddet mellem Bestyrelsen og Medlemmerne udenfor Møderne. Derefter oplæstes Forhandlingsprotokollen.

Angaaende de positive Resultater i Aarets Løb henviser vi til en Artikel i Bladet for 1. April, der behandler disse mere udførlig.

J. C. Kofoed, forespurgte om Størrelsen af det Honorar, man havde tiltænkt Lederen af Kursuset.

K. Hintz, meddelte, at Læreren havde stillet sig gratis til Disposition, men Bestyrelsen havde tænkt ved Kursusets Slutning paa en eller anden Maade at vise ham en Opmærksomhed, helt gratis kunde man sjældent frembringe Resultater.

Formanden udtalte, at Bestyrelsen havde administreret saa billigt, som det kunde forlanges.

J. C. Koefoed var ikke tilfreds med nævnte Svar, han mente, at Pengene langt snarere burde have været anvendt i Agitationens Tjeneste. Han foreslog, paa Grund af den lange Tid, det havde taget med Forhandlingsprotokollens Oplæsning, at man paa eventuelle ekstraordinære Generalforsamlinger skulde oplæse denne, for derved at spare Tid paa den ordinære Generalforsamling. Forslaget sattes straks under Afstemning og vedtoges.

Formanden besvarede endvidere de rettede Anker om Organisationens Samarbejde med Hovedledelsen, om Værdien af Undervisningen og flere mindre Spørgsmaal.

K. Hintz maatte til J. C. Koefoed bemærke, at man jo ikke bestandig kunde blive ved med blot at agitere, der maatte nødvendigvis Resultater til for hvert Aar, og Undervisningen havde skaffet og vilde skaffe Organisationen en vis Agtelse indenfor Principalernes Række.

J. C. Koefoed maatte dog protestere mod, at Organisationens Pengemidler blev anvendt i andre Retninger end til Arbejde for Programmet.

Formanden udtalte, at man ved at oprette Undervisningskursus, jo netop arbejdede hen til en Dygtiggørelse af Kollegerne, og derved, at man da imødekom Principalerne i deres Forlangende om kvalificeret Arbejdskraft, for at en god Løn kunde gives, arbejdede man jo paa Programpunktet om: »Bedre og bestemtere Lønninger«.

Efter at forskellige Medlemmer endnu havde haft Ordet for smaa Bemærkninger, godkendtes Beretningen enstemmigt.

2) Kassereren, H. Kr. Hansen, fremlagde det reviderede Regnskab, som omdeltes til de mødte Medlemmer.

Efter et Par Bemærkninger, gaves Decharge for Regnskabet.

3) Formanden meddelte, at han ikke stillede sig til Genvalg, og at Bestyrelsen havde vedtaget at opstille K. Hintz som Formand. F. Christensen søgte heller ikke Genvalg, derimod H. Kr. Hansen og Jacob Christensen. Endvidere skulde vælges 2 Suppleanter og 2 Revisorer.

Formandsvalget sattes først under Afstemning, og efter nogen Diskussion valgtes K. Hintz som Organisationens Formand omtrent enstemmigt.

Efter at forskellige var foreslaaet til Bestyrelsen, blev Resultatet, at: H. Kr. Hansen og Jacob Christensen genvalgtes, og A. Sivertsen og C. Christensen nyvalgtes til Bestyrelsen.

Suppleanter: J. C. Koefoed og E. M. Christensen.

Revisorer: H. Ravn og G. Reich. Derefter havde G. Frandsen det største Stemmeantal. Flere Stemmer vare spredte.

Den nyvalgte Formand, K. Hintz, takkede for Valget og haabede, Medlemmerne ikke maatte blive skuffet i den Tillid, de nærede til ham, han skulde bestræbe sig for at gaa i den afgaaende Formand, P. E. Jørgensens Spor, denne havde været en ypperlig Fører, med Interesse og Energi havde han røgtet sit Hverv, en brav Kammerat, en god Kollega, ham overbragte den nye Formand en oprigtig Tak fra Medlemmerne, hvilket til Slut formede sig i et kraftigt Leveraab. Efter en kraftig Anmodning til Medlemmerne om fortsat Støtte og Agitation for Organisationen, udbragtes Leveraab for den ny Formand og K. f. O.

Derefter hævede Dirigenten Generalforsamlingen, der var meget stærkt besøgt og til Tider var ret livlig.

Paa et Tirsdag den 5. Marts afholdt Bestyrelsesmøde konstituerede Bestyrelsen sig som følger:

K. Hintz, Formand.
Jacob Christensen, Næstformand.
H. Kr. Hansen, Kasserer.
C. Christensen, Sekretær.
A. Sivertsen, Assisterende. E. × K.

Kontormedhjælpernes Organisation.

Den ordinære Generalforsamling afholdtes den 27. Februar i Salen i Hotel »Alaska« med følgende Dagsorden:

1) Beretning om Virksomheden.
2) Regnskabet.
3) Forslag fra Bestyrelsen angaaende Lovenes Revision.
4) Valg af Bestyrelse.
5) Eventuelt.

Formanden, Hr. V. Hansen, aabnede Generalforsamligen Kl. 9¼ og Hr. Bogholder H. P. Hansen jun. valgtes til Dirigent.

ad 1) Formanden aflagde Beretning om Organisationens Virksomhed, siden han paa den ekstraordinære Generalforsamling i August f. A. havde overtaget Formandsposten. Medlemsantallet var i dette Tidsrum steget stærkt, saaledes at Organisationen nu talte over 3 Gange saa mange Medlemmer som i August.

Hr. Bogholder G. Jensen bragte Formand og Bestyrelse en varm Tak for den udfoldede Virksomhed. Hele Forsamlingen sluttede sig hertil ved at rejse sig, hvorefter Beretningen enstemmig godkendtes.

ad 2) Kassereren forelagde Regnskabet, der enstemmig godkendtes.

ad 3) Formanden foreslog paa Bestyrelsens Vegne en Række Ændringer til Lovene fremkaldt af Organisationens Tilslutning til Centralorganisationen. Angaaende dette Punkt udspandt der sig en langvarig og meget livlig Diskussion, hvori bl. a. Forretningsføreren, der som Medlem af Organisationen var til Stede paa Generalforsamlingen, deltog. De af Bestyrelsen stillede Forslag vedtoges med nogle Ændringer, hvorefter de reviderede Love enstemmig vedtoges.

ad 4) Ved den skriftlige Afstemning valgtes følgende Medlemmer til Organisationens Tillidsposter:

Til Formand genvalgtes Hr. V. Hansen enstemmig.

Bestyrelse:

Hr. Kontorist Chr. Christensen. (Nyvalg.)
» Bogholder H. P. Hansen jun. (do.)
» — C. Th. Gundel. (do.)
» Korrespondent V. Nielsen. (Genvalg.)

Suppleanter:

Hr. Toldkontorist Heinr. Jensen og
Frk. Anna Schiøtt.

Revisorer:

d'Hrr. Otto Andersen og Carl Christensen.

ad 5) Hr. Bogholder G. Jensen motiverede følgende af ham stillet Forslag:

»Generalforsamlingen henstiller til Forretningsudvalget for Centralorganisationen, at der til Stiftelse af et Assurancefond for pladsledige og nødlidende Medhjælpere søges afholdt en Fest i »Kongens Have«, København, i Sommeren 1901«.

I Diskussionen angaaende Forslaget udtalte de fleste Deltagere deres Betænkelighed overfor Planen; det vedtoges dog at henstille Forslaget til Forretningsudvalgets Overvejelse.

Generalforsamlingen sluttede Kl. 1½ Nat under stærke Hurraraab for Kontormedhjælpernes Organisation.

Paa et Bestyrelsesmøde afholdt den 5. Marts har Bestyrelsen konstitueret sig saaledes: Næstformand: H. P. Hansen jun., Kasserer: C. Th. Gundel, Sekretær: Chr. Christensen, Assisterende: V. Nielsen.

Da Hr. Bogholder C. Th. Gundel senere paa Grund af privat Forhold har ønsket at nedlægge sit Mandat, er 1. Suppleant Hr. Toldkontorist Heinr. Jensen (Organisationens tidligere Kasserer) indtraadt i Bestyrelsen og har derefter atter overtaget Kassererposten.

Medlemsmøde afholdtes den 6. Marts. Det vedtoges at udsætte Formandens Foredrag om kvindelig kontra mandlig Arbejdskraft. Forskellige Spørgsmaal vedrørende Organisationens indre Anliggender behandledes.

Agitationsmøder

afholdes i Lokalerne den 20. og 27. Marts. Virk for Tilslutning til disse Møder!

Husk at vore Lokaler i »Alaska«, Købmagergade 54, 3. S., ere aabne hver Onsdag fra Kl. 9 Aften.

Medlemmerne anmodes om til Formanden at indsende Adresser paa Kolleger, der staa udenfor vor Organisation.

Formandens Adresse: V. Hansen, Mysundegade 26, V.
Kassererens Adresse: H. Jensen, Kronprinsensvej 35, F. V. H.

Betal Kontingentet ved første Opkrævning.

Manufakturmedhjælpernes Organisation

afholdt Generalforsamling Onsdag den 6. ds., Kl. 9 Aften, i »Alaska«.

Formanden, V. S. Jensen, aabnede Generalforsamlingen og forelagde følgende Dagsorden:

1) Beretning for Halvaaret August 1900—Februar 1901.
2) Regnskabets Godkendelse.
3) Lovændringer.
4) a) Valg af Formand. b) Bestyrelse. c) Revisorer.
5) Eventuelt.

A. Pehrson valgtes til Dirigent.

ad 1. Formanden aflagde Beretning om Virksomheden i det forløbne Halvaar og meddelte, at Agitationen ved de sidste store og smaa Møder havde givet et godt Udbytte, idet Medlemsantallet var gaaet godt fremad.

Beretningen godkendtes enstemmigt.

ad 2. Kassereren, Thyge Hansen, oplæste Regnskabet, der enstemmigt godkendtes.

ad 3. I Anledning af Organisationens Indmeldelse i Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger forelaa forskellige mindre Ændringer i Lovene. Blandt andet vedtoges det efter nogen Diskussion at forandre Organisationens Navn til: »Manufakturmedhjælpernes Organisation i København«.

De af Bestyrelsen foretagne Ændringer vedtoges efter nogen Diskussion, hvori O. Olsen, E. Schibler og flere deltoge, med enkelte Ændringer, enstemmigt.

ad 4 a. Formanden meddelte, at han ikke ønskede Genvalg som Formand, da han mente, at man burde prøve at faa en anden Mand i Spidsen for Organisationen, dog var han ikke uvillig til at tage Sæde i Bestyrelsen. Han anbefalede Forsamlingen at stemme paa C. T. Carstensen-Egeberg, som efter Anbefaling af Thyge Hansen og fl. valgtes med Akklamation.

ad 4 b. Til Medlemmer af Bestyrelsen valgtes følgende ved skriftlig Afstemning:

V. S. Jensen, O. Olsen, H. Møller og E. Schibler. Til Suppleanter: Høeck og Richmann.

ad 4 c. Til Revisorer valgtes: A. Pehrson og Thyge Hansen.

Ved det senere afholdte konstituerende Bestyrelsesmøde valgtes til:

Næstformand: V. S. Jensen.
Kasserer: O. Olsen.
Sekretær: H. Møller.
Bestyrelsesmedlem: E. Schibler.

Efter at Forsamlingen havde bragt den afgaaende Formand en Tak for hans Virksomhed, og efter at man havde udbragt kraftige Hurraraab for »Manufakturmedhjælpernes Organisation«, hævede Dirigenten Mødet.

Vi opfordre vore Medlemmer til at tage kraftig Del i Agitationsarbejdet. Det er ethvert Medlems Pligt at agitere for vor Sag, husk, at ethvert nyt Medlem bringer vor Sag et Skridt fremad.

Derfor, til Arbejdet Kolleger!

Ligeledes anmode vi vore ærede Medlemmer at give Møde vor ugentlige Mødeaften, hver Onsdag, i Café »Alaska«, 3. Sal.

Alle Oplysninger, angaaende Organisationen, erholdes ved Henvendelse til Formanden, C. T. Carstensen-Egeberg, Gasværksvej Nr. 19, 4. Sal, B. Kassererens Adresse: O. Olsen, Solitudevej Nr. 10, 3. Sal, N.

Bestyrelsen.

Randers.

Den ny Bestyrelse har konstitueret sig med Bogholder Hansen som Formand, Bogholder L. Jacobsen som Næstformand og Kommis Louis Nielsen som Kasserer og Sekretær.

Silkeborg.

Onsdag den 20. Februar afholdtes ekstraordinær Generalforsamling paa »Bella-Vista« med følgende Dagsorden:

1) Lovændringer.
2) Valg af en Suppleant.
3) Valg af en Revisor.
4) Eventuelt.

Formanden indledede og anbefalede et af det nedsatte Udvalg udarbejdet nyt Lovforslag til Vedtagelse. Sekretæren oplæste herpaa dette, hvorefter det Punkt for Punkt blev sat under Diskussion og Afstemning og vedtaget med enkelte Smaaændringer.

Til Suppleant valgtes Hr. Assistent Nielsen, Papirfabriken, og til Revisor Hr. Kommis Morthensen.

Formanden optog paany Forslag om Oprettelsen af et Agitationsudvalg, hvilket blev vedtaget, og valgtes til Medlemmer heraf d'Hrr. Bødtker, S. Nielsen og Morthensen.

Efter en Diskussion om Helsøndagslukning blev det vedtaget at indsende en Skrivelse desangaaende til den lokale Handelsforening.

Til at forsøge stiftet en Forening i Herning valgtes d'Hrr. Bogholder Andersen, Kontorist Larsen og Boghandlermedhjælper Petersen-Calle.

En festlig Sammenkomst agtes afholdt den 1. April, Foreningens Stiftelsesdag.

Sekretæren.

Viborg.

Offentlig Møde afholdtes paa Hotel »Phønix«, væsentlig for at skabe Stemning for Helsøndagslukningen. Ca. halvtreds Tilhørere, hvoraf en Snes Principaler, havde givet Møde. Schytte, Skive, dirigerede, og Foreningens Formand holdt derpaa et Foredrag om Organisationens Betydning for Standen gaaende ud fra, hvorledes Storhandelen havde taget Overhaand i England. Taleren gennemgik derefter Progammet og omtalte sluttelig Helsøndagslukningen som et ganske berettiget Forlangende og mente, at baade Principaler og Medhjælpere vil kunne glæde sig lige meget derover. Da ingen ønskede Ordet, sluttede Hr. Schytte med en Tak til Hall-Jensen for hans Foredrag og hævede derefter Mødet.

Isenkræmmerne har nu gennemført Helsøndagslukningen, og man haaber, at Manufakturhandlerne og Kolonialhandlerne vil følge efter.

—n.

Frivillige Bidrag til Agitationsfonden.

Aalborg.

Korestrup 3 Kr.

Aarhus.

Ialt indsamlet Kr. 50.

Esbjerg.

A. Pagh 2 Kr., Th. W. Poulsen 2.

Frederikshavn.

Pedersen-Skovsgaard 1 Kr., Jul. Petersen 1, Ant. Christensen 1, K. Bendstrup 1, M. Hansen 1, R. Thomsen 1, Th. Sørensen 1, Graff 1, J. L. Hauschildt 1, V. H. Bonnde 1, B. Ifversen 0,50, Gotfredsen 1, L. Andersen 1, L. Klitgaard 1, D. West 1.

Hobro.

P. Josephsen 1 Kr. 50, O. Th. Toubro 1,50, M. Jensen 1,50, H. Schmidt 1, J. Eriksen 1, A. Kruse 1,50, J. Hjorth 1, Viggo Schrøder 1, Wm. Andersen 1, A. Rasmussen 1, C. G. Christensen 1,50

København.

Thyge Hansen 2 Kr., Kjartan Andersen 2, Th. Carstensen Egeberg 5, H. L. Møller 5, Frøken Schiøtt 5, H. Frederiksen 2, Carl Clausen 1, Henrik Hansen 1.

Randers.

J. Chr. Hansen 5 Kr. Louis Nielsen 3, J. P. Mikkelsen 2, Sophus Bræmer 2, Gustav Møller 3, J. Knudsen 2, Florian Jørgensen 2, Fr. Broch 2, R. Nygaard 2, C. O. Lindbach 2, P. Kastrup 2, V. Bloch 2, P. Villumsen 2, A. Løhr 2, Chr. Vinther 2, H. Lauritsen 2, P. Pedersen 2, John. Johansen 2.

Viborg.

Chr. Storm Sørensen 2 Kr., A. Jensen 2, C. V. Madsen 2, Durup 2, O. Carlsen 2, Gert Gertsen 5, Th. Lorentzen, Bjerringbro 5, Chr. Jensen 5, K. Bøggild 2, V. Martinsen 2, S. L. Sørensen 2, E. Boden 2, J. J. 2, Th. 2, H. C. 2.

Den sorte Tavle.

Carl Ebbesen, »Messen« Nørrebrogade, København.
S. Jensen, Peter K. Berg, W. Pichmann, Randers.

Hvis De ikke faar Bladet regelmæssig, bedes De endelig reklamere til Postvæsenet eller til Deres Afdelings Bestyrelse; hvis det ikke hjælper, da direkte til Ekspeditionen A. Lorentzen, Annagade 26, Aarhus.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør: Vald. Pedersen, Aarhus.
Chr. Andersens Bogtrykkeri, Aarhus.

Dansk
Handels- og Kontormedhjælper-Tidende.

Organ for Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger.

Redaktionen: Guldbergsgade Nr. 69 A. Aarhus.

Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. Telefon Nr. 7450.

Expeditionen: Annagade Nr. 26, 1. Sal. Aarhus.

Nr. 7. | 1. April 1901. | 1. Aarg.

Fremad!

Fremad det lyder! Det Feltraab har Klang,
Toner af Tusinders jublende Sang!
Trangen, der viger, og Viljen der bær
Flokker til Fylking om Fanen en Hær.

Fremad det lyder! Det varsler en Tid,
Manddom skal modnes ved stræbende Flid,
Rankes skal Rygge og hærdes til Dyst!
Livet s k a l leves; men ej blot til Lyst!

Fremad det lyder! Hver Sten paa vor Vej
Kræver sit Arbejd' af Dig og af mig.
Haandslag vi giver! Med Haand og med Mund!
Tiden er inde til Arbejdets Stund!

Fremad det lyder! vor Stand den er vakt!
Fremad det gaar nu i Række og Takt!
Kampen skal kæmpes med Sejr for vor Sag!
Natten den følges af gryende Dag!

Fremad det lyder! Det Feltraab har Klang,
Toner af Tusinders jublende Sang!
Trangen, der viger, og Viljen der bær
Flokker til Fylking om Fanen en Hær!

B. København.

Helsøndagslukningen i Aarhus.

Paa et af Foreningen afholdt Diskussionsmøde blev det vedtaget at nedsætte et Udvalg til at arbejde for denne Reforms Gennemførelse. Dette Udvalg, der kom til at bestaa af 5 Mand, henvendte sig straks til Bestyrelsen for Handelsforeningen af 1887, og man blev efter et Par Konferencer enige om, at vor Forening skulde paatage sig Arbejdet med Ombæring af Lister til Underskrift. Paa disse Lister anbefalede Handelsforeningen Sagen. Udvalget delte nu Byen i Distrikter og besøgte samtlige Byens Kolonial-, Delikatesse-, Cigar-, Smør-, Vin- samt Malervareforretninger, og det har givet det glædelige Resultat, at samtlige nævnte Forretninger paa to nær have vedtaget fra 1. April at holde lukket paa alle Søn- og Helligdage. Handelsforeningen har nu efter dette Resultat vedtaget at avertere derom samt at bekoste Skilte til Ophængning i de respektive Forretninger. Ogsaa Ombæringen af disse har Udvalget paataget sig. Endelig har man efter Konference med Isenkræmmerforeningen og Manufakturhandlerforeningen opnaaet, at alle Isenkræmmerne og største Parten af Manufakturhandlerne komme med. For sidstnævnte Branche og dermed beslægtede Forretningers Vedkommende er Arbejdet endnu ikke afsluttet.

At dette Resultat i en By som Aarhus maa kaldes godt, kan ikke bestrides, og vi tillade os nu at rette en indtrængende Anmodning til alle vore Kolleger, hvad enten de høre til ovennævnte Brancher eller ej, om at støtte Sagen ved dels selv at afholde sig fra alt, hvad der hedder Søndagshandel, og dels ved at afholde Familie og Bekendte fra det samme.

De respektive Bestyrelser i vore øvrige Afdelinger anmodes om nu straks at følge efter i samme Spor. Principalerne ere med, hvilket bl. a. vil ses deraf, at »Jysk Kolonial-Grossist-Forening« paa et Møde den 11. Februar d. A. som Svar paa vor Henvendelse angaaende denne Sag har vedtaget følgende Resolution.:

»At man sympatiserer med Søndagslukning hele »Dagen af saavel Kontorer som Butikker, og at man vil »arbejde hen til, at dette Resultat kan opnaaes«

Tag derfor fat med Kraft og Energi, naar Aarhus kan opvise saa smukt et Resultat, vil de fleste øvrige Byer med Lethed kunne opnaa et lignende. Sluttelig anmode vi de respektive Bestyrelser om til Støtte for Sagen at faa ovenstaaende Resultat optaget i den stedlige Dagspresse.

U d v a l g e t.

Positive Resultater,

opnaaede i K. f. O., København.

Angaaende ovennævnte Spørgsmaal har vi fra Formanden for K. f. O., Hr. K. Hintz, modtaget en længere Redegørelse, som Pladsen desværre byder os at bringe i følgende forkortede Form:

Hvor ofte lyder ikke fra snæversynede Kolleger Spørgsmaalet: Hvad opnaas der gennem Eders Organisationer? Hvad har I udrettet? Og: I vil aldrig kunne føre os et Skridt længere frem! Saadanne og mange flere Indvendinger rettes der imod os, naar vi komme ud som Agitatorer. Vi har i flere Aar haft vort Program at pege paa, vi har prædiket T e o r i e r for mangfoldige Kolleger og har hidtil kunnet hverve Proselytter paa dette og paa Fremstillingen af Skyggesiderne ved Handels- og Kontormedhjælpernes Liv.

Men det er klart, at paa dette kunde vi ikke vedblive at leve. Der maatte frembringes R e s u l t a t e r af de forløbne Aars Arbejde, Resultater, som vi kunde holde vore udenforstaaende Kolleger op for Øjnene og sige: Se, saa vidt er vi kommen, træd nu til og hjælp os videre; her ser I, hvad en Forening af brave, standsbevidste, solidariske Kolleger kan udrette, naar Medlemmerne altid ere rede til at arbejde, altid offervillige, naar deres Bestyrelse kalder, i Bevidstheden om, at deres Ydelse vil trække gode Renter.

Hvad er der da opnaaet i de forløbne Aar?

1) Det er lykkedes K. f. O. at tilvejebringe en L u k k e t i d af K l. 8 A f t e n h e l e A a r e t o v e r a l t i K ø b e n h a v n p a a f a a U n d t a g e l s e r n æ r; et stort Fremskridt, naar man erindrer, at mange Forretninger før havde aabent til 10—11. Dette Resultat er opnaaet ved Samarbejde med Principalforeningerne, ved i Artikler og Opraab i Bladene (der altid ere beredvillige) at paavirke det købende Publikum. Det har været et stort og energisk Arbejde, men vi staa jo ogsaa nu nær vort Maal: En 12 Timers Arbejdsdag, inklusive Spisetiderne; men vort Arbejde er langtfra endt hermed, der findes endnu mange »Specialforretninger« i vor Branche, blandt hvilke der er stort Arbejde at gøre; dog har vi ogsaa her et Resultat, idet det er lykkedes os efter Henvendelse fra Personalet i tre af Københavns største og fineste Kaffe- og Theforretninger at gennemføre en tidligere Lukketid (Kl. 8), skønt de nævnte Medhjælpere ikke tilhørte Organisationen. Selvfølgelig burde nu alle disse »Kolleger« straks have meldt sig til Optagelse, og det var da ogsaa kun ganske enkelte, der enten var for »fintfølende« til at træde ind i Geledderne, eller skulde det være den Smule Kontingent, d'Hrr. ikke har Raad til at betale? Faktisk er det jo, at de ikke undser sig ved at nyde Frugterne af deres Kollegers Arbejde og Ofre; men enhver er vel ogsaa paa det rene med, hvorledes en saadan »Kollegialitetsfølelse« bør betragtes.

Som bekendt, er det senere lykkedes K. f. O. at faa samtlige Thehandlere til at lukke Kl. 8.

Af andre Resultater kan nævnes:

2) Tilvejebringelse af en Statistik over Fagets Udøvere, Kommisser og Lærlinge.

3) Gratis Undervisningskursus for Medlemmerne i Handelsregning, Bogholderi og Vekselret.

4) En ugentlig Friaften.

5) Kvindelige Medlemmers Optagelse.

6) Foredrag for Medlemmerne.

Til Punkt 2 maa jeg bemærke, at denne Sag har overordentlig stor Betydning, da man gennem en Statistik kan skaffe sig et Overblik over Lærlingeforholdene i København, og derefter søge Forholdene regulerede. Det har jo altid skortet paa Kendskab til Forholdene indenfor Faget, man har paa Møderne hørt Udtalelser baade for og imod, at der var for stor Tilgang af Lærlinge, men noget bestemt har man ikke haft at holde sig til. Dette foranledigede os til at tage Sagen op, og efter Samraad med Statistisk Bureau er man bleven enig om at undersøge København paa nærværende Tidspunkt, og Resultatet af vor Arbejde vil foreligge i en nær Fremtid.

Undervisningskursuset behøver man ikke at ofre mange Ord paa. Dets Betydning er selvindlysende. Kun skal bemærkes, at vi have tænkt paa til næste Aar at oprette et særskilt Kursus for Lærlinge.

At gennemføre en ugentlig Friaften, som jo har Betydning bl a. med Hensyn til Medhjælpernes private Indkøb etc., er endnu ikke lykkedes, da vedkommende Principalforeninger har bedt os om at vente dermed til Sommer, men vi har det bedste Haab i den Retning. Kollegerne opfordres til at paatale dette Forhold, naar de søge Engagement, det vil sikkert hjælpe til at faa det gennemført.

Paa denne Maade har vi forsøgt at faa vore Kolleger til at deltage i Opførelsen af den Bygning, der skal huse en lykkeligere og mere tilfreds Handels- og Kontormedhjælperstand; Grunden er lagt, der er Materiale nok, der mangler blot flere Arbejdere; men de kommer, der vil være med til at lægge Sten paa Sten, og de ved, at naar Kransen hejses, saa kommer Lønnen!

Et heldbringende Aar er forløbet!

Et nyt Aar begynder med nye Haab!

Med kollegial Hilsen

K. Hintz,

Formand for K. f. O.

Engageringssagen.

Centralorganisationen søger Plads for nedennævnte og anmoder ærede ekstraordinære og ordinære Medlemmer om hurtigst at give Bestyrelsen Meddelelse om eventuelle ledige Pladser.

Pladser søges.

44) En Isenkram-Kommis, 21 Aar, søger Plads til April eller Maj. Vedkommende er fuldstændig fortrolig med Kalkulation, Ekspedition og almindelig Bogføring.

45) En dygtig, velanbefalet og militærfri Kommis, kendt med saavel Land- som Byhandel, søger Plads straks.

46) En Kolonial-Kommis, 23 Aar og militærfri, oplært i Byforretning, derefter første Kommis i en betydelig Landforretning, senest Lager-Kommis i en Korn- og Foderstofforretning, søger Engagement som Lager-Kommis eller som Kommis i en bedre Landforretning snarest. — Udmærkede Anbefalinger til Tjeneste.

47) En Kolonial-Kommis, 20 Aar, kjendt med saavel finere som alm. Ekspedition, søger Plads straks som Ekspedient i en Byforretning.

48) En ung Kommis søger Plads til 1. Maj. Vedkommende har lært i en blandet Forretning, og er for Tiden i en Kolonial-, Delikatesse-, Vin- og Malervareforretning, men bliver ved dennes Afstaaelse ledig. Er godt kendt med Bogholderi og i Besiddelse af udmærkede Anbefalinger.

49) En Kommis, 24 Aar, kendt med alt til Kolonialbranchen henhørende, søger Plads snarest.

50) En Kommis, 24 Aar, oplært i en større Kolonial-, Foderstof-, Jern- og Kulforretning, har Afgangseksamen fra Handelsskolen med 1. Karakter, er godt inde i det tyske og engelske Sprog, søger Plads til 1. Maj. — Fineste Anbefalinger fra tidligere og nuværende Principal.

51) En Manufaktur-Kommis, 20 Aar og militærfri, søger Plads straks eller til Maj.

52) En Kontorist i 40-Aars Alderen søger Plads paa Kontor, Lager, som Forvalter, eventuelt Bogholder; har været 28 Aar i samme Forretning, som har været mangesidig. Pladsen kan tiltrædes straks.

Vi ville være d'Hrr. Principaler, der har Pladser ledige, taknemlige for Meddelelse derom. Saadanne Meddelelser optages gratis i »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«.

Meddelelser bedes sendte til Robert Petersen, Immervad 6, Aarhus

Foreningsmeddelelser.

Meddelelserne om 9 nye Afdelinger maa vi paa Grund af Pladsmangel udsætte til næste Nummer.

Aarhus.

Vind i Sejlene. — Helsøndagslukning.
Gratis Kursus. — Damemøde.

Medlemmernes Opmærksomhed henledes paa foranstaaende Redegørelse angaaende Helsøndaglukningens Gennemførelse i Aarhus. Dette storartede Resultat bør og kan skaffe os en Mængde nye Medlemmer, blot d'Hrr. Medlemmer benytter det paa rette Maade. Tag derfor fat paa Agitationen alle som en! Tiden er netop nu! Alle maa være Agitatorer!

Den 27. f. M. havde Foreningen indvarslet til Diskussionsmøde, hvortil specielt Damerne vare indbudte. Nærmere Referat i næste Nummer.

Foreningen indbyder sine Medlemmer til et Kursus i Stenografi i April Kvartal. Undervisningen er fuldstændig gratis, og Bestyrelsen haaber paa meget stor Tilslutning. Meld Dem til Deltagelse, og, først og fremmest, mød de fastsatte Aftentimer, og fald ikke af paa Halvvejen, men hold ud til det sidste, saa skal De nok faa Fornøjelse af det.

Nærmere Underretning erholdes hos Hr. J. Rose, Guldbergsgade 61, 2. Sal.

De, der ønske at deltage i Kursuset, maa møde Mandag den 1. April Kl. 9 præcis i Handels- og Kontoristforeningens Lokale. Medlemskort skal forevises.

Kassererens Adresse: Hr. J. Munch, Guldsmedgade Nr. 33, 2. Sal.

Referat af Generalforsamlingen den 12. Marts kommer i næste Nummer. Bestyrelsen bestaar af:

Vald. Pedersen, Formand.
A. Lorentzen, Næstformand.
J. Munch. Kasserer.
H. P. Jensen, Sekretær.
P. H. Olsen.
J. Rose.
Robert Petersen.

Suppleanter:

Chr. Ipsen.
Frk. Andrasen.

Revisorer:

H. Lind.
Bogholder Nielsen.

Esbjerg.

Onsdag den 20. Marts afholdt Foreningen »Hermes« sin aarlige Generalforsamling.

Hr. Trier valgtes til Dirigent og erklærede Forsamlingen for beslutningsdygtig, hvorefter Formanden aflagde Beretning.

Foreningen, som nu havde bestaaet i et Aar, havde stadig været under Forvandlingens Lov. Oprindelig stiftet under Navnet »Minerva«, som Aflægger af Koldingforeningen af samme Navn, var den til at begynde med nærmest en Sygekasse. Kort efter sin Stiftelse antog den Navnet »Hermes«, og nogle Maaneder senere foretoges paa en ekstraordinær Generalforsamling, paa Foranledning af den daværende Bestyrelse i Forbindelse med et af Hr. Gundel efter et afholdt Møde nedsat Udvalg, en almindelig Omkalfatring, hvor Foreningen antog sin nuværende Skikkelse som en faglig Forening. Sygekassen blev samtidig ophævet. Medlems-

antallet androg ved dens Stiftelse 37 Medlemmer og talte nu 74 Medlemmer.

Foreningens Medlemmer har gratis Adgang til Folkeuniversitetets Foredragsrækker. I Vinterens Løb var afholdt et Kursus i Engelsk og Bogholderi, en Læsekres var bleven oprettet, samt regelmæssig to Gange om Maaneden var blevet afholdt Medlemsmøde med Foredrag og Diskussion, foruden enkelte offentlige Agitationsmøder. Efter Centralorganisationens Oprettelse stod Foreningen som Led af denne.

Kassereren, Hr. Rasch, fremlagde derefter Regnskabet, der balancerede med Kr. 1018,24, og sluttede med en opsparet Beholdning stor Kr. 127,60.

Efter at Regnskabet var blevet godkendt, skred man til Valg af Formand, hvor Hr. Bogholder Hyllested blev genvalgt.

Til Bestyrelsesmedlemmer valgtes Hr. Kontorist Larsen (Genvalg) samt Hr. Bogholder Gaardhøje, og til Suppleant Hr. Kommis Olsen. Til Revisorer valgtes Hr. A. Pagh samt Frk. E. Nissen.

Under Punkt 6 (Eventuelt) rejstes Spørgsmaalet om en Sygekasse, og paa Forslag af Hr. Hyllested vedtoges følgende Resolution enstemmig:

»Forsamlingen henstiller til Forretningsudvalget og »Hovedbestyrelsen af Centralorganisationen snarest at søge »oprettet en Sygekasse for alle dens Afdelinger«.

hvorefter Generalforsamlingen hævedes.

Paa et umiddelbart derefter afholdt Bestyrelsesmøde meddelte Kassereren, Hr. Rasch, at han af Mangel paa Tid ikke kunde paatage sig dette Hverv længere, hvorefter Hr. Kontorist Larsen, D. F. D. S., valgtes til Kasserer.

I April Maaned afholdes Møde Onsdag den 10. og 24. April Kl. 8 ½ Aften paa Hotel »Spangsberg« med Foredrag og Diskussion. Nærmere pr. Brevkort.

Hjørring.

Uagtet der i de sidste Numre af Bladet ikke har været optaget nogen Meddelelse fra den herværende Forening, har denne dog ikke ligget paa den lade Side.

Siden sidste Meddelelse har der saaledes været afholdt to Møder for Organisationens Medlemmer. Det første afholdtes den 9. Januar med følgende Dagsorden:

1) Meddelelse om Hr. A. Ipsens Mandatnedlæggelse.
2) Oprettelse af Sprogkursus.
3) Menneskets frie Ret til at leve og handle i alle Forhold efter sin Overbevisning.

Til Dirigent valgtes Hr. K. K. Kirk.

ad 1. Formanden, Fuldmægtig Andreasen, meddelte, at den tidligere Formand, Hr. A. Ipsen, havde nedlagt sit Mandat som Bestyrelsesmedlem.

Hr. Ipsen bragtes en Tak for den Tid, han havde arbejdet for Foreningen som Formand, og der udtaltes Ønsket om snart igen at se ham beklæde Formandsposten.

ad 2. Der indtegnedes ved Mødet et tilstrækkeligt Antal Deltagere til, at der kunde oprettes Kursus i saavel Engelsk som Tysk.

ad 3. Hr. A. Ipsen indledede: »En Organisations første Opgave er at samle de Mennesker, Sagen vil gavne; den næste Opgave er at oplyse Medlemmerne om, hvad der er deres Ret, men ogsaa hvad der er deres Pligt. Men have vi nu ogsaa den Ret til at handle frit efter vor Overbevisning ubeskaaren? Taleren havde en Tid troet det, men det havde vist sig ikke at være Tilfældet, idet adskillige Medhjælpere endnu ikke havde turdet indmelde sig i Organisationen af Frygt for Principalerne, og han havde tillige hørt Tilfælde nævnet, hvor Medhjælperne havde faaet Paabud om at trække sig tilbage fra Foreningen. Er dette at have sin Ret til at handle efter sin Overbevisning ubeskaaren? Nej! Ingen Arbejder eller Haandværker vilde blive Genstand for en saadan Optræden fra sin Principals Side, og det fordi Arbejderen og Haandværkeren har sin stærke Organisation at støtte sig til.

Vi Handels- og Kontormedhjælpere skulle udøve et saadant Forhold; vi skulle vise, at vi ere Mennesker, der have Rettigheder at kræve. Han havde hørt sagt, at det var Tvang at gaa ind i en Organisation, og han vilde ikke benægte det, men igennem Organisationen opnaa vi en Magt, som enkelt Mand ikke er i Stand til at opnaa; vi maa indse, hvor bundne vi var før, og hvor fri og ubundne man kan blive; thi man ofrer den lille Frihed ved at indtræde i Organisationen og opnaar den store Frihed tillige med Magt. Vi skulle værne om vor Frihed og Ret. Saalænge man ikke tør slutte sig til Organisationen staar man paa Grænsen af Slavetiden.

Hr. M. Thalund udtalte, at vi ved at træde ind i Organisationen ofrer noget af os selv til Fordel for vore Kolleger, man bliver Menneskeven. Man ofrer for dem, man skal ofre for, for sine Standsfæller. Saalænge de nuværende Tilstande vare, ere vi Tjenere, men vi skulle være Medhjælpere med Ret og Pligt.

Hr. Fuldmægtig Andreasen: »Det er Idealet af et Menneske, der handler efter sin Overbevisning, og Idealet skal man tilstræbe«.

Mødet sluttede med Leve for Organisationen.

Det andet Møde afholdtes den 3. Februar, ved hvilken Lejlighed Hr. Prokurist C. Ingvoldsen, Aalborg, var til Stede. Paa Dagsordenen var opført følgende Punkter:

1) Hvad have vi opnaaet ved vor Organisation.
2) Den Indflydelse vore Programpunkters Gennemførelse vil have paa Handelsstanden i sin Helhed.

Til Dirigent valgtes Hr. Bogholder J. B. Pedersen.

ad 1. Hr. Prokurist Ingvoldsen, Aalborg, indledede og paaviste i et længere og udmærket Foredrag, hvad vi hidtil have opnaaet ved Organisationen, hvorefter der fulgte en livlig Diskussion, hvori særlig d'Hrr. Ingvoldsen, A. Ipsen og Fuldmægtig Andreasen deltoge.

ad 2. Kommis A. Christensen indledede og udtalte, at Tiden gaar i Retning af Stordrift, og en Ophjælpen af Medhjælpernes Kaar vilde have til Følge, at færre Medhjælpere etablerede sig, og derved vilde opnaas sundere Forhold indenfor Handelsstanden. Ogsaa herefter fulgte en livlig Diskussion.

Fuldmægtig Andreasen bragte Hr. Ingvoldsen en Tak for Tilstedeværelsen, hvorefter Mødet sluttede med Leve for Foreningen og for Hr. Ingvoldsen.

Den 6. Marts afholdtes Generalforsamling med følgende Dagsorden:

1) Meddelelse om Virksomheden i det forløbne Aar.
2) Regnskahet fremlægges til Godkendelse.
3) Valg af et Bestyrelsesmedlem.

Til Dirigent valgtes Hr Kommis Axel Petersen.

ad 1. Beretning om Virksomheden aflagdes af Sekretæren og gav ikke Anledning til nogen Diskussion.

ad 2. Regnskabet oplæstes af Formanden. Det balancerede med Kr. 402,68 og godkendtes enstemmigt.

ad 3. De paa Generalforsamlingen den 28. Septbr. f. A. valgte Suppleanter vare tiltraadte Bestyrelsen, og desuagtet vilde den atter i Løbet af kort Tid blive ufuldtallig, hvorfor Lejligheden var benyttet til at udskrive Suppleringsvalg. Som Bestyrelsesmedlem valgtes Hr. Kommis Axel Petersen og til Suppleanter d'Hrr. Bogholder Rasmussen og Bogholder N. Chr. Eriksen.

Efter at endnu nogle mindre betydelige Spørgsmaal vare omtalte, blev Generalforsamlingen hævet.

Referent.

Horsens.

»Foreningen af Handels- og Kontormedhjælpere for Horsens og Omegn« afholdt den 6. Marts sin ordinære Foraarsgeneralforsamling. Generalforsamlingen var talrigt besøgt.

Formanden, Prokurist P. Tang, bød Velkommen og foreslog Valget af en Dirigent. Kommis H. C. Andersen valgtes.

Sekretæren, Bogholder A. F. L. Schibler, gav derefter en Oversigt over Foreningens Virksomhed i det forløbne sidste Halvaar.

Der var afholdt 6 Bestyrelsesmøder, 2 Generalforsamlinger, 2 Diskussionsmøder, 2 offentlige Møder af Formanden for Centralorganisationen, Hr. Axel Gundel, København, og 3 Foredrag om Varekemi og Varekundskab. Endvidere var der i Foreningen afholdt en Stiftelsesfest og en selskabelig Sammenkomst, der begge vare meget vellykkede.

Kassereren, Kommis Chr. Christensen, fremlagde det reviderede Regnskab, der enstemmigt godkendtes.

Efter en meget livlig Diskussion, angaaende forskellige Foreningen vedrørende Sager, hvori det bl. a. vedtoges at lønne Kasserer- og Sekretær-Bestillingen med 50 Kr. aarligt, foretoges de forskellige Valg.

Til Bestyrelsesmedlemmer valgtes:

Lagerekspedient M. Christensen. (Genvalg.)
Bogholder Th. Andersen.
Kommis E. Schmidt. (Nyvalg.)
Kommis H. C. Andersen.

Til Suppleanter: Kommis Th. Nielsen og Kommis R. J. Wissing (Nyvalg).

Til Revisor: Bogholder W. Jørgensen. (Genvalg.)

Dirigenten bragte en Tak til de afgaaende Bestyrelsesmedlemmer (Kommis V. Nielsen, Kommis F. L. Preuss og Bogholder A. F. L. Schibler) for det store Arbejde, de havde lagt i Foreningens Tjeneste. Generalforsamlingen hævedes derpaa med et kraftigt besvaret Leve for Foreningen og dens Fremgang.

Paa et senere afholdt Bestyrelsesmøde konstituerede Bestyrelsen sig med Prokurist P. Tang som Formand, Lagerforvalter Joh. Schmidt som Næstformand og Kommis Chr. Christensen som Sekretær og Kasserer.

Cand. pharm. N. C. Nielsens 4. Foredrag den 22. Marts om Metallernes Oprindelse, Legering, Forarbejdning samt Affaldets Anvendelse var besøgt af ca. 30 Medlemmer, der fulgte det interessante Foredrag med stor Opmærksomhed, og navnlig vakte Jernets Forarbejdning stærkt Bifald; endvidere oplyste Foredragsholderen Forsamlingen om en ganske ny Forarbejdningsmethode angaaende Jernets Tilvirkning, der kun var ca. en Maaned gammel, og at Patentet var udtaget herpaa af en Tysker ved Navn Goldschmidt; denne nye Methode vilde efter de gjorte Eksperimenters heldige Udfald gaa over paa Storindustriens Hænder, og samme havde den gode Egenskab, at der hertil ingen Kul eller andet Brændselsmateriale brugtes, hvilket utvivlsomt vilde medføre stort Prisfald paa Kul og andet Brændselsmateriale; Sandsynligheden talte stærk herfor.

Formanden takkede derefter Hr. Nielsen for det udmærkede Foredrag, hvortil Forsamlingen sluttede sig. Derefter fulgte en livlig Diskussion om en lokal Understøttelsesfond med begrænset Ydeevne, samt om Agitation for Gennemførelsen af Helsøndagslukning. Det overlodes Bestyrelsen at foretage det fornødne desangaaende.

Sekretær.

København.

Kolonialmedhjælpernes faglige Organisation.

Obs! Lokalet er for Resten af Vintersæsonen i Hotel »Prinsen«, Vestervoldgade 31, 2. Sal, grundet paa »Nørrehus« Ombygning, og er aabent Onsdagene den 10., 17. og 24. April fra Kl. 9 Aften.

Onsdag den 10. April: Diskussionsmøde, indledes af Formanden, Emne: »Vil Pladsledigheden formindskes ved Arbejdstidens Indskrænkning«. Talrigt Møde forventes.

Onsdag den 17. April alm. Møde.

Onsdag den 24. April: Foredrag, nærmere i næste Nr.

NB. Nye Medlemmer indmeldes paa Møderne, ligesom Bestyrelsen modtager Adresser paa ikke organiserede Kolleger.

Husk endelig, for Bladets Skyld, at opgive Bopælsforandring straks, naar den indtræffer.

Agitér blandt Deres Venner og Bekendte af Faget.

Medlemmer kunne faa Aarsregnskabet ved Henvendelse til: Formanden K. Hintz, Oehlenchlægersgade 50, 1. Sal og Kassereren H. Kr. Hansen, Olufsvej 6, 4. Sal, Ø.

Kontormedhjælpernes Organisation.

Lokalerne Hotel »Alaska«, Købmagergade Nr. 54, 3. Sal, ere aabne for Medlemmerne hver Onsdag Aften fra Kl. 9. Hyggelige Lokaler, elektrisk Belysning. Danske og udenlandske Tidsskrifter.

Onsdag den 3. April: Intet Møde paa Grund af Folketingsvalgene.

Onsdag den 10. April: Medlemsmøde:

1) Forslag fra Forretningsføreren om et alm. Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Stævne i Vejle i Pinsedagene.
2) Foredrag af Sekretæren, Hr. Chr. Christensen: Politik og Fagforeninger.

Medlemmerne anmodes om at møde talrigt.

Onsdag den 17. April: Agitationsmøde.

Vi opfordre Medlemmerne til at sende Navn og Adresse paa Kolleger, der ikke ere Medlemmer af vor Organisation, til Formanden.

Formandens Adresse: V. Hansen, Mysundegade 26, V.
Kassererens — H. Jensen, Kronprinsessevej 35, F.

Bestyrelsen.

Manufakturmedhjælpernes Organisation.

Lokalerne i Café »Alaska«, Købmagergade, 3. Sal, ere aabne for Medlemmerne hver Onsdag Aften Kl. 9. Vi anmode vore Medlemmer om at besøge vore hyggelige, centralt beliggende Lokaler. Agitér for Tilslutning!

Formandens Adresse: C. T. Carstensen-Egeberg, Gasværksvej 19, 4. Sal.

Kassererens Adresse: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. Sal, N.

Viborg.

Den 12. Marts afholdtes Generalforsamling paa »Hotel Phønix« med følgende Dagsorden:

1) Beretning om Foreningens Virksomhed.
2) Fremlæggelse af Regnskabet.
3) Valg af 2 Bestyrelsesmedlemmer, 2 Suppleanter og 1 Revisor.
4) Agitationen.
5) Helsøndagslukningen.
6) Eventuelt.

Formanden, Th. Hall-Jensen, bød velkommen og erklærede Generalforsamlingen for beslutningsdygtig.

ad 1. Formanden gennemgik Virksomheden i den forløbne Tid, August—Februar.

ad 2. Formanden oplæste Regnskabet, der godkendtes enstemmigt.

ad 3. Valgte med Akklamation bleve efternævnte: Til Bestyrelsen Kommis C. J. Durup og Kontorist Christensen, til Suppleanter Kommis Chr. Jensen og Kommis V. Marthinsen og til Revisor Frk. Vilhelmine Jørgensen.

ad 4. Formanden erindrede om, at Efteraars- og Vintermaanederne vare de bedste at benytte til Agitation, anbefalede samtlige Tilstedeværende at agitere kraftigt indenfor deres Omgangskreds i den korte Tid, der endnu var tilbage, saa at Foreningen snart kunde tælle alle Medhjælperne iblandt sine Medlemmer.

ad 5. Formanden erindrede om det den 17. Februar afholdte Møde, og da d'Hrr. Isenkræmmere nu lukke hele Søndagen, fandt han det formaalstjenligt at indgaa med et Andragende til Manufaktur- og Kolonialhandlerforeningen om at følge efter, det vilde sikkert kunne gennemføres i Lighed med, hvad der er sket i andre Byer. Efter nogen Diskussion vedtoges dette.

ad 6. Formanden oplyste, at han grundet paa Bortrejse, for at aftjene sin Værnepligt, desværre maatte nedlægge sit Mandat som Formand for Foreningen, men haabede at vende tilbage til Efteraaret.

Sekretæren udtalte, at Foreningen i Hall-Jensen tabte en meget virksom og dygtig Personlighed, takkede ham paa Kollegers og egne Vegne for det Arbejde, han havde udført og udbragte et kraftigt besvaret Leve for ham.

Paa et den 18. Marts afholdt Bestyrelsesmøde har Bestyrelsen konstitueret sig saaledes:

N. J. Nielsen, Formand.
A. Jensen, Næstformand.
Chr. Sørensen, Kasserer.
C. J. Durup.
Christensen.

Bestyrelsesmøde afholdes paa »Hotel Phønix« hver Tirsdag Aften Kl. 9.

Sekretær.

Frivillige Bidrag til Agitationen.

Esbjerg.

A. Pagh 2 Kr., Th. W. Paulsen 2.

Horsens.

Indsamlet ved et Møde 6 Kr.

Hjørring.

Amtstuefuldmægtig S. Andersen 2 Kr., Kontorist K. Kirk 1, »Et 45-aarigt Medlem« 5, Kontorist J. Graven-Lauritzen 1, C. C. 1, Axel Møller 1, Th. Ramsing 1, Chr. Andersen 1, »Et Ikkemedlem« 1, J. C. R. 1, Hegelund 5, Jacob Nielsen 2, Axel Andresen 1, Amtstuebogholder Laurits Dahl 2, C. F. N. 1, A. Pedersen 1, L. 1, C. P. 2, Nic. Petersen 1, Joh. Jacobsen 1, R. Mortensen 1, A. Lund 1, Handelsfuldmægtig Ove Eisenhardt 2, A. Pedersen 1, C. J. Jochumsen 1, J. B. Pedersen 1, Martin Pedersen 2 og N. Chr. Erichsen 1 Kr.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør: Vald. Pedersen, Aarhus.
Chr. Andersens Bogtrykkeri, Aarhus.

Dansk

Handels- og Kontormedhjælper-Tidende.

Organ for Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger.

Redaktionen: Guldbergsgade Nr. 69 A. Aarhus.

Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. Telefon Nr. 7450.

Expeditionen: Jægergaardsvej Nr. 140, St. Aarhus.

Nr. 8. | 15. April 1901. | 1. Aarg.

Agitationen i Provinserne.

9 nye Afdelinger.

Takket være den Offervillighed, der gennem Indsamlingen af frivillige Bidrag blev udvist af en stor Del af vore Medlemmer, blev det muligt for Forretningsføreren at tage fat paa Agitationen paa Øerne.

Arbejdet paa at organisere den danske Handels- og Kontormedhjælperstand er jo hidtil næsten udelukkende foregaaet i Hovedstaden og i Jylland, men der er nu de allerbedste Udsigter til, at Bevægelsen vil sætte dybe Rødder paa Øerne, saaledes at Tidspunktet nærmer sig mere og mere, hvor samtlige Landets Handels- og Kontormedhjælpere staa samlede i fælles Arbejde for en Højnelse af Standens Niveau og en effektiv Forbedring af det enkelte Menneskes Livsvilkaar.

Der er kun Grund til at tro paa en absolut Levedygtighed hos de nydannede Foreninger, Stemningen blandt Medlemmerne har overalt været den bedste, og det er lykkedes at faa ældre ansete Kolleger til at overtage Ledelsen.

Det er derfor i god Fortrøstning til Fremtiden, at vi hilse de nye Foreninger velkommen i vore Rækker. Blot hver Kollega gør sin Pligt som Standsfælle, og vore Bestræbelser skal nok krones med Held..

Da det i alt væsentlig er det samme, der er foregaaet i de forskellige Byer, finde vi ikke Anledning til at fremsætte lange Referater, men nøjes med at meddele Foreningernes Medlemsantal og indre Sammensætning; idet vi ellers forvente, at Foreningerne ret ofte vil lade høre fra sig gennem »D. H. & K. M. T«.

Nykøbing F.

Foreningen oprettedes med 18 Medlemmer. Iøvrigt henvises til Referatet af den konstituerende Generalforsamling andet Steds i Bladet.

Næstved.

Foreningen oprettedes med 40 Medlemmer. Konstituerende Generalforsamling har vi endnu ikke modtaget Meddelelse om.

Køge.

Referat af Generalforsamling er endnu ikke modtaget. Foreningen har 17 Medlemmer.

Sorø.

Referat af Mødet og den konstituerende Generalforsamling findes andet Steds i Bladet. Foreningen har 13 Medlemmer.

Præstø.

Foreningen blev dannet med 21 Medlemmer. Sikkert et af de bedste Resultater, der nogensinde er opnaaet, der findes nemlig kun ialt 25 Medhjælpere. Referat af Generalforsamlingen fremkommer i næste Nummer.

Odense.

Forening blev dannet med 24 Medlemmer, tiltrods for at et Par Herrer opbød al deres Energi, for at vort Arbejde skulde mislykkes. Her i København er man i Tidens Løb bleven ked af at udslynge det sædvanlige Socialistbrøl, fordi man i alt vort Arbejde sporer Organisationens rent faglige Tendens uden Tanke af politisk Bismag.

Ovennævnte Herrer, Bestyrer Fred. Hansen og Bogholder Andersen, undsaa sig imidlertid ikke ved at benytte sig af dette tarvelige Middel til at ødelægge en god Sag med. Underligt at Handels- og Kontormedhjælperne stadig udvise saa liden Intelligens, at de følge saadanne Herrer, hvis eneste Protest mod Organisationen er Usandhed.

Svendborg.

Ogsaa her maatte der i en halv Times Tid føres en Debat, drejende sig om, hvorvidt Organisationen var politisk eller ej. Derefter dannedes en Forening med 29 Medlemmer.

Ved den senere afholdte Generalforsamling valgtes d'Hrr.:

Fr. Stein, Formand.
Jessen, Næstformand.
Thurøe, Kasserer.
Ludvigsen, Sekretær.
L. Jensen, Bisidder.

Faaborg.

Her viste der sig en rigtig god Forstaaelse af Sagen, og der dannedes en Forening, som straks fik 22 Medlemmer. Ved den paafølgende Generalforsamling valgtes d'Hrr.:

R. Voss, Formand.
N. Lorentzen, Næstformand.
J. Krogh, Sekretær.
Frøken Munk, Kasserer.
H. Boye, Bisidder.

Vejle.

Mødet var besøgt af ca. 100 Deltagere. Schibler fra Horsens aabnede Mødet og gav Ordet til Forretningsføreren.

Efter Foredraget vedtoges det uden Diskussion at danne en lokal Afdeling. Denne fik ca. 40 Medlemmer.

Centralorganisationen dannedes den 24. September f. A. med ialt 14 Afdelinger. Den har nu den 1. April 29 Afdelinger, eller med andre Ord, Centralorganisationen har fordoblet baade sit Afdelingsantal og sit Medlemsantal paa blot 6 Maaneder.

Inden 1. Maj haaber vi atter at kunne føje 6—8 Afdelinger til, og vi have da kun Grund til at være tilfredse med denne Vinters Arbejde.

Lad nu Løsenet være:

Sammenhold & Fremgang } **indenfor Afdelingerne.**

da vil det ikke vare længe, før vi ere saa stærke, at vi kan paabegynde Arbejdet paa de store Reformers Løsning. De Reformer for hvis Skyld vi have sluttet os sammen.

Den 4de københavnske Afdeling.

Isenkram- og Galanterimedhjælperne har dannet en Afdeling og er indtraadt i Centralorganisationen.

Allerede i Foraaret 1899 søgte den herværende Fællesorganisation (»De danske Handelsmedhjælperes Forbund«) at rejse en organisatorisk Bevægelse indenfor nævnte Fag. Et Par godt besøgte Møder afholdtes, og Stemningen var absolut for Tilslutning til »Forbundet«. Imidlertid rejste der sig en stærk Opinion blandt Isenkrammedhjælperne for Opretholdelse af en selvstændig Forening under Henvisning til, at »Forbundet« endnu ikke var reorganiseret i de nuværende Fagafdelinger. Denne Opinion styrkedes yderligere af enkelte af de større Forretningers Indehavere. Saaledes skete det, at vort Arbejde for Isenkræmmermedhjælperne resulterede i, at disse oprettede en selvstændig Forening, »Isenkræmmer-Medhjælperforeningen«, der imidlertid undlod at opstille et fagligt Program, men i Motiveringen af sine Formaal i særdeles vage Vendinger lader ane, at den vil varetage Medhjælpernes

Interesser — forsaavidt Principalerne vil skænke Bestyrelsens »i en rolig og besindig Form affattede Skrivelser« (loco citato Foreningens Love) Gehør.

Principalerne har naturligvis adopteret det artige Barn, som Isenkræmmer-Medhjælperforeningen er, og flere Firmaer have tegnet sig med Bidrag til den Pladsledighedsunderstøttelse, som Foreningen paatænker oprettet (maanedlig Understøttelse 35 Kr. for gifte Medhjælpere!!), medens det endnu ikke er lykkedes til Trods for »de rolige og besindige osv.« at faa gennemført den svimlende Minimumsgage af 60 Kr. (sic!!), som Foreningen arbejder for. Kvindelige Kolleger optoges selvfølgelig ikke i »Isenkræmmer-Medhjælperforeningen«, skønt den kvindelige Arbejdskraft i stedse stigende Grad gør sig gældende indenfor Faget.

Den unge »Fagorganisation«s spinkle Køretøj hægter sig saaledes fast til »Harmoniforeningernes« gamle faldefærdige Karosse, der snegler sig frem ad Spidsborgerlighedens slagne Landevej, indtil andre Folk tager Tømmen i Haand.

Intet Under derfor, at en Del af »Isenkræmmer-Medhjælperforeningen«s klartseende Medlemmer, der endnu har friske Indtryk af Centralorganisationens store Organisationskampagne herovre i de sidste Maaneder, henvendte sig til det københavnske Agitationsudvalgs Formand for at faa startet en Afdeling for Isenkram- og Galanterimedhjælperne i København.

Et Forslag angaaende Isenkræmmer-Medhjælperforeningens Tilslutning til Centralorganisationen indbragtes paa denne Forenings Generalforsamling i Begyndelsen af Marts Maaned for at sondere Stemningen. Forslaget forkastedes, som det var at forudse, om det end opnaaede en ret betydelig Minoritet. Derefter udsendtes der en Indbydelse til et Møde til ca. 25 Isenkrammedhjælpere, der maatte anses for at interessere sig for Oprettelsen af en Afdeling under Centralorganisationen. Mødet afholdtes i »Nørrehus« den 21. Marts. Næsten alle de indbudte havde givet Møde.

Agitationsudvalgets Formand, V. Hansen, holdt det indledende Foredrag, hvori han drog Paralleler mellem »Isenkræmmer-Medhjælperforeningen« og Centralorganisationen og paaviste, at sidstnævnte i Virkeligheden var den eneste effektivt værnende Institution for Medhjælpernes faglige Interesser. Taleren sluttede sit med stor Opmærksomhed fulgte Foredrag med en Opfordring til de tilstedeværende Isenkrammedhjælpere om at organisere sig under Centralorganisationen.

I den paafølgende korte Diskussion udtalte d'Hrr. Henningsen, Wacl og Forretningsføreren sig i Tilslutning til Indlederen, hvorefter det enstemmigt vedtoges at danne en Afdeling under Centralorganisationen samt iværksætte en kraftig Agitation for den nydannede Organisation. Samtlige Deltagere i Mødet indmeldte sig straks.

Efter at der var nedsat et Udvalg, bestaaende af d'Hrr. Henningsen, Meyer og Wacl til i Forbindelse med Agitationsudvalgets Formand at udarbejde Love, sluttedes Mødet med stærke Hurraraab for den nydannede Organisation.

V. Hansen.

Engageringssagen.

Centralorganisationen søger Plads for nedennævnte og anmoder ærede ekstraordinære og ordinære Medlemmer om hurtigst at give Bestyrelsen Meddelelse om eventuelle ledige Pladser.

Pladser søges.

47) En Kolonial-Kommis, 20 Aar, kendt med saavel finere som alm. Ekspedition, søger Plads straks som Ekspedient i en Byforretning.

48) En ung Kommis søger Plads til 1. Maj. Vedkommende har lært i en blandet Forretning, og er for Tiden i en Kolonial-, Delikatesse-, Vin- og Malervareforretning, men bliver ved dennes Afstaaelse ledig. Er godt kendt med Bogholderi og i Besiddelse af udmærkede Anbefalinger.

49) En Kommis, 24 Aar, kendt med alt til Kolonialbranchen henhørende, søger Plads snarest.

50) En Kommis, 24 Aar, oplært i en større Kolonial-, Foderstof-, Jern- og Kulforretning, har Afgangseksamen fra Handelsskolen med 1. Karakter, er godt inde i det tyske og engelske Sprog, søger Plads til 1. Maj. — Fineste Anbefalinger fra tidligere og nuværende Principal.

51) En Manufaktur-Kommis, 20 Aar og militærfri, søger Plads straks eller til Maj.

52) En Kontorist i 40-Aars Alderen søger Plads paa Kontor, Lager, som Forvalter, eventuelt Bogholder; har været 28 Aar i samme Forretning, som har været mangesidig. Pladsen kan tiltrædes straks.

53) En Kolonial-Kommis, 22 Aar og militærfri, oplært i blandet Forretning og har sidst været ansat i en bedre Materialhandel, søger Plads til 1ste Maj. Begyndelsesgage ikke under 450 Kr. og fri St.

Ledig Plads.

54) For en ung Kommis, der er oplært i en mindre Kolonialforretning og vant til at omgaas Kunder blandt Arbejderbefolkningen, er Plads ledig straks.

Vi vil være d'Hrr. Principaler, der har Pladser ledige, taknemlige for Meddelelse derom. Saadanne Meddelelser optages gratis i »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«.

Meddelelser bedes sendte til Robert Petersen, Immervad 6, Aarhus.

Foreningsmeddelelser.

Aalborg.

Agitationen. Den herværende Afdeling har nu sidst i Februar og først i Marts udsendt Cirkulærer og Indmeldelsesblanketter til alle udenfor Organisationen staaende Kolleger her samt i Nørre Sundby og Omegnen og ad denne Vej faaet en Del ny Medlemmer.

Endvidere afholdtes den 15de ds. stort offentligt Møde i Haandværkerforeningens Sal, hvor ca. 125 Kolleger havde indfundet sig, skønt Mødet af forskellige Grunde havde maattet ansættes til en Fredag, altsaa en for Butiksmedhjælperne mindre heldig Aften. Den overvejende Del af Forsamlingen var da ogsaa Kontormedhjælpere; af Damer var der mødt ca. 30.

Foreningens Formand, Hr. Mølbach, bød velkommen, og Hr. Axel Gundel fik derefter Ordet for et udførligt Foredrag, hvori han først hævdede Nødvendigheden af, at vi organiserer os, og derpaa gennemgik vort Program i Overensstemmelse med den her i Bladet tidligere indeholdte Artikel. Vi skal iøvrigt ikke indlade os paa et detaljeret Referat, men kun notere, at Hr. Gundel endte med at sige, at Dannelsen af en hel Række ny Afdelinger paa Øerne og i det sydlige Jylland samt den Offervillighed, de talrige frivillige Bidrag til Agitationen vidner om, er glædelige Tegn, der viser, at vor Sag kan og skal føres igennem til Sejr hele Landet over.

Foredraget hørtes med stor Interesse af de tilstedeværende, og et af Dirigenten, Hr. Ingvoldsen, udbragt Leve for Taleren besvaredes med kraftige Hurraraab. Der var indbudt flere fremmede Talere, men desværre havde ingen af dem kunnet komme til Stede. Efter Mødet modtog Foreningen flere Indmeldelser af baade kvindelige og mandlige Kolleger.

— — —

Der er nu gjort omtrent alt, hvad der kan gøres her fra Bestyrelsens Side for at vække Interesse for vor Sag. Resten maa Medlemmerne gøre ved at bestræbe dem af yderste Ævne for at faa enhver udenforstaaende Kollega til at gøre sin Pligt som god Kammerat ved snarest at slutte sig til Organisationen. Uden en ihærdig mundtlig Agitation Mand og Mand imellem kommer vi ikke videre foreløbig; men vi staar nu med Halvdelen af vore Kolleger her indenfor vor Afdeling, og vil derfor blot enhver af dem skaffe et nyt Medlem, har vi dem alle. Vi henstiller til Medlemmerne at gøre deres bedste i saa Henseende. Lad Foreningen faa mange Indmeldelser i Løbet af April, saa den i hvert Fald kommer til at staa med et betydeligt Flertal indenfor Handels- & Kontormedhjælper-Standen i Aalborg, Nørre Sundby og Omegn.

C.

Aarhus.

Ordinær Generalforsamling afholdtes den 12. Marts 1901. Som Dirigent valgtes ved Haandsoprækning J. Rose.

Formanden, V. Pedersen, aflagde Beretning om Foreningens Liv og Virksomhed i det forløbne Aar. 1. Januar 1900 talte Foreningen 119 Medlemmer, medens den nu talte 180 ordinære og 33 ekstraordinære Medlemmer. Der har været afholdt 4 Generalforsamlinger samt 2 Diskussionsmøder og 43 Bestyrelsesmøder.

Robert Petersen omtalte Engageringssagen. 13 Principaler havde søgt Medhjælpere gennem Foreningen. 40 Medhjælpere havde søgt Plads gennem Bladet, og 7 af disse havde opnaaet Plads.

A. Lorentzen meddelte, at Sygekassen startedes 1. Marts

1900 med 33 Medlemmer, og efter nogen Af- og Tilgang stod den nu med et Antal af 34, hvilket lille Tal han beklagede. Han anbefalede Sygekassen, hvortil C. Ipsen sluttede sig.

V. Pedersen oplæste Regnskabet, der enstemmig godkendtes.

Derefter foretoges Valg af 4 Bestyrelsesmedlemmer i Stedet for Rob. Petersen og Andr. Olesen, der ifølge Lodtrækning afgik efter Tur, samt C. Reppien og Aage Winther, der paa Grund af forandret Livsstilling ikke kunde modtage Genvalg. Andr. Olesen ønskede ikke Genvalg.

Paa Forslag af Lind, Gasværket, genvalgtes Rob. Petersen med Akklammation.

Manufakturfaget: P. H. Olsen valgtes med 38 Stemmer, Skovsen fik 14 St.

Kontorfaget: J. Rose og Chr. Ipsen havde begge 20 St. Ved Lodtrækning valgtes J. Rose.

Kolonialfaget: H P. Jensen valgtes med 20 Stemmer, Johs. Christensen og Frk. Andreasen fik hver 17 St.

Som Suppleanter er derefter valgt Chr. Ipsen og ved Lodtrækning Frk. Andreasen.

Som Revisorer genvalgtes Lind med Akklammation, og nyvalgtes Bogholder Nielsen hos Viggo L. Rahr.

Efter nogen Diskussion angaaende den lidet virkende Agitation, meldte sig frivillig Bogholder Nielsen hos Bruun & Sørensen, V. Hornsleth og G. Lubich til i Forening med A. Lorentzen og Rob. Petersen at danne et Agitationsudvalg, der vilde arbejde efter helt nyt System, som forhaabentlig giver bedre Udbytte.

Stenografikursuset paabegyndes Mandag den 15. April, Aften Kl. 9 præcis, i Teknisk Skoles Lokaler. Alle Deltagerne maa møde præcis. Medlemskort skal forevises.

Diskussionsmøde afholdes Onsdag den 17. ds., Aften Kl. 9, i Handels- og Kontoristforeningen angaaende Helsøndagslukningen, Stiftelsesfesten den 2. Maj og en Udflugt til Vejle i Pinsedagene.

Kontingentrestancer: De Medlemmer, der ikke inden April Maaneds Udgang har betalt Kontingent til Februar Maaned inclusive, vil komme paa den sorte Tavle i næste Nr. Kassererens Adr.: J. Munch, Guldsmedgade 33, 2. Sal.

Esbjerg.

Onsdag den 24. April afholdes Diskussionsmøde. Hr. Hyllested vil indlede.

Emne: Handelsaand og Forretningsmænd.

Herning.

Repræsentanter fra Silkeborg fik den 31. Marts dannet en Afdeling her. Nærmere i næste Nr.

Hobro.

Paa et Bestyrelsesmøde i Marts besluttede Bestyrelsen at sende nedenstaaende Henstilling til Handelsforeningen i Hobro:

»Samtlige Handelsmedhjælpere i Hobro tillader sig herved høfligst at henstille til den ærede Bestyrelse for »Hobro Handelsforening» om at at foreslaa gennemført

Helsøndagslukning

i Lighed med andre Byer, f. Eks. Aarhus, Odense, Aalborg, N.-Sundby, Bogense og flere andre Byer, som i nær Fremtid vil følge efter.

Da flere Principaler har ytret Ønsket om at faa Helsøndagslukningen gennemført, fremkommer Foreningen med nærværende Forslag for om muligen at faa dette gennemført allerede i April Maaned.

Ærbødigst

For Bestyrelsen for Foreningen af

Handels- og Kontormedhjælpere for Hobro og Omegn:

P. Josephsen, Formand.

Handelsforeningen holder Generalforsamling om kort Tid. Vi tro og haabe, at Sagen maa gaa igennem, da flere Købmænd har ytret sin Tilslutning til den.

Den ordinære Generalforsamling, der var averteret til Onsdag den 20. Marts, blev paa Grund af, at der foruden Bestyrelsen kun mødte to Medlemmer, udsat til Onsdag den den 27. Marts. Næsten alle Medlemmerne vare da mødte, og man tog straks fat paa Dagsordenen:

1) Beretning om Foreningens Virksomhed.
2) Fremlæggelse af det reviderede Regnskab.
3) Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer.
4) Valg af Revisorer.
5) Eventuelt.

Formanden, Hr. Kommis P. Josephsen, afgav Beretning om Foreningens Virksomhed.

Regnskabet godkendtes.

D'Hrr. P. Josephsen og M. Meyer forlader begge Byen og kunde derfor ikke modtage Genvalg.

Den valgte Bestyrelse konstituerede sig saaledes:

Kommis Olaf Th. Toubro, Formand.
Kontorist J. C. Christensen, Kasserer.
Kommis G. Hermansen, Sekretær.
Kommisserne M. Hansen og M. Jensen, Assisterende.

Til Revisorer valgtes Kommis H. Kruuse og Kommis H. Christensen.

Man besluttede at agitere kraftigt i Omegnen, da Agitationen der er bleven meget forsømt hidtil.

Med et kraftigt Leve for den afgaaende Formand hævedes Generalforsamlingen.

Det bestemtes at holde Bestyrelsesmøde Mandag den 1. April for at udarbejde Vedtægter for en Sygekasse, Plan for Agitationen blandt kvindelige Medhjælpere og for Agitationen i Omegnen.

O. T.

København.

Fælles Medlemsmøde.

Medlemmerne af de københavnske Afdelinger indbydes til Fællesmøde i Salen i Hotel »Alaska«, Købmagergade 54, 3. Sal, Onsdag den 1. Maj, Kl. 9.

Mød talrigt.

For Agitationsudvalget:
V. Hansen.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation

afholdt konstituerende Generalforsamling den 27de Marts med Dagsorden:

1) Forslag til Love. 2) Valg af Bestyrelse.

ad 1. Lovudvalgets Ordfører, Hr. W. Henningsen, forelagde Forslag til Love. Vedtoges enstemmig efter nogen Debat.

ad 2. Organisationens Tillidsposter besattes paa følgende Maade: Formand: W. Henningsen; Bestyrelse: V. Tinn, Fr. Gundel, A. Larsen og E. Meyer.

Formanden takkede for Valget og rettede en Tak til Agitationsudvalgets Formand for hans Arbejde for Organisationens Oprettelse. Generalforsamlingen sluttede med Leveraab for den unge Organisation.

Organisationens Lokaler i »Alaska«, Købmagergade 54, 3. Sal, ere aabne Onsdag Aften fra Kl. 9.

Formandens Adresse: W. Henningsen, Nansensgade 25 B, 2. Sal.

Kassererens Adresse: Fr. Gundel, Aabenraa 2, 2. Sal.

Bestyrelsen.

Onsdag den 17. ds. almindeligt Møde.

Onsdag den 24. April, Kl. 9¼, Foredrag af Hr. L. P. Hansen, Formand for »Arbejdernes Læseselskab«. D'Hrr. Medlemmer bedes møde talrigt.

Kontormedhjælpernes Organisation.

Mødeaften: Onsdag fra Kl. 9 i Hotel »Alaska«, Købmagergade 54, 3. Sal. Onsdag den 17de og 24de April Agitationsmøder, den 1. Maj Medlemsmøde.

Formandens Adresse: V. Hansen, Mysundegade 26, V.
Kassererens — H. Jensen, Kronprinsessevej 35, F.

Bestyrelsen.

Nykøbing F.

Den nystiftede Forening for Handels- og Kontormedhjælpere for Nykøbing F. og Omegn afholdt Tirsdag den 5. Marts konstituerende Generalforsamling.

Hr. Kommis P. D. Fabricius bød Forsamlingen Velkommen og gennemgik dernæst de af Udvalget udarbejdede Love for Foreningen, der vedtoges i Udvalgets Affattelse paa nær et Par Ændringer om Bestyrelsens Sammensætning.

Ved det derefter foretagne Valg til Bestyrelse valgtes følgende Herrer ved skriftlig Afstemning:

Fuldmægtig L. P. Nielsen, 13 Stemmer.
Kommis Fr. Würtzen, 11 St.
Boghandlermedhjælper E. Jensen, 10 St.
Kommis L. Bernth, 10 St.
Bogholder A. L. Larsen, 10 St.
Kommis P. F. Borgesen, 10 St.
— R. Carstensen, 9 St.

Til Revisorer valgtes d'Hrr. Kommis F. Juler og Kommis Chr. Holm Laursen ved Haandsoprækning.

Sluttelig udbragtes et Leve for Foreningen.

Hr. Kommis P. D. Fabricius, der forlader Nykøbing til 1. April, tog ogsaa et Leve med paa Vejen for sit fortjenstfulde Arbejde for Foreningen.

Ved et senere den 5. Marts afholdt Bestyrelsesmøde valgtes Fuldmægtig L. P. Nielsen til Formand, Bogholder A. L. Larsen til Næstformand, Kommis Fr. Würtzen til Kasserer og Kommis R. Carstensen til Sekretær.

Odense.

Til Generalforsamlingen den 21. Marts Kl. 9 var mødt ca. 20 Medlemmer.

Til Bestyrelse valgtes d'Hrr.:

E. Simmelhag, Vestergade 30.
A. G. Elmquist, Vestergade 35.
Ferd. Larsen, Vestergade 75.
Vagn Thomsen, Kongensgade 58.
Soph. Petersen, Vestergade 61.
Alfr. Andersen, Kongensgade 58.
Johs. Petersen, Overgade 7.

Til Suppleanter valgtes d'Hrr.:

C. M. Petersen, Vesterbro 67.
G. Kolding, Hans Tausensgade 11.

Til Revisorer d'Hrr.:

Th. Thoubro, Vestergade 21.
Carl Nielsen, Overgade 7.

Bestyrelsen konstituerede sig med d'Hrr.:

A. G. Elmquist, Formand.
E. Simmelhag, Næstformand.
Ferd. Larsen, Kasserer.
Vagn Thomsen, Sekretær.

Ved Mødets Slutning udbragtes et Leve for Foreningens Stifter, Hr. Gundel.

Paa Bestyrelsens Vegne:
A. G. Elmquist.

Silkeborg.

Ordinær Generalforsamling afholdes Onsdag den 24de April, Kl. 8½ Aften, paa Hotel »Rosen«.

Dagsorden:

1. Fremlæggelse af Regnskabet.
2. Forskellige Meddelelser fra Formanden, bl. a. om Søndagslukningen.
3. Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer.
4. » » 1 Suppleant.
5. » » 1 Revisor.
6. Eventuelt.

Sorø.

Paa Indbydelse af Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælpere afholdtes paa »Hotel Frederik« den 7de Marts, Aften Kl. 9, et Møde, hvor samtlige Byens Medhjælpere vare indbudte.

Formanden for Centralorganisationen, Hr. Axel Gundel, holdt et udmærket Foredrag om Organisationens Betydning, og Oprettelse af en lokal Forening.

Ca. 30 mandlige Medhjælpere havde givet Møde og paahørte med Interesse Hr. Gundels Foredrag.

Efter Foredraget stiftedes en lokal Forening med 13 Medlemmer.

Der nedsattes et Udvalg paa 3 Medlemmer, bestaaende af d'Hrr. Kommisser Einar Rasmussen, Sten Jørgensen og Poul Schou, til at udarbejde Lovene.

Torsdagen den 14de Marts 1901 indkaldte Udvalget til en konstituerende Generalforsamling, som afholdtes i Hotel »Klubben« med Dagsorden:

1) Vedtagelse af Lovene.
2) Valg af Bestyrelse.
3) Valg af Formand.

Lovene oplæstes og vedtoges enstemmigt.

Til Bestyrelse valgtes:

Kommis Einar Rasmussen, Formand.
— Sten Jørgensen, Næstformand.
— Chr. Petersen, Kasserer.
— Poul Schou, Sekretær.
— Fred. Bender.

Revisorer og Suppleanter:

Kommis Th. Petersen.
— Chr. Knudsen.

Formanden, Hr. Einar Rasmussen, udbragte et Leve for Foreningen og opfordrede Medlemmerne til at raabe et kraftigt Hurra, som han ønskede maatte kunne høres over hele Landet og udtalte Haabet om, at samtlige Medhjælpere i Handels- og Kontorfaget snart maatte staa samlede under Organisationen.

Mødet sluttedes med et kraftigt Leve for Formanden.

Skive.

Foreningen af Handels- og Kontormedhjælpere afholdt ordinær Generalforsamling i dens Lokale i den nye Borger- og Haandværkerforening Onsdagen den 27de Marts, Kl. 9 Aften.

Formanden, P. Schütte, aabnede Generalforsamlingen og gav jvfr. Dagsordenens 1ste Punkt en Oversigt over den forløbne Tid siden Foreningens Dannelse i Foraaret 1900, hvorledes Medlemstallet udviste Fremgang, Foreningens enstemmige Vedtagelse af Overgangen til Centralorganisationens Program, Gennemførelsen af 8-Lukningen, Bestyrelsens udenbys Agitation, der resulterede i Oprettelsen af Underafdelinger i Lemvig og Struer.

Formanden paaviste i den slette Tilslutning til de i den senere Tid afholdte Agitationsmøder for uorganiserede Medhjælpere, i hvor høj en Grad Lunkenheden og Ukollegialiteten hos en stor Part af disse var raadende, idet Resultatet kun havde været nogle faa Indmeldelser.

Efter Fremlæggelsen og Godkendelsen af det reviderede Regnskab skredes der til Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer i Stedet for de 3 afgaaende, C. Christiansen, J. Black og N. Christensen, hvoraf de 2 første ikke kunde modtage Genvalg.

Ved den foretagne Afstemning bleve valgte d'Hrr.

Alb. Iversen, Nyvalg.
G. Johansen, do.
N. Christensen, Genvalg.

Ligeledes foretoges der Valg af 2 Revisorer og 2 Suppleanter, samt nedsattes der et 3-Mands Agitationsudvalg.

Efter at have undersøgt Stemningen i de nærliggende Byer herfor, forelagde Bestyrelsen nu et Forslag om Afholdelsen af et Handels- og Kontormedhjælper-Stævne i Skive i Pinsedagene.

Forslaget fandt stærk Tilslutning, og der nedsattes derefter straks et 5-Mands Udvalg til at søge Planen realiseret. Der vil i saa Fald udgaa Indbydelse til Kollegerne i Viborg, Nykjøbing M., Struer, Holstebro, Lemvig og eventuelt Thisted.

I Foreningens Lokale vedtoges det at afholde Klubaften hver Onsdag med Undtagelse af i de 3 Sommermaaneder Juni, Juli og Avgust.

Om Helsøndagslukningen, der ligeledes var paa Dagsordenen, udspandt der sig en længere Diskussion, væsentlig om Maaden at gribe Sagen an paa og den belejligste Tid derfor, og vedtoges det endelig enstemmigt at lade afholde offentligt Møde med fremmede Talere, for om muligt derigennem at rejse en Stemning for den saa stærkt attraaede Helsøndagslukning.

Med det ubenyttede »Eventuelt« var derefter Dagsordenen udtømt og Generalforsamlingen hævedes.

Nn.

Vejle.

Paa Hotel »Royal« i Vejle afholdtes den 29. f. M. Generalforsamling i den nystiftede Kres. Hr. Andersen fra Horsens indledede med et Foredrag om Foreningens Formaal, hvorefter det tidligere nedsatte Forretningsudvalg fremlagde Udkast til Love, som efter længere Diskussion vedtoges med ganske faa Ændringer.

Derefter valgtes nedenstaaende Bestyrelse:

Kommis Lykke, Formand.
Kommis Jacob Petersen, Næstformand.
Bogholder Møller, Kasserer og Sekretær.
Kontorist W. Wilhelmsen.
Kontorist Adolf Hansen.

Som Suppleant valgtes Kommis F. Holle og som Revisorer Kommis Chr. Andersen og Kommis M. Clausen.

Diskussionen under hele Mødet, der var besøgt af ca. 40 Mennesker, viste tydeligt nok de Tilstedeværendes Interesse for Sagen, og flere Hurraer efter Mødet for den nystiftede Forening tyder paa, at Kresen med tilstrækkeligt Arbejde vil gaa en lys Fremtid i Møde.

Der foretoges paa Mødet Indmeldelse af 9 nye Medlemmer.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør: Vald. Pedersen, Aarhus.
Chr. Andersens Bogtrykkeri, Aarhus.

Dansk

Handels- og Kontormedhjælper-Tidende.

Organ for Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger.

Redaktionen: Guldbergsgade Nr. 69 A. Aarhus.

Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. Telefon Nr. 7450.

Expeditionen: Jægergaardsvej Nr. 140, St. Aarhus.

Nr. 9. | 1. Maj 1901. | 1. Aarg.

Andelstanken og dens Betydning for Handelsstanden.

(Fortsat fra Nr. 6.)

Nu kunde man saa spørge: »Er der flere andre Omraader, hvor Andelstanken gør sig gældende?« Ja, der er ikke saa faa andre Omraader, f. Eks. Forsikringsvæsenet. Ulykkesforsikringsloven gør det til en Pligt for visse Arbejdsgivere at have deres Folk ulykkesforsikrede. Dette har givet Mejerierne den Tanke at have deres egen Ulykkesforsikring for de Folk, som arbejde i Mejerierne. Der er endvidere stærk Tale om, at der skal oprettes en Andels-Livsforsikring, ogsaa saadanne Omraader som Indkøb af Frø, Indkøb af Gødning og flere andre Ting, som Landmanden skal bruge, skulle ind under Andelsvirksomheden. Der har ogsaa været Tale om en Andelsbank; men om dette kan blive til noget, ved jeg ikke. Der kunde maaske ogsaa en Gang blive Tale om, at vi skulde have Andelsskrædder og Andelsskomager. Men i hvert Fald kan man sige, at Andelstanken ikke har løbet sig træt endnu, men stadig tumler med ny Opgaver, og at man stadigvæk søger at faa ny Felter indenfor Andelsbevægelsen. Der er ingen Tilbagegang at spore nogetsteds.

Saa vil jeg gøre opmærksom paa, hvorledes disse Foretagender ere i Stand til saa at sige at række hinanden Haand fra Land til Land — jeg tænker ikke paa de Kongresser, der blive holdte for at drøfte fælles Interesser — ved at Produktionsforeningerne i det ene Land forsyne Consumptionsforeningerne i det andet. Jeg tænker ogsaa paa rent Handelssamkvem; den Forbindelse, de engelske Brugsforeninger have med de danske Produktionsforeninger, er allerede ikke saa ganske lille. Ovre i England have Brugsforeningerne slaaet mindst lige saa stærke Rødder som herhjemme. Jeg kender ikke Forholdene der saa nøje; men jeg ved, at den samlede Omsætning i Aaret 1897 beløb sig til 1169 Mill. Kr. Ligesom her i Landet have de deres Fællesforeninger og have Filialer i København, Odense og Aarhus, og de købe danske Produkter, især Smør, Æg og Flæsk, for ca. 32 Mill. Kr. om Aaret. Altsaa Andelssagen er saa vidt forgrenet, at Andelsmændene i det ene Land er i Stand til at handle med Andelsmændene i det andet uden Mellemhandlere.

Nu kunde man saa igen spørge: »Er der nogen Sandsynlighed for, eller har man nogle Beviser for, at saadanne Foreninger gavne Handelen i den Forstand, at der bringes mere ud af de Produkter, som vi have selv, og saa vil jeg paa det Spørgsmaal svare: Jo, jeg tror, at det kan paavises flere Steder, at Andelstanken var i Stand til at gøre Fremskridt, hvor Enkeltmand ikke har kunnet gøre det. Det var temmelig sikkert, at Mejerivæsenet, hvis man var bleven staaende ved Fællesmejerierne, ikke vilde have staaet saa højt, som det nu staar, hvis Andelstanken ikke var kommen frem, og med Hensyn til Smørhandelen vil jeg pege paa et Punkt, nemlig at man vel længe havde talt om, at der skulde være Forskel paa Priserne, eftersom Smørret var godt eller daarligt, men først fik dette gennemført ved Produktionsforeningerne. Det har den private Forretningsmand ikke kunnet udføre, idet hans Forsøg i den Retning blot vilde hidføre, at hans Kunder flyttede fra ham. Derimod have Produktionsforeningerne, baade den fynske, den sjællandske og Smørpakkeriet, kunnet indføre en fuldstændig Kvalitetsbetaling. Dette er Trækplastret til at faa det gode Smør frem, og for Æggenes Vedkommende kan jeg nævne dette med Stemplingen. Det kunde maaske ogsaa en privat Forretningsmand have fundet paa; men man maa sige, at det er først efter, at det er blevet optaget som Andelssag, at det har faaet nogen Betydning, idet hver Mand kommer til at føle, at han har Ansvar for sine Æg, ved at disse, saa at sige, bære Leverandørens Navn og Adresse. Disse to Ting kan jeg pege paa, og jeg tror ikke, at der kan siges andet, end at det virkelig er Andelssagen, der her har bragt Forandring og Forandring til det bedre.

Men naar man nu tænker videre over Sagen, saa kunde man spørge: »Men hvad hjælper det nu den enkelte Mand?«

Ja, jeg tror, at det har temmelig stor baade social og økonomisk Betydning — jeg har nu altid haft svært ved at skille disse to Tillægsord fra hinanden. Det har overordentlig stor Betydning for Smørrets Vedkommende, at det bliver betalt efter Kvalitet, og for Brugsforeningernes Vedkommende, at der bliver betalt kontant, hvorfor Folk tænke lidt mere over end ellers, hvad de have Brug for og Raad til at købe og følgelig ikke komme i en stor Gæld, som de ikke have Udsigt til at klare sig ud af. Det opdrager Folk, saaledes at de blive mere sparsommelige. Men hver enkelt Mand har ganske sikkert Fordel deraf. Naar man ser hen paa, hvorledes det vilde have gaaet med Mejeriväsenet, om det var enkelte Mænd, der havde taget al Mælken, hvad var Udfaldet da blevet? Der vilde da være bleven Mejerikonger. Leverandørerne vilde have faaet noget mindre for deres Mælk, ligesom man kender Forholdet fra smaa Købstæder, der ikke have haft Jernbane. De have haft Matadorer, der satte Priserne, som de vilde, og derfor ser man ofte, at saadanne Købstæder ikke ere i Stand til at følge Reglen: stor Omsætning med lille Avance. Der er større Fare for, at Kapitalen skal samle sig paa enkelte Hænder, end hvor Andelsvæsenet har slaaet Rod. Der er større Udsigt til, at der kan blive almindelig Velstand over det hele ved, at hver enkelt bliver interesseret, og faar alt, hvad Driften kan give. Det har ikke saa lidt at sige for en Husmand paa Landet, om han er Medlem af Andelsforetagender eller ej. Han har f. Eks. et Par Køer, nogle Svin og et Hundrede Stykker Høns. Foderet til disse Dyr faar han gennem Foderstofforeningen, hans Mælk sendes til Andelsmejeriet, hans Svin til Andelsslagteriet og hans Æg til Ægeksporten. Derved faar han en noget højere Pris for sine Varer, og det, han skal købe, faar han noget billigere. Dette gør, at han rimeligvis vil kunne tjene ikke saa lidt mere end ellers, 100 Kr. har ikke saa lidt at sige for en Husmand paa Landet. De ved, hvor Arbejderne i Byerne ofte maa kæmpe haardt for at faa 3 Øre mere i Timen; men 3 eller 4 Øre i Timen, det svarer til ca. 100 Kr. om Aaret. En saadan Husmand paa Landet, der gaar hjemme ved sit eget og passer det, han er dog en fritstillet Mand fremfor mange, han kan stemme paa hvem han vil til Valg, og ingen kan krumme et Haar paa hans Hoved, selv om det var Millionæren. Det har en opdragende og oplysende Betydning for Folk, at de komme med i Andelsforetagender, de faa Indsigt i Forholdene, om end ikke stor, faa Oplysning baade om det ene og det andet; de blive lettere at faa i Tale og blive mere oplyste, og det er netop det, man trænger til at blive.

I gamle Dage producerede Bønderne Korn til Salg Aar efter Aar, skønt det blev mere og mere tydeligt, at Maaden, hvorpaa dette skete, var aldeles forkastelig. Man talte om Forandringer, men Tiden løb fra Folk, og de fik ikke nær saa stor Udbytte af Jorden, som de burde faa. Hvis de danske Landmænd havde ladet fem være lige og vedblevet at producere Korn til Salg, saa var det gaaet meget værre, end det nu er gaaet. Men de ere blevne let bevægelige, nu ved de, hvad de skulle slaa sig over, hvad det kan betale sig at producere. Det er Andelssagen, der har gjort meget til at faa Folk saa letbevægelige, oplyste og aarvaagne; men nu kommer jeg til en Ting, hvor vi ikke ere komne ret vidt endnu, — jeg tænker paa de Folk, som arbejde i Andelsvirksomhederne. De levere deres Arbejde, de andre deres Varer, hvis Talen er om en Produktionsforening eller omvendt ved Consumptionsforeningerne; men selve Arbejderflokken fra den øverste med Direktøren og ned til

den simpleste Arbejder er ikke økonomisk interesseret i Bedriften. Naar Andelstanken skulde være fuldt udført, saa mener jeg, at Folk, som leverer deres Arbejde direkte, burde være en Slags Andelshavere. Man har forsøgt paa at lade Mejeribestyrere være en Slags Interessenter i Mejerierne, saaledes, at de blive lønnede med en vis Mængde Mælk. De blive saa betragtede som Leverandører med denne Mælk og maa se at faa saa meget ud af den som muligt, for at deres egen Løn kan blive saa stor som muligt. Altsaa, de Folk, som arbejde ved Andelsforetagender, bør være interesserede i disse, for at Andelstanken skal være helt udført. Alt, hvad vi levere, er ikke andet end Arbejde eller Produkter. Naar Folk levere Mælk til Mejeriet, saa er denne Frugten af deres Arbejde; dersom de ingen Ting bestille, saa faa de ingen Mælk. Mælken bliver altsaa et Udtryk for deres Arbejde eller deres Dygtighed. De andre, som direkte levere deres Arbejde, bør ogsaa være interesserede deri. Det er godt nok, at Folk ere interesserede for Arbejdets Skyld, men bedre at de ere det for Pengenes Skyld tillige.

Et andet Punkt vil jeg nu pege paa. Vi ville se, at en Produktionsforening ogsaa kan blive en Consumptionsforening og omvendt, at en Consumptionsforening kan blive til en Produktionsforening. Jeg sigter her baade til Mejerierne og Brugsforeningerne. De føste, som fra Begyndelsen af ere Produktionsforeninger, ere tillige blevne til Consumptionsforeninger, idet de virke sammen med Foderstofforeningerne og foretage Indkøb af Foderstoffer hos disse til Andelshaverne under et samlet Hele. Derved bliver det jo dog Mejerierne, der staar som Consumptionsforeninger, endskønt de ikke ere beregnede paa at være det; men det er lige til, at dette er sat i Værk for at opnaa saa store Fordele som muligt.

Noget lignende ser man for Brugsforeningernes Fællesforenings Vedkommende. Den har ikke mange Penge at virke med; ellers vilde den i endnu højere Grad, end det nu er Tilfældet, anlægge Fabriker. Men en Chokoladefabrik har den dog allerede, og den tænker paa at faa en Fabrik for andre Sukkervarer. Saadan Virksomhed betaler sig nemlig, og derfor anlægger Foreningen Fabriken, hvis den har Penge dertil. Den anlægger og driver selv Fabriken, og er derved bleven producerede samtidig med, at den er en Consumptionsforening. Men ogsaa her gælder det, at Folkene, som levere deres Arbejde direkte, ikke er mere interesserede i Bedriften end ved almindelig Fabriksvirksomhed. (Forts.)

Pligter for ethvert Medlem.

Den ene af Aarets store Skiftedage staar for Døren og kan give Anledning til adskillige unødvendige Forstyrrelser i Organisationsmaskineriet, hvis ikke hvert Medlem af yderste Evne medvirker til, at det undgaas.

Vi have god Grund til at tro, at de Medlemmer, vi nu have erhvervet os, kun ere Medlemmer, fordi de ere indeforstaaede med, at det er en god Sag de støtter, og at Fremtiden nok skal give dem Løn derfor. Lad derfor ikke et eneste Tilfælde kunne paavise, at kun Ligegyldighed er Skyld i, at et Medlem træder udenfor Organisationens Ramme eller ikke faar sit Medlemsblad regelmæssigt.

Naar De har læst disse Linier, følg da straks den Anvisning, der i det efterfølgende opstilles; saa gør De ikke alene Dem selv, men Deres Tillidsmænd en stor Tjeneste.

1) Naar De skal fraflytte en Plads, meld da dette i saa god Tid som muligt til vedkommende Afdelings Kasserer, og opgiv samtidig, hvad Deres nye Adresse bliver. Endvidere: Drag Omsorg for, at Deres Efterfølger, gennem Bekendte eller paa anden Maade, straks bliver Medlem af Afdelingen.
2) Naar De tiltræder en Plads, bør De straks indmelde Dem i den paa Stedet værende Afdeling eller nærmeste Afdeling. Findes ingen af Delene, meddel da den Afdeling, De sidst var Medlem af, at De vedbliver at være Medlem dér. Endvidere: Opspor Deres Forgængers Adresse og meddel den til Deres Afdelingsformand, som da bør sørge for, at Vedkommende bliver Medlem i den By, hvor han har tiltraadt Plads.

Hvis disse to Punkter ikke nøjagtig haandhæves af alle Medlemmer, der skifte Plads, vil det kun føre til, at de ikke oftere faar Bladet og ikke længere er Medlem. Tab for Dem selv og Tab for Organisationstankens Fremgang.

Der er dog flere Pligter endnu, som Medlemmerne til enhver Tid bør følge, for at Organisationens Trivsel kan blive præget af gennemført Orden og Disciplin. Gør det f. Eks. altid til en Regel:

at befordre lige udlærte Kommisser eller Folk, der har været 3 Aar paa et Kontor, over i Organisationen.
at faa alle kvindelige Kolleger samme Vej.
at opgive Navn og Adresse paa enhver Kollega, om hvem De tror, at han ikke er Medlem af Organisationen.
at arbejde paa at skaffe Abonnenter paa »D. H. & K. M. T.«
at betale Kontingentet ved første Opkrævning.
at huske paa, at vor Organisation udvikler sig Skridt for Skridt og mere og mere nærmer sig til at blive den største Fagorganisation i Danmark.

Derfor bort med Sløseri og Ligegyldighed. Opelsk Orden og Akkuratesse, Købmandens største Dyd, og meget vil være vundet.

Axel Gundel.

Centralorganisationen

har

Afdelinger i følgende Byer:

Aalborg. Formand: Bogh. C. Mølbach, St. Vestergade 22.
Kasserer: Bogh. Chr. Ingvoldsen, Niels Ebbesensgade 4.
Aarhus. Formand: Bogh. Vald. Pedersen, Guldbergsgade 69.
Kasserer: Bogh. J. Munch, Guldsmedgade 33.
Esbjerg. Formand: Bogh. Åge Hyllested, Smørpakkeriet.
Kasserer: Assistent L. J. Larsen, D. F. D. S.
Frederikshavn. Formand: Bogh. West (konst.), Søndergade 20.
Kasserer: Bogh. West, Søndergade 20.
Faaborg. Formand: Bogh. R. Voss.
Kasserer: Frøken Siegrid Munch.
Hjørring. Formand: Fuldm. A. Andreasen, Dronningensgade.
Kasserer: Fuldm. K. Kirk, Klokagervej 44.
Hobro. Formand: Kommis Th. Toubro, Justitsraad H. J. Bie.
Kasserer: Kontorist C. J. Christensen, Herredskontoret.
Holstebro. Formand: Kommis R. Pagh, Adr. Fr. E. Poulsen.
Kasserer: Kontorist Gunnar Petersen, Svineslagteriet.
Horsens. Formand: Forretningsbestyrer P. Tang.
Kasserer: Kommis Chr. Christensen, C. W. Obels Udsalg.
Køge. Formand: Kommis Ad. Petersen, Crome & Goldschmidt.
Kasserer: Bogh. B. Olsen, Andels-Svineslagteriet.
Nykøbing F. Formand: Fuldm. L. P. Nielsen, Østerbro 8.
Kasserer: Kommis Fr. Würtzen, Frisegade 30.
Nykøbing M. Formand: Kommis Søren Sørensen, Niels Cortsen.
Kasserer: Kommis Chr. Sørensen, Lille Torv.
Næstved. Formand: Kommis Chr. F. Johannessen, Østergade 19.
Kasserer: Kontorist Madsen, Magle Mølle.
Odense. Formand: Bogh. Elmquist, Vestergade 35.
Kasserer: Fuldm. F. Larsen, Emil Sand, Vestergade.
Præstø. Formand: Bogh. Petersen, Jærnstøberiet.
Kasserer: Forvalter Rosenberg.
Randers. Formand: Bogh. S. Chr. Hansen, Margarinefabriken.
Kasserer: Kommis Louis Nielsen, Vestergade 21.
Silkeborg. Formand: Bogh. Anders Andersen.
Kasserer: Kommis Damgaard, Crome & Goldschmidt.
Skive. Formand: Kommis P. Schytte, Aage Selchau.
Kasserer: Kontorist N. Christensen, Schou & Larsen.
Skanderborg. Form.: Komm. Ove W. Sørensen, Oscar Bruun & Co.
Kasserer: Kommis Niels Sørensen, Sophus Sørensen.
Sorø. Formand: Kommis Ejner Rasmussen, J. E. Hansen.
Kasserer: Kommis Chr. Petersen, Holger Hoff.
Svendborg. Formand: Kommis Fr. Stein, Vett & Wessel.
Kasserer: Kontorist H. P. Thurøe, Bryghuset.
Thisted. Formand: Bogh. Niels Nielsen, L. P. Brøgger.
Kasserer: Bogh. V. Verner.
Viborg. Formand: Bogh. N. J. Nielsen.
Kasserer: Kommis Chr. Storm Sørensen, Graven 18.
Varde. Formand: Bogh. A. Christensen, Traadspinderiet.
Vejle. Formand: Kommis R. Lykke, Johan Andersen.
Kasserer: Bogh. C. A. Møller, Margarinefabriken.
Herning. Repræsentant: Kommis Smedegaard.
Lemvig. Repræsentant: Kommis N. Petersen, adr. Toft Nielsen.
Struer. Repræsentant: Kommis Th. From.
Ringkøbing. Repræsentant: Kommis H. Petersen, adr. J. A. Jensen.

I de sidste fire Byer er der endnu ikke Afdeling, men flere Medlemmer, saaledes at Afdeling snart vil kunne oprettes.

I København er fire Afdelinger, hvis Formænd og Kassereres Adresser stadig findes i Bladet.

Engageringssagen.

Ledig Plads.

En ældre, dygtig og velanbefalet Kommis kan faa Engagement ved en større blandet Landforretning. Mulig kan vedkommende blive antaget som Kompagnon, men maa da kunne disponere over en mindre Kapital.

Uden prima Anbefalinger nytter det ikke at reflektere.

Billet mrkt. »Horsens« med vedlagt Fotografi modtager Robert Petersen, Immervad 6, Aarhus, inden 4 Dage.

Glem ikke Foreningsmøderne.

Fra Agitationen.

Bornholm.

Efter Samraad med og Opfordring fra flere bornholmske Kolleger afholdtes et Møde den 21. April i Rønne, hvor Forretningsføreren var til Stede.

Det er kun ganske smaa Byer, der findes paa den lille danske Klippeø, og Hensigten var derfor at søge dannet en Forening for hele Øen med Hovedsæde i Rønne og Repræsentanter i hver By.

Trods energisk Agitation i alle Byerne var dog Tilslutningen kun ringe. Medhjælperne i Rønne synes at ville give Organisationen en god Dag. Af de paa Pladsen værende 34 Medhjælpere var kun mødt 10—12.

Hasle var repræsenteret ved én Mand, og han turde ikke gaa med for sin Principal. De øvrige Byer var slet ikke repræsenteret, naar undtages Allinge, der mødte op med en antagelig Styrke, som helt igennem røbede en god Forstaaelse af og Begejstring for Sagen.

Under disse Omstændigheder blev Mødet ret mat og forløb uden Spor af Diskussion, men det lykkedes dog at faa oprettet en Afdeling med 12 Medlemmer. Paa Bornholm er der forøvrigt ganske særlige Forhold til Stede, idet Forretningerne der i langt højere Grad end i nogen anden Landsdel arbejder med kvindelige Medhjælpere, »Jomfruer«, som de benævnes, og Lærlinge.

Selv i blandede Grovvareforretninger, hvor man dog hidtil troede paa en Kommis' Uundværlighed, erstattes denne af »Jomfruen«, der saa godt som intet faar for sit Arbejde.

Paa hele Øen findes kun 3 — tre — udlærte Manufakturmedhjælpere og ikke en Gang saa mange Isenkrammedhjælpere. Organisationen turde under disse Forhold være en paatrængende Nødvendighed, og vi haaber derfor paa et energisk Arbejde fra den nydannede Forenings Side. A. G.

Herning.

Søndag den 31. Marts, Efterm. Kl. 4, afholdtes i Herning (paa Hotel Eyde) et Møde af vore Kolleger, for at forsøge stiftet en Forening af Handels- og Kontormedhjælpere paa denne Plads.

Et Udvalg fra Silkeborg-Foreningen bestaaende af Bogholder Andersen, Fuldmægtig Larsen og Boghandler-Medhjælper Petersen-Calle, havde sat sig i Forbindelse med nogle Kolleger i Herning, og sammen med disse forberedt Stemningen og indvarslet til Mødet.

Kommis Smedegaard bød Forsamlingen Velkommen, omtalte kort Hensigten med dette Møde og foreslog Valg af en Ordstyrer.

Hr. Forvalter Christensen blev valgt hertil og gav straks Ordet til Bogholder Andersen, Silkeborg, der i et klart Foredrag skildrede Organisationens Tilblivelse, Udvikling og Fremgang, omtalte Centralforeningens Dannelse og sluttede med en kraftig Opfordring til Herningenserne om at slutte sig sammen og danne en Forening for deres By.

Herefter fik Fuldmægtig Larsen Ordet for efter nogle indledende Bemærkninger at gennemgaa og udvikle Programpunkterne.

Foreningen stiftedes med 7 Medlemmer, Lovene vedtoges og en foreløbig Bestyrelse paa 3 Mand blev valgt og kom til at bestaa af d'Hrr. Kommis Smedegaard, Kommis Dreyer og Forvalter Christensen.

Petersen-Calle talte kort for den nye Forening og udbragte et Leve for denne.

Herning begynder smaat, men vil sikkert vokse sig saa stor og stærk som den kan blive, dens Tillidsmænd er Folk, der forstaar og har Lyst til at arbejde.

Ringkøbing.

Mandag den 15. April afholdtes et Møde i Ringkøbing for at søge dannet en Afdeling dér. Efter den indgaaede Beretning at dømme er Udsigterne for en levedygtig Afdeling her ikke store.

Mødet var helt igennem præget af fuldstændig aandeligt Dødvande, vel ogsaa parret med Frygt for de tilstedeværende 3 Principaler.

Justesen, Esbjerg, aabnede Mødet og gav en historisk Oversigt over Bevægelsen, hvorefter Hyllested, Esbjerg, holdt et indgaaende Foredrag om Organisationen og dens Betydning.

Afdeling blev ikke dannet, men der nedsattes et Udvalg paa 4 Medlemmer til at forfølge Sagen videre.

Det er at haabe, at disse fire Herrer, som røbede en god Forstaaelse af Sagen, maa faa Held til at ruske de tilbagestaaende vestjyske Kolleger op til nyt Liv.

Muligvis Forretningsføreren paa sin forestaaende Turné aflægger Ringkøbing et Besøg.

Foreningsmeddelelser.

Aalborg.

Den ordinære halvaarlige Generalforsamling afholdtes den 27. Marts.

Formanden aflagde Beretning om Foreningens Virksomhed. Denne er jo endnu væsentligst Agitationen, og vi kan her opvise det smukke Resultat, at medens Antallet af sikre Medlemmer den 1. Januar 1900 var ca. 80, har det siden 1. Januar 1901 været 150—160, altsaa det dobbelte. Af praktiske Resultater er der opnaaet, at Manufakturhandlerne vedblivende lukker Kl. 8 Aften og hele Søndagen. Indenfor dette Fag har der tidligere bestaaet en Overenskomst angaaende Butikkernes Lukning, men denne blev forrige Efteraar ophævet. Vor Afdeling har da ved Forhandling med Manufakturhandlerforeningen bevirket, at der nu atter lukkes som nævnt. Endvidere havde vi foreslaaet, at der i Sommermaanederne lukkes Kl. 7, men herom kunde der ikke opnaas Enighed, skønt mange af Manufakturhandlerne er stemt herfor.

Kassereren fremlagde derefter Regnskabet, der enstemmig godkendtes.

Generalforsamlingen var kun svagt besøgt, vel navnlig fordi der ingen vigtigere Sager var paa Dagsordenen. Vi kan dog ikke tilbageholde den Bemærkning, at selv i saa Tilfælde burde vore Kolleger møde noget talrigere. Naar ens Organisation kalder sine Medlemmer sammen, bør enhver, der ikke har absolut Forfald, møde, enten det nu er mere eller mindre vigtige Sager, det drejer sig om. Næste Foreningsmøde maa være talrigt besøgt. C.

Aarhus.

Medlemmerne af Handels- og Kontormedhjælpernes Sygekasse i Aarhus kunne ved Fremvisning af Medlemsbog (med sidste Kvittering) erholde 25 % Rabat ved Betalingen for al ydet Tandlægehjælp (selve Anskaffelsen af kunstigt Tandsæt undtaget) hos d'Hrr. Tandlæger Rose, St. Torv 6, og Sørensen, Søndergade 2.

Esbjerg.

Medlemsmøder afholdes i Foreningens Lokale Onsdag den 8. og 22. Maj Kl. 8½ Aften. Nærmere pr. Brevkort.

København.

Onsdag den 8. Maj afholdes 4 offentlige Møder. Repræsentanter for de forskellige Fag taler. Medlemmerne anmodes om at agitere for god Tilslutning til disse Møder, der bliver de sidste som Agitationsudvalget arrangerer i denne Sæson.

Forhandlingerne angaaende Anskaffelse af et fælles Sommerlokale ere endnu svævende, da der er opstaaet Vanskeligheder ved Afslutning af Kontrakt med et herværende Etablissement.

Medlemmerne anmodes om punktlig Betaling af Kontingent og Anmeldelse af Bopælsforandringer til de resp. Afdelingskasserere.

København, den 24. April. For Agitationsudvalget:
V. Hansen, Formand.

Kolonialmedhjælpernes faglige Organisation.

Onsdag den 8. Maj, Agitationsmøde. (Se Dagbladene.)

Onsdag den 15. Maj. Intet Møde.

Onsdag den 22. og 29. Møde paa Etablissementet »Wodroflund«. Se senere Meddelelser.

Efter Modtagelsen af de nye Medlemskort ere de gamle (grønne) ugyldige.

Bopælsforandring og Udeblivelse af Bladet bedes straks anmeldt, Adresser paa ikkeorganiserede Kolleger modtages af Formanden: K. Hintz, Oehlenschlægersgade 50, 1. Sal. Kasserer: H. Kr. Hansen, Olufsvej Nr. 6, 4. Sal.

Kontormedhjælpernes Organisation.

Følgende Møder afholdes i Lokalerne i Hotel »Alaska«, Købmagergade 54, 3 Sal.

Onsdag den 1. Maj Fællesmøde for Medlemmerne af de københavnske Afdelinger.

Onsdag den 8. Maj Agitationsmøde.

Onsdag den 15. Maj Møde for Kontormedhjælperne paa Orlogsværftet.

Emne: Den forløbne Rigsdagssamling og Statsfunktionærerne. Citymødet.

Formandens Adresse: V. Hansen, Mysundegade 26, 4. S.

Kassererens Adresse: H. Jansen, Kronprinsensvej 35.

Bestyrelsen.

Manufakturmedhjælpernes Organisation.

Lokalet er i første Halvdel af Maj Maaned aabent hver Onsdag Aften Kl. 9 i Cafe »Alaska«, Købmagergade 54, 3. Sal. Sommerlokalet aabnes Onsdag den 22. Maj paa »Wodroflund« og er aabent fremdeles hver Onsdag Aften Kl. 9. Samtidig henledes Medlemmernes Opmærksomhed paa, at Organisationen har sikret Medlemmerne med Dame gratis Adgang til Etablissementet alle Søgnedage (Festdage undtagne) mod Forevisning af Kort, som til den Tid vil blive tilstillet Medlemmerne.

Husk at anmelde Flytning til Kassereren.

Agiter for Tilslutning!

Formandens Adresse: C. T. Carstensen-Egeberg, Nicolajgade 7, 4. Sal, K.

Kassererens Adresse: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. Sal.

Køge.

Fredagen den 15. ds. afholdt den herværende lokale Forening konstituerende Generalforsamling. Lovudkastet blev oplæst og efter ca. 2 Timers Diskussion af de forskellige Paragrafer vedtaget med enkelte Ændringer. Til Bestyrelse valgtes: Ad. Petersen, Formand, H. Cohen, Næstformand, Bogholder Olsen, Kasserer, P. Johansen, Sekretær, samt Kontorist P. Larsen. Stemningen var udmærket, og Diskussionen viste tydelig, der var stor Interesse hos Medlemmerne i Tilslutning til Centralorganisationens Programpunkter. Generalforsamlingen sluttede med Leveraab for Foreningen og Organisationens Formand Hr. Gundel. Foreningen tæller nu 20 Medlemmer.

Nykøbing Mors.

Søndag den 14. ds. afholdtes ordinær Generalforsamling i Lokalet i Havnekafeen.

Formanden, O. Petersen, aabnede Generalforsamlingen og forelagde Dagsordenen. Efter nogen Diskussion vedtoges det at give Handelsforeningen endnu et Andragende om Butikkernes Lukning Kl. 8 Aften, derefter skredes til Valg af et Bestyrelsesmedlem i Stedet for O. Petersen, som skal rejse.

Valgt blev Kommis B. Schmidt.

I et senere afholdt Bestyrelsesmøde har Bestyrelsen konstitueret sig saaledes:

Kommis S. Sørensen, Formand.
— B. Schmidt, Næstformand.
— Chr. Sørensen, Kasserer.
— V Jensen, Sekretær.
— A. P. Andersen.

Den sorte Tavle.

En æret Samtidig lydende Navnet Fred. Hansen og som har Tilhold i St. Kongensgade 58, Cigarforretningen, har i Januar Maaned meldt sig ind i Kolonialmedhjælpernes faglige Organisation, men har endnu hverken betalt Indskud eller Kontingent. Endvidere har han erholdt Billetter til Festen i »Cityhus« og har endnu ikke aflagt Regnskab derfor.

Lad os kalde ham en snavs Kollega — en Skam for vor Stand. A. G.

Til Skræk og Advarsel for alle Ligesindede.

Umiddelbart efter min sidste Tourné modtog jeg følgende Skrivelse:

> I Følge Samraad med min Chef ser jeg mig ikke i Stand til at kunne varetage den mig tildelte Post eller til at være Medlem af Foreningen, hvorfor jeg beder Dem gøre Skridt til, at den Mand, der fik Stemmerne efter mig, maa træde i mit Sted.

Hvor betegnende for Handels- og Kontormedhjælpernes elendige Stilling.

Men det skal ikke vare længe, før sligt er ganske utænkeligt. A. G.

Frivillige Bidrag til Agitationen.

Aalborg.

H. Thou 1 Kr., H. M. Svarrer 1, Chr. P. Schultz 3, P. J. Petersen Bach 1, Frode Petersen 5.

Sidst opførte Korestrup skal være Koustrup.

København.

Valdemar Knudsen, Nørrebrogade 44, 1 Kr., Georg A. Jacobsen, Nørrebrogade 32, 1, Valdemar Marcher, Elmegade 27, 1, Christen Knudsen, Villemoesgade 64, 1, Chr. M. Hansen, Gl. Kongevej 94, 2, N. B. Jespersen, Hauserplads 14, 1, Lorentz Nielsen, St. Kogensgade 49, 2, Ch. Siversen, Birkegade 6, 5, G. Reich, Slagelsegade 12, 2, Kjærsgaard 0,50, C. Christiansen, H. C. Andersensgade, 1, Jacob Christiansen, Istedgade, 1, H. Ravn, Kingosgade, 0,50, C. Christensen 5, V. H. 2, Thorv. Tommerup 1, Forhenværende Boghandlermedhjælper Behrend 15.

Viborg.

Durup 2 Kr.

Nye Adresser.

Ærede Medlemmer, som i nedennævnte Byer har Kendskab til en solid Kollega, der vil paatage sig det forberedende Arbejde ved Dannelsen af Afdeling, bedes opgive vedkommendes Navn og Adresse til Forretningsføreren, saa hurtig ske kan.

Helsingør.	Frederikssund.	Hillerød.
Nykøbing S.	Kallundborg.	Holbæk.
Roskilde.	Slagelse.	Ringsted.
Skelskør.	Assens.	Middelfart.
Bogense.	Kerteminde.	Rudkøbing.
Fredericia.	Grenaa.	Æbeltoft.
Ribe.	Mariager.	Sæby.
Maribo.	Rødby.	Saxkøbing.

„Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende“ udgaar den 1. og 15. i hver Maaned. Abonnement à Kr. 1,50 pr. Halvaar kan af enhver tegnes hos alle indenlandske Post- og Brevsamlingssteder.

Alle Medlemmer i Centralorganisationens Afdelinger faar Bladet gratis.

Uregelmæssigheder bedes endelig straks paatalte hos Postvæsenet eller Foreningen, hvis det ikke hjælper, da hos Ekspeditionen. A. Lorentzen,

Jægergaardsvej 140, St.

Aarhus.

☞ **Husk den nye Adresse.**

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør: Vald. Pedersen, Aarhus.
Chr. Andersens Bogtrykkeri, Aarhus.

Dansk

Handels- og Kontormedhjælper-Tidende.

Organ for Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger.

Redaktionen: Guldbergsgade Nr. 69 A. Aarhus.

Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen: Jægergaardsvej Nr. 140, St. Aarhus.

Nr. 10. | 15. Maj 1901. | 1. Aarg.

Tiderne skifter.

I »Handelsbladet« for 1. ds. findes i Referatet af »Handelsforeningen af 5te Juni«s Generalforsamling følgende Passus:

»H. Heimann: Jeg vil bemærke, at Medhjælpernes egentlige Interesser ikke er blevne plejede, som de burde, i de sidste Aar, og forespørge, hvad Stilling den foreslaaede Formand agter at indtage til Centralorganisationen.

Frode Arntzen: Jeg sympatiserer med den omtalte Bevægelse, og det undrer mig, at Handelsmedhjælperne først nu — 30 Aar efter Arbejderne — er begyndt at organisere sig. Det tør dog siges, at denne Forening har rakt Organisationen en hjælpende Haand, navnlig ved Arbejdet for at gennemføre den tidlige Aftenlukning. Jeg ved, at der under Interpellationen skjuler sig en Forespørgsel om min Stilling til Midlerne, d. v. s. til Magtmidlerne, og naturligvis maa Arbejderne i Handelsfagene, naar deres Organisation er stærk nok, anvende de Midler, de har til Raadighed.

H. P. Hansen takkede Hr. Frode Arntzen for hans Udtalelser. Før har der været lagt Sten i Vejen for Organisationsbevægelsen; nu ser jeg, at Foreningen vil lade de faglige Spørgsmaal ligge. Og dette vil give Fremgang for „5te Juni".«

Denne Udtalelse af Hr. Bankdirektør Frode Arntzen, der nu er Formand for »5te Juni«, har Betydning for os i mere end en Henseende. For det første betyder den en fuldstændig Strømkæntring fra »5te Juni«s Side, idet denne Forening jo en Tidlang var en af vor Organisations skarpeste Modstandere, der gerne vilde have kvalt Organisationsbevægelsen i Fødslen, om den havde mægtet det. Heldigvis vare d'Hrr., der for 2—3 Aar siden stod i Spidsen for »5te Juni« for store paa det til, at de kunde skade vor Sag; men havde de, dengang Aarhusforeningen tilbød »5te Juni« Samarbejde, sørget for at faa et saadant i Stand, saa er det et Spørgsmaal, om vi saa hurtigt og let havde faaet vor nuværende Centralorganisation dannet.

Da forlangte man, at alle Aarhusforeningens Medlemmer skulde indmelde sig i »5te Juni« for at faa Samarbejde i Stand, nu roser Formanden for samme Forening den for, at den »har rakt Organisationen en hjælpende Haand«!!

Tiderne skifter!

»5te Juni« maa efter disse Udtalelser af sin Formand lade de faglige Spørgsmaal ligge og overlade til os at tage dem op; den vil endvidere fremtidig undlade at lægge Hindringer i Vejen for vort Organisationsarbejde, men tværtimod række os en hjælpende Haand, hvis der bliver Lejlighed dertil (hvilket jo aldeles ikke er udelukket), og ellers leve videre som en selskabelig Forening med enkelte filantropiske Formaal.

Saalænge »5te Juni« og alle med den beslægtede Foreninger holde sig paa dette Grundlag, anerkende vi fuldtud deres Berettigelse, men de faglige Spørgsmaal skal de lade os om.

En anden Følge af Hr. F. A.s Udtalelse og »5te Juni«s forandrede Holdning vil forhaabentlig blive, at de Principaler, der hidtil have stillet sig i Opposition til Centralorganisationen, nu maa lade denne Opposition fare og fremtidig vise os Anerkendelse og Sympati, saa vi kan blive fri for flere af de grimme Beretninger om Kolleger, der have mistet deres Plads paa Grund af Arbejde i Organisationens Tjeneste.

Endelig har denne Udtalelse ogsaa Betydning for os selv. Hvor mange af vore Kolleger har ikke hidtil holdt sig tilbage fra Deltagelse i Organisationsarbejdet som Følge af den Agitation, der saavel fra »5te Juni«s som fra enkelte Principalers Side har været drevet mod os? Hvormange havde ikke i »Fagsektionerne« ventet at finde det manglende Grundlag for de faglige Reformers Gennemførelse, og nu som Følge af den Skuffelse, »Sektionerne« beredte dem, staar noget skeptiske overfor Centralorganisationen?

Vi tror, at disse Grunde har holdt mange af vore Kolleger tilbage fra at slutte sig til os, og vi tror endvidere, at mange lunkne og daarlige Kolleger benytter de samme Grunde som »Undskyldning«, for at de staar udenfor.

De førstnævnte af disse Kolleger skal nok komme af sig selv, eftersom de faar Øjet aabnet for Centralorganisationens Betydning og det store Arbejde, der allerede er og vil blive udrettet, og til den sidste Slags vil det lyde: »Den »Undskyldning« gælder ikke længere, har I ikke andre og bedre Grunde at komme med, saa er I daarlige Kolleger og bør betragtes som saadanne, hvor Handels- og Kontormedhjælpere mødes«.

Men lad os haabe, at det aldrig maa blive nødvendigt at bruge saadanne Ord, lad os haabe, at vi ogsaa i den Henseende maa kunne sige:

Tiderne skifter — og skifter til det bedre!

Andelstanken og dens Betydning for Handelsstanden.

(Fortsat fra Nr. 9.)

Jeg vil nu slutte med at resumere dette. Man ser altsaa, at vi her til Lands have tre Slags Produktionsforeninger; vi have Mejerierne, som lave Smør, vi have Andels-Svineslagterierne, som producere Flæsk, og Andels-Ægeksporten, som udfører vore Æg. Og paa den anden Side have vi Brugsforeningerne og Foderstofforeningerne, som nylig have begyndt deres Virksomhed. Dernæst lægge vi Mærke til, at de engelske Consumptionsforeninger og de danske Produktionsforeninger have rakt hinanden Haanden, saa at de handle uden Mellemmænd, og at Mejerierne, som ere Produktionsforeninger, ved deres Samvirken med Foderstofforeningerne ere blevne consumerende, samtidig med, at de ere producerende, og at Brugsforeningerne, der have begyndt at oprette Fabriker, derved ere blevne producerende, endskønt de oprindelig vare consumerende. Dernæst mener jeg, at Andelstanken ikke er fuldt udført, før den faar dem med, som levere deres Arbejde direkte, og endelig tror jeg bestemt, at Andelssagen har bidraget en hel Del til at give Folk Letbevægelighed, saa at de have kunnet forandre Produktionen, slaa sig fra Kornavl og over til Produktionen af Fedevarer, og endnu kan jeg føje til, at naar man mener, at de Folk, som staa i Andelshavernes Tjeneste, ere uheldigt stillede, fordi de ikke staa under nogen enkelt Mand, der selv alene raader for sin Bedrift, saa vil jeg sige saa meget som, at naar man tager en saadan Stand som Mejeristerne her i Danmark, er denne virkelig kommen godt med og er langtfra uheldig stillet. De have en fast Organisation og udgive selv et Ugeblad, det bedste Mejeriblad i Danmark. De blive tagne paa Raad med, hver Gang der er Tale om noget nyt paa Mejeriv æsenets Omraade. Jeg synes ikke, at Mejeristanden behøver at være daarlig stillet, fordi de fleste ere Andelsmejerister. Naar der er Tale om, at de maa vælge mellem at faa Plads paa et Andels- eller Fællesmejeri, saa tage de altid det første. Disse Mennesker ere jo i Almindelighed ikke i Besiddelse af nogen stor Kapital, saa at de selv kunne have et Fællesmejeri og blive derfor arbejdende Mejerister. Paa lignende Maade kan det gaa de unge Handelsmænd overfor Brugsforeningerne. Disse have for deres Vedkommende tidligere været temmelig knappe med Lønnen og sparet for meget paa kyndige

Folks Hjælp. Dersom en Mand ikke er kyndig i sit Fag, maa han betale Lærepenge. Det have Brugsforeningerne ogsaa maattet; de have — særlig i Førstningen — begaaet mange Fejlgreb som Følge af Mangel paa kyndige Folk. Nu er Forholdet imidlertid ved at ændres. Det vil vise sig, at unge Mennesker ad denne Vej kan komme frem til en god Stilling i Samfundet uden synderlig Kapital. Naar man ved, at der i Danmark findes ca. 60,000 Handelsmænd, kan man forstaa, at det ikke er ret mange af dem, der have Udsigt til at faa nogen stor selvstændig Forretning. Nu kunde man synes, at man i en saadan Stilling maa være meget afhængig af Andelsselskabet. Jeg tror imidlertid ikke, at det er saaledes i Virkeligheden, idet en Mand, der er dygtig i sit Kald, altid vil gøre sig uafhængig ved sin Dygtighed. Naar det viser sig, at han er dygtig, vil han altid blive tagen med paa Raad, og hans Mening om Forholdene vil i Reglen blive den afgørende.

Endelig vil jeg sige, at det er ingenlunde min Mening, at al Enkeltmands Virksomhed skal overflødiggøres, tværtimod, naar Konkurrencen blot er loyal, og det mener jeg, at den skal være, saa skal den enkelte Mand have Ret til at eksistere ved Siden deraf. Kan en Købmand sælge billigere end Brugsforeningen, saa køber jeg lige saa godt mine Varer der som det andet Sted. Men lad os heller ikke være blinde for, at vor Samfundsordning gaar en Omvæltning i Møde, hvilken helst skulde være til det bedre, og jeg tror, at Andelssagen har gjort sit til, at det er bleven, som det er til Dato.

Direktør C. Hansen: Mine Herrer! Jeg vil først rette en Tak til Bestyrelsen, fordi den har indbudt mig. Jeg er ikke kommen til Stede med det Formaal at ville opponere; men det ligger imod min Forretningsgang, at jeg kan sympatisere med det Foredrag, der er holdt i Aften, og jeg tror heller ikke, at det har gjort synderligt Indtryk paa de tilstedeværende Forretningsmænd.

Den ærede Foredragsholder begyndte med en Bemærkning om, at han ikke kendte Forholdene i Udlandet saa nøje; saa vil jeg sige Dem, at min mangeaarige Erfaring siger mig, at Andelsbevægelsen i England er ved at dø ud, langsomt men sikkert. Det har vist sig paa mange forskellige Omraader i England, at al Andelsbevægelse dog til Slutning er slaaet til Jorden af det private Initiativ. Naar en privat Mand rigtig tager sig sammen og fører sin Forretning i det rette Spor, kan Andelsbevægelsen ikke hamle op med ham. Andelsforetagender have for tungt og vanskeligt et Apparat at tumle med; de kunne faa dygtige Mænd i Spidsen, men derfor ikke operere som den private Forretningsmand.

Den ærede Taler omtalte en Andelslivsforsikring. Det er næppe til at tænke sig, at man kan finde paa sligt. Gaar man videre, kunde man tænke sig Kul-Andelsforetagender; man kunde endog tænke sig, som Socialisterne have begyndt med, at vi skulde bespise vore Børn, og skulde som en nødvendig Konsekvens deraf ogsaa beklæde dem. Det bliver et eneste stort Andelsforetagende; man kunde endog risikere, at man fik Børnene paa Andels. Det vilde dog føre for vidt. Saa nævnede ogsaa den ærede Foredragsholder, at Handelsstanden viste sig afvisende over for Andelsforetagender; det er den gamle Lirumlarum, som stammer fra Agrarerne; de vil nemlig ikke dele, men de vil ha' det hele, og hele Handelsstanden skal overflødiggøres, det er det hele. Jeg vil lægge de unge Handelsfolk paa Sinde, at vi lade Agrarerne producere, men os forhandle Varerne, og lad os vise dem, at vi kunne gøre det bedre, end de selv kunne.

J. Johansen: Jeg vil begynde med de engelske Forhold. Jeg sagde jo, at jeg ikke kendte saa meget til dem, men jeg antager, at de Tal, jeg kom med, ere korrekte. 1169 Mill. Kr. Omsætning i et Aar, — det tyder dog ikke paa nogen hel snarlig Død. Der skal dog noget til, at de 1169 Mill. Kr. skulle gaa helt af, og at Medlemstallet, som repræsenterer ca. 1,627,000, helt skulde forsvinde. Det turde dog ogsaa være et Bevis paa, at Sagen ikke er helt død ud, og hver enkelt handler meget mere i Brugsforeningerne der end her. Medens hvert Medlem her køber for ca. 200 Kr. om Aaret, udgør det tilsvarende Beløb der 700 Kr.

Hvad angaar Andels-Livsforsikring, saa kan jeg ikke vide, om ikke en saadan kunde arbejde betydeligt billigere end de almindelige Livsforsikringer. De fleste af disse give nemlig saa store Summer ud til Agenter og Reklame, at de næsten bliver en Ulykke for ens Pengepung. En Andelslivsforsikring skulde vise, at den kunde arbejde billigere; her drejer det sig jo ikke om at udbringe noget til en saa og saa høj Pris, men derimod om at bringe Prisen saa langt ned som muligt. Jeg henviste til Æggenes Stempling som noget, der er kommet af Andelsvirksomheden, ligeledes Smørrets Betaling efter Kvalitet. Det kunde enkelte Mænd ikke have sat igennem; det skulde de have vist, at de kunde, eller ogsaa at det, som er sket, ikke er Fremskridt men Tilbageskridt.

Direktør H. P. Hansen: Som Repræsentant for et Andelsforetagende her kunde jeg føle mig opfordret til at svare paa Direktør Hansens Tale. Jeg tror imidlertid slet ikke, det behøves, at jeg i denne Forsamling svarer paa den. Hansens Selvbevidsthed. . . . . .

Dirigenten, Bogholder Hyllested: Maa jeg bede de Herrer afholde sig fra Personligheder.

Direktør C. Hansen: Direktør H. P. Hansens Angreb paa mig synes jeg vare saa umotiverede, som de kunde være. Jeg maa dog have Lov til at sige min Mening om Sagen. Hvis jeg har brugt Ord, der kunne betyde en Fornærmelse, beder jeg om Undskyldning; det var ikke min Hensigt at saare nogen. Jeg vil blot sige den ærede Foredragsholder, at jeg glemte at sige før, at jeg anerkender fuldtud Andelstanken for Smørrets Vedkommende, fordi den producerede Mælk derved er bleven samlet paa et Sted, hvorved Kvaliteten er bleven meget forbedret. Men jeg vil pointere, at fordi jeg indrømmer den gode Indflydelse, Andelstanken har haft over for Smør og Æg, er det dog ikke givet, at det vil være praktisk at overføre den paa hvilke som helst andre Omraader. Vi kunne dog ikke gaa til den Yderlighed at beklæde og bespise Børnene paa Andels.

Direktør Rahlff: Jeg bad om Ordet før, men efter Direktør Hansens sidste Tale har jeg i Grunden ikke stort at sige overfor hans Udtalelser. Jeg har at gøre med Smør og Æg, som De ved, og at Andelsvirksomheden og Andelstanken derigennem har bragt det vidt, det glæder det mig at høre Direktør Hansen indrømme. Jeg er ivrig Tilhænger af Andelssagen, og at denne selvfølgelig kan slaa vilde Skud, vil jeg ikke modsige; men jeg tror ikke, det er Meningen inden for Andelsvennerne, at de skulde kunne undvære Handelsstanden.

At Andelssagen over for Æg og Smør har en opdragende Indflydelse paa Kvaliteten, er indlysende. De Mejerier, som ere med i Eksportforeningerne, hæfte for en stor Kapital; derved muliggøres en Kvalitetsbetaling, som den ærede Foredragsholder sætter saa megen Pris paa. Leverer et Mejeri daarligt Smør til os, trække vi simpelthen fra i Betalingen for dette, uden at vi behøve at frygte, at Mejeriet skal trække sig tilbage. Men lad os se, hvorledes det gaar den private Forretningsmand, om han er mindre vel tilfreds med et Mejeris Smør. Han meddeler Mejeriet, at Produktionen er daarlig, og at han ikke kan betale den fulde Pris for det. Mejeriet svarer: »Kan De ikke betale Prisen, saa flytte vi,« og saaledes holde flere Mejerier Flyttedag en Gang hvert andet Aar.

Med Hensyn til Æggene er Andelstankens Betydning endnu mere indlysende. Æggehandelen var indtil for faa Aar siden spredt paa mange Hænder. Købmændene spekulerede; de opkøbte Æg, naar de vare billigst, hvorpaa de gemtes hen, til Priserne begyndte at stige. Paa den Tid vare Æggene som oftest alt andet end friske. Nu er det saaledes med Andels-Ægsystemet, at vi saa at sige tvinge Andelshaverne til at levere Æggene friske, idet hvert enkelt Æg bærer Leverandørens Adresse paa sig. Æggene blive nøje undersøgte, og paa daarlige Æg falder der Bøder. Derved er der i Løbet af kort Tid skabt et udmærket Renommé for danske Æg i England.

Lad Andelssagen dø i England! Saa længe vi have Fordelen herhjemme, hvad gør det saa, at den dør andetsteds. Naar vi faa bedre Priser for vore Produkter derigennem, saa synes jeg, at Sagen har gjort den Fyldest herhjemme, som man med Rimelighed kan forlange. (Sluttes.)

Foreningsmeddelelser.

Aalborg.

Da Afdelingens Næstformand, Kommis N. Theil, har etableret sig, er han udtraadt af Foreningen, og er i hans Sted indtraadt 1. Suppleant, Kontorist P. M. Berg. Til Næstformand har Bestyrelsen valgt Kommis C. C. Hansen.

Aarhus.

Handels- og Kontormedhjælpernes Sygekasses Medlemmers Opmærksomhed henledes paa, at Vacci-

nation foretages af de respektive Læger for 1 Kr. kontant mod Forevisning af Medlemsbog.

Sygekassens Læger ere d'Hrr.:

Overlæge Andersen, Frederiksgade 74, Albech, St. Torv 7, Distriktslæge Fejlberg, Vestergade 6, Grauer, Mejlgade 2, Gørtz, Guldsmedgade 22, Jørgensen, St. Clemens Apothek, Koch, Bruunsgade 54, Lange, Guldsmedgade 33, Stadslæge Lunddahl, Borgporten 15, Korpslæge Løchte, Lille Torv 6, Mohnsen, St. Torv 8, Korpslæge Mohr, Guldsmedgade 21, Dr. Rahlff, St. Torv 5, Nordentoft, Nørregade 30, Korpslæge Dr. Vogelius, Ryesgade 20, og Zahlmann, Guldsmedgade 27.

Alle Byens Apothekere udleverer Medicin ifølge Overenskomst med Sygekassen.

Horsens.

Helsøndagslukningen.

Sympatien for Lukning af Butikkerne hele Dagen, Søn- og Helligdage, er ifølge de Lister, herværende Medhjælperforening har ladet cirkulere til Underskrift hos d'Hrr. Handlende, saa aabenlyst berettiget, at det burde have været ensbetydende med Reformens Gennemførelse straks, tiltrods for de faa mindre Handlende i Byens Udkanter, der ikke vilde gaa med, da disse jo alligevel handler saa at sige hele Dagen Søn- og Helligdage. Efter Listernes Afslutning henvendte Medhjælperforeningen sig til Horsens Handelsforening, der paa et Møde behandlede Sagen og kom til nedenstaaende Resultat.

Horsens Handelsforenings Resolution:

Da det ved Mødet oplystes, at flere af Byens Handlende i dens forskellige Distrikter ikke havde tiltraadt Forslaget om Søndagslukningen, formentes det, at Sagen for Tiden ikke kunde gennemføres. Man udtalte derimod sin Sympati for at søge ad Lovgivningens Vej at naa til, at Søndagslukningen i det hele gennemførtes og Foreningens Repræsentanter i Fællesforeningen af jydske Handelsforeninger bemyndiges til gennem denne Forening at søge Sagen bragt frem.

Foredragene.

Efter Afslutningen med Foredraget om Varekundskab, paatænker Foreningen at lade afholde Foredrag om »Vekslen og dens Betydning« og eventuelt flere Foredrag, der skulle omhandle andre oplysende Ting af Interesse for Handels- og Kontormedhjælperne og enedes om at arrangere sig med en herværende Jurist som Foredragsholder. Nærmere pr. Brevkort.

København.

Til Medlemmerne af de københavnske Afdelinger!

Trods Agitationsudvalgets Anstrængelser er det endnu ikke lykkedes at faa afsluttet Kontrakt angaaende Leje af et for Afdelingerne fælles Sommerlokale paa »Wodrofflund«, da Direktøren for nævnte Etablissement stadig har forhalet Afgørelsen under forskellige Paaskud. Udvalget har imidlertid nu sat sig i Forbindelse med andre Etablissementer, for at faa et andet Samlingssted, forsaavidt der ikke opnaas Overenskomst med »Wodrofflund«.

Onsdagene den 22. og 29. Maj afholdes ingen Møder af de københavnske Afdelinger. Nærmere i næste Nr. af Bladet.

Afdelingernes Adresser:

Kontormedhjælpernes Organisation.
Formand: V. Hansen, Mysundegade 26, 4. Sal, V. Kasserer: H. Jensen, Kronprinsensvej 35, F.

Kolonialmedhjælpernes faglige Organisation.
Formand: K. Hintz, Oehlenslægergade 50, 1. Sal, V. Kasserer: H. Kr. Hansen, Olufsvej 6, 4. Sal, Ø.

Manufakturmedhjælpernes Organisation.
Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nicolajgade Nr. 7, 4. Sal, K. Kasserer: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. Sal, N.

Isenkram- & Galanterimedhjælpernes Organisation.
Formand: V. Henningsen, Nansensgade 25 B., 2. Sal, K. Kasserer: Fr. Gundel, Aabenraa 2, 2. Sal, K.

P. U. V.:
V. Hansen,
Formand.

Nykøbing F.

Foreningen afholdt Tirsdag den 2. April et Møde, for at drøfte Spørgsmaalet om Helsøndagslukningen, hvortil samtlige Handels- og Kontormedhjælpere, ialt ca. 65, vare indbudte. Mødte var ca. 35.

Formanden, L. Nielsen, bød Forsamlingen Velkommen, men beklagede, at Tilslutningen ikke var saa stor som det kunde ønskes. Han foreslog derefter Valget af en Dirigent, hvortil Boghandlermedhjælper Joh. Svendsen valgtes.

Formanden meddelte derefter i et kortere Foredrag, hvad der allerede var gjort for at faa Helsøndagslukningen gennemført ved Lov, men da dette jo endnu intet havde ført til, var man nu rundt om i Landets forskellige Byer begyndt at gennemføre det ad Frivillighedens Vej. Her i Stiftet har Handelsforeningen allerede tænkt at gennemføre Lukningen over hele Stiftet fra 1. Maj i Aar. Taleren foreslog derfor at nedsætte et Udvalg til at udarbejde en Adresse, som, forsynet med samtlige Medhjælperes Underskrifter, skulde overrækkes Handelsforeningen, og i hvilken denne opfordres til at gennemføre Lukningen her i Byen fra 1. Maj.

Fr. Würtzen oplyste, hvilke udmærkede Resultater der allerede var opnaaet med Hensyn til Søndagslukningen i forskellige andre Byer, hvilket overalt skyldtes Medhjælpernes Opfordringer. Tiden er nu kommen, da Sagen er moden til at tages under Overvejelse, og den maa ikke glemmes igen, da den nu en Gang er kommen frem.

Taleren kunde godt indse, at der selvfølgelig nok vilde mødes en Del Modstand hos enkelte Principaler, men var til Gengæld sikker paa, at de allerfleste vilde stille sig velvillig der overfor, og haabede nok, at de faa kunne overtales. Han opfordrede derfor enhver til af al Kraft at arbejde for Sagens snarlige Gennemførelse.

Efter nogen Diskussion hvori J. Svendsen, L. P. Bernth, J. Frederiksen og P. Bargisen deltoge, valgtes et Udvalg paa 5 Mand til at foretage det nødvendige i Sagens Interesse. Udvalget kom til at bestaa af Boghandlermedhjælper J. Svendsen, Kommis'erne F. Ortmann, Nielsen, Fr. Würtzen, A. Knudsen og A. L. Larsen.

Silkeborg.

Ordinær Generalforsamling afholdtes Onsdagen den 24de April paa Hotel »Rosen«.

Dirigent Hr. Nic. Larsen.

Formanden aabnede Generalforsamlingen, oplæste og fremlagde det reviderede Regnskab, der godkendtes og fremkom dernæst med forskellige Meddelelser bl. a. om Søndagslukningen, til hvis Gennemførelse der er god Udsigt.

Herefter skredes til Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer; ved den foretagne Afstemning valgtes d'Hrr. S. Nielsen (Papirfabriken) Chr. Christensen og Petersen-Calle.

Suppleant blev Hr. Nic. Larsen og Revisorer d'Hrr. Kockborg og Ringgaard.

Forslag om — i Lighed m. a. Byer — at slaa Kasserer- og Sekretærposten sammen og lønne denne, vedtoges efter en meget livlig Diskussion.

Til Medlem af Agitationsudvalget valgtes Hr. Kommis Nielsen.

Bestyrelsen har konstitueret sig saaledes:
Bogholder A. Andersen, Formand.
Assistent S. Nielsen, Næstformand.
Kommis Damgaard, Sekretær og Kasserer.

Skanderborg.

Ordinær Generalforsamling afholdes Fredag den 17. Maj, Aften Kl. 9, paa Højskolehjemmet.

Dagsorden:

1. Fremlæggelse af Regnskabet.
2. Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer.
3. Meddelelser fra Formanden.
4. Eventuelt.

Thisted.

Foreningen afholdt sin halvaarlige Generalforsamling Lørdag den 13. April.

Det vedtoges at forandre Lovene i Overensstemmelse med Centralforeningens, og der foretoges Valg af Bestyrelse.

Valgte bleve:

Handelsagent N. Nielsen,	Genvalg.
Kommis J. Odgaard,	
Kontorist Hvitved,	Nyvalg.
Bogholder Brandi,	
Kommis Jespersen,	

Iøvrigt gav Generalforsamlingen, der var besøgt af ca. 20 Medlemmer, ikke Anledning til nogen Diskussion. Der er i den sidste Tid arbejdet paa Lukning om Aftenen Kl. 8, samt Helsøndagslukning, hvilket sidste i en nær Fremtid ventes gennemført for alle Brancher, hvorimod det første kun kan gennemføres for Manufaktur og Isenkram.

Skive.

Efter et med d'Hrr. Aage Hyllested, Esbjerg, og Valdemar Pedersen, Aarhus, som Talere nylig afholdt offentligt Møde, der bl. a. satte Frugter i nogle Indmeldelser, hvoraf 4 Damer, har Foreningen nu optaget Arbejdet for Helsøndagslukningens Indførelse.

Engageringssagen.

Centralorganisationen søger Plads for nedennævnte og anmoder ærede ekstraordinære og ordinære Medlemmer om hurtigst at give Bestyrelsen Meddelelse om eventuelle ledige Pladser.

Pladser søges.

50) En Kommis, 24 Aar, oplært i en større Kolonial-, Foderstof-, Jern- og Kulforretning, har Afgangseksamen fra Handelsskolen med 1. Karakter, er godt inde i det tyske og engelske Sprog, søger Plads. — Fineste Anbefalinger fra tidligere og nuværende Principal.

51) En Manufaktur-Kommis, 20 Aar og militærfri, søger Plads straks.

52) En Kontorist i 40-Aars Alderen søger Plads paa Kontor, Lager, som Forvalter, eventuelt Bogholder; har været 28 Aar i samme Forretning, som har været mangesidig. Pladsen kan tiltrædes straks.

53) En Kolonial-Kommis, 22 Aar og militærfri, oplært i blandet Forretning og har sidst været ansat i en bedre Materialhandel, søger Plads. Begyndelsesgage ikke under 450 Kr. og fri St.

56) En Kolonial-Kommis, 21 Aar, oplært i København, søger Plads straks.

57) En Isenkræmmer-Kommis, 21 Aar, fuldstændig fortrolig med Kalkulation, Ekspedition og alm. Bogføring, søger Plads straks.

Vi vil være d'Hrr. Principaler, der har Pladser ledige, taknemlige for Meddelelse derom. Saadanne Meddelelser optages gratis i »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«.

Meddelelser bedes sendte til Robert Petersen, Immervad 6, Aarhus.

Fra Landet.

Vi har modtaget følgende:

Efter i »Jyllandsposten« at have læst et Svar af Hr. Rob. Petersen, Aarhus, paa et Nødraab fra Skanderborg (angaaende Helsøndagslukningen. Red.) kom jeg til at tænke paa, hvor stor Forskel, der nu er paa Forholdene paa Land og i By, og at de Fordele, som Bymedhjælperne har frem for Landmedhjælperne, er for en stor Del Frugter af Handels- og Kontormedhjælperforeningen, men da denne Forening ogsaa tæller mange Medlemmer paa Landet, forekommer det mig ogsaa snart at være paa Tide, at der af forskellige Lokalforeninger blev benyttet den Fremgangsmaade, som af Hr. Rob. Petersen anbefalet; jeg tror ikke, det er umuligt, at de samme Fordele kan opnaas paa Landet ved en Henvendelse fra Foreningen til d'Hrr. Principaler. Det vilde være ønskeligt, om en tidligere Aftenlukning og en Helsøndagslukning kunde gennemføres.

Vi er fuldstændig enig med den ærede Indsender i, at Forholdene paa Landet lade uhyre meget tilbage at ønske. Det er jo imidlertid saaledes, at vort Medlemsantal blandt Kollegerne i Landforretningerne endnu er ganske forsvindende for de fleste Byers Vedkommende, og som Følge deraf er det jo vanskeligt for en Afdelingsbestyrelse at gøre noget. Noget kan der jo imidlertid altid udrettes, og vi anbefaler de forskellige Bestyrelser at have Opmærksomheden henvendt paa dette Spørgsmaal og have Øje og Øre aabent for de Henvendelser, der mulig vil komme til dem desangaaende. Red.

Betal Kontingentet ved første Opkrævning.

Sommeren.

Sommeren har jo Ord for at være vor døde Tid, og det kan jo heller ikke nægtes, at vore kære Kolleger er vanskelige at faa til Møderne i de lyse Sommeraftener. Som Følge deraf kniber det jo lidt med Sammenholdet, og for mulig at bidrage til Afhjælpning af denne Ulempe, har vi et Forslag til behagelig Overvejelse, nemlig: »Søg indenfor Medlemmernes Kres at samle saa mange, at de kunne dyrke en eller anden Idrætsgren: Boldspil, Fodsport el. lign«.

Saafremt dette kan gennemføres, vil det jo bidrage betydeligt til at samle Kollegerne og holde Interessen for Foreningen vedlige i Sommerens Løb.

Den sorte Tavle.

Aarhus.

Kommis M. C. Møller hos A. C. Møller er slettet som Medlem paa Grund af Kontingentrestance.

Indenlandske Fagblade,

der ønskes ombyttede med »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«, bedes indsendt til Hovedkontoret under Adresse: Forretningsfører A. Gundel, Forchhammersvej Nr. 26, København V.

Udlandet!

Meddelelser vedrørende Organisationsbevægelsen indenfor vort Fag i Udlandet bedes fremtidig tilsendt Medlem af Forretningsudvalget: V. Hansen, Mysundegade Nr. 26, 4. Sal, København V., der har overtaget Redaktionen af Rubriken: »Organisationsbevægelsen i Udlandet«.

Foreign Trade-Union- and business-papers to be exchanged for »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« (Danish Shop & Office-Assistants Review) are hereby requested to addres same to: V. Hansen, Copenhagen V., Mysundegade Nr. 26, 4. S.

Ausländische Fach- & Handels-Zeitungen werden hierdurch ersucht Tausch-Exemplare gegen »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« (Dänische Handels- und Komptoirgehülfen-Zeitung) an: V. Hansen, Kopenhagen V., Mysundegade Nr. 26, 4. S., zu senden.

„Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende“ udgaar den 1. og 15. i hver Maaned. Abonnement à Kr. 1,50 pr. Halvaar kan af enhver tegnes hos alle indenlandske Post- og Brevsamlingssteder.

Alle Medlemmer i Centralorganisationens Afdelinger faar Bladet gratis.

Uregelmæssigheder bedes endelig straks paatalte hos Postvæsenet eller Foreningen, hvis det ikke hjælper, da hos Ekspeditionen. A. Lorentzen,

Jægergaardsvej 140, St.
Aarhus.

☞ **Husk den nye Adresse.**

☞ Artikler og Meddelelser til »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Udgivelsen af det Nummer, i hvilket de ønskes optagne.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør: Vald. Pedersen, Aarhus.
Chr. Andersens Bogtrykkeri, Aarhus.

Dansk
Handels- og Kontormedhjælper-Tidende.

Organ for Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger.

Redaktionen: Guldbergsgade Nr. 69 A. Aarhus.

Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen: Jægergaardsvej Nr. 140, St. Aarhus.

Nr. 11. | 1. Juni 1901. | 1. Aarg.

Hovedbestyrelsesmødet.

Første og anden Pinsedag afholdtes Centralorganisationens første Hovedbestyrelsesmøde i København.

Siden Kongressen er dette vel den vigtigste Begivenhed indenfor Centralorganisationen, og jeg tager ikke i Betænkning at sige, at Resultaterne af de førte Forhandlinger i allerhøjeste Grad vil bidrage til at styrke og udvikle Organisationen i det hele taget.

Referat af Mødet vil først fremkomme i næste Nummer, men allerede nu kunde jeg ønske at komme lidt ind paa en af de vigtigste Bestemmelser, der blev taget, nemlig Redaktørskiftet.

Som det vil være bekendt, blev det fremhævet paa Kongressen, at det var uheldigt at have Forretningsfører og Redaktør boende i forskellige Byer, og paapeget den Betydning, det vilde have for Bladets Ledelse og Indhold, at disse to Faktorer stod i direkte Forbindelse med hinanden.

Berettigelsen af disse Udtalelser indrømmedes vel fra alle Sider, og naar Redaktionen desuagtet fik Sæde i Aarhus, var det jo andre Forhold, der gjorde sig gældende.

Siden da er der udgivet 10 Numre af »D. H. & K. M. T.«, og hvert Nummer har tilfulde vist det upraktiske i den nuværende Ordning. Stadigvæk har Redaktøren savnet Lejlighed til at konferere paa nært Hold med Forretningsføreren, ligesom denne tidt og ofte har haft Lejlighed til at savne Redaktøren ved sin Side.

Disse Grunde i Forbindelse med den Kendsgerning, at vi netop i København har den rette Mand til at overtage Redaktørposten, har bevirket Fremkomsten af Forslaget om Redaktionens Forlæggelse til København, hvilket Forslag, efter at jeg havde nedlagt mit Mandat, vedtoges ved at vælge Hr. V. Hansen, København, til Redaktør.

At denne Bestemmelse enkelte Steder i Jylland vil vække nogen Misstemning, er muligt, men vi haabe det ikke. Trods alt, hvad der er gaaet forud, og alt, hvad der er skrevet og talt om denne Sag, er vi vel alle enige om, at Hr. V. Hansen ubetinget er den bedste Mand til Redaktørposten, vi har indenfor vore Rækker, og naar jeg har fundet de paa Mødet fremførte Grunde vægtige nok til at begrunde en Mandatnedlæggelse, saa haabe vi sikkert, at vore Kolleger loyalt vil bøje sig for disse Kendsgerninger, og alle som en holde sammen om Centralorganisationen og dens Organ: »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«.

Aarhus, den 30. Maj 1901.

Vald. Pedersen.

„Fremad!"

Uden Sæd, ingen Avl!

Hvad betyder ikke Ordet »Fremad«, hvilken Vægt ligger der ikke deri, naar det bliver benyttet paa rette Sted.

Det tyvende Aarhundrede har alt forlængst holdt sit Indtog; men endnu staar der mange, mange Kolleger og Standsfæller, der kun nøjes med at sige ja og Amen, naar man taler til dem om vort Fags Organisation og om Betydningen og Nødvendigheden heraf.

Nødvendigheden!

Hvad er vel mere nødvendigt for os, end det at højne vor Stands Interesser og hæve vort eget Niveau.

I vore Dage gælder det om for ethvert Menneske at holde Ørene stive, for ikke at bukke under i Kampen, Kampen for Tilværelsen. Kampen er haard for mange, stedse maa nogen bukke under for Overmagten, gaa fra sin Stilling og tage fat paa det første det bedste Tilfældighedsarbejde. Saadanne kan kun se tilbage paa den Tid, han har ofret sin Stilling, med Vemod. Der skal ikke meget til for at rive et Menneske ud af Stilling. Det er sørgelige Tilstande, der hersker indenfor Handels- og Kontormedhjælper-Fagene, og dobbelt sørgeligt er det, naar en Medhjælper, der har ofret adskillige Aar paa sin Uddannelse, kommer ud af Stillingen, han er ikke vant til at arbejde med Skovl og Spade, den fordums Tid er spildt.

Derfor er Organisationen til, næsten alle Fag ere stærkt organiserede; Kammeraterne sætter Ryg mod Ryg, og ved energisk Samarbejde er det lykkedes at forhindre indbyrdes Konkurrence, samtidig med at de forskellige Fag har hævet sig betydeligt.

Men vi, hvorlangt er vi naaet, ja vi har jo ogsaa vor Organisation; men endnu staar der Tusinder og atter Tusinder af Kolleger udenfor Rækkerne. Endnu hersker der stor Konkurrence blandt Handels- og Kontormedhjælperne. Kampen for Tilværelsen er haard, og haardere bliver den, jo længere vi kommer frem i Tiden. Derfor er det ogsaa nødvendigt for os alle uden Undtagelse at slutte os til Organisationen for danske Handels- og Kontormedhjælpere. Organisationen ledes af dygtige Mænd, Kolleger, der ikke har været bange for at ofre al deres Fritid og meget Natarbejde i Forbindelse med Penge, de har indsat, og som der ikke er synderlig Udsigt til, at de indhøste med Rente til egen Fordel. Disse Penge, som ere anvendte i agitatorisk Øjemed, vil komme igen med Renter og Renters Rente, og det vil da ikke blive de faa, der har indsat Beløbene, der vil komme til at høste Frugterne, men alle vi. Alle Handels- og Kontormedhjælpere. Alle uden Undtagelse!

Men hvornaar sker det? Ikke før vi alle har faaet Øjnene op for Nødvendigheden af Organisationen; thi til den Tid vil alt gaa i den vante Gænge, Midlerne vil medgaa til Agitation, til Vækkelse af de mange, der delvis sover eller under forskelligt Ræsonnement holder sig borte fra Organisationen.

Nogle finder sig for fine, idet de mene, det passer sig bedst for Arbejdere. Til d'Hrr. maa jeg sige: se til Lærerne og Doktorerne, de er alle organiserede. Andre synes ikke, de har Raad, vel, har I saa Raad til at se d'Hrr. Kolleger, der nu i Aaringer har betalt deres Kontingent. Var det mon ikke bedre at støtte Sagen, og er vi der alle, saa behøver vi heller ikke at yde saa store Kontingenter, endskønt jeg maa sige, at vort Kontingent er meget lille i Forhold til andre Fagorganisationers.

Og atter andre mener om kortere eller længere Tid selv at etablere sig. D'Hrr. maa jeg særdeles indtrængende opfordre til at støtte den gode Sag. De maa erindre, at de ved et saadant Foretagende er udsat for at løbe en stor Risiko, hvor let kan de ikke komme tilbage dertil, at de atter maa paatage sig en Tjeners Skikkelse. I d'Hrr.s Interesse maa Organisationen først og fremmest være saaledes, at der, hvis de skulde komme tilbage, staar en stor og stærk Organisation til at forbedre vore Kaar saaledes, at ogsaa vi kan føre en nogenlunde menneskelig Tilværelse.

Det er kun til liden Nytte, at vi have en dygtig Ledelse (Maskine), vi maa ogsaa have noget til at sætte Maskineriet i Gang med. Det er os, vi mange Tusinder af Kolleger, der skal sætte Maskineriet i Gang; ved Hjælp af Kontingenterne vil det

sikkert snart lykkes Ledelsen at højne vor Stand. Ved energisk og kraftigt Samarbejde vil vi da snart komme til at udgøre et Hele; er vi først kommen dertil, da ligger Tiden ikke fjern, da vi kan se Punkt for Punkt af vort klare, righoldige og bestemte Program blive fremmet og gennemført. Og da, da tvivler jeg ikke paa, at alle vil være med til at indkassere de fælles Goder og dermed drage Nytte af Organisationen.

Kolleger, paa Land og i By! Tiden er kommen, da vi maa »Fremad«, fremad til fælles Arbejde i fælles Interesser. Dette »Fremad« er ikke noget overilet, vi gaar ikke i Blinde, vi kan ikke let forhaste os; se til Arbejderne, og I maa indrømme, at de alt længe før os har forstaaet Ordet »Organisationen«s Nødvendighed bedre end vi, trods det, at mange af os betragter sig selv som anderledes begavet end Arbejderne.

Derfor, agiter! — saa Skuden kan gaa i rum Sø for fulde Sejl, da vender den snart tilbage med en rig og kostbar Ladning, der ikke tilfalder Enkeltmand, men hele Handels- og Kontormedhjælperstanden.

Georg Kruse,
Rønde.

Andelstanken og dens Betydning for Handelsstanden.

(Sluttet.)

Kontorist Justesen: Jeg vil gerne bede Hr. Direktør Hansen oplyse, hvorfor Andelsselskaber arbejde dyrere end private Forretninger.

Direktør C. Hansen: Jeg skal saa gerne svare paa det stillede Spørgsmaal.

De fleste Andelsforetagender have en stor Bestyrelse, hvilket giver et tungt Apparat at arbejde med. Ingen vigtigere Bestemmelse kan tages, uden at 10—15 Bestyrelsesmedlemmer skulle forsamles. Meningen dermed er, at de ville allesammen til Fadet; de ville sidde paa Flæsket og gnave Benene; Apparatet bliver derved dyrere, end naar den private Forretningsmand selv sidder paa Flæsket og gnaver Benene.

Kontorist Justesen: Det, Bestyrelsen koster de fleste Andelsforetagender, er dog forholdsvis ubetydelige Summer. Hr. Direktør Hansen talte om, at Bestyrelsen skulde have Ben at gnave; men jeg tror, at Lovene udelukke, at dette kan ske. Det er sikkert ingen indbringende Forretning at være i Bestyrelsen. Jeg tror, at Bestyrelseskontoen er en meget lille Konto i de fleste Tilfælde.

Direktør C. Hansen: Jeg vil blot sige, at jeg maaske ikke har sagt det saa tydeligt, som jeg burde; men det er min Erfaring, at Bestyrelsen søger at komme til Fadet, og at det ikke er billigt at have en Bestyrelse.

Direktør Rahlff: Som Repræsentant for et Andelsselskab vil jeg tillade mig at imødegaa Hr. Direktør Hansen. Jeg kender Mænd, der have lagt et stort Arbejde ind paa Andelssagen uden at faa Betaling derfor, — jeg kan nævne min egen Bestyrelse, som i 5 eller 6 Aar har arbejdet med Smørpakkeriet uden Vederlag, — jeg ved ikke, om dette kan kaldes at komme til Fadet. Iøvrigt mener jeg, at de 5 à 6 Mand, som skal trommes sammen, i Forening vil smage nok saa godt paa Flæsket som den enkelte Mand.

J. Johansen: Jeg antager, det vil gaa saadan — i alt Fald med en gros Forretningerne, — at faa vi ikke Andelsselskaber, saa faa vi meget ofte Aktieselskaber, og jeg kan ikke forstaa, at en Direktør for et Andelsselskab kan tale om, at Udgifterne til Bestyrelse blive større ved et Andels- end ved et Aktieforetagende; thi en Direktør for et Aktieselskab har jo ganske det samme med Bestyrelsen. Denne bliver valgt af Aktionærerne, medens den anden bliver valgt af Andelshaverne, jeg kan ikke forstaa, at Forskellen kan være saa overmaade stor. De fleste have vel læst i Bladene om, hvor det stod svært paa i det forenede Dampskibsselskab. Jeg ved ikke, om det kunde gaa værre i et Andelsforetagende.

Direktør H. P. Hansen: Maa jeg have Lov til at forsvare min Bestyrelse. Den bliver sammenkaldt 4 á 5 Gange om Aaret, men faar for Resten ingenting. Direktør Hansen har jo ogsaa sin Bestyrelse, hvis Udgifter godt kunne stige paa Højde med det, vi bruge.

Dirigenten: Jeg tror, vi ere ved at komme lidt uden for det, som ligger for. Hensigten med dette Møde var ikke at drøfte, hvorledes de enkelte Forretninger drives, eller hvem, der har Ben at gnave. Vi skulde jo tale om Andelstanken og dens Betydning for Handelsstanden, og jeg tror, at det vil gavne Diskussionen og Foreningen, der jo bestaar af unge Handelsmænd, om Diskussionen førtes i det rette Spor.

Lauridsen: Jeg vil gerne stille et Spørgsmaal til den ærede Foredragsholder. Jeg vil spørge, om man ikke har tænkt over, hvorledes Andelstanken kunde føres ud paa f. Eks. Haandværksfolk, om man har tænkt, den kan udbringes der. Jeg vil gerne vide, hvorledes man har tænkt, dette kunde arrangeres.

J. Johansen: Jeg skal gerne svare; men det er ikke sagt, at jeg kan svare fyldestgørende paa dette. Jeg er jo ingen Spaamand. Jeg tænkte mit ved den store Lock-out. Arbejderne i Byerne have organiseret sig, — de have været nødte til det. Hvis de da vilde have gjort sig for Alvor uafhængige, saa havde de lavet Produktionsforeninger, udnævnt den dygtigste til Forretningsfører eller Mester og kunde saa have begyndt en Forretning. Men angive Formaalet i Enkelthederne kan jeg ikke og vil ikke komme ind derpaa. Jo større Byen er, desto vanskeligere er det at blive Mester. Jeg kender flere, der have været Mestre paa Landet, men ere rejste til Byerne, hvor de have arbejdet som Svende. De have ikke kunnet hævde deres Stilling som Mestre, fordi de manglede den fornødne Kapital.

Jeg mener, at en dygtig Svend kan drive det til noget paa denne Maade, saafremt de andre hjælpe ham med Kapitalen. Haandværkerne have sat hele deres Kraft ind paa at forbedre Arbejdsforholdene, paa samme Maade med Hensyn til Løn, Arbejdstid osv. Det er slet ikke sært, at Arbejderne ville drive en Margarinefabrik f. Eks. — Jeg tror, at Handelsstanden vil staa sig ved at se i hvert Fald velvilligt paa Andelstanken, at vende om og slutte sig til den, er en anden Ting. Men det vilde ikke være snæversynet, hvad maaske nok de ældre ere. Købmændene ere at købe for fire Skilling, saasnart der viser sig en Andelssky paa Himlen. Dette Snæversyn skulde ikke være tilstede hos Ungdommen. De kunde godt faa en Stilling, som de kunde være tilfredse i, selv om de end ikke faa nogen selvstændig Forretning.

Dirigenten: Det kunde være heldigt, om der kunde være nogen Købmand eller Detaillist, der vilde tage Ordet, da det berører dem meget og kan i Fremtiden komme til at berøre dem yderligere.

Købmand Kruse: Jeg tror, at jeg er den eneste Repræsentant for Købmandsstanden, som er til Stede, og naar jeg skal udtale min Mening om Handelsstandens Stilling til Andelstanken, saa mener jeg, at Købmændene og Detaillisterne ikke bør stille sig afvisende. Man kan let tænke sig, at naar Købmændene mærke en trykkende Konkurrence fra Brugsforeningerne, blive de fjendtlige mod disse, men dette er ikke rigtigt. Vi maa derimod slutte os sammen og se at komme forud for disse i Konkurrencen.

At Andelstanken skulde kunne umuliggøre hele Detailhandlerstanden, kan umuligt tænkes. Detailhandlerstanden har næsten fordoblet sig siden Brugsforeningernes Oprettelse.

For en Købmand uden Kapital er det vanskeligt at arbejde sig frem til selvstændigt Erhverv. Jeg mener derfor, at de unge ubemidlede Handelsmænd maa slutte sig til Andelsbevægelsen, naar de kunne se deres Fordel derved.

Direktør Hansen paastod, at Andelsselskaberne arbejde for dyrt, det var rart, om det ved Tal kunde oplyses, at Bestyrelseskontoen i de fleste Tilfælde er en meget lille Konto i Forhold til den Kapital, der er tjent ved Selskabets Virksomhed.

Direktør Rahlff: Paa det direkte Spørgsmaal, der er rettet, ser jeg mig i Stand til at svare. Paa Udgiftskontoen — hvad der er givet ud til Bestyrelsens Rejser og Diæter — er der opført 900 Kr., medens Omsætningen har været 8½ Mill. Kr. med en Fortjeneste af ca. 70,000 Kr.

Diskussionen fortsattes endnu nogen Tid, hvorefter Dirigenten, Hr. Hyllested, rettede en Tak til Foredragsholderen, idet han fastslog, at Andelstanken for den unge ubemidlede Handelsmand betød en Vej til selvstændig Virken, som ellers var ham spærret, samt at Andelstanken arbejdede for Samfundet, hvor den enkelte Forretningsmand kun arbejdede for sin egen Fordel.

En Statistik
over
Medhjælperne i Kolonialfaget i København.

I Eftersommeren 1900 fremkom der indenfor Bestyrelsen for »Kolonialmedhjælpernes faglige Organisation« Forslag om at søge tilvejebragt en Statistik over Antallet af Fagets Udøvere,

Kommisser og Lærlinge i København og Omegn, for at faa et nogenlunde Overblik over Forholdet i Antallet af disse.

At en saadan første Statistik ikke er udstrakt til at omfatte hele Landet, skyldes flere Grunde.

For det første maatte det ikke blive en enkelt Afdelings Sag, men selve Centralorganisationens, der sikkert ogsaa med Tiden vil søge tillvejebragt en saadan, langt mere omfattende og vidtstrækkende, idet den vil fremskaffe langt flere Oplysninger om Arbejdstid, Løn, Alder, Arbejdssted, Principaler, Kost og Logi m. m. i Modsætning til nærværende, der kun har det ene Maal at bevise Antallet af Fagets Udøvere, for paa Grundlag deraf at kunne gribe regulerende ind i Lærlingeforholdet.

For det andet skyldes vort Arbejde i København og kun for Københavns Vedkommende en Anmodning fra »Statens statistiske Bureau«, til hvem vi havde henvendt os om en Udtalelse, at vi paa nuværende Tidspunkt skulde indskrænke os til København, saalænge vi ikke stod organiseret over hele Landet, hvilket var en nødvendig Betingelse for at skaffe en nogenlunde paalidelig Statistik over Forholdene; vi skulde først have Afdeling i hver enkelt af Danmarks større Byer, for ved deres Bistand at opnaa et virkeligt godt Resultat, uden disse vil det være Spild af Penge, Tid og Arbejde, derfor København nu, og søg da et saa godt og paalideligt Resultat som muligt tilvejebragt (denne Udtalelse i Oktober 1900).

Med disse Argumenter skred man til Arbejdet, et Udvalg blev nedsat, bestaaende af undertegnede. København og Omegn blev inddelt i nogle og tyve Distrikter efter et Bykort, og Hefter blev nummereret efter sit bestemte Distrikt med Rubrikker for Forretningernes Indehavere, Adresse, for Kommisser og forLærlinge. Saaledes rykkede vi i Marken den 1. Novbr. 1900 med en Appel til vore Kolleger om at assistere os med det ingenlunde lette Arbejde i en stor By, og det tjener til deres Ros, at de ca. 20 Kolleger, der paatog sig Arbejdet sammen med Bestyrelsen, virkelig har bistaaet denne i Arbejdet, selv om det kostede baade Tid og Taalmodighed, men ved Overbevisning om, at det her gjaldt et samfundsnyttigt Arbejde, der vil bidrage til en Forbedring af deres Stand, har de røgtet deres Hverv tilfredsstillende.

Den 1. Marts indkaldtes alle de udleverede Hæfter efter i flere Maaneder at have været ude i Byen, men først i April Maaned lykkedes det Udvalget at lægge den sidste Haand paa Værket, og først nu ser vi os i Stand til at bringe Resultaterne, der ser ud som følger:

I København og Omegn findes ca. 650 Forretninger, heri indbefattet Specialforretninger i Kaffe. Af disse omfatter vor Undersøgelse 571, der beskæftiger Medhjælpere, hvis samlede Antal er 448 Kommisser og 291 Lærlinge, som ere fordelte paa følgende Steder saaledes:

Den gamle By:	228	Kommisser.	89	Lærlinge.
Vesterbro:	62	»	66	»
Nørrebro:	51	»	34	»
Østerbro:	34	»	37	»
Frederiksberg:	52	»	45	»
Chrhvn. & Sundby:	21	»	20	»

Af ovenstaaende Tal maa det staa enhver klart, at der er ingen Fare for at Faget skal uddø, idet ikke mindre end ca. 40 % af Medhjælperne ere Lærlinge; det bliver nu vor Opgave at advare Forældre imod at sætte deres Sønner i Lære bag Disken, saa længe Forholdene ere som de foreliggende; det maa staa enhver Kollega klart, at Rekrutteringen til Faget er af en saa stærk Tilgang, at de udlærte Fagfæller løber en Fare for at blive kastet ud paa Arbejdsmarkedet uden nogensinde at finde Ansættelse igen, i hvert Fald er det notorisk, at naar vore Kolleger har naaet 25-Aars Alderen, er det meget vanskeligt at faa en nogenlunde ordentlig Plads, om der overhovedet tilbyder sig nogen, og det er en Kendsgerning, at man kan finde Kolleger i alle Livsstillinger, som Daglejere paa Holmen, ved Toldboden, som Sporvognskonduktører, Droskekuske, Politibetjente, Arrestforvarere og Bude m. m., det er kun en alt for sørgelig Sandhed, der skriger højt om den Uretfærdighed, der begaaes ved at opklække de mange Lærlinge. Vi har ved vor Undersøgelse stødt paa flere Forretninger, som ikke undser sig ved at have tre Lærlinge og en Kommis eller ingen; mon det købende Publikum kan være tjent med dette, og kan Principalen?

At nærværende Statistik, som er den første, foretagen af Medhjælpere, umulig kan være fuldstændig fyldestgørende, er paa Forhaand givet, men det er vel ingen Statistik til en Begyndelse. Imidlertid er de indvundne Oplysninger dog af saa stort et Omfang, at man faar et nogenlunde paalideligt Resultat at støtte sig til, som man hidindtil har manglet, og at det i Særdeleshed vil være af ikke ringe agitatorisk Nytte, er vist alle ogsaa paa det rene med.

Det er udenfor al Tvivl, at Tallenes Sprog, støttet af en vejledende Forklaring, saaledes som vi efter Evne har forsøgt, til enhver Tid vil vække Kollegerne til Eftertanke over deres Stilling og Midlerne til at forbedre den, og tvinger dem til at se klarere paa Forholdene, end før

Idet vi hermed har haft den Glæde at kunne forelægge Resultatet af vor Undersøgelse i Kolonialfaget i København, skulle vi ikke undlade at udtale vor Tak til alle de af vore Kolleger, der har været os behjælpelige med Arbejdet.

Vi ved, at mange af Eder har gjort store Anstrængelser for at fremskaffe de bedst mulige Oplysninger, men vi tror ogsaa, at De alle vil se en Løn i det foreliggende Arbejde.

Kolleger! Naar det er saa, at vi paa Grundlag af nærværende Oplysninger i den nærmeste Tid ser os i Stand til at gribe regulerende ind i Lærlingeforholdene, da skyldes det ikke mindst Eder, thi uden Eders Ofre for Organisationen, vilde vi ikke være saa langt fremme, men vi maa haabe, at de af vore Kolleger, som endnu staar udenfor, snart maa finde Anledning til at træde til, at vor Organisation bestandig maa gaa fremad baade i Omfang og Styrke, og det er de heldigere stillede Kollegers Pligt — ikke mindst af Hensyn til dem selv — at drage de daarligere stillede Kolleger op til det samme Trin, som de selv staar paa, og det vil de bedst kunne ved at tilhøre den eneste faglige Organisation, der eksisterer for Kolonialmedhjælperne, og hvori de maa sætte en Ære i at være.

Parolen maa være: Ingen udenfor Geledderne!

København, den 16. Maj 1901.

H. Kr. Hansen. K. Hintz.

Skønt ovenstaaende Artikel behandler Spørgsmaalet lovlig udførligt efter den Plads, vi raader over, har vi dog fundet det rigtigst at optage den helt, som Følge af Hovedbestyrelsens Beslutning angaaende Indsamling af Materiale til Gennemførelse af Pladsledighedsforsikring. Dette Materiale skal nemlig være en Statistik, som de forskellige Foreninger Landet over maa skaffe tilveje, og da der jo om kort Tid fra Forretningsføreren kommer Opfordring til at tage fat paa dette Arbejde, kan det være af betydelig Interesse at se det Arbejde, der er lagt og Resultatet der er naaet i K. f. O. Red.

Engageringssagen.

Centralorganisationen søger Plads for nedennævnte og anmoder ærede ekstraordinære og ordinære Medlemmer om hurtigst at give Bestyrelsen Meddelelse om eventuelle ledige Pladser.

Pladser søges.

56) En Kolonial-Kommis, 21 Aar, oplært i København, søger Plads straks.

57) En Isenkræmmer-Kommis, 21 Aar, fuldstændig fortrolig med Kalkulation, Ekspedition og alm. Bogføring, søger Plads straks.

58) Som Bogholder eller Rejsende, speciel Kendskab til Kolonial og Kul, i Besiddelse af Salgsevne, søger en yngre Bogholder Plads straks eller senere. Fineste Referencer.

59) En Kolonial-Kommis, 24 Aar og militærfri, søger Plads straks.

60) En ung Kolonial-Kommis søger Plads snarest. Gode Anbefalinger haves. Billet mærket »Kolonial 60« bedes sendt til underskrevne.

Vi vil være d'Hrr. Principaler, der har Pladser ledige, taknemlige for Meddelelse derom. Saadanne Meddelelser optages gratis i »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«.

Meddelelser bedes sendte til Robert Petersen, Immervad 6, Aarhus.

Foreningsmeddelelser.

Aarhus.

Saafremt et tilstrækkeligt Antal Medlemmer ønsker Sæsonkort til Hr. Cortsens Badeanstalt ved Riis Skov, kan samme erholdes til halv Pris: Herrer 2 Kr., Damer 2½ Kr., Børn det halve mod Forevisning af Medlemskort.

Indtegning modtages af Budet eller Kassereren snarest.

Herning.

Torsdag den 23. April afholdt Afdelingen her sin første ordinære Generalforsamling, hvor Kommis Dreyer valgtes til Formand, Lagerforvalter Christensen, Kasserer, Kommis Smedegaard, Sekretær og Kommis Uhrskov, Suppleant.

Foreningen stiftedes med 6 Medlemmer, og Udsigterne vare ikke særdeles gode, da Kollegerne ikke havde Interesse for Foreningen, og enkelte Principaler stillede sig imod Sagen. Det var os derfor meget kærkomment, da Hr. Gundel bad os indvarsle til Møde Mandagen den 6. Maj, og dette talte med Medhjælpere og Principaler ca. 30 Tilhørere, som med stor Interesse fulgte Hr. Gundels udmærkede Foredrag, hvorefter Hr. Manufakturhandler Yde og Gundel debatterede forskellige Spørgsmaal.

Vor Afdeling er lille, men i Betragtning af, at Rom blev ikke bygget paa en Dag, haaber vi i nærmeste Fremtid at faa Kollegerne med paa Organisationstanken. Vi tæller i Dag 14 Medlemmer. Sekretær.

København.

Til Medlemmerne af de københavnske Afdelinger!

Efter lange Forhandlinger er det lykkedes Agitationsudvalget at slutte Kontrakt med Etablissementet »Wodroffslund«, saaledes at Medlemmerne med Damer have gratis Adgang mod Forevisning af Medlemskort hver Mandag Aften fra 1. Juni. Vi haabe Medlemmerne ret flittigt vil benytte sig heraf, det gamle Etablissement fremtræder i Aar i en betydelig forbedret Skikkelse, og man vil sikkert ikke fortryde de Timer, man tilbringer der.

Afdelingernes Adresser:

Kontormedhjælpernes Organisation.
Formand: V. Hansen, Mysundegade 26, 4. Sal, V. Kasserer: H. Jensen, Kronprinsensvej 35, F.

Kolonialmedhjælpernes faglige Organisation.
Formand: K. Hintz, Oehlenslægergade 50, 1. Sal, V. Kasserer: H. Kr. Hansen, Olufsvej 6, 4. Sal, Ø.

Manufakturmedhjælpernes Organisation.
Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nicolajgade Nr. 7, 4. Sal, K. Kasserer: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. Sal, N.

Isenkram- & Galanterimedhjælpernes Organisation.
Formand: V. Henningsen, Nansensgade 25 B., 2. Sal, K. Kasserer: Fr. Gundel, Aabenraa 2, 2. Sal, K.

Skanderborg.

Ordinær Generalforsamling afholdtes Fredag den 17. Maj paa Højskolehjemmet. Næsten alle Medlemmerne vare mødte.

Formanden fremlagde det reviderede Regnskab, som godkendtes. Derefter foretoges Valg af 4 Bestyrelsesmedlemmer, 1 Suppleant og 1 Revisor. Valgte bleve d'Hrr. Kommisser C. J. Kerff, Chr. Møller, og Martensen samt Bogholder Lund, Kommis Kielberg valgtes til Suppleant og Kommis N. Sørensen til Revisor.

Efter at Formanden var fremkommen med forskellig Meddelelser bl. a. om Helsøndagslukningen, der nu snart ventes gennemført, hævedes Generalforsamlingen.

I et derefter afholdt Bestyrelsesmøde konstituerede Bestyrelsen sig saaledes:

Ove W. Sørensen, Formand.
Martensen, Næstformand.
C. J. Kerff, Kasserer.
Lund, Sekretær.

Den sorte Tavle.

Aalborg.

Slettet af Medlemslisten med Restance er Aug. Pedersen, tidligere Egholmsgade 3, Aalborg, nu hos d'Hrr. Bech & Jørgensen, Nørregade 13, København. Bestyrelsen.

Viborg.

Bogholder Sørensen tidligere hos Hr. F. V. Backhausen.

Indenlandske Fagblade,

der ønskes ombyttede med »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«, bedes indsendt til Hovedkontoret under Adresse: Forretningsfører A. Gundel, Forchhammersvej Nr. 26, København V.

Fra 1ste Juli

flyttes saavel Redaktionen som Ekspeditionen til København.

Alle Artikler og Meddelelser til Bladet for den 15de Juni maa hurtigst mulig sendes til Redaktionen, Guldbergsgade 69 A, Aarhus.

Alt til 1ste Juli Numret maa derimod sendes til

Redaktør V. Hansen,
Mysundegade 26, 4. Sal, København V.

Ekspeditionen.

Som bekendt skal der ved Halvaarsskiftet indsendes fuldstændig nye, nøjagtige Ekspeditionslister. Disse maa indsendes saa betids, at de ere Ekspeditionen i Hænde inden den 20de Juni. D'Herrer Afdelingskasserere anmodes indtrængende om at drage Omsorg for, at ovenstaaende opfyldes punktligt, kun derved undgaas Standsninger og Uregelmæssigheder i Forsendelsen. Listerne sendes til

Redaktør V. Hansen,
Mysundegade 26, 4. Sal. København V.

Udlandet!

Meddelelser vedrørende Organisationsbevægelsen indenfor vort Fag i Udlandet bedes tilsendt Medlem af Forretningsudvalget: V. Hansen, Mysundegade Nr. 26, 4. Sal, København V.

Foreign Trade-Union- and business-papers to be exchanged for »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« (Danish Shop & Office-Assistants Review) are hereby requested to addres same to: V. Hansen, Copenhagen V., Mysundegade Nr. 26, 4. S.

Ausländische Fach- & Handels-Zeitungen werden hierdurch ersucht Tausch-Exemplare gegen »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« (Dänische Handels- und Komptoirgehülfen-Zeitung) an: V. Hansen, Kopenhagen V., Mysundegade Nr. 26, 4. S., zu senden.

„Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende"

udgaar den 1. og 15. i hver Maaned. Abonnement à Kr. 1,50 pr. Halvaar kan af enhver tegnes hos alle indenlandske Post- og Brevsamlingssteder.

Alle Medlemmer i Centralorganisationens Afdelinger faar Bladet gratis.

Uregelmæssigheder bedes endelig straks paatalte hos Postvæsenet eller Foreningen, hvis det ikke hjælper, da hos Ekspeditionen. A. Lorentzen,
Jægergaardsvej 140, St.
Aarhus.

☞ **Husk den nye Adresse.**

☞ Artikler og Meddelelser til »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Udgivelsen af det Nummer, i hvilket de ønskes optagne.

Betal Kontingentet ved første Opkrævning.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør: Vald. Pedersen, Aarhus.
Chr. Andersens Bogtrykkeri, Aarhus.

Dansk
Handels- og Kontormedhjælper-Tidende.

Organ for Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger.

Redaktionen: Guldbergsgade Nr. 69 A. Aarhus.

Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen: Jægergaardsvej Nr. 140, St. Aarhus.

Nr. 12. | 15. Juni 1901. | 1. Aarg.

Fra 1ste Juli flyttes saavel Redaktionen som Ekspeditionen til København. Som bekendt skal der ved Halvaarsskiftet indsendes fuldstændig nye, nøjagtige Ekspeditionslister. Disse maa indsendes saa betids, at de er Ekspeditionen i Hænde **inden den 20de Juni.** D'Hrr. Afdelingskasserere anmodes indtrængende om at drage Omsorg for, at ovenstaaende opfyldes punktligt, kun derved undgaas Standsninger og Uregelmæssigheder i Forsendelsen. Listerne sendes til

Redaktør V. Hansen,
Mysundegade 26, 4. Sal, København V.

Engageringssagen.

Samtidig med, at Redaktionen af »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« flyttes fra Aarhus til København, overtages Ledelsen af Engageringssagen af Centralorganisationens Formand og Forretningsfører, Hr. Axel Gundel.

At denne Overflyttelse absolut vil blive til det bedre for Sagen, siger sig selv, da Hr. Gundel jo vil kunne arbejde ganske anderledes præcist og gennem sin meget større Erfaring og Indflydelse som vor Organisations Øverste, vil kunne regne med og tage de Forhold, hvorunder vor Stand arbejder, i Betragtning.

Jeg vil da blot tage Ordet for at anbefale Sagen til d'Hrr. Medlemmers Opmærksomhed, idet jeg bestemt maa hævde, at saafremt disse ikke støtte Lederen af bedste Evne, vil Resultatet kun blive lille i Forhold til det Arbejde, der vil kræves, for at et virkeligt Udbytte kan naas. Særlig de respektive Afdelingsbestyrelser vil jeg bede tage Haand i Hanke med, ved at virke blandt vore Principaler; det maa forklares d'Hrr., at Kontoret arbejder frit og gærne vil hjælpe dem med at skaffe dygtige og paalidelige Medhjælpere; det maa komme dertil, at Principalen, som søger sin Medhjælper, maa gaa til vor Organisation og søge Assistance, men for at naa dette, maa der arbejdes af alle Organisationens Afdelinger og igen af disses Medlemmer.

Ethvert Medlem som rejser fra sin Plads og ved, at der skal en anden i hans Sted bør uopholdelig straks ved Opsigelsen meddele rette Vedkommende, at nu er der Plads der eller der. Faar Lederen af Engageringssagen saadanne Oplysninger, kan han straks tilbyde sin Assistance til den respektive Principal og anbefale ham sine eventuelle Ansøgere, og det skulde være mærkeligt, om der ikke ved Samarbejde paa dette Punkt mellem vor Organisation og d'Hrr. Principaler vilde kunne naas nogle Skridt henimod det Maal, hvorefter baade ældre og yngre, Principal og Medhjælper bør stile: En Handelsstand, der har Ret til at kalde sig Handelsstand og ubetinget bliver respekteret som saadan.

Der er kun hidtil bleven udrettet lidt for Engageringssagen, og jeg skal villig indrømme, at jeg langtfra har været Pladsen som Leder voksen, men jeg maa ogsaa sige, at det mange Gange har bedrøvet mig at se den Sløjhed og Ligegyldighed, hvormed flere af d'Hrr. Medlemmer, som har søgt min Assistance, har optraadt. Naar Medlemmerne mene, at Engageringskontoret kan gøre noget for dem, bør de dog ogsaa sende alle de Oplysninger, de kan, thi hvordan skal en Mand, som skal varetage deres Interesser, optræde, naar han savner ethvert som helst Grundlag til at kunne danne sig en Mening om deres Kvalifikationer. Naa, endnu kan alt blive godt, og jeg haaber — for vor gode Sags Skyld — for Fremtiden paa mine ærede Kollegers Ekspedithed og Akkuratesse, naar de ønsker Assistance af Hr. Gundel.

Jeg vil til Slut minde mine kære Kolleger om det lille Ord »Tale er Sølv, men Handling er Guld«, læg Dem det paa Sinde og tal og handl paa rette Tid og Sted.

Idet jeg takker d'Hrr. Kolleger, som jeg i den forløbne Tid har staaet i Forbindelse med, siger jeg endnu en Gang til alle Kolleger i Centralorganisationen:

Støt Engageringssagen!

Aarhus, den 12. Juni 1900.

Med kollegial Hilsen
Robert Petersen.

Søndagslukningen.

Vort store Arbejde for denne Sags Gennemførelse begynder at frugte. Rundt omkring ser man Sagen gennemført ad privat Vej, og nu melder Dagspressen fra Foreningen af jydske Handelsforeningers 18de Repræsentantmøde i Nykøbing M. den 3. og 4. Juni, at dette Møde uden nogen Diskussion har vedtaget følgende Resolution:

> »Mødet bemyndiger Forretningsudvalget til at andrage Lovgivningsmagten om Ændring i Helligdagsloven derhen, at Lukning af Butikker fremtidig skal finde Sted hele Dagen paa Søn- og Helligdage, idet man anser en Ordning af denne Sag ad privat Vej for uheldig.«

Forhaabentlig vil denne Resolution bevirke, at Rigsdagen vil tage mere Hensyn end hidtil til vort Andragende denne Sag vedrørende og ikke »sylte« det i et Udvalg, som de foregaaende Aar. Vi møder nemlig stadig op med vort Ønske, indtil vi faar det opfyldt. Vn.

Misforstaaet Interesse.

Under stor Pomp og Pragt nedlagde »Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse« for kort Tid siden Grundstenen til den nye Skolebygning. Hermed er et godt og stort Formaal indviet. Vi Medhjælpere har den fulde Forstaaelse af denne Sag, havde det allerede den Gang, Sagen var i sin Vorden, hvilket fremgaar af en Artikel i »Merkur« for Januar 1900, hvor vi bl. a. skrev: »Det kan kun glæde os Medhjælpere, at der fra Principalernes Side tages kraftigt og energisk fat paa denne vanskelige Opgave, og det maa da ogsaa siges, at »Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse« her virkelig har taget »Tyren ved Hornene«. Det er jo en Erkendelse, som ingen organiseret Medhjælper bestrider, at skal vi gennem vor Organisation formaa at løfte Standen fra de højst elendige Forhold, hvorunder den nu

trykkes, baade med Hensyn til Lønvilkaar og Arbejdsforhold i det hele, da er Vejen Standens Dygtiggørelse«.

Jeg skulde derfor ikke have opholdt mig ved Grundstensnedlæggelsen, hvis ikke netop denne Handling havde skænket en bitter Draabe i Bægeret.

Der blev ved denne Lejlighed talt mange varme og sikkert fortjente Ord for de Mænd, der var gaaet foran i denne Sag, og særlig Hr. Grosserer Holger Petersen var Genstand for stærke Ovationer for hans utrættelige Arbejde for de unge Handelsmænd.

Disse Ord bragte mig til Eftertanke; thi selv om det er hævet over al Tvivl, at Hr. Holger Petersen her virkelig har bragt nogle Ofre paa de unge Handelsmænds Alter, saa var jeg mig bevidst, at det paa andre langt vigtigere Punkter er saa som saa med Hr. Petersens Interesse for de unge Handelsmænd. Til at høste offentlig Anerkendelse for et Arbejde for de unge Handelsmænd forekommer det mig at være nødvendigt at kunne paavise noget mere end dette at have givet saa eller saa mange Tusind til en Skole for disse.

Det staar for mig som den første Betingelse for en Mand, der fortjener Prædikat af at være »Noget« for de unge Handelsmænd, at han betaler de Medhjælpere, han har i sit Brød, en anstændig Løn for det Arbejde, de udfører. Og paa dette Punkt lader Hr. Holger Petersen meget tilbage at ønske.

Hr. Petersen er Indehaver af en af Landets største Forretninger i sin Art og beskæftiger saaledes mange Medhjælpere, overfor hvem han med største Lethed kunde udvise sin Interesse. Men her hersker sørgelig Skuffelse paa alle Kanter.

Jeg tror derfor, det er paa sin Plads ovenpaa den megen Virak at henlede Hr. Holger Petersens Opmærksomhed paa, at han har et stort Personale af unge Handelsmænd, som maa arbejde for Gager, der kun kan betegnes som »Sulteføde«. Der arbejder i denne Forretning mange Medhjælpere paa Gager, der varierer mellem 40—60 Kr. maanedlig paa egen Station, kun enkelte naar de 85 Kr., og endnu færre ere saa lykkelige at tjene 100 Kr. Kommentaren er her overflødig; en saadan planmæssig Udbytning af de unge Handelsmænds Arbejdskraft sætter et tungt og grimt Stempel paa Indehaveren.

Er det muligt, at en Mand som Holger Petersen ikke kan forstaa, at saadanne Livsvilkaar kun kan skabe den fuldstændigste Demoralisation?

Og er det muligt, at Hr. Holger Petersen kan mene, at en Handelsskole her kan gribe regulerende ind? Det ser jo unægtelig saaledes ud.

Nej! Skab den maalbevidste og standsbevidste Medhjælper ved at give ham en saadan Løn for sit Arbejde, at dette kommer til at fængsle hans Interesse, og at han kan leve Livet uden stadig at føle sig som Proletarbarn eller nødes til at leve paa Naadsens Brød.

Da vil Demoralisationen af sig selv vige Pladsen, og Betingelserne for at nyde Frugterne af en god Undervisning være til Stede. Det hjælper kun lidt at fylde de unge Hjærner med store Portioner Handelsvidenskab, naar de samtidig paa alle andre Punkter holdes nede i Uvidenhedens Mørke.

Det var at ønske, at Hr. Holger Petersen tog dette under nøje Overvejelse og regulerede Lønningerne i sin Forretning, samt undlod at stampe imod de unge Handelsmænds Organisationsret.

Derved vilde han vel næppe opnaa Ridderkors eller offentlig Virak, men han vilde opnaa at komme i Besiddelse af sit Personales Tillid og Agtelse.

Mon det i Længden ikke baader en Forretningsmand bedst?

Axel Gundel.

Hovedbestyrelsesmødet.

Centralorganisationens Hovedbestyrelse afholdt sit første konstituerende Møde i Pinsedagene den 26de og 27de Maj i København.

De sidst ankomne Medlemmer fra Provinserne modtoges Pinsedags Morgen af Bestyrelserne for de københavnske Afdelinger, hvorefter man samledes til Frokost paa Hotel »Alaska«, hvor Mødet afholdtes.

Forretningsføreren aabnede Mødet Kl. 11 og meddelte, at der af Hovedbestyrelsens 15 Medlemmer var mødt 14, da C. Mølbach, Aalborg, var forhindret i at komme til Stede paa Grund af Sygdom; hvorefter der forelagdes følgende:

Dagsorden:

1. Oplæsning af Protokollen.
2. Forslag til Forretningsorden for Hovedbestyrelsen.
3. Beretning om Virksomheden.
4. Aflæggelse af Regnskabet.
5. Forslag fra Hyllested og Gundel om Forlæggelse af »D. H. og K. M. T.« til Københavns.
6. Forslag vedrørende Redaktionen af »D. H. og K. M. T.«.
7. Forslag fra Forretningsføreren om Start af en Pladsledighedsforsikring og eventuelt en Sygekasse.
8. Engageringssagen.
9. Andragende fra Agitationsudvalget i København om Bevilling af 500 Kr. til Agitationen for Kampagnen 1901—1902.
10. Forslag fra Manufakturmedhjælpernes Organisation om Regulering af Kontingentet.
11. Forslag fra Hjørring om Indførelse af ensartet Kontingent i Afdelingerne.
12. Forslag fra Kontormedhjælpernes Organisation om Afholdelse af en Fest i Kongens Have til Fordel for Understøttelsesfondet.
13. Forslag om Eksklusion af Afdelingen i Varde.
14. De jydske Afdelingers Mellemværende.
15. Tidspunktet for næste Hovedbestyrelsesmøde.
16. Valg af Næstformand.
17. Valg af en Sekretær.
18. Valg af et Medlem til Forretningsudvalget.
19. Valg af to Medlemmer til det jyske Agitationsudvalg.
20. Eventuelt.

ad 1. Den af Forretningsudvalget konstituerede Sekretær, Vilh. Hansen, København, oplæste Protokollen over Delegeretmødet i Aarhus og Forretningsudvalgsmødet den 9. Decbr. 1900. Oplæsningen varede ca. 1¼ Time. Protokollen godkendtes.

ad 2. Forretningsføreren foreslog en Forretningsorden, som efter en kort Diskussion enstemmig vedtoges.

ad 3. Forretningsføreren aflagde en udførlig Beretning om Centralorganisationens Virksomhed og omtalte den store Agitation, der var udfoldet i Provinserne og i København. I det store og hele var Stillingen god.

Afdelingernes Antal var mere end fordoblet og Medlemsantallet ligesaa.

Efter Beretningen udspandt der sig en kort Debat om, hvorledes man bedst kunde holde paa Medlemmerne i den vanskelige Sommertid. Paa en Forespørgsel oplyste Forretningsføreren, at den tidligere omtalte Pjece omtrent var færdig, det var kun økonomiske Grunde, der gjorde, at den ventede.

Lorentzen, Aarhus, foreslog følgende Resolution, som vedtoges:

»Det paalægges Forretningsføreren at skaffe sig nøjagtig Oplysning om Resultaterne af Bestræbelserne for Hel-Søn- og Helligdagslukningen (i alle Fag) for at samme kan tjene til Gunst for Andragendet til Rigsdagen. Naar Andragendet indbringes, bør Forretningsføreren drage Omsorg for, at hver enkelt Rigsdagsmand (baade Folketing og Landsting) paavirkes direkte for at stille sig velvillig til Sagen. Ligeledes bør Afdelingerne opfordre til at henstille til de respektive Principalforeninger ogsaa at paavirke Rigsdagsmændene paa samme Maade som vi.«

Beretningen godkendtes enstemmigt.

ad 4. Forretningsføreren gav forskellige Oplysninger om Regnskabet og dvælede særlig ved Laanet af 200 Kr. til det københavnske Agitationsudvalg.

Hyllested, Esbjerg, og Nielsen, Thisted, udtalte under stærk Tilslutning, at dette Beløb burde eftergives.

V. Hansen, København, takkede for disse Udtalelser, men meddelte paa de københavnske Hovedbestyrelsesmedlemmers Vegne, at man af principielle Grunde ikke ønskede dem eftergivet.

Regnskabet godkendtes derefter enstemmigt.

Forretningsføreren oplæste en telegrafisk Hilsen fra Aarhus-Foreningen.

Det vedtoges at behandle Punkt 7 før Punkterne 5 og 6.

ad 7. Forretningsføreren omtalte de Forarbejder, der vare gjorte i denne Sag vedrørende Princippet heri, som var, at man forsikrede sig i Forhold til Gagen.

Efter en indgaaende Behandling af Sagen vedtoges føigende Resolution:

»Det vedtoges at bemyndige Forretningsføreren til at benytte det nødvendige Beløb af de i Understøttelses-

fondet værende Midler for at fremskaffe det nødvendige statistiske Materiale, der skal danne Grundlag for en Pladsledighedsforsikring, samt hurtigst mulig fremkomme med Forslag til Oprettelse af en saadan.«

Mødet hævedes Kl. 3 i Anledning af Middagspausen.

Det 2det Møde aabnedes Kl. 5.

ad 5. Forretningsføreren foreslog paa egne og Hyllesteds Vegne at overflytte »D. H. og K. M. T.'s« Redaktion til København, da det i stedse stigende Grad viste sig uheldigt, at der ikke kunde foregaa et direkte Samarbejde mellem Forretningsfører og Redaktør.

Herefter udspandt der sig en Debat, der varede ca. 4 Timer, angaaende selve Forslaget, Bladets nuværende og fremtidige Ledelse. Næsten samtlige Deltagere i Diskussionen støttede Forslaget.

Debatten afsluttedes Kl. 8¾ med Vedtagelse af følgende Forslag:

»Det vedtages, at Afstemningen over Punkt 5 udsættes til næste Møde. Diskussion før Afstemningen kan ikke foregaa.«

3die Møde aabnedes 2den Pinsedags Morgen Kl. 8.

Det vedtoges, at man straks behandlede Punkterne 9, 10, 11 og 12.

ad 9. Vilh. Hansen anbefalede paa det københavnske Agitationsudvalgs Vegne, at der af Hovedkassen bevilgedes et Beløb af 500 Kr. til Agitationen i København; H. henviste til sine Udtalelser paa Forretningsudvalgsmødet i Aarhus og omtalte den omfattende Agitation, som Agitationsudvalget havde ført i Foraaret, og de gunstige Resultater, den havde givet. Denne Agitation burde i det kommende Vinterhalvaar føres med fordoblet Styrke.

Flere Medlemmer udtalte sig i Tilslutning til H.'s Udtalelser og anbefalede varmt at yde det ønskede Bidrag, hvorefter dette enstemmig vedtoges.

ad 10. Forslaget henvistes efter en kort Debat til Behandling paa det Hovedbestyrelsesmøde, der afholdes umiddelbart før den kommende Kongres.

ad 11. Udgik af Dagsordenen med samme Motivering.

ad 12. Forslaget toges tilbage efter en kort Diskussion.

ad 5. Vald. Pedersen, Aarhus, meddelte, at han ønskede at trække sig tilbage fra Redaktørposten, idet han henviste til de Grunde, der under Debatten var fremført for Redaktionens Forlæggelse til København; V. P. sluttede med varmt at anbefale Vilh. Hansen, København, som »D. H. og K. M. T.'s« Redaktør.

ad 6. Bladets fremtidige Redaktion fremkaldte en kort Debat. Det vedtoges, at Foreningsmærker ikke maatte optages samt at Afdelingsmeddelelserne skulde begrænses. Iøvrigt vedtoges det at give Redaktøren frie Hænder med Hensyn til Bladets Ledelse i saa stor Udstrækning, som Lovene hjemler.

ad 8. »Kolonialmedhjælpernes faglige Organisation« i København henstillede, at der oprettedes et Engageringsbureau i København, og at Engageringsssagen gjordes til Genstand for indgaaende Drøftelse.

Efter nogen Diskussion vedtoges det at flytte Engageringsbureauet fra Aarhus til Hovedkontoret i København. Af Hensyn til det omfattende Arbejde i Anledning af Pladsledighedsforsikringen vedtoges det ikke at tage bindende Beslutninger angaaende Engageringssagens Ordning før ved næste Hovedbestyrelsesmøde.

ad 13. Forretningsføreren meddelte, at Afdelingen i Varde ikke havde betalt sin Gæld til Hovedkassen, og at Afdelingens Formand ikke havde besvaret gentagende skriftlige Henvendelser. Forretningsføreren foreslog derfor at ekskludere Afdelingen.

Hyllested, Esbjerg, oplæste en Skrivelse fra Afdelingens Ledelse, hvori denne anmodede ham om at forhindre Eksklusionen, Gælden vilde blive betalt i den nærmeste Fremtid. Efter en kort Debat vedtoges følgende Resolution:

»Der vedtages Eksklusion af Varde-Afdelingen, saafremt Forholdet ikke ordnes til Hovedbestyrelsens Tilfredshed paa en Generalforsamling at afholde i Løbet af Juni Maaned. Restancerne garanteres.

Hovedbestyrelsen bemyndiger Hr. Hyllested til at varetage Centralorganisationens Interesser paa omspurgte Generalforsamling«.

ad 14. Forretningsføreren oplæste en Skrivelse fra Th. Hansen, Aalborg, hvori denne ankede over, at de jyske Foreningers Mellemværende endnu ikke var ordnet.

Følgende Forslag vedtoges:

»Hovedbestyrelsen retter en bestemt Henstilling til Vald. Pedersen om at opgøre Forholdet til de jydske Afdelinger inden Udgangen af Juni Maaned, hvorefter H. B. gaar over til næste Sag paa Dagsordenen«.

ad 15. Det overdroges Forretningsudvalget at bestemme, naar næste Hovedbestyrelsesmøde skal være.

ad 16. Hyllested anbefalede Vald. Pedersen som Næstformand. Valgtes med Akklamation.

ad 17. Vilh. Hansen, København, valgtes til Sekretær.

ad 18. Vald. Pedersen valgtes til Medlem af Forretningsudvalget.

ad 19. Ingvoldsen, Aalborg, og Vald. Pedersen, Aarhus, valgtes med Andreasen, Hjørring, som Suppleant.

ad 20. Enkelte Smaasager behandledes.

Derefter afsluttede Forretningsføreren Hovedbestyrelsesmødet og udtalte et Ønske om, at hvad der her var bestemt, maatte blive til Held for Centralorganisationen, rettede en særlig Tak til Vald. Pedersen for hans Stilling i Redaktørspørgsmaalet og sluttede med et af stærke Hurraraab besvaret Leve for Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælper-Foreninger.

Mødet hævedes Kl. 12.

Til Silkeborg!

Silkeborgforeningen har haft den udmærkede Idé at indbyde Foreningerne i Aarhus, Horsens, Vejle, Skanderborg, Herning og Viborg til et stort Handels- og Kontormedhjælperstævne i Silkeborg i sidste Halvdel af Juli Maaned. Vi kan ikke nægte os den Fornøjelse at aftrykke Programmet, der ser ualmindelig lovende ud, og lyder som følger:

Ankomsten hertil vil blive senest Kl. 11 om Formiddagen for alle Byers Vedkommende. Der afmarscheres straks fra Banegaarden ned til Damperen, som anløber »Hattenæs«, hvor der spises Frokost Kl. 12 pr. Kl. 1½ fortsættes Rejsen fra »Hattenæs« til Himmelbjærget, der med sine mange Seværdigheder maa ofres godt 2 Timer, derfra anløbes »Karoline Amalies Høj« med nærmeste Omgivelser, der ere sjældent smukke. Kl. 6 vil man atter være i »Hattenæs« for at indtage »en bedre Middag« (3 Retter Mad). Sluttelig afsejler Damperen fra »Hattenæs« Kl. 9 til Silkeborg — hvorigennem Processionen skal gaa — under klingende Musik. Det maa bemærkes, at et udmærket Orkester vil ledsage os under hele Turen til behagelig Underholdning.

Prisen for Sejltur, Musik, Frokost, Middag (inkl. Øl til Frokosten) vil, naar mindst 100 Deltagere tegne sig, ikke overstige 5 Kr. 25 Øre pro persona, og saafremt Antallet kan blive 150 eller derover, bliver det jo en Del billigere.

Vi bede Dem for Sagens hurtige Fremme og særlig, da der her er vanskelige Forhold med Leje af Damper og Musik, begrundet paa den store Turiststrøm m. m., hurtigst helst omgaaende opgive Antal paa Deltagerne, hvorefter vi snart skulle give Dem Meddelelse om Medlemsantallet er tilstrækkeligt til, at Turen kan realiseres, og den eventuelle Udgift pr. Deltager, som vi gærne ønsker tilsendt inden 5. Juli, for at alt kan være i Orden til Festligheden, og tillige forlanges der Betaling for hver, selv om Vedkommende ikke møder.

Som man vil se, er der »Smæk for Skillingen«. Et bedre og fyldigere Program til den Pris kan vel næppe tænkes; og vi anbefaler indtrængende vore Kolleger til at deltage, der er sikkert ingen, der vil komme til at fortryde det.

Og man maa jo huske paa, at det ikke er det Par Timers behagelige Forløb, der er Hovedsagen for os, nej, det der for os og vore Organisationer er det vigtigste, er den Udvikling af Kollegialitetsfølelse og Standsbevidsthed, som et saadant Stævne kan og vil give Anledning til. Her samles Kolleger fra mange forskellige Byer, Mænd som maaske ellers aldrig vilde mødes, og faar Lejlighed til at udveksle Tanker og Meninger, faar Lejlighed til at lære hinandens Forhold og Stilling at kende, og derved danne sig et friere og klarere Syn paa Livet, end de maaske ellers vilde faa. Og denne Betragtning frister til at anbefale andre Foreninger at tage Silkeborgs Tanke op, og hver i sin Kreds søge arrangeret noget lignende, og den samme Betragtning vil bevirke, at vore Medlemmer vil kappes om at komme med til Støtte for Sagen og til Gavn og Glæde for sig selv.

Vn.

Engageringssagen.

Centralorganisationen søger Plads for nedennævnte og anmoder ærede ekstraordinære og ordinære Medlemmer om hurtigst at give Bestyrelsen Meddelelse om eventuelle ledige Pladser.

Pladser søges.

56) En Kolonial-Kommis, 21 Aar, oplært i København, søger Plads straks.
57) En Isenkræmmer-Kommis, 21 Aar, fuldstændig fortrolig med Kalkulation, Ekspedition og alm. Bogføring, søger Plads straks.
58) Som Bogholder eller Rejsende, speciel Kendskab til Kolonial og Kul, i Besiddelse af Salgsevne, søger en yngre Bogholder Plads straks eller senere. Fineste Referencer.
59) En Kolonial-Kommis, 24 Aar og militærfri, søger Plads straks.
60) En ung Kolonial-Kommis søger Plads snarest. Gode Anbefalinger haves. Billet mærket »Kolonial 60« bedes sendt til Underskrevne.

Vi vil være d'Hrr. Principaler, der har Pladser ledige, taknemlige for Meddelelse derom. Saadanne Meddelelser optages gratis i »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«.

Meddelelser bedes sendte til Axel Gundel, Forchhammersvej 26, St. København V.

Foreningsmeddelelser.

Aarhus.

Bestyrelsen har truffet Overenskomst med Værterne i Hotel »Kronprinsen« og »Trøjborghus« om Sommerlokaler, saaledes, at Medlemmerne kan samles hver Tirsdag Aften skiftevis det ene og det andet Sted, første Gang i »Trøjborghus« Tirsdag den 18de ds. Resten af Sommeren som følger:

»Trøjborghus«: $^{18}/_{6}$, $^{2}/_{7}$, $^{16}/_{7}$, $^{30}/_{7}$, $^{13}/_{8}$, $^{27}/_{8}$, $^{10}/_{9}$, $^{24}/_{9}$.

»Kronprinsen«: $^{25}/_{6}$, $^{9}/_{7}$, $^{23}/_{7}$, $^{6}/_{8}$, $^{20}/_{8}$, $^{3}/_{9}$, $^{17}/_{9}$.

Udflugten til Silkeborg (se foranstaaende Artikel) vil sandsynligvis finde Sted den 14. eller 21. Juli. Vi forvente en meget stor Tilslutning fra vore Medlemmer; en saa billig og interessant Tur vil det vare længe, inden vi faar Mage til. Anmeld hurtigst mulig Deres Tilslutning.

Saafremt et tilstrækkeligt Antal Medlemmer ønsker Sæsonkort til Hr. Cortsens Badeanstalt ved Riis Skov, kan samme erholdes til halv Pris: Herrer 2 Kr., Damer 2½ Kr., Børn det halve mod Forevisning af Medlemskort.

Indtegning modtages af Budet eller Kassereren snarest.

Husk Sygekassen!

Bornholm.

Efter den første noget trøstesløse Beretning fra Bornholm gør det godt at modtage glædeligere Efterretninger, som bære Præget af, at det nedsatte Udvalg har arbejdet med Energi og haft Held til at vinde Forstaaelse af Sagen.

Den 9de Maj afholdtes paa »Dannebrog« i Rønne den konstituerende Generalforsamling.

Bogholder Olsen aabnede Mødet og gennemgik i korte Træk Organisationens Nødvendighed, hvorefter Kommis Nyeborg valgtes til Dirigent.

Olsen gennemgik Forslag til Love, som efter nogen Diskussion vedtoges enstemmigt.

Til Bestyrelse valgtes:
Kommis Nyeborg, Rønne, Formand.
Bogholder Kyhn, Rønne, Kasserer.
Kommis A. Hansen, Rønne.
— C. A. O. Wenniche, Allinge.
— H. Hansen, Allinge.

Til Revisorer valgtes:
Kommis Sommer, Rønne.
— M. Albrechtsen, Allinge.

Til Suppleanter valgtes:
Boghandlermedhjælper Lützen-Colberg, Rønne.
Bogholder A. Petersen, Allinge.

Bogholder Olsen sluttede Generalforsamlingen med i varme Ord at tolke de bedste Ønsker for den nystiftede Forenings Fremtid og udbragte et kraftigt besvaret Leve for denne.

Kommis Nyeborg takkede Olsen for hans energiske Arbejde for Sagens Fremme, og bad Forsamlingen medgive ham de bedste Ønsker, naar han nu forlader Øen. (Bifald.)

Foreningen tæller nu 27 Medlemmer eller over Halvdelen af samtlige Medhjælpere derovre; altsaa en meget betydelig Fremgang.

Vi ønske vore bornholmske Kolleger hjærtelig Velkommen i vore Rækker. A. G.

Esbjerg.

Møde afholdes Torsdag den 27. ds. Kl. 9 Aften paa Østre Badeanstalt. Nærmere pr. Brevkort.

Som Næstformand er valgt Hr. Bogholder H. Hansen, D. F. D. S., i Stedet for Hr. Justesen, der er rejst til Udlandet.

København.

Til Medlemmerne af de københavnske Afdelinger!

Efter lange Forhandlinger er det lykkedes Agitationsudvalget at slutte Kontrakt med Etablissementet »Wodroffslund«, saaledes at Medlemmerne have gratis Adgang mod Forevisning af Medlemskort hver Mandag Aften fra 1. Juni. Vi haabe Medlemmerne ret flittigt vil benytte sig heraf, det gamle Etablissement fremtræder i Aar i en betydelig forbedret Skikkelse, og man vil sikkert ikke fortryde de Timer, man tilbringer der.

Afdelingernes Adresser:

Kontormedhjælpernes Organisation.
Formand: V. Hansen, Mysundegade 26, 4. Sal, V. Kasserer: H. Jensen, Kronprinsensvej 35, F.

Kolonialmedhjælpernes faglige Organisation.
Formand: K. Hintz, Oehlenslægergade 50, 1. Sal, V. Kasserer: H. Kr. Hansen, Olufsvej 6, 4. Sal, Ø.

Manufakturmedhjælpernes Organisation.
Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nicolajgade Nr. 7, 4. Sal, K. Kasserer: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. Sal, N.

Isenkram- & Galanterimedhjælpernes Organisation.
Formand: V. Henningsen, Nansensgade 25 B., 2. Sal, K. Kasserer: Fr. Gundel, Aabenraa 2, 2. Sal, K.

Ringkøbing.

Heller ikke her har man ligget paa den lade Side efter Hr. Hyllesteds og Justesens Agitation.

Den 29. April afholdtes konstituerende Generalforsamling, hvor der vedtoges Love for Foreningen samt valgtes Bestyrelse med Kommis Fr. Hansen som Formand og Kontorist E. Kjær som Kasserer.

Vi tvivle ikke om, at det vil lykkes Foreningen at vokse sig fast og ligesom i alle andre Byer blive til Gavn for de lokale Interessers Varetagelse.

De Kolleger, der endnu staar udenfor, vil sikkert vise sig i Besiddelse af saa megen Æresfølelse, at de indmelder sig i Foreningen og saaledes gør fælles Sag med de øvrige Medlemmer. Ringkøbing var vanskelig at faa med; maatte det vise sig endnu vanskeligere at falde tilbage igen. A. G.

Udlandet!

Meddelelser vedrørende Organisationsbevægelsen indenfor vort Fag i Udlandet bedes tilsendt Medlem af Forretningsudvalget: Redaktør V. Hansen, Mysundegade Nr. 26, 4. Sal, København V.

Foreign Trade-Union- and business-papers to be exchanged for »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« (Danish Shop & Office-Assistants Review) are hereby requested to addres same to: V. Hansen, Copenhagen V., Mysundegade Nr. 26, 4. S.

Ausländische Fach- & Handels-Zeitungen werden hierdurch ersucht Tausch-Exemplare gegen »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« (Dänische Handels- und Komptoirgehülfen-Zeitung) an: V. Hansen, Kopenhagen V., Mysundegade Nr. 26, 4. S., zu senden.

Betal Kontingentet ved første Opkrævning.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør: Vald. Pedersen, Aarhus.
Chr. Andersens Bogtrykkeri, Aarhus.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.

Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.

Nr. 13. 1. Juli 1901. 1. Aarg.

Vore ledende Mænd.

Med dette Nummer er »D. H. & K. M. T.« traadt ind i en ny Fase af sin forhaabentlig lange Levetid, idet *Bladet for første Gang udgaar fra København og med ny Redaktion.*

Redaktørposten er og vil stedse blive et af de vigtigste og mest udsatte Hverv indenfor Centralorganisationen.

Bladet skal jo ikke alene være et almindeligt Talerør Medlemmerne imellem, det har langt vigtigere Opgaver, først og fremmest den, gennem grundig behandlede Spørgsmaal fremførte i velskrevne Artikler, at fængsle Medlemmernes Interesse for den Stand, de tilhører, og Organisationen, som skal føre den frem til et højere socialt og økonomisk Niveau, samt i det store Hele virke anspændende — opdragende. Derfor har det umiskendelig Betydning at stifte nærmere Bekendtskab med den Mand, dette Ansvar nu hviler paa; men vi skulde dog — for ikke at foregribe den naturlige Rækkefølge — først præsentere den hidtidige Redaktør

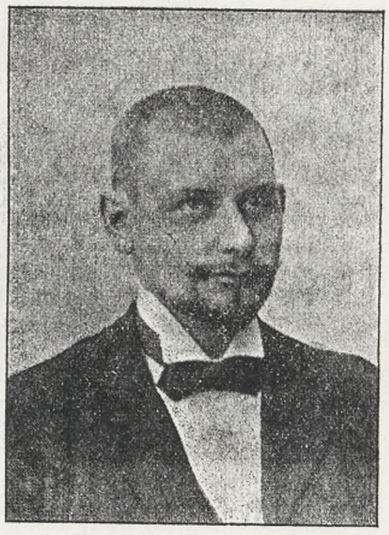

VALD. PETERSEN.

Vald. Pedersen, Aarhus.

V. P. er mest af alt ægte Jyde.

Født den 23de Oktober 1872 kom han nogle Aar efter til Aarhus, hvor han med en ganske kort Afbrydelse har opholdt sig siden.

I Otteaarsalderen blev han sat i Aarhus nordre Byskole, men opnaaede senere Friplads i Aarhus private Realskole og tog herfra i 1888 Præliminærexamen med Udmærkelse.

Efter Konfirmationen tilbragte han et halvt Aars Tid hos en Onkel, der var Kolonialhandler, men gik herfra til Kontorfaget; først hos Jærnstøberfirmaet Caroe & Leth, derefter hos Otto Mønsted, hvor han forblev i omtrent 8 Aar, da Militærtjenesten paakaldte hans Assistance.

Fra Maj 1897 har V. P. været ansat i Korn- og Foderstofkompagniet, vel nok Landets største Forretning i sin Art, og nyder her almindelig Anerkendelse for at være en dygtig og paalidelig Medarbejder.

Allerede i en tidlig Alder beskæftigede V. P. sig med Tanken om en Organisation af Handels- og Kontormedhjælpere; men først i 1899 lykkedes det ham at realisere sin Plan ved Dannelsen af »Foreningen af Handels- og Kontormedhjælpere for Aarhus og Omegn«. Det var dog kun en Del af hans Plan, idet denne gik ud paa at danne Foreninger i alle jyske Byer for sluttelig at samle disse i en Centralforening. V. P. havde det Held baade i Aarhus og flere andre navnlig nordligere Byer at finde dygtige og interesserede Kolleger, og med disses Bistand førtes nu den ene nye Forening frem efter den anden.

Foraaret 1900 bragte det første Vendepunkt i de jyske Foreningers Historie.

Vor nuværende Forretningsfører befandt sig paa Agitationsrejse med »de 6 Punkter« i Posen, og V. P. ansaa dette for i høj Grad ulykkebringende for Organisationstanken, saaledes som han opfattede den.

Vi ved alle hvorledes denne vor første puniske Krig endte, nemlig med en Anerkendelse af »de 6 Punkter«s Berettigelse, hvorved der skabtes et fastere og absolut venskabeligt Forhold til Broderorganisationen i København.

VILH. HANSEN.

Hen paa Sommeren indsaa V. P. det nødvendige i at faa dannet den jyske Centralforening, men nu rejste der sig fra flere Sider Røster om Dannelse af en saadan, omfattende hele Landet.

Sine Standpunkter tro søgte V. P. at dæmme saa meget op som muligt, men da han indsaa, at en jysk Centralforening ikke havde store Livsbetingelser, slog han resolut om og gjorde sit til, at vor nuværende Centralorganisation fik en saadan Form, at den kunde tilfredsstille alle Parter.

V. P. har vist sig at sidde inde med betydelige Evner som Foreningsmand, baade som Organisator og Agitator, og hele hans Færden som saadan bærer Præget af en Forsigtighed, der er en solid Borgen for at foretage Skridt, der efter hans Meninger maatte virke skadelige for vor Sag.

Delegeretmødet valgte ham til Redaktør af »D. H. & K. M. T.«, men han følte sig aldrig ret tilpas i denne Stilling, og da derfor Vanskelighederne ved at have Redaktionen i Aarhus stadig viste sig hindrende for Frembringelsen af et godt Blad, nedlagde han sit Mandat i fuld Overbevisning om derved at tjene den Sag bedst, hvilken han betragter som en Livsopgave at føre frem til noget godt og stort.

Som Menneske er V. P. let skildret.

Mere rettænkende Kollega, mere brav Kammerat og en Mand mere hæderlig i Anvendelsen af sine Vaaben skal man søge længe om.

Vilh. Hansen.

V. H. saa første Gang Dagens Lys i Odense, og en Del af hans Barneaar henrandt paa Fyn, indtil han i 1888 kom til Hovedstaden for at fortsætte sin Skoleundervisning, der ved en frederiksbergsk Realskole resulterede i Præliminærexamen.

Siden da har han uafbrudt været beskæftiget i det store Verdensfirma Siemens & Halske, hvor han paa Grund af sine Evner og Pligttroskab i Løbet af forholdsvis faa Aar har skabt sig en god Stilling.

Passer det for unge Mennesker i Almindelighed, at de lever et Liv for Nuet og bryder dem fejl om alt, hvad der fængsler

det mere modne Menneskes Interesser, da danner Hansen her en glædelig Undtagelse. Efter at have overværet en Række interessante og med stor Veltalenhed holdte Foredrag drejende sig om Socialpolitik og Socialøkonomi, grebes han af en stærk Trang til at gaa dybere tilbunds i vor Tids brændende Samfundsspørgsmaal, og med hans medfødte Begavelse og klare Opfattelsesevne faldt det ham let. Endnu kun 21 Aar, da Skriveren heraf stiftede Bekendtskab med ham, var han allerede en Mand med en rodfæstet Livsanskuelse. Tidlig i sin Udvikling kom han ogsaa tidlig til at tage Del i alvorligt Foreningsliv, og har saaledes været Formand for og særdeles aktivt Medlem af flere Foreninger; han var saaledes en trænet Taler og Debatør, da »De danske Handelsmedhjælperes Forbund« foretog sine første ret famlende Forsøg.

Det var derfor en Mand vi havde Brug for; men Læselysten stod ham endnu i Blodet, saa der gik et Aar, inden han traadte ind i Forbundets Bestyrelse. Men han blev da ogsaa straks spændt godt for, og navnlig fik han Lejlighed til som Redaktør af »Merkur« at yde Forbundet værdifuld Støtte, ligesom han høstede Erfaringer, der nu kommer nærværende Blad tilgode.

Ogsaa i Agitationen var Hansen en ubestridelig Kraft. Sjældnere optraadte han som Indleder over de principielle Spørgsmaal; men naar Gundel var færdig med sin strængt saglige Behandling heraf, og der var Dødvande i Salen, da var det V. H., der ved sin flammende, æggende Agitationsmaade satte Liv i Gemytterne.

Det behøves kun at nævnes, at han sammen med Gundel var Sjælen i det ret omfattende Arbejde ved Reorganisationen i Sommeren 99.

August 1900 blev han Formand for Kontormedhjælpernes Organisation, som under hans Ægide stadig er gaaet fremad.

Det var med Sorg V. H. til Nytaar opgav sin Redaktørvirksomhed; thi han følte, at det var her hans virkelige Plads indenfor Organisationen laa. Det er forbundet med store Vanskeligheder at finde Mænd, som fuldt ud forbinder Skribenten med Organisatoren og Agitatoren; det vil som Regel komme til at halte til den ene eller den anden Side.

Glædeligt for ham og for os, at vi da atter har ham dér, hvor hans rige Evner kan gøre bedst Fyldest for vor fælles Sag.

Nemlig som Agitator.

Agitator, naar det gælder om at ruske en Forsamling op til Liv og Forstaaelse af det, der forhandles — Agitator, naar det gælder om gennem skrevne Ord at forme et Sprog, som enhver forstaar og rives med af.

Rundt om stilles der Forventninger til den nye Redaktør; hans tidligere Virksomhed som saadan og hans øvrige Arbejde for vor Organisation udvisker enhver Tvivl om, at de vil blive skuffet.

Navnlig maa det haabes, at V. H. med sikker og fast Haand vil forstaa at træde op mod de Tendenser, som ad Krogveje og under falsk Flag søger at hæmme Organisationens naturlige Udvikling. *A. G.*

● ● ●

Pladsledighedsforsikringen!

Lige fra Centralorganisationens Oprettelse har mange Medlemmer længselsfuldt spejdet efter Gennemførelsen af et af vore Programpunkter, og mange ere vel i Tidens Løb blevne mismodige, fordi de ikke hurtigt nok saa Reformkravene ført ud i Livet.

Men det er nu en Gang saadan, at enhver Ting fordrer sin Udvikling og maa modnes, før den er i Stand til at udfylde sin Bestemmelse i Samfundsmaskineriet, og dette gælder selvfølgelig i nøjeste Forstand for Centralorganisationen, der staar som et Led i vor Tids største Kulturbevægelse.

Takket være en god Portion misforstaaet Standsfølelse og en ligesaa stor Portion Ligegyldighed blandt Handels- og Kontormedhjælperne kan det, hvis vi skal følge en klog Taktik, ikke nytte endnu at arbejde rationelt paa Kærnepunkterne i vort Program. Vi maa gaa rolig og besindig til Værks og paa Vejen hen mod Maalet tage alle de Fordele i vort Eje, som Sammenslutningen hjemler Betingelser for at skabe.

En af disse er Understøttelse under Ledighed.

Det har alle Dage været et stort Savn, at en Pladsledighedsforsikring, bygget paa et sundt og solidt Fundament, ikke har existeret.

Indenfor vor Stand er det jo saadan, at vi ikke, naar endelig Ledighed indtræffer, kan nøjes med at gaa 8 eller 14 Dage; det er som Regel lange Maaneder, det drejer sig om, og ved fuldstændig Mangel paa Subsistensmidler bliver Udsigten til aldrig at komme til at tilhøre Standen igen ikke saa forfærdelig fjærn.

Dette véd vi Alle, det er kun Tosser, der gaar rundt og mener, at den fuldt ud dygtige Medhjælper, den, der virkelig »vil Noget«, aldrig behøver at savne Emploi.

Ret beset er den Medhjælper, der véd, hvad han vil og hvad han duer til, netop i Kraft af sin Selvstændighedsfølelse, maaske mere udsat for Ledighed end den, der føler sin Lidenhed og derfor stundom finder sig i Alt, hvad der maatte blive ham budt.

Men Et er sikkert, at Alle, baade de storbegavede Aander, de middelmaadige og de helt smaatskaarne — Alle bære de dyb Respekt for Ledighed — de frygter den — —

Under visse Forhold er denne Frygt unaturlig.

Hvor en Medhjælper arbejder for en tarvelig Løn med lang Arbejdstid og under andre daarlige Forhold, dér er det absolut naturligt, at han skal føle Frygt for, at han ikke i værste Fald skulde kunne opnaa et Engagement igen af en Smule bedre Beskaffenhed.

Derfor er vort Krav om en Pladsledighedsforsikring saa fuldendt paa sin Plads, og derfor vil denne Sag nu blive taget op til snarlig Løsning.

Den seneste Tid har bragt forøgede Krav paa dette Spørgsmaals Fremme.

Fra et enkelt Fag — fra enkelte Landsdele lyder vore Principalers Raab om at knuse vor Organisation i sin Fødsel, og Midlet dertil skal være systematisk Udsmidning og Boycotting af vore Medlemmer. Det var vel næppe mere end vi kunde vente; men vi er nu én Gang ikke længere de forskræmte lydige Nikkedukker, der agter at lade os foreskrive, hvilke Foreninger vi maa være Medlemmer af og hvilke ikke. I enhver nogenlunde intellektuelt udviklet Medhjælper er der bleven Plads for en vis Frihedstrang, og han vil fordre den ham i Grundloven hjemlede Organisationsret respekteret.

Principalerne spekulerer i Medhjælpernes Frygt for Ledighed. Godt, lad os da kaste denne Frygt bort, saa der ikke længere kan spekuleres deri.

Lad os indenfor vor Organisation oprette en Institution, der er i Stand til at give en rigelig Understøttelse til Enhver, der bliver ledig, naar ikke egen grov Uagtsomhed er Skylden; den vil i første Række være af uvurderlig Betydning i vor Kamp for at bevare Organisationsretten, ligesom den kan blive en vigtig medvirkende Faktor til Forbedring af Forholdene i vor Stand. Realisationen frembyder sine Vanskeligheder, endda ikke saa smaa, men heller ikke uoverstigelige, hvis alle Medlemmer som én har den fulde Forstaaelse af Sagens Rækkevidde og støtter den af alle Kræfter.

Det Arbejde, der i Øjeblikket ligger for, er at indsamle det statistiske Materiale, der nødvendigvis maa danne Grundlaget for Forsikringen, og det gælder om, at dette bliver saa nøjagtigt som muligt, for at Præmierne kan blive ansat lavest muligt.

I Løbet af nogle Dage vil der over hele Landet blive udsendt flere Tusinde Skemaer med nogle faa Spørgsmaal til Besvarelse. Spørgsmaalene er saare simple og meget lette at besvare; men dog kan det ikke tidt nok indprænte, at den absolut omhyggeligste Besvarelse er en ubetinget Nødvendighed.

Vore Medlemmer faar her en Opgave, hvor de kan vise, hvor stærkt vort Sammenhold er; thi det er nemlig ikke nok, at disse udfylde Skemaerne, nej, enhver Medhjælper, lige fra den bedst stillede til den aller daarligst stillede maa her være med. De stiller Fordringer til den Ledelse, de har valgt. Vel, det har De Ret til, men De maa da ogsaa anerkende Ledelsens Ret til at stille Fordringer til Dem i en Sag som denne, hvor den Enkeltes Medvirken er Betingelsen for et godt Resultat til Gavn for hele Standen.

Løsenet for den kommende Maaned er da dette: Skaf de udsendte Skemaer nøjagtigt udfyldt, baade af Prokuristen med de 5000 Kr.s Gage, af Lageristen med 500 Kr., af kvindelige Medhjælpere, af alle Kolleger overhovedet, fra Hovedstaden til den mindste Flække. Brug Cyklen flittigt om Aftenen og om Søndagen ud til Landsbyen og Nabolaget, hvor endnu ingen Afdeling er oprettet.

Skaf os den nødvendige Klarhed over Handels- og Kontormedhjælperens økonomiske Stilling og udbred Kjendskabet til vor Organisation og dens store humane Formaal. *A. G.*

Udlandets Fagpresse om Centralorganisationen.

Centralorganisationens Dannelse vakte Opsigt ikke alene mellem de hjemlige Kolleger, men langt udenfor deres Kreds, og flere af vore Broderorganer i Udlandet bragte Meddelelse desangaaende med Velkomsthilsen til den unge Organisation som et Led i Handels- og Kontormedhjælperbevægelsen Verden over. Og vor Bevægelses Fremgang følges bestandig med Interesse af vore Broderorganisationer i Udlandet.

Det ansete store tyske Tidsskrift „*Kaufmännische Reform*", der udgives af „*Verband Deutscher Handlungsgehülfen*" indeholdt fornylig (i Nr. 19 af 9. Maj) i en Artikel betitlet „Rundskue i Udlandet" en Omtale af Handels- og Kontormedhjælperbevægelsen i Schweiz og Danmark, hvoraf vi i det efterfølgende skulle bringe et Udtog i Oversættelse. Artiklens Forfatter er den fremragende commercielle Skribent Hr. *I. Wilh. Schramm*, Darmstadt, der er en skattet Medarbejder ved flere af de store udenlandske Tidsskrifter og Handelsjournaler. Hr. *Schramm*, der for Tiden arbejder paa et Værk om Handels- og Kontormedhjælpernes sociale Stilling i de forskellige Lande, henvendte sig sidste Efteraar til vort Hovedkontor, for at indhente Oplysninger angaaende Forholdene i Danmark; det overdroges til Centralorganisationens Sekretær („D. H. og K. M. T."s nuværende Redaktør) at besvare de stillede Spørgsmaal og derefter er der bestandig ført Korrespondance mellem Hr. Schramm og os angaaende udenlandske og danske Fagspørgsmaal.*)

Efter at have omtalt den Adsplittelse, der desværre hersker i den tyske Handels- og Kontormedhjælperbevægelse, skriver Forfatteren:

„Det usalige Smaastatsvæsen i tidligere Tid finder et Spejlbillede i Splittelsen i den tyske Handelsmedhjælperbevægelse i vore Dage. To smaa Stater ved Tysklands Grænser, paa hvilke vi ofte have set ned med smilende Ringagt, frembyde i denne Retning et langt mere glædeligt Billede — Schweitz og Danmark".

Forfatteren giver derefter en Fremstilling af Organisationsbevægelsen i Schweitz og skriver dernæst følgende om vor Organisation (de uvæsentlige Forvekslinger, der ere indløbne i det første Afsnit, behøve vi ikke at berøre):

„I Danmark havde Kollegerne indtil for kort Tid siden to forskellige Forbund med 2 Fagblade, nemlig „Vort Blad", Organ for Foreningerne af Handels- og Kontormedhjælpere i Jylland, der udkom i Aarhus, og det i København udgivne Blad „Merkur", Organ for C. af d. H. og Km. Nu har sidstnævnte Organisation, d. v. s. „*Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger*" med Hovedsæde i København draget den anden Forening over til sig paa en venskabelig Maade. Som et ydre Tegn paa den fuldbragte Enighed udkommer „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende" siden 1. Januar d. A. to Gange maanedlig i Stedet for de to andre Tidsskrifter".

Efter nærmere at have omtalt vor Organisations Formaal og vort Program skriver Forfatteren:

„Organisationen gør stærke Fremskridt med dette Program ved Hjælp af en livlig Agitation og tæller for Tiden ca. 2200 Medlemmer, medens det samlede Antal af danske Handelsmedhjælpere anslaas til 16,000. Den 24de September f. A. var der 14 Afdelinger, d. 1. April d. A. findes der allerede 29 og naar disse Linier fejre deres Opstandelse ved Hjælp af Trykkersværten vil der antagelig være kommen 6 eller 8 til.

Faren for Oprettelse af særlige Brancheforeninger (saaledes som de, der desværre findes i Tyskland for Materialister, Boghandlere, „Fabriksfunktionærer", Bankfunktionærer o. s. v.) bliver modvirket i København ved Oprettelsen af Fagafdelinger. Indtil nu ere saadanne oprettede for Kontormedhjælperne, Kolonialmedhjælperne, Manufakturmedhjælperne, Isenkram- og Galanterimedhjælperne. Med Hensyn til Nr. 5 af Program-Fordringerne og den overordentlig stærke Tilvækst af den kvindelige Arbejdskraft er dennes Inddragen under Organisationen en Nødvendighed, som ikke kan forbigaas. Hidtil har imidlertid de i denne Retning gjorte Anstrengelser ikke haft særlig store Resultater. Bedre Udsigter syntes der allerede at være til Stede for Indførelse af tidligere Lukning og yderligere Indskrænkning af det ved Lov af 1. April 1891 begrænsede Søndagsarbejde. Faglige Voldgiftsretter ligesom de tyske kendes ikke i Danmark, i hvert Fald mangler det lovlige Grundlag. Faktisk blev der imidlertid efter Kæmpelockouten i 1899 oprettet en Voldgiftsret af de kæmpende Arbejdsgiver- og Arbejder-Forbund og denne har faaet Statsmagtens Anerkendelse og Ret til at fremføre Vidner som en ordentlig Ret. Denne Institution, der dannes af Delegerede fra de sideordnede Organisationer, staar dog kun aaben for Medlemmerne af de centraliserede (samvirkende) Fagforbund, til hvilket den her omtalte Medhjælperorganisation ikke hører. „D. H. og K. T." bragte indtil 15. April under den staaende Rubrik „Engageringssagen" 53 Pladssøgere og 54 Tilbud især *fra* henholdsvis *for* Detailkommisser. De øvrige Programpunkter tilhører foreløbig Fremtiden.

Den danske Medhjælperforening er, især ved den Iver, der udfoldes af en med særlig socialpolitisk Forstaaelse begavet Hr. *V. Hansen*, blevet en Mønsterorganisation for mange andre Lande. Man erindre, at der overfor den ca. 2000 Medlemmer stærke *National Association of Grocers Assistants* i London staar 125 Gange saa mange ikke organiserede Medhjælpere indenfor *Branchen*. medens det danske Forbund omfatter *ottende Delen* af alle Kolleger i Landet".

Det vil være overflødigt at gøre opmærksom paa, at Organisationsbevægelsen nu har et saadant Omfang, at dens stærke Fremskridt ikke kan tilskrives en enkelt eller enkelte Kolleger, men en Stab af offervillige Standsfæller, der overalt i Landet udfolder et energisk Arbejde for Udbredelsen af Organisationens kulturbærende Ide; men derimod er det Værd at lægge Mærke til den Omtale, som „Kaufmännische Reform" giver vor Organisation, naar man erindrer, at dette Tidsskrift er et af de betydeligste Medhjælperorganer i Verden og udgives af et af de gamle tyske Forbund, der hidtil plejede at spørge om Principalernes Mening, før de fremsatte deres Krav, og som søgte at overføre den overlevede „gyldne" Haandværksperiodes patriarkalske Forhold paa det moderne Handelsliv.

De anerkendende Udtalelser om vor Organisation og den Indrømmelse, at Organisationen af de kvindelige Medhjælpere er en Nødvendighed, som man ikke kan forbigaa, viser den nye Strømning, der gør sig gældende i den tyske Handels- og Kontormedhjælperbevægelse; man vejrer en ny Kurs, der fører bort fra de forældede Principer henimod den moderne Fagbevægelses Taktik. Tysklands „5te Juni", den ærværdige „58er" i Hamburg har begyndt at feje det gamle Principal-Oligarki bort, der bestandig har siddet ved Magten, „Leipziger Verband" kaster sig med større Iver over gennemgribende Socialreformer for Medhjælperne og „Deutschnationaler Verband" bruger i sin Presse stærke Ord om Principalernes Intolerance og Modstand mod de faglige Fordringer og Truslen om Boycotting faar Vægt, naar man erindrer, at denne Organisation tæller 40,—50,000 Medlemmer.

Paa en Tid, hvor danske Købmænd kaster fornyet Glands over Danmarks Handelsflag paa fjærne Have, betegner en af de første Medarbejdere ved den udenlandske Fagpresse vor Organisation som en Mønsterorganisation for Kollegerne i andre Lande. Mærk Eder det, I Tusinder af Standsfæller, der endnu staar udenfor vor Organisation hildede i en misforstaaet Standsopfattelses falske Forudsætninger, blindede af Indifferents og bristende Forstaaelse af Tidens store Spørgsmaal! Fylk eder om de faglige Reformers Banner, der hæves højt af eders egen Stands Organisation og som viser Vejen — den eneste Vej — fremad mod et større Maal af gunstigere Livsvilkaar for Standens Medlemmer.

*) Hr. Schramm har for nogen Tid siden sendt os en Originalartikel angaaende tyske Forhold. Artiklen vil fremkomme i Oversættelse i et af de første Numre.

Fra Udlandet

Udenlandske Fagblade. Redaktionen har, for at være løbende underrettet om Organisationsbevægelsen i Udlandet, udsendt Skrivelser til forskellige Medhjælperorganer, der udgives af vore udenlandske Broderorganisationer, med Anmodning om at tilsende os Bytteexemplarer mod „D. H. K. M. T.". Skønt det danske Sprog kun er lidet kendt i Udlandet have dog de fleste Redaktioner udtalt Ønske om at modtage vort Blad. Hidtil have vi modtaget følgende Fagblade:

Tyske.

„*Deutsche Handels Wacht*" og „*Handlungsgehülfen-Blatt*" (Hamburg), „*Kaufmännische Rundschau*", „*Der Bureau Angestellte*" og „*Mittheilungen für weibliche Angestellte*" (Berlin), „*Kaufmänniche Reform*" og „*Die Post reisender Kaufleute Deutschlands*" (Leipzig).

Østrigske:

Tysk-czekisk: „*Organ der Handels-Angestellten und verbandte Branchen*" (Prag) og Tysk „*Der Alpenländische Handelsangestellte*" (Graz).

Engelsk:

„*Shop Assistant*", Cardiff, (Organ for Nat. Amalg. Union of Shop-Assistant Warehousemen and Clerks).

Schweizisk (Tysk), Fransk, Italiensk:
„Schweizerisches Kaufmännisches Centralblatt" (Zürich).

Belgisk (Fransk):
„Unitas" Anvers. (Organ for Cercle de Employés de Bureaux Belge).

Handels- og Kontormedhjælper-Kongresser. I Paaskedagene afholdt vor engelske Broderorganisation *„The National Amalgamated Union af Shop Assistants, Warehousemen and Clerks"* sit 10de aarlige Delegeretmøde i London. 10,000 engelske Kolleger vare repræsenterede paa dette Møde, hvori Generalsekretæren for den internationale Føderation af Handels- og Kontormedhjælpere M. Brüggemann, Gent, deltog. Paa samme Tid afholdt *„Deutschnationaler Handlungsgehilfen-Verband"* sin aarlige Kongres (den 6te tyske Handelsmedhjælperdag) i Mannheim, hvor 405 tyske Byer vare repræsenterede. Organisationen tæller over 40,000 Medlemmer.

Til begge Kongresser sendte Centralorganisationen telegrafiske Hilsener og modtog Genhilsen saavel fra London som Mannheim. Vi skulle senere komme tilbage til Forhandlingerne paa disse Kongresser.

● ● ●

Bekendtgørelse

fra Indenrigsministeriet om Rejseunderstøttelser for unge Handelsmænd.

Paa Forespørgsel hos Indenrigsministeriet have vi modtaget følgende Oplysninger:

Ved Finansloven for indeværende Finansaar er der bevilget et Beløb af 10,000 Kr. til Rejseunderstøttelser for unge Handelsmænd til Erhvervelse af Kundskaber og Forbindelser saavel i Europa som særlig paa oversøiske Pladser.

Som Regel maa Ansøgerne have sikret sig Plads eller i ethvert Fald have grundet Udsigt til at opnaa en saadan ved Ankomsten til Bestemmelsesstedet.

Andragender om saadan Understøttelse, der stiles til Indenrigsministeriet og indgives inden *1ste August d. A.*, maa indeholde fyldige Oplysninger om Andragerens Alder, Uddannelse og Kundskaber — *navnlig Sprogkundskaber* — om han har besøgt nogen Handelsskole, og da hvilken, samt om hans tidligere og nuværende Engagementsforhold, alt ledsaget af de fornødne Attester og Anbefalinger. Andragere, der ere bosatte i Købstæder, hvor der findes en Handelsforening, maa derhos vedlægge en Erklæring over Andragendet fra den lokale Handelsforening.

Endelig maa det opgives, hvor stort et Understøttelsesbeløb Andrageren anser for nødvendigt til sit Formaal.

Endvidere kunne vi meddele, at det er af den største Betydning at have saa mange formaaende Mænds Anbefaling som muligt. Der er intet særligt Skema at udfylde, men Andragendet bør skrives paa et helt Ark Bikubepapir.

Eventuelle Ansøgere kunne forøvrigt henvende sig til Forretningsføreren angaaende yderligere Oplysninger, hvis de ikke maatte finde ovenstaaende fyldestgørende.

● ● ●

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Kjøbenhavn og Omegn.

De kjøbenhavnske Afdelinger have i Sommermaanederne fælles Lokaler paa „Wodrofflund". Mødeaften: *Mandag* den 1. Juli afholdes ingen Sammenkomst, men derimod Fredag d. 5te Juli.

Samme Aften have Medlemmerne gratis Adgang til Haveu mod Forevisning af Medlemskort.

Efter Overenskomst med Direktøren for Zoologisk Have kunne Medlemmerne ved snarest at henvende sig til Hovedkontoret faa Abonnementskort til Haven for kun 2 Kr., gældende indtil 1. Mai 1902. Samme Pris gælder for Abonnementskort til Medlemmernes Paarørende.

Kolonialmedhjælpernes faglige Organisation. *Søndag den 7de Juli, Kl. 12¾ pr.: Besøg paa Bryggeriet „Ny Carlsberg".* Medlemmer af de andre Afdelinger kunne deltage. Medlemskort forevises. *Deltagerne beværtes med Bryggeriets udmærkede Produkt.* Formand: *K. Hintz*, Øhlenschlægersgade 50, 1. V. Kasserer: *H. Kr. Hansen*, Olufsvej 6, 4. Ø.

Øerne.

Svendborg. Afdelingen havde arrangeret et offentligt Møde Søndag den 28. April. Tilslutningen var paa Grund af det prægtige Foraarsvejr kun ringe, idet kun ca. 30 Kolleger havde givet Møde i „Sangforeningen"s Sal. Formanden, Hr. *Fr. Stein*, bød Velkommen, hvorefter Hr. *Vilh. Hansen*, Kjøbenhavn, holdt et med stor Opmærksomhed fulgt Foredrag om Centralorganisationens Maal samt omtalte den fjendtlige Holdning, som en Del af de fyenske Principaler indtager overfor vor Bevægelse. Taleren paaviste, at disse ved en saadan Optræden skød over Maalet. — Formanden udtalte sig i Tilslutning til Indlederen og bragte denne Forsamlingens Tak for Foredraget.

Odense. Afdelingen afholdt Torsdag d. 30. Maj et vellykket af ca. 200 Kolleger besøgt Møde i Industripalæet. Hr. *Vilh. Hansen*, Kjøbenhavn, talte under stærkt Bifald om Organisationens Betydning. Referat følger i næste Numer.

Næstved. Afdelingens Formand, Hr. *Chr. Johannesen*, meddeler os, at Medlemmerne med Damer d. 5te Juni arrangerede et „Kurvegilde" efter gammel sjællandsk Skik. Hver Dame medtager en Madkurv til sig selv og sin Herre, og Kl. 1 startede man pr. Vogn fra „Industrihotellet". Turen gik over Glumsø, Næsbyholm til Fiskehuset, hvorfra man efter en lille Svingom retournerede til Næstved. Der herskede en ypperlig kollegial Stemning paa hele Turen.

Vi lade Næstved-Kollegernes gode Idé med „Kurvegildet" gaa videre til vore Afdelinger i andre Egne af Landet.

Jylland.

Aarhus. Alm. Møder afholdes i *„Trøjborghus"* Tirsdagene den 2. og 16. Juli; i *„Kronprindsen"* Tirsdagene den 9. og 23. Juli. Mød talrigt og *tag Kolleger med*, saavel kvindelige som mandlige.

Tegn Dem til *Silkeborgturen senest* den 5. ds. Budet vil præsentere Dem Listen.

Et nyt Kursus i *Stenografi* er lige paabegyndt. Enkelte nye Deltagere kunne optages ved Henvendelse til Formanden.

Kricketklubben har nu 20 Medlemmer og slider vældig i det.

Til Silkeborg! *Det midtjyske Handels- og Kontormedhjælper-Stævne* afholdes i *Silkeborg d. 14.* eller *21. Juli.* Kollegerne fra Aarhus, Skanderborg, Veile, Horsens, Viborg, Silkeborg og Herning deltager. Sejltour til Himmelbjærget. Procession med Musikkorps gennem Silkeborg. — Glimrende Program. *Vel mødt i Silkeborg, midtjyske Kolleger!*

Betal Kontingentet ved første Opkrævning!

BREVKASSE

Da Kassererne for Afdelingerne: *Præstø, Rønne, Skanderborg, Skive, Svendborg, Thisted, Veile* og *Viborg* ikke have indsendt de til Bladets Distribution nødvendige Anmeldelseslister over Afdelingernes Medlemmer til Trods for gentagende Paamindelser (i „D. H. og K. M.-T." Nr. 11 og 12 og i Cirkulære Nr. 31) anmodes Medlemmerne af nævnte Afdelinger om at henvende sig til Formanden eller Kassereren for disse Afdelinger, forsaavidt de ikke modtager Bladet gennem Postvæsenet.

Iøvrigt anmodes Afdelingskassererne om nøje at følge de af Expeditionen fastsatte Regler for Bladets Distribution, *da Eks. imodsat Fald ikke paatager sig noget Ansvar for Bladets Forsendelse.*

Afdelinger, der maatte ønske *Ekstranumre* af Bladet til Agitation o. Lign., anmodes om at meddele *Forretningsføreren* det Antal, der ønskes tilsendt af hvert Numer. *Prisen pr. Nr. noteres Afdelingerne med 3 Øre.*

Olsen, Rønne: Deres Artikel „Handelsstanden og Landmændenes kooperative Foreninger» maa paa Grund af Pladsmangel udskydes til næste Numer.

Udenlandske Fag- og Handelsblade, der ønske at indsende Byttexemplarer til „Dansk Handels- og Kontormedhj.-Tidende», anmodes om at sende disse til Redaktør *V. Hansen*, Mysundegade 26, 4. Kjøbenhavn V.

Foreign Trade-Union- and business-papers to be exchanged for „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende" (Danish Shop & Office-Assistants Review) are hereby requested to addres same to Editor *V. Hansen, Copenhagen V*, Mysundegade 26, 4. S.

Ausländische Fach- & Handels-Zeitungen werden hierdurch ersucht Tausch-Exemplare gegen „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende" (Dänische Handels- und Komptoirgehülfen-Zeitung) an Redakteur *V. Hansen, Copenhagen V*, Mysundegade 26, 4. S., zu senden.

Des journaux étrangers de metier ou de commerce qui désirent échanger des exemplaires avec «Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende" (Le Journal des employers danois de commerce et des bureaux) sont priés de vouloir bien envoyer les exemplaires à M. le rédacteur en chef *V. Hansen*, Copenhague V, Mysundegade 26, 4 V.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
Forchhammersvej 26, St.
København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Nr. 14. 15. Juli 1901. 1. Aarg.

Engageringsbureauet aabner.

Paa Hovedbestyrelsesmødet stillede jeg Forslag om at lade denne Sag ligge foreløbig, fordi jeg frygtede at splitte mine Kræfter, som jeg var mig bevidst vilde blive haardt spændt for ved Planlæggelsen af Pladsledighedsforsikringen, der kræver Anspændelse af alle Evner og den fulde Arbejdskraft.

Da Sagen imidlertid fra den tidligere Arne, Aarhus, blev lagt i mine Hænder, fattede jeg større Interesse for den end jeg maa tilstaa at have haft før, og jeg har da ogsaa fundet Tid til at sætte mig ind i dette Spørgsmaal, saaledes, at jeg allerede i Dag kan erklære Centralorganisationens Engageringsbureau for aabnet.

Dette maa dog ikke misforstaas. Naar man under andre Forhold taler om et Foretagende, der aabnes, saa forbindes som Regel dermed Bevidstheden om, at det paagældende Foretagende har forskaffet sig et passende Varelager. Ikke saaledes her, hvor Varelageret er analogt med ledige Pladser. De skal først nu tilvejebringes, men derom senere.

Før jeg foretog mig noget, henvendte jeg mig til Lederen af det nu aabnede »Kjøbenhavns kommunale Arbejdsanvisningskontor«, i Haab om her at kunne høste nogle Erfaringer. Dette skuffedes. Denne Institution faar næppe i en overskuelig Fremtid nogen Betydning for os, det var Lederens Mening, og det er ogsaa min nu, efter at jeg er sat ind i Kontorets Formaal og Arbejdsmethode.

Hos farmaceutisk Medhjælperforening var Resultatet lige saa magert. Engageringen ledes her fortrinsvis paa Grundlag af det personlige Kendskab, Formanden har til de pladssøgende og til de ledige Pladsers Beskaffenhed. Dette lader sig gøre med Farmaceuternes lille Flok, men ikke med vore Tusinder. Det er en Selvfølge, at jeg ikke har søgt at drage nogen Lære af de to for vor Stand alt bestaaende Bureauer, dels fordi disse have vist ikke at kunne magte Opgaven, dels fordi vort Bureau naturnødvendig bliver deres Konkurrent.

Jeg var saaledes henvist til at planlægge Bureauets Virksomhed paa den Maade, som min egen Fornuft og Erfaring dikterede mig, og det er derfor nødvendigt, at betragte dette første Skridt i denne Sag som et Forsøg, hvor den kommende Tids Arbejde, med de Erfaringer den frembringer, maa være den virksomste Faktor, der medvirker til at naa Idealet. — Men det bør siges, at dette er langt borte; thi Engageringssagen er meget vanskeligere at føre ind i et for alle Parter tilfredsstillende Spor, end de fleste tænker sig. Et kort Uddrag af de Principper, jeg formener Bureauet skal ledes efter, var maaske ikke af Vejen.

Det gælder først og fremmest om, at enhver Principal, der søger Bureauets Assistance, faar netop den Medhjælper, han har Brug for, den Medhjælper, der besidder netop de Kvalifikationer, der fordres; thi heri ligger en ganske væsentlig Betingelse for, at Lønnings- og Arbejdsforhold kan bedres.

En særlig Opgave skal det være gennem Bureauet at højne Lønnen ved ikke at anvise Pladser, hvor der bydes under en vis Minimalgage. Vort Maal er jo en Minimumsløn af 100 Kr. mdl., men det maa jo staa os klart, at dette ikke naaes for det første. Endnu den Dag i Dag har vi ikke saa faa Medhjælpere med 40 Kr. mdl. paa egen Station og mange paa 45 og 50 Kr.; Minimumslønnen vil saaledes sikkert rettest kunne lægges paa 70 Kr., hvor ikke særlige Forhold nødvendiggør en Afvigelse.

Saavidt muligt skal man søge at faa Principalerne til at afskaffe det for alle Parter uheldige Kost- og Logisystem.

Det skal være en Opgave at belyse den enkelte Ansøgers Dueligheds- og Hæderlighedsforhold saa nøjagtigt det lader sig gøre, men man skal ikke udspionere hele hans Fortid, og navnlig ikke forbybe sig formeget i eller lægge til Grund for Bedømmelsen af ham de forskelligartede Forhold, der har affødt, at han har forladt sin Plads. Her spiller nemlig Principalens og stundom ogsaa hans Hustrus Optræden en saa betydelig Rolle, at det som oftest vil være et fuldstændig forfejlet Billede af den Paagældendes Karakter, man kommer i Besiddelse af.

Anbefalingssystemet virker demoraliserende baade paa Principal og Medhjælper; det bør derfor i videst mulige Udstrækning undgaas.

Endeligt er det givet, at Bureauet, med Hensyn til de Pladser det anviser, skaffer sig fyldig og paalidelig Underretning om disses Beskaffenhed. Summa summarum: Engageringsbureauet faar tre Hovedopgaver:

1) at skaffe Principalerne dygtige Medhjælpere
2) ved at anvise Medhjælperne de ledige Pladser, samt
3) med alle Midler søge at forbedre Forholdene paa disse.

Det er den rent theoretiske Side af Sagen, og jeg tror ikke, at jeg forsøgsmæssigt set har fejlet saa grumme meget her.

Men nu Praksis?

Ja, med Hensyn hertil kan jeg ganske rolig slaa fast, at Opgavens heldige Løsning staar og falder med den Støtte, hvert enkelt Medlem yder mig i Ledelsen af Bureauet.

Den hidtidige Leder af Engageringen, Hr. *Robert Petersen,* anker i Nr. 12 af »D. H. og K. M. T.« over, at han stedse har mødt Sløjhed og Ligegyldighed, og han har fuldkommen Ret, naar han skriver, at hvis dette Forhold ikke ændres, da faar Engageringssagen ikke den Betydning, den fortjener.

Det er nødvendigt, at der altid er et vist Forhold mellem ledige Pladser og Pladssøgende, og det er jo givet, at jeg ikke kan være à jour med, naar en Plads bliver ledig i Odense eller Langaa, derfor bør enhver gøre det til en staaende Pligt, saasnart han erfarer, at en Plads er ledig eller ny Medhjælper skal antages, da uopholdelig at bringe mig til Kundskab derom. Jeg vil da sætte mig i Forbindelse med vedkommende Principal for at indhente Oplysninger om Pladsens Beskaffenhed og erhverve Tilladelse til at besætte den eller rettere anvise den.

Det er en Selvfølge, at Bureuaet arbejder uden Vederlag, hverken af Principaler eller Medhjælpere.

For Pladssøgende bliver Gangen i Maskineriet denne: Saasnart en Medhjælper har sagt sin Plads op eller faaet sin Opsigelse, maa han eller hun henvende sig til den respektive Afdelings Formand, af hvem der udleveres en Legitimationsblanket samt et Skema indeholdende de allernødvendigste Spørgsmaal, dels om egne Forhold, dels om Forholdene i den fratraadte Plads. Naturligvis kan Medhjælperne ogsaa benytte Bureauets Assistance i Tilfælde, hvor de ikke ønske at opsige deres Plads, før de har Udsigt til en anden.

Omtalte Spørgsmaal maa besvares fyldigt og aldeles nøjagtigt og samtidig med Legitimationen tilsendes mig.

Gennemføres denne Methode aldeles konsekvent, da er der Mulighed for, at Bureauet stadig kan være i Besiddelse af et Antal ledige Pladser, der staar i rimeligt Forhold til Antallet af Pladssøgende, og der skabes derved større Betingelser for, at Bureauet kan blive det, det skal være: »en Faktor i Engageringsforholdene indenfor Handelsstanden«.

Længe har der været spurgt om, hvornaar vort Engageringsbureau kunne ventes at se Dagens Lys. Nu er det der.

Benyt det da flittigt og støt det kraftigt.

Axel Gundel.

Lock'-out-Tendenser paa Fyn.

»En yngre Kommis, kendt med Material- og Delikatesseforretning, kan faa Plads paa Fyn til 1. Novbr. Medlemmer af Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælpere antages ikke«.
(»Berlingske Tidende« d. 10. Juli 1901).

Kort før Redaktionens Slutning læser vi ovenstaaende i det officielle Blad. Vi skulde ikke have skænket det særlig Opmærksomhed, forsaavidt vi ikke havde velbegrundet Formodning om, at det staar i direkte Forbindelse med den Aktion, som de fynske Principalforeninger søger at rette mod vor Organisation. Vi have ikke tidligere omtalt disse reaktionære Bestræbelser, der gaar ud paa intet mindre end at knuse vor Organisation ved Boykotting af vore Medlemmer, skønt vi — til Underretning for d'Hrr. — selvfølgelig ere velunderrettede om alt, hvad der fra Handelsforeningernes Side er foretaget denne Sag vedrørende, lige siden Planen udklækkedes for nogle Maaneder siden og endelig for nogle Dage siden debatteredes — uden definitivt Resultat — for lukkede Døre ved Handelsmødet i Kerteminde. Vi ere à jour med, at Principalforeningerne driver en hemmelig Agitation mod os overalt paa Fyn, men vi ved ogsaa, at dette Muldvarpearbejde ingenlunde finder Tilslutning hos den mere besindige og oplyste Købmandsstand. Vi forvente, at den sidstnævnte Retning, der repræsenterer Tolerancen og Fornuften, sejrer over de snæversynede Folk, der i overmodig Magtbrynde vil træde Medhjælpernes grundlovmæssige Ret under Fødder ved et saa revolutionært Skridt som en brutal Udsmidning.

Vi vil ikke Kamp for Kampens Skyld, men saafremt de fynske Principaler forulempe vore Medlemmer eller der fra Handelsforeningernes Side paabegyndes en Udsmidning under en eller anden Form, skulle vi ikke vige tilbage for at benytte ethvert til vor Raadighed værende Middel for til det yderste at forsvare vor Organisationsret, og det kunde da være, at denne Kamp fik en Rækkevidde, som de myndige Principaler ikke aner, og at vi tvinges til at benytte Forsvarsmidler, der kan blive i høj Grad generende for dem.

Vore Medlemmer paa Fyn og overalt opfordres til øjeblikkelig at meddele de respektive Afdelinger eller Hovedkontoret, saafremt der fra deres Principals Side udøves Tvang paa dem til at udtræde af Centralorganisationens Afdelinger.

Ingen ærekær og selvstændig tænkende Kollega bør reflektere paa ovenstaaende Pladstilbud, og intet Medlem bør nu forlade sin Plads i Organisationens Rækker, men derimod af al Kraft søge at forcere vor Bevægelse; thi da vil den Tid ikke være fjærn, da kun Centralorganisationens Medlemmer antages, og det vil da erkendes at være til Gavn for Principal som Medhjælper, at der findes en stærk Medhjælperorganisation, der kan optræde forhandlende med vore Principalers Foreninger.

• • •

10,000 Kroner.

Ud af Statens Millionregnskab, hvor der strøs ud med Penge baade til Per og Povl, der har man flottet sig med at bevillige 10,000 Kr. til unge Handelsmænds Uddannelse i Udlandet, navnlig paa oversøiske Pladser.

10,000 Kr. til en Stand paa 18,000 Medlemmer eller godt 50 Øre pr. Mand. Naturligvis er det en latterlig lille Sum og absolut ikke bedre end intet, men fornøjeligt kunde det dog være at vide, hvem der i det Hele taget er kommet paa den Tanke, fremmed som den synes for Udviklingen herhjemme.

At der — som altid ved Almisser — hefter adskillige Betingelser og Vilkaar for Opnaaelsen af dette store Gode, er jo en saa selvfølgelig Ting, at ingen i Verden mere undrer sig derover.

De Vilkaar, der hefter ved de 10,000, er imidlertid af en saadan Beskaffenhed, at det gaar som det sædvanlig ogsaa gaar ellers, nemlig saaledes, at kun Velhaverne, de Ikke-Trængende, rende af med Fordelene.

Man tænke sig, at der forlanges, at den Søgende skal have sikret sig en Plads i Udlandet for at komme i Betragtning, — det vil jo i Virkeligheden kun sige saa meget som, at Grosserersønnerne med „Forbindelserne" sikre sig en Volontørplads i Udlandet og faa Rejsepengene af Staten —, men de har jo ogsaa lettest ved at skaffe sig baade Forholds- og Sædelighedsattester og Fanden og hans Oldemo'r, baade fra Degn og Klokker — alt, hvad der fordres for at bevise, at man har været „artig" og saaledes er værdig til en karrig Gave.

Men lad dem have den — det, som saa meget andet —; vi andre — vi har ét af to at gjøre, enten lade fem være lige — lade de, der er godtroende, søge og søge, og os andre være passive. Eller vi kan sætte det i System, oversvømme Indenrigsministeriet med Ansøgninger, baade fra mandlige og kvindelige Handels- og Kontormedhjælpere hele Landet over, vise at der er Trang og Begær efter Rejseunderstøttelser, med eller uden Plads — og saa forøvrigt arbejde paa at forbedre vore Kaar, saaledes at Staten kan beholde sine Tusinder til Agrarerne og de andre privilegerede Fattiglemmer, hvis Virksomhed er mere „bærende" for den danske Nation.

• • •

Fra Udlandet

Tyske Forhold.

(Skrevet til „D. H. & K. M. T." af *J. Wilh. Schramm*, Darmstadt.)

Ligesom det tyske Riges geografiske Udseende i Aaret 1900 synes mere afrundet og konsolideret, sammenlignet med dets Form ved Seklets Begyndelse, saaledes er der foregaaet vældige Fremskridt paa alle Omraader. Ud af det forvirrede Sammensurium af forskelligartede økonomiske, handels- og socialpolitiske Forhold er der ved Nødvendighedens Trang skabt en vis Enhed paa mange Omraader. Til de allerede ved Grundlæggelsen af det nye tyske Rige oprettede fælles Institutioner (Rigspost, Rigsbank, Handelslovbog) har de sidste Aar bragt den nye borgerlige Lovbog saavelsom den for hele Rigsomraadet gældende Omændring af de gamle Retsforskrifter (Handelslovbog, Næringslov o. f.).

Og dog maatte man omgaas ret samvittighedsløst med Sandheden, forsaavidt man vilde betegne det tyske Rige som et i kulturel Henseende afsluttet Hele. Ligesom Omraaderne for de øvre-, midt- og neder- (eller plat-) tyske Mundarter tydelig adskille sig fra hverandre og endnu skarpere den polske Dialekts Arnested i Østen, der fremtræder som bestemt Hele, saaledes afvige ogsaa de forskellige Egne stærkt fra hverandre i Retning af økonomisk Udvikling. Ja, disse Forskelligheder i den økonomiske Udvikling ere mere udprægede end alle Skranker som Landsgrændser, historisk Overlevering eller dialektiske Forskelligheder i Omgangssproget formaa at opretholde. Saaledes adskilles. for at anføre et Eksempel, det plattysk talende Rheinland fra den en lignende Dialekt talende Provins Pommern eller det ligeledes prøjsiske, men ikke desto mindre paa et lavere slavisk Kulturtrin staaende Posen, ved en ulige dybere Kløft end fra de den i økonomisk Henseende nærstaaende Baden, Würtemberg eller Bayern, selv om ogsaa Beboerne i disse Stater fremhæve deres Stammeejendommeligheder overfor Prøjsen.

I „Østelbien", d. v. s. det nordlige og østlige Tyskland, forsaavidt dette ikke falder i Elbens Flodomraade, befinder Industrien sig endnu paa et kummerligt Begyndelsestrin. Her forekommer der endnu Lønninger paa 1 Mk. daglig og derunder for en voksen mandlig Daglejer, medens f. Eks. en ikke faglært („unskilled") Daglejer i Berlin maa betales med omtrent 3 Mk., i Hovedstæderne med 3—4 Mk. I „Østelbien" modtager Merkur-Sønnerne 20—30 Mk. maanedlig i rede Penge med „fri Station". Der klages ofte over Beskaffenheden af sidstnævnte. Jo længere man kommer mod Syd og Vest, desto mindre træffer man „fri Station" (Kost og Bolig i Chefens Hus), som Bestanddel af Lønningen. I Midt-Tyskland, saaledes Brandenburg, Provinsen og Kongeriget Sachsen, saavel som de smaa thüringske Stater, hvor Livsopholdet ganske vist koster noget mere, bliver der allerede betalt adskilligt bedre. Efter 5—6 Aars Virksomhed opnaar en ung Mand 80—100 Mk. maanedlig i Midt-Tyskland, i Syd, Nord og Nordvest 10—20 Mk. mere. Hvem, der vil opnaa 250 Mk. om Maaneden, maa imidlertid være meget dygtig og i Besiddelse af fremragende Kundskaber (Branche, Sprog, Disposition). Men selv om man har saadanne, kan man vanskelig opnaa over 400 Mk., hvad der maaske lykkes for Tre af Hundrede. Den i Kontorerne i stedse

større Antal indtrængende kvindelige Arbejdskraft faar omtrent Halvdelen indtil to Trediedele af den Løn, der betales til mandlige Medhjælpere. De beskæftiges sædvanlig med Stenografering og Maskinskrivning.

Arbejdstiden var tidligere næsten uendelig for de plagede Detailkommis'er, hvad der blev bekendt i vide Kredse ved de Undersøgelser, der foretoges af Rigskommissionen for Arbejderstatistik. I Østen, hvor Behandling og Betaling var slettest, maatte Expedienterne være paa deres Post fra Kl. 5 om Morgenen indtil Kl. 10, ja endog Kl. 11 eller endnu længere om Aftenen (med en lille Middagspause). Det var derfor intet Under, at Mennesker af denne Kategori kun sjælden erklæredes for duelige til Militærtjeneste, medens Halssygdomme, Svindsot og Krampaare — paa Grund af, at de bestandig maatte staa, hørte til de almindelige Fremtoninger. I Syd-Tyskland blev tidligere Butikerne, med Undtagelse af Levnedsmiddelbranchen, lukkede mellem Kl. 7 og 9 Aften og aabnede mellem Kl. 7 og 8 om Morgenen. Ikke aabne Forretninger (Ikke-Boutiksforretninger) findes der kun delvis mere end 9—12 Timers Arbejdstid, naar Travlheden er stor f. Ex. i Søstædernes Speditionshuse kort før Dampskibenes Afgang.

Søndagshvile-Loven har imidlertid været en stor Velgjerning. Den tillader, som bekjendt, kun i Nødstilfælde ti Timers eller fem Timers Arbejde og indrømmer Lokaløvrighederne Ret til yderligere Indskrænkning.

Saaledes er den tilladte Arbejdstid om Søndagen for Medhjælperne i En gros-Forretninger for Størstedelen begrændset til 2 Timer, i enkelteByer næsten helt forbudt. I Frankfurt am Main er man naaet længst frem, idet der er bestemt ved „Ortsstatut", at samtlige Medhjælpere have fuldkommen fri mindst hveranden Søndag.

Kampen for „8te Lukningen" fik det Resultat, at Butikslukningen lovlig fastsattes for hele Riget til Kl. 9 henholdsvis Lørdag Kl. 10 (naturligvis med saa og saa mange Undtagelser). Ved Majoritetsbeslutning mellem Forretningsindehaverne paa en Plads kan der ogsaa bestemmes en tidligere Tid til Lukning.

Dette er i store Træk de tyske Handelsmedhjælperes nuværende Stilling. Angaaende Bevægelsen blandt dem og de forskellige Foreningers Fremgangsmaade nærmere i en senere Afhandling.

Italien. I Rom have Kolonialmedhjælperne i et Antal af 800 erklæret Strejke. Deres Hovedfordring er almindelig Søndagshvile.

Østrig. Kampen for Indførelse af fuldstændig Søndagshvile har i den sidste Tid givet Anledning til en Række Demonstrationer af Kollegerne overalt i Østrig. Efter et Massemøde der afholdtes i Brünn den 17. Juni og hvor der vedtoges en energisk Opfordring til Statholderen angaaende Søndagsarbejdets Afskaffelse, drog Mødets Deltagere til Statholderens Residens, hvor der forefaldt forskellige Demonstrationer. Da Vagten vilde adsplitte Mængden kom det til Kamp; der foretoges 5 Arrestationer.

● ● ●

Statistiken.

Til at være os behjælpelig med Indsamling af statistisk Materiale mangle vi en solid Kollega i følgende Byer:

Sjælland.

Helsinger.	Frederiksværk.	Frederikssund.
Roskilde.	Holbæk.	Kallundborg.
Nykøbing	Ringsted.	Slagelse.
Korsør.	Skelskør.	Vordingborg.
Fakse.	St. Hedinge.	

Fyen.

Kerteminde.	Bogense.	Middelfart.
Assens.		

Jylland.

Fredericia.	Kolding.	Ribe.
Grenaa.	Æbeltoft.	Mariager.
Sæby.		

De øvrige Øer.

Stubbekøbing.	Stege.	Rudkøbing
Marstal.	Ærøeskøbing.	Maribo.
Sakskøbing.	Nakskov.	Rødby.
Nysted.		

Medlemmerne bedes om at gaa denne Liste meget nøjagtig igennem og uopholdelig meddele mig Adressen paa de Kolleger De maatte kende paa disse Pladser.

Adresser paa Kolleger ved Landstationer modtages ogsaa med Tak. For Københavns Vedkommende er det nødvendigt, at saa mange som muligt tager Del i Arbejdet. Kolleger, som ville paatage sig at indsamle Materialet i et bestemt Distrikt eller en bestemt Gade, bedes melde sig til Foreningens Formand.

Navnlig opfordres ethvert Medlem til at drage Omsorg for, at de faar Skemaet besvaret af alle de Kolleger, de arbejde sammen med.

Har vi alle stadig Sagens store Betydning for Øje, vil ogsaa et godt Resultat kunne opnaas.

A. G.

● ● ●

Handelsstanden og Landmændenes cooperative Foreninger.

I „Dansk Handels- og Kontormedhjælpertidende"s Nr. 11 findes følgende Passus under Referatet af Mødet i Esbjerg:

„Dirigenten, Hr. Hyllested, rettede en Tak til Foredragsholderen, idet han fastslog, at Andelstanken for den unge ubemidlede Handelsmand betød en Vej til „selvstændig Virken, som ellers var ham spærret — — —."

Skulde dette mon være et Udtryk for hele Standens Følelser? — — eller mon det ikke snarere skyldes en Lokal-Taknemmelighed, der finder sin Forklaring i, at Esbjerg By skylder Andelstanken sin Tilblivelse.

Jeg skal af Hensyn til Pladsen ikke komme nærmere ind paa Forholdene ved de cooperative Forretninger, da disse vist vil være de fleste bekendt. Naar man vil se hen til, at Mejerierne, til Skade for sig selv, har kastet al handelskyndig Assistance over Bord, og endvidere hvorledes Brugsforeningerne har erstattet denne med „Husmænd, der regner og skriver godt", saa vil det vist staa klart for Enhver, at her er ikke Noget for den unge osv. at gøre. Her er ingen Vej til selvstændig Virken.

Vi har ingen Ret til at kritisere Andelstanken; men lad os dog paa den anden Side heller ikke rose den, naar den ikke fortjener det.

Vi, de cooperative Forretningers Medhjælpere, maa nedlægge en bestemt Protest mod, at Hr. Hyllesteds Udtalelser opfattes som gældende for hele Standen. Jeg tror, at det store Flertal af Foreningens Medlemmer vil slutte sig dertil.

Rønne, den 12. Juni 1901.

Johannes Olsen.

Pladsen tillader os ikke her at komme nærmere ind paa Hr. Olsens „Protest", der skyldes en Misforstaaelse af Hr. Hyllesteds Udtalelser, men forvente vi, at Hr. H. i næste Numer vil belyse disse gennem et Indlæg i Sagen.

Red.

● ● ●

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Forretningsføreren har truffet Arrangement med Zoologisk Have, saaledes at Medlemmer med Hustru og Børn kan løse Aarskort à 2 Kr. pro persona. Kortet gælder til enhver Tid indtil 1. Maj 1902. Vi anbefaler paa det varmeste Medlemmerne at gøre Brug af dette billige Tilbud. Zoologisk Have er en af de skønneste Pletter, København ejer; der er altid noget, der ved hvert enkelt Besøg fængsler Opmærksomheden, og dertil kommer et ganske fortrinligt Orkester, der musikerer hver Dag fra 6—10. Navnlig Ejere af Cykler og Motorvogne bør straks købe et Kort.

Ved velvillig Imødekommenhed fra Hr. Museumsinspektør Broch kan Selskaber uanset Antallet faa Adgang til Rosenborg Slot for 35 Øre pro persona.

Med Hensyn hertil som ogsaa med Hensyn til Kort til Zoologisk Have maa Henvendelse ske til Forretningsføreren.

Badebilletter til Engelbrechts Badeanstalt, Strandvejen, kan hos Afdelingsformændene og Kassererne erholdes med 40 pCt. Rabat.

De københavnske Afdelinger have fælles Lokaler paa „Wodrofflund". Mødeaften: Mandag. Gratis Adgang til Haven mod Forevisning af Medlemskort.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: V. Hansen, Mysundegade 26. 4. V. Kasserer: H. Jensen, Kronprinsensvej 35 F.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nikolaigade 7, 4. K. Kasserer: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. N.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: V. Henningsen. Nansensgade 25 B, 2. K. Kasserer: Fr. Gundel, Aabenraa 2, 2. K.

Fællesbestyrelsesmøde afholdtes d. 8de Juli paa „Wodrofflund". Agitationsudvalgets Formand, Hr. Redaktør *V. Hansen*, aabnede Mødet.

Hr. *H. P. Hansen jun.* dirigerede. *Forretningsføreren* holdt et instruktivt Foredrag om Pladsledighedsforsikringens Virkemaade og forelagde en af V. Hansen foreslaaet Plan til Indsamling af Statistik i Hovedstaden. Vedtoges efter nogen Debat. Det vedtoges endvidere at arrangere en Fællesudflugt til Jægerspris. Forskellige Smaasager drøftedes.

Sommerudflugt.

Da mange Medlemmer har yttret Ønske om, at der blev foranstaltet en Sommerudflugt, behandlede de københavnske Bestyrelser dette Emne paa sit Møde den 8de ds., hvor Forslaget blev vedtaget.

Arrangementet blev lagt i Forretningsførerens Hænder og han indbyder nu til en Tur til Frederikssund—Jægerspris den 4de August. Afgang fra Hovedbanen Kl. 10^{25} (enhver maa selv sørge for Billet som koster 90 Øre), Frokost eventuelt medbragt i Jærnbanehotellets Have. Kl. 1 stiger man i Vognene og kører til Jægerspris, hvor Slottet og de omliggendn Naturskønheder beses. Kl. 6 Middag paa Jærnbanehotellet, derefter Dans til Togets Afgang Kl. 10. Køretur og Besøg paa Slottet Kr. 1,25. Middag, varm Ret, Smør, Ost, Snaps og Øl 1,50.

Tegning er bindende og foregaar hos d'Hrr. Afdelingsformænd og Kasserere, den slutter bestemt den 31. Juli.

Fynsk Handels- og Kontormedhjælper-Stævne. Søndag d. 21. Juli arrangerer de fyenske Afdelinger en Udflugt til Brahetrolleborg i Sydfyn. Vi opfordre samtlige organiserede Kolleger paa Fyen til at deltage i dette første fyenske H.-K.M.-Stævne, der afholdes i en af den skønne Øs mest henrivende Egne, nemlig ved det gamle, historisk berømte Herresæde Brahetrolleborg, der tidligere var Cistercienserkloster og hvis gamle Klosterkirke med Thorvaldsens Døbefond endnu er bevaret. Medlemmerne af de fynske Afdelinger vil sikkert benytte Lejligheden til at tilbringe nogle Timer sammen, og Sammenkomsten, hvis Betydning forøges derved, at Afdelingernes Tillidsmænd afholder Fællesmøde, vil selvfølgelig blive præget af den bedste kollegiale Stemning.

Program: Kl. $1^1/_2$ mødes Deltagerne ved Korinth Station; Kl. 2 Kaffe i Korinths smukke Krohave. Kl. $2^1/_2$—$3^1/_2$: Besøg paa Brahetrolleborg Slot, i Haven og de smukke Omgivelser. Kl. $3^3/_4$—$4^1/_2$: Fællesbestyrelsesmøde for de fyenske Afdelinger.

Kl. $4^1/_2$: Deltagerne fotograferes. Kl. 5—$6^1/_4$: Foredrag af Hr. Redaktør Vilh. Hansen, Kjøbenhavn, samt af Repræsentanter for Odense, Svendborg og Faaborg. Kl. $6^1/_2$—8: Fællesspisning (koldt Bord med varm Ret). Kl. 8—9: Foredrag af Hr. Redaktør Vilh. Hansen om Handels- og Kontormedhjælperbevægelsen i Udlandet. Kl. $9.^{58}$ Hjemrejse.

Dette udmærkede og righoldige Program bør samle alle vore fyenske Medlemmer ved Brahetrolleborg. — Agitér derfor kraftigt for Tilslutning.

Øerne.

Odense. Som tidligere meddelt afholdtes der Torsdag d. 30. Maj et vellykket af ca. 200 Kolleger besøgt Møde i Industripalæets lille Sal. Afdelingens Formand Hr. *A. G. Elmquist* aabnede Mødet og valgtes til Ordstyrer, hvorefter Hr. Redakter *V. Hansen* i et udmærket Foredrag grundigt gendrev de Angreb, som „Fyns Stiftt." endnu samme Aften rettede mod Centralorganisationen og som særlig gik ud paa at føre „Bevis" for, at denne var „socialistisk". Efter at have draget Paralleler mellem Centralorganisationen og den gamle odensianske Medhjælperforening („Afd. B"), der ledet under principale Auspicier fanatisk bekæmper vor Afdeling, paaviste Indlederen udførligt, at kun Centralorganisationen evnede at gennemføre de faglige Krav. Foredraget hilstes med stærkt Bifald.

I den efterfølgende langvarige og skarpe Debat deltog fra Afdelingens Side *Formanden* samt d'Hrr. *Simmelhag* og *Zach. Jørgensen*, fra Afdeling B's Side deltog især Formanden Hr. Forretningsfører, Løjtnant *Dethmer* (der særlig var imod, at Medhjælperne fik højere Løn!).

„Afdeling B"'s Forkæmpere viste sig iøvrigt i Besiddelse af et saadant Lavmaal af social Dannelse og et Overmaal af Spidsborgerlighed, at man ikke skulde tro sligt muligt indenfor den „oplyste" Handels- og Kontormedhjælper-Stand i Danmarks tredje største By. Det var selvfølgelig en let Sag for Indlederen med overlegen Saglighed at gendrive det Nonsens, der fremførtes mod vor Organisation, og da Taleren i sin korte, men fyndige Slutningsreplik opfordrede Kollegerne i Odense til at staa Side om Side med Kollegerne Landet over, brød Forsamlingen ud i stormende Bifald. Odensebladene — selv „Fyns Stiftt." — bragte Dagen efter udførligt og sympatetisk Referat af Foredraget.

Efter Mødet samledes en Del af Deltagerne til Fællesspisning, her herskede der den bedste kollegiale Stemning, og man sluttede ikke af, før Redaktør Hansen henad Morgenstunden atter rejste til København.

Torsdag d. 4. Juli talte Hr. Redaktør *V. Hansen* atter for Medlemmerne efter Indbydelse fra Afdelingen.

Emnet var: De fynske Handelsforeningers Stilling til Centralorganisationen.

Jylland.

Aarhus. Cricketklubben oprettedes paa et Diskussionsmøde, som Afdelingen afholdt for nylig. Det nedsatte Udvalg arbejdede saa ihærdigt, at det reglementerede Antal Medlemmer — 22 — snart var tegnet. Den 16. Juni kunde Udvalget melde klar og Spillet begyndte. Ved Klubbens Generalforsamling d. 27. Juni valgtes til Formand Hr. Kontorist *Einar Juust*, til Kasserer Hr. Bogholder *A. Lorentzen*. Klubben døbtes det træffende Navn „Go on"!

Klubbens Ledelse meddeler os, at den i September er parat til en Match med lignende Sportsklubber, der maatte blive startet indenfor vore Afdelinger. — Altsaa: Go on!

Varde. Punkt 13 paa Hovedbestyrelsesmødets Dagsorden gav et Stød i vor Afdeling. Det oplystes snart, at de skete Uregelmæssigheder ene og alene skyldtes Foreningens daværende Formand *A. Christensen*. Ved den af Hovedbestyrelsen betingede Generalforsamling var Medlem af Forretningsudvalget, Hr. *Hyllested*, Esbjerg, til Stede. Formanden havde fundet det raadeligst at udeblive (Sic! Red.). Til Formand valgtes Hr. Fuldmægtig *Gylling-Nielsen*, Næstformand Hr. Kommis *M. Møller*, Kasserer Hr. Bogholder *C. Guldager*, Sekretær Hr. Kommis *J. Johansen*, endvidere d'Hrr. *H. P. Nielsen* og *C. A. Bülow*. Den nye Formand garanterede Hr. Hyllested Restancernes Berigtigelse og Forholdets øvrige Ordning. Samarbejde mellem Esbjerg og Varde vedtoges.

Den 18de Juni Diskussionsmøde i Hotel „Dania" med Foredrag af Hr. *Hyllested*. Emne: Handelsaand og Forretningsmænd. Det interessante Foredrag efterfulgtes af en livlig Debat, der først sluttede over Midnat. Flere Esbjerg-Kolleger deltog. Et Møde i Esbjerg d. 27. Juni overværedes af en halv Snes Varde-Kolleger. Gælden til Hovedkassen er nu fuldt afviklet og vor Afdeling gaar sikkert en lys Fremtid imøde.

Gylling-Nielsen, Formand.

Varde Foreningens Mellemværende med Centralorganisationen er nu bragt i fuldstændig Orden. Den nu afsatte Formand, Bogholder Christensen, Traadspinderiet, der var Skyld i hele Misèren, har dog ikke nægtet sig endnu at fremvise et Bevis paa sin daarlige Karakter, idet han har afleveret Bøgerne i den fuldstændigste Uorden.

Iøvrigt har Foreningen nu faaet en dygtig og energisk Formand i Hr. Fuldmægtig Gylling-Nielsen, der nærer det bedste Haab for Foreningens Fremtid.

A. G.

Frivillige Bidrag!

Esbjerg.

Overskud fra en Afskedsfest Kr. 6,25. L. Chr. Laursen, Ousbjerg pr. Kolding Kr. 2,00.

Den sorte Tavle.

Vi beklage at maatte ofre Papir og Trykkersværte for at gengive Navnene paa nogle „Herrer", der ikke have betalt deres Gæld til vor Organisation og derfor ere slettede som Medlemmer:

Manufakturmedhj. Organisation, København:

A. von Aller, Thorupsgade 4. I.
E. Eriksen, Jens Juelsgade 16. II.
A. Voss, Larslejstræde 13. II.
A. Nielsen, Sølvgade 94.

Kolonialmedhj.s faglige Organisation, København:

Philip Franck, Østervoldgade 14, II.

Viborg:

H. Bøggild, Adr.: Jacob Skaarup,
Lund, Adr.: L. H. Schram.

Vi anmode vore Kolleger om at erindre disse Navne.

BREVKASSE.

Å. Hyllested, Esbjerg. Indlæg i „Andelstanken" udbedes til næste Numer.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
Forchhammersvej 26, St.
København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Nr. 15. **1. August 1901.** **1. Aarg.**

Andelssagen.

Om selve Sagen har der jo i og for sig været skrevet nok, man kan være Ven eller Modstander af den, bortdisputere lader den sig imidlertid ikke.

Tilbage bliver saa min Paastand om, at Andelstanken for den unge ubemidlede Handelsmand betyder en Vej til selvstændig Virken, som ellers er ham spærret — hvorvidt denne Paastand skal staa for Standens eller min private Regning. Nogen Lokaltaknemlighed kan der ikke være Tale om, alene fordi Esbjerg skylder sin Tilblivelse den statsanlagte Havn, som jo ikke er noget Andelsforetagende.

Jeg skal gerne imødekomme Opinionen og lade min Slutningsreplik staa for egen Regning; jeg har saa meget mere Grund dertil, som min Erfaring af Standen er, at denne altid stiller sig kontrær Tidens Udvikling og egne Interesser, — hvorfor skulde den saa ikke gøre det ogsaa i omhandlede Tilfælde.

Samtidig med, at jeg altsaa lader Udtalelsen staa for egen Regning, maa jeg saa meget desmere understrege og fremhæve den absolute Sandhed i min Paastand.

Naar der som Argument mod Andelstanken fremføres, at Mejerierne udelukke al handelskyndig Assistance, eller at Brugsforeningerne erstatter en saadan med »Husmænd, der regner og skriver godt«, saa kunde der være Anledning til at undersøge, hvor Skylden egentlig ligger til disse Forhold, — rent bortset fra naturligvis, at en Husmand, der virkelig kan regne og skrive godt, jo er langt at foretrække for en saakaldt handlekyndig Mand, der ikke er stiv i disse Ting, og vi maa huske, at saa længe vi ikke har r e n s e t vort Fag, men tillader, at enhver Træskomand eller Underofficer straks optræder som »handelskyndige«, saalænge vil Grænserne ikke kunne drages skarpt for vor Stand, og det bliver et Spørgsmaal, om vi ikke til Slut akceptere Husmanden med den gode Haandskrift og Regnekundskaberne som saadan.

For Argumentets Skyld maa jeg imidlertid foreløbig lade det staa fast, at Andelsforetagender som Regel gaa udenom Handelsstanden, men hvorfor?

Andelstanken har mødt megen Modstand fra Købmænd og lignende, hvor deres Foretagender optraadte konkurrerende mod disse. Modstanden var saa meget mere energisk, som det jo ofte gjaldt selvstændige Købmænds Eksistens, og forsaavidt har Modstanden jo været baade berettiget og forstaaelig, — men begge disse Prædikater savner en Modstand mod denne Bevægelse, rejst af den u b e m i d l e d e H a n d e l s s t a n d, vi gaa her som i mangfoldige andre Forhold blindt vore Principalers Ærinde, i Stedet for at lukke Øjnene op, sé hvor vore Interesser ligge og røgte disse frem for noget andet.

Naar det er uomstridt, at Andelstanken har formaaet ikke alene at hæve Kvaliteten af en Vare, — NB., hvor det har vist sig, at Privatmanden stod magtesløs, — men ogsaa i ganske betydelig Grad forhøje Kvantiteten, saa ligger deri, at der er saa meget desto mere af den bedre Vare at handle med end før, eller med andre Ord, der kræves saa mange des flere Hænder til at omsætte denne Vare, hvilket igen vil sige, at der bliver mere og mere Brug for Handels- og Kontormedhjælpere efterhaanden som Varens Mængde stiger.

Og naar de ledende Stillinger indenfor Kooperationismens Foretagender kun undtagelsesvis indtages af hvad vi kalder »handelskyndige« Mænd, saa ligger det jo i den Modstand, Købmandsstanden selv har rejst mod denne Bevægelse, og hvortil vi have sluttet os aldeles kritikløst og derved stillet ogsaa os selv udenfor, i Stedet for at have Øjnene aabne for de ledende og selvstændige Stillinger denne Bevægelser aabner os Muligheden for at kunne indtage, en Mulighed, de fleste af os er udelukkede fra, naar det gælder at starte en Forretning for egne Midler, og som vi nu godvilligt overlader Husmændene.

I faa Ord er Situationen den: Købmanden eller Grossereren, hvis Virksomheder ofte er truet af konkurrerende Andelsforetagender, er en naturlig Modstander af Bevægelsen; vi Handels- og Kontormedhjælpere, hvis Eksistens aldeles ikke er truet og for hvem Muligheder aabnes, som ellers vilde være os lukkede, til selvstændige Stillinger, b u r d e ikke være blandt deres Modstandere.

Men Andelstanken har en langt større Mission end at skabe Stillinger for os, det er kun foreløbige Virkninger, hvis Gode vi ikke forstaa, — Andelstankens Kvintessens er at omskabe vort Næringsliv paa social Basis, det er en Kulturbevægelse af Rang, hvis Radikalisme maaske end ikke er gaaet op for dens Mænd, vort Landbrugs, som jo særlig har organiseret sine Virksomheder i dens Aand.

Andelstanken vil trænge sig ind paa flere og flere Omraader, vil skabe »Stores« i Byerne, hvor den laver Brugsforeninger paa Landet, vil efterhaanden trænge Begrebet »Mester« for Haandværkeren, som Begrebet »Principal« for den unge Handelsmand ud af Sagaen, vil med det Gode eller det Onde, om vi synes om det eller ej, revulutionere Samfundsforholdene til tilsyneladende øjeblikkelig Skade for de Besiddende, men til Baade for alle de, hvem det nuværende System holder nede, og til hvem vi Handels- og Kontormedhjælpere saa godt som nogen hører.

Andelstanken, som den praktiseres nu, har dog kun faaet fat paa den ene Side af Sagen. Forbrugerne, hvor det gælder et Konsumtionsforetagende, og Producenterne, hvor det gælder et Produktionsforetagende. Det ligger i Sagens Natur, fordi Tanken er overvejende agrarisk, at der da gaaes udenom alle de andre; — alle Hjælperne og Tjenerne, hele den store Hær af Haanden og Aandens Arbejdere, — de indtage Stillinger som almindelige Lønarbejdere, hvor de i et rent Andelsforetagende i Kraft af ydet Arbejde ogsaa burde være Andelshavere i samme Foretagende.

Dette ligger maaske ogsaa i, at endnu ingen har sat sig til Opgave at konstatere en Arbejdsenheds Værdi i Forhold til et givet Produkt.

Men at det naturnødvendigt vil komme saa vidt, er uomtvisteligt, og at en saadan Udvikling kun kan være til Gavn for vor Stand som Helhed, synes mig ogsaa uomtvisteligt.

En Bevægelse, der aabner os saadanne og saamange Muligheder, burde vi som Stand ikke være Modstandere af.

Aage Hyllested.

Sommerferier.

Solen kaster sit bagende Straalebundt ned over Storstadens snørklede Gadelabyrint. Varmen hænger dirrende i Luften.

Byen ligner et uhyre Kæmpelegeme, i hvis vidtforgrenede Haarkarnet Blodomløbet foregaar tungt og trægt.

Som i Storstaden, saa og i Købstæderne.

Den Sløvhed og Døsighed, der sætter sit Præg paa Orientens Folkeliv, optræder for Tiden nuancerende i vort nordiske Klima med sit mere arbejdssomme og udholdende Folk,

og Heden bliver endnu mere trykkende og sløvende for dem, hvis Virksomhed ikke findes i fri Luft. Til disse hører Handels- og Kontormedhjælperne.

Den lange Arbejdstid for Butiks- og — ofte — Kontormedhjælperne virker særlig nedbrydende i Varmen, og Forholdene tillader nu en Gang ikke os at anlægge det Negligé-Kostume, hvori saa mange andre Medborgere kunne tillade sig at optræde under Udøvelsen af deres daglige Dont. Vi faar bøje os for de konventionelle Hensyn og døje Heden som vi bedst kan.

Handels- og Kontormedhjælperne — særlig Butiksmedhjælperne — have først Lejlighed til at nyde Naturen og Friluftslivet, naar „Solen gaar i Bjerge", eller faar lige netop Tid til nogle forhastede Søndag-Eftermiddagsture i Sommerens Løb. Det sanitære Udbytte heraf er imidlertid problematisk. Nej! nogle Dages Landophold, aandelig og legemlig Ro skal der til, om den fysiske Konstitution skal restaureres og Legemets Fornyelsesproces blive befordret, og Handels- og Kontormedhjælperne kunne trænge dertil.

Butiksmedhjælperne, der den ene lange Arbejdsdag efter den anden staar bag Disken eller ere beskæftigede paa støvfyldte Lagere, Kontormedhjælperne, der sidder bøjet over Bøgerne ved et nerveanspændende og i Længden opslidende Arbejde, for dem alle er det af den største sanitære Betydning at ryste Butikens Støv af og for en Uge eller to at kunne hvile ud ved den friske Strand eller den kølende Skov — — —.

Vi erfare af et Værk, udsendt af det statistiske Bureau i Berlin, at der for hver 100 med Uarbejdsdygtighed forbunden Sygdomstilfælde indtræder gennemsnitlig $2{,}_{71}$ Dødsfald; i de juridiske Kontormedhjælperes Sygekasse andrager Dødelighedsprocenten — $6{,}_{1}$ pCt. og 75 pCt. af alle Dødsfald i dette Fag hidrører fra Tuberkulose, saaledes at kun et Fags Udøvere — Arbejderne i den højst sundhedsfarlige Tobaksindustri — overgaar disse Kolleger i Dødelighed. Som Aarsag anføres: Arbejdstidens Længde, Mangel paa Bevægelse i fri Luft, opslidende Arbejde o. l. De nævnte Kollegers Arbejdstid bevæger sig mellem 10—11 Timer daglig — men hvorledes vilde da en Sygestatistik se ud for Handels- og Kontermedhjælperne, der Dag ud og Dag ind arbejder 12—14 Timer, ja længere i Døgnet?

Spørgsmaalet om Sommerferier for Handels- og Kontormedhjælpere retfærdiggøres af sanitære Grunde — det stilles allerede som Krav af flere af vore udenlandske Broderorganisationer.

Hvor dette Ønske fremsættes af Medhjælperne, bør det finde Gehør hos Principalerne, og at det gør det i større og større Udstrækning fremgaar af, at flere større Firmaer allerede indrømme deres Medhjælpere Ferie paa 8—14 Dage, selvfølgelig uden Afkortning i Gagen. Disse Eksempler bør finde Efterligning overalt. Her ligger en Fremtidsopgave for vore Afdelinger: Rejs Spørgsmaalet ved Henvendelse til Principalerne og Resten ordnes let ved gensidig Imødekommenhed imellem Personalet indenfor de forskellige Virksomheder.

I disse Dage, hvor det „kolde Norden" gisper under en sydeuropæisk Temperatur, er Sommerferie-Spørgsmaalet brændende blandt Kollegerne Landet over. Maatte det da gaa op for alle vore Principaler, at de ved at give Medhjælperne Lejlighed til i fulde Drag at nyde et Par Uger af den korte, men skønne danske Sommer ved det friske brusende Hav eller i Mark og Skov — tilføre Forretningerne og Kontorerne fornyet Arbejdsevne og Virkelyst.

● ● ●

De 10,000 Kr. igen.

Gennem en Ansøger, der har gjort sig Ulejligheden personlig at gaa fra Herodes til Pilatus for at skabe Stemning for sin Ansøgning, forlyder det, at man et Sted meddelte ham, at der slet intet Haab var for ham, idet der fra forrige Aar var 20 fuldt ud kvalificerede Ansøgere, som stod for Tur i Aar.

Er det nu ikke Humbug sat i System! Med stor Brask og Bram telegraferes de 10,000 hele Landet over; de forskellige Handelsforeninger (Guderne maa vide, hvorfor de i Grunden skal have med den Sag at gøre, naar vi, hvem det angaar, selv har vore Foreninger) udsender trykte Cirkulærer i den Anledning — Alt, for at 20 Ansøgere fra forrige Aar kan komme i Betragtning!

Er det Meningen, at Ministeriet skal bruge et Aar til at sigte Ansøgerne, og de derfor ønsker atter 20 denne Gang, og tror virkelig Ministeriet, at man saadan kan holde sig en Plads parat i aarevis, uden netop man har de „særlige" Forbindelser, der jo i Virkeligheden munder ud i fri Rejse og Ophold for Velhaverne.

Nej, hvis det er Meningen, at de ad Aare større og større Beløb, der burde bevilges til denne Sag, skal komme „rette Vedkommende" til Gode, da bør Sagen gribes anderledes an; da bør den først og fremmest ske gennem Handels- & Kontormedhjælpernes egen Organisation, og saa bør den være mere hurtig virkende, om den Betingelse overhovedet bør bibeholdes, at man skal have sikret sig Plads i Forvejen; thi selv om dette jo vil bidrage til en endnu højere Grad af Uddannelse, saa turde dog et Ophold i Udlandet i Almindelighed benyttet paa rette Maade, heller ikke være uden Betydning.

Å. H.

● ● ●

Fra Udlandet

Deutschnationaler Handlungsgehilfen Verband's 6te Forbundsdag afholdtes, som tidligere meddelt, i Mannheim den 7. April (1ste Paaskedag)*). Dette Forbund grundlagdes den 23 Septbr. 1893 og har ved en særdeles kraftig Agitation opnaaet stor Tilslutning, saaledes at det nu tæller ca. 45,000 Medlemmer. I Modsætning til de gamle Forbund er det en udpræget Fagorganisation, der klart præciserer en Række Reformkrav af udpræget faglig Karakter: Forkortelse af Arbejdstiden ved Maximalarbejdsdagen; tidlig Butikslukning og fuldstændig Søndagshvile; Forlængelse af Opsigelsesfristen; Afskaffelse af Konkurrenceklausuler; Oprettelse af merkantile Voldgiftsretter; Regulering af Lærlingevæsenet; Afskaffelse af Kvindearbejdets skadelige Følger (ved Forkortelse af Arbejdstiden for kvindelige Medhjælpere til 8 Timer daglig, Beskyttelsesbestemmelser til Værn mod Farer af hygiejnisk og sædelig Natur og Begrændsning af Kvindearbejdet til bestemte og for det særlig egnede Omraader); Oprettelse af Handelsmedhjælperkamre og Ansættelse af Handelsmedhjælpere som Handelsinspektører; Udvidelse og Regulering af den statslige Alderdoms- og Invaliditetsforsikring; Fastsættelse af Minimallønninger osv. — Medens dette Program i det væsentlige er det samme som Centralorganisationens adskiller „D. H. V." sig paa Grund af de særegne Forhold, hvorunder det virker, i enkelte Punkter betydelig fra vor Organisation; saaledes optages kvindelige Medhjælpere ikke (disse have i Tyskland deres egne Organisationer) og Forbundet indtager et udpræget antisemitisk Standpunkt, der bl. A. ytrer sig derved, at jødiske Kolleger ikke optages.

Forbundsdagen (Kongressen) aabnedes af Organisationens Formand, Hr. Wilhelm Schack i Hamburg, der henviste til, at Forbundet særlig havde udvidet sig stærkt i Sydtydskland. Forbundet maatte i Fremtiden vedblive med at være en Kamporganisation for de tyske Handelsmedhjælperes Rettigheder, men som hidtil vogte sig for at indtage partipolitiske Standpunkter. — — — Af den interessante over 40 Sider omfattende Beretning, der laa paa Forbundsdagens Bord, skal her nævnes nogle Data: I det forløbne Aar er der gennemført en almindelig lovbestemt Butikslukning Kl. 9 og den Indskrænkning i Arbejdstiden, der herved særlig komme Butiksmedhjælperne til Gode, vil sandsynligvis ogsaa ad Lovgivningsmagtens Vej blive udstrakt til ogsaa at omfatte Kontormedhjælperne**) i den Udstrækning, som disse Kollegers Arbejde kræver det; saaledes har Rigsdagen allerede overdraget til Rigskommissionen for Arbejderstatistik at indsamle statistisk Materiale vedrørende Kontormedhjælpernes Arbejdstid.

Med Hensyn til Lærlingevæsenets Regulering er man i det forløbne Aar rykket et Skridt nærmere mod dette Spørgsmaals Løsning, da den nye Næringslov indeholder Bestemmelser angaaende Lærlingenes Antal, ligesom der i mange Byer er indført tvungen Undervisning i merkantile Fortsættelses-

*) Artiklen er forsinket paa Grund af Pladsmangel.

**) Man erindre, at med den af de tyske Organisationer almindelig benyttede Betegnelse „Handelsmedhjælper" forbindes altid Begrebet „Kontormedhjælper".

skoler. Oprettelsen af Handels-Voldgiftsretter er endnu svævende. Spørgsmaalet kommer til Behandling i Rigsdagen i indeværende Aar og „D. H. V." sender gennem alle sine Afdelinger en Anmodning til denne om Gennemførelse af en Lov desangaaende i Overensstemmelse med Organisationens Standpunkt til denne Sag. Det samme gælder for Kravet om Handelsmedhjælperkamre. Søndagshvilen er, som vi tidligere have omtalt, bragt et godt Stykke fremad ad Lovgivningsmagtens Vej.

I Arbejdet for Opnaaelse af disse Fremskridt paa det socialpolitiske Omraade har „D. H. V." været meget virksom, men ogsaa paa mange andre Punkter og netop paa de Gebeter, hvor Lovgivningsmagten endnu ikke er trængt ind eller aldrig kan optræde under Form af Statshjælp, er den vigtige Selvhjælp, som en stor Organisation evner at yde sine Medlemmer, bragt til Anvendelse.

Af Beretningen fremgaar det, at Agitationen er drevet med Kraft, saaledes har Forbundets Agitatorer holdt 495 Foredrag i Aaret 1900 og Antallet af Medlemsforsamlinger overstiger 11,000. Forbundet omfatter 554 Afdelinger („Ortsgruppen") mod 423 i 1899 og disse ere atter organiserede i 21 Distriktsorganisationer („Gaue"), der omspænder hele Riget. I 1900 er der endvidere dannet to udenlandske Afdelinger af tyske Medhjælpere under „D. H. V." nemlig i London og Lodz (Rusland). Organisationen har i det forløbne Aar forøget sit Medlemsantal med 8181, til Trods for at Aarskontingentet siden 1. Januar 1900 er forhøjet til 10 Mk. Angaaende Kontingentforhøjelsen hedder det i Beretningen: „Bidragsforhøjelsen har virket som en Stormvind, der har fjærnet det tørre Løv fra Stammen. Dog beklager vi ikke dette Tab. Saafremt vi ville blive hvad vi var og hvad vi er: et fast sammensluttet Kamp-For bund, da kan en stor Skare ligegyldige Medlemmer intet gavne os. Vi forlanger den helstøbte Mand". Man danner sig et Billede af det store Arbejde, der koncentreres i Hovedkontoret i Hamborg, naar man erfarer, at Antallet af Boligomflytninger i 1900 andrager omtrent 50,000. Antallet af indgaaede Postforsendelser beløber sig til 133,800 eller gennemsnitlig 445 daglig. Organisationens Organ, „Deutsche Handels-Wacht", er et velredigeret Tidsskrift, der udgaar hver Uge og omfatter 16 tættrykte Sider, hvoraf ca. 4 anvendes til Annoncer. Af Bladet udsendtes der sidste Aar 946,500 Eksemplarer; siden 1897 er der udsendt over 2 Millioner Eksemplarer. Man danner sig et Begreb om dette kolossale Oplag ved følgende Eksempel: Lagde man disse Blade ovenpaa hverandre vilde der opstaa en Søjle, der var 12 Gange saa høj som Kølner Domkirken, og lagde man det anvendte Papir ved siden af hinanden blev denne Strimmel 4500 Kilometer lang.

Forbundets samlede Formue andrager ca. 130,000 Mk., hvoraf ca. 108,000 Mk. er anlagt i Pladsledighedsforsikringen. Kontingentet til Hovedkassen for Aaret 1900 andrager ca. 210,000 Mk. Administrationsudgifterne beløber sig til over 102,000 Mk., hvoraf Funktionærernes Lønninger alene udgør ca. 54,000 Mk. „Deutsche Handels-Wacht" har kostet ca. 62,000 Mk., men denne Konto kan dog krediteres med ca. 15,700 Mk., der er indkommet for Annoncer.

Engageringsvæsenet udgør et interessant Afsnit af Beretningen; men Pladsen tillader os ikke nærmere at omtale denne Side af Organisationens Virksomhed; „Omsætningen" er imidlertid her langt mindre end hos de gamle Forbund, der især virker paa dette Omraade. Aarsagen hertil er dels, at „D. H. V." endnu er en forholdsvis ung Organisation, dels lægger Ledelsen ikke særlig Vægt paa Engageringssagen og endelig maa man som decideret Fagorganisation optræde mere kritisk med Hensyn til de Pladser, der tilbydes end den store Hamburger-Forening af 1858, hvori Engageringssagen spiller Hovedrollen, behøver. Retshjælp, Laanekasse, Rejseunderstøttelsesfond etc. udgøre særlige Afdelinger under Organisationen og til disse kommer Pladsledighedsforsikringen*), der jo i Øjeblikket har særlig Interesse for os, der netop søger oprettet en lignende Institution,

Endelig har Forbundet i det forløbne Aar udvidet og reorganiseret sit Oplysningsbureau, hvis Opgave det er at indhente Oplysninger vedrørende Arbejdsforholdene (Løn, Arbejdstid, Behandling etc.) i de forskellige Forretninger. Denne Gren af Virksomheden, der bl. a. yder værdifuld Støtte for Engageringsbureauet, har givet og giver stedse Anledning til Kontraverser med en Del af Principalerne og enkelte af Principalforeningerne søger ved Boykotting af Forbundets Medlemmer at hæmme Organisationens Udvikling — selvfølgelig uden Resultat. — — —

Forbundsdagen godkendte Beretningen, hvorefter den behandlede en Række andre Anliggender. Forbundets Stilling til Stormagasinerne (Warenhäuser), Indførelse af Ferier for Handels- og Kontormedhjælpere samt den kvindelige Arbejdskraft gav Anledning til en indgaaende Debat. Angaaende det sidste Spørgsmaal udtalte Hovedbestyrelsesmedlem Døring (Hamburg), at det var Forbundets Maal at søge gennemført en uafbrudt 14 Timers Hviletid og en 2 Timers Middagspause for unge Kvinder, der beskæftiges ved Handels- og Kontorvirksomhed. Det vedtoges at afholde den næste Forbundsdag i Magdeburg i Paasken 1902.

Dagen derpaa, den 8de April, aabnedes den af Forbundet arrangerede „6te tyske Handelsmedhjælperdag". Herom i næste Nummer.

*) Hertil skulle vi komme tilbage i en senere Artikel.

● ● ●

1. August.

„De danske Handelsmedhj. Forbund" (Fællesforeningen), den første faglige Forening indenfor Handels- og Kontormedhjælperstanden, stiftedes som bekendt den 1. August 1897 i Kjøbenhavn. En af Medstifterne, nuværende Købmand Hr. *J. V. Gjerding*, der bestandig med Interesse følger vor Bevægelses Fremgang, har i Dagens Anledning sendt os følgende Digt:

Mærkedagen.

Vel mødt vor lyse Frihedsdag,
den eneste vi fik:
Den første Gang vi toned' Flag
og gjorde Standen til en Sag
mod Tidernes Bestik.

Den fejres under Dagens Slid
-- for hver en ensom Fest, —
den har til „sluttet Bord" ej Tid,
den bæres frem med Kraft og Vid,
det baader Maalet bedst.

Og Maalet ser vi frejdigt an
— trods Smaalighedens Grin —
thi vi har følt det, Mand og Mand,
at rejses skal vor svage Stand
af Tidernes Ruin.

Vel mødt vor lyse Frihedsdag,
den skønneste vi saa, —
den kalder gennem Tvivl og Nag
og lover os den store Dag,
vi higende vil naa.

I Juli 1901.

Jørgen V. Gjerding.

● ● ●

En dejlig Kollega.

Varde.

Efter at Vardeafdelingens Formand, Bogholder A. Christensen, var bleven supenderet, erholdt han fra den ny Formand Anmodning om at aflevere alle Foreningens Ejendele, specielt Kassebog og Kassebeholdning, hvilke Dele ved Kassererens Bortrejse i Marts Maaned vare blevne ham overleverede. Trods gentagne Løfter ordnede han dog ikke Sagen, og da han mærkede, at der vilde blive gjort Retsskridt mod ham til Forholdets Berigtigelse, gjorde han sig usynlig en Dags Tid og stak derefter af fra Byen efter først at have hensmidt Foreningens Bøger paa Formandens Bopæl i dennes Fraværelse. Skønt Kassebogen udviste en Saldo i Behold af over 20 Kr., fandtes der ingen Kontanter mellem de hensmidte Sager, ligesaa lidt som Regnskabet over indgaaende Beløb siden Kassererens Afrejse eller Bilag til Udgiftsposterne.

Ved Efterspørgsel paa Jernbanestationen oplystes det, at han var rejst fra Byen med et Særtog, som gik en halv Time efter det ordinære; han havde løst Billet til Guldager, den nærmeste Station, og var derfra kørt videre til Kolding. Formanden tilskrev ham strax i anbefalet Brev og gjorde ham opmærksom paa, at Sagen var af kriminel Natur samt anmodede ham om i egen Interesse at berigtige Sagen inden Lørdag den 7de Juli.

Som Svar herpaa forelaa Lørdag Morgen i Brev et af Christensens bekendte Løfter om Berigtigelse og et lignende fulgte efter Søndag. Ved Nærværendes Affattelse (Mandag Aften) er endnu Intet modtaget og i Morgen sendes Sagen efter Vedtagelse i Bestyrelsen til Politiet i Kolding.

Man maa jo vel erindre, at det ikke saa meget drejer sig om det Beløb, der skal være i Behold, som om at faa Regnskabet i Orden. Med sit eget Regnskabsvæsen maa man jo som god Forretningsmand ikke sløse, langt mindre med andres, og ved et Tillidshverv, som Formand for en Forening, klæber der jo visse Forpligtelser ved de Skridt man foretager, ligesom ogsaa ved dem, man undlader at foretage.

Christensen gjorde i Begyndelsen et godt Indtryk, baade overfor Centralforeningens Ledelse, som overfor Kollegerne i Varde og Esbjerg, men det varede ikke længe, inden man opdagede hans Ladhed og Ligegyldighed. Møder blev kun afholdt, naar Medlemmerne in pleno pressede paa eller et Bestyrelsesmedlem resolut sammenkaldte til et saadant — og saa gik Tiden med lutter ligegyldige Ting. En enkelt Gang vedtoges dog at forsøge Søndagslukning gennemført, og Christensen blev bemyndiget til at forhandle med den lokale Handelsforening — men undlod det selvfølgelig.

Foreningen stod stille, ja, gik tilbage; saa greb Bestyrelsen ind, og heldigvis er det ikke for sent. Der er nu Liv og Fart i Møderne, og Alt lover godt.

Agn.

E. S. Efter Nærværendes Afsendelse er der indløbet et mindre Beløb fra Christensen, dog uden Regnskab.

Vi have senere modtaget følgende Meddelelse, der herved bringes til Afdelingernes Kundskab:

Exklusion.

Paa Grund af udvist kriminelt Forhold overfor Afdelingen her som fhv. Formand samt paa Grund af 6 Maaneders Kontingentrestance exkluderes herved Bogholder A. Christensen før Varde, nu Kolding.

Varde, den 8de Juli 1901.

For Bestyrelsen: *Gylling-Nielsen*, Formand.

● ● ●

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

De københavnske Afdelinger have fælles Lokaler paa „Wodrofflund". Mødeaften Mandag. Gratis Adgang til Haven mod Forevisning af Medlemskort.

Kontormedhjælpernes Organisation. I Anledning af Indsamling af Statistik til Pladsledighedsforsikringen vil Repr. for Organisationen i Løbet af August henvende sig til Medlemmerne, og anmodes disse om af al Kraft at medvirke til et godt Resultat af dette betydningsfulde Arbejde. Formand V. Hansen, Mysundegade 26, 4. V. Kasserer: H. Jensen, Kronprinsensvej 35 F.

Ordinær halvaarlig Generalforsamling afholdes paa Wodrofflund Mandag d. 15. August Kl. 9 prc.

Dagsorden:

1) Beretning. 2) Regnskabet. 3) Valg af Formand, 2 Bestyrelsesmedlemmer og 1 Revisor. 4) Eventuelle Forslag.

Forslag der ønskes behandlede maa være Formanden i Hænde senest d. 10. August. Medlemmer bedes møde talrigt.

Kolonialmedhjælpernes fagl. Organisation afholder Medlemsmøde paa Wodrofflund Mandag den 5. Aug. Kl. 9¼. Dagsorden: Pladsledighedsforsikringen; Medlemmerne anmodes om at møde talrigt! Formand H. Hintz, Øhlenschlægersg. 50, 1. tilv. Kasserer H. Kr. Hansen, Olufsvej, 6⁴ Ø.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Medlemmerne opfordres til at give Møde ved de Distriktsmøder, der for Tiden afholdes. Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nicolaigade 7⁴ K. Kasserer O. Olsen, Solitudevei 10³ N.

Isenkram- og Galanterimedhj. Organisation. Formand: V. Henningsen, Nansensg. 25 B, 2. K. Kasserer: Fr. Gundel, Aabenraa 2, 2. K.

Fællesbestyrelsesmøde afholdtes den 17. Juli i „Søpavillonen". Hr. V. S. Jensen dirigerede. Organisation af Statistik-Indsamlingen behandledes og fastsattes. Agitationsudvalgets Regnskab for Afdelingernes Fællesagitation 1900—01 forelagdes og godkendtes. Sommerudflugten drøftedes.

Jylland.

Aarhus. Sammenkomster for Medlemmerne afholdes hver Tirsdag Aften skiftevis i Hotel „Kronprinsen" og „Trøjborghus". nemlig:

„Trøjborghus": 13/8, 27/8, 10/9, 24/9.
„Kronprinsen" (Privat Koncert): 6/8, 20/8, 3/9, 17/9.
Mød talrigt ved disse Sammenkomster!

Esbjerg. Paa en d. 11. ds. afholdt extraord. Generalforsamling blev paa Forslag af den samlede Bestyrelse dennes Antal indskrænket til 5 Medlemmer. Valgte bleve: Hr. Bogholder H. Hansen (Genvalg), Næstformand og Sekretær, Hr. Bogh. Grandhøje (Genvalg), Hr. Bogholder C. Larsen, Kasserer, samt Frk. Katy Bune. Formanden, Hr. Hyllested, funktionerer uforandret. Efter nogle mindre Lovændringer hævede Dirigenten, Hr. Trier, Mødet.

Almindeligt Medlemsmøde er fastsat til Torsdagene d. 8. og 22. August. Nærmere pr. Brevkort.

Nordjydsk Handels- og Kontormedhjælper-Stævne. Afdelingen i Hjørring har udsendt Indbydelse til Afdelingerne i Frederikshavn, Brønderslev, Aalborg og Hobro til et Stævne den 4. August. Program: Frokost i Hjørring, Udflugt til Lønstrup. Efter Hjemkomsten Middag paa Hotel „du Nord" og Kaffe i Pavillonen.

Nordjydske Kolleger! Op til Hjørring!

Silkeborg-Stævnet var — efter hvad der meddeles os — særdeles vellykket. Tilslutningen var dog ringere end ventet, da Kollegerne i flere af de indbudte Byer ikke deltog.

Øerne.

Nykjøbing F. Afdelingen afholdt Torsdag den 11. Juli ordinær Generalforsamling med følgende Dagsorden: 1) Beretning om Foreningens Virksomhed. 2) Valg af et Bestyrelsesmedlem. 3) En Sommerudflugt.

ad 1. Formanden, Hr. L. P. Nielsen, oplyste, at Foreningen nu talte 23 Medlemmer mod 28, da Foreningen stiftedes.

Der er i de forløbne 4 Maaneder afholdt 5 Bestyrelsesmøder, 1 extraordinær Generalforsamling og et Møde for samtlige Medhjælpere. Sidstnævnte Møde var sammenkaldt, for at drøfte Spørgsmaalet om Helsøndagslukningen; og der blev nedsat et Udvalg til at arbejde for Sagen, der nu imidlertid er strandet, uagtet Udvalgets Medlemmer paa den af Handelsforeningens Bestyrelse tilsendte Liste havde faaet 110 Underskrifter og der findes kun ca. 120 Handlende, men da det var umuligt at faa de sidste 10 med, maatte Sagen falde.

ad 2. Hr. Kommis J. Frederiksen valgtes i Stedet for Hr. P. Børgesen, der er bortrejst.

ad 3. Der toges ingen Beslutning, men det overlodes til Bestyrelsen at starte en Udflugt, hvis der viser sig Stemning derfor.

Forsamlingen sluttede med et Leve for Foreningen.

Dansk Handels- & Kontormedhjælper-Tidende

udgaar d. 1. og 15. i hver Maaned. Abonnement à Kr. 1,50 pr. Halvaar tegnes paa alle indenlandske Post- og Brevsamlingssteder.

Alle Medlemmer i Centralorganisationens Afdelinger faar Bladet gratis.

Uregelmæssigheder ved Forsendelsen maa reklameres til Postbudet eller paa det lokale Posthus, da Ekspeditionens Anmeldelser til Postvæsenet stedse ere i nøjagtig Overensstemmelse med Afdelingens Meddelelser.

Betal Kontingentet ved første Opkrævning!

BREVKASSE

Artiklen »10,000 Kr.« i Nr. 14 var indsendt under Mærket *Å. H.*

G. H. Leipzig. Ved vor Omtale af den tyske Handels- og Kontormedhjælperbevægelse øser vi ogsaa af andre Kilder end »K. R«. I »S. K. C.« Nr. 19 1900 optrykkes en af Hr. Marius (Deres nuværende Medarbejder) i »Hilfe« offentliggjort Afhandling, hvori følgende Udtalelse forekommer:

»Entgegen der Gepflogenheit anderer Arbeitergruppen fragen die zur Führung berufenen Personen bei ihren Massnahmen immer erst — ob die Chefs damit einverstanden sein können, als ob wir noch mitten in patriarchalischen Zuständen steckten«.

Det kan kun glæde os, naar denne Udtalelse ikke passer mere anvendt paa »D. H. V.«, vi har jo desuden netop gjort opmærksom paa »den nye Kurs«. Maatte denne blot blive ledsaget af en ny (og »bedre«) Tone, naar »K. R.« fremtidig polemiserer med et udenlandsk Medhjælperorgan. Red.

M. Svendsen, Sønderho (Fanø): Skønt vi gerne ville imødekomme Deres Ønske, kunne vi ikke indlade os paa at anmelde og endnu mindre anbefale Fagskrifter, som vi ikke have modtaget til Gennemsyn,

Kollegial Genhilsen til jyske Kolleger paa Himmelbjerget ved det midtjyske Stævne.

A. G. & V. H.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK

HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE

ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
Forchhammersvej 26, St.
København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Emilievej 2, 4. Sal.
København V.

Nr. 16. 15. August 1901. 1. Aarg.

Kolleger! Virk af al Kraft for Statistik-Indsamlingen! Husk, at uden en nøjagtig og omfattende Fagstatistik er Løsningen af vor første store Opgave — Pladsledighedsforsikkringen — umuliggjort!

Tanker og Skikkelser.

Arbejdet med Indsamling af statistisk Materiale giver Anledning til adskillige Betragtninger — desværre bitre Betragtninger. Navnlig paatrænger det Spørgsmaal sig med Styrke: »Hvad er det dog for Mennesker, disse Handels- og Kontormedhjælpere«? og ved at fordybe os heri kommer vi uvilkaarlig til at spørge os selv, om der egentlig er nogen Mening i, ja om det overhovedet er forsvarligt at ofre sine bedste Manddomsaar paa en Sag, der i høj Grad savner Forstaaelse hos dem, for hvem den er bleven til.

Gang efter Gang tager vi en for Standen vigtig Opgave op, og mistrøstes ikke, fordi tidligere Forsøg paa Grund af Medhjælpernes Stupiditet er mislykket, nej vi tager fat med nyt Mod og friske Kræfter, lægger den dobbelte Energi i Arbejdet, og stadig møder vi hos det store Gros denne uhyggelige Egoisme, denne Bryden-sig-Pokker om det hele.

Lad os for et Øjeblik se bort fra, at tre Fjerdedele af vore Kolleger endnu ikke kan begribe en saa selvfølgelig Ting, som at Sammenslutningen er den eneste Vej til bedre Kaar; de mangler naturligvis Forudsætningerne for at kunne forstaa det. Lad være, at de sover en dyb Søvn, en aandelig Søvn, dybere end mangen Arbejdsmand, det formaar dog ikke at stille disse Mennesker i saa greelt Lys, som den Stilling, de indtage overfor vor Statistik.

Det er langtfra med Begejstring eller Stolthed, at man indrømmer at tilhøre Handels- og Kontormedhjælperstanden; naar man daglig ind af Døren faar kastet Bevis paa Bevis for, hvor langt nede denne Stand befinder sig i intellektuel Henseende.

Lad os atter her se bort fra den Del, som paa Grund af bristende Evner aldrig burde have tilhørt denne Stand. Aarsagerne ere her mange og ikke absolut Medhjælpernes Skyld, nej det kunde endda være, der er jo braadne Kar i alle Lande, og ingen Stand bestaar af lutter Dygtigheder, men det er rent fortvivlende at se, at selv de, der faglig set er dygtige Folk, der havde nogle Betingelser for at kunne hæve Standen, ere topmaalte aandelige Undermaalere eller bukserystende Ærtekællinger.

At Folk ikke gider røre en Haand for at komme trængende Standsfæller til Hjælp, ja det er ganske sikkert vanskeligt at forstaa, men dog ikke mere, end hvad man daglig er Vidne til; men at det store Gros er saa forblindede, saa snævertsynede, at de ikke gider række Haanden til Selvhjælp, det turde sikkert være Toppunktet af Indifferents.

Intet af de Spørgsmaal, vi hidtil har haft fremme, har i den Grad været i Stand til at belyse, hvor smaatskaaren og smaattænkende en stor Del af vore Kolleger ere, som netop dette Statistiken vedrørende.

Jeg træffer en Dag en Skolekammerat paa Gaden, det er mange Aar siden, jeg har talt med ham, da vore Veje straks efter Konfirmationen skiltes ved adskillige Mile Land og Vand. Det glæder mig altid at træffe Barndomsvenner; men dette Møde glædede mig særlig, fordi jeg som Barn havde lært at skatte min Ven som et godt begavet og helt igennem fortræffelig Menneske.

Da vi skiltes var jeg bedrøvet; der var intet mere af den gamle Ven tilbage. Hvilken Forandring, hvilken Skuffelse! Da vi ikke alene vare gamle Venner, men ogsaa Kolleger, førte jeg Samtalen ind paa Organisationen, og han viste her, at han savnede enhver Betingelse for at forstaa dennes Betydning for Standen, ja han var end ikke at formaa til at udfylde et Skema til Statistiken. Da jeg kom hjem, sad jeg mig til at spekulere over, hvor det kunde være, at den fordums opvakte og med god Forstand udrustede unge Mand nu kun besad et Lavmaal af Intelligens.

Gaaden var ikke svær at løse; det var gaaet ham, som det er gaaet tusinde andre.

15 Aar gammel fik han Ansættelse i en større en gros Forretning og har aldrig lært den Kunst at tænke selvstændig; hvad hans første Foresatte, de gamle Prokurister og Bogholdere i Kancellistil, tænkte og mente, blev hurtig for ham en uomstødelig Lov, og dette Forhold blev kun yderligere skærpet, da han i Aarenes Løb blev Chefens daglige Medarbejder. Han tilegnede sig hurtig dennes Opfattelse af en Medhjælpers Stilling, den nemlig, at han ikke burde beskæftige sine Tanker med andet end det, der angik Forretningen. Og alt medens Aarene gik, svandt Evnen til at forstaa andet end det, der direkte stod i Forbindelse med Kaffebønner, Puddersukker o. lign.

Han er bleven til en Maskine, om man vil en Lønslave, i dette Ords rette Betydning. Efter 16 Aars tro Tjeneste har han opnaaet en Gage af 1400 Kr.; han har naaet Lykkens Tinde!

Denne Mand er saa langt fra at være enestaaende, som han netop er typisk. Vor Stand tæller i hundredvis af saadanne unge Mennesker, som paa deres Arbejdsplads gør god Fyldest, men iøvrigt ikke formaar at se længere end til Næsetippen.

Det er sandelig en stenet Jordbund at føre Organisationen igennem. Og der kunde nævnes mange flere Typer paa Handels- og Kontormedhjælpere, der er i Besiddelse af en eller anden Vrangforestilling eller ved mere eller mindre taabelige Udflugter holder sig langt borte fra alt, hvad der blot har en »Tanke« af fagligt Spørgsmaal.

Vort Arbejde i denne Tid giver os rig Lejlighed til at studere dem alle, idet vi saa vidt muligt opsøger dem enkeltvis for at faa dem til at udfylde vort Skema til Statistiken. Man skulde ikke tro det, men det lader til at blive en ret vanskelig Sag. Indvendingerne mod at besvare de 8 Spørgsmaal er legio, dumme og baade til at le og græde over.

Vi har den bestemte Overbevisning, at Pladsledighedsforsikringen vil blive til uvurderlig Gavn for alle Medhjælpere, ogsaa de, der nu ikke kan begribe det og lader haant derom, og ydermere har vi den Overbevisning, at Organisationen saa at sige staar og falder med dette Spørgsmaals heldige Løsning. Det turde være tvivlsomt, om der vedblivende findes Folk, der kan og vil gøre et stort Arbejde for at være til Nar for en større Samling mer eller mindre uheldige Kolleger.

Vi skal derfor endnu en Gang overfor alle de Damer og Herrer, der nærer Betænkeligheder ved at udfylde vore Skemaer, slaa fast, at de absolut intet risikere derved, da Besvarelserne kun komme Forretningsføreren ihænde. Og der er sikkert ingen, der har Grund til at tro, at han skulde benytte sig af det Materiale, han kommer i Besiddelse af, paa en mindre fin Maade.

Som Stand betragtet kan vi slet ikke være bekendt, at et Arbejde, som Tilvejebringelse af en Statistik, skulde mislykkes.

Vi kan ikke være bekendt at vise Offentligheden, at vi er i Besiddelse at saa lidt socialøkonomisk Forstaaelse, at vi ikke kan indse, at en nøjagtig Oversigt over de Forhold, vi leve og arbejde under, er den første Betingelse for at kunne skabe bedre Forhold.

Axel Gundel.

• • •

Presseudtalelse om Pladsledighedsforsikringen.

Medens vore Afdelinger ere travlt beskæftigede med Indsamling af det til Pladsledighedsforsikringens Start nødvendige statistiske Materiale, har et af den nye Regerings Hovedorganer »Politiken« (for Søndag d. 28. Juli) i rigtig Erkendelse af denne Sags eminente Betydning for vor Stand behandlet den i en længere Artikel, som vi her skulle gengive in extenso, idet vi henstille til den øvrige Dagspresse at gøre Sagen til Genstand for en lignende indgaaende Omtale og derved række os en hjælpende Haand i vore Bestræbelser for at oplyse den Del af vore Standsfæller, der staa uforstaaende overfor denne vigtige Sag, om, at det er deres uafviselige Pligt ved nøjagtig Besvarelse af de udsendte Cirkulærer at bidrage til Oprettelsen af en for Højnelse af Handels- og Kontormedhjælperstandens sociale og økonomiske Stilling betydningsfuld Institution.

Artiklen, der skyldes »Politiken«s socialøkonomiske Medarbejder (»Plutus«) er, betitlet: »Forsikring mod Arbejdsløshed« og lyder:

Længe varede det, før Kontoristerne og Kommis'erne indsaa, at det var nødvendigt, de organiserede sig, hvis de vilde opnaa bedre Livsvilkaar. Men da Organisationstanken endelig fængede iblandt dem, tog de ogsaa fat i Arbejdet med Iver, og Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger er Frugten af deres Agitation.

Nu skal de til at bruge Organisationen, og med Tilfredsstillelse ser man, at de griber Sagen an fra den rigtige Side. Det første Skridt, de foretager sig, er at samle en Statistik, der skal belyse Handels- og Kontormedhjælpernes sociale og økonomiske Stilling. Man har indset, at før dette er gjort, kan Intet Andet foretages til Fremme af Standens Interesse.

Men samtidig har Organisationen underrettet sine Medlemmer om, hvad Statistiken i første Linie skal bruges til. Man agter at oprette en saakaldet Pladsledighedsforsikring. Ordet er lidt besværligt, men Meningen er god nok.

For kort Tid siden er der til Tusinder af Kontorister og Kommis'er rundtom i Landet sendt Opraab og Skemaer til Udfyldning, og hvad der spørges om, foruden om Navn, Alder og Branche er, hvornaar Vedkommende første Gang fik Beskæftigelse ved Handels- og Kontorfaget, hvilken Løn han har haft i det sidste Aar, hvor mange Gange han har været ledig og hvor længe hver Gang, og endelig hvor lang hans daglige Arbejdstid er.

Først naar disse Oplysninger om Løn og Arbejdstid foreligger, vil det være muligt for Organisationen at rejse Krav til Principalerne. Men det Første, man vil bestræbe sig for, er altsaa at faa dannet en Forsikring mod Arbejdsløshed.

Hvis man ikke vidste det her, saa har man erfaret det paa Kommunens Arbejdsanvisningskontor, at der gaar en Mængde unge Kontorister og Handelsmænd ledige, og at det ingenlunde er let for dem at faa Plads, naar de en Gang ere komne ud af Beskæftigelse. Og saadan en ung Kontormand eller Kommis er jo paa en Maade endnu værre stillet, naar han gaar ledig, end den faglærte Arbejder. Han kan dog til Nød tage fat med sine Hænder som Arbejdsmand ved det Ene eller det Andet. Det er Kontoristen og Handelsbetjenten udelukket fra, fordi han er ganske uøvet i strængt legemligt Arbejde, og fordi han — hvis han overhovedet kan faa saadant Arbejde — ved at paatage sig det ofte vil fjerne sig fra Muligheden af igen at indtræde i den Beskæftigelse, som en Gang er hans.

Den faglærte Arbejder, der maa spadsere, har sin Fagforeningskasse at støtte sig til. Den har ganske vist ogsaa andre Formaal, men lader dog ikke Foreningens Medlemmer helt i Stikken, naar de ere arbejdsløse. Den Kasse, Kontoristerne og Kommis'erne nu vil søge tilvejebragt, har kun den ene Bestemmelse, at assurere Medlemmerne mod den Risiko at være uden Plads.

Det skulde synes, at, uden Undtagelse, alle Medhjælpere i Kontorer og Butiker maatte forstaa, af hvor stor Betydning det er for dem at faa oprettet en saadan Forsikringskasse, og hvor nødvendigt det er, at de ogsaa med andre Maal for Øje samler sig i Organisation. Og har de forstaaet det, vil de ogsaa begribe, at det nytter til Intet at være Medlem af en Organisation, hvis de ikke følger de Opfordringer, Organisationens Ledere udsender til dem.

Maaske vil der alligevel forløbe nogle Aar, inden det, paa samme Maade som Tilfældet forlængst har været med Arbejderne, gaar de unge Handelsmænd i Blodet, at Organisationens Disciplin ikke har Noget at gøre med Frihedsberøvelse eller nogen Slags Underkastelse, men kun er et Udtryk for Kollegialitet, og at Organisationen, selv i det moderne Erhvervsliv, er et uomgængelig nødvendigt Middel til Opnaaelse af bedre Livsvilkaar.

Men jo hurtigere Kontorernes og Butikernes unge Mænd tilfulde forstaar denne Sandhed og handler efter den, des lykkeligere for dem selv.

• • •

En Pladsledighedsforsikring i Funktion.

Fagorganisationernes første og egentlige Opgave: at virke regulerende paa Løn- og Arbejdsforhold, suppleres i næsten alle Tilfælde af et under den ene eller anden Form organiseret Understøttelsesvæsen, der under Form af Arbejdsløshedsunderstøttelse, Sygehjælp, Retshjælp, Rejseunderstøttelse o. l. har til Hensigt at hjælpe Medlemmerne ud over økonomiske Vanskeligheder, fremkaldte af forskellige Aarsager, — blandt disse kommer i første Række Ledigheden.

Understøttelse af arbejdsløse Medlemmer bliver derfor Kardinalspørgsmaalet, naar en Organisation giver sig i Kast med den ofte vanskelige Opgave at oprette tidsvarende og for Medlemmerne betydningsfulde understøttende og hjælpende Institutioner. Derfor har vi rettelig begyndt med Pladsledighedsforsikringen — en Arbejdsløshedsunderstøttelse, der, som Navnet siger, agtes baseret paa Forsikringsprincipet.

Flere af vore Broderorganisationer i Udlandet ere gaaede samme Vej og med gunstigt Resultat. Vi skulle her kort omtale den under „Deutschnationaler Handlungsgehilfen-Verband" oprettede Forsikring mod Pladsledighed, der er af særlig Interesse, fordi den nævnte Organisation er forholdsvis ung og Forsikringsinstitutionen, der kun er et Par Aar gammel, alligevel kan se tilbage paa en betydningsfuld og gavnlig Virksomhed, navnlig i det forløbne Aar.

Saaledes androg den Rente, der udbetaltes i Aaret 1900 til de anmeldte 462 pladsledige Medlemmer, 18,940 Mrk. mod 10,376 Mrk. i 1899 til 269 Pladsledige. Af den i forrige Aar udbetalte Rente falder det laveste Beløb i Januar (til 33 Medlemmer) med 745 Mrk.; det højeste i August (til 103 Medlemmer) med 20,600 Mrk. Ordner man de understøttede Medlemmer efter Understøttelsens Varighed fremkommer der følgende Billede:

Der udbetaltes i Understøttelse:

indtil 1	Maaned	til 178	Pladsledige	= 38.5 pCt.
— 2	—	- 129	—	= 27.9 —
— 3	—	- 154	—	= 33.4 —
— 4	—	- 1	—	= 0.2 —

Siden Oprettelsen at denne Pladsledighedsforsikring er der ialt udbetalt:

1/7—31/12	1898	til 59 Pladsledige	2,300.10 Mrk.
1/1—31/12	1899	„ 269 —	10,376.40 —
1/1—31/12	1900	„ 462 —	18,940.15 —
Tilsammen		til 790 Pladsledige	31,617.65 Mrk.

Beretningen, hvorfra disse Tal ere hentede, slutter med følgende Bemærkning:

„Trods den store Sum, som vort unge Foretagende har formaaet at udbetale i dette korte Tidsrum, var det muligt at tilføre vor Reservefond et overordentligt højt Beløb, idet Kassebeholdningen, der ved Slutningen af 1899 androg 64,427.27 Mk., kunde afslutte den 31te Decbr. 1900 med en Sum af 107,671.73 Mark".

Naar denne Institution „Aar efter Aar viser sig bestandig mere levedygtig og fuldkommen, og er sine store Forpligtelser voksen", maa Centralorganisationens Pladsledighedsforsikring mindst faa en efter vore Forhold lige saa vidtrækkende Betydning for vor Stand, naar vi alle har den rette Forstaaelse af denne overordentlig vigtige Sag og derfor hver især af al Kraft virker med til dens Løsning. Derfor samles alle Centralorganisationens Medlemmer i disse Dage i den store Fællesopgave at samle en nøjagtig og omfattende Fagstatistik — den første og vigtigste Betingelse for Grundlæggelsen af vor Pladsledighedsforsikring.

● ● ●

Statistiken.

Til at være os behjælpelig med Indsamling af statistisk Materiale mangle vi en solid Kollega i følgende Byer:

Sjælland.

Roskilde.	Holbæk.	Kallundborg.
Nykøbing.	Ringsted.	Slagelse.
Korsør.	Skelskør.	Vordingborg.
Fakse.	St. Hedinge.	
Frederiksværk.	Frederikssund.	

Fyen.

Kerteminde.	Bogense,	Middelfart.
Assens.		

Jylland.

Fredericia.	Kolding.	Mariager.

De øvrige Øer.

Nysted.	Nakskov.	Rudkøbing.

Vi anmode Kolleger i ovennævnte Byer om snarest mulig at meddele Hovedkontoret, at de ere villige til at støtte os i det foreliggende for Standen vigtige Arbejde.

● ● ●

„En Engageringsgeschäft!"

Pas paa!

«Commercial Employment Bureau — Unge Handelsfolk, som ønske Engagement i engelske Handelshuse, kunne opnaa saadant ved at henvende sig til George Anderson & Co., 55 High Street, Hull, England«.

Ovenstaaende Avertissement fandtes for nogen Tid siden i nogle jyske Dagblade. Da denne mistænkelige Annonce berettigede os til at antage, at dette „Engageringsbureau" var mindre „fint Papir" og at Kolleger, der søgte Engagement i engelske Huse, derfor burde advares mod at henvende sig til det, skrev vi til Hovedkontoret for vor engelske Broderorganisation „National Amalgamated Union of Shop Assistants, Warehousemen and Clerks" med Anmodning om nærmere Oplysninger angaaende „Bureauet"s Karakter.

Som Svar herpaa er indløbet følgende Skrivelse fra Hovedkontoret i London, der i Oversættelse lyder:

London, d. 6. August 1901.

Herr V. Hansen, Kjøbenhavn.

Angaar: Anderson & Co.. Hull.

Vi have modtaget Svar fra vor Afdeling i Hull angaaende dette Firma, og vi ere af denne anmodet om at meddele Dem, at den ikke betragter Anderson & Co. som værende et Firma, man kan fæste Tillid til (a reliable firm). Afdelingen tilraader derfor Deres Medlemmer Intet at have at gjøre med dette.

Anderson & Co. har et lille Kontor, der betjenes af en Dreng, og dette synes at være alt det Kreditiv, som de er i Besiddelse af.

Det skal stedse glæde os at kunne yde vore danske Kolleger enhver Hjælp, saafremt vi ere i Stand dertil.

Deres ærbødige

Jas. Macpherson,
General-Sekretær.

Efter denne Skrivelse vil det være overflødigt at advare vore Medlemmer mod at indlade sig med dette „Engageringsfirma", og vi benytte samtidig Lejligheden til at fraraade Medlemmerne at reflektere paa lignende fordægtige Tilbud, før de ved Henvendelse til os have erholdt nærmere Oplysninger.

Atter de 10,000 Kroner.

Foranlediget af Hr. Å. H.s Artikler i Nr. 14 og 15 af „D. H. og K. M. T.", tillader jeg mig herved som Ansøger af Stipendiet at knytte nogle Bemærkninger til disse Artikler.

Hr. Å. H. skriver: „10,000 Kr. til en Stand paa 18,000 Medlemmer eller godt 50 Øre pr. Mand".

Da Danmark, saavidt mig bekendt, er det eneste Land i Verden, som skænker Understøttelser til unge Handelsmænds Uddannelse, synes jeg, at der er liden Grund til at tale om Karrighed og om, at Understøttelsen „absolut ikke er bedre end intet". Desuden maa man jo tage i Betragtning, at af de 18,000 Medlemmer er der kun en saare ringe Part, som vil til Udlandet, og som er kvalificerede til at opnaa Understøttelsen.

Angaaende „de 20 fra forrige Aar fuldt ud kvalificerede Ansøgere, som stod for Tur i Aar", bemærkes, at saavidt mig bekendt er disse 20 kun indstillede af Grosserer-Societetet, som langtfra alene staar for Uddelingen. Den Mulighed er ingenlunde udelukket, at der i Aar er indkommen Ansøgninger fra unge Handelsmænd med bedre Kvalifikationer end de nævnte 20, og da Uddelingen ikke gaar „efter Tur", men efter Kvalifikationer bliver der som Følge heraf ingen Grund til at antage, at disse absolut skal foretrækkes.

V. S. J. N.

Vi skulle i næste Nr. af „D. H. og K. M. T." fremkomme med en afsluttende Kommentar til denne og foregaaende Artikler angaaende denne Sag.

Red.

● ● ●

Afdeling oprettet i Lemvig!

Ifølge Opfordring afholdt Hr. Åge Hyllested Søndag den 28de Juli Foredrag paa Harmdahls Hotel, hvorefter det vedtoges at danne en selvstændig Afdeling af Centralorg., i hvilken samtlige Tilstedeværende, 10 i Tallet, indmeldtes. Der valgtes en foreløbig Bestyrelse til Udarbejdelse af Love etc. og Torsdagen den 1ste Aug. afholdtes den første ordin. Generalforsamling, hvor Bestyrelsen kom til at bestaa af Bogholder Charles Dich, Fmd., Kommis A. Nielsen, Næstfmd., Adresse Jacob Nielsen, Kommis V. Jensen, Sekretær og Kasserer, Kastberg-Andersen, Suppleant.

Foreningen tæller nu 27 Medl., og der er de bedste Udsigter til at faa Alle med, idet der nu i Lemvig og Omegn (Radius indtil 4 Mil) kun findes 6 uorganiserede Medhjælpere.

* * *

Idet vi udtale vor Glæde over det gode Resultat, tilraabe vi Kollegerne i Danmarks „far west" et hjerteligt: Velkommen i Rækkerne! *Red.*

● ● ●

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Københavns og Omegn.

De kjøbenhavnske Afdelinger have fælles Lokaler paa „Wodrofflund". Mødeaften: Mandag. Gratis Adgang mod Forevisning af Medlemskort.

I den første Halvdel af August har der været afholdt en Række Distrikts-Medlemsmøder angaaenee Statistiken. Møderne ere afholdte af Kontor-, Manufaktur- & Isenkram- og Galanterimedbjælpernes Organisationer; Repræsentanter for disse Organisationer ville i Løbet af Maaneden henvende sig til Medlemmerne angaaende Statistik-Indsamlingen.

Agitationsudvalget.

Kontormedhjælpernes Organisation afholdt halvaarlig Generalforsamling d. 12. August. Dirigent Hr. H. P. Hansen junr. Formanden, Hr. V. Hansen, aflagde Beretning om Virksomheden i det forløbne Halvaar; efter Protokollens Oplæsning godkendtes Virksomheden enstemmig. Kassereren oplæste Regnskabet, der efter en kort Debat, enstemmig anerkendtes. Ved Formandsvalget meddelte den hidtidige Formand, at han paa Grund af Redaktørstillingen ikke ønskede at genvælges, men derimod vilde bistaa Bestyrelsen i dens Arbejde. Til Formand valgtes Chr. Christensen, til Bestyrelsesmedlemmer: Frk. Laura Larsen og d'Hrr. H. Jensen og Carl Christensen, til Suppleanter Hr. Wulff og Frk. L. Madsen, Revisor Hr. V. Nielsen, (denne Kollega, der siden Organisationens Oprettelse har været en skattet Medarbejder indenfor Bestyrelsen, har imidlertid maattet nedlægge sit Mandat som Medlem af denne, da han i det kommende Halvaar skal aftjene sin Værnepligt i Intendanturkorpset). Den nyvalgte Formand rettede en varm Tak til Hr. V. Hansen for hans Arbejde for Organisationen. Forsamlingen sluttede sig hertil ved at rejse sig. Efter at Hr. V. Hansen havde givet nogle Oplys-

ninger vedrørende Statistik-Indsamlingen sluttede Generalforsamlingen under Leveraab for Organisationen.

Bestyrelsen har konstitueret sig saaledes: Næstformand Hr. H. P. Hansen junr., Sekretær Hr. Heinr. Jensen og Kasserer Hr. Carl Christensen.

Formandens Adresse: Chr. Christensen, Henrik Ibsensvej 14, 3. V. Den tidligere Kasserer Hr. Heinr. Jensen, Kronprinsensvej 35, F., funktionerer fremdeles indtil ultimo August.

Koloialmedhjælpernes faglige Organisation. Søndag d. 25. ds. aflægges Besøg paa „De danske Konservesfabriker" (I. D. Beauvais) Lyngbyvejen. Samlingssted St. Hans Torv Kl. 12 pr. Talrig Tilslutning forventes!

Medlemsmøde afholdtes d. 5. August. Formanden indledede angaaende Statistik-Indsamlingen, hvorefter Hr. Redaktør V. Hansen holdt et med Interesse fulgt Foredrag om Pladsledighedsforsikringens Betydning. Bestyrelsen havde inddelt Byen i ca. 25 Distrikter, der meldte sig straks det til Statistik-Indsamlingen nødvendige Antal Medlemmer.

Formand: K. Hintz, Øhlenschlægersgade 50, 1. V. Kasserer H. Kr. Hansen, Olufsvej 6, 4. Ø.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nikolaigade 7, 4. K. Kasserer: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. N.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: V. Henningsen, Nansensgade 25 B, 2. K. Kasserer: Fr. Gundel, Aabenraa 2, 2. K.

Jylland.

Aarhus. Sammenkomster for Medlemmerne afholdes hver Tirsdag Aften skiftevis i Hotel „Kronprinsen" og „Trøjborghus", nemlig:

„Trøjborghus": 27/8, 10/9, 24/9.
„Kronprinsen" (Privat Koncert): 20/8, 3/9, 17/9.
Mød talrigt ved disse Sammenkomster!

Randers. I Løbet af Foraaret er der her i Randers, som andet Steds, arbejdet paa at gennemføre Helsøndagslukningen, og vore Bestræbelser har ført til det Resultat, at samtlige Manufaktur-, Trikotage- og Ekviperingsforretninger siden 1. Juni lukker hele Søndagen, medens det store Arbejde, som blev gjort for at faa denne Reform gjennemført for Kolonialhandlernes Vedkommende, strandede paa 4 à 5 Kjøbmænds Modstand, skønt ca. 100 Handlende i nævnte Fag gav Sagen deres Tilslutning. Trods adskillige Artikler i den stedlige Presse lykkedes det ikke at bevæge d'Hrr. til at motivere og forsvare deres Afslag offentligt. Hos Isenkram- og Galanterihandlerens Formand stødte Lukkesagen paa afgjort Modstand og maatte opgives.

Diskussionsmøde afholdtes den 24. Juli i „Haandværkerforeningen", paa hvilket Formanden gav Meddelelse om den forestaaende Indsamling af statistisk Materiale og indskærpede for de mødte ca. 35 Medlemmer Betydningen af Sagen, hvorefter et Udvalg paa 15 Medlemmer tog denne i sin Haand og allerede næste Aften fordelte Arbejdet mellem sig og haaber paa det bedste Resultat. *Sekretær.*

Afdelingen foranstaltede — efter hvad man meddeler os — en vellykket Udflugt den 15. Juli. Deltagerne — 55 Kolleger, hvoraf de fleste med Damer — afseilede Kl. 10 Fm. pr. Dampbaad en Mils Vej udenfor Fjordens Munding (ca. 5 Mil fra Randers) og derfra tilbage til Mellerup. Efter at have beset det adelige Frøkenkloster „Støvringgaard" samledes man til Fællesspisning i Mellerup Kro, hvor alvorlige og gemytlige Taler vexlede. „Stemningen kulminerede", skrives der til os, „efter Afsyngelsen af et Par Sange, hvoraf navnlig den ene, som havde Bud til flere af d'Hrr. Principaler, der af ringe Evne havde forsøgt at lægge Organisationen Sten i Vejen, gjorde megen Lykke. Efter Spisningen gik Dansen lystigt et Par Timer, hvorefter Hjemturen gik for sig paa den gemytligste Maade med Sang, Musik og Fyrværkeri m. m., medens alle vare enige om at have tilbragt en særdeles fornøjelig Dag, og, hvad der er det vigtigste, at have samlet Kræfter og Mod til det alvorlige Arbejde, der forestaar."

Generalforsamling Onsdag den 28. August Kl. 9 i Haandværkerforeningen. Dagsorden: 1) Meddelelse fra Formanden. 2) Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer. 3) Eventuelt.

Horsens. Diskussionsmødet d. 24. Juli var besøgt af ca. 30 Medlemmer, der med Interesse fulgte Behandlingen af følgende Dagsorden: 1) Statistik for Pladsledighedsforsikringen. 2) Forsikringen og dens Betydning. 3) Eventuelt.

Formanden bød Velkommen og opfordrede de Tilstedeværende til at gøre sig rigtig fortrolig med, hvad der forelaa til Behandling i Aften og ligeledes at deltage livligt i Diskussionen samt foreslog Valget af en Dirigent. Valgt blev Handelsrejsende Mich. Henrichsen. Dirigenten gav Ordet til Bogholder Th. Andersen, som indledede og udførligt udviklede de 2 første Punkter paa Dagsordenen.

Dirigenten, der er en talentfuld, dygtig og brav Kollega, havde sit Læs med at lede den langvarige og særdeles livlige Debat.

Resultatet af Forhandlingerne blev, at Foreningen skulde gøre, hvad den kunde, for at Statistiken blev gennemført saa hurtigt og omfattende som det overhovedet var muligt. Foreningen opretter et lokalt Engageringsbureau, der skal staa under og i direkte Forbindelse med Centralorganisationens med Bogholder A. F. L. Schibler som Leder. Mest Lykke gjorde nogle Herrer, der lagde for med Efterslet fra Udflugten til „Frederikslyst". Det maa man lade dem, de Horsensmedhjælpere, de sparer ikke paa Krudtet — ved Diskussionsmøderne. *C.*, Sekretær.

Øerne.

Det fynske Handels-Kontormedhjælperstævne, der fandt Sted den 21. Juli ved Brahetrolleborg, forløb efter Programmet, naar undtages, at Hr. Redaktør V. Hansen, der var indbudt, var forhindret i at komme til Stede; i hans Sted talte Hr. Forretningsfører A. Gundel om Organisationens Betydning og Stillingen paa Fyen. — Ved det afholdte Fællesbestyrelsesmøde vedtoges det at oprette et Agitationsudvalg for Fyn, bestaaende af to Repræsentanter for Odense og en for hver af Byerne: Svendborg, Faaborg og Nyborg. Valgene foregaa i Afdelingerne. Aarhusafdelingen meddeler os, at den havde ønsket at give de fyenske Kolleger et Haandtryk pr. Telegram, men Telegrafen i Korinth var lukket; af samme Grund maatte det kjøbenhavnske Agitationsudvalg undlade at sende telegrafisk Hilsen.

Odense. Onsdag den 31. Juli, Kl. 9 Aften, afholdt Afdelingen extraordinær Generalforsamling, indvarslet i Anledning af Formandens Mandatnedlæggelse og Næstformandens Bortrejse. Generalforsamlingen lededes af Hr. Forretningsfører Hansen. Den samlede Bestyrelse fandt det rigtigst at trække sig tilbage og lade foretage nyt Valg af Hensyn til de mange nye Medlemmer, der, siden Foreningens konstituerende Generalforsamling, var indmeldt. Kassereren fremlagde Regnskab for den forløbne Tid, der enstemmig godkendtes, hvorefter man skred til Valg af den nye Bestyrelse, der kom til at bestaa af d'Hrr. Bogholder Lund (Formand), Vagn Thomsen (Næstformand), Ferdinand Larsen (Kasserer), G. Kolding (Sekretær) samt d'Hrr. Johs. Petersen, Th. Taubro og A. Jensen. Til Suppleanter valgtes d'Hrr. Alf. Andersen og Hakon Petersen og til Revisorer d'Hrr. Carl Nielsen og H. Toft-Christensen. G. Kolding, Sekretær.

Til Afdelingsformændene!

Fra et stort Antal Afdelinger er endnu ikke indløbet fjerneste Meddelelse angaaende Arbejdet med Indsamling af Statistik.

Det er dog at forvente, at dette er i fuld Gang over hele Linien, og at de ærede Bestyrelser opbyder hele deres Energi til Opnaaelsen af et godt Resultat.

Arbejdet bedes fremmet saa meget, at alle Besvarelser kan være mig ihænde senest den 1ste September.

Afdelinger, som kunne ønske nogle Eksemplarer af „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende" til Brug i Agitationen, kan erholde saadanne gratis ved Henvendelse til mig, da de ældre Oplag ønskes realiseret. *Axel Gundel.*

Ekspeditionen flyttet!

Paa Grund af det med Ekspeditionen forbundne omfattende Arbejde har det vist sig nødvendigt at adskille Ekspeditionen fra Redaktionen, og er førstnævnte fra 15de August at regne overtaget af Hr. Postekskedient **E. Zwicki, Emilievej 2, 4., V.** til hvem alle Meddelelser vedrørende Bladets Distribution fremtidig bedes sendt.

Den sorte Tavle.

Følgende „Kolleger" ere slettede som Medlemmer af nedennævnte Afdelinger, da de ikke have betalt deres Restancer til disse. Husk Navnene!

Aalborg:

Ludvig Bach (tidligere Kontorist paa Aalborg Dampmølle), Chr. Poulsen, Kommis, Priorgade 18.

Viborg:

Th. Poulsen (tidligere Løgstør, nu Hals).

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Writhis Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.

Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen: Emilievej 2, 4. Sal. København V.

Nr. 17. 1. September 1901. 1. Aarg.

Fagstatistikens Betydning.

Det svundne Aarhundredes Morgenrøde belyste Gennembrudet af en social Nydannelsesproces, der indledede et Afsnit i Slægtens Historie, hvori Udviklingen — økonomisk, social, politisk og aandelig — forceredes hurtigere og fik mere vidtrækkende og umiddelbare Følger end i noget foregaaende Aarhundrede. Den gamle Statsforms, »l'ancien règime's«, Fald, der indlededes ved den store franske Omvæltning i Slutningen af det 18de Aarhundrede, var kun en politisk Sanktion af den økonomiske Revolution, som de videnskabelige og tekniske Fremskridt og Opfindelser, der falder i Aarhundredets sidste Halvdel, havde muliggjort, og til hvilke en James Watts, Arkwrights*) og andre Navne ere uløselig knyttede. De nye Kraft- og Arbejdsmaskiner bar Revolutionen i deres Kamme og Hjul, med deres Udvikling og Fuldstændiggørelse forandredes Samfundets Fysiognomi, skærpedes de sociale Modsætninger.

Maskinteknikens Udvikling fremkaldte en forøget Kapitalkoncentration, Massernes Proletarisering, Forøgelse af de Arbejdsløses Antal — nye Udskrivninger til den industrielle Reservearmés staaende Hær. Den økonomiske Usikkerhed, der fremkaldtes af denne voldsomme Bevægelse, forøgedes ved Frikonkurrencens Gennembrud og Nedbryden af alle lavsmæssige Skranker for Udviklingen af Stordrift paa Haandværkets og Handelens Omraade. Og ud af denne skærpede »struggle for life«, der karakteriserer det 19de Aarhundrede — Maskinalderens Indledning — fremgaar den moderne Fagorganisations Tidsalder.

Den moderne Fagforeningsbevægelse er et Produkt af Maskinalderen og ikke af de tilfældige Personer, der som Førere eller Agitatorer optræde som Redskaber i Udviklingens Tjeneste, omend det personlige Initiativ ogsaa her er af stor Betydning.

Springet fra de første fagorganisatoriske Forsøg ved Aarhundredets Begyndelse til de nuværende mægtige Fagsammenslutninger svarer til Afstanden mellem Datidens Smaahaandværk, der hvilede paa et individuelt Grundlag og hvor Konkurrencen reguleredes af Lavenes skrappe Forskrifter — og vore Dages Storindustri og Storhandel organiseret i Trusts, Karteller og »Ringe«. — Endnu gennem Aarhundredets første Aartier hang »Sammensværgelsesaktens« Damoklessværd over de engelske Arbejderes Hoved, og Tugthusstraf ramte uvægerlig den, der gjorde sig skyldig i den Forbrydelse at besørge et Brev, indeholdende Anmodning om Hjælp til strejkende Arbejdere, fra en By til en anden; i de store Mosedrag ved Bolton i Lancashire samledes Textildistriktets Arbejdere til hemmelige Fagmøder, og disse øde Egne tjente som Opbevaringssted for Organisationernes Ejendele. Men trods disse og lignende Hindringer, der optaarnedes mod Fagforeningsbevægelsens Fremgang i England og paa Kontinentet, brød den igennem dem baaret frem af den økonomiske Udviklings ubetvingelige Lov.

Samtidig med Fagorganisationernes Udvikling forandres deres Virkemaade — Taktiken.

Den Anerkendelse de tilkæmpe sig som vigtige Faktorer i Samfundsudviklingen, den Magtstilling og Indflydelse de opnaar skærper Ansvarsfølelsen hos de ledende Mænd. Den store, vidtforgrenede moderne Fagorganisation med en Stab af Tillidsmænd og Funktionærer forudsætter ikke alene Fagkundskab hos Lederne, men tillige en indgaaende socialøkonomisk Indsigt, et klart, overlegent Blik og Personligheder, der forene Forsigtighed med Handlekraft og Udholdenhed. Organisationen bliver alt efter sin Udstrækning Fagets, Fagenes eller Standens Repræsentation og Forsvarer i alle Spørgsmaal vedrørende Arbejdsforholdet, men dens Virksomhed udstrækkes ogsaa til andre Omraader, saaledes at Medlemmerne sikres ved Understøttelsesfond, Arbejdsanvisning, Sygekasse, Rejsehjælp etc. En dygtig Ledelse forudsætter nøje Kendskab til Konjunkturerne i Almindelighed, til Forholdene indenfor de forskellige Brancher og paa de forskellige Pladser, der tilhører Sammenslutningen, og i jo højere Grad Hovedledelsen kan erholde udtømmende og paalidelige Oplysninger vedrørende saadanne Spørgsmaal, desto større Betingelser er der for en ensartet Taktik og det rette Valg af de Midler, der skal anvendes for hurtigst og lettest at sikre og varetage Medlemmernes Interesser.

Derfor er Fagstatistiken af den største Betydning for en kyndig Ledelse af en større og af forskellige Brancher med ulige Arbejdsforhold sammensat Organisation.

Den statistiske Videnskab laa endnu i Vuggen ved det 19. Aarhundredes Begyndelse, men det praktiske Livs Fordringer har fremtvunget dens hurtige Udvikling til dens nuværende grundlæggende Betydning for den moderne Statsøkonomi og Socialpolitik. I stigende Grad finder Statistiken Anvendelse som Hjælpemiddel i det fagorganisatoriske Arbejde.

Det er derfor i rigtig Erkendelse af denne Statistikens grundlæggende og retledende Betydning, naar det i vore Love hedder, at Centralorganisationens Formaal: At højne Handels- og Kontormedhjælpernes økonomiske og aandelige Niveau, idet man af al Kraft vil arbejde hen til, at enhver Kollega faar det størst mulige Udbytte af sit Arbejde osv., søges naaet ved Tilvejebringelsen af bedst muligt statistisk Materiale.

Vi mangle her i Landet de nøjagtige og omfattende officielle statistiske Oplysninger angaaende Arbejdsforholdene i de forskellige Fag, som man f. Eks. har fremskaffet i Tyskland ved de Undersøgelser, der ere foretagne og bestandig foretages af Rigskommissionen for Arbejderstatistik og som bl. a. har bidraget til at afsløre nogle af de uheldige Forhold vedrørende Arbejdstid og Løn som Handels- og Kontormedhjælperne i Tyskland ere underkastede.

Den officielle Statistik, der er os tilgængelig, indeholder ingen Meddelelser angaaende Handels- og Kontormedhjælpernes sociale Stilling, ja giver end ikke paalidelige Oplysninger angaaende Antallet af de Medhjælpere (mandlige og kvindelige) og Lærlinge, der ere beskæftigede i de forskellige Fag og Brancher. Vi maa altsaa selv søge at fremskaffe disse Oplysninger, til Trods for de store Vanskeligheder, der ere forbundne hermed. Atter her maa man tage Kampen op med sine egne Kolleger i hvis Interesse Arbejdet gøres og netop her — maaske mere end nogensinde tidligere — manifestere en stor Del af vore Kolleger det forbavsende store Fond af Snæversynethed og bristende Forstaaelse af Standsspørgsmaal, de besidde og som i Øjeblikket gør største Delen af Handelsstandens Lønarbejdere til Arbejderhærens Tros — Folkene ude af Fodslag.

Det er forbundet med store Vanskeligheder — og nærmest umuligt — at tilvejebringe en absolut udtømmende og nøjagtig Fagstatistik indenfor et Fag, der ikke er stærkt organiseret. Manglen paa Disciplin og Samfølelse og en taabelig og i det foreliggende Tilfælde utilgivelig Frygt for Indiskretioner hindrer paa Forhaand, indenfor et stort uorganiseret eller halvorganiseret Fag, Tilvejebringelsen af Oplysninger vedrørende de enkelte Medlemmers Arbejdsforhold, selv om det ønskede Materiale skal muliggøre Gennemførelsen af Reformer, der ere af den mest iøjnefaldende Betydning for alle Standens eller Fagets Medlemmer.

Centralorganisationen omfatter som bekendt ikke alle dan-

*) Bomuldspindemaskinens Opfinder.

ske Handels- og Kontormedhjælpere — Flertallet staar endnu udenfor, og det er derfor indlysende, at Arbejdet med Indsamlingen af statistisk Materiale møder store Vanskeligheder, ligesom vi selvfølgelig maa gøre os fortrolige med, at mange Standsfæller ville undlade at besvare Spørgsmaalene, fordi de ere for ligegyldige eller dumme til at kunne begribe Sagens vidtrækkende Betydning. Naar vi ikke destomindre, trods disse Kendsgerninger, som vi, der kender vore Standsfællers svage Sider, altid have haft for Øje, alligevel sender Tusinder af Spørge-Circulærer ud over Landet, sker dette jo af Hensyn til Pladsledighedsforsikringens Start, der er den første store Opgave, vi tager op til Løsning og som kun kan gennemføres ved Hjælp af et tilstrækkeligt omfattende statistisk Materiale i Overensstemmelse med de i Cirkulærerne anførte Spørgsmaal.

Saafremt vore Afdelingsbestyrelser og alle vore Medlemmer overalt i Landet sætter al Kraft ind paa at fremskaffe en saa omfattende Statistik, som det overhovedet er muligt paa nærværende Tid, bliver det ikke alene muligt at fundere Forsikringen paa et sikkert Grundlag, men de mange Tusinde Oplysninger vedrørende Løn og Arbejdstid etc., der vil strømme ind, vil blive af den største Betydning for vor Virksomhed i den kommende Tid.

Vi maa straks se bort fra gennem den foreliggende Statistik-Indsamling at kunne faa et rigtigt Skøn over Medhjælpernes Antal i de forskellige Branhcer, men derimod vil man, naar vor Forretningsfører har bearbejdet det samlede Materiale ved Hjælp af Fagmænd paa Statistikens Omraade, ikke alene være i Stand til at fastsætte Ledighedsprocenten, men tillige kunne beregne Gennemsnittet af Løn, Arbejdstid, Kost- og Logisystemets Anvendelse etc. indenfor de forskellige Fag.

Samtidig med, at vi skaffer Materiale til Pladsledighedsforsikringen vil det da forhaabentlig lykkes os at samle et fyldigt Materiale til Belysning af vor Stands sociale Stilling, og de Tal, vi derved fremskaffe, ville sige mere end Ord og virke mere agitatorisk for vor Sag end den dygtigste Taler; thi netop derved vil en stor Del af de daarlige Arbejdsforhold, som den overvejende Del af vore Kolleger ere underkastede, blive klarlagte; derfor gælder det om, at den Kollega, der arbejder under uheldige Forhold, besvarer de stillede Spørgsmaal lige saa samvittighedsfuldt som den bedre og godt stillede Medhjælper.

Forsaavidt det overvejende Flertal af vore Kolleger ere i Besiddelse af et saadant Maal af Intelligens, at de forstaar Betydningen af det Arbejde, vi nu have paabegyndt, da vil det statistiske Materiale, som vi komme i Besiddelse af, blive et *Mene tekel upharsin* for de nuværende Tilstande, som raader indenfor vor Stand, og det er i saa Henseende karakteristisk, at netop de Principaler, der ivre stærkest mod Statistik-Indsamlingen, i Reglen ere dem, der udbytte deres Medhjælpere paa den mest skammelige Maade.

Vi haaber for vor Stands og vor Sags Skyld, at alle de gode Kolleger, der ærligt vil være med til at løfte Standen til en højere social Stilling, — de andre: Organisationsbevægelsens deciderede Modstandere, de daarlige Kammerater, de ligegyldige og dumt overlegne Tilskuere til vor Kamp, disse Folk regne vi ikke med her; thi der vil altid være en Pariakaste indenfor Standen, der vil spille Snyltedyrenes Rolle, saalænge de faar Lov dertil, — vil kunne indse den grundlæggende Betydning for vor fremtidige Virksomhed og Reformarbejde, som Fagstatistiken har, og derfor vil følge vor Opfordring om Samarbejde, der for den enkelte kun kræver ringe Ulejlighed, men hvis samlede Resultaf betyder nye og vigtige Hjælpemidler i vor Emancipationskamp mod de fra Fædrene nedarvede, men nu overlevede Tilstande; thi ogsaa her skal den gamle latinske men evigunge Sentens erkendes: »Concordia res parvæ crescunt, discordia maximæ dilabuntur« (ved Enighed vokser de smaa Ting, ved Uenighed falde de største sammen).

● ● ●

Statistik og Organisation.

Det er nu syv Uger, siden den første Haand blev lagt paa Værket til Tilvejebringelse af en Statistik, og der er — i alle Tilfælde her i Kjøbenhavn — udvist stor Energi fra flere Kollegers Side for at opnaa et godt Resultat; men dette staar desværre ikke i nogetsomhelst rimeligt Forhold til det Arbejde, der er udfoldet.

Lige siden Organisationens Fremkomst for fire Aar siden har Tankerne syslet med dette Projekt; men økonomiske Vanskeligheder har stadig lagt saa store Hindringer i Vejen, at Planen har maattet opgives. Vi mente nu at have Betingelser for at gennemføre Sagen, og gik alle til Arbejdet med store Forhaabninger.

Det ser ud, som om de skal skuffes. I Løbet af faa Dage spredtes der over hele Landet ca. 12,000 Skemaer, og vi saa i Aanden Postbudene komme anstigende med Favnen fuld af Besvarelser et Par Gange daglig. Men nej, Postbudet mærker sikkert ikke til nogen extra Byrde. Var vor Tro paa denne Sags heldige Løsning urokkelig og lys, da er vi nu lige ved at sværve i den rene Pessimisme og den fuldstændigste Mangel paa Forstaaelse af, hvad det er, der holder Medhjælperne tilbage fra at staa os bi i denne betydningsfulde Sag.

Lad os en Gang se paa, hvad det er, vi forlanger af dem, og om der i dette skulde kunne findes Noget, der kunde skade den enkelte Medhjælper.

Vi beder først om Oplysning om Medhjælpernes Navn, hvad der er nødvendigt alene for at kunne skelne de kvindelige fra de mandlige; men vi spørger jo ikke om Bopæl eller i hvilken Forretning Vedkommende er ansat — ja, ikke en Gang om i hvilken By, og det skulde derfor synes, at enhver Indvending mod dette Punkt maatte forstumme; thi hvor i Alverden skulde Besvarelsen af dette Punkt kunne skade nogen Enkelt. Det er nødvendigt at kunne paavise, hvorledes det forholder sig med Løn, Ledighed, Arbejdstid osv. i de forskellige Aldere, og det er lige saa nødvendigt at være i Besiddelse af en Branchestatistik, ligesom man naturnødvendig maa vide, hvornaar hver især første Gang fik Beskæftigelse ved Handel eller paa Kontor, da der kun derved kan opnaaes en nøjagtig Løn- og Ledighedsstatistik.

Men, hvor skal Besvarelsen af disse tre Spørgsmaal kunde skade nogen Mo'rs Sjæl?

Bedre kan man forstaa Uvillien mod at opgive sin Løn; men naar man her husker paa, at den ene Mand, der skal bearbejde Materialet, hverken faar Oplysning om Bopæl eller Forretning, saa er det da aldeles indlysende, at det er umuligt at drage Nytte af denne Besvarelse paa anden Maade end at stille den sammen med alle de øvrige, hvorved det tilsigtede Resultat kan opnaas — —

Derfor bør ogsaa for dette Punkts Vedkommende enhver Frygt og Modvillie vige Pladsen for den sunde Fornuft. Af den allerstørste Betydning er det at erfare, hvor mange Gange Medhjælperne har været ledige og hvor lang Tid hver Gang, samt hvor lang den daglige Arbejdstid er, og der skal sandelig mere end en stærk Fantasi til for at regne ud, hvorledes en omhyggelig Besvarelse af disse Spørgsmaal kan skade Enkeltmand.

Det maa derfor med al mulig Kraft slaas fast, at Besvarelsen af Skemaets samtlige otte Punkter, netop ved den diskrete Form, hvori de ere opstillede, absolut ikke rummer fjerneste Fare for den Enkeltes Stilling, hvad vistnok et stort Flertal er tilbøjelig til at tro. Min Paastand kan ikke tilbagevises, og som Følge deraf kan alle Indvendinger kun betragtes som Udslag af Dumhed, Ligegyldighed eller Uvillie mod Organisationen og de Opgaver, den søger at løse.

Ingen, hvor derangeret han end er i intellektuel Henseende, eller hvor meget han end afskyer faglig Sammenslutning og fagligt Arbejde — ingen kan dog være blind for, hvor store Goder en Pladsledighedsforsikring rummer for den samlede Handels- og Kontormedhjælperstand, og enhver, som derfor — ved ikke at udfylde Skemaet — modarbejder Oprettelsen af en nyttig og human Institution — han begaar en Forbrydelse mod sin Stand.

Og der er andre — jeg vil ikke benævne dem Kolleger — der til denne føjer en ny Forbrydelse mod den almindelige Dannelse og Høfligheds Love. Hvad saadanne for al Stands- og Æresfølelse blottede Individer tillader sig, grænser til den fuldstændigste Frækhed. Det er saaledes ret almindeligt, at der indsendes Skemaer, som ikke ere udfyldte. Bestyrelsen i vore Foreninger kontrollerer ved at skrive Navn eller Nr. paa Kuverter, at den faar de Skemaer ind, den har udsendt, men Bestyrelsen maa jo ikke aabne Kuverterne, og deraf er der flere, der er pjaltede nok til at benytte sig og indlægge en ikke udfyldt Blanket, som Bestyrelsen altsaa modtager i god Tro. Ikke sandt, nogle nydelige Repræsentanter for den „dannede og oplyste" Handels- og Kontormedhjælperstand!

Eller hvad skal man tro om en saadan Fremgangsmaade, som at lægge et ikke udfyldt Skema i Kuvert og afsende den

ufrankeret, saa det koster os 16 Øre at indløse en Stump Papir uden fjærneste Værdi.

Døm selv, mine Damer og Herrer!

Der kunde nævnes flere Exempler endnu paa lignende Uforskammetheder, men lad dette nu være nok, jeg er bange for, at Standen ikke taaler at se dette dens Bundfald stift i Øjnene.

Glædeligt kun, at det er Undtagelser og forhaabentlig ikke Organisationens Medlemmer.

— — —

Et af de samme Argumenter, der mødes frem med i Agitationen for at hverve Medlemmer, gaar i al sin Magt og Vælde igen under Arbejdet med Statistiken og Omtalen af Pladsledighedsforsikringen:

„Jeg har en god Stilling, hvor jeg ikke risikerer at blive opsagt, saa jeg kan ingen Gavn faa af Pladsledighedsforsikringen."

Saa mange ere Ordene!

Det er uklogt at tro sig saa sikker i Sadlen, det kunde gerne hævne sig.

Et Par Eksempler er ingen Skade til.

I et af Hovedstadens største Etablissementer i Manufakturbranchen havde en Manufakturist været ansat i 23 Aar. Da overgik Firmaet til et Aktieselskab, og kort Tid efter fik Vedkommende sin Afsked med den Motivering, at han jo efter sin Alder burde tjene noget mere; men da Selskabet ikke kunde yde mere, maatte han søge Plads andet Steds. Der forlyder Intet om, at denne Mand var uduelig, og han havde ikke selv fordret Gagepaalæg.

Saaledes lyder da i Korthed denne Historie; den er ellers lidt længere, men er endda god nok at faa Forstand af i denne Skikkelse.

En Kollega havde været 28 Aar i en af vore større Oplags- og Pakhusforretninger; for et Par Maaneder siden fik han sin Afsked, som det hedder i hans Anbefaling, paa Grund af Indskrænkning i Folkeholdet.

Nej, Ingen kender Dagen før Solen gaar ned. Vor Tids storslaaede Kapitalforetagender, navnlig Aktieselskaber, kender ikke til Hensyn. En Mand passer dem af en eller anden Grund ikke, og hvad bryder de sig saa om, at en hel Familie udsættes for at gaa til Grunde eller at Manden har slidt sine bedste Aar op i deres Tjeneste.

Herut — færdig! Driftsomkostningerne skal presses ned, der begyndes med Begyndelsen, og Begyndelsen er de ældre Funktionærer, der efter et aarelangt Arbejde har opnaaet en Gage, hvoraf de lige kan slaa sig igennem. Deres Arbejde kan nemlig udføres billigere med yngre Kræfter.

Som et godt Raad til alle dem, der tænker sig uafsættelige og uundværlige, har jeg anført disse to i Flæng hentede Exempler, i Haab om, at de nøje studerer dem og overvejer deres egen Stilling, før de tager deres Standpunkt til Organisationen i Almindelighed og det i denne Artikel behandlede Spørgsmaal i Særdeleshed.

Det bekræfter sig Dag for Dag, at den Sætning vi Hundreder af Gange i Tale og Skrift har udslynget:

„Alle i Organisationen — Ingen udenfor"

er den nødvendige Betingelse for, at Standen kan vinde frem til at være medbestemmende om de Forhold, hvorunder den Enkelte skal arbejde og opnaa større Livslykke for sig og sine.

Og gid da det Øjeblik ikke maa være fjærnt, da vi alle ere besjælede af en rigtig Forstaaelse af, at saa vist som det er vor egen Skyld, at vore Forhold ere saa kummerlige, som de ere for Flertallet, lige saa vist bør og skal det være os selv, der arbejder paa gennem fornuftige Reformer at hidføre en Højnelse.

Er der ikke saa megen Ungdom, Kraft og Energi tilbage, at der kan sejres i Kampen mod Ligegyldighed, forældede Fordomme og Traditioner, saaledes at Organisationen kan bane sig Vej til hverKrog, hvor der findes en Handels- eller Kontormedhjælper — ja, da faar vi ligge, som vi har redet.

— — —

Med disse Ord vil jeg endnu en Gang opfordre til en Kraftanstrængelse, for at opnaa et godt Resultat af Statistiken. Er hver Mand paa sin Post og gør hver Mand sin Pligt, da kan Sejren ikke vristes os ud af Hænderne; men lader De stadig fem være lige og ikke er at formaa til at gøre et lille Stykke Arbejde med, da faar vi ingen Statistik, paa Grundlag af hvilken vi kan stille vore retfærdige Krav, da faar vi ingen Pladsledighedsforsikring, **og De bærer selv Ansvaret derfor og maa selv tage Følgerne.**

Axel Gundel.

● ● ●

Principalerne og Andelssagen.

„Detailhandlerbladet", Organ for det københavnske Detailhandler-Societet, indeholder en Spidsartikel, „Vore Medhjælpere", hvori Hr. Aage Hyllesteds Artikel om Andelssagen i Nr. 15 af „D. H. & K. M. T." til dels findes aftrykt. Bladet knytter følgende Bemærkning til Citatet:

„Set fra Medhjælpernes Standpunkt er der intet at bemærke. For vort Vedkommende er Aarsagen til den Slags Synspunkters Fremkomst den, at vi altfor ofte falder for Fristelsen til at benytte billig Medhjælp eller maaske rettere sagt ikke gennem en Centralorganisation har draget Omsorg for, at vi blev sat i Stand til at lønne vore Medhjælpere ordentlig, og at der altid blev et vist Forhold mellem Antallet af Medhjælpere og Lærlinge.

Den Slags Besparelser giver altid en rig Fader, — men en fattig Søn".

● ● ●

Fra Udlandet

Den 6te tyske Handelsmedhjælperdag. Som tidligere meddelt afholdtes den af „Deutschnationaler Handlungsgehilfen-Verband" arrangerede Handels- (og Kontor-) Medhjælperdag i Mannheim d. 8. April, Dagen efter Forbundets Kongres.

Ved dette Aarsmøde, hvortil alle Forbundets Modlemmer have Adgang, var der mødt 900 Kolleger fra 405 Byer i det tyske Rige. Forbundets Formand, Hr. Schack, Hamborg, aabnede Mødet, idet han pegede paa Medhjælperdagens Betydning som Repræsentation for den tyske Medhjælperstands Interesser. — Der var mødt Repræsentanter for andre Foreninger og offentlige Institutioner, bl. A. Borgmesteren for Byen Mannheim, der bød Medhjælperdagen Velkommen. — Skønt denne Organisation, som tidligere omtalt, arbejder for Gennemførelsen af lignende faglige Reformer, som Centralorganisationen indtager den dog Standpunkter, som det er utænkelig, at nogen dansk Medhjælperforening kunde akceptere, saaledes er Organisationen absolut antisemitisk, og optager ikke jødiske Medhjælpere (som om Kolleger af semitisk Afstamning ikke kunne være lige saa gode Standsfæller, som de, der tilhøre den germanske Stamme!), og disse Særstandpunkter afspejlede sig atter ved nævnte Aarsmøde, idet man havde indbudt Repræsentanter for — Agrarforbundet i Tyskland, en Organisation, som Forbundet synes at staa i nær Berøring med.

Blandt de talrige skriftlige og telegrafiske Hilsener, der indløb fra det tyske Rige og Udlandet, fandtes følgende fra Danmark:

„Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger sender kollegial Hilsen til tyske Standsfæller. Leve Organisationen!

Forretningsudvalget."

Efter at flere af de indbudte Foreningsrepræsentanter havde holdt korte Taler, holdt Hr. A. Tarnowski, Hamborg, et interessant Foredrag om „Sygeforsikringstvang for Handels- og Kontormedhjælpere", hvorefter der enstemmig vedtoges en Resolution, hvori der kræves, at „Sygeforsikringstvangen ved Lov udvides til at omfatte alle Handels- og Kontormedhjælpere og Lærlinge uden Undtagelse og uden Hensyn til Gager. Hr. Poul Elberding (Elberfeld) talte derefter indgaaende om Spørgsmaalet: „Merkantile Voldgiftsretter". Taleren henviste til den høje Sum, som det var lykkedes Forbundet i det forløbne Aar gennem sin Retshjælp at sikre Medhjælperne af deres tilbageholdte Gager. — Handelsmedhjælperdagen vedtog en Resolution, hvori der udtales Beklagelse over, at Regeringen ikke allerede har taget Spørgsmaalet op til Løsning. Voldgiftsretten ønskes oprettet paa følgende Grundlag: Retterne skal være selvstændige Afdelinger under de bestaaende Fagretter, Retsformanden eller dennes Stedfortræder maa

hverken være Principal eller Medhjælper; Bisidderne vælges dels af Principalerne, dels af Medhjælperne; til Bisidder kan vælges enhver 25aarig Principal eller Medhjælper, der har boet indenfor Rettens Omraade i mindst ét Aar. Valgretten indtræder ved 21 Aars Alderen. Enhver Stridighed vedrørende Tjenesteforholdet mellem Principal og Medhjælper skal indankes for Voldgiftsretten, der staar aaben for enhver Medhjælper og Lærling uden Hensyn til Vedkommendes Løn.

Det afsluttende Foredrag holdtes af Hr. E. Clausz, Mannheim, om „Erfaringerne med Butikslukningsloven". Foredraget drejede sig særlig om de Fordele, som Medhjælperne havde tilkæmpet sig med Hensyn til en tidligere Lukning af Butiker og Kontorer samt Gennemførelse af Fordringen om en for hele Riget gældende lovbestemt 8te Lukning. — Der vedtoges en Resolution, hvori sidstnævnte Krav opretholdes, medens man anbefaler Medhjælperforeningerne overalt at danne Kontroludvalg til at føre Tilsyn med, at den nugældende Lov overholdes. Endvidere opfordres Forbundsraadet til at virkeliggøre den Bemyndigelse, som Rigsdagen har givet det angaaende Fastsættelse af Bestemmelser vedrørende de hygiejniske Forhold paa Arbejdsstederne, ligesom Resolutionen udtaler, at det er nødvendigt for Gennemførelsen af Beskyttelseslovgivningen for Medhjælperne, at der ansættes statsansatte Handelsinspektører. — Det vedtoges, at den 7de tyske Handelsmedhjælperdag skulde afholdes i Magdeburg 1902. — Fra Mødet indløb der Genhilsen til Centralorganisationens Hovedkontor.

Statistiken.

De to sidste Opfordringer er blevne fulgt af to — 2 — Herrer, som har været saa elsværdige at opgive mig Adresser. Jeg har været meget glad herfor, men vil dog blive nogle Streger gladere, hvis alle de øvrige Medlemmer gjorde ligesaa istedetfor at slaa det hen og tænke: „Lad ham om det".

Det skulde dog være mærkeligt, om ikke flere end førnævnte Herrer havde Bekendte i nedenstaaende Byer.

Kom nu med dem! *A. G.*

Til at være os behjælpelig med Indsamling af statistisk Materiale mangle vi en solid Kollega i følgende Byer:

Sjælland.

Roskilde.	Holbæk.	Kallundborg.
Nykøbing.	Ringsted.	Slagelse.
Korsør.	Skelskør.	Vordingborg.
Fakse.	St. Hedinge.	
Frederiksværk.	Frederikssund.	

Fyen.

Kerteminde.	Bogense,	Middelfart.
Assens.		

Jylland.

Fredericia.	Kolding.	Mariager.

De øvrige Øer.

Nysted.	Nakskov.	Rudkøbing.
Stubbekjøbing.	Saxkjøbing.	Maribo.
Rødby.		

Kollegerne i Magasin du Nord

gøres herved opmærksom paa, at Skemaer til Statistiken henligger i Personalets Frokostværelse. Direktør Petersen havde lovet Forretningsføreren, at de skulde blive omdelt, men har senere taget dette Løfte tilbage. Medlemmer, som har Venner og Bekendte i Magasin du Nord, bedes gøre disse opmærksomme paa denne Opsats. *A. G.*

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Københavns Omegn.

De kjøbenhavnske Afdelinger have fælles Lokaler paa „Wodrofflund". Mødeaften: Mandag. Gratis Adgang mod Forevisning af Medlemskort.

Kolonialmedhjælpernes Organisation. Principalforeningerne indenfor vort Fag havde indbudt Bestyrelsen til et Møde, der afholdtes paa „St. Thomas" den 26. August angaaende tidlig Butikslukning og Søndagslukning. Fra Organisationens Side talte Formanden og Centralorganisationens Forretningsfører under stærkt Bifald. Formanden, Hr. Hintz, er indbudt til at deltage i et Møde, som Principalforeningen paa Frederiksberg afholder i Anledning af det samme Spørgsmaal.

Besøget paa Aktieselskabet I. D. Beauvais Fabriker var ligesom Besøget paa Ny Carlsberg meget vellykket, saavel med Hensyn til Deltagernes Antal som Beværtningen af disse.

Formand: K. Hintz, Øhlenschlægersgade 50, 1. V. Kasserer H. Kr. Hansen, Olufsvej 6, 4. Ø.

Kontormedhjælpernes Organisation. Medlemmerne anmodes om overalt, hvor de ere ansatte, at være behjælpelig med Indsamlingen af Statistik. Blanketter faas ved Henvendelse til Formanden.

Bestyrelsen har valgt Frk. Louise Larsen til Sekretær, da Hr. Hein. Jensen foreløbig har trukket sig tilbage paa Grund af Mangel paa Tid.

Formandens Adresse: Chr. Christensen, Henrik Ibsensvej 14, 3. V. Kasserer: Carl Christensen, Farvergade 24, I., K.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nikolaigade 7, 4. K. Kasserer: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. N.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: V. Henningsen, Nansensgade 25 B, 2. K. Kasserer: Fr. Gundel, Aabenraa 2, 2. K.

Jylland.

Aarhus. Sammenkomster for Medlemmerne afholdes hver Tirsdag Aften skiftevis i Hotel „Kronprinsen" og „Trøjborghus", nemlig:

„Trøjborghus": 10/9, 24/9.
„Kronprinsen" (Privat Koncert): 3/9, 17/9.
Mød talrigt ved disse Sammenkomster!

Aalborg. Ordinær Generalforsamling afholdes Søndag d. 8. Septbr., Kl. 4 Eftm. præcis, i Hotel „National"s Sal (Indgang gennem Porten). — Dagsorden: 1) Beretning om Afdelingens Virksomhed, siden sidste ordinære Generalforsamling. 2) Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer og 2 Suppleanter. 3) Valg af en Revisor. 4) Eventuelt.

Efter Generalforsamlingen Fællesspisning i Anledning af Foreningens Stiftelsesdag. Liste til Paategning vil senere fremkomme.

Ærede Medlemmer anmodes om at møde talrigt, saavel til Generalforsamlingen som Fællesspisningen, og talrig Tilslutning af Kolleger fra andre Afdelinger forventes.

Bestyrelsen.

Øerne.

Odense. Indmeldelser bedes afleverede til Formanden, Hr. Fuldmægtig Lund, Adelerhus, eller Kassereren Hr. Ferd. Larsen, Vestergade 75.

Afdelingens Møder afholdes fremtidig i Fyens Forsamlingshus, hvor hyggelige Lokaler ere til Medlemmernes Disposition. — 20 Kolleger arbejder af al Kraft med Indsamlingen af Statistik.

D'Hrr. Afdelingsformænd.

For at jeg kan faa et Skøn over, hvor vidt Arbejdet med Statistiken er fremme, og for at jeg i fornødent Fald kan træffe Dispositioner til, at der bringes en anden Fremgangsmaade i Anvendelse, bedes De omgaaende indsende det hidtil indkomne Materiale samt Meddelelse om, hvilken Fremgangsmaade der hidtil er anvendt. Forundres en Del over den dybe Tavshed fra de Herrer. Medlemsblade til Brug i Agitationen for Statistiken, saavel af de sidste som tidligere Numre, kunne erholdes gratis.

Med kollegial Hilsen

Axel Gundel.

Meddelelse fra Engageringsbureauet.

Bureauet har Pladssøgende til Kommiser i alle Brancher, samt Kontorister, Bogholdere, Forvaltere og Lagerister.

Meddelelse om ledige Pladser modtages med Tak.

A. G.

Den sorte Tavle.

Slettet paa Grund af Restancer: Forvalter Fr. Nielsen Højslev Teglværk.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.
Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. — Telefon Nr. 7450.
Ekspeditionen: Emilievej 2, 4. Sal. København V

Nr. 18. 15. September 1901. 1. Aarg.

Til

de underordnede Kontorfunktionærer paa de juridiske Statskontorer!

Det er et ubestrideligt Faktum, at en Standsklasse i vor Tid kun ved Sammenslutning og Sammenhold kan forbedre sin økonomiske og sociale Stilling.

Organisationstanken har da ogsaa fæstet Rod i saa godt som alle Samfundslag.

Bl. a. har Statens Funktionærer: Toldfunktionærer, Jernbanefunktionærer og Postfunktionærer i de sidste Aar sluttet sig sammen i Organisationer til Varetagelse af deres Standsinteresser og for at forbedre deres Kaar.

Vi har talrige Beviser paa, at en Standsklasse ad den Vej kan opnaa saadanne Fordele, som det uden Sammenslutning og uden Organisationens Hjælp vilde have været umuligt at opnaa.

De elendige og usle Vilkaar, hvorunder den langt overvejende Del af de underordnede Funktionærer paa de juridiske Statskontorer leve, ere ganske sikkert ikke almindelig bekjendte udenfor Funktionærernes egne Rækker, men Funktionærerne kjende dem i alt Fald selv, og en nærmere detailleret Udvikling af de indendørs Forhold er derfor overflødig i denne Henvendelse — ja, det vilde endog paa nærværende Tidspunkt mulig være til Skade for Sagens videre Udvikling.

De arbejde paa Statens Kontorer, i Statens Tjeneste, de ere underordnede Statsfunktionærer lige saa vel som Jernbane-, Told- og Postfunktionærer, og de maa derfor lige saa fuldt som disse have et retmæssigt Krav paa Statens Beskyttelse.

De ere henviste til at leve hele deres Liv som underordnede Kontorfunktionærer, **de naa ikke videre, da de ikke have Spor af Udsigt til Avancement**, og mange af dem ere Ældre, have Hjem og Familie.

Rammen i dette Fag er snæver og Arbejdet saa enkelt, at det saa at sige er umuligt for dem at opnaa anden Livsstilling eller erholde Plads udenfor dette specielle Fag.

Retfærdigheden byder derfor, at Pladserne paa disse Kontorer sikrer dem, der har været beskæftiget ved dette Fag fra deres Ungdom af eller i en Aarrække, og at Forholdene — ligesom i andre Statsetater — ordnes saaledes, at de kan blive ved det Fag, i hvilket de ere oplærte, samt at deres Ansætteles-, Løn- og Arbejdsvilkaar blive af en saadan Beskaffenhed, at ogsaa de kan leve et menneskeværdigt Liv som underordnede Statsfunktionærer.

Dette kan de ikke nu!

For det Første er deres Ansættelse af ganske privat Natur, og de ere fuldstændig underkastede Embedsmandens Luner med Hensyn til Ansættelse og Afsked, uagtet de lønnes af det Embedsmanden af Statskassen tillagte Kontorholdsvederlag, som Embedsmanden imidlertid kan anvende til Kontorholdet paa den Maade, han selv bestemmer.

Hvem af dem kjender ikke Exemplet om en af deres Standsfæller, en Kontorist, der efter i en Snes Aar at have arbejdet paa juridiske Statskontorer mærkværdigt nok var naaet til en fast aarlig Løn paa 1000 Kr., og som paa den Konto havde stiftet Hjem og Familie. Saa kom der en ny Byfoged i Embedet, og deres Standsfælle maatte forlade sin Plads, da han formente, at han som Menneske burde afslaa den nye Byfogeds Gagetilbud, der lød saaledes: »Jeg har i mine tidligere Embeder ikke været vant til at give min Kontorist mere end 600 Kr. i Løn, De har jo her havt 1000 Kr., men vil De arbejde for 600 Kr. hos mig, saa kan De beholde Pladsen.« Kommentar er her overflødig.

Vi har jo endogsaa Exempler paa, at en ny Embedsmand har afskediget hele Kontorpersonalet — med andre Ord: kastet gamle og unge Kontorbetjente fra Statskontoret ud paa Gaden! Skulde Kommentarer ikke ogsaa her være overflødige??

Deres Lønvilkaar ere ualmindelig og utilladelig slette, deres stedse stillesiddende Arbejde er af en saadan Art og Beskaffenhed, at det er i allerhøjeste Grad opslidende og aandsfortærende — de fleste ere gamle Mænd ved 40 Aars Alderen paa Grund af Overanstrængelse, Bekymring og Forsagelse, og til Slut bortkastes de som Udslidte for at fremslæbe Resten af Livet i Elendighed og Foragt — for disse Statsfunktionærer er der ikke Noget, der hedder Pensionsret i Alderdommen.

Arbejdsmængden paa de juridiske Statskontorer forøges Aar og Aar, men Funktionærernes Antal forøges ikke i Forhold dertil — det er jo nødvendigt, at der spares paa Kontorholdet, som ogsaa visse Steder absolut er for lille, og mod Arbejdstidens Længde har de, saalænge de staa udenfor en Organisation, ingensomhelst anden Beskyttelse end deres egen Dristighed, deres eget Mod til at afvise urimelige og hensynsløse Fordringer — under den Risiko at miste deres Plads, som ofte optages af Folk udenfor Faget.

Uagtet de arbejde i Statens Tjeneste og lønnes af Statens Midler, saa kan Embedsmanden fuldstændig efter eget Forgodtbefindende bestemme, hvormeget han vil give dem i Løn af Kontorholdsvederlaget; han kan afskedige dem, naar han finder for godt, uden at han behøver at give nogensomhelst Grund herfor. Og vi har Exempler paa saadan hjærteløs Behandling — Exempler, som tør kaldes skandaløse!

Kan Nogen tænke sig en mere usikker Stilling og en større Grad af Afhængighedsforhold?

Vi tør dristig sige, at naar en af dette Fags underordnede Funktionærer mister sin Plads, saa er han daarligere stillet end en Arbejdsmand.

Ret ofte ser man endog, at Embedsmanden ganske overlader til sin privat antagne 1ste Fuldmægtig at skalte og valte med de underordnede Funktionærpladser og med Kontorholdet saaledes som det maatte passe ham.

Men Skylden for disse usle Forhold er for en væsentlig Del Funktionærernes egen. De har ladet Alt gaa i den gamle Skure, en stor Del af dem har ikke sluttet sig til en Organisation, som i vore Dage er nødvendig i ethvert Fag, kun gjennem en Organisation kan de raabe saa højt om deres Forhold, at de kan blive hørt. Og de vil blive hørt! Tilstandene indenfor denne Etats Vægge kan ikke skjules i Længden.

Er der i den danske Stat nogen Statsfunktionær — ja, vi kan godt sige noget Menneske — der kan fremsætte berettigede Krav om forbedrede Livsvilkaar, saa er det den underordnede Funktionær paa de juridiske Statskontorer.

Men den eneste Vej, De har at gaa, er, at De slutter dem sammen, organiserer Dem og gjennem Organisationen forelægger Deres Sag for Regering og Rigsdag.

Dette Opraab fremkommer efter Forestilling og Anmodning fra flere af Deres Kolleger, som ere Medlemmer af denne Organisation, og Hensigten med det er at rette en kraftig og indtrængende Opfordring til de underordnede Funktionærer paa de juridiske Statskontorer om at indtræde i de danske Handels- og Kontormedhjælperes Organisation. Mange af Deres Kolleger ere allerede Medlemmer af Organisationen, men de maa være med Alle som En — Ingen maa holde sig tilbage.

Organisationens Ledere vil yde Dem enhver fornøden Assistance. Organisationen, der allerede nu er en Magt, sikrer Dem enhver Hjælp, Støtte og Beskyttelse i saadanne mulig indtræffende Tilfælde, hvor den Enkelte af dem Intet kunde udrette, men maatte bukke under.

Er der paa Deres Plads endnu ingen Afdeling af Organisationen, opfordre vi Dem til at træde sammen med andre Handels- og Kontormedhjælpere og at underrette Organisationens Forretningsfører saasnart der viser sig Stemning for Sagen. Men indtil der oprettes en Afdeling paa Deres Plads bør De strax indmelde Dem i den nærmeste Lokalafdeling eller i Organisationens Kontorafdeling i Kjøbenhavn. De vil da faa Organisationens Organ »Dansk Handels- og Kontormedhjælpertidende« gratis tilsendt.

Som Medlem af Organisationen optages enhver Handels- og Kontormedhjælper, der er udlært Kommis eller har arbejdet paa Kontor i 3 Aar, samt enhver kvindelig Medhjælper, uanset Uddannelsestiden. Kontingentet er 1 Kr. maanedlig. Organisationens Formaal er at fremme og værne Standens fælles Interesser og at højne Medhjælpernes økonomiske og aandelige Niveau. Dette søges naaet ved bedre, bestemtere Lønninger, kortere Arbejdstid, Kost- og Logisystemets Afskaffelse, Regulering af Lærlingevæsenet, samme Løn for lige Arbejdsydelse af mandlige og kvindelige Medhjælpere, Extrabetaling for Overarbejde, Afskaffelse af Helligdagsarbejde, Indførelse af Voldgift til Afgjørelse af Uoverensstemmelser mellem Principal og Medhjælper, bedre hygieiniske Forhold paa Arbejdsstederne, Oprettelse af Engageringsbureau, Sygekasse og Understøttelsesfond.

De vil nu maaske spørge, hvad De skulde kunne vente at opnaa.

Naar en Standsklasse vil forbedre sin Stilling, økonomisk og socialt, saa er der ingen anden Vej end Organisation. Men Organisationens Vej er sikker, og skulde De end ikke kunne opnaa at sikre Dem Deres Stilling ved Statsautorisation, hvad vi efter Forholdets hele Natur dog vil tro, saa er det hævet over al Tvivl, at De ved Henvendelse til Regering og Rigsdag gjennem Centralorganisationen og ved dennes Indflydelse paa rette Steder vil kunne udvirke,

at **Pladserne som underordnede Funktionærer paa de juridiske Statskontorer sikres dem, der er gaaet ind i dette Fag,** og ikke til Skade for dem besættes af Folk helt udenfor Faget — Folk af alle mulige Livsstillinger — og

at **Stillingen sikres dem saaledes, at de ikke mister den og at deres Løn ikke nedsættes, fordi der i Embedet ansættes en ny Embedsmand eller ny 1ste Fuldmægtig,** samt

at de — ligesom de privat ansatte Kontorfunktionærer i Tolletaten, efter Loven af 7. April 1899 og Cirkulære fra Generaldirektoratet for Skattevæsenet af 19. Mai s. A., vil kunne opnaa, **at der af Kontorholdet sikres dem en efter Nutidens Fordringer og efter deres Alder og Anciennitet anstændig og bestemt fast Løn, der ikke kan sættes ned efter Embedsmandens eller dennes Fuldmægtigs Luner og Forgodtbefindende.**

Det er Billigheds- og Retfærdighedskrav.

Først, naar de underordnede Funktionærer paa de juridiske Statskontorer opnaar saadanne Livsvilkaar, først da kan de sige, at de har en Stilling, hvorpaa der kan bygges en menneskeværdig Tilværelse.

Tidspunktet for Opnaaelsen heraf beror imidlertid paa Funktionærerne selv og paa deres Stilling til Organisationen.

Paa Forretningsudvalgets Vegne

Axel Gundel.

Til

Afdelings-Bestyrelserne!

Foranstaaende Artikel har Ærinde til alle underordnede Kontorfunktionærer paa de juridiske Statskontorer, f. Ex. Byfogedkontorer, Herredskontorer, Birkekontorer, Justitskontorer, Amtskontorer og Amtstuer, og jeg retter herved en indgaaende Opfordring til Bestyrelserne om overfor disse Kontormedhjælpere strax at iværksætte en kraftig personlig Agitation overensstemmende med Artiklens Indhold.

Ligeledes opfordres Bestyrelserne til at søge udvirket, at Artiklen optages i Dagspressen.

A. G.

• • •

Statens 10,000 Kr.

Den samme Egenskab, der udmærkede Xerxes, 10,000 udødelige Persere, synes at forefindes hos de 10,000 Kr., som Staten har bevilget til unge Handelsmænds Uddannelse i Udlandet; thi de fremstaa bestandig paany i „D. H. K. M. T."s Spalter.

At Bevillingen har fremkaldt Opmærksomhed og Diskussion mellem vore Kolleger er forstaaelig af nærliggende Grunde; thi det Hensyn, der fra Statens Side tages til Handelsstanden i Almindelighed og Handels- og Kontormedhjælperne i Særdeleshed, er kun ringe efter den Betydning, som Handelen har for vort Lands økonomiske Udvikling.

De „10,000" fortjener Opmærksomhed og Interesse, — ikke paa Grund af, at det er en „latterlig lille Sum", men fordi Staten ved denne Bevilling har anerkendt, at den har en Pligt overfor den yngre Handelsstand til at understøtte den i sine Bestræbelser for at erhverve Kundskaber, der bliver Standen og dermed Nationen til Gavn.

I faa Handelslande er en saadan Rejseunderstøttelse mere nødvendig end netop herhjemme, og det er forstaaeligt, at Lande som England og Tyskland, der i stedse større Omfang udstrække deres Sociallovgivning til ogsaa at omfatte Handels- og Kontormedhjælperne — medens vi her i Landet ere uden anden Beskyttelseslovgivning end „Helligdagsloven" og en Lærlingelov, der ikke overholdes — ikke finder det tvingende nødvendigt at lade Medhjælperne rejse til fremmede Pladser paa Statens Bekostning, naar de i Reglen kunne rejse for private Firmaers Regning.

Det maa nemlig erindres, at Staternes Kolonialpolitik har aabnet nye Markeder og fremkaldt en Mængde europæiske Kapitalanlæg paa oversøiske Pladser, hvorved der netop aabnes Adgang for de Medhjælpere i de europæiske Stamhuse, der have de fornødne Betingelser, Evner og Lyst, til at virke under fremmede Forhold, men for Danmarks Vedkommende stiller Sagen sig anderledes; vore Kolonier indskrænke sig til Lilleput-Besiddelserne i Vestindien og nogle endnu mindre Pladser paa Grønland, førstnævnte Sted arbejdes der delvis med fremmed Kapital og Tilgangen til det lidet tiltalende Grønland besørges gennem Kompagniet.

Naar man endvidere erindrer, at de store Kulturlande byder Medhjælperne langt større Betingelser med Hensyn til merkantil Uddannelse indenfor deres egne Grænser end Danmark er i Stand til, bør man ikke under Paavirkning af de „10,000" hylde den Anskuelse, at Danmark pludselig er blevet et Mønsterland med Hensyn til Varetagelse af Handels- og Kontormedhjælpernes Interesser. — — —

Hvad angaar den praktiske Side af Sagen, da er denne selvfølgelig ret illusorisk, naar Beløbet ikke er større og det virker nærmest tragikomisk, naar en Principal, der spiller en fremragende Rolle blandt sine Standsfæller, paa de fynske Handelsforeningers Delegeretmøde i Kjerteminde i Sommer i varme Ord udtalte sin Glæde og Tilfredshed over, at det var lykkedes at faa den enorme Sum af 1000 Kr. til Rejseunderstøttelse til fyenske Medhjælpere.

Imidlertid ere vi jo ikke forvænte i Retning af Hensynstagen fra Statens Side, — og man kan i Grunden ikke forundres derover, naar man erindrer, at Standens eneste virkelige Repræsentation — Centralorganisationen — netop i disse Dage først har bestaaet et Aar og det overveiende Flertal af vore Kolleger endnu ikke har Forstaaelsen af, at de tilhøre en Stand, der maa optræde i Enighed og Solidaritet, forsaavidt den skal faa Gehør for sine berettigede Krav hos Principalerne og Lovgivningsmagten.

Naar Organisationen af Handels- og Kontormedhjælperne er en Kendsgærning vil Fordelingsmaaden blive en anden, idet Medhjælpernes Organisation da ogsaa vil blive medbestemmende ved Uddelingen af den Rejseunderstøttelse, der da forhaabentlig vil erstatte den nuværende i Realiteten ubetydelige Rejsehjælp.

● ● ●

Hvorledes?

Hvor mange af os er dette Spørgsmaal ikke blevet rettet til, naar vi have henvendt os til udenfor staaende Kolleger for at faa disse til at indtræde i vore Rækker. „Hvorledes kan De tænke Dem en saadan Sag realiseret her hjemme? Hvad Kolleger i de store Kulturlande ikke have kunne gennemført. skulle vi kunne gennemføre. Nej det er da umuligt". Nej, Kammerater, det er ikke umuligt. Ser vi hen til, hvorledes Forholdene „ved Pult og bag Disk" og da navnlig Butikshandelen har udviklet sig, se vi, at Købmanden beklager sig over den stedse stigende Konkurrence, som skabes ved at flere og flere etablere sig; men hvad er Grunden hertil? Ganske simpelthen den, at Kommisserne i de aller fleste Tilfælde ikke kan opnaa saadanne Levevilkaar, at de med de Lønninger, der bydes dem, nogensinde kunne blot tænke paa at gifte sig, og dette at stifte Familie mener Handelsbetjenten dog maa være hans Ret ligesom alle andre Stænders; men kan han ikke dette i den tjenende Stilling, maa han forsøge sig som sin egen Mand, og i enkelte Tilfælde, hvor der er tilstrækkelig Kapital og Dygtighed, lykkes det for ham at skabe sig en Eksistens, men i det langt overvejende Antal Tilfælde kæmper han som „sin egen Mand" for sluttelig at maatte lukke Butikken. Ja Tak! alt det ved vi, men hvorledes raade Bod herpaa. Jo Kammerater, ved at gøre vor Organisation stærk og respekteret, thi saa vil et Samarbejde mellem denne og Principalernes Foreninger kunne komme istand! Naar Kommisserne erholde Garantier for, at Principalerne vil skaffe dem med Familie taalelige Livsvilkaar, vil største Parten af dem gerne give Afkald paa selv at etablere sig, i alt Fald for en Aarrække, og Konkurrencen blandt Principalerne indbyrdes bliver da ikke større, end at de kan lønne deres Medhjælpere anstændigt. Dog for at komme hertil maa Principalerne selv forlange af deres Medhjælpere, at disse staa i vor Organisation; sker dette, vil det være til Gavn for begge Parter, for, som Forholdene ere nu, har ingen af dem Grund til at være tilfredse.

G. Jensen,
København.

Fra Udlandet

„Verband Deutscher Handlungsgehülfen", hvis Hovedsæde findes i Leipzig, kunde den 29. Juli se tilbage paa en 20aarig Virksomhed. Forbundet, der tæller ca. 50,000 Medlemmer, hvoraf imidlertid mange ere Principaler, er det næststørste i Tyskland, men kan ikke betragtes som en moderne Fagorganisation, da det intet Program opstiller, hvori de vigtigste faglige Reformkrav (Løn, Arbejdstid etc.) ere formulerede, men derimod særlig virker som understøttende Institution gennem Engageringsbureauer, Retshjælp, Syge- og Begravelseskasse, Pensionskasse samt Alderdoms- og Invaliditetsunderstøttelse, ligesom Forbundet ejer et af Principaler stiftet Rekonvalescentshjem. Foruden disse, Forbundets vigtigste Opgaver, søger det dog ogsaa i sin Virksomhed udadtil at øve Indflydelse paa Sociallovgivningen, naar denne tangerer Handels- og Kontormedhjælpernes retslige og sociale Stilling.

I Tiaaret 1881--91 anvistes der 6727 Pladser gennem Engageringsbureauet, i Tidsrummet 1891—1901 var Antallet steget til 31,005. Til pladsledige Medlemmer udbetaltes der i det førstnævnte Tidsrum 9455 Mrk. (til 219 Medlemmer), medens der i Aarene 1891—1900 er udbetalt 45,805 Mrk. til 810 Medlemmer.

Forbundets samlede Formue andrager 1,671,927 Mrk.

Forbundskontingentet er, som Følge af Forbundets Organisationsform og hele Virksomhed, meget ringe, nemlig — 3 Mrk. aarlig, men Medlemmerne maa imidlertid udrede Extrabidrag til de nævnte Understøttelseskasser, ligesom Forbundets Organ, „Kaufmännische Reform-Verbandsblätter", ikke leveres Medlemmerne gratis. — Redaktøren af dette velredigerede „uafhængige Tidsskrift for Kjøbmandsstandens sociale og praktiske Interesser" er Forbundets Formand og en af dets Grundlæggere Hr. Georg Hiller, Leipzig. — Som et Kuriosum kan nævnes, at det første Opraab, som „De danske Handelsmedhjælperes Forbund" udsendte til de kjøbenhavnske Medhjælpere kort Tid efter Oprettelsen i 1897, var udarbejdet paa Grundlag af et af „V. D. H." samme Aar udsendt Opraab.

„Deutsche Handels-Wacht", Organ for „Deutschnationaler Handlungsgehilfen-Verband", indeholder sidste Uge en af Centralorganisationens Næstformand, Hr. Vald. Pedersen (Aarhus), udarbejdet Afhandling betitlet: „Die Bewegung unter den Handlungs- und Kontorgehilfen in Dänemark". — Forfatteren begrænser sin Skildring til Centralorganisationens Forhistorie, hvoraf han giver en instruktiv, men dog resumeret Fremstilling og slutter med at omtale Centralorganisationens Formaal og Program. — Afhandlingen slutter med følgende Udtalelse: „Maatte det fremtidige Arbejde blandt vore Kolleger bære lige saa gode Frugter som det hidtidige, da kunne vi trøstig imødese Fremtiden; den Dag vil ikke mere være fjærn, da samtlige danske Handels- og Kontormedhjælpere føle og vide, at de høre uløselig sammen, at de udgøre: „En Stand".

„Schweizerisches Kaufmännisches Centralblatt", der udgives af „Schweiz. Kaufmän. Verein", indeholdt forleden en velskreven Artikel angaaende danske Forhold med særlig Henblik paa de danske Handels- og Kontormedhjælperes sociale Stilling. — Angaaende vor Organisation hedder det bl. A.: „De danske Medhjælpere have organiseret sig temmelig godt i Modsætning til de lunkne Kolleger i de to andre skandinaviske Lande; idet de to Foreninger, der hovedsagelig kom i Betragtning deroppe og af hvilke hver udgav et selvstændigt Blad, have fulgt det engelske Exempel og sluttet sig sammen til et Hele: „Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger" med Hovedsæde i Kjøbenhavn. Vi kunne kun give Standsfællerne deroppe Ret. Thi ejheller i Hamlets Fædreland danser Handels- og Kontormedhjælperne paa Roser —"

Rigtigheden af den sidste Sætning beviser Forfatteren ved en Omtale af vor „Beskyttelseslovgivning" for Handels- og Kontormedhjælpere, ligesom han nærmere behandler Arbejdstiden og Gagespørgsmaalet. Artiklens Indhold og de anførte Talstørrelser ere i Overensstemmelse med de faktiske Forhold, da Forfatteren har erholdt sit Materiale ved Henvendelse til os.

Frankrig. Organisationsbevægelsen blandt vore franske Standsfæller er i stærk Fremgang, hvilket fremgaar af den af Arbejdsministeriet udgivne Aarbog over Fagorganisationerne. I Aaret 1899 bestod der saaledes 160 Fagforeninger (Syndikater) af Handels- og Kontormedhjælpere med et samlet Medlemsantal af 34,302. — I Modsætning til andre Lande ere vore Kolleger i Frankrig velorganiserede, sammenlignet med andre Fag, idet kun Transportarbejdernes Organisation (med 93,490 Medlemmer) og Bjergarbejdernes (med 40,796 Medlemmer) overgaa dem i Medlemsstyrke.

Beskyttelseslovgivningen begynder at tage Fart under Presset af Medhjælpernes Organisationer. Overarbejdsraadet har saaledes i et af sine sidste Møder taget Hensyn til følgende Ønsker: Arbejdstiden for Kvinder og Børn, der ere beskæftigede i Kontorer og Butiker, forkortes til $10^1/_2$ Time efter 3 Aars Forløb, regnet fra det Tidspunkt, da Loven træder i Kraft. I Virksomheder, hvor Arbejdstiden overskrider 7 Timer, skal Arbejdsdagen mindst være afbrudt af to Hvilepavser, hvis Varighed mindst skal andrage en Time, i hvilket Tidsrum alt Arbejde er forbudt. — Hvor Kost- og Logissystemet ikke anvendes, er den minimale Varighed af de nævnte Hvilepavser $2^1/_2$ Timer. I Virksomheder, hvor Personalet eller en Del af dette er underkasted Kost- og Logissystemet, skal Arbejdsdagen mindst afbrydes af tre Hvilepavser, hvoraf den første maa andrage mindst en halv Time og hver af de to andre ikke maa være mindre end en Time. Paa hvilket Tidspunkt Arbejdsdagen end ophører, skal der hengaa et Tidsrum af mindst 10 Timer, indtil Arbejdet atter genoptages næste Dag, saaledes at der sikres Kvinder og Børn uafbrudt Hvile i dette Tidsrum. — Naar der er hengaaet 3 Aar efter Lovens Udstedelse forlænges denne Hvilepavse til $10^1/_2$ Time, efter endnu 3 Aars Forløb fastsættes den til 11 Timer.

De franske Handels- og Kontormedhjælpere ere gennemgaaende ugunstigere stillet end deres danske Kolleger, men det tyder paa, at man paa rette Sted nu søger at imødekomme deres berettigede Krav, forsaavidt disse ere af en saadan Beskaffenhed, at Lovgivningsmagten kan gribe regulerende ind. — — Maatte vore hjemlige Lovgivere drage Lære af deres franske Kaldsfæller.

Statistiken.

Endnu savnes Adresser paa solide Kolleger i nedennævnte Byer:

Nykøbing. S. Frederikssund.
Kerteminde. Nysted. Rødby.
Saxkjøbing. Rudkøbing.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

De kjøbenhavnske Afdelinger have fælles Lokaler paa „Wodrofflund". Mødeaften: Mandag. Gratis Adgang mod Forevisning af Medlemskort.

Agitationsudvalget har til Brug for samtlige Afdelinger lejet en Række hyggelige komfortable Lokaler i Studentersamfundets nye Bygning ligefor Frue Kirke.

Lokalerne tages i Brug Torsdag den 3. Oktober ved Afholdelse af en lille Festlighed.

Mødetid Kl. 9.

Kl. 9½ Foredrag af en fremmed Foredragsholder.

Kl. 11 Fællesspisning. Varm Ret med koldt Bord samt Øl og Snaps à 2 Kr. pr. Kuvert.

Derefter eventuelt Punchesold.

Til Fællesspisningen bedes man tegne sig hos Forretningsføreren. Telefon 7450.

Medlemmer, der ikke ønske at deltage i Fællesspisningen, har ligefuldt Adgang til Lokalerne.

Mød Alle!

Agitationsudvalget afholdt Møde d. 10. Septbr. Den hidtidige Formand Hr. Redaktør V. Hansen meddelte, at han, efter at have nedlagt sit Mandat som Formand for Kontormedhjælpernes Organisation, formelt var udtraadt af Udvalget, ligesom han af Hensyn til sin Redaktørvirksomhed ønskede at trække sig tilbage som Agitationsudvalgets Formand. Det vedtoges derefter at opfordre Forretningsføreren Hr. Axel Gundel til at indtræde i Udvalget som dettes Formand. Hr. Gundel har erklæret sig villig til at overtage Formandsposten.

Kolonialmedhjælpernes Organisation. Formand: K. Hintz, Øhlenschlægersgade 50, 1. V. Kasserer H. Kr. Hansen, Olufsvej 6, 4. Ø.

Organisationen paabegynder i Begyndelsen af Oktober gratis Kursus for Medlemmerne omfattende Sprog og Bogholderi. Undervisningen ledes af d'Hrr. Cand. mag. H. Jensen, Cand. phil. J. Thingvad og Bogholder G. Jensen. — Endvidere vil der blive oprettet Undervisning for Lærlinge. — Nærmere gennem Dagspressen. — Alle Oplysninger vedrørende Undervisningen erholdes ved Henvendelse til Formanden.

Kontormedhjælpernes Organisation. Medlemmerne anmodes om overalt, hvor de ere ansatte, at være behjælpelig med Indsamlingen af Statistik. Blanketter faas ved Henvendelse til Formanden.

Formandens Adresse: Chr. Christensen, Henrik Ibsensvej 14, 3. V. Kasserer: Carl Christensen, Farvergade 24, I., K.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nikolaigade 7, 4. K. Kasserer: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. N.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: V. Henningsen, Nansensgade 25 B, 2. K. Kasserer: Fr. Gundel, Aabenraa 2, 2. K.

Jylland.

Aalborg. De ærede Medlemmer, der endnu ikke har indsendt det statistiske Skema i udfyldt Staud, anmodes om snarest at indsende samme enten direkte til Forretningsføreren eller til et af Bestyrelsens Medlemmer. Specielt anmodes Medlemmerne af det i den Anledning nedsatte Udvalg om at fremme Arbejdet det mest mulige.

Agitationsmøde. Sidst i September agtes afholdt et stort offentligt Møde i Haandværkerforeningen med Redaktør Vilh. Hansen og eventuelt flere fremmede Kolleger som Talere. Nærmere Bekendtgørelse vil senere fremkomme, men Bestyrelsen vil allerede herved rette en indtrængende Appel til Medlemmerne om at møde Alle som En, og hver i sin Kreds virke for, at saa mange udenforstaaende Kolleger som muligt kommer til Stede. Vi staar her med Halvdelen af vore mandlige og en Del af vore kvindelige Kolleger indenfor Rækkerne, men det skal være vor Opgave i denne Vinter at naa Flertallet, og dette vil i høj Grad afhænge af, at det nævnte Møde bliver saa stort og vellykket som muligt. Hertil maa hver Mand medvirke af yderste Evne!

Bestyrelsen.

Aarhus. Ordinær Generalforsamling afholdes Onsdag d. 25. ds. Kl. 9 Aften. Alle Medlemmer bedes møde, da der foreligger meget vigtige Meddelelser fra Bestyrelsen angaaende Virksomheden i Vinter.

Husk de 2 sidste Sommermøder: „Kronprinsen" 17de Septbr. og „Trøjborg" 24de Septbr. Den sidste er jo Centralorganisationens Fødselsdag, saa den Dag maa vi møde talrigt op og mindes den.

Glem endelig ikke Statistiken. Sørg for at faa alle 3 Exemplarer udfyldte og indsendte, og kan De faa flere udfyldte er Blanketter til Tjeneste hos Formanden. Husk det nu, Aarhus er langt tilbage i denne Sag og det kan vi ikke være bekendt.

Formand: Vald. Pedersen, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: J. Munch, Guldsmedgade 33.

Bestyrelsen.

Hjørring. Tirsdag d. 24. Septbr. Aften Kl. 8½ prc. afholdes paa „Hotel du Nord" ordinær Generalforsamling med følgende Dagsorden: 1) Meddelelser fra Bestyrelsen. 2) Valg af 4 Bestyrelsesmedlemmer og Suppleanter. 3) Valg af Revisorer. 4) Eventuelt.

Bestyrelsen.

Hobro. Trods det, at vi i lang Tid ikke har ladet høre fra os, er det ikke fordi vi har ligget paa den lade Side; vi har i Sommerens Løb afholdt ret godt besøgte Diskussionsmøder hver 14. Dag i Skovpavillonen og en Mængde Bestyrelsesmøder for at arrangere en større Kampagne til Vinteren.

Vi har imidlertid haft den Modgang, at vor hidtilværende dygtige Formand, Hr. Bogh. O. Toubro, begrundet paa Sygdom, har maattet forlade Byen, og havde vi af den Grund Torsdag den 22. ds. indvarslet til en extraord. Generalforsaml. med Dagsorden: 1) Valg af nyt Bestyrelsesmedlem. 2) Vinterkursus. 3) En Skovtur med Damer.

Som nyt Bestyrelsesmedlem valgtes Hr. O. Frostholm.

Angaaende Vinterkursus, for hvilket der var god Stemning, blev der vedtaget, at Bestyrelsen skulde sætte sig i Forbindelse med de stedlige Lærerkræfter om Betingelserne for 2 Aftener ugentlig; som Fag var paatænkt Engelsk, Tysk, Stenografi og Vexelret.

Skovtur Søndag d. 1. Septbr. pr. Vogn til Mariager.

Generalforsamlingen sluttedes med et Leve for den afgaaede Formand og Organisationen.

Efter Generalforsamlingen afholdtes konstituerende Bestyrelsesmøde, hvor Hr. O. Frostholm valgtes til Formand.

M. H.

Ordinær Generalforsamling afholdes Torsdag den 26. ds., Aften Kl. 8½, i Skovpavillonen. Dagsorden: 1) Meddelelse om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar. 2) Valg af 1 Revisor. 3) Oprettelse af Kursus i Sprog m. v. i kommende Vinterhalvaar. 4) Eventuelt. Talrigt Møde forventes.

Bestyrelsen.

Randers. Ordinær Generalforsamling afholdtes d. 28. Aug. D'Hrr. Lars Jakobsen, F. Jørgensen og C. O. Lindbach afgik; i Stedet for de to førstnævnte valgtes d'Hrr. Kommis L. Langhorn og Kommis A. Christensen. Hr. C. O. Lindbach genvalgtes. Til Suppleant valgtes Hr. Kommis Hasse og til Revisor Hr. Nielsen Gyde. Formanden aflagde en kort Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar. Medlemsantallet var nu 90. Endvidere meddeltes, at Foreningen havde faaet overladt Lokaler i „Bodega" til selskabelige Sammenkomster, der afholdes hver Onsdag Aften. — Efter en kort Debat om Undervisningssagen sluttedes Generalforsamlingen. Cirka Halvdelen af Medlemmerne havde givet Møde. — Paa et senere afholdt Bestyrelsesmøde valgtes Hr. C. O. Lindbach til Næstformand.

N.

Øerne.

Odense. Indmeldelser bedes afleverede til Formanden, Hr. Fuldmægtig Lund, Adelerhus, eller Kassereren Hr. Ferd. Larsen, Vestergade 75.

Afdelingens Møder afholdes i Fyens Forsamlingshus, hvor hyggelige Lokaler ere til Medlemmernes Disposition.

Meddelelse fra Engageringsbureauet.

Bureauet er hurtig bleven overfyldt med Pladssøgende, hvorimod Meddelelse om ledige Pladser kun indgaa meget sparsomt.

Plads savnes til Kommis'er samt Kontorfolk af alle Brancher.

Meddelelse om Pladser modtages med Tak.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
Forchhammersvej 26, St.
København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Emilievej 2, 4. Sal.
København V

Nr. 19. 1. Oktober 1901. 1. Aarg.

International Organisation.

Et Opraab fra det internationale Handels- og Kontormedhjælper-Sekretariat i Gand.

„Fortiden bærer Nutiden i sit Skød, og af Nutiden skal Fremtiden fødes". Disse Ord af den store tyske Tænker Leibnitz rummer det materielle og intellektuelle Livs Udviklingscodex og deres Rigtighed gælder lige saa vel ved det 20de Aarhundredes Begyndelse som i den Tidsalder, den store Lærde tilhørte — det 17de og 18de Aarhundrede.

Ud af Smaadrift i Haandværk og Handel fremvokser Storindustri og Storhandel, medens den patriarkalske Harmoni mellem de to Faktorer i Arbejdsforholdet, der fremtræder i „det gyldne Haandværks" Periode mellem Mester og Svend i det lille Værksted, mellem Principal og Medhjælper i Boden, fortrænges af Fabriken og Stormagasinet, af det storindustrielle og stormerkantile Etablissement.

Betingelserne for selvstændig Virksomhed aftager bestandig indenfor enhver Lønarbejderkategori, hvad enten den bestaar af Haandens eller Aandens Arbejdere. I Haandværk og Industri udgør Lønarbejderne en staaende Hær, hvoraf kun et forsvindende Minimum avancerer frem til Selvstændighedens forjættede Land. Ogsaa Handelens og Kontorernes Lønarbejdere blive i stedse større Udstrækning en bestemt afgrænset Stand, og selv om endnu de fleste Butiksmedhjælperes Ønsker og Maal er en selvstændig Forretning, bliver Selvstændigheden — forsaavidt den opnaas — ofte af forbigaaende eller problematisk Karakter; thi de kapitalstærke Handelsetablissementer slaar tilsidst disse Smaaforretninger ned i Konkurrencekampen eller bøjer dem i Knæ som lydige Vasaller for en myndig Lensherre.

I samme Maalestok, som denne Nedbrydningsproces foregaar, vækkes Handels- og Kontormedhjælperstanden til Forstaaelse af sin sociale Stilling, og Medhjælpernes Stræben fremad gaar ikke bestandig i Retning af den „uselvstændige Selvstændighed", men Opmærksomheden rettes derimod paa at forbedre Stillingen som Medhjælper, som Lønarbejder indenfor Handels- og Kontorfaget, — og Resultatet heraf maa naturnødvendig blive Organisationsbevægelsens Udvikling og hurtige Fremskridt.

Derfor er den moderne faglige Bevægelse indenfor vor Stand netop opstaaet i det sidste Tiaar og i Tusindvis samles nu Handels- og Kontormedhjælperne under den faglige Organisations Banner fra Kjølens Fjælde til Kap Spartivento, fra Ruslands Stepper til Kap da Roca.

Allerede længe har de fysiske Arbejdere i de forskellige Lande centraliseret sig nationalt og knyttet internationale Forbindelser inderfor de forskellige Fag, saaledes at deres Sammenslutning er en Organisationsform paa tværs og paa langs, hvilket giver dobbelt Gensindighed og Styrke. Organisationsbevægelsen blandt Handels- og Kontormedhjælperne har imidlertid formet sig som nationale Sammenslutninger; thi i ethvert Land fandtes og findes endnu store Vidder, der maa bringes under Kultur, idet Tusinder af mandlige og kvindelige Kolleger staa uberørte af Tidens Tegn og Varsler. Trods de vanskelige Opgaver, som de organiserede Kolleger maa løse overalt indenfor de nationale Rammer, bliver Betydningen af internationalt Samvirke stedse mere iøjnefaldende, alt efter som den faglige Bevægelse udvikler sig i de forskellige Lande, og i Bevidstheden om, at Handels- og Kontormedhjælperne i det væsentlige maa stille de samme Fordringer til Sociallovgivningen og overhovedet kæmpe for de samme faglige Reformer uden Hensyn til Nationalitet toges Initiativet til en international Organisation af Handels- og Kontormedhjælpere ved en Konference mellem engelske og belgiske Kolleger i Ostende i Aaret 1898. Den første internationale Handels- og Kontormedhjælper-Kongres traadte sammen i Paris i September 1900, og det vigtigste Resultat af denne Kongres blev Oprettelsen af et internationalt Sekretariat, hvis Sæde foreløbig lagdes i Gand i Belgien. Med dette Sekretariat som Midtpunkt grundlagdes den internationale Medhjælperorganisation. „*Federation Internationale des Employès*", hvis Opgave det skulde være at samle de nationale Fagsammenslutninger til en mægtig international Føderation af Handels- og Kontormedhjælpere.

Det internationale Sekretariat har for faa Dage siden tilsendt os nedenstaaende Opraab, som vi gengive i Oversættelse efter den franske Original:

Den internationale Medhjælper-Organisations Bureau til Organisationer, Associationer, Syndikater eller en hvilken som helst Sammenslutning af Medhjælpere, Assistenter, overhovedet alle Aandens Arbejdere.

Gand (Belgien), 1. Maj 1901.

Kammerater!

For nogle Maaneder siden samledes i Paris Delegerede fra Medhj.-Hovedorganisationerne i England, Belgien, Frankrig, Holland og Italien.

Øjeblikkelig og næsten uden Diskussion blev det besluttet at danne et fast Forbund af alle de Kræfter hele Verden over som, under hvilket som helst Navn, deltager i Aandens Arbejde.

Øjeblikkelig dannedes Grundlaget for den nye Organisation.

En beundringsværdig og vigtig Begivenhed!

I Løbet af faa Timer havde den første internationale Kongres af Medhjælpere proklameret for hele Verden dette Solidaritetens ubrydelige Baand, som forener alle Arbejdere til Styrkelse af deres Rettigheder, til Bevidsthed om deres Pligter, til fælles Flugt mod Maalet.

Det intern. Bureau gav sig strax i Kast med Arbejdet.

Man skjulte ikke for sig selv Arbejdets overordentlige Besværlighed. Hjælpekilderne ere faa og Virkefeltet er ubegrænset. Det Antal af Organisationer, der vare repræsenterede paa Kongressen i Paris, betød i Virkeligheden kun en ringe Del af alle Medhjælperorganisationer hele Verden over.

Den første Vanskelighed, som bestod i at komme i Forbindelse med de Landes Organisationer, som ikke vare repræsenterede i Paris, er delvis overvundet. Vi ere nu i Besiddelse af en foreløbig Liste over Medhjælperorganisationer i Tyskland, England, Østrig-Ungarn, Belgien, Danmark, Spanien, Frankrig, Italien, Norge, Nederlandene og Svejts.

Det er til dem, nærværende Opraab er henvendt. Men denne Liste er rimeligvis langt fra fuldstændig. Vi bede derfor de Organisationer og Associationer, som modtage Nærværende, om at sende os (saafremt det ikke alt er sket) en fuldstændig Liste over Medhjælper-Organisationerne i deres Land eller By. Vi bede dem ligeledes gøre os bekendt med de Organisationer, som ere under Dannelse.

Ved Udbredelsen af vore Idéer afhænger i Virkeligheden

Almenkendskaben til vor Bevægelse og til Virkeliggørelsen af fremtidige Sammenslutninger.

Et fælles Arbejde i alle Lande til bedste for Medhjælperens aandelige og økonomiske Stilling er paatrængende nødvendigt. Vi maa sættes i Stand til i Fællesskab at kunne udnytte de fælles Idéer, kende hvert enkelt Lands Organisationsmethoder.

Af den Grund bede vi Organisationerne og Associationerne at sende os (dersom det ikke alt er sket) deres Statutter, Programmer og Love. Vi bede dem ligeledes sende os de Skrifter, Blade og Opraab af hvilken som helst Art, som henvende sig til Aandens Arbejdere.

Den internationale Organisation, som i dette Øjeblik er i sin Vorden, vil i Virkeligheden ikke kunne bestaa, dersom den ikke kan gjøre Regning baade paa moralsk og materiel Støtte hos alle Organisationer. Den henvender sig derfor til alle uden Hensyn til Race, Nationalitet eller Religion og anmoder dem om deres Bidrag til det fælles Arbejde.

Dette Bidrag fastsættes til et aarligt Kontingent af to Franks for hver Organisation. Det aarlige Kontingent giver Ret til gratis Deltagelse i fremtidige Kongresser.

Vi anmoder Organisationerne og Associationerne om at sende os Deres Kontingent direkte efter Modtagelsen af Nærværende.

Ingen Organisation eller Association kan betragtes som Medlem af den internationale Organisation uden Betaling af Kontingentet.

For Organisationer og Associationer, som ikke ere Medlemmer, vil Adgangen til fremtidige Kongresser koste fem Francs.

Det int. Bureau har Exemplarer af Beretningen om Kongressen i Paris til Disposition for de, der maatte ønske dem, til en Pris af 40 Centimer pr. Expl.

Den næste internationale Medhjælperkongres vil finde Sted i Bruxelles (Brüssel) i September 1902.

Allerede nu kunne vi meddele vore Kammerater, at de belgiske Medhjælpere forbereder en storslaaet Modtagelse for deres Kolleger fra andre Lande.

Dagsordenen vil blive fastsat ved dette Aars Slutning. Indtil da vil Organisationer og Associtationer have Tid til at undersøge og forberede de Spørgsmaal, som de ønske at bringe paa Bane.

Dagsordenen vil blive endelig bekjendtgjort i Januar 1902 for at Alle kan faa den nødvendige Tid til at forberede sig til Diskussionen paa Kongressen.

En særlig Henvendelse er sket til de engelsk- og tysktalende Lande.

For at spare Trykningsudgifter og for at lette den internationale Organisations Arbejde er nærværende Opraab redigeret i den mest mulig sammentrængte Form.

Denne Kortfattethed bør dog ikke bibringe vore Kolleger den Opfattelse, at vi have negligeret vort Arbejde.

Saasnart vi ere i Stand dertil skulle vi henvende os til Dem paa Deres eget Sprog og paa en mindre sammentrængt Maade. Vi bede Dem dog alligevel skænke disse vigtige Spørgsmaal den Opmærksomhed, de fortjene, og gøre her Regning paa den Intelligens og den Solidaritetsfølelse, som vi føle os overbevist om besjæle enhver organiseret Kollega.

Vi bringe Alle vore bedste broderliges Hilsener.

Det internationale Bureau:

Auguste Bruggeman. Ernest Gicart. Grég. Serwy.

Dette Opraab fra vore udenlandske Standsfæller fortjener den største Opmærksomhed og Interesse; thi selv om Forudsætningerne for en stærk international Føderation med bestemte Gensidighedsforpligtelser i Øjeblikket fattes paa Grund af, at den nationale Sammenslutning endnu ikke er en absolut Kjendsgjerning i noget Land, vil en Organisationsform, der hviler paa et internationalt Grundlag, utvivlsomt virke befordrende og samlende paa Handels- og Kontormedhjælperbevægelsen i de forskellige Lande, ligesom det ikke noksom kan fremhæves, at internationale Forbindelser er af særlig Betydning for Handels- og Kontormedhjælperfagene, fordi de ville virke fremmende for Medhjælpernes Adgang til Uddannelse paa fremmede Pladser.

Trods alle øjeblikkelige Hindringer bør denne store Tanke støttes af de organiserede Handels- og Kontormedhjælpere i alle Lande — og vi ere forvissede om, at den vil vinde Tilslutning, at dømme efter det Udviklingsstadium, hvorpaa den faglige Bevægelse allerede befinder sig i den civiliserede Verden.

I England, Schweiz, Italien, Holland og Belgien kæmper Titusinder af Handels- og Kontormedhjælpere for de samme Reformkrav som vi, ogsaa i de to nordligere skandinaviske Lande begynde vore Kolleger at røre paa sig og selv i det udpinte Spanien og det despotisk undertrykte Rusland, hvor den sociale og økonomiske Udvikling kummerlig snegler sig fremad under Knuttens Tegn, skarer vore Standsfæller sig om de faglige Reformkravs Banner, i hvis Folder Tidens kulturbærende Kræfter gemmes.

I Tyskland, Østrig og Frankrig have vore Kolleger grundlagt store og omfattende Organisationer, men med Beklagelse se vi, at disse Sammenslutningers Styrke formindskes ved Uenighed mellem Medhjælperne, fordi disse hidses mod hverandre paa Grund af religiøse og politiske Uoverensstemmelser, selv om disse Organisationer i det væsentligste kæmper for samme faglige Programs Gennemførelse. — I den nye Verden gaar Handels- og Kontormedhjælperbevægelsen fremad med Kæmpeskridt, saaledes samles vore Kolleger i Nordamerikas forenede Stater i en mægtig Føderation, medens de i det australske Statsforbund i Øjeblikket kæmper djærvt for Arbejdstidens Forkortelse.

Det gaar fremad over hele den civiliserede Verden.

Vi føle os overbeviste om, at Danmarks fagorganiserede Handels- og Kontormedhjælpere med Glæde modtager den Broderhaand, som vore udenlandske Kampfæller rækker os over Grændserne.

De danske Fagorganisationer betegnes overalt som Mønsterorganisationer; gid da ogsaa vore Broderorganisationer i Udlandet maa drage Lære af det Sammenhold og den Enhed, der karakteriserer vor Bevægelse og lad os bestræbe os for at gøre Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger til et velorganiseret Armékorps i den fremaddragende internationale Handels- og Kontormedhjælperhær.

Som Organ for en faglig Landsorganisation, der søger at samle Handels- og Kontormedhjælperne i vort lille nordiske Land til Kamp for deres faglige Interesser uden Hensyn til politiske og religiøse Divergenser, tilraabe vi vore organiserede Kolleger i alle Lande: Ned med Race- og Religionshadet og Chauvinismen, der truer med at sprænge det Interessefællesskabets Baand, der bør omslynge alle Handels- og Kontormedhjælpere uden Hensyn til Køn, Race og Nationalitet! Leve Broderskabet og Solidariteten mellem Handels- og Kontormedhjælperne nationalt og internationalt!

• • •

Stats-Kontorister.

Det af Centralorganisationens Formand i „D, H. & K. M. T.“ Nr. 18 indrykkede Opraab til de underordnede Kontorfunktionærer paa de juridiske Statskontorer giver mig Anledning til at udtrykke min Glæde over, at der endelig har vist sig en Mand med Mod og Hjerte til at træde i Skranken for os.

Den almindelige Opfattelse i vore Dage er jo saaledes, at den, der tier, maa antages at være tilfreds, og da vi Kontormedhjælpere paa de offentlige juridiske Statskontorer umulig kan være tilfredse, som vi have det nu, saa maa vi først takke Hr. Gundel, fordi han har brudt Banen og slaaet til Lyd for vor Sag.

Mit Forslag til mine Standsfæller er nu dette: Lad os da følge Hr. Gundels Ord og Alle som En slutte os til Organisationen, det er ganske sikkert Vejen og Midlet. Og lad os i Fremtiden ikke tie, men lad os raabe, som Hr. G. skriver, lad os raabe højt om Standens usselige Livsbetingelser og Kaar.

Det er saa lokkende og fristende for en Dreng. der lige er konfirmeret, at blive budt saadan „en pæn Kontorplads“ paa et juridisk Statskontor (det lyder virkelig kønt) med ca. 300 Kr. som „Begyndelsesgage“. Men Glansen forsvinder, Smerten og Fortrydelsen kommer i den sidste Ende, efterhaanden som Tiden gaar og Manddomsalderen oprinder. Naar han i 25—30-Aarsalderen naar op til en Aarsløn med „vist og uvist“ af mellem — 600 og 900 Kr. (kun ganske faa naa derover), saa er der for Tid og Evighed sat Punktum for hans Livsbane. Har han først i nogle Aar været paa et juridisk Statskontor, saa er han — færdig! Udsigten til noget bedre er der da slaaet Bom for.

Et saadant Liv uden Fremtidsmuligheder, uden Gnist af Haab om bedre Dage, uden Udsigt til nogensinde at opnaa en menneskeværdig Tilværelse, men derimod med Udsigt til at blive smidt paa Døren naar som helst, specielt saa snart Embedet bliver vakant, og saa staa i Verden daarligere end den daarligst stillede Arbejdsmand, og se den Plads, man med Flid har slidt i mange Aar, optaget f. Ex. af en afgaaet Militær, der med sin Pension i Baghaanden kan arbejde for en meget ringe Løn — prøv selv at leve et saadant Liv, Du, som har for meget af Alt; et Liv med saadanne „Udsigter" er tungt at leve, det skaber mørke Tanker, gør Mennesket gammelt før Tiden, som Hr. G. har skrevet.

Paa de fleste juridiske Statskontorer kan det derhos umuligt undgaaes, at de unge Mennesker høre og lære kriminelle, slibrige Ting, afskyelige, væmmelige Sager, hvad just ikke er til Gavn for de Unges Fremtidsliv, for deres moralske Handel og sædelige Tankegang. Dette i Forbindelse med elendige økonomiske Kaar og en mørk Fremtidshorisont skal ikke høre til det, der skaber Livslykke og gjør Livet skønt at leve.

Forældre og Værger bør advares mod at anbringe deres Børn og Myndlinge som Kontorister paa de juridiske Statskontorer, thi det er den rene Elendighed. Jeg overdriver det ikke, naar jeg siger, at det er noget af det Elendigste, der existerer. Og kommer de først i Suppedasen, naar kommer de saa deraf? Ja, lykkelig den, der i Tide opnaar en anden Livsstilling. Men for de Allerfleste gaar det saaledes, at de bogstavelig gro fast til Stedet, naar de først ere komne der, hvad skal de gribe til? Det er desværre saa, at en Kontorist, der en Tid lang har været ansat paa et juridisk Statskontor, han anses for komplet umulig og ubrugelig i private Forretninger, saaledes er det. I Standsfæller, som endnu ikke har lært dette eller maaske aldrig har skænket det en Tanke, skal nok komme til at sande disse Ord. Og paa det juridiske Statskontor, ja, der kan de opnaa at blive det samme, som de var den første Dag, de traadte inden for Døren: „Kontorister", hverken mer eller mindre, selv om de trofast blive i Tjenesten i 40 Aar — de Heldige med en Aarsgage af c. 1000 Kr., yderst Faa derover, den langt overvejende Del fra 600—900 Kr. — — —!

Saaledes er Situationen, og det forekommer mig, at den just ikke er stemmende med Tidens Krav, men vel egnet til Eftertanke!

Hr. G. skriver, at Skylden er vor egen, fordi vi aldrig har gjort noget selv. Vel! det kan vi ikke benægte. Men jeg kan dog alligevel ikke se rettere, end at det maa være Staten, der bærer Ansvaret.

Fakir.

Fra Udlandet

England. Vor engelske Broderorganisation „National Amalgamated Union of Shop Assistants, Warehousmen, and Clerks" har udsendt sin „Tenth Annual Report", der fortæller — i sammentrængt Form — om de Resultater, der ere opnaaede gennem 10 Aars udholdende Organisationsarbejde.

England er Fagforeningsbevægelsens klassiske Land og det er derfor naturligt, at netop de engelske Handels- og Kontormedhjælpere viste deres Kolleger paa Kontinentet Vejen, der fører til faglige Fremskridt og et større Arbejdsudbytte — den moderne faglige Organisation. Det tjener til Ære for Storbritanniens Handels- og Kontormedhjælpere, at de var de første, der strøg Harmoniforeningernes gulnede Fane og lod Fagforeningsfanen udfolde sig frit for Vinden. Men de forenede Kongeriger har ogsaa Jordbund for en kraftig faglig Reformbevægelse; thi Magasinernes og Kontorenes Proletariat danner her en mere decideret social Fremtoning end i noget andet europæisk Land som Følge af den lave Løn, der ofte bydes, og det nedværdigende og trykkende Kost- og Logisystem — the living in system — der hviler som et Forbandelsens Aag paa den engelske Handels- og Kontormedhjælperstands Nakke.

I intet europæisk Land har Storhandelen opnaaet en saadan Udvikling som i England, og den deraf følgende Arbejdsdeling har medført en fuldstændig Proletarisering af Medhjælpernes Flertal paa de store Handelspladser, af hvilke naturligvis London kan opvise de mest grelle Exempler, saaledes er Lønnen for udlærte Medhjælpere hos Firmaet Whitely & Co. i London — Verdens største Stormagasin — kun 65—70 shillings om Maaneden, hvad det er umuligt at eksistere for i London. Millionfirmaet sørger derfor for sine Funktionærers Velvære ved at anvise dem Bolig i store Kaserner, som det har ladet opføre i Nærheden af Magasinet; de Medhjælpere, der bor i disse Kaserner, faa udbetalt 20 sh. pr. Maaned i Løn foruden Kost og Logi (til Sammenligning kan anføres, at den almindelige Løn for en Tjenestepige i London er 25 sh.). Logiforholdene ere naturligvis elendige og i høj Grad nedværdigende for Medhjælperne, 3—4 Kolleger deler et Værelse, og Enhver maa være hjemme Kl. 11 Aften, ligesom der overhovedet holdes en spartansk Hustugt. Disse Medhjælpere ere selvfølgelig langt uslere stillede end den organiserede fri Arbejder, idet de ere berøvede den Frihed, som andre Medborgere frit kunne nyde — de ere Arbejdsslaver, bøjelige Redskaber i Principalernes Hænder. Storhandelens revolutionerende Udvikling tvinger altsaa Handelsmedhjælperne ind paa en Levefod, der er paa Højde med eller endog under de ikke faglærte Arbejderes — the unskilled labours. (Sluttes).

Nye Afdelinger.

Korsør.

Tirsdag d. 17. f. M. afholdtes et Møde i Korsør, som havde en ny Afdeling til Resultat. Nogle Kolleger, tidligere Medlemmer af andre Afdelinger, havde forberedt Arbejdet og indbudt Forretningsføreren til at holde Foredrag.

Mødet var godt besøgt og efter en kortere Diskussion vedtoges Dannelsen af en Afdeling ensstemmigt.

Den 24. s. M. afholdtes den konstituerende Generalforsamling, hvor Love for Foreningen blev fremlagt og vedtaget samt foretoges Bestyrelsesvalg.

Til Formand valgtes Boghandlermedhjælper Walzen, til Næstformand Kommis Johansen og til Kasserer Kontorist Johnsen.

Afdelingen tæller opimod 20 Medlemmer og har gode Udsigter for Fremtiden.

Velkommen i Rækkerne.

Hadsund.

Formanden for Afdelingen i Hobro, Hr. C. Frostholm, talte den 15de September ved et Møde i Ladepladsen Hadsund. Efter Mødet nedsattes der et Udvalg, bestaaende af følgende Kolleger: d'Herrer Bogholder Horndrup (tidl. Medlem af Aarhus-Afdelingen), Kommis Christensen (tidl. Medlem af Skive-Afdelingen) og Kommis A. Sørensen til Udarbejdelse af Love for den nye Afdeling. — Der findes i Hadsund ca. 15 Medhjælpere og i de omliggende Landsbyer 5—6 Medhjælpere. Hr. Frostholm meddeler os, at de organiserede Kolleger i Hadsund mener snart at kunne faa Medlemsantallet op til ca. 20.

Vor Bevægelse har nu sikkert Fodfæste i næsten samtlige Købstæder paa den jydske Halvø. — Vi ønsker den nye Afdeling velkommen, som et af Resultaterne af den Agitation, som vore jyske Provindsafdelinger nu begynder paa Landet.

Statistiken.

De sidste Opfordringer har resulteret i en Del nye Adresser, men desværre har vi ikke haft Glæde af dem alle, idet nogle enten ikke har svaret paa vor Henvendelse eller ogsaa vist sig utilbøjelig til at give os en Haandsrækning i vort Arbejde.

Adresser ønskes derfor vedblivende paa Kolleger i nedennævnte Byer:

Jylland.

Kolding. Grenaa. Ebeltoft. Sæby.

Fyen.

Assens. Bogense, Kerteminde.

Sjælland.

Frederiksværk. St. Hedinge. Vordingborg.
Kallundborg. Ringsted. Skelskør.
Fakse. Holbæk. Nykøbing.

De øvrige Øer.

Maribo. Nakskov. Sakskøbing. Nysted.
Rødby. Rudkøbing.

Fra Centralorganisationen.

København og Omegn.

De nye Lokaler indvies som nævnt i forrige Nr. Torsdag den 3die ds. Kl. 9. Kl. 9½ Foredrag.

Derefter Fællesspisning: Varm Ret og koldt Bord á 2 Kr. pr. Kuvert.

Alle Medlemmer bedes møde, selv om de ikke ønske at deltage i Fællesspisningen.

Vore nye Lokaler i Studentersamfundets smukke Bygning 3. Sal (Opgang fra Studiestræde) bør i den kommende Vinter hver Torsdag Aften være Samlingspladsen for alle i vor Bevægelse interesserede Medhjælpere.

Mød Alle op den første Aften og tag de hyggelige Lokaler i Øjesyn.

Tegning til Fællesspisningen finder Sted hos Forretningsføreren indtil Torsdag Morgen.

Kolonialmedhjælpernes faglige Organisation. Extraordinær Generalforsamling afholdes Torsdag d. 10. Oktober Kl. 9 i Lokalerne i Studentersamfundets nye Bygning, 3die Sal, Frue Plads. Dagsorden: 1) Protokollen. 2) Forslag fra Bestyrelsen. 3) Revision af Love og Forslag til samme. 4) Eventuelt. — Forslag, der ønskes behandlede, maa være Formanden i Hænde senest 5 Dage før Generalforsamlingen. — Mød Alle!

Indtegningen til Undervisningen slutter d. 3. Oktober. Der undervises i Engelsk og Bogholderi ved dygtige Lærerkræfter. Undervisningen er gratis for Medlemmerne. — Gratis Undervisning for Lærlinge i særlige Hold. — Virk for Tilslutning til Undervisningen.

Formand: K. Hintz, Øhlenschlægersgade 50, 1. V.
Kasserer: H. Kr. Hansen, Olufsvej 6, 4. Ø.

Kontormedhjælpernes Organisation. Medlemmerne anmodes om overalt, hvor de ere ansatte, at være behjælpelig med Indsamlingen af Statistik. Blanketter faas ved Henvendelse til Formanden.

Formandens Adresse: Chr. Christensen, Henrik Ibsensvej 14, 3. V. Kasserer: Carl Christensen, Farvergade 24, I., K.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nikolaigade 7, 4. K. Kasserer: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. N.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Ordinær Generalforsamling afholdes Torsdag den 17de Oktober Kl. 9 i Studentersamfundet.

Formand: V. Henningsen, Nansensgade 25 B, 2. K. Kasserer: Fr. Gundel, Aabenraa 2, 2. K.

Jylland.

Aalborg. Den ordinære halvaarlige Generalforsamling afholdtes Søndag d. 8. September. Af Bestyrelsen afgik efter Tur D'hrr. P. M. Berg, P. Kortegaard og N. C. Nielsen, i hvis Sted valgtes Frk. H. Rix, Aalborg, samt D'hrr. Th. Hansen, Aalborg, og J. Jensen, Nørresundby. Til Suppleanter valgtes D'hrr. P. M. Berg og P. Bisgaard, medens Hr. L. Davidsen genvalgtes som Revisor.

Efter Generalforsamlingen højtideligholdtes Foreningens 2-aarige Bestaaen ved en vellykket Fællesspisning, hvori ogsaa Kolleger fra Hjørring deltog. Fra Afdelingerne i Aarhus og Hjørring samt fra Hr. A. Ipsen, Hjørring, indløb telegrafiske Hilsener, der naturligvis modtoges med Begejstring.

Agitationsmødet i Haandværkerforeningen er udsat til Mandag d. 14. Oktober Kl. 9 Aften, da Redaktør Vilh. Hansen er bleven forhindret i at komme før. Forhaabentlig vil der komme flere Kolleger til Stede som Talere. Husk nu, at vi møder alle som en og tag hver et Par udenforstaaende Kolleger med!

Statistiken. Da der endnu er enkelte Medlemmer, der ikke har indsendt Skemaet i udfyldt Stand, anmodes disse om ufortøvet at indsende det eller aflevere det til Budet ved Kontingentets Opkrævning.

Aarhus. Handels- og Kontormedhjælpernes Kricketklub „Go on" havde Søndag den 22. Septbr. en Match paa Galgebakken med Kricketkluhben „Fortuna". Resultatet blev, at „Go on" sejrede med 24 Points i to Halvlege.

Afdelings-Formand: Vald. Pedersen, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: J. Munch, Guldsmedgade 33.

Esbjerg. Ved en extraordinær Generalforsamling, som afholdtes Tirsdag d. 3. ds., valgtes til Formand Hr. Aage Hyllested 35 St. (Genvalg), Næstformand Hr. Bogholder Gaardhøje 35 St., Kasserer Hr. Bogholder L. J. Larsen 30 St., Sekretær Hr. Bogholder A. Pagh 15 St., Bisidder, Hr. Kommis Stein 29 St.

Horsens. Afdelingen afholdt den 18. Septbr. sin halvaarlige Generalforsamling, der var talrigt besøgt.

Formanden, Prokurist P. Tang, bød Velkommen, hvorefter Kommis H. C. Andersen valgtes til Dirigent.

Bogholder Th. Andersen aflagde Beretning om Virksomheden i det forløbne Halvaar og forelagde Plan for Virksomheden i det kommende Halvaar. Der vil efter denne blive afholdt ugentlige Møder, vexelvis Diskussionsmøder og Foredrag samt offentlige Møder med fremmede Talere. Endvidere vil der blive forsøgt oprettet Kursus i Sprog, Stenografi etc.

Derefter foretoges forskjellige Suppleringsvalg. Til Bestyrelsesmedlemmer, i Stedet for Kommis'erne H. C. Andersen og Chr. Christensen, der har nedlagt deres Mandater, valgtes Kommis H. L. Møller (tidligere Bestyrelsesmedlem af Manufakturmedhjælpernes Organisation i Kjøbenhavn) og Bogholder A. F. L. Schibler.

Til Suppleanter Kommis'erne J. Pødenphant og C. A. Aggerbeck. Til Revisor valgtes Bogholder P. Sørensen.

Bestyrelsen konstituerede sig med Prokurist P. Tang som Formand, Lagerforvalter Joh. Schmidt, Næstformand, og Bogholder A. F. L. Schibler som Sekretær og Kasserer.

De ugentlige Møder fastsattes til Afholdelse om Onsdagen, og disse tager sin Begyndelse Onsdag den 2. Oktober.

Foreningens Stiftelsesfest afholdes d. 3. eller 10. November med Fællesspisning og Bal.

Saavel til denne som til de ugentlige Møder bedes Medlemmerne agitere for talrig Tilslutning.

Lemvig. Afdelingen afholdt extraord. Generalforsamling d. 12. Septbr. Dagsorden: 1) Valg af Formand. 2) Helsøndagslukningen.

ad 1. Den hidtidige Formand, Hr. Kommis Dich, maatte paa Grund af Etablering nedlægge sit Mandat. I hans Sted valgtes Hr. Kommis A. Nielsen til Formand med Akklamation.

ad 2. Hr. Dich meddelte, at Helsøndagslukningen nu var fuldstændig gennemført i Lemvig, da den eneste af Byens Kjøbmand, der holdt ain Butik aaben Søndag Form. Kl. 6—9, nu havde lovet at lukke om Søndagen fra 1. Oktober at regne.

Generalforsamlingen sluttede med rungende Hurraraab for den tidligere Formand. *Sekretær.*

Øerne.

Odense. Indmeldelser bedes afleverede til Formanden, Hr. Fuldmægtig Lund, Adelerhus, eller Kassereren Hr. Ferd. Larsen, Vestergade 75.

Afdelingens Møder afholdes i Fyens Forsamlingshus, hvor hyggelige Lokaler ere til Medlemmernes Disposition.

Køge. Generalforsamling afholdtes d. 15. f. M.
Til Bestyrelsen valgtes:

Kommis Ad. Petersen.	Genv.	paa 1 Aar Formand.
„ H. Cohen.		„ ½ Aar Næstformand.
Bogholder B. Olsen.		„ 1 Aar Kass. & Sekr.
„ Henriksen.		„ ½ Aar.
Kommis Henistra.		„ ½ Aar.
„ Grønvold, Suppleant.		
Kasserer Jørgensen, Revisor.		

Det vedtoges at dele Bestyrelsesvalget saaledes, at 3 afgaa til Marts og 2 til September næste Aar.

Til D'hrr. Afdelingsformænd.

Det indkomne Materiale til Statistiken bedes indsendt, medens Arbejdet paa Indsamlingen bedes fortsat af al Kraft, indtil nærmere Meddelelse foreligger. Cirkulæret angaaende Helsøndagslukning forventer jeg sendt omgaaende. Enkelte af D'hrr. har sikkert ikke fuldt ud forstaaet, at det skulde være returneret senest den 15. f. M.

Axel Gundel.

BREVKASSE

Indenlandske Fagblade, der ønske at indsende Bytteeksemplarer til »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«, bedes indsende disse til *Hovedkontoret*, Forchhammersvej 26, København V.

Udenlandske Fag- og Handelsblade, der ønske at indsende Bytteeksemplarer til »Dansk Handels- og Kontormedhj.-Tidende«, anmodes om at sende disse til Redaktør *V. Hansen*, Mysundegade 26, 4. Kjøbenhavn V.

Foreign Trade-Unions- and business-papers to be exchanged for »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« (Danish Shop & Office-Assistants Review) are hereby requested to addres same to Editor *V. Hansen, Copenhagen V*, Mysundegade 26, 4. V.

Ausländische Fach- & Handels-Zeitungen werden hierdurch ersucht Tausch-Exemplare gegen »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« (Dänische Handels- und Komptoirgehülfen-Zeitung) an Redakteur *V. Hansen, Copenhagen V*, Mysundegade 26, 4. V., zu senden.

Des journaux étrangers de metier ou de commerce qui désirent échanger des exemplaires avec »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« (Le Journal des employers danois de commerce et des bureaux) sont priés de vouloir bien envoyer les exemplaires à M. le rédacteur en chef *V. Hansen*, Copenhague V, Mysundegade 26, 4. V.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
Forchhammersvej 26, St.
København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Emilievej 2, 4. Sal.
København V

Nr. 20. 15. Oktober 1901. 1. Aarg.

Husk Statistiken!

Vinterkampagnen.

Naar Sommeren med sine lange, varme, sollyse Dage forsvinder, naar den Aarstid, ved hvis Udgang Menneskene staa tilbage med en Del kære Minder, men tillige ganske uvilkaarligt med et vist Vemod skuer ind i Fremtiden, naar den af os Alle elskede Aarstid lægges bag, naar de sidste Blade ere ved at falde af Træerne, og naar Arbejdet og Opholdet ude ikke længer ejer Sommerens ejendommelige Tiltrækning, da vaagner Foreningerne op til nyt Liv og Arbejde.

Den anden store Organisationskampagne i Centralorganisationens Historie staar for Døren, og jeg vil derfor i korte Træk skitzere, i hvilken Retning jeg formener denne bør gaa.

For første Gang i den faglige Bevægelses Tid er det lykkedes at slippe over den golde Tid uden Tab. Centralorganisationens Medlemsantal er saa langtfra gaaet tilbage, at der netop kan paavises en ikke ganske ubetydelig Fremgang.

Det turde være et Varsel for kommende Tider, et godt Varsel for et frugtbringende Arbejde inden Aarets Udgang.

Strax efter Centralorganisationens Oprettelse foretoges som bekendt en energisk og omfattende Agitation i alle Landsdele, og denne resulterede i, at Antallet af Afdelinger gik op fra 14 til 32. Der er ingen Tvivl om, at denne Agitation fuldt ud var paa sin Plads; men Spørgsmaalet er dog, om vi atter i Aar skal koncentrere vore Kræfter paa Dannelsen af en Række nye Afdelinger.

Jeg tror Nej.

En saadan Agitation er meget kostbar; der har været Tilfælde, da hvert Medlem i en nyoprettet Afdeling kostede os mere end 5 Kr., og dog har vi senere maattet understøtte en saadan Afdeling paa forskellig Maade. Naar hertil kommer, at Levedygtigheden jo ikke altid kan garanteres paa Forhaand, og at alene en slet Opførsel er i Stand til at berede en Forenings Undergang, saa turde det være klart, at det Tidspunkt er inde, hvor det er aldeles nødvendigt at se mere forretningsmæssigt paa Forholdene, end vi har gjort hidtil, thi der maa Penge i Kassen, saaledes, at vi kan begynde Løsningen af vort Program. Vi kan ikke vedblivende leve udelukkende paa vor Agitation. Vi er jo ogsaa naaet saa vidt, at alle Danmarks største og næststørste Byer er indlemmet i Centralorganisationen. Hvad der er tilbage er, paa faa Undtagslser nær, kun mindre Byer, hvor der kun kan ventes Afdelinger med et meget ringe Medlemsantal, Afdelinger, som, vi har de bedste eller rettere de sørgeligste Beviser derfor, finansielt set mere er en Byrde end en Støtte.

Jeg tror derfor at gøre ret i at opfordre til streng Sparsommelighed og gennemført Forsigtighed paa denne Konto, men derimod lægge al Kraft ind paa at konsolidere vor Stilling indadtil.

Tyngdepunktet i den forestaaende Agitation bør lægges her. Det gælder for alle Afdelingerne, at Medlemsantallet bør bringes betydeligt op, og før dette er sket, bør vi ikke strække vore Arme længere.

Der maa agiteres, der maa arbejdes, enhver Chance bør udnyttes, vore Folk forlanger 2 Kr. igen for den Krone, de betalte i Kontingent; for at holde dem maa vi bestræbe os for at imødekomme dem.

Dette kan ogsaa meget vel lade sig gøre. Arrangementet af Kursus i forskellige Fag, Afholdelse af Foredrag, Besøg i industrielle Etablissementer, selskabeligt Samvær osv. er altsammen egnet til at holde Medlemmerne paa deres Plads i Rækkerne og faa Udenforstaaende til at finde deres. Men først og fremmest er det selvfølgelig Gennemførelsen af vore Reformer, der maa sættes i Forgrunden. Den nærmestliggende af disse er Spørgsmaalet om den forkortede Arbejdstid — Lukkesagen.

Dette Spørgsmaal er af langt større Værdi end det ved en overfladisk Betragtning kunde se ud til, og det vil næppe blive saa særdeles vanskeligt at løse.

I Løbet af nogle Dage indgaar Centralorganisationen atter med sit Andragende til Regering og Rigsdag om Helsøndagslukning. Det er fjerde Gang Medhjælperne, møder frem med dette Krav, og der er sikkert i Aar bedre Betingelser end hidtil for at faa Sagen frem.

Men der ligger i Aar usædvanlig meget Arbejde paa Rigsdagens Bord, saa det bliver nødvendigt at trampe haardt for at blive hørt.

Saasnart Meddelelse foreligger fra Ritzaus Bureau, at Andragendet er indbragt, bedes alle d'Hrr. Afdelingsformænd henvende sig til Kredsens Folketingsmand eller event. Landstingsmænd og søge at stemme denne gunstig for Sagen.

Kan det ikke ske mundtlig, maa det ske skriftlig; men det bør i intet Tilfælde undlades.

Endvidere maa der tages energisk fat paa »8-Lukning« og »7-Lukning«. Hvor »8-Lukning« ikke er gjennemført, anser jeg det for rettest at gaa lige til at arbejde for »7-Lukningen«, hvilket Krav iøvrigt nu bør rejses overalt. Eventuelle Modstandere maa i Tide vænnes lil at se paa dette Spøgelse.

Centralorganisationen vil dog sikkert allerede i denne Samling fremsætte Andragende til Lovgivningsmagten om Indførelse af en normal Arbejdstid for Handels- og Kontormedhjælpere, som ogsaa Beskyttelse for Lærlinge og Kvinder, der arbejde i Boutiker eller paa Kontorer.

Hermed maa vi dog ikke slaa os tiltaals; Vejen gennem Lovgivningsmagten er lang og trang, vi maa selv arbejde energisk en god Stund, før vi kan vente dens Bistand.

Med ihærdigt Arbejde i den her paapegede Retning, ved Engageringssagens Fremme og ved Oprettelsen af Pladsledighedsforsikring, tror jeg, at der fremkommer et godt Grundlag for den kommende Vinters Agitation, og jeg kan ikke ret vel tænke mig Andet end, at der derved skabes Betingelser for at vække en god Portion henslumret Interesse og Samfølelse hos vore ærede Kolleger. Kjære Kolleger! lad os da give hinanden Haandslag paa, at der nu tages kraftigt fat paa Agitationen indadtil, og at vi Alle som En anspænde vore Evner og Kræfter og vie dem til et Arbejde for Afdelingernes Fremgang!

Axel Gundel.

1ste November.

Endnu holdes de faste Skiftedage i Hævd indenfor Handelsstanden — i al Fald for Provindsernes Vedkommende — og vi kan jo derfor vente, at der i Løbet af en 14 Dages Tid foregaar en ganske artig Omkalfatring af vore Medlemmer.

Vi ere saa langt fra kede deraf, som det jo er givet, at der derved sker Flytning af dygtige og interesserede Kolleger til Byer, hvor vi endnu ikke have fundet Fodfæste, men hvor Landet iøvrigt ligger aabent for ankommende energiske og foretagsomme Kræfter,

De mange Flytninger kan dog ogsaa have deres Skyggesider, forsaavidt som Medlemmerne ikke gør deres Pligt, som bestaar i, at der ved enhver Fraflytning af Plads î god Tid gøres Anmeldelse derom til den respektive Kasserer, samtidig med at den nye Adresse opgives til denne.

Ankommen i ny Plads bør enhver Medhjælper betragte det som sin første Gærning at opsøge den i vedkommende By værende Forenings Formand eller Kasserer for at blive overført som Medlem til denne.

Findes ingen Afdeling af Centralorganisationen, bedes dette indberettet til Forretningsføreren, der da strax vil sende Blade, Love, Opraab osv., saa at en virksom Agitation kan iværksættes. Saasnart Forretningsføreren er i Besiddelse af Meddelelse om, at Stemningen er vakt for en lokal Forening, vil der hurtigt blive draget Omsorg for, at et Møde afholdes.

Centralorganisationen har Afdelinger i følgende Byer:

Aalborg. Formand: Bogholder C. Mølbach, St. Vestergade 22.
Kasserer: Bogholder Chr. Ingvoldsen, Niels Ebbesensgade 4, 1.

Aarhus. Formand: Bogholder Vald. Pedersen, Guldbergsgade 69.
Kasserer: Bogholder J. Munch, Guldsmedgade 33.

Esbjerg. Formand: Bogholder Aage Hyllested, Smørpakkeriet.
Kasserer: Assistent L. J. Larsen, D. F. D. S.

Faaborg. Formand: Bogholder R. Voss.
Kasserer: Frøken Sigrid Munch.

Frederikshavn. Kasserer: (konst.): Bogholder L. Klitgaard.
Formand (konst.): Bogholder L. Klitgaard.

Herning. Formand: Kommis L. Dreyer.
Kasserer: Kommis Smedegaard.

Hjørring. Formand: Fuldmægtig A. Andreasen, Dronningensgade.
Kasserer: Kontorist K. Kirk, Klokagervej 44.

Hobro. Formand: Fuldmægtig Frostholm.
Kasserer: Kontorist C. J. Christensen, Herredskontoret.

Holstebro. Formand: Kommis R. Pagh, adr. Fr. E. Poulsen.
Kasserer: Bogholder Gunnar Petersen, Svineslagteriet.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer P. Tang.
Kasserer: Bogholder A. Schibler, Smedegade 2.

Kjøge. Formand: Kommis Ad. Petersen, Grome & Goldschmidt.
Kasserer: Bogholder B. Olsen, Andels-Svineslagteriet,

Kørsør. Formand: Boghandlermedhj. Woldsen.
Kasserer: Kontorist Johnsen.

Lemvig. Formand: Kommis A. Nielsen.
Kasserer: Kommis V. Jensen.

Nykjøbing F. Formand: Kommis Mich. Lund, adr. Hr. Vilh. Bang.
Kasserer: Kommis Chr. Sørensen, Lilletorv.

Odense. Formand: Fuldmægtig Lund, Adelershus.
Kasserer: Fuldmægtig Ferd. Larsen, Vestergade 75.

Randers. Formand: Bogholder S. Chr. Hansen, Margarinefabriken.
Kasserer: Kommis Louis Nielsen, Vestergade 21.

Ringkjøbing. Formand: Kommis Fr. Hansen.
Kasserer: Kontorist Laur. Kjær.

Rønne. Formand: Kommis Nyeborg.
Kasserer: Bogholder Kyhn.

Silkeborg. Bogholder Anders Andersen.
Kasserer: Kommis Damgaard, Crome & Goldschmidt.

Skanderborg. Formand: Kommis Ove V. Sørensen, Oskar Bruun & Co.
Kasserer: Kommis J. Kerff.

Skive. Formand: Kommis P. Schytte, adr. Aage Selchau.
Kasserer: Kontorist N. Christensen, adr. Schou & Larsen.

Sorø. Formand: Kommis Einer Rasmussen, adr. I. E. Hansen.
Kasserer: Kommis Chr. Petersen, adr. Holger Hoff.

Svendborg. Formand: Kommis C. Jessen, Adr. Sophus Nielsen.
Kasserer: Bogholder Chr. Ludvigsen, Margarinefabriken.

Thisted. Formand: Bogholder Brandi, N. I. Thykjær.
Kasserer: Fuldmægtig Hvitved, Sagfører Niels Lyhne.

Varde. Formand: Fuldmægtig Gylling-Nielsen.
Kasserer: under Valg.

Vejle. Formand: Kommis R. Lykke, adr. Joh. Andersen,
Kasserer: Bogholder C. Møller, Margarinefabriken.

Viborg. Formand: Bogholder N. J. Nielsen.
Kasserer: Kommis Chr. Storm Sørensen, Gravene 18.

N. G.

Et Resultat.

En københavnsk Kollega, Bogholder G., henvendte sig sidst i afvigte Maaned til Forretningsføreren for at udbede sig hans Bistand ved Ordningen af hans Afregning med det Firma, han stod i Begreb med at forlade, da han havde opsagt sin Stilling, fordi han følte sig stærkt forurettet.

Blandt andet formente han sig forfordelt med Hensyn til den Gage, han havde oppebaaret i de sidste ca. 2 Aar, hvilket er sket under Omstændigheder, som vi ikke nærmere skal udpensle, da Sagen er bragt til en Afslutning. Kun skal det fremhæves, at Bogholder G. ikke havde fjærneste juridisk Ret i sin Paastand, hvorimod det var hævet over enhver Tvivl, at Firmaet, forsaavidt det ønskede at blive betragtet for et nogenlunde kulant Firma, havde en absolut moralsk Forpligtelse overfor ham.

Parterne kunde imidlertid ikke komme til en Forstaaelse, men enedes dog om at lade Forretningsføreren mægle i Sagen. Denne havde derefter en Konference med Firmaets Chef, og under denne gik Chefen ind paa at udbetale Bogholder G. en Sum af 300 Kr. som Ekvivalent for den formentlige mod ham begaaede Uretfærdighed.

Hermed erklærede G. sig særdeles tilfreds og indbetalte som Tak for Organisationens Bistand 20 Kr. til Hovedkassens Agitationsfond.

At Handels- og Kontormedhiælperne dog ikke snart kan forstaa Organsationens store Betydning?

Lexa.

Fra Udlandet

England. (Fortsat). Den Udvikling, der foregaar i England paa Handelens Omraade, foregaar i alle økonomisk fremskredne Lande: Kapitalkoncentrationen, Aktiekapitalismen, Ringe, Truster og Karteller bevirker den samme økonomiske Omvæltning i Handelslivet, der allerede er vidt fremskreden i Haandværk og Industri, og som i stigende Grad spores paa det agrikulture Omraade; den selvstændige Smaahandel bukker under i Konkurrencekampen eller bliver fuldstændig afhængig af den store Kapital, Medhjælperstillingen som Overgangsledet til Principal bliver stedse mere illusorisk, og alt som Storhandelen udvider sig vil Medhjælpernes store Flertal bestandig forblive Lønarbejdere, det højtpriste patriarkalske Forhold mellem Principal og Medhjælper vil savne enhver økonomisk Forudsætning og „Harmonien" blive en „saga blott". Forholdene vil tvinge Medhjælperne til Sammenslutning gennem Organisation, og den, der søger at splitte Samarbejdet ved at slaa paa Harmoniharpens rustne Strænge, vil da blive betragtet som en Forræder mod sin Stand.

Hvor Arbejdskraftens Koncentration og dens planmæssige Udbytning har naaet et saadant Udviklingstrin som i England er der tillige skabt Betingelser for en stærk og levedygtig Organisationsbevægelse.

Landsorganisationen „*N. A. U. S. A. etc.*" er oprettet i 1893 ved Sammenslutning af alt bestaaende Organisationer og tæller nu ca. 12,000 mandlige og kvindelige Medlemmer, fordelte paa over 200 Afdelinger, medens Antallet af Afdelinger i 1893 kun udgjorde 30. — Ifølge den omtalte Aarsberetning, der er udarbejdet i Anledning af det aarlige Delegeretmøde, der i Aar afholdtes i London, var de samlede Indtægter i 1900 ca. 10,000 Lstl. (ca. 181,500 Kr.) mod ca. 700 Lstl. i 1893 og

Organisationens Bankbeholdning andrager ca. 5,500 Lstl. (ca. 99,825 Kr.). I det forløbne Aar har Organisationen ydet Understøttelse til Medlemmer i 750 Tilfælde, og det samlede Beløb, der er udbetalt i Understøttelse siden Oprettelsen, andrager ca. 90,000 Kr.

Reformkravene og Organisationens Programfordringer ere i det væsentlige de samme som Centralorganisationens, idet der arbejdes for Regulering af Arbejdstiden og Lønningerne, ligesom det overhovedet er Organisationens Opgave at gribe regulerende ind i Forholdet mellem Principaler og Medhjælpere i de sidstnævntes Favør. Endvidere søger „*N. A. U.*" gennem Retshjælp, Understøttelse af syge og pladsledige Medlemmer og et nationalt Engageringsbureau at varetage Medhjælpernes Interesser. Kampen mod „the living in system" føres for Tiden med særlig Styrke og har givet Anledning til en Række Demonstrationer og Massemøder, der have været besøgte af Tusinder af Kolleger. (Fortsættes).

Literatur.

„Was wir wollen! Eine Antwort auf die Frage nach Zweck und Ziel der deutschnationalen Handlungsgehilfen-Bewegung". (Tilsendt fra D. H. V.s Hovedkontor, Hamburg.)

Denne omfattende Agitationsbrochure (45 Sider), der er udgivet af „Deutschnationaler Handlungsgehilfen-Verband", indeholder en Fremstilling af Forbundets Øjemed og Maal. Skriftet, der er skrevet i et fængende Sprog, indledes med en træffende Skildring af Handels- og Kontormedhjælpernes sociale Stilling og de gamle Forbunds Uvirksomhed, hvorefter de forskellige faglige Reformer, som Organisationen arbejder for, underkastes en indgaaende Behandling. Denne falder i det Væsentligste sammen med de Standpunkter, som Centralorganisationen indtager til de resp. faglige Spørgsmaal, men paa et Punkt er Afvigelsen mellem os og „D. H. V." absolut iøjenfaldende og afgørende, nemlig med Hensyn til Kvindespørgsmaalet indenfor Handels- og Kontormedhjælperstanden. Forbundet erklærer de kvindelige Medhjælpere Krig paa Kniven og mener at have fundet Midlet til Kvindearbejdets Fortrængen eller dog stærke Begrænsning ved en udvidet Sociallovgivning, der bl. A. fastslaar en Maximalarbeidsdag paa 8 Timer som Norm for den Tid, kvindelige Medhjælpere maa beskæftiges, medens man kniber Øjnene til for det Faktum, at en saadan Reform ikke kan forhindre Forretningsindehaverne i at arbejde med to Hold kvindelige Medhjælpere — og Forholdene forblive uforandrede.

„D. H. V." kunde blive en udmærket Fagorganisation, forsaavidt de ledende Mænd vilde gøre kort Proces med de smaaborgerlige Tendenser, der beklageligvis findes paa enkelte Omraader. Vort prekære „Kvindespørgsmaal" løses jo ikke ved en Kamp mellem Kønnene, men ved solidarisk Samvirken af alle de Kolleger — saavel Mænd som Kvinder — der virkelig fortjene Betegnelsen Handels- og Kontormedhjælpere og som derfor har fælles Interesse af at bekæmpe de skadelige Følger, som Kvindearbejdets Indtrængen medfører.

Forbundets Koketteri med Antisemiterne og dets altfor store Læggen-Vægt paa det nationale Element — der iøvrigt kun kortelig berøres i Skriftet — hører til den Slags Standpunkter, som en Organisation med et saa sundt fagligt Program, som „D. H. V." alt burde have emanciperet sig fra. — Det ske snart!

Stenografi.

Paa Foranledning af Stenografforeningen „Gabelsberger" anmode vi ærede københavnske Kolleger om til Forretningsføreren at opgive de Firmaer, som de maatte have Vished om anvende Stenografer.

Oplysningerne ønskes for at faa Klarhed over, i hvor stor Udstrækning Stenografien anvendes indenfor Handelen, og vi tillade os derfor at forvente mange og nøjagtige Besvarelser.

Med „Stenograf" menes her „Kontorstenograf", altsaa en Medhjælper, af hvem der samtidig med de almindelige Fordringer, Kontorfaget vedrørende, vedføjes Fordringen om Stenografi.

Lexa.

Statistiken.

De sidste Opfordringer har resulteret i en Del nye Adresser, men desværre har vi ikke haft Glæde af dem alle, idet nogle enten ikke har svaret paa vor Henvendelse eller ogsaa vist sig utilbøjelige til at give os en Haandsrækning i vort Arbejde.

Adresser ønskes derfor vedblivende paa Kolleger i nedennævnte Byer:

Jylland.
Ebeltoft.

Fyen.
Bogense, Kerteminde.

Sjælland.
Frederiksværk. Ringsted. Vordingborg.
Kallundborg. Holbæk. Skelskør.
Fakse. Nykøbing.

De øvrige Øer.
Nakskov. Sakskøbing. Nysted.
Rødby. Rudkøbing.

Engageringsbureauet.

En 20—25-aarig Manufakturkommis, dygtig Ekspedient, kendt med enkelt Bogholderi og dansk Korrespondance, kan straks eller til 1. November faa en god vellønnet Plads i Jylland ved øjeblikkelig Henvendelse til Forretningsføreren.

Ledige Medlemmer bedes indsende Ansøgnings-Skema, da Bureauet jævnlig savner Ansøgere, d. v. s. de rette Folk, til de ledige Pladser.

Meddelelse om ledige Pladser bedes tilsendt Bureauet, men bør altid være ledsaget af Oplysninger om Pladsens Beskaffenhed og de for Ansøgeren nødvendige Kvalifikationer.

A. G.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

De kjøbenhavnske Afdelinger have fælles Lokaler i Studentersamfundets nye Bygning, 3. Sal (Opgang fra Studiestræde). Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes til Medlemmernes Disposition. Mødeaften: Torsdag Kl. 9.

Afdelingernes nye fashionabelt udstyrede Lokaler i Studentersamfundets nye, stilfulde Bygning indviedes Torsdag d. 3. Oktober ved en Sammenkomst, hvortil der var mødt et anseeligt Antal Medlemmer fra de forskellige Afdelinger.

Forretningsføreren aabnede Sammenkomsten paa Agitationsudvalgets Vegne, idet han udtalte Haabet om, at det nye Samlingssted maatte bidrage til Udvikling af Kollegialitetsfølelsen mellem de forskellige Afdelingers Medlemmer og til Organisationsbevægelsens Fremgang i Hovedstaden. Hr. Gundel sluttede med et af begejstrede Hurraraab besvaret „Leve Centralorganisationen", hvorefter Hr. Redaktør V. Hansen holdt et med Opmærksomhed fulgt Foredrag om Afdelingernes fremtidige Virksomhed og Centralorganisationens nærmeste Opgaver. Taleren skildrede derefter Handels- og Kontormedhjælperbevægelsen i Udlandet i store Træk og sluttede med i fængende Ord at fastslaa Betydningen af den nydannede internationale Føderation. — Foredraget hilstes med stærkt og langvarigt Bifald.

Efter at den alvorligere Del af Sammenkomsten var sluttet, tilbragte Kollegerne et Par behagelige Timer sammen, og Alle vare enige i at komplimentere Agitationsudvalget for dets heldige Valg af Samlingssted for Vinterhalvaaret.

Kontormedhjælpernes Organisation. Medlemmerne anmodes om overalt, hvor de ere ansatte, at være behjælpelig med Indsamlingen af Statistik. Blanketter faaes ved Henvendelse til Formanden.

Formandens Adresse: Chr. Christensen, Henrik Ibsensvej 14, 3. V. Kasserer: Carl Christensen, Farvergade 24, I., K.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nikolaigade 7, 4. K. Kasserer: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. N.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Ordinær Generalforsamling afholdes Torsdag den 17de Oktober Kl. 9 i Studentersamfundet.

Dagsorden: 1) Beretning, 2) Regnskabet, 3) Valg af 2 Bestyrelsesmedlemmer, 4) Eventuelt. Medlemmerne anmodes om Alle at give Møde.

Formand: V. Henningsen, Nansensgade 25 B, 2. K. Kasserer: Fr. Gundel, Aabenraa 2, 2. K.

Kolonialmedhjælpernes faglige Organisation. Formand: K. Hintz, Øhlenschlægersgade 50, 1. V. Kasserer: H. Kr. Hansen, Olufsvej 6, 4. Ø.

Jylland.

Esbjerg. Vor Afdeling i „Danmarks Chicago" har altid udmærket sig ved sine gode Ideer. Bestyrelsen har nu arrangeret en Række Undervisningskursus, der paabegyndtes den 1. Oktober, omfattende Sprog (Tysk og Engelsk), dobbelt italiensk Bogholderi og Stenografi til den moderate Pris af henholdsvis Kr. 15.00, 12.00 og 10,00. Endvidere agtes oprettet et Kursus i „Letfattelig dansk Stenografi" med 2 Timers ugentlig Undervisning i 3 Maaneder for Kr. 6.00. — I det os tilsendte Cirkulære hedder det: „Da Deres Bestyrelse saa vidt gørligt til udvirket". at d'Hrr. Kommis'er, som ønske at deltage i Sprogvimerne, ogsaa faa Leilighed til at deltage i Undervisningen om Fredagen, opfordres disse til ikke af den Grund at holde sig tilbage, idet det tværtimod vil være et Skridt henimod Fredagslukningen, at saa mange som muligt ytre Ønske om Deltagelse". — Bestyrelsen har ligesom sidste Aar oprettet en „Læsekreds", der mod et ringe Vederlag sikre Medlemmerne Adgang til det nyeste og bedste paa Skønliteraturens Omraade.

Aarhus. Foreningen afholdt Generalforsamling Onsdag den 26de ds.

I Formandens Fraværelse ledede Næstformanden, Hr. A. Lorentzen, Forhandlingerne, som dirigeredes af Hr. Kommis Flach.

Næstformanden aflagde Beretning om Virksomheden og dvælede særlig ved Helsøndagslukningen, Sommermøderne, Stenografikursus'et, Kricketklubben etc.

For Vintersæsonen har Bestyrelsen tænkt sig at søge afholdt ugentlige Klubaftener, Kursus i Sprog og Stenografi, Foredrag (hvorved bemærkes, at Medlemmerne har Adgang til Folkeuniversitetetsforedragene for Kr. 1,50 til begge Rækker), og desuden nogle offentlige Agitationsmøder, som Medlemmerne opfordres til at støtte af al mulig Evne.

Til Suppleanter valgtes d'Hrr. Johs. Christensen og Th. Nielsen.

Næstformanden opfordrede indtrængende Medlemmerne til at virke kraftigt for Agitationen og navnlig Statistikken.

Medlemmer, der ønske at deltage i Kursus, bedes henvende sig til Bestyrelsen.

Nærmere Meddelelse angaaende Klubaftenerne vil tilgaa Medlemmerne.

Husk endelig at arbejde for **Statistikken.** Vi er meget langt tilbage for andre Byer, og det maa vi skamme os for. Det **er ethvert** Medlems Pligt og Ret at sørge for at faa sine 3 Eksemplarer udfyldte og inden **1ste Novbr.**, længere kan vi absolut ikke være bekendt at trække Sagen ud. Kan Nogen skaffe flere Skemaer udfyldte, kan de faas hos Formanden. Glem nu ikke at ofre det Par Minutter paa Foreningens Alter, det har en meget stor Betydning for Organisationerne.

Husk paa, at Efteraaret er vor bedste Arbejdstid.

Bestyrelsen.

Afdelings-Formand: Vald. Pedersen, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: J. Munch, Guldsmedgade 33.

Horsens. Søndag d. 20. Oktober Form. Kl. 10 paabegyndes et Kursus i Stenografi. D'hrr. Medlemmer, som maatte ønske at deltage, bedes straks tegne sig hos Sekretæren.

Foreningens Stiftelsesfest afholdes Søndag den 3die November Aften Kl. 7 i Palæ-Cafeens Festlokaler med Fællesspisning og Bal. Varm Ret med koldt Bord samt Øl og Snaps, 1 Kr. 75 Øre Øre pr. Kuvert. Tegning maa ske til Sekretæren inden den 27de Oktober.

Fremmede Kolleger med Damer ere velkomne. Specielt indbydes Foreningerne i Vejle, Skanderborg og Aarhus.

De ugentlige Møder fortsættes hver Onsdag Aften Kl. 8½, hvortil Medlemmerne bedes agitere for talrig Tilslutning.

Glem ikke Statistiken. Husk at anmelde enhver Flytning til Sekretæren.

Formand: Prokurist P. Tang, Hospitalsgade. Sekretær og Kasserer: A. F. L. Schibler, Grønnegade 7.

Aalborg. Foredragsforeningen. I Lighed med tidligere Aar har Foreningen tilstillet sine Medlemmer Kort, der giver gratis Adgang til alle de Foredrag, Aalborg Foredragsforening afholder i Vinteren 1901—1902. Iøvrigt henvises til Foredragsforeningens nærmere Bekendtgørelser i de lokale Blade. Kortene er udsendt til alle indenbys Medlemmer; men skulde udenbys Medlemmer ved Lejlighed ønske samme, kan de faas ved Henvendelse til Kassereren. Ligeledes kan Kort til Medlemmernes Husstand faas à 25 Øre pr. Stk. for hele Vinteren. Man anbefaler at besøge disse altid interessante og talrigt besøgte Foredrag.

Bestyrelsen.

Skive. Afdelingen afholdt 2. Oktbr. sin ordinære halvaarlige Generalforsamling, der var godt besøgt.

Formanden aflagde Beretning om det forløbne Halvaar og indledede Forhandlinger om Virksomheden i det kommende.

Efter nogen Diskussion vedtoges det enstemmigt at lade en Række Foredrag om Handelsret og Vexelret afholde samt at søge Kursus i Sprog oprettet.

Det vedtoges at holde Klubaften én Gang ugentlig i de nyerhvervede Lokaler i „Den ny Borger- og Haandværkerforening" og skal der paa denne saa vidt muligt være lettere Underholdning af forskjellig Art.

Af Bestyrelsen afgik efter Tur d'Hrr. Schytte og Juel-Trane og indvalgtes derefter. Hr. Schytte (Genvalg) og Hr. R. Nielsen (Nyvalg).

Tilslutningen til Foreningen er i jævn Fremgang.

Hobro. Den 26. Septbr. afholdt vi vor ord. Generalforsamling paa „Grand Hotel", hvortil de fleste af Medlemmerne vare mødte.

Efter at Formanden havde budt Velkommen, valgtes Hr. M. Hansen til Dirigent.

Formanden gav en kort Beretning over Foreningens Virksomhed i sidste Halvaar.

Til ny Revisor i Stedet for Hr. Kommis Kruse, der forlader Byen for at etablere sig, valgtes Hr. Kommis Poulsen.

En Liste angaaende Vinterkursus, omfattende Tysk, Engelsk og Vexelret, blev paategnet af ca. Halvparten af Medlemmerne, og vil Kursus'et sandsynligvis tage sin Begyndelse til 1ste Oktbr.

Sidste Punkt paa Dagsordenen var „Eventuelt" og under dette blev der med nogle indbudte „Ikke-Medl." indledet en meget skarp Disput angaaende vort Program, der dog endte med det glædelige Resultat, at tre af d'Herrer tegnede sig som Medlemmer.

Efter dette oplyste Formanden, at vi nu kun mangler 5 af Kollegerne her i Byen. *M.—H.*

Øerne.

Odense. Indmeldelser bedes afleverede til Formanden Hr. Fuldmægtig Lund, Adelerhus, eller Kassereren Hr. Ferd. Larsen, Vestergade 75.

Afdelingens Møder afholdes i Fyens Forsamlingshus, hvor hyggelige Lokaler ere til Medlemmernes Disposition.

Betal Kontingentet ved første Opkrævning!

Ekspeditionen.

Alle Meddelelser Ekspeditionen vedrørende, bedes sendt under Adresse: V. Zwicki, Emilievej 2, 4de Sal. Kjøbenhavn V.

BREVKASSE

Deutschnationaler Handlungsgehilfen Verband, Hamburg, og *Verband deutscher Handlungsgehilfen, Leipzig:* Tak for de tilsendte Skrifter; vi skulle senere komme tilbage til dem.

Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende

udgaar d. 1. og 15. i hver Maaned. Abonnement à Kr. 1,50 pr. Halvaar tegnes paa alle indenlandske Post- og Brevsamlingssteder.

Alle Medlemmer i Centralorganisationens Afdelinger faar Bladet gratis.

Uregelmæssigheder ved Forsendelsen maa reklameres til Postbudet eller paa det lokale Posthus, da Ekspeditionens Anmeldelser til Postvæsenet stedse ere i nøjagtig Overensstemmelse med Afdelingernes Meddelelser.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
Forchhammersvej 26, St.
København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.,
København V

Nr. 21. 1. November 1901. 1. Aarg.

Krach'et i „5te Juni".

Et Blik tilbage.

Det skete en Søndag i Høst 1897, at et Par Hundrede Handels- og Kontormedhjælpere — og adskillige Principaler vare samlede i »Haandværkerforeningen«, Kronprinsensgade i Kjøbenhavn. — Paa Talerstolen stod en Kolonialmedhjælper, Karl Hintz, der kritiserede de herskende Arbejdsforhold, som særlig Butiksmedhjælperne led under, og ankede over den ligegyldige Holdning, som den gamle Fællesforening af Principaler og Medhjælpere, »Handelsforeningen af 5te Juni 1864«, indtog overfor det Krav om virkelige, faglige Reformer, som den Opposition indenfor Foreningen, for hvem .Taleren var Ordfører, fremsatte, og Foredragsholderen pegede paa Medhjælpernes selvstændige faglige Sammenslutning som Broen over til en ny og bedre Tingenes Tilstand for Medhjælpernes Masse.

Det mærkedes, at det var en Kolonialmedhjælper, der talte til Kolonialmedhjælpere, og for disse den gennemgaaende mest udbyttede og daarligst stillede Kategori af Handels- og Kontormedhjælperne maatte denne Kritik af deres sociale Vilkaar og Appellen til Kollegialitetsfølelse og Samvirken til Fremme af deres faglige Interesser virke som et Frihedsraab i den afhængige Sløvhedstilstand, som et grelt Projektørkast i Ligegyldighedens og Fordummelsens Mørke, — og den Opfordring, som en Tilhænger af »5te Juni« rettede til de unge Fagforeningsmænd om at rejse deres Organisationsbevægelse indenfor »5te Juni« og ikke udenfor denne Forening, modtoges derfor — og heldigvis — med Protest fra Talere og Forsamling. Det var det første Sammenstød mellem det gamle og det nye Foreningsprincip — det blev ikke det sidste.

Det manglede visselig ikke paa god Villie og ideel Tro paa Sagen hos den Haandfuld Kolonialmedhjælpere, der hin Augustsøndag udgjorde »De danske Handelsmedhjælperes Forbund«, men det gik her, som ved næsten enhver ny Bevægelse, der rejses; der var for megen Idealisme og for lidet Kendskab til det højst vanskelige Arbejde, der forestod, det skortede paa det overlegne Blik, den faste maalbevidste Ledelse, der kun naaes ad Erfaringens Vej — thi en Organisator bliver aldrig udlært.

Et Aar svandt hen. Den første overfladiske Begejstringsrus havde lagt sig hos de næppe to Hundrede Medhjælpere, der straks havde sluttet sig til den nye Bevægelse. Flertallet af dem vare spredte som Avner for Vinden og den unge Organisation syntes at skulde forsvinde i Forglemmelsens Mørke. I denne Opløsningens og Frafaldets Tid var det, at nye Mænd tog Roret i »Forbundet«s skrøbelige Fartøj, og fra nu af gik det — om end langsomt — bestandig fremad.

Ledelsen i »5te Juni« og dens Organ »Handelsbladet« maatte nu forandre sin tidligere Taktik — at søge at tie den unge Bevægelse ihjel; man tog Offensiven, og »Fagsektionerne«, der imidlertid var dannede indenfor den gamle Forening med et lignende fagligt Program som »Forbundet», men uden al praktisk Betydning, afslog fornemt Samarbejde med dette angaaende Lukkespørgsmaalet.

Stillingen begyndte at blive prekær for den gamle »Harmoniforening«, og de Standpunkter, den indtog, blev ofte inkonsekvente. Medens »5te Juni«s daværende Formand udtalte ved Kolonialsektionens første og sidste offentlige Agitationsmøde i Februar 1899, at Medhjælperne burde organisere sig og slutte sig til enten den ene eller anden af de to Foreninger helst til dem begge, rettede »Handelsbladet» svære Hug mod »Forbundet» og dets ledendeMænd, og skjønt »Fagsektionerne», der var oprettede under Presset af det Røre, som den nye Bevægelse naturligvis fremkaldte blandt Medhjælperne, opstillede et lignende fagligt Program som Forbundet, angreb Handelsbladet dog dette i særdeles skarpe og til Tider mindre noble Udtryk. — Den selvstændige faglige Medhjælperbevægelse bekæmpedes ikke alene i »Forbundet«s Skikkelse, men der langedes ogsaa ud efter Provinskollegerne, da der derude viste sig Tegn til en faglig Bevægelse. Da de jyske Kolleger begyndte at organisere sig i flere af Halvøens større Byer, bragte et socialdemokratisk Dagblad saaledes Meddelelse om Hjørring-Foreningens Oprettelse, idet Bladet — selvfølgelig paa eget Initiativ — udtalte Haabet om, at den nydannede Forening snart maatte indtræde under de lokale samvirkende Fagforeninger.

»Handelsbladet« saa straks rødt og sluttede sin Meddelelse med følgende Bemærkninger:

»Vi vil for vore nørrejyske Kolleger haabe, at dette Skridt maa være mere teoretisk end praktisk. Var Principalerne i Hjørring nemlig lige saa resolute, som deres Kommis'er, kunde det hænde, at Socialdemokratiet ikke vilde være i Stand til at hjælpe dem ud over de Vanskeligheder, som derved kunde opstaa.»

Den sidste Sætning indeholder en slet skjult Opfordring til de Hjørring Principaler om Udsmidning af de Medhjælpere, der slutter sig til Organisationen, og fremkaldte, som det er forstaaeligt, en stærk Indignation hos Hjørring-Kollegerne, saa stærk, at den — derom overtydedes vi, da vi for kort Tid siden gæstede den nordjyske Købstad — har holdt sig vaagen hos vore djærve Vendelboer. Man har deroppe vanskeligere ved at glemme »Handelsbl.«s Trakasserier end vi, og der faldt bitre Ord om Bladets letfærdige Journalistik.

Angrebene paa »Forbundet« tiltager i samme Udstrækning, som dette finder Tilslutning, og dets Opgave forstaas af de kjøbenhavnske Medhjælpere. Da det første store offentlige Møde afholdtes den 11. Februar 1900 kulminerede »Handelsbl.«s Angreb i en Række Artikler mod den ny Organisation og dens Forkæmpere — Artikler, der fremkaldtes ved den Kritik, som Medlemmer af »5te Juni« rettede mod Foreningens Ledelse paa Grund af dennes Stilling til »Forbundet«.

I »Handelsbl.« af 28. Februar 1900 hedder det bl. a.:

»Saa snart nogle sprælske Separatister finder for godt at hamre løs paa den store Tromme, fordres det af Bestyrelsen for Handelsforeningen, at den skal gøre det samme. Men det vil Bestyrelsen ikke. Dertil er den ikke valgt og dertil føler den sig ikke kaldet.

Hvad bestilles der, hvad siges der paa disse Møder? Ingen Verdens Ting. Gang efter Gang udlægger de samme Prækeheste, til hvad Nytte det vil være for Handelsmedhjælperne, om de havde en fast Organisation, der i Lighed med Arbejdernes, Farmaceuternes, Lærernes kunde diktere Principalerne deres Vilkaar. Organisationens Nytte — hedder deres Foredrag, det ene efter det andet i ufladelig Række. Herregud! kommer de Mennesker da aldrig videre? Er det, at nogle unge Komis'er og Kontorister for hundrede Gang øver deres Talegaver paa den luvslidte Traver af et Foredragsemne, da virkelig noget attraaværdigt, som forstandige Mennesker skal søge at efterligne? Kommer Handelsmedhjælperne de gyldne Løfter et Hanefjed nærmere, fordi de gaar med i Rabalderet? Kalder man det Arbejde for gode Kravs Fremme? Vilde Medlemmerne af Handelsforeningen af 5. Junis Bestyrelse hver tage en Kæp i Haanden og gaa ud og slaa omkring med den i Luften, var de værdige til at at slaas i Hartkorn med de meget talende Førere. Men Handelsforeningen kan ikke engang, selv om den vilde, gaa med til Legen. Vi er ikke en politisk Forening og har end ikke Ret til at spille en Rolle i den socialdemokratiske Agitation, hvormed det er blevet Mode at divertere sig.

Thi er det andet end praktisk ørkesløs, men maaske politisk hensigtssvarende Agitation, bestandig at snakke op om utaalelige Forhold uden at gøre det mindste for at afhjælpe dem. Sligt er alt i Fald ikke Arbejde paa en god Sags Fremme, og ingen tænker vel heller derpaa.»

Angrebene paa »Forbundets ledende Mænd fortsættes i Nr. 10 af 14. Marts, hvor de haanende betegnes som »Bærerne af den store Organisationstanke, Lønningernes Forhøjen, Arbejdstidens Indskrænkning«, medens man i Nr. 10 af 7de Marts, for at værge sig mod de Anker, som Medlemmer retter mod Bestyrelsen, har søgt at fastslaa, at »Forbundet» er en »socialistisk Fagforening», der driver »ørkesløs Agitation», »frugtesløs Rabalderagitation« osv. og som Bevis for disse uholdbare Paastande aftrykker en i højeste Grad tendentiøs og uforskammet Artikel, der fandtes i »Nationaltidende«s Morgenudgave den 22. Februar og hvor det fromme Ønske udtales, at det maa komme til et Sammenstød mellem de kjøbenhavnske og jyske Kolleger i Anledning af den Agitation, som »Forbundet» da havde planlagt i Provinserne. Man gør sig et Begreb om denne Artikels Karakter, naar man læser følgende Uddrag:

»Det vilde vistnok ikke være afvejen, om denne Turnering mellem Jyder og Kjøbenhavnere kom i Stand. I hvert Fald forekommer det os, at Kjøbenhavnerne, altsaa de danske Handelsmedhjælperes Forbund, i høj Grad trænger til den Bremse, de veltalende Jyder maaske kan anbringe, og i hvert Fald kunde det maaske lykkes Jyderne at bibringe de unge Kjøbenhavnere noget større Klarhed med Hensyn til, hvor deres Ledere i Virkeligheden vil føre dem hen, nemlig lige ind i Socialdemokratiet.»

Artiklen indeholder iøvrigt stærke Udfald imod »Forbundet»s Formand (nu Centralorganisationens Forretningsfører) og »Merkur«s (nu »D. H. & K. M. T.») Redaktør paa Grund af den Virksomhed, som de udfoldede for at organisere de kjøbenhavnske Medhjælpere, og »Handelsbl.« erklærer uden at blinke, at det ganske kan slutte sig til de i den famøse Artikel fremsatte Anskuelser. — Disse og lignende Angreb maatte fornuftigvis ganske forfejle deres Hensigt; thi paa den uhildede og objekive Betragter kunde de intet Indtryk gøre, og enhver rettænkende Kollega maatte ved Læsningen af disse Udfald gribes af Indignation mod dette »Medhjælperorgan«.

Endnu en Begivenhed gav 5te Juni Lejlighed til at rette Slag imod »Forbundet« — med samme Virkning som før. Det var da Hr. Axel Gundel begyndte sin Agitation i Provindserne; de øjeblikkelige Uoverensstemmelser med de bestaaende jyske Foreninger opfattedes af »5te Juni«s Ledelse som Indledningen til en Kamp mellem de jyske og kjøbenhavnske Kolleger, og »Handelsbl.« triumferede paa en lidet klædelig Maade for et Blad, der havde 15 Aar paa Bagen og derfor dog ikke var nogen hel Aarsunge. — Det gik imidlertid i en ganske anden Retning med Organisationsbevægelsen blandt Handels- og Kontormedhjælperne end »5te Juni«s daværende Ledelse og dens Talerør »Handelsbl.« ønskede; allerede den 18de Marts 1900 tilkendegav det jyske Delegeretmøde i Aarhus sin Tilslutning til de faglige Krav, som »Forbundet« opstillede paa sit Program og siden Broderforeningerne rakte hverandre Haanden over Bælt og Sund og Centralorganisationen oprettedes, har »5te Juni«s Ledelse havt nok at gøre med at klare sine egne Sager uden at behøve at blande sig i Anliggender, hvorved den kun kunde manifestere sin bristende Forstaaelse af det, som den ny Tid krævede.

Den forandrede Situation skabtes af det store Byggeprojekt.

Da Sektionstaktiken ikke slog igennem, idet enhver nogenlunde oplyst Medhjælper snart indsaa, at det her kun drejede sig om Reform-Charlatanerier, blev det »Byggesagen«, der traadte i Forgrunden som det kardinale Agitationsmoment mod den unge Organisationsbevægelse. Den stolte, glimrende Foreningsbygning vilde staa som et synligt, overbevisende og dominerende Monument for Harmoniforeningsprincipets Sejr og Magtstilling i Rigets Hovedstad og i det ganske Land — og den faglige Bevægelses Dage være talte. »Handelsbl.« udtaler denne Opfattelse i en Artikel, hvor det bl. A. hedder, at »Byggesagen snart vil være sin Fuldendelse nær, og alene det vil utvivlsomt føre et Kæmpeskridt fremad mod det store Maal at samle alle Handelsmedhjælpere, fordi de ikke kan Andet end komme« (loco citato »Handelsbl.« Nr. 8 af 22. Febr. 1899). — Bladets Nr. 13 af 28. Marts 1900 indeholdt en Artikel, betitlet »Fra Prætoria og London eller As you like it« med Uddrag af to Dagblades modstridende Referater af Gundels Agitationsrejse i Provinserne, sammenstillede paa en saadan Maade, at den med de faktiske Forhold ukendte Læser maatte antage, at den gennemgribende faglige Reformbevægelse, som Gundel arbejdede for, blev modtaget med Kølighed af Kollegerne i Provinserne. Ved Siden af denne Artikel findes et Billede af en elegant, monumental Bygning — »5te Juni«s projekterede prægtige Foreningsbygning og Handelshotel.

Hvilke Forandringer er der ikke sket siden da!

I alle de i den første Artikel nævnte Byer har Centralorganisationen nu stærke, levedygtige Afdelinger, der ledes af energiske Kolleger. — Ude paa Grunden paa Vesterbrogade, hvor det store Byggeprojekt skulde realiseres og hvor Grundstenen alt var nedlagt med al Honnør, knejser nu en flot Nybygning, men den tilhører ikke »Handelsforeningen af 5te Juni 1864«.

Byggesagens Historie er i Korthed følgende:

Handelsforeningen skulde til at opføre den nye Bygning paa Vesterbrogade i Sommeren 1900, efter at den havde mageskiftet sin tidligere Ejendom, Vestergade 10, mod nævnte Grund. — Man naaede imidlertid kun at faa Grunden udgravet, saa opstod der økonomiske Vanskeligheder og Overretssagfører Volmer (af Firmaet Volmer & Fisker) overtog Grunden for 300,000 Kr. mod at »5te Juni« købte »Cityhus« i den indre By for 1,300,000 Kr. — en uforholdsmæssig høj Sum.

Som det var at forudse kunde Foreningen ikke klare den vanskelige financielle Situation, og den 10. Oktober d. A. overtog Volmer »Cityhus« som Pant for en Prioritetsgjæld, som »5te Juni« ikke kunde forrente — »5te Juni« havde tabt hele sin Formue, der androg ca. 100,000 Kr. —

Sic transit gloria mundi!

Men der er ogsaa administreret paa en højst uheldig Maade. Man faaer et Billede af »Byggeudvalgets« Virksomhed gennem de Oplysninger, som et Medlem af den til Undersøgelse af Byggesagen nedsatte Komité (i hvilken en af vore københavnske Afdelingsformænd havde Sæde) fremsatte paa en Generalforsamling i 5te Juni. — Vedkommende Medlem udtalte bl. A.:

»Af Byggefondens 100,000 Kr. er 75,000 Kr. udbetalt paa denne Ejendom, og Resten er gaaet med til Omkostninger. I Salær havde »5te Juni«s juridiske Konsulent Hede beregnet sig 1375 Kr., men »andre Omkostninger« ved Handelen beløb sig til **5000 Kr.** Ialt beløb samtlige Omkostninger sig til **13,325 Kr.**, og Arkitekthonoraret for den Bygning, der slet ikke blev opført, beløb sig til **13,800 Kr.** Rentetabet af Byggefondens Midler beløb sig til **5000 Kr.**, og Murermester Klentz havde faaet **3163 Kr.** for at udgrave Grunden.

Paa »City« skulde der afbetales 1 Mill. Kr., men indtil 1903 skal der kun betales Renter. Derefter skal der i 5 Aar betales 5000 Kr. aarlig i Afdrag, i 10 Aar 10,000 Kr. aarlig og i Resten af Tiden 20,000 Kr. i aarlige Afdrag. Paa Monteringen (38,000 Kr.) skulde der afdrages **4000 Kr.** aarlig, og endelig skal Millionen forrentes med mindst 4 pCt. eller **40,000 Kr.** aarlig. City var beregnet at skulle give 74,000 Kr. i aarlig Lejeindtægt, deraf 5000 Kr. af Handelsforeningens Lokaler, men en Del af de dyreste Lokaler kunde man ikke faa lejet ud til den kalkulerede Leje, saa man forstaar, at her ligger Aarsagen til Misèren.«

Saaledes kan Pengemidler anvendes, hvor Principalerne skal »varetage« Medhjælpernes Interesser.

Hvilket Grundlag for en faglig Reformbevægelse kunde der ikke være skabt for disse 100,000 Kr., hvilket financielt Rygstød kunne ikke denne Kapital danne for en maalbevidst ledet Organisation?

Nu ligger disse Summer, sammensparede gennem 38 lange Aar, velforvarede i Grunden paa Vesterbrogade og »Cityhus«' Bygningskomplex — uden at de mange Aars Foreningsvirksomhed har bragt Handels- og Kontormedhjælperne et Hanefjed længere frem mod en gunstigere social og økonomisk Samfundsstilling.

Vi befinde os ikke længere i en latent Krigstilstand med »5te Juni«, og Hensigten med denne Artikel er ingenlunde at gyde blot en Draabe Malurt i den bitre Kalk, som vor forhenværende Modstanderforening har maattet tømme, men den Skæbne, der har ramt den gamle Harmoniforening, bør være et Fingerpeg for Medhjælperne i Retning af, at den Tid er ved at være forbi, hvor de lader sig lede af principale Auspicier.

De gamle Foreninger har udspillet deres Rolle som førende for Handels- og Kontormedhjælperstanden; den moderne Organisationsform — sideordnende Principal- og Medhjælperorganisationer — bæres ustandselig fremad af den økonomiske Udviklings jernhaarde Lov.

Kolonialmedhjælpernes Organisation vedtager Kontingentforhøjelse.

2 Medlemmer udslaar sig ved at betale. — 2 Udmeldelser.

Som andet Sted i Bladet refereret vil Kollegerne have set, at Kontingentet i vor Afdeling er forhøjet med 25 Øre; det har naturligt været tvingende Nødvendighed, der har foranlediget dette Skridt, men det er dog af den største Betydning at erfare, at den talrigt besøgte Generalforsamling, der enstemmig vedtog denne Forhøjelse, var fuldstændig klar over, at skulde Organisationen bringes yderligere fremad til Fordel for Standen, saa skulde der ofres, rent bortset fra den Forpligtelse, der paahvilede Medlemmerne med Hensyn til at holde den Mand skadesløs, der repræsenterede Organisationen, og som nødvendigvis maatte staa noget uafhængig af Principalerne, med Tid til at ofre sig for Sagen, saa varsler det godt for Fremtiden, at Forstaaelsen dog kan være saa moden, at ovennævnte Skridt kunde foretages.

Inkassatoren har nu gaaet sin Ronde, og det er meget interessant at se, at Alle som En har havt den rette Forstaaelse, dog er det beklageligt at skulle sige det, men det bør vides, fire Medlemmer — siger og skriver fire — har nægtet at betale den ringe Forhøjelse, som de dog maatte være klar over kom igjen med Renter og Renters Rente; naa det er kun fire, forhaabentlig følger ikke flere efter, skønt Bestyrelsen var belavet paa Frafald; man fristes til at tro, at disse Medlemmer ikke ser paa Sagen, men paa Personen; dette er imidlertid en Fejl. Fag-Organisationen maa værdsættes paa rette Maade — det er Ens Eksistens, det er Ens Menneskerettigheder, Ens Medbestemmelsesret, der herigennem skal repræsenteres, og kan man ikke ofre 25 Øre mere for disse, saa har man ikke den rette Forstaaelse af hele Fagbevægelsen og saa kan man ikke regne med organisationsbevidste Kolleger for kommende Tider.

Imidlertid, det er et Haab, at disse Kolleger vil betænke sig to Gange og handle fornuftigt, det er ikke alene Organisationen de skader, men dem selv, og det er bevisligt, at Forhøjelse af Kontingent, hvor det har været paatrængende nødvendigt, paa andre Steder har havt den modsatte Virkning af, hvad man har tænkt sig, nemlig en forøget Tilgang af Medlemmer, det vil forhaabentlig ogsaa ske her, det borger Afstemningen den 10. Oktober for, idet Organisationens Medlemmer saa op til deres Formand som den, de nærede de bedste Forhaabninger til næstefter deres Bestyrelse, der i Forening har bragt Organisationen paa en saadan Højde og skaffet den almindelig Anerkendelse indenfor Principalernes Række i den store By.

Haanden paa Værket! Fremad paany!

K. H.

Fra Udlandet

England. (Fortsat.)

Aarsberetningen giver Oplysning om den Retshjælp, som Organisationen har ydet sine Medlemmer, og om det Understøttelsesfond, der er oprettet for derigennem at yde daarlig stillede Kolleger Hjælp. — Unionen er i det forløbne Aar tiltraadt den parlamentariske Komité (Labour Representation Committee), der er dannet af de engelske Fagorganisationer med det Formaal, at gennemføre saadanne Kandidaters Valg til Parlamentet, der forpligtige sig til at arbejde for Gennemførelse af en mere udstrakt Arbejderbeskyttelseslovgivning uden Hensyn til, hvilket politisk Parti de tilhøre. — Lovforslaget om Arbejdstidens Begrænsning, der er indbragt i Parlamentet af Sir Charles Dilke, har alle Betingelser for at blive vedtaget i en saadan Skikkelse, at det vil bringe vore engelske Standsfæller betydelige Fordele. Ved Parlamentsvalgene interpellerede Organisationen Kandidaterne angaaende deres Stilling til Forslaget; af de 104 Kandidater, der lovede at virke for Lovens Gennemførelse, valgtes de 61 til Parlamentsmedlemmer. Organisationen er tiltraadt den internationale Føderation af Handels- og Kontormedhjælpere og repræsenteredes paa den internationale Kongres i Paris af den tidligere Præsident, Mr. Ben Wilson, og Formanden for den londonske Distriktsorganisation, Mr. C. W. Guest. Angaaende de ret talrige lokale Strejker, der have fundet Sted indenfor Handels- og Kontorfaget i Aaret 1900, udtaler Beretningen, at Flertallet af disse vilde være undgaaet, dersom de implicerede Medhjælpere havde været Medlemmer af Organisationen, da denne i saa Fald ad Forhandlingens Vej havde været i Stand til at bilægge Stridighederne mellem Principalerne og Medhjælperne. Hovedledelsens Beretning slutter med følgende Udtalelse: „Til Slutning yde vi vor Tak til de Fagforeningsmænd og Andre, der paa en saa hjertelig Maade er fremtraadt for at hjælpe os ved vore Organisationsmøder og øvrige repræsentative Virksomhed. Det er særlig tilfredsstillende at vide, at mange af vore Medlemmer, der ere Delegerede til de forskellige Arbejdsraad (trades councils) kommer i Forbindelse med andre Arbejdere og derved høster Udbytte af disses større Fond af Kundskaber vedrørende Taktik og Fremgangsmaade, hvilket giver dem et større Syn paa Livet og medfører, at de blive delagtige i Bestræbelserne for Arbejdernes Solidaritet".

Hovedsædet for „National Amalgamated Union" er London, men dens Kærnetropper findes i Wales; de i høj Grad vanskelige Forhold i Kæmpebyen rejser en Mur af Hindringer mod Organisationens Fremskridt, men de engelske Handels- og Kontormedhj.-Førere ere energiske Mænd — og Kvinder, hvis utrættelige Virksomhed bæres oppe af en aldrig svækket Begejstringens Ild og klippefast Tro paa Organisationens store Idé. Der er skudt Bresche i Ligegyldigheden, Dumheden, den misforstaaede Standsopfattelse og Manglen paa kollegial Samfølelse, der her, som i Kontinentets Storbyer, vanskeliggør Organisationsbevægelsens hurtige Fremgang — og gennem denne Bresche trænger Organisationstanken ustandselig ud til Verdensbyens Tusinder af Medhjælpere, baaret frem af den energiske Agitation, som Guest, J. Turner og mange Andre har udfoldet mellem de londonske Kolleger. Medens vi omtaler Agitatorerne, bør Miss Margaret G. Bondfield ikke glemmes; denne Dame, der indtager en saa fremskudt Stilling som Viceforretningsfører-Posten (Assistant Secretary), har indlagt sig stor Fortjeneste ved sin Agitation mellem de kvindelige Medhjælpere, hendes Navn har en god Klang indenfor den engelske Trades Unionisme og hun kan tjene som et lysende Exempel for de kvindelige Kolleger, der alt have sluttet sig til vor Bevægelse herhjemme og hvoraf enkelte endogsaa indtager Tillidsposter i flere af vore Afdelinger. (Sluttes).

Statistiken.

De sidste Opfordringer har resulteret i en Del nye Adresser, men desværre har vi ikke haft Glæde af dem alle, idet nogle enten ikke har svaret paa vor Henvendelse eller ogsaa vist sig utilbøjelige til at give os en Haandsrækning i vort Arbejde.

Adresser ønskes derfor vedblivende paa Kolleger i nedennævnte Byer:

Jylland.
Ebeltoft.

Fyen.
Bogense, Kerteminde.

Sjælland.
Frederiksværk. Ringsted. Vordingborg.
Kallundborg. Holbæk. Skelskor.
Fakse. Nykøbing.

De øvrige Øer.
Nakskov. Sakskøbing. Nysted.
Rødby. Rudkøbing.

Rettelser.

I Fortegnelsen over Afdelingerne i forrige Nr. har Sætternissen været paa Spil.

Nykøbing J. er helt faldet ud og Nykøbing F. har faaet Nykøbing J.s Formand og Kasserer.

Den rigtige Fortegnelse ser saaledes ud:

Nykøbing F. Formand: Fuldmægtig L. P. Nielsen, Færgestræde 2.
Kasserer: (Foreløbig) samme.

Nykøbing J. Formand: Kommis Mich. Lund, adr. V. Bang.
Kasserer: Kommis Chr. Sørensen, Lilletorv.

I Varde er Bogholder C. Guldager Kasserer.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

De kjøbenhavnske Afdelinger have fælles Lokaler i Studentersamfundets nye Bygning, 3. Sal (Opgang fra

Studiestræde). Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes til Medlemmernes Disposition. Mødeaften: Torsdag Kl. 9.

Kontormedhjælpernes Organisation. Medlemmerne anmodes om overalt, hvor de ere ansatte, at være behjælpelig med Indsamlingen af Statistik. Blanketter faaes ved Henvendelse til Formanden.

Medlemsmøde d. 28de Novbr. Kl. 9 i Studentersamfundet. Formanden holder Foredrag om Politik og Fagforeninger med særligt Henblik paa Handels- og Kontormedhjælperne. — Ethvert Medlem bør komme til Stede.

Formandens Adresse: Chr. Christensen, Henrik Ibsensvej 14, 3. V. Kasserer: Carl Christensen, Farvergade 24, I., K.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nikolaigade 7, 4. K. Kasserer: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. N.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: V. Henningsen, Nansensgade 25 B, 2. K. Kasserer: Fr. Gundel, Aabenraa 2, 2. K.

Kolonialmedhjælpernes faglige Organisation. Formand: K. Hintz, Øhlenschlægersgade 50, 1. V. Kasserer: H. Kr. Hansen, Olufsvej 6, 4. Ø.

Afdelingen har gennem Folketingsmanden for Kjøbenhavns 13de Valgkreds (A. C. Meyer) indbragt et Andragende til Rigsdagen om Statstilskud til Foreningens gratis Undervisning for Fagets Udøvere. Andragendet henvistes til Finansudvalget.

Torsdag d. 7. November Kl. $9^1/_4$: Foredrag og Bogauktion i Lokalerne (Studentersamfundets nye Bygning). Meddelelse i Dagbladene. Mød Alle!

Extraordinær Generalforsamling afholdtes d. 10de Oktober. Dagsorden: 1. Oplæsning af Forhandlingsprotokollen. 2. Forslag fra Bestyrelsen. 3. Forslag fra flere Medlemmer. 4. Revision af Lovene. 5. Eventuelt.

Til Dirigent valgtes P. E. Jørgensen.

1. Sekretæren C. Christensen oplæste Forhandlingsprotokollen.

2. Formanden K. Hintz anbefalede paa Bestyrelsens Vegne at afholde Generalforsamling 2 Gange aarlig i Oktober og i Februar. Forslaget vedtoges enstemmig.

3. D'Herrer Harald Kragh, Kuhre og F. Jensen havde skriftlig stillet Forslag om at yde et Pengebeløb til Formanden paa Grund af hans Pladsledighed og for hans energiske Arbejde i Organisationens Tjeneste.

P. E. Jørgensen stillede paa flere og egne Vegne Forslag om at forhøje Kontingentet med 25 Øre maanedlig til 1 Kr. 25 Øre, saaledes at Formanden oppebar 35 Øre pr. betalende Medlem i Løn.

Formanden meddelte, at han i længere Tid kun havde havt Ansættelse den halve Dag, og at han, da dette Forslag fremkom, ej vilde modsætte sig det, idet han, trods energisk Søgen, dog ej havde kunnet opdrive nogen Plads, og han var paa det Rene med, at Stillingen som Formand for K. f. O. mange Gange havde været Aarsag til hans Uheld som Pladssøgende. — Forretningsfører A. Gundel var kommen til Stede og udtalte, at han var ængstelig for, at Kontingentforhøjelsen vilde volde Medlemstab. Han mente imidlertid, at man maatte se hen til det menneskelige og derfor vedtage Forslaget, naar Hr. Hintz var saa daarlig økonomisk stillet og dette var foranlediget af hans Arbejde for Organisationen.

Forslaget om Forhøjelsen til 125 Øre og Fordelingsmaaden vedtoges enstemmig.

4. H. Kr. Hansen oplæste paa Lovudvalgets Vegne de reviderede Love, som behandledes paragrafvis og alle vedtoges i Udvalgets Affattelse. Organisationens Navn forandredes til „Kolonialmedhjælpernes Organisation".

5. Der var indkommen Forslag om Anskaffelse af en Fane og et Emblem. Det første forkastedes, om det sidste skulde Bestyrelsen fremskaffe Tegning og Prisopgivelse.

Derefter hævedes Generalforsamlingen, der var stærkt besøgt og helt igennem fulgtes med stor Interesse. *J.*

Skakklub.

Medlemmer af de københavnske Afdelinger, som kunde ønske at være med til at oprette en Skakklub, bedes henvende sig til undertegnede,

Telefon 7469. **C. Christensen,** Willemoesgade 79.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: Vald. Pedersen, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: J. Munch, Guldsmedgade 33.

Aalborg. Bestyrelsen. Efter at Foreningens tidligere Formand, Hr. C. Mølbach, i Henhold til Meddelelse ved Generalforsamlingen d. $^8/_9$ har nedlagt sit Mandat, grundet paa Sygdom, har 1. Suppleant, Hr. P. M. Berg, tiltraadt Bestyrelsen, der derefter har konstitueret sig med Hr. Th. Hansen som Formand, Hr. Axel Petersen som Næstformand, Hr. P. M. Berg som Sekretær og Hr. Chr. Ingvoldsen som Kasserer.

Foreningslokaler. Ugentlig Mødeaften. Under Forbehold af Foreningens Sanktion ved et Foreningsmøde den 30. Oktbr. har Bestyrelsen leiet Hotel Nationals Selskabslokaler paa 1. Sal (Indgang fra Parken) — foreløbig for Vinterhalvaaret — til ugentlige Sammenkomster hver Onsdag efter Kl. 9, første Gang d. 6. Novbr. Forhaabentlig vil de ærede Medlemmer møde talrigt disse Aftener, dels for at drøfte Foreningsanliggender, dels, naar saadanne ikke foreligger, for at tilbringe Tiden paa bedste Maade sammen. Saaledes vil, saa vel de illustrerede Blade, som de sidste Dagblade forefindes i Lokalerne.

Husk altsaa, at der i November mødes d. 6., 13., 20. og 27. og agitér for Tilgang af ny Medlemmer. Indmeldelser modtages hver Mødeaften og Formand og Kasserer vil som Regel være til Stede.

Foredragsforeningen. Fredag den 8. og Fredag den 15. Novbr. afholdes Foredrag af Biskop Fr. Nielsen i Arbejderforeningens store Sal, Algade om „De sociale Forhold efter Reformationen". De udsendte Kort giver gratis Adgang til disse Foredrag.

Formand: Th. Hansen, Christiansgade 18. Kasserer Chr. Ingvoldsen, Niels Ebbesensgade 4. Repræsentant i Nørre-Sundby: J. Jensen, Andelsslagteriet.

Bestyrelsen.

Hjørring. Den 24de Septbr. afholdtes ordinær Generalforsamling paa Hotel du Nord.

Dirigent, Hr. Bogholder Eriksen.

Formanden, Hr. Fuldmægtig Andreasen, aflagde Beretning om Virksomheden og oplyste bl. A., at Foreningen havde faaet gennemført Søndagslukning i næsten alle Brancher, navnlig i Kolonial- og Delikatessefaget.

Kun nogle enkelte Medhjælpere havde nægtet af levere det forønskede statistiske Materiale.

Til Bestyrelsesmedlemmer genvalgtes d'Hrr. K. K. Kirk og Axel Petersen og i Stedet for d'Hrr. M. Thalund og O. Eisenhardt, som ikke ønskede Genvalg, valgtes d'Hrr. A. Ipsen og Hr. Kommis O. D. Bruun. — Til Suppl. valgtes d'Hrr. Bogholder N. C. Eriksen og Kommis A. Buus. Til Revisor genvalgtes Hr. Fuldmægtig Dahl.

Formanden bragte Hr. M. Thalund en Tak for hans store uegennyttige Arbejde i Organisationens Tjeneste og for det gode Samarbejde indenfor Bestyrelsen.

Strax efter Generalforsamlingen konstituerede Bestyrelsen sig saaledes: Formand, Hr. Fuldmægtig Andreasen. Næstformand, Hr. Kommiss Axel Petersen, Kasserer. Hr. Kontorist A. Ipsen, Sekretær, Hr. Bogholder M. Pedersen. *p.*

Thisted. Ordinær Generalforsamling afholdtes den 11. Oktober i Haandværkerforeningens Lokaler. Formanden afgav Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar samt oplæste og forelagde Regnskabet, der udviste en Kassebeholdning af ca. 60 Kr.

Til Medlem af Bestyrelsen i Stedet for Handelsagent N. Nielsen, der er fraflyttet Byen, valgtes Kommis S. Sørensen. Som Suppleanter valgtes Bogholderne Chr. Nørgaard og Nis-Hansen. Til Revisorer genvalgtes Bogholder P. Mørup og valgtes Kommis Korsgaard.

I Vinterens Løb agtes afholdt oplysende og belærende Foredrag for Medlemmerne.

Det vedtoges at rette en Henstilling til Byens Manufakturhandlere om at faa Helsøndagslukning gennemført. *B.*

Varde. Vintersæsonen aabnes Onsdag d. 6. November Aften Kl. 9 præc. i Lokalet paa Hotel „Dania" med Foredrag af Hr. Skoleinspektør J. Olsen, Varde, over Emnet: „Sociale Forhold i Finland".

Næste Møde afholdes Onsdag d. 13. November Kl. 9 Aften med Hr. Bogholder Axel Pagh, Esbjerg, som Foredragsholder. Emne: „Vor Handel paa Østasien".

Ekspeditionen.

Opmærksomheden henledes paa, at Ekspeditionens Adresse nu er: V. Zwicki, Jacob Danefærdsvej 8, 1ste Sal, Kjøbenhavn V.

Engageringsbureauet.

Ledige Medlemmer bedes indsende Ansøgnings-Skema, da Bureauet jævnlig savner Ansøgere, d. v. s. de rette Folk, til de ledige Pladser.

Meddelelse om ledige Pladser bedes tilsendt Bureauet, men bør altid være ledsaget af Oplysninger om Pladsens Beskaffenhed og de for Ansøgerne nødvendige Kvalifikationer.

A. G.

BREVKASSE.

Referaterne af Agitationsmøderne i Hjørring, Aalborg, Esbjerg, Randers og Sorø, ved hvilke Red. V. Hansen talte, samt af Møderne i Kjøbenhavn, fremkommer i «D. H. K. M. T.» Nr. 22.

G. H. Wolffsen Hasselris. Horsens: Deres Artikel (og Ændringen til samme) modtaget. — Fremkommer senere.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.

Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 8, 1.S. København V

Nr. 22. 15. November 1901. 1. Aarg.

Kost- og Logisystemet.

(Af *G. H. Wolffsen-Hasselriis, Horsens.*)

Med Enevældens Ophør begyndte for vort Folk en ny Guldalder. Det den Gang spirende, ved Oprindelsen af vor Frihedstid nu frigjorte Frihedsprincip dræbte straks en Mængde gamle Former og Fordomme.

Med den vort Folk givne frie Forfatning kan Enhver paa dennes Grundlag jo paaberaabe sig sin lovmæssige og menneskeretlige Frihed. I Ly af Grundlovens § 87, der som bekendt tilsiger Enhver Ret til at indgaa Foreninger i ethvert lovligt Øjemed og sikrer disse mod enhver administrativ Vilkaarlighed ved Domstolenes Beskyttelse, begyndte saaledes ogsaa straks Foreningslivet at tage Fart i Udvikling.

Ikke saa saare var nemlig Folket frigjort fra Fortidens hæmmende Baand og stillet Individ mod Individ, før det ilede med at slutte sig sammen i frivillige Fællesskaber til Løsning af Opgaver, som den Enkelte ikke mægtede.

Den demokratiske Tid kom saaledes slet ikke for tidligt; længe i Forvejen havde Mange allerede sukket, bundne som de vare af de mange al Frihed og alle retfærdige Kravs Opfyldelse hæmmende Baand, og ved den nye Frihedstid, der nu oprandt, viste vort Folk sig at være saa meget forud for sin Tid, at det ikke alene viste sig at være sig de forskellige Opgaver bevidst, men ogsaa at være forsynet med det Maal af Selvstændighed, Uegennytte og Interesse, der gjorde, at det ogsaa delvis var sig Opgaverne voksen, og i Sammenslutning begyndte det at tage Kampen op mod Modstanden. Takket være i første Linie denne Organisation, ledet af varme Forkæmpere, saadanne, som en ærlig, i Begyndelsen kun af en forholdsvis lille Flok støttet Sag, altid afføder, kunde Foreningsvirksomheden komme til at udføre sin frugtbringende Gerning. Meget gjorde Forholdenes særlige demokratiske Udvikling alene, og det er selvfølgeligt umuligt at afgøre, hvad der skyldes Organisationen og hvad der skyldes Forholdenes egen Udvikling, men Ef er konstateret, og det er, at Sammenslutningen har havt den største Andel i de opnaaede Resultater.

Frantz Pio skriver saaledes i en Afhandling om Fagorganisationerne i „Dansk Kultur i det 19. Aarhundrede", at i de 36 Aar, hvori de socialistiske Fagforeninger har existeret, er Arbejdstiden falden fra 11 til 10 og undertiden 9 Timer, medens Lønnen samtidig er stegen adskillige Procent — i Tidsrummet 1892—95 saaledes alene over 10 pCt.

Overalt kan det dog ikke siges, at Frihedsprincipet har gjort sin Indflydelse gældende paa en saadan direkte Maade, som ved Dannelsen af Organisationer med det Maal for Øje at faa de retfærdige Krav opfyldt og hidføre Forbedring i Kaarene; overalt har dette ikke været Tilfældet, og den taalmodige Læser vil maaske nu forstaa, hvor jeg vil hen. Det er imidlertid ikke her min Hensigt at bebrejde den unge Handelsstand, at den — underligt nok — ikke før har været sig sine Pligter bevidst, og at dens Organisation er af en saa ny Dato. Organisationen er der imidlertid, og man har derfor Grund til at glæde sig derover og have sin Opmærksomhed henledt derpaa.

Dog maa det bebrejdes den, at der nu, da der virkelig existerer en Organisation, endnu findes saa mange, der mangle Interesse derfor og Forstaaelse deraf; skal der udrettes Noget, maa der først og fremmest være en Mur, der kan staa beskyttende og værnende for det Arbejde, der skal udføres, „og denne Mur bliver aldrig uigennemtrængelig og fuldstændig beskyttende, før den bestaar af samtlige Handels- og Kontormedhjælpere".

Det er dog Mere, end der kan regnes med, og det kan — sørgeligt nok — ikke forlanges; men, hvad der kan forlanges af dem, der have sluttet sig til Arbejdet, det er, at disse vilde opbyde Alt derfor og lægger alle deres Kræfter ind derpaa. Saa ung, som denne Organisation er, maa man erindre, at ethvert Medlem bliver Foregangsmand, der, om jeg saa maa sige, maa være et Exempel for den Uinteresserede og være villig til at ofre sine Kræfter for Arbejdet. Saa ung, Organisationen af danske Handels- og Kontormedhjælpere er, har den ikke Brug for uvirksomme, for Sagen sløve Medlemmer.

For med Held at kunne tage en Dyst op med sine Modstandere, er det her, som overalt, en absolut Nødvendighed, at man kender disse til Gavns, og at man i Forvejen har gjort sig klart, hvad det er, der skal til Livs; man maa iforvejen have vejet alle berettigede Krav, set fra begge Sider, da først kan der blive Tale om et ærligt, fortrøstningsfuldt Arbejde.

Med dette Maal for Øje er nærværende Artikel bleven til, og hvad jeg i det Efterfølgende vil søge at belyse, det er „Spørgsmaalet om Kost- og Logi-Forholdene blandt danske Handels- og Kontormedhjælpere."

Efter min Mening, den Mening, jeg sikkert deler med Organisationens Tillidsmænd, er dette et af de første Spørgsmaal, der maa staa paa Dagsordenen, og kunde nærværende Artikel hjælpe til at vække Interessen derfor, da var Maalet naaet.

Intet Spørgsmaal berører saa mange af de sikkert fremtidige Stridspunkter mellem Medhjælpere og Principaler, som netop dette, og intet Spørgsmaal er bedre egnet til at drøftes blandt Kolleger indbyrdes, saa vel som Principal og Medhjælper imellem.

For dem, der kjende lidt til disse Forhold, da maa den Tanke absolut komme op, at Medhjælperne betragtes som Tyende, slet og ret Tjenestetyende. Sagen er indlysende. Til Exempel:

En Kommis tiltræder sin Plads. Han modtages ved sin Ankomst af Principalen, der giver ham de foreløbige Instruxer og derpaa i Reglen anviser ham hans Værelse. Lad os sætte, at der er en Lærling foruden Kommis'en i Forretningen, da bliver han vist op paa et lille Værelse paa Loftet, ofte i Bagbygningen, en gammel af Rotter undermineret, faldefærdig Rønne. Herinde, lavt til Loftet, maaske kun med Tagvindue, staar to Senge en Servante, et lille Bord og to Stole, i heldigste Tilfælde en gammeldags Kakkelovn, der undertiden kan brænde uden at ryge. Paa Væggene, der stundom endnu vise Spor af Tapet, hænger undertiden „Ill. Familie-Journal"s Billede: Christian den IX. til Hest, opklæbet psa Pap, desforuden ofte et Par ældgamle Prospekter af tyske Slotte.

Saaledes omtrent ser et saadant Værelse ud. Er der flere Folk i Forretningen, da er der i Reglen ligesaa mange Senge flere, uden at Værelset derfor altid tiltager proportionalt i Udstrækning. Er der f. Ex. 6 Folk i Forretningen, kan der saa udmærket godt rives et Par Skillerum ned, og der staar da undertiden en gammel, rød Kakkelovn midt paa Gulvet og troner. De muligt medbragte Kommoder eller Skabe sættes ofte af Mangel paa Plads, hvad enten det nu er i Højden eller Udstrækningen, udenfor paa Loftet.

Det er Exempler tagne ud af Virkeligheden, uden nogensomhelst Kolorit, hverken til den ene eller den anden Side. Og hvad er Summen deraf? At Principalen giver sine Folk sine tarveligste Værelser, skønt de dog ofte ere de bedste han har, og at han aldrig falder paa at spørge sine Folk iforvejen, om de ere tilfredse dermed.

Akkurat. som det gaar Tjenestetyendet; kun med den Forskjel, at Kommis'erne ikke selv skulle gøre rent. Det Eneste, der bøder paa Logiet, er Principalens Ytring om, at: „De selvfølgeligt altid er velkommen oppe i Familien og naarsemhelst kan sidde paa Kontoret om Aftenen for at læse, skrive eller hvad De nu vil." Indbydelsen er oprigtigt ment, og som oftest kan Principalen ikke forstaa, hvorfor hans Folk ikke gøre Brug deraf. Imidlertid er der jo saa mange Forhold, der gøre, at Folkene ikke gøre Brug deraf, hvad ofte er let at forstaa.

Kosten er naturligvis yderst forskellig. Om Middagen spise Kommis'erne i Reglen i Hold inde ved Middagsbordet, hvor de sluge Maden, og ofte afbrydes ved Kunder eller Telefonen en 3—4 Gange; og om Aftenen serveres skaaret Smørrebrød, The eller Øl. Imedens passes Butikken og et saadant Aftensmaaltid spænder derfor ofte over en ca. 3 Timer.

Er der saa En eller Anden, der gør Vrøvl over Forholdene, anker over det Ene eller Andet, da faar han det Svar, at Masser før ham har fundet sig deri, endogsaa befundet sig vel ved det, at det har været saa i de sidste 20 Aar, og at der er 10 for 1, der ville have Pladsen; dermed maa han lade sig nøje. I Reglen er det dog kun Værelset, og det dermed forbundne, der, i hvert Fald hvad Byerne angaa, giver Anledning til Paatale. Husmoderen sætter nemlig ofte en Ære i, at hendes Folk ikke have Anledning til at klage over Kosten ude „i Byen".

Hvad er Følgen bleven af slige Forhold?

1. At Handelsmedhjælperne, maaske uafvidende, af Principalerne betragtes som Tyende, der maa være glade ved, hvad der bydes dem af Kost og Logi.
2. At Forholdene have udviklet sig saadan, at det næsten betragtes som upassende at anke over Et eller Andet, disse Forhold vedrørende.
3. At Handelsmedhjælperne i Reglen derved lide et Skaar i deres Frihed, skulle være hjemme og i Seng til bestemt Tid f. Ex.
4. At Handelsmedhjælperne ligefrem nødes til at færdes ude om Aftenen paa Restaurationer osv., idet de ved de mange Forhold ere lede ved at tilbringe Deres Aftener hjemme paa et uhyggeligt Værelse.
5. At Handelsmedhjælperne kunne være udsatte for Ubehageligheder ved at kastes i Bunke med f. Ex. svinske Personer, Patienter osv. samt
6. savne Alt, hvad der hedder Middagshvile, Noget der ved den, Handelsmedhjælperne omtrent privilegerede, lange Arbejdstid vilde være af uvurderlig Gavn.

Og hvad maa der tilsigtes? Ja. Idealet er jo rigtignok den fuldstændige Afskaffelse af alt Kost og Logi hos Principalen, men det er, i hvert Fald foreløbigt, at sætte et vel højt Maal. Foreløbigt kunde det maaske være tilstrækkeligt at faa Forholdene ordnede saaledes at Principalerne anerkende deres Folk — ikke som Tyende, men som en Slags Pensionærer, der i Stedet for at faa den fulde Gage udbetalt, faar denne udbetalt med det Beløb mindre, som Kost og Logi beløber sig til, altsaa faktisk betale for Kost og Logi ved ikke at faa det fulde Vederlag for det ydede Arbejde udbetalt. Saadant er det jo i Grunden. Og saa skulde Folkene akkurat som Pensionærer have Lov til at paatale alle de forskellige Mangler, der klæbe ved Opholdet, og saafremt disse ikke opfyldes, da have Lov til at flytte hen i et andet Pensionat. Opholdet i Principalens Familie skulde være noget aldeles privat og uden for saavel Hensyn til Principalen, som saadan, og det underordnede Forhold til ham.

Saa maatte det blive Husmoderens Sag at søge at gøre sine Kostgængere til Behag, og ikke som det nu er omvendt.

Et Spørgsmaal, jeg ogsaa her vil have frem, naar der tales om Forholdene, som disse nu ere, det er dette, „at det paa ingen Maade, hverken hvad Kost eller Logi angaar, er Kommis'en fyldestgørende, at han, utilfreds som han er, alligevel ikke har det bedre, end selve Principalen"; det maa ikke være nogen Maalestok. Det kan ikke være nok, at Principalen selv lever „overdrevent tarveligt;" vil han alligevel have sine Folk paa Kost, maa han betjene disse, saa de ere tilfredse! Ligeledes kan det ikke forsvares at motivere Grunden til, at Handelsmedhjælperen anvises et usselt Tagkammer, med dette, at det er det eneste eller bedste Værelse, der existerer; det var ligesaa godt som at sige, at der slet intet Værelse var, og at Vedkommende derfor selv maatte søge Nattely.

Der er Mere, meget Mere, som jeg ikke kan faa med, eller har undladt at tage med, men jeg tror, det var paa Tide, at der skete en Reform i den bestaaende Ordning angaaende disse Forhold, at disse burde undersøges og tages op til Drøftelse, saavel her i Bladet som ved Møderne. Et er jo dog vist, at der ikke uden stor Energi fra hvert enkelt Medlems Side kan tages en heldbringende Kamp op derimod.

Ligesaavel som Organisationen, Sammenslutningen, er absolut nødvendig for at kunne opnaa noget Resultat, ligesaa nødvendigt er det, at hver Enkelt paa sin Plads begynder at tage fat, paa hvilken Maade, det nu bliver. Blot ikke være bange, gør blot dygtigt Vrøvl, naar der er Noget, hvor der med Rimelighed kan ønskes Forandringer; vær blot ihærdig og tab ikke Modet, selv om det ogsaa fortælles, at det er den første, der har gjort et saadant Vrøvl. Maalet maa være:

At Kost- og Logi-Forholdet mellem Principalen og Handels- eller Kontormedhjælperen afskaffes, eller kan der ikke strax opnaas dette, da at det maa blive at betragte som et Pensionatsforhold mellem Medhjælperen og Husmoderen.

Et Kulturbillede fra Fredericia.

Medens Centralorganisationen har faaet Fodfæste i næsten alle Købstæder og adskillige større Landsbyer paa den jyske Halvø synes den gamle Fæstningsby Fredericia at leve — eller sove — saa stærkt paa sine historiske Minder, at den er ganske uimodtagelig for moderne Rørelser, af hvilken Grund Handels- og Kontormedhjælperne i denne By have holdt sig udenfor den faglige Bevægelse.

Søndag den 3. Novbr. foretoges det første Forsøg paa at faa oprettet en Afdeling i Fredericia, idet d'Hrr. A. Pagh, Esbjerg, og Th. Hansen, Aalborg, talte ved et offentligt Møde. Angaaende Forsøget — der imidlertid mislykkedes — har vi fra Hr. Th. Hansen modtaget efterfølgende Artikel, der just ikke stiller Medhjælperne i Fredericia i noget flatterende Lys:

Befinder Fredericia sig endnu i Aaret 1849?

Indenfor sine fastsluttende Volde og Grave danner Fredericia en Verden for sig. Det pulserende Liv, Massetrafikken, gaar sporløst hen over Indbyggernes Hoveder, og ligesaa sporløst synes ogsaa Nutidsbevægelserne at gaa Fredericia forbi. Vi Handels- og Kontormedhjælpere har da speciel Grund til at sige saaledes efter Resultatet af det Møde, Organisationens Mænd holdt Søndagen den 3. ds. dernede. Som et Lyn fra klar Himmel slog Efterretningen om Afholdelse af et offentligt Møde blandt Handels- og Kontormedhjælperne om Søndagen den 3. dennes ned i Fredericia. Sensation vil man maaske mene! Nej, de Fredericia Medhjælpere gik deres vante Eftermiddagstur; hvad Organisation var for Noget, det lod man ikke til at have mindste Anelse om. De 3—4 Snese, der blev borte, og den Snes, der kom, syntes aabenbart ikke at forstaa eller mene, at det drejede sig om noget vigtigt, at den eneste Vej til lysere og bedre Kaar, til en mere menneskeværdig Tilværelse er gennem Organisationen. Det kan nedslaa Ens Tro paa sine Medmennesker, paa sine Standsfæller, naar man i en By paa ca. 14,000 Indbyggere blandt Handels- og Kontormedhjælpere kun til Drøftelse af de Anliggender, der ere de allerdybeste, de allervigtigste for dem, deres Lønvilkaar, kun kan samle et saa ringe Antal, som det, der mødte paa „Kronprinsens Hotel" Søndag den 3. ds. ved Mødet afholdt efter Indbydelse af Centralorganisationen og med Hr. A. Pagh, Esbjerg, og Undertegnede som Talere. Jeg betegner derfor med Rette denne Dags Resultat som Fredericias Skamstøtte blandt danske Handels- og Kontormedhjælpere.

Men én Ting er lige saa sikkert, som denne Dag er sørgelig i vor Organisations Historie: Organisationen vil alligevel gaa sin Sejrsgang ogsaa i Fredericia, og de Medhjælpere, der den Dag vil komme til at staa som gode og brave Standsfæller, som Organisationens Mænd, de se med Skamfølelse tilbage paa d. 3. November 1901. Der er kun ét eneste Middel til at generhverve den Agtelse blandt deres Standsfæller, Fredericia-Kollegerne tabte den Dag: At slutte sig sammen om Organisationens Fane, den Dag vil ikke komme, da de fortryde at have gjort et saadant Skridt.

I saa godt som alle Jyllands Byer og de fleste af Øernes, i Hovedstaden staa Handels- og Kontormedhjælperne organiserede. og de se forundrede hen paa dem:

Hvorlænge vil Fredericia-Medhjælperne være bekendt at være 50 Aar tilbage i Tiden?

Enhver god Kollega har sin Plads indenfor Organisationens Rækker; Enhver, der staar udenfor, kan med Rette betragtes som en daarlig Kollega og Kammerat.

Ingen kan være bekendt at sige: jeg har det godt nok og behøver ikke at bryde mig om, hvorledes Andre har det. Den, der kan sige saaledes, bør med Foragt sættes udenfor virkelig tænkende og dannede Handels- og Kontormedhjælperes Rækker. Hvor bliver den Intelligens og Dannelse af, Handels- og Kontormedhjælperne ynder at skilte med ved enhver Lejlighed? Dette velbegrundede Spørgsmaal retter jeg til de Fredericia-Kolleger. Jeg haaber, de maa vaagne op af den Sløvhed og Ligegyldighed, de hidtil har befundet sig i; den Tilstand har sandelig varet længe nok.

En Ting skal de imidlertid vide: Organisationen modtager med aabne Arme enhver god Kollega, der slutter sig til vor gode Sag; En eller Mange finder de en god Modtagelse indenfor deres organiserede Kammeraters Rækker.

Enhver Oplysning gives, enhver Indmeldelse modtages af Centralorganisationens Formand, Hr. Axel Gundel, eller af Undertegnede.

Skulde Fredericia-Kellegerne vedblivende ville sove i den gamle Slendrian. eller vil de vaagne op og forstaa, at det er en ny Tid, vi lever i, en Tid, hvor det for hver eneste Samfundsklasse hedder: Enten fremad eller tilbage.

Jeg ønsker af fuld Overbevisning, at det Sidste maa blive Tilfældet, at de dernede, som i næsten alle Landets øvrige Byer maa forstaa og gribe fat om vor store bærende Idé:

Den eneste Vej fremad er gennem Organisationen.

Christiansgade 18, Aalborg, den 9. Novbr. 1901.

Th. Hansen.

Vi kan særdeles godt forstaa Hr. *Th. H.*s Indignation over den Mangel paa Standsfølelse og Standsinteresse, som Medhjælperne i Fredericia her har udvist.

Vi har atter her et Bidrag til Værdsættelsen af det intellektuelle Stade, hvorpaa Handels- og Kontormedhjælpernes Masse i Øjeblikket befinder sig. De lunkne Standsfæller i Fredericia vil engang — før eller senere — blive indrullerede i Centralorganisationens Rækker, indtil da bør de have Lov til at beholde det Prædikat, som de selv har givet sig — daarlige Kolleger.

Endelig skal vi i Tilslutning til det Foregaaende minde de Kolleger om, der af agitatorisk Iver for vor Sag søger at oprette nye Afdelinger, at man i Almindelighed ikke bør ofre Penge i agitatorisk Øjemed paa Byer, hvor der ikke allerede findes Kolleger interesserede i vor Bevægelse og derfor villige til at gjøre det forberedende Arbejde, dels ved personlig Agitation, dels ved Arrangement af det indledende Møde. En forudgaaende Korrespondence med Hovedkontoret bør allrig undlades.

Agitationskampagnen indledes.

Centralorganisationens 2den Agitationskampagne er i den forløbne Maaned aabnet ved en Række Møder, ved hvilke Hr. Redaktør V. Hansen har talt efter Indbydelse af de respektive Afdelinger.

Foredragene have særlig taget Sigte paa vor Organisations nærmest liggende Opgaver, og Kærnepunktet i dem alle har været Beskyttelseslovgivningen for Handels- og Kontormedhjælperne, ligesom H. har stillet Horoskopet for Centralorganisationens fremtidige socialpolitiske Virksomhed (ɔ: Gennemførelsen af effective lovbestemte Reformer for Medhjælperne). De nævnte Møder have uden Undtagelse været meget vellykkede og have foruden de øjeblikkelige Resultater, afgivet et godt Grundlag for Afdelingernes agitatoriske Virksomhed i den forestaaende Foreningssaison. Som Bevis for den Interesse, hvormed den offentlige Menings Organer behandler vor Sag, kan nævnes, at den lokale Dagspresse — uden Hensyn til Partifarve — har bragt gennemgaaende udførlige og stedse sympatetiske Referater af Møderne.

Pladsen tillader kun en kort Omtale af disse.

Søndag d. 14. Oktober afholdtes det første Møde i Centralorganisationens nordlige Forpost — Hjørring. Formanden Hr. Fuldmægtig Andreasen aabnede det af ca. 80 Kolleger (deraf flere fra de nærliggende Landsbyer) besøgte Møde, hvorefter Red. H. talte under stor Opmærksomhed. Foredraget hilstes med stærkt Bifald, efterfulgt af en kort Debat, hvori deltog d'Hrr. Th. Hansen, Aalborg, Andreasen og A. Ipsen; særlig sidstnævnte manede i fængende Ord Hjørring-Medhjælperne til Sammenslutning. Mødet, der sluttede under stærke Hurraraab for Red. Hansen og Centralorganisationen, betegnes som „vellykket" af den lokale Presse.

Mandag d. 15. Oktober talte Red. H. i Aalborg for ca 100 Medhjælpere, deriblandt adskillige Damer. H. gav blandt andet en udførlig Fremstilling af Centralorganisationens Stilling til Kvindespørgsmaalet. Foredraget betegnes af Aalborg-Bladene som holdt med „stor Kraft og Varme", „stærkt agitatorisk gennemglødet af Viljekraft" o. s. v. Hr. Th. Hansen og flere udtalte sig i Tilslutning til Indlederen. Mødet sluttede med Leveraab for denne.

Tirsdag den 14. Oktober afholdtes Møde i Esbjerg. Mødet, der var særdeles talrigt besøgt af Medhjælpere og Principaler, overværedes blandt andet af Redaktørerne af de lokale Dagblade. Formanden Hr. Bogholder Hyllested bød Velkommen, hvorefter Red. H. holdt et med Interesse fulgt Foredrag, hvori han særlig dvælede ved Spørgsmaalet om Arbejdstidens Forkortelse. Efter det med stærkt Bifald modtagne Foredrag gav Hr. Hyllested en grundig og instruktiv Fremstilling af Lukkespørgsmaalet i Esbjerg. Afdelingen arbejdede nu for tidlig Fredagslukning og for Butikslukning Kl. 7. Elere Principaler, deriblandt Principalforeningens Formand, deltog i Diskussionen, der lededes af Hr. Trier, og udtalte deres Anerkendelse af Medhjælpernes Organisation og dens Agitationsmaade. Det vedtoges at nedsætte et staaende Udvalg bestaaende af 3 Medhjælpere og 3 Principaler, valgte af de resp. Foreninger til Forhandling om faglige Spørgsmaal. Esbjerg-Bladene bringer omfattende og særdeles sympatetiske Referater af Foredraget og Mødet.

I Sorø holdt Red. H. Foredrag d. 23. Oktober ved et godt besøgt Møde af Medhjælperne i den lille Akademiby. Formanden, Hr. E. Rasmussen, takkede for det med stor Interesse fulgte Foredrag, og Forsamlingen sluttede sig hertil ved at rejse sig. Foredragsholderen besvarede derefter en Række Forespørgsler vedrørende Centralorganisationens Virksomhed.

Torsdag d. 24. Oktober afholdt de kjøbenhavnske Afdelinger et stort offentligt Møde i Studentersamfundets Festsal. Forretningsføreren aabnede Mødet paa Agitationsudvalgets Vegne, hvorefter Red. H. holdt et langt, udførligt og med stærkt Bifald modtaget Foredrag om Socialreformer for H. & K. M. — Forretningsfører Gundel talte under stærkt Bifald om Pladsledighedsforsikringen og rettede et stærkt Angreb paa den udenfor Centralorganisationen staaende Isenkrammedhjælperforening, fordi dens Bestyrelse havde afslaaet at deltage i Statistik-Indsamlingen. Nævnte Forenings Formand, Hr. Albin Hansen, forsøgte et mat Forsvar af sin Bestyrelses Standpunkt. Alle Talere udtalte sig i Tilslutning til Centralorganisationen. Mødet sluttede med begejstrede Leveraab for denne.

Søndag den 29de Oktober talte Red. H. i Randers efter Indbydelse af den derværende Afdellng. Mødet var besøgt af ca. 100 Mennesker, hvoraf flere Principaler. Formanden, Hr. Bogholder N. C Hansen, aabnede og ledede det vellykkede Møde. Flere Medhjælpere og Principaler deltog i Diskussionen og udtalte alle deres Tilslutning til Foredraget, af hvilket de lokale Blade bringer udførlige og velvillige Referater. Et Randers-Blad skriver bl. A. om Mødet: „Der var mødt godt et Hundrede Tilhørere, deriblandt en Del Principaler, som med stedse stigende Interesse fulgte det ualmindelig klare og veiformede Foredrag. Man skal ogsaa lede længe, inden man finder en Mand, der i saa høj Grad er sit Æmne voxen som Hr. Hansen, Han er som skabt til at være Agitator; intet Ord gaar tabt, og ingen overflødige Sætninger gør han Brug af, men frisk og naturlig forstaar han at benytte Sprogets poetiske og effektgivende Vendinger".

Lokal-Agitation.

Agitationen for Tilslutning til Centralorganisationen maa i Overensstemmelse med vor Organisationsform blive af lokal Karakter, idet de forskellige Afdelinger maa arbejde under Hensyn til de forhaandenværende Forhold paa de respektive Pladser.

Nu da den Aarstid, der særlig egner sig til agitatorisk Virksomhed, er inde, kommer der et brændende Spørgsmaal paa Dagsordenen overalt i vore Afdelinger: „Hvorledes skal vi drive vor Agitation med det størst mulige Udbytte?" Det drejer sig nu om, at Afdelingsbestyrelsen ikke alene har Opmærksomheden henvendt paa at drage udenforstaaende Kolleger ind i Organisationen, men tillige arbejder paa Grundlag af de alt opnaaede Resultater indadtil ved at knytte Medlemmerne nærmere sammen gennem ugentlige Møder, hvor det alvorlige Arbejde, der stedse bør være Tyngdepunktet, særdeles godt kan krydres med Selskabeligheden, der meget kan bidrage til Udviklingen af en god og sund Kollegialitetsaand.

Vi have i den sidste Tid modtaget enkelte Manuskripter med Opraab af lokal Karakter fra Provinds-Kolleger, der gennem Bladet ønsker at henvende sig til de stedlige Kolleger enten Afdelingsmedlemmerne eller de ikkeorganiserede Medhjælpere, om ivrigere Deltagelse i Foreningslivet eller om Tilslutning til de resp. Afdelinger. Vor stærkt begrændsede Plads forbyder os imidlertid at imødekomme disse Indsenderes Ønske om Offentliggørelse af saadanne Opraab, der ere af ganske lokal Natur, idet Afdelingernes Styrelser jo allerede stiller betydelige Krav til Bladets Plads ved de ret talrige Meddelelser, der indsendes til Offentliggørelse under Rubriken: „Fra Centralorganisationen", og som vi ofte tvinges til yderligere at beskære.

Artikler angaaende Agitationen i al Almindelighed danne selvfølgelig en Undtagelse herfra, og skulle vi i denne Forbindelse offentliggøre en Artikel fra en fynsk Kollega, Hr. Jens Vandborg, Odense, der omhandler den skriftlige Agitation: Hr. V. skriver:

„Det var med Fornøjelse og Interesse, jeg læste Hr. Gundels Artikel om ovenstaaende Emne i Nummer 20 af dette Blad, og det samme bør siges om alle de Artikler, der under den nye Redaktion er fremkomne i vort Blad. Men netop derfor er det baade Synd og Skam, at vi ikke søge at drage mere Nytte af disse end vi gør. Som Tilfældet nu er, at Bladet kun læses af ganske faa udenfor Medlemmerne, gør disse velskrevne Artikler kun liden agitatorisk Gavn. Jeg kan ikke tænke mig andet end at vi maa kunne opnaa meget ved at indarbejde vort eget Blad blandt alle Kolleger, baade i og udenfor Foreningerne. Vi maa da gaa den samme Vej, som ethvert andet Blad, der vil skaffe sig en Læsekreds, vi maa gratis uddele det i Tusinder af Eksemplarer Landet over, sprede det over alle Butiker og Kontorer, skaffe det Indpas i alle Læsestuer, Klubber og Kaféer, hvor det kan tænkes at falde i Hænderne paa dem, det har Bud til. Man vil maaske sige, at en stor Del af Dagspressen stadig stiller sig imødekommende til Optagelse af vore Artikler og Omtale af vor Virksomhed, men Forholdet er dog saadant mange Steder, at netop de Blade, der har en Smule Sandsynlighed for at blive læste af Handels- og Kontormedhjælperne, systematisk nægter os deres Støtte. Og hvormange Medhjælpere har i Grunden Tid til at læse Aviser eg hvor meget huskes der paa, hvad man læser der? Jeg er ganske enig med Hr. Gundel i, at Agitationen foreløbig bør drives lokalt, men netop dertil vil vort Blad kunne være os en fortrinlig Støtte, som vi ikke bør undlade at benytte! Maa det derfor være mig tilladt ved disse Linier at anbefale Sagen til den ærede Hovedbestyrelses og Redaktionens Overvejelse!"

Vi kunne naturligvis ganske slutte os til Hr. V.s Ønske om at skaffe „D. H. & K. M. T." den størst mulige Udbredelse, men en Agitationsmethode som den foreslaaede, med gratis Uddeling af Bladet, lader sig vanskelig gennemføre systematisk, fordi dette vilde kræve et særdeles stort Oplag — hvis Forudsætning er Penge. Enhver Organisation har sin økonomiske Krise at overvinde, og Centralorganisationen kan selvfølgelig ikke efter kun et Aars Forløb være et kapitalstærkt Foretagende, netop det Sparsommelighedsprincip, som vi nødvendigvis maa anvende, hindre os i den mundtlige og navnlig skriftlige agitatoriske Kraftudfoldelse, der rimeligvis om faa Uger vilde være i Stand til at fordoble vort samlede Medlemsantal. — Afdelingsbestyrelserne bør imidlertid bestræbe sig for, at vort Blad findes paa de Restaurationer o. l. Steder, der søges af Handels- og Kontormedhjælperne; i denne Retning har man i flere Byer gjort Forsøg, der ere kronede med Held.

Vi se os altsaa foreløbig nødt til at renoncere paa en større Forøgelse af Oplaget, men derimod staar det forhaandenværende Restoplag til Afdelingernes gratis Disposition, naar Henvendelse desangaaende sker til Forretningsføreren.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

De københavnske Afdelinger have fælles Lokaler i Studentersamfundets nye Bygning, 3. Sal (Opgang fra Studiestræde). Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes til Medlemmernes Disposition. Mødeaften: Torsdag Kl. 9.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formandens Adresse: Chr. Christensen, Henrik Ibsensvej 14, 3. V. Kasserer: Carl Christensen, Farvergade 24, I., K.

Medlemsmøde d. 28de Novbr. Kl. 9 i Studentersamfundet. Formanden holder Foredrag om: Vore Handelsskoler. — Ethvert Medlem bør komme til Stede.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nikolaigade 7, 4. K. Kasserer: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. N.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: V. Henningsen, Nansensgade 25 B, 2. K. Kasserer: Fr. Gundel, Aabenraa 2, 2. K.

Kolonialmedhjælpernes Organisation. Formand: K. Hintz, Øhlenschlægersgade 50, 1. V. Kasserer: H. Kr. Hansen, Olufsvej 6, 4. Ø.

Søndag d. 24. Novbr., Kl. 11 Form. præcis, Besøg paa Børsen med Damer. Medlemmer af de andre Afdelinger kunne deltage mod Forevisning af Medlemskort. Samlingssted ved Hovedindgangen til Børsen (Rampen).

Da Børsen er et historisk Minde og rummer Seværdigheder for Handelsfolk, forventes talrigt Tilslutning. Mød præcis.

Obs.!! Et Par Distrikter paa Frederiksberg til Indsamling af Statistik ere ledige, og bedes et Par Kolleger paatage sig disse. Henvendelse til Formanden.

Torsdag d. 7. Novbr. indledede Hr. Toldforvalter Ivar Berendsen Organisationens Foredragsrække med Emnet „Finlands Forhold". Foredraget, der holdtes med stor Dygtighed, fængede og vakte Begejstring i den talrige Forsamling, som lønnede det med et længe vedvarende Bifald, der gjentog sig efter at Formanden, Hr. K. Hintz, havde takket og flettet nogle Ord til Foredraget. Det vilde være ønskeligt, om de efterfølgende Foredrag maatte finde en ligesaa talrig Tilslutning. Organisationen har sikret sig fremragende Kræfter for Vinteren.

Obs.! Medlemmerne anmodes om, efter Indbydelse, at deltage talrigt i det af „Kontormedhjælpernes Organisation" indvarslede Møde. (Bemærk Anmeldelsen).

Jylland.

Aalborg. Foreningens Lokaler er paa Hotel „National", 1. Sal (Opgang fra Porten). Mødeaften hver Onsdag Kl. 9. De illustrerede Blade og Dagbladene forefindes.

Gratis Retshjælp. Foreningen har engageret d'Hrr. Overretssagfører Hammershaimb og Sagfører Marius Rasmussen som juridiske Konsulenter og tilbyder fremtidig sine Medlemmer gratis Retshjælp i Lønspørgsmaal o. lign. Forhold gennem Henvendelse til Formanden.

Formand: Th. Hansen, Christiansgade 18. Kasserer Chr. Ingvoldsen, Niels Ebbesensgade 4. Repræsentant i Nørre-Sundby: J. Jensen, Andelsslagteriet. *Bestyrelsen.*

Aarhus. Afdelings-Formand: Vald. Pedersen, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: J. Munch, Guldsmedgade 33.

30. Oktober afholdtes Foredrag af Hr. Laboratorieforstander Cand. pharm. Knud Erslev, bistaaet af Hr. Cand. pharm. Ferrall. Foredragsemnet var: „De i Handelen gaaende almindelige Handelsvarers kemiske Sammensætning samt deres Forfalskning. Foredraget var ledsaget af Experimenter, ligesom Mikroskopet og dets Anvendelse forevistes.

Herning. Tirsdag den 29. Oktober afholdtes den ordinære halvaarlige Generalforsamling paa Hotel Herning. Formanden, Hr. K. L. Dreyer, aabnede Mødet og afgav Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar samt oplæste og forelagde Regnskabet, der udviste en Kassebeholdning af ca. 40 Kr. Herefter foretoges der Valg af Formand og to Bestyrelsesmedlemmer.

Valgt blev Hr. K. L. Dreyer, Bogholder C. Christensen og Kommis Hansen,

Herefter konstituerede Bestyrelsen sig saaledes: Kommis K. L. Dreyer, Formand, og Bogholder Christensen, Næstformand.

Lemvig. Afdelingen begyndte d. 14. Oktober et Kursus i Tysk, efter at det var lykkedes — ved en Henvendelse til Handelsforeningen — at faa Butikkerne lukkede Kl. 8 Aften i November, hvor der ellers holdes aabent til 9.

Medio November vil der blive afholdt en Oplæsning efterfulgt af to hver Maaned afvekslende med Foredrag.

Kassererens, Kommis V. Jensens Adresse er nu: Skolegade Nr. 3.

Foredragsholder. Afdelingsformænd, der maatte kende en saadan, bedes opgive os vedkommendes Adresse.

Der paatænkes nærmest Foredrag vedrørende Handelsforhold. *Sekretær.*

Skanderborg. Ordinær Generalforsamling afholdes Tirsdag den 19. Novbr. Kl. 9 paa Højskolehjemmet. Dagsorden: 1. Beretning om Foreningens Virksomhed. 2. Valg af 2 Bestyrelsesmedlemmer. 3. Valg af 2 Revisorer. 4. Eventuelt.

Øerne.

Odense. Indmeldelser bedes afleverede til Formanden Hr. Fuldmægtig Lund, Adelerhus, eller Kassereren Hr. Ferd. Larsen, Vestergade 75.

Afdelingens Møder afholdes i Fyens Forsamlingshus, hvor hyggelige Lokaler ere til Medlemmernes Disposition.

Sorø. Afdelingen afholdt Tirsdagen den 25. Oktbr, 1901 ordinær Generalforsamling i Lokalet paa Hotel „Postgaarden".

Af Sager med Interesse var Valg af to efter Lodtrækning afgaaende Bestyrelsesmedlemmer, d'Hrr. Formanden, Kommis Einar Rasmussen og Kasserer, Kommis Chr. Petersen. Formanden ønskede ikke Gjenvalg, hvorefter Hr. Kommis J. Jørgensen (Adresse: Hr. J. P. Nielsen) valgtes. Kassereren, Hr. Chr. Petersen, gjenvalgt.

Den sorte Tavle.

Kontorist K. Evald hos Th. Sabro & Co., Aarhus.
Kommis J. Møller hos Melhandler Berg, do.
Kontorist A. Thomsen hos Hans Schaarup, do.
Kommis J. P. Larsen hos H. Flink, Tranebjerg.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
Forchhammersvej 26, St.
København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V

Nr. 23. 1. December 1901. 1. Aarg.

Helligdagsloven.

Tirsdag den 19. Novbr. indbragtes vort Andragende i Folketinget af Hr. Gustav Philipsen og Dagen efter i Landstinget af Hr. Statsrevisor Madsen-Mygdahl. Andragendet havde følgende Ordlyd:

Til

Regeringen og Rigsdagen.

Undertegnede Handelsmedhjælpere i alle Brancher Landet over tillader sig herved at henvende sig til den høje Regering og Rigsdag med Andragende om i indeværende Rigsdagssamling at søge Lov af 1. April 1891 (om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage samt paa Grundlovsdagen) ændret derhen, at de i denne Lovs § 1 indeholdte Forbud mod Køben og Sælgen, saavel paa Gader og andre offentlige Pladser, som i de Handlendes og andre Næringsdrivendes Butikker fra Kl. 9 Formiddag paa Folkekirkens Søn- og Helligdage udvides til at omfatte hele Dagen paa de nævnte Dage.

Som Motiv til dette vort Andragende anføre vi følgende:

Handelsmedhjælperne have de 6 Dage i Ugen en Arbejdstid fra Kl. 6—7 Morgen til Kl. 8—10 Aften, en uforholdsmæssig lang Tid, der berettiger til at have en Fridag om Ugen.

En saadan kan imidlertid ikke skaffes gennemført under de nuværende Forhold, hvor Butikkerne holdes aabne Søndag Morgen til Kl. 9. Og hermed ere vi endda ikke fri idet Resten af Formiddagen i de allerfleste Tilfælde maa anvendes til Vinduespyntning, Oprydning og Rengøring af Lokalerne, saaledes at Fritiden først begynder efter Middag. Altsaa indskrænker vor Fritid sig til at være en halv Dag ugentlig.

Endvidere skulle vi ikke undlade at gøre opmærksom paa den stedse stigende Enighed blandt Principaler og Medhjælpere om denne Reforms Gennemførelse, idet vi noterer, at Helsøndagslukningen allerede er fuldstændig gennemført ad Frivilighedens Vej i et forholdsvis stort Antal Byer, bl. a. Aarhus, Aalborg, Esbjerg, Nakskov o. m. fl.

Endelig fremhæve vi, at den tidligere bestaaende Hindring for den ønskede Reforms Gennemførelse nu maa betragtes som bortfalden, idet Arbejdslønnen for ugelønnede Arbejderes Vedkommende i de langt overvejende Antal Tilfælde udbetales om Fredagen, saaledes, at det store Arbejderpublikum har baade Fredag Aften og hele Lørdagen til at besørge sine Indkøb. Sluttelig tillade vi os at henlede Opmærksomheden paa en Adresse, undertegnet af 4,937 Handelsmedhjælpere fra hele Landet, som i Samlingen 1898—99 blev overbragt Justitsministeriet.

Hovedbestyrelsen
for
Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger.

Axel Gundel,
Forretningsfører.

Det er i Aar fjerde Gang, vi henvender os til Lovgivningsmagten om dens Bistand i denne Sag; men hidtil har det ikke hjulpet. Det har været under skiftende Ministerier, som alle — trods deres Sympathi for Sagen — har skudt den fra sig med den Motivering, »at der ikke paa nærværende Tidspunkt var Betingelse for dens Gennemførelse«.

Og det var vel rigtigt!

De politiske Forhold har jo i en Aarrække været af den Beskaffenhed, at alt, hvad Ministrene førte frem, aldeles systematisk blev slagtet ned. Ministrene har henvist til at søge et Lovforslag fremsat gennem det private Initiativ, men det eneste Parti, der havde Evne til at gennemføre dette, »vilde ikke for nærværende Tid bebyrde Rigsdagen med mere Arbejde«.

Saaledes har da Stillingen været i de forløbne 3 Aar, og ret beset er der vel ikke sket andet end man kunde vente sig. Vejen for den Art Reformer gennem Lovgivningsmagten er nu en Gang meget trang, og det er kun ved ufortrødent at komme igen Aar efter Aar og ved at skabe en almindelig Stemning for Sagen ude i Befolkningen, at Lovgiverne faar den nødvendige Pression til — at lovgive.

Og dette har vi gjort.

Det er ikke længere en Haandfuld Handelsmedhjælpere, der fremfører dette beskedne Krav om »én hel ugentlig Fridag«, nej, det er hver eneste Butiksmedhjælper hele Landet over, ogsaa Principalerne fylker sig i fuldt Maal herom, ligesom Befolkningen i stedse stigende Grad er bibragt Forstaaelsen af denne Sags Betydning for os, saaledes at den i ret fyldig Repræsentation er mødt frem for Regering og Rigsdag med Ønsket om Butikernes Lukning hele Søndagen. Derfor — og fordi denne Reforms Gennemførelse jo ikke har fjærneste financiel Betydning, og i Betragtning af, at de politiske Forhold nu heldigvis har foretaget en Svingning henimod en sundere og stabilere Forhandlingsform — af disse Grunde turde det blive usandsynligt, at Lovgivningsmagten atter vender det døve Øre til overfor dette Krav

I indviede Kredse er der da ogsaa Folk, som vil vide, at et Lovforslag om Revision af Helligdagsloven i den nærmeste Fremtid vil foreligge paa Rigsdagens Bord.

Saasnart dette er sket, skulle vi komme tilbage til denne Sag.

Lexa.

Kortere Arbejdstid.

Det skete for noget over et Decennium siden, at Arbejderen Dormay i den sydfranske By Montlucon, senere af sine Medborgere valgt til Byens Borgmester, undfangede den dristige Tanke, at alle Frankrigs Arbejdere skulde manifestere Kravet om en lovbestemt Maximalarbejdsdag (8 Timers Dagen). Tanken blev til Virkelighed, ja den trængte ud over Frankrigs Grænser, og Kravet blev snart et Løsen, om hvilket den civiliserede Verdens Arbejdere fylkede sig i Tusindtal. Den internationale Arbejderkongres, der afholdtes i Paris i Aaret 1899, gav Kravet et kosmopolitisk Præg. Ved Kongressens sidste Møde, Søndag den 20de Juli, vedtog de 500 Delegerede, der repræsenterede alle civiliserede Nationer, at organisere en stor international Manifestation, saaledes at Arbejderne i alle Lande og alle Byer paa en bestemt Dag rettede den Opfordring til den offentlige Magt, at Arbejdsdagen fastsættes til 8 Timer. Dagen, man valgte til Manifestationen af dette internationale Krav, var Valborgsdagen — den 1ste Maj — Vaarens ældgamle Indvielsesfest, da al Naturen aander Liv og Grøde, hvor de spirende Kræfter og den lune Vaarluft, som Sommerens Bebudere, sætter Skellet mellem den mørke Vinter og den lyse, lovende Vaar. Paa denne Naturens Festdag skulde den nye Tids Samfunds-

krav kundgøres over Jorden, skulde Naturens vækkende Røst give Genlyd i Lønarbejdets Verdenshær og kalde den til Kamp for højere Livsmaal og større Livslykke.

Og Kravet har siden faaet Borgerret mellem Arbejderne Verden over; fra Aar til Aar er Antallet af dem, der træder i Skranken for denne Verdensfordring, vokset med Tusinder. Videnskabsmanden, Hygiejnikeren, Nationaløkonomen, ja selv adskillige Arbejdsgivere have lagt deres Lod i Vægtskaalen til Fordel for denne Fordrings Gennemførelse. Men det er ikke blevet ved Manifestationen — de praktiske Resultater vokse Aar for Aar, flere Steder er Fordringen gennemført af Lovgivningsmagten, og Arbejderne har gennem deres faglige Organisationer kæmpet sig fremad Skridt for Skridt mod Maalet.

Der er Anledning til, at vi Handels- og Kontormedhjælpere dvæler ved den Betydning, som en Regulering af Arbejdstiden har for et Fags Udøvere. I intet andet Fag er Arbejdstiden saa umenneskelig lang som i vort. Hvormange af vore Kolleger maa ikke arbejde 12—16 Timer, ja endnu længere, for en saa ringe Løn, at den end ikke er tilstrækkelig til at garantere dem en tarvelig Eksistens. Aar efter Aar gaar de i den daglige Trædemølle uden at berøres af de Strømninger, der foregaar i Samfundslivet og som kalder Tusinder til Fællesoptræden og Kamp for bedre Livsvilkaar. Disse Strømninger og Bevægelser ere stadig gaaede hen over Handels- og Kontormedhjælperne uden at forandre den ligegyldige og tilbagetrukne Stilling, de have indtaget, og Sløvhed, Ligegyldighed og misforstaaet Standsopfattelse har bevirket, at Flertallet af Danmarks Handels- og Kontormedhjælpere staar paa et materielt og aandeligt Niveau, der er betydeligt lavere end det, som de fleste andre Lønarbejderkategorier indtage; thi medens Lønnen er steget og Arbejstiden forkortet i andre Fag ved den Indflydelse, som den faglige Organisation udøver paa Arbejdsmarkedet, er Forholdene med Hensyn til Arbejdstid og Løn forblevne uforandrede for Handels- og Kontormedhjælpernes Vedkommende, og her bekræftes som andet Steds den økonomiske Lov, at lang Arbejdstid giver lav Løn. (Sluttes).

„Standsbevidstheden" paa Lolland-Falster.

Et »Møde« i Nykøbing.

»Det kan synes en Kimære, at sætte saa store Maal for danske Handels- og Kontormedhjælpere, men ligesom den danske Student en Tid lang var Impulsen i det aandelige Liv, og gennem Studentersamfundet atter synes at skulle blive det, saaledes bør der i enhver dansk By altid være Ungdom nok med Interesse for Livets Foreteelser«.

Saaledes tiltaler Esbjerg-Afdelingens Formand, Hr. *Aage Hyllested*, sine Medlemmer i et Cirkulære, han har udsendt angaaende Foreningsvirksomheden i indeværende Sæson.

Hr. H. har Ret! Handels- og Kontormedhjælperne burde være Impulsen i det aandelige Liv i vore Provindsbyer eller give et Bidrag dertil, der stod i passende Forhold til den gode elementære Undervisning, som en meget stor Del af vore Kolleger have faaet. Men Guderne skal vide, at vi her komme ynkelig tilkort som Stand betragtet.

Betingelsen maa logisk set være, at der hersker Samfølelse mellem de lokale Kolleger; Samfølelse skaber Korpsaand, Kollegialitetsfølelse og — Organisation. Forudsætningen for aandelig Udvikling og økonomisk Fremskridt.

Erfaringen lærer os, at disse Betingelser ikke er til Stede i lige høj Grad i alle Brancher og i alle Egne af Landet.

Lolland og Falsters Befolkning, der ifølge en gammel Sprogvend ingbetragtes som „outsiders" mellem øvrige Danske, fornægter sig ejheller, hvad H. & K.-M. angaar. Der ligger som et aandeligt Stavnsbaand over disse fede, flade herregaardsbestrøede Øer.

Vor Afdeling i Nykøbing F. havde indbudt D. H. & K.-M. T.s Redaktør som Foredragsholder ved et Møde Søndag d. 17. November. Der findes ca. 80 (deraf ca. 20 kvindelige) Medhjælpere i Byen, af disse havde 10—12 givet Møde; endogsaa en ikke ringe Del af Medlemmerne glimrede ved deres Fraværelse. Under disse Omstændigheder mente Bestyrelsen ikke at burde afholde Møde, man samledes derfor senere paa „Jærnbanehotellet", hvor i Aftenens Løb endnu nogle Merkursønner indfandt sig — de skulde nemlig ogsaa „til Møde".

Hvad kan nu Aarsagen være til denne forbavsende Ligegyldighed? Er Handels- og Kontormedhjælperne i Nykøbing bedre gagerede, og arbejde de under gunstigere Vilkaar end deres Kolleger i det øvrige Land? Ingenlunde! Er der da dér større Betingelser for Medhjælperne til at grundlægge en selvstændig og sikker Fremtidsstilling? Nej, aldeles ikke; Fallitter hører i den sidste Tid snart til Dagens Orden dernede.

Men Handels- og Kontormedhjælperne i den Stad Nykøbing havde ikke T i d til at komme til Møde. Andet og vigtigere end deres egne Standsinteresser lagde Beslag paa deres Opmærksomhed; oppe i „Czarens Hus" sendtes Billardkuglerne nemlig med rutinerede Stød hen over det grønne Klæde, i „Industriforeningen" krævede Standsæren, at man fik sit Parti L'hombre, medens Glassene flittigt tømtes o. s. f.

Under saadanne Omstændigheder kan man ikke med Billighed forlange, at Handels- og Kontormedhjælperne skal gaa til et fagligt Møde — i Nykøbing.

Det skal dog siges til de Nakskov Handels- og Kontormedhjælperes Skam, at de ere, om muligt, endnu mere ligegyldige og sløje Kolleger end Nykøbing-Medhjælperne.

Vi ville imidlertid haabe for de Lollikers og Falstringers egen Skyld, at de snart ryster Ugideligheden af sig og finder deres Plads i Organisationens Rækker; thi den Dag kan komme, da deres organiserede Kolleger i det øvrige Land trættes af denne eminente Stupiditet og Ligegyldighed overfor Standens Krav, og Handels- og Kontormedhjælperne paa Lolland-Falster bærer da selv Ansvaret for Følgerne.

Fra Udlandet

England. (Sluttet).

Har Organisationsbevægelsen saaledes faaet Fodfæste i London og Wales, er Fremgangen ligesaa glædelig i andre Dele af Landet. Organisationens Banner vajer i alle Englands større Byer, og Bevægelsen har faaet sikkert Fodfæste i Skotland og Irland.

Den dygtige Hovedleder er Mr. James Macpherson, der indtager Stillingen som General Secretary (Forretningsfører). Præsidenten for indeværende Aar er Mr. T. B. Duncan, populært kaldet „Duncan of Leeds".

Organisationens Organ „The Shop Assistant", der siden 1. Juni udkommer hver Uge, er et anseeligt 16-sidet Tidsskrift med en omfattende Stofmængde, dette velredigerede Blad udkommer i Cardiff og redigeres af en af Unionens ledende Mænd Mr. T. Spencer-Jones.

Der skal udfoldes et Kæmpearbejde, før alle Handels- og Kontormedhjælpere i de forenede Kongeriger ere indrullerede i Organisationens Rækker, men der er Fart i Bevægelsen derovre paa Stenkulsøen, og med Rette skrev Mr. Macpherson ved Aarhundredeskiftet: „Da vi begyndte Bevægelsen blev det sagt os af en saadan Autoritet, som en af de daværende Ministre, at det var umuligt at organisere Butiksmedhjælpere i Fagforeninger ligesom andre Arbejdere. Vi have overvundet Umuligheden og fastslaaet overfor denne falske Profet, at Butiksmedhjælperne kan organiseres efter Fagorganisationernes Mønster".

Unionens 10de Aarskongres afholdtes i London i Paaskedagene og bestod af over 100 Delegerede fra alle Dele af de forenede Kongeriger. — Præsidenten, Mr. T. B. Duncan (Leeds), holdt Indledningstalen, der i store Træk skildrede Organisationens Fremgang og nuværende Stilling, de engelske H. K. M.s socialeVilkaar og Kongressens vigtigste Opgaver. Den lange, men aandfulde Tale modtoges med begejstret Bifald. Aarsberetningen og Regnskabet forelagdes af Mr. I. Macpherson (Beretningens Hovedpunkter have vi omtalt foran). Mr. Ben Wilson aflagde Beretning fra den internationale Kongres, hvorefter Generalsekretæren for den internationale Føderation af H. & K. M., Mons. Auguste Bruggemann fra Gand (Belgien), der var indbudt til Kongressen, gav en Fremstilling af den internationale Bevægelses Opkomst og Udvikling. Mons. B.s Tale, der holdtes i det engelske Sprog, hilstes af de Dele-

gerede med Leveraab for H. & K. M. internationale Solidaritet, og flere Kongresdeltagere udtalte sig i Tilslutning til B. bl. a Miss Jones (Manchester), der udtalte, „at de organiserede kvindelige Medhjælpere i Storbritannien var rede til at række deres Hænder til deres Søstre i alle Lande." — Spørgsmaalet om Opsigelsesfristen fremkaldte en indgaaende Debat. Hovedbestyrelsens Forslag om en gensidig Opsigelsesfrist af en Uge vedtoges med stor Majoritet. Afdelingen Cheltenham foreslog en Frist af 14 Dage, Paddington-Afdelingen stillede endogsaa Forslag om én Time!

Angaaende Arbejdstidens Forkortelse udtalte Kongressen, at lovmæssige Forholdsregler vedrørende tidlig Butikslukning kun var af virkelig Betydning for Medhjælperne, saafremt Lovgivningsmagten fastsatte en fælles og tvungen Butikslukning om Søgne- og Helligdage samt en Begrænsning af Arbejdstimerne. Kongressen erklærede, at en tilfredsstillende Løsning af disse Spørgsmaal ved privat Initiativ var umulig. — Kongressen vedtog at offentliggøre en Henvendelse til Forældre og Værger med Advarsel mod at sætte deres Børn i Lære i Handels- og Kontorfaget uden forudgaaende indgaaende Undersøgelse af Forholdene. Endvidere udtalte man sig mod Kost- og Logisystemet og mod Engagements-Kontrakter, der indeholdt Bestemmelser stridende mod Beskyttelseslovgivningen. Til Præsident til næste Kongres valgtes Mr. I. A Seddon (St. Helens.)

Aarsmødet sluttede med et stort offentligt Møde, hvor flere af Unionens Tillidsmænd talte. Kongressen modtog følgende i det engelske Sprog affattet Telegram fra Centralorganisationen:

„Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger sender de bedste Ønsker til engelske Standsfællers Annual General Meeting. Leve Organisationernes Fremgang! Gundel, Forretningsfører."

Fra Kongressen modtog vort Hovedkontor et Svartelegram med broderlig Hilsen til de organiserede Handels- og Kontormedhjælpere i Danmark.

Belgien. Handels- & Kontormedhj.s nationale Liga afholdt sin aarlige Kongres i Brüssel sidste Maaned. Medlem af Paris' Municipalraad Mons. Rozier repræsenterede den franske nationale Føderation af Handels- og Kontormedhjælpere og bragte Hilsen til de belgiske Standsfæller. Mons. Troclet, Byen Liéges Repræsentant i det belgiske Parlament, holdt det indledende Foredrag angaaende Betydningen af den internationale Organisation af Handels- og Kontormedhjælpere — Ligaens Tilslutning til denne vedtoges.

Spørgsmaal vedrørende den indre Organisation og den agitatoriske Virksomhed drøftedes, bl a. vedtoges det at aabne en kraftig Agitation for Helligdagsarbejdets Afskaffelse ved Massemøder og et Andragende til Arbejdsministeriet.

Den 7de tyske Handels- og Kontormedhjælperdag. Hovedledelsen for „Deutschnationaler Handlungsgehilfen-Verband" har tilsendt os følgende med Anmodning om Offentliggørelse i Oversættelse: „Udvalget for den tyske Handels- og Kontormedhjælperdag var for kort Tid siden samlet i Hamburg for at fastsætte Dagsordenen for den 7de Handels- og Kontormedhjælperdag, der finder Sted i Paasken 1902 i Magdeburg. Følgende Punkter vilde blive gjort til Genstand for Behandling: Merkantile Voldgiftsretter, Søndagshvilen, Handels- og Kontormedhjælpernes Fordringer til Kommunerne, Arbejdstiden i Kontorerne og Medhjælpernes Foreningsret."

Den 6te Handels- og Kontormedhjælperdag, der afholdtes indeværende Aar i Mannheim, var besøgt af 900 Standsfæller, der repræsenterede 405 Byer i det tyske Rige. Da Magdeburg imidlertid ligger meget centralt, forventer Udvalget, at Tilslutningen til den kommende Medhjælperdag vil blive endnu langt mere omfattende.

Agitationen.

Forretningsføreren var først i November en Tur i Jylland og besøgte efter Opfordring Afdelingerne i Aarhus, Viborg, Skive, Nykøbing og Thisted. Gundel talte ved denne Lejlighed særlig om de for Tiden aktuelle Spørgsmaal „Helsøndagslukning" og „Pladsledighedsforsikringen", og hans Udtalelser herom syntes at vinde almindeligt Bifald blandt Kollegerne. I enkelte Byer var en Del Principaler til Stede, og Gundel tog heraf Anledning til en sammentrængt Fremstilling af vort Program, hvilken øjensynlig vakte en Del Skuffelse blandt d'Hrr., da den kun daarligt svarede til den „Udvikling" af vort Program som „Nationaltidende", „Fyns Stifttidende" etc. holder af at fremføre.

Afdelingerne har for Tiden energiske og interesserede Folk i deres Ledelse, og deres Stilling er derfor gennemgaaende tilfredsstillende.

Helligdagslovens Revision og Pladsledighedsforsikringen har været behandlet paa to Møder i København d. 31. Oktober og d. 28. November. Møderne have været afholdte i Studentersamfundets Festsal og Salonen „Figaro", særlig det sidste Møde, der var besøgt af flere Hundrede Kolleger, var særdeles vellykket og bragte de københavnske Afdelinger mange nye Medlemmer. Forretningsføreren indledede ved begge Møder. Referat i næste Nr. af Bladet.

„Handelsvidenskab" ved Aar 1500.

De handelsvidenskabelige Værker oversvømmer Udlandets Bogmarked i vore Dage; de unge Merkursønner faar gennem bindstærke Bøger den tilstrækkelige teoretisk-merkantile Ballast, og omfattende Værker behandler indgaaende dette eller hint merkantile Specialspørgsmaal. Veksel- og Finansvæsen overhovedet forudsætter under moderne Handelsforhold et Studium, saafremt man skal være hjemme deri.

Det vil have sin Interesse for Nutidens Handels- og Kontormedhjælpere at kaste Blikket tilbage paa en Tidsperiode, der ligger 400 Aar tilbage i Tiden, og erfare, hvorledes denne fjerne Tids Medhjælpere indviedes i Handelens Mysterier.

Vort Broderorgan „Deutsche Handels-Wacht" bringer nogle Citater fra et gammelt tysk Værk, der behandler Handels- og Kontormedhjælpernes Uddannelse omkring Slutningen af det 15de Aarhundrede, altsaa et Tidspunkt, der danner Grænsen mellem den gamle og den nye Tid i Handelens Historie, idet Opdagelserne og Opfindelserne i dette betydningsfulde Historieafsnit bliver grundlæggende for Masse-Produktionen og Omsætningen paa Verdensmarkedet.

Det omtalte Værk er ikke uden kulturhistorisk Interesse; thi de for en moderne Læser naive Anvisninger — hvis Naivitet forøges ved Læsningen i det gammeltyske Sprog — kaster et Strejflys over Datidens sociale Tilstande.

Vi forsøger efter „D. H.-W." en Oversættelse fra middelalderlig Tysk:

„Er det dig om at gøre at afgøre en Forretning med en kvindelig Kunde, da gør dig behagelig; sig, at hun er henrivende og at du finder Velbehag i hende, og hun vil blive blændet og du kan være sikker paa et fordelagtigt Salg; selv om ogsaa Kvinderne ere hæslige og arrede, da sig, at de ere smukke, det bringer Held. Endvidere: Gælder det om at slaa en Handel af med en smuk kvindelig Kunde, da gør dig behagelig, gør Pegefingeren vaad med Tungen, grib hende derpaa paa Halsen eller Kinden og lad, som om du har fanget et Utøj, kast det paa Jorden, træd derpaa og hun vil takke dig for den venskabelige Tjeneste, som du har gjort hende, det vil være dig til Nytte. Endvidere: Naar en Raadsherre eller en af Gejstligheden afkøber dig noget efter Vægt eller Maal, saa se bort fra alle Fordelagtigheder, thi disse lærde Herrer kunne gerne veje alt efter og maale det, og de vilde da rose dig og ære dig særdeles. Regel I.: Kører du til Aarsmesse gennem Herre-Landskaber eller Skove, da tag smaa Hjul paa din Vogn og vogt dig for, at du ikke skal betale Grundejerafgift („Grundruhr"); thi da er din Fortjeneste spildt. (De tyske Købmænd maatte i den senere Middelalder kun benytte smaa Hjul paa deres Transportvogne, for at disse ikke skulde vælte paa de slet vedligeholdte Veje. Købmandsvarer, der under Transporten kom til at røre ved Jorden paa Landevejen, gik efter gammel tysk Lov over i vedkommende Fevdalherres Besiddelse. Red.). Regel II.: Har du faaet dine Varer godt afsatte paa Markedet, da vogt dig for to Onder: For Markedstyve og om Natten for Pigebørn, der kan gøre dig saa meget ondt, at du alle dine Dage bliver en Krøbling. Regel III.: Bær dine Groschen og Pfennige omhyggelig ved din Livrem, og lad ingen mærke, at du har dem, naar du køber en „Brennssuppe" betal da kun med et 2-Pfennigstykke, saaledes at man maa tro, at du kun har faa Penge hos dig, der gives nemlig Gavtyve overalt. Bliver du selvstændig Kræmmer, da gaa hver Uge to Gange til Messe og hver 14de Dag til Skrifte, men kun i dit eget Sogn, hvor du æres som en anset Købmand, og hvor ingen ondskabsfuld Bagvasker kan skade dig".

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

De københavnske Afdelinger have fælles Lokaler i Studentersamfundets nye Bygning, 3. Sal (Opgang fra Studiestræde). Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes til Medlemmernes Disposition. Mødeaften: Torsdag Kl. 9.

Kolonialmedhjælpernes Organisation. Formand: K. Hintz, Øhlenschlægersgade 50, 1. V. Kasserer: H. Kr. Hansen, Olufsvej 6, 4. Ø.

Torsdag den 5te December Kl. 9¼ pr., afholdes stort Møde i Lokalerne angaaende Kost- og Logisystemets Afskaffelse, hvortil d'Hr. Formænd for Principalforeningerne og Pressen ere indbudte. Formanden indleder. Enhver Kollega, Medlemmer og Ikke-Medlemmer, bør absolut give Møde.

Obs.! Søndag den 5te Januar 1902 afholder Organisationen sin store aarlige Fest med Bal i Odd Fellow-Palæet (Koncert-Palæet), Bredgade, hvortil fortrinlige Kræfter ere sikrede. Vi bede Medlemmerne allerede nu begynde Agitationen. Nærmere fremkommer senere.

Søndag den 24. November aflagdes et Besøg paa Børsen, som, grundet paa den tidlige Tid (Kl. 11 Form.), kun havde samlet ca. 60 Deltagere, men for disse blev Besøget en Nydelse, som krydredes med et meget interessant Foredrag af Hr. Børsinspektør Danielsen om Børsens Tilblivelse og senere Udvikling. Til Slut havde Deltagerne Adgang til Taarnet.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formandens Adresse: Chr. Christensen, Henrik Ibsensvej 14, 3. V. Kasserer: Carl Christensen, Farvergade 24, I., K.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nikolaigade 7, 4. K. Kasserer: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. N.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: V. Henningsen, Nansensgade 25 B, 2. K. Kasserer: Fr. Gundel, Aabenraa 2, 2. K.

Skakklub.

Medlemmer af de københavnske Afdelinger, som kunde ønske at blive Medlem af en Skakklub, bedes henvende sig til C. Christensen, Willemoesgade 79 (Telf. 7469) eller ogsaa til K. O. K.s Bestyrelse paa vore Mødeaftener.

Jylland.

Aalborg. Foreningens Lokaler er paa Hotel „National", 1ste Sal (Opgang fra Porten). Mødeaften hver Onsdag Kl. 9. De illustrerede Blade og Dagbladene forefindes.

Gratis Retshjælp. Foreningen har engageret d'Hrr. Overretssagfører Hammershaimb og Sagfører Marius Rasmussen som juridiske Konsulenter og tilbyder fremtidig sine Medlemmer gratis Retshjælp i Lønspørgsmaal o. lign. Forhold gennem Henvendelse til Formanden.

Formand: Th. Hansen, Christiansgade 18. Kasserer Chr. Ingvoldsen, Niels Ebbesensgade 4. Repræsentant i Nørre-Sundby: J. Jensen, Andelsslagteriet. *Bestyrelsen.*

Aarhus. Afdelings-Formand: Vald. Pedersen, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: J. Munch, Guldsmedgade 33.

Esbjerg. Afdelingens Bestyrelse har tilsendt os nogle Cirkulærer angaaende en „Enquête (Undersøgelse) om Lukkesagen". Skemaerne ere udsendte til det købende Publikum, idet man gaar ud fra, „at der til Sagens Gennemførelse kræves Bistand af de 3 Faktorer: Pressen, Publikum og Principalerne". Afdelingens Maal er, „at søge Arbejdstiden lagt i Tidsrummet fra 8 Morgen til 7 Aften for de 4 Dage, og fra 8 Morgen til 8 Aften om Fredagen, samt fra 8 Morgen til 10—11 Aften om Lørdagen". Naar man yderligere tager i Betragtning, hedder det i Cirkulæret, „at det er Ungdommens Tid, der hengaar med en saa energinedbrydende Arbejdstid paa et ifølge Sagens Natur ikke meget aandsudviklende Arbejde, Ungdommens Tid, hvor Karakteren skulde udvikles til fuld Modstandskraft, Kundskab skulde indvindes, saa føler man sig overbevist om, at Publikums Sympathi følger vor Stræben efter at vinde Tid, Tid til Legemets Udvikling ved Sport, Karakterens ved Læsning og som samfundsnyttig Borger ved Indsamling af Kundskaber". Enquêten indeholder Spørgsmaal om, hvorvidt den nævnte Indskrænkning af Arbejdstiden formenes at ville medføre Formindskelse af Forbruget af nogen Vare og om den der nævnte Tid er tilstrækkelig til de for de forsk. Husholdninger nødvendige Indkøb. De adspurgte anmodes endvidere om at fremføre særegne Grunde, humane, ethiske eller hygiejniske, til deres Stilling til Sagen. Særlige Spørgeskemaer ere udsendte til de lokale Arbejderorganisationer med et særligt Henblik paa det store Arbejderpublikum-Mening om Butiksarbejdets Begrænsning.

Vi ønsker „Hermes" energiske Bestyrelse til Lykke med den gode Ide, og udtaler Haabet om, at Esbjerg-Kollegernes Bestræbelser maa blive kronet med Held.

Varde. Foreningen aabnede Vintersæsonen med Foredragsmøde i Lokalet paa Hotel „Dania". Foredragsholderen var Hr. Skoleinspektør J. Olsen, Varde, en i vide Kredse kendt Mand, og Emnet: „sociale Forhold i Finland", var bygget paa et saa solidt Grundlag, som Hr. Olsens eget Ophold og Rejser i Finland. Udenforstaaende Medhjælpere og Lærlinge havde Adgang til det lærerige Foredrag. Hr. Olsen har lovet hen paa Vinteren at holde et lignende Foredrag om Schweiz, hvor han ligeledes har rejst en Del.

Om Søndagslukningen for Vardes Vedkommende har Bestyrelsen paa et til Varde Handelsforening indgivet Andragende modtaget Principalernes fulde Sympathi, men har disse dog anbefalet at afvente Centralorganisationens Andragende til Rigsdagen.

Øerne.

Odense. Indmeldelser bedes afleverede til Formanden Hr. Fuldmægtig Lund, Adelerhus, eller Kassereren Hr. Ferd. Larsen, Vestergade 75.

Afdelingens Møder afholdes i Fyens Forsamlingshus, hvor hyggelige Lokaler ere til Medlemmernes Disposition.

Ekspeditionen.

De halvaarlige Anmeldelsesblanketter til Postvæsenet bedes indsendt som sædvanlig i tre Eksemplarer til Postekspedient Zwicki, Jacob Danefærdsvej 8, **senest den 15de December d. A.** Listerne bedes affattet i alfabetisk Orden (**A**ndersen, **B**entzen, **C**arlsen o. s. v.).

Der fremkommer kun denne Meddelelse, og Afdelingerne ere saaledes selv ansvarlige, hvis Listerne ikke fremkommer rettidig og Bladet som Følge deraf udebliver.

Axel Gundel.

Afdelingsbestyrelsernes Opmærksomhed henledes paa, at **alle Meddelelser** — Anmeldelser, Inddragelser, Omflytninger etc. — vedrørende Bladets Distribution i ethvert Tilfælde skal indsendes til **Ekspeditøren,** Hr. **V. Zwicki, Jacob Danefærdsvej 8, 1. København V.** Saafremt saadanne Meddelelser tilsendes **Redaktionen**, kan Ekspeditionens Arbejde vanskeliggøres.

Engageringsbureauet.

Der er for Tiden stor Arbejdsløshed i vor Stand, og der er desværre Udsigt til, at denne vil forblive permanent foreløbig. Det er derfor af Betydning, at alle ledige Pladser besættes hurtigst og at alle Kolleger medvirke til at give Bureauet Oplysning om saadanne.

Ansøgningsskemaer, der er indsendt inden 1. Oktbr. maa fornyes senest 1. Decbr.

Ansøgerne maa henvende sig til de respektive Afdelingsformænd for at faa udleveret Skemaer med tilhørende Legitimation.

Bureauet paatager sig ikke, undtagen Porto og Legitimation er vedlagt, at sende Skemaerne direkte.

Den sorte Tavle.

Viborg-Afdelingen har paa Grund af Restancer slettet Kommis C. Langgaard, Adresse: I. Simonsen, Løgstør.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

H P Jensen Gade 33

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.
Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. — Telefon Nr. 7450.
Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 8, 1.S. København V

Nr. 24. 15. December 1901. 1. Aarg.

Helligdagsloven bliver revideret!

Formanden henviste til, at der af Folketingsmanden for Svendborg Amts 3die Valgkreds (Knop) var indbragt Lovforslag til Ændringer i Helligdagsloven. (Rigsdagsreferat af 5. Decbr. 1901.)

Som vi forudsagde i forrige Nr. er der nu indbragt Forslag til Lov om Ændring i de bestaaende Love om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage samt Grundlovsdagen.

Forelagt i Folketinget den 5te December 1901 af Folketingsmændene for Svendborg Amts 3die Valgkreds (Knop), Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Nielsen-Grøn), Odense Amts 7de Valgkreds (M. Larsen), Sorø Amts 5te Valgkreds (L. Jensen), Præstø Amts 4de Valgkreds (Bønløkke), Ringkøbing Amts 3die Valgkreds (Mølgaard-Nielsen), Københavns 4de Valgkreds (Philipsen), Maribo Amts 3die Valgkreds (Rørdam), Frederiksborg Amts 5te Valgkreds (Berg) og Holbæk Amts 5te Valgkreds (P. Madsen).

Forslaget har følgende Ordlyd:

§ 1. Det i Lov af 7de April 1876 og Lov af 1ste April 1891 om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage § 1, 1ste og 2det Punktum, indeholdte Forbud mod Køben og Sælgen saavel paa Gader og andre offentlige Pladser som i de handlendes og andre næringsdrivendes Butiker saavel som Bestemmelsen om, at disse skulle holdes lukkede paa Folkekirkens Helligdage, skal for Fremtiden omfatte hele Dagen. Dette Forbud skal ogsaa omfatte Foreninger, der, selv om Næringsadkomst ikke maatte være nødvendig til Udøvelsen af deres Virksomhed, dog holde Udleveringssted aabent for deres Medlemmer.

§ 2. Barber- og Frisørstuer skulde holdes lukkede paa Folkekirkens Helligdage fra Kl. 10 Formiddag.

§ 3. Beværtningsdrivende maa paa Folkekirkens Helligdage ikke sælge ud af Huset i de Tilfælde, hvor de ellers ere berettigede dertil. Dog undtages herfra Salg af tilberedte Spisevarer, ligesom det ej skal være Konditorer forment at sælge Kager og lignende.

§ 4. De i 3die Punktum af § 1 i Lov af 1ste April 1891 om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage samt Grundlovsdagen, jfr. Lov om Ændring heri af 15de December 1891, hjemlede Undtagelser, berøres ikke af denne Lov.

Naar man har læst dette Lovforslag med sine fire smaa Paragrafer igennem, er man mest tilbøjelig til at falde hen i stille Forbavselse. Det synes saa uendelig ubetydelig, naar man selv véd, hvor stort Arbejde og hvor mange Penge det har kostet, først for »De danske Handelsmedhjælperes Forbund« og siden for »Centralorganisationen«, at faa denne Sag saa vidt frem.

Man forbavses, naar man tænker tilbage paa alt det Arbejde, hvor over 100 Kolleger var i Aktivitet for at samle Underskrifter paa Adressen i 1898, og hvor det kostede en enkelt Mand flere Maaneders Fritid, for at sætte dette i System og samle Traadene, endvidere naar man betænker den Mængde Møder der er afholdt angaaende denne Sag, paa den Stab af Kolleger, der var ude for at interpellere ved afvigte Folketingsvalg og de senere rent personlige Henvendelser fra Foreningerne til Folkets Repræsentanter. Naar man tænker tilbage paa alt dette, saa undres man ganske uvilkaarligt over, at det virkelig har været nødvendigt at ofre et saa stort Spand af Tid, en saa stor Sum Penge og det mest intensive Arbejde, for at formaa nogle Mænd til at foretage det Pennestrøg, som dette Forslag maa betegnes at være.

I Loven af 1891 hedder det i § 1 — — skal for Fremtiden omfatte hele Tiden fra Kl. 9 Morgen, i Forslaget er det ændret til — — »skal for Fremtiden omfatte hele Dagen«. I § 2 er Tallet 12 rettet til 10 og i § 3 er kun foretaget en ret ubetydelig redaktionel Ændring.

Det er alt, og har selvfølgelig været et ganske ubetydeligt Arbejde for de Mænd, der har bragt Lovforslaget frem, men netop dette beviser, tydeligere end noget andet, Rigtigheden af, hvad vi Gang efter Gang har hævdet, det nemlig, at der, for at faa en saadan Sag frem til Behandling i Rigsdagen, maa arbejdes længe og energisk, ikke af en enkelt Mand paa et bestemt Sted, men af alle, i enhver Krog af Landet, hvem Sagen angaar, og vi har i den Retning intet at bebrejde os; der er overalt navnlig siden Centralorganisationens Dannelse, taget fat med Vilje og fast Tro paa en snarlig og heldig Løsning af Opgaven.

Og Forventningerne er heller ikke skuffet. Trods det Arbejde, der er lagt i Forslaget, set i Belysning af det, der er gaaet forud, synes ubetydeligt, saa er dette dog saa langt fra Tilfældet, som det netop er et solidt Udtryk for de Ønsker, vi Aar efter Aar har gjort gældende i vort Andragende. Lukningen paabydes alle Søn- og Helligdage med Undtagelse af Søndagen nærmest før Jul og Søndagen mellem Jul og Nytaar. Hvor Juleaften indtræffer paa en Søndag ophæves fornævnte Undtagelse.

Som man vil se, netop det vi selv har gjort Krav paa.

Betingelserne for Forslagets Gennemførelse maa anses for særdeles gunstige. Samtlige Forslagsstillere ere Medlemmer af Venstre-Reformpartiet, og det maa da antages, at Forslaget kun er fremkommet med dette Partis Bestyrelses Billigelse.

Da dette Parti, som bekendt, ikke alene er Regeringsparti, men ogsaa i Besiddelse af Magt til at gennemføre, hvad det vil i Folketinget, tør man nok uden at være Optimist forvente, at Forslaget gaar hurtigt gennem Folketingets tre Behandlinger og vedtages uforandret.

I Landstinget er Partistillingen ganske vist en anden, men der er dog ikke fjærneste Grund til at tro, at dette Ting vil modsætte sig Loven, som jo er uden mindste politiske Betydning i Forslagets Form.

Den socialdemokratiske Fraktion møder ganske sikkert med Forslag om at gøre Valgdagen til Helligdag; men der er heller ikke her Grund til at nære Frygt for, at dette skulle kunne hindre Forslagets Ophøjelse til Lov.

— — Endelig naaede da vort første beskedne Krav at blive hørt paa rette Sted, og der kan ikke rejses berettiget Tvivl om, at Æren derfor ogsaa er vor egen. Vi faar nu se, om alle de vankelmodige, de uinteresserede og ligegyldige, og alle dem, der først »vilde være med«, naar de havde set, at »Organisanisationen kunde udrette noget«, vi faar nu se, om alle disse tavse Tilskuere til vore ihærdige Bestræbelser og pekuniære Ofre for at fremme en Sag, som de høster ligesaa megen Gavn og Glæde af som os, som sagt, vi faar se, om de nu formaa at aabne Øjnene lidt paa Klem og se, hvad der foregaar rundt omkring dem, saa de kan faa Forstaaelsen af den uværdige Stilling de indtager. Det var at haabe — for dem selv — og for de efterfølgende paatrængende nødvendige Reformers snarlige Gennemførelse.

Axel Gundel.

7-Lukningen.

Esbjerg er en By, der i mere end én Henseende er et Hestehoved foran flere andre større danske Provinser, og til al Held er den det ogsaa med Hensyn til Organisationen af Handels- og Kontormedhjælperne. Intet Under derfor, at „Hermes" blev den af vore Afdelinger, der først tog energisk fat paa at søge gennemført Lukning Kl. 7 Aften. Disse Bemærkninger fremkommer ikke, fordi jeg just selv finder, at Bladet er det rette Sted at rose én Afdeling paa Bekostning af en eller flere andre; men „Hermes" har i denne Sag udført et Stykke Arbejde, der fortjener den største Paaskønnelse ikke alene af dens egne Medlemmer, men ogsaa af alle Afdelingsbestyrelserne, fordi dens nu afsluttede Arbejde er et værdigt Forbillede for disse, naar de nu efter Nytaar skal tage den samme Sag op.

„Hermes" har haft den rigtige Forstaaelse af, at det er nødvendigt at kaste sig over denne Sag med hele sin Styrke og lade hele Agitationen paa en bestemt Tid koncentrere sig om dette Punkt. Ligeledes har „Hermes" forstaaet, at det her ikke nytter at Medhjælperne Mand og Mand imellem eller ved Foreningsmøder siger haarde og bitre Ord om den skandaløse lange Arbejdstid, vi ere belemret med. Nej, det skal raabes ud over hele Byen, saa det giver Genlyd og det store konsumerende Publikum faar Interesse for vort Krav.

Og det er givet, med Publikums, den offentlige Mening paa vor Side, da skal der nok kunne hidføres betydelige Fremskridt. Den Fremgangsmaade „Hermes" har anvendt, og paa hvilken den har til Formaal at rejse en fuldstændig Folkestemning for vort Krav om kortere Arbejdstid, finder jeg saa sindrig og praktisk, at den kan anvendes i alle de andre Afdelinger med samme Held, om Bestyrelserne vil tage fat paa Arbejdet med samme Energi, som det er sket her. Og da Formen i de af „Hermes" udsendte Cirkulærer ligeledes kan anvendes af de øvrige Afdelinger, mener jeg det rettest at aftrykke disse.

Der er udsendt 2 Cirkulærer med vedhængende Spørgeskema. Det første, som maa trykkes i et til Byens Befolkning svarende Antal Eksemplarer, lyder saaledes:

Som Led i den Agitation Foreningen „Hermes" for Tiden driver til Fordel for en tidligere Lukning af Butikerne agter man blandt det købende Publikum at aabne en

Enquête over Lukkesagen

idet man gaar ud fra, at der til Sagens Gennemførelse kræves Bistand af de 3 Faktorer: Pressen, Publikum og Principalerne.

Ihvorvel man ikke tør antage, at d'Hrr. Principaler som Helhed stiller sig uvilligt overfor en Indskrænkning af Arbejdstiden i Butikerne, saa gør der sig naturligt visse Betænkeligheder gældende, navnlig overfor de Krav, det købende Publikum maatte stille, som og en Frygt for at en formindsket Omsætning vil blive Følgen.

For at faa dette Forhold fuldtud belyst, — som jo sikkert kun skyldes en overdreven Hensyntagen til Kunderne paa Bekostning af Medhjælpernes og egen Arbejdskraft — henvender Foreningen „Hermes" sig gennem Nærværende til Mænd af alle Samfundsklasser, hvis Ord til Fordel for Sagen formentlig vil have Vægt, og beder man Dem godhedsfuldt om at besvare omstaaende Spørgsmaal, og samtidig give en kort Motivering af Deres Besvarelse, udfra det individuelle Standpunkt, der dikterer denne.

Til Deres Oplysning skal man blot tilføje, at den daglige Arbejdstid for en Butiksmedhjælper gennemsnitlig andrager ca. 13 Timer de 4 Ugedage og fra 15—16 Timer om Fredagen og Lørdagen, uden som Regel anden Afbrydelse end den nødvendigste til Indtagelse af de forskellige Maaltider.

Det er vort Maal at søge Arbejdstiden lagt i Tidsrummet fra 8 Morgen til 7 Aften for de 4 Dage, og fra 8 Morgen til 8 Aften om Fredagen samt fra 8 Morgen til 10—11 Aften om Lørdagen, — et Krav, hvis Rimelighed sikkert enhver vil indrømme.

Naar man yderligere tager i Betragtning, at det er Ungdommens Tid, der hengaar med en saa energinedbrydende lang Arbejdstid, paa et i Følge Sagens Natur ikke meget aandsudviklende Arbejde, — Ungdommens Tid, hvor Karakteren skulde dannes, hvor Legemet skulde udvikles til fuld Modstandskraft, Kundskab skulde indvindes, saa føler man sig overbevist om, at ogsaa Publikums Sympati følger vor Stræben efter at vinde Tid — Tid til Legemets Udvikling ved Sport, Karakterens ved Læsning og som samfundsnyttig Borger ved Indsamling af Kundskaber.

Vi er overbeviste om, ogsaa at have Deres Sympati — ligesom de øvrige Faktorers — en Sympati, som det er vort Haab vil resultere i et positivt Resultat, og hvortil De kan give et væsentligt Bidrag ved at besvare omstaaende Spørgsmaal og indsende samme snarest i den til Bogholder Hyllested adresserede og frankerede Konvolut, som følger indlagt.

Med Højagtelse
Foreningen „Hermes".

Spørgsmaal.	Svar.
Mener De, at en Indskrænkning af Butikernes Ekspeditionstid som nedenfor nævnt, vil bevirke, at Deres Forbrug af en hvilkensomhelst Vare vil formindskes?	
Mener De der vil være tilstrækkelig Tid fra Kl. 8 M. til 7 A. Fredag - 8 - - 8 - Lørdag - 8 - - 11 - til at De indenfor dette Tidsrum vil kunne foretage de for Deres Husholdning nødvendige Indkøb?	

MOTIVERING.

(Det er af stor Vigtighed, at hver enkelt Besvarelse vedføjes en kort Motivering, og saafremt De maatte have særlige Grunde, enten humane, etiske elfer hygiejniske, at anføre, vil dette i Særdeleshed være til Støtte for Sagen).

Det andet Cirkulære er, som det fremgaar af Indholdet, kun udsendt til de stedlige Arbejder-Repræsentanter, og det er som Følge deraf ikke trykt. Det lyder:

Da det af praktiske Grunde vil være saa godt som umuligt at henvende sig til den største Del af det købende Publikum, nemlig Arbejderklassen, har man anset det for bedst ved Henvendelse til de faglige Organisationers Formand, at erfare Stemningen blandt Arbejderstanden som købende Publikum, for de af Foreningen „Hermes" rejste Krav om Indskrænkning af Ekspeditionstiden i Butikerne.

Idet man henviser til medfølgende trykte Skema, skal man yderligere anmode Dem om ogsaa at besvare hosstaaende Særspørgsmaal, hvis Fremkomst er begrundet i, at det som Hovedargument mod den tidlige Fredagslukning fremføres, at denne Aften er særlig foretrukket af Arbejderne til deres ugentlige Indkøb til Husholdningen etc., idet Fredagen jo som Regel tillige er Lønningsdag.

Med Hensyn til Spørgsmaal 2, der berører en Indskrænkning af Ekspeditionstiden om Morgenen, gøres det — navnlig fra Isenkræmmernes Side — gældende, at Morgentimerne fortrinsvis benyttes af Arbejderne til Indkøb af Værktøj o. lign.

Paa Forhaand takkende Dem for Deres ærede Svar, tegner

med Højagtelse
Foreningen „Hermes".

Spørgsmaal.	Svar.
a) Mener De det vil være af nogen Betydning — økonomisk eller i huslig Velfærd — om de ugentlige Indkøb fremtidig blive at forelægges fra Tirsdag til Lørdag Aften, *b*) og vil de Indkøb, der absolut maa fortages om Fredagen ikke godt være tilendebragt inden Kl. 8 Aften?	
Mener De ikke, at Arbejderne gerne ville foretage deres Indkøb af Værktøj o. lign. om Aftenen, naar de gaa fra Arbejde, i Stedet for som nu om Morgenen, naar de gaa til Arbejde, naar dette sidste nødvendiggør Bibeholdelsen af Butikernes Aabning fra Kl. 6 om Morgenen?	

Naar Besvarelserne er indløbet gælder det om at gøre Propaganda med disse i den størst mulige Udstrækning, fortrinsvis ved at anmode de lokale Blade om at optage Motiveringen fra ansete Folk i de forskellige Samfundsklasser. Det konsumerende Publikum bliver gennem denne Fremgangsmaade ligesom Porthaver i Sagen. Til daglig tænker det næppe over — og vi kan heller ikke forlange det — om Butiksmedhjælperne arbejde i 10—12 eller 16 Timer i Døgnet, men naar det paa denne Maade faar Sagen ædrueligt fremstillet af Medhjælpernes Organisation og selv faar Lov at give sit Besyv med i Laget. da skal Interessen for vort Krav nok blive vakt, og Modstanden fra uvillige Principaler vil have lidt et alvorligt Knæk. Der er her skabt en fortrinlig Basis at føre denne Sag videre paa, og jeg forventer derfor, at alle Afdelingerne straks efter Nytaar indleder en kraftig Agitation for 7-Lukningen.

Hvor en af de ærede Bestyrelser maatte være i Tvivl om, hvorledes den bør gribe Sagen an, anmodes om øjeblikkelig Henvendelse til undertegnede.

Jo stærkere Arbejdet forceres, med jo større Omhu det udføres, des nærmere er vi vort Maal.

Axel Gundel.

Agitationen i Kjøbenhavn.

Helsøndagslukningen og Pladsledighedsforsikringen. — Kost- og Logisystemet.

Det københavnske Agitationsudvalg, der ledes af Forretningsføreren, har udført et dygtigt agitatorisk Arbejde i Oktober og November. Agitationskampagnen indlededes, som tidligere refereret, med et Møde d. 24de Oktbr., ved hvilket Redaktør Hansen talte om H. K.-M s' Krav til Lovgivningsmagten. — De to i Øjeblikket saa aktuelle Spørgsmaal, Helligdagslovens Revision og Statistikindsamlingen til Pladsledighedsforsikringen have dernæst, som omtalt i „D. H. & K. M. T.s" Nr. 23, dannet Forhandlingsæmnet ved to senere afholdte Møder i Studentersamfundets Festsal og Salonen „Figaro". — Særlig Statistikindsamlingen, der møder store Vanskeligheder i Kjøbenhavn, har været Kardinalspørgsmaalet saavel i Indledningsforedragene som i Diskussionen, og Agitationsudvalget fortjener Anerkendelse for den omfattende og storstilede Agitation, der er gaaet forud for disse Møder. Ethvert til Raadighed staaende Agitationsmiddel er benyttet: Store iøjenfaldende Annoncer og Opraab i Dagbladene, flere Hundrede store Plakater opslaaede overalt i Hovedstaden, Plakatbærere gennem Hovedgaderne paa de Tider, da Medhjælperne gaa til og fra Forretningerne, og endelig mange Tusinde Løbesedler kastet ud over Byen i Forretninger og Kontorer have kaldt Medhjælperne til Møde.

Saa store Anstrængelser maa der udfoldes, for at samle de kjøbenhavnske Medhjælpere til Møder, hvor to saa vigtige Spørgsmaal som de nævnte behandles; trods alle Hindringer er det lykkedes Agitationsudvalget — hvis Medlemmer gennem et fleraarigt organisatorisk Arbejde nøje kender Forholdene indenfor de forskellige Brancher og den kjøbenhavnske H. & K. M.-Stands Mangel paa Solidaritetsfølelse — under Hr. Gundels kyndige Ledelse gennem disse Møder at styrke vor Sag i Hovedstaden, dels ved betydelig Tilgang af nye Medlemmer, dels ved at vække Medhjælpernes Interesse for de faglige Spørgsmaal i Almindelighed.

Mødet i Studentersamfundets Festsal havde, trods den forudgaaende kraftige Agitation, ikke samlet en saa stor Tilslutning som forventet; der var nemlig samme Aften Fyrværkerifest paa „Søerne", og det er saare karakteristisk for en Del af de københavnske Medhjælperes sociale Dannelse og Standsopfattelse, at mange foretrak Gøglet i Stedet for de alvorlige og vigtige Spørgsmaal, der behandledes paa Mødet.

Forretningsføreren holdt et udmærket Indledningsforedrag, hvori han først dvælede ved Centralorganisationens Arbejde for Gennemførelse af en lovbestemt Helsøndagslukning og denne Reforms Betydning for Medhjælperne. Derefter talte Hr. G. med stor Styrke om Pladsledighedsforsikringens Betydning, idet han skarpt og træffende kritiserede de københavnske Medhjælperes Lunkenhed over for Besvarelsen af de udsendte Spørgeskemaer. Dagbladene betegner G.s Tale som „en særdeles kraftig, men velfortjent Afhøvling", og et Blad skriver, at „sjældent har en samlet Stand faaet sig en saa dundrende og velfortjent Røffel". G.s Tale, hvis agitatoriske Indhold forøgedes ved en Understrøm af glødende Indignation, paahørtes af Forsamlingen med spændt Opmærksomhed og hilstes med bragende og langvarige Bifaldssalver. — Efter en kort Debat, der lededes af Redaktør V. Hansen, sluttede sidstnævnte Mødet med en kort, men fyndig Tale, hvori han understregede Hr. G.s Udtalelser. Mødet sluttede under stærke Hurraraab for Gundel og Centralorganisationen.

* * *

Mødet i Salonen „Figaro" d. 28. November havde samlet mange Hundrede Medhjælpere, der næsten fyldte Gulvet i det store Rum og den langs Salens tre Sider løbende Balkon. Dette velbesøgte, imponerende og til Tider ret stormende Møde blev en Succes for Centralorganisationens københavnske Afdelinger og dannede en værdig Afslutning paa den af Agitationsudvalget i indeværende Aar udfoldede Virksomhed.

Medlem af Agitationsudvalget, Hr. K. Hintz, aabnede Mødet og Redaktør Hansen valgtes enstemmig til Ordstyrer, hvorefter denne under Forsamlingens levende Bifald oplæste telegrafiske Hilsener til Mødet fra Afdelingerne i Aarhus og Aalborg. — Forretningsfører Gundel fik derefter Ordet for i et dygtigt og stærkt agitatorisk Foredrag at fastslaa Betydningen og Nødvendigheden af Helligdagsarbejdets Afskaffelse og Grundlæggelsen af Centralorganisationens Forsikring mod Pladsledighed; i Forbindelse med sidstnævnte Spørgsmaal rettede Hr. G. et stærkt Angreb paa Medlemmerne af „Handelsforeningen af 5. Juni 1864" og „Boghandlermedhjælperforeningen", fordi disse atter her havde vist en forbavsende Mangel paa Standsfølelse ved næsten uden Undtagelse at undlade at besvare Spørgeskemaerne, skønt de resp. Foreningers Bestyrelser havde stillet sig velvillig og hjælpsom overfor Sagen. Derimod havde „Isenkræmmermedhjælperforeningen" — dette Misfoster af den faglige Bevægelse — stillet sig absolut afvisende overfor Statistik-Indsamlingen, idet dens Bestyrelse havde nægtet at udsende Skemaerne til Foreningens Medlemmer. (Denne Meddelelse fremkaldte stærke Indignationsraab fra Forsamlingen). Hr. G. gjorde de kjøbenhavnske Medhjælpere ansvarlige for Statistikindsamlingens Resultat og sluttede sin af Bifaldsytringer ofte afbrudte Tale med en kraftig Opfordring til de udenforstaaende Standsfæller om øjeblikkelig Indmeldelse i Centralorganisationen. — Efter at det stormende, minutlange Bifald, der hilste Forretningsførerens Tale, havde lagt sig, begyndte en lang og livlig Debat.

Et Medlem af Isenkræmmermedhjælperforeningens Bestyrelse, Hr. Bjerregaard, der iøvrigt ikke er egentlig Medhjælper, paatog sig det lidet misundelsesværdige Hverv at forsvare sin Bestyrelses Stilling til Statistikindsamlingen. Hr. B. talte under stærk Uro i Forsamlingen, idet han straks udæskede denne; han anerkendte Centralorganisationens betydningsfulde Virksomhed og dens Stilling som H. & K.-M.-Standens Repræsentation, men vilde alligevel ikke have, at Isenkrammedhjælperne skulde staa Side om Side med deres Standsfæller Landet over; da Hr. B. viklede sig ind i et Næt af Selvmodsigelser og fremkom med taabelige, Sagen uvedkommende Udtalelser, maatte denne moderne Don Quixote retirere fra Tribunen under Forsamlingens Lattersalver og ironiske Tilraab. Det var et taknemmeligt Hverv for Hr. Gundel at slaa Hr. B.s Udtalelser sønder og sammen, og da denne atter vovede sig frem i Diskussionen blev han saa eftertrykkelig imødegaaet i et dygtigt Indlæg af Hr. Assistent M. Poulsen, at han erklærede at ville forelægge Statistikspørgsmaalet paany indenfor sin Bestyrelse.

Endnu talte d'Hrr. H. P. Hansen jun., Gjellerup (fra „Handelsforen. af 5. Juni") og Lemvigh for Statistiken og Forsikringen mod Arbejdsløshed. Redaktøren af „Organet for danske Handelsrejsende, Hr. Chr. Bølling, anbefalede Tilslutning til Centralorganisationen og haabede paa fremtidigt Samarbejde mellem denne og de Handelsrejsendes Organisation. — Efter en kort Debat sluttede Ordstyreren det vellykkede Møde under begejstrede Hurraraab for Centralorganisationen.

* * *

Kolonialmedhjælpernes Organisation, der under en energisk Ledelse befinder sig i god Fremgang, afholdt d. 5. December et vellykket af Medhjælpere og Principaler talrigt besøgt Møde angaaende Kost- og Logisystemets Afskaffelse.

Organisationens Formand, Hr. K. Hintz, aabnede Mødet og Hr. Chr. Christensen valgtes til Dirigent. — Hr. Hintz holdt det indledende Foredrag, hvori han klarlagte Organisationens Stilling til Spørgsmaalet. Kolonialmedhj. var nu de eneste Medhjælpere, der var underkastet dette forældede og nedværdigende System, der klassestillede dem med Tyendet. Taleren fremdrog graverende Eksempler paa de ved Systemet klæbende Ulemper og sluttede under stærkt Bifald med at udtale, at Kolonialmedhj. ikke længere kunde eller vilde finde sig i Opretholdelsen af det bestaaende Forhold.

Dirigenten oplæste og foreslog derefter følgende Resolution:

„Paa et af „Kolonialmedhjælpernes Organisation" afholdt Møde Torsdag den 5te December 1901 udtaler Forsamlingen, at det delvis bestaaende Kost- og Logisystem ikke mere kan

betragtes som tidssvarende og i høj Grad hæmmer Medhjælpernes Udvikling i forskellig Retning, hvorfor de bestaaende Principalforeninger — hvis Medlemmer maatte beskæftige Kolonialmedhjælpere — opfordres til at virke for dettes Afskaffelse i den nærmeste Fremtid, ligesom Forsamlingen vedtager i Fremtiden, ved Engagement at ville modsætte sig denne Form for Betaling."

Detailhandler-Societetets Formand, Hr. Schmidt, udtalte sig mod Resolutionen fra et Principalstandpunkt. „Tiden var ikke moden", „de mindre Principaler kunde ikke betale en højere Løn". (Vi skulle senere komme tilbage til disse og andre af Hr. S.s Udtalelser. Red.) — Hr. Gundel svarede Hr. S., at de Principaler, der ikke kunde indrømme deres Medhjælpere en anstændig Løn og ordentlige Arbejdsforhold, burde undlade at holde Medhjælpere i deres Forretninger Tiden til Løsning er inde nu, da Systemet er afskaffet i alle Haandværksfag og i de fleste Handelsfag (Bifald).

Formanden for Østerbros Detailhandlerforening, Hr. Nielsen, udtalte sig for Gennemførelsen af denne Reform, hvorefter Resolutionen enstemmig vedtoges under Forsamlingens Bifald. Dirigenten afsluttede Mødet, idet han fastslog, at Resolutionens enstemmige Vedtagelse var et Udtryk for, at det var Kolonialmedhjælpernes faste Beslutning at kæmpe for dette Spørgsmaals Løsning, indtil Sejren var vunden.

Nye Afdelinger.

Skjern og Tarm. — Hadsund.

Flere af vore jyske Afdelinger have allerede i længere Tid haft Opmærksomheden rettet paa Agitationen blandt Kollegerne paa Landet, og de i denne Retning gjorte Anstrængelser have da ogsaa i indeværende Aar tilført Centralorganisationen mange nye Medlemmer blandt Medhjælperne i de større Landsbyer paa Halvøen.

Esbjerg-Afdelingen begrænser saaledes ikke sin Virksomhed til en kraftig, lokal Agitation for Arbejdstidens Forkortelse, men sender midt under dette omfattende Arbejde en Pionér for Organisationsbevægelsen Nord paa, op gennem de vestjyske Hedeegne til Landsbyerne Skjern og Tarm Øst for Ringkøbing Fjord.

Søndag den 1. December afholdtes der et Møde paa „Grønlunds Hotel" i Skjern, hvortil de i Skjern og den nærliggende Landsby Tarm værende 14 Kolleger vare indbudte. Der mødte 12 Kolleger og for dem holdt Hr. Bogholder Larsen, Esbjerg, et Foredrag om Centralorganisationens Program og den faglige Sammenslutnings Betydning. — Efter Foredraget indmeldte samtlige tilstedeværende Kolleger sig og dannede dermed en Afdeling for Skjern og Tarm.

Der nedsattes et foreløbigt Udvalg til Udarbejdelse af Love etc. for den nydannede Forening. Valgt bleve d'Hrr. Kommisser P. Pedersen-Bech, Skjern, og Claus Nielsen, Tarm, samt Bogholder Vilh. A. Jensen, Tarm.

Vær hilset i vore Rækker vestjyske Standsfæller!

Angaaende Oprettelse af en selvstændig Afdeling i Ladepladsen Hadsund, der ligger paa Nordsiden af Mariager-Fjord, have vi modtaget følgende:

Søndag den 8de December oprettedes en ny Afdeling: Handels- og Kontormedhjælperforeningen for Hadsund og Omegn. Foreningen tæller 12 Medlemmer, men vi haaber paa flere. Her findes jo desværre flere Kolleger, der endnu ikke kunne indse Organisationens Betydning, og som stille sig temmelig skarpt og afvisende overfor Foreningen. Det maa imidlertid haabes, at D'hrr. snart maa naa det Standpunkt, som enhver fornuftig Kollega har naaet for længe siden. og tage mod den Haand, der nu rækkes dem til eget Bedste, inden det bliver for silde.

N. A. Horndrup.

Kort før Bladet gaar i Trykken modtager vi Meddelelse om, at Foreningen har forøget sit Medlemsantal betydeligt og at Bestyrelsen har konstitueret sig saaledes:

Bogholder N. A. Horndrup, Hadsund, Formand. Commis Andr. Sørensen, Hadsund, Kasserer. Commis I. Hørholt, Havndal, Næstformand. P. Hamborg, Dania, Sekretær.

Velkommen i Centralorganisationens Rækker!

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

De københavnske Afdelinger have fælles Lokaler i Studentersamfundets nye Bygning, 3. Sal (Opgang fra Studiestræde). Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes til Medlemmernes Disposition. Mødeaften: Torsdag Kl. 9.

Kolonialmedhjælpernes Organisation. Formand: K. Hintz, Øhlenschlægersgade 50, 1. V. Kasserer: H. Kr. Hansen, Olufsvej 6, 4. Ø.

Husk Festen. Søndag d. 5te Jan. 1902 i Koncert-Palæet. Festudvalget lover en smuk og fornøjelig Aften. Programmet vil i de nærmeste Dage foreligge. Billetter erholdes i Foreningens Lokaler hver Torsdag Aften eller ved Henvendelse til Festudvalget: K. Hintz, Øhlenschlægersgade 50, 1., og Jacob Christensen, St. Jørgens Allé 3, 4. Sal. Billetprisen til Aftenunderholdningen er 35 Øre pro persona.

Fællesspisning i Lighed med tidligere Aar.

Obs.! Festudvalget har arrangeret en Tombola til Festen, som bringes i Medlemmernes Erindring. Gaver hertil modtages med Tak af Bestyrelsen. Hr. Fotograf Hans Rønnow har skænket en Samling Billeder og en Del Kort til gratis Fotografering.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formandens Adresse: Chr. Christensen, Henrik Ibsensvej 14, 3. V. Kasserer: Carl Christensen, Farvergade 24, I., K.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nikolaigade 7, 4. K. Kasserer: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. N.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: V. Henningsen, Nansensgade 25 B, 2. K. Kasserer: Fr. Gundel, Aabenraa 2, 2. K.

Jylland.

Aalborg. Foreningens Lokaler er paa Hotel „National", 1ste Sal (Opgang fra Porten). Mødeaften hver Onsdag Kl. 9. De illustrerede Blade og Dagbladene forefindes.

Formand: Th. Hansen, Christiansgade 18. Kasserer Chr. Ingvoldsen, Niels Ebbesensgade 4. Repræsentant i Nørre-Sundby: J. Jensen, Andelsslagteriet. *Bestyrelsen.*

Aarhus. Afdelings-Formand: Vald. Pedersen, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: J. Munch, Guldsmedgade 33.

Handels- og Kontormedhjælpernes Idealklub „Go on" afholder Salonskydning hver Onsdag Aften Kl. 9 i Hotel „Cimbria"s store Sal. *Bestyrelsen.*

Skanderborg. Søndag d. 24. November afholdtes ordinær Generalforsamling paa „Højskolehjemmet".

Efter at Formanden havde gjort Rede for Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar foresloges Valg af 2 Bestyrelsesmedlemmer i Stedet for D'hrr. Kommis Kerff, Kommis Martensen, Bogholder Lund, som afgik efter Tur.

Valgte bleve: D'hrr. Kommis Kerff (Genvalg), Kommis Kielberg (Nyvalg), N. Chr. Sørensen (Nyvalg). Kommis Willumsen valgtes til Suppleant. Rejsende S. Møller og Kontorist R. Møller til Revisorer.

I Tilskud til Undervisningen, som omfatter Tysk og Engelsk, vedtoges det, at Foreningen skulde betale de $^2/_5$ af Honoraret.

Da Dagsordenen nu var udtømt sluttede Generalforsamlingen.

I et derefter afholdt Bestyrelsesmøde konstituerede Bestyrelsen sig med: Kommis Ove W. Sørensen, som Formand, Kommis Chr. Møller, som Næstformand, I. Kerff, som Kasserer og N. Chr. I. Sørensen, som Sekretær.

Øerne.

Odense. Indmeldelser bedes afleverede til Formanden Hr. Fuldmægtig Lund, Adelerhus, eller Kassereren Hr. Ferd. Larsen, Vestergade 75.

Afdelingens Møder afholdes i Fyens Forsamlingshus, hvor hyggelige Lokaler ere til Medlemmernes Disposition.

Betal Kontingentet ved første Opkrævning!

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK

HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE

ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
Forchhammersvej 26, St.
København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 1. 1. Januar 1902. 2. Aarg.

Helligdagsloven.

Det er en bekendt Sag, at mange Firmaer fordrer af deres Lager- og Kontorpersonale, at møde i Forretningen Søndag Formiddag, ikke fordi der egentlig er nødvendigt Arbejde at udføre, men fordi Personalet skal være til Stede i Tilfælde af, at en Provinskøbmand skulde indfinde sig for at blive expederet.

Dette Forhold er en ganske utilbørlig Omgaaen af Helligdagsloven og et aldeles forkasteligt Misbrug af Personalet. Jeg har derfor henvendt mig til Ordføreren for det nu nedsatte Udvalg til Revision af Helligdagsloven med Anmodning om, at der i Udvalget maatte blive taget Hensyn til dette Forhold og eventuelt raadet Bod derpaa.

Ordføreren har lovet dette, saafremt jeg kan skaffe tilstrækkelige og faktiske Oplysninger denne Sag vedrørende.

Enhver Medhjælper, i eller udenfor Centralorganisationen, til hvem den nævnte Fordring stilles, bedes derfor inden den 10de Januar d. A. meddele undertegnede Navnet paa vedkommende Firma samt Oplysning om, i hvor stor Udstrækning Fordringen opretholdes. Enhver Meddelelse maa være forsynet med Skriverens Navn og Adresse.

De enkelte Oplysninger kommer ikke ud over undertegnedes Værge, og den dybeste Diskretion garanteres. Altsaa Kolleger, vil I befries for dette meningsløse Søndagsarbejde, send mig saa de nødvendige Oplysninger.

Axel Gundel.

Ved Aarsskiftet.

Atter har vor Klode roteret en Gang om sin store Fixstjerne — det 20de Sekels andet Aar er inde.

Det henrundne Aarhundrede fødtes under Tordenen af Bonapartes Kanoner, der rystede Europas Jordsmon og drev Folkene mod hverandre i ødelæggende Krige — i det 20de Aarhundredes første Aar er Krigsskuepladsen henlagt til det fjerne Østen og Sydafrika, den europæiske Folkekrig er erstattet af en Race- og Kolonialkrig. Medens den europæiske Civilisation staar klædt i Panser og Plade under den væbnede Freds latente Krigstilstand ulmer det i det europæiske Statssamfunds Krater og en standende Strid — fremkaldt af Klassemodsætningernes Pres — raser indenfor de nationale Grænser.

De sociale Nydannelser, der indlededes og udviklede sig med rivende Fart i det 19de Aarhundrede, har endnu ikke funden deres Afslutning. Associationernes og Kooperationernes Vækst og Omsiggriben inden for alle Samfundslag bærer Vidnesbyrd derom, og i denne Retning er Organisationen indenfor vor Stand herhjemme og i Udlandet en talende Kendsgerning.

Den moderne Organisationsbevægelse inden for Handels- og Kontormedhjælper-Standen er opstaaet i det forløbne Aarhundredes sidste Decennium, men sén i sin Fremkomst har den overalt udviklet sig med den Expansion, som længe opsamlet Kraft og slumrende Standsegoisme fremtvinger, og er end den internationale Medhjælperbevægelses Historie en lukket Bog, er det dog hævet over enhver Tvivl, at der paa dens endnu ubeskrevne Blade vil blive optegnet betydningsfulde Data.

Aaret 1901 har ligesom sine Forgængere fastslaaet Rigtigheden af den gamle kjøbenhavnske Fællesorganisations Opfattelse af den økonomiske Udvikling indenfor Handels- og Kontorfagene, nemlig „at Eksistensmuligheden for de mindre Forretninger forringes, og det som Følge deraf i stigende Grad umuliggøres for Flertallet af Medhjælperne at blive selvstændige, for det første paa Grund af de bestandig større kapitalstærke Handelsforetagender, der opstaa i de forskellige Brancher, og for det Andet ved en bestandig større Arbejdsdeling i Engrosforretningerne, samt ved den stigende Tilgang af kvindelig Arbejdskraft til Handels- og Kontormedhjælperstanden, hvorved Medhjælpernes Stilling stedse bliver mere usikker, og Lønnen daler".

Det Aar, der ligger bag os, er et af de magre Aar, og de slette Konjunkturforhold, der har medført en Slappelse i Omsætningen, har været ret skikket til at faa Medhjælperne til at tænke alvorligt over deres Stilling og Fremtidsudsigter. En alvorlig og fornuftig Overvejelse af disse Forhold maa nødvendigvis ende med Organisationen som Universalhjælpemidlet mod de truende Udsigter.

Et Blik tilbage paa Centralorganisationens Virksomhed i det svundne Aar!

Efter Forretningsførerens vellykkede Agitationsrejse i Jylland i December 1900 afholdt Hovedbestyrelsens Forretningsudvalg sit konstituerende Møde i Aarhus, hvor bl. a. Agitationen i 1901 planlagdes. Denne Plan er i det væsentligste fulgt, derimod er Udgivelsen af en Agitationsbrochure udsat, indtil Resultaterne af Statistik-Indsamlingen foreligger. I Februar paabegyndte det kjøbenhavnske Agitationsudvalg en særdeles kraftig Agitation, der først afsluttedes ved Vinterhalvaarets Udløb; den 4de kjøbenhavnske Afdeling oprettedes, og samtidig stiftede Forretningsføreren en Række Afdelinger paa Øerne. De betydelige Summer, der i Aarets første Maaneder indkom som frivillige Bidrag til Agitationsfonden, vidnede om den udmærkede Forstaaelse, som en stor Del af vore Medlemmer har af vor Organisations reformatoriske Opgave.

Aarets vigtigste Begivenhed var Hovedbestyrelsesmødet i Pinsedagene, hvor «D. H. & K. M. T.» og Engageringsbureauet overflyttedes til Kjøbenhavn, hvorved vor Organisations Administration yderligere centraliseredes, samtidig med, at Pladsledighedsforsikringens Forberedelse og Agitationen for Arbeidstidens Forkortelse vedtoges. I det sidste Halvaar have de to sidste Spørgsmaal været Hovedpunkterne i vor Virksomhed.

Statistikindsamlingen er endnu ikke afsluttet, men med Hensyn til Arbejdstidens Forkortelse for Butiksmedhjælperne er der opnaaet væsentlige Resultater i mange Byer, ligesom vor fleraarige Kamp for Helligdagsarbejdets Afskaffelse nu synes at skulle krones med Held ved Helligdagslovens Revision. Vor Agitation er ført med Styrke, Forretningsføreren har foretaget flere længere Agitationsrejser og i Efteraaret har Redaktøren talt ved en Række Møder i Provinserne, desuden er der afholdt en Mængde Møder i de forskellige Afdelinger. Det kjøbenhavnske Agitationsudvalgs store Kraftudfoldelse er Slutstenen paa den agitatoriske Virksomhed i Aaret.

Det maa være vor Opgave i den nærmeste Fremtid at konsolidere og udvikle de bestaaende Afdelinger for

derved at sikre Centralorganisationens indre Styrke og Fasthed, og det bliver rimeligvis en af vor kommende Kongres' Opgaver at fastslaa en anden Organisationsform for de ganske smaa Provins- og Landafdelinger, der i modsat Fald let kan fordyre vor Administration, hæmme vor Bevægelsesfrihed og gøre vor hele Virksomhed for kompliceret.

Vort Programs Gennemførelse afhænger først af Medhjælpernes Forstaaelse af deres Standsinteresser, derfor maa vi bestandig organisere og opdrage de Organiserede til gode og maalbevidste Standsfæller — en Opgave, som Afdelingerne i Almindelighed selv maa løse med de til Raadighed staaende Midler, men samtidig maa Landsorganisationen ved de alt grundlagte og tilsigtede Hjælpe-Institutioner virke gavnende for de organiserede Kolleger. — Udadtil maa vi rejse Kravet om Statshjælp til Selvhjælp ved en Beskyttelseslovgivning, der kan staa paa Højde med andre europæiske Landes Socialloygivning for Handels- og Kontormedhjælperne; saafremt Helligdagsloven revideres i vort Andragendes Aand, har jo iøvrigt Lovgivningsmagten anerkendt sin Forpligtelse til at gribe ordnende ind paa enkelte Punkter af vore Arbejdsforhold.

Med Tro paa vor Sag og med Begejstring for vort Maal traadte vi ind i det Aar, der ikke alene har bragt os Fremgang, men tillige gennem de Vanskeligheder, vi har maattet kæmpe med, har beriget vor Erfaring og gjort os bedre rustede til at optage det store Arbejde, der ligger foran os.

Med fuld Fortrøstning til vor Sag og urokkelig Tro paa dens Seir, takker vi vore Kolleger Landet over for det frugtbringende Samarbejde i det forløbne Aar og ønsker vore Standsfæller:

Glædeligt Nytaar!

Helligdagsloven i Folketinget.

Den 20de December var det i forrige Numer omtalte Lovforslag til 1ste Behandling i Folketinget. Af Forhandlingerne hidsætte vi et sammentrængt Referat efter Rigsdagstidende:

Knop (Ordføreren for Forslagsstillerne): Som jeg udtalte ved Forelæggelsen af nærværende Lovforslag, gaar det ud paa en Skærpelse eller maaske rettere en Udvidelse af den nugældende Helligdagslovgivning, idet Hovedbestemmelsen i det gaar ud paa en fuldstændig Lukning af de handlendes Butikker paa Folkekirkens Helligdage. Lovgivningsmagten har ret ofte været beskæftiget paa dette Omraade, og forfølger man den gennem Tiderne, vil man se, at der har været fremsat Forslag fire Gange her i Tinget, dels af Regeringen, og dels ogsaa ad privat Vej. Undersøger man det, der har været det egentlige Motiv til de forskellige Forslag, vil man finde, at det i tidligere Tid udelukkende eller saa godt som udelukkende har været rent religiøse Hensyn. Man har nærmest tænkt paa, at Helligdagen ikke alene skulde være en Hviledag for de Mennesker, der ere beskæftigede med Handel, men at den ogsaa skulde give dem Lejlighed til at besøge Kirken og høre Prædiken og saa fremdeles. Men under Behandlingen af Helligdagsloven af 1876 fremkom der et nyt Moment, og det er forøvrigt ogsaa det, der har været Motivet for Forslagsstillerne til at fremkomme med dette Forslag. Det ny, der kom frem under Behandlingen her i Tinget i 1875, var dette, at alle, der ere beskæftigede ved Handel eller paa Omraader, som Helligdagsloven omfatter, skulde have mindst en Fridag om Ugen, og den Mand, der, saavidt jeg kan skønne, første Gang fremsatte denne Tanke, var Holstein-Ledreborg, der udtalte, at det ikke alene var for ham om at gøre, at Helligdagsloven kunde blive en virkelig Helligdagslov, men at det ogsaa var ham om at gøre, at der kunde skaffes disse Folk en Fridag om Ugen eller i alt Fald Lejlighed til at faa en Fridag. Det er ogsaa det, der for Forslagsstillerne er, kan man godt sige, Hovedmomentet i dette Forslag, idet man gaar ud fra, at selv om det ogsaa i 1891 blev rettet derhen, at Aabningen fra Kl. 4 Eftermiddag blev ophævet, er Forholdet dog saaledes nu, at disse Folk for en stor Del faa hele Søndag Formiddag spoleret. For det første skulle de staa i Butikken og betjene de Kunder, der, faa eller mange, komme til Stede inden Kl. 9 Formiddag, og naar saa Handelen er forbi, skal der ryddes op i Butiken, og baade det ene og andet skal gøres, og Tiden kan saa gaa til henimod Middag. Følgen bliver saa, at hele Søndagen egentlig bliver halvvejs spoleret. Nu er det ikke saaledes, at Forslagets Tanke er noget, vi selv har fundet paa. Det er bekendt for ærede Medlemmer, at der foreligger her for os og ogsaa tidligere har foreligget Andragender, dels fra Handelsmedhjælperne, men ogsaa fra selve de handlende om, at faa Loven ændret derhen, at der bliver fuldstændig Lukning paa Folkekirkens Helligdage. Ganske vist har jeg lagt Mærke til, at der i de sidste Dage er fremkommet et Andragende i modsat Retning, men jeg tror nu at have Ret, naar jeg siger, at gennemgaaende er den største Stemning baade hos de Handlende og hos Medhjælperne for fuldstændig Lukning paa Helligdage. Det er muligt, at der kan være enkelte Forretninger, der vilde lide noget under det, men da jeg gaar ud fra, at dette Forslag vil komme i Udvalg, er der saa ogsaa ad denne Vej nogen Sandsynlighed for, at man mulig kan komme enkelte Forretninger i Møde, for saa vidt det er nødvendigt. For mit. og jeg tror jeg kan sige for samtlige Forslagsstilleres Vedkommende. vilde jeg helst holde paa fuldstændig Lukning for alle Butikker, samt Forbud mod Handel paa Torve og offentlige Pladser.

Naar der altsaa er Spørgsmaal om, hvordan man stiller sig fra de handlendes Side, mener jeg tilstrækkelig tydeligt at have udtrykt, hvorledes jeg mener, Stemningen er, og hvis Loven, som jeg haaber, bliver gennemført, vil der sikkert alligevel, selv hos dem, der ere misfornøjede, alive almindelig Tilfredshed.

Ordføreren talte derefter ganske kort om Befolkningens Stilling til Sagen, ag sluttede derefter, idet han udtalte Haabet om, at Lovforslaget vilde blive modtaget med Velvillie dels af Tinget, dels af Justitsministeren.

Jens Busk (Radikal): Jeg vil takke de ærede Forslagsstillere for, at de ere fremkomne med dette Forslag, Jeg skal indskyde denne Bemærkning, at vi allerede et Par Gange i den Tid, jeg har været Rigsdagsmand, have været i Lag med at ændre Helligdagsloven. Jeg vil sige, jeg har ærgret mig i flere Aar over, at Forholdet er, som det er. Det har jeg først og fremmest gjort af Hensyn til de tjenende Klasser. Jeg synes det er i høj Grad urimeligt, at forlange — og navnlig i København, hvor man egentlig er en kvart Dag bag efter os ude paa Landet med at staa op — at disse tjenende, det være sig Kommisser eller den Mængde Frøkener, som nu ere ansatte i de forskellige Forretninger, den eneste Dag i Ugen, hvor de skulle have lidt Frihed, skulle jages op og hen i Forretningen, hvor de. som den ærede Ordfører for Forslagsstillerne rigtig skildrede. skulle arbejde i Butikken til Kl. 9 og saa bagefter skulle pakke ind, hvad de havde pakket ud, og gøre rent osv., kort sagt: Formiddagen gaar. Det synes jeg er i høj Grad urimeligt overfor disse tjenende Folk. Og naar man taler til deres Husbonder og siger til dem: er det nu ogsaa nødvendigt med disse Narrestreger — ja, for det bliver i Almindelighed kun Narrestreger; thi som oftest sælge de ikke for 50 Øre, Københavnerne ere nemlig i Almindelighed ikke saadanne til at staa tidlig op og løbe hen i Butikkerne —: kunne vi ikke blive fri for disse Narrestreger? Jo, saamænd kunne vi saa, svare de, vi have egentlig ikke noget imod at lukke hele Søndagen, men vi ere nødte til at holde aabent. fordi vore Naboer og Genboer holde aabent. Derfor hilser jeg dette Forslag med Glæde og takker Forslagsstillerne, fordi de have bragt det frem.

Paul Rasmusen (Højre) taler for. at Blomster- og Frugthandlere bør have Dispensation fra Loven, idet han motiverer sit Forslag med, at Medhjælperne i saadanne Forretninger i Virkeligheden vilde faa mere Søndagsarbejde under den nye Lov end under den gamle, altsaa det modsatte af, hvad der var tilsigtet.

Alfred Christensen (Radikal) retter en bestemt Anke mod Forslaget, fordi Forslagsstillerne ikke har søgt at skabe en hel ny Helligdagslov i Stedet for at lappe paa den gamle, De derefter følgende Udtalelser har kun Interesse for Barbererne.

N. Christensen (Socialdemokrat): „. . . Naar jeg og mine Meningsfæller tage saa megct Hensyn til Handelsmedhjælpernes Andragende, at vi ville være med til at fremme dette Lovforslag, uagtet vi principielt have meget imod det, er det ikke, fordi Handelsmedhjælperne i nogen særlig Grad ere vore politiske Meningsfæller; jeg tror tvertimod, at den allerstørste Del af d'Hrr. holder til i de konservative Klubber eller i Resterne af dem. I alt Fald have de været og ere maaske den Dag i Dag Modstandere af Organisationstanken. Det er et Spørgsmaal, om de ellers ikke allerede vilde være naaede videre frem, end de nu ere, saa at der havde været Søndagslukning og i alt Fald ikke Arbejde, efter at Butikken var lukket. Jeg vil ikke destomindre være med til ad Lovgivningsvejen at virke for, at deres Forhold kunne blive saa gode som muligt; thi de ere jo alligevel Mennesker, selv om de have modsatte Anskuelser, og skønt de efter min Mening have modarbejdet deres egne Interesser; det er jo Lovgivningsmagtens Pligt at sørge for, at alle Mennesker faa det saa godt og saa fornuftigt som muligt.

Taleren slutter saaledes:

Jeg maa altsaa erklære, at jeg er saa nogenlunde enig med Forslagsstillerne med Hensyn til denne Lovs Gennemførelse, naar den forandres, som af mig fremhævet, men at det ikke er for at skaffe mere Fred paa Helligdagene, men fordi denne Lov, naar den gaar igennem, jeg antager i en betydelig forandret Sklkkelse, dog vil bevirke, at en Del af de Mennesker, som nu have alt for lidt Frihed, kunne faa noget mere Frihed.

Justitsministeren (Alberti): Jeg kan i og for sig meget vel slutte mig til den Tanke, som ligger til Grund for det foreliggende Lovforslag, saaledes at jeg vil kunne tiltræde Lovforslaget, for saa vidt det maatte vise sig at vinde Tilslutning her i Rigsdagen. Dog gaar jeg ud fra som en Selvfølge, at man ved Udvalgsbehandlingen meget nøje vil tage under Overvejelse, om der ikke ved Lovforslaget kunde lægges alt for store Baand paa en Del af Befolkningen, nemlig paa dem, som vanskelig ville kunne foretage deres Indkjøb paa andre Tider end netop Søndag Morgen. Det er muligt, at man ved en Undersøgelse vil komme til det Resultat, at der ikke vil opataa nogen Ulempe for disse Folk, men det er jo muligt, at Resultatet vil blive det modsatte, det er jo muligt, at der vil blive enkelte Næringsveje, som man maa undtage, et Forhold, som jeg gaar ud fra, at man i Udvalget meget nøje vil overveje og undersøge.

J. H. Jensen (Radikal): Efter de Udtalelser, som faldt fra den højtærede Minister, er der jo næppe nogen Tvivl om, at dette Lovforslag gaar igennem i dette Ting, selv om det skal blive forandret, og da det andet Ting altid har stillet sig velvillig overfor den Slags Reformer, er der vel heller ingen Tvivl om, at dette ogsaa vil blive gennemført der.

Hvad jeg ønsker at slaa fast, er kun dette, at det staar for mig saaledes, at de Bestemmelser, som her ere foreslaaede, ingenlunde ere for vidtgaaende, og at Ingen vil komme til at lide under dem, det er min fuldeste Overbevisning. Det staar for mig saaledes, at enten man ser Sagen fra et kristeligt eller et folkeligt Standpunkt, er der ingen Grund til at lægge Hindringer i Vejen for dette Forslag, men Enhver bør gøre Sit for at yde det Fremme og faa det gjort til Lov.

Endnu taler Ordføreren, Svendsen, og Nielsen-Grøn, Alle for Loven, hvorefter Forslaget henvistes til et Udvalg paa 11 Medlemmer.

Udvalget kom til at bestaa af: Jungersen, J. H. Jensen, Guldbrandsen, R. Pedersen, P. Madsen, Knop, Ottosen, M. Larsen, Anton Jensen, Svendsen og N. Christensen.

Lexa.

Kortere Arbejdstid.

(Sluttet).

Det vil under de nuværende Forhold være umuligt at gennemføre en saa betydelig Forkortelse af Arbejdstiden, som den, de industrielle Arbejdere fordrer. I de Handelsvirksomheder, der staar i direkte Rapport til den store Befolkning, vilde det fremkalde altfor store Forstyrrelser i det økonomiske Liv, dersom Medhjælpernes Arbejdstid blev begrænset til 8 Timer daglig. Betingelsen for, at et saadant Krav kunde gennemføres, er, at der arbejdedes med to Hold Medhjælpere, men dette kan kun tænkes realiseret, naar de mange mindre Forretninger, der nu findes, erstattes af store Handelsetablissementer. Det vil derfor være umiddelbart indlysende, at Betingelserne for, at Arbejdstiden for Flertallet af Handels- og Kontormedhjælperne kan blive forkortet i samme Forhold som i andre Fag, ikke afhænger af Medhjælperne, men af den Forandring af Erhvervsforholdene, som den økonomiske Udvikling kan medføre. Dette gælder dog ikke for alle Handels- og Kontormedhjælpere; selvfølgelig vil en Arbejdsdag paa 8 Timer kunne gennemføres for Medhjælperne i Kontorfaget, uden at det vilde virke skadende paa Samfundet. Paa enkelte Kontorer er Arbejdstiden allerede nu begrænset til 8 Timer, uden at Arbejdets Intensitet derved er forringet. Men selv om Arbejdstiden i alle Brancher altsaa ikke kan begrænses i samme Udstrækning som i andre Fag, kan og bør der opnaas en Forkortelse, og dette Krav er af en saadan Betydning, at Medhjælperne med Kraft og Udholdenhed maa træde i Skranken for dets Gennemførelse.

Vi have gennem vort Organisationsarbejde mellem Handels- og Kontormedhælperne indhøstet Erfaringer om, hvilken fordærvelig og sløvende Indflydelse en lang Arbejdstid udøver. Medens Udøverne af andre Fag gennem deres faglige Organisation have opnaaet en forkortet Arbejdstid og derved Fritid til at udvikle sig i intellektuel Henseende, ligesom de ved Deltagelse i Fagforeningsbevægelsen have skærpet deres Opfattelsesevne og opnaaet Indsigt i økonomiske Spørgsmaal, med andre Ord tilegnet sig virkelig social Dannelse, kan dette desværre ikke i samme Udstrækning siges om Handels- og Kontormedhjælpernes store Flertal. Den lange Arbejdstid sløver den menneskelige Organisme og svækker Medhjælpernes fysiske Konstitution, hvilket atter virker nedbrydende i aandelig Henseende. Resultatet af en uforholdsmæssig lang Arbejdstid maa blive Overanstrengelse, hvorved Arbejdets Intensitet bliver væsentlig forringet, og Medhjælperens Interesse for sit Arbejde aftager, hvad der ikke er mindst skadeligt for Principalen. Fordringen om en Regulering af Arbejdstiden er saaledes berettiget af økonomiske og sanitære Grunde. Det Arbejde, vi udføre ved Varefordelingen, er ligesaa nyttigt i et ordnet Samfund som enhver anden Funktion, der udføres af andre Lønarbejdere; derfor have vi den samme Ret som andre Samfundsborgere til at kræve vor Andel i Udbyttet af de økonomiske og sociale Fremskridt, der karakteriserer vor Tid, men for at vi kunne faa den Del af Udbyttet, der tilkommer os, er det nødvendigt, at vi kæmpe energisk, udholdende og solidarisk derfor.

Se eder om, Handels- og Kontormedhjælpere! Betragt Forholdene i andre Fag og sammenlign dem med de Betingelser, paa hvilke Størstedelen af eder maa sælge eders Arbejdskraft; medens de organiserede Arbejdere have hævet deres Løn og samtidig have faaet deres Arbejdstid forkortet, arbejde mange af eder for en Gage og med en Arbejdstid, hvortil der neppe findes sideordnede Eksempler blandt de daarligst stillede organiserede Arbejdere; medens Danmarks, ja hele den civiliserede Verdens Arbejdere kræver Døgnet ligelig delt til Arbejde, Oplysning og Hvile, have endnu ikke Flertallet af eder samlet eder i eders faglige Organisation og med tusindstemmig Røst fordret eders Arbejdsvilkaar forbedrede.

Fra Udlandet

Italien.

Ligesom vi i vort lille Land kunne paapege visse forskellige Karakterejendommeligheder hos Halvøens og Øernes Befolkning — ja endogsaa mener at kunne forfølge disse Forskelligheder hos vore Standsfæller i Jylland, paa Øerne og i Kjøbenhavn — saaledes findes der en lignende, men langt dybere, Adskillelse imellem Befolkningen i den nordlige og sydlige Del af Appenninerhalvøen, og denne Adskillelse, der har sin Rod i de uensartede sociale og økonomiske Tilstande, sætter et bestemt Præg paa den italienske Handels- og Kontormedhjælperbevægelses Karakter.

Norditalien er Fagbevægelsens Arne.

Den moderne Ingenieurkunst har sprængt den mægtige naturlige kinesiske Mur, som den buede Alpekæde og de appenninske Bjerge danner om de gamle Romeres „Gallia Cisalpina", og Norditalien har, om end sent, udviklet sig til at blive Tyngdepunktet i det moderne Italiens Historie.

Italiens Kapital, dets Industri, mest fremskredne Agerbrug og mest indbringende Handel findes mod Nord i de frugtbare med rige Handelsmuligheder begunstigede Provinser Lombardiet og Piemont. I disse Egne, hvis Sletter vædedes af mange Nationers Blod, maa Mars nu vige Pladsen for Merkur, og her maa derfor de første organisatoriske Forsøg, som vore italienske Standsfæller prøvede, søges.

Allerede i flere Aartier har der bestaaet faglige Handels- og Kontormedhjælperforeninger i flere af de nordlige Byer og Provinser. Omtrent samtidig med Centralorganisationens Oprettelse centraliseredes disse Foreninger i et Forbund („Federazione fra le Societá di Commissi e Viaggiatori di Commercio") med Hovedsæde i Mailand og med Tidsskriftet „L'Union", der udkommer hver 14de Dag, som Centralorgan. Fagbladet „Il Commesso di Commercio", der i mange Aar er udgivet i Bergamo, bekæmpedes skarpt af det førstnævnte Organ og er siden bukket under i Konkurrencen med dette, fordi det repræsenterede det gamle og overlevede Medhjælper-Foreningsprincip, medens Centralorganet redigeredes i en radikal faglig Retning og udgik fra Norditaliens Hovedstad, Mailand, Centret for det aandelige og økonomiske Liv.

Som Centralorganisationens Navn antyder, optager den ogsaa Handelsrejsende („Viaggiatori") som Medlemmer, men disse tilhøre dog ikke Organisationen som Korporation, da de have deres egen nationale Forening („Societá Nazionale fra Viaggatori"), hvis Hovedsæde ligeledes er Mailand.

Det er imidlertid ikke alene i Norditalien, at den faglige Bevægelse er i stærk Fremgang, men ogsaa i den sydlige Del af Halvøen med Neapel som Midtpunkt samler Kollegerne sig til Kamp for gunstigere Livsvilkaar. I Neapel har Medhjælper-

nes Organisation i Aar begyndt Udgivelsen af Bladet „L'Impiegato" („Medhjælperen"). der med stor Styrke træder i Skranken for de syditalienske Handels- og Kontormedhjælperes Interesser. (Sluttes).

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

De københavnske Afdelinger have fælles Lokaler i Studentersamfundets nye Bygning, 3. Sal (Opgang fra Studiestræde). Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes til Medlemmernes Disposition. Mødeaften: Torsdag Kl. 9.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formandens Adresse: Chr. Christensen, Henrik Ibsensvej 14, 3. V. Kasserer: Carl Christensen, Farvergade 24, I., K.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nikolaigade 7, 4. K. Kasserer: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. N.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: V. Henningsen, Nansensgade 25 B, 2. K. Kasserer: Fr. Gundel, Dannebrogsgade 15, 3., V.

Kolonialmedhjælpernes Organisation. Formand: K. Hintz, Øhlenschlægersgade 50, 1. V. Kasserer: H. Kr. Hansen, Olufsvej 6, 4. Ø.

Torsdag d. 9. Januar 1902 Kl 9½ Foredrag af Hr. Folkethingsmand, Skoleinspektør Johan Ottosen i Foreningens Lokaler. Emne: Gustav Johannsen.

Ethvert interesseret Medlem anmodes om at give Møde. Gustav Johannsen vil være Enhver bekendt som Sønderjydernes store Forkæmper, Sønderjydernes Repræsentant paa den tyske Rigsdag og i den tyske Landdag, i en Menneskealder Talsmand for Danskheden i Landet, Syd for Kongeaaen.

Ingen bør undlade at overvære Folketingsmand Johan Ottosens Foredrag.

Obs.! Til Festen Søndag den 5te Januar 1902 i Koncert-Palæet vil Assistancen blive ydet af den berømte „Berggreens-Kvartet" (6 Mand). D'Hrr. Fotograf Hans Rønnow (Oplæsning) og E. Fulbius (Revue-Sangforedrag) assisterer i to Afdelinger.

Musiken udføres under Hr. Musikdirektør F. Stichs velkendte Ledelse.

Agitér! Agitér! Bemærk det indholdsrige Program. Billetprisen 35 Øre Stk.

Fællesspisning à 1 Kr. pr. Kuvert. Fortrinlig Servering lovet.

Billetter erholdes mod Forevisning af Medlemskort hos Bestyrelsen, indtil Festdagen Kl. 2 Eft. følgende Steder:

K. Hintz, Øhlenschlægersgade 50, 1; Jabob Christensen, St. Jørgens Allè 3, 4. Sal; H. Chr. Hansen, Olufsvej 6, 4. Ø; C. Christensen, Willemoesgade 79 A.; Sivertsen, Birkegade 6, Kj.

Husk Tombolaen! Enhver Gave modtages med Tak af Bestyrelsen.

Bemærk! Efter endt Juleferie tager Undervisningen atter sin Begyndelse i „Melchiors Skole", Nørregade 33:

Onsdag d. 8. Jan. i Sprog og Torsdag d. 9. Jan. for Lærlinge hver Aften Kl. 8½ præcis. Tirsdag den 14. (Bogholderi).

Alle Indtegnede bedes give Møde for at faa det fulde Udbytte af Undervisningen. Skoleudvalget.

NB. Resolutionen om Kost- og Logisystemets Afskaffelse, som enstemmigt vedtoges paa Mødet i vore Lokaler den 5te Decbr. f. A. er nu tilstillet samtlige herværende Principalforeninger til behagelig Overvejelse.

Husk at modsætte Dem dette System ved Engagement! Agitér for Tilslutning til vor Organisation! Husk, at Enhver, der staar udenfor Organisationen, ikke kan eller maa betragtes som Kolleger! „Gjør Din Pligt og kræv Din Ret."

I næste Nummer af Bladet vil fremkomme en Liste med Navn og Adresse paa Kolonialmedhjælpere her i Byen, som — trods Henvendelse fra Bestyrelsen — har ment det formaalstjenligt at staa udenfor. og tære paa vore Kræfter, vore Ofre og vort Arbejde.

Husk Festen den 5te Januar, Kl. 8 Aften!

Bestyrelsen.

Jylland.

Esbjerg. Afdelingens energiske Arbejde for 7-Lukningen ved Enquète-Metoden resulterede i en Mængde Besvarelser, der viser, at det store Publikums Sympati i denne Sag absolut er paa Medhjælpernes Side. De lokale Dagblade have bragt en Mængde Udtalelser af ansete Esbjerg-Borgere (Embedsmænd, Læger, Byraadsmedlemmer, Haandværksmestre og Fagforeningsformænd), der anbefale Reformens Gennemførelse. Vi have modtaget et elegant udstyret Annoncehefte „Julerosinen", hvis Indhold vidner om den Opsigt og Interesse, som Enquèten har vakt blandt Esbjergenserne, idet Halvdelen af det fixe Hefte udelukkende behandler Hermes' Agitation med en „för tillfället" vel anvendt Humor. — Detailhandlerforeningen har paa et Møde vedtaget følgende Resolution:

„I Anledning af Foreningen „Hermes"s aabne Brev vedtager Detailhandlerforeningen at svare, at saalænge den endnu ikke har opnaaet at faa samtlige Medlemmer til nøjagtigt at overholde den den Gang vedtagne Lukketid, og endnu mindre kunde formaa samtlige hermed beslægtede Handlende til overhovedet at lukke, beklager man paa nærværende Tidspunkt ikke at kunne indlade sig paa yderligere Begrænsning af Forretningstiden."

Men „Hermes"s Ledelse fortsætter med usvækket Iver Kampen for Arbejdstidens Forkortelse, og Sejren er her som andet Steds sikret vore Kolleger, naar der arbejdes støt og systematisk, særlig naar de, som i Esbjerg, har saa mægtige Allierede som Pressen og det store toneangivende Publikum.

Horsens. Onsdag den 27. Novbr. afholdtes et talrigt besøgt Møde, hvor Hr. Bogholder C. H. W. Hasselriis holdt Foredrag om Lønningsspørgsmaalet og Betydningen af Ansættelsen af en Minimal-Løn for Handels- og Kontormedhjælperne.

I et klart og velformet Foredrag gjennemgik Foredragsholderen de forskjellige Spørgsmaal for og imod Ansættelsen af en højere Løn, navnlig en Minimalløn, og sluttede med at rette et Spørgsmaal til Forsamlingen, om det under de nuværende, i Foredraget belyste Forhold, var raadeligt at ansætte en Minimalløn, et Spørgsmaal, der gav rig Anledning til Diskussion.

I Diskussionen deltog flere Medlemmer, der paa enkelte Punkter imødegik Foredragsholderen. I det Hele taget var Mødet særdeles vellykket, og at det var første Gang et Medlem holdt Foredrag, burde maaske være et Bevis for, at Interessen for den alvorlige Del begynder at vaagne.

Onsdag den 11. December sluttede Foreningen sine Møder i Aar med en vellykket Aftenunderholdning og en Svingom for Medlemmerne med Damer, og tager derefter atter fat i Januar Maaned. Et af de første Møder vil blive offenligt og med Foredrag af Hr. Redaktør Vilh. Hansen, Kjøbenhavn.

Foreningens ugentlige Møder afholdes i Reglen hver Onsdag i Palæ-Kaféen.

Formand: Prokurist P. Tang, Hospitalsgade. Sekretær og Kasserer: A. F. L. Schibler, Grønnegade 7.

Glem ikke Statistiken. Husk at anmelde enhver Flytning til Sekretæren.

Hjørring. Vore Kolleger i Vendsyssels Hovedstad ere ikke alene udmærkede Foreningsmedlemmer, men hævder tillige det Prædikat, som H. & K. M. har fra Arilds Tid som gemytlige Selskabsmennesker. Dette viste sig ved Foreningens vellykkede Stiftelsesfest, hvor der blev afsunget ikke mindre end 4 i denne Anledning forfattede Sange, som man har tilsendt os, men som vor begrændsede Plads desværre forbyder os at servere vore Læsere i Brudstykker.

Øerne.

Odense. Medlemmernes Opmærksomhed henledes paa, at flere vigtige Spørgsmaal foreligge til Behandling ved Mødet den 8. Januar (bl. A. Afholdelse af et stort offenligt Agitationsmøde).

Diskussionsmøder afholdes i Fyens Forsamlingshus hver Onsdag Aften Kl. 9.

Formand: C. Lund, Adelerhus; konst. Kasserer: Joh. Petersen, Overgade 7. *Bestyrelsen.*

Engageringsbureauet.

Skemaer, indsendte inden 1. Novbr., maa fornyes inden 1. Februar. Bureauet savner stadig Tilbud om ledige Pladser.

D'Hrr. Afdelingsformænd.

Afdelinger, der ønske min Tilstedeværelse ved Agitationsmøder paa denne Side 1. April, bedes inden 15. Januar meddele mig dette, for at jeg i Tide kan lægge min Plan, hvilket er nødvendigt, da Bearbejdelsen af det statistiske Materiale, vil gøre Krav paa min fulde Arbejdskraft i den kommende Tid.

Med koll. Hilsen

Axel Gundel.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK

HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE

ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
Forchhammersvej 26, St.
København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 2. 15. Januar 1902. 2. Aarg.

Helligdagsloven og Søndagsarbejdet.

Min Opfordring i Nr. 1 for at indhente Oplysninger om Firmaer, der fordre sit Personales Tilstedeværelse i Forretningen om Søndagen, har sat sin Frugt i Form af 3 indløbne Meddelelser — siger og skriver tre.

I Sandhed, et højst utaknemligt Hverv at arbejde for en Stand, hvis Medlemmer er saa blottede for ethvert Standsbegreb og saa gennemsyrede af Sløjhed, at de ikke engang gider ofre 5 Minutters »Arbejde« paa en kort Meddelelse, som efter al Sandsynlighed kan blive en medvirkende Aarsag til at forskaffe dem 4—6 Timers mere Frihed om Ugen.

Naa, lad os forsøge en Gang til.

Enhver Kollega, af hvem der systematisk fordres Arbejde Søn- og Helligdage, opfordres til i Henhold til min Opsats paa Forsiden i forrige Nummer at meddele mig vedkommende Firmas Navn og Adresse.

Axel Gundel.

Statistiken.

Indsamlingen sluttes for Provindsernes Vedkommende den 1ste Februar. Afdelingerne opfordres derfor til at gøre en sidste Kraftanstrængelse, for at faa alt med, men endelig drage Omsorg for, at Indsendelsen sker punktlig inden 1ste Februar.

For Københavns Vedkommende kan der muligvis fortsættes til den 1ste Marts. Det er dog sikkert uden Betydning, thi man tør vel næppe forvente, at Københavnerne i den sidste Maaned vil tage sig sammen og i et rask lille Snuptag tilvejebringe det nødvendige Materiale. Et er i alle Tilfælde sikkert, at **med det Materiale, der i Øjeblikket foreligger fra København, er det aldeles umuliggjort, at Medhjælperne her kan blive optaget i en eventuel Forsikring mod Arbejdsløshed!**

Sic transit gloria mundi!

Axel Gundel.

Vor Arbejdstid.

Arbejdstidens Længde er den moderne Fagbevægelses Alpha og Omega.

Handels- og Kontormedhjælpernes Kamp for en Forkortelse af deres Arbejdstid er af lige saa gammel Dato, som den organisatoriske Bevægelse indenfor vor Stand, og naar vi først have haft Opmærksomheden henvendt paa en Reform paa dette Omraade, og netop dér opnaaet de betydeligste Resultater, skyldes dette ikke Tilfældigheder, men er en logisk Følge af det Faktum, at en gennemgribende reformatorisk Bevægelse indenfor et Fag eller Stand bogstavelig talt er et Tid-Spørgsmaal, fordi Redskabet til Opnaaelsen af de tilstræbte Reformer er en stærk, grundmuret og velledet Organisation, hvis Øjemed det maa være at højne Medlemmernes aandelige og materielle Stade, og hvis stands- og samfundsmæssige Virksomhed i sidste Instans afhænger af Medlemmernes aandelige Udvikling og sociale Ansvarsfølelse. Forudsætningen herfor er dog, at Deltagerne have de ydre Betingelser for at kunne tilegne sig denne. — Den væsenligste Betingelse er, at den nødvendige Frihed er til Stede.

Vort Arbejde for Arbejdstidens Indskrænkning falder i to Afsnit: Helligdagsarbejdets Afskaffelse ved Lovgivningsmagtens Indgriben og Arbejdstidens Forkortelse i Almindelighed ved Forhandling med Principalerne. — Vor Organisation maa bane Vejen for den lovmæssige Socialreform, derfor maa vore Afdelinger af al Kraft fortsætte Kampen for den tidlige Butikslukning, ligesom vi nu ogsaa maa have Opmærksomheden henvendt paa en Forkortelse af Arbejdstiden paa Kontorer og Lagere, hvor mange Standsfæller har lige saa lang en Arbejdsdag, som mangen Butiksmedhjælper.

Udviklingen foregaar imidlertid ikke i Spring, og den socialreformatoriske Kurs har altid været saare lav for Handels- og Kontormedhjælpernes Vedkommende. De store Reformer ere hidtil ikke faldne ned fra Skyerne til os, og de kommer visselig heller ikke, før vi gennem vort organisatoriske Arbejde har skabt en Række Resultater og rejst en gunstig Opinion for vore Krav. Spørgsmaalet om Arbejdstidens Forkortelse finder ikke sin endelige og tilfredsstillende Løsning gennem det private Initiativ eller ved lokale Overenskomster, men den Virksomhed, som vore Afdelinger have udfoldet i det forløbne Aar for denne Sag, maa fortsættes og føres med endnu større Styrke og Udholdenhed, thi kun derved naa vi Maalet: En lovbestemt Maximalarbejdsdag for Handels- og Kontormedhjælperne.

I Erkendelse af den overordentlige Betydning, som en Forkortelse af Arbejdstiden vil have for Butikkernes og Kontorernes Medhjælpere og i Forventning om, at alle vore Afdelinger vil føre Kampen energisk og udholdende for denne vigtige Sag, skulle vi i det følgende nærmere beskæftige os med Arbejdstiden, for derved at give alle de Kolleger, der virke agitatorisk for vor Sag, nye Vaaben i Hænde til deres Agitation for dette Spørgsmaal.

I.

Det er de fremmede Nationers mange Arbejdstimer, som beskytter os mod deres Konkurrence.
(Mundella, engl. Handelsminister, 1886 og 1892-94).

Nationaløkonomien opstillede tidligere den Grundsætning, at et Folks Produktivitet (dets Evne til at frembringe Varer) beror paa Arbejdstidens Længde, saaledes at Nationalvelstanden nødvendigvis maatte gaa tilbage og Nationen gaa sin Ruin i Møde, dersom Arbejdstimernes Antal indskrænkedes. Den frygtelige Udbytning af den menneskelige Arbejdskraft, der foregik i England i det første Tretiaar af det 19de Aarhundrede, hentede sit moralske Forsvar fra denne fortvivlede Doktrin, der fremgik under Storindustriens Fødselsveer, men mistede enhver videnskabelig Autoritet, saasnart den storindustrielle Produktion havde fremkaldt saa uholdbare Tilstande, at Lovgivningsmagten maatte tage Affære for at den engelske Arbejderbefolkning ikke ganske skulde degenerere. Saa forfærdelig var Virkningerne af den umenneskelig lange Arbejdstid, ikke alene for Kvinder og Børn, men ogsaa for voksne Mænd, at Fabriksinspektøren Mr. Robert Bacher, der praktiserede som Læge i Leeds i Aarene 1828—32, i sin Indberetning til Parlamentet betegner Størstedelen af Arbejderbefolkningen som »blege, magre, udtærede, modløst udseende Skabninger, der aldrig ytrede Tegn paa Munterhed og Glæde«, og Aarsagen er de lange, opslidende Arbejdsdage. Den engelske Fabrikslovgivning indledes 1831, og 28 Aar senere kunde den samme Mr. B. udtale, at den engang saa degenererede Befolkning nu havde et sundt, friskt Udseende, og dens hele Fremtræden gjorde et glædeligt Indtryk. Aarsagen var: Arbejdstidens Forkortelse ved Lovgivningsmagtens Indgriben og de fremvoksende Organisationers regulerende Indflydelse paa Arbejdsforholdene i Almindelighed. Utallige Beretninger — officielle og private — bekræfter Rigtigheden af disse velsignelsesrige Følger af den kortere Arbejdstid og Organisationens Fremgang.

Englands Sociallovgivning blev Mønstret for de kontinentale Staters sociale Reformforsøg, og i de engelske Arbejderorganisationers Billede dannedes de faglige Organisationer, der nu under den ene eller anden Form, omfattende dette eller hint Samfundslag, spænder over Kloden; thi netop under Sociallovgivningens og Organisationens Tegn naaede den engelske Storindustri i Alliance med Storhandelen et hidtil ukendt Omfang. Det engelske Parlament reducerede i 1847 Arbejdstiden fra 12 til 10 Timer og snart følger vel en Reduktion til 9 eller 8 Timer; i enkelte Statsværksteder, som Arsenalet i Woolwich og paa Marinens Dokker, er 8-Timers Dagen indført, og allerede den 25de April 1894 vedtog Underhuset med stor Majoritet et Forslag i samme Retning, gældende for Bjergværksarbejderne. I alle økonomisk fremskredne Lande er man i Færd med at følge i Englands Fodspor, og det er nu en fastslaaet Læresætning i Økonomien, at Produktiviteten ikke stiger gradvis med Arbejdsdagens Længde, men med Arbejdets Intensitet. Dette gælder for aandeligt som for fysisk Arbejde.

Det maa imidlertid erindres, at det bestandig er de faglige Organisationer, der holder Lovginingsmagten i Skak, og den faglige Sammenslutning bliver overalt Petarden, der sprænger den Mur af Fordomme, der — selv under Videnskabens Maske — hæger om det gamle faldefærdige System, der kun kan opretholdes paa Bekostning af de manges Velfærd. Organisationens regulerende Indflydelse paa Arbejdstiden ses bedst af de Resultater, som de danske Fagorganisationer have naaet paa dette Omraade, idet de i rigtig Erkendelse af dette Spørgsmaals overordentlige Betydning for Arbejderstandens materielle og intellektuelle Fremskridt med stor Styrke har arbejdet for Reformer i denne Retning, og vedblivende her hjemme, som overalt i den civiliserede Verden, rejser Krav til Lovgivningsmagten om ligelig Fordeling af Døgnet til Arbejde, Frihed og Hvile.

Sammenligner vi Arbejdstiden i 1872 (da Fagforeningerne begyndte at opstaa) og 1899 faa vi følgende Resultat:*)

1872: I København arbejde ca. $^1/_{12}$ af Arbejderne over 12 Timer daglig, over Halvdelen arbejde 11 Timer, $^1/_4$ arbejde over, $^1/_5$ under 11 Timer, kun $^1/_{12}$ arbejde 10 Timer og næppe 1 pCt. af samtlige københavnske Arbejdere havde en daglig Arbejdstid af under 10 Timer. I Provinserne arbejde omtrent Halvdelen af Arbejderne 11 Timer, $^2/_5$ af det samlede Antal arbejde over, ca. $^1/_{12}$ under 11 Timer.

1899: I København er Arbejdstiden for de $^2/_3$ gaaet ned til 10 Timer, medens kun $^1/_{16}$ arbejde i 11 Timer, og et lige saa stort Antal over 11 Timer. Af samtlige københavnske Arbejdere have 87,$_2$ pCt. en Arbejdsdag paa under 11 Timer mod 23,$_3$ pCt. i 1872. I Provinserne arbejde over $^3/_4$ i 10 Timer, $^1/_{10}$ af det samlede Antal mod ca. $^2/_5$ i 1872 arbejde over 11 Timer.

Forskellen mellem Arbejdstiderne for hele Landet i de 2 Aar fremgaar af følgende sammentrængte tabellariske Opstilling:

	1872.	1899.
Over 11 Timer	30,$_9$ pCt.	8,$_{03}$ pCt.
- 10 —	93,$_9$ —	15,$_{53}$ —
- 10 —	5,$_7$ —	70,$_7$ —
under 10 —	0,$_5$ —	13;$_{77}$ —

Denne stærkt iøjnefaldende Forkortelse af Arbejdstiden skyldes selvfølgelig den faglige Bevægelses regulerende Indflydelse.

Er Arbejdstimernes Antal saaledes formindsket, er Produktionen imidlertid ikke aftagen, men stegen, hvilket skyldes Forbedringerne i Arbejdsmaaden (en bedre gennemført Arbejdsdeling, Specialarbejdets Udvikling og forbedrede Arbejdsmaskiner) og — last not least — en Forøgelse af Arbejdets Intensite paa Grund af den kortere Arbejdstid.

Den ganske mekaniske Opfattelse, at Arbejdsydelsen stiger i samme Forhold som Arbejdstiden tiltager, forstaar at addere og subtrahere, ikke at multiplicere og dividere. Den menneskelige Organisme er nemlig ikke en død Maskine, der Time efter Time kan udføre den samme Arbejdsmængde, men et levende System med Muskler og Nerver, der slappes ved et vist Maal af aandelig eller fysisk Anstrængelse. Fastsættes derfor Arbejdsdagen til en saadan Længde, at den menneskelige Organisme kan arbejde hygiejnisk intensivt ɔ: med en saadan — aandelig eller fysisk — Anspændelse, at ingen Overanstrængelse indtræder og saaledes, at der ikke alene er tilstrækkelig Tid til Hvile, men tillige til legemlig og aandelig Udvikling, da betyder denne normale Arbejdsdag, hvis Længde følgelig kan være svingende indenfor de forskellige Virksomheder, et betydningsfuldt Led i hele det kulturelle Fremskridt.

Efter disse indledende Bemærkninger om Arbejdstiden i Almindelighed skulle vi i de følgende Afsnit beskæftige os med Hovedspørgsmaalet: Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdstid, den lange Arbejdstids skadelige Følger, Indvendingerne mod Arbejdstidens Forkortelse, det private Initiativ, Lovgivningsmagten og Reformerne. (Fortsættes).

*) Tallene fra 1872 og 1899 ere hentede fra: »Oversigt over Fagforeningsbevægelsen i Danmark i Tiden fra 1871—1900«. Af I. Jensen og C. M. Olsen. København 1901.

Socialreformer.

Harmoniforeningernes Uvirksomhed.

Da Grev Holstein-Ledreborg under Behandlingen af Helligdagsloven i Folketinget i 1875 paapegede Betydningen af at alle de ved Handelen og andre Virksomheder beskæftigede Personer fik Lejlighed til at faa mindst én Fridag om Ugen, blev vistnok for første Gang i Rigsdagen Butiksmedhjælpernes lange Arbejdstid taget i Betragtning.

Hellidagslovens Revision er atter brændende, og denne Gang er Spørsmaalet om den lovbestemte, fuldstændige Søndagshvile rejst med Styrke af Medhjælpernes egen Organisation, og vor fleraarige ihærdige Agitation for denne Reform har endelig formaaet at skabe en saa stærk Opinion blandt Publikum og Principalernes overvejende og mest kvalificerede Majoritet, at denne Sag nu ikke kan syltes i Udvalg, men maa sendes ud til Befolkningen forsynet med Lovens Stempel.

De gamle Foreninger, der i en lang Aarrække have „varetaget“ Handels- og Kontormedhjælpernes Interesser, have ikke overanstrængt sig med Arbejdet for denne og lignende Socialreformer, skønt deres „faglige“ Virksomhed næppe har optaget meget af Tiden i de forløbne mange Aar, som disse Foreninger have paa Bagen. Man skal iøvrigt søge længe for at finde en mere decideret Lunkenhed overfor Medhjælperstandens Velfærd, en større Ligegyldighed, Mangel paa Pligtfølelse — eller paa socialpolitisk Forstaaelse overfor de Krav, som Standen burde stille til Lovgivningsmagten, end den socialpolitiske Virksomhed til Forbedring af Standens samfunds-

mæssige Stilling, som de gamle „Medhjælperforeninger“ have paa deres Samvittighed. Var det Frygten for, at disse Harmoniforeninger, der lededes og ledes under principale Auspicier, skulde blive for „faglige“, eller var det en ganske almindelig Ugidelighed fra Ledelsens Side, der bevirkede, at Danmark er blevet det sidste Land i Rækken med Hensyn til Beskyttelseslovgivning for Handels- og Kontormedhjælperne?

Vi bringer her en Oversigt over Antallet af de i de vigtigste europæiske Lande bestaaende Love, der tager Sigte paa at værne om Medhjælpernes Interesser i forskellig Retning, og man vil ved at sammenligne Danmark med de øvrige Lande let kunne maale de gamle Foreningers Betydning som Standens repræsentative og reformerende Organer:

England	29	sociale Beskyttelseslove
Tyskland	25	—
Schweitz	20	—
		(i Kantonallovgivningen)
—	4	(i Statsforbundet)
Østrig-Ungarn	14	sociale Beskyttelseslove
Frankrig	14	—
Belgien	11	—
Rusland	7	—
Sverig og Norge	7	—
Italien	6	—
Spanien	4	—
Portugal	3	—
Danmark	**2**	—

Hvilken Beskyttelse yder nu disse to Love de danske Medhjælpere?

Lærlingeloven overholdes ikke i sin fulde Udstrækning, Lærlingekontrakter oprettes ikke i mange Tilfælde, Lærlingenes og Volontærernes Arbejdskraft udnyttes uforholdsmæssig meget, trods den i Loven fastsatte Maximalarbejdstid, og endelig yder Loven ikke tilstrækkelig Garanti for de unge Hermes-Sønners merkantile Uddannelse. Helligdagsloven bliver forhaabenlig nu en Lov om Helligdagsarbejdets Afskaffelse; thi under de nuværende Forhold florerer Søndagsarbejdet til ud paa Eftermiddagen bag lukkede Skodder og Døre i mange Forretninger og Kontorer.

Reformlovgivningen for Medhjælperne fremmes selvfølgelig stærkest i de Lande, hvor Medhjælperne selv forstaa at slaa til Lyd for deres Krav, saaledes at det bliver banket ind i den offentlige Menings og Lovgivningens Bevidsthed, at Medhjælperne ogsaa er Mennesker, der som samfundsnyttige Individer med fuld Ret kan fordre, at Staten, der bør tage børetriget Hensyn til alle Samfundsborgeres Interesser, ogsaa tager tilbørligt Hensyn til deres.

Lederne af Harmoniforeningerne, der marscherer under den principale Patriarkalismes Fane, have vel vogtet sig for at brænde Fingrene paa de økonomiske Spørgsmaal. Den gamle Frase, at der intet socialt Spørgsmaal eksisterer i Handels- og Kontorfaget som i andre Fag, er et saa ofte gentaget Refrain, at de Folk, der benyttede det, selv kom til at tro derpaa. — Erkendelsen af, at der under de moderne Forretningsforhold findes økonomiske Interesseforskelligheder mellem Proncipaler og Medhjælpere, skjultes af Harmoniens plumrede Vand. Naar vort Organisationsarbejde mellem Handels- og Kontormedhjælperne møder saa store Vanskeligheder paa Grund af den grændseløse Uvidenhed om de simpleste økonomiske og sociale Spørgsmaal, der desværre raader indenfor store Kredse af vore Standsfæller, skal det siges til de gamle Foreningers Skam, at de for en meget stor Del bære Ansvaret derfor, fordi de intet have gjort for at vække Medhjælperne til alvorlig Eftertanke om deres økonomiske Stilling og Midlerne til Forbedring af denne.

Det er Centralorganisationen, der har taget Kampen op med de gamle overgemte Anskuelser, der dæmmer op mod en Reformbevægelse til Gavn for Standens Medlemmer, og som har peget paa Følgerne af den Udvikling, der foregaar i Handels- og Kontorfaget, Følger, der maa blive skæbnesvangre for Handels- og Kontormedhjælpernes Flertal, forsaavidt disse ikke benytte den Regulator, som Centralorganisationen danner i Kraft af hele sin Virksomhed og det Maal, som den har sat sig.

Det bliver vor Organisation — den eneste virkelige Repræsentation for Standens faglige Interesser — der maa kæmpe for Løsningen af alle de faglige Spørgsmaal, som de gamle Foreninger ikke have vovet at røre ved, men derimod ladet ligge som noget dem uvedkommende, skønt det overvejende Flertal af Standens Medlemmer staar mere isolerede og uden den Støtte, som de gamle, stærke og alle Fagfæller omfattende Organisationer yder andre Fags Udøvere.

Vort Program indeholder en Række Fordringer, hvis difinitive Løsning i første Række betinges af vor Organisations Fremgang. Det maa imidlertid tages i Betragtning, at medens mange af disse Reformer successivt ville kunne gennemføres ad Forhandlingens Vej, vil flere ikke finde en endelig og for Medhjælperne heldig Løsning, uden ved en statslovformelig Afgørelse. Vi kunne gennem vor Organisation rejse en Stemning for denne eller hin Reform og gennemføre den i en Række Byer, men saalænge Sagen kan strande paa enkeltes Modstand og Forhandlingerne bestandig paany maa indledes, Sæson efter Sæson, bliver Spørgsmaalet bestandig svævende. — Vore Bestræbelser for Helligdagsarbejdets Afskaffelse har netop vist dette særdeles tydeligt.

Lovgivningsmagtens Indflydelse vil derfor blive nødvendig med Hensyn til Arbejdstidens Regulering ved Fastsættelse af en Maximalarbejdsdag eller maaske rettere en uafbrudt minimal Hviletid for Handels- og Kontormedhjælperne med særlige Beskyttelsesbestemmelser for de kvindelige Medhjælpere og de unge Mennesker og Børn, der ere beskæftigede i de forskellige Brancher. Revision af Lærlingeloven, saaledes at de ovenfor omtalte Skavanker ved denne Lov forsvinder og Voldgiftsspørgsmaalets Ordning ved Oprettelse af Handelsmedhjælperkamre, ere ligeledes Spørgsmaal, der fordre Behandling og Afgørelse i Rigsdagen. Det maa imidlertid haabes, at der ved den kommende, i høj Grad tiltrængte Retsreform, tages Hensyn til det sidste Spørgsmaal ved Bestemmelser angaaende obligatoriske Fagretter, hvilket Princip iøvrigt anerkendes af den moderne Jurisprudens ved Juryinstitutionens Indførelse.

Danmark plejer i mange Retninger, og ikke mindst med Hensyn til Sociallovgivningen, at være et godt Stykke efter de store Kulturlande; medens Beskyttelseslovgivningen for Handels- og Kontormedhjælperne derude flyder som en stedse voksende Strøm, er den her hjemme kun at ligne ved en lille Bæk, hvis sagte Rislen næppe røber dens Tilstedeværelse og i hvis Vande kun et Par løsrevne Engblomster fortæller om den frodigere Beskyttelseslovgivning under andre Himmelstrøg.

Det gælder derfor om at uddybe og udvide Reformbevægelsens trange Løb, lægge nye Vidder under Kultur og saa en Sæd, der kan give gode Frugter.

Det banebrydende Arbejde for Sociallovgivningen maa udføres af Handels- og Kontormedhjælperne selv. Enbver Hindring kan flyttes, naar der løftes i Flok og naar der er tilstrækkelig mange om Arbejdet. Den danske Handels- og Kontormedhjælperstand kan fjærne alle de Hindringer, der vanskeliggør en Forbedring af Standens Vilkaar, naar de benytter det eneste til Raadighed værende Middel: *Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger.*

Benyt det!

Lærlingene og Organisationen.

Det er ikke alene vor Organisations Opgave, at sikre Volontører og Butikslærlinge en saa god faglig Uddannelse som mulig ved en Reform af Lærlingevæsenet i Retning af en skarp Kontrol med, at Principalerne overholder Lærlingelovens Forskrifter med Hensyn til de unge Menneskers Uddannelse og Maximalarbejdstid og ved visse Forbedringer i den nuværende Lovgivning paa dette Omraade, men det maa ogsaa være Organisationen — eller retter dens Medlemmer — magtpaaliggende at udvikle Standsfølelsen hos de vordende Medhjælpere, saaledes at disse efter endt Læretid kan blive gode Kolleger og Medkæmpere for Standens Krav.

En Hjørring-Kollega har angaaende dette Spørgsmaal tilsendt os følgende:

Naar jeg tillader mig at tage til Orde i „Dansk Handels- og Kontormedhjælpertidende“, saa er det nærmest en Henvendelse til Bestyrelserne for de forskellige Afdelinger i vor Organisation. Denne gaar ud paa at bringe til Overvejelse, om vi skulle fortsætte med den nuværende Agitationsmaade, som vi hidtil have brugt; jeg mener nej, ikke med store Udgifter. Naar vi ikke, efter saa lang Tid som et helt Aar efter Centralorganisationens Dannelse ere naaede videre, end til at faa nogle Tusinde af danske Handels- og Kontormedhjælpere organiserede, saa er det simpelthen, fordi det overvejende Flertal er nogle sløve og ligegyldige Kolleger, som det ikke er Uma-

gen værd at koste alt for mange Midler paa, for saa vil det vare en hel Menneskealder, inden vi vil faa nogen Fart i Gennemførelsen af vort Program. Efter min Mening bør vi lade de ligegyldige og sløve Kolleger gaa i den gamle Slendrian, til de, ved deres slette Handlemaade tvinges til at slutte sig til Organisationen.

Jeg tillader mig i Stedet at henstille til Centralorganisationen, om det ikke vilde være paa sin Plads, i de forskellige Afdelinger at afholde maanedlige Lærlingemøder for at opdrage de Unge til god Forstaaelse af Organisationstanken. Saa ville de ved udstaaet Læretid have saa meget af sund Tænkemaade, at de straks indmelde sig i den stedlige Handels- og Kontormedhjælperforening, og ikke som mange af de Ældre gaa bag ved med Miner, der se ud til, at de mangler Forstaaelsen af, hvad en Organisation vil sige for vor Stand. — C. F Nielsen, Hjørring.

Hr. N. — og med ham sikkert adskillige Kolleger — ser altfor pessimistisk paa vor Organisations Evne til indenfor en rimelig Tid at kunne virke reformerende paa de forskellige faglige Omraader. Man kan ikke i Løbet af et Aar bortvejre alle de traditionelle Anskuelser, der raader indenfor vor Stand, og skabe en ny Kollegialitetsfølelse og Standsbevidsthed blandt Handels- og Kontormedhjælperne; thi dertil kræves der et udholdende og systematisk organisatorisk Forarbejde. Vor Opgave er det at udbrede socialøkonomisk Oplysning til alle dem, der endnu staa udenfor Rækkerne, men dertil kræves baade Tid og energisk Arbejde.

Kærnepunktet i Hr. N.s Indlæg — Organisationens opdragende og udviklende Indflydelse paa de unge Mennesker, der uddannes til Medhjælpere — har imidlertid Krav paa Opmærksomhed, og selv om vi af nærliggende Grunde ikke, som i andre Fag, for Tiden kunne tænke paa Oprettelsen af Lærlingeafdelinger, er Lærlingenes Uddannelse til dygtige Medhjælpere og maalbevidste Standsfæller af den største Vigtighed for Standens Fremtid.

Fra Udlandet

Italien. (Sluttet).

Arbejdstidens Forkortelse — Søndagsarbejdets Afskaffelse og Begrændsning af Arbejdet paa Hverdagene — er for Tiden det brændende Spørgsmaal i Italien ligesom her i Danmark. En Reform paa dette Omraade er da ogsaa i høj Grad nødvendig; thi Medhjælpernes Arbejdstid er i enkelte Brancher umenneskelig lang, saaledes oplystes det paa et af Kolonialmedhjælperne i Mailand for kort Tid siden afboldt Møde, at den alm. Arbejdstid i dette Fag var fra Kl. $5^1/_2$ Morgen til Kl. 22 (italiensk Tid) — Kl. 10 Aften.

Vore italienske Broderorganisationers Kamp mod Søndagsarbejdet syntes snart at skulle bære Frugt; der er holdt en Række Møder og udfoldet en kraftig Agitation angaaende dette Spørgsmaal, og i Norditalien i forrige Maaned samledes Repræsentanter for Kolleger i alle Brancher og for alle Foreninger til Konference i den evige Stad Rom, for at fremlægge en omfattende Agitation over hele Landet for Søndagsarbejdets Afskaffelse og Voldgiftlovens Udvidelse til at omfatte Medhjælperne. — Pressen understøtter Medhjælpernes Krav, og det romerske Handelskammer stiller sig ligeledes velvillig overfor dette. Handelskamrene i Genua og Bari har endvidere udtalt sig i Medhjælpernes Faveur, og sidstnævnte Institution har endogsaa gjort Skridt til en Fællesoptræden af samtlige italienske Handelskamre angaaende denne Reform, hvis Gennemførelse maa anses for nær forestaaende.

Antallet af organiserede Standsfæller paa Apenninerhalvøen kan sikkert anslaas til henimod en halv Snes Tusinde, og der spores nu Fremgang over Alt. Taktiken, der anvendes af de lokale Foreninger kan være mere eller mindre radikal, vi erindre i denne Forbindelse om de romerske Kolonialmedhjælperes Konflikt i Sommer; enkelte Lokalforeninger ere indkorporerede ander de stedlige Arbejderorganisationers Repræsentation — Comera del Lavoro — men de principielle Standpunkter ere gennemgaaende ens for alle Foreningerne og Medhjælperne i oandet med de rød-hvid-grønne Farver marchere fremad mod samme Maal.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

De københavnske Afdelinger have fælles Lokaler i Studentersamfundets nye Bygning, 3. Sal (Opgang fra Studiestræde). Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes til Medlemmernes Disposition. Mødeaften: Torsdag Kl. 9.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formandens Adresse: Chr. Christensen, Henrik Ibsensvej 14, 3. V. Kasserer: Carl Christensen, Farvergade 24, I., K.

Torsdag den 23. Januar, Kl. 9, har Formanden for de samvirkende Fagforbund, Hr. Folketingsmand J. Jensen, lovet at tale om

Politik og Fagforeningsbevægelse.

Da mange af Kollegerne vistnok ere temmelig uklare overfor dette Spørgsmaal, og da det naturligvis maa have stor Interesse at høre, hvad en Mand som Hr. J. J. har at sige os i denne Sag, forventes det, at man giver talrigt Møde.

Det er en Selvfølge, at Kolleger fra de andre Afdelinger ere os velkomne. *Bestyrelsen.*

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nikolaigade 7, 4. K. Kasserer: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. N.

Kolonialmedhjælpernes Organisation. Formand: K. Hintz, Øhlenschlægersgade 50, 1. V. Kasserer: H. Kr. Hansen, Olufsvej 6, 4. Ø.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: V. Henningsen, Nansensgade 25 B, 2. K. Kasserer: Fr. Gundel, Dannebrogsgade 15, 3., V.

Jylland.

Aalborg. Foreningens Lokaler er paa Hotel „National", 1ste Sal (Opgang fra Porten). Mødeaften hver Onsdag Kl. 9. De illustrerede Blade og Dagbladene forefindes.

Onsdag den 22. ds., Kl. 9 Aften, afholdes Forenings- og Diskussionsmøde i Hotel „National", med Diskussionsæmne: Genoptagelse af den indenbys Agitation. Mød Alle! Agitér for Tilslutning!

Ultimo Januar afholder Foredragsforeningen en Række Foredrag. Taler: den bekendte Aage Meyer Benedictsen. Mød talrigt til disse Møder. Nærmere Bekendtgørelse gennem de lokale Blade.

Afdelingen yder sine Medlemmer gratis Retshjælp i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent, Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Formand: Th. Hansen, Christiansgade 18. Kasserer Chr. Ingvoldsen, Niels Ebbesensgade 4. Repræsentant i Nørre-Sundby: J. Jensen, Andelsslagteriet. *Bestyrelsen.*

Aarhus. Afdelings-Formand: Vald. Pedersen, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: J. Munch, Guldsmedgade 33.

Handels- og Kontormedhjælpernes Idrætsklub „Go on" afholder Salonskydning hver Onsdag Aften Kl. 9 i Hotel „Cimbria"s store Sal. *Bestyrelsen.*

Viborg. Bestyrelsen for den herværende Afdeling har konstitueret sig som følger:

Kontorist Christensen, Formand og Sekretær, J. Marthinsen, Næstformand, Chr. Storm Sørensen, Kasserer, C. J. Durup. Assistent Sahl.

Et Udvalg paa 5 Medlemmer er nedsat for sammen med Bestyrelsen at lede Agitationen.

Øerne.

Odense. Diskussionsmøder afholdes i Fyens Forsamlingshus hver Onsdag Aften Kl. 9.

Formand: C. Lund, Adelerhus; konst. Kasserer: Joh. Petersen, Overgade 7. *Bestyrelsen.*

Den sorte Tavle.

Følgende Medlemmer af „Manufakturmedhjælpernes Organisation", København, ere slettede paa Grund af Restancer:

C. Andersen, Istedgade 2 C, II.
L. Hansen, Wodroffvej 58 B, IV.
N. Nielsen, Colbjørnsensgade 34, I.
W. Nielsen, Blaagaardsgade 30 A, St.
L. Krimel, Thorupsgade 8, III.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK

HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE

ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
Forchhammersvej 26, St.
København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 3. **1. Februar 1902.** **2. Aarg.**

Til Centralorganisationens Medlemmer!

Den 1ste Januar d. A. paabegyndte »Dansk Handels- og Kontormedhjælpertidende« sin 2den Aargang.

I det forløbne Aar have vi søgt at tilfredsstille de Krav, der med Berettigelse kan stilles til et Blad af Karakter og Størrelse som nærværende. Stofmængden er betydelig forøget uden at dette har nødvendiggjort en Udvidelse af Formatet. Trods den stærkt begrænsede Plads er det nogenlunde lykkedes at behandle Spørgsmaal af mere teoretisk og saglig Natur, Artikler vedrørende vor Organisations agitatoriske og administrative Virksomhed, faglige Spørgsmaal i Almindelighed, Sociallovgivningen i Ind- og Udlandet og Beretninger om Organisationsbevægelsen blandt vore udenlandske Standsfæller, uden at det har nødvendiggjort nogen væsenlig Begrænsning af de Beretninger og Meddelelser, som Afdelingerne indsende til Offentliggørelse i den dertil reserverede Rubrik, skønt denne nu gennemsnitlig næppe optager Bladets Bagside.

Vi føle os overbeviste om, at de organiserede Handels- og Kontormedhjælpere Landet over fuldt ud erkende den store Betydning, som vort Blad har for vor Bevægelses Fremgang, som et agitatorisk, oplysende og samlende Led i Centralorganisationens reformatoriske Virksomhed. »D. H.- & K. M. T.« skal ikke blot være Budbringer fra Hovedledelsen til Afdelingerne, fra Afdelingerne til Medlemmerne og mellem disse indbyrdes, men Bladet bør være det Rustkammer, fra hvilket den Stab af aktive Standsfæller, der overalt i vore Afdelinger virke agitatorisk for vor Sag, henter de teoretiske Vaaben til Kampen for vort Programs Gennemførelse og Varetagelsen af Medhjælperstandens Interesser.

Det skal fremtidig være vor Opgave i saa stor Udstrækning som Forholdene tillade det at søge disse Bladets Hovedopgaver løst tilfredsstillende.

Paa et Punkt har der imidlertid vist sig en iøjnefaldende Mangel ved Bladets Indhold — en Mangel, som vi længe have ønsket at afhjælpe: Kritikken af de uheldige, ofte skandaløse Forhold, som mange af vore Kolleger ere underkastede.

Det er en uafviselig Opgave for »D. H.- & K. M. T.« — det eneste Organ for de danske Medhjælperes Interesser — at fremdrage og paatale de højst uheldige Forhold, som mange af vore Standsfæller ere prisgivne, for gennem disse Publikationer at illustrere Medhjælperstandens virkelige sociale Stilling; thi kun gennem en realistisk og usminket Fremstilling af de faktiske Forhold overbevise vi de uorganiserede Medhjælpere om Organisationens Nødvendighed, tvinger vi Lovgivningsmagten til at tage Hensyn til vore Reformkrav og henlede vi Offentlighedens Opmærksomhed paa vor Sags Retfærdighed.

Løsningen af denne Opgave afhænger af Samarbejdet mellem Medlemmerne og Redaktionen.

I Tilslutning til ovenstaaende opfordre vi derfor Medlemmerne til i Fremtiden at sende os Oplysninger angaaende særlig lave Lønninger, uforholdsmæssig lang Arbejdstid, slette Kost- og Logiforhold, uforholdsmæssig Anvendelse af Lærlinge og Volontører, slet Behandling osv., med Angivelse af vedkommende Firmaers eller Principalers Navne. Saadanne Meddelelser — der maa være kortfattede — offentliggøres i en særlig Rubrik.

Vi indskærpe paa det bestemteste Medlemmerne, at Oplysningerne stedse maa være velovervejede, i nøjeste Overensstemmelse med Sandheden og altid forsynet med Meddelerens Navn og Adresse. Det er en Selvfølge, at sidstnævnte ikke offentliggøres ligesom den yderste Diskretion naturligvis iagttages i ethvert Tilfælde.

Arbejdsforholdene indenfor Handels- og Kontorfaget ere i mange Henseender uholdbare. Derfor vil et Samarbejde mellem Medlemmerne og Redaktionen i den antydede Retning give os nye agitatoriske Momenter i Hænde, give vor Kritik af de nuværende Misforhold større Vægt og virke som et »Mene mene tekel upharsin« overfor disse.

Parolen maa derfor være: Fuldstændiggørelse og størst mulig Udbredelse af vor Fagpresse som Medhjælperstandens naturlige Talerør og Forkæmper, saaledesat »D. H.- & K. M. T.« kan blive et betydningsfuldt, indflydelsesrigt og værdigt Organ for vor maalbevidste fremadstræbende Landsorganisation.

København, Januar 1902.

Redaktionen.

Vor Arbejdstid.

II.

Handelsmedhjælperne ere den mest plagede Arbejderkategori. De have 360 Arbejdsdage om Aaret.

(Geheime-Kommerceraad Heimendahl ved de rhinske Handelskamres Repræsentantskabsmøde)

I det foregaaende Afsnit have vi paapeget den Tendens, der gør sig gældende med Hensyn til Arbejdstidens Forkortelse indenfor de godt organiserede Fag. Undersøger man imidlertid Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdstid og sammenligner denne med den for andre Fag gældende Arbejdsdags Længde er Forskellen saa stor, at alene dette er i Stand til at give et talende Billede af Medhjælpernes Stilling som Korporation i Modsætning til andre Fag.

Handels- og Kontormedhjælperne have hidtil staaet tildels værgeløse overfor eventuelle Overgreb fra Principalernes Side; vor Arbejdstid dikteredes og vor Løn fastsattes efter hines Forgodtbefindende uden noget for de enkelte Brancher bestemt Maximum resp. Minimum. Medhjælpernes »frie Ret« til at tage Engagement, hvor det konvenerede dem og undgaa Pladser med daarlige Arbejdsforhold, blev uden praktisk Værd for det store Gros af Medhjælpere; thi disse ere nemlig langt ugunstigere stillede end den kapitalstærke Forretningsmand, idet de i Reglen ikke har Raad til at bære Omkostningerne ved »Lagringen« af den Vare, som de besidde — Arbejdskraften. De maa sælge hurtigt og derfor ofte — billigt.

Handels- og Kontormedhjælperstanden er jo en Lønarbejderkategori, der er i høj Grad sammensat og bliver det endnu mere alt eftersom Stordriftens nivellerende Indflydelse gør sig gældende overfor de mindre, selvstændige Virksomheder. Begrebet Handelsstand som et aristokratisk afsluttet Hele af Principaler og Medhjælpere med fremtrædende Betingelser for sidstnævnte til efter en vis Tid at etablere sig, ofte ved Overtagelse af Principalens Forretning — med Datteren som Tilgift — er ikke længere Regel, men kun sparsomt forekommende Undtagelser. Lavstidens Levninger forsvinde i Handelsfaget som i Haandværket. Medhjælperne danne en Stand for sig, Principalerne ligeledes, og det Faktum, at der indenfor Medhjælperstanden findes mange, der socialt og intellektuelt hæve sig betydelig ove en stor Del af de mindre og med Hensyn til aandelig Udvikling

over adskillige af de større Forretningsdrivende, forbliver uden Indflydelse paa den nuværende Klassedeling mellem Principaler og Medhjælpere. I disse sociale Foreteelser ligger vor Stands Styrke, men tillige dens Svaghed, ikke mindst organisatorisk, — og dog findes der langt flere Fællesinteresser mellem Medhjælpernes mangeartede og i social Henseende forskelligt stillede Elementer end mellem Handelsfyrsterne og de mange smaa af disse afhængige »selvstændige« Forretningsdrivende.

Men tilbage til vort Emne.

Under de nuværende Forhold rekruteres Medhjælperne ikke alene fra Handelsstanden in corpore, men i samme Forhold som Almendannelsen stiger, den elementære Undervisning forbedres og Kampen for Tilværelsen skærpes, stille Smaaborgernes og Haandværkernes Sønner og Døtre et stort Kontingent til Medhjælperstanden. Standen forandrer Fysiognomi, dens Medlemmers overvejende Flertal savner financielle Forudsætninger til at kunne grundlægge sikre selvstændige Virksomheder, og dette i Forbindelse med den Kapitalkoncentration, der foregaar i vor Tid, gør Medhjælpernes store Flertal til Handels- og Kontorfagets permanente Lønarbejdere.

Staar Medhjælperne nu uden Engagement og uden Støtte fra anden Side er de i Reglen daarligere stillet end Haandværkssvenden — thi de have ingen Understøttelseskasser at ty til, ingen Forsikring mod Arbejdsløshed, der kan hjælpe dem ud over de værste Vanskeligheder. Arbejde skal Medhjælperen imidlertid have for at kunne skaffe Udkommet til sig selv eller flere, saafremt han har Familie at forsørge. Den permanente merkantile Reservearmé — Overskudet af Arbejdskraft — og den feminine Fare, der under de nuværende Forhold truer de mandlige Medhjælpere gennem den bestandig voksende Kvindeinvasion, bringer ofte den ledige Medhjælper til at søge Beskæftigelse udenfor sit Fag eller i dette under meget ugunstige Arbejdsforhold.

Under saadanne Misforhold, hvori ingen Organisation har grebet regulerende ind, fordi Medhjælperne have været og deres overvejende Flertal endnu ere blottede for virkelig Standsfølelse, idet de endnu ikke have lært at marschere i Række og Geled — ere Folk uden Fodslag, — under saadanne Forhold ere Handels- og Kontormedhjælperne distancerede som Stand af andre Samfundslag. Lønnen er ikke stegen i samme Forhold som i de organiserede Fag og navnlig karakteriseres denne Misère ved den lange Arbejdstid, som Medhjælperne i Almindelighed ere underkastede.

Vi mangle desværre et tilstrækkeligt statistisk Materiale til en nøjagtig Bedømmelse af Arbejdstiden i de forskellige Brancher og der vil sikkert hengaa lang Tid, inden vi gennem vor Organisation er i Stand til at indsamle en tilstrækkelig omfattende og paalidelig Statistisk til Belysning af dette Spørgsmaal, saaledes at man kan opstille en lignende summarisk Oversigt over Arbejdstiden som den i første Afsnit anførte. Forudsætningen herfor er imidlertid en stærk Organisation, der omfatter det absolut overvejende Flertal af Standens Medlemmer (jvf. Artiklen »Fagstatistikens Betydning i Nr. 17, 1901). Den af Centralorganisationen i Anledning af Pladsledighedsforsikringen iværksatte Statistikindsamling, der jo endnu ikke er afsluttet, vil uden Tvivl give et værdifuldt Bidrag til en Karakteristik af Standens sociale Stilling, men det store Flertal af vore Standsfæller, særlig de københavnske Medhjælpere, har atter her vist en sørgelig Mangel paa Forstaaelse af denne overordenlig vigtige Sag, saaledes at det indkomne Materiale ikke kan give nøjagtige Oplysninger i den ovenfor antydede Udstrækning.

Medhjælpernes Arbejdstid er som bekendt stærkt afvigende i de forskellige Brancher og indenfor de enkelte Fag, f. Eks. er Kontormedhjælpernes Arbejdstid gennemgaaende kortere end Butiksmedhjælperne, men indenfor disse Standens Hovedafdelinger er der atter store Fluktuationer at opvise.

Man er tilbøjelig til at opfatte Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejde som mindre svækkende og nedbrydende end almindeligt fysisk Arbejde. Vi skulle senere paavise, at denne Opfattelse i Almindelighed er urigtig. Kontormedhjælpernes Arbejde virker gennem en lang Arbejdsdag opslidende, enerverende og derfor svækkende, fysisk og aandeligt. — Netop i Kontorfaget vil det i Længden vise sig, at Arbejdets Intensitet aftager med en stærkt forøget Arbejdstid. Butiksmedhjælpernes Arbejde er vel som Regel mindre tankeanspændende og vedholdende, men deres Arbejdstid er gennemgaaende længere og de maa bestandig være rede til at besørge Expeditioner, for Datailmedhjælpernes Vedkommende endogsaa i Spisetiderne, og for disse Medhjælpere gælder derfor Shakespeares Ord: »At være rustet det er Alt!»

Vi skulle nu kort anføre nogle Data vedrørende Arbejdstiden i de forskellige Brancher.

I København kan den ordinære Arbejdstid for Kontormedhjælperne i Handelsforretninger anslaas til gennemsnitlig 9 Timer (for Medhjælpere i Banker og paa juridiske o. l. Kontorer er Gennemsnits-Arbejdstiden 6—7 Timer), men hertil kommer det — i Reglen ubetalte — Overarbejde, der spiller en stor Rolle paa de fleste Kontorer. Overarbejdet forekommer ikke alene under »Sæsonarbejdet«, Opgørelser etc. men anvendes paa mange Kontorer gennem største Delen af Aaret, hvorved Medhjælpernes Arbejdstid saadanne Steder stiger til 10—12 Timer eller endnu mere.

Paa de mindre Handelskontorer er Arbejdstiden gennemgaaende længere end paa større Kontorer, hvor en Arbejdstid paa 8 Timer ikke hører til Sjældenhederne, men Fordelene ved denne korte Arbejdstid udlignes imidlertid ved det ofte forekommende Overarbejde, t. Eks. arbejder en Del af Personalet i et stort københavnsk Forsikringsselskab yderst hyppigt til Kl. 11—12 Aften. I et stort Aktieselskab, der beskæftiger ca. 40 Kontormedhjælpere, har en Del af disse i flere Maaneder maattet arbejde til Kl. 1—2 Nat, det lykkedes i sidstnævnte Tilfælde Medhjælperne ved enig og energisk Optræden at faa dette Overarbejde betalt.

Butiksmedhjælpernes Arbejdstid er i Reglen betydelig længere end Kontormedhjælpernes, navnlig i Provinserne, hvor Kost- og Logisystemet er almindelig for det store Flertal af Butikernes Medhjælpere.

I København er Arbejdstiden for Manufakturmedhjælperne i de store Forretninger fra Kl. 9—8 med 2 Timers Spisetid (i to Sommermaaneder ofte en Time mindre fra Kl. 9—7). De mindre Forretninger ere aabne fra Kl. 8—9, medens samtlige Forretninger i denne Branche ere aabne til ca. 10 i December. Over- og Søndagsarbejde er stærkt fremherskende særlig i Engros-Forretningerne, hvor Medhjælperne ofte maa arbejde indtil Kl. 2 om Søndagen for at ekspedere Købmændene i Provinserne.

I enkelte Stormagasiner, f Eks. »Magasin du Nord«, er Arbejdstiden til Kl. 6, men da Middagspavsen bortfalder, bliver den effective Arbejdstid uforandret. (Fortsættes).

Kost- og Logisystemet i København.

„Detailhandlerbladet" og Medhjælperne.

Det er i disse Dage 4 Aar siden, at en Forsamling af københavnske Kolonialmedhjælpere første Gang drøftede Spørgsmaalet om Kost- og Logisystemets Afskaffelse, idet der af den da nylig oprettede Forening, „De danske Handelsmedhjælperes Forbund", var indvarslet til et offentligt Møde d. 10. Februar 1898, hvor følgende Opfordring til Principalforeningerne i Faget vedtoges:

„En Forsamling af Handelsmedhjælpere vedtager, da det delvis bestaaende Kost- og Logisystem ikke mere maa betragtes at være tidssvarende, at opfordre den ærede Bestyrelse til at virke for dettes Afskaffelse i en nær Fremtid".

Principalforeningerne svarede imidlertid, at de ikke ansaa „Tiden for moden" til en saadan Reforms Gennemførelse og de københavnske Kolonialmedhjælperes Organisation have først nu rejst Kravet paany. I de forløbne Aar er Organisationsbevægelsen gaaet stærkt fremad, de københavnske Afdelinger have faaet godt Fodfæste og navnlig har Kolonialmedhjælpernes Organisation arbejdet sig frem til en sikker Position. Der er altsaa god Grund til atter at optage dette vigtige Spørgsmaal.

Kost- og Logisystemet begrænses i København til Medhjælperne i Kolonialfaget, og denne forældede Ordning bevirker, at disse Kolleger gennemgaaende ere langt ugunstigere stillede end Medhjælperne i de øvrige Brancher. Det er derfor forstaaeligt, at de københavnske Kolonialmedhjælpere have aabnet en Agitation mod dette System, saa meget mere som de elendige og skandaløse Logiforhold*), som mange Principaler byde

*) Denne Side af Sagen skulle vi nærmere behandle i en følgende Artikel.

deres Medhjælpere, ikke er undergaaet en Forandring til det bedre i den forløbne Aarrække. Som vi tidligere have meddelt vedtog et af Kolonialmedhjælpere talrigt besøgt Møde den 5te December f. A. enstemmig en Resolution, der under Henvisning til Kost- og Logisystemets skadelige Følger opfordrer

„de bestaaende Principalforeninger — hvis Medlemmer maatte beskæftige Kolonialmedhjælpere — til at virke for dettes Afskaffelse i den nærmeste Fremtid, ligesom Forsamlingen vedtager i Fremtiden ved Engagement, at ville modsætte sig denne Form for Betaling".

I Diskussionen angaaende Resolutionen udtalte Detailhandler-Societetets Formand, Hr. M. T. Schmidt, sig mod denne, idet han hævdede, at Konkurrencen fra de udenfor Societetet staaende Detaillister skadede de øvrige Principaler saaledes, at de ikke havde Raad til den Merudgift, som den nævnte Medhjælperreform vil medføre. Iøvrigt mente Hr. S., at naar blot Medhjælperne havde en god Seng, var det af underordnet Betydning, hvorledes Lokaleforholdene ellers vare beskafne (vi skulle senere fremdrage Ekspl. paa disse Lokaleforhold) og Societetets Formand sluttede med en Advarsel til Medhjælperne om ikke at stille for store Krav, da Principalerne altid havde den kvindelige Arbejdskraft i Reserve. Vi skulle ikke opholde os over denne saa ofte gentagne Principal-Trudsel, der iøvrigt i denne Forbindelse maa opfattes som et Slagord, fordi Kvindearbejdet af praktiske Grunde ikke kan indføres „mir nichts, dir nichts" i Kolonialfaget i samme Udstrækning som i de andre Brancher, men derimod skulle vi dvæle ved nogle Udtalelser, som Societetets Organ, „Detailhandlerbladet", fremkommer med i en Artikel angaaende Kost- og Logispørgsmaalet.

„Detailhandlerbladet" betragter Medhjælpernes Stilling fra et Synspunkt grundforskelligt fra det vi som Organisation bør og fornuftmæssig maa anlægge. „Detailhandlerbladet" opfatter Medhjælperne som vordende Principaler og Medhjælperstillingen kun som Overgangsstadiet. Vi derimod betragte Medhjælperne som Kolonialfagets Lønarbejdere — og kun som dette. Den første Opfattelse giver Principalerne moralsk Styrke til at behandle de betydeligste Medhjælperkrav med en passende Nonchalance, medens vi ved at fæstne den anden Opfattelse i Medhjælpernes Bevidsthed vækker deres Standsfølelse, saaledes at de med Alvor og Styrke lære at træde i Skranken for saadanne gennemgribende Reformer, der kunne virke befordrende paa Medhjælpernes sociale og aandelige Udvikling.

De usikre Forhold, der fremkaldes af den Konkurrence, som Kapitalkoncentrationen i Byerne og Forbrugsforeningerne paa Landet udøver, karakteriseres af Fallitternes Tiltagen og af „Detailhandlerbladet", hvis Spalter genlyder af Raabet om de daarlige Tider. Medhjælperne maa derfor føle sig som Medhjælpere og ikke som Principalaspiranter; thi de nuværende usikre Tilstande vil i Almindelighed dels forlænge Medhjælperstillingen, medens de store kapitalstærke Forretninger, der trods Detaillisternes forstaaelige Modstand vil vokse frem i dette som i andre Handelsfag, vil skabe en Medhjælperstab, hvis „standard of life", ved Organisationens Indgriben vil blive højere end de nuværende Medhjælperes og Smaadetaillisters.

„Detailhandlerbladet" paastaar i sin Artikel, at Medhjælperne maa yde før de kan nyde og at de har en stor Opgave med at sætte den Forretning, hvoraf Principal og Medhjælper skal leve, i Stand til at yde. Vi spørger derfor Bladet: Hvorlænge skal Medhjælperne vedblive at yde inden de kan begynde at nyde (d. v. s. opnaa menneskeværdige Livsvilkaar)? Vi maa som Organ for Medhjælpernes Interesser protestere mod dette Principalorgans Udtalelser; thi Medhjælperne yder efter vor — og sikkert ethvert humanttænkende Menneskes — Opfattelse selvfølgelig alt for meget i de 90 ugentlige Arbejdstimer for den usle Løn, de elendige Logiforhold og den tyendelignede Afhængighed, som Flertallet af de københavnske Kolonialmedhjælpere ere underkastede.

Naar „Detailhandlerbladet" hævder, at kun den mindre Del af Detailhandlerne have Medhjælpere, da gælder denne Paastands Rigtighed næppe for Kolonialfaget, hvorom Talen er her, idet der i 650 Forretninger findes ca. 750 Medhjælpere og Lærlinge og kun et Faatal af Principalerne beskæftiger mere end 2 Medhjælpere, det overvejende Flertal kun én Medhjælper resp. Lærling.

De saakaldte „selvstændige Kolonialhandlere" — „Tilgiftsmændene" — kunne næppe udøve en saadan Konkurrence overfor Societetets Medlemmer, at disse af den Grund bleve ude af Stand til at betale Medhjælperne en ordentlig Løn i kontante Penge; thi man tør vel gaa ud fra, at den saa stærkt omstridte Tilgifts-Afskaffelse giver Societetets Medlemmer en ret betydelig Merindtægt. Principalerne vilde visselig indlægge sig megen Fortjeneste, om de anvendte denne Merindtægt til Forbedring af deres Medhjælperes Stilling. Vort Svar paa „Detailhandlerbladet"s afvisende Holdning overfor Medhjælpernes Krav kan selvfølgelig kun være, at de Forretninger, der kun kunne opretholdes ved en vidtdreven Udbytning af Medhjælpernes Arbejdskraft, arbejde paa et usundt Forretningsprincip og at saadanne Forhold selvfølgelig bør bekæmpes af Centralorganisationen. „Detailhandlerbladet" resumerer sin Opfattelse af Grundlaget for Samarbejde mellem Principalernes og Medhjælpernes Organisation derhen at,

„ingen Detailhandler benytter uorganiserede Medhjælpere. Ingen Medhjælper tager Plads hos Detailhandlernes Ukollegiale",

og denne Løsning af Spørgsmaalet maa selvfølgelig principielt anses for et for begge Parter idealt Forhandlingsgrundlag, men vilde gennemført nu medføre en Udvidelse af Kost- og Logisystemet for de organiserede Medhjælpere, idet netop en betydelig Del af de udenfor Societetet staaende større Principaler have afskaffet Systemet og iøvrigt betale den af Medhjælpernes Organisation fordrede Minimumsgage.

Det synes imidlertid, at „Detailhandlerbladet" og Societetets Formand ikke finder Tilslutning overalt i Societetets Lokalafdelinger, idet vi fra Bestyrelsen for Kolonialmedhjælpernes Organisation have erfaret, at de to Handelsforeninger, hvorfra der foreligger Svar, dels erklære sig for Afskaffelsen dels ere villige til Forhandling desangaaende. Vi haabe imidlertid, at „Detailhandlerbladet", der er Organ for den moderniserede Organisationsbevægelse blandt Principalerne i Kolonialfaget, vil forandre Taktik og uden Omsvøb indtage samme Standpunkt som Medhjælperne, saaledes at den antikverede Levning fra en svunden Tid hurtigst muligt kan bortskaffes.

Den økonomiske Udvikling i det 19. Aarhundrede.

Det svundne Aarhundrede kan med Rette betegnes som det eller et af de mest økonomisk og socialt revolutionerende Tidsafsnit, Historien kender. Man faar et Billede af Handelens og Omsætningens kolossale Vækst gennem Aarhundredet ved efterfølgende kommercielle Ciffre, der stammer fra en af Chefen for De forenede Staters statistiske Centralbureau udarbejdet Oversigt over det universale Fremskridt:

	1800	1850	1900
		Millioner	
Folkemængde	640	1075	1500
		Millioner Dollars	
Handel	1479	4049	19,915
		Millioner Tons	
Skibsfart, effektiv Ladeevne	4	13	63
Sejl	6	$11^1/_2$	11
Damp	„	$^7/_8$	13
		Kilometer	
Jernbaner	„	38,000	700,000
Telegraf	„	8,000	1,500.000
Kabel	„	40	270,000
		Millioner Hektare (ca 1,8 Tdr.)	
Opdyrket Land	144	„	344
		Millioner Kilogram	
Bomuld	260	717	30.000
		Millioner Tønder	
Kul	$11^2/_3$	$81^1/_2$	610
Jærn	$^1/_2$	$4^2/_5$	$37^1/_5$
		Millioner Kr.	
Guld	475	1361	7,283

Medens Verdenshandelen er steget med ca. 1000 pCt. i det 19de Aarhundrede, er Selvstændighedsbetingelserne for Handels- og Kontormedhjælperstandens Medlemmer i bestandig Aftagende, Arbejdstid og Løn ere ikke influerede af de Forbedringer, som andre Samfundslag have tilkæmpet sig og Begrebet Standsbevidsthed fattes eller misforstaas af Flertallet af Standens Medlemmer. Og dog har vor Stand Andel i det merkantile Fremskridt. Hvorlænge skal det vare, før vi som en enig, samlet Stand lære at kræve vor Andel deraf?

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

De københavnske Afdelinger have fælles Lokaler i Studentersamfundets nye Bygning, 3. Sal (Opgang fra Studiestræde). Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes til Medlemmernes Disposition. Mødeaften: Torsdag Kl. 9.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formandens Adresse: Chr. Christensen, Henrik Ibsensvej 14, 3. V. Kasserer: Carl Christensen, Farvergade 24, I., K.

Den ordnære halvaarlige Generalforsamling afholdes i Studentersamfundet Torsdag d. 27. Februar Kl. 9. Forslag til Generalforsamlingen maa tilsendes Formanden inden d. 22. Februar. Dagsordenen fremkommer i næste Numer.

Bestyrelsen.

Den 23. Januar holdt Formanden for de samvirkende Fagforbund i Danmark, Hr. Folketingsmand J. Jensen, Foredrag om „Politik og Fagforeningsbevægelse". Beklagelsesvis havde kun ca. 50 Medlemmer givet Møde; thi alle vore Medlemmer burde have overværet det grundige, instruktive og helt igennem objektivt tilrettelagte Foredrag, der hilstes med stærkt Bifald.

I Diskussionen, der væsentlig drejede sig om Sociallovgivningen for Handels- og Kontormedhjælpere, deltog bl. a. Forretningsføreren og Redaktøren, hvis Udtalelser hilstes med Bifald. I en Slutningsreplik omtalte Hr. J. Helligdagslovens Revision, og udtalte sin Anerkendelse af den Virksomhed, der udfoldes af Centralorganisationen for at organisere Medhjælperne.

Formanden, Hr. Chr. Christensen, sluttede Diskussionen med en Tak til Foredragsholderen. Forsamlingen sluttede sig hertil ved at rejse sig.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: V. Henningsen, Nansensgade 25 B, 2. K. Kasserer: Fr. Gundel, Dannebrogsgade 15, 3., V.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nikolaigade 7, 4. K. Kasserer: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. N.

Kolonialmedhjælpernes Organisation. Formand: K. Hintz, Øhlenschlægersgade 50, 1. V. Kasserer: H. Kr. Hansen, Olufsvej 6, 4. Ø.

Torsdag d. 13. Februar Kl. 9, ordinær Generalforsamling med følgende

Dagsorden:

1) Forhandlingsprotokollen. 2) Beretning om Organisationens Virksomhed. 3) Regnskabet. 4) Bestyrelsesvalg. 5) Forslag til Kongressen. 6) Valg af Delegerede. 7) Eventuelt.

Forslag, der ønskes behandlede, maa være Formanden ihænde senest 5 Dage forud.

Af Hensyn til den meget vigtige Dagsorden, anmodes ethvert Medlem om at komme til Stede Alle bør ofre denne Aften for sin Organisation. Mød præcis! Kun gyldige Medlemskort giver Adgang til Generalforsamlingen.

Inkassatoren har nye Kort med ved Februar Opkrævninningen. Betal Kontingentet og De modtager nyt Kort. Inkassatoren vil være til Stede ved Generalforsamlingen.

NB. Fra flere herværende Principalforeninger har Bestyrelsen modtaget Skrivelser, gaaende ud paa, at vor Resolution er taget til Følge, og at Principalforeningerne stiller sig velvillige overfor Spørgsmaalet Kost- og Logisystemets Afskaffelse.

Glem ikke ærede Fagfæller, at det er vedtaget enstemmigt paa vort Møde d. 5. Decbr., at modsætte sig det forældede System, der sætter os i Række med Tyendet.

Nogle Ukollegiale:

Knud Bussenius, Frederiksberggade 26 (Haureberg). Sabra og Jensen, Kultorvet (Firmaet Jensen & Bagger). Chr. Hellemann, Hausergade 13 (Kjerulf). Joh. Larsen og Frandsen, Ved Stranden 2. Rosenkrantz, Nielsen og Petersen, Østergade 27 (Gamél). Larsen, Vesterbrogade 71 (Trojel). Jørgensen, Østerbrogade 54 (Frantz). Westergaard, Grønnegade 5 (Merkur). H. Bjørn, Gothersgade. Hjørnet af Adelgade. P. Petersen, Købmagergd. 60 (Meyer & Henckel). Maihof, Købmagergade, Hj. af Kanikestræde. Jørgensen, Istedgade 60, Kj.

Disse Herrer have, trods gentagne Henvendelser, endnu ikke følt det som deres Pligt at indmelde sig i vor Organisation. Enkelte ere Medlemmer af den „kristelige" Kolonialmedhjælperforening.

Festen i Koncertpalæet den 5. Januar, forløb udmærket. Til Bazaren, der gav et godt Overskud, indkom der Gaver til en Værdi af ca. 150 Kr. Festudvalget modtog værdifulde Bidrag fra flere større Firmaer o. a.

Jylland.

Aalborg. Foreningens Lokaler er paa Hotel „National", 1ste Sal (Opgang fra Porten). Mødeaften hver Onsdag Kl. 9. De illustrerede Blade og Dagbladene forefindes.

Afdelingen yder sine Medlemmer gratis Retshjælp i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent, Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Formand: Th. Hansen, Christiansgade 18. Kasserer Chr. Ingvoldsen, Niels Ebbesensgade 4. Repræsentant i Nørre-Sundby: J. Jensen, Andelsslagteriet. *Bestyrelsen.*

Aarhus. Afdelings-Formand: Vald. Pedersen, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: J. Munch, Guldsmedgade 33.

Onsdag d. 5. Februar afholdes i „Hotel Royal"s Festsal Foredrag af Hr. Handelsskolebestyrer Hansen, „Om de vestindiske Øers Betydning for Danmarks Handel".

Talrig Tilslutning forventes. *Bestyrelsen.*

Esbjerg. Afdelingens Agitation for Gennemførelse af almindelig Butikslukning Kl. 7 har vakt Opmærksomhed i den udenlandske Fagpresse.

I det sidste Nr. af „Deutsche Handels-Wacht", som Redaktionen har modtaget, findes en udførlig Omtale af Enquete-Indsamlingen med Gengivelse af Spørgeskemaernes Ordlyd. Hvornaar paabegynde vore øvrige Afdelinger Arbejdet for 7-Lukningen?

Fra **Silkeborg** skrives til os: „Søndag d. 19. Januar afholdtes et offentligt Møde med Hr. Prokurist Hyllested, Esbjerg som Foredragsholder, medens Hr. Bogholder Vald. Petersen, Aarhus desværre var forhindret i at møde. Hr. H.s overordentlig saglige og interessante Foredrag overværedes af ca. 40 Tilhørere, hvoraf Størstedelen vare Medhjælpere og Resten Principaler. Formanden Hr. Bogholder Andersen opfordrede kraftigt til Indmeldelse og anbefalede Sammenslutning med den lokale Handels- & Kontoristforening, denne Forenings Formand, Hr. Bestyrer Nielsen, fraraadede Sammenslutning, fordi der da ikke gøres saa meget for Medhjælpernes Fornøjelse (Sic!) N. bemærkede, at han (!) iøvrigt ikke havde noget mod Medhjælpernes faglige Sammenslutning, men da Principalerne her i Byen for Størstedelen stillede sig skeptiske til Sagen, mente han, at Foreningen ingen Fremtid havde for sig (!!!).

Hr. Købmand Damgaard udtalte sig i Tilslutning til Foredragsholderen, han sympatiserede med Medhjælpernes Organisationsbestræbelser og lovede at støtte Afdelingen.

Hr. Hyllested imødegik udførligt N.s Udtalelser. Mødet sluttede under Leveraab for Afdelingen".

Kommentarer til Hr. N.s Udtalelser ere naturligvis overflødige. Hr. N. er aabenbart typisk for Kategorien: „Artige Medhjælpere". De ere ufarlige at omgaas, men keder i Længden fornuftige Mennesker.

Randers. Generalforsamling afholdes Torsdag d. 6. Februar Kl. $8^1/_2$ i Haandværkerforeningen.

Dagsorden:

1) Meddelelse fra Formanden, 2) Fremlæggelse af Regnskabet, 3) Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer, 1 Revisor og 2 Suppleanter, 4) Agitationsudvalget, 5) Eventuelt.

Skjern og Tarm. Afdelingens konstituerende Generalforsamling afholdtes i Tarm den 12. Januar. Kassereren for Esbjerg-Afdelingen ledede Forhandlingerne. Til Formand valgtes Hr. P. Pedersen Skjern, til Bestyrelsesmedlemmer d'Hr. Chr. Thorsøe, Tarm, og C. Thomsen, Aadum pr. Tarm. Foreningen inkorporeres under Centralorganisationen fra og med 1. Februar. Der herskede en god Stemning paa Generalforsamlingen og Kollegerne paa denne Egn synes i det Hele at have et aabent Øje for Organisationens Betydning.

Øerne.

Odense. Diskussionsmøder afholdes i Fyens Forsamlingshus hver Onsdag Aften Kl. 9.

Formand: C. Lund, Adelerhus; konst. Kasserer: Joh. Petersen, Overgade 7. *Bestyrelsen.*

Den sorte Tavle.

Aalborg. Slettet med Restance er:

Kommis R. Pagh Schou hos Hr. Anthon Risom, Nytorv 5.

Vi overlade til vore Medlemmer at bedømme denne „Kollega"s Adfærd efter Fortjeneste.

Engageringsbureauet.

En Kontorist, ca. 20 Aar, med gode Kundskaber i Tysk, Engelsk og Fransk, samt dygtig Stenograf (Gabelsberger) kan faa Plads straks ved Henvendelse til Bureauet, Forchhammersvej 26.

Afleveret fra Trykkeriet d. 1ste Februar.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.

Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 8, T.S. København V.

Nr. 4. 15. Februar 1902. 2. Aarg.

Vor Arbejdstid.

(II. Fortsat).

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Arbejdstid er forskellig i de enkelte Brancher under Faget. I de saakaldte grove Isenkramforretninger i den indre By arbejdes der fra Kl. 7—8, i Forstæderne fra Kl. 6—7 Morgen til 9 Aften (Lørdag til Kl. 10). Søndagsarbejde efter Kl. 9 forekommer sjældnere. I Køkkenudstyrsforretningerne i den indre By arbejdes der fra Kl. 8—8 (i April og Oktober til Kl. 9, i December til Kl. 10); i Forstæderne fra Kl. 8—9 (Søndag til Kl. 9), dog er Arbejdstiden i April, Oktober og December til Kl. 10—11 Aften, medens Søndagsarbejdet først slutter Kl. 11—12 Fm.

Medhjælperne i Galanteriforretningerne i den indre By arbejde fra Kl. 8—8, i December til Kl. 11—12, medens Søndagsarbejdet i denne Maaned er udstrakt over hele Dagen. I Forstæderne er den daglige Arbejdstid 1 Time længere. Spisetiderne ere i alle de nævnte Brancher ialt 2 Timer.

I Engros-Forretningerne er Arbejdstiden i Reglen fra Kl. 8—5 uden Middag, desuden maa Personalet i disse Forretninger arbejde adskillige Ekstratimer om Søndagen med Provinsekspeditioner.

Undersøge vi dernæst Forholdene indenfor den fjerde store Butiksmedhjælper-Kategori: Kolonialmedhjælperne, da virker Arbejdstidens Længde i dette Fag forbløffende paa den med Detailkommis'ernes Arbejdsforhold ukendte Betragter. Om Sommeren arbejdes der i Kolonialfaget i de store Forretninger særlig i den indre By fra Kl. 7 Morgen til Kl. 8 Aften (kun enkelte Forretninger lukke Kl. 7). De mindre Forretninger i Forstæderne (særlig i Arbejderkvarterne) ere aabne fra Kl. 6 Morgen til Kl. 8 Aften. Om Efteraaret forlænges Arbejdstiden ofte med 1 Time daglig. I Vintermaanederne begynder Medhjælpernes Arbejdsdag Kl. 7, og 7½—8 Morgen i Forstæderne resp. den indre By. Den anførte Arbejdstid er den minimale, idet Butikslukningen ikke er ensartet i alle Bydele*). Fredag og Lørdag forlænges Arbejdstiden med 2—2½ Time. Søndagsarbejdet omfatter alle Medhjælpere i Detail-Forretningerne og variere fra 4—6 Timer. Man erindrer, at den angivne Arbejdstid er effectiv, idet Spisetiderne paa Grund af det i Faget herskende Kost- og Logisystem ere illusoriske og under ingen Omstændigheder kan betragtes som Hviletid. Kun i enkelte store Forretninger i den indre By er Kost og Logi afskaffet og Middagspavsen andrager her 1 Time.

I de egentlige Engros-Forretninger er Arbejdstiden fra Kl. 7—8 Morgen til Kl. 8 Aften med 1 Time Middagspavse.

Det fremgaar af denne kortfattede Fremstilling af Arbejdstiden i de forskellige Brancher i København, at der selv indenfor de enkelte Fag findes ret betydelige Afvigelser, saaledes at det ikke alene er vanskeligt at fastslaa en gennemsnitlig Arbejdstid for Handels- og Kontormedhjælperne i Almindelighed, men at det tillige frembyder Vanskeligheder, naar man skal søge Gennemsnittet for det enkelte Fag. De i den efterfølgende tabellariske Oversigt over den ugentlige Arbejdstid for Medhjælperne i København anførte Tal maa derfor kun — og navnlig for Over- og Søndagsarbejdets Vedkommende — betragtes som det gennemsnitlige Antal ugentlige ordinære og ekstraordinære Arbejdstimer. Dette gælder naturligvis særlig for Kontorfaget, hvor Arbejdstiden er stærkest varierende.

*) Kolonialmedhjælperne paa Frederiksberg, Christianshavn og i den indre By maa i Reglen arbejde til Kl. 9 Aften (Fredag og Lørdag til Kl. 10½).

Ugentlig Arbejdstid.

	Ordinær Arbejdstid. Timer.	Over- og Søndagsarb. Timer.	Ialt. Timer.
Kontor.			
Handelskontorer.	54	6	60
Kolonial.			
Butiksmedhjælpere.	84	6	90*)
Lagerister.	66	4	70
Isenkram.			
Grove Isenkram.			
(Indre By).	66	4	70
(Forstæderne).	78	4	82
Køkkenudstyr, Galanteri.			
(Indre By).	60	5	65
(Forstæderne).	66	5	71
Engros-Forretninger.	54	6	60
Manufaktur.			
Detail-Forretninger.	54	6	60
Engros- »	66	4	70

I Provinserne er Arbejdstiden gennemgaaende længere end i København, idet Kost- og Logisystemet, der i Hovedstaden begrænses til Kolonialmedhjælperne, her findes i alle Brancher. Butiksmedhjælperne have i Almindelighed Kost og Logi hos Principalen og i adskillige Tilfælde gælder dette ogsaa for Kontormedhjælperne. Følgen heraf er, at Provins-Medhjælpernes Arbejdstid bliver 1—2 Timer længere end deres københavnske Standsfællers, da Spisetiden under disse Forhold ikke kan betragtes som Hviletid. Det vil føre for vidt at omtale Arbejdstidens Længde i de forskellige Provinser, men den ordinære Arbejdstid er for de større Byers Vedkommende omtrent som i København; i de mindre Byer og paa Landet er Arbejdstiden i Reglen længere, da Forretningerne aabnes tidligere. I den senere Tid er som bekendt 8-Lukningen gennemført helt eller delvis i mange Provinsbyer.

Ifølge foranstaaende Oversigt er den gennemsnitlige daglige Minimalarbejdstid 10 Timer. Dette gælder dog kun for Medhjælpernes Mindretal. Det overvejende Flertal har en betydelig længere Arbejdstid varierende mellem 70 og 90 Timer ugentlig, stigende under Saisonarbejde til over 100 Timer. En Sammenligning med den i Afsnit I anførte Oversigt viser, at vor Arbejdstid er betydelig længere end Arbejdstiden i Haandværk og Industri, men en lignende tabellarisk Opstilling over Arbejdstidens procentiale Udstrækning er desværre ikke mulig for Handels- og Kontormedhjælpernes Vedkommende, da vi ikke besidde det nødvendige statistiske Materiale. Vi maa altsaa se bort fra en Undersøgelse af, hvor mange pCt. af Medhjælperne der arbejde mere end den gennemsnitlige Minimalarbejdstid af 10 Timer, skønt de Tal, der vilde fremkomme ved en saadan Beregning, sikkert vilde forme sig som en knusende Kritik af den uhyrlige Arbejdstid, som særlig Detail-Medhjælperne ere underkastede.

*) I December er den ugentlige Arbejdstid i de større Detail-Forretninger ca. 115 Timer.

Man forstaar den oplysende, agitatoriske Betydning af en omfattende og nøjagtig Statistik paa dette Omraade ved at betragte Resultaterne af de af den tyske Rigskommission for Arbejderstatistik i 1893 foretagne statistiske Undersøgelser angaaende Arbejdstiden i Detailforretninger. Selv om de tyske Medhjælpere i 1893 maatte arbejde noget længere end deres danske Kolleger i 1902 kan denne af Regeringen foranstaltede Statistikindsamling tjene som Bevis paa, hvad en saadan indgaaende Undersøgelse er i Stand til at afsløre og utvivlsomt vilde en lignende Belysning af danske Forhold aabenbare Tilstande, der ikke i nogen høj Grad vilde adskille sig fra de daværende tyske. Vi anføre enkelte Data af denne interessante Statistik: I $14,_9$ pCt. af de adspurgte Forretninger var Butikstiden mindre end 12 Timer, i 22 pCt. mindre end 13 Timer, i 17 pCt. mindre end 14, i 18 pCt. mindre end 15, i 21 pCt. mindre end 16 og $6,_5$ pCt. af Forretningerne havde en Arbejdstid af mindre end 16 Timer. Derefter udviste 50 pCt. af Forretningerne en Arbejdstid paa 14 Timer eller derover. Det viste sig endvidere, at Lærlingenes Arbejdstid snarere var længere end kortere end Medhjælpernes, idet 50 pCt. arbejdede i over 14, $33,_9$ pCt. i over 15 og $7,_7$ pCt. endog i over 16 Timer. Udtrykt paa en anden Maade vil det sige, at ikke mindre end 81 pCt. af Detail-Medhjælperne, 85 pCt. af Lærlingene maatte arbejde længere end 12 Timer daglig, 45 pCt. af Medhjælperne og 50 pCt. af Lærlingene havde en Arbejdsdag længere end 14 Timer og mere end 25 pCt. maatte arbejde længere end 16 Timer!

Disse ved Rigskommissionens Virksomhed fremskaffede Fakta illustrerede Medhjælpernes umenneskelige Arbejdstid paa en saadan Maade, at Rigsdagen maatte optage Spørgsmaalet til Drøftelse og under Presset af de tyske Medhjælperorganisationers Agitation — ikke mindre end 2 Landsforbund opstod i denne Periode — gennemførtes et Tillæg til Næringsloven vedrørende den saakaldte betingede Butikslukning og kort efter — 1900 — udvidedes denne Bestemmelse til den almindelige lovmæssige 9-Lukning, der overlader Kommunerne yderligere Forkortelse i Forretningstiden. Herom senere.

I England — Arbejderbeskyttelses-Lovgivningens klassiske Land — er der endnu meget tilbage at ønske med Hensyn til Medhjælpernes Arbejdstid, skønt »The Early Closing Association« netop i Aar kan fejre sit Halvhundredaars-Jubilæum i Kampen for tidlig Butikslukning. Et af de sidste Numre af vort Broderorgan »The Shop-Assistant« indeholder Referatet af en Beretning angaaende Butiksmedhjælpernes Arbejdstid, som Repræsentanter for den engelske Medhjælper-Union have afgivet til den af Overhuset under Lord Avebury's Forsæde nedsatte Kommission for lovbestemt Butikslukning. Ifølge denne Beretning er Arbejdstiden i London gennemsnitlig 70—80 Timer om Ugen, men der er mange Medhjælpere, der maa arbejde 90 og ligesaa mange der ere beskæftigede 100 Arbejdstimer ugentlig. I Provinserne anslaas Arbejdstiden forskelligt efter de enkelte Landsdele, nemlig fra 65—100 Timer.

Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdstid er overalt uforholdsmæssig lang. De organiserede Arbejdere have allerede for 13 Aar siden gjort Kravet om en lovbestemt 8 Timers Maximalarbejdsdag internationalt og ere alt gennem deres Organisationers Virksomhed og Indflydelse paa Lovgivningsmagten naaet et godt Stykke frem mod Maalet; men endnu maa Titusinder af vore Standsfæller Verden over arbejde 16 Timer eller længere i Døgnet. Derfor samler den moderne faglige Organisationsbevægelse Medhjælperne i alle økonomisk fremskredne Lande til et internationalt Krav om Arbejdstidens Forkortelse. Thi kun gennem Organisation lykkes det paa en virkningsfuld Maade at tvinge Arbejdstiden nedad.

III.

Vi have i de foregaaende Afsnit paavist, at Mængden af ydet Arbejde aftager i samme Forhold som Arbejdstiden tiltager ud over en vis Norm. Allerede i dette Faktum spores den lange Arbejdstids skadelige Følger. Ogsaa i andre Retninger virker den lange Arbejdsdag degenererende paa Medhjælperne. Overstiger den daglige Arbejdstid den Grænse for uafbrudt Virksomhed, der umuliggør den naturlige og nødvendige Rekreation i aandelig og fysisk Henseende, virker den sundhedsfarlig for Individet.

Kontormedhjælpernes Arbejdstid er i Reglen uafbrudt aandsanspændende eller mekanisk og ensformig — i begge Tilfælde — svækkende. Det mere komplicerede Kontorarbejde kræver Akkuratesse og Agtpaagivenhed, det simplere Kontorarbejde (Afskrivning, Registrering o. lign.), der jo i Reglen overlades til Volontører, virker gennem en lang Arbejdsdag sløvende. Den i høj Grad nervesvækkende Maskinskrivning, der som bekendt almindeligvis udføres af kvindelige Medhjælpere, er aandelig nedbrydende og efterlader ved lang, uafbrudt Praktisering næsten altid sundhedsskadelige Følger. Butiksmedhjælpernes Arbejde er som Regel noget mere afvekslende og mindre uafbrudt, men gennem hele den lange Arbejdsdag maa Medhjælperen være parat til Ekspedition, bestandig forekommende og utrættelig i at tilfredsstille Kunderne og iøvrigt er det jo en gylden Regel for enhver Medhjælper stedse at arbejde med Punktlighed, Akkuratesse og Orden. I mange Forretninger og Kontorer arbejdes der under højst uheldige sanitære Forhold, kunstig Belysning maa anvendes i stor Udstrækning og vi ere som bekendt endnu ikke naaede til at faa indført lovbefalede Siddepladser for de kvindelige Butiksmedhjælpere.

Det er iøvrigt karakteristisk for den lange Arbejdstids sundhedsskadelige Virkninger, at netop de Brancher, hvor Arbejdstiden er længst, opviser den højeste Sygdomsprocent blandt Medhjælperne. I den berlinske Handels- og Kontormedhjælper-Sygekasse optoges der saaledes i 1893 en Statistik over Antallet af Sygdomstilfælde i de forskellige Fag med følgende Resultat: Medhjælperne i Banker og Kontorer opviste 103 Sygdomstilfælde pro Mille, Kolonialmedhjælperne, hvis Arbejdstid er betydelig længere havde 128 pro Mille og Medhjælperne i de store Detailforretninger (»Waarenhäuser«), hvor den effective Arbejdstid er særlig udstrakt, naaede op til 182 Tilfælde pro Mille. Kontormedhjælpernes stillesiddende, foroverbøjede Arbejde — navnlig under lang Arbejdstid og i uheldige Kontorlokaler — bevirker at dette Fags Udøvere ofte bortrives af Tuberkulose. I Berlin udgør Dødeligheden pr. 100 med Uarbejdsdygtighed forbunden Sygdomstilfælde $2,_{71}$; for de juridiske Kontormedhjælperes Vedkommende andrager Dødelighedsprocenten $6,_1$ pr. Ct. og 75 pCt. af samtlige Dødsfald i dette Fag skyldes Lungesvindsot.

Vort italienske Broderorgan »L'Unione« i Mailand anfører som Bevis for den lange Arbejdstids Sundhedsfarlighed en interessant Statistik over Dødelighedsprocenten blandt mandlige Medhjælpere. Ifølge denne Statistik døde der af 200 »salariati della penna«

i Alderen fra	16—25	Aar	42 =	$18,_{34}$ pCt.
—	26—35	»	32 =	$13,_{98}$ »
—	36—50	»	55 =	$24,_{02}$ »
—	51—60	»	47 =	$20,_{52}$ »
—	61—70	»	36 =	$15,_{72}$ »
—	70 og mere		17 =	$7,_{52}$ »

Det vil sige, at ikke Halvdelen af Medhjælperne naar 50-Aars Alderen.

Vi mangle Tal til Belysning af denne Side af de danske Medhjælperes sociale Stilling, men de tørre Ciffre, hentede fra Udlandet, som vi her have anført, indeholde i hele deres frygtelige Simpelhed en Fordømmelse af Forhold, som ogsaa kendes blandt Danmarks Handels og Kontormedhjælpere. Hvem understøtter Medhjælperne, naar de have mistet deres kostbareste Eje — Sundheden; naar deres Helbred er ødelagt af overlang Arbejdstid? Ingen! Ingen uden dem selv gennem faglig Sammenslutning!

(Fortsættes).

Til Forsvar og Angreb.

»Living in« i København.

De københavnske Kolonialmedhjælperes Agitation for Kost- og Logisystemets Afskaffelse har gjort dette Centralorganisationens programmatiske Krav aktuelt. Skønt dette Spørgsmaal af ret forstaaelige Grunde først er rejst i København, har det dog ikke blot lokal Betydning, men Arbejdet for denne vigtige Reforms Gennemførelse vil blive fulgt med Opmærksomhed af de Tusinder af Medhjælpere, der overalt i Landet er udsatte for dette overgemte Systems Misligheder.

Saafremt derfor „Kolonialmedhjælpernes Organisation" i København tager energisk fat paa en Regulering og successiv Afskaffelse af Kost- og Logisystemet, vil dette Arbejde ikke alene bære Frugt i Hovedstaden, men faa banebrydende Betydning for Provinserne.

„Detailhandlerbladet“ for 7. Februar indeholder en længere Artikel, som Svar paa vor Omtale af Bladets Stilling til Kolonialmedhjælpernes Krav. Bladet indrømmer Rigtigheden af vor Opfattelse af Medhjælperne som Kolonialfagets Lønarbejdere, men undlader systematisk at drage Konsekvenserne. Idet Bladet citerer vor Omtale af de usikre Forhold, fremkaldt af den haarde Konkurrence, skriver det, at

„man skulde synes, at hermed ogsaa var sagt, at før disse Forhold var forandrede til det bedre, før indtræder der næppe nogen væsentlig Bedring for alle dem, Principaler som Medhjælperne, der lider under disse Forhold“,

og angaaende vort Spørgsmaal vedrørende Rækkevidden af Medhjælpernes Ydeevner, skriver Bladet:

Bladets (D. H. K. M. T.) Spørgsmaal kan vi besvare derhen, at Medhjælperne skal sørge for at fuldstændiggøre deres Organisation, og dernæst sige til de ukollegiale Detailhandlere, dem, der lukrere ved at lægge sig paa tværs af Arbejdet for Forbedringer, at naar man stiller sig saaledes til sine Kolleger, lægger man ogsaa Hindringer i Vejen for en Forbedring af Medhjælpernes Kaar.

Naar Bladet omtaler Medhjælpernes mange ugentlige Arbejdstimer, skal vi sige, at Principalerne har jo den samme Arbejdstid, og Lønnen, ja Medhjælpernes er lille, det er sandt, men vi kender de Principaler, som tabte Tusinder af Kroner, og dette er værre“.

Man erindrer, at vor Kritik gælder de store og middelstore Forretninger, hvor der anvendes Medhjælpere. Disse Forretningers Indehavere (alle Fag medregnede) „led“ i Tidsrummet 1892—98 paa den Maade, at deres gennemsnitlige Indtægt steg med 26 pCt., medens Stigningen i Medhjælpernes Indtægt næppe androg 2 (to) pCt, Medhjælperne i Kolonialfaget have sikkert intet mærket til Principalernes Merindtægt, og efter „Detailhandlerbladet“s Udtalelser, skal de ikke sætte Næsen op efter væsentlige Bedringer, før „Forholdene ere forbedrede“. Da den nævnte Stigning i Indtægterne næppe vedbliver (og saafremt „Detailhbl.“s Opfattelse er analog med Principalernes) kommer Medhjælperne rimeligvis til at vente længe paa den her omtalte Reforms Gennemførelse, forsaavidt denne udelukkende skal gøres afhængig af Principalernes Forgodtbefindende.

Det er iøvrigt karakteristisk, at „Detailhandlerbladet“ undlader at citere vor resumerede Opfattelse af Medhjælpernes nuværende og fremtidige Stilling. Midt i et længere Citat af vor Artikel, overspringes disse Sætninger, der lød:

„Medhjælperne maa derfor føle sig som Medhjælpere og ikke som Principalaspiranter; thi de nuværende usikre Tilstande vil i Almindelighed dels forlænge Medhjælperstillingen, medens de store kapitalstærke Forretninger, der trods Detaillisternes forstaaelige Modstand vil vokse frem i dette som i andre Handelsfag, vil skabe en Medhjælperstab, hvis „standard of life“, ved Organisationens Indgriben vil blive højere end de nuværende Medhjælperes og Smaadetaillisters“.

Er det en Tilfældighed, at Bladet undlader at citere dette Punktum? Eller frygter „Detailhandlerbladet“s Redaktion for overfor sine Læsere at nævne Konsekvenserne af den Udvikling, der nu foregaar i Handelsfagene; thi netop i disse Linier er jo Kvintessensen af vor Optattelse af Medhjælpernes sociale Fremtidsstilling præciseret.

Bladets Bemærkning om Principalernes Risiko til Forsvar for den tarvelige Løn, der bydes Medhjælperne, frister os ikke til Diskussion. Vi sætter Pris paa Saglighed. „Detailhandlerbl.“ „spærrer“ vor Bemærkning om Udbytning af Medhjælperne og spørger, hvad vi mener om „Udbytning af Principaler“. Vi maa renoncere paa at besvare Spørgsmaalet. Begrebet er (i den foreliggende Form) hidtil ukendt i nationaløkonomisk Sprogbrug. Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt en Forretning kan betragtes som funderet paa et sundt Forretningsprincip, naar den ikke giver et til det ydede Arbejde svarende Udbytte, da have vi følgelig ikke fremsat en saadan Paastand i Almindelighed, men kun hævdet, at vi betragte en Forretning, der opretholdes ved en vidtdreven Udbytning af Medhjælperne ved lav Løn, uforholdsmæssig lang Arbejdstid, daarlige Logi- og Kostforhold osv., som baseret paa et absolut forkasteligt Grundlag.

„Detailbandlbl.“ slutter sin Artikel med følgende Passus: „Men foreløbig synes Medhjælperne at mene, at vore ukollegiale ere hæderlige Kolleger, som enhver organiseret Medhjælper betragter det som en Ære at tage Plads hos“.

Med hvilken Ret fremsætter Bladet en saadan Paastand uden Skygge af Bevis, samtidig med, at det betegner vor Artikel som „et Forsøg paa at faa forpurret Samarbejdet mellem Principalerne“.

„Detailhandlerbladet“ maa have læst vor Artikel, som Fanden læser Bibelen!

Vi ønske i det foreliggende som i ethvert andet fagligt Spørgsmaal et loyalt Samarbejde med Principalerne, men er dette Samarbejde afhængig af, at Medhjælperne boykotte de Principaler, der have afskaffet det fatale Kost- og Logisystem, fordi de ikke er Medlemmer af Societetet, da turde Samarbejdet være dyrekøbt, og hvilket moralsk Grundlag havde Medhjælperne til at forsøge en saadan Boykottering. Som vi tidligere have paavist, vilde et saadant Skridt nemlig betyde en Reaktion, og Medhjælperne have ventet længe nok — nu maa de frem mod forbedrede Forhold. Det af „Detailandlerbladet“ foreslaaede — i forrige Artikel omtalte — Grundlag for Samarbejde, har vor udelte Tilslutning, men Societetet maa først selv være færdig med sine egne Kinesere, vi med vore — da først faar Forslaget praktisk Betydning.

Fra Udlandet

Fortsættelsesskolevæsenet i Tyskland.

„Deutschnationaler Handlungsgehilfen-Verband“ indgav fornylig et Andragende til det preussiske Handelsministerium angaaende Indførelse af tvungen merkantil Fortsættelsesundervisning i Tilslutning til det under Forberedelse værende Lovforslag. Ministeriet udtaler bl. a. i sin Svarskrivelse, at „Grundlæggelsen af nye og Udvidelse af forhaandenværende Skoler, Indførelse af Skolepligt og Dagundervisning, ere Maal, som Ministeriet allerede i en Aarrække har søgt at naa, væsentlig i Overensstemmelse med de i Andragendet fremsatte Synspunkter“. Ministeriet anser imidlertid ikke nærværende Tidspunkt for gunstig til en lovmæssig Regulering af dette Spørgsmaal, men udtaler, at Sagens Løsning vil være afhængig af Medhjælperorganisationernes Evne til at slaa til Lyd for denne, i de Kredse, der ere interesserede i den tvungne Fortsættelsesundervisnings Indførelse.

Holland. Organisationsbevægelsen blandt vore hollandske Standsfæller begynder at tage Fart i sin Udvikling. Foruden den i længere Tid bestaaende Forening „Mercurius“ i Rotterdam, med Filial i Amsterdam, findes der et „Nationale Bond van Handels- en Kontoorbedienden“, der ogsaa optager kvindelige Medhjælpere, og endelig er der i den sidste Tid oprettet et „Butiksmedhjælperforbund“. De nederlandske Medhjælperorganisationer have hidtil ikke beskæftiget sig med sociale Spørgsmaal, men indenfor det „Nationale Bond“, arbejdes der nu ivrigt for, at denne Forening i Lighed med andre Landes Medhjælperorganisationer, kan rejse Krav til Lovgivningsmagten om sociale Reformer for Handels- og Kontormedhjælperne. Der arbejdes for Tiden energisk for en tidligere Butikslukning, og efter hvad der meddeles i den udenlandske Fagpresse, er der gode Udsigter til, at disse Bestræbelser ville blive kronede med Held.

I Mailand (Italien) have Telefonistinderne nylig organiseret sig som en Afdeling under den italienske Medhjælperorganisation. Der er nedsat et Udvalg til Udarbejdelse af en Beretning til Regeringen, angaaende Telefonistindernes Arbejdsforhold, med Forslag til en Forbedring af disse.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

De københavnske Afdelinger have fælles Lokaler i Studentersamfundets nye Bygning, 3. Sal (Opgang fra Studiestræde). Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes til Medlemmernes Disposition. Mødeaften: Torsdag Kl. 9.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formandens Adresse: Chr. Christensen, Henrik Ibsensvej 14, 3. V. Kasserer: Carl Christensen, Farvergade 24, I., K.

Den ordnære halvaarlige Generalforsamling afholdes i Studentersamfundet Torsdag d. 27. Februar Kl. 9. Forslag til Generalforsamlingen maa tilsendes Formanden inden d. 22. Februar.

Dagsorden:

1) Beretning. 2) Regnskabet. 3) Protest mod Bestyrelsens Nægtelse af Optagelse af et Medlem. 4) Eventuelle Forslag. 5) Kongressen. 6) Valg af Delegerede. 7) Valg af Formand og 3 Bestyrelsesmedlemmer.

Paa Grund af Dagsordenens overordentlige Vigtighed, opfordres ethvert Medlem til at give Møde. *Bestyrelsen.*

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: V. Henningsen, Nansensgade 25 B, 2. K. Kasserer: Fr. Gundel, Dannebrogsgade 15, 3., V.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nikolaigade 7, 4. K. Kasserer: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. N.

Kolonialmedhjælpernes Organisation. Formand: K. Hintz, Øhlenschlægersgade 50, 1. V. Kasserer: H. Kr. Hansen, Olufsvej 6, 4. Ø.

Jylland.

Aalborg. Foreningens Lokaler er paa Hotel „National", 1ste Sal (Opgang fra Porten). Mødeaften hver Onsdag Kl. 9. De illustrerede Blade og Dagbladene forefindes.

Afdelingen yder sine Medlemmer gratis Retshjælp i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent, Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Formand: Th. Hansen, Christiansgade 18. Kasserer Chr. Ingvoldsen, Niels Ebbesensgade 4. Repræsentant i Nørre-Sundby: J. Jensen, Andelsslagteriet.

Agitationen sat i System. Agitationen er her paany taget op med fuld Kraft. Onsdag den 22de Januar afholdtes Foreningsmøde angaaende Agitationen. De mødte enedes om ved mundtlig Henvendelse til samtlige udenforetaaende, at søge at komme et Skridt nærmere mod Maalet: „Alle Kolleger i Organisationen, ingen udenfor". Samtidig nedsattes et Organisationsudvalg, bestaaende af 4 Medlemmer — der alle meldte sig frivilligt — til fremtidig at besørge den skriftlige Agitation.

Foreningen har allerede høstet Frugter i Form af Indmeldelser. Ved ihærdigt Arbejde haaber man at komme op paa da 200 inden denne Sæsons Slutning.

7-Lukningen. Foreningsmøde afholdtes den 15de Januar med Dagsorden: „Bør Foreningen paa nuværende Stadium optage 7-Lukning"? Efter at Formanden udførlig havde motiveret Bestyrelsens Stilling hertil, og efter en længere interessant Diskussion, stillede han følgende Resolution: „Foreningsmødet bemyndiger Bestyrelsen til at foretage de fornødne Skridt til Gennemførelsen af 7-Lukning".

Den vedtoges med overvejende Majoritet.

Der er blandt de Handlende megen Stemning for 7-Lukningen, og enkelte Firmaer har uopfordret begyndt at lukke Kl. 8. Udsigterne ere altsaa ret lyse.

Foredragsforeningen. Professor ved Universitetet, Dr. med. Julius Petersen, afholder en Række af 6 Foredrag i Arbejderforeningens store Sal, Algade, om „Epedemiernes Historie", følgende Dage:

Tirsdag den 18de Februar, Torsdag den 20de Februar,
— 25de — — 27de —
— 4de Marts, — 6te Marts,

hver Aften Kl. 8. De udsendte Kort giver gratis Adgang til Foredragene. Vi haaber, at vore ærede Medlemmer vil møde saa talrigt, som den udmærkede Foredragsholder og det interessante Æmne fortjener. *Bestyrelsen.*

Aarhus. Afdelings-Formand: Vald. Pedersen, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: J. Munch, Guldsmedgade 33.

Skal vi have egne Lokaler i Aarhus?

Som det vil være de Damer og Herrer bekendt, som vare tilstede ved Foreningens Møde den 30. Januar d. A. paa Hotel „Royal", fremkom undertegnede med et Forslag angaaende Foreningeus egne Lokaler, jeg skal imidlertid gentage det her i Bladet, og bede samtlige Kolleger i Aarhus tænke nærmere over samme.

Da det ikke vil blive noget billig Foretagende at leje Lokaler til Afbenyttelse hver Aften, og Foreningen endnu ikke ejer nogen Kapital, tænker jeg, at den eneste Maade disse Lokaler kunne anskaffes paa, er en Kontingentforhøjelse; men dette maa ske med det samme. Pengene skal ind før de kan bruges; ventes der med Forhøjelse til vi faar Lokalerne, saa faar vi Lov at vente længe.

Bestyrelsen tør endnu ikke foretage noget Skridt i den Retning, da den er ængstelig for, at miste for mange Medlemmer. Det kan jeg nu slet ikke tænke mig. Enhver, som ser rigtigt paa Tingene, vil dog give mig Ret i, at vil vi have noget, maa vi først give; det tænker jeg ogsaa maa blive vist nu. Giver hvert Medlem 50 Øre om Maaneden, vil der være Penge nok til, at der til Oktober Flyttedag kan staa en pænt møbleret Lejlighed aaben for alle Medlemmerne, og hvilken Betydning vil det ikke have, at vi om Aftenen, efter Lukketid, kan gaa hen og sætte os i et pænt, hyggeligt Værelse blandt Kolleger, i Stedet for at være nødsaget til, som mange er, at blive siddende hjemme, mange Gange paa et koldt uhyggeligt Tagkammer, eller gaa paa Restaurant, hvilket bliver betydelig dyrere end den Kontingentforhøjelse, som er nødvendig for at faa forannævnte Tanke realiseret.

Naar Budet kommer igen og opkræver Kontingentet, vil han medbringe en Liste, hvorpaa Medlemmerne bedes skrive „Ja" eller „Nej", altsaa, om de vil gaa med til en Kontingentforhøjelse. Jeg haaber Listen maa blive fyldt udelukkende med, **„Ja"**, saaledes, naar den bliver forelagt Bestyrelsen, denne da ikke behøver at være ængstelig for at sammenkalde til et Møde, eventuelt en Generalforsamling, hvor endelig Beslutning kan tages. *Axel Lundbech.*

Skive. Vor hidtilværende Formand, Hr. Schytte, der etablerede sig i Hobro 1. Februar, har af den Grund fratraadt sin Stilling som vor Formand. Bestyrelsen har derefter suppleret sig med Hr. Jul. Trane, og valgt Hr. N. Christensen til Formand og Sekretær, og Hr. R. Nielsen til Kasserer. Hr. Schytte var overordentlig afholdt af sine Kolleger, der bevidnede ham dette ved i stort Antal at deltage i en Fællesspisning, som Foreningen arrangerede til Ære for ham.

Randers. Ordinær Generalforsamling afholdtes den 6te Februar i Haandværkerforeningen. Ca. 45 Medlemmer var til Stede. Formanden indledede Mødet med en Beretning om Foreningens Arbejde i det forløbne Aar. Medlemsantallet var nu 90 mod 80 ved Aarets Begyndelse. Det reviderede Regnskab, der godkendtes af Forsamlingen, udviste en Kassebeholdning af Kr. 203,62.

Valgt til Bestyrelse i Stedet for afgaaede og bortrejste Medlemmer blev: Kommis Louis Nielsen (genvalgt), Kommis Brøndum (nyvalgt), samt Handelsrejsende Lützhöft (nyvalgt). Suppleanter blev Kommis P. Petersen og A. Poulsen, samt Revisor, Kontorist Juul.

Til at repræsentere Foreningen paa den forestaaende Kongres valgtes Formanden, Bogholder Hansen, samt Kommis Louis Nielsen. En lang og varm Debat udspandt sig angaaende Agitationsudvalget, dets Arbejde og dets Arbejdsmethode, mellem Formanden og Kommis J. Johansen, A. Poulsen m. fl.; Resultatet blev, at et nyt Udvalg, der i Modsætning til det gamle, der rummede 10 Mand, kom til at bestaa af 6 Mand, valgtes. Endvidere vedtoges det, at afholde Stiftelsesfest med Fællesspisning og Bal først i Marts Maaned. Efter at have oplæst et indløbet Telegram fra fhv. Bestyrelsesmedlem Langhorn, Aarhus, hævede Formanden Mødet, med Løfte om i nær Fremtid at foranstalte et Diskussionsmøde afholdt.

Thisted. Søndagen d. 26. Januar afholdt Foreningen offentligt Møde i Haandværkerforeningens Lokaler, hvortil Principalerne vare indbudte.

Hr. A. Hyllested, Formand for Esbjerg-Afdelingen, holdt et udmærket Foredrag om „Lukkesagen" og „Kortere Arbejdstid", samt hvorledes Sagen var gennemført i Esbjerg. Hr. Købmand L. P. Brøgger imødegik Taleren paa enkelte Punkter, og efter nogen Diskussion sluttede Mødet, idet Formanden, Bogholder Brandi, takkede Hr. Hyllested for Foredraget, hvortil Forsamlingen sluttede sig ved at rejse sig.

Øerne.

Odense. Diskussionsmøder afholdes i Fyens Forsamlingshus hver Onsdag Aften Kl. 9.

Formand: C. Lund, Adelerhus; konst. Kasserer: Joh. Petersen, Overgade 7. *Bestyrelsen.*

Betal Kontingentet ved første Opkrævning!

Den sorte Tavle.

Nedenstaaende Medlemmer af Kontormedhjælpernes Organisation ere slettede pea Grund af Kontingentrestance:

C. Nannsen, Orla Lehmansvej 10, St.
W. Holst, Raadmansgade 21 E, 4.
C. Billstrøm, St. Brøndstræde 7, 2.
H. Hansen, Peter Skramsgade 16 E, St.

Hjørring-Afdelingen har slettet Kommis Poul Christian Sørensen (Glargaard) hos Isenkræmmer Vilh. Ehrenreick, V. Brønderslev — født i Viborg Sogn pr. Hadsund den 5. Juni 1873, Søn af Kromand Søren Sørensen (Glargaard) — paa Grund af, at han har nægtet at betale skyldig Restance.

Afleveret fra Trykkeriet d. 15de Februar.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.
Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. — Telefon Nr. 7450.
Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 8, 1.S. København V.

Nr. 5. 1. Marts 1902. 2. Hargang.

Paa Grund af den forestaaende Kongres udkommer næste Nr. af »D. H. & K. M. T.« som Dobbeltnumer ca. 8 Dage før Kongressens Afholdelse af Hensyn til Forretningsudvalgets Møde og de til Kongressen af dette og Afdelingerne stillede Forslag, der ville blive offentliggjorte i nævnte Nr. af Bladet og maa derfor Meddelelser, der ønskes optagne i dette Nr., være Redaktionen i Hænde senest den 13de Marts. Det følgende Nr. af Bladet udkommer den 15de April.

Kongressen.

I Følge Rundskrivelse af 1ste Februar fra Forretningsføreren er den første ordinære Kongres indvarslet til Afholdelse 1ste og 2den Paaskedag.

Centralorganisationen er nu $1^1/_2$ Aar gammel, og det er derfor af Betydning, at Repræsentanter for Afdelingerne træde sammen for at drøfte, om det Fundament, vi den 23de og 24de September 1901 byggede vor Organisation paa, har staaet sin Prøve i Retning af Soliditet, eller om der paa enkelte Punkter tiltrænges en Udbedring.

I det Store og Hele tro vi, at Organisationens Bygning er opført paa fast Grund, men ligesom en nyopført Ejendom i Løbet af et Par Aar »sætter« sig og derefter fordrer en gennemgribende Reparation, for ikke at tabe sin Værdi, saaledes er det ogsaa af Vigtighed, at vi foretager en grundig Undersøgelse af vor Organisations Bygning og gennemfører alle fornuftige Forbedringer i Tide.

Men den forestaaende Kongres har en ligesaa stor Opgave til. Den skal paaføre Organisationsbygningen et Par nye Etager, og dette Arbejde vil i særlig Grad give Kongressen Betydning ud i Fremtiden.

Hidtil ere alle Kræfter gaaede med i Agitationen. Alt, Kræfter, Evner og Midler, har været koncentreret om dette ene: »at vække de slumrende Masser«.

Maalet er til en vis Grad naaet, forsaavidt vi dristig tør slaa fast, at der i dette Øjeblik ikke findes en Handels- eller Kontormedhjælper i Landet, som ikke ved god Besked med den faglige Organisations Bestaaen. Derimod er det langtfra lykkedes at faa Masserne indmeldt i Organisationen. At skabe nye Betingelser for at dette kan ske i Fremtiden, bliver Kongressens Hovedopgave.

Paa et Tidspunkt hvor Agitationen er gennemført i saa stor Maalestok og med et forholdsvis lille Resultat, skal vi vel ikke indstille denne, men den skal undergaa en Forandring, idet vi af al Kraft maa virke for vore Reformkravs Gennemførelse og derigennem altsaa skabe en ny og bedre Agitationsbasis.

Medens det konstituerende Delegeretmøde i 1900 saaledes nærmest havde den Opgave at lægge Planen for det forberedende Arbejde, saaledes faar den tilstundende Kongres i langt højere Grad den Opgave, at virke skabende, grundlæggende.

Vi nærer ingen Tvivl om, at alle de Delegerede vil møde med en klar Bevidsthed herom, samt besjælede af en og samme Følelse, den, at yde det bedste man ejer til Handels- og Kontormedhjælperstandens Fremgang i social og økonomisk Henseende. — — — —

Nogen detailleret Plan for Kongressen er det ikke muligt at fremsætte paa nærværende Tidspunkt.

Den vil blive afholdt i »Studenterhuset« ligefor Frue Kirke, og det vil muligvis kunne lykkes at faa alle de Delegerede indkvarteret her paa favorable Vilkaar. 1ste Paaskedags Aften vil der blive afholdt Fællesspisning med Bal, hvori ethvert Medlem kan deltage. Medlemmer af de københavnske Afdelinger bedes alle møde med deres Damer, samt yderligere invitere en à to Damer med, for at der kan blive Damer til alle de udenbys Delegerede.

Medlemmer, der ønske at deltage i denne Fest, samt Medlemmer, der ønske at indføre en eller flere Damer foruden sin egen, bedes meddele det til Forretningsføreren senest den 20de Marts. Prisen for Deltagelse vil komme til at andrage 5—6 Kr. pr. Par. Herrer, der har mere end en Dame med, betaler selvfølgelig kun for sin egen. Medlemmerne af de fleste københavnske Afdelinger have hidtil stillet sig fuldstændig afvisende overfor alt, hvad vi have forsøgt at arrangere i Retning af Festlighed. Naar vi nu denne Gang appellere til Medlemmerne, haabe vi, at vor Opfordring bliver fulgt. Det har sin store Betydning, at Kolleger fra alle Landets Egne kommer sammen, lærer hverandre at kende og udveksler Meninger, ikke blot ved den alvorlige Debat, men ogsaa under Selskabelighedens Former.

Afdelingerne bedes omgaaende indsende Meddelelse til Forretningsføreren om de valgte Delegeredes Navne og Adresser. Det erindres ligeledes at indsende Forslag inden 1ste Marts.

Paa Kongressen bliver Adgang for Tilhørere mod Forevisning af Medlemskort til en Afdeling.

Lexa.

Vor Arbejdstid.

(III. Fortsat).

Den lange Arbejdstid er ikke alene fordømmelig af sanitære Grunde, men den lægger tillige skæbnesvangre Hindringer i Vejen for den teoretiske Uddannelse og den aandelige Udvikling, der er af den største Betydning for Lærlingen og den unge Medhjælper. Den fysiske Anspændelse, som den overlange Arbejdstid medfører, følges nødvendigvis af en aandelig Svækkelse, der gør det vanskeligt for de unge Mennesker at give sig i Kast med boglige Sysler og andet aandeligt Arbejde efter Arbejdstidens Slutning. Fortsættelsesundervisningen, der her hjemme har sat sig et Monument i den nye, store Handelsskole i København, kan derfor først faa virkelig gennemgribende, banebrydende og udviklende Betydning for den unge Handelsstand, naar der gives dennes Medlemmer fuldkommen Lejlighed til at fordøje den aandelige Føde, der her bydes. Kardinalbetingelsen herfor er selvfølgelig, at Arbejdstiden begrændses saaledes, at de unge Hermes-Sønner og Døtre dels faar Tid til at frekventere Undervisningen regelmæssig, dels ikke gennem en altfor lang Arbejdsdag udsættes for en saa stor fysisk Anstrængelse, at de efter endt Dagværk mangle Betingelser, for at kunne deltage i Undervisningen med virkeligt Udbytte. At dette ikke er Tilfældet i Almindelighed under de forhaandenværende Forhold, turde være overflødigt at paavise. Gennemgaar man de forskellige Brancher,

snubler man for hvert Skridt over Beviser paa denne Paastands Rigtighed.

Lang Arbejdstids Indflydelse paa aandelig Videreuddannelse er ypperlig karakteriseret i følgende Udtalelser i et Skrift, udgivet af »Verband deutscher Handlungsgehülfen« («Die socialpolitische Thätigkeit des Verbandes deutscher Handlungsgehülfen zu Leipzig«, Leipzig 1901):

»Denne skadelige Indflydelse er det derimod let at paavise. Trangen til aandelig Videreuddannelse er svækket; Handelsmedhjælperne (og Kontormedhjælperne), uden Hensyn til Alder, have opbrugt deres aandelige og legemlige Kraft efter Afslutningen af deres Arbejde. De ere ikke mere i Stand til at henvende deres Opmærksomhed paa Studier, saa meget end den unge Købmands Uddannelse i merkantile Videnskaber, men ogsaa i al Almindelighed, kunne lade ønske, at en saadan Opmærksomhed var til Stede. Anspændelse og Træthed gør sig gældende og fordrer enten Impuls ved selskabeligt Samvær eller Rekreation ved Søvn. Energiske Karakterer tage vel Kampen op med Naturen, men denne Kamp bliver i Reglen ikke af lang Varighed og i Reglen paa Bekostning af Sundheden.

De unge Medhjælperes Lunkenhed og Ligegyldighed overfor Spørgsmaal vedrørende Standsinteresser og alle andre Anliggender vedrørende det offentlige Liv, Lovgivningen og Politiken, have aabenbart deres Udspring i den uforholdsmæssig lange Arbejdstid. Der skulde findes den samme Deltagelse og Interesse for Almenvellet blandt Medhjælperstandens Medlemmer som mellem andre Stænder. Det turde imidlertid ikke være nødvendigt at paavise, at den faste Arbejdstid paa 10 Timer, som Arbejderne har, giver dem Tid til deres statsborgerlige Udvikling, medens den lange Arbejdstid hindrer det for Medhjælpernes Vedkommende«.

Handels- og Kontormedhjælpernes lange Arbejdsdag er derfor en af Organisationsbevægelsens værste Hindringer. Mangler det paa Tid til merkantilteoretisk Uddannelse, skorter det i endnu højere Grad paa Tid — og dermed paa Betingelser — til Interesse og Deltagelse i det offentlige Livs brændende Spørgsmaal. De fagorganiserede Arbejdere have aabenbaret stor Forstaaelse for og Indsigt i de politiske og samfundsmæssige Spørgsmaal, skønt de i Reglen maa anses for at have færre elementære Forudsætninger end Handels- og Kontormedhjælperne; thi Fagorganisationerne have ikke alene højnet Arbejdernes Levefod, men tillige deres intellektuelle Stade og skabt Arbejderstanden en betydningsfuld Position i det offentlige Liv. Det er derfor saare karakteristisk, at medens Arbejderstanden har sat Hundreder af sine Mænd ind i de forskellige offentlige Tillidshverv, søger man forgæves efter en Medhjælper, der beklæder en saadan Stilling til Trods for Standens numeriske Styrke og den »Dannelse«, som det er Mode at skilte med blandt Medhjælperne. Naar Lovgivningsmagten kun har taget karrige Hensyn til de danske Medhjælpere, maa Aarsagen hertil væsentlig søges i den manglende Stands- og Samfundsfølelse, der karakteriserer Handels- og Kontormedhjælperne i Modsætning til andre Stænder. I Udlandet, hvor adskillige af vore Standsfæller have Plads i Parlamenterne og de kommunale Raad, er det betegnende, at Socialreformerne for Medhjælperne ere i langt højere Kurs, end her i Landet.

Endelig bør det fremhæves, at Medhjælpernes Interesse for Familielivet maa lide under de nuværende Arbejdsforhold. De forhaandenværende Gageforhold gør det ofte vanskeligt for Medhjælperne at grunde egen Husstand, da den knappe Gage i Reglen næppe kan strække til, naar de Fordringer, som hans Beskæftigelse stiller med Hensyn til Paaklædning osv., fuldt ud skal opfyldes, og det er forstaaeligt, at den lange Arbejdstid, der kun levner Medhjælperne Tid til ringe Samvær med sin Familie, virker forstyrrende paa Ægteskabets Charme.

Saaledes bliver den nuværende altfor lange Arbejdstid fordømmelig af økonomiske, sanitære, intellektuelle og moralske Grunde. Kampen for en effektiv Regulering af Arbejdstiden er derfor en Kamp for Standens materielle, aandelige og etiske Fremskridt.

(Fortsættes).

Hvorfor staar Hovedparten af Danmarks Manufakturmedhjælpere udenfor den faglige Organisation?

Der er et gammelt Ord, der taler om „at spare paa Skillingen og lade Daleren rulle“,

Det Ord bruges i mange Betydninger og staar tidt sin Prøve.

Passende kunde det saaledes bruges overfor den danske, for sin Magelighed bekendte Nation. Man hygger om og plejer sin Magelighed i Daad og Tanke, skærmer Sindet for Ting, der kunde bringe det i Oprør, sætte det i Bevægelse eller give aandeligt Arbejde.

Saaledes forbigaar man de sociale og religiøse Problemer, Kundskaberne. o.: Møjen, der er forbunden med at sætte sig ind i disse forskellige Spørgsmaal, uden at betænke, at denne Magelighed ofte strængt straffes ved fremtidige Bryderier og forøget Arbejde.

Det ane vi ufornuftige Unge, og det erfare de fortrydende Ældre.

I snævrere Forstand gælder det ovenomtalte Ord den snævrere Kreds indenfor den danske Nation, der sammenfattes under Benævnelsen: „danske Handels- og Kontormedhjælpere“.

For at skærme sin Magelighed staar en saa stor Flok af disse endnu udenfor Organisationens Rækker, medens andre vel have overvundet det første Skridt, men saa holde sig borte fra alt, hvad der hedder Arbejde indenfor Organisationen; begge disse magelige Typer staa fuldstændig blinde, førstnævnte for den Skade og de Bryderier, der med Tiden under mangfoldige Skikkelser tidt vil opstaa, og sidstnævnte for, at der ved den enkeltes Sløvhed gaar en Kraft, et Merresultat, tabt for Foreningen samt for den enkelte.

Saaledes hørte jeg forleden et Menneske, ret en Type paa en sød, magelig og egoistisk Sjæl, sige, da jeg rettede en slig Formaning til ham: „Ja! Se jeg ræsonnerer nu saadan: Før om 4 Aar kan Organisationen aldeles intet udrette. Ergo! Saa venter jeg endnu 4 Aar med at indmelde mig, saa kan jeg endda høste Frugterne af de andres Arbejde“. —

Ja, hvis alle sagde saa, kom vi jo aldrig videre. Men lad os nu se, hvorledes vedkommende vil faa Udbytte af Foreningsarbejdet.

Lad os sætte, at han er eneste Funktionær i en Forretning. Han forbliver der endnu i 4 Aar, og lad os saa sætte, at han er f. Eks. daarlige Gageforhold undergivet. Om 4 Aar har Foreningsarbejdet resulteret i en gunstig Regulering af dette Spørgsmaal, og Forbedringen gennemføres rationelt.

Mon hin Ungersvend da vil faa noget for sin Mund? Vil han ikke snarere komme til at sige: „Havde jeg dog bare for 4 Aar siden taget Haand i Hanke med, saa havde jeg dog ogsaa nu faaet Del i mine Kollegers frugtbærende Arbejde, nu derimod faar jeg sagtens Lov til at klare det samme Spørgsmaal alene overfor min Principal“.

Ja! „Vidste du blot, ja end paa denne din Dag — —.“ Nej, saa hellere rulle med Skillingen og spare paa Daleren.

Jeg har saa tidt tænkt paa, hvad Grunden var til, at man, i hvert Fald her i Provindserne, næsten aldrig saa hverken „passive“ eller „aktive“ Medlemmer blandt Manufakturmedhjælpere.

Hvad mon Grunden er dertil? De fleste angiver, at disse skulle være „for fine paa det“.

Om det passer ved jeg ikke. Jeg ved blot, at hvad jeg skriver, er authentisk. Rundt omkring i Foreningerne klages der derover, der berammes Møder og sendes særlige Indbydelser desangaaende; der møder saa kun faa eller slet ingen, og der fremkommer stadig intet Resultat. Det kunde være interessant at faa dette Fænomen opklaret. Hvad om man i hver Afdeling lod foretage smaa Interview'er for at udforske Grunden.

Her følger f. Eks. et saadant:

Det var en god Ven af mig, en Manufakturcommis.

„Foreningen huer mig ikke“, svarede han, „dels er den socialistisk og dens Forretnings —“.

Vedkommende kendte for det første hverken Socialismen eller Foreningens Administration.

Saa ræsonnerer jeg som saa, at jeg, naar Foreningsarbejdet begynder at frugte, er Principal. Mon? Mon? Ja, Principaler kan da ikke enhver blive, og mon Foreningen, naar den begynder at virke i det store, virkelig bliver saa farlig en Fjende? Den moralske Forpligtelse tyngede øjensynligt i hvert Tilfælde ikke den unge Mand.

„Saa er det næsten udelukkende tarvelige Personer, sjusket klædte og udannede Kolonialkommisser, som man dels ikke kan være bekendt at komme sammen med og dels intet Udbytte eller ingen Fornøjelse har af".

Se, se! Naa der slap det ud, saa var der dog maaske noget om det.

Den kære Sjæl, det gode, opofrende og arbejdslystne Menneske, den gode Kollega, Manden med det indgaaende Kendskab til Tidens Fordringer, til de sociale Spørgsmaal, til Foreningen, dens Medlemmer, dens Virken, Aand og Program, saaledes talte han.

Naar jeg saa tænkte paa, at han et Par Dage i Forvejen havde beklaget sig over, at han maatte nøjes med at dele sit lille Tagkammer med 2 Lærlinge, ingen Varme, Hygge eller Fristed havde, og tilmed havde et syndigt Vrøvl hjemme med Fruen om Kosten, ja, saa maatte jeg dog give ham Ret i, at Foreningen aldrig kunde blive noget for ham.

Hvornaar bliver Folk dog klogere, tager sig sammen og tager Tidens Spørgsmaal og Krav op i samlet Fylde; hvornaar lyder den Røst, der faar det slumrende Folk til at vaagne af sin dødbringende eller stillestaaende Dvale og flokkes, som Tiden fordrer det, om de Bannere, der betegne Samlingsstedet for Stænder, der hylde Devisen:

„Vi kan, hvis vi alle vil".

Noget maa der gøres, og det i Tide. Hvorledes faar man vel fat paa disse Mennesker, i Tale eller Skrift?

Ja, man kunde jo gøre som Zola i Dreyfus-Affæren, tage Munden fuld af Injurier, Bebrejdelser og Haan mod den hele dorske Stand. Det gør man jo dog først til sidst, naar ikke andet hjælper.

Lad os nu først se, om det her skulde hjælpe.

C. H. Wolffsen Hasselriis,

Fra Udlandet

Søndagshvilen i Belgien. „Der Confectionär" skriver: Endelig har man besluttet sig til i Belgien at følge andre Landes Eksempel og regulere Søndagshvilen ved Lov. Da der endnu vil hengaa nogen Tid — Sagen vil først komme til Behandling i Kammeret i Februar — er Striden for og imod nu i fuld Gang. Ligesom i sin Tid i Tyskland (og for Tiden i Danmark. Red.) se Modstanderne med „Petit Bleu" i Spidsen den økonomiske Undergang i Indførelsen af den lovbestemte Søndagshvile. Forslaget vil dog sandsynligvis blive vedtaget med stort Flertal.

Arbejdsløsheden er som bekendt særlig stor i denne Vinter, saavel her i Landet som i Udlandet. Ogsaa Handels- og Kontormedhjælperne lider flere Steder stærkt under den almindelige Stilstand i Handel og Omsætning. Den officielle berlinske Arbejdsløsheds-Enquète, optaget den 1ste November f. A., angiver Antallet af arbejdsløse Medhjælpere i Berlin til 4.020, desuden fandtes der i samme By ikke mindre end 780 pladsledige kvindelige Kontormedhjælpere. Fra Ungarn meldes, at der navnlig i Ofenpest findes en Mængde pladsledige Medhjælpere, der ere udsat for den største Nød. De ungarske Handelsforeninger og det ungarske Medhjælperforbund har udsendt Opraab til Principaler og Medhjælpere, med Anmodning om at komme de nødlidende Kolleger til Hjælp. Handelskamret i Ofenpest havde allerede ved Begyndelsen af forrige Maaned indsamlet 20,000 (østrigske) Kroner.

Bag Pult og Disk.

Jubilæum. Herreekviperingshandler, Grosserer Viggo C. Møller, Grønnegade 2, København, holder i disse Dage et Jubilæum, der fortjener at kendes i videre Kredse. Hr. M. maa sikkert have Mani for „nye Ansigter", idet han nu i de sidste $2^1/_2$ Aar har afskediget 50 Medhjælpere. Til Forstaaelse af „Omsætningen"s Størrelse tjener, at der kun beskæftiges 2 Medhjælpere i Forretningen. Manufakturmedhjælperne have næsten overalt faaet det sørgelige Skudsmaal, at de som Fag betragtet ere de sløjeste og mest indifferente Kolleger overfor Organisationsbevægelsen. Saafremt der er en Gnist af Standsfølelse og Ærekærhed hos disse Folk bør Skamrødmen farve deres Kinder ved Tanken om, at der upaatalt kan eksistere saadanne Forhold indenfor det Fag, de tilhøre.

* * *

Kvindelige Kontormedhjælpere som Bybude. Aktieselskabet „Juno", Vesterbrogade Nr. 36, København, lader for Tiden omdele Reklamebreve med følgende Paaskrift: „Ved personlig Overbringelse af en af vore Kontordamer". Vi erindre i denne Forbindelse en Piece om „Lærlingespørgsmaalet", som Isenkræmmer Johannes Koch i Randers udsendte for et Par Aar siden og hvori bl. a. følgende Guldkorn forekom: „Kvinden er en støt Medhjælp, Kvinden er en billig Medhjælp, Kvinden er en hyggelig Medhjælp, Kvinden er en rolig Medhjælp". Da de professionelle københavnske Bybude næppe er i Besiddelse af alle disse Egenskaber — navnlig hvad Billigheden angaar — er det forstaaeligt, at det entreprenante Selskab ikke betænker sig paa at anvende sine kvindelige Medhjælpere til sligt Arbejde. Forsaavidt Hr. Koch har fortsat sine teoretiske og praktiske Undersøgelser (hans Piece betegnedes i sin Tid af „Dansk Handelstidende" som „i enhver Henseende slet skreven") kan „Juno" sikkert fra den Kant erholde værdifulde Vink med Hensyn til Anvendelsen af kvindelige Medhjælperes Arbejdskraft. Vore kvindelige Kolleger ere underkastede endnu daarligere Arbejdsforhold end de mandlige Medhjælpere; de, der maa arbejde for at kunne eksistere, have derfor fælles Interesser med de mandlige Medhjælpere. Samme Maal og samme Middel: Organisation.

* * *

Fra Kost- og Logisystemet i København. Vore Artikler om dette Spørgsmaal have vakt Opsigt blandt de københavnske Principaler og Medhjælpere indenfor Kolonialfaget. Da det er af Betydning for vor Kritik af de herskende Tilstande at have et saa omfattende Materiale som muligt til Disposition, have vi forsøgt ved Selvsyn at undersøge Medhjælpernes Logiforhold. Formanden for „Kolonialmedhjælpernes Organisation" henvendte sig derfor til flere af Organisationens Medlemmer, der boede under særlig daarlige Forhold, for at skaffe os Adgang til personlig at aflægge disse Standsfæller et Besøg. Det er imidlertid karakteristisk for det Afhængighedsforhold, som Kost- og Logisystemet medfører, at Medhjælperne, skønt af nærliggende Grunde stærkt interesserede i vore Angreb paa det System, som de lider under, ikke turde lade os faa Adgang til en personlig Undersøgelse af Frygt for at vore Afsløringer skulde faa ubehagelige Følger for dem (!). Principalerne kunde jo tage Repressalier! Under disse Forhold nødsages vi desværre til — i det mindste foreløbig — at undlade Offentliggørelse af Navnene paa de Principaler, der byde deres Medhjælpere usle Logiforhold, men fra kompetent Side have vi allerede erhvervet et omfattende Materiale, der træffende illustrerer de københavnske Kolonialmedhjælperes Boligforhold. Naar Pladsen tillader det, skulle vi derfor nærmere behandle denne Sag.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

De københavnske Afdelinger have fælles Lokaler i Studentersamfundets nye Bygning, 3. Sal (Opgang fra Studiestræde). Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes til Medlemmernes Disposition. Mødeaften: Torsdag Kl. 9.

Kolonialmedhjælpernes Organisation, København. Formand & Kasserer: K. Hintz, Oehlenschlägersgd. 50, I.

Torsdag d. 20. Marts Kl. $9^1/_4$ pr. selskabelig Sammenkomst for Organisationens Medlemmer med Damer. Assistance: Revue-Sang, Oplæsning og Musik. Et Maleri i Ramme, skænket til Foreningen, bortloddes à 10 Øre pr. Nr. Adgang fri for ethvert Medlem. Talrig Tilslutning forventes.

Søndag d. 9. Marts Kl. 1 pr. Besøg paa Rosenborg Slot for Medlemmer med Damer. Billetter erholdes hos Bestyrelsen til moderate Priser. Samlingssted: Indgangen til Slottet, Østervold.

Møder, angaaende Kost- og Logisystemets Afskaffelse, afholdes i Løbet af Marts Maaned paa forskellige Steder i Byen, hvortil enhver Kollega indbydes. Agitér for Tilslutning. Nærmere af Dagbladene.

Torsdag d. 13. Februar afholdt Organisationen sin aarlige Generalforsamling i Studentersamfundets Bygning. Dirigent; P. E. Jørgensen. Efter at Sekretæren, C. Christensen, havde oplæst Forhandlingsprotokollen, aflagde Formanden, K. Hintz, den aarlige Beretning:

Der var i Aarets Løb afholdt 14 Bestyrelsesmøder, Agitationsmøder vare afholdt i Fællesskab med de øvrige københavnske Afdelinger (Agitationsudvalget), endvidere 3 Foredrag af Formanden, Hr. Ivar Berendsen og Folketingsmand Hr. Johan Ottosen. For Medlemmerne var afholdt 2 Møder om Statistiken og dens Betydning og om Kost- og Logisystemets Afskaffelse. Af Besøg paa industrielle o. l. Etablissementer vare aflagt 3 (Ny Carlsberg, I. D. Beauvais Fabrik og Børsen). Tilslutningen havde gennemgaaende været god. Organisationen har været repræsenteret ved ca. 10 Møder med Principalforeninger, væsentlig angaaende Lukkesagen; 30,000 Løbesedler, bekostede af Detailhdl.-Foreningerne, vare omdelte ved Organisationens Medlemmer. Pressen havde i Aarets Løb ydet sin Bistand flere Gange og paa forskellige Omraader. Organisationens Kursus, som var gratis, paabegyndtes i Efteraaret for anden Gang med 3 Hold i forskellige Fag. Undervisningen besørgedes af d'Hrr. cand. phil. J. Thingvad, cand mag. H. Jantzen og Bogholder G. Jensen

Til ovennævnte Sags Fremme havde Bestyrelsen indsendt Andragende til Regeringen og Rigsdagen om Statsunderstøttelse — endvidere var ansøgt om at komme i Betragtning ved Uddeling af et herværende Fonds Midler. Svar forelaa endnu ikke.

Organisationens Statistik over Fagets Udøvere benyttedes imod den stærke Tilgang til Faget; dens Virkninger kunde allerede spores. Bestyrelsen havde indsendt Forslag til Hovedbestyrelsesmødet i Sommer, om Oprettelse af Engageringsbureau her i Byen, hvilket var taget til Følge. Agitationen fra Bestyrelsens Side, var drevet med megen Kraft. Korrespondancen i Aarets Løb havde fra Formandens Side været paa over 1000 Breve, et lignende Antal var modtaget. Angaaende Kontingentforhøjelsen kunde det kun glæde, at ikke flere end 4 have undslaaet sig ved at betale; til Gengæld var Medlemsantallet i den sidste Tid i stærk Stigning, og Formanden opfordrede ethvert Medlem til at være Agitator for Sagen og tilføre Organisationen nye Medlemmer. Sluttelig rettede Formanden en Opfordring til Medlemmerne om uopholdelig straks at anmelde Flytning af Hensyn til Bladet, der aldrig maatte udeblive, og dvælede herefter kort ved Fremtidsudsigterne. Beretningen godkendtes enstemmigt. Kassereren, Hr. Kr. Hansen, fremlagdd og oplæste det reviderede Regnskab, som, efter korte Bemærkninger, enstemmigt godkendtes (Regnskabet udleveres ved Henvendelse til Bestyrelsen).

Bestyrelsesvalget:

Til Formand valgtes *K. Hintz* med Akklamation. Efter at forskellige var foreslaaet til Bestyrelsen, blev Resultatet: *C. Christensen* og *A. Sivertsen* genvalgtes, *G. Reich* og *H. Ravn* nyvalgtes. Suppleanter: *O. Ottosen* og *I. Sørensen*. Revisorer: *Jacob Christensen* og *H. Kr. Hansen*. Formanden bragte de afgaaende Bestyrelsesmedlemmer en varm Tak for deres fleraarige Arbejde i Organisationens Tjeneste.

Generalforsamlingen vedtog herefter at indgaa til Kongressen med følgende 3 Forslag: 1) Direkte Valg til Hovedbestyrelsen. 2) Centralorganisationen bør arbejde hen til lovbefalede Siddepladser for kvindelige Medhjælpere og optage samme Reform paa sit Program. 3) Fælles Emblem for alle Handels- og Kontormedhjælpere under Centralorganisationen. Som Delegerede til Kongressen valgtes *K. Hintz*, *C. Christensen* og *A Sivertsen*. *H. Kr. Hansen* er som Medlem af Hovedbestyrelsen selvvalgt.

Formanden, K. Hintz, sluttede med med en kraftig Opfordring om Støtte og Interesse for Organisationen, hvilket besvaredes med gentagne Leveraab.

Paa et, Tirsdag d. 18. Februar, afholdt Bestyrelsesmøde, konstituerede Bestyrelsen sig som følger: K. Hintz, Forretningsfører, C. Christensen, Næstformand, G. Reich, Sekretær. Assisterende: A. Sivertsen og S. Ravn.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formandens Adresse: V. Hansen, Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: Carl Christensen, Farvergade 24, I., K.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: V. Henningsen, Nansensgade 25 B, 2. K. Kasserer: Fr. Gundel, Dannebrogsgade 15, 3., V.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nikolajgade 7, 4. K. Kasserer: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. N.

Ordinær Generalforsamling Torsdag d. 6. Marts i Studentersamfundet. Dagsordenen vil blive tilstillet Medlemmerne pr. Brevkort. *Bestyrelsen.*

Jylland.

Aalborg. Foreningens Lokaler er paa Hotel „National", 1ste Sal (Opgang fra Porten). Mødeaften hver Onsdag Kl. 9. De illustrerede Blade og Dagbladene forefindes.

Afdelingen yder sine Medlemmer gratis Retshjælp i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Formand: Th. Hansen, Christiansgade 18. Kasserer Chr. Ingvoldsen, Niels Ebbesensgade 4. Repræsentant i Nørre-Sundby: J. Jensen, Andelsslagteriet.

I Midten af Marts vil der blive afholdt et stort offentligt Møde angaaende 7-Lukkesagen. Forretningsføreren og flere fremmede Kolleger ville komme til Stede og udtale sig om nævnte Spørgsmaal og Pladsledighedsforsikringen.

Der er nu god Stemning blandt de Handlende for 7-Lukningens Indførelse og enkelte Forretninger have uopfordret begyndt at lukke Kl. 7.

Ordinær Generalforsamling afholdes Onsdag d. 19. Marts i Hotel „National". Dagsorden: 1) Beretningen, 2) 7-Lukkespørgsmaalet, 3) Regnskabet, 4) Kongressen, 5) Eventuelt.

Foredragsforeningen. Professor ved Universitetet, Dr. med. Julius Petersen, afholder en Række af 6 Foredrag i Arbejderforeningens store Sal, Algade, om „Epedemiernes Historie", følgende Dage: Tirsdag d. 4. Marts og Torsdag d. 6. Marts, hver Aften Kl. 8. De udsendte Kort giver gratis Adgang til Foredragene. Vi haaber, at vore ærede Medlemmer vil møde saa talrigt, som den udmærkede Foredragsholder og det interessante Æmne fortjener. *Bestyrelsen.*

Aarhus. Afdelings-Formand: Vald. Pedersen, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: J. Munch, Guldsmedgade 33.

Generalforsamling afholdes paa Hotel „Royal" Onsdag d. 12. Marts, hvor bl. a. Valg af Delegerede til Kongressen finder Sted.

Nærmere med Dagsorden pr. Brevkort.

Aarsregnskabet fremligger til Eftersyn hos Kassereren. *Bestyrelsen.*

Frederikshavn. Ved den den 29. f. M. afholdte Generalforsamling, valgtes følgende til Bestyrelsen: Kommis Hauschildt, Formand, Kontorist Chr. Pedersen, Næstformand, Kontorist E. Jensen, Kontorist Th. Sørensen, Kontorist L. Klitgaard, Kasserer og Sekretær. Til Suppleanter og Revisorer valgtes: Bogholder S. West og Kommis A. Christensen. Foreningen har Mødeaften hver Onsdag Aften. Det er vedtaget at anskaffe et Par Blade.

Foreningen har fornylig haft Besøg af Aarhus-Foreningens Formand, Hr. Valdemar Pedersen, som var paa Forretningsrejse. Ved et hurtigt sammenkaldt Møde, hvortil dHrr. Ipsen, Andreasen og Pedersen af Bestyrelsen i Hjørring var saa elskværdige at give Møde, gav Hr. Vald Pedersen forskellige Meddelelser om Organisationen i Aarhus, og fremhævede Sammenslutningens store Betydning for Standen, hvori han stærkt understøttedes af Hjørringenserne. Efter Mødets Slutning samledes alle de Tilstedeværende med de fremmede Gæster til en lille improviseret Spisning, hvor der herskede en munter og kollegial Stemning; vi vare jo glade ved at se nogle af Organisationens ledende Mænd samlede med os. Foreningen har haft Tilgang af nogle nye Medlemmer i denne Maaned, og venter yderligere Tilgang efter en saadan Omgang, som blev de Lunkne til Del paa Mødet. Det maa dog engang gaa op or dem, at de ere daarlige Kammerater. *L. Klitgaard.*

Hjørring. Vi erindrer herved vore Medlemmer om, at de ved Forevisning af Medlemskort have gratis Adgang til Folkeuniversitetsforeningens Foredrag. *Bestyrelsen.*

Til D'hrr. Isenkram-Kommisser!

Forinden Plads søges hos Isenkræmmer Andreas Thaysen, Østergade 6, Hjørring, tilraades det at henvende sig til Hjørring Afdelingens Bestyrelse.

Hobro. Ordinær Generalforsamling Onsdag d. 12. Marts Kl. 8½ Aften paa „Grand Hotel".

Dagsorden:

1) Valg af 2 Bestyrelsesmedlemmer og 2 Suppleanter. 2) Valg af 1 Revisor. 3) Regnskabet fremlægges. 4) Eventuelt.

Øerne.

Odense. Diskussionsmøder afholdes i Fyens Forsamlingshus hver Onsdag Aften Kl. 9.

Formand: C. Lund, Adelerhus; konst. Kasserer: Joh. Petersen, Overgade 7.

Ordinær Generalforsamling afholdes Tirsdag d. 18. Marts Kl. 9 i Fyns Forsamlingshus. Dagsorden: 1) Valg af Bestyrelse, 2) Eventuelt. Alle Medlemmer bedes møde. *Bestyrelsen.*

Den sorte Tavle.

Esbjerg-Afdelingen har slettet Kommis H. Nielsen (Firmaet Brd. Nielsen, Esbjerg) som Medlem paa Grund af Kontingentrestancer.

Betal Kontingentet ved første Opkrævning!

Afleveret fra Trykkeriet d. 1ste Marts.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.
Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. — Telefon Nr. 7450.
Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 8, 1.S. København V.

Nr. 6—7. Kongres-Numer. 2. Hargang.

Den første ord. danske Handels- og Kontormedhjælper-Kongres.

Det stunder nu stærkt mod Paaskedagene, hvor Kolleger fra hele Landet over skal samles i København, for der at drøfte Standens Interesser — se tilbage paa Udviklingen, som den er foregaaet siden det konstituerende Delegeretmøde i Aarhus i Efteraaret 1900 — og fremfor alt skue fremad for at se, hvor Tiden bærer hen, hvilken Kurs, der fremtidig bør tages.

Hvis man er saa haardhændet, at kun det, der vejer tungt i Haanden, regnes for noget, saa er jeg bange for, at de Fleste af os vil føle os noget tomhændede, men hvis man forstaar at skælne mellem Saatid og Høsttid, saa vil man ikke agte de Penge, der er brugt, og det Arbejde, der er gjort ved at lægge Sæden i Jorden, for intet at regne. Kun Daaren tror, at alt Kornet skal spises op.

Naar Ryggen rettes efter endt Saatid og man tænker tilbage paa Høstens Dage, saa vilde den være en Daare, der tvivlede, at ikke Sæden vilde komme op, og Storm og Uhøst kommer ikke i éns Tanker. Der er et Glimt i Øjet af Tilfredshed, og man gaar hjem at nyde Hvilen, om ikke der er mere Jord, der skal lægges under Spaden.

Det er vanskelig Jordbund at behandle, danske Handels- og Kontormedhjælpere; Jorden har ligget brak i mange Aar, paa sine Steder kan den være gold, mest er den sur eller knoldet.

Det er en saadan Jordbund, der er som den jydske Hede, man troede værdiløs og uimodtagelig for Kultur, hvor der maa lægges Ryg og Kræfter til for at bryde Jorden, og endda bliver Høsten kun karrig. De samme Kræfter, anvendt paa anden Jordbund, vilde bringe mangefold igen. Men trods det, finde vi dog Dyrkere ude paa den jydske Hede i Kamp som Kulturens Pionerer mod Aarhundreders Ligegyldighed for Værdier, og trods det finde vi Kolleger blandt os, der kræve de Menneskeværdier, der gaa tabt i vor Stand, respekterede.

Ogsaa opad har vi Modstand at bryde. Skønt Striden i den sidste Menneskealder har staaet om Fagforeningers Berettigelse, saa er hele den Kamp gledet vore Principaler forbi, og vi har at kæmpe den Strid, som andre har kæmpet før os, om igen. Vore Principaler, der vel har ladet sig hundse i deres Lære- og Hjælperaar, de føle sig mere brøstholdne, naar de ikke kan gøre Gengæld og indhente det tabte, nu de er »Herrer« — de sige med Peer Gynt:

»Maatte jeg under Skæbnens Piskeslag hyle,
Der findes vel dem, jeg igen kan prygle« —

og fordi de har taalt og lidt i sin Tid, skal vi gøre det efter vor Tur, der er et Gran af Fortrydelse i det, men hver Slægt sine Idealer, og vore Bedstefædres er ikke vore, thi saa stod Verden stille. Men ikke alene som Mennesker trænge vi til Kultur, men ogsaa i faglig Henseende er det smaat bevendt, hos os som hos vore Principaler.

I Forhold til Standens Funktioner staar vi — det store Gros — Principaler som Medhjælpere, paa de enkelte Undtagelser nær, kun i ringe Omdømme, og trods, at vi saa at sige har givet hele Samfundet det merkantile Stempel, i Kraft af Varernes Vare, Pengene, næppe i Kraft af vore egne iboende Evner, og til Trods at vore Gader, vort daglige Liv er præget af Handelen, til trods for alt det er vi kun i altfor ringe Grad vor Storhed og vort Ansvar bevidst, samfundsmæssig set.

Der er for lidt Respekt her i Landet for Friheden.

Har vi end kæmpet i en lang Menneskealder for en indbildt og problematisk Frihed, naar det gælder en Smule reel Frihed i Form af en forkortet Arbejdstid, saa er det af det onde. Men Grunden til al den Elendighed er netop den, at der slides for meget og arbejdes for lidt, men i en velanvendt Frihed arbejder man fuldt saa vel for Forretningen, og den knap tilmaalte Frihed er altid den, der lettest bliver misbrugt. Derfor skal vi kæmpe for vor Berettigelse som Stand, for vor Frihed som Mennesker, og den Modstand vi møder, blandt Kolleger som blandt Principaler, lad den være Prøvestenen for vor Sags Godhed, Retfærdighed og Levedygtighed.

Vi er maaske endnu ikke helt ude af Saatiden, om ikke vi skal koncentrere vore Kræfter paa de Pletter, vi nu har gennemgravet, og lade de andre ligge, til vi har høstet den første Sæd, men hvorom alting er, lad os ikke tvivle paa Høsten, thi Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger bærer Fremtiden i sit Skød, og den Tid er ikke fjern, naar vi selv vil, da vi er en Magt, en Faktor i vort Samfund.

Lad os derfor gaa til Arbejdet i Samdrægtighed og Enighed, vore Kræfter faa vi nok Brug for alligevel. *Å. H.*

Kongressen.

Den første ordinære Kongres for Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger afholdes i Studenterhuset, Frue Plads, København 1ste og 2den Paaskedag, den 30te og 31te Marts 1902, i Henhold til Vedtagelse paa det første alm. Delegeretmøde af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger i Aarhus, September 1900. Kongressen aabnes 1ste Paaskedag, d. 30. Marts 1902, Kl. 10½ prc.

Kongressens Dagsorden:

1. Forslag til Forretningsordenen.
2. Mandaternes Prøvelse.
3. Valg af Kongressens Tillidsmænd.
4. Beretning om Virksomheden.
5. Regnskabet.
6. Henvendelse til Lovgivningsmagten om Socialreformer:
   a) Arbejdstiden (indledes af Hr. Redaktør Vilh. Hansen).
   b) Lærlingespørgsmaalet (indledes af Hr. Forretningsfører Axel Gundel).
   c) Siddepladser i Butikkerne (indledes af Næstformanden, Hr. Vald. Pedersen, Aarhus).
   d) Statsunderstøttelser (unge Handelsmænds Uddannelse i Udlandet, Foredragsrækker og Pladsledighedsforsikring). Indledes af Medlem af Forretningsudvalget, Hr. Aage Hyllested, Esbjerg.
7. Forslag til Vedtægter for Pladsledighedsforsikringen.
8. Behandling af de indkomne Forslag samt Forslag til Ændringer i Lovene.
9. Valg af Centralorganisationens Tillidspersoner.
10. Fastsættelse af Tid og Sted for næste Kongres.

Forslag.

Til Dagsordenens Punkt 1.

Forslag til Forretningsordenen af Forretningsføreren og Redaktøren.

1. Kongressens Forhandlinger ledes af to Ordstyrere. Referatet optages af to Sekretærer. Ordstyrerne ordne indbyrdes Mødernes Ledelse.
2. Den ledende Ordstyrer oplæser ved hvert Mødes Begyndelse Navnene paa de Delegerede, for at kontrollere Deltagernes Antal. Udeblivelse tilføres Protokollen og Referatet i »D. H. Km. T.«.
3. De Delegerede begære Ordet skriftligt hos Ordstyreren og opgiver Navn og den Forening vedkommende repræsenterer.
4. Intet Medlem kan faa Ordet om samme Sag mere end tre Gange; herfra undtages dog Forslagsstillerne. Med Undtagelse af, og det kun første Gang disse have Ordet, kan ingen have Ordet mere end 10 Minutter.
5. Ændringsforslag skulle indleveres skriftligt til Ordstyrerne og være underskrevet med Forslagsstillerens Navn og Navnet paa den Forening, Vedkommende repræsenterer.
6. Saavel Ordstyrerne som Kongressens øvrige Medlemmer kunne stille Forslag om Diskussionens Afslutning og om Tidens Begrænsning for Talerne.
7. Afstemningerne foregaar ved Haandsoprækning, med mindre 8 Delegerede forlange Afstemning ved Navneopraab.
8. Det er Ordstyrernes absolute Pligt, at søge Kongressens Arbejde tilendebragt inden Mandag den 30te Marts Kl. 7 Aften.
9. Forfriskninger maa ikke indtages i Kongreslokalet.

Til Dagsordenens Punkt 4.

Odense andrager om et Beløb (ca. 300 Kr.) til Agitationen paa Fyen.

Nykøbing p. M. henstiller til Kongressen at søge »D. H. Km. T.« udvidet.

Skive foreslaar Ændring af Engageringsbureauets Arbejdsmaade.

Randers foreslaar:
»Det paalægges Forretningsføreren hver Maaned at sende de respektive Afdelingsformænd Meddelelse om, hvor mange Medlemmer der findes i hver enkelt Afdeling under Centralorganisationen«.

Redaktør V. Hansen foreslaar følgende Resolution:
»I Anledning af den internationale Føderations (Fédération internationale des Employés) Manifest af Maj 1901, angaaende Centralorganisationens Tilslutning til denne, udtaler Kongressen, at den anser venskabelig Samvirken mellem de forskellige Landes Medhjælperorganisationer for værende af den største Betydning for Handels- og Kontormedhjælperne, organisatorisk og individuelt, og overlader derfor til Hovedbestyrelsen at tage Bestemmelse i nævnte Retning, naar de praktiske Forudsætninger herfor maa anses at være til Stede«.

Til Dagsordennns Punkt 6 c.

Kolonialmedhjælpernes Organisation, København:
»Lovbefalede Siddepladser for kvindelige Butiksmedhjælpere og Lærlinge«.

Til Dagsordenens Punkt 8.

Kolonialmedhjælpernes Organisation, København.
»Anskaffelse af et fælles Emblem for samtlige danske Handels- og Kontormedhjælpere under Centralorganisationen«.

Skive.
»Indførelse af et Foreningsmærke«.

Ændringer i Lovene:

§ 1.

Forretningsudvalget foreslaar tilføjet § 1:
»Kolleger paa Pladser, hvor Afdelinger ikke findes, sortere direkte under Centralorganisationen«.

§ 4.

Redaktør **V. Hansen, København**, foreslaar § 4, første Stykke, ændret til:
»Som Medlem af Afdelingerne kan optages enhver saavel kvindelig som mandlig Handels- eller Kontormedhjælper, der er udlært Kommis eller har arbejdet paa et Kontor i 3 Aar«.

Aalborg foreslaar § 4, første Stykke, ændret til:
»Som Medlem af Afdelingerne kan optages enhver saavel kvindelig som mandlig Handels- og Kontormedhjælper, der er fyldt 18 Aar og ikke er Lærlingekontrakt underkastet«.

Hjørring foreslaar, § 4 tilføjes:
»navnlig kan Afdelingerne optage Kontormedhjælpere over 18 Aar, uanset at de ikke opfylder Bestemmelserne i denne §.

§ 6.

Forretningsudvalget foreslaar første Stykke ændret til:
»Afdelingerne fastsætte selv deres Kontingent, dog saaledes. at Afdelingerne har Ret til kun at opkræve et Kontingent af 65 Øre maanedlig af Medlemmer med en aarlig Gage af under 800 Kr. paa egen Station eller under 300 Kr. samt Kost og Logi. Disse Medlemmer betegnes »halvbetalende«. Iøvrigt er Minimumskontingentet 1 Kr. pr. Maaned. Til Centralorganisationen betaler Afdelingerne et fast maanedligt Kontingent af 50 Øre pr. helbetalende og 35 Øre pr. halvbetalende kontingentydende Medlem«.

Aalborg foreslaar første Stykke ændret til:
»Afdelingerne fastsætte selv deres Kontingent, dog er Minimumskontingentet 1 Kr. pr. Maaned for Medhjælpere, hvis Gage overstiger 600 Kr. uden og 300 Kr. med Kost og Logi. I modsat Fald fastsættes Minimumskontingentet til 50 Øre pr. Medlem. Til Centralorganisationen svarer Afdelingerne et fast maanedligt Kontingent af respektive 50 Øre og 25 Øre pr. kontingentydende Medlem«.

Hjørring foreslaar at første Punktum udgaar og i Stedet foreslaas:
»Kontingentet, der er ens for alle Organisationens mandlige Medlemmer, er for disse 1 Kr. pr. Maaned«.
3die Punktum:
»Kvindelige Medlemmer betale kun Halvdelen af hvad mandlige Medlemmer betale i Kontingent. Halvdelen af de kvindelige Medlemmers Kontingent tilfalder Hovedkassen«.
Endvidere foreslaas indført:
»Ethvert Medlem betaler i Indskud 1 Kr. og Medlemmerne skal staa indenfor den Afdeling, de ifølge deres Bopæl naturligst tilhøre«.

Randers foreslaar:
»For Handels- og Kontormedhjælpere, som har en aarlig Løn af mindre end 400 Kr. inkl. fri Station eller 800 Kr. paa egen Station, ansættes Kontingentet til 50 Øre maanedlig. For Medhjælpere med henholdsvis 400 og 800 Kr. aarlig Løn og derover, forbliver Kontingentet 1 Kr. maanedlig. Centralorganisationen modtager Halvdelen af Kontingentet, altsaa henholdsvis 25 og 50 Øre pr. Medlem om Maaneden«.

Frederikshavn foreslaar:
»Minimumskontingentet forhøjes til Kr. 1,25 pr. Maaned imod at der henlægges noget mere end de lovbestemte 10 Øre til Understøttelsesfonden«.

§ 9.

Forretningsudvalget foreslaar at tilføje som Punkt c:
»Afdelingernes Revisorer ere pligtige nøje at paasé, at Indbetalingerne til Hovedkassen er i Overensstemmelse med Afdelingens Bøger«.

Forretningsudvalget foreslaar at tilføje Punkt a:
»Hver Afdeling skal maanedlig indsende en kort Beretning til Forretningsføreren om Foreningens Virksomhed. Af alle Foreningsmeddelelser indsendes ligeledes et Eksemplar til denne«.

§ 10.

Forretningsudvalget foreslaar: 1ste og 2det Punktum udgaar, og i Stedet indsættes:
»Centralorganisationen administreres af en Hovedbestyrelse paa 7 Medlemmer, hvoraf Forretningsføreren er det ene«.
3die Punktum bibeholdes uforandret. 2det Stykke ændres til:
»Hovedbestyrelsen vælger af sin Midte Næstformand og Sekretær«.

§ 12.

Aalborg foreslaar:
»Forretningsudvalgets Medlemmer ere ulønnede og vælges blandt de i København bosiddende Medlemmer af Hovedbestyrelsen«.

Forretningsudvalget foreslaar, at 2det Stykke bibeholdes; det øvrige af Paragrafen bortfalder.
Endvidere tilføjes:
»Samtlige Afdelingsformænd danne i Forening et Repræsentantskab. Dette har ingen ordinære Sammenkomster, men skal indkaldes eller skriftligt raadspørges i særlige vigtige Sager, hvor Hovedbestyrelsen ikke mener sig kompetent til at handle eller tage Beslutning«.

§ 13.

Forretningsudvalget foreslaar, at de 3 første Punkter bibeholdes; Resten af første Stykke bortfalder og i Stedet tilføjes:
»Forretningsføreren skal have Sæde i København; han skal holde Kontor, og erholder Udgifterne, som dog ikke maa overstige 500 Kr., refunderede«.
Endvidere:
»Lønnen for de ved Centralorganisationen ansatte lønnede Tillidspersoner fastsættes ved hver Kongres«.

Hjørring foreslaar sidste Stykke ændret til:
»Hovedkassereren skal stille en af Hovedbestyrelsen godkendt Kaution paa mindst 10,000 Kr. Eventuel Kautionsforsikringspræmie udredes af Hovedkassen«.

§ 14.

Forretningsudvalget foreslaar sidste Stykke ændret til:
»Hovedbestyrelsen kan lade udgive Ekstranumre«.

§ 15.

Forretningsudvalget foreslaar:
»Sidste Stykke bortfalder«.

§ 16.

Forretningsføreren og **Redaktøren** foreslaar andet Punkt ændret til:
»Den sammenkaldes ordinært hvert 3die Aar«.

§ 23.

Forretningsudvalget foreslaar:
»Kongressen vælger Hovedbestyrelsen med 6 Suppleanter, Forretningsføreren, Redaktøren, 2 Revisorer og 2 Revisorsuppleanter. Valget gælder til næste ordinære Kongres«.

Kolonialmedhjælpernes Organisation foreslaar, at Hovedbestyrelsen vælges ved direkte Valg af Medlemmerne.

Til Dagsordenens Punkt 10.

Esbjerg. Foreningen »Hermes« foreslaar den første ordinære Kongres af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger at fastsætte Esbjerg som Stedet for næste Kongres Afholdelse. Foreningen motiverer sin Henvendelse dermed, at den anser det at være af største Betydning for Bevægelsen blandt Handels- og Kontormedhjælperne paa Jyllands Vestkyst, at Kongressen næste Gang afholdes i denne Landsdel.

Odense foreslaar, at den næste Kongres afholdes i Odense

København i Marts 1902.

Paa Forretningsudvalgets Vegne:

Axel Gundel. **Vilh. Hansen.**

Kongres-Notitser.

Den første danske Handels- og Kontormedhjælper-Kongres afholdes i Hovedstaden, hvor den faglige Organisations Fane første Gang hejstes for snart 5 Aar siden.

»Studenterhuset«, hvor Kongressen afholdes, tilhører den Studenterkorporation — »Studentersamfundet« — der har bidraget væsentligt til at bringe Kundskabens Lys ud til den store Befolkning og vakt den unge akademiske Borgerstand til Bevidsthed om sine sociale Pligter. — Nu drager den unge Handelsstands Repræsentanter ind i Studenternes Hus, for at raadslaa om Midlerne til at vække Handels- og Kontormedhjælperne til fælles Virke som Standsfæller og Samfundsborgere. — »Studentersamfundet« har bidraget sit til, at gøre »Herrerne i Aandernes Rige« til praktisk arbejdende og kæmpende Mennesker; Centralorganisationen vil faa mægtig Betydning for Udryddelse af den Kasteaand og det Standshovmod, som gør den store Handels- og Kontormedhjælperstand til den svageste Stand i Landet.

»Studenterhuset«, der er beliggende paa Frue Plads, overfor Frue Kirke og ved Siden af Københavns gamle Bispegaard og Universitetet, er en af Hovedstadens nyeste monumentale Bygninger. I Stueetagen findes den i antik Stil udstyrede Festsal med Pallas Athenes Statue. Kunstinteresserede Kongresister ville fordybe sig i Betragtningen af Hovedtrappens prægtige Vægmalerier. — Det Lokale, hvori Kongressen afholdes, findes i første Etage, og er overordentligt stilfuldt udstyret i Empire. Paa begge Sider af Kongreslokalet findes Lokaler til Kongressens Disposition. I det ene Lokale, der ligeledes er udstyret i Empirestil, vil Kongressens Udvalg kunne arbejde og de Delegerede konferere sammen. Paa den modsatte Side Kongreslokalet findes en Spisesal, hvor Kongresdeltagerne kunne indtage Forfriskninger, da saadanne ikke maa serveres i Kongreslokalet.

De Delegerede placeres efter de forskellige Landsdele ved 3 Længdeborde; ved Tværbordet faar Forretningsudvalget og Hovedbestyrelsens øvrige Medlemmer Sæde, Langs Lokalets Vægge vil der blive Siddepladser for Tilhørerne. Alle Afdelingsmedlemmer have Adgang til Kongressen mod Forevisning af gyldigt Medlemskort.

Da den omfattende Dagsorden skal være tilendebragt senest Mandag Aften Kl. 7, af Hensyn til de Provinsdelegeredes Hjemrejse, vil der blive stillet store Krav til Ordstyrernes ordnende og retledende Indflydelse. Det maa dog antages, at Kongressen vil udføre sit Arbejde med samme Præcision som Delegeretmødet i Aarhus i September 1900, og navnlig gælder det om at man sparer sine Kræfter til de vigtige Spørgsmaals Behandling, men derimod gaar lettere hen over de mindre betydelige Sager, der maatte forekomme.

De Delegerede kommer til at arbejde strængt i de to Dage og Tiden maa nøje tages i Agt, for at Dagsordenens Behandling kan blive tilendebragt i rette Tid. — Der vil derfor ikke blive Tid til større Festiviteter, og det projekterede Bal 1ste Paaskedags Aften er atter opgivet. Derimod samles de Delegerede den første Kongresdag til en fælles Middag, hvor Stemningen naturligvis vil blive gennemsyret af den gode kollegiale Aand, der hersker mellem Centralorganisationens Forkæmpere.

Kongressens Deltagere ville blive fotograferede paa et stort Gruppebillede. — Som bekendt findes der intet Billede af det mindeværdige Delegeretmøde i Aarhus, hvor Centralorganisationen oprettedes, men denne og vore fremtidige Kongresser bør foreviges ved Fotografiens Hjælp, thi disse Kongresbilleder ville ikke blot blive en skattet Erindring for de Delegerede, men gennem Deltagernes stigende Antal vil vor Organisations Udvikling markeres, og for de Kolleger, der engang ville afløse os og føre Kampen videre, ville Kongresfotografierne have historisk Interesse.

De kvindelige Medhjælpere ville blive repræsenterede paa Kongressen, idet Kontormedhjælpernes Organisation i København har valgt Frk. Louise Larsen til Delegeret. — Frk. L. er den første kvindelige Medhjælper, der her i Landet faar Sæde i en repræsentativ Medhjælperforsamling af lignende Art som Kongressen. — Frøkenen, der omfatter vor Sag med levende Interesse og grundig Forstaaelse, har siden August 1901 beklædt Sekretærposten i den Afdeling, hvis Generalforsamling enstemmig har valgt hende som en af sine Repræsentanter ved Kongressen.

Efter hver Kongresdags Afslutning vil der blive tilsendt Ritzaus Bureau Meddelelse om Kongressens vigtigste Beslutninger. — Et udførligt Referat af Forhandlingerne fremkommer i »D. H. Km. T.« for 15. April; der optages stenografisk Referat af Forretningsførerens Beretning og de korte Indledningsforedrag, hvormed Forretningsudvalgets Medlemmer indleder de forskellige Emner under Dagsordenens Punkt 6.

Af Hensyn til Referatet af Kongressen maa vi udsætte Afslutningen af Artiklen »Vor Arbejdstid« til den 1ste Maj. Vi anmode indtrængende Afdelingerne om at begrænse deres Meddelelser til førstkommende Nr. af Bladet det mest mulige, da Referatet af Kongressens Forhandlinger og Beslutninger muligvis vil optage omtrent hele Bladet.

Forretningsudvalgsmødet i København d. 16. Marts.

Centralorganisationens Forretningsudvalg afholdt Møde Søndag den 16de Marts i »Studenterhuset« i København. Til Stede vare: Forretningsføreren samt d'Hrr. Redaktør V. Hansen, Prokurist Aage Hyllested, Esbjerg og Hovedbestyrelsens Næstformand, Hr. Vald. Pedersen, Aarhus.

Forretningsføreren aabnede Mødet Kl. 12. V. Pedersen forelagde en Række Forespørgsler fra Aarhus-Afdelingen til Forretningsføreren og Udvalget. Forespørgslerne behandledes straks eller henførtes under de til Kongressen stillede Forlsag.

Det vedtoges at lade trykke en Ekstrakt af Centralorganisationens Regnskab til de Kongresdelegerede og Afdelingsformændene.

Udvalget paabegyndte derefter en indgaaende Forhandling om Kongressen. Dagsordenen for denne vedtoges (se Artiklen »Kongressen«) og Behandlingen af de fra Afdelingerne indsendte Forslag paabegyndtes. Udvalget kunde ikke tiltræde noget af de til Lovenes Ændring stillede Forslag, men udarbejdede derimod en Række til disse refererende Forslag og foreslog desuden enkelte yderligere Ændringer (i Henhold til Oversigten over Forslagene til Kongressen). — Udvalget tog intet Standpunkt til Forslagene vedrørende Anskaffelse af Emblem og Stedet for næste Kongres Afholdelse.

Forretningsføreren omtalte Sygekassespørgsmaalet udførligt og fremhævede Vanskelighederne ved at starte en Sygekasse indenfor Centralorganisationen paa Grundlag af Oplysninger, indhentede ved Konferencer med sagkyndige Mænd. Det vedtoges at forelægge Sagen for Kongressen.

Forretningsføreren gav nogle Oplysninger vedrørende Helligdagsloven og dennes sandsynlige fremtidige Skikkelse, der efter hvad der i Øjeblikket forelaa vilde blive tilfredsstillende, da Loven antagelig vilde blive en Fridagslov. Forretningsføreren havde gentagne Gange konfereret med Folketingets Underudvalg i denne Sag og gjort hvad der gøres kunde, for at Loven kunde faa den størst mulige Rækkevidde. — Agitationen for 7-Lukningen behandledes derefter, uden at der toges nogen definitiv Beslutning.

Pladsledighedsforsikringen fremkaldte en kortere Diskussion, efterat Forretningsføreren havde givet Oplysninger angaaende Statistikindsamlingens Resultater og de Vanskeligheder, der, navnlig i København, havde mødt Tilvejebringelsen af et tilstrækkeligt omfattende Materiale. Statistikindsamlingens sene Afslutning og Konferencerne med sagkyndige Mænd, Statistikere og Forsikringsmænd, havde trukket Sagen i Langdrag, saaledes, at det endnu ikke havde været muligt at forelægge det endelige Forslag til Statuter for Forsikringen for Udvalget. Forrerningsudvalget vedtog derfor at behandle dette Spørgsmaal paany i et Møde den 29de Marts i København.

Forretningsføreren omtalte de Krav, som Centralorganisationen burde stille til Lovgivningsmagten med Hensyn til sociale Reformer for Medhjælperne; navnlig var det vigtigt, at Kongressen tog Standpunkt til Arbejdstidens lovmæssige Regulering og Lærlingespørgsmaalets Ordning. Efter en indgaaende Behandling overdroges det til Forretningsføreren og Redaktøren at udarbejde Resolutioner i nævnte Retning og overhovedet at redigere Kongressens Dagsorden og de under dennes Punkter stillede Forslag.

Mødet hævedes Kl. 7½.

Kost- og Logisystemet endnu en Gang.

(Af Bogholder *C. H. Wolffsen Hasselriis, Horsens*).

Motto: En Arbejder er sin Løn værd.

Sjældent eller aldrig tror jeg at have læst nogen Artikel med større Udbytte og mere Interesse end de 2 Artikler, der i de sidste Numre af vort Blad have behandlet Kost- og Logiforholdene i København.

Et troværdigt Billede af Principalernes forældede, egoistiske Opfattelse af Medhjælperen giver her „Detailhandlerbladet" ved sin Stilling til og Opfattelse af de berettigede Krav, som Medhjælperne nu gennem deres Organisation stille, og ligesaa tydeligt, men rigtignok et langt mere opmuntrende og glædeligt Billede af disse Krav og deres absolute Berettigelse giver Redaktionen ved de overordentlig klare og tankerige Kommentarer til „Detailhandlerbladet"s Opfattelse.

Det gaar med dette, som det gaar med alle Spørgsmaal, der strejfe ind paa det nationaløkonomiske Gebet, Tankerne ligge saa nær og dog saa fjærnt. Det er ikke med den som med de fleste andre Videnskaber, at der skal sluges store Kvantiteter af Lærdom, inden Tankerne kunne bevæge sig nogenlunde frit. Her gælder det blot at tage Spørgsmaalet og med sin sunde, klare Menneskeforstand følge Tanken, drage Konsekvenserne, saa ligger det hele klart, og der viser sig en Tankemark, saa rig paa Vegetation, hvor der før kun fandtes en omtrent ukendt, øde og gold Slette.

Medhjælperne maa yde, før de kunne nyde, og i Betragtning af, at de alle ere sikre Principalsemner, betragte deres Medhjælperstand som et Overgangsstadium til at vorde Principal. Set fra det Synspunkt, maa det derfor være enhver Medhjælpers Pligt først og fremmest at sætte Principalens Livserhverv, Forretningen, i Stand til at ernære Principalen, saa kommer Medhjælperen i anden Linie. Det er Principalens Synspunkt. For en ussel Løn udnytte Medhjælpernes Kræfter, indtil denne selv som Principal kan faa den samme Nytte ud af sine Medhjælpere.

Det er i Sandhed tidsmæssige Opfattelser. Men fuldtud de gængse, det er indrømmet.

Tanken, at Forretningen først skulde sættes i Stand til at give noget Udbytte, inden Medhjælperen kunde opnaa menneskeværdige og menneskeretlige Vilkaar, kunde tyde paa, at saadanne virkelig opnaaedes, naar det gik godt, men se, om Medhjælperne høste Lønnen.

Som Redaktionen hævder, maa vi derfor absolut betragte os selv som Fagets Lønarbejdere,

Vi gøre vor Pligt, udføre vort Arbejde, men forlange derfor vor Løn. Og denne Løn maa staa i Forhold til det Arbejde, vi udføre, uanset om Forretningen kan bære denne Udgift. Kan den ikke det, da er det i Længden spildt Arbejde at lade sine Kræfter virke i en saadan Forretning, og denne staar da absolut paa et usundt Grundlag.

Efter de nationaløkonomiske Love, der sige, at „Kilden til al Rigdom er det menneskelige Arbejde", eftersom dette nemlig ved sin Virken stadig skaber nye Værdier, da vil nemlig en Handelsstand, hvis Forretningsdrift ikke er i Stand til med Udbytte at anvende menneskeligt Arbejde, virke nedbrydende paa Landets Velfærd. Og det vilde man vel nødigt sige om den danske Handelsstand, Var det sandt, da var det saamænd dumt at vie sit Liv og sine Kræfter denne Stand.

Men det er heller ikke sandt. Handelen, den Stand, som alle vi, dens Udøvere, se op til med Stolthed, og den Stand, som vi alle gærne ville være med til at højne, forædle, og sætte forrest blandt Erhverv og Beskæftigelser, den Stand, som vi alle sætte en Ære i at føre frem til den mest agtede Plads i Samfundet trods Lærdes og Aandsaristokraters Ophøjethed, den kan end ikke være bekendt, at en slig Tanke blot fremsættes, før den i sin Helhed vil give os Ret i vor, Medhjælpernes Paastand, at Handelen maa og kan give sine underordnede Udøvere den fulde Løn for deres Arbejde ved Siden af at reservere den overordnede, Lederen, et passende Udbytte.

Naar der derfor indvendes, at en Forretning ikke kan bære den Merudgift, som Afskaffelsen af Kost- og Logisystemet vil betyde for Købmanden, idet han da gaar glip af den Fortjeneste, han faar ved at have sine Folk paa Kost og give dem usle Logier, men derimod maa refundere Forplejningen i klingende Mønt, da er dette noget Nonsens, et Forretningsfif. Slet og ret.

Og vil han ikke gaa glip af den Fortjeneste, saa lad ham lægge det paa Varerne, de kan godt taale det.

Blot vi alle ret indprentede os, at vi „ere Fagets Lønarbejdere", og at kun de færreste af os have Chancer for at blive Principaler, men derimod have Udsigt til en længere Medhjælperstand, der, som Red. skriver, med Henblik paa den Udvikling af Stor-Forretninger, som Tiden medfører, ved en Organisations Indgriben kan skabe sig en „standard of life", der vil blive større end de nuværende Medhjælperes og Smaadetaillisters; ja blot det stod os ret klart nu, uden sangvinske Fremtidsforestillinger, da vilde enhver rejse sit Hoved, kuet af Nedværdigelse og nedværdigende Løshed i Standsfølelse, gribe Kaarden og fægte for Opfyldelsen af de sent, men endnu ikke for sent rejste, berettigede Krav. Fægte uden Fejghed med det Mod, som en oprigtig og ærlig Overbevisning om en ærlig og retfærdig Sag altid giver.

Men hvorfor skulle vi her i Provinserne hylde det evindelig gennemskinnende Københavneri, der byder os vente, indtil Sagen har baaret Frugt i Hovedstaden.

Den „banebrydende" Betydning faar Opfyldelsen kun ved Eksemplet fra Kammerater, der vise Vejen. Nu, lad Københavnerne vise os Vejen, men lad os saa følge den straks herude.

Lad os kæmpe med den samme Overbevisning om Retten paa vor Side, som vore københavnske Kolleger, hver for sig og samlet.

Ingen, lad det være et Ord, tiltræder nogen ny Plads uden i hvert Fald at gøre Indvendinger mod Kost- og Logisystemets Tilstedeværelse, endnu maa vi jo bøje os derfor; og ingen organiseret Medhjælper viger tilbage for at gøre Vrøvl, naar det med Ret kan gøres. Saa maa Principalerne da i hvert Tilfælde til sidst indse, at det er et almindeligt Ønske hos Handels- og Kontormedhjælperne: Kost- og Logisystemet afskaffet.

Nye Tanker.

Aage Hyllested om Handelsaand og Forretningsmænd.

Den Anskuelse, at Samfundslivets økonomiske Stuktur danner Grundlaget for Samfundets politiske og juridiske Overbygning, og svarer til bestemte sociale Bevidsthedsformer samt, at overhovedet det materielle Livs Produktionsmaade betinger den sociale, politiske og aandelige Livsproces, bliver stedse mere fremtrædende i den moderne Verdensanskuelse. Den ideologiske Livsfilosofi maa vige for den materialistiske Betragtningsmaade, der er et Udslag af Nutidens umiddelbare praktiske Erkendelse, selv om det maa indrømmes, at der foregaar en Vekselvirkning mellem de bestemmende idéelle og materielle Momenter.

Handelens kolossale Opsving og Betydning for Samfundsudviklingen, kendetegnes i vore Dage af de mægtige økonomiske Sammenslutninger, Trusts, Karteller og Ringe, der under Frikonkurrencens Tegn har skabt en ny Handelsaand og udviklet merkantile Moralbegreber, der ofte kommer i Modstrid med de etiske og humane Nutidskrav, der som Budbringere for Slægtens Frigørelse for Barbariets Levninger, varsler om den sande Civilisations Morgenrøde.

Det er Handelens Opgave at organisere Samfundet økonomisk, saaledes, at Produktionen gennem en fornuftig ordnet Varefordeling kommer det størst mulige Antal Samfundsmedlemmer til Gode i den størst mulige Udstrækning. Spørgsmaalet om, hvorvidt Handelen under de nuværende Forhold har løst denne sin store samfundsmæssige Opgave tilfredsstillende, og Forholdet mellem Socialetikens Krav og den gængse moderne Handelsmoral kan give Anledning til i høj Grad aandelig befrugtende Eftertanke og er Spørgsmaalet, der paakræver enhver almendannet Medhjælpers Interesse.

Det var derfor en interesseret Forsamling, hvortil en af vor Bevægelses mest fremragende Mænd, Hr. Aage Hyllested, Esbjerg, talte Torsdag d. 13. Marts i Studenterhuset i København, efter Indbydelse af Kontor-, Isenkram- og Manufakturnedhjælpernes Organisationer. Foredraget var et sandt lille Mesterværk i Retning af Indhold og Tankedybde.

Man fik Indtrykket af, at Foredragsholderen havde behandlet sit Materiale med stor Omhu, og den Fylde af nye — vi kunne fristes til at sige revolutionerende — merkantile Betragtninger, der vidnede om Foredragsholderens Intelligens og dybe, fremsynte Betragtningsmaade, har sikkert fostret et Væld af Tanker hos Tilhørerne.

Vi erkende Vanskelighederne ved at meddele et resumeret Referat af Foredraget, og vi have derfor taget det Løfte af Hr. H., at han bearbejder dette under Artikelform til „D. H. & K. M. T.". Foredraget, hvortil Redaktør V. Hansen knyttede nogle Bemærkninger, modtoges med stærkt Bifald, og sluttede med følgende Udtalelser, som vi gengive efter det stenografiske Referat:

„Jeg skal nu ganske kort resumere de Synspunkter, jeg har fremsat under mit Foredrag. Jeg gik ud fra den Betragtning, at Handelens første Opgave og hele dens Eksistensberettigelse kunde søges i, at den administrerede det paagældende Samfunds Behov af Brugs- eller Luksusgenstande. Jeg har søgt at fremhæve i hvor høj en Grad Handelsstanden opfyldte denne Mission, hvor Manglerne fandtes og hvilken Vej Udviklingen gik. Jeg fremhævede, at som Følge af, at Handelsmanden altfor meget betragtede sit Virkefelt som en privat Jagtgrund, hvor han kun havde sine egne Interesser for Øje, var Begrebet „Forretningsmand" blevet saa forkvaklet, at det som Regel betragtedes som synonymt med Ordet „Kæltring". Jeg tror uden Overdrivelse at kunne sige, at den smarteste Forretningsmand altid bevæger sig paa Grænsen af det, som paa den anden Side opfattes som Kæltringestreger, og til Trods derfor tror jeg, at Størstedelen ser beundrende hen til saadanne smarte Forretningsmænd. Jeg venter aldeles ikke at faa Medhold i mine Anskuelser, mit Hovedformaal er at vække Tanker, for at undersøge, om vi virkelig er inde paa de rigtige Forhold og paa den rigtige Vej. Jeg paapegede, at Konsumtionsforeningerne og lignende Institutioner havde vist deres regulerende Indflydelse paa Forholdene, og jeg udtalte, at en saadan Regulering burde kun ske til Fordel for Samfundet. Jeg fremhævede, at Handelsstanden, for at imødekomme en forringet Købeevne, ved Tilbud af daarlige Varer bidrog til at forskyde Samfundsforholdene til Fordel for Kapitalismen. Endelig fremsatte jeg Manglerne ved Kreditsystemet og paapegede Udviklingens Gang henimod Stordrift, baade en detail og en gros.

Tillige udtalte jeg, at der er Omraader, paa hvilke Handelsstanden uberettiget er begyndt at trænge ind, og som det var vor Pligt som Mennesker at tilbageerobre. Jeg sagde, at der burde ikke handles med selve Livet. Det gælder jo for ethvert Menneske at forstaa sin Tid, at vide, hvor Udviklingen bærer hen, det gælder om at kunne hævde sig i Kampen for Tilværelsen, det gælder navnlig, naar man stiller sig højere Maal og man har Ønsket om at føre an i Udviklingen. Jeg sagde i Begyndelsen af Foredraget, at vi tilhørte en Stand, som mere end nogen anden har sat sit Stempel paa vort Samfund. Hvis vi vedvarende ønsker, at vor Stand stadig skal indtage sin betydningsfulde Stilling, saa maa vi være os vor samfundsmæssige Stilling bevidst, saa maa vi søge at indrette os paa at løse de Opgaver, der stilles os. Den Traad, der gaar igennem al menneskelig Virksomhed, det er Organisation, og det Menneske, som holder sig tilbage fra sin Stands Organisation han har ingen Agt hverken for sig selv eller sin Stand."

„Detailhandlerbladet"

for 21de Februar indeholder en Artikel som Gensvar paa vort Indlæg i denne Sag i nærværende Blad Nr. 4. — Pladsmangel forbyder os imidlertid her at tage hele dette Spørgsmaal op til en grundig Behandling og indgaaende at beskæftige os med Principalernes afvisende Holdning overfor denne saa stærkt omdebatterede Reform. Vi maa derfor begrænse os til nogle polemiske Svarbemærkninger.

Efter at have citeret vor Tagen-Afstand fra den Beskyldning, som „Detailhandlerbladet" rettede imod os for „Forsøg paa at faa forpurret Samarbejdet mellem Principalerne", skriver Bladet:

„Ja — vi er nu foreløb af den Anskuelse, at vi har læst rigtig nok, og det undrer os, at D. H. K. T. vil paastaa, at vi ikke har leveret Skygge af Bevis efter at Bladet sikkert ikke har været ubekendt med den af Carl Jacobsens Medhjælpere skrevne Artikel i vort Blads Nr. 2, samt andre Oplysninger samme Sag vedrørende senest i vort Blads Nr. 3 og 6, hvor vedkommende efter egen Paastand er Medlem af Medhjælpernes Organisation og benytter i højeste Grad gemene Udtryk samt yderligere tager en af vore mest ufine Modstandere i Forsvar. Og saa ønsker endda Bladet yderligere Beviser!

Og vi paastaar endnu, at hvis Organisationen ikke har Afstand fra dette Medlems Handlemaade i denne Sag, men tværtimod tolererer en saadan Fremfærd, saa anser vi det som „et Forsøg paa at faa forpurret Samarbejdet mellem Principalerne".

Hvilken Logik! En Medhjælper, der er Medlem af Kolonialmedhjælpernes Organisation," men iøvrigt intet Tillidshverv indtager i denne, angriber Detailhandler-Societetet og forsvarer en af dets Modstandere. Medhjælperens Indlæg optages i „Detailhandlerbladet" og dette besvarer Kritikken; atter indsendes en Artikel, der imidlertid, da den indeholder „i højeste Grad gemene Udtryk" (loco citato „Detailhandlerbladet") selvfølgelig refuseres og „Detailhandlerbl." burde være færdig med denne Sag. Den er i hvert Fald os uvedkommende.

„Kolonialmedhjælpernes Organisation" kan selvfølgelig ikke paatage sig at garantere sine Medlemmers Handlemaade saa meget mere som vedkommende Medlem ganske ignorerer sin Organisation ved at undlade at konferere med sin Afdelingsformand eller med os, før han fremsætter Kritikken. Vi have iøvrigt læst nævnte Indlæg, men ikke funden Anledning til at omtale det, da vi ansaa det for værende af absolut underordnet Betydning og os uvedkommende. Derfor have vi selvfølgelig ikke taget Afstand fra disse personlige Udtalelser, da vi ikke formente, at Detailhandler-Socitetet havde vor Assistance behov i denne allerede ordnede Sag.

Bladets „Beviser" virker nødvendigvis ikke overbevisende paa os og vi beklage at maatte understrege endnu engang, at Bladet endnu ikke har fremført blot en Antydning af „Skygge af Bevis" for sin Paastands Rigtighed.

Ligeledes maa vi med Sorg noterer, at „Detailhandlerbladet" endnu ikke har fattet vort Standpunkt til det afskaffede Kost- og Logisystem hos flere af de „selvstændige" Detailhandlere, men Pladshensyn forbyder os at give Bladet yderligere Informationer denne Sag vedrørende.

„Samarbejdet" om „Vor Arbejdstid".

Vi have ofte modtaget Beviser paa den Interesse, hvormed man i organisationsinteresserede Kredse følger Centralorganisationens Virksomhed; saaledes indeholder Central-Fagbladet „Samarbejdet", der er obligatorisk Organ for over 250 danske Fagorganisationer, en Artikel betitlet „Arbejdstiden, naar Organisationen mangler", hvori vor Fremstilling af Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdstid i de foregaaende Afsnit af Artikelserien: „Vor Arbejdstid", aftrykkes.

„Samarbejdet" indleder Artiklen med følgende Bemærkninger:

Medens de forskellige Haandværks- og Industrifag siden Organisationernes Oprettelse har faaet ret betydelige Forkortelser af Arbejdstiden gennemført, er der en meget stor Kreds af Arbejdere, nemlig Handels- og Kontormedhjælperne, som intet har formaaet at udrette paa dette Omraade,

Handels- og Kontormedhjælperne har — paa Grund af manglende Organisation — staaet værgeløs overfor Overgreb fra Principalernes Side. Løn og Arbejdstid er fastsat efter disses Forgodtbefindende, uden Hensyn til Medhjælpernes Mening. Hvad der gælder for andre Arbejdere, gælder ogsaa for Handels- og Kontormedhjælperne. De kan, naar de mangler Organisation og Støtte, ikke vrage mellem tilbudte Pladser; de maa sælge Arbejdskraften hurtigt og til den Pris, der bydes — al Tid den lavest mulige.

Ligesom de lavsmæssige, patriarkalske Forhold er forsvundne fra Haandværket, er de ogsaa snart ude af Handelen. De Handlende staar som en Del af Arbejdskøberklassen og Medhjælperne staar for Øjeblikket nærmest som noget for sig selv. De har ikke de samme Interesser som Købmændene, Grossererne osv.; de har i Virkeligheden Interesser fælles med alle Lønarbejdere, og den Tid kommer sikkert, da disse Arbejdere lærer at finde deres Plads og at gøre deres Pligt.

Der er jo i de senere Aar gjort et stort Arbejde for at samle Handels- og Kontormedhjælperne; der er dannet Organisationer, der er i stadig Vækst, men de mange Aars Sløvhed og Tilgangen til Faget fra de besiddende Klasser, har blottet disse Arbejdere for Standsfølelse i den Grad, at Arbejdet for Organisationen i høj Grad vanskeliggøres.

For imidlertid at faa vækket Standen, for at faa Midler til Brug i Agitationen og for at være fuldstændig klar over Stillingen i dette Fag, har Centralorganisationen af Handels- og Kontormedhjælpere trods mange Hindringer og Vanskeligheder faaet samlet en Statistik, vedrørende Arbejdstiden, som vi efter Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende tillader os at gengive.

Herefter følger en Gengivelse af vor Artikel og til Slutning knytter Bladet følgende Kommentarer dertil:

Som det fremgaar af det her anførte, er Arbejdstiden for Handels- og Kontormedhjælperne uforholdsmæssig lang, og det er jo en kendt Sag, at Lønnen ingenlunde staar paa Højde med Arbejdstiden. Arbejderne i Haandværk og Industri kan heraf se, hvorledes deres egne Forhold vilde været uden Organisation. Igennem vore Fagforeninger har vi faaet Indflydelse paa Arbejdstid og Arbejdsløn. Ved vor Deltagelse i politisk Virksomhed har vi faaet Indflydelse paa Lovgivningen, der, trods vor ringe Repræsentation, dog bærer Spor af Arbejderrepræsentanternes Arbejde. Vi vilde nødig ind i Tilstande, der lignede dem, hvorunder Handels- og Kontormedhjælperne lever. Vi vil derimod være med til at støtte denne Stand ved Gennemførelsen af deres Fordringer, men den første Betingelse er, at de organiserer sig, og ophører med at betragte sig som andet end Arbejdere. Saa længe de staar splittede og bekæmper hinanden, hjælper de deres Udbyttere, men naar Flertallet af Handels- og Kontormedhjælperne har faaet den rette Forstaaelse af deres Ret og Pligt, da er de ogsaa ude over de nedværdigende og elendige Tilstande, hvorunder de nu maa leve.

Fra Udlandet

Kontormedhjælpernes Arbejdstid i Tyskland.

Vi have tidligere omtalt den af Rigskommissionen for Arbejderstatistik i 1893 foranstaltede Statistikindsamling over Arbejdstiden i Detailforretninger, en Foranstaltning, der blev banebrydende for den tyske Sociallovgivning for Butiksmedhjælperne. Vore tyske Broderorganisationer henledte allerede den Gang Rigsdagens Opmærksomhed paa, at Arbejdstiden paa Kontorerne ogsaa burde gøres til Genstand for en Enquête-Undersøgelse, men først nu er man overalt i Forbundsstaterne paabegyndt en saadan Indsamling ved Hjælp af Spørgeskemaer, der udsendes til de forskellige Kontorer, idet man skelner mellem Forsikringsselskaber, almindelige Handelsforretninger og Fabriksforretninger. Der tages nøje Hensyn til Medhjælpernes og Lærlingenes Køn, Alder og Antal samt den ordinære og ekstraordinære Arbejdstid, Søndagsarbejdets Udstrækning, Middagspavserne og de eventuelle aarlige Ferier. Foruden denne officielle Statistikindsamling er der foranstaltet private Enquéter af „Hamburger Verein für Handlungscommis von 1858" og „Kaufmännische Hilfsverein für weibliche Angestellte" i Berlin, det samlede Materiale vil blive forelagt Rigskommissionen for Arbejderstatistik til videre Behandling.

Som man ser er vort sydlige Naboland atter paa dette Omraade langt foran os. Medens vi mejsommelig maa kæmpe med Medhjælpernes Ligegyldighed og manglende Forstaaelse, for at tilvejebringe et brugeligt statistisk Materiale, har den tyske Stat taget Sagen i sin Haand, og naar det omfattende og nøjagtige Materiale foreligger, vil den Tid ikke være fjærn, hvor Kontormedhjælperne skimter den gryende Dag bag Socialreformens Lysning.

Cheferne ser naturligvis ikke med blide Øjne paa de truende Udsigter til en Begrænsning af Arbejdstiden. Handelskammeret i Hamburg har saaledes i sin sidste Aarsberetning erklæret sig imod saadanne lovbestemte Indskrænkninger, „da de ere uforenelige med Driftsforholdene i Engros-Handelen navnlig med Henblik paa den vekslende Forretningsgang i Sæsonartikler, Skibsekspeditioner etc.". Af samme Grunde erklærer Handelskammeret sig imod Søndagsarbejdets fuldstændige Afskaffelse. Da de af Kammeret paapegede Hindringer for en lovmæssig Regulering af Kontormedhjælpernes Arbejdstid kunne omgaas ved Indførelsen af visse Undtagelser, er det at forvente, at denne Statistikindsamling vil faa en ligesaa gavnlig reformatorisk Virkning paa sit Omraade som den forrige Enquête over Detailkommissernes Arbejdstid.

Kongresser i Paaskedagene. Samtidig med, at Centralorganisationen afholder sin første ordinære Kongres afholder flere af vore udenlandske Broderorganisationer lignende vigtige Stævner.

Den engelske Landsorganisation „The National Amalgamated Union of Shop Assistant, Warehousemen and Clerks" afholder sin 11te Aarskongres („Annual Delegate Meeting") i Newcastle 1ste og 2den Paaskedag. Borgmesteren i denne By vil, efter hvad „The Shop Assistant" meddeler, holde en officiel Velkomsttale til Kongressen. 1ste Paaskedag aabnes „Deutschnationaler Handlungsgehilfen-Verband"s 7de ordinære Forbundsdag i Magdeburg. Hovedledelsen foreslaar bl. a., at Organisationen opfører en stor Foreningsbygning i Hamburg og at der til dette Øjemed udskrives et Ekstrakontingent paa 2 Mk. af hvert af Forbundets ca. 50,000 Medlemmer. Dagen efter afholdes den tidligere omtalte tyske Handels- og Kontormedhjælperdag.

„La Tribune", Organe de l'Association Mutuelle des Employés du Centre et de la Fédération internationale des Employés, er Titlen paa et Blad, der udgives af den nationale belgiske Handels- og Kontormedhjælper-Liga og tillige er Publikationsorgan for den internationale Medhjælper-Føderation. I „La Tribune"s sidste Nr. bebudes Offentliggørelsen af en Korrespondance angaaende danske Forhold, der er ført mellem Føderationens Generalsekretær, Medlem af Gands Kommunalbestyrelse, Monsieur Auguste Bruggeman og Centralorganisationens Sekretær, Redaktør V. Hansen.

„La Tribune"s sidste til Redaktionen indgaaede Nr. indeholder en kort Artikel, som vi her bringer i Oversættelse:

En god Efterretning. Denne bestaar i et Brev, som er sendt os af Hr. V. Hansen, Redaktør af Fagbladet „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende", som Centralkomitéen for Centralorg. af D. H. & Kortormedhj. udgiver efter et Princip, der er foreneligt, med Optagelse i den internationale Føderation.

En Afgørelse af dette Spørgsmaal vil blive forelagt paa den næste danske Kongres, som vil finde Sted i København den 30. Marts. Vor Korrespondent gør os opmærksom paa, at det aarlige Kontingent af 2 fr. pr. Gruppe synes ham altfor højt, dersom det hentyder til den danske Organisations Afdelinger, og altfor lille, dersom det hentyder til Centralorganisationen.

Den danske Organisation er nemlig sammensat af en Række Brancher eller lokale Organisationer, af hvilke adskillige ere oprettede i Smaabyer i Provindsen og paa Landet, blandt hvilke der er nogle, som kun tæller 12—15 Medlemmer.

Det ovennævnte Spørgsmaal vil blive forelagt det internationale Bureau i dets Møde den 22. Marts, og vi skulle drage Omsorg for at offentliggøre den Resolution, som vil blive taget om dette Spørgsmaal.

Vi haaber i Løbet af kort Tid at blive i Stand til at offentliggøre en kort Fremstilling af vore danske Kammeraters Organisations- og Arbejdsmethode. Den danske Organisationssæde er, som vi have bemærket under Bladets Titel, Forchhammersvej 26, København. Bladets Redaktion, som vi foroven have omtalt, har til Adresse: Mysundegade 26, samme By.

Det danske Blad indeholder i Anledning af Offentliggørelsen af vort Manifest af Maj 1901 en ypperlig Artikel til Gunst for den internationale Organisation af Aandens Arbejdere.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

De københavnske Afdelinger have fælles Lokaler i Studentersamfundets nye Bygning, 3. Sal (Opgang fra Studiestræde). Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes til Medlemmernes Disposition. Mødeaften: Torsdag Kl. 9.

Kolonialmedhjælpernes Organisation, København. Formand & Kasserer: K. Hintz, Oehlenschlägersgd. 50, I.

Torsdag d. 6. og Tirsdag d. 11. Marts afholdtes Møder om „Kost- og Logisystemets Afskaffelse", henholdsvis i „Hotel Prinsen" og „Danas Have" paa Nørrebro, begge Steder indledede K. Hintz, særlig det sidstnævnte Sted var et vellykket Møde med en meget lang og interessant Diskussion, hvori bl. fl. deltog Formanden for Lager og Pakhusarbejdernes Fagforening, Hr. Andreasen. Flere Indmeldelser modtoges her til Organisationen. Lignende Møder vil i April Maaned blive afholdt paa forskellige Steder i Byen, ligesom det paatænkes at besøge Byerne i Københavns nærmeste Omegn.

NB. Bestyrelsen paatænker i April Maaned at arrangere et Besøg paa et herværende industrielt Etablissement, hvorom nærmere vil blive meddelt gennem Dagspressen.

Medlemmerne opfordres til en kraftig Agitation blandt de udenfor staaende Kolleger! Alle maa være med i Arbejdet.

Besøget paa Rosenborg Slot den 9de Marts, var særdeles vellykket, ca. 50 Deltagere havde givet Møde.

Den selskabelige Sammenkomst Torsdag den 20de Marts i Organisationens Lokaler, havde samlet et stort Antal Medlemmer med Damer, der ved Hr. E. Fulbius's fortræffelige og velvillige Assistance og Hr. Spechts Akkompagnement, nød nogle behagelige Timer, som kulminerede, da der arrangeredes et Par Timers Svingom.

Det af Bestyrelsesmedlem G. Reich skænkede Billede i Ramme, som Giveren selv har udført meget smagfuldt, vandtes paa Nr. 177. Da Ihændehaveren af dette Nr. ikke var til Stede, tog Formanden Billedet i Forvaring. Det udleveres mod Lodsedlens Aflevering.

Et Gruppebillede blev taget af samtlige Tilstedeværende ved kunstigt Lys af en af Organisationens Medlemmer.

Sammenkomsten sluttede Kl. 1 pr. Alle vare enige om at have tilbragt mogle hyggelige Timer i de tiltalende Lokaler.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formandens Adresse: V. Hansen, Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: Carl Christensen, Farvergade 24, I., K.

Ordinær halvaarlig Generalforsamling afholdtes den 27. Februar. Formanden, Hr. Chr. Christensen, aabnede Generalforsamlingen. Hr. Toldkontorist H. Jensen valgtes til Dirigent. Formanden aflagte Beretningen, der godtgjorte, at Fremgangen havde været mindre betydelig. Der var afholdt 2 store Fællesmøder og en Del Medlemsmøder med jævn god Tilslutning. Sekretæren, Frk. Louise Larsen, oplæste Protokollen over Bestyrelsens Virksomhed, hvorefter Kassereren, Hr. Carl Christensen, oplæste og forelagde Regnskabet. Efter en kort Debat godkendtes Beretningen og Regnskabet enstemmigt. Formanden meddelte, at den tidligere Formand for Kolonialmedhjælpernes Organisation, J. C. Koefoed, havde ønsket Optagelse i vor Forening paa Grund af Uoverensstemmelser med nævnte Organisation. Kolonialmedhjælpernes Bestyrelse havde anmodet Bestyrelsen om at nægte Hr. K Optagelse, da han ikke kunde betragtes som Kontormedhjælper. Bestyrelsen havde sluttet sig hertil. Hr. Forretningsfører A. Gundel protesterede imod Bestyrelsens Handlemaade, og stillede Forslag om K.s Optagelse. Imod dette Forslag talte Formanden samt Redaktør V. Hansen, Borup. A. Poulsen, G. Jensen o. fl., hvorefter det forkastedes med stort Flertal, Formanden gav nogle Oplysninger vedrørende Kongressen. Til Delegerede valgtes Frk. Louise Larsen eg Hr. Carl Christensen. Hr. A. Poulsen anbefalede, at Organisationen indbragte Forslag til Kongressen om direkte Valg af Hovedbestyrelsen og Forandring af kvindelige Medlemmers Optagelsesret. Førstnævnte Forslag forkastedes med alle Stemmer mod en, det sidste Forslag toges tilbage, da Hr. Redaktør Hansen lovede, at fremdrage Spørgsmaalet i Forretningsudvalget. Formanden meddelte, at han paa Grund af Privatarbejde maatte medlægge sit Mandat. Til Formand valgtes med Akklamation Hr. Redaktør V. Hansen. Til Bestyrelse valgtes; Frk. Louise Larsen og Hr. Wulff (Genvalg) samt Hr. A. Ponlsen (Nyvelg). Til Revisor valgtes Hr. Georg Jensen.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: V. Henningsen, Nansensgade 25 B, 2. K. Kasserer: Fr. Gundel, Dannebrogsgade 15, 3., V.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: C. Th. Carstensen-Egeberg, Nikolaigade 7, 4. K. Kasserer: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. N.

Jylland.

Aalborg. Foreningens Lokaler er paa Hotel „National", 1ste Sal (Opgang fra Porten). Mødeaften hver Onsdag Kl. 9. De illustrerede Blade og Dagbladene forefindes.

Afdelingen yder sine Medlemmer gratis Retshjælp i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Formand: Th. Hansen, Christiansgade 18. Kasserer Chr. Ingvoldsen, Niels Ebbesensgade 4. Repræsentant i Nørre-Sundby: J. Jensen, Andelsslagteriet.

Onsdag den 26de Februer afholdtes ekstraordinær Generalforsamling med følgende Dagsorden:

1) Forslag til Kongressen, 2) Valg af Delegerede til samme, 3) Afholdelse af offentligt Møde, 4) Eventuelt.

Til Dirigent valgtes Hr. Axel Petersen.

I. Formanden oplyste, at 1ste ordinære Kongres afholdes 30.—31. Marts, og fremsatte Forslag fra Bestyrelsens Majoritet, til Ændring i Centralforeningens Love saaledes: § 4 1. Pkt. forandres til: Som Medlem af Afdelingerne kan optages enhver Handels- og Kontormedhjælper, der er fyldt 18 Aar, og ikke er Lærlingekontrakt underkastet. Flere udtalte sig i Tilslutning hertil. Axel Petersen udtalte sig for Bibeholdelsen af de 3 Aar for Kontorfagets Vedkommende. Ændringsforslaget vedtoges med overvejende Majoritet.

§ 6, 1. og 2. Pkt. forandres til: Afdelingerne fastsætte selv deres Kontingent, dog er Minimumskontingentet 1 Kr. pr. Maaned for Medhjælpere, hvis Gage overstiger 600 Kr. uden og 300 Kr. med Kost og Logi. I modsat Fald fastsættes Minimumskontingentet til 50 Øre pr. Medlem. Til Centralorganisationen betale Afdelingerne et fast maanedligt Kontingent af resp. 50 og 25 Øre pr. kontingentydende Medlem.

Efter en livlig og interessant Diskussion, i hvilken Ingvoldsen og Formanden forsvarede det foreliggende Forslag, medens C. Johansen og Axel Petersen udtalte sig for, at Kontingentnedsættelsen kun skulde gælde de kvindelige Medlemmer, vedtoges Forslaget.

§ 12 sidste Pkt. forandres til: Forretningsudvalgets Medlemmer ere ulønnede og vælges blandt de i København boende Hovedbestyrelsesmedlemmer. Dette Ændringsforslag vedtoges efter en kort Diskussion enstemmigt.

II. Formanden oplyste, at han som Medlem af Hovedbestyrelsen gav Møde ved Kongressen uanset, hvem der valgtes som Delegerede, og anbefalede, at man foruden ham valgte 1 Delegeret. C. Johansen og Ingvoldsen anbefalede, at Foreningen repræsenteredes saa fyldigt, som muligt, og efter en kort Diskussion mellem D'hrr. valgtes Hr. Ingvoldsen og Hr. C. Johansen som Foreningens Delegerede. Efterat de Delegerede havde takket for Valget indledede Formanden

III. med at foreslaa, at der afholdtes et offentligt Møde med Forretningsføreren og eventuelt flere fremmede Kolleger som Talere, med særligt Emne: 7-Lukkesagen, om hvilken Formanden gav Oplysninger om Resultatet af Henvendelsen til de lokale Principalforeninger, dette Møde vedtoges.

Efter en indtrængende Opfordring til de Mødte, om ikke at glemme Agitationen, sluttedes Mødet.

Aarhus. Afdelings-Formand: Vald. Pedersen, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: J. Munch, Guldsmedgade 33.

Offentligt Møde afholdtes Søndag d. 23. Februar paa Hotel „Royal" med særligt Henblik paa Manufakturmedhjælperne, der her som de fleste andre Steder, er den daarligst repræsenterede Branche indenfor Organisationen. Formanden aabnede det velbesøgte Møde og Hr. Herredskontorist Anger Ipsen, Hjørring, holdt derefter et Foredrag, der af den lokale Presse betegnes som „flammende og velholdt" og hvori Taleren slaaende paaviste Handels- og Kontormedhjælpernes virkelige sociale Stilling og Midlerne til at søge denne forbedret. Hr. Forretningsfører A. Gundel talte kort men fyndigt, han angreb Manufakturmedhjælpernes Dumstolthed i hvasse Vendinger og raadede dem i djærve Udtryk til at frigøre sig for de taabelige fine Fornemmelser og prøve paa at blive gode Kolleger. G. omtalte sluttelig Centralorganisationens alt opnaaede Resultater og nærmest liggende Maal. Talerne hilstes med stærkt Bifald og den store velledede Afdeling modtog mange nye Indmeldelser. Telegrafiske Hilsener indløb fra Kollegerne i Horsens og Aalborg.

Lokalespørgsmaalet. I Anledning af det her i Bladet (d. 15. Febr.) fremsatte Forslag angaaende Anskaffelse af egne Foreningslokaler gennem en Kontingentforhøjelse i Aarhus-

afdelingen have vi fra Forslagsstilleren, Hr. A. Lundbeck, modtaget Meddelelse om, at han ikke har ladet den omtalte Liste circulere paa Grund af den Uvilje, der viste sig at herske mellem Medlemmerne mod en Kontingentforhøjelse i nævnte Øjemed og Udtalelser, der ere fremkomne mod Tanken. Hr. L. slutter sin Motivering:

»Da Bestyrelsen hørte disse Udtalelser og havde drøftet Spørgsmaalet ved et Møde, bad den mig komme tilstede ved et senere afholdt Bestyrelsesmøde, for at overveje, hvorvidt Listen skulde udsendes nu, eller forblive i Ro foreløbig. Bestyrelsen gav mig frie Hænder i den Retning, men da den troede det var bedst at vente til senere, vilde jeg ikke imødegaa Bestyrelsen, men tilbageholdt Listen«.

Axel Lundbeck.

H. og K. M.s Sygekasse afholdt 26. Februar ord. Generalforsamling. Formanden afgav Beretning om det forløbne Aar, som havde været ret gunstigt. Medlemsantallet var 1. Januar 1901, 30 Mænd 4 Kvinder, ialt 34, i Aarets Løb var tilgaaet 11 Mænd 5 Kv., ialt 16, fragaaet var ved Bortrejse 8 Mænd, udmeldt 1 Mand, 2 Kv. ialt 11, Medlemsantallet er pr. 1. Januar 1902 32 Mænd 7 Kvinder, ialt 39. Sygekassens Formue udgjorde 1. Januar 1901, paa Reservefond Kr. 78,00, Kassebeholdning Kr. 48,14, ialt Kr. 126,14. Sygekassens Formue var pr. 1. Januar 1902, paa Reservefond Kr. 115,25, Kassebeholdning Kr. 68,31, ialt Kr. 183,56. I Aarets Løb havde 54 pCt. af Sygekassens Medlemmer nydt godt af denne. Til Bestyrelsen genvalgtes med Akklamation: A. Lorentzen og H. P. Jensen, nyvalgte blev Erik Christensen, Suppleant: A. Lundbech, Revisor: Chr. Christensen.

Bestyrelsen bestaa nu af: A. Lorentzen, Jægergaardsvej 140, Chr. G. E. Petersen, Skovvejen 85, A. L. Schrøn, Nørre Allé 64, H. P. Jensen, Østergade 35, Erik Christensen, Brunsgade 60.

Medicin udleveres paa alle Byens Apotheker. Til Sygekassen er knyttet følgende Læger:

Overlæge Andersen, Frederiksgade 6. Læge Albeck, St. Torv 7, Fejlberg, Vestergade 6, Grauer, Mejlgade 2, Gørtz, Guldsmedegade 22, Chr. Jørgensen, St. Clemens Apothek, Koch, Brunsgade 54, Lange, Guldsmedegade 33, Løchte, Lille Torv 6, Mohnsen, St. Torv 8, Mohr, Guldsmedegade 21, Zahlmann, Guldsmedegade 27, Prior, Ryesgade. Stadslæge Lunddahl, Borgporten. Dr. med. Rahlff, St. Torv 5, Vogelius, Ryesgade 20, Lasson, St. Clemens Torv 11. Tandlæge Rose, St. Torv 6, Sørensen, »Ankerhus«, Søndergade.

Hjørring. Vi erindrer herved vore Medlemmer om, at de ved Forevisning af Medlemskort have gratis Adgang til Folkeuniversitetsforeningens Foredrag. *Bestyrelsen.*

Skive. Foredragene om Handelsret, Vekselret, og saadanne Love, der specielt angaar Handelsstanden, begyndte Mandag d. 24. Februar og fortsættes med et Foredrag ugentlig indtil disse Emner ere udtømte.

Foredragsholderne ere d'Hrr. Sagfører S. Petersen og Herredsfm. cand. jur. Ramsgaard.

Efter en hurtig Start traadte Foreningens Sangkor, foreløbig bestaaende af 14 Stemmer, forleden ud i Livet og vil efter et ihærdigt Arbejde forhaabentligt inden ret længe kunne glæde Medlemmerne ved passende Lejligheder.

Tegningen af Bidrag til den nydannede Forlystelseskasse er sluttet med et Resultat af ca. 6 Kr. maandligt ydet af ca. 30 af Medlemmerne; Bidraget opkræves sammen med Kontingentet. *N—n.*

Hadsund. Ekstraordinær Generalforsamling afholdtes d. 2. Marts. Det vedtoges, at Bestyrelsen skulde bestaa af 3 Medlemmer; valgte bleve: D'hrr. Kommis Andr. Sørensen (Formand), Kommis S. Justesen (Kasserer) og A. C. Christensen (Sekretær).

Den hidtidige Formand Hr. Bogholder N. A. Horndrup, der paa Grund af Bortrejse har maattet nedlægge sit Mandat, anmoder os om at offentliggøre følgende:

„Jeg beder alle Kolleger i Hadsund og Omegn modtage min bedste Tak for den Tillid der er bleven mig vist som Foreningens Formand, og naar jeg nu fratræder dette Hverv paa Grund af Bortrejse fra Byen, er det med de bedste Ønsker om Held og Fremgang for Foreningen som et levedygtigt Led i Centralorganisationens Rækker". *N. A. Horndrup.*

Øerne.

Odense. Diskussionsmøder afholdes i Fyens Forsamlingshus hver Onsdag Aften Kl. 9.

Formand: C. Lund, Adelerhus; konst. Kasserer: Joh. Petersen, Overgade 7.

Et stormende Møde. Afdelingen afholdt et af ca. 200 Medhjælpere og enkelte Principaler besøgt Møde i Industripalæet den 11te Marts. Formanden, Hr. Fuldmægtig C. Lund, aabnede Mødet og overtog Ordstyrerhvervet. Forretningsfører Axel Gundel holdt et indgaaende sagligt Foredrag om Medhjælpernes Lønforhold, Pladsledighedsforsikringen og Helligdagsloven, idet han sluttede med en kraftig Appel til de odensianske Medhjælpere om at slutte sig til Organisationstanken med samme Forstaaelse, som deres Kolleger i andre Byer. Derefter talte Hr. Redaktør V. Hansen om Arbejdstiden og Centralorganisationens Virksomhed og Fremtidsopgaver vedrørende Reformer paa dette Omraade. H. sluttede sin korte men fyndige Tale med en skarp Kritik af „Odense Handelsforenings Afdeling B" paa Grund af dennes Modstand mod Centralorganisationens Afdeling. Under Foredragets Slutning herskede der stærk Bevægelse i Salen, og Taleren sluttede under stormende Bifald.

Der udspandt sig nu en hæftig Debat, hvori Afdeling B.s Formand, Hr. Sødring, angreb Centralorganisationen, navnlig fordi vi kræver Betaling for Overarbejde og fordrer Indførelse af Voldgift til fredelig Afgørelse af Stridigheder mellem Principaler og Medhjælpere (Sic!). Hr. S.s Kritik var imidlertid i sig selv „under al Kritik", baade med Hensyn til Formen og Indholdet.

Afdeling B.s Forkæmpere bliver øjensynlig bestandig mattere, deres Standpunkter bestandig mere forvirrede for hver Gang vi møder dem i Diskussion. D'Herr. Gundel og Hansen tilbageviste med stor Styrke de mod Centralorganisationen rettede Angreb — og pulveriserede dem. Et Par B-Mænd, der ilede Hr. Sødring til Hjælp, vare om muligt endnu mattere end denne; de bleve selvfølgelig diskuterede sønder og sammen. Der blev mod Mødets Slutning ikke Tale om egentlig Kamp, dertil var Afdeling B.s Nederlag for knusende og afgørende. Under Debatten, hvori flere af Odense-Afdelingens Medlemmer deltog i Tilslutning til Indlederne, kom det gentagne Gange til stærke Demonstrationer for og imod Centralorganisationen; den overvejende Stemning var dog paa dennes Side.

Sorø. Søndag den 9de Marts afholdt Afdelingen sin ordinære Generalforsamling med følgende Dagsorden: 1. Beretning. 2. Regnskabet. 3. Valg af Bestyrelsesmedlemmer, Revisorer og Suppleanter. Formanden gav Meddelelse om Foreningens Virksomhed, og oplyste bl. a., at denne nu tæller 18 Medlemmer, et meget smukt Resultat. Kassereren oplæste derefter det reviderede Regnskab, som enstemmigt godkendtes.

Valgt til Bestyrelsesmedlemmer bleve: Poul Schou (Genvalg) C. H. Jensen (Nyvalg) og Einar Rasmussen (Nyvalg). Til Revisorer og Suppleanter valgtes: F. Bender og M. Mortensen.

Bestyrelsen bestaar herefter af d'Herr J. Jørgensen, Formand, C. W. Jensen, Næstformand. Chr. Petersen, Kasserer. Poul Schou, Sekretær og Einer Rasmussen.

Efter Generalforsamlingen afholdtes en vellykket Fællesspisning, hvor en Masse Taler holdtes og hvor Stemningen var animeret.

Erklæring.

Paa given Foranledning undlade vi ikke at oplyse, at den under Afdelingsmeddelelser fra Hjørring i sidste Nr. af „D. H. & K. M. T." offentliggjorte Bekendtgørelse for Isenkrammedhjælperne, ikke hidrører fra Hr. Kommis Bertel Wülsböll, der er beskæftiget hos det i Meddelelsen nævnte Firma. Iøvrigt turde dette tilstrækkeligt fremgaa af Meddelelsens Form. *Redaktionen.*

Betal Kontingentet ved første Opkrævning!

Den sorte Tavle.

Medlemmernes Opmærksomhed henledes paa, at nedennævnte Herrer ere slettede med Restance af følgende Afdelinger:

Manufakturmedhjælpernes Organisation, Københavns:

H. Jørgensen, Evaldsgade 6, 3. N. Kock, Sølvgade 94. F. Friedrichsen, Østre Fasanvej 8, 1. A. Jørgensen, Læssøgade 20, 1.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation, Københavns:

Eigil Meyer, Godthaabsvej 47, 1., forhen hos Peter Ibsen og Oscar Bøhr Meyer, Godthaabsvej 47, 1., forhen hos Peter Ibsen, nu hos Ernst E. Olsen, Blaagaardsgade.

Aalborg.

S. C. Rothien, tidligere Forvalter hos Hr. M. Kragelund. Chr. Lorenzen, Isenkramkommis hos Hr. I. E. Hemme.

Ekspeditionen.

Opmærksomheden henledes paa, at Ekspeditionens Adresse nu er: V. Zwicki, Jacob Danefærdsvej 8, 1ste Sal, Kjøbenhavn V.

Afleveret fra Trykkeriet d. 25de Marts.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.

Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 8, 1. S København V.

Nr. 8—9. Kongressen 1902. 2. Hargang.

Vor første Kongres.

Kongressens Aabning. — De Delegerede. — Kvindespørgsmaalet. — Kontingentet. — Socialreformer. — Statsunderstøttelser. — Forretningsførerens Beretning. — Axel Gundel og Vilh. Hansen genvælges ved Akklamation. — Den nye Hovedbestyrelse. — Pladsledighedsforsikringen. — Hilsener fra Ind- og Udlandet. — Kongressens Afslutning.

Et Stævne af den største Betydning i vor Organisations Historie. En Mærkepæl paa vor Fremmarsch mod Maalet. Uforglemmelige Dage for Deltagerne. — Saaledes er det umiddelbare Indtryk af vor første Kongres.

Det mærkedes, at det var en ung Organisation, der holdt Kongres; man saa det af Interiøret, men man hørte det ikke af Forhandlingerne. — Ingen gamle Foreningsfaner, der fortalte om Sejre og Nederlag gennem mange Aars Kamp, prydede Kongreslokalet, men Forhandlingerne bare Præg af Sagkundskab, Grundighed og Dygtighed i Emnets Behandling. Vi have ikke alene dygtige Talere, der forstaa at anvende et velformet Sprog, men ogsaa at give dette Indhold og Vægt. — Der var en Præcision i Kongressens Arbejde, der var en ældre Organisation end Centralorganisationen fuldtud værdig. Men det var ogsaa en Kongres uden Festiviteter med knapt tilmaalte Pavser og med lange Arbejdsdage. — For mange af de Delegerede er 1ste Paaskedag en af Aarets faa ubeskaarne Hviledage, men trods det, at mange af de Delegerede havde rejst hele den foregaaende Nat, arbejdedes der 1ste Paaskedag i 12 Timer, fra Kl. 11 Form. til Kl. 11 Aften, kun med Afbrydelse af et Par korte Pavser.

Kongressen konstaterede, at den Organisationsform, som Delegeretmødet i Aarhus havde fastslaaet, var tilfredsstillende, naar undtages Hovedledelsens Sammensætning, hvorfor man paa dette Omraade foretog en radikal Forandring af stor praktisk Betydning for vor fremtidige Virksomhed. Kongressen tog vigtige Beslutninger med Hensyn til Arbejdstidens og Lærlingespørgsmaalets lovmæssige Regulering, ligesom Centralorganisationens Krav til Lovgivningsmagten om Statsunderstøttelser formuleredes og Pladsledighedsforsikringen besluttedes endelig ordnet ved Hovedbestyrelsens førstkommende Møde i August.

De Delegerede mødtes med den bedste Vilje til at tage de gavnligste Beslutninger for vor Organisation; de skiltes styrkede i Overbevisningen om, at vi gennem utrætteligt Arbejde vil føre vor Sag til Sejr og opfyldte af Begejstring for det store Maal vor Organisation har sat sig. Vor første Kongres har fastslaaet, at den danske Handels- og Kontormedhjælperstand er under Fremrykning og at vi ere inde paa den rette Vej. —

Referat.

Søndag d. 30. Marts 1902 (1ste Paaskedag) samledes Repræsentanter for 21 af Centralorganisationens Afdelinger (de sjællandske og flere mindre jyske Afdelinger havde meddelt Hovedkontoret, at de af forskellige Grunde ikke vilde blive repræsenterede ved Kongressen) i „Studenterhuset" i København til den første danske Handels- og Kontormedhjælper-Kongres.

1ste Møde, Kl. 11.

Hovedbestyrelsens Næstformand, Hr. Vald. Pedersen, Aarhus, aabnede Kongressen, idet han meddelte, at Forretningsføreren var forhindret i at deltage i det første Møde, og udtalte Haabet om, at enhver af de Delegerede vilde bidrage sit til, at gøre Kongressen saa resultatrig som mulig (Tilslutning), hvorefter han gav Ordet til

Hr. Redaktør Vilh. Hansen, Kbhvn, der paa de organiserede københavnske H. og K. M.s Vegne bød Kongressen Velkommen og sluttede med at udtale: „For os, der har gjort Feltoget med, siden den faglige Bevægelse rejstes her i Hovedstaden for 4—5 Aar siden, er dette et stolt Øjeblik; thi den Sæd, vi saaede, spirer frem overalt i Landet, derom vidner denne Kongres. Maatte da vore Forhandlinger bæres oppe af en Understrøm af Kærlighed til vor Sag, og gid de Vedtagelser og Beslutninger, der her tages, maa blive til Gavn og Fremme for den store Stand, hvis Repræsentanter vi ere i disse Dage. I Haabet herom aabner jeg Behandlingen af Kongressens Dagsorden med et Leve for den første ordinære danske Handels- og Kontormedhjælper-Kongres". (Stærke Hurraraab og Bifald!).

Næstformanden forelagde Dagsordenen (se „D. H. og Km. T." Nr. 6-7), der godkendtes. — Efter nogen Debat vedtoges den af Forretningsføreren og Redaktøren foreslaaede Forretningsorden, dog saaledes, at Taletiden begrænsedes til 5 Min. og kun 4 Delegerede kunne forlange Navneopraab.

Mandaternes Prøvelse.

Hertil valgtes et Udvalg bestaaende af d'Hrr. Ingvoldsen (Aalborg), Robert Petersen (Aarhus) og Carstensen Egeberg (København).

Valg af Kongressens Tillidsmænd.

Til Ordstyrere valgtes d'Hrr. Aage Hyllested (Esbjerg) og Vilh. Hansen (København); til Sekretærer valgtes d'Hrr. Carstensen-Egeberg og K. Hintz (begge af København).

Af Hensyn til Mandatudvalgets Arbejde udsattes Forhandlingerne $^1/_4$ Time.

Mødets Fortsættelse.

Ordstyrer: Aage Hyllested.

Mandatudvalget meddeler, at Kongressen tæller 43 Deltagere og indstiller samtlige Mandater til Godkendelse. — Mandaterne godkendes enstemmigt. Kongressen bestaar derefter af:

Forretningsudvalget: D'Hrr. Axel Gundel (fraværende), Vilh. Hansen, Aage Hyllested og Vald. Pedersen.

Den øvrige Hovedbestyrelse. D'Hrr. Carstensen-Egeberg og H. Kr. Hansen (København), Hall Jensen og A. Lorentzen (Aarhus), Th. Hansen (Aalborg), Nic. Larsen (Silkeborg) og S. West (Frederikshavn).

Aalborg og **Nørre-Sundby:** D'Hrr. Chr. Ingvoldsen og J. Jensen.

Aarhus: D'Hrr. Robert Petersen, Chr. Ipsen og Andr. Olesen.

Esbjerg: D'Hrr. Axel Pagh og Axel Gaardhøje.

Faaborg: Hr. R. Voss.

Frederikshavn: Hr. I. L. Hauschildt.

Herning: Hr. C. Hansen.

Hjørring: D'Hrr. A. Andreasen og A. Ipsen.

Hobro: Hr. O. Frostholm.

Horsens: D'Hrr. A. F. L. Schibler og H. L. Møller.

København;

Kolonialmedhjælperne: D'Hrr. K. Hintz, C. Christensen og A. Sivertsen.

Kontormedhjælperne: Frøken Louise Larsen og Hr. Carl Christensen.

Isenkram- og Galanterimedhjælperne: Hr. V. Henningsen.

Manufakturmedhjælperne: D'Hrr. O. Olsen og E. Schibler.

Nykøbing p. M.: Hr. Chr. Sørensen.

Odense: Hr. C. Lund.

Randers: Hr. S. Chr. Hansen og Louis Nielsen.

Silkeborg: Hr. A. Andersen.

Skanderborg: Hr. Ove W. Sørensen.

Skive: Hr. N. Christensen.
Thisted: Hr. C. Brandi.
Viborg: Hr. Chr. Storm Sørensen.

Ordstyreren oplæser under Bifald fra Kongressen følgende Telegrammer:

Aarhus, 30. Marts.

Held med Arbejdet! Enighed udadtil giver Styrke! Centralorganisationens Fremgang er Maalet.

H. P. Jensen.

Aalborg, d. 30. Marts

Et kraftigt Leve for den første ordinære Kongres, Stort Resultat forventes.

Axel Petersen.

Paa Forslag af Redaktør V. Hansen vedtages det at behandle Dagsordenens Punkter i Rækkefølgen: 8, 10, 6, 5, 4, 9 og 7.

Forslagene til Dagsordenens Punkt 8 kommer derefter til Behandling.

D'Hrr. K. Hintz (København) og Christensen (Skive) anbefaler Indførelse af et fælles Emblem for Centralorganisationens Medlemmer. — Imod Forslaget taler Hr. Carstensen-Egeberg. — Hr. Vilh. Hansen motiverer Forretningsudvalgets nevtrale Standpunkt til Forslaget. — Hr. Vald. Pedersen foreslaar: „Det overlades til Forretningsføreren i Forbindelse med K. Hintz at fremskaffe Forslag til et Emblem og forelægge dette for næste Hovedbestyrelsesmøde. Emblemets Form udbydes til kunstnerisk Konkurrence". — Forslaget vedtages med 17 St. mod 12.

Ændringer i Lovene.

Hr. Vald. Pedersen anbefaler Forretningsudvalgets Ændringsforslag til § 1. — Imod Forslaget taler d'Hrr. Møller og Schibler (Horsens) samt Frostholm (Hobro), hvorefter følgende af Hr. Th. Hansen (Aalborg) stillet Forslag vedtages med 27 St. mod 6:

„Kolleger paa Pladser, hvor Afdelinger ikke findes, kunne sortere under Centralorganisationen".

Forslagene fra Hr. Redaktør V. Hansen, Aalborg og Hjørring om Ændring af § 4 (Medlemsretten) kommer derefter til Behandling.

Hr. Ingvoldsen, Aalborg, motiverede paa Aalborg Afdelingens Vegne det af denne stillede Forslag:

Vi bør optage enhver, der er en god Kollega, og som vil støtte os, uanset om han eller hun har været tre Aar ved Faget eller ej. Vi bør ikke lade denne Paragraf bestemmes af en tænkt Ide, men bør rette os efter det praktiske Livs Forhold; bibeholder vi Grænsen med tre Aar, er Følgen, at vi af den Grund maa nægte adskillige, der gerne vil være Medlemmer, Optagelse. (Tilslutning!)

Hr. Redaktør Vilh. Hansen: Jeg er klar over, at Kongressens Majoritet er imod mit Forslag, som Forretningsudvalgets Medlemmer ogsaa har stemt imod, dog ikke af principielle Grunde; man har i Forretningsudvalget ment af rent praktiske Grunde ikke at burde gaa med dertil. Det forekommer mig, at vor Bevægelse nu er saa vidt fremskreden, at vi maa tage klare Standpunkter til alle foreliggende Spørgsmaal, og et af de farligste og allervanskeligste Spørgsmaal er selvfølgelig Kvindespørgsmaalet. Man taler om den gule Fare for Europas Folk; for os Handels- og Kontormedhjælpere gælder den feminine Fare i lige saa høj en Grad. Dette Spørgsmaal vil i Fremtiden blive et af de mest brændende. Den Invasion, der foregaar fra Kvindernes Side i vort Fag, er ganske kolossal. I Femtenaaret 1880—95, i den Tid, hvor Handelen her hjemme var i stærkt Opsving, hvor den ene Forretning efter den anden skød op som Paddehatte, og Aktiekapitalismen udspredte sine Fangarme over Hovedstaden og over Landet, var Forøgelsen af den mandlige Arbejdskraft 80 pCt., derimod var Tilgangen af kvindelig Arbejdskraft her i København ca. 600 pCt.! Et Par Tal for Udlandets Vedkommende: Fra 1875—1882 voksede Antallet af mandlige Medhjælpere i Tyskland med 58 pCt., men i samme Tidsrum forøgedes det kvindelige Medhjælperantal med 125 pCt.; fra 1882—1895 med 59 resp. 161 pCt. Det er Tal, der tale stærkt. Det er Grundtanken i Forslaget, at vor Organisation er en Lønarbejderorganisation; vi skal ikke optage i vor Organisation dem, der ikke skal leve af deres Arbejde ved vort Fag, og som nærmest kun gør dette Arbejde for Behagelighedens Skyld (Hør!). Den Tid vil komme, da man for Alvor vil blive nødte til at rette sin Opmærksomhed paa dette Spørgsmaal, og vore fremtidige Kongresser vil komme til at anerkende Rigtigheden af det, jeg her siger, selv om denne Kongres mener ikke at kunne gøre det i Øjeblikket (Hør!).

Hr. Vald. Pedersen, Aarhus, maatte slutte sig til Aalborg-Foreningens Forslag. Det nytter ikke at holde Ideernes Fane altfor højt, naar vi faktisk ikke kan gennemføre de Bestemmelser, vi træffer. Vi maa se lidt mere paa de praktiske Forhold.

Frk. Larsen, København, sluttede sig fuldt ud til Redaktørens Opfattelse af Kvindespørgsmaalet. Der er noget uvederhæftigt og forkert i det Forhold, at enhversomhelst Dame optages i vor Organisation og i Kraft deraf senere, naar der bliver Tale om Gennemførelse af Reformer som Lønforhøjelse osv. kan gøre Fordring paa at nyde de samme Fordele, som de virkelig udlærte og dygtige Medhjælpere (Hør!). Der kommer noget tilfældigt over Organisationen, naar alle mulige Damer med en Maanedsgage af 25—20—15 Kr., som omtrent lige kan dække deres Cyklereparationer og Udgifter til Handsker osv., optages. Det skader os andre, der skal leve af vort Arbejde (Hør!). Vi maa kunne sige om den Organisation, vi staa som Medlemmer af, at den tæller kun udlærte og dygtige Medhjælpere, og at det ikke er noget tilfældigt Skrabsammen; navnlig gælder det for os om at gøre dette klart for vore Principaler; i modsat Fald henvender de sig nemlig ikke til vort Engageringsbureau o. l. (Stærke Hør!).

Hr. Redaktør Vilh. Hansen udtalte sin Glæde over Frk. Larsens Udtalelser, der vidnede om Kendskab til Forholdene; han maatte hævde, at hans Forslag var principielt rigtigt, og det er dog paa Principperne, vi skal rejse vor Organisation.

Hr. Ipsen, Hjørring: Jeg anbefaler, at vi stemmer enten for Aalborg eller Hjørring Foreningens Forslag. Der findes mange Kontorer, hvor der ansættes Folk, som er en Snes Aar gamle, og som ikke har været ved Faget før, men som udmærket godt kan udfylde de Betingelser, der stilles. En saadan Plads bliver vakant, en Mand, der kan bestride den, til Trods for, at han ikke har været tre Aar ved Faget, optager den. Hvad saa? Med hvilken Ret kan vi betragte ham som en daarlig Kollega, naar vi ikke giver ham Adgang til at komme indenfor vor Ramme? (Hør!)

Hr. Hansen, Aalborg: Skal denne Grænse med de tre Aar gælde for Fremtiden, skabe vi os selv en fast Klasse „Skruebrækkere", som vi blive nødte til at slaas med, idet disse Folk jo ifølge hele deres naturlige Stilling maa modarbejde os (Hør!). Vi har i Forvejen Vanskeligheder nok at kæmpe med; lad os ikke skabe os flere.

Hr. Carstensen-Egeberg: I Anledning af Aalborg-foreningens Forslag vil jeg nok spørge: Hvor mange Lærlinge, der er Lærlingekontrakt underkastede, indenfor Handelsstanden, og navnlig da af de kvindelige Medhjælpere? Jeg har endnu aldrig truffet nogen. Det kan vi absolut ikke regne med. Det, som det gælder om, er, at vi ikke optager Mennesker, som endnu er i Lære; det vilde være en farlig Skraaplan at komme ind paa (Stærk Tilslutning!).

Hr. Ingvoldsen, Aalborg: Naar vi har formuleret Forslaget som gjort: „Ikke er Lærlingekontrakt underkastet", saa menes hermed, at vedkommende ikke maa have stemplet Lærlingekontrakt, som ifølge Lærlingeloven af 1889 kan oprettes. Jeg skal imidlertid paa Aalborg-Foreningens Vegne gerne gaa med til, at disse Ord i vort Forslag slettes, og at der i Stedet for indsættes: „Og ikke er Lærlinge". Jeg maa iøvrigt atter anbefale vort Forslag af allerede nævnte Grunde.

Hr. Vilh. Hansen replicerede kort til de faldne Udtalelser.

Ved Afstemningen forkastedes Redaktør Hansens Forslag med 13 St. mod 21 St.

Aalborg Foreningens Forslag (med Ændringen: „og ikke er Lærlinge" i Stedet for „og ikke er Lærlingekontrakt underkastet") vedtoges med 27 St. mod 3 St.

De til § 6 af Forretningsudvalget, Aalborg, Hjørring, Randers og Frederikshavn stillede Ændringsforslag angaaende Regulering af Kontingentet fremkaldte en meget lang Diskussion. D'hrr. Andreasen (Hjørring), Christensen, Olsen og Hintz (Københavnh) anbefalede Nedsættelse af Damernes Kontingent.

Ordstyreren afbryder Debatten Kl. $1^1/_2$ og ansætter nyt Møde til Kl. $2^1/_2$. Før Mødets Slutning indløber følgende Telegram:

Horsens, 30de Marts.

Held og Lykke med Kongressen. Centralorganisationen leve! Kollegial Hilsen!

For Horsens Foreningen, Tang.

2det Møde, Kl. $2^1/_2$.

Ordstyrer: *Åge Hyllested.*

Diskussionen om Kontingentet fortsættes. De københavnske Delegerede udtaler sig gennemgaaende for en Regulering af Kontingentet af Hensyn til de vanskelige Forhold i Hovedstaden, en stor Del af de Provinsdelegerede udtaler sig for Bibeholdelse af det tidligere Minimumskontingent. I Diskussionen deltager D'hrr. Vald. Pedersen, Vilh. Hansen, Frk. Louise Larsen, Schibler (Horsens), Ingvoldsen (Aalborg), Carstensen-Egeberg (København), Andreasen (Hjørring), Nic. Larsen (Silkeborg), Pagh (Esbjerg), Møller (Horsens), Axel Gundel, K. Hintz (København), West (Frederikshavn), Lund (Odense), Hansen (Randers), Olsen (København), A. Lorentzen (Aarhus), Ipsen (Hjørring) og Th. Hansen (Aalborg).

Ved Afstemningerne over de til § 6 stillede Forslag og Ændringsforslag, opnaar intet at disse den lovbefalede absolute Majoritet ($^2/_3$ af de afgivne Stemmer), hvorfor Ordstyreren erklærer samtlige Forslag for bortfaldne. Kontingentet er herefter uforandret.

Ordstyrer: Vilh. Hansen.

Forretningsudvalgets Tillægsforslag til § 9 (Punkt c) toges tilbage efter Henstilling af D'hrr. Ipsen (Hjørring) og Schibler (Horsens), derimod vedtoges følgende af Udvalget stillet Forslag enstemmigt:

(Til Punkt a). „Hver Afdeling skal maanedlig indsende en kort Beretning til Forretningsføreren om Foreningens Virksomhed. Af alle Foreningsmeddelelser indsendes ligeledes et Eksemplar til denne".

Forretningsudvalgets Forslag om Ændring af § 10 saaledes, at Hovedbestyrelsesmedlemmernes Antal er 7, og Forretningsudvalget ophæves, anbefales varmt af d'Hrr. Axel Gundel, Vilh. Hansen og Vald. Pedersen, der henviser til, at Forslaget har den største Betydning af praktiske og finansielle Grunde. Det vedtoges at behandle Forslagene til § 10 og 12 samtidig. Imod Udvalgets Forslag taler d'Hrr. Hall-Jensen (Aarhus), Schibler (Horsens) og Nic. Larsen (Silkeborg). Th. Hansen (Aalborg) taler imod det af Udvalget foreslaaede Repræsentantskab; Hr. Hintz foreslaar, at Hovedbestyrelsen bestaar af 10, Hr. Ipsen (Hjørring) foreslaar 9 Medlemmer. Disse Forslag forkastedes, hvorefter Forretningsudvalgets Forslag til § 10 og 12 vedtoges med stor Majoritet, nemlig til § 10: 1ste og 2det Punktum udgaar og i Stedet indsættes:

„Centralorganisationen administreres af en Hovedbestyrelse paa 7 Medlemmer, hvoraf Forretningsføreren er det ene".

3die Punktum bibeholdes uforandret, 2det Stykke ændres til:

„Hovedbestyrelsen vælger af sin Midte Næstformand og Sekretær".

Endvidere til § 12: 2det Stykke bibeholdes, det øvrige af § bortfalder.

Endvidere tilføjes:

„Samtlige Afdelingsformænd danne i Forening et Repræsentantskab. Det har ingen ordinære Sammenkomster, men skal indkaldes eller skriftligt raadspørges i særlige vigtige Sager, hvor Hovedbestyrelsen ikke mener sig kompetent til at handle eller tage Beslutning".

Aalborg Forslaget til § 12 bortfalder hermed.

Kongressen behandler derefter Forretningsudvalgets og Hjørrings Forslag til § 13. Hr. Ipsen (Hjørring) forespørger om Forretningsførerens Kontorholdsudgifter og Hr. Hintz anker over, at Hovedkontoret ikke er centralt beliggende.

Forretningsføreren giver udførlige Svar paa disse Spørgsmaal.

Forretningsudvalgets Forslag vedtoges derefter i den foreslaaede Form:

§ 13's 3 første Punkter bibeholdes, Resten af 1ste Stykke bortfalder og i Stedet tilføjes:

„Forretningsføreren skal have Sæde i København; han skal holde Kontor og erholder Udgifterne, som dog ikke maa overstige 500 Kr., refunderede".

Endvidere:

„Lønnen for de ved Centralorganisationen ansatte lønnede Tillidspersoner fastsættes ved hver Kongres".

Hr. Ipsen (Hjørring) paatalte, at der endnu ikke var tegnet Kautionsforsikring; hertil havde en Række Talere Ordet, hvorefter Hjørring-Afdelingen trak sit Ændringsforslag til § 13 tilbage, og følgende af Hr. Ipsen stillet Forslag vedtoges ensstemmigt:

„Hovedkassereren stiller en af Hovedbestyrelsen til enhver Tid godkendt Kaution".

Følgende af Hr. Th. Hansen (Aalborg) foreslaaet Udtalelse vedtoges derefter:

„Kongressen billiger efter den af Hovedbestyrelsen afgivne Erklæring, at Kautionen af § 13 ikke er stillet".

Forretningsudvalgets Ændringer til §§ 14 og 15 vedtoges ensstemmigt uden Diskussion. Ændringen til § 16 trækkes tilbage af Forslagsstillerne under Henvisning til den under § 10 vedtagne Ændring.

Forslaget fra Forretningsudvalget til § 23 vedtoges uden Diskussion, saaledes:

„Kongressen vælger Hovedbestyrelsen med 6 Suppleanter, Forretningsføreren, Redaktøren, 2 Revisorer og 2 Revisorsuppleanter. Valget gælder til næste ordinære Kongres".

Kolonialmedhjælpernes (København) Forslag om, at Hovedbestyrelsen vælges ved direkte Valg, blev forkastet efter en kort Debat med alle Stemmer mod 3 (Kolonialmedhjælpernes Delegerede).

Kongressen behandler derefter Dagsordenens Punkt 10 (Tid og Sted for næste Kongres).

Hr. Hyllested anbefaler Esbjerg, medens Hr. C. Lund (Odense) foreslaar, at næste Kongres afholdes i Odense; dette Forslag støttedes af d'Hrr. Hall-Jensen (Aarhus), Vilh. Hansen, og Th. Hansen (Aalborg). Det vedtoges med stort Flertal, at næste Kongres afholdes i Odense i Paasken 1904.

Under Mødet indløb følgende telegrafiske Hilsener:

Aalborg, 30de Marts.

Hilsen til Kongressen! Leve vor Sag!

Broch. Berg.

Horsens, 30de Marts.

Held Arbejdet. Kongressen hilses.

Bech, Borgergade. Christensen, Obels Udsalg.

2det Møde hævedes Kl. 7 og Ordstyrerne fastsatte Aftenmøde Kl. 9.

(Mødt forsent til 2det Møde: Hr. Brandi, Thisted).

3die Møde, Kl. 9.

(Aftenmøde).

Ordstyrer: *Åge Hyllested.*

Dagsordenens Punkt 6 (Henvendelse til Lovgivningsmagten om Socialreformer) forelægges til Behandling, 1ste Afsnit (Arbejdstiden) indledes af:

Hr. Redaktør Vilh. Hansen: Den moderne Organisationsbevægelse blandt H. og K. M. har indledet en ny Æra; vi har gennem den faglige Organisation indenfor vort Fag, gennem den moderne faglige Bevægelse, rejst præcise faglige Krav; vi har opstillet et Program, der har været ukendt for de gamle Harmoniforeninger, hvor Tidens store økonomiske Spørgsmaal aldrig blev stillede skarpt overfor hinanden. Vi er den nye Tids Ideers Forkæmpere; vi har den Opgave at tage bestemt og koncist Standpunkt til alle de vanskelige Spørgsmaal, som ere blevne misrøgtede og underkendte af de Mænd, der gennem de sidste Aartier har været de gamle Foreningers Ledere (Tilslutning!). Hvor vanskelig er derfor ikke vor Opgave! Vi er sejlede langt agterud af andre Fag i det store økonomiske Kapløb. Det gælder derfor om at faa vor Organisation ind i det rette Kølvand, og at vi sejle ind i den rette Kurs. Det gælder om, at vi bruge alle Midler for at indhente det forsømte. Vi maa arbejde os frem paa samme Maade, som de andre Fagorganisationer i vort Land har gjort gennem hele deres organisatoriske og faglige Virksomhed; vi maa gaa den Vej, vore Broderorganisationer i Udlandet har anvist (Hør!). Vi maa slaa ind paa en ny Taktik indenfor vor Bevægelse og kaste os over nye Spørgsmaal: Vi maa drive Socialpolitik! (Hør!). Vi maa kaste os i Brechen for at gennemføre saadanne Reformer og Forbedringer for H. og K. M., saa det betyder noget. Vi har gjort en Begyndelse i denne Retning med Helligdagsarbejdets Afskaffelse. Om vi end endnu ikke har naaet et Resultat, saa er vi dog i Stand til at sige, at der er Tegn og Varsler, der tydeligt forudsige, at den Dag ikke er fjern, hvor Helligdagsloven, som vi har kæmpet for, er en Kendsgerning for os, og det i en Form, som vi alle som Medhjælpere kan være tjent med,

Det er et Resultat, man ikke maa se bort fra, og det er et Resultat, som kun er naaet gennem Kamp og energisk Virksomhed af de Folk, der er blevne opdragne gennem Centralorganisationens organisatoriske Virksomhed. Vi har tvunget Principalorganisationerne til at tage definitivt Standpunkt og til for Alvor at beskæftige sig med dette Spørgsmaal (Hør!). Som jeg en Gang har sagt som Indledning til Artikelserien „Vor Arbejdstid" i „D. H. og K. M. T." er Kravet om en kortere Arbejdstid den moderne Fagbevægelses Alfa og Omega. Er der et Spørgsmaal, der er brændende, og som sætter Sindene i Bevægelse i Øjeblikket, saa er det Kravet om Arbejdstidens lovmæssige Forkortelse (Tilslutning!). En Forkortelse af Arbejdstiden er en Livsbetingelse for vor Bevægelses Fremskridt. Det er derfor ganske naturligt, at vi søge at gennemføre en Forkortelse af Arbejdstiden, ikke alene gennem det private Initativ som hidindtil; fremtidig maa vi ogsaa søge at faa vore Krav lovformelig fastslaaede ved Lovgivningsmagtens Indgriben. Selv om Helligdagsarbejdet snart kan betegnes som en „saga blott", saa skal vi ikke blive staaende derved; vi maa vedblive at fremsætte vore Krav, indtil de Spørgsmaal, vi kæmpe for, har fundet deres Løsning. Det er derfor vi stille den Resolution, Kongressens Deltagere har faaet omdelt, og hvis Vedtagelse jeg skal anbefale. Jeg kunde have Lyst til at holde et noget mere teoretisk Foredrag om vor Arbejdstid, forsaavidt Kongressens stærkt begrændsede Tid ikke havde forbudt dette; et Spørgsmaal som dette fordrer en langt dybere og mere indgaaende Behandling, men jeg haaber senere, enten som Redaktør af eller Medarbejder ved Deres Blad, at kunne belyse dette Emne paa en samvittighedsfuld Maade i Kraft af de statistiske Oplysninger, vi har indsamlet i denne Sag. Som sagt kan jeg her ikke gaa i Detailler, men skal kun foreslaa, at Kongressen gennem den foreliggende Resolution udtaler sig om Arbejdstidens lovmæssige Ordning. Det gjalt om for Forretningsføreren og mig, da vi efter Forretningsudvalgets Bemyndigelse udarbejdede denne Resolution, at forme vore Krav paa en saadan Maade, at vi kunde tænke os disse realiserede indenfor et overskueligt Tidsrum gennem lovmæssige Bestemmelser. Jeg behøver vel næppe overfor denne Forsamling at fremhæve, hvilken kolossal Betydning det vilde have for vore Kolleger ude i Landet, hvilket Timeantal, der vilde blive vundet for dem ned gennem Aaret, og hvilken Tid til Udvikling i aandelig og legemlig Retning det vilde sige, dersom den daglige Maksimalarbejdstid gennem Lov blev fastslaaet til 10 Timer (Hør!). Det, der med Hensyn til Resolutionens Punkt 2 har dikteret os kun de fire første Ugedage at forlange alm. Butikslukning Kl. 7, er det, at vi har ment ikke at burde skrue vore Fordringer højere op, end at vi i enhver Henseende kunde retfærdiggøre dem og forsvare dem overfor Samfundet. Jeg for mit Vedkommende mener, at det rent organisatorisk set vil faa en ikke ringe Rækkevidde for vor videre Virksomhed, hvis man tænker sig Punkterne 1, 2 og 3 gennemførte ved Lov. Naturligvis skal vi i saa Tilfælde ikke blive staaende ved Butikslukning Kl. 7 de fire første Ugedage; vi skal paavirke Autoriteterne og Publikum for en yderligere Forkortelse af Arbejdstiden. Vi skal ikke ved en Lov skabe Mathed med Hensyn til Kravet om en kortere Arbejdstid ude omkring i vore Afdelinger; vi skal stadig stille nye Krav om en yderligere Forkortelse, og Spørgsmaalet om 7-Lukningen ogsaa om Fredagen maa løses ved det personlige Arbejde, ved det

rent lokale organisatoriske Arbejde, gennem det private og i sidste Instans gennem det legale Initiativ (Bifald). Vi har optaget Punktet om Forbud mod alt Helligdagsarbejde; vi befinde os ganske vist under Helligdagslovens Tegn, men vi kan her paa denne Kongres ikke vide, hvorledes denne Helligdagslov vil komme til at se ud; vi maa medtage det af rent principielle Grunde for at præcisere vort Standpunkt: Helligdagsarbejdets absolute Afskaffelse. — Med Hensyn til Spørgsmaalet om særlige Bestemmelser for kvindelige Medhjælpere har Udvalget været delt, idet nogle af dettes Medlemmer har ment, at man burde erstatte den Form, hvori Resolutionen her foreligger, og hvori Maksimalarbejdstiden for de kvindelige Medhjælpere under 18 Aar præciseres med 10 Timer, saaledes at det kom til at gælde Personer under 18 Aar. Jeg vil imidlertid anbefale Resolutionens Vedtagelse i den foreliggende Form, idet jeg mener, det er rigtigt, at man præciserer, at der detop er Grund til at tage særlige Beskyttelsesbestemmelser overfor de kvindelige Medhjælpere, naar de er under et vist Aaremaal. Dette Krav er først og fremmest retfærdigt af rent fysiske Grunde, og forøvrigt er det for de unge mandlige Medhjælpere i Reglen saaledes, at Lærlingeloven er i Stand til at kunne gribe regulerende ind, hvilket ikke er Tilfældet for de kvindelige Medhjælperes Vedkommende. En Regulering af Arbejdstiden paa Kontorerne er et overordentligt vigtigt Krav, der vil betyde meget for vor organisatoriske Virksomhed (Hør!). Det er rejst i Overensstemmelse med de Krav, Butiksmedhjælperne stille; naar Kravet om en kortere Arbejdstid for disse har været stillet frem i første Række, saa er det sket, fordi det gjaldt om at indskrænke den uhyrlige Arbejdstid, som Butidsmedhjælperne er underkastede, og fordi det gjalt om at bortrydde de gamle Traditioner og Skranker, som laa i Vejen herfor. For Kontormedhjælperne har der hidtil intet været gjort i denne Retning, men dette er nødvendigt af principielle, agitatoriske og organisatoriske Grunde (Hør!). Vi skal kunne vise Kontormedhjælperne, der danner Kærnen indenfor vor Organisation, at vi ogsaa vil gøre noget for dem, at vi ogsaa har tænkt paa at gribe regulerende ind i deres Forhold og at faa disse Forhold ordnede gennem Lovgivningsmagten. Det Arbejde, Kontormedhjælperne udfører, er et i høj Grad enerverende, sløvende og nerveanspændende Arbejde, og naar det fysiske Regnebrædt gøres op, er det maaske lige saa strengt og nedbrydende som det, Butiksmedhjælperne udføre (Hør!). Saa længe vor Organisation staar som en Kamporganisation, skal den ikke alene kæmpe med de gamle Traditioner, der er overleveret os fra vore Bedsteforældres Tid, men med den Dumhed og Indifferens, der udvises af det store Gros af H. og K. M. Vi, der staar som Forkæmpere for H. og K. M.s Interesser, maa til enhver Tid gøre os klart, at vi ere Agitatorer for en Stand uden Rygrad; derfor maa vi vide, hvad *vi* vil gøre; derfor maa *vi* være i Stand til at fremsætte og formulere vore Krav paa en saadan Maade, at de ikke alene rent reelt, men ogsaa organisatorisk set ere fornuftige, saaledes at vi derved kan samle Masserne under Fanen (Bifald). Den foreslaaede Maksimalarbejdstid er derfor foreslaaet til 8 Timer; det er en Arbejdstid, der er ganske tilstrækkelig for enhver som helst Kontormedhjælper, ordnet efter de forskellige Forhold, der kan gøre sig gældende i de forskellige Brancher. En længere Arbejdstid for en Kontormedhjælper er i Stand til at undergrave dennes fysiske Konstitution. Under de nuværende Forhold arbejdes der længere, men man vil ikke i Længden kunne være i Stand til at paavise, at man gennem 10 Timer har kunnet udføre mere Arbejde end i en Arbejdstid af 8 Timer, naar denne har været fornuftig reguleret (Hør!). Der skal selvfølgelig ogsaa være Undtagelsestilfælde i dette Spørgsmaal af Hensyn til Statusopgørelse o. l. Det bør her lægges i Principalens Haand at fastsætte de 30 Dage af Aaret, hvor Bestemmelsen om en 8 Timers Arbejdstid ifølge den forelagte Resolution bortfalder, og hertil skal jeg kun bemærke, at det omtrent vilde være en fysisk Umulighed at tænke sig denne Undtagelse gennemført i 30 paa hinanden følgende Dage med en altfor overlang Arbejdstid. Det er de faa Kommentarer, jeg vil gøre til Resolutionen. De Krav, vi har rejst her, vil maaske falde en Del af Principalerne for Brystet; men een Ting er givet og een Ting staar urokkelig fast: da vi for en 4-5 Aar siden rejste denne Bevægelse, da troede man heller ikke, at vi vilde naa dertil, at vi kunde fremsætte vore Krav med den Styrke, vi nu gør. Vi har vist, at ogsaa vi er vaagne (Stor Tilslutning). I denne Forbindelse kunde jeg have Lyst til ganske kort at referere til en ledende Artikel, der i Gaar fandtes i de danske Fagforeningers Hovedorgan „Social-Demokraten", om Helligdagsarbejdets Afskaffelse som Kommentar til Arbejdernes Fordringer paa dette Omraade. Da en lignende Artikel blev skreven for første Gang i samme Blad for 10 Aar siden, stod der intet om Handelsmedhjælperne; i Gaar omhandler en væsentlig Del af Artiklen netop Handelsmedhjælpernes lange Arbejdstid (Bravo!). Det er os, der har skabt dette; man er gennem vor faglige Organisation bleven tvungen til at tage Hensyn til H. og K. M.s Krav (Hør!). Vi har henledt Udlandets Opmærksomhed paa vor Organisation; Pressen beskæftiger sig ofte med vor Bevægelse. Vi skal ogsaa vise vore Principaler, at vi har Magt og Vilje til at gennemføre og holde højt de Krav, som baade i vore Afdelinger og af Centralorganisationen stilles til vore Principaler og til Lovgivningsmagten som retfærdige Krav, hvis Gennemførelse ikke alene har Betydning for Standens Medlemmer, men som ogsaa i sidste Instans vil virke befordrende for det Samfund og det Fædreland, som vi filhøre. (Stærkt Bifald).

Hr. Å. Hyllested: Efter en saa ypperlig Indledning kunne vi maaske straks acceptere hele Resolutionen i den forelagde Form. Forretningsudvalgets Flertal har dog i Aftes vedtaget nogle Ændringer, der imidlertid paa Grund af det fremrykkede Tidspunkt ikke foreligger trykt. Taleren fremsætter og motiverer udførligt følgende Ændringsforslag: 1) Bestemmelsen om de lokale Myndigheders Ret til at anordne tidligere resp. senere Aabning af Butikerne bortfalder. 2) Butikslukning om Fredagen Kl. 7. 3) Maximalarbejdstiden for kvindelige Medhjælpere under 18 Aar, ændres til „Personer under 18 Aar".

Hr. Vald. Pedersen udtaler bl. a.: Vi maa ikke, selv efter et saa udmærket agitatorisk Indledningsforedrag, lade Begejstringen faa Overhaand over det, der set fra et mere nøgternt Standpunkt er fornuftigt. Jeg tillader mig derfor at stille nogle Ændringsforslag, der moderere disse Fordringer en lille Smule; dette sker kun af rent taktiske Hensyn, idet jeg i Principet er fuldkommen enig med Indlederen. Vi maa ikke straks stille Sagen paa Spidsen. Vi har hidtil i vor Optræden udadtil læmpet os efter de faktiske Forhold; det maa vi ogsaa gøre med H. t. til denne Resolution, hvis Punkter maaske ere lidt lovlig radikale. Taleren motiverer derefter følgende Ændringer: 1) Lukketiden for Lørdage fastsættes ikke. 2) Den effektive Maximalarbejdsdag for Kontormedhjælperne er 9 Timer, Undtagelsesdagenes Antal er 50 om Aaret.

Hr. Hintz (Kbhvn.) udtalte sin Glæde over Resolutionens Fremkomst og imødegik Hr. V. P.s Ændringer.

Hr. Schibler (Horsens) foreslog og motiverede, at de lovmæssige Bestemmelser bortfalder Markeds- og Torvedage af H. t. Provinsforretningerne.

Imod Hr. V. P.s Ændring vedrørende Arbejdstiden paa Kontorer taler d'Hrr. Hyllested, Hansen (Randers) Indlederen og Lund (Odense), der ønsker, at man har Opmærkheden henvendt paa $^1/_2$ ugentlig Fridag, og iøvrigt nærmere omtaler den engelske Arbejdstid.

Ved Afstemningen vedtoges Hr. Hyllesteds Ændringer 1 og 3, Hr. Vald. Pedersens Ændring 1 og Hr. Schiblers Ændringforslag. De øvrige Ændringer forkastedes med stor Majoritet. Den af Hr. Vilh. Hansen foreslaaede Resolution angaaende lovmæssig Ordning af Arbejdstiden vedtoges derefter, under Bifald fra Kongressen, ensstemmigt, i følgende Form:

»Kongressen udtaler, at den Arbejdstid, som Medhjælperne ere underkastede i mange Virksomheder, maa anses for uforholdsmæssig lang, sammenlignet med Arbejdstiden i andre Fag. Den nuværende almindelige Arbejdstid hindrer Medhjælpernes teoretiske Videreuddannelse og statsborgerlige Udvikling, virker nedbrydende paa Sundheden og vanskeliggør, at Standens samfundsmæssige Stilling forbedres. En gennemgribende Regulering af Medhjælpernes Arbejdstid er derfor ikke alene i disses, men tillige i Principalernes og Samfundets Interesse.

Kongressen anerkender de Skridt, der er foretaget af en Del af Principalerne for at imødekomme Medhjælpernes Krav om Arbejdstidens Forkortelse, men udtaler, at dette Spørgsmaal ikke kan løses tilfredsstillende ved det private Initiativ, fordi enkelte Principalers illoyale Konkurrencelyster kan umuliggøre Gennemførelsen af en ensartet for hele Landet gældende bestemt Arbejdstid.

Kongressen opfordrer derfor Hovedbestyrelsen til at udarbejde og til Regering og Rigsdag indsende et Andragende angaaende Arbejdstidens lovmæssige Ordning for Handels- og Kontormedhjælpere, saaledes at følgende Lovbestemmelser danne Grundlaget for Andragendets Affattelse:

1) Den maximale Arbejdstid er 12 Timer pr. Døgn for alle Forretninger, herfra fragaar Spise- og Hviletider, der mindst er 2 Timer.
2) Alm. Butikslukning de fire første Ugedage Kl. 7; Fredag Kl. 9.
3) De lovmæssige Bestemmelser bortfalde i følgende Tilfælde:
   a) de to sidste Uger før Jul,
   b) Dagene før Folkekirkens Helligdage,
   c) Markeds- og Torvedage.
4) Forbud mod alt Helligdagsarbejde.
5) Særlige Bestemmelser for kvindelige Medhjælpere:
   a) Maximalarbejdstiden for Personer under 18 Aar er 10 Timer (inklusive Spise- og Hviletid).
   b) Arbejdstiden paa Lørdage og Dagene før Folkekirkens Helligdage er maximalt 12 Timer (inkl. Spise- og Hviletid).
6) Regulering af Arbejdstiden paa Kontorerne.
   a) Den effektive Maximalarbejdsdag er 8 Timer.
   b) Af Hensyn til Statusopgørelse o. lign. nødvendige Ekstraarbejder bortfalder den i *a* nævnte Bestemmelse for et Tidsrum af ca. 30 Dage om Aaret. Disse 30 Dage fastsætter Principalen efter Forretningens Tarv«.

Kongressen gaar derefter over til at behandle Lærlingespørgsmaalet (Dagsordenens Punkt 6 b), der indledes af:

Hr. Axel Gundel: Det vi skal gøre, naar vi skal stille vore Krav til Lovgivningsmagten, hvad vi jo gør gennem disse Resolutioner, det er ikke det, at vi skal dømme om, hvorvidt de er gennemførlige i en overskuelig Fremtid. Det passer aldeles ikke hvad Hr. Vald. Pedersen har sagt herom. Vi skal anlægge det radikalest mulige Synspunkt, fordi det er det, der vil passe bedst i Fremtiden. Jeg skal ikke holde noget stort Indledningsforedrag om denne Resolution angaaende Lærlingespørgsmaalet, idet jeg ikke mener, det er paa sin Plads at holde agitatoriske Taler, for at faa noget saadant vedtaget. Vi er en lovgivende Myndighed, som skal fastsætte vor Stands Love, og det maa ikke ske ud fra øjeblikkelige Følelser og

Sindsstemninger. Disse Love skal bygges paa et solidt Grundlag, som vi kan være enige om at lade gælde for lange Tider. (Hør!). Saaledes som Lærlingeforholdene er i Øjeblikket er de meget uheldige, og de er Spirerne til, at Forholdene for Medhjælperne er saa daarlige, som de er i mange Retninger. Der maa først og fremmest skabes Mulighed for, at de Mennesker, der komme i Handelslære, ikke blive udbyttede, men at de virkelig lære det Fag, de ønske at lære. og det gælder om, at der skabes en nogenlunde rimelig Begrænsning for Tilgangen til Faget. Forretningsudvalget foreslaar, at Kongressen udtaler Ønskeligheden af, at vi faar en særlig Lov om Uddannelse af Lærlinge indenfor Handelens Ramme. De Bestemmelser, der findes i den bestaaende Lov om Lærlingeforholdet af 30. Marts 1889 blive i Virkeligheden slet ikke overholdte, og det vil ganske sikkert ikke kunne lade sig gøre, saa længe som Handels- og Haandværksforhold behandles i en Lov. Til en saadan Lov — eller eventuelt til en Revision af den bestaaende Lov om Lærlingeforholdet af 30. Marts 1889 — bør vi stille følgende særlige Krav: 1) At der indføres 1 Aars Prøvetid. 2) At der oprettes en permanent Kommission, bestaaende af Principaler og Medhjælpere, overfor hvem Lærlingene efter Prøveaarets Udløb skal aflægge en Examen, som skal bestaas for at erhverve Ret til at fortsætte Uddannelsen i Handels- og Kontorfagene. Læretiden maa ikke overstige 3 Aar inkl. det ene Aars Prøvetid. Forretningsudvalget har det Synspunkt, at den lange Læretid er ret meningsløs, idet den kun benyttes til at suge saa megen Arbejdskraft af de unge Mennesker (Hør!). 3) At Principalen skal drage Omsorg for Lærlingens theoretiske Uddannelse. Den Mand, der antager en Lærling, hvad enten det nu er til det ene eller det andet Fag, maa selvfølgelig ogsaa samtidig paatage sig den Forpligtelse, at drage Omsorg for den unge Mand eller Kvindes theoretiske Uddannelse. 4) At Arbejdstiden begrænses til Tiden mellem 7 Morgen og 6 Aften. M. H. t. dette Punkt vil man maaske sige: Ja, det er Københavnere, der har siddet og lavet det, det ser man da ganske tydeligt; det er noget lignende som i Resolutionen om Arbejdstiden, der havde de heller ikke taget Hensyn til Provinsernes Markeds- og Torvedage. Hertil vil jeg sige, at alle Undtagelsesbestemmelser, skal vi ikke komme med; det er noget, som de lovgivende Faktorer sandelig nok skal finde paa af sig selv. Vi skal opstille vore Krav kort og præcist. Jeg finder, at det er absolut forkasteligt, at unge Mennesker, som er i Lære skal slide i Forretningerne i en 14—16 Timer i Døgnet. (Hør!). Da jeg var Lærling, havde jeg en Arbejdstid paa 17 Timer, og der fordres ret meget i et saadant Tidsrum. Et ungt Menneske paa 18—19 Aar er ikke en Mand paa 30—35—40 Aar og han kan ikke taale det samme fysiske Arbejde som en saadan. Han er endnu paa et Trin af sit Liv, hvor han maa udvikle sine fysiske Kræfter og sine aandelige Evner. Endelig vil jeg som 5te Punkt bede Kongressen vedtage, at det forbydes Principaler at anvende Lærlinge til Trækkevognskørsel, Op- og Nedbæring af Korn, Foderstoffer, Brændselsmaterialier o. l. samt ethvert andet navnlig fysisk Arbejde, som ikke er nødvendigt for Uddannelsen til Handels- eller Kontormand, herunder ogsaa Ombæring af Varer til Kunderne. Naar man kommer i Lære, saa er som Regel altid den første Beskæftigelse man faar, den at køre rundt i Byen med en Trækkevogn, saa er der en 3—4 Tønder Korn, der skal bæres op, osv. Det er et Arbejde, der skal rammes en Pæl igennem, fordi de unge Mennesker slet ikke har Kræfter til det haarde og svære Arbejde (Tilslutning!). Det er ikke nødvendigt, naar man kommer i Lære, at man sættes til at rejse de svære Sække paa en 200 Pd., og ligesom Daglejeren slæbe dem op til 3dje og 4de Loft; det er unødvendigt, og det er skadeligt. Det er heller ikke nødvendigt, at man sendes i Byen med en halv Tønde Korn. Vi maa ikke her være bange for at sige hvad vi mener. Dette Forslag vil naturligvis møde en Storm af Kritik fra Principalernes Side, og de vil sige: Aah, Herre, Gud! Skal I nu lægges i Bomuld og i Vat? Det kender vi godt; det bryde vi os ikke om. Punkt 6 om, at det forbydes Principaler, der ikke er oplært i det Fag, hvori han driver Næring, at uddanne Lærlinge. Dog skal dette være tilladt, hvis Principalen holder Medhjælp, der er oplært i det paagældende Fag, taler for sig selv. Det er en ganske meningsløs Maade, hvorpaa Lærlingeuddannelsen i mange Tilfælde foregaar (Hør!). Man ser f. Eks. ret ofte en Sergent eller lign. blive ked af den Stilling for at etablere en mindre Forretning, og han søger saa straks en saadan ung og billig Arbejdskraft. Det er netop den Slags Mennesker, der skader hele vor Bevægelse; det er sim, der i intellektuel Henseende er lavest nede (Tilslutning!). Med disse Bemærkninger skal jeg anbefale denne Resolution til Kongressens Velvilje og henstiller den til Vedtagelse i dens Hovedtræk.

Hr. Vald. Pedersen anbefaler Resolutionens Vedtagelse i den forelagde Form.

Hr. Pagh, Esbjerg mener, at et Aars Prøvetid er en fornuftig Bestemmelse, men det kan have sin Vanskelighed for Lovgivningsmagten at afgøre noget bestemt i denne Retning. Naar Arbejdstiden skal indskrænkes fra 6 Morgen til 7 Aften kan Købmanden blive nødt til at holde en Kone til Rengøring af Butiken. Lærlinge bør ikke benyttes til Trækkevognskørsel, men derimod vel nok til Byærinder. Ingen Købmand, der ikke er oplært i det Fag, hvori de driver Næring, bør have Lov til at uddanne Lærlinge.

Hr. Axel Gundel replicerer til Hr. Pagh, navnlig angaaende dennes Udtalelser vedrørende Lærlingenes Arbejdstid og Ekstraarbejde.

D'Hrr. Møller (Horsens), Hintz og Carstensen-Egeberg (Kbhvn.) anbefaler Resolutionen og imødegaar Hr. Pagh. Diskussionen afsluttes med et kort Replikskifte mellem d'Hrr. Axel Gundel og Vilh. Hansen, hvorefter Resolutionen ensstemmigt vedtages i følgende Form:

»Kongressen udtaler, at de Former, hvorunder Lærlinges Uddannelse i Handels- og Kontorfagene foregaar, ikke er tidssvarende, og da Kongressen betragter Lærlingeforholdets Omordning paa en sund Basis som Betingelsen for en i intellektuel og merkantil Henseende fremskreden Handels- og Kontormedhjælperstand, bemyndiger den Hovedbestyrelsen til af al Kraft at virke hen til Gennemførelsen af Reformer paa fornævnte Omraade.

Kongressen udtaler Ønskeligheden af at opnaa en særlig Lov for Lærlinges Uddannelse i Handels- og Kontorfagene, og til en saadan — eller eventuelt til en Revision af den bestaaende »Lov om Lærlingeforholdet« af 30. Marts 1889 — stiller den følgende særlige Krav:

1) At der indføres 1 Aars Prøvetid.
2) At der oprettes en permanent Kommission, bestaaende af Principaler og Medhjælpere, overfor hvem Lærlingene efter Prøveaarets Udløb skal aflægge en Eksamen, som skal bestaas for at erhverve Ret til at fortsætte Uddannelsen i Handels- og Kontorfagene. For Lærlinge, der har bestaaet Eksamen, maa den øvrige Læretid ikke overstige 3 Aar.
3) At Principalen skal drage Omsorg for Lærlingens theoretiske Uddannelse.
4) At Arbejdstiden begrænses til Tiden mellem 7 Morgen og 6 Aften.
5) At det forbydes Principaler at anvende Lærlinge til Trækkevognskørsel, Op- og Nedbæring af Korn, Foderstoffer, Brændselsmaterialier o. lign., samt ethvert andet navnlig fysisk Arbejde, som ikke er nødvendigt for Uddannelsen til Handels- eller Kontormand, herunder ogsaa Ombæring af Varer til Kunderne.
6) At det forbydes Principaler, der ikke er oplært i det Fag, hvori de driver Næring, at uddanne Lærlinge. Dog skal dette være tilladt, hvis Principalen holder Medhjælp, der er udlært i det paagældende Fag«.

Ordstyreren afbryder Forhandlingerne Kl. 11 Aften og fastsætter det 4de Møde til Mandag Form. Kl. $9^1/_2$.

(Mødt forsent til 3die Møde: D'Hrr. Hauschildt (Frederikshavn) og Nielsen (Randers).

4de Møde, Kl. $9^1/_2$.

Mandag den 31de Marts.

Ordstyrer: *Å. Hyllested.*

Behandlingen af Dagsordenens Punkt 6 fortsættes. Punkt 6 c (Siddepladser i Butikerne) indledes af Hr. Vald. Pedersen, der kort motiverer den forelagde Resolution, idet han udtaler, at der her ingen Anledning er til at benytte mange Ord; thi Sagen taler for sig selv. Efter en ganske kort Debat, hvori deltager d'Hrr. Kolonialmedhjælpere Christensen og Hintz (Kbhvn.) samt Hr. Schibler (Horsens) vedtages Resolutionen med alle Stemmer mod een i følgende Affattelse:

»Da det maa hævdes, at Arbejdet i Butikerne er meget anstrængende og da iøvrigt alene den lange Arbejdstid berettiger dertil, bemyndiger Kongressen Hovedbestyrelsen til gengem Lovgivningsmagten at søge fremmet en Lov om Paabydelsen af Siddepladser for Personalet i Butikerne«.

Spørgsmaalet om Statsunderstøttelser (Punkt 6 d) indledes af:

Hr. Å. Hyllested: Det er en almindelig Betragtning, at Staten er en Slags Malkeko. De Herrer ved jo, at det er kun Fordelingen det kommer an paa, og at hele Befolkningen i Virkeligheden maa betale Pengene ud af sine egne Lommer. Hidtil har det i Danmark navnlig været Landbruget, der har krævet; det, der kaldes det bærende Erhverv i Danmark. Det vilde derfor ikke være af Vejen, om vi ogsaa meldte os; der er næppe Udsigt til, at vi skal faa noget af Betydning lige straks; men derfor skal vi senere stadig komme igen og bede Statskassen om Tilskud saa skal vi nok faa noget. Der er tre Ting, jeg synes vi skal andrage om Understøttelse til: Først Pladsledighedsforsikringen, under Forudsætning af, at dette Projekt kommer til at træde ud i Livet. Dette Andragende kunde jo motiveres ved det filantropiske, der ligger i Pladsledighedsforsikringen. Thi selv om dette Foretagende skal sættes i Gang, forrenter det sig dog næppe, om det skal bære de store Direktørgager (Munterhed!), og saa er det paa sin Plads, at Staten giver sit Bidrag til denne Institution; vi maa hævde, at denne har en filantropisk Karakter (Hør!). Jeg vil anbefale, at Kongressen bemyndiger Hovedbestyrelsen til paa Finansloven at søge et aarligt Tilskud hertil. Endvidere: Til unge Handelsmænds Uddannelse i Udlandet. Det er de bekendte 10,000 Kr. om igen! Den Resolution, der foreligger trykt herom, er Forretningsudvalget aldeles ikke blevet enig om, og det er af en uheldig Fejltagelse, den er kommen med i Trykken. Forretningsudvalgets Flertal er nemlig af den Mening, at vi i Resolutionen ikke skal komme ind paa nogen Polemik og drøfte, hvorvidt disse Midler hidtil er forvaltet paa rette Maade. Det er slet ikke det Synspunkt, vi skal anlægge,

naar vi vil have disse 10,000 Kr. at administrere (Hør!). Vi høre i denne Tid stærkt Tale om, at det er forkert, naar det Tilskud, der er bevilget Husmændene, hidtil er blevet administreret af Gaardmændene. Forholdet mellem de unge Handelsmedhjælpere og Principalerne vil være nogenlunde det samme, og det vil derfor kun være i den rette Aand, naar vi motivere vort Andragende med noget lignende. Det vil kun være i Samklang med den Ting, der gør sig gældende ogsaa paa andre Omraader. Jeg mener det er uheldigt at komme ind paa en Kritik, selv om vi derved faa disse Penge at administrere; thi saa vilde det samme kunne gøre sig gældende lige overfor vor Administration af de Penge. Endelig: Til Foredragsrækker. Der bevilges aarlig paa Finansloven, tror jeg, 5000 Kr. til Foredrag for fattige Foreninger. Det benyttes i altfor ringe en Grad, idet det kun er den mindste Del af Beløbet, der bliver taget i Brug. Det bevilges, men der er ingen, som melder sig. Det var derfor rimeligt, om vi meldte os, for at faa Part i nogle af de Penge, fordi vi rundt omkring i Landet har mange smaa Foreninger, som gerne vil have saadanne Foredrag, men som ikke har Raad til selv at betale. I første Række skulde de smaa Foreninger nyde godt heraf, og de store Foreninger ikke have stor Andel deri (Hør!). Det er hele min Motivering for disse tre Ting. Jeg anser det for en ret taknemmelig Opgave at staa op og anbefale saadanne Sager; thi det gælder jo Penge ind i Lommen, og ikke Penge ud af Lommen.

Efter en kort Debat vedtages følgende Resolutioner enstemmigt:

1) »Under Forudsætning af, at den projekterede Pladsledighedsforsikring kommer til at træde nd i Livet, bemyndiges Hovedbestyrelsen til paa Finansloven at søge et aarligt Tilskud til nævnte Institution«.
2) »Kongressen bemyndiger Hovedbestyrelsen til at indgive Andragende til Indenrigsministeriet om, at Indstillingsretten til de Beløb, der aarligt stilles til Disposition for unge Handelsmænds Uddannelse i Udlandet, overlades til Centralorganisationen som den rette faglige Repræsentation for Standen«.
3) »Af de Beløb, der aarligt paa Finansloven bevilges til Foredragsforeninger, bemyndiges Hovedbestyrelsen til at andrage om en Portion, navnlig til Afholdelse af Foredrag med merkantile Emner i Centralorganisationens Provinsafdelinger«.

samt:

4) »Endvidere bemyndiges Hovedbestyrelsen til at søge gennemført, at der oprettes et Handelsinspektorat, der skal have til Opgave, at vaage over, at den i Sociallovgivningen hjemlede Beskyttelse for Handels- og Kontormedhlælpere overholdes«.

Dagsordenens Punkt 4 (Beretningen) kommer derefter til Behandling.

Hovedbestyrelsens Sekretær, Hr. Redaktør Vilh. Hansen, oplæser Forhandlingsprotokollen over Hovedbestyrelsens og Forretningsudvalgets Møder. Oplæsningen varer 1¼ Time. Ordstyreren takker Sekretæren for dennes Virksomhed og for mønsterværdig Protokolførelse. De Delegerede tilkendegiver deres Tilslutning hertil ved at rejse sig.

Hr. Vilh. Hansen oplæser under stærkt Bifald følgende Telegram fra Mons: Auguste Bruggemann, Gand, Generalsekretær for den internationale H. K. M. Føderation og Formand for den belgiske H. K. M.-Liga.

Gand (Belgien) d. 31. Marts.

Salut fraternel du bureau international. Bruggemann.
(»Broderlig Hilsen fra det internationale Bureau«).

Beretningen aflægges derefter af:

Hr. Axel Gundel: Det er klart, at i den Beretning, der skal aflægges, kan man ikke paapege de store, gennemgribende Reformers Gennemførelse, alene af den Grund, at det kun er gaaet op for en meget ringe Brøkdel af H. & K. M., at det er gennem faglig Organisation, de skulde gennemføre deres berettigede Krav. Vi har i de forløbne 1½ Aar arbejdet rent agitatorisk, uden at dette egentlig har bragt os de Resultater, vi haabede og ventede. Derfor har det sin Betydning, at vi kommer sammen for at drøfte om ikke der kunde findes en anden Maade at arbejde paa, hvorved Resultaterne bleve større.

Det er umaadelig glædeligt, at den Tanke, som Delegeretmødet i Aarhus den 23. og 24. September 1900 førte ud i Livet: „Centralorganisationen", staar fuldstændig lys og levende iblandt os; selv om der kan rejses Indvendinger mod vor Organisations Virkemaade paa et eller andet Punkt, saa har selve denne Tanke, at H. & K. M. skal være samlede i én Organisation, absolut Sympathi hos alle Kolleger omkring i Landet. (Hør!). Det er glædeligt at konstatere, at den Frygt, der fra enkelte Sider paa Delegeretmødet i Aarhus udtaltes for, at Sammenslutningen med København og Forhøjelsen af Kontingentet vilde medføre Medlemstab, har vist sig at være ugrundet. Centralorganisationen stiftedes med et Afdelingsantal af 14 og et Medlemsantal af ca. 700, men allerede inden Udgangen af samme Aar var der dannet 4 nye Afdelinger, og Medlemsantallet var oppe paa 900. Nogle Maaneder senere var dette næsten fordoblet. Straks efter Delegeretmødet tiltraadtes en Agitationsrejse i Jylland, og i Begyndelsen af 1901 paa Øerne, og Centralorganisationen blev herigennem konsolideret i en temmelig høj Grad. Fra Februar 1901 steg Afdelingsantallet som Følge deraf stærkt: I Januar traadte 3 nye Afdelinger til, i Marts 4, i April 6, i Maj 4, i August 3, i Januar 1902 2. Der er i den forløbne Tid bleven dannet ialt 36 Afdelinger. (Bravo!). Selvfølgelig har de mindre Byer et forholdsvis ringe Medlemsantal; men naar disse staa saaledes, at den største Majoritet af Medhjælpere i vedkommende Byer er Medlemmer, kan man ikke forlange mere. Det er en beklagelig Kendsgerning, at København er saa langt tilbage. Grundene hertil er det vanskeligt at udfinde. En af Hovedgrundene ser jeg deri, at vi her i København ikke kan skabe det Foreningsliv, og det Sammenhold, som Provinserne har langt bedre Betingelser for at kunne gøre. København kommer vistnok ikke med i den Udstrækning, den skal, før der rejses en Kamp paa et eller andet Punkt (Hør!). At der ad rent personlig Vej kan opnaas Resultater, tror jeg heller ikke. Det mangler vi herinde Folk til.

Desværre har vi haft den Sorg at miste 6 Afdelinger, nemlig Næstved, Præstø, Bornholm, Svendborg, Ringkøbing og Vejle, saaledes at vi i Øjeblikket kun har 30 Afdelinger.

Det forekommer mig, at der er begaaet Misgreb af vore Kolleger paa de Pladser, hvad vi maaske for Fremtidens Skyld maa udtale en haard Dom over. Det er en beklagelig Kendsgerning, at i disse Byer, hvor man dog skulde mene, der kunde være Jordbund for gode Afdelinger, skulde disse gaa i Stykker, alene af den Grund, at det fattedes paa Folk, der havde saa megen Interesse for Sagen, at de vilde paatage sig Arbejdet som Formænd og Kasserere.

Det jydske Agitationsarbejde skal jeg ikke berøre, da det har været omtalt i Bladet.

Vi har ved skriftlig Henvendelse til Kolleger i Byer som Helsingør, Roskilde, Slagelse, Vordingborg osv., forsøgt at faa afholdt Møder, for paa den Maade at faa dannet nye Afdelinger, uden at det dog er lykkedes os.

Naar vi ser paa hele vor Stilling i Øjeblikket, saa staar vi saaledes, at vi maa anerkende, at Organisationen nu paa dette Tidspunkt burde være langt længere fremme, end den er. Jeg tror imidlertid ikke der kan bebrejdes Hovedbestyrelsen eller Forretningsudvalget noget; der er bleven arbejdet ihærdigt og energisk fra de allerfleste Sider, og naar Resultaterne ikke foreligge i større Maalestok, end Tilfældet er, saa maa Grundene hertil søges andre Steder. Det er ikke Mangel paa Arbejde. Det var et temmelig hurtigt Opsving Organisationen tog lige efter Sammenslutningen i September 1900. Efter en saa hurtig og forceret Fremgang, vil der i de fleste Tilfælde altid komme nogen Reaktion, og selv om vi ikke kan sige, at vi befinder os i en Reaktion, saa befinder vi os dog nu midt i Hjertet af en øjeblikkelig Stagnation. De Forhandlinger, der er foregaaet i disse Dage, og de Beslutninger, der er vedtagne, vil blive Grundlaget for den Agitation, der skal rejses paa den nye Basis i den kommende Tid.

Jeg kunde have Lyst til at fremhæve et Par Afdelinger, hvor der virkelig arbejdes ihærdigt, nemlig: Aarhus, Esbjerg. Hjørring, Hobro, Randers og Aalborg.

Samtidig kunde jeg nævne andre Afdelinger, hvorfra man overhovedet hvert Øjeblik det skal være kan vente den famøse Meddelelse, at Afdelingen er opløst, fordi man aldrig hører noget fra dem. Der er f. Eks. Afdelingsformænd, der aldrig nogensinde har meddelt mig, at de er blevne valgt som saadanne. Overhovedet har jeg det Syn paa flere af Afdelingerne, at de ikke tilstrækkeligt ser paa Sagen fra et centralorganisatorisk Standpunkt. Mit Haab er, at det er den Slags Ting, som Tiden kommer til at rette noget paa.

Nødvendigheden af Hovedbestyrelsens Indskrænkning og det stedfundne Redaktørskifte, ansaa Taleren det for unødvendigt at omtale. Vi er sikkert glade ved den Redaktør, vi har.

Der fremkom i sin Tid et Forslag om, at der skulde udarbejdes og udsendes en Piece om den danske Handels- og Kontormedhjælper-Bevægelse. Der har Gang efter Gang været Forhold til Stede, som har gjort, at dens Udgivelse er bleven udsat. Nu sidst har vi ment det heldigst at vente til Statistikindsamlingens Resultater forelaa. En saadan Piece skal være kvikt og raskt skrevet, og samtidig indeholde talende Tal, der kan give Oplysning om, hvordan Forholdene i Handelsfagene i Virkeligheden er.

De Delegerede véd, at vi i afvigte Rigsdagssamling for fjerde Gang indleverede et Andragende om Helsøndagslukning. Der er sket det glædelige for os, at en Arbejdskraft som Folketingsmand Ottosen, er bleven valgt til Formand for det Underudvalg, der blev nedsat; han har haft det største Arbejde med denne Sag, og har faaet den største Indflydelse paa hele dens Skæbne. Jeg er temmelig vis paa, at den Lov, der nu kommer frem (Sagen vil rimeligvis komme til 2. Behandling nu straks efter Paaskedagene) vil faa en saadan Form, at selve de Principer, der laa til Grund for vort Andragende, vil blive uforandret fulgte deri. (Bravo!). Loven bliver rimeligvis en Fridagslov, men efter den Form den efter al Sandsynlighed vil komme til at faa, vil det meningsløse Helligdagsarbejde falde bort af sig selv, baade for Butiks- og Kontormedhjælpernes Vedkommende.

For 7-Lukningen er der arbejdet; paa enkelte Steder, f. Eks. i Esbjerg, er der gjort et ganske betydeligt Arbejde herfor. I alt Fald skal vi ogsaa arbejde videre paa 7-Lukningen, selv om det maaske af taktiske Grunde kunde være heldigt at afvente Udfaldet af Helligdagslovens Revision.

Understøttelsesfondet eksisterer kun paa Papiret. Det hører maaske til et af de faa Fejlgreb, der blev gjort paa Delegeretmødet, selv om Oprettelsen af dette Fond principielt set er fuldstændig rigtig. Det kan ikke eksistere, fordi de 10 Øre, der henlægges dertil om Maaneden, ikke kan undværes til de

almindelige administrative Udgifter. Dette fremgaar tydeligt af Regnskabet. Jeg vil ikke være med til at stille Forslag om at ophæve dette Fond; thi, selv om vi faar Pladsledighedsforsikringen i Gang, saa ser jeg saaledes paa det, at det Understøttelsesfond, som vi i Øjeblikket mene at have, skal vedblive at virke paa den Maade, at de Kolleger, som man animerer til at sige deres Pladser op, fordi Arbejdsforholdene ere daarlige, blive understøttede, indtil de faa Plads igen. Pladsledighedsforsikringen kan ikke komme til at virke saaledes; thi saa vilde Præmierne blive for høje, og denne Institution vilde løbe Fare for ikke at kunne føres ud i Livet. (Hør!)

Engageringsbureauet var Talerens Smertensbarn. Der arbejder ganske forfærdelig tungt. Der er ingen ledige Pladser, og der er for faa Pladssøgende. Pladssøgende er der vel nok af, men det har vist sig, at netop den Arbejdskraft, det skulde bruges, har i de fleste Tilfælde ikke været til Stede. Det er en meget vanskelig Sag. Det er givet, at paa det Stadium, vor Organisation nu staar, komme Principalerne ikke til os en masse.

Imidlertid er der noget af en vis Sløjhed udbredt over en stor Del af Medlemmerne indenfor vor Organisation, idet disse sikkert i langt højere Grad end Tilfældet var kunde understøtte Forretningsføreren ved Meddelelser om, at de havde opsagt deres Pladser osv. Engageringsbureauets Virksomhed indenfor Centralorganisationen vilde formentlig kun blive af kort Varighed. Vi har jo faaet en Institution, der hedder Arbejdsanvisningskontoret, der lader til at blive af stor Betydning. Det er Meningen, at det skal udstrækkes til alle større Kommuner og udvides saaledes, at det anviser Arbejde til Folk af alle mulige forskellige Fag. Naar vi har en saadan kommunal Institution, som er gratis baade for Pladssøgende og dem, der søger Medhjælp, saa forekommer det mig, at vi som faglig Organisation har saa mange andre Spørgsmaal at tage op, at vi ganske roligt kan lægge denne Sag over i nævnte Institutions Haand. Af nærliggende Grunde vil den imidlertid først faa Betydning for os efter at den har oprettet en paatænkt Afdeling for Akademikere, Skuespillere osv. (V. Hansen: De immaterielle Erhverv!) Rigtigt! Men indtil den Tid kommer, da den bedre end Centralorganisationen vil kunne løse denne Opgave, mener jeg, at vi for Principets Skyld bør opretholde Bureauet. Det vil have sin Betydning for Anvisningskontoret, at Sagen først er prøvet og forsøgt hos os (Hør!). Foreløbig finder der Samarbejde Sted mellem Arbejdsanvisningskontoret og vort Engageringsbureau.

Sygekassespørgsmaalet (Punkt 12) foreslaar jeg, at vi lader udgaa af vort Program, og det af forskellige Grunde. Jeg har haft en Konference med Sygekassedirektøren. Han nægtede ganske bestemt at ville give en Sygekasse af Handels- og Kontormedhjælpere for hele Landet Statsanerkendelse; og faar vi ikke Statsanerkendelse, bliver Præmierne saa høje, at dens Virksomhed vil blive umulig (Hør!). Der eksisterer allerede 2 statsanerkendte Sygekasser indenfor vort Fag: Handelsstandens Sygekasse og „5te Juni"s Sygekasse; ellers gives der kun Anerkendelse til én Kasse indenfor det samme Fag og tillige til én Kasse indenfor en Kommune, da en betryggende Kontrol af de Syge ellers ikke kan finde Sted. Det er kun ubemidlede, der kan optages i de statsanerkendte Sygekasser. Der bestaar heri Landet 1200 statsanerkendte Sygekasser, saaledes at enhver, der vil være Medlem af en Sygekasse kan blive det. Som faglig Organisation har vi Brug for vort Arbejde og vore Penge paa andre Punkter, der har bedre Betingelser for at kunne gennemføres (Hør!). For de Fagkassers Vedkommende, der alt bestaar gaar Tendensen ogsaa i Retning af at ophæve disse Kasser.

Derimod vilde Organisationen kunne træffe et Arrangement om Ulykkesforsikring med Selskabet „Folket", hvorved Medlemmerne vilde erholde 25 pCt. Moderation. De allerfleste af os hører jo ikke ind under Ulykkesforsikringsloven, og jeg mener, at en saadan Ordning vilde have sine væsentlige Fordele. Præmierne skulde opkræves gennem Organisationen, og denne skulde svare for Forpligtelserne overfor Selskabet.

Taleren gjorde nogle Bemærkninger om „D. H. & K. M. T.", og fremhævede den sørgelige Kendsgerning, at det Gang paa Gang havde vist sig, at Bladet ikke bliver læst. Vi ofre mange Penge paa vort Blad, det skal læses, da det er læseværdigt, og det er det vigtigste Vaaben i hele vor Agitation. (Hør!).

Efter en kort Omtale af Statistik-Indsamlingens Resultater, sluttede Forretningsføreren med følgende Ord:

Almindelig set maa Stillingen betragtes som god. Vi kunde maaske ønske at have flere Medlemmer, end vi har, men paa den anden Side forekommer det mig, at den Skæbne er hverken værre eller bedre end den Skæbne, som saa mange andre Organisationer har haft før os. Det, at føre en faglig Bevægelse med et karpt tegnet Program frem, er et Taalmodighedsarbejde, hvis Resultater heller ikke straks viser sig i Form af en stærk Tilstrømning. (Hør!). Jeg tror, at vi gaar en Tid imøde, hvor Medlemsantallet begynder at stige, omend kun langsomt, saa dog jævnt, og at vi faa tilført Kræfter, der er i Stand til at gøre Arbejdet i de Steder af Landet, hvor det trænges (Hør!). Det forekommer mig, at til Trods for, at der er enkelte Ting, man kan være ked over, og at der paa enkelte Punkter kan gøres Bebrejdelser, saa har Arbejdet gaaet godt og flinkt over det hele. Jeg, for mit Vedkommende, vil ikke slutte Beretningen uden at udtale en Tak til alle Medarbejdere, fordi det overhovedet har været muligt at faa Arbejdet saadant grebet an, at der overhovedet har kunnet fremlægges en Beretning, hvor der er paapeget nogle Resultater, der, selv om de kun er faa, dog er saadanne, at det ikke er givet enhver Organisation at møde op med dem efter $1^1/_2$ Aars Forløb. (Tilslutning!).

Beretningen affoder en meget lang og indgaaende Debat:

Hr. C. Lund (Odense) takker Forretningsudvalget for dygtig Ledelse af Organisationen (Tilslutning!). D'Hrr. Møller og Schibler (Horsens) anker over, at nogle af de dannede Afdelinger (navnlig Præstø) ere opløste og at Meddelelser fra Hovedkontoret ikke altid indløb rettidigt. Hr. Pagh udtalte sig i lignende Retning; der anvendtes for skarpe Udtalelser i Agitationen og Engageringssagen burde fremmes.

Ved Mødets Slutning indløb følgende med Bifald modtaget Telegram:

Randers, 31. Marts.

Bort med al Mismods Taage. Lad Solens Lys og Varme kun faa Lov at bringe Haab, Liv og Kraft i de unge Spirer.

Randers Afdelingen. Jacobsen, Broch.

Forhandlingerne afbrydes Kl. $12^3/_4$.

(Mødt forsent til 4de Møde: D'Hrr. Hauschildt og West (Frederikshavn), Schibler (Horsens), Hall-Jensen (Aarhus), Nic. Larsen (Silkeborg), Sørensen (Skanderborg). Paa Grund af Butiksarbejde: Sivertsen og H. K. Hansen (Kbhvn.). Fraværende: Hr. Olsen (Kbhvn.).

5te Møde, Kl. 2.

Ordstyrer: *Vilh. Hansen.*

Ordstyreren foreslaar at afsende følgende telegrafiske Hilsener (vedtaget uden Afstemning).

Bruggemann, Gand (Belgien).

Resalut fraternel du congres danois. 1.

Handlungsgehilfentag. Magdeburg.

Der ersten dänische Gehilfenkongress begrüsst seine deutschen Kameraden. 2.

Delegate Meeting of Shop Assistants, Newcastle.

First Danish Congres of Office and Shop Assistants send hearty greeting to English comrades. 3.

Vore Broderorganer »Deutsche Handels-Wacht« og »Shop Assistant« meddeler, at Hilsenen fra den danske Kongres vakte særlig Opmærksomhed blandt Repræsentanterne for Tysklands og Englands H. K. M. Under Afslutningsmiddagen indløb følgende Hilsen fra den af over 1000 Delegerede fra alle Tysklands Egne bestaaende H. K. M.-Dag i Magdeburg:

Magdeburg d. 31. März.

»Den Kollegen im Norden dankt für die Begrüssung und entbietet herzlichsten Gegengruss der deutschnationale Handlungsgehilfen-Verband«.

»Det tysknationale HandelsmedhjælperForbund takker Kollegerne i Norden for Hilsenen og fremsender hjertelig Genhilsen«.

Den engelske Kongres vedtog straks ensstemmig at sende hjertelig Genhilsen til »Vennerne paa Kontinentet«, men dette Telegram er desværre gaaet tabt.

Debatten om Beretningen fortsættes:

Hr. Hintz, København, omtaler Engageringssagen og 7-Lukningen. Hr. Th. Hansen, Aalborg, stiller nogle Forespørgsler til Forretningsføreren. D'Hrr. Pagh, Esbjerg, Schibler, Horsens, Andreasen, Hjørring, Nielsen, Randers, Christensen, Skive, Ipsen, Hjørring, Lorentzen, Aarhus, Larsen, Silkeborg, Lund, Odense, Vald. Pedersen og Hyllested deltager i den paafølgende langvarige Debat, der særlig drejer sig om Agitationsmaaden, Sygekassespørgsmaalet, Ulykkesforsikring, Engageringsbureauets Virksomhed og almindelige administrative Spørgsmaal. D'Hrr. Axel Gundel og Vilh. Hansen besvarer udførligt de stillede Spørgsmaal og fremsatte Anker.

Efter Debattens Afslutning vedtages følgende under Forhandlingen stillede Forslag:

Odense-Afdelingens Andragende om et Beløb af 300 Kr. til Agitationen paa Fyn henvises til Hovedbestyrelsen. (Ensstemmigt vedtaget).

Resolution foreslaaet af Hr. Christensen (Skive) (vedtaget med alle Stemmer mod een):

„Kongressen paalægger Hovedbestyrelsen at overveje det fra Skive fremkomne Forslag om Ændring af Engageringsbureauets Forretningsgang derhen, at Engageringssagen lægges i Hænderne paa lokale Repræsentanter under Forretningsførerens Ledelse".

Resolution foreslaaet af Hr. Redaktør Vilh. Hansen. (Ensstemmigt vedtaget).

„I Anledning af den internationale Føderations (Fédération internationale des Employés) Manifest af Maj 1901, angaaende Centralorganisationens Tilslutning til denne, udtaler Kongressen, at den anser venskabelig Samvirken mellem de forskellige Landes Medhjælperorganisationer for værende af den største Betydning for Handels- og Kontormedhjælperne, organisatorisk og individuelt, og overlader derfor til Hovedbestyrelsen at tage Bestemmelse i nævnte Retning, naar de praktiske Forudsætninger herfor maa anses at være til Stede".

Resolution foreslaaet af Hr. Nic. Larsen (Silkeborg). (Ensstemmigt vedtaget):

„Forretningsføreren anmodes om at søge truffen Overenskomst med et Syge- og Ulykkesforsikringsselskab om Forsikring af Centralorganisationens Medlemmer".

Forslag fra Forretningsudvalget. (Ensstemmigt vedtaget):

Programmets Punkt 12 (Oprettelse af en Sygekasse) bortfalder.

Forslag fra Forretningsføreren og Redaktøren (ensstemmigt vedtaget):

Næste Numer af D. H. K. M. T. udkommer som Dobbeltnumer den 1ste Maj; muligt tidligere.

Forslaget fra Randers om, at Forretningsføreren hver Maaned skal holde Afdelingsformændene à jour med Medlemsantallet i de forskellige Afdelinger forkastes ved Navneopraab med 21 „Nej" mod 15 „Ja"; Resten svarer „Stemmer ikke".

---

1. »Broderlig Genhilsen fra den danske Kongres«.
2. »Handelsmedhjælperdagen, Magdeburg. Den første danske Medhjælperkongres hilser sine tyske Kammerater«.
3. »Handelsmedhjælper-Delegeretmødet, Newcastle. Den første danske H. K. M.-Kongres sender hjertelig Hilsen til engelske Kammerater«.

Beretningen om Virksomheden godkendtes derefter ensstemmigt.

Kongressen gaar derefter over til Behandlingen af Dagsordenens Punkt 5 (Regnskabet).

Hr. Axel Gundel forelægger det reviderede Regnskab, der balancerer med Kr. 10,306,77 og knytter en Række oplysende Kommentarer til de forskellige Poster. Forretningsføreren omtaler det i Understøttelsesfonden optagne Laan til Pladsledighedsforsikringen og bemærker, at Revisorerne have gjort en Bemærkning angaaende „ekstraordinære Repræsentationsudgifter".

Hr. V. Hansen anbefalede paa Revisorernes Vegne at godkende Regnskabet og ønskede, at man fastsatte en Norm for Godtgørelse af Forretningsførerens nødvendige ekstraordinære Udgifter i Organisationens Tjeneste. D'Hrr. Vald. Pedersen og Lund, Odense, sluttede sig hertil. D'Hrr. Pagh, Esbjerg, og Hansen, Randers, kritiserede det i Understøttelsesfonden optagne Laan. Efter korte Bemærkninger fra d'Hrr. Schibler, Horsens, Ipsen, Hjørring, og Forretningsføreren afsluttes Debatten.

Følgende Forslag fra Hr. Vald. Pedersen vedtoges:

„Kongressen henstiller til Forretningsføreren at forelægge Hovedbestyrelsen Regnskabet over sine Repræsentationsudgifter til Godkendelse".

Endvidere:

„Hovedkassen svarer 4 pCt. Renter fra Dato af det i Understøttelsesfonden optagne Laan".

Regnskabet godkendes derefter med alle Stemmer mod 2 (d'Hrr. Pagh og Hansen, Randers).

Angaaende Fastsættelse af Gager for Centralorganisationens Tillidspersoner udspinder der sig nogen Diskussion: Det vedtoges med stor Majoritet at fastsætte Forretningsførerens Gage til 2000 Kr. om Aaret. Redaktørens Gage forbliver uforandret.

Valg af Centralorganisationens Tillidspersoner. (Dagsordenens Punkt 9).

Hr. Vald. Pedersen foreslaar at genvælge Hr. Axel Gundel til Centralorganisationens Forretningsfører ved Akklamation. De Delegerede tilkendegiver deres Tilslutning til Forslaget ved alle at rejse sig, hvoretter Ordstyreren erklærer Hr. Axel Gundel valgt ved Akklamation. Fra Kongressen udbringes et af stærke Hurraraab besvaret „Axel Gundel leve"!

Ved Valget af Redaktør overtages Ordstyrerhvervet af Hr. Aage Hyllested.

Fra flere Sider foreslaas Hr. Vilh. Hansen. D'Hrr. Schibler (Horsens) og Nic. Larsen (Silkeborg) foreslaar Genvalg ved Akklamation. Idet de Delegerede rejser sig erklærer Ordstyreren under Bifald fra Kongressen Hr. Vilh. Hansen genvalgt til Redaktør af „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende" ved Akklamation.

Hr. Vilh. Hansen overtager atter Ordstyrerhvervet, hvorefter Kongressen gaar over til Valget af Hovedbestyrelsen. Flere Delegerede have Ordet, for at anbefale Medlemmer til Hovedbestyrelsen; af Hensyn til den skriftlige Afstemning og Optællingen af Stemmesedler udsættes Forhandlingerne 20 Minutter.

Resultatet af Afstemningen meddeles; der er afgivet 42 Stemmer (Hr. O. Olsen, København, er fraværende ved 5te Møde) og følgende Kolleger ere valgte til

Hovedbestyrelsesmedlemmer:

Hr.	Kontrollør	*Valdemar Pedersen*,	Aarhus,	40 Stemmer.
-	Bogholder	*Aage Hyllested*,	Esbjerg,	40 „
-	Redaktør	*Vilhelm Hansen*,	Kbhvn.,	39 „
-	Bogholder	*Christian Ingvoldsen*,	Aalborg	34 „
-	Kolonialm.	*Karl Hintz*,	Kbhvn.,	29 „
-	Fuldmægt.	*Christian Lund*,	Odense,	29 „

(*Forretningsføreren* er selvvalgt Medlem af Hovedbestyrelsen).

Suppleanter:

Frk. *Louise Larsen*, København (18 St.), d'Hrr. Fuldmægtig *A. Andreasen*, Hjørring (6 St.), Bogholder *Alvin Lorentzen*, Aarhus (5 St.), Manufakturmedhjælper *Th. Carstensen-Egeberg*, Kbhvn. (3 St.). Fuldmægtig *Th. Hansen*, Aalborg (3 St.) og Kolonialmedhjælper *Chr. Christensen*, Kbhvn. (2 St.).

Revisorer:

D'Hrr. *V. Henningsen*, Kbhvn. og *A. Lorentzen*, Aarhus vælges enstemmigt ved almindelig Afstemning

Til Revisorsuppleanter vælges d'Hrr. Carl Christensen (Kontormedhj.), Kbhvn. og Robert Petersen, Aarhus.

Kongressen gaar derefter over til Valget af Agitationsudvalg for Jylland, København og Øerne.

De jyske Delegerede vælger følgende Agitationsudvalg for Jylland: D'Hrr. Vald. Pedersen (Aarhus), Aage Hyllested (Esbjerg) og Th. Hansen (Aalborg).

De københavnske Delegerede vedtager at bibeholde den tidligere Ordning ved Sammensætning af Agitationsudvalget for København og Omegn (de københavnske Afdelingsformænd og Forretningsføreren).

Paa Forslag af Ordstyreren vedtager den samlede Kongres at overlade til Hovedbestyrelsen at vælge Agitationsudvalget for Øerne i Betragtning af, at kun nogle faa af Afdelingerne paa Øerne ere repræsenterede paa Kongressen.

Dagsordenens sidste Punkt, Pladsledighedsforsikringen, indledes af:

Hr. Axel Gundel, der giver en Oversigt over Forarbejderne — navnlig Statistikindsamlingen — til den ved Hovedbestyrelsesmødet i København i Pinsen 1901 projekterede Pladsledighedsforsikring samt gør Rede for de med sagkyndige Mænd, Statistikere og Forsikringsfolk, førte Konferencer og Forhandlinger. Forretningsføreren forelægger derefter et Udkast til Vedtægter for Forsikringen, knytter oplysende Bemærkninger til dettes enkelte Punkter og slutter med at foreslaa Kongressen at overlade det afsluttende Arbejde vedrørende denne Sag til Hovedbestyrelsen ved dennes første ord. Møde.

Efter Udtalelser af d'Hrr. Ipsen (Hjørring) Vald. Pedersen, Brandi (Thisted) og Th. Hansen (Aalborg) vedtages følgende af d'Hrr. Ipsen og Vald. Pedersen stillet Forslag ensstemmigt:

„Forinden Hovedbestyrelsen tager Beslutning om Pladsledighedsforsikringens Indretning skal dette Spørgsmaal og Hovedbestyrelsens eller Forretningsførerens detaillerede Forslag behandles paa ekstraordinære Generalforsamlinger i Afdelingerne og disses Udtalelser forelægges og drøftes af Hovedbestyrelsen. Forretningsføreren skal saavidt muligt være til Stede ved Generalforsamlingerne. Det detaillerede Forslag til Vedtægter for Pladsledighedsforsikringen skal være Afdelingerne i Hænde senest d. 1. Maj d. A.".

Ordstyreren erklærer derefter Kongressens Dagsorden for udtømt Kl. 6^{50}, hvorefter han i en kort, fængende Afslutningstale takker de Delegerede for den Præcision og Dygtighed, hvormed de have udfyldt deres Hverv, beder dem bringe Medlemmerne Landet over Kongressens Hilsen og peger paa Centralorganisationens Fremtidsopgaver. Ordstyreren slutter med et af de Delegerede og Tilhørerne med stærke, begejstrede Hurraraab besvaret: Leve Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger!

Derefter erklærer Ordstyreren Kongressen for hævet Kl. 6^{57}.

* * *

Hovedbestyrelsen konstitueres.

Umiddelbart efter Kongressens Afslutning konstituerede den nyvalgte Hovedbestyrelse sig under Forretningsførerens Ledelse: Til Næstformand genvalgtes Hr. Vald. Pedersen og til Sekretær genvalgtes Hr. Vilh. Hansen; det vedtoges, at det ordinære Hovedbestyrelsesmøde i August skulde afholdes i Odense.

* * *

Mandag Kl. $7^1/_2$ samledes de Delegerede til en Afslutningsmiddag i »Studenterhotellet«. En ypperlig kollegial Stemning hvilede over denne Sammenkomst. Taler og Sange, Alvor og Skæmt vekslede, efter at de materielle Krav vare tilfredsstillede. Under stormende Bifald oplæstes den telegrafiske Hilsen fra Tysklands Handels- og Kontormedhjælpere, og først ved 10-Tiden afsluttede Middagen efter en manende, alvorsfuld Tale af en af den nordjydske Bevægelses mest begejstrede Forkæmpere, Hr. Herredskontorist Anger Ipsen, Hjørring, der sluttede med i ildfulde Vendinger at motivere et Leve for den faglige Sammenslutning.

Adskillige af de Provindsdelegerede maatte allerede tidlig paa Aftenen bryde op, for pr. Jernbane eller Dampskib at haste bort fra »Nordens Athen«, hjem til den daglige Virksomhed, men mange vare de, der sammen med københavnske Kolleger endnu tilbragte nogle Timer i Hovedstadens stærkt pulserende Folkeliv, for Dagen derpaa at drage hjem, opfyldt af nye Indtryk, styrkede og udrustede til den fortsatte Kamp for vor Bevægelses Fremgang og endelige Sejr.

Til Centralorganisationens Medlemmer!

Nærværende Nummer af „D. H. og K. M.-T." bør omhyggelig opbevares af alle vore Medlemmer, fordi de Forhandlinger, der ere førte og Beslutninger der ere tagne paa vor første Kongres vil have blivende Interesse i vor Organisations Historie. Referatet er udarbejdet paa Grundlag af Sekretærernes Notitser, men et saa udførligt Referat, som vi her kunne forelægge Læserne, har dog kun været muligt ved den værdifulde Assistance, der er ydet os af Kassereren for Kontormedhjælpernes Organisation, København, Hr. Korrespondent Carl Christensen, der har optaget et fuldstændigt stenografisk Referat af Kongressens Forhandlinger. Af Pladshensyn have vi dog maattet begrænse de refererede Taler betydeligt.

Redaktionen.

Betal Kontingentet ved første Opkrævning!

Aarhus. Afdelingskassereren, Hr. Jesper Munch, er flyttet til Søndergade 10—12, 2. Sal.

Afleveret fra Trykkeriet d. 30te April.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

Forslag til Love

for

Pladsledighedsforsikringen for Medlemmer af „Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger"

(Aktieselskab).

§ 1.

Aktieselskabets Navn er:

Pladsledighedsforsikringen for Medlemmer af »Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger« (Aktieselskab).

§ 2.

Selskabets Formaal er at forsikre Medlemmer af »Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger« mod de økonomiske Følger af ufrivillig Pladsledighed.

§ 3.

Selskabets Hjemsted og Værneting er København. Retslige Forfølgninger mod Selskabet kunne paa dettes Vegne rettes mod Forretningsføreren.

§ 4.

Aktiekapitalen er 10,000 Kr., fordelt paa 1000 Aktier à 10 Kr., og tegnes blandt Centralorganisationens Medlemmer og Afdelinger. Aktierne, der altid skulle lyde paa Navn, underskrives af Forretningsføreren. Over Selskabets Aktionærer føres en nøjagtig Protokol, og denne skal paa Selskabets Kontor være tilgængelig for Aktionærer og Forsikringsinteressenter.

Ingen maa eje mere end 30 Aktier.

§ 5.

Aktierne giver et fast aarligt Udbytte paa 4 pCt.

Aktiernes Paalydende indbetales med 3 Kr. straks og med 4 Kr. efter 3 Maaneders Forløb imod Interimskvittering, samt med Resten, Kr. 3,00, 6 Maaneder efter at den første Rate er indbetalt, hvorefter Aktiebrevet udleveres.

§ 6.

Overdragelse af Aktier kan kun ske med Bestyrelsens Samtykke, som paategnes Aktien.

§ 7.

Dersom en Aktionær dør eller gaar fallit, og dersom ingen ny Ejer af den paagældende Aktie inden 6 Maaneder efter Dødsfaldet eller Konkursens Indtræden berigtiger det fornødne for at Aktiebrev kan meddeles ham, er Bestyrelsen berettiget til for Arvingernes eller Boets Regning at realisere Aktien.

§ 8.

Naar en Aktie maatte angives som bortkommen, kan Bestyrelsen paa Begæring og Bekostning af den, der i Aktionærfortegnelsen staar opført som Ejer, ved en i »Berlingske Tidende« indrykket, 3 Gange gentagen, Bekendtgørelse med 12 Ugers Varsel indkalde den, der eventuelt maatte have Aktien i Hænde, til at møde og bevisliggøre sin Adkomst. Saafremt ingen maatte melde sig efter saadan Bekendtgørelse, kan en ny Aktie derefter udstedes til den, der i Aktionærfortegnelsen staar opført som Ejer.

§ 9.

Selskabets Myndigheder ere:

a) Generalforsamlingen og
b) Bestyrelsen.

§ 10.

Generalforsamlingen bestaar af:

a) Aktionærerne, der have en Stemme for hver Aktie, for hvilken de ere opførte paa Selskabets Aktionærfortegnelse mindst en Maaned forinden vedkommende Generalforsamlings Afholdelse.
b) Centralorganisationens Hovedbestyrelse.

Generalforsamlingen har den øverste Myndighed i Selskabets samtlige Anliggender.

§ 11.

Den ordinære Generalforsamling afholdes senest 5 Maaneder efter Regnskabsaarets Slutning. Paa denne forelægges:

1) Beretning om Selskabets Virksomhed i det forløbne Aar, og
2) det reviderede Regnskab for det forløbne Aar til Decharge.

§ 12.

Ekstraordinære Generalforsamlinger kunne indkaldes, naar Bestyrelsen finder Anledning dertil eller det forlanges af saa mange Aktionærer, som repræsenterer 5000 Kr. af Aktiekapitalen.

§ 13.

Generalforsamlingerne indkaldes af Bestyrelsens Formand ved Bekendtgørelse i »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«, med mindst 3 Ugers Varsel. Forslag, der af Aktionærerne ønskes behandlede paa en Generalforsamling, maa senest 14 Dage forinden dennes Afholdelse indleveres skriftlig paa Selskabets Kontor.

Dagsordenen bekendtgøres i samme Tidende senest 8 Dage før Generalforsamlingen.

§ 14.

En Aktionær kan skriftlig befuldmægtige en anden Aktionær eller et af Centralorganisationens Hovedbestyrelses Medlemmer til at stemme paa sine Vegne, dog kan ingen afgive flere end 30 Stemmer.

§ 15.

Generalforsamlingen vælger, efter Bestyrelsens Forslag, en Dirigent, ved hvilken Afgørelse der kun tilkommer hver tilstedeværende Stemmeberettiget én Stemme. Denne Afstemning foregaar ved Haandsoprækning; ved alle andre Afstemninger kan enhver Stemmeberettiget forlange skriftlig Afstemning.

§ 16.

Om det paa Generalforsamlingen passerede affattes en kort Beretning, der indføres i en særlig Protokol og underskrives af Dirigenten sammen med Bestyrelsens Formand eller Næstformand.

Protokollen har i enhver Henseende Beviskraft med Hensyn til, hvad der er passeret paa Generalforsamlingen.

§ 17.

Generalforsamlingens Beslutninger tages ved almindelig Stemmeflerhed. Staa Stemmerne lige, gør Dirigentens Stemme Udslaget. Beslutning kan kun fattes i Sager, der i Henhold til § 13 ere opførte paa Dagsordenen.

Til Lovforandringer, derunder Ophævelse af Selskabet, kræves, at mindst to Trediedele af Aktiekapitalen er repræsenteret og at mindst to Trediedele af de afgivne Stemmer erklære sig for Forslaget. Er det tilstrækkelige Antal Aktier ikke repræsenteret, indkaldes en ny Generalforsamling, hvor de paa den forrige fremsatte Lovændringer gyldigt kunne vedtages, uden

Hensyn til Antallet af de repræsenterede Aktier, naar to Trediedele af de afgivne Stemmer erklærer sig derfor.

§ 18.

Bestyrelsen bestaar af Centralorganisationens Hovedbestyrelse, og dennes Formand og Næstformand er samtidig Bestyrelsens Formand og Næstformand. Hovedbestyrelsens Forretningsfører er tillige Selskabets Forretningsfører.

Et af Bestyrelsens Medlemmer ansættes som kontrollerende. Det kontrollerende Medlem kan ikke være Formand eller Næstformand. Hans Forhold og Funktioner indenfor Selskabet fastsættes af de øvrige Medlemmer.

§ 19.

Bestyrelsens Funktioner ere følgende:

a) at fastsætte Forretningsførerens og eventuelle Medarbejderes Vilkaar,
b) at vedtage det aarlige Budget,
c) at fastsætte det aarlige Udbytte,
d) at vedtage Selskabets almindelige Forsikringsbetingelser og Præmietariffen,
e) at vedtage de nærmere Regler for Forsikringsfondets Beregning,
f) at tage Bestemmelse om Anvendelse og Frugtbargørelse af Selskabets Midler samt, i fornødent Fald, om Optagelse af Laan.

Paa Bestyrelsens Vegne underskriver Formanden.

§ 20.

Forretningsføreren har, med de af Lovene og den mellem ham og Bestyrelsen oprettede Kontrakt flydende Inskrænkninger, den udøvende Myndighed i alle Selskabets Anliggender, tegner Firmaet og repræsenterer Selskabet overfor Trediemand — alt under Ansvar overfor Generalforsamlingen og Bestyrelsen samt ansætter og afskediger Selskabets Funktionærer. I Tilfælde af Forretningsførerens Forfald eller Bortrejse, tegnes Firmaet af Fuldmægtigen.

§ 21.

Selskabets Fonds ere:

a) Indskudsfondet, der bestaar af det af Aktionærerne indbetalte Indskud, med Fradrag af, hvad der er medgaaet til Etablerings- og Organisationsomkostninger.
b) Reservefondet, som dannes ved nedennævnte bestemte Del af Udbyttefondet.
c) Forsikringsfondet, som opgøres ved hvert Regnskabsaars Slutning, og som skal indeholde det fornødne til Dækning af fremtidig Risiko og Administrationsudgifter. Som særlig Del af Forsikringsfondet afsættes en Reserve for uafgjorte Forsikringstab.
d) Udbyttefondet, der dannes saaledes:
Foruden det faste aarlige Udbytte af 4 pCt. (jfr. § 5) udbetales af det aarlige Overskud forlods til Aktionærerne efter Bestyrelsens Skøn indtil 2 pCt. af Aktiekapitalen. Det resterende Overskud danner Udbyttefondet.

Af dette fordeles to Trediedele saaledes, at der tilfalder
Reservefondet . . . . . 65 pCt.
Aktionærerne, som Afdrag paa de indbetalte Aktier (jfr. § 28) . . 35 pCt.
af det fordelte Beløb. Resten af Udbyttefondet overgaar som Saldo paa næste Aars Udbyttefond.

Skulde Reservefondet nogensinde naa op til 50 pCt. af Grundkapitalen, ophører Henlæggelsen til det, saalænge det beholder denne Størrelse. Generalforsamlingen tager da Bestemmelse om den fremtidige Anvendelse af de Beløb, der skulde have været henlagte til Reservefondet.

§ 22.

De til ovennævnte Fonds henhørende Midler maa kun anbringes i indenlandske Obligationer, hvis Kurs noteres paa Københavns Børs, eller mod Pant i faste Ejendomme som for Umyndiges Midler. Dog skulle nævnte Fonds, indtil de saaledes anbringes, samt et saadant Beløb, som maa anses fornødent at have til Raadighed, kunne indsættes i en Sparekasse eller Bank.

§ 23.

Mulig Underbalance, som ikke kan dækkes af Udbyttefondet, subsidiært af Reservefondet, dækkes af Indskudsfondet, men bliver at erstatte dette, saasnart Reservefondet har naaet en Størrelse af 2500 Kr. aarlig med Halvdelen af det Reservefondet, i Henhold til § 22 d, tilkommende Beløb, indtil Indskudsfondet har naaet det fulde Beløb af Aktionærernes indbetalte Indskud.

§ 24.

I Tilfælde af, at Selskabet skulde have tabt $^3/_4$ af Indskudsfondet, er Bestyrelsen forpligtet til at indkalde en Generalforsamling, som da har at afgøre, hvorvidt Selskabet skal ophæves eller hvad der ellers vil være at foretage for at yde de Forsikrede den nødvendige Garanti.

§ 25.

Selskabets Regnskabsaar løber fra 1. Januar til 31. December. Samtidig med Regnskabet opgøres Status, der skal affattes saa klart som muligt. I Status maa Aktiver kun opføres til den Værdi, de virkelig have ved Opgørelsen, for Børseffekters Vedkommende kun til laveste Købekurs.

§ 26.

Inden Slutningen ai Februar forelægger Forretningsføreren Regnskabet for Bestyrelsen. Dette afgiver den inden April til Revisorerne, som inden 3 Uger derefter meddele Bestyrelsen deres Bemærkninger.

Et Sammendrag af det reviderede Regnskab skal paa Forlangende udleveres til Aktionærerne.

§ 27.

Selskabets Revisorer ere de samme som for Centralorganisationen valgte.

§ 28.

Naar Aktiekapitalen er fuldt tilbagebetalt (jfr. § 21) opløses Selskabet og hele dets Virksomhed og de tilstedeværende Aktiver og Passiver overdrages Centralorganisationen, som da fortsætter Driften.

Almindelige Forsikringsbetingelser.

§ 1.

Selskabet forsikrer Medlemmer af »Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger« mod de økonomiske Følger af ufrivillig Pladsledighed.

§ 2.

Pladsledigheden maa dog ikke være indtraadt som Følge af:

a) Tilsidesættelse af de almindelige Høflighedsregler hver Underordnet skylder sin Chef eller Foresat.
b) Overtrædelse af de af Chefen eller dennes Stedfortræder givne Forretningregler, Forskrifter eller Advarsler.
c) Drikfældighed, Bedrageri, Forbrydelse, borgerlige Uroligheder eller andre mod Øvrighedens Love, Forskrifter eller Advarsler stridende Foretagender.
d) For Kvindernes Vedkommende: Svangerskab.

§ 3.

Forsikringen træder i Kraft 180 Dage efter at Selskabet har akcepteret Begæringen. Erstatning ydes dog ikke, hvis Medlemsbeviset ikke er indløst senest 30 Dage efter dets Udstedelse eller hvis de senere forfaldne Bidrag ikke ere betalte inden 30 Dage efter Forfaldsdagen.

§ 4.

Den Forsikrede er forpligtet til ved Forfaldstid selv at indbetale Bidragene uden Omkostninger for Selskabet.

§ 5.

I Tilfælde af indtruffen Pladsledighed er det en Betingelse for Selskabets Erstatningspligt, at Pladsledigheden snarest mulig og inden 8 Dage efter at den er indtraadt anmeldes for Selskabet.

Anmeldelsen maa indeholde en paa Tro og Love given Erklæring om Grunden for Pladsledigheden samt en Erklæring om, at Selskabet skal være berettiget til at skaffe sig Bevis for Rigtigheden af de givne Erklæringer.

§ 6.

Anmeldes Pladsledigheden efter Udløbet af den i § 5 nævnte Tidsfrist, indtræder Selskabets Erstatningspligt først Dagen efter Anmeldelsens Modtagelse.

§ 7.

Selskabets Erstatningspligt bestaar i, saa længe Pladsledigheden varer, dog højst for et Tidsrum af 90 Dage efter indtraadt Pladsledighed (jfr. dog § 6), at udbetale til den Forsikrede den i Medlemsbeviset nævnte Erstatningssum.

Udbetalingen sker bagud for en Maaned ad Gangen mod Forsikringstagerens Kvittering.

§ 8.

I Tilfælde af, at den Forsikrede indenfor et Tidsrum af 12 paa hinanden følgende Maaneder flere Gange bliver pladsledig, er Selskabet kun forpligtet til at udbetale Erstatningssummen for højst 90 Dage.

§ 9.

Saafremt det ikke senest 4 Uger før Udløbet af Forsikringstiden ved anbefalet Brev fra en af Parterne er meddelt, at Forsikringskontrakten ikke ønskes fornyet, betragtes den som fornyet for en lignende Forsikringstid.

§ 10.

Tvistigheder, som skulde opstaa mellem Selskabet og den Forsikrede angaaaende denne Forsikringskontrakts Fortolkning eller Udstrækning eller angaaende Opfyldelse af Kontraktens Vilkaar eller hvilket som helst andet Spørgsmaal, der maatte opstaa eller hidrøre fra denne Kontrakt, afgøres ved Voldgift.

O. Wriths Bogtr. — København.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
Forchhammersvej 26, St.
København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1. S.
København V.

Nr. 10. 15. Maj 1902. **2. Hargang.**

Lock-out!

Kolleger! Værg Organisationsretten!

Aalborg, d. 10. Maj. (R. B.). Ca. 70 Medlemmer af Aalborg Handelsforening har paa et Møde i Aftes enstemmig vedtaget at give de Medlemmer af Handels- og Kontormedhjælperforeningen, som er i deres Tjeneste, 3 Maaneders Frist til at udmelde sig af Foreningen. *Hvis dette ikke sker, vil de blive afskedigede.* Et herværende Medlem af Foreningens Hovedbestyrelse har efter Forlydende allerede modtaget sin Opsigelse.

Konflikten mellem Rhederne og deres Arbejdere, der er afsluttet i Arbejdsgivernes Favør, syntes at skulle blive Signalet til en Kamp mod Arbejdernes Organisationsret indenfor flere Fag.

Hvor utroligt det end lyder vil de Aalborg Købmænd benytte sig af den foreliggende Situation til at forsøge et tilintetgørende Slag mod vor Organisation. Uden ringeste Motivering tager de en Beslutning, der tilsigter at træde vor grundlovshjemlede Organisationsret under Fødder og stiller os Valget mellem Arbejdsløshed og økonomisk Forfølgelse eller Opgivelse af vor personlige Selvstændighed og frie Ret til gennem faglig Sammenslutning ved lovlige Midler og ad Forhandlingens Vej at højne vor Stand materielt og intellektuelt og dermed gavne Handelsstanden som Helhed. En saadan Handling er revolutionær!

Centralorganisationen er en upolitisk Organisation, og den faglige Bevægelse, som den repræsenterer, er en Standsbevægelse, der tager Sigte paa at gavne alle Handels- og Kontormedhjælpere gennem Oprettelse af understøttende Institutioner som Pladsledighedsforsikring, Ulykkesforsikring og Engageringsvæsenets Ordning ved Samarbejde med Principalorganisationerne, og som endvidere ved successiv Gennemførelse af Forbedringer i Arbejdsforholdene søger at højne Medhjælperstandens Samfundsstilling og faglige Dannelsestrin.

Principalerne søge nu at sprænge vor Organisation og derved umuliggøre vore Bestræbelser for at gavne vore Standsfæller. De værdiger ikke en Gang Medhjælperne en Motivering af deres Handlemaade.

Hvilken Illustration paa Frasen om Harmonien mellem Principal og Medhjælper!

For de Principaler, der her med den største Hensynsløshed griber ind i Medhjælpernes personlige Frihed, hviler denne Harmoni paa Enevoldsmagtens forbenede Doktrin: »Vi alene vide«. Vort Maal er det ikke at ødelægge det gode Forhold mellem Principal og Medhjælper, hvor dette kan bestaa; men vi vil modernisere den gamle Harmoniopfattelse, saaledes at gensidig Agtelse og Pligtopfyldelse i Arbejdsforholdet danner Grundlaget for Samarbejdet mellem Principal og Medhjælper. Betingelsen herfor er Organisationsrettens gensidige Anerkendelse.

Uden Skygge af Ret, uden forudgaaende Forhandling og uden nogensomhelst Anledning fra vor Side paaføres der os en Kamp, som, hvis den gennemføres og udvides til andre Byer, kan medføre, at alle de Ofre, der gennem en Aarrække ere bragte, alt det møjsommelige Arbejde det har kostet at bringe vor Organisation frem til dens nuværende Stilling, med ét Slag vil blive tilintetgjort, og Medhjælperstandens Fremtidsudsigter vil blive ligesaa mørke, dens Samfundsstilling ligesaa usikker og dens sociale Udviklingsmuligheder ligesaa vanskelige som for Aar tilbage i Tiden.

Kvæler man vor Organisationsret, vil alle de retfærdige Reformer, som vi søge gennemført, være skrinlagte, det gamle absolute Afhængighedsforhold, hvori Medhjælperen staar til Principalen vedrørende Arbejdsforhold og Behandling, vil triumfere, og det Kollegialitetens og Solidaritetens Baand, som allerede nu omslynger saa mange af vore Kolleger Landet over, vil sprænges til ubodelig Skade for os selv, for vor Stand, for det Land og det Samfund vi tilhøre.

Organisationen er det eneste Middel til at værne vore faglige Interesser, til at højne vor Stands materielle og aandelige Niveau. Derfor maa vi med ethvert til Raadighed staaende Middel værge os mod dette Overgreb fra Principalernes Side. I den Konflikt, som dette muligvis vil afføde, vil vi utvivlsomt kunne paaregne alle rettænkende Menneskers Sympati og Understøttelse af den Del af Pressen, der staar uafhængig af de Principaler, som have sat sig til Opgave at dæmme op mod den økonomiske Udvikling, der foregaar indenfor Handelsstanden og hvoraf vor Organisation naturnødvendig er fremstaaet. Vi tro imidlertid ikke, at Flertallet af vore Principaler ere saa forblindede af Selviskhed, at de vil optræde med den samme Hensynsløshed overfor Medhjælperne, som disse 70 Principaler i Aalborg.

Vi vil ikke haabe det af Hensyn til Fordrageligheden mellem de to Faktorer: Principal og Medhjælper; thi vi ere overbeviste om, at denne Handlemaade vil rejse en Storm af Harme og Forbitrelse blandt Medhjælperne overalt i Landet, skabe nye Agitatorer for vor Sag og virke som et Allarmsignal for den Del af Medhjælperstanden, der hidtil har staaet udenfor vor Organisation.

Man har paaført os en Kamp, der er saa uberettiget og hensynsløs, at man længe skal søge dens Sidestykke, idet man vil gøre os til ufrie Mennesker og diktere os en Undtagelseslov, der vil gøre Medhjælperne til viljeløse Redskaber i Principalernes Hænder.

Kolleger! Aldrig har Sammenholdet været mere nødvendigt for os end nu. Staa derfor fast om Organisationen og agitér med Iver for at samle nye Medlemmer for den Sag, der til Trods for al Modstand vil vinde Fodfæste og garantere os samme Ret som andre nyttige Samfundsborgere. Staa samlede og enige i denne Kamp, og vi ere en Magt, som vore Modstandere skulle komme til at regne med.

De Principaler, der vil ødelægge vort Sammenhold og umuliggøre vor Stands Fremskridt, bære nu hele Ansvaret for vor fremtidige Taktik og de Midler vi maatte tvinges til at benytte for at værge vor Ret til at tilhøre vor Organisation.

Kolleger! Vi skulle vise at være vort Ansvar bevidst under den foreliggende Situation, og vi forventer derfor, at enhver Kollega gør sin Pligt og staar fast om Centralorganisationen og dens Ledelse.

Leve Organisationsretten!

Leve Centralorganisationen!

København, den 11. Maj 1902.

Med kollegial Hilsen

Axel Gundel,
Centralorganisationens Forretningsfører.

Vilh. Hansen,
»D. H. og K. M. T.«s Redaktør.

Kontormedhjælperne og Havnekonflikten.

Det københavnske Agitationsudvalg tager Stilling til „D. f. D. S."s Kontoristers Handlemaade under Kampen mellem Rhederne og Arbejderne. Et bevæget Møde i København.

Før Centralorganisationen rejste de faglige Reformkrav blandt Handels- og Kontormedhjælperne, og paapegede, at der ogsaa indenfor vor Stand fandtes sociale Spørgsmaal, der krævede en for Medhjælperne betryggende Ordning, blev der aldrig talt eller skrevet om Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdsforhold, og Offentligheden mærkede intet til, at Medhjælpernes Tusinder udgjorde en Stand, der havde Standsinteresser at varetage og Standsfølelse at holde i Hævd. Organisations- og Samfølelsen, der besjælede Medlemmerne i andre Fag, lod Medhjælperstanden uberørt; Tiden løb fra den, dens Medlemmer strøbte bag Pult og Disk at give deres Bidrag til Landets økonomiske Fremskridt, men selv hørte de til „de Stille i Landet". Alt var idel Harmoni, og de mange Smaadissonanser bleve aldrig samstemte saa stærkt, at Disharmonien — officielt — kom til Gennembrud. Medhjælperne tav og Offentligheden, Pressen, Lovgiverne tav om dem.

Dog kunde det hænde, at Opmærksomheden henvendtes paa Handels- og Kontorfagets Medhjælpere, naar de trods deres egen faglige Indifferens mere eller mindre frivilligt tog Parti under Konflikter mellem deres Principal og de organiserede Arbejdere, som denne beskæftigede. Medhjælperen forlod for en Tid den Beskæftigelse, hvori han var udlært og gjorde Arbejdsmandsarbejde.

Under den store Havnestrejke i Hamborg for en Del Aar siden forlod Kontormedhjælperne i hundredevis deres Pulte for at tage fat ved Losningen — noget lignende skete for nogle Aar siden i Aarhus; i 1898 i København og endelig har den nu afsluttede Konflikt vist, at de uorganiserede Kontormedhjælpere i „Det forenede Dampskibsselskab" optraadte som et uniformeret Hjælpekorps paa Rhedernes Side i den Kamp, der i sidste Instans gjaldt Tilintetgørelse af Arbejdernes Organisationsret.

Vor Forretningsfører offentliggjorde, kort efter at Kontormedhjælperne paa Rhederikontorerne bleve engagerede i Konflikten, en Artikel i den københavnske Dagspresse, indeholdende en Kritik af Medhjælpernes Stilling til den dem uvedkommende Kamp og en Protest mod Rhedernes Anvendelse af Arbejdskraften paa Kontorerne til Udførelse af det af de organiserede Arbejdere nedlagte Arbejde og en Opfordring til Kontormedhjælperne om i Fremtiden at søge deres neutrale Stilling hævdet ved at slutte sig til deres faglige Organisation. Det københavnske Agitationsudvalg afholdt Møde d. 28. April, ved hvilken Lejlighed bl. a. det foreliggende Spørgsmaal drøftedes. Det vedtoges enstemmigt at afholde et offentligt Møde for paa dette at klargøre Agitationsudvalgets Standpunkt til Medhjælpernes Holdning under de forhaandenværende og fremtidige Konflikter mellem Arbejdsgivere og Arbejdere.

Udvalget erkendte, at det ganske laa udenfor dets Opgave, at tage Parti i den foreliggende Strid mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, men under Henvisning hertil tog Udvalget Afstand fra „D. f. D.-S."s Kontoristers Handlemaade, idet man motiverede sit Standpunkt dermed:

at Centralorganisationen er en upolitisk Organisation, der maa staa neutral i alle Stridigheder mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, og som derfor bør paatale, at Standens Medlemmer tager aktiv Del i en saadan, dem selv uvedkommende Konflikt, og navnlig, som i det foreliggende Tilfælde, hvor det i sidste Instans drejer sig om Organisationsrettens Anerkendelse,

at det maa anses for værende under vor Stands Værdighed, at dens Medlemmer planmæssig benyttes til at udføre Arbejde, der ligger udenfor deres Fag, og hvorved Medhjælpernes sociale Anseelse svækkes, ligesom en saadan Handlemaade kan faa skadelige Følger for de af disse Medhjælpere, der af Forholdene tvinges til at søge Beskæftigelse i andre Fag, endvidere,

at Centralorganisationen som faglig Organisation bør protestere imod, at Principalerne anvender deres Magtstilling til at lade Medhjælperne udføre Arbejde, der ere dem uvedkommende, og som kan virke skadelig for dem selv og den Stand, de tilhøre,

at Agitationsudvalget anser den foreliggende Situation for vel egnet til at karakterisere Medhjælperstandens nuværende økonomiske og sociale Stilling og paavise, at H. & K. M. kun ved at slutte sig til den af alle partipolitiske Bestræbelser uafhængige Centralorganisation kan hævde deres neutrale Stilling under fremtidige Konflikter imellem Arbejdsgivere og Arbejdere, og at Organisation overhovedet er det eneste Middel til at højne Standens Samfundsstilling og dens Medlemmers sociale Anseelse.

Naar en Del af Provinspressen paastaar, at Centralorganisationen har taget Stilling til Konflikten mellem Rhederne og Havnearbejderne og af den Grund retter Angreb paa vor Forretningsfører, da er den her ganske paa Afveje. Agitationsudvalget hævdede netop — som det fremgaar af ovenstaaende Motivering — Centralorganisationens neutrale Stilling til nævnte Konflikt, og beklagede kun, at Rhedernes Kontorister ikke indtog en lige saa neutral Holdning, og endelig skyldtes Mødets Arrangement ikke en egenmægtig Handling af Forretningsføreren, men denne, der er Formand for det københavnske Agitationsudvalg, stillede paa Udvalgsmødet Forslaget i Forbindelse med „D H.- & K. M. T."s Redaktør, og de øvrige Medlemmer af Agitationsudvalget sluttede sig straks til Forslagsstillernes Motivering, idet de ansaa det for nødvendigt, at Centralorganisationen tog Standpunkt i den foreliggende Sag af Hensyn til Medhjælperstandens Værdighed og Centralorganisationens Position som en paa et moderne organisatorisk Grundlag hvilende faglig Sammenslutning.

Mødet.

Agitationsudvalget afholdt Mødet den 6. Maj i Wittmacks Lokale. Da Hr. Gundel aabnede Mødet, var den store Sal næsten fyldt af en Forsamling, der talte ca. 500 Deltagere, væsentlig Kontormedhjælpere, deraf ca. 100 fra „D. f. D.-S." og andre Rhederier. I Forsamlingen bemærkedes bl. a. Hr. Direktør Brandt og flere Afdelingschefer fra „D. f. D-S.". Kontoristerne for nævnte Selskab, væsentlig unge Mennesker, optraadte som „Spektakelkolonne"; de mødte samlet, medbringende Fløjter, med den forudfattede Beslutning at lave Optøjer. Deres Forsøg paa at erobre Dirigentposten mislykkedes, og Hr. Redaktør V. Hansen valgtes derefter enstemmigt til Ordstyrer ved Mødet, der af de københavnske Blade betegnes som et af de mest stormende, der længe har været afholdt i Hovedstaden.

Ordstyreren meddelte straks, at Havnekonflikten ikke maatte behandles paa Mødet, og Hr. Gundel indledede derefter med et sagligt Foredrag om Udvalgets Stilling til Kontormedhjælpernes Handlemaade under Konflikten. (Stenografisk Referat af Foredraget fremkommer i næste Nr.). Foredraget paahørtes i nogenlunde Ro og hilstes med stormende Bifald af de tre Fjerdedele af Forsamlingen (ɔ: alle Deltagere, saavel organiserede som uorganiserede Medhjælpere; med Undtagelse af Kontormedhjælperne fra Rhederierne). Der fulgte nu en bevæget Debat, under hvilken det kom til voldsomme Demonstrationer for og imod Centralorganisationen. Flere unge Medhjælpere fra „D. f. D.-S." optraadte som Forsvarere for Kontorpersonalet, og enkelte rettede Angreb paa Centralorganisationen, der vare saa svævende og bar saa umiskendelige Præg af Talerens Ungdommelighed og mangelfulde Begreber, at de dels druknede i Forsamlingens Latter, dels maatte afbrydes, fordi den aldeles overvejende Del af Mødets Deltagere nægtede at høre derpaa. Angriberne gendreves grundigt, Stemningen steg til Kogepunktet og Ordstyreren maatte optræde med stor Styrke for at tøjle de ungdommelige Spektakelmagere, der gentagende Gange gjorde Forsøg paa at sprænge Mødet. Ved Debattens Slutning, henimod Midnat, kulminerede „De forenede"s Bestræbelser for at lave Ballade, ved at de rejste sig, fremtog Fløjterne, hylede og skreg, udstødte Trusler mod Gundel og Hansen og forberedte sig endog til et Angreb paa Talerstolen. Men alle, der ikke tilhørte „Det forenede"s Garde havde forlængst taget sit Parti, man trængte Spektakelmagerne ud af Lokalet, og et Tilbud af Tjenerskabet om at kaste Urostifterne paa Porten, blev selvfølgelig afslaaet af Mødets Ledelse, dog undgik nogle af de mest ondartede Elementer ikke at komme hurtigere ud, end de vare komne ind. De organiserede Medhjælpere optraadte med Bestemthed, og bevarede, selv under de voldsomme Optøjer ved Mødets Slutning, en mønsterværdig Ro.

Efter at „Kollegerne" fra „Det forenede" havde forladt Salen, var der endnu flere Hundrede organiserede og uorganiserede Medhjælpere til Stede. Der herskede selvfølgelig en stærk Harme mod de ungdommelige og udannede Individer, der gjorde Mødet til det mest bevægede, de københavnske Afdelinger nogensinde har holdt, men der var skabt en Stemning hos de tilbageblevne, der i den kommende Tid vil sætte Frugt i Fremgang for vor Bevægelse i København. Under længe vedvarende begejstrende Leveraab for Centralorganisationen hævedes Mødet, der skaffede de københavnske Afdelinger flere nye Medlemmer.

Mødet viste hvor langt nede i social og almindelig Dannelse en Del af vore Standsfæller endnu staar. De unge Kontormænd, der lavede Optøjer, holdt samtidig Justits over sig selv — næsten [alle Hovedstadens Blade, der omtaler Mødet, fordømmer deres Optræden i de skarpeste Udtryk — men disse Medhjælpere vide ikke, hvad de gøre. Blot Lærepengene ikke bliver for dyre for dem.

Aarsagen til, at nærværende Nummer af Bladet er forsinket, skyldes, at Efterretningen om Lock-out'en i Aalborg indløb til Redaktionen, da Bladet var færdig til at gaa i Trykken. En Forandring af Bladets Indhold var derfor nødvendig, hvorved den forsinkede Udgivelse indtraadte.

Redaktionen.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Agitationsudvalget for København. Atter i Aar har Udvalget lejet Sommerlokale paa „Etablissementet Wodrofflund". Det almindelige Medlemskort giver Adgang hver Torsdag Aften.

Kolonialmedhjælpernes Organisation, København. Formand & Kasserer: K. Hintz, Oehlenschlägersgd. 50, I.

Søndag den 25. Maj, Kl. 1 pr., Besøg paa Skandinavisk Kaffe- og Cakao-Compagni i Frihavnen (Bonnevie & Lorentzen) Frihavnen beses bagefter under kyndig Vejledning. Talrig Tilslutning af Medlemmer med Damer forventes. Flere lignende Besøg tænkes arrangeret i Sommerens Løb, ligesom en Udflugt paatænkes.

Bemærk altid Foreningsmeddelelserne. Husk at melde Flytning straks for Bladet og øvrige Meddelelsers Skyld.

Bestyrelsen har i den sidste Tid været til Forhandling med Principalforeningernes Hovedbestyrelse (Detailhandler-Societetet) som er resulteret i, at denne (D.-S.) i sine forskellige Afdelinger vil opfordre sine Medlemmer til kun at beskæftige organiserede Medhjælpere (vor Organisations Medlemmer), endvidere at de saavidt muligt vil benytte vort Engageringsbureau. En Opfordring i nævnte Retning vil i Fremtiden findes i „Detailhandlerbladet".

Vi bør til Gengæld overalt bistaa med at afskaffe Rabatsystemet.

Angaaende Kost- og Logisystemet vil der i nær Fremtid blive Forhandling.

Bestyrelsen er for Tiden i Forhandling med flere andre Organisationer angaaende et Samarbejde mod vore Ukollegiale.

Vi gentager atter vor Opfordring om at agitere for Tilslutning. Bebrejd' den Kollega, som staar udenfor, at han er en daarlig Kollega. Alle Adresser modtages med Tak af Formanden. Den Sommer, vi gaar imøde, bør være ligesaa god som sidste. Ingen Frafald, stadig Tilgang, og vi garanterer Forbedringer, paa alle Omraader, i vort Fag.

Torsdag den 8de Maj afholdtes i „Studentersamfundet" en vellykket lille Fest, som Afslutning paa Vintersæsonen. Et stort Antal Medlemmer med Damer havde givet Møde.

Ved Fællesspisningen Kl. 11 kulminerede Stemningen, og Tale holdtes paa Tale for Organisationen og for Sammenholdet, herefter dansedes til Kl. 2.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: V. Henningsen, Nansensgade 25 B, 2. K. Kasserer: Fr. Gundel, Dannebrogsgade 15, 3., V.

Den ordinære halvaarlige Generalforsamling afholdes Torsdag Aften d. 29. ds., Kl. 9 prc., i vore Sommerlokaler paa Wodrofflund. Dagsorden: 1) Beretning, 2) Regnskabet, 3) Valg af Formand, 4) Valg af 2 Bestyrelsesmedlemmer og 2 Revisorer, 5) Eventuelt.

Da det er meget vigtige Sager, der foreligge, bedes man indtrængende om at give Møde. *Bestyrelsen.*

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: O. Olsen, Solitudevej 10, 3. N. Kasserer: Fr. Ipsen, Nørre Farimagsgade 62, 4.

Generalforsamling i Studentersamfundet, d. 6. Marts 1902. Dagsorden: Beretning om Foreningens Virksomhed, Fremlæggelse af Regnskabet, Valg af Bestyrelse. Valg af Revisorer, Valg af 2 Delegerede, Forslag til Kongressen.

Formanden bød Forsamlingen velkommen. Hr. A. Gundel valgtes til Dirigent.

Formanden gav i korte Træk en Redegørelse for Bestyrelsens Virksomhed i det forløbne Aar, han omtalte 4 Møder, der var afholdte for Indsamling af Statistik, der næsten alle havde været ret godt besøgt, forøvrigt havde Virksomheden paa Grund af den ringe Interesse, Medlemmerne havde for Foreningen, været en Del hæmmet; alle Forsøg paa at samle Medlemmerne saavel ved store som smaa Møder var mislykkede, men han haabede paa, at ogsaa Manufakturmedhjælperne maatte faa Øjnene op for den gode Sag og i det kommende Aar vise større Interesse end før.

Beretningen godkendtes enstemmigt.

Hr. O. Olsen oplæste Regnskabet, der enstemmigt godkendtes.

Formanden meddelte Forsamlingen, at han ønskede at fratræde sin Post som Formand og foreslog som sin Efterfølger Hr. O. Olsen. Hr. Olsen udtalte, at han var ikke uvillig til at modtage Valget som Formand og takkede meget for den Tillid, der var blevet vist ham i den forholdsvis korte Tid han havde været i Foreningen. Efter Hr. Gundel havde udtalt sig for Hr. Olsens Valg, valgtes denne enstemmigt.

Til Bestyrelsesmedlemmer valgtes ved skriftlig Afstemning Hr. Schibler til Næstformand, Hr. Ipsen til Kasserer, Hr. Høøh til Sekretær og Hr. Ch. Olsen til Bestyrelsesmedlem. Til Suppleanter valgtes d'Hrr. Jørgensen og Richmand.

Til Revisorer valgtes d'Hrr. Thyge Hansen og Carstensen-Egeberg, til Revisorsuppleant Hr. Hofmand.

Til Delegerede til Kongressen valgtes d'Hrr. O. Olsen og E. Schibler.

Der var fra Bestyrelsen fremkommet Forslag til Kongressen om Nedsættelse af Kontingentet, efter nogen Diskussion blev det vedtaget at fremsætte følgende Forslag til Kongressen: „Manufakturmedhjælpernes Organisation i København anmoder Kongressen om at virke hen til en Kontingentnedsættelse, da der har vist sig Vanskeligheder ved at samle Medlemmer ved det nuværende Kontingent".

Kontormedhjælpernes Organisation. Formandens Adresse: V. Hansen, Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: Carl Christensen, Farvergade 24, I., K.

Jylland.

Aalborg. Formand: Th. Hansen: Christiansgade 18. Kasserer: Chr. Ingvoldsen, Niels Ebbesensgade 4. Repræsentant i Nørre-Sundby: J. Jensen, Andelsslagteriet.

Foreningens Lokaler er paa Hotel „National", 1ste Sal (Opgang fra Porten). Mødeaften hver Onsdag Kl. 9. De illustrerede Blade og Dagbladene forefindes.

Ekstraordinær Generalforsamling afholdes Torsdagen d. 22. ds., Kl. 9 Aften præc. i Hotel „National"s Sal. Dagsorden: 1) Behandling af Love til Pladsledighedsforsikringen, 2) Lovændringer, 3) Eventuelt.

Til disse overordentlig vigtige Sagers Behandling forventer Bestyrelsen fuldtalligt Møde. *Bestyrelsen.*

Ordinær Generalforsamling afholdtes Onsdagen d. 19. Marts paa Hotel „National"s Sal med følgende Dagsorden: 1) Beretning om Foreningens Virksomhed, 2) 7-Lukkespørgsmaalet, 3) Fremlæggelse af Regnskabet, 4) Eventuelt. Til Dirigent valgtes Hr. L. Davidsen. Formanden aflagde Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar og oplyste bl. a., at der var afholdt 2 offentlige Møder, 3 Foreningsmøder og 11 Bestyrelsesmøder, han omtalte Iværksættelsen af gratis Retshjælp for Medlemmerne, Indsamlingen af Statistik og belyste Agitationsarbejdet.

Formanden meddelte, hvilket Arbejde, der af Bestyrelsen var lagt ind paa Gennemførelsen af 7-Lukningen og Resultatet af dette Arbejde, han betonede, at det næste Skridt herfor fornentlig vilde være at vinde Publikums Sympathi og Støtte i Organisationens Bestræbelser for at gennemføre denne Reform.

Kassereren fremlagde det reviderede Regnskab og gennemgik de enkelte Poster i samme, han fremhævede, at Foreningens Status var god, Formuen var saaledes ca. 500 Kr. pr. 1. Januar i Aar mod 120 Kr. 1. Januar 1901. Regnskabet godkendtes enstemmigt.

Formanden fremlagde den fra Forretningsføreren modtagne Dagsorden til Kongressen i indeværende Maaned, og gav paa Foranledning af Medlemmerne Oplysning om sin Stilling til de i denne omhandlede Spørgsmaal, der ikke vare behandlede paa Generalforsamlingen d. 26. Februar, specielt om Henvendelsen til Rigsdagen og Pladsledighedsforsikringen.

Hr. C. Ingvoldsen omtalte derpaa sin og sin Meddelegeredes Stilling til disse Spørgsmaal.

Endvidere erindrede han om Foredragsforeningernes i nærmeste Fremtid afholdende Foredrag. *Th. Hansen.*

En pæn Kollega! Som Afdelingens Formand berørte ved det offentlige Møde i Marts d. A. havde han modtaget et af Agitationsudvalgets udsendte Opfordringer tilbage bemalet med saa sjofle Udtryk, at de ikke egne sig til Gengivelse offentlig. Det er denne Gang, hvad der desværre sjældent hænder ved den Slags anonyme Skriverier, lykkedes at finde den, der har skrevet disse Sjofelheder, og vi vil derfor stille ham frem for Offentligheden, for at rettænkende Kolleger kunne vurdere hans gemene og drengeagtige Handling efter Fortjeneste. Brevskriveren er: P. Martinus Nielsen, Kontorist hos Hr. Kulgrosserer Simoni hersteds. Vi haabe, at det bliver sidste Gang sligt bydes os, en god Sag bør ikke behandles saaledes.

Aalborg, d. 1. Maj 1902. *Agitationsudvalget.*

De ærede Medlemmer anmodes om at tilstille Udvalget Adresse paa enhver ny Kollega, der ankommer til Byen, saavelsom paa enhver, der rejser herfra, uanset om vedkommende Kollega er Medlem. *Agitationsudvalget.*

Axel Petersen, Bispensgade 17. *Th. Hansen*, Christiansgade 18. *M. Kortegaard*, Boulevard 8. *Joh. Nielsen*, Klokkestøbergade 3.

Aarhus. Afdelings-Formand: Vald. Pedersen, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: Jesper Munch, Sønder-gade 10—12, 2. Sal.

Afdelingen afholdt Onsdag d. 12. Marts ordinær Generalforsamling paa Hotel „Royal". Th. Hall-Jensen dirigerede. Formanden Vald. Pedersen aflagde Beretning. Aarets store Begivenhed var Søndagslukningens Gennemførelse, hvori Foreningen havde haft den væsentligste Andel i Arbejdet. Foreningen havde ladet afholde Foredrag, Besøg i industrielle Virksomheder, Foreningsmøder for Medlemmerne, offentlige Agitationsmøder, Kursus i Tysk og Stenografi etc. Som Underafdelinger virkede Sygekassen og Idrætsklubben „Go on". Understøttelser var uddelte til 3 Kolleger i Aarets Løb. Medlemsantallet var steget fra 164 den 1. Januar 1901 til 221 den 1. Januar 1902, og var i stadig Stigning. Formanden sluttede med en Opfordring til at virke kraftigt for vor Sag, og en Tak til alle, der i Aarets Løb har ydet Foreningen Støtte, bl. a. de ekstraordinære Medlemmer, og specielt Pressen, der altid har stillet sig velvilligt overfor Foreningen. Derefter genvalgtes til Bestyrelsen Vald. Pedersen og H. P. Jensen, samt nyvalgtes Manufakturmedhjælper A. Hahn. Til Suppleanter genvalgtes Th. Nielsen og nyvalgtes Th. Hall-Jensen, til Revisor genvalgtes H. M. Lind. Der udspandt sig en livlig Diskussion om Lokalespørgsmaalet. Foreningen har fra 1ste April et Læseværelse i Ny Munkegade 1, St. t. h., som er aabent hver Dag fra Kl. 10 Fm. til Kl. 11 Aften. I Læseværelset findes alle de lokale Blade samt de betydeligste københavnske Dag- og Ugeblade samt illustrerede Blade.

Hobro. Den 12. Marts afholdt vi vor ord. Generalforsamling paa „Grand Hotel", med følgende Dagsorden: 1) Regnskabets Fremlæggelse, 2) Valg af 2 Bestyrelsesmedlemmer, 2 Suppleanter og 1 Revisor, 3) Eventuelt. Til Dirigent valgtes Hr. Kommis M. Jensen.

Kassereren oplæste det reviderede Regnskab, for Tiden fra 1. Januar—31. December 1901, der godkendtes.

Til Medlemmer af Bestyrelsen valgtes Hr. C. I. Christensen ved Akklamation og valgtes Hr. Kommis Mortensen. Som Suppleanter valgtes d'Hrr. Kommisser Morell-Larsen og Johansen. Til Revisor valgtes Hr. Kommis Ramsing.

Forhandlingsprotokollen oplæstes. Paa et samme Aften afholdt Bestyrelsesmøde konstituerede Bestyrelsen sig med d'Hrr. Fuldmægtig Frostholm, Formand, Kontorist Christensen, Kasserer, Kommis M. Hansen, Næstformand og Sekretær, Kommis Mortensen og Kommis M. Jensen. — *N.* — *N.*

Horsens. Afdelingen afholdt d. 11. April sin ordinære Foraarsgeneralforsamling i Palæet, der var talrigt besøgt.

Formanden, Prokurist P. Tang, bød Velkommen. Bogholder C. H. Wolffsen-Hasselriis valgtes til Dirigent.

Sekretæren, Bogholder A. F. L. Schibler, gav derefter en Oversigt over Foreningens Virksomhed i det forløbne sidste Halvaar. Der var bl. a. afholdt 5 Bestyrelsesmøder, og foruden de ugentlige Medlemsmøder et Foredrag om Stenografi og et Foredrag om Lønningsspørgsmaalet. Efter Stenografi-Foredraget blev der oprettet et Kursus i Stenografi, hvortil der tegnede sig 12 Deltagere. Endvidere har der været afholdt en Stiftelsesfest med Fællesspisning og Bal samt en selskabelig Sammenkomst med Oplæsning, Musikkoncert og Dans.

Sekretæren gav derefter Meddelelse om den første ordinære danske Handels- og Kontormedhjælper-Kongres, hvilken Meddelelse gav Anledning til en livlig Diskussion.

Kassereren fremlagde det reviderede Regnskab for Aaret 1901, der udviste en Indtægt af 738 Kr. 63 Øre og en Udgift af 683 Kr. 20 Øre samt balancerede med en Kasseholdning af 55 Kr. 43 Øre. Foreningens ordinære Bidrag til Centralorganisationen i 1901 havde bl. a. været 287 Kr. Regnskabet godkendtes enstemmigt.

Punkt 3 paa Dagsordenen var Exklusion af 2 Medlemmer. Dette Punkt bortfaldt imidlertid, da vedkommende Medlemmer havde opfyldt deres Forpligtelser overfor Foreningen.

Der forelaa dernæst Forslag om en Sommerudflugt. Til at arbejde videre paa denne Sag nedsattes et Udvalg paa 3 Medlemmer.

Derefter foretoges forskellige Valg.

Til Bestyrelsesmedlemmer valgtes: Prokurist P. Tang og Bogholder A. F. L. Schibler (genvalgte med Akklamation), Handelsrejsende Mich. Henrichsen, Bogholder Chr. Petersen, Kommis J. Pødenphant og Forretningsbestyrer Carl Bech (nyvalgte).

De afgaaende Bestyrelsesmedlemmer vare efter Tur, Prokurist P. Tang, Tømmerforvalter; Joh. Schmidt og Bogholder A. F. L. Schibler. Begrundet paa Bortrejse og forandret Livsstilling: Kommisserne E. Schmidt og H. L. Møller samt Bogholder Th. Andersen.

Til Suppleanter valgtes Kommisserne Julius Jørgensen og P. Nielsen. Til Revisor Boghandlermedhjælper M. Krogh.

Under „Eventuelt" førtes Diskussion angaaende forskellige Foreningen vedrørende Sager.

Aftenen sluttede med et af Bestyrelsen arrangeret Punchegilde, hvorved der herskede en hjertelig og kammeratlig Stemning, som varslede godt for Foreningens Fremtid.

Paa et senere afholdt Bestyrelsesmøde konstituerede Bestyrelsen sig med Prokurist P. Tang som Formand, Handelsrejsende Mich. Henrichsen som Næstformand og Bogholder A. F. L. Schibler som Sekretær og Kasserer.

Paa dette Møde bestemtes det bl. a. i Maj Maaned at lade afholde en selskabelig Sammenkomst samt et offentligt Møde for Handels- og Kontormedhjælpere med Formanden for Centralorganisationen, Hr. Axel Gundel, København, som Hovedtaler.

Øerne.

Faaborg. Ordinær Generalforsamling afholdtes d. 11. Marts. Til Medlemmer af Bestyrelsen genvalgtes Hr. Bogholder R. Voss og valgtes i Stedet for Frk. Munk, der ikke ønskede Genvalg, Hr. Bogholder J. Hansen. Som Suppleant valgtes Hr. Kommis C. Ø. Christiansen i Stedet for Hr. Mortensen, der ved Hr. N. Lorentzens Bortreje var indtraadt i Bestyrelsen. Som Revisorer valgtes Frk. Munk og Hr. Kontorist N. Johansen. Bestyrelsen har konstitueret sig med Hr. H. Mortensen som Formand; d'Hrr. J. Kragh (Næstformand), R. Voss (Sekretær) og J. Hansen (Kasserer). Til at repræsentere Afdelingen ved Kongressen i København valgtes Hr. R. Voss.

Afdelingen agter afholdt et offentligt Møde i den nærmeste Fremtid med d'Hrr. Forretningsfører A. Gundel eller Redaktør V. Hansen som Talere.

Pladsledighedsforsikringen.

Forslaget til Love og Betingelser for Pladsledighedsforsikringen bedes Afdelingerne sætte under Forhandling, saaledes at eventuelle Bemærkninger er Forretningsføreren ihænde den 1. Juli d. A.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.

Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 8, 1. S. København V.

Nr. 11. 1. Juni 1902. 2. Aargang.

Forretningsførerens Tale

ved Mødet i Wittmacks Lokale i Københ. d. 6. Maj 1902.

I Anledning af de Angreb, der i den senere Tid er rettede mod vor Organisation og navnlig mod Hr. Forretningsfører Axel Gundel, paa Grund af det Standpunkt, som det københavnske Agitationsudvalg indtog til enkelte Kontormedhjælperes Optræden under Havnekonflikten, bringe vi nedenstaaende et stenografisk Referat af Hr. Gundels Tale ved Mødet d. 6te Maj. De tendentiøse Angreb mod os turde hermed være dementerede.

Efter Mødets Aabning udtalte Dirigenten:

Vilh. Hansen: Den Strid, der har givet Anledning til dette Møde, er jo nu bilagt. Det har heller ikke været vor Opgave ved dette Møde at søge at tage et Standpunkt overfor Havnearbejderstrejken. Det er kun vor Opgave i den her foreliggende Sag at tage et Standpunkt for vort eget Fags Vedkommende i Anledning af den Stilling en Del af vore Kolleger, specielt Kontormedhjælperne, har indtaget under denne Strid. Det, hvorom dette Møde skal dreje sig — det ønsker jeg at sige med det samme — er naturligvis ikke det, hvorvidt den ene eller den anden af de stridende Parter har Ret; der skal ikke tages et Standpunkt pro eller contra i selve dette Spørgsmaal. Det er kun Meningen at klargøre den Stilling, som Kontormedhjælperne, naar de skal holde paa deres egen Stands Værdighed, maa indtage under denne og lignende fremtidige Konflikter, hvor andre Fags organiserede Arbejdere har nedlagt Arbejdet. Med disse Ord skal jeg tillade mig at give Ordet til Hr. Axel Gundel.

Axel Gundel: Det fremgaar af den Maade, hvorpaa vi har indvarslet dette Møde, at det er den sidste Tids Begivenheder, som her er Tale om, og navnlig om den Stilling, som vore Kolleger har indtaget under de sidste Dages Begivenheder paa Arbejdsmarkedet. Selve dette Spørgsmaal, om det er Strejke eller Lock-out, eller Spørgsmaalet om det er Arbejderne eller Rhederne, der har Ret, er noget, som for mit Vedkommende kan være mig ganske ligegyldigt. Det har ikke været det ledende Motiv, naar jeg har taget Initiativet til Indvarslingen af Mødet. Det er ikke det, der spiller nogen Rolle for os; det vil jeg præcisere med det samme og haabe, at Dirigenten afskærer enhversomhest Taler, der kommer ind paa at drøfte dette, Ordet.

Det forekommer mig, at de økonomiske Kampe, der føres mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, er Kampe, som vi maa staa neutralt over for. Vi har ikke der Ret til hverken paa den ene eller den anden Maade at tage et Standpunkt, netop fordi vi skal gøre os vor Stilling ved fremtidige Kampe af den Art ganske klar og tydelig.

Det vi skal se paa, naar vi skal tale om dette Spørgsmaal, er, om vor Stand er tjent med, at vore Principaler i det Hele taget paa givne Tidspunkter er berettigede til at forlange, at vi skal gøre et Arbejde af den Beskaffenhed, som det er fordret i dette Tilfælde.

Det er ikke noget enestaaende, og det er ikke første Gang, at vore Kolleger har været tvungne til at trække i andre Klæder for at udføre et helt andet Arbejde end netop det, som de bør og skal udføre ifølge de Kundskaber, de besidde, og den Uddannelse, de har faaet. Med Hensyn til de Forretninger, der her er Tale om, nemlig Rhederiforretninger, har Erfaringen vist — i alt Fald i de senere Aar — at hvor der opstod Kampe mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, der er Kontormedhjælpere blevne benyttede som et Middel i Rhedernes Hænder til at svække saadanne Strejker o. desl. Vi saa det for nogle Aar siden ved Havnearbejderstrejken i Hamborg, hvor det i det væsenligste var en stor Stab af Handels- og Kontormedhjælpere der optog Arbejdet. Noget lignende har vi set i Aarhus, jeg kan ikke sige bestemt, om det var en Strejke eller Lock-out, der har vi ogsaa været tvungne til at tage et bestemt Parti mod de Folk, som man egentlig skulde tro var vore, om ikke Medarbejdere, saa dog allierede i langt højere Grad end netop Rhederne. Sagen er saaledes ikke ny. Dette Møde er ikke indvarslet for at rette et skarpt Udfald mod de Medhjælpere, der har udført dette Arbejde; det er ikke Meningen, at de skal trækkes frem og haanes i en offentlig Forsamling af deres egne Kolleger. Selve Striden vedkommer ikke os; men dens Følger og dens Forløb vedkommer os dog alligevel, for saa vidt som vore Folk blive nødte til at tage Del i det Arbejde, som andre Fags organiserede Arbejdere har nedlagt. Nu er Forholdet det, at Personalet hos D. F. D. S. og forøvrigt hos de fleste andre Rhedere ikke tilhøre nogen faglig Organisation; men dermed er Sagen ikke klar. Hver enkelt maa stille sig selv det individuelle Spørgsmaal: Kan du forsvare sligt og være det bekendt overfor den Stand, du tilhører. Teksten maa iaften lyde paa: Kan det anses for passende for Standen, at dens Værdighed i den Grad bliver krænket, som Tilfældet har været i de sidste tre Uger. Jeg er klar over, at de Folk, som er gaaede ned paa Kvæsthusbroen og til Havnen for 8 eller 14 Dage siden, for at gøre Arbejdsmandsarbejde, har ganske sikkert gjort det med stor Modvilje (Protester: Nej! Tvertimod!). Ja, hvis de ikke har gjort det, saa viser det i meget høj Grad, at de Folk har en beklagelig Mangel paa Standsfølelse (Stærkt Bifald!) Jeg vil slaa fast, at dersom de Herrer i D. F. D. S. har gjort det ganske uden Modvilje, saa svække de derved deres Værdighed i endnu højere Grad. (Nej! Hør!) Jeg forstaar, at en Mand, naar han bliver stillet lige overfor det Alternativ enten at maatte forlade sin Plads eller at udføre dette Arbejde, tilsidesætter de Hensyn, han ellers burde tage; men jeg forstaar ikke, at Manden til syvende og sidst alligevel ikke er i Besiddelse af den Standsbevidsthed, at han kan sige: Det du her gør, er dog egentlig forkert. Det er beklageligt, at man kommer tilstede ved dette Møde for at lave Grin ud af et saa alvorligt Spørgsmaal (Hør!). Det viser vor egen ydmygende og elendige Stilling i hele dens skærende Belysning (Stor Tilslutning!). Jeg forstaar, at de Folk har været nødte til at gøre Arbejdet, fordi den Stilling H. & K. M. indtager i dette Øjeblik er af en saadan Karakter, at vi stadig maa bøje os; men jeg fastholder, at naar vi skal tale om et saa alvorligt Spørgsmaal som dette, saa viser de Folk paa den Maade, at de er aldeles blottede for alt, hvad der hedder Standsinteresser og standsbevidst Samfølelse, naar de uden videre gør saadant Arbejde, som i Pressen og den store Offentlighed absolut har den rene og skære Uvilje. H. & K. M. er en Samfundskategori, der er saa langt nede, som den overhovedet kan taale at være, ikke alene i social, men maaske ogsaa i økonomisk Henseende! Det er mig ubegribeligt, at de Mennesker, som kæmper sig igennem Livet paa en Maade, der ikke kan siges at være værdig for den Stilling, de indtager, ikke kan forstaa, at de absolut ikke gør sig hædrede ved at opfylde Krav af den Slags, der i de sidste Dage er stillet til dem fra Rhedernes Side.

Da jeg for et Par Aar siden begyndte at søge at faa D. F. D. S.s Kontorpersonale til at slutte sig til vor Organisation, kom jeg sammen med en Mand, som efter en Del Betænkeligheder udleverede mig en Lønningsliste. Naar jeg ser denne Liste igennem, saa maa jeg sige, at det er mig dobbelt uforstaaeligt, at de Herrer kan se saa fuldstændig forblindede paa dette Forhold, at de ikke genere sig for paa et Møde, hvor der skulde tales om at raade Bod paa deres daarlige Stilling, tydeligt tilkendegiver som deres Mening, at det er fuldstændig rigtigt, at de har gjort det Arbejde, der her er Tale om (Hør! Det var deres Pligt!) Man tænke sig blot følgende Tal: Af 3 Mand, der havde været 4 Aar i Selskabets Tjeneste havde 2 en aarlig Gage af 600 Kr. den tredje en do. af 900 Kr. 1 Mand, som havde været der i 6 Aar, havde 1100 Kr. 1 Mand, som havde været der i 8 Aar 900 Kr. 1 Mand, som havde været der i 10 Aar 900 Kr., af 2 med en 11-aarig Tjenestetid fik den ene 1400, den anden 1300 Kr. aarlig, af 4 Mand, der havde været der i 12 Aar, fik 2 hver 1200 Kr., 1 1300 og 1 1400 Kr.; en Mand, der havde været der i 18 Aar 1300 Kr. og en Mand, der havde tjent Selskabet i 25 Aar 2000 Kr. Efter disse Tal, som jeg har Grund til at tro er fuldstændig autentiske, har altsaa 13 Mennesker af Kontorpersonalet tilsammen 14,900 Kr. om Aaret. Direktør Brandt har alene 50,000 Kr. om Aaret. Det vil med andre Ord sige, at der skal 43 Kontormedhjælpere til for at opveje denne ene Mands Gage. Saa falder d'Hrr. Kontorister ved D. F. D. S. paa Maven for denne Mand og er strax villige til at være ham behjælpelig med at berøve Arbejderne deres Foreningsret. De Mennesker maa altsaa aabenbart være tilfredse med deres Stilling og de Udsigter, de har ved D. F. D. S. Saalænge der ikke er en stærk Organisation indenfor vort Fag og saalænge som Kontoristerne ikke slutter sig sammen, har de selvfølgelig ikke det nødvendige Værn og Rygstød, og saa længe vil de heller

ikke undse sig for at gøre Arbejde, som i den offentlige Bevidsthed ikke just er det hæderligste. Der er heller ikke faa af de mange ledige H. & K. M., der strax benytter denne Lejlighed, griber til med begge Hænder, og paatager sig dette Arbejde, til trods for, at de ved, at det en Gang i Tiden kan komme til at skade dem ganske overordentlig. De gør det imidlertid kun af den rene og skære Selvopholdelsesdrift. Hvis disse Mennesker havde det Rygstød og Værn, som en faglig Organisation kan være i Stand til at yde dem, saa behøvede de ikke at nedværdige dem til at foretage et Skridt, som de for deres eget Vedkommende dog til syvende og sidst er kede af at have gjort. Naar Principalerne ser, at D. F. D. S.s Kontorister med Kyshaand og tilmed med Stolthed gør det Arbejde, som andre Fags organiserede Arbejdere har nedlagt, saa vil Følgen blive, at Principalerne i andre store Virksomheder fremtidig fuldstændig vil stole paa og regne med den Stab af Arbejdere, de i paakommende Tilfælde kan faa gennem deres Kontorpersonale: det er en temmelig farlig Sag, fordi man ikke ved, hvor langt Principalerne kan gaa i denne Retning. Det er et Misforhold alene af den Grund, at de Mennesker som er uddannede til at være Kontorfolk egner sig bedst netop til det Arbejde, og dette Misforhold maa vi som Stand raade Bod paa. Hertil gives der imidlertid kun et eneste Middel, og det Middel, som H. & K. M. har til deres Raadighed, er det samme, som Arbejderne har benyttet, nemlig at vi gennem faglig Organisation søger at faa vore Forhold ordnede paa en saadan Maade, at vi kan være tjent dermed. Der er i massevis af paatrængende Reformer, som ligger og venter paa at blive gennemførte. Jeg vilde nok se den Mand, der vilde gendrive den Paastand, at der ikke indenfor vort Fag er Lønforhold og Arbejdsforhold af en saadan Beskaffenhed, at han meget vel kunde ønske, at der blev reformeret derpaa i meget høj Grad. Selvfølgelig har vor Organisation ikke udelukkende det Formaal, at den ved givne Lejligheder skal forhindre, at vi bliver nødte til at udføre Arbejde, som andre Fags organiserede Arbejdere har nedlagt. Vor Organisation er vel saa gammel her i Kjøbenhavn, at d'Hrr. meget godt ved, at der paa andre Punkter er saa store og gode Reformer, som maa bæres frem, hvis Standen skal kunne vedblive at holde Skridt med Udviklingen, hvad den slet ikke gør i dette Øjeblik. Jeg kunde have Lyst til at stille det bestemte Spørgsmaal til for Eks. den Mand, der har slidt 18 Aar i D F. D. S.s Tjeneste og har en aarlig Gage af 1300 Kr. om han virkelig er tilfreds med den Gage, han oppebærer. Hvis han svarer ja, saa viser det selvfølgelig, at der ikke er Trang til nogen Organisation; men nødes han til at svare Nej, jeg er og kan ikke være tilfreds, fordi en aarlig Gage af 1300 Kr. er saa lav, at jeg overhovedet ikke kan leve ordentligt af den, ja saa er der Trang til en Organisation, og saa bør han ogsaa indtræde i denne Organisation for sammen med de øvrige Kolleger at arbejde paa, at Lønningerne blive forbedrede. Det var i D. F. D. S., at Personalet maatte henvende sig til en af Kontorcheferne eller en af Fuldmægtigene for at faa Tilladelse til at træde af paa Naturens Vegne (Latter). Ligeledes ved jeg, at Arbejdstiden var fra 8 Morgen til 8 Aften med kun en Times Middag. Endvidere maatte Personalet møde hver anden eller tredje Søndag uden extra Vederlag.

Der er sikkert mange uheldige Forhold, som Organisationen kunde faa ordnet ad den fornuftige Forhandlings Vej. Det, kun at tænke paa sig selv og at nære Haab om at komme op i en bedre og mere selvstændig Stilling er sindssvagt Hovmod, som en stor Majoritet af vor Stand vistnok gør sig skyldig i. Naar der i D. F. D. S. arbejder ca. 150 Mennesker, saa maa de kunne forstaa, at selv om der er en Direktør og to Underdirektører, saa kan de ikke alle sammen blive Direktører eller Underdirektører, navnlig da ikke i en Forretning som D. F. D. S., hvor det mere end noget andet Sted gælder om at blive protegeret. De Mennesker, der ikke er fødte med Kapital — det er vistnok Tilfældet for de fleste af de tilstedeværendes Vedkommende — kan være overbevist om, at de meget godt kan taale at være med til et Samarbejde med deres Kolleger i andre Forretninger, og det vil hævne sig frygtelig for dem i Fremtiden ikke at gøre det. Butiksmedhjælperne har dog nogen Udsigt til at blive selvstændige, men Kontormedhjælperne saa godt som ingen. Jeg gad se den af os, der er i Stand til at oprette et Dampskibsselskab eller at blive Direktør for et saadant. Vor Stilling her i Samfundet og Arbejdernes er ganske sideordnet. Vi maa betragte os selv som det vi er, nemlig Lønarbejdere. Det er Ord, som skurrer i manges Øren, men det er den rene usminkede Sandhed, og derfor skal den siges. Saa længe der er Folk indenfor vor Stand, som under Konflikter af den Art, der her er Tale om, straks er villige til at trække i de blaa Frakker, befinde vi os i en mislig Stilling, som vi som Stand betragtet ikke kan være tjent med. Vort Fag rekruterer en stor Hær af Arbejdsløse, og der er vistnok nogle af de Medhjælpere, der gjorde Arbejde for Rhederne ved Havnen, som en Gang kan blive tvungne til virkelig at søge Arbejdsmandsarbejde (Stærke Hør!). Vi har sandelig al Grund til at vise, at vi har andre Interesser end netop dem at gaa i Byen, more os og se saa godt ud som muligt i Klædedragt osv. og saa forøvrigt lade fem være lige. Det maa vi snart komme bort fra. Det er ikke Spøg; jeg tror, at de fleste ved en alvorlig Betragtning af Forholdene vil indrømme, at vor Stilling er usikker og at den langtfra kan kaldes god. Betingelsen for at det kan blive bedre skabes derved, at vi gennem faglig Sammenslutning søger at opnaa, at vort Arbejde bliver udført under saa gunstige Forhold som muligt, og at der bliver betalt en Løn, som dette Arbejde virkeligt er værd. Det skulde glæde mig, om jeg gennem dette Foredrag og gennem den følgende Diskussion kunde faa en Del af d'Hrr. til at forstaa, at faglig Organisation betyder noget ganske andet end det straks at tage en knyttet Næve op af Lommen og begynde Kamp. Vi bør varetage vore Interesser paa bedste Maade; lad saa vore Principaler slutte sig sammen i deres Organisationer og lad dem tage deres Standpunkt overfor os; men vi, som har Interesser tilfælles ikke paa ét, men paa hundrede Punkter, bør staa samlede om v o r e faglige Interesser, for derigennem at arbejde paa at højne hele vor Stands Stilling baade i økonomisk og i social Henseende (Stærkt Bifald!).

Agitationen i Jylland.

I Anledning af 7-Lukningen afholdt Aalborg-Afdelingen et godt besøgt og vellykket Møde d. 18. Marts i Haandværkerforeningens Sal. Hr. Forretningsfører Axel Gundel holdt det indledende med stærkt Bifald modtagne Foredrag om Medhjælpernes nuværende Arbejdstid og Berettigelsen af Kravet om en almindelig Butikslukning Kl. 7. Taleren paaviste i sit instruktive Foredrag, at virkningsfulde Forbedringer i denne og andre Retninger kun var mulig gennem Organisation og ved at Medhjælperne afkastede det Aag af misforstaaet Standsfølelse, forloren Overlegenhed og Kræmmerpolitik, der bøjede Standen i Knæ og bevirkede, at den som Helhed kom til at indtage et lavere socialt Stade end de andre organiserede Fag.

Afdelingens Formand, Hr. Th. Hansen, gjorde i et kort Foredrag Rede for den lokale Agitation, der var udfoldet for 7-Lukningens Gennemførelse. Afdelingen havde indledet Forhandling med de stedlige Principalforeninger uden at man endnu havde opnaaet den tilsigtede Forkortelse af Arbejdstiden. Resultatet af Henvendelsen havde været følgende:

Isenkræmmerforeningen svarede, at den vilde være med, hvis visse Galanterihandlere ogsaa var villige; dette viste sig imidlertid ikke at være Tilfældet.

Manufakturhandlerforeningen svarede Nej.

Aalborg Handelsforening svarede, at Sagen ikke angik Foreningen som saadan.

Handelsforeningen af 1879 svarede, at den paa Grund af den skarpe Konkurrence ikke fandt Tiden gunstig og i hvert Tilfælde maatte have den nuværende Lukketid Kl. 8, Fredag og Lørdag Kl. 10 og 9, bestemt overholdt, før man kunde indskrænke Arbejdstiden.

Nørresundby Handelsforening kan slet ikke for Tiden sympatisere med Tanken om en tidligere Lukning. Det forlangte Arbejde er ikke for anstrængende, og de af de unge, der er dygtige og fremadstræbende og vil udvide deres Kundskaber, kan altid faa Frihed dertil af deres Principaler.

I den efterfølgende Diskussion deltog bl. a. en gammel Medhjælper, der meddelte, at da han for 20 Aar siden ved et Møde i Aarhus havde anbefalet Medhjælperne at organisere sig var han ved at blive smidt ud af Forsamlingen; han udtalte sin Glæde over det store Fremskridt der var sket og over Centralorganisationens maalbevidste Kamp for H. og K. M.s Interesser. Mødet sluttede med et af Dirigenten Hr. Lagerforvalter C. Johansen udbragt Leve for Hr. Gundel. Afdelingen forøgede sit Medlemsantal betydeligt og tæller nu ca. 150 Medlemmer.

Alle de lokale Blade skænker Mødet megen Opmærksomhed og udtaler sig sympatetisk om Foredraget og vore Reformkrav i Almindelighed, samtidig med, at de benytte Lejligheden til at sige de uorganiserede Medhjælpere adskillige Sandheder (se Artiklen „Presseudtalelser om vor Virksomhed"), der vidner om, at Offentligheden ikke er uinteresseret i den Kamp, som Centralorganisationen fører for at højne H. og K. M.-Standens materielle og aandelige Niveau.

* * *

Hobro-Afdelingen havde arrangeret et Agitationsmøde i Skovpavillonen d. 6. April med Centralorganisationens Næstformand, Hr. Vald. Pedersen og Aalborgforeningens Formand, Hr. Th. Hansen, som Talere. Der var mødt ca. 50 Kolleger, der med Opmærksomhed paahørte Foredragene, der samlede sig om en Klarlæggelse af Centralorganisationens Program. Hr. Vald. Pedersen paaviste i et dygtigt Foredrag, at den økonomiske Udvikling, der i vor Tid foregaar indenfor Handels-Standen, nødvendigvis maa fremtvinge Medhjælpernes Organisation til Værn for deres egne faglige Interesser. Taleren dvælede særlig ved Lærlingespørgsmaalet og motiverede udførligt det Standpunkt, som den første danske Medhjælper-Kongres havde indtaget til en gennemgribende Reform af dette for den kommende Generation af H. og K. M. vigtige Spørgsmaal.

Hr. Th. Hansen talte om Lønspørgsmaalet og Arbejdstiden. Ved Hjælp af det af Centralorganisationen indsamlede statistiske Materiale vedrørende disse Spørgsmaal belyste Taleren de nu herskende Forhold, omtalte udførligt vor Organisations Arbejde og de opnaaede Resultater navnlig med Hensyn til Arbejdstidens Forkortelse og pegede paa Centralorganisationens Fordringer til Lovgivningsmagten vedrørende det sidstnævnte Spørgsmaal.

Afdelingens Formand Hr. Fuldmægtig Frostholm afsluttede det vellykkede Møde, der skaffede Hobro-Afdelingen flere nye Medlemmer, med en Appél til de uorganiserede Kolleger, om gennem solidarisk Samarbejde med deres organiserede Standsfæller at forbedre Standens Samfundsstilling.

De lokale Blade, som vi have modtaget, bringer udførlige og velvillige Referater af Mødet, der efterfulgtes af en af Afdelingen arrangeret Fællesspisning, hvor der herskede en udmærket Stemning og hvor navnlig et Par Sange, der tog Sigte paa lokale faglige Forhold, gjorde berettiget Lykke.

Presseudtalelser om vor Virksomhed.

„Det er forbundet med store Vanskeligheder at organisere Handels- og Kontormedhjælperne. Mange af dem betragter endnu deres Stilling som et kortere Overgangsled til selvstændigt Erhverv, og de ser derfor en Fare i, at gøre Organisationen stærkere. Andre — og deres Tal er desværre mange — holder endnu fast ved de overalt i Landet bestaaende Fællesforeninger for Principaler og Medhjælpere, de saakaldte Harmoniforeninger. Men den økonomiske Udvikling, der foregaar indenfor Handelsstanden, er den samme som i Industrien: fra mange smaa til faa store Virksomheder, og dette aabner efterhaanden Handels- og Kontormedhjælpernes Øjne for, at den allerstørste Del af dem maa vedblive at leve som Lønarbejdere, og at de derfor maa indrette sig paa samme Maade, som Industriens Arbejdere har gjort".

Dette Citat — der er laant fra det omfattende og særdeles interessante Værk „Oversigt over Fagforeningsbevægelsen i Danmark, i Tiden fra 1871 til 1900", der er udgivet af Forretningsudvalget for „De samvirkende Fagforbund" — viser, at man i fagorganisatoriske Kredse har Forstaaelsen af de store Vanskeligheder, der møder os, maaske mere end indenfor noget andet Fag, i vore Bestræbelser for at samle de danske H-. & K. M. i en faglig Landorganisation.

Men ogsaa Pressen, i Almindelighed uden Hensyn til politisk Farve, er gennem Centralorganisationens Virksomhed og utrættelige Stræben fremad mod bedre faglige Forhold, gennem vor Kamp mod alle Vanskeligheder, og ikke mindst mod den Lunkenhed, Mistro og Sløvhed, der møder vor Bevægelse fra de mange, som den netop tager Sigte paa at gavne — den overvejende Del af Pressen har netop gentagende fremhævet den store Opgave vor Organisation har stillet sig, og rigtigt værdsat de Resultater, direkte og indirekte, som vi gennem vort organisatoriske Arbejde kunne opvise.

Venstrebladet „Aalborg Amtstidende" skriver, i Anledning af det andet Steds her i Bladet omtalte Møde i Aalborg den 18de Marts, bl. a.:

„Se Kommis'en, naar han færdes bag sin Disk, smilende, elskværdig, agtpaagiven, adræt — De mærker ingen Træthed eller Søvnighed i hans Miner. Se ham, naar han sent om Aftenen styrer ned ad Gaden, ulastelig, pyntet, højflippet — De mærker ikke, det er en Mand, der gaar fra en stræng Dags Arbejde. Men tal til Kommis'en om Døgnets Ærnner, om Politik — der er næppe 100 Kommis'er i Landet, der læser Rigsdagsreferater — om Literatur, om et hvilket som heist Spørgsmaal — saa vil De mærke, at De taler med en Mand, der har en Arbejdstid paa 14—15 Timer!

Det præger sin Mand. Hans aandelige Udvikling staar stille i den Slidens Periode, der kræver slig Ydelse. Den optager først sin Vækst igen, naar Kommis'en langt om længe borer sig frem til sin egen Butik, bliver selvstændig.

Men under slige Betingelser er Kommis'ens Stand en af de aller vanskeligste at organisere. Den kæmper nemlig mod Organisationen som mod Fornedrelsen.

Det er snart adskillige Aar siden, at Hr. Axel Gundel begyndte at foreslaa Handels- og Kontormedhjælperne, at de skulde slutte sig sammen. Men endnu er det kun en aldeles forsvindende Del, der staar i Organisationen. Resten staar uden for, uforstaaende, modarbejdende den efter Evne.

Det er da forstaaeligt, at de Mænd der bærer Læsset, der agiterer og virker for bedre Vilkaar for deres Stand, i mismodige Øjeblikke taber Taalmodigheden og slaar i Bordet for de mere lunkne Kolleger".

Højrebladet „Aalborg Tidende" indleder sit Referat af ovennævnte Møde med følgende Udtalelser:

„Det er et stort og et brydsomt og tilsyneladende utaknemmeligt Arbejde, der af nogle energiske unge Mennesker udfoldes for at organisere Handels- og Kontormedhjælperne.

Tilsyneladende utaknemmeligt, men dog i Virkeligheden af allerstørste Betydning og allerede nu af betydelig Virkning.

Hr. Axel Gundel lægger ikke Fingrene imellem, naar han taler til sine Kolleger, men det er sandelig ogsaa sandt, er der noget Sted, der skal skarp Lud til, saa er det her,

Vel næppe er nogen Klasse eller Stand saa forfladet som Handels- og Kontormedhjælpernes. Gaa til Højskolefolkene, til Haandværkerne, til de ikke faglærte Arbejdere, til Karlene paa Landet, næppe noget Steds findes større Udvandethed, færre Interesser og mindre Originalitet end blandt Handels- og Kontormedhjælperne.

Det er ikke nogle Kroner mere i Løn eller lidt mindre Arbejdstid, disse Mennesker trænger til i første Række, det er Kultivering, og her er det vistnok rigtigt, at den enkleste Maade at kultivere paa, er gennem Organisationen. Det kan ogsaa konstate es allerede nu, at Organisationen virkelig har haft en heldig Indflydelse paa nogle af de unge Mennrsker, den har faaet fat paa. De lærer at komme sammen og drøfte en Sag under nogenlunde civilicerede Former, og uden at det hele flyder hen i Grin. Og det er faktisk et stort Resultat".

Vi kunne supplere disse Presseudtalelser med mange andre der gaa i lignende Retning, men det vil føre os videre, end „D. H.- K. M. T."s Plads tillader. Vi skulle endnu kun gengive et Brudstykke af en Artikel, som en af de jydske Detailhandleres ledende Mænd, Hr. Købmand H. Chr. Petersen, Aalborg, skriver i „Købmandsbladet" (officielt Organ for Centralorganisationen af Detailhandlerforeninger i Jylland).

I en Artikel, betitlet „Standsinteresser", skriver Hr. P.:

„Jeg var blandt de Købmænd, som overværede „Handels- og Kontormedhjælperforeningen"s Møde forleden Aften, og det var jeg glad ved. Ikke alene fordi jeg i det hele og store kan sympatisere med Foreningens Program og med de paa Mødet udtalte Anskuelser, men mere fordi jeg aldrig før har hørt et Menneske sige sin egen Stand saa reel og god Besked, som Hr. Axel Gundel.

Han fremhævede netop, at den unge Handelsstand, for at kunne gøre Regning paa at hæve Standen udadtil, først maatte hæve sig indadtil — ved at gøre et Arbejde for Organisationen og for at hæve de enkelte Medlemmers intellektuelle Standpunkt. Det er efter min Mening absolut Vejen, hvis det skal blive til mere end blot Ord.

At der allerede er nogen Offervillighed indenfor de Unge kan ses af, at Medlemmerne af Organisationen betaler i Kontingent 1 Kr. pr. Maaned, altsaa 12 Kr. aarlig, hvad jo langt overstiger, hvad de fleste Købmænd svarer til deres Organisation, hvis de da i det hele taget svarer noget. Men mange Købmænd holde sig desværre udenfor med Tanken: Lad bare de andre arbejde, bliver der noget Udbytte, faar jeg vel ogsaa min Del, men sættes der noget til, saa er jeg salveret.

Jeg spørger: Hvornaar opstaar den Mand indenfor vor Stand, som tør tage Bladet fra Munden og lige ud sige os, hvor lunkne og selviske vi ere, tør sætte Fingeren paa Bylden og trykke til, for at Egoismens Materie kan flyde bort, saa at vi kan komme til at se vor egen Stilling i al dens Nøgenhed".

Hilsen fra England.

Under 27. Maj have vi modtaget en Skrivelse fra Mr. Jas Macpherson, Generalsekretær for vor store engelske Broderorganisation „The National Amalgamated Union of Shop-Assistants, Warehousemen and Clerks", hvori Mr. M. beder os bringe Danmarks organiserede H. & K. M. en broderlig Hilsen fra den engelske Organisation. De engelske Medhjælperes aarlige Delegeretmøde, der afholdtes i Newcastle samtidig med vor Kongres modtog den telegrafiske Hilsen fra den første danske Medhjælperkongres med stærke Hurraraab og vedtog straks enstemmig at afsende telegrafisk Genhilsen, men da den danske Kongres's Adresse var ubekendt sendes Hilsenen altsaa pr. Brev, samtidig med at den interessante med mange Illustrationer forsynede Kongresberetning og Hovedledelsens aarlige Beretning vedlægges.

Det Haandtryk, der her gives os, „across the sea", er atter et Vidnesbyrd om den vaagnende Solidaritetsfølelse blandt Handels- og Kontormedhjælperne i alle Lande og den internationale Organisationsbevægelses voksende Styrke.

Fra Kongressen.

Medlemsretten. Medlem af Hovedbestyrelsen, Hr. Chr. Ingvoldsen, Aalborg, beder os meddele, at han under Debatten om ovennævnte Spørgsmaal udtalte:

„Vi (Aalb. Afd.) har naturligvis ikke ment, at vedkommende absolut skal have stemplet Lærlingekontrakt for at anses for Lærling; men at han for at være optagelsesberettiget ikke maa staa i Lærlingeforhold overhovedet, hvorom Lærlingekontrakt kan oprettes i Følge Lærlingeloven af 1899".

I Samklang med denne Udtalelse var det, at Hr. Ingvoldsen ændrede sit (Aalborg-Afdelingens) Forslag, som meddelt i Kongres-Referatet.

Resolutionen om Arbejdstidens lovmæssige Ordning. I Gengivelse af denne Resolution i Referatet af Kongressen er der indløben en Fejltagelse, idet Punkt 5 („særlige Bestemmelser for kvindelige Medhjælpere") skal være: Særlige Bestemmelser for Personer under 18 Aar, hvilket iøvrigt fremgaar af Punktets Afsnit a.

Kongresbilledet. Under Kongressen bleve de Delegerede fotograferede paa et stort Gruppebillede, der nu er færdigt. Kongresdeltagerne ere udmærket grupperede paa en af de store Stentrapper i „Studenterhuset"s smukke Gaard. Billedet, der er særdeles vellykket, er forsynet med Inskription og i Kartonen er paatrykt Navnene paa de forskellige Deltagere. Ikke alene for de Delegerede ved denne vor første Kongres, men ogsaa som Vægprydelse i vore Afdelingers Samlingslokaler vil dette Fotografi være af Interesse. Det store smukke Billede koster kun 3 Kr. excl. Porto.

Ekspeditionen.

De halvaarlige Anmeldelsesblanketter til Postvæsenet bedes indsendt som sædvanlig — denne Gang dog kun i **to** Eksemplarer — til Postekspedient Zwicki, Jacob Danefærdsvej 8, **senest d. 15. Juni d. A.** Listerne bedes affattet i alfabetisk Orden (**A**ndersen, **B**entzen, **C**arlsen o. s. v.).

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Medlemmerne af de københavnske Afdelinger have gratis Adgang til Etablissementet „Wodrofflund" hver Torsdag Aften mod Forevisning af Medlemskort.

Vi anmode Medlemmerne om flittigt at aflægge Besøg i det gamle Etablissement, hvor Udvalget har sikret sig hyggelige Sommerlokaler. I den smukke Have er der god Musik og Optræden af kendte Artister.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: Vald. Pedersen, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: Jesper Munch, Søndergade 10—12, 2. Sal.

Søndag d. 4. Maj fejrede Afdelingen sin 3-aarige Stiftelsesdag ved en meget vellykket Fest i Haandværkerforeningen. Tilstede var Aalborg-Afdelingens Formand, Hr. Th. Hansen. Under Festen indløb telegrafisk Hilsen fra Kolleger i Aalborg, Horsens, Vejle og Hammel.

Jeg beder alle Kolleger i Aarhus og Omegn modtage min bedste Tak for den Tillid, der er bleven mig vist i den Tid, jeg har været i Foreningen. Naar jeg nu fratræder dette Hverv paa Grund af Bortrejse fra Aarhus, er det med de bedste Ønsker om Held og Fremgang for Foreningen. *H. P. Jensen.*

Viborg. Foreningen afholdt sin ordinære Generalforsamling paa Hotel „Phønix" d. 28. April, hvortil de fleste Medlemmer vare mødte. Formanden afgav Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar og Kassereren fremlagde Regnskabet som godkendtes.

Bestyrelsen har senere konstitueret sig saaledes:

Chr. Storm-Sørensen, Formand; Kommis Rask, Næstformand; Kontorist E. Christensen, Kasserer; Kommis C. Durup; Kommis V. Fonder.

Nykøbing M. Afdelingen afholdt Lørdag d. 12. April sin ordinære Generalforsamling.

Kassereren fremlagde det reviderede Regnskab, som efter en kort Diskussion enstemmigt godkendtes.

Derefter foretoges Valg af Bestyrelse, af denne afgik efter Tur 3 og 1 Suppleant, der var indtraadt istedetfor et Medlem, der er blevet Købmand.

Der blev valgt følgende: Kommis O. Petersen (nyvalgt), Bogholder Chr. Sørensen (genvalgt), Kommis C. Andersen (nyvalgt) og Kommis N. Ravnorg (nyvalgt), hvoraf Hr. Kommis O. Petersen blev valgt til Formand.

Efterat Kassereren, Chr. Sørensen, havde afgivet Beretning om Kongressen i København, hævedes Generalforsamlingen med et Leve for Organisationen og den nye Bestyrelse.

Paa et senere afholdt Møde konstituerede Bestyrelsen sig saaledes: Kommis O. Petersen, Formand; Bogholder Chr. Sørensen, Næstformand; Kommis Edv. Nicolaisen, Kasserer; Kommis C. Andersen. Sekretær. *C. S.*

Torsdag d. 24. April (Storebededagsaften) sluttede Afdelingen Vintersæsonen med en vellykket selskabelig Sammenkomst med Damer. Efter et sluttet Kaffe- og Chokoladebord tog Deltagerne sig en Svingom til Kl. 3, samledes saa ved et nydeligt dækket Frokostbord, hvor der herskede en gemytlig Stemning. Ved Bordet blev der afsunget en Sang skrevet specielt til Festen, som gjorde stormende Lykke, desuden blev der afholdt Taler for Organisationen og Afdelingen her. Kl. 6 om Morgenen brød Deltagerne op, alle enige om, at Festen havde været særlig vellykket. *C. A.*

Thisted. Generalforsamling afholdtes d. 20. Marts.

Det reviderede Regnskab for det forløbne Aar fremlagdes og godkendtes, hvorefter Formanden afgav Beretning om Virksomheden.

Der foretoges derefter Valg af 2 Suppleanter til Bestyrelsen og valgtes: Bogholder J. M. Kjeldsen og Kommis C. Brockmeyer.

Der nedsattes Agitationsudvalg for de forskellige Fag, for at forøge Medlemsantallet.

Randers. Onsdag d. 14. Maj afholdt Foreningen Diskussionsmøde i „Haandværkerforeningen" med Dagsorden: Foreningens Stilling til de i Aalborg og København i den sidste Tid forefaldne Begivenheder. Bogholder Hansen indledede med en Skildring af Øjeblikkets Situation og med en kraftig Opfordring til Medlemmerne om at slutte sig fast om Organisationen. Netop nu gjaldt det om, at ingen brød ud. Meningen med Organisationen var jo den, at Medlemmerne skulde staa Last og Brast med hinanden, saavel i Ondt som i Godt. Kommis Louis Nielsen paaviste, hvorledes „Socialistforskrækkelsen" altid havde været et af de Midler Principalernes og Arbejdsgivernes Presse havde benyttet, hver Gang en eller anden Sag skulde slaas til Jorden. Midlet havde ofte vist sig probat, og nu skulde der prøves, om man med det ogsaa var i Stand til at sprænge vor Organisation. Han opfordrede Medlemmerne til at tilbagevise Angrebet, som et vel plumpt Forsøg paa at spekulere i vor Stands Dumhed. Kommis A. Poulsen, Bogholder J. Boch med flere opfordrede ligeledes til Sammenhold. Derefter affattede Formanden paa Bestyrelsens Vegne en Resolution, der efter en kort Debat enstemmig vedtoges, Kommis Soelberg opponerede mod dens Ordlyd, men undlod dog, tilligemed et andet Medlem, ved Afstemningen at stemme imod. Kl. $11^1/_2$ hævede Hr. Bogholder Lindbach, der med Dygtighed havde varetaget Dirigenthvervet, det interessante og velbesøgte Møde.

Resolutionens Ordlyd blev:

„Foreningen udtaler, at den føler sig solidarisk med Kollegerne i Aalborg og tilsiger disse efter Evne den bedste Støtte. Paa Foranledning udtaler den, at Foreningen er kun faglig og absolut upolitisk, og at den vil arbejde videre paa Centralforeningens Program". *L. N.*

Øerne.

Køge. Generalforsamling i Hotel „Prinsen" d. 22. Marts. Dagsorden: 1) Beretning om Foreningens Virksomhed, 2) Fremlæggelse af Regnskabet, 3) Valg af Formand og Bestyrelse, 4) Forslag til Revision af Lovene, 5) Valg af Repræsentant til Kongressen.

Den fungerende Formand, Hr. Cohn, aabnede Mødet og mindede vor afgaaede Formand Hr. Ad. Petersen i en kort Tale, hvori han fremhævede Hr. P. som en pligtopfyldende og energisk Formand, som Foreningen skylder megen Paaskønnelse og Tak. Hr. Cohn gik derefter over til at omtale Foreningens Virksomhed i det forløbne Aar. Heraf fremgik det, at Foreningen har udvirket, at Byens samtlige Manufakturhandlere nu lukker hele Søndagen; endvidere at Medlemsantallet er stegen fra 18—27, saa at saa godt som alle Byens Medhjælpere nu er Medlemmer af Køge-Afdelingen.

Regnskabet blev fremlagt af Kassereren Hr. B. Olsen, og enstemmigt godkendt efter en livlig Diskussion.

Til Formand valgtes Hr. Kommis Rasmussen, den øvrige Bestyrelse kom til at bestaa af d'Hrr. Kommis Hemstra (genvalgt), Kommis Jensen (nyvalgt), Kontorist Larsen (nyvalgt) og Kommis Jeppesen (nyvalgt). Til Revisor valgtes Kommis Jacobsen (nyvalgt) og som Suppleant valgtes Kommis Grønvold (genvalgt).

Revision af Lovene vedtoges det at overlade til Bestyrelsen at udarbejde, for at denne paa et senere Møde kunde faa Medlemmernes Sanktion til den eventuelle Forandring. Forslaget om en Repræsentant til Kongressen blev forkastet.

Bestyrelsesmøde afholdtes d. 25. Marts. Formand: Kommis Rasmussen; Kommis Hemstra, Næstformand; Kontorist Larsen, Kasserer; Kommis Jensen, Sekretær samt Bestyrelsesmedlem Kommis Jeppesen.

Den sorte Tavle.

Manufakturkommis A. H. Lindegaard-Andersen hos August Dreiøe i Nyborg er slettet som Medlem, da han nægter at betale sin Restance — *1 Krone.*

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
Forchhammersvej 26, St.
København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1. S.
København V.

Nr. 12. **15. Juni 1902.** **2. Hargang.**

Lock-outen.

Telegrafen har haft travlt de sidste fem Uger, og for en Gangs Skyld er det Handels- og Kontormedhjælperne, der har bevirket denne Travlhed. Først var det den meget omtalte Krigserklæring fra de Aalborg Købmænd, derefter de jyske og senere de fynske Handelsforeningers Beslutninger, der satte Telegrafen i Bevægelse. Sidst har de københavnske Handelsforeninger givet sit Besyv med i Laget uden dog at følge Provinskollegernes smukke Eksempel. Det er den samme Krigsfanfare, der er indeholdt i alle Beslutningerne. Medhjælperne skal tvinges ud af deres Organisation. Enigheden er altsaa tilsyneladende i hvert Fald god nok paa dette Punkt.

Større Vanskeligheder har det øjensynlig voldt at faa fastslaaet en bestemt og ensartet Motivering for denne Kamp mod Foreningsretten. Aalborg-Købmændene udtalte straks gennem deres officielle Talerør, Hr. Konsul Worm, med al ønskelig Tydelighed, at det var Programmet, man vilde til Livs. Men her mødte man en ganske bestemt Modstand fra alle Sider i Pressen.

Den offentlige Mening gik Principalerne imod, og da den selvfølgelig skulde vindes for disse Udsmidningstendenser, valgte man den Udvej at erklære, at det ikke var Medhjælpernes Foreningsret, man vilde bekæmpe; men Handels- og Kontormedhjælpernes Organisationer vare dannede efter socialistisk Mønster, og det kunde man ikke finde sig i. Denne forandrede Taktik har ikke været daarligt anvendt, forsaavidt som den vel nok har haft sin Virkning overfor en Del Chefer, som ellers ikke vare gaaede med; men vi betvivle dog, at d'Hrr. til syvende og sidst faar megen Fornøjelse af dette forslidte og ret tarvelige Kneb. Der er nemlig det kedelige for d'Hrr., at de ikke formaar at føre Bevis for deres Paastands Rigtighed. Man paaberaaber sig Forretningsførerens Artikel i de københavnske Blade under Havnekonflikten og sammes Udtalelser paa Mødet hos Wittmack.

Man vogter sig vel for at komme ind paa en Redegørelse af, hvor den socialistiske Tendens i fornævnte Udtalelser ligger; vi gad ogsaa gerne se den Mand, der ikke vil stemple sig selv som blottet for ethvert Begreb om et af Tidens store Samfundsspørgsmaal, føre dette Bevis. Han har ikke vist sig endnu, og man nøjes derfor med at udslynge Paastanden og søger at faa saa mange til at tro paa den som muligt. Og det er nu ikke saa forfærdelig mange, der tror paa, at vor Tids unge Handelsmænd ere Socialister.

Nej, det er heller ikke her, Tampen brænder. Det er rigtigt nok, som de 70 eller vistnok korrekt 35—40 Principaler i Aalborg fra først udtalte, at man ikke kunde acceptere de af Medhjælperforeningen opstillede Krav. Selvfølgelig er det her, Skoen trykker, der er Fare paa Færde for, at Medhjælperne skulde faa lidt mere Andel i Chefens Udbytte.

Maa vi da give vore ærede Principaler et Raad, som vi formene de af Hensyn til deres egen Værdighed bør tage ad notam, og det er: Kæmp med aabent Visir, naar De endelig vil Kamp.

De organiserede Medhjælpere har, lige fra det Øjeblik de dannede deres faglige Organisationer, aldeles aabent og ærligt sagt til alle, der vilde høre det, hvem vi vare, og hvad vi vilde.

Det er et Minus til Principalernes hele Holdning, at de med falske Midler forsøger at besmykke deres Sag overfor Offentligheden.

Hidtil har vi holdt os passive i denne Sag; udover et Opraab til Medlemmerne om at holde sammen og et aabent Brev til Handelsforeningen i Aalborg har vi intet foretaget os, fordi vi fandt det hensigtsmæssigst at lade de lokale Afdelinger, som var Genstand for Principalernes Hensynsløshed, selv ordne Forholdene.

Situationen er nu væsentlig forandret; først fordi enkelte Principaler — paa de Møder, hvor Skriveren heraf har været til Stede i den sidste Tid — har stukket Hestefoden frem og erklæret, at det først og fremmest var Centralorganisationen, der skulde knuses, dernæst fordi det nu er de samvirkende Handelsforeninger, der har talt og aabnet det egentlige Felttog mod Medhjælperne.

Herefter bliver det ganske naturligt Centralorganisationen, der kommer til at tale og handle paa Medhjælpernes Vegne.

Der staar Gny om Handels- og Kontormedhjælperne i denne Tid.

Det har varet længe — det meste af 5 Aar — men nu er det sket; Principalerne har opdaget en Fare i Centralorganisationen for »Handelens Tarv«. Det forsømte maa nu indhentes, og til den Ende arbejdes der rastløst, uden synderlig Hensynstagen til Midlerne, paa at fjærne »Faren«, Centralorganisationen.

Aldrig er Handelsstanden mødt frem med en saadan Stab af Skribenter, som det vist ikke er af Vejen at dvæle lidt ved.

Dagspressen, Grosserernes og Købmændenes officielle Organ, vrimler af Indlæg i denne Sag for og imod — mest imod. Hist er det en »gammel Købmand«, her en »ærbødigst Købmand«, snart en Hr. Q. X. Y., o. s. v., der lader Pennen sprutte over af Forargelse over, at Medhjælperne har haft den Dristighed at kaste et Aarhundrede gammelt Stavnsbaand af sig og tale frit om det, der ligger dem paa Hjerte. Fælles for de fleste Vaabendragere er det, at de lader skinne igennem en varm Interesse for »Handelens Tarv«, ligesom de fleste heller ikke glemmer at bevidne deres »Interesse for de Unge« og tilsiger deres Medarbejderskab for en Højnelse af disses Stilling.

Det er rørende; navnlig set i Belysning af d'Hrr.s seneste Operationer.

Disse Indlæg kommer som Regel til at henstaa ubesvarede og altsaa uimodsagte.

Kan de Folk, der i Bladene bekriger os, ikke være deres Anskuelser og Navne bekendt, saa har vi ikke nogen Forpligtelse til at imødegaa, hvad der iøvrigt vilde være os en særdeles taknemmelig Opgave. Specielt »Børsen«, Grossisternes officielle Organ, generer sig ikke i denne Tid; i sin Iver for at modarbejde vor Bevægelse giver den Husly for Anskuelser og Tanker, saa man ganske uvilkaarligt kommer til at udbryde et stille: — »Øxeskaft«!

Men mon dog det ærede Blad ikke sænker Grosserer-Niveauet lovligt meget, naar det skriver:

»At Arbejderne organiserer sig til Værn for deres Interesser er en Sag for sig; de er Arbejdere og de fleste vedblive at være det.

Handels- og Kontormedhjælpernes Stilling er en ganske anden. *Den er kun et Gennemgangsled, en Station paa Vejen mod Chefsposten«?**)

Det virker som en kold Straale at se et af Handelsstandens officielle Organer udtale sig paa denne Maade, thi kun to Udveje ere mulige. Enten er den økonomiske Udvikling, der er foregaaet paa Handelens Omraade i den sidste Menneskealder, gaaet fuldstændig sporløst henover Bladet, eller ogsaa fremstiller det mod bedre Vidende Forholdene paa en forkert Maade.

---

*) Udhævet af os.

Handels- og Kontormedhjælpernes Stilling en Station paa Vejen mod Chefsposten!!! Nej, det er netop fordi den ikke er det, at Organisationen er bleven en tvingende Nødvendighed. Organisationen af Handels- og Kontormedhjælpere er et ganske simpelt og naturligt Produkt af Udviklingen, som forlængst er hørt op med at gaa i Retning af de smaa Bedrifters Bestaaen, men tvertimod lader Storhandelen florere paa Smaahandelens Bekostning.

Enhver, der er seende og i Besiddelse af en lille Smule Omtanke, kan begribe, at Aktieselskaberne, Andelsselskaberne og Forbrugsforeningerne saa ganske har revolutioneret Omsætningsforholdene og derved forrykket Handels- og Kontormedhjælpernes Stilling derhen, at de allerfleste komme til at leve hele deres Liv som Medhjælpere. (NB. Hvis ikke den kolossale Overproduktion af Arbejdskraft allerede i 28—30 Aars Alderen har gjort dem overflødige og tvunget dem over i de ikke-faglærte Arbejderes Rækker).

Samtidig med, at denne Vending i H. & K. M.s Fremtidsudsigter er indtraadt, forandres ogsaa deres rent sociale Samfundsstilling; den nærmer sig mere og mere den almindelige Lønarbejders, hvorved maa forstaas foruden de fysiske Arbejdere ogsaa de akademiske samt Statsfunktionærerne o. l.

Det vil falde vanskeligt for vore Modstandere at slippe udenom denne uafviselige Kendsgerning, »Børsen« føler ogsaa selv, at den daarligt kan være bekendt at fremsætte Synspunkter, der er i komplet Modstrid med de faktiske Forhold, og den skynder sig derfor at tilføje:

»Ganske vist: De naar den ikke alle. Men for dem alle er det Maalet en skønne Dag at blive selvstændig Mand i egen Forretning«.

De fleste Mennesker sætter vel deres Livsmaal saa højt, at de aldrig kan naa det, og selvfølgelig lever endnu en stor Del Medhjælpere paa Traditionerne; men de vil komme til at høste en bitter Erfaring for, at deres Maal var et Luftslot, som de aldrig kom til at tage i Besiddelse.

Og det skal huskes, at Principalerne i deres fanatiske Kamp mod os forsøger at faa de unge Mennesker til at tro paa en Fremtidsstilling, for hvis Opnaaelse der ikke eksisterer de fjærneste Betingelser for den store Masse. Det er den Slags Vaaben, som, hvad enten de bruges af Dumhed eller af Frækhed, er lige forkastelige.

Centralorganisationen skal knuses, det er Parolen. Hvorfor?

Jo, prækes der ude i Landet for Medhjælperne, 1) Centralorganisationen er en Hindring for »Handelens Tarv«, 2) der bør være ganske andre Forhold mellem en Principal og hans Medhjælper end mellem en Haandværker og hans Svend, 3) Forholdene er ganske anderledes i København end i Provinserne.

1) Den første Paastand er kun en Paastand, intet andet; thi hidtil har ingen mægtet at føre Bevis for den. Vi spørger da: »Hvormed har Centralorganisationen hindret Handelens Tarv«?

2) Vi kan fuldt ud underskrive, at der bør være et andet og intimere Forhold mellem en Arbejdsgiver i Handelsstanden og hans Medhjælper end det er nødvendigt i Arbejdsforholdet i Almindelighed, og vi har heller ingensinde forsøgt at hindre dette særlige Forhold i sin naturlige Udvikling. Vi kræver kun vor soleklare Ret til at danne Foreninger for derved at forbedre vore Kaar, og det kan næppe skade det gode Forhold, undtagen naar Principalerne optræder paa den Maade, som de har gjort den sidste Maaned, og saa er det jo dem selv, der har villet det.

3) Omsætningsforholdene er naturligt anderledes i en stor By end i de smaa Provinser; men naar de ærede Chefer griber denne Omstændighed for at ville bevise, at Københavns og Provinsernes Medhjælpere ikke har samme Interesser og derfor ikke bør staa i samme Organisation, saa svæver de i en kedelig Vildfarelse og undervurderer i altfor høj Grad Medhjælpernes sunde Fornuft.

Disse ere særdeles paa det rene med, at deres sociale og økonomiske Stilling ikke forandres synderlig, fordi de tager fra Aalborg til København eller omvendt. De forstaar fuldt ud at vurdere det Interessefællesskab, der bestaar mellem alle Danmarks Medhjælpere; det er netop derfor, de har dannet Centralorganisationen.

Denne sidste Paastand har ligesaa lidt paa sig som alle de andre.

Sagen er nemlig den, at naar d'Hrr. sætter sig hen, for at tage Standpunkt til Medhjælpernes Forhold og hele Stilling, saa glemmer de at se Sagerne fra et Medhjælperstandpunkt, men dømmer tvertimod ud fra deres egne principale Forestillinger. Det er en væsentlig Forskel, og man skulde derfor synes — set rent fornuftmæssigt — at det maatte være naturligst at lade dem drøfte Forholdene, som lever under dem, in casu lade Medhjælperne arbejde videre paa deres faglige Organisation, saa bliver det jo Principalernes Sag, hvor langt de vil strække sig, naar den Tid kommer, da Medhjælperne stiller sine Fordringer.

Men nej, i selvisk Magtbrynde, som Handelsstandens Arbejdsgivere ere ene om at udvise i dette Aarhundrede, skal Centralorganisationen knuses endnu inden den har stillet en eneste Fordring.

Gud bevare os, en Del af de krigerske Chefer forstaar saa godt Tidens Krav og Medhjælpernes Trang til Organisation. I hastemte Toner opfordres Medhjælperne til at frasige sig alt Makkerskab med den saakaldte »Gundelske Forening«. Istedetfor skal de saa »have Lov« at danne Foreninger i hver By, og der skal etableres et fordrageligt og »venskabeligt« Samarbejde mellem hver enkelt saadan Forening og den stedlige Handelsforening.

Dér slap det ud!

Det kunde jo blive ganske grinagtige Foreninger og saa absolut »farefrie«. Aanden og Tonen for disse Fremtids- eller maaske rettere »Fremskridtsforeninger« er allerede fastslaaet. Ogsaa paa dette Punkt har Hr. Konsul Worm, Aalborg, vist sig som Foregangsmand. Undertegnede havde sidst i Maj en Samtale med Hr. Konsulen, og da han ikke var at bevæge til at gaa ind paa et eneste af vore Programpunkter, spurgte jeg ham, paa hvilket Grundlag han da mente Medhjælperne skulde organisere sig for at opnaa Principalernes Sympati. Svaret lød: »Ja, hvis de unge Mennesker vil slutte sig sammen om selskabelige Formaal, maaske ogsaa de understøttende, saa tror jeg ikke der, i alle Tilfælde her i Aalborg, er nogen, der har noget imod det«.

Skulde man nu tænke sig det?

Og hvor er det betegnende for danske Købmænds Tankesæt i Aaret 1902.

Lad de unge Mennesker slutte sig sammen om Sang og Spil, om Vin og Kvinder, Tant og Fjas; værs'go, det er Ungdommens Ret; men naar de samme Mennesker, fordi Tidens Alvor opfordrer dertil, søger dybereliggende Interesser, Interesser, der kan hæve dem intellektuelt, gøre dem til dygtige Handelsmænd og modnere Samfundsborgere, selvstændige og selvtænkende Mænd, ja saa raabes der Vagt i Gevær, Socialistspøgelset huserer, Dyrendalen tages ned fra Knagen, og der drages i Leding; al denne Hurlumhej, fordi der øjnes en Udsigt til, at Principalerne skulde komme til at afgive noget af deres Enevoldsherredømme og et Hundrede Kroner eller to, for at deres »intime« Medarbejdere kunne opnaa større Tilfredshed, større Livslykke.

Centralorganisationen skal knuses. Hvorfor? Lad mig besvare Spørgsmaalet denne Gang:

Fordi Centralorganisationen har vakt Medhjælperne af en dyb social Søvn, vakt dem til Forstaaelse af deres Tid og Stilling i denne, vakt dem til at tænke og handle som selvstændige Mænd og ikke som villieløse Redskaber;

fordi Centralorganisationen har sat Fingeren paa et ømt Punkt, har talt og skrevet for Handels- og Kontormedhjælpernes Interesser med en Varme og Begejstring, som Ingen før;

fordi Centralorganisationen stadig hævder, at den Tid snart maa være forbi, hvor Principalerne som smaa Konger regerer bag Pult og Disk uden at levne sine Medhjælpere Spor af Rettighed, men kun Pligter!

fordi Centralorganisationen er jævnbyrdig med Principalernes Organisation i Dygtighed, Dannelse og Intelligens;

fordi Centralorganisationen ledes paa en energisk Maade og efter sunde og fornuftige Principer;

fordi Principalerne ikke kan faa Lov til at bestemme, hvem der skal være Forretningsfører o. s. v, kort sagt:

fordi Centralorganisationen er den første og eneste Institution, der har vist Villie og Evne til at gøre noget for Medhjælperne —

Derfor skal den knuses!

Det Tidspunkt er kommet, hvor Centralorganisationen er en Magt, man ikke kan overse med et haanligt Skuldertræk, derfor skal Kampen nu iværksættes. Det er et ejendommeligt Særkende for den danske Handelsstand, at den først udsteder Krigserklæringen, naar dens Modstander er den overlegen.

Vi havde helst undgaaet denne Konflikt, vi indser ikke dens Nytte. Centralorganisationen var saamænd nok uden denne Agitation vedblevet at skride fremad mod sit Maal, selv om det var

gaaet lidt langsommere. Vi har nu aldrig været saa hidsige, et Aars Tid eller to før eller senere, det har aldrig for os spillet nogen synderlig Rolle. Vi har mere lagt Vægten paa de rene, klare Standpunkter, den Taktik skal nok nu, hvor vi tvinges til at optage den tilkastede Handske, vise sig at være den rette. Saadanne rene, klare Standpunkter avler nemlig dygtige, sejerssikre Tropper. Det er en Fordel!

Med mindre rene og klare Standpunkter havde det Spark, der nu tilføjes os, maaske bevirket Haabløshed, Vaklen og dermed Frafald. Nu er der ingen Fare. Hæren er diciplineret, og den ved, hvad Kampen gælder. Har d'Hrr. Principaler troet, at de stod overfor en sammenløben Hob, der strax ved første Skud spredtes for alle Vinde, saa faar de at mærke, at de har taget grundig fejl. I vor Lejr kæmpes der for et Ideal, for Retten til at skabe sig saa gode og betryggende Livsvilkaar, som det er muligt. I Modstandernes Lejr kæmpes der ikke for noget ophøjet, men kun for Udøvelsen af en almindelig Voldshandling. Det bringer Ro i Sindet, thi man er næsten sikker paa at føre Sejren hjem uden at slaa fra sig.

Et er i alle Tilfælde sikkert, hvordan det saa end gaar vil Centralorganisationen skinne som den lysende Stjærne paa Handels- og Kontormedhjælpernes Fremtidshorisont. Den vil skinne klarere og stærkere; fordi Modstand avler Sammenhold, det udvikler Solidariteten og Kollegialitetsfølelsen. Man vil frarane os vore almindelige menneskelige, borgerlige Rettigheder. Det berører os alle, gamle som unge; det udvisker de kunstig optrukne Linier og fremelsker Kammeratskabsfølelsen. Vor Organisation bliver stærk under denne Kamp. Leve Centralorganisationen!

Axel Gundel.

Paa Grund af Forretningsførerens nylig tilendebragte Rejse i Provinserne have vi modtaget Manuskriptet til Artiklen „Lock-outen" paa et saa sent Tidspunkt, at det har foraarsaget Bladets forsinkede Udgivelse.

Redaktionen.

Beskyttelsesbestemmelser for Handelslærlinge.

Den nye Kurs — Forfølgelse og Socialreform. Fabriksloven udvides til Handelslærlinge i København og paa Frederiksberg. De københavnske Principalforeningers Standpunkt.

For faa Aar siden var Spørgsmaalet om Socialreformer for Handels- og Kontormedhjælpere ukendt. Begrebet Handels- og Kontormedhjælperstand eksisterede overhovedet ikke i den almene Bevidsthed. — Og nu! Intet Spørgsmaal er netop i disse Dage mere aktuelt end den faglige Bevægelse indenfor vor Stand. Fra Skagen til Gjedser, fra Blaavandshuk til Øresund bringe Bladene fra Dag til Dag Meddelelser om vor Bevægelse og vore Reformkrav takket være den mod alle humane og fornuftige Forudsætninger stridende Krig, som en Del af vore Principaler have forsøgt at iværksætte mod vor Organisationsret og hvis endelige Maal tydelig nok er Centralorganisationens Sprængning og Medhjælpernes absolute Underkastelse — Genindførelsen af l'ancien régime. —

Den nye Kurs som den krigslystne Del af vore Principaler ere slaaede ind paa vil sikkert vise at de have taget fejlt Bestik og at de ikke ad den Vej evner at sejle Centralorganisationens Skude i Sænk.

Der staar Kamp om Centralorganisationens Navn som aldrig før, der er skabt Røre og Liv i vor Bevægelse midt i den ellers saa stille Sommertid, med en Begejstring og Samdrægtighed, der bærer Vidnesbyrd om Fugernes Styrke i vor unge Organisation træde vore Kolleger Landet over i Skranken for deres statsborgerlige Ret og i Stedet for Tilbagegang og Modløshed kunne vi opvise Fremgang, Iver, Udholdenhed og Offervillighed, som Følge at det Angreb, der er rettet mod os og som savner et Sidestykke i vore Dage, naar man erindrer, at Centralorganisationen i ingen Henseende har givet Anledning til denne nærsten utrolige Krigserklæring.

Er det da ikke et Tidens Tegn, at vi allerede nu under Lock-out'ens og Forfølgelsernes Ære kunne vejre den gryende Dags Morgenrøde for vor Stand! I Lock-out'ens Kølvand følger den første Socialreform for Handels- og Kontorfagets Lønarbejdere; denne Gang for de vordende Medhjælpere, næste Gang — saafremt vi staa fast sammensluttede om vor Sag — kommer Turen til de egentlige Medhjælpere.

„Vi skal drive Socialpolitik (ikke at forveksle med Partipolitik). Vi skal gaa den Vej, som vore Broderorganisationer i Udlandet have anvist", sagde en af Hovedtalerne ved vor første Kongres i Paaskedagene. Vi have fastslaaet et Program, saa klart og koncist, at endnu ingen Modstander ved fornuftig Argumentation har formaaet at rokke ved dets Berettigelse; nu er det vor Opgave successivt at søge dette gennemført med tilbørlig Hensynstagen til de i vort Land herskende Forhold indenfor Handels- og Kontorfaget. For at opnaa en betryggende Ordning heraf gælder det om for os at søge gennemført en videst mulig effectiv Beskyttelseslovgivning med Hensyn til Ordningen af vore Arbejdsforhold.

Endnu før Centralorganisationens Dannelse søgte den første faglige Forening af Handels- og Kontormedhjælpere i København at bevæge Lovgivningsmagten til en Revision af Helligdagsloven. Centralorganisationen har siden gennem sin Virksomhed givet dette Krav et mægtigt Stød fremad og Helligdagsarbejdets Afskaffelse vil nu kun være et Tidsspørgsmaal. Vor første Kongres har indgaaende drøftet Spørgsmaalet om en lovmæssig Ordning af Arbejdstiden og Lærlingespørgsmaalet og taget Beslutninger disse Spørgsmaal vedrørende, der ville danne et principielt Grundlag for vor fremtidige Virksomhed paa det socialpolitiske Omraade. Danmarks organiserede Medhjælpere ere dermed traadt ind i Rækken af de Hundredtusinder af Kolleger, der Verden over føre en maalbevidst og udholdende Kamp for Virkeliggørelsen af de samme Krav til Lovgivningsmagten i de forskellige Lande.

Allerede nu to Maaneder efter vor Kongres kunne vi hilse Socialreformens Forløber velkommen!

Den første Paragraf i den nye Fabrikslov indeholder nemlig en Bestemmelse om, at de resp. Kommunalbestyrelser kunne forbyde og indskrænke Børns og unge Menneskers Arbejde i visse Erhverv, naar denne Vedtagelse godkendes af Indenrigsministeren og Erklæring foreligger fra Arbejdsraadet. Denne Bestemmelse foranledigede Københavns Borgerrepræsentation til i sit Møde d. 9. ds. at vedtage forskellige Indskrænkninger i Børns og unge Menneskers Arbejde, og Beskyttelsen er, hvad der maa anses for værende af den største Betydning for os, udvidet til at omfatte Handelslærlinge, saaledes at unge Mennesker af begge Køn fra Udskrivning af Skolen til 18-Aars-Alderen ikke maa sysselsættes ved Handelsvirksomhed eller lignende Arbejde i Tiden fra Kl. 8 Aften til Kl. 6 Morgen med Undtagelse af Aftener før Søn- og Helligdage samt Søndagen før Jul og Nytaar. Arbejdstiden skal lægges saaledes, at Lærlingene kunne frekventere Handelsskoler. Frederiksberg Kommunalbestyrelse har sluttet sig til denne Vedtagelse.

Forinden Indstillingen forelaa fra det af Borgerrepræsentationen nedsatte Udvalg har Centralorganisationens Forretningsfører konfereret med et af Udvalgets Medlemmer angaaende denne Del af Forslaget, og det er altsaa lykkedes at faa den uafbrudte Hviletid fastsat til 10 Timer, hvad der maa betragtes som et vigtigt Skridt henimod Gennemførelsen af en uafbrudt Hviletid for Lærlinge af 13 Timer (fra Kl. 6 Aften til Kl. 7 Morgen) en Fordring, der som bekendt vedtoges af vor Kongres med særligt Henblik paa Lærlingelovens Revision.

Borgerrepræsentationens Beslutning fremkaldte en livlig Diskussion paa det af de københavnske Handelsforeningers Fællesrepræsentation d. 11. ds. afholdte Delegeretmøde. Formanden, Hr. Chr. A. Munch, udtalte sig mod Beskyttelsesbestemmelserne; thi vel burde Arbejdstiden indskrænkes, men „under Hensynstagen til Principalerne", derfor burde Beskyttelsesvedtægterne væsentlig beskæres. Hr. M., der benyttede Lejligheden til at angribe Centralorganisationen, blev imidlertid kraftigt imødegaaet af Hr. Grosserer Eskild Salomon, der som Medlem af Borgerrepræsentationen forsvarede dennes Beslutning. „Værn mod Misbrug af Børns og unge Menneskers Arbejde er en Samfundsopgave", udtalte Hr. S., og han paapegede, at Vedtægten vilde fremme Bestræbelserne for en ensartet og tidlig Lukning, samt fremhævede, at netop den Fribed, der nu indrømmedes Lærlingene vilde blive til Gavn for Principalerne gennem en dygtig og intelligent Medhjælperstand. I Slutningen af sin Tale tog Hr. S. bestemt Afstand fra Angrebene paa Medhjælpernes Organisationsret.

Delegeretmødet sluttede sig ikke til Provinsprincipalernes Lock-out-Trudsel, men med et Flertal af Stemmer vedtoges en Resolution, der andrager Borgerrepræsentationen om, at Beskyttelsesbestemmelserne bortfalder om Fredagen og 14 Dage før Jul og Pinse. Stemningen paa Mødet var iøvrigt imod Lovgivningsmagtens Indgriben i Arbejdsforholdet i Handelsfagene, og denne Stemning deles sikkert af mange Principaler i Provinserne.

Vi vil ikke haabe, at det skal lykkes at begrænse Rækkevidden af den betydningsfulde Beslutning, som Københavns og Frederiksbergs Kommunalbestyrelser har taget, og som forhaabentlig vil blive efterfulgt i andre Byer. Centralorganisationen har rejst Handels- og Kontormedhjælpernes sociale Reformkrav, og den Tid vil ikke være fjærn, da Rigsdagen og de kommunale Raad i langt højere Grad end hidtil vil tage Hensyn til vore berettigede Reformkrav. Men de af vore Principaler, der ere saa hildede i gamle Overleveringer, at de ikke kan eller ikke vil indse vore Kravs Berettigelse, ikke vil forstaa vor Organisations sande Væsen, ikke vil begribe, at vi ikke vil skade Handelens Interesser, men derimod gennem Højnelse af vor Stand vil tilføre den danske Handelsstand ny Kraft og Stof til Gavn for vort Land, disse Principaler er det der vil sprænge Landsorganisationen, for derved at give Medhjælpernes Enighed Dødsstødet, vel vidende, at Medhjælpernes Indflydelse paa Sociallovgivningen er betydningsløs gennem den lokale, men kun mulig gennem den nationale Organisation.

Derfor er Centralorganisationens Sprængning ensbetydende med vore sociale Reformkravs Ligbegængelse!

Socialreformens Lysning skimtes gennem de mørke Skyer, der lejre sig om vor Organisation, men holde vi Principernes Fane højt, arbejde vi netop nu med forøget Iver for vor Organisations Fremgang, staa vi enige i Værnet om vor Stands Interesser og i Kampen for vor retfærdige Sag, da er den Dag ikke fjærn, hvor Skylaget flænges og det faglige Fremskridts Sol belyser en standsbevidst og selvstændig tænkende Handels- og Kontormedhjælperhær.

Hovedbestyrelsesmøde.

Kort før Redaktionens Slutning er det besluttet at sammenkalde Centralorganisationens Hovedbestyrelse til et ekstraordinært Møde i Anledning af den mod vore Medlemmer erklærede Lock-out.

Hovedbestyrelsen vil paa dette Møde, der afholdes Søndag d. 22. ds. i Aarhus, tage Stilling til den foreliggende Situation og træffe Bestemmelse angaaende den Taktik og de Midler, der skal bringes til Anvendelse for at værge Medhjælpernes Organisationsret.

Nyt fra Afdelingerne.

Aalborg. Bladene har meldt, at Foreningen af Handels- og Kontormedhjælpere i Aalborg paa en ekstraordinær Generalforsamling har vedtaget at stryge alle Programpunkterne og sammenfatte dem i ét Punkt: „I alle Forhold at varetage osv.".

Dette Skridt kunde se ud som en Vaklen fra Foreningens Side, hvad dog ikke er Tilfældet. Aarsagen ligger i, at en Del Principaler, som har skrevet under paa Lock-out-Beslutningen, men som nødig vil af med deres Medhjælpere, har ment at være løst fra deres Underskrift, naar denne Ændring foretoges.

Afdelingens Handlemaade skal derfor kun forstaas som et rent taktisk Greb, for at sikre en Del af Medlemmerne at beholde deres Pladser samt saaledes at drive en Kile i Principalernes Lock-out-Bestræbelser.

Vejle. Centralorganisationens urolige Hjørne har henledt alle Kollegers Opmærksomhed og Forbavselse paa sig. Først udsender den en Resolution, der maner til Sammenhold om Centralorganisationen, og et Par Dage efter ser man Bestyrelsen gaa ind paa at udmelde Afdelingen af samme. Endnu er der ikke indløbet nogen Rapport til Hovedkontoret fra Afdelingen, saa vi ere ikke i Stand til at oplyse, hvormeget eller hvor lidt der er i den sidste Meddelelse. Aalborg Afdelingen har resolut sendt et Medlem af Bestyrelsen, som er nøje kendt med Forholdene i Vejle, derned, for at undersøge Sagen nærmere og vejlede Medlemmerne.

Man vil erindre, at Vejle Afdelingen, efter to Gange at være gaaet i Stykker, genoprettedes i afvigte April.

Hobro-Afdelingen har modtaget en Skrivelse fra Hobro Handelsforening, hvori den fordrer, at Afdelingen skal udtræde af Centralorganisationen. Denne Opfordring er selvfølgelig paa en høflig, men bestemt Maade afvist.

Bravo, Hobro! Det er velgørende at se en af de allermindste Afdelinger aldeles maalbevidst gaa i Spidsen og vise Vejen for de store. *A. G.*

Krybdyrene arbejder.

Enhver Kamp opviser sine Spioner, sine Forrædere. Under Kampen med Kugler og Krudt gøres der kort Proces med den Slags Individer, de skydes.

Under de økonomiske Kampe skydes de ikke, ikke alene fordi man ikke maa, men ogsaa fordi de virkelig gør deres Nytte. Den Frækhed, hvormed disse unge udhalede, opblæste Grossererspirer, der, medens de lever højt paa Fa'rs Pengepung, finder en tilfredsstillende Attraktion i at modarbejde de arbejdende Kollegers Organisationsbestræbelser, det triste Billede af Aandsfattigdom og paa, hvormeget social Elendighed kan forrykke et Menneskes moralske Begreber, dette at en Medhjælper paa 22 Aar med en Gage af 50 Kr. om Maaneden paa egen Station puffer sig frem og tager Principalernes Parti mod Medhjælperne — alt dette er virkelig i Stand til at aabne Øjnene paa en stor Klasse Mennesker.

Derfor, I unge Halvtredskronersmænd — Assistenter eller hvad det er, I ynder at pynte Eders sørgelige Figur med — hold I kun Galden flydende, vi skal straks forpligte os til kun at imødegaa det mest løgnagtige.

Som nu Hornsleths Udgydelser i „Vort Land" forleden. Han skriver, at jeg paa Wittmack-Mødet har udtalt:

„Den Dag da jeg klart kan trække den røde Snor gennem min Forening og staa Last og Brast med de samvirkende Fagforbund, da vil jeg være glad og mit Maal være naaet".

I den Anledning har jeg sendt „Vort Land" følgende Svar:

Da jeg i denne Tid nyder den Ære at være en meget omtalt og omdisputeret Personlighed i den danske Presse, og hele min Stilling til den Sag, jeg arbejder for, saaledes maa være Offentligheden tilstrækkelig bekendt, skulde jeg ikke have indladt mig paa en Besvarelse af en ungdommelig Hjernes ligesaa ungdommelige Udskejelser.

Af Hensyn til den Organisation, jeg repræsenterer, har jeg dog ment det rettest at oplyse, at jeg allerede en Gang — paa et Møde i Køge, hvor Sagfører Haars Søn optraadte paa Hr. Hornsleths Vegne — har stemplet den Udtalelse, Hr. Hornsleth vil tillægge mig, som en gemen Løgn. Herefter tænkte jeg, at en saa klog ung Mand som Hornsleth vidste, hvad han havde at gøre. At nogle Assistenter i D. F. D. S. „attesterer Rigtigheden" hverken forbavser eller imponerer mig.

Ærbødigst
Axel Gundel.

Fra Centralorganisationen.

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Medlemmerne af de københavnske Afdelinger have gratis Adgang til Etablissementet „Wodrofflund" hver Torsdag Aften mod Forevisning af Medlemskort.

Vi anmode Medlemmerne om flittigt at aflægge Besøg i det gamle Etablissement, hvor Udvalget har sikret sig hyggelige Sommerlokaler. I den smukke Have er der god Musik og Optræden af kendte Artister.

Agitationsudvalget for København. *Samtlige Afdelingers Medlemmer indbydes til Møde Torsdag d. 26. ds. Kl. 9 i Lokalerne paa „Wodrofflund".* Dagsorden: 1) Behandling af Forslag til Love og Betingelser for *Pladsledighedsforsikringen.* 2) *Meddelelse fra Forretningsføreren om den øjeblikkelige Situation.*

P. A.-U. V.
Axel Gundel.

Badebilletter til Engelbrechts Badeanstalt kan hele Sommeren faas hos d'Hrr. Afdelingsformænd og paa Hovedkontoret til betydelig nedsatte Priser.

Sportsklub!

Da flere Medlemmer have udtalt Ønsket om, at der oprettedes en Sportsklub for Medlemmerne af de københavnske Afdelinger indbydes disse til et Møde i Sommerlokalerne paa Wodrofflund, hvor dette Spørgsmaal vil blive behandlet. Alle sportsinteresserede Medlemmer indbydes til dette Møde, der afholdes Torsdag d. 3. Juli Kl. 9. *Agitationsudvalget.*

Kolonialmedhjælpernes Organisation, København. Formand & Kasserer: K. Hintz, Oehlenschlägersgd. 50, I.

Besøget paa „Skandinavisk Kaffe- & Kakao-Kompagni" i Frihavnen den 26de Maj havde samlet ca. 100 Deltagere og forløb særdeles vellykket. Direktionen inviterede Deltagerne til Kaffe med Cognac og Likør.

Torsdag d. 19. Juni afholdes Medlemsmøde paa Wodrofflund i Lokalerne. Dagsorden: En Sommerudflugt. Ethvert Medlem bedes give Møde. Obs.! Medlemmerne gøres opmærksomme paa, at „The Berlitz School" tilbyder Undervisning i Sprog til betydelig modereret Betaling i Sommermaanederne for Foreningens Medlemmer. Nærmere Oplysninger hos C. Christensen, Willemoesgade 79. Telefon 7469.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.
Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. — Telefon Nr. 7450.
Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 8, 1.S. København V.

Nr. 13. 1. Juli 1902. 2. Aargang.

Udtalelse
af
Centralorganisationens Hovedbestyrelse.

(Vedtaget paa Hovedbestyrelsesmødet i Aarhus den 29de Juni 1902).

Kolleger og Standsfæller!

Den faglige Bevægelse blandt Handels- og Kontormedhjælperne i Danmark er traadt ind i en ny Fase! Vore Bestræbelser begrænses ikke længere til at oplyse Medhjælperne om og paapege for dem Nødvendigheden af den faglige Sammenslutning som det eneste virksomme Middel til vor Stands økonomiske og intellektuelle Højnelse, men vi ere nu tvungne til at kæmpe for Retten til at udføre dette Oplysnings- og Organisationsarbejde, og vi maa holde os rede til at forsvare vor Organisationsret.

Der er hengaaet 7 Uger, siden Aalborg Handelsforening forbavsede Offentligheden ved at iværksætte en i vore Dage eksempelløs og umotiveret Forfølgelse mod vor Organisations Medlemmer. De jyske Handelsforeningers Delegeretmøde i Frederikshavn har siden kun delvis i Princippet udtalt sig for Krig imod vor Organisation, og de fynske Handelsforeningers Delegeretmøde i Bogense har tilkendegivet sin absolute Tilslutning til Krigserklæringen.

Den Dom, som Pressen og den offentlige Mening har fældet, fritager os for yderligere at karakterisere denne Handlemaade.

De krigslystne Principaler have imidlertid skudt over Maalet!

Uenigheden paa Delegeretmødet i Frederikshavn, de humanttænkende og tolerante Principalers passive eller afvisende Holdning overfor de krigslystne Elementer, og den Harme, som de Forfølgelser, der iværksættes imod Medhjælperne, har vakt langt udenfor disses Kreds, vidner om vore Modstanderes bristende Evne til med ét Slag at kue Medhjælpernes Selvstændighedsfølelse og knuse Centralorganisationen.

Vore Modstandere have derfor under den offentlige Menings Pres forandret Taktik. Kampen indledes mod Medhjælpernes frie Ret til at organisere sig fagligt og mod de Reformer, som Centralorganisationen successivt vil søge gennemført. Angrebet paa vor Organisation fremtraadte derfor i hele sin umotiverede Skikkelse. Tiden belærte imidlertid Principalerne om, at de ikke med Held kunde sprænge vor Organisation ved en Fremfærd, der stillede dem selv paa Urettens og Ufordragelighedens, os paa den ubetingede Rets Side. Derfor vil Principalerne nu »tillade« Medhjælperne at danne Foreninger udenfor Centralorganisationen, derfor benytter de et saa ofte misbrugt Middel, at betegne Centralorganisationen som værende af »politisk« Karakter.

Vi anse det for overflødigt at imødegaa den sidste Paastand, der savner enhver fornuftig Motivering og kun tjener til at karakterisere den Tænkemaade, der gennemsyrer vore Modstanderes Taktik. »Tilladelsen« til Medhjælperne om at danne Foreninger udenfor Centralorganisationen er et slet skjult Forsøg paa at kvæle den faglige Bevægelse blandt Handels- og Kontormedhjælperne.

Den hensynsløse Kamp, der er rejst mod vor Organisation, er betegnende for den Position som Centralorganisationen allerede indtager som den danske Medhjælperstands faglige Repræsentation.

Centralorganisationens Sprængning betyder ikke alene, at de understøttende Institutioner, der allerede ere og i den nærmeste Fremtid ville blive grundlagte, blive betydningsløse for Medhjælperne, men de faglige Reformer, vi søge gennemførte og navnlig vore Bestræbelser for Gennemførelsen af en effectiv Beskyttelseslovgivning for Medhjælperne kan fornuftigvis ikke tænkes opnaaet af Foreninger, der ledes under principale Auspicier. Lokalpatriotismens og Lokalorganisationens Dage er forbi! Mod de splittende Tendenser, der søger at sprænge Landsorganisationen sætte vi den nationale Enhed i vor Bevægelse og de faglige Fællesinteresser, der samler Medhjælperne i Hovedstaden paa Halvøen og Øerne til Fællesvirke.

I Bevidstheden om Centralorganisationens fremtidige Betydning for Forbedring af vor Stands Samfundsstilling ere vi selvfølgelig fast besluttede paa at værge Medhjælpernes Organisationsret af yderste Evne med alle til vor Raadighed staaende lovlige Midler. Vore Afdelinger have hidtil opereret selvstændig under den foreliggende Situation. Denne Taktik maa nu ophøre, da Angrebene rettes mod Centralorganisationen som Landsorganisation. Vi paalægge derfor indtrængende vore lokale Tillidspersoner omgaaende at indberette til Hovedkontoret, naar der fra den lokale Handelsforenings eller enkelte Principalers Side forberedes en Aktion mod de organiserede Medhjælpere. Afholdelse af Borgermøder med forudgaaende kraftig Agitation, Paavirkning af det købende Publikum i Medhjælpernes Faveur og øjeblikkelig Indberetning til Hovedkontoret angaaende de Firmaer og Principaler, der deltage i Forfølgelserne mod vore Medlemmer ere de forberedende Skridt, der straks maa iagttages. Intet Skridt af Vigtighed maa foretages af Afdelingerne uden forudgaaende Korrespondance med Hovedkontoret, ligesom de Anvisninger, der tilstilles Afdelingerne fra Hovedbestyrelsen eller Forretningsføreren angaaende de nærmere Former for vor Taktik, maa følges i alle Enkeltheder.

Ubrydeligt Sammenhold og Diciplin indenfor vor Organisation betyder et sejrrigt Udlald af Kampen for vor Foreningsret.

Vi bringe alle de Standsfæller, der under den nuværende Situation med Offervillighed og Udholdenhed ere traadte i Skranken for vor Sag, vor Tak. Vi forvente, at vore Standsfæller — organiserede og uorganiserede — i deres egen og Standens Interesse staa enige med os i Kampen for vor retfærdige Sag, og at ingen ærekær Medhjælper modtager Engagement hos Principaler, der have afskediget Kolleger paa Grund af deres Deltagelse i Standens Emancipationsbestræbelser.

Kolleger og Standsfæller! Kampen mod vor Organisation er begyndt. Vi ere rede til at modtage den. Hvem der ikke er med os i denne Kamp, er imod os. De Kolleger, der under den ene eller anden Form optræder som Principalernes Hjælpere, stemple vi som Forrædere mod vor Stand og som mere udprægede Modstandere af dennes Fremskridt end de Principaler, der søge at fravriste os vor Organisationsret.

De usandfærdige Beskyldninger og tendentiøse Angreb, der rettes mod vor Organisation, og hvis Hensigt kun kan være at tvinge Hovedledelsen og de lokale Tillidspersoner til aggressive Skridt, kan ikke i nogensomhelst Retning forandre vor Organisations Karakter *som en af alle andre Organisationer uafhængig upolitisk Bevægelse.*

Medhjælperstandens materielle og intellektuelle Fremskridt er vort Maal. Vejen til dette Maal er den faglige Sammenslutning gennem Centralorganisationen.

Kolleger! Staa derfor fast om Centralorganisationen, dens Ledelse og vort Program, og et sejrrigt Udfald af Kampen er os garanteret!

Værg Eders statsborgerlige Rettigheder; værg Foreningsretten! Leve Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger!

Aarhus, d. 29. Juni 1902.

I Hovedbestyrelsen:

Axel Gundel. *Vald. Pedersen,* Aarhus. *Vilh. Hansen.*

K. Hintz. *Åge Hyllested,* Esbjerg. *Chr. Ingvoldsen,* Aalborg.

Chr Lund, Odense.

Hovedbestyrelsesmødet.

Det til den 22. Juni fastsatte ekstraordinære Hovedbestyrelsesmøde, afholdtes paa Grund af indtrufne Omstændigheder først Søndag den 29. Juni i *Aarhus.*

Følgende officielle Referat udsendtes gennem Ritzaus Bureau:

Hovedbestyrelsen for Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger afholdt ekstraordinært Møde i Aarhus i Søndags, hvorfra der foreligger følgende officielle Referat:

Forhandlingsæmnet var den af de jydske og fyenske Handelsforeninger dikterede Stilling med Hensyn til Centralorganisationens Medlemmer. Hovedbestyrelsen bestaar af en Repræsentant fra Aalborg, en fra Aarhus, en fra Esbjerg, en fra Odense og tre fra Køben bavn.

Forretningsføreren aflagde Beretning om den sidste Tids Begivenheder og udtalte, at Organisationens Stilling nu var bedre end nogen Sinde. I samme Retning gik de øvrige Medlemmers Udtalelser, som hver for sin Landsdel aflagde Beretning om Stillingen.

Hovedbestyrelsen vedtog gennem Opraab til Medlemmerne og Publikum at søge Støtte for Centralorganisationen i dens Bestræbelser for at gennemføre sine Reformkrav, og fastholder i det hele taget Centralorganisationens Program og hævder Medlemmernes Organisationsret.

Den omtalte Udtalelse til Medlemmerne findes i Spidsen af nærværende Nummer af Bladet. Referat af Hovedbestyrelsesmødet fremkommer i næste Nummer. Paa Grund af Mødet udkommer dette Nr. af „D. H.- & K. M. T." nogle Dage forsinket.

Borgermøde i Aalborg

i Anledning af Lock-out-Beslutningen.

Lock-out-Mændene desavoueres af deres egne Kolleger.

Aalborg er stadig Brændpunktet for Principalernes Lock-out-Bestræbelser i Jylland. Man vil erindre, at de jyske Handelsforeninger paa Delegeretmødet i Frederikshavn ikke kunde enes om at vedtage den samme Beslutning, som den 9de Maj proklameredes af Aalborg Handelsforening, hvad aabenbart har været denne Forenings Hensigt. Der har endogsaa staaet en ret haard Kamp for at faa vedtaget den Resolution, som tilsagde de lokale Foreninger Støtte, der fandt sig foranledigede til at modarbejde Centralorganisationen.

Denne Omstændighed beviser tydeligt, at de besindige og fremskuende Principaler heldigvis ere i Majoritet.

Naturligvis fortsatte Aalborg Handelsforening sine Forsøg paa at sprænge vor Afdeling — selv efter det eklatante Nederlag, den led paa Frederikshavns-Mødet. Vi har — som Konsul *Worm* udtrykte — sagt A, og vi vil ogsaa sige B.

Men det er nu adskilligt lettere at sige A, end det er at faa sagt B; det har Hr. *Worm* sikkert faaet at mærke i den senere Tid.

Aalborg Handelsforening tæller 160 Medlemmer, hvoraf det kun er lykkedes at faa ca. 70 til at underskrive Beslutningen om at afskedige Centralorganisationens Medlemmer, af disse 70 findes adskillige, der ikke beskæftiger Medhjælpere, flere som overhovedet slet ikke driver Forretning mere, samt én Prokurist (o, glade Vanvid!).

Der synes saaledes, efterhaanden som Sagen har udviklet sig, at være gaaet et slemt Skaar i Enigheden om at diktere Medhjælperne, hvilke Foreninger de maa være Medlemmer af, og dette Skaar er sikkert yderligere udvidet efter det offentlige Møde, vor Afdeling afholdt Tirsdag d. 24. ds. i „Apollo". Mødet blev indvarslet gennem store Annoncer i Bladene samt ved Uddeling af flere Tusinde Plakater over hele Byen. Hensigten var den ganske naturlige at faa det konsumerende Publikum til at sige sin Mening i denne Sag efter at have faaet den belyst fra begge Sider.

Man skulde have tænkt sig, at Handelsforeningens Bestyrelse ved denne Lejlighed vilde være mødt frem og forsvaret deres Handling og optaget en Diskussion om det brændende Spørgsmaal med Forretningsføreren. Men nej, d'Hrr. blev hjemme, hvis der var nogen af dem, udtalte de sig i alle Tilfælde ikke. I „Nordjylland" findes en Artikel nogle Dage efter Mødet, hvori en Medhjælperfresser gør opmærksom paa, at Principalerne intet har at gøre hverken med Offentligheden eller Hr. *Gundel,* og det var saaledes den selvfølgelige Grund til, at de udeblev.

Er det ikke en lovlig daarligt skjult Indrømmelse af, at de Herrer ikke er i Stand til overfor en offentligt Forsamling at forsvare deres egoistiske Tænke- og Handlemaade, og mon det ikke ogsaa er en slet skjult Frygt for at komme i en saglig Debat med Forretningsføreren. Og endelig, mon Offentligheden — som Aalborg Handelsforening saaledes uden videre haaner — ikke en skønne Dag kunde komme til det Resultat, at den ikke havde noget med d'Hrr. Lock-out-Mænd at gøre, og derfor udeblev fra — de Herrers Forretninger?

Henimod Kl. halvti var der mødt mellem 4—500 Mennesker, Principaler og Medhjælpere, men den overvejende Del Folk af andre Samfundsklasser.

Afdelingens Formand, Hr. *Th. Hansen,* aabnede Mødet og foreslog at vælge Hr. Bogholder *Madsen* til Dirigent.

Denne gav straks Ordet til Hr. Th. Hansen, der udførligt gennemgik Lock-out'ens Historie og navnlig dvælede ved de Punkter, som Principalerne, i Ukendskab til hele Tendensen i vor Organisation, har forset sig paa.

Derefter tog *Forretningsføreren* Ordet. Han udviklede Handels- og Kontormedhjælpernes forandrede Samfundsstilling, og paaviste, hvorledes Organisationens Nødvendighed netop fremstod heraf. Ved Hjælp af Statistiken belyste han de daarlige Lønninger, den altfor lange Arbejdstid, Kost- og Logisystemet, Lærlingeforholdet og Kvindernes Stilling indenfor Handelen, og paaviste de uheldige Følger af de forældede Tilstande, der gjorde sig gældende paa alle disse Omraader.

Herefter gik han over til at omtale den forhaandenværende Situation, og imødegik alle de Anker, der i den senere Tid gennem Pressen og paa anden Maade fra Principalside er rettet mod vor Bevægelse.

Der faldt under denne Del af Foredraget mange træffende Bemærkninger, som indbragte Forsamlingens Bifald, og som var temmelig bedske Piller for de tilstedeværende krigslystne Principaler at bide i sig.

Forretningsføreren sluttede med at udtale Haab om, at de Principaler, der havde iværksat denne Strid, nu vilde vise, at de havde moralsk Mod til at staa frem og forsvare deres Handlinger (langvarigt Bifald).

Derefter gav Dirigenten Ordet til

Hr. Sagfører BERG.

Jeg er sjældent blevet saa forbavset, som da jeg erfarede det Skridt, Aalborg Handelsforening foretog for at knuse Handels- og Kontormedhjælpernes Organisation; thi jeg kan i ét og alt slutte mig til Hr. Gundels Anskuelser.

Naar nogle Principaler stiller sig som de gør, kan kun to Motiver være mulige. Enten hører de til de daarlige Principaler, der kun tænker paa at udbytte deres Medhjælpere, eller ogsaa er deres Tankegang forældet og derfor umulig i vor Tid.

Ude i de store Kulturlande kræver man jo netop Organisation — Organisation paa begge Sider, saaledes at Forhandlingerne ikke skal foregaa mellem to ansvarsløse Individer, men mellem to jævnbyrdige Organisationer, der har Pligt og Ansvar til at tale og handle paa sin Stands Vegne.

Handels- og Kontormedhjælperne er en underlig Stand, som netop mere end nogen trænger til Organisation. Jeg har haft Lejlighed til at følge mange unge Handelsmænd paa deres Vej gennem Livet, og jeg kan dristig sige, at det vilde være gaaet mange af dem adskilligt bedre, om de i Tide havde lært at tænke og tilegnet dem større Forstaaelse af deres Tid og dens Krav. Da den nuværende Redaktør af „Aalborg Tidende" rejste den faglige Bevægelse blandt Pharmaceuterne vakte det ogsaa en voldsom Modstand. Nu er Organisationen almindelig anerkendt, ja selv Apothekerne vil for ingen Pris undvære den.

Derfor, mine Herrer, organisér De dem bare, det vil gaa ligesaadan for Dem. Den Modstand, Principalerne nu retter mod Deres Organisation, vil kun bringe den Vind i Sejlene; thi det kan jo selv en Blind se er Galmandsværk. Jeg ønsker Dem god Lykke paa deres Gang. (Stormende Bifald).

Hr. Grosserer KÆMPEGAARD.

Naar 70 af vor Handelsstands allerbedste Mænd, Fixstjærnen Konsul Vorm og de Drabanter, der kredser om ham og laaner Lys hos ham, trods hele deres opsparede Intelligens kan

foretage et Skridt af den Natur, som den sidste Tid har opvist, saa faar man uvilkaarligt Følelsen af, at Handels- og Kontormedhjælpernes Organisation er af en saa ualmindelig Beskaffenhed, at den, selv om den ikke kan faa Samfundet til at ryste i sin Grundvold, dog kan give Handelsstanden Dødsstødet.

Det er slet ikke saa slemt!

Man fortaber sig i Gisninger om, hvad Medhjælperne vil lave i Fremtiden! Lad os hellere se, hvad de alt har udrettet, det er det eneste, der kan give et sandt Billede af Bevægelsens Karakter.

Her i Byen har Medhjælperforeningen strax fra Oprettelsen arbejdet paa at højne det almindelige intellektuelle Niveau; der er etableret Sprogkursus, Stenografikursus, og Foreningen har indmeldt alle sine Medlemmer i Folkeuniversitetsforeningen for at give dem Lejlighed til at høre dennes belærende Foredrag. Foreningen har endvidere faaet gennemført tidligere Lukning; i Fremtiden er det Meningen at gaa videre ad denne Vej, samtidigt med at Kost- og Logisystemet skal afskaffes, Lønningerne forhøjes, Lærlingeforholdene reguleres o. s. v.

Med andre Ord: Organisationen har tre Hovedopgaver, nemlig at hæve Standen kulturelt, socialt og økonomisk.

At modarbejde disse fornuftige Bestræbelser er et Maksimum af Egoisme og et Minimum af Kultur. (Hør!)

Medhjælperne bestræber sig for at komme op paa Højde med deres Principaler baade i økonomisk, social og kulturel Henseende. Det sidste ser det ikke ud til at skulle blive vanskeligt for dem at opnaa.

Jeg var i Hovedstaden i de Dage, Handelsforeningen vedtog den berømte Beslutning; jeg skammede mig ved derovre at oplyse, at jeg var aalborgensisk Købmand.

At en Principal, der ikke selv er organiseret, forbyder sin Medhjælper at være det, kan man forstaa, fordi det dog er konsekvent, selv om det kan siges, at Manden er bagefter sin Tid; men at en Principal, der selv er organiseret, forbyder sine Medhjælpere ogsaa at være det, det er brutalt. (Langvarigt Bifald).

Trods gentagne Opfordringer var det ikke muligt at faa nogen af de tilstedeværende Lock-out-Underskrivere til at tage Ordet, og Dirigenten oplæste derfor følgende af Grosserer Kæmpegaard stillet Resolution, som vedtoges enstemmigt. (Kun nogle ganske faa Principaler undlod at stemme).

„Forsamlingen udtaler sin Beklagelse af det Skridt, som Handelsforeningerne har foretaget ved sin Resolution af 9. Maj d. A., og opfordrer indtrængende Principalerne til ikke at efterkomme Opfordringen, som disse Foreninger har udsendt, om at underskrive nævnte Resolution".

Hr. *Gundel* motiverede derefter et Leve for Aalborg Bys Befolkning og de Principaler, der havde stemt for Resolutionen, og det vellykkede Møde sluttede derefter med et Leve for Forretningsføreren.

* * *

Samtlige Aalborg-Principaler vare indbudte gennem 3 Øres Brevkort; ved at undlade at give Møde og deltage i Diskussionen samt forsvare deres Optræden har de atter vist deres fjendske Sindelag.

Nu er der vel ikke længere Tvivl om, hvem det er, der har rent Brød i Posen. *l.*

Handels- og Kontormedhjælpernes personlige Frihed.

Ethvert Menneske, der skælner mellem Ret og Uret, mellem Retfærdighed og Uretfærdighed, véd, at der er noget, man fremfor alt maa respektere, noget man ikke maa træde paa, noget man ikke maa krænke, noget man ikke maa berøve sine Medmennesker, og det er Menneskeretten, Menneskets personlige Frihedsret, Menneskets personlige, *borgerlige* Rettigheder.

Træder man paa Menneskets Frihedsret, krænker man Menneskeretten, fratager man sine Medmennesker deres personlige Frihed, berøver man dem deres personlige, borgerlige Rettigheder, saa kan man være forvisset om, at man foretager sig noget, som gør ondt — noget, der sætter dybe Smertesaar i Menneskets Sjæl.

De menneskelige Rettigheder, den personlige Frihed, de personlige, borgerlige Rettigheder holder ethvert oplyst voksent Menneske højt — det er noget, man for enhver Pris vil bevare ukrænket som Menneskets Selveje.

Berøver man en Klasse Mennesker dette personlige Selveje, saa maa ethvert fornuftigt tænkende Menneske vide, at man saar Hævnfølelse og høster Had.

I disse Dage er man ved at gribe ind i Handels- og Kontormedhjælpernes personlige Frihed, man er i Begreb med at krænke, ved at træde paa disse Menneskers personlige, borgerlige Rettigheder. Man vil knuse deres faglige Organisation, man vil berøve dem deres Organisationsret.

Som Grund angives, at vedkommende Principaler „ikke kan eller vil indrømme de Fordringer, som er *nævnt* i Medhjælperorganisationens Program". Programmet er — taget under et — at forbedre og at højne Handels- og Kontormedhjælpernes økonomiske og sociale Stilling i Samfundet. Er der nogen Stand, der *berettiget* kan opstille et saadant Program, saa er det Handels- og Kontormedhjælperne. Enhver, der kender, hvorledes en stor Mængde Kommissers og Kontoristers sociale og økonomiske Stilling er, indrømmer, at disse Mennesker i høj Grad trænger til Forbedring i deres Kaar.

Den Kamp, nogle Principaler har paaført Medhjælperne, er *ikke* en Følge af, at Medhjælperne har stillet noget Krav, det er ganske simpelt en Kamp mod Medhjælpernes Organisationsret, en Kamp mod Medhjælpernes Menneskeret, mod deres personlige Frihedsret — en Kamp mod Medhjælpernes personlige, borgerlige Rettigheder. Dette er en Kendsgerning, som ingen kan knibe udenom, selv om der gøres nok saa mange „hæderlige" Forsøg derpaa.

Naar Handels- og Kontormedhjælperne har fundet det formaalstjenligt for dem selv og for deres Stand at slutte sig sammen som sket, saa har de fuld Ret dertil ligesaavel som alle andre Statsborgere — ikke i Kraft af noget Menneskes Naade, men i Kraft af deres personlige, menneskelige Rettigheder, og den, der paa hvilken som helst Maade søger at knuse Medhjælpernes faglige Organisation, berøver dem deres i Grundloven hjemlede Foreningsret — han fratager Medhjælperne deres personlige, borgerlige Rettigheder og gør sig skyldig i aldeles uberettiget Overgreb. Enten Principalerne berøver Medhjælperne deres i Kraft af fri Menneskeret stiftede faglige Organisation ved fælles Optræden og Kamp eller i Smug paa snigmorderisk Vis ved at afskedige og nægte at engagere saadanne Medhjælpere, som ere Medlemmer af deres Organisation, saa er og bliver Forholdet det samme. Principalerne blander sig ind i deres Medmenneskers *borgerlige* Rettigheder, krænker Medhjælpernes Menneskeret, de øver Tryk ved Magt og Tvang paa Medhjælpernes personlige Frihed og paa deres frie Borgerret, men det maa man ikke, det har man ikke Lov til, hvis man vil være retfærdig og give sine Medmennesker den samme Menneskeret, som man selv kræver.

Vi har alle ubeskaaren Ret til at slutte os sammen i de Foreninger, som ikke strider mod Forfatningens Love, lige saa vel som ethvert Menneske ejer en ukrænkelig Ret til at have den politiske Anskuelse og Mening, som hver for sig finder er den rette. Alle Mennesker har en Hjerne, og den er dem givet for at de skal tænke *selvstændigt*, men ikke tvungent, og den Overbevisning, som et Menneske har, kan andre Mennesker hverken ved Vold, Magt eller Tvang forandre. Man kan tvinge en Mand til at **sige**, at han har forandret sin Mening, men han vedbliver dog at have samme Overbevisning, selv om han kan *tvinges* til at skjule den for en Tid. Ved Magt og Tvang kan man ikke forandre den menneskelige Hjernes Tankeslutninger. Efter hvad der nu er sket er der næppe nogen Handels- og Kontormedhjælper, der ikke er klar over, at det er deres Ret til at tænke selvstændigt, man vil berøve dem, og selv om det skulde lykkes Principalerne nu at fratage Medhjælperne denne personlige Frihedsret, saa staar dog en Ting urokkelig fast, at den Organisationstrang, som Tiden selv har ført ind i Medhjælpernes Rækker, denne Bevidsthed og disse Tanker kan hverken knuses eller kvæles.

At vi Mennesker her i Landet har Lov at have selvstændig Mening om de forskellige Statsanliggender osv. er en ganske simpel Følge af, at vi er *frie Folk i et frit Land*. Men naar det paastaas, at vi er frie Folk i et frit Land — og det drister næppe nogen sig til at benægte — bør vi Mennesker saa ikke være enige om at støtte hverandre, naar det gælder at værne om Menneskets personlige Frihedsret, naar det gælder at beskytte Menneskeretten og Menneskets borgerlige Rettigheder? Bør ikke alle rettænkende Mennesker være enige om at holde disse ukrænkelige Rettigheder i Hævd? Bør vi ikke alle kæmpe for, at Friheden respekteres i dens fulde Udstrækning? I Dag gælder det Handels- og Kontormedhjælperne, i Morgen maaske Dem.

Hvorledes vilde det frie Folk og det frie Land komme til at se ud, hvis det skal være Reglen, at en Principal ikke vil have en Medhjælper i sit Brød, fordi han er Medlem af en lovlig faglig Organisation eller fordi han i Kraft af sin selvstændige frie Tankeret har en anden politisk Anskuelse end Principalen. Kan vi ikke være enige om, at det vilde være at øve Magt, Tryk og Tvang paa Menneskets selvstændige frie Tanke og paa Menneskets personlige borgerlige Rettigheder. Hvad vilde De sige, hvis De søgte en Plads som Kommis eller Kontorist, og De fik at vide, at De ikke kunde faa Pladsen blot fordi De f. Eks. var Venstremand? De kunde da vel ikke falde paa at sige, at De i et frit Land var en fri Mand, paa hvis selvstændige frie Tanke, der ikke øvedes Tryk og Tvang. Nej, det stemmer ikke med min Retfærdighedsfølelse at benytte Magten paa den Maade, og jeg tror heller ikke, at det stemmer med Deres.

En Principal kan selvfølgelig sige, at han vil have en ædruelig Medhjælper, og at Arbejdet i Forretningen *skal* udføres saaledes som Principalen befaler, det er ganske klart, men paa Medhjælperens frie *borgerlige* Rettigheder maa Principalen sandelig ikke ved Magt eller Tvang øve nogetsomhelst Tryk. Og det er dog dette, Principalerne gjør, som nu vil knuse Medhjælpernes Forening ved at sige, at de ikke vil have Medhjælpere, som er Medlemmer af Foreningen, i deres Brød. Principalerne blander sig derved ind i deres Medmenneskers *borgerlige* Rettigheder ved Magt og Tvang. Men det holder ikke for den offentlige Menings Domstol. Medhjælperne har her Retten og Sympatien paa deres Side, og overfor et sligt Overgreb kan de trygt paakalde Publikums og Pressens Bistand. Skulde det blive fornødent for Medhjælperne for at bevare deres Organisationsret ukrænket, kan de uden Frygt *kalde paa det store kjøbende Publikums Assistance saavel paa Land som i By.*

Det Spørgsmaal, som for Tiden er aktuelt for de danske Handels- og Kontormedhjælpere, kan Medhjælperne med fuld Fortrøstning overlade til den offentlige Menings Dom, thi ethvert ærligt Menneske, som skelner mellem Ret og Uret, fordømmer den, der med Magt og Tvang krænker sine Medmenneskers personlige frie Borgerret.

De borgerlige Rettigheder og den menneskelige Frihedsret, som et ærligt Menneske, der kjender Forskel paa Retfærdighed og Uretfærdighed, kræver for sig, er han ogsaa rede til at give sine Medmennesker.

Fornuftige og retskafne Folk finder det langt under deres Værdighed ved Magt og Tvang at gjøre Angreb i deres Medmenneskers personlige Frihed, og de finder slet ikke stemmende med deres Retfærdighedsfølelse at forlange, at deres Medmennesker skal fraskrive sig nogen Del af deres menneskelige Selveje.

Jylland, Juni 1902. X.

Nyt fra Afdelingerne.

Skive. Købmændene i Skive har alle underskrevet en Liste, der gaar ud paa Tilslutning til Aalborg Resolutionen.

I den Anledning har vor derværende Afdeling holdt Møde *og aldeles enstemmigt vedtaget at afvise enhver Opfordring fra Handelsforeningen om at udmælde sig af Centralorganisationen.* Medlemsantallet konstant.

* * *

Nykjøbing M. Ogsaa her har Afdelingen vedtaget til det yderste at holde sammen og blive under Centralorganisationen. Medlemsantallet i Fremgang!

* * *

Aalborg. Se Artiklen „Borgermøde i Aalborg".

* * *

Køge og Sorø. Endnu ikke Tale om Lock-out. Sammenholdet godt, Medlemsantallet stigende!

* * *

Vejle. Stillingen her stadig uklar, nærmere Redegørelse i næste Nummer. *A. G.*

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Medlemmerne af de københavnske Afdelinger have gratis Adgang til Etablissementet „Wodrofflund" hver Torsdag Aften mod Forevisning af Medlemskort.

Vi anmode Medlemmerne om flittigt at aflægge Besøg i det gamle Etablissement, hvor Udvalget har sikret sig hyggelige Sommerlokaler. I den smukke Have er der god Musik og Optræden af kendte Artister.

Kolonialmedhjælpernes Organisation, København. Formand & Kasserer: K. Hintz, Oehlenschlägersgd. 50, I.

Sommerudflugt! Kun for Herrer! Søndag d. 13. Juli.

Paa Medlemsmødet paa Wodrofflund, Torsdag d. 19. Juni, som var stærkt besøgt, vedtoges det at arrangere en Udflugt for Herrer Søndag d. 13. Juli.

Festudvalget fremlægger Prospekt over Turen. Yderligere Meddelelser vil blive givet Samlingsdagen.

Deltagerne samles Søndag d. 13. Juli Kl. 12 udfor „Den frie Udstillingsbygning" skraas for Nordbanestationen, man tager herfra med Toget Kl. 12¼ prc. til Holte og gaar herfra ud i de naturskønne Egne til „Næsseslottet" og „Dronninggaard", hvor den medbragte Frokost spises, herfra sejles saa med „Amfibiebaaden" til Frederiksdal, hvor en Forfriskning indtages, hvorefter en Spadseretur foretages op i Skoven til Hulsø, herfra gaar Turen til Lyngby, hvor en Fællesspisning indtages à 1,50 Øre pr. Kuvert.

Det er at forvente, at denne smukke Tur maa samle stor Tilslutning, hvorfor vi beder Medlemmerne agitére!

Hele Turen vil kunne gøres for den billige Pris à 4 Kr.

Bemærk! Ingen Tegning! Udvalget arrangerer Fællesspisningen og Sejladsen paa Søen. Festudvalget.

Obs.! Søndag d. 27. Juli Kl. 1½ Besøg paa Tuborg Fabriker for Medlemmer med Damer.

Nærmere i næste Numer.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: Vald. Pedersen, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: Jesper Munch, Søndergade 10—12, 2. Sal.

Aalborg. Formand: Th. Hansen: Christiansgade 18. Kasserer: Chr. Ingvoldsen, Niels Ebbesensgade 4.

Foreningsmøde afholdtes Torsdag den 8de Maj paa „National". Til Dirigent valgtes N. C. Nielsen.

Formanden meddelte de Oplysninger han havde faaet om, at Aalborg Handelsforening, Isenkræmmerforeningen, Manufakturhandlerforeningen afholdte Fællesmøde med Nørresundby Handelsforening med Dagsorden: Opsigelse af de af Organisationens Medlemmer, der ikke vil udtræde af denne.

Efterat Mødet havde drøftet den foreliggende Situation, enedes man om at bemyndige Bestyrelsen til at handle saaledes, som den maatte finde formaalstjenligt. Mødet sluttede med stærke Leveraab for Organisationen. Mødet var besøgt af 50—60 Medlemmer.

Ekstraordinær Generalforsamling afholdtes Fredag den 30. Maj i „Apollo"s Festsal. Dagsorden: 1) Behandling af Pladsledighedsforsikringens Statutter. 2) En af 40 Medlemmer underskreven Anmodning. D'Hrr Forretningsfører Gundel, A. Ipsen og Martin Pedersen, Hjørring, overværede Mødet, der var besøgt af ca. 70 Medlemmer.

Efterat Formanden havde meddelt, at Bestyrelsen nok kunde gaa med til en Programændring, idet den dog ansaa Tidspunktet for uheldigt hertil, men derimod var absolut mod Udmeldelse af Centralorganisationen, og efter at d'Hrr Gundel og Ipsen havde udtalt sig herom, vedtoges det enstemmigt at udsætte Behandlingen af denne Sag til det Tidspunkt, da Bestyrelsen maatte finde Anledning til paany at indkalde Generalforsamling til Behandling heraf. Alle Talere var imod Udmeldelse af Centralorganisationen, ligesom der ingen Stemning var herfor i Forsamlingen Forretningsføreren gav detaillerende Oplysninger om Pladsledighedsforsikrings-Statutterne og denne Institution i det hele.

Mødet sluttede med Leveraab for Organisationen og Dirigenten.

Extraordinær Generalforsamling afholdtes Tordag den 22. Maj med Dagsorden: 1) Behandling af Love til Pladsledighedsforsikringen. 2) Lovændringer. 3) Den paatænkte Opsigelse af vore Medlemmer. 4) Valg af 2 Bestyrelsesmedlemmer og 2 Suppleanter. 5) Eventuelt. C. Johansen valgtes til Dirigent. Man enedes om at behandle Punkt 3 paa Dagsordenen først. Formanden indledede og foreslog en af Bestyrelsen vedtagen Resolution. Efter en længere Diskussion, hvori desuden deltoge d'Hrr Blumensen, C. Rasmussen, C. Ingvoldsen, C. Jensen, Jespersen og H. L. Møller, vedtoges en af Hr. Blumensen stillet Resolution, væsentlig af samme Indhold som Bestyrelsens, enstemmigt. Denne Resolution er saalydende: „Foreningen af Handels- og Kontormedhjælpere udtaler sin Beklagelse over det Skridt, som en Del af Aalborg Købmænd har taget overfor vor Organisation, saa meget mere, som vi ikke ser nogen Anledning til, at Foreningen, som vi stadig har ment at staa i venskabeligt Forhold til, nu erklærer sine Medarbejdere aabenlys Krig.

Det er vort Haab, at det maa lykkes den besindige Del af Aalborg Købmænd at bevirke, at Striden ikke tilspidses yderligere.

At vi af al Evne agter at holde paa den samme Ret som alle andre Mennesker — at organisere sig til Standens Bedste — er selvfølgeligt".

Punkt 2. Formanden foreslog, i Overensstemmelse med Kongressens Vedtagelse, § 3 a ændret, og Kassereren foreslog en mindre Ændring i § 6; disse Ændringer vedtoges enstemmigt. Punkt 4. Til Bestyrelsesmedlemmer valgtes d'Hrr. Kommis H. L. Møller og Bogholder L. Davidsen, til Suppleanter valgtes d'Hrr Bogholder Chr. Jørgensen og Bogholder J. C. J. Nors. Paa Grund af den fremrykkede Tid udsattes Punkt 1 til senere. Derefter sluttede Mødet med stærke Leveraab for Organisationen. Mødet var overordentligt talrigt besøgt.

Afdelingen yder sine Medlemmer gratis Retshjælp Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent. Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Herning. Generalforsamling afholdtes den 3. Maj. Da den tidligere Formand, Hr. K. L. Dreyer, ikke ønskede at modtage Genvalg til Formandsposten, valgtes i hans Sted Hr. Carl Hansen til Afdelingens Formand. Hr. Dreyer valgtes til Medlem af Bestyrelsen, Hr. J. C. Lindegaard genvalgtes og Hr. Chr. Woldsgaard valgtes som nyt Medlem af Bestyrelsen, der konstituerede sig saaledes: Hr. Carl Christensen, Næstformand, Hr. Dreyer, Kasserer og Hr. Woldsgaard, Sekretær.

Paa Generalforsamlingen førtes der en livlig Diskussion om den bedste Agitation for vor Sag i Herning. Alle vare enige om, at Agitation Mand og Mand imellem var den Maade, der passede bedst for H. & K. M. her paa Pladsen.

Øerne.

Odense. Diskussionsmøde afholdes i Fyens Forsamlingshus hver Onsdag Aften Kl. 9.

Formand: C. Lund, Adelerhus; konst. Kasserer: Joh. Petersen, Overgade 7. *Bestyrelsen.*

Den sorte Tavle.

Nykøbing paa Mors. Kommis Jensen hos Hr. Købmand Julius Jolm er slettet som Medlem af Afdelingen paa Grund af Kontingentrestance.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.
Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. — Telefon Nr. 7450.
Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 8, 1.S. København V.

Nr. 14. 15. Juli 1902. 2. Hargang.

Hovedbestyrelsesmødet
i Aarhus d. 29. Juni 1902.

Der er hengaaet 2 Maaneder siden Medhjælpernes Foreningsret blev et af Dagens brændende Spørgsmaal. Aalborg Handelsforening udsendte sit Ultimatum d. 9. Maj, i Juni tilsagde det jyske Handelsmøde de lokale Handelsforeninger Støtte i Kampen mod Centralorganisationen og udslyngede Fynboerne Banstraalen imod os, og netop nu, da dette skrives, indløber der Meddelelse om, at det sjællandske Handelsmøde i Korsør d. 10. Juli ligeledes er kommen til det Resultat, at vort Program »paa væsentlige Punkter er uforeneligt med Handelens Tarv og et godt Forhold mellem Principaler og Medhjælpere«, og at det som Følge deraf bør modarbejdes, at Medhjælperne slutte sig til Centralorganisationen. Den gamle strænge, romerske Senator Marcus Porcius Cato sluttede som bekendt ingen Tale i Senatet uden at udslynge Ordene: »Centerum censeo, Carthaginem esse delendam«. (»Forøvrigt mener jeg, at Kartago bør ødelægges«).

Catos ufordragelige Aand synes i denne Sommer at ruge over de Forsamlinger, hvor danske Principaler pleje Raad. Cato gav »Østen« Skylden for de nye samfundsnedbrydende Ideer og Sæder, vore højtærede Principaler ligesaa, hist fik Hellas, her er man tilbøjelig til at give — København Skylden. Thi er det da nu denne Sommers Mode, at intet Principalstævne udenfor Hovedstaden kan afsluttes, uden at man højtidelig voterer: Forøvrigt mene vi, at Centralorganisationen bør ødelægges!

Nu gælder Principalernes Angreb altsaa *Landsorganisationen*, medens Kampen mod Foreningsretten indlededes af en lokal Konflikt i Aalborg. Den derværende Afdeling ønskede at søge Sagen ordnet selv og Hovedledelsen sanktionerede denne Fremgangsmaade. Efter Frederikshavnsmødet kunde man antage, at den tagne Beslutning vilde blive søgt gennemført i langt større Udstrækning end det er sket og Hovedbestyrelsen eventuelt i Forbindelse med det paa Kongressen oprettede Repræsentantskab, der bestaar af samtlige Afdelingsformænd, var da traadt sammen, for at vi straks kunde tage Defensiven i den os paaførte Kamp.

Dette skete ikke. Paa de Pladser, hvor den lokale Handelsforening stillede Fordringen til Medhjælperne om at opgive deres Foreningsfrihed, afvistes dette Forlangende naturligvis af vore Afdelinger, og kun den nylig, for tredje Gang oprettede Vejle-Afdelings uprøvede og svage Ledelse vaklede og strakte Gevær. Situationen var for et Par Uger siden ikke klarere end umiddelbart efter Frederikshavnsmødet. Principalerne havde kun faaet Lejlighed til at demonstrere deres bristende Evne til at udslette Centralorganisationen af de danske Fagsammenslutningers Tal.

Imidlertid gjorde det Ønske sig gældende blandt mange af Medlemmerne, at Hovedbestyrelsen skulde drøfte Situationen og tage Standpunkt til Principalernes Optræden. Flere Hovedbestyrelsesmedlemmer delte denne Anskuelse og udtalte sig for Afholdelse af et ekstraordinært Møde, navnlig af Hensyn til Nødvendigheden af at fastslaa en ensartet Forsvars-Taktik og dernæst for at tage Stilling til den Uklarhed, der syntes opstaaet angaaende Centralorganisationens Karakter, og som væsentlig skyldtes den københavnske Kolonialmedhjælper-Afdelings Indgriben i en Konflikt mellem et københavnsk Firma og dets Lagerpersonale. Denne Optræden var ikke sanktioneret af Forretningsføreren eller Hovedledelsen, og den almindelige Anskuelse indenfor sidstnævnte var, at en lignende egenmægtig Fremgangsmaade fra Afdelingernes Side maatte umuliggøres i Fremtiden. Saaledes skete det da, at Centralorganisationens Hovedledelse samledes til ekstraordinært Møde — det første Hovedbestyrelsesmøde efter Kongressen — paa »Alleenberg« i Aarhus Søndag d. 29. Juni.

Af Forhandlingerne, der kun drejede sig om den af Handelsforeningerne forsøgte Udelukkelse af vore Medlemmer, bringe vi følgende kortfattede

Referat.

Ved Hovedbestyrelsesmødets Aabning Kl. $10^1/_2$ vare følgende 6 af Hovedbestyrelsens 7 Medlemmer til Stede, nemlig d'Hrr. *Vald. Pedersen* (Aarhus), *Chr. Ingvoldsen* (Aalborg), *Chr. Lund* (Odense), *Vilh. Hansen* og *K. Hintz* (København) samt *Forretningsføreren*, medens Hr. *Aage Hyllested* (Esbjerg) var forhindret i at deltage i Mødet og rettidig havde indsendt Meddelelse desangaaende.

Forretningsføreren aabnede Mødet og bød Velkommen, idet han udtalte, at den nyvalgte Hovedbestyrelse vilde blive stillet overfor alvorligere Spørgsmaal end Centralorganisationens første Ledelse og haabede, at det altid maatte lykkes Hovedbestyrelsen at tage de for Standen gavnligste Beslutninger.

Medlemmerne sluttede sig hertil ved at rejse sig.

Forretningsføreren gav en kort Oversigt over den Kamp, som Handelsforeningerne havde indledet mod Centralorganisationen og dvælede ved dens Resultater. Efter sin nu afsluttede Rejse til Afdelingerne kunde Forretningsføreren konstatere, at Stemningen blandt Centralorganisationens Medlemmer var udmærket, og Handelsforeningernes Angreb havde vist vor Organisations Styrke og indre Sammenhold. Angrebet havde virket agitatorisk for vor Bevægelse. Forretningsføreren omtalte derefter nærmere Stillingen paa de Pladser, hvor Principalerne havde forsøgt en Aktion mod Medhjælpernes Organisationsret; der var kun Fremgang at paapege paa disse Pladser. Aalborg-Afdelingsns Taktik under Konflikten og dens Programændring anerkendte Forretningsførereren under Hensynstagen til de forhaandenværende Forhold. Vejle-Afdelingens Stilling var endnu svævende, men Forretningsføreren havde truffen de nødvendige Skridt til at bringe Klarhed i Forholdene indenfor denne Afdeling. Esbjerg-Afdelingen havde maatte optage Kampen med et tidligere Medlem af Centralorganisationen, der havde rejst en Bevægelse af Principaler og enkelte Medhjælpere for at sprænge vor derværende Afdeling; dette Sprængningsforsøg var selvfølgelig ligesom hele den rejste Bevægelse uden nogensomhelst Betydning. Saa stor var disse Herrers Respekt for vor derværende Afdelingsformand, Hr. Hyllested, at der paa den nye Forenings Generalforsamling var stillet Forslag om at indsætte den Bestemmelse i Lovene, at Hr. H. aldrig kunde optages i Foreningen (Munterhed.). Paa Fyn vilde Lock-outbeslutningen ikke være i Stand til at sprænge Afdelingerne, da vore fynske Tillidspersoner utvivlsomt var i Stand til at hævde Stillingen. De sjællandske Handelsforeninger havde intet foretaget mod vor Organisation, men da det sjællandske Handelsmøde afholdtes i Midten af Juli kunde man vente en Beslutning af lignende Karakter som den af de jyske og fynske Principaler tagne. Derimod var Forsøget mislykket i København, og et Møde, som de københavnske Urtekræmmeres Ledelse havde sammenkaldt for ganske kort Tid siden for at tage Standpunkt til „Medhjælperspørgsmaalet", maatte hæves paa Grund af Mangel paa Tilslutning. Der var ingen Jordbund for Udelukkelsestendenserne i København.

Forretningsføreren udtalte sig derefter om den af Kolonial-

medhjælpernes Organisation i København udviste Fremfærd under Konflikten mellem Hr. Grosserer F. Lebahn og dennes Lager- og Pakhuspersonale. Nævnte Afdeling havde paa en egenmægtig og mod Centralorganisationens Love stridende Maade grebet ind i en Konflikt, der ikke vedkom den og derved givet vore Modstandere Vaaben i Hænde mod vor Organisation, idet Afdelingens Handlemaade overfor Offentligheden kom til at staa for Centralorganisationens Regning, skønt denne ingen Indflydelse havde haft paa Kolonialmedhjælpernes Fremgangsmaade i den foreliggende Sag. Forretningsføreren udtalte en skarp Misbilligelse af Hr. K. Hintz's Stilling under Konflikten, og foreslog, at Hovedbestyrelsen udtalte sig bestemt imod, at Afdelingerne uden Hovedledelsens Sanktion indledede Samarbejde med andre Organisationer.

Forretningsføreren sluttede sin Beretning med at udtale, at han ansaa Centralorganisationens nuværende Stilling for gunstigere end nogen Sinde tidligere.

Hr. *Ingvoldsen* motiverede Programændringen i Aalborg, hvorved det var lykkedes Afdelingen at faa ca. 50 pCt. af de Principaler, der havde underskrevet Lock-out-Erklæringen, til atter at tage deres Underskrift tilbage. Vi have offentlig erklæret, at vi i enhver Henseende opretholder vore Forpligtelser overfor Centralorganisationen. Hr. I. angreb derefter de københavnske Kolonialmedhjælperes Optræden og denne Afdelings Samarbejde med Lager- og Pakhusarbejdernes Organisation. Hr. Hintz' Optræden i denne Sag har skadet os meget og hindret en fredelig Løsning af Konflikten i Aalborg; havde Hovedbestyrelsesmødet været afholdt umiddelbart efter at Hr. H.s Breve vare offentliggjorte i „Børsen", havde Taleren paa sin Forenings Vegne maatte fordre, at H. nedlagde sit Mandat som Medlem af Hovedbestyrelsen, nu sluttede han sig til Forretningsførerens Forslag. Hr. I. oplæste til Slutning Skrivelser fra Tillidsmændene i Frederikshavn, Hjørring og Hobro, indeholdende særdeles gunstige Efterretninger vedrørende Stillingen i disse Byer.

Hr. *Hintz* beklagede, at Hovedbestyrelsesmødet ikke var afholdt før, og gav derefter gennem en længere Udtalelse en Fremstilling af Kolonialmedhjælpernes Stilling til Konflikten hos Grosserer Lebahn. De Breve, som Taleren havde sendt til et Medlem af sin Organisation og som „Børsen" var kommen i Besiddelse af og havde offentliggjort samt udsendt i Særtryk til samtlige Handelsforeninger i Landet, kunde ikke betragtes som officielle, men af ganske privat Karakter. Taleren og hans Bestyrelse havder under Forretningsførerens Fravær fra København gentagne Gange konfereret med Hr. Redaktør Hansen og paa dennes indtrængende Opfordring undladt yderligere at tage Affære i nævnte Konflikt, indtil Hovedbestyrelsens Udtalelse forelaa; da Hovedbestyrelsesmødet imidlertid først afholdtes 14 Dage efter at Hansen havde stillet det i Udsigt, havde Kolonialmedhjælpernes Bestyrelse alligevel besvaret „Børsen"s Angreb gennem den københavnske Dagspresse. Taleren hævdede, at der ikke i Lovene eller gennem Hovedledelsens Beslutninger forelaa nogen Bestemmelse for Afdelingernes Samarbejde med andre Organisationer.

Forretningsføreren hævede derefter Mødet Kl. 1 og fastsatte nyt Møde Kl. $2^1/_2$. Under Frokostpavsen indløb der telegrafisk Hilsen fra de ledende Mænd i Frederikshavn og Hjørring med Anmodning om at hævde Centralorganisationens klare Standpunkter.

2det Møde aabnedes Kl. $2^1/_2$.

Hr. *Lund* gav en kortfattet Fremstilling af Stillingen paa Fyn i Tilslutning til Forretningsførerens Udtalelser, samt udtalte sin Misbilligelse af Hr. Hintz Optræden under Lebahn-Konflikten. Forretningsføreren burde ikke kritisere Hr. H.s Optræden saa skarpt, da han selv under Havnekonflikten havde benyttet stærke Udtryk mod Kontorpersonalet paa „Det Forenede Dampskibsselskab."

Hr. *Vald. Pedersen* omtalte det af Vejle-Afdelingens Bestyrelse foretagne Skridt, som han ikke tillagde synderlig Betydning, da det kun var foretaget for at dække Afdelingen mod Principalernes Angreb. Taleren ønskede, at Esbjerg-Affæren var omtalt i „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende" og udtalte sin Misbilligelse af Aalborgs Programændring. Hr. P. gav derefter en Fremstilling af Situationen i Aarhus, der maatte betegnes som gunstig, han kunde ikke tænke sig, at Lockouttendenserne vilde finde særlig Tilslutning blandt de aarhusianske Principaler. Udtalte derefter en skarp Misbilligelse af Kolonialmedhjælpernes Optræden, og fremhævede, at man i strængeste Forstand burde hævde Centralorganisationens Karakter som en fuldkommen upolitisk Organisation. Der burde skabes Garanti for, at de lokale Tillidsmænd overholdt deres Forpligtelser overfor Hovedledelsen i alle Spørgsmaal som det foreliggende.

Hr. *V. Hansen* omtalte de Forhandlinger, han under Forretningsførerens Rejse havde ført med Kolonialmedhj. Organisation. Offentliggørelsen af Hr. Hintz Breve, der ikke var mindst uheldige i deres Form, havde skadet Centralorganisationen og skabt Uklarhed i vor Bevægelse. Det var lykkedes Taleren at standse Kolonialmedhjælpernes yderligere Indgriben i denne Sag, men efter Forretningsførerens Tilbagekomst havde Hr. Hintz trods den trufne Aftale opereret paa egen Haand uden Samraad med Forretningsføreren; dette burde misbilliges paa det alvorligste. Ingen Afdeling maa gribe forstyrrende ind i Centralorganisationens Taktik og derved forandre dens Karakter. Kolonialmedhjælpernes Organisation maa belæres om, at den er Afdeling af en nevtral Landsorganisation. Taleren misbilligede stærkt Aalborgs Programændring og Vejleafdelingens Optræden, sligt kan kun virke demoraliserende paa de øvrige Afdelinger. Slutningen af Hr. Lunds telegrafiske Meddelelser gennem Ritzaus Bureau angaaende Lock-outrygterne i Odense ansaa H. for uheldig, han kunde slutte sig til „Politiken"s Udtalelser desangaaende. Aldrig har det været mere nødvendigt end netop nu at hævde vort Program i hele dets Klarhed; thi det er en taknemmelig Opgave at forsvare det. Taleren udtaler sig derefter om den fremtidige Taktik og resumerer sine Udtalelser ved at oplæse Udkastet til en Udtalelse fra Hovedbestyrelsen til Medlemmerne*).

Forretningsføreren udtalte sin Tilslutning til det af Hr. *V. Hansen* forelagte Udkast til en Udtalelse angaaende Angrebet paa Medhjælpernes Foreningsret og Midlerne til at forsvare sig mod dette Angreb samt imødegik Hr. Hintz's Forsvar af Kolonialmedhjælpernes Optræden i Lebahn-Konflikten og udtalte en skarp Kritik deraf. Forretningsføreren replicerede sluttelig indgaaende til de faldne Udtalelser.

I den efterfølgende Diskussion, der vedrørte Affattelsen af det forelagte Udkast til Hovedbestyrelsens Udtalelse, Taktiken og Centralorganisationens Stilling til andre Organisationer stillede d'Hrr. *Ingvoldsen* og *Vald. Pedersen* et Par redaktionelle Ændringer til Redaktørens Udkast, og det vedtoges, at d'Hrr. *Gundel* og *V. Hansen* skulde foretage tilsvarende Ændringer i Manuskriptet, før dette afleveredes til Trykkeriet. Forslag fra d'Hrr. *Ingvoldsen* og *Vald. Pedersen* vedrørende Samarbejde med andre Organisationer forkastedes, hvorefter følgende af d'Hrr. *Axel Gundel* og *Vilh. Hansen* foreslaaet Resolution enstemmig vedtoges:

»Hovedbestyrelsen beklager den af Kolonialmedhjælpernes Organisation udviste egenmægtige Optræden i Konflikten mellem Hr. Fritz Lebahn og hans Folk.

Hovedbestyrelsen indprenter endvidere Afdelingernes Bestyrelser, at de ikke bør tage Standpunkt i principielle og vigtige Spørgsmaal, før de har forhandlet med Hovedbestyrelsen, og beklager, at dette i den senere Tid er sket og derved har foraarsaget nogen Uklarhed i vor Bevægelse«.

Det vedtoges endvidere at lade trykke et Opraab til Publikum i et foreløbigt Oplag af 20,000 Expl. med Anmodning om at støtte Medhjælperne i Forsvaret af deres Foreningsret. Det overdroges til Forretningsføreren og Redaktøren at redigere dette Opraab, der tilstilles Afdelingerne til Omdeling paa de forskellige Pladser.

Efter at det officielle Referat — der skulde udsendes gennem Ritzaus Bureau — af Hovedbestyrelsens Forhandlinger og Beslutninger var forelagt og godkendt erklærede Forretningsføreren Forhandlingerne for afsluttede og hævede Hovedbestyrelsesmødet Kl. 6^{40}.

Vilh. Hansen,
Hovedbestyrelsens Sekretær.

*) Denne Udtalelse med Hovedbestyrelsens Ændringer fandtes gengivet i forrige Nummer af Bladet.

„Ned med Axel Gundel"!

Næst efter Medbør i Arbejdet og Popularitetens Glorie om Hovedet er Modstand, Angreb og Mistænkeliggørelse det heldigste, der kan vederfares den, der bryder Vej for en ny Idé, en ny Bevægelse, der stræber fremad mod store Maal og derfor nødvendigvis maa kollidere med gamle Forhold og over-

levede Traditioner. I første Tilfælde kan hastig Flugt mod Maalet virke sløvende og udviske Personligheden, men gennem den standende Strid bliver vort Blik mere klart, fremskuende og skarpt, vor Personlighed udviklet, vort Maal aldrig tabt af Syne. Derfor vil Lock-outstormen, som man slipper løs mod os, fylde Centralorganisationens Sejl, derfor er Opposition Saltet i enhver Bevægelse.

Forfølgelserne mod Centralorganisationen florere, og nu planter Oppositionen sit Banner i vor egen Lejr og kalder til Kamp mod — *Axel Gundel!* I „Aarhus Stifttidende" erklærer denne Opposition under det elastiske Pseudonym „Flere Medlemmer", at de „i Fællesskab vil arbejde paa at faa Hr. G. fjærnet", og dette anføres andet Steds som værende „til Gavn for Medhjælperne og til Ære for Handelsstanden" (Sic!).

For første Gang, efter at jeg blev betroet Ledelsen af „D. H. & K. M. T.", finder jeg Anledning til at disponere over nogle Kvardrattommer Spalterum til et Par personlige Bemærkninger.

Jeg hilser den højtærede Opposition! Ikke fordi den er geraadet paa vilde Veje, ej heller fordi den tankeløst angriber Hr. G. officielt og derved skader vor Bevægelse, endnu mindre fordi jeg lægger synderlig Vægt paa dens Betydning og mindst fordi den betegner Hr. G.s Fjærnelse som værende til Gavn for Medhjælperne osv., hvorved ikke alene Hr. G., men Centralorganisationens ledende Mænd, min egen Ringhed inklusive, der sammen med ham arbejder for Medhjælpernes Interesser, derfor fornuftigvis af den ærede Opposition maa anses som Medhjælperstandens Skadedyr og Handelsstandens Skændsel. Nej jeg hilser Oppositionen, fordi jeg har en medfødt Sympati for al Opposition — Skade, at denne Kærlighed i det foreliggende Tilfælde er ulykkelig. Min Stilling indenfor Centralorganisationen og mine fra de „Flere"s divergerende Anskuelser forbyder mig at forøge deres Antal, men det skal derfor ikke mangle paa et Par velmente Vink, for derved at klare de Herrers Begreber.

Hvorfor vil Oppositionen fjærne Hr. G.? Af personlige Grunde? Sikkert ikke! Nej, fordi Hr. G. i de „Flere"s og mange andres Bevidsthed er Centralorganisationens skinbarlige Inkarnation. Fordi d'Hrr. — mulig ubevidst — ere Modstandere af Centralorganisationens organisatoriske Karakter og principielle Grundlag — af dens faglige Reformprogram. Men Hr. G. er ikke Centralorganisationen og denne ikke ham. Vil den højtærede Opposition spilde Tid og Kræfter paa at fjærne Hr. G. for derved at forandre den danske H. & K. M.-Bevægelses Karakter, ved Sønderdeling af Landsorganisationen og ved at udviske dens skarpe faglige Konturer med det gamle uklare og taagede Foreningsprincip, da bliver de „Flere" ikke til mange af Centralorganisationens Medlemmer; thi den absolute Majoritet af disse, Kærnen i vor Organisation, vore bedste, dygtigste og mest opofrende Forkæmpere overalt, ere deres Opgave, bevidst og deres Virksomhed for vor Sag bæres oppe af en rodfæstet Overbevisning og ideel Begejstring for det Reformarbejde, der finder sit lødige Udtryk i vort koncist formulerede Program.

Den Tid er forbi, hvor Centralorganisationens principielle Karakter forandres, fordi en af dens ledende Mænd fjærnes, omend det ikke bliver saa let, som en skrivende Opponent mener, paa nærværende Tidspunkt at finde en fuldgod Afløser for Hr. G. indenfor vor Organisation og sikkert ingen, der vil gaa i andre Fodspor end ham. Man kan ikke, og mindst i et paa Standsfølelse saa fattigt Samfundslag som vort, ved klingende Mønt fremmane den Mand, der skal til for at ruske den store Sovekunstner — „H. & K. M.-Standen" — op. Sligt overser „Flere Medlemmer".

Axel Gundel ejer disse Betingelser; der er mere Handlekraft, Viljestyrke og Standsfølelse i ham end i en Flok H. & K. M. af Gennemsnitstypen. Derfor kunne vi bruge ham, derfor lønner vi ham som vor Organisations første Funktionær. At vor Forretningsfører i adskillige Aar har virket for Medhjælpernes Interesser uden ringeste Vederlag, men derimod med betydelige pekuniære Ofre, anvendt hele sin Fritid og ofret en god Del af sin Nattesøvn i den faglige Bevægelses Tjeneste og med Jærnudholdenhed ufortrødent fortsat Kampen for Medhjælpernes Sag, trods Mistænkeliggørelse, Modstand og hadske Angreb ikke mindst fra hans egne Standfællers Side — alt dette kan man ikke forlange, at „Flere Medlemmer" skal kende eller blot tage i Betragtning. Det viser imidlertid, at Udtalelsen om, at Hr. G.s Fjærnelse vil være Handelsstanden til Ære, falder godt sammen med den kostelige Udtalelse, at Oprettelsen af en Centralorganisation for Jylland vilde spare Lønnen til en Forretningsfører. Ikke sandt! Bare vi bøste Fordelene, saa blæse være med dem, der skal udføre Arbejdet. Saaledes ræssonere organiserede H. & K. M. i det Herrens Aar 1902.

Disse venskabelige Bemærkninger til „Flere Medlemmer" i Aarhus — de er i deres gode Ret til at udøve en skaanselløs Kritik af deres ledende Mænd, om de end ikke selv rører en Finger for vor Bevægelse. Lad os hævde Aandsfriheden indenfor vore Afdelinger og overfor Centralorganisationens Ledelse, lad os krydse vore Klinger uden at bruge Finter, men udadtil danne en ubrødelig Falanx.

Højtærede Opposition! Arbejd under Loyalitetens Former indenfor vor Organisation paa Fjærnelse af Hr. G. og (forsaavidt De maatte anse det for Umagen værd) mig og andre eventuelt misliebige Elementer. Men vov Dem ikke længere ud end De kan klare Skæret i Lovenes § 5, da denne endnu ikke har delt Skæbne med Wienerfredens § af samme Nummer. Spild ikke Tiden paa uproduktive Opgaver. Det er forsent bagefter at begræde de skønne spildte Kræfter, og hvor lidet trøsteligt er det ikke sluttelig at maatte udbryde med salig Molière: „Hvad Fanden vilde jeg paa den Galej"?

København, Juli 1902. *Vilh. Hansen.*

Fra Udlandet

Medhjælperkongresser.

I Foraaret har der været afholdt flere vigtige repræsentative Forsamlinger, ved hvilke vore udenlandske Standsfæller have drøftet Handels- og Kontormedhjælpernes sociale og økonomiske Stilling og Reformerne, der maatte anses for egnede til at indføre en Forbedring af denne.

Vi maa her begrænse os til en kort Omtale af de tyske og engelske Medhjælperkongresser. Trods den Splittelse, der næsten overalt hersker indenfor den udenlandske Medhjælperbevægelse og er særlig fremtrædende i Tyskland, og som virker hæmmende paa en virksom Udfoldelse af den mægtige Styrke, som navnlig de tyske Medhjælperforbund med deres Titusinder af Medlemmer vilde være i Besiddelse af, dersom de stod centraliserede i en fælles Rigsorganisation, er der en glædelig stærk Fremgang at spore i Organisationsbevægelsen blandt vore Standsfæller overalt. De udenlandske Organisationer have for Tiden særlig Opmærksomheden henvendt paa *Socialpolitiken*, og deres Magt og Indflydelse paa dette Omraade er i bestandig Stigen som Følge af den kraftige Agitation, der udfoldes for at slaa til Lyd for Medhjælpernes Krav til Lovgivningsmagten.

Iøvrigt er *Medhjælpernes Organisationsret* brændende i Tyskland som her i Danmark. Det er ikke alene de jyske, fynske og sjællandske Principaler, der lader Krigsluren gjalde; de have værdige Vaabenfæller hinsides de sort-hvide Grænsepæle. Men vore tyske Standsfæller lade sig ikke skræmme; med Styrke og Udholdenhed træde de i Skranken for deres Foreningsret, og Forfølgelserne have haft en ganske anden Virkning end den tilsigtede, idet nye Tusinder er indrullerede i de organiserede Medhjælperes Rækker og Organisationerne ere rykkede Maalet et stort Skridt nærmere. Enigheden og Sammenholdet har besejret Ufordrageligheden og Magtsygen!

I det efterfølgende en kort Omtale af de vigtigste Medhjælperstævner:

England: „The National Amalgamated Union of Shop Assistant, Clerks and Warehousemen"s 11te „Annual delegate meeting" aabnedes 1ste Paaskedag i Newcastle. Beretningen, der aflagdes af Præsidenten Mr. *Seddon*, vidnede om Organisationens stadige og hurtige Fremgang overalt i de forenede Kongerigeer. Afdelingernes Antal er ca. 250. Indtægten i det forløbne Aar har været — 11,292 £ 2 sh. (mod 7,697 £ 2 sh. 2 d. i 1900). Unionen har udfoldet en voldsom Agitation for „Butiksloven", der har til Hensigt at gennemføre en effectiv lovmæssig Begrænsning af Arbejdstiden, og for Afskaffelse af Kost- og Logi-Systemet („The living-in system"). Kongressen vedtog Resolutioner vedrørende disse Spørgsmaal ligesom den udtalte sig angaaende Minimalgager, Betaling for Overarbejde, Medhjælpernes Repræsentation i Parlamentet osv. Borgmesteren i Newcastle, der ledsaget af en Borgerrepræsentant indfandt sig ved Kongressen, bragte de Delegerede Byens Hilsen og ønskede Unionen Fremgang og Held. Hvor forskelligt! I Danmark forfølger man de organiserede Medhjælpere og deres Tillidsmænd; i England hædres de af Autoriteterne.

Kongressen afsluttedes 2den Paaskedag. Til Generalsekretær genvalgtes Mr. *Macpherson*, ligeledes genvalgtes Miss *Bondfield* til „Assistant Secretary".

Tyskland. Den 7de tyske Handelsmedhjælperdag, der arrangeres af det ca. 50,000 Medlemmer omfattende „Deutschnationaler Handlungsgehilfen Verband" afholdtes i Paaskedagene i Magdeburg. Der var mødt over 1000 Standsfæller, repræsenterende 608 Byer, deriblandt 2 udenlandske, London og St. Gallen (Schweiz). Repræsentanter for andre Organisationer og Institutioner, lokale Autoriteter, bl. a. Regerings-Præsidenten, Politi-Præsidenten og Borgerrepræsentationens Formand overværede Medhjælperdagens Forhandlinger. Statsminister Friherre v. Berlepsch sendte en Skrivelse med „de bedste Ønsker for Resultatet af Deres Forhandlinger".

Karakteristisk er det, at det første Punkt paa den omfattende og interessante Dagsorden omhandlede „Handelsmedhjælpernes Organisationsret". Angaaende dette ogsaa for os danske Medhjælpere saa aktuelle Spørgsmaal indledte Hr.

Frantz Schneider fra Leipzig med en udmærket Tale*). I en enstemmig vedtaget Resolution nedlagde Medhjælperdagen en kraftig Protest mod de Attentater, som de tyske Principalorganisationer havde forsøgt mod Medhjælpernes Foreningsret. Disse Angreb vare prellede af mod Medhjælpernes Standhaftighed og Solidaritetsfølelse. Medhjælperdagen fordrede en Revision af Foreningsloven og *Indførelse af Straf for de Principaler, der hindre deres Medhjælpere i at indtræde i en faglig Organisation eller tvinger dem til Udtrædelse af en saadan.* Oprettelse af „Medhjælperudvalg" i Virksomheder med mere end 20 Medhjælpere (denne Institution, en Slags Voldgift sammensat af Medhjælpere med raadgivende Myndighed, skulle vi senere skænke nærmere Omtale) og Grundlæggelse af socialpolitiske *Konsumentforeninger* samt Gennemførelse af fuldkommen Forenings- og Forsamlingsret præciseres endvidere i den nævnte Resolution.

Dernæst behandledes Spørgsmaalene: Merkantile Voldgiftsretter, Handels- og Kontormedhjælpernes Fordringer til Kommunerne, Arbejdstiden i Kontorerne (i dette Spørgsmaal indtager vore tyske Broderorganisationer nu væsentlig de samme Standpunkter som os, nemlig Fordringen om en Maximalarbejdstid af 8 Timer med de nødvendige Undtagelsesbestemmelser) og Søndagshvilen (der indledtes af „D. H. V."s Formand Hr. *Wilh. Schack* fra Hamburg).

Efter Medhjælperdagens Afslutning aabnede „D. H. V."s 7de Forbundsdag. Denne Kongres's Forhandlinger afgav et uomtvisteligt Bevis for den Styrke, hvormed vore udenlandske Kolleger og ikke mindst Tyskerne træde i Skranken for omfattende socialpolitiske Reformer. Forbundets Formue beløber sig til ca. 162,000 M., hvori dog ikke er medregnet Sygekassens og Afdelingernes samlede Formue, der anslaas til 40,000 M.; Overskudet var ca. 8,000 M. mindre end det foregaaende Aar, hvilket hidrører fra, at der er anvendt over 20,000 M. mere til Pladsledighedsforsikringen end i Aaret 1900. Trods det kan fastslaas som afgjort, at vore tyske Kolleger konsumerer forholdsvis mere Øl end de danske Medhjælpere og derfor kun stiller et ringe Kontingent til Afholdsbevægelsen, tog Danzigeren *Brandes* og Forbundets Formand ikke i Betænkning at fordømme det overhaandtagende Konsum af Nationaldrikken. Disse uforbeholdne Udtalelser, der sikkert har skurret i mange Delegeredes Øren, maa anerkendes. Det besluttedes at grundlægge et Forbundshus i Hamburg; Midlerne hertil skaffes bl. a. tilveje derved, at hvert Medlem betaler et Ekstrakontingent af 2 M. Repræsentanten for det lille *Ruhla* i Thüringerwald gav et godt Eksempel, idet han straks paa sin Forenings Vegne indbetalte dennes Bidrag under Debatten om Byggesagen. Under Kongressen afholdtes en Banket, der talte 600 Deltagere. Den telegrafiske Hilsen fra den danske Kongres i København oplæstes ved denne Lejlighed og modtoges med stormende Bifald og Haandtrykket fra „Kollegerne i Norden" gengældtes straks pr. Telegram. Næste Aars Forbundsdag afholdes i Køln. (Fortsættes).

Bekendtgørelse fra Justitsministeriet.

Justitsministeriets Cirkulære af 11. Marts 1884, hvorved det erklæres utilstedeligt, at det af Retsbetjentene antagne Kontorpersonale modtager Betaling af Private, for at fremskynde Ekspeditionen af noget, som paahviler dem i deres Stillings Medfør, er ophævet.

Naar det saaledes herefter ikke anses for utilstedeligt i saadanne Tilfælde at modtage en passende moderat Betaling, er det dog herved en bestemt Forudsætning fra Ministeriets Side, at der ikke ved en saadan udenfor Ordenen og for Betaling stedfindende Ekspedition bevirkes nogensomhelst Forhaling i Ekspeditionen af Dokumenter, for hvilke ingen saadan Ekstrabetaling erlægges, og det tilføjes, at Overskridelser i sidstnævnte Henseende vil have Ministeriets alvorlige Indskriden til Følge.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Medlemmerne af de københavnske Afdelinger have gratis Adgang til Etablissementet „Wodrofflund" hver *Torsdag* Aften mod Forevisning af Medlemskort.

Vi anmode Medlemmerne om flittigt at aflægge Besøg i det gamle Etablissement, hvor Udvalget har sikret sig hyggelige Sommerlokaler. I den smukke Have er der god Musik og Optræden af kendte Artister.

*) Saafremt Pladsen tillader det skulle vi i de følgende Numre af »D. H. & K. M. T.« bringe en Oversættelse af denne Tale efter det stenografiske Referat, vi have modtaget. Red.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen,* Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen,* Farvergade 24, 1., K.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Dannebrogsgade 15, 3., V.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Solitudevej 10, 3., N. Kasserer: *Fr. Ipsen,* Nørre Farimagsgade 62, 4.

Kolonialmedhjælpernes Organisation, København. Formand & Kasserer: *K. Hintz,* Oehlenschlägersgade 50, 1.

Obs.! Søndag d. 27. Juli Kl. 12½ Besøg paa Tuborg Fabriker for Medlemmer med Damer.

NB.! Tiden er forandret til 12½ prc. istedetfor, som i sidste Nummer meddelt, Kl. 1½, hvilket bedes bemærket.

Samlingssted: Strandvejen ud for Tuborg Fabriker.

Bemærk! Fra og med den 1ste August ophører de gamle Medlemskort at gælde, og nye (forskellige Farver) udstedes hvert Medlem ved Opkrævning af Kontingentet, disse vil samtidigt være Kvittering. Kortet skal vises paa Forlangende. Kun de nye Kort giver Adgang til Wodrofflund fra 1. August. Kolleger! Lad denne nye Ordning virke som en Kontrol iblandt Fagets Udøvere, den Kollega, der ikke er i Besiddelse af de nye Kort i Fremtiden, kan ikke betragtes som Medlem. For Pladsledige & Militære udstedes et bestemt Kort, der giver fuld Adgang overalt.

Kolleger! Med dette nye System vil vor Agitation være betydelig lettere. Ingen kan udgive sig for Medlem af vor Organisation uden at kunne bevise det. Agitér for Tilslutning! Opgiv Adresser! Hvem skaffer de fleste Medlemmer? Hvem skaffer de fleste Adresser?

Søndag d. 29. Juni begravedes en af vor Organisations Medlemmer, en ung Kollega *Albert Møller-Petersen,* 19½ Aar, under megen Deltagelse.

Bestyrelsen havde henlagt en Krans paa den Afdødes Baare. Medlemmer af Organisationen bar deres Kollega ud af Kapellet. *Bestyrelsen.*

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *Jesper Munch,* Søndergade 10—12, 2. S.

De sædvanlige ugentlige Sammenkomster finde Sted i Sommerens Løb hver Tirsdag Aften skiftevis paa „Hotel Kronprinsen" og „Trøjborghus" saaledes:

„Hotel Kronprinsen" den $^{15}/_{7}$, $^{29}/_{7}$, $^{12}/_{8}$, $^{26}/_{8}$, $^{9}/_{9}$, $^{23}/_{9}$.
„Trøjborghus" den $^{22}/_{7}$, $^{5}/_{8}$, $^{19}/_{8}$, $^{2}/_{9}$, $^{16}/_{9}$, $^{30}/_{9}$.

Yderligere Annoncering finder kun Sted i „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende". *Bestyrelsen.*

Nykøbing paa Mors. Afdelingen beder os oplyse, at Hr. Kommis *Jensen* hos Hr. Købmand Julius Jolm, Nykøbing paa Mors, der i „D. H. & K. M. T."s Nummer 13 var opført paa „Den sorte Tavle", nu har betalt sin Kontingentrestance. Vedkommende er altsaa slettet af „Den sorte Tavle".

Horsens. Formand: Prokurist *P. Tang,* Hospitalsgade. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Glem ikke Statistiken. Husk at anmelde enhver Flytning til Sekretæren.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *Chr. Ingvoldsen,* Niels Ebbesensgade 4.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Ekstraordinær Generalforsamling afholdes Onsdag d. 23. ds. Kl. 9 Aften prc. paa Hotel *„National"*, Opgang gennem Porten. Dagsorden: 1) Behandling af Pladsledighedsforsikringen, 2) Eventuelt. Mød talrig.

NB. Der vil *ikke* blive udsendt nærmere Meddelelse. *Bestyrelsen.*

Øerne.

Odense. Formand: *C. Lund,* Adelerhus; konst. Kasserer: *Joh. Petersen,* Overgade 7.

Diskussionsmøde afholdes i Fyens Forsamlingshus hver *Onsdag Aften Kl. 9.* *Bestyrelsen.*

Den sorte Tavle.

Kontormedhjælpernes Organisation, København. Trods gentagne Henvendelser have nedennævnte tidligere Medlemmer af K. O. nægtet at betale deres Gæld til vor Organisation.

Fr. Larsen, Holmbladsgade 2, St. *H. Nielsen,* St. Poulsgade 53, St.

P. O. V.
Carl Christensen,
Kasserer.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- & KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
Forchhammersvej 26, St.
København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 15. **1. August 1902.** **2. Hargang.**

Gennembrudsaar.

1897—1. August—1902.

Et Blik tilbage — ingen lange Taler,
Plads for den Magt, der ejer Idealer.

Et Femaar er svundet hen, siden den faglige Bevægelse blandt Handels- & Kontormedhjælperne rejstes. Et kort Spand af Tid, men indholdsrigt og til Tider ret drøjt for dem, der gjorde Felttoget med fra de første Dage.

Det er ingenlunde nogen let Sag at rejse de økonomiske Spørgsmaal og om dem skabe en Standsbevægelse, men vanskeligere og møjsommeligere bliver Arbejdet, naar den Jordbund, der skal oparbejdes, er saa stenet og gold, som den danske Handels- og Kontormedhjælperstand. Idealismen klarer det ikke alene. Der skal et godt Fond til af grundfæstet Overbevisning om Organisationens Nødvendighed og af socialøkonomisk Indsigt, vundet gennem rigtig Erkendelse af den økonomiske Udviklings Retning, og det maa ikke skorte paa et nøje taget Bestik med Hensyn til Valget af Midlerne og Fastsættelsen af det endelige Maal. Sligt vindes gennem Aarenes Arbejde, gennem de Vanskeligheder af mangeartet Natur, der møder enhver Reformbevægelse.

Vi har lært Vanskelighedernes Mangfoldighed at kende gennem vort Arbejde, for at samle Handels- & Kontormedhjælperne — næppe nogen anden organisatorisk Bevægelse i vort Land har mødt større Lunkenhed end vor. Men vi ere ikke blevne trætte derfor. Tvertimod!

For Organisatoren gælder den Regel, at Lunkenhed og Ligegyldighed bør mødes med Energi og Udholdenhed, Svaghed og Sløvhed med Kraft og Styrke, Standsovervurdering med objektiv Kritik, det platte egoistiske Madstræb, der aldrig sætter sig store Maal, med den af ideel Begejstring frembaarne Samfølelse.

Handels- & Kontormedhjælperne er nu og har i langt højere Grad været en Stand uden Stands- og Samværsfølelse. Det Solidaritetens Baand, der omslynger andre Fag, sættende Frugt i praktisk Reformarbejde og begejstret Kamp for Tidens store Spørgsmaal — det fattedes hos Handels- & Kontormedhjælperne i dette Land. Hvor de andre marscherede taktfast fremad med Stormskridt, dér sneglede vi os frem uden Fodslag, uden Disciplin, uden Retning i Gelederne. Den økonomiske og sociale Udvikling vælger sine Redskaber til at fremme sit Forløb, og Vekselvirkningen mellem Menneskene som Børn af deres Tid og Tidens samfundsmæssige Krav gør vel ofte det personlige Initiativ til en virksom fremaddrivende Faktor i Samfundsudviklingen. Handels- & Kontormedhjælperstanden har naturligvis ikke været rig paa personligt Initiativ paa dette Omraade. Det sociale Spørgsmaal indenfor vor Stand har næppe eksisteret i Medhjælpernes Bevidsthed for et Femaar siden, og det maa erkendes, at trods vort Oplysningsarbejde gennem disse Aar dæmrer Forstaaelsen heraf kun blandt Faatallet af vore Kolleger. Men i Virkeligheden eksisterer det sociale Spørgsmaal her som indenfor andre Samfundslag, og Nødvendigheden af dets Løsning er ligesaa stor her som andre Steder. Dønningerne fra Omvæltningen i Haandværk og Industri kruser det Havblik, der tidligere hvilede paa vor Stands Overflade, og i den sidste Tid har den sociale Storm faaet Bølgerne til at brydes skarpt. Men Udviklingen er ogsaa her den samme som i Haandværk og Industri. Storindustrien har funden sin samfundsnødvendige Pendent i Storhandelen, Aktiekapitalismen samler de økonomiske Kræfter med samme Fart, og lignende Resultat paa dette som paa hint Omraade. Erhvervsforholdene forandre Fysiognomi, Selvstændighedsbetingelserne forringes for det store Gros af Medhjælpere, Standsfølelsen udvikler sig, og under det sociale Spørgsmaals Pres fødes Reformbevægelse og Reformkrav.

Saaledes fremstod den faglige Bevægelse som et Produkt af den økonomiske Udvikling indenfor Handelsstanden.

En Haanlatter slog os imøde eller man trak medlidende paa Skuldrene, da vi den Gang talte om at organisere Medhjælperne paa samme Maade som Udøverne af andre Fag. Principalerne agtede næppe paa den unge Bevægelse. Og nu, et Femaar efter! Latteren er forstummet, Smilet borte — og Principalerne, ja de sidste Maaneder har vist, hvor meget man fra den Side agter paa vor Bevægelse. Fra et famlende Forsøg er vor Organisation bleven en maalbevidst Reformbevægelse, de løst skitserede Krav have veget Pladsen for detaillerede og koncist formulerede Reformforslag, planmæssigt Reformarbejde, og ved Siden af de faglige Spørgsmaal, der skal løses ved det private og legale Initiativ, lægges Grunden til understøttende Institutioner, heldbringende og gavnende for Standens Medlemmer. Under Kamp og Modgang fødtes den faglige Bevægelse for 5 Aar siden; under Angreb paa vort Program og vor Ret til at organisere os træde vi ind i det første Decenniums anden Halvdel. Væbnede med Tankens klare Vaaben, gennemglødede af Begejstringens Ild og Tro paa vor Sags Sejr paabegynde vi det næste Femaars Arbejde.

Gennembrudsaarenes første Stadier ligger tilbage i Tiden, men nyt, besværligt Arbejde stunder til. Dog frejdigere end nogensinde før tilraabe vi netop nu alle dem, der ved direkte eller passiv Modstand søger at dæmme op mod vor Bevægelse: *Plads for den Magt, der ejer Idealer!*

Den svundne Tids indhøstede Erfaringer vil sætte Frugt i Fremtidens Arbejde.

Helligdagsloven.

Rigsdagssamlingen 1901—02 sluttede uden at den af Handelsmedhjælperne saalænge attraaede Helsøndagslukning gennemførtes.

Samlingen viste dog — hvad man ikke hidtil kunde have nogen Anelse om — at der blandt Rigsdagens Mænd findes en ret almindelig Stemning for at ændre Loven saaledes, at Helligdagsarbejdet afskaffes i størst mulig Udstrækning.

Det vil erindres, at „Forslag til Lov om Ændring i de bestaaende Love om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage samt Grundlovsdagen" var til 1ste Behandling i Folketinget den 20. Decbr. f. A., og at der nedsattes et Udvalg paa 11 Medlemmer, der konstituerede sig med *Jungersen* som Formand og *Knop* som Ordføreren. Udvalget traadte straks efter Juleferien sammen og besluttede her at nedsætte et Underudvalg paa tre Medlemmer, d'Hrr. *Knop, Svendsen* og *Johan Ottosen*. Dette havde sin Grund i, at der bestod en hel Række Ændringer og Tillægsbestemmelser til den oprindelige Helligdagslov, der stammer fra 1867, saa at det snart ikke var til at finde ud af. Udvalget bestemte sig derfor til at foretage en fuldstændig Kodifikation af de bestaaende Love, Ændringer og Tillægsbestemmelser og lade Underudvalget besørge dette Arbejde, samtidig med, at det skulde indhente Oplysning om, i hvilken Retning Ønskerne gik i de forskellige Lejre i Befolkningen.

Vi maa hilse denne Beslutning med Glæde, ikke alene fordi det er lettere og bekvemmere at have alle Helligdagsbestemmelserne paa ét Sted i Stedet for paa tyve, men nok saa meget, fordi hele Lovens Aand derved bliver Aanden fra 1902 og ikke den fra 1867.

Underudvalget gik til Opgaven med stor Interesse, og det tjener til disse Mænds Ros, at de ikke alene søgte Oplysninger i Principalkredse, men at de ogsaa gik direkte til dem, hvis Frihed Loven skulde tage Sigte paa at udvide. Forretningsføreren har saaledes gentagne Gange været til Konference med Underudvalget. Maaske et Produkt af det meget omtalte „Systemskifte".

I denne Sammenhæng kunde det have sin Interesse at bemærke, at Underudvalget har en ærlig Vilje til at indføre en Bestemmelse i Loven, der fuldstændig forbød det meningsløse Søndagsarbejde paa Lagere og Kontorer, men for at kunne dette, var det nødvendigt, at der forelaa et nogenlunde korrekt Skøn over, i hvor stor Udstrækning saadant Arbejde finder Sted. Vi opfordrede gentagende Medhjælperne til at give os Oplysning desangaaende — men uden Resultat. Medhjælperne kan nu takke sig selv for, at Loven nu ikke kommer til at ramme dette Misbrug fuldt ud.

Omkring medio Marts havde baade Underudvalget og 11-Mands-Udvalget tilendebragt sine Overvejelser, og Lovforslaget var saaledes færdigt til 2den Behandling. Naar denne imidlertid ikke kom til at finde Sted trods det, at Rigsdagssamlingen mod Sædvane først sluttedes langt ind i Maj Maaned, saa maa man ikke søge Grunden dertil i manglende Interesse hos Udvalg eller Folketing, men udelukkende i den Omstændighed, at det var umuligt for Udvalgt at opnaa de nødvendige Konferencer med Ministeren, Hr. *Alberti*, der var meget stærkt optaget af Retsreformen og andre betydelige Love.

Der er derfor ingen Tvivl om, at vi nu er Maalet saa nær, som vi kan komme før Lovgivningsmagten sætter sit endelige Stempel derpaa, og at dette vil ske i den tilstundende Rigsdagssamling, derfor borger Udvalgets energiske Arbejde.

— — — — —

Her et Uddrag af de Paragrafer i Lovforslaget, der have Interesse for os:

§ 1.

Paa Folkekirkens Helligdage ere alle Arbejdssysler i eller uden for Huset, der ved den Larm, hvormed de ere forbundne, eller i øvrigt ved den Maade, hvorpaa de foretages, forstyrre Helligdagens Fred, forbudte. Ligeledes skal i Kjøbenhavn og de andre Købstæder al Arbejdskørsel paa Folkekirkens Helligdage være forbudt, undtagen for saa vidt vedkommende Vogne kun passere gennem Byen.

Disse Bestemmelser skulle dog ikke være til Hinder for Foretagelse af Markarbejder, naar Gudstjenesten ikke derved forstyrres, eller for, at Skibe, der befinde sig i Nødhavn eller ligge til Ankers paa aaben Plads, losses, lades eller repareres eller i øvrigt for Foretagelsen af saadanne uopsættelige Arbejder, der sigte til at redde og hjælpe andre, der ere i Fare eller trues dermed.

§ 2.

a) Alt Køb og Salg, saavel paa Gader og offentlige Pladser som i de Handlendes Butiker, maa ikke finde Sted paa Folkekirkens Helligdage, og nævnte Butiker skulle paa disse Dage være lukkede. Dette Forbud gælder tillige Foreninger, der, selv om Næringsadkomst ikke er nødvendig til Udøvelse af deres Virksomhed, dog holde Udleveringssted aabent for deres Medlemmer.

b) Fra dette Forbud gælde følgende Undtagelser:

Apoteker maa holdes aabne hele Dagen for Salg og Udlevering af Lægemidler.

Bagerbutiker maa holdes aabne til Kl. 12.

Udsalg fra andre Butiker af Mælk, Brød eller let fordærvelige Varer, som Fisk og Havesager, maa finde Sted til Kl. 9 Formiddag. Ministeriet fastsætter, hvilke Varer der skal regnes for letfordærvelige.

Med Politiets Tilladelse maa der paa de af dette anviste Pladser udsælges Sodavand og lignende kølende Drikke, samt Kager.

Søndag før Jul og Søndag mellem Jul og Nytaar gælder § 2 a ikke efter Kl. 4.

Er den 24de December en Søndag gælder § 2 a ikke fra Kl. 4—6 Eftermiddag, og den 17de December regnes da for Søndagen før Jul.

Falder Juleaftensdag paa en Søgnedag, kommer denne Lovs Bestemmelse om Fred paa Folkekirkens Helligdage til Anvendelse efter Kl. 6 Eftermiddag.

§ 3.

Alle fotografiske Ateliers skulle holdes lukkede paa Folkekirkens Helligdage efter Kl. 12.

§ 4.

Beværtningsdrivende (derunder Konditorier) maa paa Folkekirkens Helligdage ikke sælge ud af Huset i de Tilfælde, hvor de ellers ere berettigede dertil; dog undtages herfra tilberedte Spisevarer samt Mælk og Brød ifølge § 2 b.

§ 5.

Barbér- og Frisørstuer holdes paa Folkekirkens Helligdage lukkede fra Kl. 10.

§ 17.

Naar en Arbejdsgiver sysselsætter sine Folk om Søndagen hele Dagen eller en Del af Dagen ved de i § 6 nævnte Virksomheder eller ved Kontorarbejde, skal han tilstaa de paagældende Personer en tilsvarende Fritid paa en anden af Ugens Dage.

Lock-out'en.

Aalborg. Som vi forudsagde, vilde det næppe blive saa helt let for Hr. Konsul Worm at faa gennemført Lock-out'en mod Centralorganisationens Medlemmer. Det viser sig, at der i dette Øjeblik — 3 Maaneder efter den højtidelige Lock-out-Erklærings Udstedelse — kun foreligger 6 à 7 Opsigelser, af hvilke endda ikke alle ere endelige. Dette er unægtelig et tarveligt Resultat for Hr. Worm, der har anstrengt sig til det yderste, haft alle Jern i Ilden, og benyttet alle tænkelige Udveje for at naa det Maal, hvorved han kunde sætte Kronen paa sin Virksomhed som Aalborg Handelsforenings Formand. Om han havde naaet dette Maal — vor Afdelings Sprængning — var han sikkert ogsaa blevet Danmarks populæreste Konsul og dygtigste Købmand — i alt Fald for et Stykke Tid.

Heldigvis har Købmændene i Aalborg i Bedømmelsen af Medhjælperspørgsmaalet ladet sund Fornuft og et videre Syn raade, og dette forekommer os at borge for et fremtidigt godt Forhold mellem Principal og Medhjælpere i Aalborg — et Forhold, hvis Grundlag er gensidig Agtelse og Respekt for Anskuelser og Rettigheder.

Netop saaledes som det bør være, og bestemt saaledes, som vi altid har ønsket det.

* * *

Aarhus. „Købmandsbladet" gør os den Ære at optrykke Hovedbestyrelsens Udtalelse til Centralorganisationens Medlemmer, „hvoraf det vil ses, at Organisationen vil Krig paa Kniven", som det ærede Blad tillader sig at bemærke. Videre skriver Hr. I. Chr. Laursen i sine Kommentarer: „Vi havde oprigtigt talt troet, at de mere besindige Elementer, og at navnlig Jyderne, havde faaet Overtaget indenfor Foreningen; men nu viser det sig tydeligt, at det er den københavnske ultra-radikale Klike, som har faaet Overtaget, og saa skal Trommen røres".

Af forskellige Grunde finde vi ingen Anledning til at polemisere med Hr. Laursen, men efter at have gennemgaaet „Købmandsbladet" for de sidste tre Maaneder, er det vanskeligt for os at tilbageholde en lille venskabelig Henstilling til Hr. Laursen, om han ikke selv synes, at det snart er paa høje Tid, at han indtager et bestemt klart Standpunkt i Medhjælperspørgsmaalet. Vi tro, at det baade for Hr. Laursen og „Købmandsbladet"s Prestige vilde være heldigt at finde den Plads, hvorfra Hr. Laursen enten vil bekæmpe eller støtte Centralorganisationen.

De smidige Manøvrer, for tilsyneladende at tilfredsstille begge Parter, men alligevel sparke til den ene, er ikke et Fagblad eller Fagjournalistiken værdig.

* * *

Odense. Det vil erindres, at fynske Købmænd paa et Møde i Bogense vedtog, at Medlemmer af Centralorganisationen senest den 25de Juli skulde være udmeldt af denne, da de ellers vilde faa deres Opsigelse. Det er os en Glæde at kunne oplyse, at der endnu ikke foreligger nogen Beretning om Opsigelse af nogen af vore fynske Kolleger.

* * *

Skive. Handelsforeningen her har ogsaa fundet sig foranlediget til at ville fratage Medhjælperne deres Foreningsret, men løber Panden mod et Sammenhold, som den næppe havde anet eksisterede. Medlemmerne stiller bestemt Fordring om, at Organisationsretten skal respekteres, og alle som én er fast besluttede paa at modtage Opsigelsen, om de skulde faa Valget mellem denne og Udmeldelse af Foreningen.

Overfor et saa udmærket Sammenhold maa Principalernes Aktion briste.

— — — —

I de øvrige Afdelinger er alt roligt og Medlemsantallet i stadig Stigen. *A. G.*

Kampen for Organisationsretten i Tyskland.

En Tale paa den tyske Medhjælperdag i Magdeburg.

Vi omtalte i sidste Nummer af „D. H. & K. M.-T.", at Medhjælpernes Organisationsret var et af de interessanteste Spørgsmaal paa Dagsordenen for den 7de tyske Medhjælperdag i Magdeburg i Paasken og at Aarsagen hertil skyldes de Angreb, som en Del af de tyske Principaler, navnlig Detailisterne, retter mod vor tyske Broderorganisation „Deutschnationaler Handlungsgehilfen-Verband", Angreb, der i det væsentligste antage samme Karakter som de Angreb, der i denne Sommer ere rettede mod Centralorganisationen. „D. H. V." grundlagdes d. 23. September 1893. Ligesom den moderne faglige Bevægelse herhjemme indlededes af misfornøjede Medlemmer af „Handelsforeningen af 5te Juni 1864", saaledes blev „D. H. V." stiftet af Medlemmer af „Handlungscommis-Verein v. 1858" i Hamburg, i hvis Billede „5te Juni" dannedes, der vare komne til Klarhed over, i hvor høj Grad „Der 58-er" vanrygtede Medhjælpernes Interesser. Fra denne Periode kommer der nyt Liv i den tyske Medhjælperbevægelse, de faglige Reformkrav rejses med en hidtil ukendt Styrke, den offentlige Agitation bringes til Anvendelse i Dimensioner og under Former, der fuldkommen brød med den gamle Slendrian og Ligegyldighed, der er saa karakteristisk for Medhjælperne i Handels- og Kontorfagene, og som kun uegentlig kan betegnes som en national, men langt snarere som en international Skrøbelighed. De socialdemokratiske Medhjælperforeninger, der bestod som Lokalforeninger flere Steder i det tyske Rige, blev omtrent samtidig sammensluttede i „Centralverband der Handlungsgehilfen und Gehilfinnen Deutschland" og selv om dette Forbund med Hensyn til Medlemmernes Antal var af underordnet Betydning sammenlignet med de øvrige store Medhjælperorganisationer, fik det dog — og dermed Medhjælpernes Krav — virksom Støtte i den tyske Rigsdag af den indflydelsesrige socialdemokratiske Fraktion. Det sidstnævnte bidrog saaledes ogsaa sit til at indlede „den nye Kurs".

Imod dette under det socialdemokratiske Parti inkorporerede Forbund stillede „D. H. V." sig paa et udpræget afvisende Stade. Ligesom Centralorganisationen stillede „D. H. V." sig paa et fuldkommen upolitisk Standpunkt, hvilket dog ikke har kunnet forhindre Forbundet i gennemgaaende at alliere sig med Antisemiterne i Kampen mod Jøderne og iøvrigt at bekæmpe Socialdemokratiet, ligesom Organisationen ej heller optager kvindelige Medhjælpere. „D. H. V." er altsaa som vor Organisation et nevtralt Fagforbund, dets Reformprogram er i Hovedtrækkene det samme som vort og dets Bestræbelser gaar nærmest i Retning af at styrke den nationale Idé og gennemføre Reformer i den „nationale Socialisme"s Aand. „D. H. V." er gaaet fremad med Kæmpeskridt og tæller nu ca. 50.000 Medlemmer, fordelte i ca. 600 Afdelinger overalt i det tyske Rige.

Organisationen tog Stilling til alle de vigtige Spørgsmaal, der netop paa den Tid beskæftigede den tyske Handelsstand. Beskatningen af Stormagasinerne forelaa som Lovforslag paa Rigsdagens og Landdagenes Bord. Imod dette Forslag rejstes der en Storm fra visse Sider, medens den mindre Købmandsstand (Detailhandlerne indenfor de forskellige Brancher) søgte at faa Aktiekapitalismen og Storkapitalens nivellerende Indflydelse hæmmet gennem en saadan Lov, der kunde lægge stærke Baand paa Frikonkurrencens Triumfer. „Deutschnationaler Handlungsgehilfen-Verband" agiterede kraftigt og med et delvis heldigt Resultat for Beskatningen, men da Forbundet rejste en voldsom Agitation for en effektiv Forkortelse af Arbejdstiden gennem Butikslovforslaget, begyndte Principalforeningerne at rette Angreb mod det, og den samme Lock-out-Trudsel, som vi kender herhjemme, udslyngedes mod vore tyske Kolleger. Det blev en mægtig Agitation for deres Sag og „D. H. V.". Men det blev klart for Lederne, at det nu ikke alene gjaldt om at organisere, men ogsaa at hævde Medhjælpernes Ret dertil. Derfor blev da Organisationsretten et af de vigtigste og mest aktuelle Spørgsmaal paa den tyske Medhjælperdag. Vi gengive her Hovedindholdet af Hr. *Frantz Schneiders* Indledningsforedrag angaaende dette Spørgsmaal:

Højt ansete Forsamling! Ogsaa indenfor den tyske Handel har der siden Tysklands handelspolitiske og politiske Enhed vist sig et stærkt moderne Drag i Retning af industriel Udvikling. Toldskrankerne i det indre af Riget ere faldne, og der er skaffet en bred Basis for store Foretagender i Indlandet. Det industrielle Opsving, Erhvervelsen af Kolonier, der bragte Exporten, gav store Handelshuse stedse voksende Lejlighed til oversøiske Handelsforbindelser og livlig Exportvirksomhed. Antallet af merkantile Engrosvirksomheder steg og med dem og i dem en vidtgaaende Arbejdsdeling; Selvstændighedsbetingelsen svandt for mange.

De tyske Handelsmedhjælpere blev til en egen Erhvervsstand og fik dermed den Pligt at indrette sig saa godt som muligt i dens nye Livskald og søge at komme frem under disse. Tidligere Tiders patriarkalske Forhold sank i Ruiner. I denne Gæringens Tid opstod det tysknationale Handelsmedhjælperforbund. I klar Erkendelse af de nye Forhold og i fuld Tiltro til sin ungdommelige Kraft kaldte det (Forbundet) Standsfællerne til Sammenslutning og Kamp. Snart havde det indarbejdet sig i Standsspørgsmaalene og gennemforsket Standens Stilling saaledes i alle Retninger, at dets socialpolitiske Petitioner fordelagtig adskilte sig fra andre ved Sagkundskab og Grundighed og ikke bleve uden Indflydelse paa de lovgivende Institutioner. Saaledes satte det livlige og vedholdende Arbejde for en ensartet Butikslukning langsomt Frugt i et Lovforslag i nævnte Retning. Storkapitalisternes Organer havde allerede i længere Tid henvist til denne nye saakaldte Fare for den mindre Detailhandlerstand. For den var der paa den Tid noget vigtigere at gøre, nemlig at føre Kampen for en Beskatning af Stormagasinerne (Warenhausteuer) til en for den tilfredstillende Afslutning. Da de tysknationale Handelsmedhjælpere først engang havde vist sig i Stand til med Resultat at træde op imod Lovpriserne af Stormagasinerne overlod den tyske Detailhandlerstand gerne dem Førerstillingen for at afværge Protestbevægelsen mod Stormagasinbeskatningen. Kampen endte med Beskatningens Vedtagelse i Prøjsen. Snart derefter blev imidlertid ogsaa den ensartede Butikslukning til Lov. Det første Tegn paa et større Resultat af tysknationalt Arbejde. Med ét Slag skulde den gamle Slendrian ophøre, skulde Butikerne lukkes. Det maatte synes mangen gammel Forretningsindehaver, selv om han ikke nærede nogen særlig Antipati for den nye Ordning, som „en ny Tid". Lovens Bestemmelser bleve ofte overtraadte af de frihedselskende Principaler. Avtoriteterne ophørte fuldstændig med deres Kontrol og ligeledes viste Principalerne liden Tilbøjelighed til Indskriden. Da kom Meddelelsen om Kontroludvalgenes Virksomhed fra de Medhjælperes Side, der ikke vilde lade Friaftenen røve fra deres Kolleger. Der fulgte Anmeldelser og Domfældelser. Istedetfor at overlade Lovovertræderne til deres Skæbne, ilede man dem til Hjælp, og Harmen vendte sig mod dem, der vilde sikre sig selv eller deres Stand ved Hævdelse af Lovens Formaal. Igennem denne uretfærdige Harme lød de storkapitalistiske Organers Stormklokke mod vort Oplysningsbureau*).

Man glemte alle de gode Tjenester, de Tysknationale havde ydet under Kampen mod Stormagasinbeskatningen. I sjælden Samdrægtighed udøvedes der Ostracisme mod den unge Medhjælperbevægelse, først i nogle mindre Lokalforeninger, men derefter ogsaa paa Forbundsdagen som Detailhandlerforeningerne afholdt i Grossenhain, Strassfurt, Uelzen, Kassel og paa Centralforbundsdagen i Eisenach.

Overalt blev „den tysknationale Handelsmedhjælperstands Overgreb" fordømte, overalt blev det forsøgt at gennemføre en Beslutning, hvorved Detailistforeningernes Medlemmer forpligtede sig til ikke at antage nogen tysknational Handelsmedhjælper og, hvor saadanne var ansat, at bevirke deres Udmeldelse af Foreningen eller opsige dem deres Stilling. I nogle Tilfælde bleve saadanne Beslutninger tagne, i andre forkastede med Henblik paa Antallet af de i „Deutschnationaler Handlungsgehilfen-Verband" organiserede Medhjælpere, og det overlodes da til hver enkelt Forening at tage Stilling til dette Forbund. Det vil føre for vidt og dog ikke gavne Sagen, om man vilde berøre alle de Uretfærdigheder og Urimeligheder, som fremkom paa disse Møder. Kun det skal siges, at man ansaa Forsvaret af Medhjælperinteresserne, Hævdelsen af den lovmæssige Beskyttelse ligesom Benyttelsen af de samme Hjælpemidler, Indhentning af Oplysninger, der siden umindelige Tider har været en

*) »D. H. V.« har grundlagt et Oplysningsbureau med det Øjemed at indhente paalidelige Oplysninger vedrørende Arbejdsforholdene i de forskellige Virksomheder med særligt Henblik paa Engageringsspørgsmaalet.

ubestridt Ret og en regelmæssig Sædvane for den selvstændige Købmandsstand, som et oprørende Overgreb af Medhjælperstanden egnet til at rokke Avtoriteten, og at man beskyldte Staten for at medarbejde ved Undergravelsen af denne Avtoritet gennem sin socialpolitiske Lovgivning, saaledes at man udtrykkelig forsikrede i Strassfurt, at man intet vilde indvende mod, at de unge Mennnesker tilhørte Fornøjelsesforeningerne, men at man ikke vilde taale, at de vare Medlemmer af socialpolitiske Foreninger, ja at man endogsaa i Uelzen udtalte sig om en Ventilation af Spørgsmaalet, om unge Mennesker overhovedet skulde have Lov til at danne Foreninger. Efter denne Beslutning er der ogsaa foregaaet adskilligt, og hvor en almindelig Beslutning om Udelukkelse af tysknationale Medhjælpere ikke syntes tilstrækkelig, der gav man den, som i Perleberg, større Eftertryk ved Ansættelse af en Konventionalstraf.

(Fortsættes).

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Medlemmerne af de københavnske Afdelinger have gratis Adgang til Etablissementet „Wodrofflund" hver *Torsdag* Aften mod Forevisning af Medlemskort.

Vi anmode Medlemmerne om flittigt at aflægge Besøg i det gamle Etablissement, hvor Udvalget har sikret sig hyggelige Sommerlokaler. I den smukke Have er der god Musik og Optræden af kendte Artister.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen,* Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen,* Farvergade 24, 1., K.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Dannebrogsgade 15, 3., V.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Solitudevej 10, 3., N. Kasserer: *Fr. Ipsen,* Nørre Farimagsgade 62, 4.

Kolonialmedhjælpernes Organisation, København. Formand & Kasserer: *K. Hintz,* Oehlenschlägersgade 50, 1.

Torsdag d. 7 Aug. Kl. 9. Extraordinær Generalforsamling i Foreningens Lokaler „Wodrofflund". Dagsorden:

1) Forhandlingsprotokollen. 2) Hovedbestyrelsesmødet og Referatet af samme.

Obs!! Da Punkt 2 paa Dagsorden er af megen vigtig Betydning anmodes Medlemmerne indtrængende om at komme til Stede.

Gyldig Medlemskort skal forevises ved Indgangen!!

Herre-Udflugten, Søndag d. 13. Juli forløb meget vellykket, trods megen Regn deltog dog en Kreds af Medlemmer i Turen, og for dem blev det en fornøjelig Dag. Et Par Sange i Dagens Anledning gjorde megen Lykke.

Bestyrelsen.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *Jesper Munch,* Søndergade 10—12, 2. S.

De sædvanlige ugentlige Sammenkomster finde Sted i Sommerens Løb hver Tirsdag Aften skiftevis paa „Hotel Kronprinsen" og „Trøjborghus" saaledes:

„Hotel Kronprinsen" den $^{12}/_{8}$, $^{26}/_{8}$, $^{9}/_{9}$, $^{23}/_{9}$.
„Trøjborghus" den $^{5}/_{8}$, $^{19}/_{8}$, $^{2}/_{9}$, $^{16}/_{9}$, $^{30}/_{9}$.

Yderligere Annoncering finder kun Sted i „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende". *Bestyrelsen.*

Sommerudflugt til Hobro Søndag den 3die August 1902. Foreningens Medlemmer med Damer indbydes til i Forbindelse med Kolleger fra Randers, Aalborg og eventuelt flere Byer at tilbringe en fornøjelig Dag i den naturskønne og idyllisk beliggende Hobro.

Pris for alt uden Spisning *Kr. 3,75* pr. Deltager.

Foruden den Liste, Budet har til Præsentation, vil der i Foreningens Læseværelse, Ny Munkegade Nr. 1, være henlagt en ekstra Liste til Paategning. Tegningen er bindende og slutter Fredag Aften *Kl. 10.* Betalingen, Kr. 3,75, erlægges til Budet eller opkræves paa Mødestedet.

Program:

Kl. 8. Mødes ved Hovedbanegaarden. Kl. 8^{28}. Afrejse. Kl. 10^{15}. Ankomst til Randers. Kl. 10^{36}. Afrejse i Forening med Kollegerne dersteds. Kl. 11^{20}. Ankomst til Hobro. Kl. 1. Sejltur til Skoven, hvorfra der senere spaseres til Pavillonen. Kl. 4. Fællesspisning. (2 Retter og Dessert à 2 Kr., som opkræves ved Bordet).

Kl. 6—8. Balfaldera. Kl. 8^{32}. Afrejsen.

Kolleger! Mød talrigt til denne Sammenkomst, som fremmer Kollegialitetsfølelsen og Gemytligheden.

Hobro'erne er ypperlige Værter! *Bestyrelsen.*

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *Chr. Ingvoldsen,* Niels Ebbesensgade 4.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Ekstaordinær Generalforsamling. Det fra 40 Medlemmer fremkomne Forslag gaaende ud paa a) Forandring af Programmet, b) Udmældelse af Centralorganisationen, hvis Behandling blev udsat ved Generalforsamlingen d. 30. Maj, behandledes endeligt ved en ekstraordinær Generalforsamling d. 11. Juni, hvor Hr. O. Toppenberg dirigerede.

Formanden meddelte, at han paa Bestyrelsens Vegne kunde anbefale, at Afdelingens Program forandredes til i al Almindelighed at udtale, at

„Foreningens Formaal er at samle alle H. K. M. for i Enighed at fremme og værne Standens Interesse",

da man vidste, at mange Købmænd, der havde underskrevet Handelsforeningens Resolution af 9. Maj, da vilde betragte denne som bortfalden, hvorimod Bestyrelsen selvfølgelig paa det bestemteste afviste Tanken om Udmældelse af Centralorganisationen. Under den derpaa følgende Diskussion fremhævedes det navnlig fra Bestyrelsens Side, at det saaledes ændrede Program *i ingen Henseende stred mod Centralforeningens Program* og saaledes ikke i mindste Maade ændrede eller vanskeliggjorde Afdelingens Stilling overfor Centralorganisationen eller de andre Afdelinger. Programændringen formentes formaalstjenlig under den foreliggende Situation, *men ændrede ikke Foreningens Karakter.* Bestyrelsens Forslag vedtoges derefter, idet Ændringen vedtoges og Udmældelsen forkastedes i begge Tilfælde, med alle Stemmer mod 1. Enkelte undlod at stemme.

Bestyrelsen foreslog derefter Afholdelse af et offentligt Møde i Koncertsalen „Apollo" Tirsdag d. 24. Juni med Forretningsføreren som Hovedtaler. Mødets Formaal skulde være at oplyse Offentligheden om vor Organisations Standpunkt samt paakalde dens Støtte overfor Handelsforeningens Krigserklæring. Dette bifaldtes enstemmig.

Det oplystes under Diskussionen, *at Afdelingens Medlemstal har været i Fremgang, siden Handelsforeningen vedtog sin Resolution d. 9. Maj.*

Nykøbing Mors og Thisted Afdelinger foretog Søndag d. 13. ds. en vellykket Sommerudflugt med Damer til Vest Vildsund, hvor begge Foreninger ankom Kl. 4 Eftm.

Der var mødt nogle og tredive Deltagere fra hver Forening saaledes at der var ca. 70 til Fællesspisningen og paafølgende Bal, hvorunder der herskede en særlig kollegial Feststemning. Kl. $12^{1}/_{2}$ toge Foreningerne Afsked med hinanden og kørte hjem med Erindringen om en fornøjelig og behagelig tilbragt Dag.

Horsens. Formand: Prokurist *P. Tang,* Hospitalsgade. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Husk at anmelde enhver Flytning til Sekretæren.

Øerne.

Odense. Formand: *C. Lund,* Adelerhus; konst. Kasserer: *Joh. Petersen,* Overgade 7.

Diskussionsmøde afholdes i Fyens Forsamlingshus hver *Onsdag Aften Kl. 9.* *Bestyrelsen.*

Engageringsbureauet.

Direktrice.

Som saadan er der til Efteraaret Plads i en af Norges bedre Forretninger for en Dame, der er dygtig til Kjolesyning.

Henvendelse hurtigst til Forretningsføreren.

Handels- og Kontormedhjælper-Stævne i Hobro.

Afdelingerne i Aarhus og Randers foretager Søndag den 3die August en Udflugt til Hobro.

Kl. 8^{28} afrejser Aarhus-Foreningens Medlemmer til Randers, hvor denne Afdelings Medlemmer støder til. Ankommen til Hobro foretages der Udflugter i den smukke Omegn, hvorefter man Kl. 4 gaar til Bords.

Deltagerne ledsages paa hele Turen af et stort Orkester.

Dagen slutter med en Svingom. Medlemmer fra andre Afdelinger ere særdeles velkomne. *h.*

Afleveret fra Trykkeriet d. 1ste August.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK

HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE

ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
Forchhammersvej 26, St.
København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1. S.
København V.

Nr. 16. 15. August 1902. 2. Hargang.

Parlamentarisme i Forretningerne.

I.

„Harmonien".

Det er den moderne Organisationsbevægelses principielle Opgave at paavise Karakteren af den Udvikling, der foregaar i det moderne Handelsliv. Den sociale og økonomiske Udvikling sætter her sideordnede Spor med den Udvikling, der er foregaaet paa Erhvervslivets øvrige Felter. At kendetegne Sammenhængen mellem disse samfundsmæssige Fremtoninger med tilbørlig Hensynstagen til Særegenhederne for Handelens Vedkommende er den naturlige Forudsætning for en moderne Medhjælper-Reformbevægelse.

Men denne Sammenhæng erkendes saa langt fra af de Medlemmer af Handelsstandens forskellige Lag, der ere interesserede deri, at man endogsaa fra adskillige Sider er tilbøjelig til at frakende den enhver Rigtighed. Det er langt vanskeligere at overbevise de Vantro ad de levende Kendsgerningers Vej i et lille Land, end under større og mere sammensatte Samfunds- og Erhvervsforhold, hvor den sociale Nedbrydning, i hvis Spor den sociale Fornyelsesproces følger, har nivelleret videre og dybere ud i det Jordsmon, der længst og trægest tilbageviste Samfundsudviklingens kraftige og uimodstaaelige Bølgeslag.

Handels- og Kontormedhjælpernes Kamp for faglige Reformer er selv der, hvor den føres med de fredeligste Midler, ikke alene en Kamp for at opnaa et Stykke Forandring til det bedre her, en Smule Reform hist, ialt et ringe Plus til Kulturudviklingens store Facit; den betyder i sig selv i maaske endnu højere Grad — Bevidsthedens Revolution: Medhjælpernes Forstaaelse af, at den gamle Ordning ikke er evig og uforanderlig, deres Erkendelse af, at de nye Kræfter i Erhvervslivet, der skabtes gennem det forløbne Aarhundrede, har forandret Forholdet indenfor Handelsstanden i mange Retninger. Forholdet mellem Principal og Medhjælper behøver derfor ikke at antage skarpere Former, men det maa i mangt og meget undergaa en Forandring, der oftest foregaar ganske umærkeligt.

Men for den Principal eller Medhjælper, der betragter denne Udvikling gennem Bedsteforældrenes Brilleglas, er den nye Medhjælperbevægelse farlig, nedbrydende og ødelæggende for det gode Forhold mellem de to kontraherende Parter i Arbejdsforholdet indenfor Handelsstanden.

»Harmonien« er i Fare!

Den »klassiske« Harmoniopfattelse hviler paa Patriarkalismen i en svunden Tid, men ligesom »det gyldne Haandværk«s Periode er et forbigangent Tidspunkt for de fysiske Arbejdere, saaledes er Medhjælperstillingen som et kort, men nødvendigt Overgangsled til den selvstændige Købmandsstand ikke længer Reglen, men for store Masser af Handels- og Kontormedhjælperne langt snarere Undtagelsen.

Harmonien, i dens historiske Betydning, er Principalers og Medhjælperes ubetingede Fællesinteresse uden Hensynstagen til de økonomiske Særinteresser, som Nutidens Storhandel med sin Koncentration af Arbejdskraften, den gennemførte Arbejdsdeling, de aftagende Selvstændighedsbetingelser og Medhjælperstandens Rekrutering fra de forskelligste Samfundslag, medfører. Den gamle Harmoniopfattelse kan derfor ikke knæsættes af den moderne Medhjælperbevægelse, men denne bør — og dette kan ikke noksom fremhæves — ikke søge at ophæve Harmonien (i denne Forbindelse det personligt gode Forhold mellem Principal og Medhjælper), hvor denne findes, idet det tvertimod maa være Medhjælperbevægelsens Opgave at lære Medhjælperne at yde, samtidig med at de rejse Kravet om at være med til at nyde Frugterne af det økonomiske Fremskridt.

Samtidig med, at Reformkravene søges gennemførte, maa det være Medhjælperorganisationernes Opgave at dygtiggøre Medhjælperne fagligt, skabe Pligt-, Ansvarsfølelse og Agtpaagivenhed i størst mulig Udstrækning og derved virke befordrende ikke alene for Medhjælperne, men for den samlede Handelsstand.

Den moderne Organisationsform — sideordnende Principal- og Medhjælperorganisationer — moderniserer Harmoniopfattelsen, skaber gensidig Agtelse og Hensynstagen og behøver ikke i mindste Maade at true Disciplinen i nogen Forretning. Samtidig med Standsfølelsen vaagner ogsaa den individuelle Ansvarsfølelse og den enkeltes Bevidsthed om, at man gennem sine Handlinger og sin Optræden i den Virksomhed, hvori man er beskæftiget, forpligtiger sig overfor sin Organisation og sin Stand, og denne Selvkritik kan kun være i Principalernes sande Faveur.

Det gælder om for Principalen at interessere Medhjælperen saa meget som muligt for sin Gærning og derved for den Virksomhed, i hvis Tjeneste han arbejder. Dette kan følgelig foregaa paa mange Maader, medens dog den gensidige Agtelse, der bæres oppe af personlig Dygtighed, Dannelse og Takt altid er Forudsætningen for et godt Forhold mellem Principal og Medhjælper. Saaledes kan selv de vanskeligste Meningsforskelligheder løses ad mindelig Vej under gensidig Hensynstagen. Principalen maa stedse være sig bevidst, at han er den ledende, men paa den anden Side være fremsynet nok til at forstaa de vekslende Tiders Krav; Medhjælperen maa aldrig glemme, at han er Medhjælper, men han maa ogsaa have for Øje, at det Arbejde, der udføres i Forretningen, tilfører denne fornyet Værdi, og at det derfor er ret og billigt, at Medhjælperen faar en passende Andel deri. Derfor er det til lige stor Fordel for de to Parter, Principal og Medhjælper, at sidstnævnte betragtes som Medarbejderen og behandles som saadan.

Engageringssagen.

Siden Principalerne i Begyndelsen af Maj Maaned rettede det aldeles umotiverede Angreb paa vor Organisation er det gaaet skridtvis tilbage med vor Engageringsvirksomhed. Det er jo forsaavidt ganske naturligt, at Principalerne ikke søge Centralorganisationens Medvirken ved Besættelse af Pladser paa samme Tid, som de søge at lamme vor Bevægelse.

Imidlertid bør denne Sag, nu da der igen er nogenlunde Ro i Lejren, tages op med fornyet Kraft, fordi den i sig rummer Betingelser for at skaffe Foreningerne Tilgang og konsolidere Sammenholdet i disse, for slet ikke at tale om, at et velordnet Engageringsvæsen er en Nødvendighed ved Siden af en Pladsledighedsforsikring.

Engageringssagen i sig selv er en meget vanskelig Sag at tumle med. Idealet at skaffe enhver, der søger en Plads, som svarer til hans Evner og Kvalifikationer samt paa den anden Side skaffe Principalerne en Arbejdskraft, de fuldt ud ere tjent med, er særdeles vanskeligt at opnaa, og det bliver vanskeligere jo mindre Medlemmerne interessere sig for Sagen, jo mere de overlader til en enkelt Mand at gennemføre den.

En stor Del af Centralorganisationens Opgaver maa nødvendigvis pousseres frem ved den Enkeltes Initiativ og Handlekraft; Engageringssagen danner en absolut Undtagelse herfra

for dennes Vedkommende er det en Livsbetingelse, at alle Centralorganisationens forskellige Led nøje samarbejder; thi ellers kommer der intet Resultat. Dette kan ikke siges at have været Tilfældet i den forløbne Tid.

Med den Udbredelse, vor Organisation har over hele Landet, maatte det kunne lade sig gøre at skaffe paalidelige Oplysninger baade om Pladser og ledig Arbejdskraft i en saadan Udstrækning, at en stor Del Engagementer kunde sluttes.

Men den svundne Tid har desværre godtgjort, at Medhjælperne ikke er at formaa til at yde Bureauet den nødvendige Bistand; først naar de blive ledige, se vi dem.

Mulig Skylden derfor for en Del kan søges i en forfejlet Forretningsgang, og nedenstaaende fremsættes derfor Forslag til nye Regler for Engageringsvæsenets Ordning. Man maa jo prøve sig frem, til det rette findes.

Hver Afdelings Bestyrelse vælger af sin Midte et Medlem til at varetage det lokale Engageringsvæsens Arbejde. Han vælges paa 1 Aar ad Gangen.

Hans Pligter ere følgende:

a) Paa Forlangende at udlevere Ansøgningsskemaer til pladssøgende Medlemmer samt udstede den behørige Legitimation.
b) At modtage det udfyldte Skema fra Ansøgeren og sende det til Forretningsføreren ledsaget af sine egne Bemærkninger.
c) At holde Forretningsføreren à jour med de ledige Pladser samt disses Beskaffenhed indenfor det lokale Omraade.
d) Overhovedet at bringe enhver Oplysning, der maatte have Interesse for Engageringssagen i det hele eller i det enkelte Tilfælde, til Forretningsførerens Kundskab.

Dette Forslag vil komme til Behandling paa det forestaaende Hovedbestyrelsesmøde. Eventuelle Ændringer eller Tillægsbestemmelser vil med Glæde blive modtagne af Forretningsføreren inden d. 29. ds.

Efter denne Ordning, hvor én Mand paa hver Plads bliver gjort direkte interesseret i Engageringsvirksomheden, tror jeg der er Betingelsen for at skabe en ny og bedre Basis for denne, ligesom de Oplysninger, vi paa denne Maade kan skaffe os baade om Medhjælperen og Pladsens Beskaffenhed, yder langt bedre Garantier for Pladsernes fornuftmæssige Besættelse end hidtil.

Axel Gundel.

Det ordinære halvaarlige Hovedbestyrelsesmøde

skal ifølge Lovene afholdes i August og er derfor foreløbig ansat til den 31. ds. Da der imidlertid er nogen Grund til at formode, at Principalerne i Jylland muligvis vil søge at rette endnu et Slag mod vor Organisation i Slutningen af denne Maaned, vil det sikkert blive nødvendigt at udsætte Mødet til den første Søndag i September, for at vi hurtigt kan tage Stilling til en eventuel fjendtlig Fremfærd mod os.

Under alle Omstændigheder bedes Forslag, der ønskes behandlede paa Hovedbestyrelsesmødet, indsendt til Undertegnede *senest den 25. ds.*

Dagsorden:

1) Beretning om Virksomheden.
2) Regnskabet.
3) Forslag til Andragender til Regering og Rigsdag om Social-Reformer.
4) Forslag til Love for Pladsledighedsforsikringen.
5) „ - Regler for Engageringsvæsenets Ordning.
6) Forretningsførerens Kaution.
7) Vor Stilling til den internationale Føderation.
8) Hr. K. Hintz's Optræden overfor Redaktøren og Forretningsføreren i Anledning af Hovedbestyrelsesmødet den 29. Juni og Referatet af dette.
9) Forslag tii Udarbejdelse af Statistik.
10) Eventuelt.

Axel Gundel.

„Norsk Handelstidende"

hedder et nyt merkantilt Organ, der den 1ste Juli udsendte sit første Nummer i Kristiania. Bladet er intet specielt Grossist- eller Detaillist- eller Medhjælperorgan; det sætter sig højere Maal og erklærer sig for *Fællesorgan* for alle disse Hovedkategorier indenfor Handelsstanden.

Bladets Program er formuleret i en indledende Artikel, hvori det bl. a. hedder:

„Naar vi har fundet Tiden inde til at gøre et Forsøg med nærværende Blad, saa er Tanken den at kunne blive et Led i de mange Traade, som maa spindes, for at Handelsstanden kan blive det, den bør blive — en Magt med Respekt, en stor og samlet Enhed. Indenfor denne Ramme ved vi jo alle, at der er lige saa mange Interesser, som der er Partier. Vort Blad vil derfor være uafhængig af disse og give Rum for Upartiskhed, Saglighed og Berettigelse fra alle Lejre. Ser man paa den store og forskelligartede Familie, Handelsstanden, saa kan denne passende grupperes saaledes:

1) Grossererne, 2) By-Detailhandlerne, 3) Land-Detailhandlerne, 4) Frihandlerne og 5) Den underordnede Betjening.

Hver af disse har sine specielle Interesser at kæmpe for; men alle har dog saa meget tilfælles og trænger saa godt til hverandre, at vi maa raabe paa Samling."

I et samme Nummer uddybes dette Program yderligere gennem følgende Sætninger:

"Handelssocieteten, særlig henpegende til de mindre Kjøbmænd og Smaahandlerne og de Underordnede, der er kommen tilaars, maa føle sig som hensat paa et vulkansk Krater. Føles der ikke, som om der er ubændige Kræfter igære?

Udviklingens Stormgang kan ingen undfly, og vi vil raabe paa et stort Optog til Demonstration for Standsfølelse, Selvhjælp og social Aand. Der maa arbejdes paa at skabe en Bom eller Afbræk mod Aktieselskabers og Forbrugsforeningers Landvindinger. Der maa endvidere etableres sunde Kreditforhold og stiftes Kreditforeninger samt naturligvis ikke at forglemme Fælles-Understøttelsesforening.

De Underordnede maa have i Sigte Opholdshjælp for Pladsledighed og Etableringslaan.

Detailhandlerstanden burde oprette sin egen Bank og underordnede Handelsfolk sin egen Association for Pladsledighedsforsikring og Laan til Etablering.

Lad det nu engang blive et vaagent Liv med fuld Kamp for Rettigheder og Hjælp til alle stræbsomme og ærlige Handelsfolk og ikke til Svindel og Letsindighed. Ryst Søvnen af og lad Arbejdet begynde. Vi stiller os i Rækkerne."

Viljen til Reform for alle interesserede Parter er utvivlsomt god, men Evnen staar næppe Maal med den gode Vilje. Trangen til faglig Sammenslutning gærer i vort nordlige Broderland, men „Norsk Handelstidende", der kalder sig „Praktisk og uafhængig Organ for merkantile Interesser", er anlagt for lidet praktisk og for meget uafhængigt til at kunne løse den sociale Kæmpeopgave, det har sat sig. Thi kæmpestor maa den Opgave kaldes, samtidigt at varetage Grosserernes, By-Detailhandlernes, Land-Detailhandlernes, Frihandlernes og „den underordnede Betjening"s Interesser. Nordmændene maa være større Optimister end os, naar de mene at kunne skabe saa store sociale Reformer og grundlægge saadanne nye Institutioner til Ophjælpning af det merkantile Almenvel, som „Norsk Handelstidende" stiller i Udsigt — altsammen ved Hjælp af et Blad, tilmed et Fællesorgan for divergerende Interesser indenfor Handelsstanden.

Danmark er paa det organisatoriske Omraade det absolut førende Land i Skandinavien; det kan derfor ikke undre, at Reformbevægelsen i det høje Nord først kommer til Verden efter Fødselsveer. Men Organisation skal der til, moderne Organisation, sideordnede faglige Sammenslutninger, der varetager de Særinteresser, der i saa rigt Maal findes indenfor Handelsstanden. „Norsk Handelstidende" er dog derfor ikke uden Betydning, maaske kan Bladet blive den Allarmtromme, der kalder den norske Handelstands forskellige Lag til Kamp for deres særegne Interesser. En Antydning i denne Retning findes i en Annonce i Bladet, den indbyder „yngre Handelsfolk" til at danne en tidssvarende Forening med „økonomisk og broderligt Princip". Det er at haabe, at de norske Medhjælpere vil drage Lære af Medhjælperbevægelsen i Broderlandet mod Syd og andre Steder.

Afholdsbevægelsen og Medhjælperne.

Kampen mod Alkoholismen føres med Styrke herhjemme og overalt i den civiliserede Verden, organiseret gennem en Mængde Foreninger, der har til Formaal at bekæmpe Umaadeligheden i Spiritusnydelse ved hel eller delvis Afholdenhed. Hvor Alkoholismen grasserer, bliver ofte selv de dygtigste og fysisk stærkeste Mennesker dens slaviske Redskaber, den bliver en snigende Sot for Land og Folk og dens Bekæmpelse en Kulturopgave. I selve Kong Gambrinus Land — Tyskland — er der for nogen Tid siden dannet en Forening af Købmænd (selvstændigt og Medhjælpere) med det Formaal at dæmme op imod den Drikkesyge, der af „Rigstyskeren" anses som hørende til det fra Fædrene nedarvede, der bør holdes højt i Hævd.

Foreningens Formand, Hr. *Max Warming*, har tilsendt os følgende med Anmodning om Optagelse:

„Afholdsbevægelsen i Tyskland antager nu ogsaa i den sidste Tid større Udbredelse indenfor Handelsstanden. Saaledes har der sidste Aar dannet sig en „Tysk Forening for afholdende Købmænd" [„Deutscher Verein abstinente Kaufleute"]. Denne Forening afholdt d. 20. Juli sit første Aars-Hovedmøde i „Colosseum" i Kiel. Mødet, der var besøgt af et større Antal Medlemmer fra alle Egne af Tyskland, ja endog fra Schweiz, forløb udmærket og gav et godt Billede af Foreningens stadig voksende Medlemstal. Foreningens Formand, Hr. Max Warming, aabnede Mødet med en varm Hilsen til Deltagerne og aflagde derefter Aarsberetningen, som godkendtes enstemmigt. I et længere Tidsrum beskæftigede man sig med den af Bestyrelsen foreslaaede nye Foreningslov, som vedtoges i den forelagte Form. Formandens Meddelelse om, at der som Følge af Foreningens hurtige Udbredelse vilde blive oprettet et eget Forretningskontor til 1. Oktober d. A., hilstes med Bifald. Med et kraftig besvaret Leve for Foreningen og Formanden sluttedes det vellykkede Møde. Næste Aars-Hovedmøde finder Sted i Berlin i Juli Maaned 1903.

Foreningen optager ogsaa Købmænd i Udlandet som Medlemmer, naar de ere det tyske Sprog mægtig. D'Hrr., som interesserer sig for Foreningen, kunne faa Prospekter og Tryksager gratis og frc. fra Foreningens Formand Hr. *Max Warming*, Emilienstrasse 21, Hamburg 19.

Den Fremgangsmaade at organisere Afholdsbevægelsen fagvis kan sikkert være formaalstjenligt indenfor en saa stor Samfundsklasse som Handelsstanden, derimod turde det være tvivlsomt, om det vil være af særlig Betydning for Afholdsbevægelsen blandt Købmænd i andre Lande, at disse slutte sig til den tyske Forening: men dermed være det ingenlunde sagt at Spirituskonsumet indenfor vor hjemlige merkantile Verden ikke trænger til en virkningsfuld Begrænsning. Dette vilde være af Betydning og ikke mindst virke befordrende for den faglige Bevægelse blandt Medhjælperne.

Fra Udlandet

Medhjælperkongresser.

(Sluttet).

Verband deutscher Handlungsgehülfen (Hovedsæde i Leipzig) afholdt d. 6. April sin 20de Generalforsamling i Leipzig. Forbundet tæller ca. 55,000 Medlemmer. Blandt Forhandlingsæmnerne maa fremhæves „Merkantile Fortsættelsesskoler", der fordredes ordnede som obligatorisk Fortsættelsesskoleundervisning for unge Mennesker indtil 17 Aars Alderen. Under Debatten angaaende denne Sag strejfedes Kvindespørgsmaalet, og det er karakteristisk for Forbundets Stilling til dette vigtige Spørgsmaal, at den af Forbundets Direktør, Hr. *Bernhard*, repræsenterede Anskuelse, at en Organisation af Handelsmedhjælpere (Gehülfen) netop kun skulde varetage Medhjælpernes, men ikke Medhjælperindernes (Gehülfinnen) Interesser. Merkantile Voldgiftsretter og Handelsmedhjælperkamre vare dernæst de vigtige Spørgsmaal, til hvilke denne repræsentative Forsamling tog Standpunkt. Et Forslag om Undersøgelse af Medhjælpernes Minimalgager henvistes til Hovedledelsen. Generalforsamlingen vidnede om den Vægt, som Medhjælperorganisationerne — selv de, der indtage meget moderate Standpunkter — lægger paa den socialpolitiske Virksomhed.

Centralverband der Handlungsgehülfen und Gehülfinnen Deutschlands (Hovedsæde i Hamburg) afholdt sin 3die Generalforsamling i Halle a. d. S. i Pinsedagene. Forbundet tilhører, som vi tidligere have omtalt, det tyske Arbejderparti og indtager derfor nærmest et socialdemokratisk Standpunkt. Medlemsantallet er kun ringe (1652), men har dog fordoblet sig i Løbet af de to sidste Aar. Organisationens Organ, „Handlungsgehülfenblatt", er i det forløbne Aar overflyttet fra Berlin til Hamburg, hvor Administrationen nu er samlet. Kontormedhjælperne i Konsumforeningerne, der for Størstedelen tilhøre Forbundet, har ved dettes Mellemkomst faaet gennemført væsentlige Forbedringer. Forbundet yder sine Medlemmer Retshjælp, Pladsledighedsunderstøttelse, og et Engageringsbureau er oprettet. Kongressen behandlede forskellige socialpolitiske Medhjælperspørgsmaal, væsentlig de samme som ved de øvrige tyske Medhjælperstævner. Særlig Opmærksomhed skænkede man Konsumforeningerne; der vedtoges en Resolution, der opstiller detaillerede Fordringer angaaende Medhjælpernes Stilling i nævnte Virksomheder. Forbundet indtager som bemærket særdeles radikale Standpunkter, og dets Organ har bl. a. angrebet os temmelig skarpt i Anledning af de formentlig for moderate Standpunkter, vi indtog paa Kongressen i København.

Kampen for Organisationsretten i Tyskland.

En Tale paa den tyske Medhjælperdag i Magdeburg.

(Fortsat).

Kampen for Handels- og Kontormedhjælpernes Foreningsret er dermed pludselig udbrudt i alle Former. Den adskiller sig endnu kun derved fra lignende Kampe indenfor Industriarbejderstanden, at dens Opstaaen ikke skyldes Magtspørgsmaalet, men Harmen over Udnyttelsen af bestaaende Rettigheder fra Medhjælpernes Side. Dermed har den selvstændige Købmandsstand, der deltager i denne Kamp, allerede stillet sig paa Uerettens Side. I det hele taget er imidlertid ogsaa denne Strid ligesom altid en Kamp om Medhjælperstandens Ligeberettigelse.

Og selv om Kampen ogsaa naturligvis foreløbig kun rettes mod den Forening, der indtil nu repræsenterer de virkelige Medhjælperinteresser, da vil dog ogsaa Medhjælperstanden i andre Foreninger komme til den Erkendelse: Det er vor Sag, der her staar paa Spil, og Medhjælperstanden vil ikke være med til at begaa Bøddeltjeneste mod sine egne Kolleger. Professor *Lujo Brentano**) siger: Enhver Entreprenør betyder i og for sig allerede som Kapitalist, som Arbejdsgiver en Organisation. Overfor ham ere Medhjælperne, der som eneste Kapital kun besidde deres Virkeevne og Kundskaber, deres Arbejdskraft, tvungne til Sammenslutning, for at varetage deres individuelle saavel som deres Standsinteresser ved gennem deres Antal at opveje, hvad Modpartiet allerede repræsenterer af Magt og Indflydelse i den enkelte Person. Kun der, hvor dette er muligt, hvor en saadan Sammenslutning af de Svage kan glæde sig ved lovmæssig Beskyttelse, er der Haab om Massernes fremadskridende Udvikling, om Vækkelse af Samfølelse og Solidaritet, om Nationalfølelsens Opvaagnen ogsaa i de laveste Lag.

Derfor ere da ogsaa ifølge Næringslovens § 152 alle Forbud og Strafbestemmelser ophævede mod Næringsdrivende, Medhjælpere og Arbejdere (med Undtagelse af Landarbejdere og Tyende) for Overenskomster og Foreninger, der have til Formaal at gennemføre gunstigere Løn- og Arbejdsvilkaar særlig ved Hjælp af Arbejdsindstilling eller Arbejdernes Afskedigelse.

Uden Tvivl drejer det sig her næsten udelukkende om Sammenslutninger til Strejke eller Boykott og derfor om Ting, der i Reglen under de nuværende Forhold ikke kan komme i Betragtning for Handels- og Kontormedhjælpernes Vedkommende. Men med Sammenslutningen er der jo i og for sig heller intet sket, forsaavidt den ikke kan siges at være egnet til Angreb i den ene eller anden Retning. Imidlertid viser de store Mangler ved Foreningsretten sig allerede her, dens Svaghed og Uholdbarhed endogsaa for Industriarbejderstanden, hvis store Organisationsmasser netop synes egnet til at udfylde store Mangler. (Taleren omtaler derefter Foreningsloven, der fastsætter Straf for at hindre andre i at benytte den lovhjemlede Foreningsret).

Vi tænkte straks paa disse Beskyttelsparagrafer, da man aabenlyst eller skjult søgte at formene vor Medhjælperstand Foreningsretten ved Truslen om en Lock-out overfor de tysknationale Handels- og Kontormedhjælpere. Ved nærmere Eftertanke maatte vi imidlertid erkende, at disse Strafbestemmelser efter Lovens Ordlyd kun kunde finde Anvendelse overfor Medhjælperne. Thi det er f. Eks. ikke forbunden med Straf, forsaavidt man hindrer én i at indtræde i en Organisation eller

*) Tysk Socialøkonom, født 1844; stærkt paavirket fra England. Hans Hovedværk: »Arbejderforsikringen i Overensstemmelse med den nuværende Samfundsordning« udkom 1879. Red.

tvinger ham til at udtræde af en saadan. Altsaa, hvad Principalerne nu tillade sig i mangfoldige Tilfælde og vedblivende gøre, det bliver ikke særlig anset for strafværdigt, men derimod naar Medhjælperorganisationerne tvinger nogen til at slutte sig til dem eller hindre dem i at udtræde af disse. Medhjælperne, til hvis Beskyttelse Foreningsfriheden dog i første Linie utvivlsomt er gennemført, bliver uden Beskyttelse prisgivet det Tryk, der udøves af de økonomisk stærkere, medens man ivrigt bestræber sig for at lægge Medhjælperne alle mulige Hindringer i Vejen i deres Bestræbelser for at styrke deres Organisation. (Taleren nævner derefter en Række Eksempler, der karakteriserer Betydningen af den moderne Foreningsfrihed i det tyske Rige og fortsætter derefter):

Jeg erindre om denne Fremgangsmaade, for at vise, hvorledes den sættes i Bevægelse fra Minister til Generalfiskal, for at vanskeliggøre Arbejdstagerne deres Organisationsret, medens Principalerne rolig tør hindre Medhjælperne i Udøvelsen af deres Kald og Sammenslutning ved Hjælp af sorte Lister og Lock-outbeslutninger. Troen paa en Klassejustits maa jo derfor finde en bestandig videre Udbredelse. Udtrykkene Okse, Æsel, Kvæghoved gælder efter den berømte Retsafgørelse i Danzig ikke som en betydelig Ærefornærmelse; men kun som en skarp Dadel af Medhjælpernes aandelige Egenskaber. Naar vi imidlertid vilde anvende en vis familiær Tonart med saadanne Kjælenavne til en ikke organiseret Kollega, der trods alle vore Anmodninger vægrer sig ved at slutte sig til vort Forbund, da sidde vi godt i det paa Grund af Fornærmelse eller endog Pengeafpresning.

(Taleren gaar derefter over til en nærmere Karakteristik af Ministerialkundgørelsen angaaende Forstaaelsen af Foreningsloven og udtaler bl. a.: „Jeg kan altsaa kun være d'Hrr. Ministre taknemmelig for deres Oplysningsarbejde. De have endog vist de største Optimister, at § 153 er en Undtagelseslov for alle Medhjælpere med eller uden Strejkelyster, med eller uden Tilbøjelighed til Anvendelse af legemlig Tvang).

Taleren fortsætter derefter:

Socialdemokratiet havde straks efter det usalige Tugthusforslags*) Fald indbragt et Modforslag til Udvidelse af Arbejdernes Organisationsret. Saavidt som Forslaget angik Udvidelsen af § 153 var det umuligt. Istedet for Arbejderne stod da Arbejdsgiverne under Undtagelseslov. Dette Forsøg beviser kun paany, hvad Fagforeningsmænd stedse maa anerkende, at der ikke ad Lovens Vej kan ydes Hjælp mod saadanne Overgreb, men kun ved Fuldendelsen af en stærk, fast sammensluttet Organisation.

Rigtignok ere Handelens Medhjælpere langt fjærnede derfra, ikke mindst fordi der endnu findes en saa stor Masse af uorganiserede, ulykkelige Eksistenser, der gerne vilde være rede til at arbejde som Skruebrækkere, fordi de andre store Forbund kun kan opfattes som Engageringsbureauer, men ikke som virkelige Standsrepræsentationer og hvis Ledelse mangler Forstaaelsen for den faglige Kamp og hvis Medlemmer derfor ogsaa maa mangle enhver social Opdragelse, fordi disse Bebrejdelser endnu finder en dobbelt berettiget Anvendelse paa den stadig voksende Masse af kvindelige Medhjælpere med deres stadige Føjelighed og Villighed og fordi det købende Publikum i Tyskland, atter i Hovedsagen Kvinderne, men ogsaa Medhjælperne selv mangler politisk Forstaaelse, Pligtfølelse og Organisation.

Manglerne viser os imidlertid ogsaa Vejen til Hjælp!

(Fortsættes).

Et „Svar" fra „Købmandsbladet".

„Købmandsbladet" skriver:

„Et Svar. Uagtet Hr. Axel Gundel i sidste Nr. af Organet for Handelsmedhjælpere udfordrer stærkt, saa skal vi dog kun bemærke, at Fag-Organisation udmærket godt lader sig iværksætte, uden at man behøver at gøre sig til Kampfælle med noget politisk Parti, saalidt som man behøver disses Program.

Fag-Organisation er et Gode, forsaavidt den al Tid maa tilstræbe Reformer, som kan gennemføres; men tit og ofte maa den benyttes til abstrakte Teoriers Fremme, og bliver da let en Ulykke, saavist som Parti-Politik gør Mennesket ond, uvederhæftigt, blaseret, ja, undertiden helt syg.

I dette Stykke kunde Hr. Gundel godt, hvis han vilde, lære lidt af „Købmandsbladet"; thi vi har skabt en Organisation uden Spor af politisk Baggrund, og bestræber os for at tage billigt Hensyn til alle Sider; men det er nok noget, Hr. Gundel ikke forstaar. Dog, kom blot til Fornuft, saa ramler „Købmandsbladet"s Program slet ikke for nogen, ikke en Gang for saa fint og dannet et Organ som „Børsen". hvis eneste Opgave er, at det ingen Opgave har, og — som en Følge heraf — ingen Ting kan gennemføre for Handelsstanden".

Hvis nogen af vore ærede Medlemmer er i Stand til at fatte Meningen af ovenstaaende, bedes de godhedsfuldt sende Løsningen til Redaktionen af nærværende Blad eller til Undertegnede.

A. G.

*) Det kendte Lovforslag, der fastsatte Tugthusstraf for Personer, der søgte at bevæge andre til at nedlægge Arbejdet etc. Red.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Medlemmerne af de københavnske Afdelinger have gratis Adgang til Etablissementet „Wodrofflund" hver *Torsdag* Aften mod Forevisning af Medlemskort.

Vi anmode Medlemmerne om flittigt at aflægge Besøg i det gamle Etablissement, hvor Udvalget har sikret sig hyggelige Sommerlokaler. I den smukke Have er der god Musik og Optræden af kendte Artister.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen,* Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen,* Farvergade 24, 1., K.

Ordinær halvaarlig Generalforsamling afholdes paa „Wodrofflund" *Torsdag d. 28. August Kl. 8½ prc.*

Dagsorden:

1) Beretning. 2) Regnskabet. 3) Eventuelle Forslag. 4) Valg af 2 Bestyrelsesmedlemmer og 1 Revisor. 5) Agitationen i det kommende Halvaar. 6) Eventuelt.

Forslag, der ønskes behandlede paa Generalforsamlingen, maa indsendes til Formanden senest d. 23. August.

Ethvert Medlem anmodes om at give Møde ved Generalforsamlingen. *Bestyrelsen.*

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Dannebrogsgade 15, 3., V.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Solitudevej 10, 3., N. Kasserer: *Fr. Ipsen,* Nørre Farimagsgade 62, 4.

Kolonialmedhjælpernes Organisation, København. Formand & Kasserer: *K. Hintz,* Oehlenschlägersgade 50, 1.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *Jesper Munch,* Søndergade 10—12, 2. S.

De sædvanlige ugentlige Sammenkomster finde Sted i Sommerens Løb hver Tirsdag Aften skiftevis paa „Hotel Kronprinsen" og „Trøjborghus" saaledes:

„Hotel Kronprinsen" den $^{26}/_{8}$, $^{9}/_{9}$, $^{23}/_{9}$.
„Trøjborghus" den $^{19}/_{8}$, $^{2}/_{9}$, $^{16}/_{9}$, $^{30}/_{9}$.

Yderligere Annoncering finder kun Sted i „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende". *Bestyrelsen.*

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *Chr. Ingvoldsen,* Niels Ebbesensgade 4.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Horsens. Formand: Prokurist *P. Tang,* Hospitalsgade. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Husk at anmelde enhver Flytning til Sekretæren.

Øerne.

Odense. Formand: *C. Lund,* Adelerhus; konst. Kasserer: *Joh. Petersen,* Overgade 7.

Diskussionsmøde afholdes i Fyens Forsamlingshus hver *Onsdag Aften Kl. 9.* *Bestyrelsen.*

Betal Kontingentet ved første Opkrævning!

Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende

udgaar d. 1. og 15. i hver Maaned. Abonnement à Kr. 1,50 pr. Halvaar tegnes paa alle indenlandske Post- og Brevsamlingssteder.

Meddel strax Bopælsforandringer til de resp. Afdelingskasserere!

Afleveret fra Trykkeriet d. 15de August.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
Forchhammersvej 26, St.
København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1. S.
København V.

Nr. 17. **1. September 1902.** **2. Hargang.**

Fra Krigen mod Centralorganisationen.

Randers Handelsforening »motiverer« Boykottningen af de organiserede Medhjælpere. »Dansk Handels-Tidende« tager Afstand fra vore Modstandere.

Paa de københavnske Handelsforeningers Delegeretmøde udtalte Hr. Borgerrepræsentant, Grosserer Eskild Salomon angaaende Spørgsmaalet om Medhjælpernes Organisationsret bl. a:

»Vi kan ikke standse de humane Bestræbelser, der kræves af Tidsaanden. Vi kan da vel ikke forbyde vore Folk at være i en Forening. Vi vil selv have Lov til at være i hvilken Forening vi vil. Man siger: Ja men Handelsmedhjælpernes Forening vil forbedre deres økonomiske Kaar, og det skader Principalerne. Men Herregud, vi danner jo ogsaa Foreninger for at forbedre vore Kaar. Vi staar forøvrigt i et mere personligt Forhold til vore Medhjælpere, saa jeg kan ikke tænke mig en alvorlig Konflikt«.

Denne Synsmaade er betegnende for alle de Mennesker, der enten som Principaler eller som udenforstaaende betragter Forfølgelserne mod de organiserede Medhjælpere fra et socialtetisk Standpunkt og for hvem Retsbegrebet ikke er ensbetydende med hensynsløs Anvendelse af økonomiske Magtmidler.

En uretfærdig Sag er vanskelig at forsvare, og de Principaler, der svinger Boykottningens Sværd over vore Hoveder, har ikke hidtil offentlig fremsat de virkelige Motiver til deres Handlemaade.

Da man tilkastede os Fejdehandsken i Aalborg, Frederikshavn, Bogense, Korsør o. s v. skete det med den Motivering, at vort Program var uforeneligt med Handelens Tarv. Af hvilke Grunde undlod man at meddele Offentligheden. Man gik Omveje for at forsvare sin Handlemaade; Centralorganisationen blev gjort identisk med en politisk Organisation eller i hvert Fald en Forening, der gik ud paa at fremme partipolitiske Bestræbelser, og ved Hjælp af den Del af Pressen, der med eller mod bedre Vidende lod sig benytte til at vildlede Publikum angaaende Medhjælperbevægelsens sande Karakter, søgte man at retfærdiggøre den indledede Aktion. Denne Taktik er af gammel Dato, og anvendt paa en Organisation som vor, der er og fremdeles ønsker at være en uafhængig og i politisk Henseende nevtral Fagsammenslutning, kan den vel forbigaaende anvendes med Fordel. Den Del af Befolkningen, der er uden Kendskab til vor Organisations Væsen og uden særlig socialøkonomisk Erkendelsesevne, tror maaske den fremsatte Paastand, omend kun for en Tid, hvorimod de med organisatoriske og økonomiske Spørgsmaal fortrolige Samfundslag ikke saa let hopper paa Limpinden.

Medens vi bestandig have kæmpet med aabent Visir for Medhjælpernes Interesser, bestandig have indtaget klare og bestemte Standpunkter og aldrig have skjult vore Hensigter og vore Fordringer, af den gode Grund, at vi intet have at skjule, kan det samme desværre ikke siges om dem, der søge at sprænge vor Organisation. Det er derfor glædeligt, at Principalerne nu beviser os og Offentligheden den Høflighed at motivere deres Angreb under en noget fastere Form. Dette er saaledes Tilfældet med den Resolution, som Randers Handelsforening har vedtaget d. 14. August, og hvori der besluttes Boykottning af vore Medlemmer, fordi Centralorganisationen »staar i bestemt Modstrid saavel mod Principalernes som Medhjælpernes virkelige Handelsinteresser og i mange Tilfælde vil komme til at virke hæmmende paa den Frihed og Selvstændighed, Handelsvirksomheden nødvendigvis kræver«.

Saaledes tænker og saaledes udtaler danske Købmænd sig officielt i det 20de Aarhundredes Begyndelse! At man kan paastaa, at den faglige Reformbevægelse, som Centralorganisationen repræsenterer, er i bestemt Modstrid med Principalernes Interesser er forstaaeligt — om end urigtigt — men at man vil forsøge at bilde sig selv og Handels- og Kontormedhjælperne ind, at en Forbedring af sidstnævntes økonomiske Forhold, en Forkortelse af deres Arbejdstid, en successiv Modernisering af deres Arbejdsforhold d. v. s. Højnelse af Medhjælpernes Levefod og dermed af deres kulturelle Stade, deres Fagdygtighed, Selvstændighedsfølelse og derigennem deres Udvikling til gode Stats- og Samfundsborgere er i Modstrid med deres Interesser — at man i vore Dage kan fremsætte slig Paastand, under den Forudsætning at den bliver troet — ogsaa af Medhjælperne — viser kun altfor tydeligt de ringe Tanker Principalerne — og det maa desværre indrømmes til dels med Rette — har om Medhjælpernes sociale Dannelse, eller i endnu højere Grad stiller denne Udtalelse de Randers Købmænds sociale Dannelsestrin i den rette Belysning.

Vi kunne optrævle denne Principal-Paastand og indtil de mindste Enkeltheder vise, hvor grundløs den er. Sligt er imidlertid her ørkesløst. Den i Resolutionen fremsatte Paastand er uholdbar — words, words, words — Ord uden Skygge af saglig Baggrund og den Købmand findes ikke i dette Land, der ad den fornuftige Bevisførelses Vej vil evne at bevise, at Centralorganisationens Reformarbejde er i Modstrid med Medhjælperstandens Interesser i nogensomhelst Retning. Den anden Del af Motiveringen er ikke bedre end den første. »Friheden« og »Selvstændigheden« i Handelsvirksomheden betyder Principalernes uhindrede Frihed og Selvstændighed til i videst muligt Omfang at udnytte Medhjælperen og Lærlingen. De samme Mennesker, der kræver Reformer og Lettelser for sig selv, oprøres over, at Medhjælperne ogsaa andrager om Statens Hjælp ved Ordningen af deres Arbejdsforhold. Kravet om en Beskyttelseslovgivning for Handels- og Kontormedhjælperne er ikke opfundet af Centralorganisationen, men det har allerede for Aar siden vundet Hævd i Udlandets Socialpolitik og medens saadanne Socialreformer opfylder deres velsignelsesrige Øjemed og nye Reformer forberedes ude i Europa, vil danske Principaler hindre, at det humane Drag, der gaar gennem Udlandets Lovgivning paa dette Omraade, skal spores i Danmark. Men man kan ikke i Længden hindre den sociale Udviklings naturlige Forløb.

Vi kan med Sindsro indanke vor Sag for Offentlighedens Domstol; thi vi ere sikre paa at vinde, saavist som Uret tilsidst maa vige for Ret. Det er betegnende for Bedømmelsen af Principalernes Fremfærd, at et af deres egne Organer »Dansk Handels-Tidende« indeholder følgende Imødegaaelse af et Angreb paa vor Organisation:

Vi tillader os vedblivende at være af den Mening, at der gennemgaaende bestaar et godt, paa gensidig Respekt og paa naturligt Interessefællesskab baseret Forhold mellem Principal og Medhjælpere i de mindre Forretninger, hvor de to Parter stadig arbejder Side om Side, og *det er os ganske ufattelig, at den ærede Indsender og de mange, han mener at have med sig, kan gribes af Uvilje mod deres Personale, fordi dette forener sig med Standsfæller om saadanne fra et Medhjælperstandpunkt fortræffelige Formaal som bedre Lønninger, kortere Arbejdstid o. s. v. Vi gad dog vide, hvad d'Herrer Medhjælpere ellers som Stand skulde arbejde for**).

*) Udhævelserne ere af os. Red.

Vi kan heller ikke være enig med den ærede Indsender i, at det at forene sig om et Program til Fremme af sin Stands Interesser er noget, Socialisterne eller — som Indsenderen kalder dem — de »socialistiske Levebrødsmænd« har Patent paa. Vi mener tværtimod, at Associationstanken, nærmere beset, er en almen-menneskelig Tanke, hvis praktiske Spor kan forfølges tilbage i Tiden, saa langt Historien rækker. Fællesskabsfølelsen har blot under de skiftende Tiders forskelligartede Vilkaar fundet Udtryk i forskellige Former. Gaar vi langt bagom Laugenes, Gildernes og de religiøse Ordeners Tider og tilbage til Ur-Samfundene, finder vi, at man ogsaa den Gang førte Kampen for Tilværelsen gennem Organisation, blot at »Fagforeningerne« den Gang bestod af bevæbnede Bander, som indbyrdes søgte at slaa hinanden ihjel for paa den Maade at lægge et Plus til egen Fordel og eget Velvære.

Hvad iøvrigt nærværende Blads Opfattelse af *Kampmethoderne* angaar, da turde vi ved tidligere Lejlighed have betonet denne tilstrækkelig skarpt. Enhver udskejende eller blot illoyal Benyttelse af det Vaaben, som Associationen i sig selv er, fortjener efter vor Mening at brændemærkes, hvor den antræffes, og vi vil af ganske Hjærte haabe, at Organisationsvæsenet indenfor Handelsstanden maa udvikle sig paa samme sunde og begge Parters Interesser fremmende Maade som f. Eks. i England og forskellige engelske Kolonier.

— — — —

»Dansk Handels-Tidende« har ikke tidligere taget Standpunkt i Medhjælpernes Faveur, men nu er altsaa ogsaa dette Organ kommen til den Erkendelse, at Principalerne ere gaaet for vidt og det har resolut stillet sig paa vor Side.

De Principaler, der uden fornuftig Grund have angrebet Medhjælpernes Organisationsret, og derved krænket disses statsborgerlige Rettigheder, vil utvivlsomt komme til at erkende, at dette sker i et Land, hvor Organisationstanken gennemsyrer alle Samfundslag fra Embedsmanden til den ikke faglærte Arbejder.

Understøttende Institutioner.

Adskillelsen mellem det gamle og nye Foreningsliv blandt Handels- og Kontormedhjælperne er saare stærkt iøjnefaldende. De gamle Foreningers Virksomhed samler sig om Engageringssagen og, naar det kommer højt, om Sygekasse- og Laanefond. Disse hjælpende Opgaver kan endda kun paapeges hos et Par enkelte Foreninger. Resten har væsentlig det for Medhjælperne sikkert behageligere, men lidet forædlende og absolut ikke tankevækkende Formaal: Selskabelighed. Under de gamle Foreningers Førerskab — eller rettere Mangel paa retledende Evne — er Handels- og Kontormedhjælperne derfor blevne til en Stand „i Marsch paa Stedet". Den moderne Fagbevægelse, der i Centralorganisationens Skikkelse forkyndte Medhjælperne, at de udgjorde en Stand med Standsinteresser, at det var deres Pligt at varetage disse Interesser, forkyndte Medhjælperne en anden Egoisme end den gængse „Arbejd for dine egne Interesser, saaledes at du gennem dette Arbejde ogsaa kan gavne dine Kolleger"! Det er Centralorganisationens Opgave at skabe Standsfølelse og sætte Medhjælperne nye Maal — nye Idealer, hvis Opnaaelse betyder Standens sociale Højnelse.

Sligt ligger udenfor de gamle Foreningers Omraade. De er og de vedbliver den Dag i Dag at være Engageringsbureauer og selskabelige Klubber, for hvem faglige og socialreformatoriske Spørgsmaal er af det onde. Derfor ser endnu mange Principaler og Medhjælpere skævt til den „revolutionære" Centralorganisation, der beskyldes for at ødelægge „det gode Forhold" og tilstræbe alt, hvad som slet er. Derfor kulminerer Angrebene i Beskyldninger og Paastande, der have saare lidet med Sandheden at skaffe, men som næsten altid løber ud i „Socialistvrøvlet", for at benytte et betegnende Udtryk, hentet fra den farmaceutiske Medhjælperbevægelses første Dage. Men den faglige Bevægelse tør ikke ifølge sin Karakter sætte Engageringsvæsenet og endnu mindre Selskabeligheden som sin vigtigste Opgave. Dermed vilde den miste sin Betydning og sin Eksistentsberettigelse. Det maa være dens første Opgave at reformere paa det faglige Omraade, den maa være Standens faglige Repræsentation og med Styrke varetage de Medhjælperinteresser, der tidligere ere vanrøgtede. De understøttende Formaal maa komme i anden Række, men deres Betydning maa derfor ikke underkendes; thi det bør fremhæves, at Spørgsmaal som Engageringsvæsenets Ordning og Pladsledighedsforsikringens Realisation er af den største Betydning for Medhjælperne og danner et vigtigt og nødvendigt Supplement til en Medhjælperorganisations faglige Virksomhed.

Ved det ordinære Hovedbestyrelsesmøde, der afholdes om nogle Dage, vil disse to Spørgsmaal blive underkastede en indgaaende Behandling. Vor Forretningsfører har allerede i længere Tid udført et omfattende Forarbejde for Pladsledighedsforsikringens Realisation. Lovene og Betingelserne ere drøftede i Afdelingerne og disses Ændringer til Hovedforslaget vil nu blive gjort til Genstand for Behandling indenfor Hovedbestyrelsen. Derefter afhænger det af Medhjælperne selv, naar denne nyttige Institution skal træde ud i Livet. Det er udenfor enhver Tvivl, at den vil blive en understøttende Institution af Rang, forsaavidt Medhjælperne tilfulde forstaar dens vidtrækkende Betydning for dem, og den bør funderes paa en saa bred Basis, at den kan gavne saa mange som muligt af Standens Medlemmer.

Vi kan i den Retning lære meget af vort sydlige Naboland. De tysknationale Handels- og Kontormedhjælperes store og vidtforgrenede Organisation, der i Løbet af faa Aar har gjort overordentlige Fremskridt, har for nogle faa Aar siden oprettet en lignende Institution, der netop i disse Dage kan jubilere med en Renteudbetaling af 100,000 Mk. Forsikringen, der har virket til almindelig Tilfredshed, har forlængst overvunden de Vanskeligheder, der i sin Tid mødte Tankens Realisation og danner nu et vigtigt Led i Organisationens hele Virksomhed.

Det maa dog fremhæves, at Pladsledighedsforsikringen af Organisationens Ledelse betragtes som en Side af Virksomheden, der maa træde i Skygge for de faglige og socialpolitiske Opgaver, som denne — ligesom Centralorganisationen — nevtrale Medhjælperorganisation har sat sig. „Deutsche Handels Wacht" skriver herom i sin sidste Udgave: „Ikke vore Understøttelses-Institutioner, men vort Program er og bliver Hovedsagen! Det har bevist sin agitatoriske Kraft paa en Tid, da vi endnu ikke kunde tænke paa at byde dem, der fulgte os, nogle umiddelbare eller haandgribelige Fordele: Og naar vi nu, efter en snart tiaarig Kamp tør haabe at føre vort Banner til Sejr, saa begrundes dette Haab ogsaa nu alene paa de samme Tanker og Idealer, der fremkaldte vor Bevægelse og skabte vort Forbund — men ikke derpaa, at vi i Løbet af nogle Aar har hjulpen til at besætte et Par Hundrede eller Tusinde Pladser eller i Løbet af nogle Aar vil have udbetalt et Par Hundredetusinde Mark Renter eller omstridte Lønfordringer i endog saa mange Tilfælde. Hvad betyder alt dette mod Spørgsmaalet: Hvilken Stilling vil vor Stand indtage i det kommende Tyskland? En lidet agtet Masse af Handelsproletarer overfor den endnu mere end nu centraliserede Storhandel eller den agtværdige Elite af alle de Fag, der arbejder for Gage eller Løn. Det er det Spørgsmaal, hvis Løsning den kommende Slægt har Ret til at forlange af os".

Disse Ords Rigtighed maa ogsaa erkendes af de organiserede danske Medhjælpere. Arbejdet for faglige Reformer er og vil bestandig være Centralorganisationens første og vigtigste Opgave, men Betydningen af de to hjælpende og understøttende Institutioner, der her ere omtalte, maa ikke overses. Netop nu maa vi skænke dem den største Interesse. Pladsledighedsforsikringens Gennemførelse skal udelukkende være Medhjælpernes eget Værk. Engageringsvæsenets formaalstjenlige og ideelle Ordning afhænger derimod delsvis af Organisationsrettens Anerkendelse.

Gennem utrætteligt Arbejde for vore faglige Reformkrav styrkes vor Organisation og opnaar vi i Tidens Løb de Forbedringer, der tiltrænges. Ved Grundlæggelse af understøttende Institutioner kommer vi i Besiddelse af værdifulde Midler, stærke Løftestænger til Højnelse af vor Stands Samfundsstilling. Maatte alle vore Medlemmer huske dette under det tilstundende Arbejde for disse Spørgsmaal, da er Vejen aaben for vor Fremmarsch!

„Købmandsskolen."

Fra „Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse" foreligger en Beretning for Aaret 1901—1902.

Foruden Regnskabet for 1901, der balancerer med 616,422 Kr. 67 Øre og udviser en Kassebeholdning den 31. December paa 965 Kr. 76 Øre, indeholder Beretningen en Række mere

eller mindre glædelige Meddelelser vedrørende Virksomheden. Til de særlig glædelige Meddelelser hører den, at Foreningen ved Nytaarstid kunde indvie sin nye Skolebygning, „Købmandsskolen", som med adskillig Offervillighed fra mange Sider blev stillet paa Benene og betegner en historisk Begivenhed af stor Betydning for Foreningen. Allerede i dette første Aar har der udfoldet sig en travl Virksomhed i den nye Bygning og de fleste Fakta af Interesse, der iøvrigt indeholdes i Beretningen, tilkendegiver Fremgang paa alle væsentlige Omraader.

Med Hensyn til den pekuniære Hjælp har Foreningen i det forløbne Aar været særlig heldig og har bl. a. fra 3 formaaende Velyndere modtaget ialt 30,000 Kr. i Gaver. Desuden har Staten forhøjet sit Tilskud fra 2000 til 7000 Kr.

I Elevantallet har der været betydelig Opgang; det er saaledes fra 735 i Fjor steget til 993, en Forhøjelse, der er større end noget tidligere Aar. Nedgangen i Elevantallet i Tiden fra Aarets Begyndelse til dets Slutning har dog ikke været ringere end sædvanlig og danner saaledes et af de mindre lyse Punkter.

Aarsagen til denne Nedgang forklares i Beretningen at være Forretningstravlhed og man tør rolig gaa ud fra, at Forsømmelsesprocentens Stigning i det væsenligste skyldes samme Aarsag.

„Købmandsskolen" er en merkantil Fagskole af stor Betydning for den unge Handelsstand; adskillige af Hovedstadens største Købmænd have indlagt sig stor Fortjeneste ved at arbejde for dens Grundlæggelse, men de Principaler, der her gaar i Spidsen, for at tilføre Handelsstanden nye og dygtige Kræfter, maa ogsaa være de første til at drage Omsorg for, at Medhjælpere og Lærlinge faar Tid til at frekventere Skolen og med usvækket Interesse og Udholdenhed følge Undervisningen. Betingelsen herfor er først og fremmest, at Personalet i en Forretning har den tilstrækkelige Fritid, men at det i den Retning i mange Tilfælde lader meget tilbage at ønske, er en kendt Sag.

„Købmandsskolen" er et Foretagende af kulturel Betydning. Medhjælpernes faglige Uddannelse og intellektuelle Højnelse virker heldbringende for Standen og dermed for Fædrelandets Fremtid. Men de Principaler, der befordre dette Kulturarbejde, bør derfor ikke stille sig afvisende eller endog fjendtlig overfor Medhjælperbevægelsen, der har til Hensigt at højne Medhjælpernes sociale Niveau; thi denne Bevægelse sætter Medhjælperstanden større Maal og virke befordrende for Standens Kulturfremskridt.

Kampen for Organisationsretten i Tyskland.

En Tale paa den tyske Medhjælperdag i Magdeburg.

(Fortsat).

Rastløs Organisation af Kollegerne, Indskrænkning af Arbejdsløsheden og Overtilbudet af Arbejdskraft paa Vejen til Gennemførelsen af sociale Reformer, Kvindearbejdets Indskrænkning, Organisering og Opdragelse af det købende Publikum, navnlig Arbejderne, til Indkøb efter sociale Grundsætninger.

Tillad mig at knytte nogle Ord og Vink til Virkeliggørelsen af denne Tanke. Den største Del af vort kære Folk eller Publikum løber nu uden nogensomhelst Eftertanke, uden at se efter Firmaet, ind i de Butiker, der enten benytter den kostbareste Reklame af enhver Art, averterer med de laveste Lokkepriser eller hvor Salgsstederne ligge bekvemmest for dem. De fleste Købere have ingen Anelse om, hvilken Magt, de besidde som Konsumenter og hvorledes de skulle tvinge deres søsterlige og broderlige Hjerte til at gøre Brug af denne Magt paa rette Sted, idet de kun burde købe dér, hvor der tilstaas Medhjælperne ligesaa anstændige Arbejdsbetingelser som de fattigste i Folket, hvad enten det er indenfor Fabrik, Haandværk eller Handel, hvor man indrømmer dem Forudsætningen for deres Fremskridt, den fuldstændige Foreningsret og hvor der er sikret Handelsmedhjælperne 8-Lukning, en 11 Timers Minimalhviletid, en udstrakt Søndagshvile, tilstrækkelige Butiks-Siddepladser, en Minimalløn af 100 resp. 75 M., en Sommerferie og i Fald det er en Stor-Forretning med 20 eller flere Medhjælpere, en Repræsentation for deres Ønsker i et Medhjælperudvalg. Jeg undervurderer aldeles ikke Vanskelighederne ved en Organisation af Publikum. Dens Gennemførelse i større Maalestok er aldeles ikke nødvendig. Det er allerede tilstrækkeligt, naar Ledelsen ligger i Hænderne paa indflydelsesrige, ansete Personer med udpræget social Opfattelse og Medlemstallets Rygrad dannes af Medhjælpere af alle Fag, der naturligvis har en særlig Interesse af Publikums Opdragelse. Saadanne Foreningers Hovedopgave vil ligge deri, ved Hjælp af de interesserede Medhjælpere, at understøtte saadanne Forretninger, der i deres Virksomhed imødekomme de nævnte Fordringer og anbefale disse Forretninger ved Flyveblade, Henvisninger i Portemonnæ-Kalendre osv. til Publikum med et vækkende Raab til dettes sociale Samvittighed. I vore Dage, hvor saa mangen Forretningsmand udgiver Tusinder til Reklame uden Nytte, vil en saa billig og dog resultatrig Anbefaling af hans Forretning kun være ønskelig og han vil gerne være rede til at sikre sin Forretning en social Mønsterbedrifts Ry og derved en Plads paa Konsumentforeningernes hvide Lister ved at opfylde alle Betingelserne her for. Saaledes opdrage vi Købere og Sælgere.

Saaledes vil det lykkes ikke alene at give Medhjælpernes sociale Fordringer større Eftertryk og hurtigere Resultat, men ogsaa udadtil at sikre dem Koalisationsfriheden.

Men ogsaa indadtil ere Handels- og Kontormedhjælperne som nyeste Arbejderlag slettest stillet med Hensyn til deres Foreningsret. En Forening af Medhjælpere indenfor en Forretning, en Fællesoptræden af Medhjælpere overfor deres Principal f. Eks. i Sager vedrørende Gagetillæg bliver endnu i Dag betragtet som en Uhyrlighed uden Lige og under Paaskud af Fortrolighedsmisbrug, omend med Uret, straffet med Ophavsmandens Afskedigelse. (Taleren anfører et graverende Eks. paa en saadan Behandling af en Medhjælper og fortsætter derefter:)

Denne Foreningsret synes imidlertid heller ikke af de lovgivende Myndigheder at blive anset for værdig for Handelsmedhjælperstanden. Som bekendt bragte Tillægget til Næringsloven i § 139 k ogsaa nogle Bestemmelser angaaende Arbejdsordningen i saadanne Butiker, der mindst beskæftige 20 Medhjælpere og Lærlinge. Disse Bestemmelser ere nøjagtig tagne efter Forskrifterne for Haandværks- eller Fabriksbedrifter, kun med den Forskel, at den ene Sætning, der i § 134 b omtaler Arbejderudvalgenes Berettigelse, paa en ganske paafaldende Maade udelukker dennes Overførelse paa Handelsforhold. Følgen deraf er, at den tilsigtede Medvirken og Meningstilkendegivelse af Personalet vedrørende Arbejdsordningens Sammensætning og den hygiejniske og tekniske Indretning af et Stormagasin aldrig bliver til Virkelighed.

Netop i et Stormagasin, hvor næppe én føler Interessernes Harmoni, i en Virksomhed, der imidlertid paa den anden Side maa syntes særlig egnet og skikket til at være en social Mønsterbedrift, maa Manglen af et Medhjælperudvalg forekomme dobbelt uheldig. Vi ville ogsaa udfylde denne Mangel ved Foreningsretten og forlange ikke blot Overdragelse af den vilkaarlige Ret til at danne saadanne Medhjælperudvalg, men tvungen Oprettelse af saadanne Medhjælperudvalg i alle Handelsvirksomheder med 20 eller flere Medhjælpere og af hvis Virksomhed Principalen kun kan have Interesse. Thi en heldbringende Udvikling af Forretningen har sit bedste Grundlag i en god Forstaaelse mellem Principal og Medhjælpere. Den gode Forstaaelse er imidlertid mere eller mindre en Følge af personlig Berøring. Da det i de sjældneste Tilfælde er muligt for den stærkt optagne Forretningsmand at komme sammen med alle Medhjælpere, saa frembyder Medhjælpernes Udvalg, der bestaar af de bedste og mest betroede, i mange Tilfælde det eneste Middel til at erholde Forstaaelse for Medhjælperne og deres Interesser og slaa Bro over Kløftet mellem begge Interesser. Dér, hvor Principalen ser bort herfra af Bekvemmelighedshensyn vil Berøringspunkterne stadig vise sig at blive færre og snart faa ham til at fortryde det. Ved sine Impulser maa Principalen bestandig vise sin Interesse for Medhjælpernes Velfærd og selv om han ogsaa ved Siden af de gode Resultater mangen Gang kan gøre en slet Erfaring, da bør han ikke lade sig vildlede deraf. Disse Impulser udstrækker sig ogsaa til understøttende Institutioner, Sparekasser, Forskudskasser, Biblioteker, fælles Festligheder o. l. Medhjælpernes levende Interesse holdes ogsaa vaagen ved Præmier for særlige Ydelser. Grundtanken er ved Hjælp af Præmierne at tilskynde Medhjælperne selv til Eftertanke over hvorledes de skulle forøge deres Arbejdsevne. Endvidere bydes der Medhjælperne Lejlighed til at foreslaa egnede Beskyttelsesforanstaltninger til Ulykkes- og Sygdomsforhindring. Tyngdepunktet maa stedse søges deri, at der gives Medhjælperne Lejlighed til gennem de nævnte Institutioner selv at turde raadgive og medarbejde i Administrationsspørgsmaal.

Til alle disse Mangler kæder der sig i de forskellige Forbundsstater endnu et helt broget Prøvekort af uhensigtsmæssige og besværlige Hindringer for Foreningsretten ogsaa for Handels- og Kontormedhjælperne.

(Taleren fordyber sig i de enkelte Foreningslove i de tyske Forbundsstater, hvorefter han gaar videre):

Vi se en broget Blanding af Bestemmelser, for hvilke et Barn af det enige tyske Rige ikke kan have ringeste Forstaaelse. Hvor forskellige end Lovene kunne være, næsten overalt er der rejst Skranker for de politiske Foreningers Bevægelsesfrihed, hvorunder — som Følge af den ensartede Behandling af faglige og politiske Foreninger — ogsaa de førstnævnte (de faglige Foreninger) maa lide unødvendigt haardt. Ganske vist, de værste Love skade lidet, naar de anvendes forstandigt eller slet ikke. I Kongeriget Sachsen staa de imidlertid ikke paa Papiret. Der paalægges de faglige Sammenslutningers Foreningsog Forsamlingsret Hindringer ved talløse Fodangler og vort Forbund mest gennem Mindreaarighedsparagrafen.

(Sluttes).

Literatur.

„Das Recht der Handlungsgehilfen“. (Tilsendt fra „Deutschnationaler Handlungsgehilfen-Verband“). Denne Bog, der omfatter ca. 100 Sider, indeholder Kommentarer til det 6te Afsnit af den tyske Handelslovbog vedrørende Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdsforhold. Ogsaa for udenlandske Medhjælpere, der ere interesserede i det socialpolitiske Fremskridt for den tyske Medhjælperstand, vil Bogen, der hidtil er udkommen i 20.000 Expl., være af Betydning. Alle Retsbestemmelser, der vedrøre Medhjælperne, behandles i dette Skrift, der er udarbejdet paa Grundlag af indgaaende praktiske Erfaringer. Foruden Handelslovbogen ere Bestemmelser for den nye borgerlige Lovbog vedrørende Smudskonkurrence, Konkurs, Syge- og Invalideforsikringsloven, Beslaglæggelse af Arbejdsløn, Butiksloven etc. medtagne.

„Der Kampf ums Recht“. (Tilsendt fra „Centralverband der Handlungsgehülfen und Gehülfinnen Deutschlands“). Skriftet fremtræder som et Indlæg i Agitationen for merkantile Voldgiftsretter og indeholder Gengivelse af en Tale, som Medlem af den tyske Rigsdag, Poul Singer, har holdt angaaende dette Spørgsmaal ved et Møde af Medhjælpere i Berlin.

„Eine „socialpolitische“ That des Ministeriums Körber“. (Tilsendt fra „Fachverein der Handelsangestellten Böhmens i Prag). Agitationsbrochure, der indeholder en skarp Kritik af det østrigske Regeringsforslag angaaende Reguleringen af Handelsmedhjælpernes Tjenesteforhold. Hovedpunkterne i Skriftet vedrører Søndagshvilen, Kontraktspørgsmaalet og Medhjælpernes socialpolitiske Fordringer i Almindelighed. Afsnittet om Arbejdstiden viser de uheldige Forhold, hvorunder de østrigske Medhjælpere maa arbejde; Regeringens Forslag fastsætter Maximalarbejdstiden til 14 Timer, hvilket imidlertid under visse Forhold udstrækkes til 16 Timer, en „Beskyttelse“, der maa betragtes som en Parodi paa en Socialreform. Lignende Svagheder hæfter ved andre af Forslagets Punkter.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Medlemmerne af de københavnske Afdelinger have gratis Adgang til Etablissementet „Wodrofflund“ hver *Torsdag* Aften mod Forevisning af Medlemskort.

Vi anmode Medlemmerne om flittigt at aflægge Besøg i det gamle Etablissement, hvor Udvalget har sikret sig hyggelige Sommerlokaler. I den smukke Have er der god Musik og Optræden af kendte Artister.

Kolonialmedhjælpernes Organisation. Formand & Kasserer: *K. Hintz,* Oehlenschlägersgade 50, 1.

Obs.: Vor Organisation lader i Lighed med de to foregaaende Aar oprette en gratis Undervisning for Fagets Udøvere, dog saaledes, at den i Aar henlægges til *Søndag fra Kl. 12—2,* da den fornødne Frihed ikke forefindes Hverdagaften.

Det er Bestyrelsens Haab, at der med denne Ordning vil melde sig et stort Antal Medlemmer til Kursuset, Ikke-Medlemmer kan ved Optagelse i Organisationen blive delagtige i Undervisningen.

Obs.! Der vil blive undervist i enkelt og dobbelt Bogholderi (alm.), Vexelret og i Sprog (Tysk) ved dygtige Lærere, endvidere oprettes et tredie Hold for *Lærlinge,* der vil modtage Undervisning i Dansk, Retskrivning og Regning.

Undervisningen vil i Aar foregaa i „Slomann's Latin- og Realskole“ paa Jacob Danefærdsvej 3, lige ved Aaboulevarden, saa centralt beliggende, som det har været Bestyrelsen mulig at finde.

Undervisningen vil antagelig begynde Søndag d. 14. September, herom nærmere gennem Meddelelser og Dagbladene.

NB. Indtegning modtages hos Bestyrelsen og pr. Telefon og sluttes senest Torsdag d. 11. September.

Torsdag d. 7. August afholdtes ekstraordinær Generalforsamling som meddelt gennem Bladet og pr. Post.

Formanden aflagde her Beretning fra Hovedbestyrelsesmødet d. 29. Juni, hvor man bl. a. havde taget Stilling til vor Organisation og en Konflikt hos et herværendo Firma (Fritz Lebahn), hvor vor Afdeling havde Medlemmer og hvor der var forelagt Kontrakter, som Bestyrelsen meget havde advaret Medlemmerne at underskrive, imidlertid havde ovennævnte Medlemmer udmeldt sig, og de Breve, som fra Formanden vare afsendte, afleverede en af Medhjælperne til et herværende Dagblad, der offentliggjorde disse og føjede sine Kommentarer til.

Denne Handling er af alle blevet stærkt misbilliget ogsaa af Hovedbestyrelsen; trods dette fandtes der ikke et Ord om dette i Referatet af Hovedbestyrelsesmødet, ligesom det paa mange Steder var en Forvrængning*) af Sagen, bl. a. at Bestyrelsen havde blandet sig ind i en Konflikt mellem et københavnsk Firma og dets Lagerpersonale, hvilket kan forstaas Konflikten med Lager- & Pakhusarbejdernes Forening, idet der senere tales om nævnte Forening i Referatet.

Iøvrigt maatte det meget beklages, at intet fandtes til Forsvar af vor Stilling i nævnte Sag, da adskillige Indrømmelser dog vare gjorte, ligesom det maatte beklages, at et saadant Referat overhovedet fremkom, da det var tilgængeligt for andre, ogsaa vore Modstandere, og det let fik Udseende af, at Hovedbestyrelsesmødet havde billiget ovennævnte Affære.

Herefter havde *Redaktøren* og *Forretningsføreren* Ordet, begge for at opponere, den første for at hævde, at han stod kun til Ansvar for sine Handlinger overfor Hovedbestyrelsen og Kongressen og at ikke en Sætning var ukorrekt. A. Gundel gjorde gældende, at der ikke var sket noget, fordi Fritz Lebahns Folk havde underskrevet, men misbilligede deres Handlemaade og udtalte sig ellers i et længere Foredrag, der særlig formede sig som et personligt Angreb paa Formanden K. Hintz.

Dirigenten *H. P. Jensen* sluttede Generalforsamlingen Kl. $1^1/_2$.

Besøget paa Tuborg Fabriker Søndag d. 27. f. M. var meget vellykket, ca. 250 Herrer og Damer deltog, efter ca. $1^1/_2$ Times Fremvisning af det store Etablissement samledes Deltagerne i den store Hal, hvor der trakteredes med „Tuborg Øl“ og Lemonade.

Ærede Kolleger! Forholdene ere slette og kun vi selv kun ved at stille os Maalet klart og ihærdigt arbejde derfor, naa at faa disse Forhold forbedrede *Bestyrelsen.*

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *Jesper Munch,* Søndergade 10—12, 2. S.

De sædvanlige ugentlige Sammenkomster finde Sted i Sommerens Løb hver Tirsdag Aften skiftevis paa „Hotel Kronprinsen“ og „Trøjborghus“ saaledes:

„Hotel Kronprinsen“ den $^9/_9$, $^{23}/_9$.
„Trøjborghus“ den $^2/_9$, $^{16}/_9$, $^{30}/_9$.

Yderligere Annoncering finder kun Sted i „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende“. *Bestyrelsen.*

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *Chr. Ingvoldsen,* Niels Ebbesensgade 4.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Ordinær Generalforsamling og Stiftelsesfest, afholdes Søndagen den 14. September Kl. 4 Efterm. i Hotel Nationals Sal. Dagsorden til Generalforsamlingen: 1) Beretning om Virksomheden. 2) Valg af 4 Bestyrelsesmedlemmer, 2 Suppleanter og 2 Revisorer. 3) Eventuelt.

Efter Generalforsamlingen afholdes, saafremt der bliver tilstrækkelig Tilslutning, i Lighed med de foregaaende Aar Stiftelsesfest, med Fællesspisning.

Tegning hertil kan ske ved Henvendelse til Formanden eller Kassereen, senest 4 Dage forinden. Kolleger fra andre Afdelinger ere særlig velkomne. *Bestyrelsen.*

Hobro. *Ordinær Generalforsamling* afholdes paa „Grand Hotel“ *Torsdag den 11te September,* Kl. $8^1/_2$ Aften. Dagsorden: 1) Meddelelse om Virksomheden i det forløbne Halvaar. 2) Ændringer i Lovene. 3) Valg af to Medlemmer til Agitationsudvalget. 4) Spørgsmaal om Oprettelse af Kursus i kommende Vinterhalvaar. 5) Eventuelt. *Bestyrelsen.*

Randers. *Ordinær Generalforsamling* afholdes *Tirsdag d. 9. Septbr.,* Aften Kl. 9, i Haandværkerforeningen med følgende Dagsorden:

1) Valg af 2 Bestyrelsesmedlemmer, 2 Suppleanter og 1 Revisor. 2) Valg af Agitationsudvalg. 3) Lovændring. 4) Eventuelt.

Talrig Tilslutning forventes. *Bestyrelsen.*

Horsens. Formand: Prokurist *P. Tang,* Hospitalsgade. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Husk at anmelde enhver Flytning til Sekretæren.

Den sorte Tavle.

Aalborg. Slettede med Restance er:

Ekspedient *O. Rasmussen,* Søndergade 62. Kommis *F. C. Rasmussen,* Borgergade 7 A, 3. Kommis *N. Hjorth,* Adr. A. Sørensen, Kongensgade.

Hjørring-Afdelingen har slettet:

Kommis *Chr. Nielsen,* hos Købmand Toft, Søndergade, Hjørring, paa Grund af flere Maaneders Kontingentgæld.

*) Efter Anmodning fra nærværende Blads Redaktør vil Hr. Hintz's Udtalelser ved Generalforsamlingen blive gjort til Genstand for Behandling paa det ordinære Hovedbestyrelsesmøde. Red.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.

Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 8, 1.S. København V.

Nr. 18. **15. September 1902.** **2. Aargang.**

Hovedbestyrelsesmødet.

Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeningers ordinære halvaarlige Hovedbestyrelsesmøde afholdtes *Søndag den 7de September* i Fyens Forsamlingshus i *Odense*. Mødet skal lovmæssigt afholdes i August, men med Henblik paa den foreliggende Situation, fremkaldt af den mod vor Organisation rejste Kamp, udsattes Hovedbestyrelsesmødet en Uge for at Centralorganisationens Hovedledelse straks kunde tage Stilling til en eventuel Aktion fra Handelsforeningernes Side, idet man maatte antage, at en saadan muligvis vilde blive forsøgt til 1. September. Dette er ikke sket og Stillingen er i det væsentligste den samme som ved Hovedbestyrelsesmødet d. 29. Juni. Ved dette ekstraordinære Møde i Aarhus var Sommerens vigtige Begivenhed — Lock-out'en — eneste Forhandlingsemne, ved det ordinære Møde i Odense kunde man derimod gaa let hen over dette Spørgsmaal paa Grund af den uforandrede Situation, hvorved man kunde henholde sig til de tidligere tagne Beslutninger vedrørende vor Forsvarstaktik.

Hovedbestyrelsesmødets omfattende Dagsorden kostede Hovedbestyrelsesmedlemmerne en lang og anstrængende Arbejdsdag — fra Søndag Formiddag indtil langt over Midnat — men ethvert af de vigtige Punkter paa Mødets Dagsorden underkastedes, trods den knapt tilmaalte Tid, en indgaaende Drøftelse.

Pladsledighedsforsikringen var utvivlsomt Hovedbestyrelsesmødets vigtigste Sag, og der ofredes derfor dette Spørgsmaals Behandling en meget stor Del af den samlede Forhandlingstid. Efter en særdeles indgaaende Diskussion om Forsikringens Karakter og Rækkevidde, hvorom der hurtigt naaedes fuldkommen Enighed, behandledes Lovforslaget og de af Afdelingerne indsendte Ændringsforslags enkelte Punkter, hvorefter det samlede Lovforslag enstemmig vedtoges. Der aabnes nu alle Medhjælpere Adgang til at tegne Forsikring, dog saaledes, at Centralorganisationens Medlemmer naturligvis opnaar særlige Fordele, og Forarbejderne for Aktieselskabets Start vil nu blive drevet med størst mulig Kraft, saaledes at Virksomheden kan paabegyndes i den nærmeste Fremtid.

Vor Organisations fremtidige socialpolitiske Virksomhed behandledes under Dagsordenens 4de Punkt, idet vor første Kongres' Krav til Lovgivgningsmagten angaaende Regulering af Arbejdstiden, Lærlingevæsenet osv. formuleredes i en Række Andragender, der i den kommende Samling vil blive indbragt i Rigsdagen. De organiserede Handels- og Kontormedhjælpere i Danmark begynder dermed Kampen for lignende Socialreformer som de, der dels ere gennemførte dels forberedes gennemført af vore udenlandske Broderorganisationer. Af andre vigtige Spørgsmaal maa nævnes Reglerne for Engageringsvæsenets Ordning, der, forsaavidt de nøje efterkommes af de lokale Tillidsmænd, sikkert vil vise sig praktiske for denne Del af vor Virksomhed.

Det var Hovedbestyrelsesmødets vigtigste Opgave at forberede Gennemførelsen af de paa Kongressen i København tagne Beslutninger; derefter maa det være Afdelingernes Pligt at følge Hovedledelsens Anvisninger i videst mulig Omfang med Hensyn til disse Beslutningers praktiske Realisation.

Af Hovedbestyrelsesmødets Forhandlinger og Beslutninger hidsættes følgende kortfattede

Referat.

Forretningsføreren aabnede Hovedbestyrelsesmødet Kl. $10^1/_2$ og forelagde følgende

Dagsorden.

1) Forretningsordenen forelægges til Godkendelse.
2) Beretning om Virksomheden.
3) Regnskabet.
4) Forslag til Andragender til Regering og Rigsdag om Social-Reformer.
5) Forslag til Love for Pladsledighedsforsikringen.
6) — - Regler for Engageringsvæsenets Ordning.
7) Forretningsførerens Kaution.
8) Vor Stilling til den internationale Føderation.
9) K. Hintz's Optræden overfor Redaktøren og A. Gundel i Anledning af Hovedbestyrelsesmødet den 29de Juni og dettes Referat.
10) Forslag til Udarbejdelse af Statistik.
11) Forretningsførerens Repræsentationsudgifter.
12) De københavnske Afdelinger andrager om at maatte faa Halvdelen af Udgifterne ved Mødet i Wittmacks Lokale refunderet.

ad. 1. Forretningsordenen godkendtes i sin oprindelige Skikkelse med den Ændring, at Forslag fra Hovedbestyrelsesmedlemmerne skal være Forretningsføreren i Hænde senest en Uge før Mødets Afholdelse og ordinære Møder skal indvarsles 14 Dage forud.

ad. 2. *Forretningsføreren* aflagde en kort Beretning over Virksomheden siden det ekstraordinære Møde d. 29. Juni. Der var afholdt en Række Møder angaaende Lock-out'en og Pladsledighedsforsikringen. Angaaende Handelsforeningernes Kamp mod Centralorganisationen meddelte Forretningsføreren, at det ikke kunde konstateres, at disse Angreb havde virket skadelig paa Centralorganisationens Medlemsantal, om end et Par Afdelinger vare udtraadte og opløste. Der burde ikke ofres saa store Pengemidler som hidtil paa Agitationen for Oprettelsen af nye Afdelinger. De understøttende Institutioner — og navnlig Pladsledighedsforsikringen — maatte fremmes og konsolideres, saaledes at der kunde skaffes Medlemmerne de størst mulige øjeblikkelige Fordele. En omfattende Agitation for Centralorganisationens Udvidelse til at omfatte alle Byer maatte foreløbig vente, indtil det betydelige Forarbejde i den nævnte Retning var tilendebragt. Forretningsføreren omtalte sit Cirkulære af 8. August angaaende sin Stilling som Centralorganisationens Forretningsfører. Denne Henvendelse var kun fremkommen, fordi flere Afdelinger efter hans Opfattelse havde desavoueret ham under Konflikten ved at operere paa egen Haand; endelig havde et Par jyske Medlemmer angrebet ham i den lokale Presse, han ønskede ikke at beklæde Stillingen som Forretningsfører, forsaavidt der ikke fra Medlemmernes Side vistes ham Tillid; at denne imidlertid var til Stede, var han blevet grundig overtydet om gennem Afdelingernes Svar paa Cirkulæret. Opraabet til Publikum, som Hovedbestyrelsen havde vedtaget at udsende ved Mødet d. 29. Juni, var endnu ikke udsendt i Henhold til skriftlig Afstemning blandt Hovedbestyrelsesmedlemmer, da man ikke fandt Udsendelsen nødvendig paa nærværende Tidspunkt. Kongresbeslutningen om Anskaffelse af et Emblem var ikke effektueret, da Udgifterne til den kunstneriske Konkurrence ikke burde belastes Hovedkassen paa en Tid, hvor der var Brug for Centralorganisationens Pengemidler til vigtigere Øjemed. Omtalte derefter, at der var indledet Forhandling med en større københavnsk Mælkeforsyning angaaende Lønforhøjelse for Kontorpersonalet, da dette havde anmodet Forretningsføreren om at intervenere. Forhandlingerne vare endnu ikke tilendebragte.

I den efterfølgende Diskussion udtalte Hr. *Vald. Pedersen,* at de Angreb, der vare rettede mod Forretningsføreren gennem „Aarhus Stiftstidende", vare ganske betydningsløse, denne Sag var ordnet af Aarhus-Afdelingen. Der burde ikke tages Hensyn til den Slags umotiverede Angreb. Hr. P. omtalte derefter nærmere de jyske Afdelingers Stilling under Konflikten. Hr. *Hyllested* udtalte sig i Tilslutning til Forretningsføreren angaaende Centralorganisationens nærmestliggende Opgaver. Hr. *V. Hansen* omtalte Centralorganisationens Stilling i Almindelighed og udtalte sig særlig om de københavnske Forhold; der burde ikke i den nærmeste Fremtid ofres flere af Hovedkassens Pengemidler paa Agitationen dér. Centralorganisationens neutrale Stilling maa præciseres, dens principielle Grundlag hævdes. Hr. *K. Hintz* forespurgte om H. B. ansaa det for heldigt, at Kolonialmedhjælpernes Organisation fraraadede Forældre og Værger at sætte deres Børn i Handelslære, saaledes at Tilgangen til Faget kunde begrænses, og om dette skulde ordnes gennem Afdelingen eller Hovedkontoret. Hr. *Ingvoldsen* udtalte, at Aalborg-Affæren var søgt ordnet ved Afdelingens egen Hjælp, fordi man ansaa Sagen som værende af lokal Betydning. Det havde ikke været Afdelingens Mening at ville desavouere Forretningsføreren. Cirkulæret af 8. August burde ikke været fremkommen, eller i hvert Fald kun forelagt Repræsentantskabet. Der burde søges oprettet nye Afdelinger og de bestaaende burde søges udvidede. De jyske Afdelingers Mellemværende maatte snarest ordnes. Hr. *V. Pedersen* stillede nogle Forespørgsler vedrørende administrative Spørgsmaal. *Forretningsføreren* besvarede udførligt de rettede Forespørgsler og faldne Udtalelser.

Det vedtoges, at Hr. *Vald. Pedesen* skulde søge de jyske Foreningers Mellemværende ordnet snarest og det overlodes til Kolonialmedhjælpernes Organisation at offentliggøre Advarslen angaaende Tilgang til Kolonialfaget. Derefter godkendtes Beretningen enstemmig.

Forretningsføreren hævede Mødet Kl. 1 og fastsatte nyt Møde til Kl. $2^1/_2$.

2det Møde, Kl. $2^1/_2$.

ad. 3, 11 og 12. Under Behandlingen af Dagsordenens Punkt 3 (Regnskabet) vedtoges det samtidig at behandle Punkterne 11 og 12. *Forretningsføreren* forelagde Regnskabet for Halvaaret 1. Januar indtil 30. Juni 1902, meddelte at samme var tilsendt Afdelingerne, knyttede nogle Bemærkninger til de forskellige Poster samt meddelte, at det københavnske Agitationsudvalg androg Hovedbestyrelsen om at faa de ved det offentlige Møde d. 6. Maj i Wittmacks Lokale i København opstaaede Udgifter (i Anledning af Rhederiernes Kontorpersonales Stilling under Havnekonflikten) refunderet af Hovedkassen, da Udvalget formente, at nævnte Sag var af mere end lokal Betydning og man ved Mødet havde ønsket at fastslaa Centralorganisationens Stilling til Spørgsmaal som det foreliggende.

I den paafølgende Diskussion angaaende Regnskabet deltog samtlige Medlemmer; der stilledes forskellige Forespørgsler til Forretningsføreren, som denne besvarede. Angaaende det københavnske Agitationsudvalgs Andragende udspandt der sig en længere Debat. D'Hrr. *Vald. Pedersen* og *Lund* fraraadede Tilskudet til København, da Hovedbestyrelsen ikke havde billiget Mødets Afholdelse, eftersom det var arrangeret af det lokale Udvalg; var Spørgsmaalet forelagt Hovedbestyrelsen før Mødet havde denne næppe sanktioneret, at der toges Affære i den foreliggende Sag. De københavnske Afdelinger kunde ikke vedblivende modtage Understøttelse af Hovedkassen til den kostbare Agitation i Hovedstaden. D'Hrr. *Ingvoldsen* og *Hyllested* udtalte sig i lignende Retning; det københavnske Udvalg havde ingen Ret til at arrangere Mødet „paa forventet Efterbevilling". *V. Hansen* hævdede stærkt Mødets Berettigelse under Henvisning til Redegørelsen i „D. H. & K. M. T.s" Nummer 10, udtalte sig mod vedblivende at anvende større Beløb af Hovedkassens Midler til den offentlige Agitation i København, men foreslog at imødekomme Udvalget ved at bevillige et Tilskud til Hjælp til Dækning af de betydelige Udgifter ved Mødet af Hensyn til de forhaandenværende særlige Omstændigheder. Hr. *K. Hintz* ønskede, at Hovedkassen refunderede hele Beløbet. Ved Afstemningen forkastedes Forslagene, saaledes at de københavnske Afdelinger selv maa bære Omkostningerne ved Mødet d. 6. Maj. Det vedtoges, at Forretningsføreren skal fremlægge Specifikation over sine Repræsentationsudgifter. Regnskabet godkendtes enstemmig.

Det vedtoges at behandle Dagsordenens Punkter i Rækkefølgen: 7, 8, 10, 4, 6, 9 og 5.

ad. 7. Det vedtoges, at Forretningsføreren skulde tilstille Hovedbestyrelsesmedlemmerne Forslag vedrørende Kautionsspørgsmaalets Ordning.

ad. 8. Hr. *V. Hansen* gav en kort Fremstilling af den internationale Medhjælper-Føderations Karakter og den Korrespondance, han havde ført med Føderationens Generalsekretær angaaende Centralorganisationens eventuelle Tilslutning. Betingelserne for Indmeldelse kunde imidlertid ikke anses for akceptable under den nuværende Form og H. foreslog derfor at afvente Udfaldet af den internationale Medhjælperkongres i Brüssel 1903, hvor Organisationsspørgsmaalet vilde blive drøftet. Dette vedtoges.

ad. 10. *Forretningsføreren* omtalte Ønskeligheden af en Statistik over Handels- og Kontormedhjælpernes Overgang til andre Livsstillinger. En saadan statistisk Fremstilling vilde være af stor principiel og praktisk Betydning. Den i Anledning af Pladsledighedsforsikringen foretagne Statistikindsamling havde vist, at en meget stor Del af Medhjælperne forlod Medhjælperstanden efter et vist Aaremaal, der varierede efter de forskellige Faggrene, men hvis Varighed var kortest blandt Butiksmedhjælperne (særlig i Kolonialfaget). Det var imidlertid en Kendsgerning, at ikke alle disse udtraadte Medhjælpere etablerede sig, saaledes som det i Almindelighed antoges og det vilde derfor have særlig Interesse at undersøge denne Forskydning indenfor de enkelte Brancher. Efter en kort Debat vedtoges det at paalægge Afdelingerne at indsende nøjagtige Oplysninger i nævnte Retning efter nærmere Anvisning fra Forretningsføreren.

ad. 4. *Forretningsføreren* forelagde Udkast til Andragender til Regering og Rigsdag vedrørende lovmæssig Regulering af Medhjælpernes Arbejdstid og Lærlingevæsenet, Statsunderstøttelse til Foredragsrækker og unge Handelsmænds Uddannelse i Udlandet samt Indførelse af lovbefalede Siddepladser for Butikspersonalet i Overensstemmelse med Beslutningerne tagne paa Centralorganisationens første Kongres.

De forelagde Udkast, der var tilstillet Hovedbestyrelsesmedlemmerne før Mødet, fremkaldte en længere Debat og der vedtoges nogle redaktionelle Ændringer til Udkastet. (Andragendernes Ordlyd fremkommer senere i „D. H. & K. M. T.").

ad. 6. *Forretningsføreren* omtalte Nøvendigheden af, at der indførtes nye og bestemte Regler for Engageringsvæsenet, saaledes at denne Virksomhed kunde faa større Betydning for Medlemmerne end hidtil. Efter en indgaaende Behandling af Sagen vedtoges med en mindre Ændring det af Forretningsføreren i „D. H. & K. M. T."s Nummer 16 fremsatte Forslag til Regler. Det vedtagne Forslag har følgende Ordlyd:

Hver Afdelings Bestyrelse vælger af sin Midte et Medlem til at varetage det lokale Engageringsvæsens Arbejde. Han vælges paa 1 Aar ad Gangen.

Hans Pligter ere følgende:

a) Paa Forlangende at udlevere Ansøgningsskemaer til pladssøgende Medlemmer mod behørig Legitimation.
b) At modtage det udfyldte Skema fra Ansøgeren og sende det til Forretningsføreren ledsaget af sine egne Bemærkninger.
c) At holde Foretningsføreren à jour med de ledige Pladser samt disses Beskaffenhed indenfor det lokale Omraade.
d) Overhovedet at bringe enhver Oplysning, der maatte have Interesse for Engageringssagen i det hele eller i det enkelte Tilfælde, til Forretningsførerens Kundskab.

ad. 9. *Forretningsføreren* oplæste en Skrivelse fra Redaktør *V. Hansen,* hvori denne meddelte, at han agtede at fremføre Anke over nogle Udtalelser af Hr. *K. Hintz* ved en Generalforsamling i Kolonialmedhjælpernes Organisation, København, hvori Hovedsestyrelsesmødet i Aarhus og Referatet af dette havde været behandlet.

Hr. *V. Hansen* oplæste derefter et stenografisk Referat af Hr. Hintz's Indledning ved nævnte Generalforsamling. Hr. H. havde heri betegnet Referatet af Hovedbestyrelsesmødets Forhandlinger angaaende Lebahn-Konflikten som værende „ganske ukorrekt og forvrænget", „et Slags Overfald" og „uforskammet handlet" overfor Afdelingen. Red. H· sigtes for at have taget personlige Hensyn og at han ikke havde været upartisk i den foreliggende Sag, endvidere udtales der, at „det smager noget

af, at vor Redaktør sympatiserer noget med dem, der ere vore Modstandere, Dagbladet „Børsen", Fritz Lebahn osv.". Efter Oplæsningen af Referatet anmodede Hr. *Hansen* Hovedbestyrelsen om at tage Standpunkt til Hr. Hintz's Optræden, idet han erklærede, at han ikke agtede at forsvare sig overfor de mod ham rettede graverende Beskyldninger, men rettede derimod den Anklage mod Hr. Hintz, at denne havde misbrugt sit Mandat ved at falde Hovedbestyrelsen i Ryggen gennem Kritik af dens Beslutninger og Centralorganisationens Taktik, ved sit Angreb paa Taleren i en Forsamling, der var inkompetent til at dømme i Referatspørgsmaalet, ved sine Udtalelser om et andet ikke tilstedeværende Hovebbestyrelsesmedlem og iøvrigt ved sin Optræden under Lebahn-Konflikten. Hr. *Ingvoldsen* betegnede Hr. Hintz's Omtale af hans Udtalelser paa Hovedbestyrelsesmødet som ukorrekte og forvrængede og samtlige Hovedbestyrelsesmedlemmer udtalte gentagne Gange. under den langvarige Diskussion, en skarp Kritik af Hr. Hintz's Optræden og Kritik af Referatet i „D. H. & K. M. T."s Nummer 14. Hr. *Hintz* forsvarede sin Handlemaade, idet han hævdede, at Referatet stillede Kolonialmedhjælpernes Organisation i ugunstig Belysning og gav et fejlagtigt Billede af Konfliktens Karakter; han beklagede ved Debattens Afslutning at have benyttet den for Red. H. fornærmelige Udtalelse angaaende dennes Stilling til „Børsen"; denne Ytring var overilet. Efter at Hr. *Hintz* havde afgivet Erklæring om ikke oftere at behandle det foreliggende Spørgsmaal udenfor Hovedbestyrelsen og iøvrigt at rette sig efter dennes Beslutninger vedtoges følgende af d'Hrr. *Vald. Pedersen* og *A. Hyllested* stillet og af Redaktør *V. Hansen* akcepteret Resolution enstemmig (*K. Hintz* og *V. Hansen* stemte ikke):

„Idet Hovedbestyrelsen udtaler sin Anerkendelse af Rigtigheden af det i „D. H. & K. M. T."s Nr. 14 fremkomne Referat af Hovedbestyrelsesmødet d. 29. Juni, samt udtaler sin absolute Misbilligelse af Hr. K. Hintz's Optræden denne Sag vedrørende, gaar man over til næste Sag paa Dagsordenen".

Forretningsføreren hævede derefter Mødet Kl. 7 og fastsatte Aftenmøde til Kl. 9.

3die Møde.

Forretningsføreren aabnede Mødet Kl. 9 og forelagde Hovedforslaget til Love for *Pladsledighedsforsikringen* og de til dette stillede Ændringsforslag fra Afdelingerne. Efter at Forretningsføreren havde givet en Oversigt over Forsikringens Karakter og Realisation og de indtil Dato gjorte Forarbejder, behandledes Spørgsmaalet om, hvorvidt Forsikringen skulde gøres tilgængelig for andre end Centralorganisationens Medlemmer, saaledes at der sikredes sidstnævnte visse Fordele. Efter en indgaaende Behandling vedtoges det at gøre Forsikringstegningen fri efter nærmere fastsatte Regler. Derefter behandledes Forslagene paragrafvis. Der vedtoges en Del Ændringer*) til Hovedforslaget og efter en Forhandling, der varede over 4 Timer, vedtoges det samlede Forslag med de vedtagne Ændringer *enstemmig*.

Det vedtoges at afholde næste Hovedbestyrelsesmøde i Aalborg.

Hovedbestyrelsesmødet hævedes Kl. $1^1/_2$ Nat.

V. Hansen,
Hovedbestyrelsens Sekretær.

Fællesinteresser.

I Indledningen til Artikelserien „Parlamentarisme i Forretningerne" (se „D. H. & K. M. T." Nr. 16) tangerede vi Spørgsmaalet om Harmonien mellem Principal og Medhjælper i dette Begrebs ældre og nyere Betydning. Som Suplement til det nævnte Afsnit gengiver vi nedenstaaende en Artikel i „Norsk Handelstidende", der behandler Emnet: Have Chefer og Underordnede fælles Interesser? Denne Artikel har Interesse, forsaavidt som „N. H." ikke er et specielt Medhjælperorgan, men som tidligere omtalt et Organ for den samlede norske Handelsstand.

Artiklen lyder:

Svaret paa dette Spørgsmaal synes de fleste saa let, saa selvforstaaelig, at man kun har et medlidende Smil til den, der vover at komme med det. Men virkelig klar derover er kun faa. De øvrige gjentager mekanisk og tankeløs de mere eller mindre holdbare Fraser, som de har hørt og læst et eller andet Sted og kritikløst gjort til sine. Medens nu den ene med dyb Overbevisning siger ja til Spørgsmaalet, siger den anden ligesaa afgjort nej.

I saadan almindelig Form har Ingen Ret. Det rigtige ligger ogsaa her mellem begge Yderligheder; overvejer man nøje hvad der er for, og hvad, der er imod, naar man hverken til et almengyldig ja eller et ubetinget nej.

De underordnedes Interesse er ikke i alle Tilfælde forenelige med den selvstændige Handelsmands, thi der gives ogsaa i Handelsvirksomheden en Interessemodsætning, der ikke kan bortledes, — mellem Arbejdsgiver og Arbejder. Dette betinger imidlertid ikke at enhver Forbedring i de Underordnedes Lod, maa betyde en Skade for Chefen. I Opgangs Tider, naar Handel og Industri blomstrer og Fædrelandet fordelagtig konkurrerer i Verdenshandelen, befinder begge sig vel. Der fordres da flere Hænder til det voksende Arbejde, de arbejdsløses Antal forringes og det er lettere at gøre et fordelagtig Bytte af Stilling, da Prisen stiger ved forminsket Tilbud. Og for den stærkere Belastning af Lønningsconto vil Forretningsindehaveren rigelig erstattes ved den forhøjede Omsætning. I begge Parters Interesse bør Regeringen ved fornuftige handelspolitiske Forholdsregler holde fremmede Markeder aabne for den hjemlige Industri og lette Adgangen til nye Afsætningssteder; ogsaa den Underordnedes beskedne Budget vil da i nogen Grad nyde godt af de gunstige Konjunkturer.

Anderledes i Nedgangs Tider! overalt maa spares og Lønningerne kommer ikke i sidste Række. Med fuld Styrke gør da ved Engagement Modsætningen sig gældende mellem Sælger og Køber af Arbejdskraft. Den Underordnede vil nødig arbejde under et Beløb, der tillader ham et vist Minimum af Livsfornødenheder, medens Principaler ved Fastsættelse af Løn ikke kan eller vil gaa over en bestemt Maximalgrændse. Jo slettere den almindelige Forretningsvirksomhed er jo skarpere træder begges modstridende Ønsker og Fordringer frem, hvilke selv ved de gunstigst tænkelige Konjunkturer ikke ganske forsvinder. Dette Spørgsmaa kan naturligvis ikke saa let bringes til en Ordning, da en samlende Regulering af Forretningsforholdene, noget i Lighed med Sætterens Tarif i en overskuelig Fremtid næppe naar frem til Virkeliggørelse. Noget længere er man da kommet med Lukkeordningen, idet Statsmagterne her har grebet regulerende ind. At den nye Lukningstid saavel for Betjeningen som for Forretningshaveren er sundhedsgavnlig, uden at skade den sidste pekuniært, bestrider vel ingen nu mere. Kvantitative og kvalitative høje Arbejdsydelser er ikke bundne til en lang Arbejdstid. Kvaliteten turde snarere lide derunder. Slette Erfaringer er det visselig ikke, der har foranlediget et Antal større engelske Huse til at indføre Arbejdstid 8—4 undertiden 9—5 uden længere Afbrydelse (altsaa 8 Timers Dag). Naar den godt betalte Betjent i én Gros eller Fabrikforretning i 8 Timer kunne arbejde nok for sin Chef turde den slet betalende Smaahandler ogsaa finde sin Regning med en til 11—14 Timer formindsket Tid, der vil blive erstattet med intensivere Arbejde. Med Undtagelse af nogle faa Forretningsgrene, hvor først Købeanledningen skaber Behovet, er en Forringelse af Omsætningen ikke tænkelig, da Køberen indretter sig derefter. En Skade vil først være tænkelig, naar Forretningstidens Inskrænkning nødvendiggør et større Personale. I Virkeligheden er det saa at Forretningsindehaveren vil spare adskillig ved Forminskelse af Opvarmnings og Belysningsomkostninger, ganske bortset fra Familielivets bedre Pleie. Naar Handelsstanden bliver bedre organiseret end den er nu (De Underordnede er jo særligt daarligt stillet i den Retning) vil mange Sager komme frem, der berører Spørgsmaalet om fælles Interesser og vil disse da forhaabentlig gennem Drøftelse og Underhandlinger føres til en tilfredsstillende Løsning til Held for den hele Stand. De engere Foreninger maa gennem Sammenslutning gøre Begyndelsen til dette Arbejde.

„Hellige" og „vantro" Medhjælpere.

I „Kristeligt Dagblad" har flere Indsendere beskæftiget sig med Spørgsmaalet om Oprettelse af en Forening for „hellige" Handels- og Kontormedhjælpere eller for at bruge „K. D's" Udtryksmaade „Sammenslutning af Herrens unge Mandskab indenfor Handelsstanden". Formaalet med denne „hellige" Organisation skal ikke alene være at samle Medhjælperne om religiøse Spørgsmaal i indremissionsk Aand; men det skal tillige være Foreningens Opgave at varetage Medlemmernes økonomiske Interesser, forsaavidt man tør fæste Lid til, at de Udtalelser, der ere fremsatte af en Insender, finder Gehør hos hans Tros- og Meningsfæller.

Men ikke nok hermed, — Foreningen skal søge at omvende de ikke-indremissionske Medhjælpere, der betegnes som vantro Kammerater og „Guds Riges Fjender", „thi" skriver en af Indsenderne:

*) Ændringernes Ordlyd vil senere blive offentliggjort.

„Jo mere vi hellige Forretningsfolk faar Guds Villie gennemført i vort Forretningsliv, des bedre kunne vi være en Velsignelse for vore dyrekøbte, vantro Kolleger. Og derfor — skulde vi samles, staar dette for mig som Nr. 1. Men, kære Brødre, er denne Sag fra Herren, da lad os huske, at *„Den, som tror, haster ikke“*, og at dette Arbejde, som den kære Broder, Kommis *Madsen* skrev, skulde bygges paa Klippen, som er Kristus — lad os derfor bede og være stille for Herren, saa vil Han selv føre sin Sag frem.

Som et Spørgsmaal og et Raad vilde jeg gerne henstille: Viser der sig mere almindelig Stemning for denne Sag, kunde vi da ikke samles i en af vore østjydske Købstæder for under Fællesbøn og Samtale at faa nogen Klarhed fra Gud i denne Sag?“

Det ligger udenfor vor Opgave at beskæftige os med de indremissionske Medhjælperes Ret til at betegne anderledes troende Kolleger som vantro osv., sligt smager af Selvgodhed eller er rettere — usmageligt. Den praktiske Side af Sagen er ulige interessantere, det gælder nemlig Oprettelsen af en ny Landsorganisation for Handels- og Kontormedhjælperne; altsaa et Sprængningsforsøg mod vor Organisation eller i hvert Fald et Forsøg paa at svække Enhedsbestræbelserne.

En Organisation som den tilsigtede er imidlertid ganske overflødig alene af den Grund, at Centralorganisationen ikke har til Hensigt kun at samle de Kolleger, som den beskedne Indsender kalder „Guds Riges Fjender“, men jo netop er en ganske tolerant Organisation, der hverken taaler, at der drives Propaganda for politiske eller religiøse Bestræbelser indenfor dens Omraade.

Vi betragter naturligvis ikke den rejste Bevægelse som farlig for *vort* Arbejde, dertil er den nemlig for betydningsløs og i „K. D.“ klages der iøvrigt ogsaa over manglende Tilslutning til Tanken, men vi benytter Lejligheden til at advare vore troende Kolleger fra at støtte den paatænkte Forening, fordi dennes praktiske Betydning for Medhjælpernes Interesser vil blive aldeles underordnet og navnlig fordi Medhjælperbevægelsen i Udlandet leverer saa mange talende Vidnesbyrd om, hvilken Ufordragelighed, Fanatisme og Had der paa Grund af religiøse Divergenser kan affødes mellem Standsfæller, hvis Opgave det maatte være at staa samlede om deres timelige og jordiske Ve og Vel, medens Religionen i strængeste Forstand bør erklæres for en Privatsag.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Medlemmerne af de københavnske Afdelinger have gratis Adgang til Etablissementet „Wodrofflund“ hver *Torsdag* Aften mod Forevisning af Medlemskort.

Vi anmode Medlemmerne om flittigt at aflægge Besøg i det gamle Etablissement, hvor Udvalget har sikret sig hyggelige Sommerlokaler. I den smukke Have er der god Musik og Optræden af kendte Artister.

Kolonialmedhjælpernes Organisation. Formand & Kasserer: *K. Hintz,* Oehlenschlägersgade 50, 1.

Organisationen har lejet Vinterlokale i „Odd Fellow Bygningen“, Nørrevold 23, St., det udmærkede Lokale aabnes første Gang for Medlemmerne, *Onsdag d. 8. Oktober, Aften Kl. 8½,* og det vilde være ønskeligt, om der her i Fremtiden maatte samles mange Kolleger og tages vigtige Beslutninger til Fordel for vor Stand, ligesom der her maa udvikle sig et rigtigt kammeratligt Sammenhold. Nærmere i næste Nummer.

Sammenkomsterne i Vinter bliver forandret til *Onsdag.*

Nogle faa Indmeldelser til Foreningens gratis Undervisning om Søndagen, kan endnu modtages. Meddelelse senest Torsdag Aften d. 18. ds. pr. Telefon 7469 eller til Formanden.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen,* Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen,* Farvergade 24, 1., K.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Dannebrogsgade 15, 3., V.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Solitudevej 10, 3., N. Kasserer: *Fr. Ipsen,* Nørre Farimagsgade 62, 4.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *Jesper Munch,* Søndergade 10—12, 2. S.

De sædvanlige ugentlige Sammenkomster finde Sted i Sommerens Løb hver Tirsdag Aften skiftevis paa „Hotel Kronprinsen“ og „Trøjborghus“ saaledes:

„Hotel Kronprinsen“ den $^{23}/_{9}$.
„Trøjborghus“ den $^{30}/_{9}$.

Yderligere Annoncering finder kun Sted i „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende“. *Bestyrelsen.*

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *Chr. Ingvoldsen,* Niels Ebbesensgade 4.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Horsens. Formand: Prokurist *P. Tang,* Hospitalsgade. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Husk at anmelde enhver Flytning til Sekretæren.

Randers. Tirsdag den 9. September afholdtes *ordinær Generalforsamling* i Haandværkerforeningen. Til Bestyrelsen valgtes, istedet for Hr. Kommis A. Poulsen, der ikke ønskede Genvalg, Hr. Kommis *Bagger* samt Hr. Kommis *P. Pedersen* (genvalgt). Supleanter blev d'Hrr. Kommis *Solberg* og Handelsrejsende *Kolding.* Til Revisor valgtes Hr. Kontorist *Vinther.* Til Agitationsudvalget valgtes: Hr. Bogholder *Jens Bach.*

Et fra Bestyrelsens Side fremsat Forslag til en Lovændring, gaaende ud paa, at Generalforsamlingen, for at være gyldige, for Fremtiden ikke nødvendigvis skal averteres i de lokale Blade, men derimod i D. H. & K. M. T., vedtoges. Angaaende Oprettelse af et Sprog- og Stenografikursus m. m. udspandt der sig en længere Diskussion mellem Formanden, D'Hrr. Bogholder Bach, Kommiserne A. Poulsen og Solberg m. fl., der resulterede i, at Bestyrelsen skulde undersøge, hvorvidt der blandt Medlemmerne var Stemning for Sagen, og i saa Tilfælde foretage det fornødne. Fra forskellig Side ankedes der over Forhandlingsprotokollen; man ønskede den for Fremtiden mere fyldig ført og alle de faldne Udtalelser refererede.

Sekretæren lovede at imødekomme d'Hrr.s Ønske; Kl. $11^{1}/_{2}$ sluttede Formanden Mødet, der desværre kun var besøgt af ca. en Snes Medlemmer.

Louis Nielsen
Sekretær.

Øerne.

Odense. Formand: *C. Lund,* Adelerhus; Kasserer: *Joh. Petersen,* Overgade 7.

Diskussionsmøde afholdes i Fyens Forsamlingshus hver *Onsdag Aften Kl. 9.* *Bestyrelsen.*

Betal Kontingentet ved første Opkrævning!

BREVKASSE

Da Referatet af Hovedbestyrelsesmødet optager en saa stor Del af Pladsen i nærværende Nummer, er Fortsættelsen af Artikelserien „Parlamentarisme i Forretningerne“ og Afslutningen af Artiklen „Kampen for Organisationsretten i Tyskland“ udsat til „D. H. & K. M. T.“s Nummer 19.

Den sorte Tavle.

Nykøbing p. Mors. Slettet med Restance: Isenkramkommis *H. Jessen,* Adr. Hr. Julius Jahn: Vi overlade til vore Kolleger at bedømme denne haabefulde unge Mand, idet han trods bestemt Løfte ikke vil indfri sit Mellemværende til Afdelingen.

Han er, efter Forlydende, af denne Grund opsagt af sin Principal.

Afleveret fra Trykkeriet d. 18. September.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
Forchhammersvej 26, St.
København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 19. **1. Oktober 1902.** **2. Hargang.**

Pladsledighedsforsikringen.

Indbydelse til Aktietegning.
Ethvert Medlem bør være Aktionær.

Pladsledighedsforsikring! Et nyt Ord, der betegner en ny Institution.

De gamle Medhjælperforeningers Understøttelsesvirksomhed, navnlig med Hensyn til Værn mod Arbejdsløshedens værste Følger, er ikke længere tidssvarende. Arbejdsløsheden er nu en langt farligere Fjende for Medhjælperne end for Aar tilbage, dens Optræden hyppigere og dens Virkninger mere skæbnesvangre paa Grund af den Udvikling, der er foregaaet indenfor Handels- og Kontorfaget. Men et Samfundsonde, der trives og udvikles samtidig med, at Medhjælperstandens sociale Stilling undergaar en væsentlig Forskydning, er en farlig social Fremtoning, hvis skadelige Virkninger kun kan afhjælpes ved moderne Hjælpemidler.

Samtidig med, at Centralorganisationen rejser de faglige Krav, fæster den Blikket paa Grundlæggelsen af understøttende Institutioner moderniserede efter Tidens Krav.

Tanken, at søge Arbejdsløshedens Følger i Medhjælperstanden afhjulpen gennem en Institution funderet paa Forsikringsprincipet, er næsten lige saa gammel som Centralorganisationen. Efter en forberedende Undersøgelse fremsatte vor Forretningsfører et Forslag i nævnte Retning ved Centralorganisationens første Hovedbestyrelsesmøde i København i Pinsen 1901 og med Hovedbestyrelsens Sanktion paabegyndtes Forarbejdet til Foretagendets Start. Kongressen i København beskæftigede sig med Spørgsmaalet, idet den godkendte det af Hovedledelse og Forretningsfører foretagne Skridt, og derefter har Sagen været behandlet i alle Afdelinger, Lovudkastet diskuteret og det endelige Lovforslag og Forsikringsbetingelserne vedtoges sluttelig ved det ordinære Hovedbestyrelsesmøde i Odense d. 7. Septbr. Aktieselskabet Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring traadte ud i Livet!

Der er nedlagt et overordentligt stort Arbejde i Pladsledighedsforsikringen, et Arbejde, der ifølge sin Karakter nødvendigvis maatte samles paa én Mand — Forretningsføreren — der ved den værdifulde Hjælp, som en anerkendt Dygtighed paa Forsikringsomraadet har ydet ham, har bragt Sagen til dens nuværende Stilling. Mange — Medlemmer og udenforstaaende — ere tilbøjelige til at maale vort Arbejde efter vor Virksomhed udadtil, ved Antallet af de Rejser, der foretages, de Agitationsmøder, der afholdes, ved Værdsættelse af Reformbevægelsens smaa Fremskridt osv. Vort Arbejde som Centralorganisation kan imidlertid ikke maales ved saadan overfladisk Betragtningsmaade. Arbejdet for Pladsledighedsforsikringen viser det. Endnu før Statistikindsamlingen foretoges i dette Øjemed var der udført et omfattende Arbejde, efter at Indsamlingens Resultater vare bearbejdede paabegyndtes det egentlige Arbejde, der paaskyndtes af al Kraft uden at det dog derfor kom til at skorte paa Omhu i Udførelsen. Nu, først efter over $1^1/_2$ Aars Forløb, er Tanken realiseret saaledes, at den forretningsmæssig kan gennemføres i Praksis under fuldtud betryggende Former. Det langvarige Forarbejde med detailleret Undersøgelse af det Felt, der skulde bearbejdes, nøjagtige Beregninger paa Grundlag af et omfattende Materiale og nøje Hensynstagen i alle Retninger til Vanskeligheder, der eventuelt kunde møde Foretagendet — hele dette store forberedende Arbejde har bevirket, at Foretagendet hviler paa fast og sikker Grund.

Pladsledighedsforsikringen skal fremtræde som et Aktieselskab administrativt adskilt fra Centralorganisationen, men alligevel direkte knyttet til denne ved den Bestemmelse, at vor Organisations Hovedledelse tillige er Selskabets Bestyrelse. Ved en saadan Ordning lægges der ingen hæmmende Baand paa disse to vigtige Faktorers Bevægelsesfrihed, medens deres naturlige Samvirken paa Omraader, hvor dette er muligt f. Eks. Engageringsvæsenet, er betryggende garanteret.

Saaledes bliver da Pladsledighedsforsikringen i den tilsigtede Form et vældigt Aktiv for den danske Handels- og Kontormedhjælperstand og navnlig for den Del af den, der alt har fundet sin Plads i Centralorganisationens Rækker. *Derfor bør Aktieselskabet Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring, der er Medhjælperbevægelsens eget Værk, ogsaa være de organiserede Medhjælperes Ejendom.*

Hovedbestyrelsen har derfor udsendt følgende:

Indbydelse til Aktietegning

i Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring (Aktieselskab).

At mildne den Nød, der opstaar ved, at et arbejdsdygtigt Menneske for kortere eller længere Tid bliver uden Beskæftigelse, er at bortrydde et socialt Onde. Dette har man for lang Tid siden indset i de større Lande, hvor Spørgsmaalet om Oprettelse af Forsikringsselskaber til Afhjælpning af denne Nød ivrigt diskuteres, og det var ganske selvfølgeligt, at Centralorganisationen maatte betragte det som en af sine naturlige Opgaver at omplante denne Tanke paa dansk Grund, hvorfor Hovedbestyrelsen paa et Møde den 30. Maj 1901 bemyndigede Forretningsføreren til at gøre de forberedende Skridt til Dannelsen af et Selskab til Forsikring mod Arbejdsløshed blandt Handels- og Kontormedhjælperne. Her at paapege et saadant Selskabs vidtrækkende Betydning turde være overflødig.

Kun en forsvindende lille Brøkdel af Medhjælperne ere *ikke* udsatte for Arbejdsløshed, Resten ere alle af mangfoldige Aarsager (Dødsfald, Fallit, Indskrænkning af Personalet o. s. v.) udsatte for at maatte friste længere eller kortere Tids Ledighed og den dermed indtrædende Nød for sig og Familie.

Efter med Assistance af en Statistiker at have udarbejdet en Statistik over Ledighedsprocenten i de sidste 5 Aar, medens Præmieberegningen og det øvrige forsikringsmæssige Fundament er lagt af en anerkendt dygtigt Forsikringsmand, er Selskabet nu færdig til at træde ud i Livet og under saa gunstige Vilkaar, at der i det første Regnskabsaar kun behøver at tegnes 1000 Forsikringer for at Selskabets Existens er absolut sikret.

Henholdende os hertil og til Selskabets Love (hvoraf et Exemplar medfølger) indbyde vi til Tegning af Aktiekapitalen 10,000 Kr. Aktiernes Paalydende er 10 Kr. og udbydes til 11 Kr. Indbetalingen sker med 4 Kr. ved Tegningen, 4 Kr. efter 3 Maaneders Forløb og 3 Kr. efter andre 3 Mdrs. Forløb. Aktierne giver et fast aarligt Udbytte af 4% foruden 2% af det aarlige Netto-Overskud. Ved eventuel Overtegning forbeholdes forholdsmæssig Reduktiou.

Tegningen, der sluttes den *10. Oktober*, foregaar for Provinsernes Vedkommende hos d'Hr. Afdelingsformænd og for Københavns Vedkommende paa Centralorganisationens Hovedkontor, Forchhammersvej 26, St., aabent fra Kl. 9—12 og som Regel efter Kl. 7.

København, den 12. September 1902.

I Hovedbestyrelsen for Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger.

Axel Gundel, Formand. *Vald. Pedersen,* Aarhus, Næstformand. *Vilh. Hansen,* Red. af »D. H. & K. M. T.«

K. Hintz, København. *Aage Hyllested,* Esbjerg. *Chr. Ingvoldsen,* Aalborg. *Chr. Lund,* Odense.

Denne Indbydelse bør følges af alle vore Medlemmer. Selskabets Start er ganske vist ikke afhængig af, om Centralorganisationens Medlemmer tegner den nødvendige Aktiekapital, men dets Virksomhed som et til vor Organisation nøje knyttet, af vore egne Tillidsmænd ledet og derfor for vort Fremtidsarbejde i direkte faglig som understøttende Retning af den største Betydning værende Foretagende, er absolut betinget af, at Centralorganisationens Afdelinger og de enkelte Medlemmer gennem Aktietegning gør sig til Ejere af denne Institution, til hvis Fremtid der med Rette stilles de lyseste Forventninger.

Forsaavidt vore Medlemmer imidlertid ikke har den rette Forstaaelse af denne Sags Betydning — det vigtigste og mest omfattende Spørgsmaal, hvormed vor Organisation endnu har beskæftiget sig — og derfor undlader at sikre sig Medejendomsretten deri, da træder Selskabet alligevel ud i Livet, men som en af Centralorganisationen absolut uafhængig Institution, idet Bestemmelsen om Personalunionen mellem de to Foretagender i saa Fald selvfølgelig maa bortfalde.

Forsikringsspørgsmaalet er brændende i de store udenlandske Medhjælperorganisationer, Bestræbelserne gaar overalt i Retning af den af os tilsigtede Institution og vi have Betingelser for paa dette Omraade at komme et Hestehoved forud for vore udenlandske Broderorganisationer. *Men her maa vi løfte i Flok, taktfast som aldrig før.* Ethvert Medlem *kan* bringe et øjeblikkeligt Offer, der uvægerligt vil give gode Renter i de kommende Aar. *Ethvert af Centralorganisationens Medlemmer maa derfor blive Aktionær i Pladsledighedsforsikringen!*

Afdelingsformænd! Bestyrelsesmedlemmer! Medlemmer af Centralorganisationen overalt i vort Land! Haand paa Værket, om I vil Gavn for Standen og Fremskridt for Centralorganisationen; thi *stor Sag kræver stort Arbejde.*

En ny Stand.

Af Bogholder *C. H. W. Hasselriis,* Varde.

Gennembrudsaarenes første Stadier ligge tilbage i Tiden, men nyt, besværligt Arbejde stunder til. Dog frejdigere end nogensinde før tilraabe vi nu netop alle dem, der ved direkte eller passiv Modstand søger at dæmme op mod vor Bevægelse: *Plads for den Magt, der ejer Idealer!*

»D. H. & K. M.-T.«, 1. Aug. 1902.

Som en stor Mark, højst ulige dyrket, ligger vort hele Samfund. I mangfoldige Egne, bølger nu det frodige Korn. Tiden, denne store, aldrig hvilende Plov, skærer sin Fure, vendende den golde Jord og aabenbarende ny frodig Agerbund. Og en skønne Dag kommer der Folk forbi. Se her ligger den frugtbare Jord udyrket og venter paa Sæden. Og Sæden saas. Lidt smal er Afgrøden, men drænes og gødes Jorden, efterpløjes af tillidsfulde Hænder, bliver der snart nye frodige Marker. Og det dér, hvor man ikke anede Muligheden eller Tilstedeværelsen af lønnende Arbejdsmark. Drøje Aar maa der til, og ofte vil det vel gaa saa, at Jorden end ikke kan give saa megen Afgrøde, som der lagdes Sæd, og man fristes ved Synet af denne Misvækst ofte til at lade Jorden ligge. Men tilsidst vil *Arbejdet* sætte Frugt.

Et kort Spand af Aar er forløbet, siden den faglige Bevægelse indenfor den danske Handels- og Kontormedhjælperstand rejstes. Og saa stort et Arbejde, der er udført, beviser bedst den Kendsgerning, at Bevægelsen, der fra først af blev modtaget og betragtet med et medlidende Smil og Skuldertræk, nu har formaaet at jage Principalerne en ordentlig Skræk i Livet.

Og der gaar med Rette Gny af den danske Handels- og Kontormedhjælperstand. Længe nok har denne været kuet og holdt nede ved Læren om Medhjælpernes nødvendige og absolute Overgang til Principaler. Men som den danske Arbejderstand har lært at betragte sig selv som Stand, vaagnede Handelsmedhjælperne op til den samme Anskuelse og har dermed befundet sig at være i en højst ynkelig og aldeles blottet Tilstand. Og det maa der raades Bod paa, og det *kan* der raades Bod paa. Kravene om retfærdige Reformer rejses, og ved Siden deraf vender Medhjælperen sit Blik ind mod sig selv. En samlet, levende Stand fordrer levende Medlemmer, en maalbevidst, aandsdannet, arbejdsdygtig Stand fordrer Medlemmer, der er i Besiddelse af samme Egenskaber.

Og med Følelsen af at staa som Stand, vaagner alle de mange slumrende Standsinteresser, vaagner Lysten til allerede nu at tage Del i Samfundslivet, blive interesserede, nyttige og gode Borgere inden dette.

Interesser for Livets mangeartede Foreteelser, Politik, Litteratur og Kunst vaagner, og skarpere og skarpere trækkes Konturerne om en fast, en enig Stand.

Men dertil maa det ikke komme. En saadan Bevægelse maa kvæles allerede i Fødslen. Principalerne ville hellere beskæftige en søvnig, døsig, interesseløs Medhjælperstand.

Hellere beskæftige Medhjælpere, der uden Holde- eller Støttepunkter, uden Opmuntring og Løn, af Mangel paa menneskeværdige Opholdssteder i Fritiden nødvendigvis maa slaa denne ihjel paa Varietéer, Restaurationer og andre offentlige Steder; hellere lide bitre Erfaringer end give et Gran af deres tidt indbildte eget. I Stedet for at beskæftige en selvstændig Medhjælperstand med Arbejdslyst og derfor med flydende Arbejdsevne, med Maal og Interesser, en Stand, der vil højnes som Stand for det enkelte Medlems Skyld. I sidste Instans til Gavn for Arbejdsherren.

Advarende Ord lyder til den danske Handels- og Kontormedhjælperstand. „Giv jer ikke ungdommelige Fusentaster og socialistiske Levebrødsmænd i Vold", „Slut jer til os", lyder det tilraadende, „vi vil Eders Vel."

Men Handels- og Kontormedhjælperne have kendt sig selv, om end kort, dog saa længe, at de have lært at indse, at det, man vil have gjort for sig selv, det maa man selv gøre. Og de har i Sandhed havt Tid nok til at lære bittert og erfare, at der intet er blevet gjort fra anden Side. Og derfor ere egne Hænder komne i Arbejde, og Hænder, der aldrig skulle eller kunne bringes til Hvile.

Men Bevægelsen er rejst. Gennembrudsaarenes første Stadier ligge bag, og der staar nu en, om ikke fuldt samlet, saa dog kraftig, organiseret Stand, rede til at værne om sine Interesser. Og nu griber Principalerne Vaabnene, brugende sin egen Organisation til at knuse en derved vakt Modstanders lige saa berettigede.

Og dermed træder Bevægelsen ind i en hel anden Fase. Lunkne Kammerater opildnes og nye vindes. Handels- og Kontormedhjælperne faar endnu mere Karakter af en Stand, og for en frisk Kuling, med god Vind i Sejlene, stryger Skuden af Sted paa sin Rejse, nærmere og nærmere mod det bevidste Maal.

Den danske Handels- og Kontormedhjælperstand har faaet sin Daab som Stand.

En selvstændig enig, solidarisk, maalbevidst, kundskabsrig, arbejdslysten og dermed samfundsnyttig Stand er Idealet.

Kampen for Organisationsretten i Tyskland.

En Tale paa den tyske Medhjælperdag i Magdeburg.

(Sluttet).

Man kan være saa konservativ i politisk Henseende som man vil og det maa dog indrømmes, at en saadan Behandling af Foreninger, der visselig ikke tænker paa gennem deres Virksomhed at vende op og ned paa Stat og Samfundsorden, ikke kan anses for formaalstjenlig, da disse tværtimod ikke vil andet end tilstræbe en skridtvis Højnelse af deres Standsstilling under Hensyntagen til givne Forhold. Naar de gør det, da ytre de deri en berettiget Kulturdrift hos Menneskeheden, der i de højere Samfundslag prises som en god Borgerdyd. Derover skulde man netop glæde sig i nationale og statsbevarende Kredse; thi jo mere det brede Lag, hvis Betydning med hvert Aar vokser i Folkerepræsentationen, for Forsvaret, for den tekniske Ydeevne, hæver sig materielt og aandeligt, desto mere vil det være tilbøjelig til Tilfredshed og møde den nationale Tankegang med Forstaaelse. Dertil hører imidlertid ogsaa Afskaffelsen af Myndighedsklausulen, der jo siger, at Mindreaarige (o: Umyndige) hverken maa være Medlemmer af faglige

Foreninger f. Eks. Det tysknationale Handelsmedhjælperforbunds Afdelinger eller tør besøge de af dette foranstaltede Sammenkomster, undtagen de Fornøjelser, der have en offentlig Karakter.

Hvad der skal tilstræbes dermed er os fuldkommen uklart; thi for det første vil ingen Foreningslov være i Stand til at forhindre, at Medhjælperne selv føler det mislige ved deres Standsstilling og for det andet vil den næppe være i Stand til at tilintetgøre de Bekymringer, som mange yngre Medhjælpere allerede bære paa deres ungdommelige Skuldre i Kampen for deres Paarørende. Mangler imidlertid denne „Juvel" af en Lov disse velgørende Egenskaber, bør den dog under ingen Omstændigheder besværliggøre Medhjælperne den Vej, der fører til Forbedring, til Hjælp. Ogsaa Utilfredshedens Dampkedel behøver en Sikkerhedsventil uden hvilken en voldsom Udvikling uundgaaelig finder Sted. Endvidere! Er det da virkelig lykkedes Loven at holde de unge Mennesker horte fra enhver Beskæftigelse med sociale Spørgsmaal eller fra Kendskab til disse? —

Saaledes som det gaar hos os, saaledes gaar det med Hundrede andre Fagorganisationer. De Mindreaarige ere Medlemmer af en Forening, der har sit Sæde i Prøjsen eller andet Steds, hvor man ytre mindre Frygt for dem; de læser Forbundsorganet ligesom deres myndige Kolleger og staa i Rapport til deres Tillidsmænd.

Kun èt har Loven skænket dem — den retfærdige Uvilje mod Staten, der anviser dem et saadant Sidebord blandt deres Kolleger. Socialdemokratiet knebler man ikke med saadanne Love. Dets fine Organisationsnet spotter Kyrasserstøvlen og hvert Spark kvitterer det takkende med Erobring af en ny Valgkreds. Derimod lader man dem, der beredvilligt lader Politiet kigge sig i Kortene, lide Overlast og opfylder dem med Utilfredshed, der bedst var kaldede til at være Vogtere af den nationale Idé. (Tilslutning).

Endelig kan det dog ej heller være Gehejmeraaderne ukendt, at det ikke er de sletteste, nej de dueligste, dygtigste og bedste af vort Folk, der med ubøjeligt Mod, med nøgtern Forstand, frigjort for alle Forhaabninger om Virkeliggørelse af Utopier, arbejde for Højnelse af deres Stand og derved tjener Staten i financiel, nationaløkonomisk og national Henseende. (Bifald).

Forsaavidt De deler min Anskuelse, da giver De dette et synligt Udtryk ved enstemmig Vedtagelse af efterfølgende Beslutning:

„Den syvende tyske Handelsmedhjælperdag tilbageviser med Bestemthed nogle Principalers og Principalforeningers Angreb paa Handelsmedhjælpernes lovhjemlede Foreningsret. De økonomiske Forhold i Handelsfaget gør det til Medhjælpernes Pligt at sørge for Gennemførelsen af de til dens Beskyttelse udstedte Love og ved Indhentning af Oplysninger at sikre deres Erhverv, saaledes som de selvstændige Købmænd hidtil have gjort. Handelsmedhjælperdagen takker de forfulgte Standsfæller for den Standhaftighed, hvormed de overalt have overvundet Uret og Intolerance ved Troskab mod det tysknationale Handelsmedhjælper-Forbund.

For at afskære de omtalte Principalkredse enhver yderligere Mulighed til Skærpelse af de sociale Modsætninger, forlanges der:

1) Næringslovens § 153 ophæves, da den begrændser de Rettigheder, der er givet Medhjælperne i § 152 saa meget, at der ingen tilsvarende Brug kan gøres deraf. De Overtrædelser, der i Henhold til § 153 medfører Straf, ere desuden strafbare og en Skærpelse af Straffen er allerede derfor ikke paa sin Plads, fordi der for Principaler, der gør sig skyldig i lignende Fremgangsmaade, altsaa f. Eks. hindre deres Medhjælpere i at indtræde i en faglig Forening eller søger at tvinge dem til at udtræde deraf, ikke fastsættes nogen særlig Straf.
2) For alle Handelsvirksomheder med mere end 20 Medhjælpere paabydes ved Lov Oprettelse af Medhjælperudvalg, der indrømmes Ret til Medvirkning ved Bilæggelse af Misforhold og Misforstaaelser, ved Administration af Understøttelsesinstitutioner, ved Tilskyndelse til Driftsforbedringer og til Afgørelse af lignende Opgaver.
3) Den faglige Organisation bør kraftig styrkes ved Sammenslutning med endnu udenforstaaende Standsfæller; paa de øvrige Kredse af Befolkningen bør der indvirkes ved Grundlæggelse af socialpolitiske Konsumentforeninger. Desuden bør den fuldstændige Foreningss- og Forsamlingsfrihed tilstræbes. De for Foreninger i de forskellige Forbundslande gældende Lovbestemmelser, der ofte staa i Modstrid med Grundsætningerne i § 152, ophæves og erstattes med en Rigsforeningslov med særlig Anerkendelse af faglige Foreninger."

— — — —

Taleren sluttede under stormende, vedvarende Bifald, hvorefter Medhjælperdagen vedtog ovenstaaende Resolution enstemmig.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Kontormedhjælpernes, Manufakturmedhjælpernes, Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisationer have i Aar ligesom de foregaaende Aar lejet *fælles Samlingslokaler* for Vinterhalvaaret.

Agitationsudvalget har lejet Lokaler til ovennævnte Afdelinger i *Cafe du Parc*, Gyldenløvesgade 4, 1. Sal (overfor Klampenborgstationen). Mødeaften: *1ste og 2den Tirsdag i hver Maaned.* I Oktober ere Lokalerne altsaa aabne *d. 7de og 21de.*

Aarsagen til, at man har ment at burde ophøre med de ugentlige Sammenkomster skyldes den gennemgaaende ringe Tilslutning til disse i de foregaaende Aar. Det forventes, at der under den nye Ordning vil blive større Tilslutning fra Medlemmernes Side. — De nye Lokaler ere de samme, der for nogle Aar siden husede den gamle københavnske Fællesforening. Lokalerne ere hyggelige; Blade, Tidsskrifter og Spil til Medlemmernes Underholdning forefindes. *Mød derfor talrigt paa Mødeaftenerne!* *Bestyrelserne.*

Agitationsudvalget afholdt Møde d. 20. September. Samtlige Afdelingsrepræsentanter (med Undtagelse af Kolonialmedhjælpernes, der havde meldt Forfald) deltog i Mødet. Dagsordenens 2 Punkter: Organisation af Aktietegningen i „H. & K. Medhjælpernes Pladsledighedsforsikring" (Aktieselskab) og Agitationen i Vinterhalvaaret underkastedes en indgaaende Behandling. Vedrørende det første Spørgsmaal vedtoges det, efter et indledende Foredrag af Udvalgets Formand, Hr. *A. Gundel*, at udsende Indbydelserne til Aktietegning og øvrige Tryksager angaaende Forsikringen til Medlemmerne og derefter søge disse interesserede for Sagen ved personlig Henvendelse af Afdelingernes Bestyrelsesmedlemmer. — Agitationen drøftedes indgaaende. Det vedtoges at iværksætte en kraftig Agitation — organiseret gennem Udvalget — i Hovedstadens forskellige Kvarterer. Formen for denne Agitation og for Udvalgets Arbejdsmaade fastsættes nærmere. — Det vedtoges at forelægge begge de behandlede Spørgsmaal for den samlede Fællesbestyrelse.

Fællesbestyrelsesmøde afholdtes den 23. September i Café du Parc. *Forretningsføreren* gav en Fremstilling af Pladsledighedsforsikringens Karakter, Forarbejderne for dens Realisation og Fremgangsmaaden ved Aktietegningens Organisation i Tilslutning til Agitationsudvalgets Forslag. I Debatten udtalte samtlige Talere, med Undtagelse af Hr. *K. Hintz*, deres Tilslutning til Forslaget. Hr. Hintz ankede over, at Arbejdet for Pladsledighedsforsikringen ifølge Forslaget vilde paalægge Bestyrelsesmedlemmerne for meget Arbejde. Udvalgets Forslag vedtoges enstemmigt (Kolonialmedhjælpernes Repræsentanter Hr. *K. Hintz* og Hr. *Sivertsen* stemte ikke). Det vedtoges at afholde et fælles Medlemsmøde angaaende Sagen. Angaaende Udvalgets Forslag om Agitationen udspandt der sig en kort Diskussion, hvori deltog d'Hrr. *A. Gundel, V. Hansen* og *A. Poulsen;* et Forslag angaaende Oprettelse af en Diskussionsklub med det Formaal at uddanne Talere henvistes til Agitationsudvalgets Overvejelse. Udvalgets Forslag vedtoges derefter enstemmig (Kolonialmedhjælpernes Repræsentanter undlod at stemme). — Efter Afstemningen forespurgte Udvalgets Formand Kolonialmedhjælperne, hvorfor disse ikke deltog i Afstemningerne. Hr. *K. Hintz* svarede, at Kolonialmedhjælpernes Repræsentanter ikke følte sig bundne ved Fællesbestyrelsesmødets Beslutninger angaaende de københavnske Afdelingers agitatoriske Samarbejde. Der udspandt sig derefter et skarpt Ordskifte mellem Hr. *K. Hintz* og flere af Fællesbestyrelsesmedlemmerne. Redaktør *V. Hansen* betegnede Hr. Hintz' Optræden som uparlamentarisk og illoyal overfor de øvrige Afdelinger og opfordrede under Fællesbestyrelsesmødets Tilslutning dette til at tvinge Kolonialmedhjælperne til at bøje sig for de af dette lovmæssigt tagne Beslutninger. Debatten sluttede med enstemmig Vedtagelse (Kolonialmedhjælperne stemte ikke) af følgende af Hr. *V. Hansen* foreslaaet Resolution:

> „Fællesbestyrelsesmødet udtaler sin Misbilligelse af de to Kolonialmedhjælper-Repræsentanters Stilling til Samarbejdet mellem de københavnske Afdelinger, idet Fællesbestyrelsen erklærer, at denne Stilling er stridende mod parlamentariske Regler og Forudsætningerne for Fællesbestyrelsesmedlemmernes kollegiale Samarbejde og gør derfor d'Herrer ansvarlige overfor Kolonialmedhjælpernes Organisation, de øvrige københavnske Afdelinger og Centralorganisationen".

Mødet hævedes Kl. $1^1/_2$ Nat.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen,* Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen,* Farvergade 24, 2., K.

De ærede Medlemmers Opmærksomhed henledes paa, at Afdelingen har lejet Lokaler i *Café du Parc,* Gyldenløvesgade 4, 1. Mødeaften 1ste og 2den *Tirsdag* i hver Maaned (Oktober: *d. 7de og 21de*). — Afdelingen deltager i den af Agitationsudvalget planlagte Agitation i det kommende Vinterhalvaar, men

vil samtidig iværksætte en selvstændig Agitation efter nærmere Meddelelse og anmodes Medlemmerne om at være Bestyrelsen behjælpelig med dette Arbejde.

Da vor Afdelig nu er den største af de københavnske Afdelinger bliver der paalagt Bestyrelsens Medlemmer et meget betydeligt Arbejde i Anledning af Organisationen af Aktietegningen i H. & K.-Medhjælpernes Pladsledighedsforsikring. Vi anmode derfor de ærede Medlemmer, der ville være Bestyrelsen behjælpelig under dette for hele vor Sag meget vigtige Arbejde, om at meddele dette til *Formanden*.

Vi anser det for givet, at Kontormedhjælperne ved Tegning af Aktier i Forsikringsselskabet vil bidrage væsentlig til dettes Støtte, samtidig med, at vi derved skaffer os Indflydelse paa Selskabets Virksomhed. Paa dette som paa andre Omraader haabe vi, at vore Kolleger ville gaa i Spidsen.

Bestyrelsen.

Kolonialmedhjælpernes Organisation. Formand & Kasserer: *K. Hintz,* Oehlenschlägersgade 50, 1.

Obs.! Organisationen har Vinterlokale i *„Odd Fellow Bygningen" Nørrevold 23, St.* Adgang hertil 2 Gange maanedlig mod Forevisning af gyldigt Medlemskort. *Den 1ste og 3die Onsdag* i hver Maaned er Foreningsaften! *Onsdag den 8de Oktober* Kl. 9½ pr. selskabelig Sammenkomst med Assemblé til Kl. 2. Medlemmer med Damer opfordres til at give talrigt Møde. Forud for Assembléet Underholdning med udmærket Assistance, Adgangen hertil *gratis;* til Ballet betales 50 Øre pro persona. Bestyrelsen lover en gemytlig Aften. Agiter for Tilslutning!

Foruden den Undervisning, der paabegyndtes den 14de September, har Bestyrelsen besluttet at oprette et *Kursus* til i Stenografi, Rundskrift og Maskinskrivning, som ligeledes skal foregaa paa Slomanns Latin- & Realskole, Jacob Danefærdsvej 3, og paabegyndes *Søndag den 5te Oktober* Kl. 12, hvilken Tid er den sidste Frist for Indmeldelse hertil. Kolleger! Benyt Tilbudet.

Ordinær halvaarlig Generalforsamling afholdes *Onsdag den 22de Oktober* Kl. 9¼ i „Odd Fellow Bygningen" med følgende Dagsorden: 1) Forhandlingsprotokollen og Beretningen, 2) Regnskabet, 3) Eventuelle Forslag, 4) Eventuelt. Medlemmerne gøres opmærksom paa, at Forslag skulle være Formanden i Hænde senest 5 Dage forud for Generalforsamlingen i Henhold til § 11 b. Generalforsamlingen begynder præcis 9¼ med Oplæsning af Protokollen. Alle bedes møde! *Bestyrelsen.*

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Dannebrogsgade 15, 3., V.

Lokalerne i *Cafe du Parc* ere aabne for Medlemmerne d. *1ste og 2den Tirsdag* i hver Maaned.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Solitudevej 10, 3., N. Kasserer: *Fr. Ipsen,* Nørre Farimagsgade 62, 4.

Afdelingens Lokaler i Cafe du Parc ere aabne d. *1ste og 2den Tirsdag* i hver Maaned. (Bemærk Meddelelserne i denne Rubrik angaaende Lokalerne). *Bestyrelsen.*

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *Jesper Munch,* Søndergade 10—12, 2. S.

Ordinær Generalforsamling afholdes Tirsdag den 7. Oktober 1902, Aften Kl. 9 præcis, i »Hotel Kronprinsen«s lille Sal.

Dagsorden: 1. Valg af en Dirigent, 2. Beretning om Virksomheden, 3. Program for Vintersæsonen, 4. Pladsledighedsforsikringen, 5. Ulykkesforsikring for Medlemmerne, 6. Valg af 1 Suppleant, 7. Eventuelt.

Under Punkt 3 behandles saa vigtige Spørgsmaal som: *Ugentlige Mødeaftener med Aftenunderholdning,* Sprogkursus etc. Dette tilligemed Punkterne 4 og 5 maa jo interessere Medlemmerne uden Undtagelse, og vi forvente derfor meget talrigt Møde.

Universitetsforedragene begynde den 8. Oktober. De Medlemmer, der ønske at deltage, faa ligesom sidste Aar godtgjort 50 Øre af Aarskontingentet, som er 2 Kr.

Bestyrelsen.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *Chr. Ingvoldsen,* Niels Ebbesensgade 4.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Generalforsamling afholdtes Søndag den 17de September 1902 paa „National". Dagsorden: 1) Beretning om Virksomheden; 2) Valg af 4 Bestyrelsesmedlemmer, 2 Suppleanter og 2 Revisorer; 3) Eventuelt. Til Dirigent valgtes Hr. *P. Jespersen.* 1) *Formanden* meddelte, at Foreningens Stilling for Tiden var ret gunstig samt oplyste, at der i det forløbne Halvaar har været afholdt 1 offentligt Møde; 5 Foreningsmøder og 15 Bestyrelsesmøder; der var optaget 35 nye Medlemmer og slettet 40 paa Medlemslisten (heraf var dog ca. 30 bortrejst til andre Byer). 2) Til Bestyrelsesmedlemmer genvalgtes Bogholder *C. Ingvoldsen* og Bogholder *C. Jørgensen* samt nyvalgtes Bogholder *J. C. Nors* og Kommis *Simmelhag;* som Suppleanter valgtes d'Hrr. *P. Broch* og *S. J. Sørensen;* som Revisorer genvalgtes Hr. Translatør *C. Rasmussen* og nyvalgtes Hr. Assistent *N. C. Nielsen.* Generalforsamlingen sluttede med Hurraraab for Organisationen.

Hobro. Afdelingen afholdt den 11te September ordinær Generalforsamling, hvortil de fleste Medlemmer havde givet Møde. *Formanden* aflagde Beretning for det forløbne Halvaar og sluttede med at opfordre Medlemmerne til kraftigt at genoptage den afbrudte Agitation for Tilgang af Medlemmer. Til Agitationsudvalget valgtes 2 nye Medlemmer, hvorefter Lovene paa mange Punkter bleve ændrede, saaledes at de nu ere i Overensstemmelse med Centralorganisationens Love. Til Slut nedsattes et Udvalg paa 2 Mand til at virke for Oprettelse af en Sangforening indenfor Afdelingen. Afdelingens Bestyrelse er bleven suppleret med Hr. Kommis *Johansen,* i Stedet for Hr. *M. Hansen,* der har forladt Byen. Hr. Hansen var Afdelingens bedste Agitator og Tabet af ham som saadan, vil vanskelig blive erstattet. Stillingen er god og Medlemsantallet forøges. *F.*

Horsens. Formand: Prokurist *P. Tang,* Hospitalsgade. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Fra 1ste Oktober vil der i Foreningen blive afholdt ugentlige Møder — i Reglen hver *Onsdag* — der bekendtgøres gennem „Horsens Avis" hver Mandag. Husk at meddele Bestyrelsen enhver bekendt uorganiseret Kollegas Indmeldelse eller Adresse.

Øerne.

Odense. Formand: *C. Lund,* Adelerhus; Kasserer: *Joh. Petersen,* Overgade 7.

Diskussionsmøder afholdes *første Onsdag* i hver Maaned, Kl. 9 Aften, paa *Fyns Forsamlingshus.* Indmeldelser modtages af Formanden *Hakon Petersen,* Overgade 46, og Kassereren *Johs. Petersen,* Overgade 7.

Onsdag den 10. September indvarslede Afdelingen til den *ordinære halvaarlige Generalforsamling;* men da der kun var mødt faa Medlemmer aflystes denne og indkaldtes til en ny Generalforsamling Onsdag den 17de September, hvor ca. Halvparten af Medlemmerne var mødt. Efter at Formanden, Hr. *Chr. Lund,* havde aabnet Generalforsamlingen, valgtes Hr. *Johs. Petersen* til Dirigent. Et af Hr. *Ferd. Larsen* stillet Forslag, der gik ud paa at indskrænke de ugentlige Møder til maanedlige, da der absolut ikke var tilstrækkelig Tilslutning til de ugentlige Møder, vedtoges efter nogen Diskussion og Møder afholdes herefter første Onsdag i hver Maaned Kl. 9 Aften paa Fyns Forsamlingshus. De tilstedeværende Medlemmer lovede at sørge for at faa de mindre vaagne Kolleger gjort mere interesserede, saaledes at Diskussionsmøderne kunde blive godt besøgt. En Henstilling til Bestyrelsen om at drage Omsorg for, at Medlemmerne kunde faa Lejlighed til og se lokale industrielle Foretagender i Virksomhed, lovede denne at tage sig ad notam. Derefter vedtoges følgende Lovændringer: At Bestyrelsens Antal reduceres til 5 Medlemmer istedetfor som hidtil 7; at Sekretær- og Kassererposten besættes med een Mand og denne lønnes. Den foreløbig Gage blev sat til, at vedkommende Medlem indtil videre er kontingentfri. Formanden meddelte derpaa Forsamlingen, at han nedlagde sit Mandat som Formand og Bestyrelsesmedlem, da han etablerede sig til 1ste Oktober og blev selvstændig; han vilde derfor tillade sig at takke Medlemmerne, i Særdeleshed Bestyrelsen, for hidtidigt godt Samarbejde, og ønskede han Foreningen Held og Fremgang. Dirigenten takkede paa Medlemmernes Vegne Hr. Lund for hvad han havde udrettet for Foreningen og beklagede, at denne skulde give Afkald kaa sin Formand, der havde været en dygtig og energisk Forkæmper for vor Sag. Paa Grund af Bestyrelsens Indskrænkning maatte der foretages Omvalg af denne. Genvalgte til Bestyrelsen blev Hr. Bogholder *Vagn Thomsen,* Hr. Bogholder *Hakon Petersen,* Hr. Fuldmægtig *Ferd. Larsen,* Hr. Kommis *S. Petersen* og *Johs. Petersen.* Suppleanter d'Herr. *Alfred Andersen, J. Jørgensen;* til Revisor Hr. Forretningsbestyrer *J. Nielsen.* Generalforsamlingen hævedes med kraftige Leveraab for Foreningen.

Ved et umiddelbart efter Generalforsamlingen følgende Bestyrelsesmøde konstituerede Bestyrelsen sig med Hr. *Hakon Petersen* som Formand; Hr. *Vagn Thomsen* som Næstformand; Hr. *Johs. Petersen* som Sekretær og Kasserer.

Johs. Petersen.

Meddel strax Bopælsforandringer til de resp. Afdelingskasserere!

Den sorte Tavle.

Paa Grund af flere Maaneders Kontingent-Restance ere følgende tidligere Medlemmer af *Viborg*-Afdelingen slettede af denne Afdelings Medlemsliste:

I Løgstør: *Ankerstjerne, P. Andersen* og *Jørgensen.*
I Hornum: *Nielsen* og *Christensen.*
I Aalestrup: *Eriksen.*
I Bjerringbro: *Hartvig.*

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
Forchhammersvej 26, St.
København V. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 20. **15. Oktober 1902.** **2. Hargang.**

Agitér!

Hvert Aar ved denne Tid lyder der et Raab ud over Landet: Agitér! Agitér!

Det er ikke alene fra »Dansk Handels- & Kontormedhjælper-Tidende« denne Parole lyder, det er fra alle Lejre i alle Samfundslag, som har et eller andet Formaal at agitére for. I de fleste Mennesker er der Spiren til at dyrke en eller anden Interesse ud over de, den daglige Dont byder; den skal blot opelskes, og Erfaringen har vist, at de bedste Betingelser for et godt Resultat heraf netop er til Stede i Overgangstiden mellem Sommer og Vinter.

Ingen kan vel med større Ret end Handels- og Kontormedhjælperne bringe Raabet ud over Landet — Agitér! Agitér! Handels- og Kontormedhjælperne udgør overalt i alle Lande den Stand, der er længst tilbage i social og økonomisk Henseende. Ingen Røst hæver sig nogensinde for at kræve en Forbedring af dens Samfundsstilling; Landenes Regeringer forelægger Love til Beskyttelse af saavel Aandens som Haandens Arbejdere, paa Mellemklassen, Handels- & Kontormedhjælperne, tænker Ingen.

Trods det er den Stand, der lever under de usleste Kaar. Det vil være umuligt at tænke paa Handels- og Kontormedhjælperne uden dermed at forbinde Begreberne, lang Arbejdstid, daarlige Opholdsrum, vilkaarlig Behandling, ussel Betaling for udført Arbejde, og det værste af alt, skønt en Følge af det Hele — liden Oplysning, fagligt, socialt, økonomisk.

Vor sidste Statistik udviser med al ønskelig Klarhed, at Handelsmedhjælperne har en daglig Arbejdstid af fra 12—16 Timer, gennemsnitlig 13—14, at Lønningerne fra 6—800 Kr. i 20 Aars Alderen langtsomt sniger sig op til 13—1500 Kr. i 30 Aars Alderen (at nogle har mere betyder kun, at andre har mindre), at 85 pCt. af Medhjælperne ere underkastede det forældede Kost og Logisystem, der virker saa slet, at jeg dristig tør paastaa, at 90 pCt. af de Opholdsrum, der bydes de, unge Mennesker, ikke kan benævnes med Navnet Menneskebolig — foruden at det stiller Medhjælperen i et Afhængighedsforhold til Principalen og hans Husstand, der nok skal knuse enhver Gnist af Selvstændighedsfølelse.

Statistiken kan i alt væsenligt ikke paapege Forbedringer for Kontormedhjælperne; er Forholdene mildere for dem paa nogle Punkter, saa ere de trangere paa andre.

Fælles for dem alle er mangelfuld Uddannelse, Mangel paa Udsigt til selvstændigt Erhverv — ja værre endnu — Mangel paa Udsigt til at kunne skabe sig en blot nogenlunde taalelig Stilling som Medhjælper.

Arbejdsmarkedet oversvømmes, Hundrede efter Hundrede, Kuld efter Kuld sættes i »Lære«. Ingen spørger om, hvad eller hvorfor de skal »lære«, thi ingen eller faa tænker Tanken ud. Det er en sørgelig Kendsgerning, at mange »lærer Handelen« for at havne som Arbejdsmænd o. l. Profiten skal leve og Profiten gaar gennem billig Arbejdskraft; billig Arbejdskraft er ung Arbejdskraft (som faar en væsentlig Del af sit Underhold af Forældrene), derfor bliver den Ældre jaget ud af sit Fag, just som han skulde høste Frugten af sine Lære- og Medhjælperaar med dertil knyttede Erfaringer.

Saaledes gaar Møllen ustandselig; der er ikke Plads for saa mange Direktører, Grosserer, Købmænd og Medhjælpere, som der oplæres — følgelig maa nogle ligge under.

Der er ikke et Ord overdrevet i denne Fremstilling af Handels- & Kontormedhjælpernes Forhold, og dog har det sidste halve Aar været Vidne til, at der rejses en fanatisk Kamp mod denne store Klasse Samfundsborgere, fordi den pludselig vaagner op til Forstaaelse af Tidens Alvor og Kamp for Tilværelsen og derfor søger at hæve sig — kulturelt, socialt, økonomisk — for derigennem at skabe bedre Livsvilkaar, større Livslykke — Summen af al menneskelig Tilværelse.

Ingensinde har det derfor været mere nødvendigt end nu at raabe ud for alle Vinde: Agitér! Agitér!

Vi har en Sommer bag os, hvor der er opbudt alle Midler, for at knuse vor unge Bevægelse, der har været rejst Kamp mod os af Principalerne, Kamp af Medhjælpere, der endnu ikke har forstaaet Organisationens Betydning og Nødvendighed — Kamp, der maatte svække — den har svækket.

Principalernes Aktion har lænset vore Medlemsprotokoller for nogle faa Hundrede Medlemmer — Kujoner, der ikke taalte Skraldet af det første Skud, men strax løb over til Fjenden og overgav sig paa Naade og Unaade — Nogle faa Hundrede svage ubefæstede Sjæle, som før eller senere alligevel var stukket af. Det betyder et øjeblikkeligt økonomisk Tab — moralsk og organisatorisk betyder det Intet.

Vore Modstandere har naaet en Del af deres Maal; de har fremskyndet en Splittelse og foreløbig Stagnation, de har fremkaldt en Frygt hos Medhjælperne for at melde dem ind i Organisationen, før der igen er Ro i Lejrene — Fred og ingen Fare. Dette Resultat af Sommerens hidsige Kamp tager vi med en knusende Ro; thi selv om den kostede Lærepenge, saa har vi ogsaa lært saa rigeligt af den, saa Lærepengene har været godt anvendt. Og vi skal vide at benytte os af denne Lærdom.

Vi har tabt et Kompagni af vore fremrykkende Tropper; det foretrak at løbe over til Fjenden istedetfor at forsvare sig mod et brutalt Overfald.

Den tilbageværende Hær staar aldeles uforstaaende overfor en saadan Fremgangsmaade, den føler alle sine menneskelige og borgerlige Rettigheder krænkede i sin Grundvold ved den Umyndiggørelse, som Principalerne vil søge at føre dem ind i, den staar fast som en Klippe, parat til at værge sig mod ethvert yderligere Angreb.

Vor Tro paa den Sag, vi har vist vore Kræfter og Evner, vort Mod og vor Lyst til at gaa i Breschen for den til enhver Tid, den er endnu ikke knækket, og det sker heller aldrig.

Fat paa Agitationen, Kammerater. Agitér! Agitér!

A. G.

Parlamentarisme i Forretningerne.

II.

Bilæggelse af Stridigheder ved Voldgift.

Centralorganisationens Standpunkt til dette Spørgsmaal er formuleret i Programmets 8de Punkt: Indførelse af Voldgift til Afgørelse af Uoverensstemmelser mellem Principal og Medhjælper. Fra Reformbevægelsens Modstandere er der særlig rettet Angreb mod dette Programpunkt, et talende Vidnesbyrd om den manglende Forstaaelse, der fra mange Principalers — og Medhjælperes — Side møder vore Reformkrav. Man har i dette Krav set et Forsøg fra vor Side paa at bringe urolige Tilstande ind i Forholdet mellem Principal og Medhjælper og overhovedet Tendensen til at indføre Haandværkets og Industriens Fagstridigheder paa Handelens Omraade. En urimelig Paastand, fostret af taabelige Forestillinger!

I den foregaaende Artikel have vi paavist det patriarkalske Forholds Opløsning og den »klassiske« Harmoniopfattelses delvise Forsvinden som Følge af den sociale Forskydning indenfor Handelsstanden, medens den moderniserede Harmoni mellem Principal og Medhjælper som social Kendsgerning kun kan betragtes at være i sin Vorden, bortset fra det, heldigvis ikke sjældent forekommende, personlige gode Forhold mellem de to Faktorer. Men netop det forandrede Forhold, der i adskillige Retninger har ladet Principalen indtage en lignende Stilling til Medhjælperen som Arbejdsgiveren til Arbejderen, har forøget de faglige Tvistigheders Antal, og kan man end ikke afskaffe disse Stridsspørgsmaal, kan og bør man skabe gunstigere Betingelser end de forhaandenværende for begge Parter til at komme til deres Ret.

Enhver Reform forudsætter en Mangel, der skal afhjælpes, og Kravet om Voldgifts Indførelse tilsigter netop at regulere paa et Omraade, hvor det i høj Grad tiltrænges. Flertallet af de Divergenser, der opstaar mellem Principal og Medhjælper, drejer sig om Gagespørgsmaal. Under de nuværende Retsforhold er Processens Vej imidlertid baade lang og trang, hvorved det særlig bliver vanskeligt for Medhjælperen at opnaa sin Ret. Ofte søger Medhjælperen Engagement i en fra Processtedet fjærntliggende By, hans pekuniære Forhold vanskeliggør det for ham at faa sin Sag gennemført, og den sikre Udsigt til et daarligt Vidnesbyrd fra den Principal, med hvem han ligger i Strid, foraarsager, at han i mange Tilfælde maa give Afkald paa at forfølge sin Sag ved Rettens Hjælp; thi Medhjælperen maa i de fleste Tilfælde søge nyt Engagement saa hurtigt som muligt, hvilket vanskeliggøres ved, at Processen oftest trækkes i Langdrag og gunstig Anbefaling fra den sidste Plads mangler. Derfor er det af stor Vigtighed for Medhjælperne, at der indføres en *billig, hurtig* og *sagkyndig Retsforfølgning* til Afgørelse af faglige Stridigheder. Ved en saadan Reform fremelskes der ikke som paastaaet nye Stridsspørgsmaal og vedvarende urolige Tilstande, men derimod udjævnes opstaaede Tvistigheder lettere og hurtigere, medens Medhjælpernes Retsbegreb styrkes og udvikles.

Midlet hertil er *merkantile Voldgiftsretter*, hvis Sammensætning og Virkefelt skal være et lignende som de i flere Lande bestaaende Arbejds- eller Fagretter (tysk: Gewerbegerichte, engelsk: Trades Councils); her i Landet er man gaaet et Skridt i samme Retning ved Loven om Voldgiftsretter, der imidlertid kun tager Sigte paa de under de to Hovedorganisationer af Arbejdsgivere og Arbejdere organiserede Fag. Voldgiftsretter til Afgørelse af Uoverensstemmelser mellem Principaler og Medhjælpere er et Spørgsmaal, der for Tiden er højst aktuelt i Tyskland, Frankrig, England og flere andre Lande. Medhjælperorganisationerne ere enige om Nødvendigheden af saadanne Institutioner, medens man derimod har delte Anskuelser om deres Form og Sammensætning. I Danmark synes det, at Principalerne gennemgaaende staa uforstaaende overfor dette Spørgsmaal, medens de derimod i Udlandet i mange Tilfælde sympatiserer med Tanken. Saaledes skriver Dr. E. Francke i Tidsskriftet »Das Gewerbegericht« (1899 Nr. 5) i Anledning af den prøjsiske Handelsministers Henvendelse til Handelskamrene (Principalrepræsentationerne), for at erfare disses Mening om Spørgsmaalet: »Ogsaa fra Principalernes Side fandt Tanken mere og mere Genklang. Ifølge Aarsberetningen for 1896 havde dengang af 73 Handelskamre 47 udtalt sig mod og 26 for Forslaget (om Oprettelse af merkantile Voldgiftsretter), men Vægten af Grunde var betydelig større hos Planens Venner, af hvilke særlig Handelskamret i Frankfurt a. M. udmærkede sig ved sin varme Anbefaling«.

Voldgiftsrettens sociale Betydning er klart fastslaaet i en Erklæring, som et tysk Handelskammer afgav til Justitsministeriet i Fjor, og hvori følgende Sætninger forekommer: Nødvendigheden af Indførelse af den af os foreslaaede Institution er foreliggende i dobbelt Henseende. Antallet af Stridsspørgsmaal stiger i samme Forhold som Antallet af Forretninger — og særlig i samme Forhold som Medhjælpernes Standsfølelse og deres Bestræbelser for at udligne opstaaede Konflikter ad Retsvejen. Efter at have henvist til, at de Forhold paa Industriens Omraade, der fremkaldte Fagretterne, nu begynder at ytre sig indenfor Handelen, Medhjælperstandens Vækst, de svindende Selvstændighedsbetingelser for Medhjælperne og den deraf følgende Organisationstrang blandt disse, der atter virker befordrende paa Kravet om merkantile Voldgiftsretter — fortsættes der: Vi anse det for absolut nødvendig at imødekomme Medhjælperstandens berettigede Ønske i rette Tid. Vi betragte Oprettelsen af merkantile Voldgiftsretter for at være et vel egnet Middel til at opret holde det gode Forhold mellem Principal og Medhjælper; thi Medhjælperne saavel som Principalerne have netop derved en større Garanti for, at deres Stridigheder blive afgjorte hurtigt og i Overensstemmelse med de indenfor Handelsstanden herskende Anskuelser. Saaledes vil Tilstedeværelsen af Lægmænd af Købmandsstanden sikkert bidrage til, at der i de fleste Tilfælde opnaas et Forlig, der sparer Penge for Parterne og befordrer de fredelige Følelser.

Disse Anskuelser have særlig Interesse, fordi de fremsættes af Principaler, og de kunne suppleres med en Række Erklæringer fra andre Handelskamre, der alle gaa i samme Retning. Den merkantile Voldgiftsrets Formaal er at sikre alle Medhjælpere, de ubemidlede som de i økonomisk Henseende gunstigere stillede, Betingelser for uden altfor store Udgifter og unødig Tidsspilde at opnaa deres Ret ved den Afgørelse, der træffes af en Fagdomstol, der sammensættes af Prlncipaler og Medhjælpere. Organisationen af saadanne Voldgiftsretter skulle vi behandle i det følgende Afsnit.

Overture.

(Et Ord forinden).

Efteraaret er inde, Kviksølvet synker i Thermometrets Glas, Løvet gulnes, Aftenerne længes, Mørkningen falder paa i den Eftermiddagstime, hvor Solen for et Par Maaneder siden stod højt paa Himlen. Snart hvirvler Efteraarsstormen de sidste brogede Rester af Sommerens tætte Bladhang i Danmarks Skove og blæser Vinterens Appel.

Saa begynder vort *Agitationsarbejde* paany.

Overalt i vore Afdelinger forberedes dette Arbejde. Sommeren, der nu ligger bag os, har vel ikke været gold paa Begivenheder af Betydning for vor Organisation; den har tværtimod været den mest begivenhedsrige Sommer, vi har oplevet, men udadtil har vor Virksomhed i det væsentligste været begrænset til Forsvaret af vore Rettigheder og til Værn om de Resultater, som vi møjsommelig have tilkæmpet os i de forløbne Aar. Nu staar Vinterkampagnen atter for Døren. Vi skal ikke blot værge vor Organisationsret, men vi skal atter tage Têten og benytte den Foreningsret, som den svundne Sommer har set os hævde, til at befæste og udvikle vor Stilling paa de Pladser, hvor Centralorganisationen har vundet Fodfæste. Og vi mangler visselig ikke Materiale til det tilstundende Vinterarbejde! End er Helligdagslovens Revision, Handels- og Kontormedhjælpernes første socialpolitiske Fordring, det brændende Spørgsmaal, der utvivlsomt vil faa Lovgivningsmagtens Stempel i indeværende Samling, men netop derfor under vort Agitationsarbejde ikke bør tabes af Syne. Endelig ere Centralorganisationens øvrige socialreformatoriske Krav formulerede, Andragender til Regering og Rigsdag om Arbejdstidens lovmæssige Regulering, Lærlingelovens Revision osv. indsendes netop i den nærmeste Tid til Landets lovgivende Forsamling, og det bliver derfor nu vore Afdelingers Sag at slaa til Lyd for disse Krav og oplyse Modhjælperne om deres vidtrækkende Betydning, saaledes at de bæres frem af en stærk Medhjælpervilje. Saaledes er der altsaa aktuelle Spørgsmaal nok at behandle paa Agitationsmøderne. Arbejdet indadtil i Afdelingerne maa samle sig om Diskussionsmøder, Fagundervisning, oplysende Foredrag og Sammenkomster, hvor Alvor og Selskabelighed med Held kan gaa Haand i Haand. Vi tør ingen Steder lægge Hænderne i Skødet; thi vi maa bestandig udbrede Kundskab om vor Organisation, dens Karakter og dens Maal; vi maa samle nye Medkæmpere om vor Sag og bestandig skabe ny Interesse, grundigere Forstaaelse af, hvad det er vi vil, og Midlerne, vi skal benytte, ligger som sagt lige for Haanden.

Paa et Omraade viser der sig imidlertid en iøjnefaldende Mangel. *Det skorter paa aktive Medlemmer!* Vi ere ikke ene om denne Mangel, men netop fordi vi have saa mangeartede Vanskeligheder at kæmpe med bliver den særlig ubehagelig for os. Det vilde være urimeligt at antage, at alle Centralorganisationens Medlemmer skulde kunne virke *direkte* agitatorisk for vor Sag, men det er en afgjort Ting, at langt flere kunne tage Del i det store Arbejde end de forholdsvis faa, der nu maa drage Læsset. For os som maaske for ingen andre gælder Sætningen: *Intet Fremskridt uden Ofre, ingen Sejr uden Kamp!* Men hvor er I henne, I Fremskridtets Mænd, hvor fjæler I

eder, I Medhjælpernes Forkæmpere? I næsten alle vore Afdelinger er det en eller nogle faa Kolleger der er Sjælen i den lokale Bevægelse, og omend Tilliden, der vises disse enkelte, er hæderfuld for dem, den kan dog i Tidens Løb tynge for stærkt paa deres Skuldre. Dette Forhold bør forandres, om der skal komme blomstrende Liv i vore Afdelinger! Foregangsmændene maa netop nu ved Agitationens Begyndelse have Opmærksomheden henvendt derpaa; Kollegerne, der have Betingelser for at kunne virke befordrende paa den lokale Bevægelse, maa interesseres i det foreliggende Arbejde paa de Felter, hvor de efter Anlæg og Evner kunne blive gavnende for vor Sag, de bør faa *deres* Opgave at løse, *deres* Arbejde at udføre, de bør alle lægge *deres* Lod i Vægtskaalen for Lokalorganisationens Fremgang og Trivsel. Vi skal agitere og organisere udadtil. Javel! Men glem ikke samtidig i den kommende Vinter at agitere *indadtil*. Een maalvidst, energisk, begavet og begejstret Forkæmper staar i højere Kurs end 100 ligegyldige Medlemmer.

Vor Bevægelse er fattig paa rutinerede Talere, der med Grundighed og Sagkundskab evner at behandle deres Emne og hvis Ord samtidig virker som Fængstof paa Tilhørerens Bevidsthed, medens de som Debatører skarpsindigt og slagfærdigt skal forstaa at udnytte alle de Fordele, som et Forsvar af alle Punkter af vor gode Sag frembyder. Navnene paa saadanne Forkæmpere for vor Bevægelse kan her finde Plads i een Linie, og vi fik endda Raad til at trykke dem med Cursiv. Og dog mangle vi ikke Folk, der forstaar formfuldendt at behandle vort Sprog i Tale og Skrift med indgaaende Sagkundskab. Vor Kongres viste det med al Tydelighed. Men i den offentlige Agitation, hvor Bølgerne ofte kan gaa højt, holde disse Kolleger sig tilbage. Saaledes bør det ikke vedblive; thi med god Vilje kan mangen Hindring overvindes. Dog ikke alle kan blive Talere, kun Faatallet — navnlig indenfor Medhjælperstanden — har Betingelserne herfor; men aktive Medlemmer, der deltager i Foreningsarbejdet, agitere blandt Kollegerne ved personlige Samtaler, udveksler Tanker med de øvrige Kolleger ved Diskussionsmøderne og derved beriger deres Kundskaber, det kan næsten alle Medhjælpere blive.

Kunsten at skabe Agitatorer og Medarbejdere er det uløste Problem, der maa beskæftige de egentlig ledende Mænd paa de forskellige Pladser. Den første Betingelse herfor er, at Medhjælpernes Standsbevidsthed og den rette Standsaand vækkes. Midlerne hertil kan være forskellige. Skønt Pladsen i denne Tidende ikke tillader, at man indgaaende fordyber sig i Behandlingen af Forholdene indenfor de lokale Orgenisationers Omraade, skulle vi dog her gengive et Indlæg fra en ældre Kollega, der bestandig har indtaget en ledende Stilling i en af de østjyske Afdelinger. Han skriver:

Hvorfor staar vi i en faglig Forening? Fordi vi derigennem faar Oplysning om mangt og meget, som vi gaar Glip af, naar vi staar udenfor, der faar man at se, at skal vi arbejde for at forbedre vor Kaar, saa maa vi staa enige sammen om vore Krav, staa som en samlet Magt, som man er nødt til at tage Heusyn til, og som d'Hrr. Principaler ogsaa respekterer, naar de ser, at vi er enige.

En oplyst Medhjælper ved godt, at det er Maalet, at det er den eneste Vej, som er mulig for at skaffe os Forbedringer i Lønnen og Arbejdsforholdene, og vi forstaar, at vi er pligtige til det, fordi vi har den uafviselige Pligt at sørge for, at vi kan faa Anledning til at udvikle os som oplyste Mennesker og leve under fuldt menneskeværdige Livsvilkaar.

At skaffe os et menneskeværdigt Hjem i Fremtiden, den Pligt har vi som oplyste Mennesker og som en absolut Nødvendighed for at kunne leve, og derfor anser en oplyst Medhjælper det ogsaa for en Forbrydelse at staa udenfor sin Fagforening.

Men hvorfor staar Du saa udenfor? Er Du saa lidt oplyst endnu, at Du ikke forstaar den Tid, Du lever i; læs og skaf Dig gode Bøger, gaa hen at høre paa de mange Foredrag, der bliver afholdt til Oplysning for Medhjælperne, det koster ikke noget, og det vil glæde Dig mere end at gaa hen paa en Restauration og drikke Dine Penge op. De Penge er daarlig anvendt, og Du selv har kun Skade deraf.

Eller gaar Du og venter paa, at der skal blive Strejke i Dit Fag, saa mener Du maaske, at Du nok skal faa Din Understøttelse tilligemed Dine Kolleger, som staar i Foreningen, hvis vi ikke vil, Du skal blive Strejkebryder, og saa kan Du være med, saa længe det staar paa, før og efter vil Du helst staa udenfor, paa den Maade faar Du Fordelen billigst.

Men Du skal ikke spekulere i Medhjælperstrejken; thi den Slags Kampmidler til Fremme af Medhjælpernes Sag finder hverken Centralorganisationen eller dens Ledelse at være formaalstjenlig.

Eller der skulde komme en Konflikt, hvor Principalerne blev beordret til at boykotte os alle. Det kunde jo ske, og saa gaar Du maaske ikke fri mere end nogen anden, hvad vil Du saa leve af, saa længe det varer, og hvis Du har Familie, hvad skal Du saa gøre, har Du tænkt noget over det? Nej, det har Du ikke; thi saa havde Du ikke staaet saa længe udenfor Din Fagforening.

Derfor, meld Dig ind i vor Organisation, saa hurtig som mulig. Gaa ikke og skuml omkring i Krogene, og Du skal se, at Du vil faa mere Lyst til Arbejdet, og gør Skridtet fuldt ud, bliv maadeholdende i Nydelsen af spirituøse Drikke; thi det er ved de stærke Drikke man bliver sløv paa Hjærnen, og som Følge deraf har man ingen Fatteevne til at forstaa noget af de ædlere Goder, som bydes os igennem Foredrag og god Literatur. Tænk paa det, og Du vil give mig Ret.

Og glem ikke, at det er en Skamplet, Du sætter paa Dig selv og Din Familie, naar Du viser Dig paa Gaden i beruset Tilstand. Du kan ikke selv se, hvor stygt det ser ud. Tænk paa, hvor lav og ussel Du selv gør Dig i en saadan Stilling, og hvor let kan det ikke hænde, at dine Forældre eller Familie kan faa Dig at se i en saadan bedrøvelig Tilstand. Hvor tror Du ikke, det maa gøre dem ondt i et saadan Øjeblik. Hvis Du vidste det eller vilde tænke over det, saa tror jeg ikke Du kunde være saa slet at gøre det en Gang til.

Derfor, meld Dig ind i Handels- og Kontormedhjælpernes Organisation, hvis Du staar udenfor, og bliv maadeholdende, Du som drikker de berusende Drikke, saa kan Du skue dine Medmennesker frit i Øjnene, og saa har Du gjort din Pligt som Medborger. *n. r.*

Den af Centralorganisationen repræsenterede faglige Bevægelse har ikke Afholdssagen paa sit Program; thi sligt vilde ligge udenfor vor Opgave; men det er vor Opgave at højne Standen intellektuelt og bortrydde de Hindringer, der spærrer Vejen til dette Maal. Hvor Samværet mellem Medhjælperne bæres oppe af *overdreven* Nydelse af spirituøse Drikke bør denne imidlertid bekæmpes som absolut hæmmende for en sund Udvikling af Organisationsbevægelsen og Medhjælperstandens kulturelle Fremskridt; thi denne Form for Foreningslivet er kun en Levning fra de gamle selskabelige Foreninger og uværdig til Efterlignelse.

Agitationskampagnen er begyndt. Resultater udad- og indadtil, nye Agitatorer, en ny Medarbejderstab og Fremgang for vor Bevægelse — alt kan naas ved Alvor og Iver i Arbejdet.

Kolonialmedhjælperne og Centralorganisationen.

Et Hovedbestyrelsesmedlem contra Hovedbestyrelsen.

Københavns Kolonialmedhjælpere har spillet en vis Rolle i den faglige Bevægelses Historie; thi indenfor dette Fag rejstes den første faglige Bevægelse uafhængig af de gamle Foreninger og den første Formand for den oprindelige københavnske Fællesforening „De danske Handelsmedhjælperes Forbund", Hr. *K. Hintz*, var Kolonialmedhjælper.

Hr. Hintz har i de sidste Aar beklædt Stillingen som Formand for Kolonialmedhjælpernes Organisation og har saaledes Sæde i det københavnske Agitationsudvalg; ved Kongressen i København valgtes han til Medlem af Hovedbestyrelsen. Samarbejdet har imidiertid ikke altid været det bedste. Det paastodes, at Kolonialmedhjælpernes Organisation under Hr. H.s Ledelse indtog Særstandpunkter i taktiske og organisatoriske Spørgsmaal, hvorved Samarbejdet med de øvrige københavnske Afdelinger og Centralorganisationen vanskeliggjortes og dette viste sig særlig under den bekendte Konflikt hos det københavnske Kolonialfirma Frits Lebahn. Hr. H.s Optræden under denne Konflikt drøftedes bl. a. paa Hovedbestyrelsesmødet i Aarhus d. 29. Juni; der udtaltes her en skarp Kritik af Hr. H.s egenmægtige Handlemaade, der betegnedes som et Brud paa Centralorganisationens Vedtægter og Hovedbestyrelsen udtalte i en Resolution sin Beklagelse over Kolonialmedhjælpernes Organisations (ɔ: Hr. Hintz) Optræden i denne Sag. Hr. H. indkaldte imidlertid en ekstraordinær Generalforsamling i sin Forening og her rettede han som bekendt et heftigt Angreb paa sine Kolleger i Hovedbestyrelsen og navnlig paa „Dansk Handels- & Kontormedhjælper-Tidende"s Redaktør, der som Hovedbestyrelsens Sekretær havde udarbejdet Referatet af Hovedbestyrelsesmødet. Redaktør Hansen indankede Sagen for det ordinære Hovedbestyrelsesmøde i Odense d. 7. Septbr. og Hr. Hintz' Optræden dadledes paa det skarpeste af samtlige Hovedbestyrelsesmedlemmer, hvorefter der vedtoges en Resolution, der enstemmig udtalte Anerkendelse af Rigtigheden af det omstridte Referat og en absolut Misbilligelse af Hr. H.s Fremgangsmaade. De mod Redaktøren rettede personlige Fornærmelser maatte Hr. H. modificere.

Umiddelbart efter Hovedbestyrelsesmødet besluttede det københavnske Agitationsudvalg at iværksætte en omfattende Agitation i den kommende Vinter og denne Beslutning godkendtes enstemmig af den samlede københavnske Fællesbestyrelse. Hr. H. erklærede imidlertid, at han ikke agtede at tage Hensyn til den tagne Beslutning, skønt Agitationsudval-

gene er en lovhjemlet Institution, hvis Beslutninger vedrørende Agitationens Ordning er bindende indenfor deres Omraade. Endvidere nægtede Hr. H. at deltage i den af de københavnske Afdelinger planlagte Agitation for Aktietegning i Forsikringen, skønt han paa Hovedbestyrelsesmødet deltog i Forhandlingerne angaaende dette Spørgsmaal og saaledes var bunden af Hovedbestyrelsens Beslutning. Fællesbestyrelsesmødet i København stemplede dennne Adfærd ved et enstemmigt vedtaget Mistillidsvotum. Da Hr. H. endelig i en Skrivelse til Forretningsføreren bestemt nægtede at lade sin Afdeling deltage i Arbejdet for Pladsledighedsforsikringen indkaldte Hr. Gundel Medlemmerne af Kolonialmedhjælpernes Organisation til et Møde, for at erfare deres Mening angaaende deres Formands Fremfærd.

Mødet, der afholdtes d. 14. Oktober i Café du Parc, var meget daarligt besøgt, idet kun ca. 30 Kolonialmedhjælpere havde givet Møde. Foruden Forretningsføreren var Hr. Red. V. Hansen, som Medlem af Hovedbestyrelsen, til Stede; Hr. Hansen valgtes til Dirigent. *Forretningsføreren* indledede med en indgaaende Kritik af Hr. H.s Ledelse af „K. O.“, hans Optræden i de i det foregaaende nævnte Tilfælde, og resumerede sine Udtalelser derhen, at Hr. H. maatte anses for inkompetent til at lede „K. O.“ paa en Maade, der var i Overensstemmelse med Centralorganisationens Virkemaade og Kolonialmedhjælpernes virkelige Tarv. Der udspandt sig en hæftig Debat, hvori der faldt stærke Udtalelser fra begge Sider, men dog ikke af en saadan Karakter, at Dirigenten behøvede at skride ind. Hr. Hintz rettede bl. a. et voldsomt Angreb paa Pladsledighedsforsikringen, der burde i Stedet for denne være oprettet et Understøttelsesfond til Hjælp under eventuelle Konflikter, og han truede med Oprettelse af en af Centralorganisationen uafhængig Landsorganisation af Kolonialmedhjælpere.

Efter en langvarig Debat kom følgende af Forretningsføreren stillet Resolution til skriftlig Afstemning:

„En Forsamling af Medlemmer af Kolonialmedhjælpernes Organisation, indvarslede til Møde af Centralorganisationens Formand Hr. Axel Gundel, udtaler sin dybe Beklagelse over, at „K. O.“s Formand, Hr. K. Hintz, er optraadt paa en ukollegial og usømmelig Maade overfor Centralorganisationen, ligesom han overfor „K. O.s“ Medlemmer i høj Grad har overskredet den Kompetence, hans Stilling som Formand hjemler ham.

Forsamlingen udtaler bestemt Nødvendigheden af et solidarisk Samarbejde med de øvrige Afdelinger indenfor Centralorganisationen, men da det efter det i Aften oplyste maa anses for givet, at Hr. Hintz ikke er Manden for paa „K. O.s“ Vegne at fremelske et saadant, opfordrer Forsamlingen Hr. Hintz til paa den ordinære Generalforsamlig den 22. ds. at trække sig ud af Bestyrelsen.

Sker dette ikke tager Forsamlingen ikke i Betænkning paa fornævnte Generalforsamling at gennemtvinge et Formandsskifte“.

For denne Resolution afgaves der 11 „Ja“, medens 18 voterede „Nej“. Mødets Sammensætning, den ringe Tilslutning fra Medlemmernes Side og den forholdsvis betydelige Minioritet, der stemte for Resolutionen, bevirkede, at Mødet ikke afgav noget korrekt Billede af Medlemmernes Anskuelse, medens der konstateredes en herskende Utilfredshed med den anvendte Taktik. Sagen vil nu blive blive forelagt Hovedbestyrelsen paa et Møde, der afholdes i den nærmeste Tid, og det kan betragtes som hævet over enhver Tvivl, at vor Hovedbestyrelse vil benytte de til dens Raadighed staaende Midler til Hævdelse af Disciplinen som en nødvendig Forudsætning for sundt Organisationsarbejde og dermed for vor Sags Fremgang.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Kontormedhjælpernes, Manufakturmedhjælpernes, Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisationer have i Aar ligesom de foregaaende Aar lejet *fælles Samlingslokaler* for Vinterhalvaaret.

Agitationsudvalget har lejet Lokaler til ovennævnte Afdelinger i *Cafe du Parc*, Gyldenløvesgade 4, 1. Sal (overfor Klampenborgstationen). Mødeaften: *1ste og 3die Tirsdag i hver Maaned.* Lokalerne ere altsaa aabne d. *21. Oktober og 4. November.*

Aarsagen til, at man har ment at burde ophøre med de ugentlige Sammenkomster skyldes den gennemgaaende ringe Tilslutning til disse i de foregaaende Aar. Det forventes, at der under den nye Ordning vil blive større Tilslutning fra Medlemmernes Side. De nye Lokaler ere de samme, der for nogle Aar siden husede den gamle københavnske Fællesforening. Lokalerne ere hyggelige; Blade, Tidsskrifter og Spil til Medlemmernes Underholdning forefindes. *Mød derfor talrigt paa Mødeaftenerne!* *Bestyrelsen.*

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen,* Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen,* Farvergade 24, 2., K.

De ærede Medlemmers Opmærksomhed henledes paa, at Afdelingen har lejet Lokaler i *Cafe du Parc,* Gyldenløvesgade 4, 1. Sal. Mødeaften: 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned (Oktober d. 21.; November d. 4. og 18.). Afdelingen deltager i den af Agitationsudvalget planlagte Agitation i det kommende Vinterhalvaar, men vil samtidig iværksætte en selvstændig Agitation efter nærmere Meddelelse og anmodes Medlemmerne om at være Bestyrelsen behjælpelig med dette Arbejde.

Da vor Afdeling nu er den største af de københavnske Afdelinger bliver der paalagt Bestyrelsens Medlemmer et meget betydeligt Arbejde i Anledning af Organisationen af Aktietegningen i Handels- & Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring. Vi anmode derfor de ærede Medlemmer, der ville være Bestyrelsen behjælpelig under dette for hele vor Sag meget vigtige Arbejde, om at meddele dette til *Formanden.*

Vi anser det for givet, at Kontormedhjælperne ved Tegning af Aktier i Forsikringsselskabet vil bidrage væsentlig til dettes Støtte, samtidig med, at vi derved skaffer os Indflydelse paa Selskabets Virksomhed. Paa dette som paa andre Omraader haabe vi, at vore Kolleger ville gaa i Spidsen.

Bestyrelsen.

Kolonialmedhjælpernes Organisation. Formand & Kasserer: *K. Hintz,* Oehlenschlägersgade 50, 1.

Obs.! Organisationen har Vinterlokale i *„Odd Fellow Bygningen“,* Nørrevold 23, St. Adgang hertil 2 Gange maanedlig mod Forevisning af gyldigt Medlemskort. Den 1ste og 3die *Onsdag* i hver Maaned er Foreningsaften!

Ordinær halvaarlig Generalforsamling afholdes *Onsdag d. 22. Oktober* Kl. $9^1/_4$ i „Odd Fellow Bygningen“ med følgende Dagsorden: 1) Forhandlingsprotokollen og Beretningen, 2) Regnskabet, 3) Eventuelle Forslag, 4) Eventuelt. Medlemmerne gøres opmærksom paa, at Forslag skulle være Formanden i Hænde senest 5 Dage forud for Generalforsamlingen i Henhold til § 11 b. Generalforsamlingen begynder præcis Kl. $9^1/_4$ med Oplæsning af Protokollen. Alle bedes møde! *Bestyrelsen.*

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Dannebrogsgade 15, 3., V.

Lokalerne i *Cafe du Parc* ere aabne for Medlemmerne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Solitudevej 10, 3., N. Kasserer: *Fr. Ipsen,* Nørre Farimagsgade 62, 4.

Afdelingens Lokaler i *Cafe du Parc* ere aabne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned. (Bemærk Meddelelserne i denne Rubrik angaaende Lokalerne).

Da flere Medlemmer have ønsket en *Spilleklub* for Vinterhalvaaret, bedes d'Hrr., der ønske en saadan oprettet, indfinde sig i vore Lokaler *Tirsdag d. 21. Oktober.*

Bestyrelsen.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *Jesper Munch,* Søndergade 10—12, 2. S.

Universitetsforedragene er begyndt d. 8. Oktober. De Medlemmer, der ønske at deltage, faa ligesom sidste Aar godtgjort 50 Øre af Aarskontingentet, som er 2 Kr. *Bestyrelsen.*

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *Chr. Ingvoldsen,* Niels Ebbesensgade 4.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Hjørring. Den 30. September 1902 afholdtes ordinær Generalforsamling. Der aflagdes Beretning om Virksomheden og foretoges Valg af 5 Bestyrelsesmedlemmer, hvortil genvalgtes: Assurancefuldmægtig *A. Andreasen,* Kommis *J. Jensen,* Bogholder *N. Chr. Eriksen,* og valgtes: Bogholder *M. H. Jensen* og Kontorist *H. Hein.* Derefter valgtes 2 Suppleanter, nemlig: Kommis *Carl F. Nielsen* og Kommis *Rasmussen.* Endvidere valgtes til Revisorer: Bogholderne *A. Hegelund* og *Martin Pedersen.* Det vedtoges enstemmigt for Foreningens Regning at tegne 10 Aktier i Pladsledighedsforsikrings-Aktieselskabet.

I et d. 2. Oktober afholdt Bestyrelsesmøde konstituerede Bestyrelsen sig saaledes: Kontorist *A. Ipsen,* Formand. Kommis *Axel Pedersen,* Næstformand. Bogholder *M. H. Jensen,* Kasserer. Kontorist *H. Hein,* Sekretær.

Til at bistaa Forretningsføreren i Engageringssagen valgtes Næstformanden. *H. Hein,* Sekretær.

Øerne.

Odense. *Diskussionsmøder* afholdes *første Onsdag* i hver Maaned, Kl. 9 Aften, paa *Fyns Forsamlingshus.* Indmeldelser modtages af Formanden *Hakon Petersen,* Overgade 46, og Kassereren *Johs. Petersen.* Overgade 7.

Meddel strax Bopælsforandringer til de resp. Afdelingskasserere!

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- & KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.
Centralorganisationens Hovedkontor: Forchhammersvej 26, St. København V. — Telefon Nr. 7450.
Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 8, 1.S. København V.

Nr. 21. **1. November 1902.** **2. Aargang.**

Pladsledighedsforsikringen.

Det var i Foraaret 1900, at Skriveren heraf for første Gang fremsatte den Tanke, at Understøttelse mod Arbejdsløshed burde ordnes forsikringsmæssigt gennem en særlig Institution, samt at man foretog de første løse Beregninger, der lod formode, at Tanken var gennemførlig.

Herefter hvilede denne Sag i et Aar. Der begyndte nemlig i Jylland at hæve sig Røster for Dannelsen af en Centralorganisation, hvoraf den københavnske Centralisation skulde danne et Led, og gennemførtes denne Tanke, opstod der selvfølgelig langt bedre Betingelser for at faa Pladsledighedsforsikringen ført ud i Livet.

Det varede ikke længe, før den projekterede Centralorganisation var en Kendsgerning, og alle Kræfter maatte nu vies Agitationen for denne.

Først paa Hovedbestyrelsesmødet i Pinsedagene 1901 fremkom Tanken som officielt Forslag, og her bevilgedes de nødvendige Midler for at fremskaffe en Statistik, der kunde danne Grundlaget for en Pladsledighedsforsikring.

Siden da har denne Sag stadig været fremme i første Række, og det Arbejde, der er lagt i den af en stor Stab af vore mest interesserede Kolleger, lader sig ikke udmaale.

Desværre har vi ikke fundet den Støtte hos de menige Medlemmer, som var en absolut Nødvendighed for Sagens hurtige Realisation. Her skal det blot lige genkaldes i Erindringen, hvorledes vore Kolleger behandlede Statistikspørgsmaalet, som man havde ventet at kunne løse i Løbet af et Par Maaneder, medens det derimod tog 7 Maaneder for at faa saa mange og fyldige Besvarelser, at man med Tryghed kunde bygge paa disses Resultat. Den Gang stilledes der ingen Fordring til Medlemmerne om noget Offer — personligt eller økonomisk —, alligevel holdt det haardt at faa dem til at besvare de Par Spørgsmaal, der stilledes dem.

Det har derfor ikke kunnet forundre, at den samme noget frygtsomme Tilbageholdenhed atter gør sig gældende nu ved Aktietegningen, omend man med fuld Føje kunde vente, at Sagen paa dens nuværende Stadium vilde møde nogen større Sympati og Offervillighed, end sket er.

Omkring den 20. September udsendtes Indbydelserne til Aktietegning; den 10. Oktbr. ansattes som Frist for Tegningens Ophør blandt Medlemmerne, hvilken Frist yderligere maatte forlænges.

Naar dette skrives, er Resultatet lige opgjort; der er ialt tegnet 4000 Kr. — fire tusinde Kroner —. Naar her tages Hensyn til, at Afdelingerne har tegnet ca. 100 Aktier og flere Medlemmer hver 5 à 10, saa viser det sig altsaa, at det kun er en lille Brøkdel af Medlemmerne, der har fundet sig foranlediget til at støtte denne Sag.

Er dette Udslag af Mangel paa Offervillighed hos vore Medlemmer, eller er det Mangel paa Interesse for selve Forsikringsspørgsmaalet? Det er vanskeligt at udtale sig herom med Bestemthed. Vi vil nødig tro det sidste; thi meget Arbejde, mange personlige og pekuniære Ofre — dels af Centralorganisationen dels af mange af dens enkelte Medlemmer — vil da være spildt, aldeles ørkesløst anvendt.

For mig, der vel mere end nogen anden har arbejdet for denne Sags Fremme, hvad jeg vel tør sige uden at være ubeskeden, for mig er det imidlertid en stor personlig Tilfredsstillelse, at vi nu i Løbet af faa Dage staa overfor en endelig Afslutning af denne Sag. En aldeles ubetinget Tilfredsstillelse hvad enten det maa bære til den ene eller den anden Side. Det virker i høj Grad deprimerende igennem et Par Aar at koncentrere sine Evner og Kræfter om Løsningen af en Opgave, som man selv har levet sig ind i og faaet den allerstørste Tiltro til, naar det er i den Bevidsthed, at man ikke alene magter Opgaven, og de, der skulde skyde paa, enten svigter eller trækker til den forkerte Side.

Heller ikke kan det skjules, at om just ikke Interessen saa dog Evnen, til med fuld Kraft og Energi at kaste sig over Centralorganisationens øvrige Opgaver, i nogen Grad svækkes ved den daglige Uro og Bekymring for ikke paa en tilfredsstillende Maade at kunde føre den Sag igennem, som man nu én Gang er kommen til at anse for at være Løftestangen for flere andre Opgavers Løsning.

Det er klart, at vi nu staa overfor en endelig Afgørelse. Ét af tre maa ske:

1. Centralorganisationens Medlemmer og Afdelinger med lidt Støtte udefra tegner den fornødne Kapital og Pladsledighedsforsikringen kan straks træde i Kraft.
2. Vi kan sælge vor Tarif til et eventuelt nyt Selskab, der vil optage Sagen og der gennemfører den ad fuldstændig forretningsmæssig Vej uden Hensyn til Centralorganisationen.
3. Sagen maa skrinlægges.

Det er ikke vanskeligt at skelne disse tre Alternativer fra hinanden og se, hvad der baader os qua Organisationsmedlemmer bedst.

Tegner Centralorganisationens Medlemmer Hovedparten af Kapitalen, da er Pladsledighedsforsikringen vel en selvstændig Institution, der ejes af Aktionærerne, men den er dog saa nøje knyttet til Centralorganisationen, at der er den største Betryggelse for, at de Forsikredes Interesser varetages i Centralorganisationens Aand. Præmierne kan blive billige, fordi Administrationsomkostningerne bliver smaa, og der vil være Betingelser for en langt mere udstrakt Kulance end i et privat Selskab.

Saasnart det ses, at der kan arbejdes med en billigere Præmie, da foretages den fornødne Reduktion, fordi dette Selskab ikke skal ophobe Formuer til Aktionærerne, men derimod altid sørge for at lette Adgangen til Forsikringen.

Endvidere kan Centralorganisationen spare et ganske betydeligt Beløb paa Administrationen og Agitationen, idet dette kommer til at gaa Haand i Haand med Administrationen af og Agitationen for Forsikringen, og Udgifterne derfor deles af begge disse Faktorer. Endelig maa man ikke se bort fra den Betydning, det har, at Pladsledighedsforsikringen — realiseret i denne Form — i Løbet af nogle Aar kommer til at eje sig selv, eller maaske nok saa korrekt, at den bliver Centralorganisationens Ejendom.

Havner Sagen i Privathænder, er det ikke vanskeligt at se, hvor det bærer hen. Det vil da blive en Institution, der drives som ren og skær Forretning, hvor der skal tjenes Penge, og hvor netop dette ene er Hovedopgaven. Præmien bliver ikke sat saa lav, men saa høj som muligt, Varetagelsen af de Forsikredes Interesser vil foregaa efter Forsikringsbetingelsernes strænge Bogstav, Centralorganisationen mister al Indflydelse og alle de Fordele, den ellers er i Stand til at komme i Besiddelse af.

Den sidste endelige Afgørelse, der kan tænkes — Sagens Fald — trænger næppe til at ledsages af yderligere Kommentarer.

Herefter kan enhver, der vil, forstaa i hvor høj Grad den enkeltes Medvirken er betingende for Pladsledighedsspørgsmaalets Løsning i en for Centralorganisationen og dens Medlemmer tilfredsstillende Form.

Her at komme ind paa en Udpensling af Forsikringens Goder og Betydning for Standen anser jeg for overflødigt, der har været talt og skrevet nok om den Ting, og det er vel overhovedet et af de Spørgsmaal, der ifølge hele dets Karakter taler og agiterer for sig selv.

Opgaven med denne Artikel er den, ene at bringe Medlemmerne til en klar og tydelig Forstaaelse af, at det nu fuldstændig afhænger af dem selv, om denne Sag skal gennemføres eller ej.

Alle, der mener »Ja«, bør og kan tegne mindst en Aktie. Vel er Handels- og Kontormedhjælpernes Lønforhold daarlige, men dog ikke saa daarlige, at de ikke skulde kunne tegne én Aktie paa 11 Kr., at betale i tre Gange i Løbet af $^1/_2$ Aar, naar det er til et Formaal, der i strængeste Forstand tager Sigte paa at gavne dem selv.

Aktietegningen er nu atter aabnet og fortsættes foreløbig til den 5. Novbr. Jeg retter derfor endnu engang en indtrængende Opfordring til alle Medlemmerne om ikke at betragte denne som dem uvedkommende, men derimod tage i Betænkning, at enhver, der ikke tager Del i Aktietegningen, ogsaa bærer sin Del af Ansvaret, hvis Sagen falder.

Fra den 24. ds. er Aktietegningen ogsaa aaben for Ikke-Medlemmer; der er saaledes nu en vid Arbejdsmark for enhver, der vil gøre et alvorligt Arbejde for denne Sag.

Lad da ikke den 5. Novbr. oprinde uden at Kapitalen er fuldtegnet. *Axel Gundel.*

Medhjælpernes faglige Uddannelse.

Af Korrespondent *Carl Christensen,* København.

Handelens stedse voksende Betydning for Samfundslivets Trivsel og de stadig større Opgaver, der stilles til den som en Kulturbærer af højeste Rang, have naturnødvendigt medført, at forrige Tiders rent haandværksmæssige Forretningsførelse efterhaanden er gaaet over til at blive en mere aandelig Virksomhed. Ligesom Haandværket lidt efter lidt har udviklet sig til Kunst, saaledes er Handelen bleven en *Videnskab.* I Danmarks Hovedstad har Erkendelsen af denne Opfattelses Rigtighed sat sig et smukt Monument i „Købmandsskolen", som jo kan takke det principale Initiativ indenfor Handelsverdenen for sin Tilblivelse. Der er ingen Tvivl om, at en Forøgelse af den teoretiske Ballast, som den Del af Samfundet, der virker i Vareromsætningens Tjeneste, sidder inde med, maa betegnes som et Fremskridt der ikke mindst vil give sig Udslag i praktiske Resultater. En Uddannelse gennem Praksis alene vil i Reglen være ufuldkommen, og der klæber tillige den Ulempe ved den, at den kræver lang Tid, d. v. s. den er uøkonomisk og derfor forkastelig. Den almindelige Skoles væsentligste Opgave er at udvikle de aandelige Evner, medens Fagskolernes Eksistensberettigelse ligger i, at de paa dette Grundlag tilsigter at forberede Eleverne paa de Vidensomraader, der hænger sammen med Udøvelsen af deres bestemte faglige Virksomhed.

En Ting bør imidlertid ikke glemmes, og det er, at alle Læreanstalter kunne være saa godt og moderne indrettede som de være vil: deres Betydning kan kun være af fundamental Natur, ikke af afsluttende. Vore hjemlige Handelsskoler kunne i Sammenligning med Udlandets ikke siges at være helt uden Mangler (en Paastand, jeg senere skal komme tilbage til); men selv om man tænkte sig de mest tidssvarende Reformer gennemførte i saa Henseende; vilde det dog ikke kunne ændre den Kendsgerning, at der med Hensyn til Undervisning er Felter, der ligge langt uden for Skolens Omraade. *Opdragelsens sande Maal er at bringe os til selvstændig Tænkning.* Skolen har ingensinde frembragt store Mænd: De Personer der rager op over Mængden paa det kommercielle som paa ethvertsomhelst andet Omraade, deres Storhed er næsten altid kun en Følge af egen Viljekraft og Selvtænkning. Derfor kan der ikke lægges for stor Vægt paa *Selvopdragelse,* at tilvejebringe en bedre Forstaaelse blandt Medhjælperne af denne Sags Vigtighed og Betydningen af disses i enhver Henseende fuldtud fagmæssige Dygtiggørelse bør være en af de mange Opgaver, hvis Løsning den moderne organisatoriske Bevægelse indenfor Handels- og Kontormedhjælperne stiler henimod.

Ud fra denne Betragtningsmaade føler jeg Trang til at gøre mine Kolleger, Kontormedhjælperne, opmærksomme paa, at der i vor faglige Uddannelse findes et eller rettere to Led, som man almindeligvis er tilbøjelig til at give en altfor overfladisk Behandling og se paa som mindre væsentlige, skønt de ret beset allerede nu spille en mægtig Rolle, der Dag for Dag bliver større.

Disse to Specialfag ere *Stenografi* og *Maskinskrivning.* Som to Børn af vor Tids Stræben efter Begrænsning af det mekaniske Arbejde i det Øjemed at skaffe det aandelige mere Raaderum paakræve de den allerstørste Interesse. Emnet er for omfattende til at en aldeles udtømmende Behandling af det kan finde Plads i vor Tidendes Spalter, og det er da her ogsaa kun Hensigten paa enkelte Punkter at belyse det ud fra en Synsvinkel, der muligvis kunde afvinde Medhjælperne mere Interesse for Studiet.

Først nogle Ord om *Stenografien.*

At denne er en Skrift, ved hvis Hjælp man kan opnaa en flere Gange større Skrivehurtighed end den almindelige Skrifts turde være en tilstrækkelig bekendt Sag. I de moderne stenografiske Systemer opnaas Skrivehastigheden ved delvis Benyttelse af et enkelt Alfabet af Tegn laante fra Dele af den almindelige Skrift, ved Anvendelse af faststaaende Forkortelser og ganske simple Regler for Tegnforbindelser.

Vore Kolleger burde tilegne sig Færdighed i Brugen af Hurtigskriften alene af den Grund, at det er en Kendsgerning, at *Efterspørgselen efter dygtige, stenografikyndige Kontorister er større end Tilbudet!* Af to i Henseende til Dygtighed iøvrigt ligestillede Medhjælpere vil den, der til sine andre Kvalifikationer kan føje Færdighed i Stenografi, *altid* paa Fortrinet. Denne Omstændighed er en naturlig Følge af Principalernes vaagnende Forstaaelse af de Fordele, Kortskriftens størst mulige Anvendelse indenfor Forretningerne er i Stand til at byde; men dette, at Principalerne ere interesserede i og allerede nu have gjort det til et almindeligt Forlangende, at Medhjælperne ere stenografikyndige, burde for disse ikke være den eneste Drivfjeder til at lægge sig efter Studiet af denne Kunst.

Sagen er nemlig den, at den, der dyrker Stenografi, derigennem faar et fortrinligt Hjælpemiddel til at beskæftige sig mere indgaaende med andre Fag end det er muligt, naar Stenografien ikke benyttes.

Saaledes ved *Studiet af Sprog.* Ved Udfærdigelse af Oversættelser, Ordfortegnelser o. s. v. vil Stenografien yde store Tjenester.

Ved Studiet af for Medhjælperen saa nødvendige Fag som Handelshistorie, Geografi, Varekundskab Vekselret o. s. v. kan denne ved Stenografiens Hjælp gøre Uddrag uden synderlig Tidsspilde.

Handelsmedhjælperen bør ogsaa være et dannet Menneske! han eller hun maa saa vidt muligt berige sin almindelige Viden i Henseende hertil er Stenografien til uvurderlig Gavn. Ved Læsningen af gode Bøger sætter Stenografien den læsende i Stand til at gøre korte Udtog uden at tabe særlig megen Tid dermed; først derved, at man gør passende Udtog, faar Læsningen sin virkelig dannende og forædlende Værdi.

Naar man overværer et Foredrag, kan man notere dets Hovedindhold og rigtigste Punkter, og paa den Maade bevare det fra Forglemmelse.

Tilegnelsen af og Øvelsen i *selve Stenografien* er af betydelig opdragende Værdi. Allerede Studiet af Stenografiens Grundelementer virker dannende, da disse — i hvert Fald for de bedre Systemers Vedkommende — ere baserede paa Etymologien og Lydfysiologien. Navnlig Stenografiens højere Trin, Forkortelseslæren eller den saakaldte Debatskrift, virker uddannende, idet den hviler paa Sprogets Love og Tænkningens Logik. *Der gives næppe noget bedre Middel til at tilegne sig Smidighed i det sproglige Udtryksmaade og Smagfuldhed i Stilen end den stenografiske Forkortelseslære.*

Stenografiens forædlende Indflydelse paa Haandskriften er ligeledes tilstrækkelig anerkendt.

Selv om Stenografien har en ganske anden kulturel Opgave end den at være en Taleskrift til Brug ved ordret Gengivelse af Foredrag, hvilken Anvendelse betegner dens højeste Udvikling, og selv om det kun er faa, der naar Mesterskabet, saa bør dog enhver, der giver sig af med Studiet, stræbe at naa saa højt som muligt i Retning af Hurtighed; desto mere Nytte har man deraf og desto større er den aandelige Vinding, da en indgaaende Beskæftigelse med Stenografien efter betydelige Mænds Udtalelser har en gunstig Indflydelse paa alle aandelige Egenskaber. Eksempelvis har den engelske Forfatter Swift udtalt sig saaledes: „Naar jeg ser en ung Mand, der er i Stand til at bruge den bevingede Kunst (Stenografien) med Nøjagtighed og Hurtighed, saa ved jeg, at det er en, der nok skal bane sig Vej gennem Verden, da han besidder de uvurderlige Egenskaber: Flid og Udholdenhed. „Der er ingen Tvivl om at mange have tilegnet sig den haardnakkede Udholdenheds værdifulde Egenskab alene ved at lære at stenografere, og at denne Egenskab nu kommer dem tilgode i alt, hvad de foretage sig.

Lær derfor at stenografere! Valget af det stenografiske System, man bør vælge, er ikke vanskelig at træffe. Herhjemme findes der kun to Systemer, som kunne komme i Betragtning, et mere moderne og et forældet; det første er Worms System („Letfattelig dansk Stenografi"), det andet Gabelsbergers. Lær Worms System! Det er tre Gange saa let at lære som Gabelsbergers, er konsekvent, tydeligt og hurtigt, samt lader sig med paa Modifikationer anvende paa fremmede Sprog. Den hidtil højeste her i Landet konstaterede stenografiske Skrivehurtighed efter Diktat er opnaaet med Worms System, og Skriveren heraf, der kender begge Systemer, har psa Centralorganisationens første Kongres tilfulde bevist dets praktiske Anvendelighed ved gennem to lange og anstrengende Arbejdsdage alene at optage et Ordret Referat af Kongressens samtlige Forhandlinger.

I en følgende Artikel vil Maskinskrivningen blive behandlet. Om den gælder det, at det store Gros af de Mennesker, der her i Danmark betjene Skrivemaskinerne, paa dette Omraade ere altfor meget Dillettanter og altfor lidt Fagfolk.

Kolonialmedhjælperne melder sig ud.

Den 30. Oktbr. modtog jeg følgende to Skrivelser fra Hr. Hintz:

Nærværende fremkommer for at meddele Dem, at Generalforsamlingen i „K. O." Onsdag den 22. ds. har vedtaget, at ovennævnte Organisation udmelder sig af Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger, fra Dato at regne, hvilken Vedtagelse De bedes bemærke.

Organisationens Mellemværende vil antageligt være afviklet i Løbet af de 3 Maaneder, der skal hengaa inden vi fuldstændig er løst fra „Centralorganisationen."

Til den ærede Hovedbestyrelses Underretning tjener, at dette Skridt, som her er foretaget, ikke vil bevirke, at den ikke hos os skulde finde Handelsmedhjælpere, der ere parate til at række Haand i Spørgsmaal, der maatte foreligge, af Organisation i Almindelighed og Retten som saadan at existere.

Ærbødigst
K. Hintz,
p. T. Formand.

Ved Nærværende skal jeg ikke undlade at meddele Dem, at jeg efter min Organisations Udmeldelse af „Centralorganisationen" nedlægger mit Mandat som Medlem af Hovedbestyrelsen for „D. H. & K. F." fra Generalforsamlingens Dato at regne.

Motivering forekommer mig at være overflødig her, da min Stilling til flere Spørgsmaal „Centralorganisationen" vedrørende paa Forhaand er kendt.

Ærbødigst
K. Hintz.

Da disse to Skrivelser indløb kort før Bladet skulde gaa i Trykken, maa Kommentarerne dertil samt det endelige Opgør med Hr. Hintz og Kolonialmedhjælpernes Organisation vente til næste Nummer. *A. G.*

Fra Udlandet

Medhjælperkongresser.

Frankrig. Det nationale Medhjælperforbund, *Federation nationale des Employes,* aabnede sin 7de Kongres i *Paris* d. 15. Juli. De vigtigste Forhandlingsæmner vare Medhjælpernes Krav til Lovgivningsmagten om Arbejderbeskyttelseslovgivningens Udvidelse til at omfatte Handels- og Kontormedhjælperne, merkantile Voldgiftsretter, en ugentlig Minimalarbejdstid og flere andre Reformspørgsmaal. I *Bordeaux* afholdes der en Medhjælperkongres fra 15de til 17de August. Kongressen beskæftigede sig bl. a. med Gagespørgsmaalet; man udtalte sig for lovmæssig Fastsættelse af Minimalgager for mandlige og kvindelige Medhjælpere, under Hensynstagen til Livsfornødenhederne i de forskellige Dele af Landet og i Kolonierne. Fastsættelse skal foretages hvert Aar af et Arbejdsraad bestaaende af Repræsentanter for Principaler og Medhjælpere. De kvindelige Medhjælpere skulle søges organiserede i særlige Foreninger, der samarbejde med de mandlige Medhjælperes Syndikater. Endvidere behandlede Kongressen Engageringsspørgsmaalet og Medhjælpernes Krav paa Gageudbetaling i Sygdomstilfælde.

Ungarn. De ungarnske Handelsmedhjælperes 4de Landskongres aabnedes i *Groszkanizsa* den 20de August. Der var mødt Delegerede fra 58 Foreninger; endvidere havde Regeringen og mange Handelskamre og Handelsforeninger sendt Repræsentanter. Kongressen androg Regeringen om at paaskynde Forarbejderne til Regulering af Invaliditets- og Alderdomsforsikringen, samt fordrede Indførelse af 24 Timers Søndagshvile, Reform af Lærlingevæsenet og lovbestemt Ordning af Medhjælpernes Arbejdsforhold. Etter en indgaaende Forhandling besluttede man at opfordre Regeringen til at overtage Arbejdsanvisningen for Handels- og Kontormedhjælperne gennem Statsarbejdsanvisningen saaledes, at der i Byer, hvor denne Institution ikke fandtes ydedes Understøttelse til Medhjælperforeningen, for at denne kunde lede Engageringsvæsenet. Det vedtoges at fortsætte den paabegyndte ivrige Agitation for den almindelige 8-Lukning og for en Times Middagspavse samt søge at bevæge Regeringen til lavere Skatteansættelse af Handels- og Kontormedhjælperne. Kongressens vigtigste Resultat var Grundlæggelse af et Landforbund af de ungarske Medhjælperforeninger. Regeringens Repræsentant og flere Principalrepræsenter udtalte de bedste Ønsker for et heldbringende Resultat af det i Kongressens Forhandlinger og Beslutninger nedlagte Arbejdet.

Østrig. En østrigsk Boghandlermedhjælper-Kongres afholdtes i *Wien* den 7de September og resulterede i Grundlæggelse af en Rigsforening for Medhjælperne i Bog-, Kunst- og Musikhandelen. Kongressen opstillede en Række radikale Fordringer: 9 Timers Minimalarbejdsdag, Butikslukning Kl. 7., Opsigelsesfrist paa 6 Uger, Afskaffelse af Konkurrenceklausuler, Tvangsundervisning, Lærlingevæsenets Ordning, Minimalgager og Oprettelse af Handelsmedhjælperkamre og Handelsinspektører. Den nygrundede Organisation skal endvidere beskæftige sig med Retshjælp, Arbejdsanvisning og Understøttelse ved Pladsledighed.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Kontormedhjælpernes, Manufakturmedhjælpernes, Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisationer have i Aar ligesom de foregaaende Aar lejet *fælles Samlingslokaler* for Vinterhalvaaret.

Agitationsudvalget har lejet Lokaler til ovennævnte Afdelinger i *Cafe du Parc,* Gyldenløvesgade 4, 1. Sal (overfor Klampenborgstationen). Mødeaften: *1ste og 3die Tirsdag i hver Maaned.* Lokalerne ere altsaa aabne d. *4. November og 18. November.*

Aarsagen til, at man har ment at burde ophøre med de ugentlige Sammenkomster skyldes den gennemgaaende ringe Tilslutning til disse i de foregaaende Aar. Det forventes, at der under den nye Ordning vil blive større Tilslutning fra Medlemmernes Side. De nye Lokaler ere de samme, der for nogle Aar siden husede den gamle københavnske Fællesforening. Lokalerne ere hyggelige; Blade, Tidsskrifter og Spil til Medlemmernes Underholdning forefindes. *Mød derfor talrigt paa Mødeaftenerne!* *Bestyrelserne.*

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen,* Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen,* Farvergade 24, 2., K.

De ærede Medlemmers Opmærksomhed henledes paa, at Afdelingen har lejet Lokaler i *Cafe du Parc,* Gyldenløvesgade 4, 1. Sal. Mødeaften: 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned (Oktober d. 21.; November d. 4. og 18.). Afdelingen deltager i den af Agitationsudvalget planlagte Agitation i det kommende Vinterhalvaar, men vil samtidig iværksætte en selvstændig Agitation efter nærmere Meddelelse og anmodes Medlemmerne om at være Bestyrelsen behjælpelig med dette Arbejde.

Bestyrelsen.

Kolonialmedhjælpernes Organisation. Formand & Kasserer: *K. Hintz,* Oehlenschlägersgade 50, 1.

Obs.! Organisationen har Vinterlokale i *„Odd Fellow Bygningen",* Nørrevold 23, St. Adgang hertil 2 Gange maanedlig mod Forevisning af gyldigt Medlemskort. Den 1ste og 3die *Onsdag* i hver Maaned er Foreningsaften!

Onsdag d. 5. November Kl. 9 Medlemsmøde, til dette Møde vil der fra Bestyrelsens Side ikke blive foranstaltet noget, men det overlades frit til Medlemmerne at underholde sig. I Lokalet forefindes flere Spil, m. m. og da Lokalet er meget hyggeligt og rummeligt, forventes det, at Tilslutningen maa blive stærk i Vinter til disse Møder, mangt et Bekendtskab er stiftet paa denne Maade til Gavn for Vedkommende selv, og ikke mindst for vor Forening.

Obs.! Søndag d. 9. November Kl. 1 prc. Besøg paa „Brdr. Cloetta"s nye Fabriker i Hørsholmsgade, for Organisationens Medlemmer med Damer, stor Tilslutning forventes, da Etablissementet er af megen Interesse. Agitér! Agitér!

Obs.! Billetter til „Østasiatisk Udstilling" kan faas hos Formanden til modereret Pris.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Dannebrogsgade 15, 3., V.

Lokalerne i *Cafe du Parc* ere aabne for Medlemmerne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Solitudevej 10, 3., N. Kasserer: *Fr. Ipsen,* Nørre Farimagsgade 62, 4.

Afdelingens Lokaler i *Cafe du Parc* ere aabne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned. (Bemærk Meddelelserne i denne Rubrik angaaende Lokalerne). *Bestyrelsen.*

Jylland.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Fra 1ste Oktober vil der i Foreningen blive afholdt ugentlige Møder — i Reglen hver *Onsdag* — der bekendtgøres gennem „Horsens Avis" hver Mandag. Husk at meddele Besty-

relsen enhver bekendt uorganiseret Kollegas Indmeldelse eller Adresse.

Stiftelsesfest afholdes Søndag d. 9. November, Aften Kl. 7 prc. i Palæet med Fællesspisning og Bal, hvortil ærede Kolleger med Damer indbydes. Deltagelse i Festen, Alt iberegnet, vil for Gæsterne andrage 2 Kr. pro persona. Der vil blive gjort Alt, for at Dagen kan blive saa fornøjelig som mulig, og haabe vi, at ærede Kolleger vil give talrigt Møde.

Husk Onsdagsmøderne! Glem ikke at agitere for Tilgang af nye Medlemmer!

Afdelingen afholdt d. 1. Oktober sin ordinære Efteraarsgeneralforsamling i Palæet med følgende Dagsorden:

1) Meddelelse om Virksomheden i det forløbne Halvaar. 2) Plan for Virksomheden i det kommende Halvaar. 3) Valg af en Revisor. 4) Centralorganisationens Regnskab fra 1. Jan. til 30. Juni 1902. 5) Beretning fra Hovedbestyrelsesmødet i Odense d. 7. September (se Medlemsbladet Nr. 18 for 15 September 1902). 6) Aabent Brev til de jydske Handels- og Kontormedhjælpere fra Esbjerg Handels- og Kontoristforening og Centralorganisationens Stilling hertil. 7) Indbydelse til Aktietegning i Aktieselskabet Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring. 8) Tilbud fra Forsikrings-Aktieselskabet „Folket" angaaende Tegning af Ulykkesforsikringer for Centralorganisationens Medlemmer paa særlig billige Vilkaar.

Formanden, Forretningsbestyrer *P. Tang*, bød Velkommen. Handelsrejsende *Joh. Fred. Jørgensen* valgtes til Dirigent.

1. og 2. Sekretæren, Bogholder *A. F. L. Schibler*, gav en Oversigt over Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar samt fremlagde Bestyrelsens Plan for Virksomheden i det kommende Halvaar. Efter denne agtedes der afholdt ugentlige Møder, i Reglen Onsdag, efter forud Bekendtgørelse i „Horsens Avis" om Mandagen. Bestyrelsen foreslog ogsaa Afholdelse af en Stiftelsesfest i November. Endvidere vilde der i Vinterens Løb blive afholdt Diskussionsmøder, Foredrag etc. Der udspandt sig en livlig Diskussion om denne Sag, og Bestyrelsen lovede at tage de forskellige Forslag under Overvejelse.

3. Til Revisor istedetfor Boghandlermedhjælper M. Krogh, der er bortrejst, valgtes Handelsrejsende *Joh. Fred. Jørgensen*,

4. og 5. Sekretæren fremlagde derefter Centralorganisationens Regnskab for første Halvaar 1902 samt Beretning om Hovedbestyrelsesmødet i Odense d. 7. September.

6. Om dette Punkt udspandt der sig en meget indgaaende Diskussion. Bogholder *A. F. L. Schibler* og Prokurist *O. Madsen*, Købmand *Chr. Christensen* anbefalede at blive i Centralorganisationen. Handelsrejsende *Mich. Henriksen* foreslog Udmeldelse af Centralorganisationen og Tilslutning til en Centralorganisation for Jylland. Dirigenten, Handelsrejsende *Joh. Fred. Jørgensen*, anbefalede Udmeldelse af Centralorganisationen samt anbefalede Oprettelsen af en Horsens-Forening, der skulde staa udenfor enhver Centralorganisation.

Sekretæren gjorde opmærksom paa, at der paa denne Generalforsamling ikke kunde blive Tale om nogen Udmeldelse af Centralorganisationen, da dette Forslag ikke var opført paa Dagsordenen, men saafremt dette ønskedes, maatte der indkaldes til en ekstraordinær Generalforsamling. Endvidere meddelte han, at saafremt dette vedtoges paa nævnte Generalforsamling kunde Udmeldelsen, ifølge Centralorganisationens Love, kun ske med 3 Maaneders Varsel, altsaa fra 1. Februar 1903 at regne.

Ved en derefter foretagen skriftlig Afstemning blev det vedtaget at afholde en saadan Generalforsamling, og denne blev bestemt til Mandag d. 13. Oktober, Aften Kl. 8½.

Som Følge af det ovenfor nævnte Forslag bortfaldt Punkterne 7 og 8 paa Dagsordenen, der jo kun vedrører Medlemmer af Centralorganisationen.

Formanden sluttede derefter Generalforsamlingen.

Generalforsamlingen d. 13. Oktober 1902. Formanden, Forretningsbestyrer *P. Tang*, aabnede Generalforsamlingen, bød Forsamlingen og Repræsentanten for Centralorganisationen, Kontrollør *Vald. Pedersen* Velkommen. Han oplæste derefter Telegrammer indløbne fra Varde og Aarhus.

Til Dirigent valgtes Handelsrejsende *Mich. Henriksen*.

Bogholder *A. F. L. Schibler* indledede Diskussionen og omtalte, at Grunden til denne Generalforsamlings Indvarsling var denne, at der var indkommen et Forslag til Behandling angaaende Foreningens Udmeldelse af „Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger". Ved at gennemgaa de forskellige Punkter hvorpaa Forslagsstillerne støttede sit Forlsag fremhævede han hvor uheldigt det var for Foreningen, der jo skulde være en faglig Forening, at et saadant Forslag fremkom og talte imod Udmeldelse af Centralorganisationen. Han fremhævede bl. a., at Grunden til at Foreningen gik tilbage i Medlemsantal ikke var den, at Foreningen stod i Centralorganisationen, men derimod Medlemmernes Sløjhed og Ligegyldighed, med Hensyn til at virke for Tilgang til Foreningen.

Handelsrejsende *Mich. Henriksen* imødegik Schibler, anbefalede Udmeldelse af Centralorganisationen, og talte for Oprettelse af en selvstændig Centralorganisation for Jylland, der, efter hans Formening, vilde faa en meget større Tilslutning blandt de jyske Kolleger.

Prokurist *O. Madsen* var ikke enig med Mich. Henriksen om hans Opfattelse af Sagen, og opfordrede Medlemmerne til at stemme imod Forslaget om Udmeldelse.

Kommis *C. A. Møller* støttede Forslaget om Udmeldelse.

Kontrollør *Vald. Pedersen*, Aarhus, der var kommen til Stede som Repræsentant for Centralorganisationen, imødegik de forskellige Talere og omtalte Centralorganisationens Virken i den forløbne Tid, og nævnede bl. a. dens Andragender til Rigsdagen, Engageringsbureauet, Pladsledighedsforsikringen etc. Han anbefalede Foreningen vedblivende at staa under Centralorganisationen.

Kommis *I. Houmann* omtalte de københavnske Medlemmer og Arbejdet i de københavnske Afdelinger, og anbefalede Foreningen vedblivende at staa under Centralorganisationen.

Vald. Pedersen og *O. Madsen* anbefalede fremdeles Medlemmerne og Foreningen at staa fast om Centralorganisationen.

Mich. Henriksen fastholdt Forslaget om Udmeldelse og anbefalede Medlemmerne at slutte sig til en Centralorganisation for Jylland.

Købmand *Th. Andersen* omtalte Foreningens Tilblivelse og dens Virksomhed, og anbefalede, at den vedblivende kom til at staa under Centralorganisationen.

Efter forskellige afsluttende Bemærkninger forlangtes Afstemning.

Ved den derefter foretagne skriftlige Afstemning forkastedes Forslaget om Udmeldelse.

Generalforsamlingen var besøgt af ca. 30 Medlemmer, og sluttede med Leveraab for Horsens-Foreningen og Dirigenten.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen*, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *Jesper Munch*, Søndergade 10—12, 2. S. *Universitetsforedragene* er begyndt d. 8. Oktober. De Medlemmer, der ønske at deltage, faa ligesom sidste Aar godtgjort 50 Øre af Aarskontingentet, som er 2 Kr. *Bestyrelsen.*

Aalborg. Formand: *Th. Hansen*, Christiansgade 18. Kasserer: *Chr. Ingvoldsen*, Niels Ebbesensgade 4.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Foredragsforeningen. Afdelingen har atter i Aar tilstillet sine Medlemmer Adgangskort til Foredragsforeningen. Kortene, der giver *gratis* Adgang til *samtlige* Foredrag, der afholdes i *Sæsonen 1902—03*, er udsendt til de indenbys Medlemmer og udleveres ved Henvendelse til Kassereren til udenbys Medlemmer. Personer af Medlemmernes Husstand kan ligeledes faa Kort à 25 Øre pr. Stk. Foredragene afholdes som sædvanligt i Arbejderforeningens store Sal, Algade, og bekendtgøres nærmere i alle de lokale Blade.

Det vilde være ønskeligt, om de ærede Medlemmer *i langt højere Grad end hidtil* vilde benytte sig af denne Lejlighed til at høre gode, oplysende Foredrag om almen interessante Æmner, og man tillader sig derfor indtrængende at opfordre til talrigt Bessøg.

Tirsdag d. 7. Oktober afholdtes ekstraordinær Generalforsamling paa Hotel „National". Dagsorden: 1) Pladledighedsforsikringen, 2) Eventuelt.

Formanden valgtes til Dirigent.

Man vedtog enstemmig Bestyrelsens Forslag, hvorefter Foreningen for egen Regning tegner 25 Aktier og bemyndiger Bestyrelsen til, forsaavidt den maatte finde det formaalstjenligt, yderligere at tegne 10 Aktier af Afdelingens Midler.

Formanden meddelte, at Aktie-Tegningen langt oversteg de Forventninger, man havde næret.

Ifølge senere Meddelelse har Tegningen givet til Resultat, 83 Aktier. *Bestyrelsen.*

Viborg. Søndagen den 29. September afholdt Handels- og Kontormedhjælperforeningen for Viborg og Omegn sin halvaarlige ordinære Generalforsamling, hvortil omtrent alle Medlemmerne vare mødte. 1) Formanden afgav Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar. 2) Til Bestyrelsesmedlemmer valgtes: Kommis'erne *V. Funder* (Genvalg), *Kastoft* og *Petersen*. 3) Generalforsamlingen vedtog at forsøge at agitere for Foreningen ved at lade afholde en Række Foredrag om Handelsret, Vekselret, Storindustrien m. m. 4) Formanden mindede Medlemmerne om, at nu stod Vinteren for Døren og at vi maatte tage kraftig fat paa Agitationen. 5) Formanden anbefalede Medlemmerne paa det varmeste at tegne Aktier i Pladledighedsforsikrings-Aktieselskabet, for derved at støtte vor Organisation.

Paa et senere afholdt Bestyrelsesmøde har Bestyrelsen konstitueret sig saaledes: Kommis'erne *C. J. Durup*, Formand *P. Petersen*, Næstformand, Kontoristerne *E. Christensen*, Kasserer, *V. Funder*, *M. Kastoft*.

Nykøbing paa Mors. Man beder os meddele, at Kommis *H. Jessen*, Nykøbing M., som i Nr. 18 blev opført paa den sorte Tavle og slettet for Restance, ikke er opsagt af sin Principal.

Øerne.

Odense. *Diskussionsmøder* afholdes *første Onsdag* i hver Maaned, Kl. 9 Aften, paa *Fyns Forsamlingshus*. Indmeldelser modtages af Formanden *Hakon Petersen*, Overgade 46, og Kassereren *Johs. Petersen*, Overgade 7.

Afleveret fra Trykkeriet d. 1. November.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK

HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE

ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
St. Pederstræde 45, St.
København K. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 22. **15. November 1902.** **2. Hargang.**

Hovedkontoret er flyttet til St. Pederstræde Nr. 45, Stuen.

Da Forretningsføreren er bortrejst indtil 11. December, er Hovedkontoret kun aabent fra **Kl. 7—8 hver Aften** i dette Tidsrum.

Hovedbestyrelsesmøde.

Hovedbestyrelsen, der sidst var samlet ved det ordinære halvaarlige Møde i Odense den 7de September, kunde allerede Søndag den 9de November atter træde sammen til et ekstraordinært Møde, idet den i sin Egenskab af Bestyrelsesraad for Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring, Aktieselskab, var indkaldt til det konstituerende Møde i nævnte Institution.

Det ekstraordinære Hovedbestyrelsesmøde afholdtes i *København* og aabnedes Kl. 11 Form. af *Forretningsføreren,* der meddelte, at Hr. Fuldmægtig *C. Lund,* Odense, var udtraadt af Hovedbestyrelsen, da han havde grundlagt en selvstændig Virksomhed, og Hr. Kolonialmedhjælper *K. Hintz* havde nedlagt sit Mandat. — I Stedet for de to udtraadte Herrer var 1ste og 2den Suppleant, henholdsvis Frk. *Louise Larsen,* København, og Hr. Fuldmægtig *A. Andreasen,* Hjørring, indtraadt i Hovedbestyrelsen, og Forretningsføreren bød de to nye Medlemmer Velkommen, idet han udtalte Haabet om, at Hovedledelsen i sin nuværende Sammensætning maatte varetage Medhjælpernes faglige Interesser gennem et godt og loyalt Samarbejde.

Efter at Forretningsføreren havde meddelt, at Næstformanden, Hr. *Vald. Pedersen,* Aarhus, var forhindret i at deltage i Hovedbestyrelsesmødet paa Grund af Sygdom, forelagde han følgende *Dagsorden:* 1) Forretningsførerens Kautionsforsikring, 2) Kolonialmedhjælpernes Organisations Stilling til Centralorganisationen, 3) Agitationen, 4) Eventuelt.

Hr. *Å. Hyllested,* Esbjerg, stillede udenfor Dagsordenen en Forespørgsel til Forretningsføreren angaaende Affattelsen af Pladsledighedsforsikrings-Aktieselskabets Loves § 10. — Forretningsføreren besvarede Forespørgslen.

ad 1. *Forretningsføreren* foreslog i Henhold til Kongressens Beslutning at tegne en Kautionsforsikring i „Dansk Kautionsforsikrings-Aktieselskab", samt meddelte, at de forberedende Skridt desangaaende vare foretagne. — Efter en kort Forhandling toges Forretningsførerens Meddelelse til Efterretning og den foreslaaede Kaution vedtoges tegnet.

ad 2. *Forretningsføreren* gav en Fremstilling af den Kontrovers, der var opstaaet mellem Hovedbestyrelsen, Kolonialmedhjælpernes Organisation og dennes Formand, tidligere Hovedbestyrelsesmedlem Hr. K. Hintz, i Overensstemmelse med de i „D. H. K. M. T."s Nr. 20 meddelte Oplysninger angaaende nævnte Formands og Afdelings illoyale og mod Centralorganisationens Love stridende Handlemaade. Kolonialmedhjælpernes Organisation havde ifølge Generalforsamlings-Beslutning af 8. Oktober udmeldt sig af Centralorganisationen til 1ste Februar 1903, og Hr. K. Hintz havde som meddelt nedlagt sit Mandat som Medlem af Hovedbestyrelsen. Der burde snarest muligt gøres Skridt til at danne en ny Afdeling af københavnske Kolonialmedhjælpere under Centralorganisationen.

Hr. *V. Hansen* foreslog, at Hovedbestyrelsen ekskluderede Kolonialmedhjælpernes Organisation af Centralorganisationen fra 1ste Januar 1903, da Afdelingen ved sin lovstridige og udfordrende Fremfærd havde forbrudt sin Medlemsret. Samtlige Hovedbestyrelsesmedlemmer udtalte i korte Bemærkninger deres Tilfredshed med, at man ved Hr. Hintz' Mandatnedlæggelse undgik at foretage den Eksklusion, der i modsat Fald nødvendigvis maatte ramme ham, og at der nu atter var Betingelser for et roligt og frugtbringende Samarbejde indenfor Hovedledelsen.

Følgende af Hr. *A. Hyllested* foreslaaet Resolution vedtoges enstemmig med en Tilføjelse af Hr. *Andreasen:*

„Idet Hovedbestyrelsen billiger det af Forretningsføreren og Redaktøren i Affæren Kolonialmedhjælpernes Organisation og dennes Formand Hr. K. Hintz foretagne, og da Hovedbestyrelsen ikke kan anerkende den fra Kolonialmedhjælpernes Organisation fremkomne Udmeldelse af Centralorganisationen som værende et Udtryk for Majoriteten indenfor det paagældende Fag, vedtager man at ekskludere Kolonialmedhjælpernes Organisation fra 1ste Januar 1903, idet man samtidig paalægger Forretningsføreren i Forbindelse med det lokale Agitationsudvalg at virke for Oprettelse af en ny Afdeling af Kolonialmedhjælpere i København".

ad 3. Vedrørende Agitationen førtes der en kort Debat; det fremhævedes særligt, at det var nødvendigt at iværksætte en kraftig Agitation for de af Centralorganisationen rejste Krav til Lovgivningsmagten angaaende Regulering af Medhjælpernes Arbejdstid og Lærlingelovens Revision. Det vedtoges at foretage de fornødne Skridt i nævnte Retning, naar Centralorganisationens Andragender om disse Reformer vare indgivne til Regering og Rigsdag.

Forretningsføreren stillede følgende Forslag, der vedtoges:

„Hovedbestyrelsen vælger en Sekretær. Valget gælder fra Kongres til Kongres. Sekretæren fører en Forhandlingsprotokol, hvori alle Vedtagelser indføres og inden Mødets Slutning underskrives af samtlige tilstedeværende Medlemmer".

Forslaget henførtes til Forretningsordenen.

Derefter stillede flere Hovedbestyrelsesmedlemmer forskellige Spørgsmaal vedrørende administrative Sager. Forretningsføreren besvarede Spørgsmaalene.

Mødet hævedes Kl. $1^1/_2$.

Vilh. Hansen,
Hovedbestyrelsens Sekretær.

Pladsledighedsforsikringen.

Bestyrelsesraadets konstituerende Møde.

Medens vore Modstandere af yderste Evne have søgt at reducere Centralorganisationens Betydning til det mindst mulige, først ved at fremstille vore Maal som Utopier, der aldrig kunne naas, dernæst, da denne Kampmaade viste sig højst uheldig i Praksis, ved at søge vort Reformarbejde standset ved en Lammelse af vor Bevægelse, og sidst, men ikke mindst, ved at paastaa, at de øjeblikkelige „Fordele", der blev budt Medhjælperne i de gamle Foreninger, næsten helt eller ganske fattedes indenfor vor Organisation; medens man saaledes med større eller mindre Held søgte at hæmme den faglige Bevægelse i sin Udvikling ved urigtige Paastande og forvrænget Fremstilling af vor Hensigt arbejdedes der med

Iver for at grundlægge den i sin Art enestaaende Institution: Pladsledighedsforsikringen. Det har kostet Tid — altfor megen Tid — mange Penge og et stort Arbejde af en stor Stab af Kolleger, for at bringe denne Sag frem til dens nuværende Stade. Og Medhjælperne! hvorledes have de i Almindelighed stillet sig til dette Foretagende, hvis Betydning for Medhjælperstanden maatte være indlysende for selv den mest kortsynede Betragter? Medhjælperne, og i denne Forbindelse gælder det særlig vore egne Medlemmer, have for Flertallets Vedkommende atter til Overflødighed ført Bevis for den Lunkenhed og Interesseløshed, som Handels- og Kontormedhjælperne frem for nogen anden Stand her i Landet har Patent paa, naar det gælder Gennemførelsen af virkelige standsbefordrende og højnende Opgaver. Dog ikke alle Medlemmer have betragtet denne vigtige Sag overfladisk, men i Erkendelse af dens vidtrækkende Betydning bidraget deres til Tankens Realisation, og det maa haabes og ventes, at de mange Medlemmer, der endnu ikke have sikret sig Medejendomsret i Pladsledighedsforsikringen, snarest vil søge at opnaa denne, inden det bliver forsent.

Efter at det paa Hovedbestyrelsesmødet i Odense d. 7de September var vedtaget at oprette et Aktieselskab til Understøttelse mod Arbejdsløshed, ordnet paa en forsikringsmæssig Basis og knyttet til Centralorganisationen, og efter at Lovene for dette Selskab vare vedtagne kunde Selskabets Bestyrelsesraad — bestaaende af Centralorganisationens Hovedbestyrelse i Forbindelse med det kontrollerende Medlem — afholde sit konstituerende Møde i *København,* Søndag den 9de November.

Referat.

Forretningsføreren aabnede Mødet, hvori Hr. Prokurist *Otto Maaschke* af Forsikringsselskabet „Folket" deltog, Kl. $2^1/_2$ og forelagde følgende Dagsorden: 1) Forretningsførerens Beretning, 2) Kontrakt mellem Bestyrelsen og Forretningsføreren, 3) Det kontrollerende Medlem, 4 a) Fuldmægtigens Vilkaar, 4 b) Det aarlige Budget, 4 c) Tariffen, 4 d) Begæringen og Policen, 5) Rabat til Medlemmerne af Centralorganisationen, 6) Fastsættelse af Diæter, 7) Valg af Sekretær.

ad. 1. *Forretningsføreren* aflagde Beretning over det Arbejde, der var foretaget siden Mødet i Odense d. 7de Septbr., samt gav en Oversigt over Aktietegningens Resultat; denne kunde endnu ikke betragtes som afsluttet. Der var lejet og monteret Kontorlokaler. Beretningen godkendtes enstemmig.

ad. 2. Kontrakt mellem Bestyrelsen og Forretningsføreren angaaende dennes Funktioner indenfor Selskabet oprettedes, og det vedtoges, at Hr. Redaktør *V. Hansen* skulde undertegne Kontrakten paa Bestyrelsens Vegne.

Kontraktens Ordlyd er følgende:

Hr. Axel Gundel, som i Henhold til § 20 i Loven for „Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikrings-Aktieselskab" er Forretningsfører for selve Selskabet, oppebærer som Vederlag 1200 Kr. aarlig i Gage, som udbetales med $^1/_{12}$ maanedlig og bagud samt for Repræsentationsudgifter 100 Kr. aarlig, som ligeledes udbetales med $^1/_{12}$ maanedlig bagud.

Forretningsføreren, som selv fører Selskabets Kasse, er forpligtet til straks at tegne en Kautionsforsikring paa 10,000 Kr., for hvilken Forsikring Selskabet betaler Præmien.

Forretningsføreren er endvidere forpligtet til ikke nogensinde at have større Kassebeholdning end Kr. 500; de overskydende, over hvilke Bestyrelsen ikke disponerer anderledes, er han forpligtet til at indsætte paa Sparekassebog.

For saavidt der paa Sparekassebog maatte henstaa mere end 1000 Kr., er han pligtig at forespørge Bestyrelsen, om den ønsker at anvende disse paa anden Maade.

ad. 3. Til kontrollerende Medlem (jvf. Lovenes § 18) valgtes Hr. Prokurist *Maaschke* af Forsikringsselskabet „Folket", efter at følgende Kontrakt var oprettet mellem ham og Selskabet:

Undertegnede Bestyrelsesraad for „Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring (Aktieselskab)" meddeler herved i Henhold til § 18 i Selskabets Love Hr. Prokurist *Otto Maaschke* som Bestyrelsesraadets kontrollerende Medlem følgende Instruktion:

1. Det kontrollerende Bestyrelsesmedlem vil, som det Organ, hvorigennem Bestyrelsesraadet udøver sin almindelige Kontrol paa Selskabets Ledelse, have at føre Kontrol med:
   a) at Selskabets Drift ledes i nøje Overensstemmelse med Selskabets Love og Bestyrelsens Bestemmelser;
   b) at det for Driften vedtagne Budget ikke overskrides;
   c) at de af Bestyrelsen trufne Bestemmelser nøje og uden Ophold efterkommes.
2. I Konsekvens heraf paahviler det det kontrollerende Medlem — foruden de Eftersyn, som han til enhver Tid af sig selv maatte finde Anledning til at foretage:
   a) en Gang om Maaneden at foretage Police-Eftersyn, d. v. s. ved vilkaarlige Policeprøver at forvisse sig om, at Forsikringerne afsluttes i Overensstemmelse med de af Bestyrelsen fastsatte Tariffer, Forsikringsbetingelser og øvrige Bestemmelser.
   b) en Gang om Maaneden at foretage Kasse-Eftersyn, for at forvisse sig om Kassebeholdningens Rigtighed og om, at ingen Udgift afholdes uden behørig Hjemmel i Lovene eller de af Bestyrelsen trufne Bestemmelser.
   c) en Gang om Maaneden at foretage Bogholderi-Eftersyn, for at forvisse sig om, at Bøgerne saa vidt gørligt ere à jour og førte paa rette Maade.
   d) en Gang om Maaneden at foretage Skadeeftersyn, for at forvisse sig om, at Skadeafviklingerne ske i Overensstemmelse med Policebetingelserne og paa en med Selskabets bedste Tarv for Øje forretningsmæssig Maade.
   e) en Gang hvert Kvartal at forvisse sig om, at Agenternes og Inkassatorernes Præmie-Afregninger ske paa en forsvarlig Maade.
   f) efter Regnskabsaarets Slutning at foretage en Revision af den af Forretningsføreren for det kommende Aar foreslaaede Skades- og Præmiereserve.
   g) og iøvrigt at foretage de specielle Kontroleftersyn, som Bestyrelsen fra Tid til anden maatte finde ønskelige.
3. Saafremt det kontrollerende Medlem imod Forventning maatte opdage noget utilbørligt eller tvivlsomt i Selskabets Drift, paahviler det ham uden Ophold at gøre Bestyrelsesraadet bekendt dermed.
4. For at sætte det kontrollerende Medlem i Stand til uden Hindring at bestride sit Hverv, give vi ham herved Ret til hos Selskabets Forretningsfører eller Fuldmægtig at erholde enhver ønskelig Oplysning, ligesom ogsaa til at faa enhver Protokol, Bog, Register og Dokument forelagt til Gennemsyn.
5. I Salær for det i nærværende Instruktion forlangte Arbejde erholder det kontrollerende Medlem 400 Kr. om Aaret, betalbar med $^1/_{12}$ maanedlig bagud, saalænge han fungerer i Overensstemmelse med nærværende Instruktion.

Hr. *Å. Hyllested* takkede Hr. *Maaschke* for det værdifulde Arbejde han havde ydet for Selskabets Start. Samtlige Medlemmer af Bestyrelsesraadet sluttede sig hertil ved at rejse sig.

ad 4 a. Til Fuldmægtig i Selskabet valgtes Hr. Korrespondent *V. Nielsen* af Forsikringsselskabet „Folket" med en aarlig Gage af 300 Kr. 4 b. Det vedtoges, at det første Regnskabsaar er løbende fra 1ste November 1902 indtil 31. December 1903 og det af Forretningsføreren forelagde Budget for dette Tidsrum godkendtes enstemmigt. 4 c. Det vedtoges at fastsætte Tariffen saaledes, at Præmien for udenfor København boende Medlemmer andrager 8 Kr., for københavnske Medlemmer 10 Kr. aarlig. Indtegningsgebyret fastsattes til Kr. 2,00 for 1 Portion: Kr. 2,50 for 2 og Kr. 3,00 for 3 Portioner og derover.

4 d. Forslag til Begæring om Forsikringstegning forelagdes af Hr. *Maaschke.* Forslaget vedtoges med følgende Tilføjelse, hvorom der førtes en længere Debat:

„Lock-out i enkelte Byer eller i hele Landet giver ingen Ret til Erstatning for Pladsledighed".

Hr. *Maaschke* forelagde Forslag til Udfærdigelse af Policen; det videre, Udarbejdelsen vedrørende, overlodes til Forslagsstilleren.

ad 5. Det vedtoges at give 10 pCt. Rabat paa 5-aarige Forsikringer, der afsluttedes med *Centralorganisationens Medlemmer.*

ad 6. Diæterne for Bestyrelsesraadets Medlemmer fastsættes til 10 Kr. pr. Døgn, 2. Kl. Jærnbane og 1. Pl. Dampskib; dog saaledes at Centralorganisationen udreder Halvdelen, naar der samtidig med Bestyrelsesraadsmødet afholdes Hovedbestyrelsesmøde.

ad 7. Til Sekretær i Bestyrelsesraadet valgtes enstemmig Hr. *V. Hansen.*

Mødet hævet Kl. $7^1/_2$.

Vilh. Hansen,
Bestyrelsesraadets Sekretær.

Nekrolog.

Ved Kolonialmedhjælpernes Organisations Eksklusion.

I Artiklen „Kolonialmedhjælperne og Centralorganisationen" i „D. H. K. M. T." Nr. 20 gav vi en Fremstilling af den anticentralorganisatoriske Holdning, som de københavnske Kolonialmedhjælperes Organisation under Anførsel af sin Formand, Hr. *Hintz,* hele den forløbne Sommer har indtaget. — Konflikten mellem Hovedbestyrelsen og Hr. Hintz begyndte med Lebahn-Sagen, hvor Hr. H. opererede paa egen Haand uden Hensyn til Centralorganisationens Love og den Lock-outbevægelse, som Provinsprincipalerne samtidig iværksatte mod vor Organisation og som selvfølgelig fik ny Næring ved nævnte Afdelings Frem-

færd. Hovedbestyrelsen desavouerede selvfølgelig Hr. H. — der som bekendt havde Sæde i Hovedledelsen —; han svarede med at falde sine Kolleger i Hovedbestyrelsen i Ryggen, modtog desaarsag en eftertrykkelig Røffel af den samlede Hovedbestyrelse, og besvarede — sin tidligere Opførsel tro — denne med at søge at ødelægge Arbejdet for Pladsledighedsforsikringen, som han selv havde været med til at iværksætte som Medlem af Hovedbestyrelsen. — Hr. H.s Foragt for lovmæssig tagne Beslutninger i repræsentative Forsamlinger indenfor vor Organisation har han flere Gange haft Lejlighed til fyldestgørende at dokumentere (jvf. ovennævnte Artikel), men hans topmaalte Ligegyldighed for sine Pligter som Hovedbestyrelsesmedlem og hans komplette Mangel paa almindelig Takt har næppe sat en mere yndefuld Blomst end da han paa Kolonialmedhjælpernes Generalforsamling den 22de Oktober, altsaa medens han endnu var Hovedbestyrelsesmedlem, optraadte som Medforslagsstiller om sin Afdelings Udmeldelse af Centralorganisationen, og samtidig var med til at vedtage at nægte Redaktør *V. Hansen*, der var til Stede, Ordet, fordi han frygtede for den Angrebstale han kunde vente fra denne sin Kollega i Hovedbestyrelsen. Hr. H. viste her, at han ikke blot er ukollegial i sin Handlemaade, uparlamentarisk (mildt udtrykt) i Foreningsanliggender, men tillige — feig. Hr. H. maatte for enhver Pris fremtvinge sin Afdelings Udmeldelse; thi han vidste, at hans Eksklusion af Hovedbestyrelsen ubetinget vilde foregaa ved første givne Lejlighed, idet det paa Mødet i Odense udtrykkelig blev ham betydet, at man kun denne Gang endnu lod Naade gaa for Ret, og saafremt han ekskluderedes af Hovedbestyrelsen var hans Stilling som Formand for „K. O." selvfølgelig stærkt truet. — Generalforsamlingen, der kun var besøgt af ca. 30 Medlemmer, og derfor intet Udtryk for Kolonialmedhjælpernes Anskuelse, vedtog Hr. H.s Forslag, og „K. O." skulde altsaa officielt udtræde af Centralorganisationen den 1ste Februar 1903, men Hovedbestyrelsen kunde naturligvis ikke tage Hensyn til denne Udmeldelse efter den Adfærd, som Afdelingen, og først og fremmest dens Formand, havde udvist. *Afdelingen ekskluderedes derfor af Centralorganisationen fra 1ste Januar 1903 at regne.* Hr. H. havde klogelig nedlagt sit Mandat som Hovedbestyrelsesmedlem før Mødet den 9de November.

Den Mand, der nu forlader os i Spidsen for en lille Skare trofaste (thi Antallet af Hr. H.s Væbnere bliver næppe stort, naar vi om kort Tid danner en ny Kolonialmedhjælperforening) dannede som bekendt i sin Tid „De danske Handelsmedhjælperes Forbund". Han skal derfor have et Par Ord med paa sin Vej, skønt vor begrænsede Plads kun tillader os at beskæftige os med vigtigere Sager. — I Sandhedens Interesse skal det siges, at vi ingenlunde er utilfredse med Udfaldet af denne Konflikt; thi Hr. H.s næsten ubegrænsede Naivetet, hans Mangel paa taktisk Sans og Selvkritik og hans eminente Selvovervurdering har nu gennem en Aarrække vanskeliggjort os Arbejdet i København og sat vor Bevægelse i et Lys, der ikke altid har været lige flatterende. — Hr. H. hører til de beklagelsesværdige Mennesker, der i intellektuel Henseende befinder sig i „Marsch paa Stedet", de Folk, der er „kloge nok", havde han saaledes søgt at vænne sig fra de højtravende Tirader og samtidig lært at forme sit Modersmaal i følgerigtige Sætningsforbindelser, kunde han være bleven en brugbar Taler; havde han taget sig for at lære at skrive Dansk, kunde han maaske ogsaa have forfægtet vor Sag i Pressen (om hans stilistiske Præstationer faar man en — om end svag — Antydning i det sidste Punktum i den i „D. H. K. M. T."s Nr. 21 offentliggjorte 1ste Skrivelse angaaende Afdelingens Udmeldelse, der foreligger nemlig ingen Trykfejl), og havde han — — —, men vi finder Anledning til at spare Pladsen. — Kun endnu dette: I Aaret 1897 profeterede Hr. H. en international Handels- og Kontormedhjælperorganisation gennemført paa hans Initiativ (glade Vanvid!), et halvt Aar efter var den af ham rejste Bevægelse sin Opløsning nær og Hr. H. forlod den synkende Skude. Først da Kolonialmedhjælpernes Organisation efter et ihærdigt Arbejde var dannet og havde et betydeligt Medlemsantal traadte Hr. H. til, og det er nu lykkedes ham at faa Medlemsantallet betydelig nedad igen.

Nu profeterer Hr. H. om Grundlæggelse af et Landsforbund for Kolonialmedhjælpere, men vi anser det for givet, at kun faa af hans Kolleger vil være med til at spilde Kræfter og Tid paa denne utopiske Tanke, lige saa vist som vi føle os overtydede om, at Hovedmassen af Københavns Kolonialmedhjælpere (Medlemmer af „K. O." inklusive) nu endelig siger sig løs fra Hr. H.s Førerskab og organiserer sig paa den Maade, der tjener deres Interesser bedst.

Hr. Lebahn.

Jeg har modtaget følgende:

Kbhvn. K., d. 15. Oktbr. 02.

Hr. Forretningsfører *Axel Gundel,*
Forchhammersvej 26.

I Anledning af Deres Besøg i min Forretning, Mandag Aften d. 13. ds., for eventuelt atter at faa bevæget to af mine Kommis'er, Filip Christensen og Jul. Lange — forhenværende Medlemmer af Handels- og Kontormedhjælpernes faglige Organisation — til at give Møde i nævnte Forening, Tirsdag Aften d. 14. ds., skal jeg ikke undlade at bemærke, at Deres Hensigt er mislykket. Christensen og Lange er fuldstændig paa det Rene med, at de ere i Stand til persolig at varetage deres Interesser paa mere betryggende Maade, end om de atter indgav sig under *Deres* Organisations Ledelse.

Hvad mig angaar, undlader jeg ikke herved, at forbyde Dem under nogetsomhelst Paaskud, at indfinde Dem, hvor jeg raader.

Ærbødigst
Frits Lebahn.

Hertil skal jeg kun bemærke, at mit Besøg i Hr. Lebahns Forretning fandt Sted efter forudgaaende Aftale med Hr. Filip Christensen, med hvem jeg ønskede en Samtale for at komme i Besiddelse af nøjagtige Oplysninger om Hr. Hintz Optræden overfor Christensen og Lange. Hr. Hintz har offentlig stemplet disse to Medhjælpere som „daarlige Kolleger", og da de selv hævder, at de ikke har foretaget noget, der kan berettige Hintz hertil, fandt jeg det som min Pligt at trænge til Bunds i denne Sag og skaffe dem Oprejsning, hvis de virkelig var forurettede. Men forøvrigt er det den mest ligegyldige Sag af Verden, i hvilken Anledning jeg har indfundet mig i Hr. Lebahns Forretning. Skrivelsen er en glimrende Illustration til den blinde Fanatisme, hvormed en Del Principaler ser paa vor Organisation, og den afgiver et ypperligt Grundlag for en Artikel, der med Fynd og Klem kan bevise, hvor elendig en Handelsmedhjælpers Stilling er, naar han er saa uheldig at falde i Kloerne paa en Hr. Lebahn.

Herom senere. *Axel Gundel.*

Medhjælpernes faglige Uddannelse.

Af Korrespondent *Carl Christensen,* København.

Det XIX. Aarhundrede har været Skuepladsen for saa mange Omvæltninger paa de forskelligste Omraader, men kun faa kunne staa Maal med den mægtige Forandring, som *Skrivemaskinen* har kaldet til Live i Forretnings- og Erhvervslivet i sidste Fjerdedel af det nys henrundne Aarhundrede. Med fuld Berettigelse kan den lille Maskine betragtes som en af den nyere Tids største Opfindelser. Den har haft en saa at sige revolutionerende Betydning i de mangfoldigste Retninger og i gamle tilvante Arbejdsmetoder har den hidført et Omsving, der ikke alene giver sig til Kende ved en væsentlig Simplifikation af og Lettelse i den regelmæssige Forretningsdrift, men tillige har udøvet den mest velgørende Indflydelse paa utalte Tusinders Livs- og Eksistensbetingelser.

Der findes vel næppe nogen anden af vor Tids talrige epokegørende Opfindelser, der i Henseende til Tidsvinding — økonomisk Besparelse — Simplificering af hele Kontorarbejdet — Befrielse for det opslidende Penneskriveri o. s. v. — har bevirket flere og større Fremskridt end netop Skrivemaskinen har gjort det, den, der endnu kun staaende ved Begyndelsen til sin Sejersgang, næppe lader ane, langt mindre erkende den vidtrækkende Indflydelse, den er kaldet til at skulle udøve paa de forskelligste Omraader. Det er kun to Aartider siden, at Begrebet Skrivemaskine var noget aldeles ukendt; nu er der en halv Million af disse kostbare Instrumenter i daglig Brug: De ere blevne til en uundværlig Faktor i Forretningslivet.

Selv om Skrivemaskinen ogsaa her i Danmark vinder mere og mere Indpas, saa er man dog herhjemme næppe i Stand til i tilbørlig høj Grad at værdsætte dens eminente Betydning.

Tildels maa Aarsagen hertil søges i en vis Konservatisme. Det er ret betegnende, at det er Nordamerika, der har givet Stødet til Skrivemaskinevæsenets kæmpemæssige Opsving overalt i den civiliserede Verden; Amerikanernes rastløs virksomme Opfindelsesaand danner en absolut Modsætning til de fleste evropæiske Nationers altfor store Sindighed, naar Talen er om en praktisk Udnyttelse af nye Opfindelser.

En anden og vistnok den væsentligste Grund til, at Skrivemaskinen hos os endnu langtfra indtager den Plads, den fortjener, i Forretningslivet, skyldes imidlertid den Omstændighed, *at man herhjemme ingen Anelse har om, hvad og hvormeget der kan præsteres paa en Skrivemaskine, fordi en dansk Maskinskrivers gennemsnitlige Arbejdsevne maa kaldes tarvelig i Sammenligning med hans eller hendes udenlandske Fagfællers almindelige Ydelse; den direkte Aarsag hertil har sit umiddelbare Udspring i en i høj Grad mangelfuld Undervisning, eller rettere i en komplet Mangel paa enhver somhelst systematisk Uddannelse.*

Denne Paastand er dristig, men den kan fuldtud forsvares. Købmandsskolen, der burde gaa i Spidsen, har end ikke optaget Maskinskrivning som Undervisningsfag; de fleste andre Handels-Skoler, „Akademier" og „Kursus" med samt deres seks- eller tremaanedlige mere eller mindre „fuldstændige" Uddannelsestid have maattet gøre det under den ubønhørlige Udviklings Pres, men den Undervisnlng, der dér bydes, kan ikke staa for Kritik; den er *planløs* og *usystematisk*. De Resultater, der opnaas, staa da ogsaa i Forhold dertil. I Brødrene Påhlmans Handels-Institut, for blot at tage et Eksempel, faar

ved Afgangsprøven i Maskinskrivning en Skrivehastighed af 55 Stavelser (ca. 30 Ord) pr. Minut Karakteren ug. Vedkommende Elever, der opnaa en saadan Hurtighed eller maaske lidt mere, maa jo paa den Maade faa en høj Mening om deres egen store Dygtighed, men hvis de tro at kunne optage Konkurrencen med deres Kolleger i Udlandet, navnlig i England og Amerika, saa tager de vældig fejl. Nej, i den Henseende kan vi ganske rolig gaa hjem og lægge os.

De amerikanske Fagskoler kunne daglig opvise Skrivehastigheder af 80 Ord pr. Minut og mere, og de Hastigheder, der opnaaes ved fortsat Øvelse, grænser til det utrolige, ja er rentud *vidunderlige*. Gang paa Gang aflægges der Prøver paa Færdigheder af 200 Stavelser pr. Minut og mere (den Hurtighed, en Taler almindeligvis taler med). Disse fænomenale Ydelser, der bringer Tanken til at svimle, ere kun mulige gennem en regelret strængt gennemført metodisk Undervisning.

(Sluttes).

Redaktionen.

Medlemmerne bedes undskylde, at nærværende Nummer af Bladet udkommer nogle Dage senere end sædvanligt. Forsinkelsen skyldes, at Manuskriptet til Artiklen „Kontormedhjælpernes faglige Uddannelse" paa Grund af uforudsete Omstændigheder er indleveret for sent til Redaktionen.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn

Lokalerne i *„Café du Parc"*, Gyldenløvesgade 4, 1. Sal (overfor Klampenborgstationen) ere aabne for Afdelingernes Medlemmer d. 1ste og 3die Tirsdag i hver Maaned; altsaa d. *18. November, 2.* og *16. Decewber.*

Medlemmerne anmodes om at besøge Lokalerne flittigt. Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes.

Agitationsudvalget.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen,* Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen,* Farvergade 24, 2., K.

Lokalerne i *„Café du Parc"* (se ovenstaaende Meddelelse) ere aabne d. 18. November, 2. og 16. December.

Medlemmerne anmodes indtrængende om straks at indsende Svar paa Bestyrelsens Cirkulære angaaende Adresser. Intet Medlem bør undlade at efterkomme Opfordringen, da Bestyrelsens Virksomhed for at skaffe Tilslutning til Organisationen er i høj Grad afhængig af det indsendte Materiale.

Da der ved Redaktionens Slutning kun er indkommen nogle faa Besvarelser paa den af Bestyrelsen udsendte Anmodning til Medlemmerne er Fristen udsat en Uge, nemlig til Lørdag d, 22. ds. De ærede Medlemmer bedes sende de ønskende Oplysninger til Formanden *inden* nævnte Dag, for at undgaa, at Bestyrelsens Arbejde yderligere skal vanskeliggøres.

Vi bede de ærede Medlemmer undskylde eventuelle Uregelmæssigheder i Kontingentopkrævningen, da Ansættelsen af en ny Inkassator mulig kan medføre enkelte Fejltagelser i nævnte Retning.

Bestyrelsen.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Dannebrogsgade 15, 3., V.

Lokalerne i *Cafe du Parc* ere aabne for Medlemmerne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Solitudevej 10, 3., N. Kasserer: *Fr. Ipsen,* Nørre Farimagsgade 62, 4.

Afdelingens Lokaler i *Cafe du Parc* ere aabne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned. (Bemærk Meddelelserne i denne Rubrik angaaende Lokalerne).

Bestyrelsen.

Jylland.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *Jesper Munch,* Søndergade 10—12, 2. S.

Universitetsforedragene er begyndt d. 8. Oktober. De Medlemmer, der ønske at deltage, faa ligesom sidste Aar godtgjort 50 Øre af Aarskontingentet, som er 2 Kr.

I Vintersæsonen 1902—03 afholdes for Foreningens Medlemmer med Damer ugentlige Møder paa „Hotel Kronprinsen", til hvilke vi haabe paa meget talrig Tilslutning.

Tirsdag d. 18. Kl. 9 pr.: Humoristisk Oplæsning af Hr. Skuespiller Schwanenflügel med paafølgende Klubaften.

Tirsdag d. 25. Kl. 9 prc. Foredrag.

Gratis Adgang hver Aften mod Forevisning af Medlemskort. Agitér for nye Indmeldelser.

Særskilt Program for hver Maaned tilstilles Medlemmerne.

Tirsdag d. 25. November: Foredrag af Hr. *I. Hansen* om: *Det centralamerikanske Handelsforhold og Spørgsmaalet om de vestindiske Øer.* Til dette Foredrag indbydes saavel Medlemmer som Ikke-Medlemmer (ogsaa Principaler). Sammenkomsten d. 18. er derimod kun for Medlemmer med Damer.

Bestyrelsen.

Uden iøvrigt at beskæftige os med det brændende Spørgsmaal: De dansk-vestindiske Øer foranlediges vi dog til at bemærke til Aarhus-Afdelingens Møde med dette Spørgsmaal som Foredragsemne, at dette aktuelle Spørgsmaal burde optages til Diskussion af vore andre Afdelinger. Efter den Løsning, det vestindiske Spørgsmaal nu har faaet, er Interessen for vore fjærne Besiddelser naturligvis stigende og ikke mindst blandt den unge Handelsstand. Den interessante Dagsorden for det averterede Møde bør derfor samle mange Tilhørere og Aarhus-Kollegernes Eksempel bør efterfølges. *Red.*

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *Chr. Ingvoldsen,* Niels Ebbesensgade 4.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Foredragsforeningen. Afdelingen har atter i Aar tilstillet sine Medlemmer Adgangskort til Foredragsforeningen. Kortene, der giver *gratis* Adgang til *samtlige* Foredrag, der afholdes i *Sæsonen 1902—03,* er udsendt til de indenbys Medlemmer og udleveres ved Henvendelse til Kassereren til udenbys Medlemmer. Personer af Medlemmernes Husstand kan ligeledes faa Kort à 25 Øre pr. Stk. Foredragene afholdes som sædvanligt i Arbejderforeningens store Sal, Algade, og bekendtgøres nærmere i alle de lokale Blade.

Det vilde være ønskeligt, om de ærede Medlemmer *i langt højere Grad end hidtil* vilde benytte sig af denne Lejlighed til at høre gode, oplysende Foredrag om almen-interessante Æmner, og man tillader sig derfor indtrængende at opfordre til talrigt Besøg.

Thisted. Lørdag d. 27. September afholdtes ordinær Generalforsamling i Haandværkerforeningen. Til Bestyrelsen valgtes i Stedet for Hr. Bogholder *Brandi* og Hr. Kommis *Jespersen,* som ikke ønskede Genvalg, Hr. Kommis *I. Brandi* og Kommis *Chr. Christensen.* Bestyrelsens Forslag om Afholdelse af ugentlige Sammenkomster vedtoges enstemmig. Udenfor Dagsordenen foretoges Valg af 2 Supleanter, da de hidtilværende valgtes som Medlemmer af Bestyrelsen. Valgte blev enstemmig Bogholder *Mørup* og Kommis *Jespersen.* Indbydelse til Aktietegning i Pladsledighedsforsikringen var fremlagt, og vedtoges det, at Afdelingen tegnede sig for 2 Aktier. Bestyrelsen har konstitueret sig saaledes: Bogholder *Kjeldsen,* Formand, Bogholder *Nørgaard,* Næstformand, Bogholder *Hansen,* Kasserer, Kommis *Christensen,* Sekretær, Kommis *Brandi.*

Chr. Christensen,
Sekretær.

Øerne.

Odense. *Diskussionsmøder* afholdes *første Onsdag* i hver Maaned, Kl. 9 Aften, i *Fyns Forsamlingshus.* Indmeldelser modtages af Formanden *Hakon Petersen,* Overgade 46, og Kassereren *Johs. Petersen.* Overgade 7.

Køge. Den ordinære Generalforsamling afholdtes Fredag d. 24. Oktober med Dagsorden: 1) Regnskabet, 2) Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar, 3) Valg af Bestyrelse, Revisor og Suppleant, 4) Betingelserne for Foreningens fremtidige Trivsel.

Efter at Formanden havde aabnet Generalforsamlingen, som kun var besøgt af 4 Medlemmer foruden Bestyrelsen, valgtes en Ordstyrer, der gav Ordet til Formanden, der i Kassererens Fraværelse fremlagde det reviderede Regnskab, som enstemmig godkendtes. Det meddeltes derefter, at Medlemsantallet var gaaet ned til 10 trods alle Anstrengelser fra Bestyrelsens Side. Ved Valget til ny Bestyrelse viste det sig umulig at faa en saadan dannet, idet samtlige Medlemmer frabad sig Valg. Et Forslag, om Foreningen skulde bestaa eller ej, blev drøftet, og det overlodes til Bestyrelsen at foretage det afgørende Skridt. Denne har paa Grund af de forhaandenværende Vanskeligheder vedtaget, at Foreningen ophører sin Virksomhed.

Ingen beklages mere end Bestyrelsen at Stillingen er saaledes, men den er aldeles uden Skyld i den nuværende Situation

Bestyrelsen.

Meddel strax Bopælsforandringer til de resp. Afdelingskasserere!

Afleveret fra Trykkeriet d. 19. November.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
St Pederstræde 45, St.
København K. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 23. **1. December 1902.** **2. Hargang.**

Hovedkontoret er flyttet til St. Pederstræde Nr. 45, Stuen.
Da Forretningsføreren er bortrejst indtil 11te December, er Hovedkontoret kun aabent fra **Kl. 7–8 hver Aften** i dette Tidsrum.

Parlamentarisme i Forretningerne.

III.

Merkantile Voldgiftsretter.

Voldgiftsprincipets praktiske Betydning for Løsningen af faglige Stridsspørgsmaal i Handels- og Kontorfaget anerkendes saaledes (se Afsnit II) af fremragende sagkyndige. Tilbage staar endnu at afgøre, under hvilken Form denne Institution skal funktionere. Man har forsøgt at løse Spørgsmaalet ad den Vej man i Reglen vælger, naar en Reform skal føres frem — Frivillighedens. Resultaterne, der ere opnaaede, have imidlertid næppe været bedre end de, der sædvanlig opnaas ved lignende frivillige Social-Reformforsøg, der skal gennemføres ved det private Initiativ. Frivillige merkantile Voldgiftsretter ere oprettede og virker stadig i mange tyske Byer — man har endnu ikke indført lovtvungne Retter for Handels- og Kontorfaget i det tyske Rige — men hverken Principalerne (Retterne sammensættes i Reglen paa de lokale Handelskamres Foranstaltning) eller Medhjælperne have særlig Grund til at prise Virkningerne af den Fredens og Retfærdighedens Gærning, som skulde udøves af disse Forums for Tvedragt blandt Handelens Sønner (og Døtre). Vi kender her i Landet lidt til, hvilket vanskeligt Arbejde det er at gennemføre en Reform for Medhjælperne ad Frivillighedens Vej — én eneste genstridig Principal kan ødelægge de Bestræbelser, der ere udfoldede, for at vinde de 99 af Hundrede af hans Standsfæller for et lille Stykke Reform. Lukkesagen gaar os ikke af Erindringen; thi Spørgsmaalet staar bestandig aabent; Kampen for tidlig Lukning bliver et stedse tilbagevendende Sæsonsarbejde for Medhjælperne og Principalerne — og vil vedblive at være det, indtil Lovgivningsmagten bringer Orden paa dette Omraade. Forsøgene med de frivillige Voldgiftsretter have da heller ikke svaret til Forventningerne; thi Betingelsen for en heldbringende og formaalstjenlig Virksomhed af disse Institutioner forudsætter nødvendigvis deres Anerkendelse for begge Parter — Principaler og Medhjælpere. Reglen synes imidlertid at være, at den stærkeste af Parterne søger at unddrage sig disse frivillige Domstoles Kendelser, hvorved deres Betydning bliver ganske illusorisk, og at det særlig er Medhjælperne, der lider under denne mangelfulde Retsbevidsthed, fremgaar blandt mange andre Udtalelser fra kompetent Side bl. a. af følgende Ytring i den af Handelskamret i Hannover udgivne Aarsberetning for 1900: »Det viser sig desværre, at det i Modsætning til Medhjælperne er de selvstændige Firmaer, der unddrager sig Voldgiftsrettens Virkning.«

Omend saaledes de frivillige merkantile Voldgiftsretters praktiske Betydning maa erkendes at være ret problematisk, er deres Oprettelse og Virken dog et Bevis for dette sociale Reformkravs principielle Rækkevidde i Almindelighed. Institutionens Nødvendighed under moderne Handelsforhold belyses af de Erfaringer man har indhøstet, navnlig i Tyskland, hvor dette Spørgsmaal som omtalt er særdeles aktuelt for Tiden. Vi have paavist de Vanskeligheder, der ofte møder Medhjælperen for at komme til sin Ret, og Følgen deraf er, at en meget stor Del af Handels- og Kontormedhjælperne giver Afkald paa at komme til deres Ret ad Processens Vej. Virkningerne af Fagretternes Indførelse i Tyskland er meget betegnende i nævnte Retning. En lille Statistik hentet fra Kønigsberg i Prøjsen lærer os, at Antallet af Klagemaal mellem Arbejdsgivere og Arbejdere i de tre Aar *før* de lovtvungne Fagretters Indførelse androg henholdsvis 270, 286 og 284, medens disse Tal i de tre følgende Aar efter Fagrettens Oprettelse steg til 1300, 1500 og 1600 i denne By. Det viser, at mange Hundrede Mennesker ikke have opnaaet deres Ret, fordi Betingelserne hertil fattedes dem.

Da de almindelige Fagretter ikke ere tilgængelige for Handels- og Kontormedhjælperne mangler man altsaa her en tilsvarende Statistik, men de officielle Beretninger fra de bestaaende tyske Fagretter fortæller med tørre Tal, at en Mængde Medhjælpere i Aarets Løb forgæves henvender sig til dem for saaledes at opnaa den Ret det er umulig for dem at opnaa gennem den almindelige langsomme, kostbare og vanskelige Retsforfølgelse. Fagretten i Køln maatte saaledes bortvise 262 Medhjælpere, der i Aaret 1900 henvendte sig om Hjælp, og anslaas Antallet af Medhjælpere i Berlin til ca. 10 Gange flere end i Køln, maa Antallet for det tyske Riges Hovedstad alene ansættes til ca. 3000 Medhjælpere, der aarlig lider under den nuværende Retsmetode, og endda er disse Tal snarere for lavt end for højt anslaaede.

Medhjælperorganisationerne i Tyskland samles i Kravet om lovtvungne Voldgiftsretters Indførelse. og vi have paavist, at store og toneangivende Kredse i Principalverdenen stiller sig absolut sympatetisk overfor Kravet. Man vil søge Rettens Gang fremmet og have Sagkundskaben sat i Dommersædet. Vi ere ikke bedre farne herhjemme end i vort sydlige Naboland, naar det angives som Norm, at Procestiden for et fagligt Stridsspørgsmaal, der indankes for Amtsretten (Amtsgericht) andrager 3 Maaneder. Derimod har f. Eks. Leipziger Fagretten forleden Aar afgjort 4273 Sager med overraskende Hurtighed; de 4141 af disse Sager eller 96,9 pCt. afgjordes paa mindre Tid end en Uge, 95 Sager (2,2 pCt.) paa mindre end 2 Uger og kun 25 Sager eller 0,6 pCt. optog Rettens Tid i to Uger eller længere.

Angaaende den heldigst mulige Organisationsform for den merkantile Voldgiftsret raader der navnlig i Tyskland forskellige Anskuelser, der følgelig hver især finder deres Begrundelse i den moderne tyske Jurisprudents, der finder sit Udtryk i den for faa Aar siden gennemførte borgerlige Lovbog. Ikke mindre end 5 forskellige Andragender til Rigsdagen udtaler ligesaa mange Anskuelser vedrørende de merkantile Voldgiftsretters Sammensætning, nemlig: Selvstændige Voldgiftsretter; Tilslutning til Kamrene for Handelssager; Tilslutning til Amtsretterne; Tilslutning (men med selvstændig Virkemaade) til Fagretterne og endelig Fagretslovenes Udvidelse til ogsaa at omfatte Handels- og Kontormedhjælperne.

Det sidste af de nævnte Forslag fremsattes af de socialdemokratiske Medhjælpere og tilsigter altsaa at underkaste Handels- og Kontormedhjælperne de samme Fagretter som Industriarbejderne og Haandværkerne, hvorved der imidlertid ikke tages Hensyn til de særlige Forhold, der gør sig gældende i Handelsverdenen og som ikke mindst kommer til Syne, hvor de tangeres af juridiske Spørgsmaal. Modsætningen, selvstæn-

dige Retter har imidlertid en ligesaa ringe Betingelse for at blive Enhedskravet, fordi Fagretsloven sandsynligvis her vil træde hindrende i Vejen for dette Forslags Gennemførelse.

Forslaget om Tilslutning til Fagretterne, men iøvrigt med fuld Selvstændighed, anerkender Fagrettens Princip og Virkemaade og sørger samtidig for, at Voldgiftsrettens Medlemmer bliver commercielt uddannede Personer, udgaaet fra Principalernes og Medhjælpernes Kreds og valgte af deres Standstæller ved almindelig Afstemning.

Medens saaledes Tyskland rimeligvis i den nærmeste Fremtid vil faa sine merkantile Voldgiftsretter ligervis som andre store Lande, f. Eks. Østrig og Frankrig, vil det sikkert vare en rum Tid inden vi naar saa vidt her i Landet. Dels er Socialovgivningen for Handels- og Kontormedhjælperne endnu kun i sin Vorden og Lovgivningsmagtens Indgriben paa andre Felter af Arbejdsforholdet i Handels- og Kontorfaget af mere paatrængende Nødvendighed (Helligdagsarbejdets Afskaffelse, Arbejdstidens Regulering ved Fastsættelse af Maximalarbejdstid, Lærlingelovens Revision etc.), dels viser der sig kun ringe Sympati for lovtvungne Voldgiftsretter blandt de Samfundskredse, der maatte anses som interesserede i en mindelig Løsning af faglige Konflikter.

De frivillige Fagretter ere ganske vist af ældre Dato, og deres Betydning for Bilæggelse af mange Konflikter indenfor de forskellige Fag bør ingenlunde anerkendes, men Tendensen indenfor Organisationerne synes dog stadig at gaa i Retning af en Begrænsning af disse Voldgiftsretters Virkefelt, for at hindre dem i at hæmme Organisationernes Bevægelsesfrihed. Det er betegnende for denne Synsmaade blandt Arbejdsgivere og Arbejdere, at det for kort Tid siden af forhenværende Indenrigsminister Bramsen fremsatte Forslag om Voldgiftsretter til Afgørelse af Arbejdsstridigheder modtoges ret køligt sf begge Parter og aldrig er blevet til Lov.

Lovgivningsmagten har dog beskæftiget sig med Voldgiftsspørgsmaalet, og Resultatet heraf foreligger i Loven af 3. April 1900 om Vidneførsel for Arbejdsvoldgiftsretter, hvis § 1 lyder:

»Naar en Centralforening af Arbejdsgivere og en Centralforening af Arbejdere have indgaaet Overenskomst angaaende Ordning af Arbejdsforholdene i Industri og Haandværk og dermed beslægtede Virksomheder og det i denne Overenskomst er vedtaget, at Spørgsmaal om Overholdelse af Overenskomster, der rejses af den ene Centralorganisation mod den anden, skal afgøres ved Voldgift, kan det ved kgl. Anordning bestemmes, at Vidneførsel til Brug for Voldgiftsrettens Afgørelse foretages i Overensstemmelse med nedenstaaende Regler.

For at nævnte Bestemmelse kan gives, skal dog Voldgiftsretten have Sæde i København og Formanden opfylde Lovgivningens Betingelser for Beskikkelse til fast Dommer i en ordinær Ret. Forinden Formanden kan funktionere skal Justitsministerens Godkendelse af, at han opfylder de anførte Betingelser, være erhvervet«.

Denne Lov bragtes til Anvendelse mellem de to Hovedlandsorganisationer »Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening« og »De samvirkende Fagforbund i Danmark« i Henhold til kgl. Anordning af 18. Maj 1900. Loven tager imidlertid kun Sigte paa de bestaaende frivillige Voldgiftsretters Funktion og ikke paa Pointet i Sagen: Voldgiftens lovmæsssige Organisation, et Spørgsmaal, der altsaa stadig staar aabent og rimeligvis vil vedblive at gøre det i den nærmeste Fremtid, hvilket bl. a. fremgaar af, at der under Forhandlingerne om og Forarbejdet til Retsreformen intet er fremkommet angaaende Specialretter til Afgørelse af faglige Stridigheder.

For Handels- og Kontormedhjælperne er Loven af 3. April selvfølgelig betydningsløs; thi selv om en Centralisation af Principalernes forskellige Kategorier paa den ene Side og en tilsvarende Sammenslutning af Medhjælpere paa den anden kan tænkes gennemført i en fjærn Fremtid, vil det møde betydelige Vanskeligheder at træffe Overenskomster ud fra de samme Forudsætninger, der betingede Anordningen af 18. Maj.

De merkantile Voldgiftsretter bør organiseres som lokale Domstole indenfor de enkelte Byer eller Distrikter, og deres Sammensætning af et lige stort Antal Principaler og Medhjælpere bør foregaa ved almindelig Afstemning blandt de to Parter i Arbejdsforholdet. Betingelserne for Valgret og Valgbarhed, Alder, Opholdssted osv. fastsættes nærmere og maa være ensartet for saavel mandlige som kvindelige Medhjælpere, Voldgiftsretternes Formand eller Opmand bør hverken være Principal eller Medhjælper, men en af de respektive Kommunalbestyrelser ansat uvillig Mand. Det maa være Voldgiftsrettens Opgave at dømme i Sager vedrørende Engagementets Tiltrædelse og Ophør, Udfærdigelsen af Vidnesbyrd ved Engagementets Ophør, Gagekrav eller Skadeserstatning for ikke opfyldte kontraktmæssige Forpligtelser, Tilbagelevering af Anbefalinger og lignende Dokumenter samt Ejendele, der maatte bero i Principalens Besiddelse ved Arbejdsforholdets Afslutning og overhovedet alle faglige Stridsspørgsmaal, der opstaar.

Handelsstandens mangelfulde Organisation burde bevirke, at dette Krav rejstes med Styrke saavel af Principaler som Medhjælpere; thi Voldgiftsretten, der i mange Tilfælde vil bringe regelmæssige Tilstande ind i Arbejdsforholdet, bliver en Sikkerhedsventil for det sociale Pres, det fremkommer ved den Klassedeling, der skabes ved de moderne Handelsforhold, fremkaldt af den merkantile Stordrift. Centralorganisationen har af allerede berørte Grunde ladet Spørgsmaalet om Indførelse af merkantile Voldgiftsretter hvile.

Vort Programs 8de Punkt kræver Indførelse af Voldgift, men udtaler sig ikke om Formen, hvorunder den tænkes gennemført. Men i vore Dage, hvor næsten alle Samfundsklasser kræver Statens Hjælp til Løsning af de mest forskelligartede Opgaver bliver Parolen ligeledes for os: Statshjælp til Selvhjælp. Ogsaa i det foreliggende Tilfælde.

Vi erkende, at der foregaar en økonomisk Udvikling inden-Handelsstanden, der bevirker, at Reminiscentserne fra den »gode gamle Tid« bortvejres og de sociale Modsætninger kiler sig ind bag Pult og Disk. Den sociale Forskydning forceres; dens Virkninger bliver ikke svagere, men derimod stærkere, hensynsløsere. Denne Kendsgærning kan ikke bortdiskuteres, men netop derfor bør det være Centralorganisationens Opgave at bane Vejen for den moderniserede Harmoniopfattelse i Forholdet mellem Principal og Medhjælper og sandsynligvis vil en kommende Handels- og Kontormedhjælperkongres pege paa den lovbestemte merkantile Voldgiftsret som et vigtigt Hjælpemiddel til denne Opgaves Løsning.

Denne Anskuelse er iøvrigt allerede fremsat af »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«s Redaktør i en Tale om Centralorganisationens nærmeste Opgaver, holdt for en offentlig Medhjælperforsamling i Randers d. 29. Oktober 1901. Efter at have beskæftiget sig med Hovedpunkterne i Foredraget strejfede Taleren Voldgiftsspørgsmaalet i følgende Udtalelser:

»Kan vi ved loyalt Samarbejde med Principalerne søge disse Spørgsmaal løste gennem Statens Hjælp, da gælder dette ikke mindst for Gennemførelsen af et andet af vore Programpunkter: Indførelse af Voldgift til Udligning af Uoverstemmelser mellem Principal og Medhjælper. Det ligger i Sagens Natur, at saadanne Institutioner har den største Betydning for en rolig Afvikling af eventuelle Differencer mellem de to Fak- i Arbejdsforholdet. Under de nuværende Forhold kan Medhjælperen først komme til sin Ret angaaende Gagespørgsmaal, Opsigelsesfrist etc. ved privat Sagsanlæg og de Vanskeligheder dette under vore nuværende Retsforhold ofte medfører for Medhjælperen ere saa kendte, at jeg kan undlade at nævne Eksempler derpaa; men disse uheldige Forhold medfører, at Medhjælperen i mange Tilfælde giver Afkald paa at forfølge sin Ret, ikke mindst fordi hurtig Engagement ofte er et Eksistensspørgsmaal og Medhjælperen springer ikke altid saa let i nyt Employ, naar han ligger i Strid med sin tidligere Principal, og forlader han Stedet, hvor Processen skal føres, maaske gennem Maaneder, bliver Partiet først ulige. Vi bør have hurtig, billig og sagkyndig Retsforfølgning i saadanne faglige Stridsspørgsmaal; Voldgiftsretter sammensat af valgte Repræsentanter for Principalerne og Medhjælperne og under Statens Kontrol, med en af denne beskikket Formand maa være Løsenet i dette ingenlunde uvigtige Spørgsmaal og naar Voldgiftsretten bliver en lovhjemlet Institution har man dermed overvundet de Vanskeligheder, der har gjort sig gældende ved lignende udenlandske Institutioner, hvor Principalerne have nægtet at anerkende de frivillige Retters Kendelser, som derved have mistet deres Betydning. I denne Forbindelse nævner jeg Oprettelsen af en Retshjælp indenfor Centralorganisationen — en Fremtidsopgave, men et Virkefelt, hvorpaa vore udenlandske Broderorganisationer allerede er naaet langt frem.«

Vi ere vante til at kæmpe for de Forbedringer, vi søge gennemført for vore Standsfæller og naar dette Krav engang præcist formuleres og fremsættes af Centralorganisationen vil Medhjælperbevægelsens faste Modstanderstab selvfølgelig melde sig. Men de merkantile Voldgiftsretters Betydning for de moderne Handelsforhold er for iøjnefaldende, deres praktiske Resultater paa andre Steder for haandgribelige til, at dette Spørgsmaal

ligesaalidt som ethver andet retfærdigt og med Almenvellet overensstemmende Krav, der rejses af de organiserede Medhjælpere, skal sygne hen.

Den lovbestemte merkantile Voldgiftsret er endnu et Fremtidsspørgsmaal for os, men med Nødvendighedens Styrke vil den bryde sig Vej, naar den nuværende golde Periode afløses af en mere frugtbar Beskyttelseslovning for Handelens og Kontorernes Medhjælpere; thi alle Principaler og Medhjælpere, der vil en rolig Udvikling af Forholdene, maa forenes i Ønsket om Gennemførelsen af denne Institution, hvorom en Autoritet som Dr. Otto Friherre v. Boenigk, Syndikus ved Handelskamret i Halberstadt, udtaler sig i en Artikel i »Deutschen Juristen-Zeitung« paa følgende Maade:

Da nu de ordinære Domstole mangler den hertil nødvendige Hurtighed og Billighed, er den moderne Retspleje for vide Kredse af ringe Værdi. Heraf forklares det ogsaa, at der forekommer saa faa gennemførte Processer. Før Indførelsen af Voldgiftsretter anførte man den samme Skingrund, og nutildags blomstre disse Specialretter. Medlemmerne af større Handelskamre, som ogsaa besidde Medhjælpernes Tillid, blive ofte forespurgte angaaende saadanne Stridsspørgsmaal; selv i min lille Fødeby, Halberstadt, bliver jeg til min Glæde ofte interpelleret desangaaende. Derfor ved vi, at Stridighederne ere mange, men den retslige Behandling af førnævnte Grunde meget faa. Disse ringe Tal sammenlignet med Tysklands store Tal af Interesserede viser allerede, at de ordinære Domstole ere upraktiske.

Skal der reformeres herhjemme, maa vi som sædvanlig finde os i at spasere ad Frivillighedens ret ufremkommelige Vej og *Medhjælperudvalgene* vil da være et ikke uvirksomt Middel i det stykkevise Reformarbejde. Herom i det følgende afsluttende Afsnit.

Butikslukningen.

Helsøndagslukningen sætter Sindene i Røre. Medens Loven forberedes uden at Lovgiverne endnu ere enige om dens Affattelse, har de kjøbenhavnske Detailhandleres Organisationer i den sidste Tid atter indgaaende beskæftiget sig med Spørgsmaalet.

Den yngste af de kjøbenhavnske Detailhandleres Organisationer, „Detailhandler-Societetet", afholdt for nylig et offenligt Møde, der indlededes af Societetets Næstformand, Borgerrepræsentant Schjær, der bl. a. meddelte, at en af Societetet foretagen Butiksafstemning havde givet følgende Resultat:

Modehandlere, Trikotagehandlere, Manufakturhandlere 453 Ja, 139 Nej.
Kaffehandlere, Materialister, Urtekræmmere 671 Ja, 185 Nej.
Smørhandlere, Ostehandlere, Høkere, Røgerier 373 Ja, 205 Nej.
Cigarhandlere 231 Ja, 335 Nej.
Detailhandlere 1138 Ja, 592 Nej.
Frugthandlere, Blomsterhandlere, Grønthandlere 340 Ja, 234 Nej.
Diverse Forretninger 1154 Ja, 514 Nej.
Ialt 4366 Ja, 2193 Nej.

Endvidere talte Folketingsmand J. Ottosen, der udtalte sig afgjort for den tilsigtede Reform, medens Stemningen i Forsamlingen syntes delt og Modstanden mod Helsøndagslukningen særlig repræsenteredes af Cigarhandlere, Brødhandlere og lign. mindre Forretningsindehavere. — — —

Umiddelbart før Redaktionens Slutning fremkommer der følgende Meddelelse gennem Dagspressen:

„Københavns Handelsforeningers Fællesrepræsentation" har enstemmig vedtaget at rette en Henvendelse til Regering og Rigsdag med Anmodning om, at der ikke ved Lov maa gøres nogensomhelst yderligere Indskrænkning i de Butikshandlendes Ret til at udøve deres Næring."

I skarp Modstrid med denne Modstand mod Sociallovgivning i Handelsfaget og Beskyttelseslovgivning for Handelsmedhjælperne staar følgende Meddelelse i „Detailhandlerbladet":

„I Henhold til en Beslutning, som med overvældende Majoritet blev vedtaget af Vesterbros Handlende paa et Møde den 26de August 1901, paabegynder „Vesterbros Detailhandlerforening" nu i disse Dage Arbejdet for ved Rigsdagen at fremskaffe en Lov om almindelig og tvungen Lukning af alle Butiker hver Mandag, Tirsdag, Onsdag og Torsdag Aften Kl. 8, i Lighed med, hvad der allerede i nogen Tid har eksisteret paa sine Steder i Udlandet, til Nytte og Tilfredshed for saavel Hovedpersoner som Medhjælpere af Handelsstanden. Det indledende Arbejde for denne Sag sker ved Afstemning for eller imod, som foretages af Foreningen fra Butik til Butik, først paa Vesterbro og senere over hele Byen.

Bestyrelsen for Vesterbros Detailhandlerforening
J. G. Schjær, p. t. Formand."

Vi imødese med Interesse Resultatet af den tilsigtede Afstemning, saa meget mere som vi i den nærmeste Tid faa vort Andragende om Regulering af Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdstid indbragt i Rigsdagen. Den af vor første Kongres vedtagne Beslutning angaaende Arbejdstiden for Butiksmedhjælpere indeholder Fordringen om 7-Lukningen og er altsaa mere radikal end „Detailhandler-Societetets" Forslag, men denne Principalorganisations Standpunkt er betegnende for de Anskuelser, der nu begynder at røre sig blandt de selvstændige Købmænd, og navnlig maa Ønsket om de frivillige Reformbestræbelsers Afløsning af en lovbestemt Ordning hilses med Glæde af de organiserede Medhjælpere, der — takket være mange Aars dyrekøbte Erfaringer — kun kan øjne en for dem betryggende Afgørelse af denne Del af vort Arbejdsforhold i en effektiv Beskyttelseslovgivning.

Hvorfor forsikre vi os?

En vigtig Tilføjelse til Forsikringsbetingelserne.

Der arbejdes for Pladsledighedsforsikringen! Forretningsføreren har paa 3die Uge berejst Provinserne og først den 11te December afsluttes hans Agitationsrejse for den nye Institution.

Vi kender fra vor daglige Virksomhed, at det kræver Tid og Arbeide at skaffe Afsætning for en ny Vare, en Artikel, der hidtil er ukendt paa Markedet; saaledes gaar det selvfølgelig ogsaa med et i sin Art saa ganske nyt og hidtil ukendt Foretagende som vor Pladsledighedsforsikring.

Og dog er Fordelen ved denne Forsikring saa nærliggende, dens Betydning for Handels- og Kontormedhjælperne af alle Fag, i enhver Stilling, i enhver Alder og paa enhver Plads saa afgjort, at vi, dersom Erfaringerne ikke forlængst havde kureret os for alle sangvinske Forhaabninger, maatte vente, at vore Standsfæller ikke blot kappedes om at blive Medejere af denne Institution, men straks benyttede sig af Lejligheden til at sikre sig økonomisk paa de saare gunstige Betingelser, som Forsikringen byder. Men Menneskene i Almindelighed og Handels- og Kontormedhjælperne i Særdeleshed ere saare konservative Skabninger, der oftest møder det Nye med Betænkelighed; imidlertid overvindes alle Refleksioner i Reglen af Trangen til at befæste sin Stilling og sikre sig i den daglige Kamp for Tilværelsen, og Drivfjedren er den Egoisme, der, ytrende sig under mere eller mindre tiltalende Former, følger os alle fra Vuggen til Graven.

Noget for noget og helst det dobbelte af Indsatsen.

Vor Organisation er endnu for ung til at kunne optegne i Kroner og Øre, hvormeget den har gavnet Medhjælperstanden, men hverken Organisationen eller dens Ledelse kan drages til Ansvar derfor; Standen faar gaa i Rette med sig selv paa det Punkt. Centralorganisationens Arbejdsfelt er paa det faglige Omraade, hver Forbedring, der hidføres i Medhjælpernes samfundsmæssige Stilling, hvert nok faa ringe Plus, der lægges til deres faglige Uddannelse og aandelige Udvikling, er et Stykke Kulturfremskridt, der ikke kan vurderes i klingende Mønt og som derfor ofte af de mange ikke tillægges den rette Betydning.

Anderledes med Pladsledighedsforsikringen! Her er ikke alene Indskudet givet, men Udbyttet kan fastsættes indtil Enkeltheder. Derfor vil mange af dem hvis Begreb om den faglige Bevægelse endnu er svagt, fordumsfuldt og fejlagtigt saa temmelig let kunde begribe Forsikringens Fordel — og søge at faa Andel deri. Pladsledighedsforsikringen har jo Bud til os alle, til den gifte ikke mindre end til den ugifte Medhjælper, til den ældre som den yngre, til den vel gagerede som til hans mindre godt situerede Standsfælle, til Butiksmedhjælperen i lige saa høj en Grad som til Kontormanden eller „Kontorkvinden".

Vi ere nemlig alle underkastede den Mulighed at staa uden Beskæftigelse for kortere eller længere Tid.

— — —

De i „Almindelige Forsikringsbetingelser" indeholdte Bestemmelser borger ikke blot for, at Forsikringen hviler paa et fornuftigt Forsikringsprincip, men tillige paa et forretningsmæssigt sundt Grundlag. Sammensætningen af Selskabets Ledelse garanterer for, at Punkterne i Betingelsernes § 2 altid vil blive tolkede i de Forsikringstagendes (o: Medhjælpernes) Interesser; men da de Spørgeskemaer, hvis Besvarelse danned e det statistiske Grundlag for Forsikringens Forarbejde, udsendtes paa en Tid og vedrørte et Aaremaal, hvori den Slags kunstig Pladsledighed, der i Sommer truede vore Medlemmer, var ukendt, turde man ikke straks lade Pladsledighedsforsikringen træde i Kraft under eventuelle Lock-outforsøg. Imidlertid blev denne Side af Forsikringens Funktion underkastet en indgaaende Undersøgelse, og Resultatet blev, at Bestyrelsesraadet har været i Stand til at tilføje følgende Bestemmelse til Betingelserne: „Lock-out i enkelte Byer eller i hele Landet giver ingen Ret til Erstatning for Pladsledighed." Netop gennem dette Forbehold anerkendes Selskabets Pligt til at understøtte udelukkede Medhjælpere, naar Opsigelsen af Medhjælperne sker sporadisk eller rigtigere defineret: Selskabet erkender det som en af sine Opgaver i videst muligt Omfang at støtte de Standsfæller, der opsiges, fordi de ikke vil opgive deres Organisationsret.

Ved denne Tillægsbestemmelse har Pladsledighedsforsikringen altsaa faaet endnu større Værdi for den danske Handels- og Kontormedhjælperstand.

Medhjælpernes faglige Uddannelse.

Af Korrespondent *Carl Christensen*, København.

(Sluttet).

Læg Mærke til en arbejdende Maskinskriver. I ni Tilfælde af ti vil De se, at Vedkommende arbejder paa den Maade, at han eller hun med Øjnene ufravendt stirrende paa Klaviaturet paa en aldeles vilkaarlig og planløs Maade anslaar dettes Tangenter med højre og venstre Haands Pegefinger, medens de øvrige Fingre ere uvirksomme, og da Pegefingrene skulle benyttes til alle Tangenterne i hele Klaviaturets Udstrækning medfører det, at begge Armene ere i en uafladelig Bevægelse. For at opnaa en stor Færdighed maa man benytte ikke to men ti Fingre, og hver enkelt af disse skal som sin særlige Opgave have den, at betjene ganske bestemte Tangenter, uden for hvis Omraade den ikke maa komme. Dernæst er det nødvendigt, at man vænner sig til at skrive uden at se paa Tangenterne. Selve Hænderne og Armene maa ligge urokkelig fast i en bestemt Stilling; det eneste, der maa være Liv i, er Fingrene, der uden Øjnenes Hjælp sikkert, hurtigt og i taktmæssig flyvende Galop bør kunne danse henover Klaviaturet.

Man hælder herhjemme altfor meget til den ravgale Anskuelse, at for at meddele Undervisning i Maskinskrivning behøver man blot at stille nogle Maskiner til Raadighed for Eleverne, som man saa for Resten saa temmelig overlader til sig selv. Da Læreanstalterne endnu ikke have faaet bedre Forstand (gid den snart maa komme), og der heller ikke findes egnede Lærerkræfter, bliver der for dem, der ønske at dygtiggøre sig paa dette Omraade, ikke andet at gøre end at ty til Udlandets tekniske Literatur, for naturligvis findes der paa dansk ingen Lærebog i Maskinskrivning. En tysk Fagmand, Otto Burghagen, Hamborg, har udgivet en nem lille Bog herom, „Lehrbuch des Maschinenschreibens", Pris M. 1,00, som Skriveren af denne Artikel kan anbefale. Eventuelt skal jeg gerne besørge Anskaffelsen for interesserede Kolleger.

Den ovenfor antydede metodiske Arbejdsmaade paa Skrivemaskine har sine mægtige Fordele. Selve Skrivningen bliver nemlig i Løbet af kort Tid et aldeles ubevidst Arbejde, der sker rent mekanisk uden at lægge det ringeste Beslag paa den Skrivendes Tanker, som kun beskæftige sig med Emnet og Indholdet, og Skrivningen kan holde Skridt med Tankernes Rækkefølge.

Skrivemaskinen har medført, at Handelskorrespondancen nutildags føres paa en langt udførligere Maade end tidligere. Er det en Vinding? Nogle sige: Nej! Den bør være kort og fyndig! Jeg mener nu nærmest det modsatte; thi lige saa sikkert, som det er, at visse Dele af de skriftlige Arbejder af organisatoriske og praktiske Grunde komme ind i ganske bestemte, knappe og koncise Former, som muliggør en tidsbesparende og hurtig Overgang fra det ene Arbejdsafsnit til det andet, og dermed forhøjer Arbejdsproduktets Kvantitet betydeligt, lige saa afgjort er det ogsaa, at en indgaaende Behandling af visse Anliggender, som f. Eks., naar der er Tale om Udjævnelse af opstaaede Differencer o. l., er af stor Vigtighed. Skrivemaskinen sprænger de hæmmende Baand, den almindelige Skrifts Langsomhed tidligere lagde paa Tankens frie Flugt, og forlener Korrespondancen med en før ukendt Livlighed og Aand, og hvad det har at betyde, kan ikke let overvurderes.

Til Trods for Skrivemaskinens rapide Udbredelse og det deraf følgende forøgede Tilbud af Arbejdskraft — det er værd at lægge Mærke til, at det langt overvejende Flertal af de Personer, der betjene Skrivemaskinerne er *betalte Kræfter* — hersker der dog i Udlandet en stærk Efterspørgsel efter *virkelig dygtige Maskinskrivere*. En saadan vil, med solide Kundskaber i to fremmede Sprog, i Tyskland f. Eks. altid sikkert kunne regne med en gennemsnitlig Aarsindtægt af M 2000 til M. 2400, *og behøver aldrig at frygte længere Tids Pladsledighed*. Har han tillige særlige Branchekundskaber, er en aarlig Løn af M. 3000 til M. 4000 slet ikke ualmindelig, forudsat naturligvis, at vedkommende *er* en virkelig dygtig Kraft.

Ogsaa her i Danmark har Skrivemaskinen en glimrende Fremtid for sig, naar først Principalerne se, hvad den er værd i en dygtig Medhjælpers Haand.

Held de Medhjælpere, der i deres egen og deres Fags Interesse ved en stadig og alvorlig Stræben efter Dygtiggørelse bidrage til at højne hele Standens sociale Niveau! *Kolleger! Væk med Uduelighеden, og taal ikke Middelmaadigheden! Paa ethvert Punkt af vor faglige Uddannelse bør vi sætte Maalet højere!*

Fra Centralorganisationen.

København og Omegn.

Lokalerne i *„Café du Parc"*, Gyldenløvesgade 4, 1. Sal (overfor Klampenborgstationen) ere aabne for Afdelingernes Medlemmer d. 1ste og 3die Tirsdag i hver Maaned; altsaa d. 2. og *16. December*.

Medlemmerne anmodes om at besøge Lokalerne flittigt. Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes.

Agitationsudvalget.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen*, Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen*, Farvergade 24. 2., K.

Lokalerne i *„Café du Parc"* (se ovenstaaende Meddelelse) ere aabne d. 2. og 16. December.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen*, Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel*, Dannebrogsgade 15, 3., V.

Lokalerne i *Cafe du Parc* ere aabne for Medlemmerne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen*, Solitudevej 10, 3., N. Kasserer: *Fr. Ipsen*, Nørre Farimagsgade 62, 4.

Afdelingens Lokaler i *Cafe du Parc* ere aabne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned. (Bemærk Meddelelserne i denne Rubrik angaaende Lokalerne).

Bestyrelsen.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen*, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *Jesper Munch*, Søndergade 10—12, 2. S.

Tirsdag d. 9. December Kl. 9 i Hotel „Kronprinsens„ nye Sal· Diskussionsmøde.

Hr. *Axel Gundel* vil være til Stede og modtage eventuelle Forsikringsbegæringer samt endnu en Gang oplyse om Pladsledighedsforsikringen, som bør kendes af alle; thi denne enestaaende Institution vil afhjælpe et længe dybtfølt Savn. Hvert Medlem bør møde og medtage et Ikke-Medlem.

Af Hensyn til Jule- og Nytaarstravlheden afholdes ingen Sammenkomster før i Januar næste Aar.

Bestyrelsen.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen*, Christiansgade 18. Kasserer: *Chr. Ingvoldsen*, Niels Ebbesensgade 4.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Nykøbing Mors. Onsdag d. 22. Oktober afholdtes den ordinære halvaarlige Generalforsamling. Dagsorden: 1) Formanden afgav Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar, mindede Medlemmerne om, at Vinteren nu stod for Døren og at vi maatte tage kraftigt fat paa Agitationen, anbefalede Medlemmerne paa det varmeste at tegne Aktier i Pladeledighedsforsikrings-Aktieselskabet for derved at støtte vor Organisation. 2) Til Suppleant til Bestyrelsen valgtes Kommis *Søren Sørensen*, til Revisor Kommis *P. Winther* og Revisorsuppleant Kommis *Carl E. Møller*. 3) Under eventuelt var der indkommen 4 skriftlige Forslag alle kun af lokal Betydning.

Forsamlingen anmodede Festkomitéen om i Løbet af November Maaned at faa arrangeret et Bal.

Generalforsamsingen, som var besøgt af næsten alle Medlemmerne, sluttede med Leveraab for Foreningen og Formanden.

Chr. Andersen,
Sekretær.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- & KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
St. Pederstræde 45, St.
København K. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 24. 15. December 1902. 2. Aargang.

Hovedkontoret er flyttet til St. Pederstræde Nr. 45, Stuen.
Kontortid: Kl. 10—2 og Kl. 4—5.

Meddelelse fra Ekspeditionen.

Listerne til Postvæsenet bedes indsendt senest den 28. ds. D'Hrr. Afdelingsformænd bedes drage Omsorg for, at Indsendelsen sker rettidig, da Bladet i modsat Fald udebliver.

Listerne sendes til Hr. Postekspedient *Zwicki*, Jacob Danefærdsvej Nr. 8, 1.

Helligdagsloven.

Der foregaar i vort lille Land mange grinagtige Ting. Selv i vort knastørre, gravalvorlige Folketing kan saadanne forekomme.

Som nu med Helligdagsloven.

Da dette Spørgsmaal i Fjor var til Behandling rettede man fra flere Sider Anker over, at Forslagsstillerne kun mødte frem med et Par Paragrafer som Tillæg til de bestaaende Love denne Sag vedrørende, istedetfor at have samlet alle de siden 1876 vedtagne Helligdagsbestemmelser til et eneste Lovforslag.

Det nedsatte Udvalg tog disse Anker ad notam og forelægger derfor i Aar en hel ny Helligdagslov, hvori er samlet alle gældende Bestemmelser med de Ændringer og Tilføjelser, der oprindelig har givet Stødet til Sagens Fremkomst.

Man skulde altsaa tro, at alt var i den skønneste Orden, men saa sker det under Behandlingen forleden Dag, at den ene Taler efter den anden staar frem og i høje Toner beklager, at Forslagstillerne har foretaget en Kodifikation af samtlige Helligdagsbestemmelser, istedetfor at nøjes med de 2—3 Paragrafer fra i Fjor.

Det er unægtelig morsomt, men endnu morsommere vilde det dog være at se, hvor mange Gange dette lille Forslag kan blive syltet i et Udvalg, skiftevis fordi det ikke er vidtrækkende nok og for vidtgaaende. Bare det ikke gik ud over os selv, men det gør det, og derved formindskes Morskaben jo betydeligt. For almindelige dødelige skulde det synes, at det baade for Lovgiverne, de der skulle haandhævde Loven, og de, der skulde rette sig efter den, maatte være det heldigste at have alle Lovbestemmelserne paa ét Sted, men at dømme efter Forhandlingerne forleden kan det ikke nægtes, at netop den Omstændighed, at dette nu er sket, rummer en alvorlig Fare for Forslagets videre Skæbne.

Det er jo af den Slags Love, der, selv om de ikke har den store samfundsmæssige Betydning, dog har mange Vanskeligheder et kæmpe imod. Hver enkelt af de mange, Loven vil ramme, hævder sin personlige Mening som den eneste rette, og det kan jo derfor være vanskeligt nok for Lovgiverne at dele Sol og Vind lige — alle hæderlige Lovgiveres ædle Stræben.

Paa det nuværende Tidspunkt turde Vanskelighederne dog ikke være uoverstigelige.

Det eneste, der kan komme som en alvorlig og velbegrundet Hindring for Lovens Gennemførelse, er Spørgsmaalet om Loven i nævneværdig Grad kan skade den næringsdrivende Borger i hans Erhverv, og dette Spørgsmaal synes mig let at besvare.

Handelsstanden har befundet sig vel — og der er ikke sket hverken store eller blot ganske smaa Krack derved — at det i 1891 paabødes at holde Butikerne lukkede paa Helligdagene fra Kl. 9 Fm., og vi, der vare med den Gang, kan dog stadfæste, at der i Søndagstimerne fra 4—10 af og til blev gjort nogle Forretninger — og det var saa godt som altid Forretninger, der ikke vilde blive gjort om Mandagen, ejheller kunde gøres om Lørdagen, fordi de var en Følge af uventet Besøg hos de paagældende Kunder. At en stor Del Forretninger ved Loven af 1891 led et Tab, er derfor sikkert nok, at Tabet rigeligt opvejedes ved, at en stor Klasse Samfundsborgere fik nogen mere Frihed, er ligesaa sikkert, og som sagt: Handelsstanden gik ikke ud af sine Fuger for det.

Det er iøjnefaldende, at der er mange Gange mindre Grund til Ængstelse nu; thi det er dog saare indlysende, at de Forretninger, der gøres nu Søndag Morgen, ganske af sig selv vil falde over paa Lørdagshandelen.

Handelen Søndag Morgen er ikke saaledes som i sin Tid Handelen Søndag Eftermiddag, et Lejlighedssalg foraarsaget ved tilfældige Omstændigheder — det er absolut et Nødvendighedssalg, trukket ud til Søndag Morgen, ene og allene, fordi Kunderne véd der er aabent.

At Erhvervslivet skulde komme til at lide noget Tab ved denne Lovs Gennemførelse, er derfor aldeles udelukket. Dette bekræftes yderligere derved, at det jo ikke er Medhjælperne alene, der stiller dette Krav, ogsaa Principaler i stort Tal ønsker denne Reform fremmet. At nogle enkelte Handels- og Detailhandlerforeninger bombarderer Rigsdagen med Andragender om endelig ikke at vedtage Loven, betyder ikke stort. Man er altfor vant til at se det Fænomen, at enkelte bedre stillede modarbejder ethvert Fremskridt for de smaa — ogsaa kender man den Kategori af Samfundsborgere, der ikke formaar at se ud over deres egen Næsetip og derfor stiller den Krones Fortjeneste, de kan have, højere end en hel Dags ugentlig Frihed for en stor Klasse Medborgere. Den Slags Folks Meninger kommer næppe overfor Rigsdagen til at veje synderlig mod den Kendsgerning, at de Handlendes Flertal er saa overtydet om ikke at lide det allermindste Tab ved Søndagshandelens Bortfalden, at de i mange Byer er enedes om frivilligt at holde lukket hele Søndagen.

I Folketinget blev Forslaget i alt væsentligt vel modtaget og maa derved forstaas, at de fleste Talere udtalte Sympati for Medhjælpernes Krav i denne Retning, men der var en afgjort Uenighed om Enkeltheder, der gjorde, at man alligevel gik fra Rigsdagen med det Indtryk, at Mulighederne for Lovens Gennemførelse er noget forringet fra i Fjor.

Et Lyspunkt var der i Debatten! Det var da *Nielsen-Grøn* udtalte Haabet om, at Butikernes Lukning Kl. 8 Aften de første 4 Ugedage ogsaa snart maatte blive paabudt ved Lov.

Det borger for en velvillig Modtagelse af vort Andragende om Arbejdstiden og vidner i det hele taget om, at Lovgiverne skønt uopfordret, begynder at nære Interesse for at hjælpe lidt paa Handels- og Kontormedhjælperens ofte daarlige Stilling.

Det er jo muligt, at Helligdagsloven naar at slippe igennem Folketinget, i Landstinget vil det knibe mere. Det anbefales derfor Afdelingsformændene at søge at øve en heldig Paavirkning paa den Landtingsmand, der repræsenterer den By, hvor Afdelingen har Sæde.

Axel Gundel.

Pladsledighedsforsikring i Praksis.

Centralorganisationens Pladsledighedsforsikring er forsaavidt enestaaende i sin Art som den vil komme til at hvile paa en Basis, der ikke findes hos sideordnede Institutioner, der er grundlagt af andre Medhjælperorganisationer, dels med Hensyn til Forsikringens Organisation, som en fra selve Centralorganisationen uafhængig Administrationsgren indenfor Medhjælperbevægelsen, dels med Henblik paa Omfanget af den Understøttelse, som Selskabet yder de forsikrede og endelig ved den filantropiske Karakter, der præger dette Foretagende derved, at det tager Sigte paa at hjælpe *alle* Standens Medlemmer.

Pladsledighedsforsikring for Handels- og Kontormedhjælperne er et hidtil ukendt Begreb i vort Land, medens man derimod for nogle Aar siden har gjort Forsøg i denne Retning i Forsikringsvæsenets klassiske Land, Tyskland, Forsøg, der maa siges at være lykkedes over Forventning.

Vi have tidligere omtalt den Forsikring mod Pladsledighed, der er oprettet i 1898 af det store tyske Medhjælperforbund „Deutschnationaler Handlungsgehilfen-Verband" og skulle her gengive nogle Data paa Grundlag af den af Forbundsledelsen udsendte sidste Beretning om denne Forsikringsinstitutions Virksomhed. Disse Oplysninger har jo netop nu særlig Interesse for Centralorganisationens Medlemmer.

Forsikringen sorterer direkte under Organisationen og administreres af Ledelsen som en særlig Afdeling. Ledelsen har Ret til at nedsætte resp. forhøje Renten ved Afslutningen af hvert Kalenderaar i Overenstemmelse med Forsikringskassens Formuesomstændigheder.

Rentemodtagernes Antal har været stærkt stigende i Aaret 1901, nemlig 726 mod 462 i det foregaaende Aar, og Aarsagen hertil skyldes særlig den større Arbejdsløshed i Handels- og Kontorfaget i Forbindelse med, at Organisationens Medlemsantal er betydelig forøget i Aarets Løb. Medens der i Aaret 1900 udbetaltes Mk. 18940,60 var dette Beløb steget til Mk. 39390,75 i det følgende Aar.

For at give Læserne et dybere Indblik i denne Virksomhed hidsætte vi følgende af den interessante Beretning:

Rentemodtagerne have gennemsnitlig faaet udbetalt Mk. 54,26 mod Mk. 41,00 pro persona det foregaaende Aar. Denne Forhøjelse af Gennemsnittet maa til Dels føres tilbage til Rentesatsens Forhøjelse og Stigning, til Dels til længere Pladsledighed. De fleste Udbetalinger fandt Sted i Sommerens Løb, medens man dog ikke i Aarets sidste Maaneder bemærkede en betydelig Nedgang i Udbetalinger, saaledes som i de foregaaende Aar, hvilket fremgaar af følgende Oversigt:

	Modtagernes Antal.		Udbetalinger.	
	1901.	1900.	1901.	1900.
Januar	63	33	1551.25	725,20
Februar	105	56	2647,25	1167,50
Marts	104	57	3208,70	1267,00
April	90	41	2322.10	726,60
Maj	136	64	3782,55	1306,60
Juni	147	62	3983,70	1274,40
Juli	115	64	3172,10	1191.60
August	146	103	3815,40	2600,60
September	149	99	4130,05	2521,35
Oktober	135	94	3536,25	2269,70
November	135	89	3833,65	2115,65
December	123	68	3407,75	1774,45

De maanedlige Forsikringsudbetalingers Størrelse afhænger af den Tid, som de Forsikringstagende have været Medlemmer af Organisationen og fordeler sig saaledes:

30 Mk.	udbetalt til	361	Medlemmer	eller	49,^{7}	pCt.
31 „	— -	206	—	„	28,^{4}	„
32 „	— -	112	—	„	15,^{4}	„
33 „	— -	29	—	„	4,	„
34 „	— -	14	—	„	2,	„
35 „	— -	3	—	„	0,^{4}	„
36 „	— -	1	—	„	0,^{1}	„
		726	Medlemmer	„	100	pCt.

Engagementets Ophør skyldes:

Opsigelse fra Principalen	i 52	pCt. Tilfælde.
„ - Medhjælp.	i 48	- „
	100	pCt.

Understøttelse betaltes til følgende Medhjælperkategorier:

Kontormedhjælpere.	44,^{8}	pCt.
Rejsende.	10,^{1}	„
Butiksmedhjælpere.	36,^{7}	„
Lagerister.	8,^{4}	„
	100	pCt.

Aarsagen til Tjenesteforholdets Ophævelse skyldes:

Sygdom	9,^{3}	-
Stridsspørgmaal og daarlig Behandling	24,^{4}	-
Forretningsophævelse eller daarlig Forretningsgang	20,^{7}	-
Ønske om bedre Videreuddannelse	3,^{9}	-
Ansættelse af Lærlinge.	2,^{1}	-
Forskellige Aarsager	39,^{6}	-
	100	pCt.

Forsikringens Overskud androg Mk. 31875.62 og den samlede Formue Mk. 128976.35, hvoraf Mk. 118838,77 hensattes som Reserve, medens Mk. 10137,58 benyttedes som disponibel Kapital til at udrede Kassens løbende Forpligtelser.

Det fremgaar af denne interessante Statistik, at nævnte Pladsledighedsforsikring, trods det, at den kun har bestaaet i faa Aar, allerede udgør et betydningsfuldt Led i „Deutschnationaler Handlungsgehilfen-Verband"s Virksomhed. Den Kendsgerning, at denne Institution hviler paa en saa solid Basis, som de anførte Tal viser, er endvidere betegnende for den Forstaaelse og Indsigt, hvormed Tysklands Handels- og Kontormedhjælpere betragter Pladsledighedsforsikrings-Spørgsmaalet, hvilket ikke alene gælder for ovennævnte Organisations Vedkommende, men særlig i den sidste Tid ogsaa ytre sig stærkt indenfor næsten alle Medhjælperorganisationer i det tyske Rige.

Maatte da den samme Interesse og Forstaaelse for denne vigtige Sag vaagne blandt de danske Medhjælpere, og vi vil i det foreliggende Spørgsmaal mindst komme paa Højde med vore tyske Kolleger.

Tag fat i Helligdagene.

Tag fat Jule- og Nytaars-Helligdagene, kære Kollega, og gaa hen til den nærmeste Kollega, som De ved endnu ikke er Medlem af vor Organisation, og skaf ham som Medlem fra 1. Januar n. A.

Vi maa absolut gøre Regning paa, at hver eneste af vore Venner vil hjælpe os i Agitationen.

Det er ikke givet enhver at kunne staa i en Forsamling og ved sin Tale opflamme og overbevise andre. Den Slags Agitatorer har vor Centralorganisation vel nogle af. Men Agitationen paa Møderne er ikke nok. Vi maa have en Agitation fra Kollega til Kollega.

Dér ligger Deres Opgave, kære Kollega, og den kan De løse. Vor Formand eller vor Hovedbestyrelse kan ikke, fordi det vilde kræve altfor store Pengemidler af vor Centralorganisation, hvis nogen af disse Mænd skulde drage fra Kollega til Kollega rundt omkring i Landet.

Vi kan derfor slet ikke undvære Deres Hjælp. Vi maa føle, at det er mere end Læsere af vort Medlemsblad, vi i det forløbne Aar har samlet, vi maa føle, at det er *Forbundsfæller*.

Disse Ord er rettede til hver enkelt; og de maa opfattes bogstaveligt af hver enkelt. Derfor maa De gøre, som vi ovenfor siger, og gøre det i Helligdagene. Den Tillid har vi til Dem som organiseret Kollega, at De ikke svigter, naar vi siger til Dem:

Gaa i Helligdagene til Deres Kollega, der endnu ikke er Medlem af en af Afdelingerne under „Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger", faa ham til at tegne sig som Medlem af vor Organisation, gør ham begribeligt, at han derved støtter sine Kolleger, sin Organisation og sig selv!

Gør det straks i Jule- og Nytaars-Helligdagene!

n. r.

Internationalt Rundskue.

En organisatorisk Bevægelse blandt Hermes Sønner svarende til det moderne sociale Drag, der gennemsyrer vor Tid, er som bekendt af ret ung Dato sammenlignet med lignende Rørelser i andre Samfundskredse. I vor mægtige sydlige Nabostat har Medhjælperbevægelsen taget Fart siden Rigsenhedens Grundlæggelse, uden at dog den nationale Enhed har evnet at skabe en tilsvarende organisatorisk Samfølelse mellem det store Riges Hundredetusinder af Handels- og Kontormedhjælpere. De store, stærke Organisationer, der for en stor Dels Vedkommende grundlagdes i Kejserdømmets andet og tredje Decennium, har saaledes nu en Del Aar paa Bagen og en god

Ballast af indhøstede Erfaringer, men den ideelle Organisationsform, den store nationale Centralisation ligger langt ude i Fremtiden. Splittelsen i store hverandre bekæmpende Forbund svækker den Magt, som disse Fagsammenslutninger vilde have under fælles Ledelse og med samme programmatiske Krav; thi der kæmpes end ikke altid efter den gamle militære Taktik: Getrennt maschieren, vereint schlagen. Skam faa derfor alle dem, der af personlige og smaalige Aarsager bryder ud af Rækkerne, for at pleje egen Ærgærrighed uden Hensyntagen til den Skade, der derved kan forvoldes for den store Sag, der burde være fælles for alle Standens Medlemmer. I den danske Medhjælperbevægelse har disse Separatister i den sidste Tid funden Efterlignere, men Epigoner, der ifølge hele deres Karakter heldigvis ere ufarlige.

Trods Splittelsen i Tyskland har Medhjælperorganisationerne haft Styrke til at udfolde et reformatorisk Arbejde, der har sat sig Monumenter i Sociallovgivningen, efterlignelsesværdige for de øvrige europæiske kontinentale Stater og Germanerne bliver ikke trætte af stadig at holde Lovgiverne i Aande.

Medhjælperbevægelsen er i Fremgang overalt, selv om der hist og her kan spores Stagnation og øjeblikkelig Tilbagegang. Medhjælperspørgsmaalet indtager en fremskudt Plads blandt de sociale Opgaver, der beskæftiger Parlamenterne. De sidste Decennier have ikke blot været Vidne til, at Medhjælpernes Tusinder have betraadt Organisationsvejen, at de gamle Harmoniforeninger dels ere distancerede af de moderne Fagsammenslutninger, dels have maattet akceptere mangt og meget af disses forkætrede Reformkrav, at den lokale Organisationsform er afløst af Centralisation, af national Enhed og der atter er bragt et nyt organisatorisk Problem i den internationale Organisationsform frem paa Medhjælperbevægelsens Dagsorden; men den nye Tid har ogsaa i andre Retninger skabt hidtil ukendte Forteelser. Medhjælperbevægelsen arbejder bevidst eller ubevidst Haand i Haand, Land og Land imellem. En omfattende og gennemgaaende fortrinlig ledet Fagpresse, Tidsskrifter og Beretninger bringer fra Uge til Uge, fra Maaned til Maaned Bud om Medhjælpersagens Udvikling, dens Kampe, Fremskridt, Maal og Sejre i alle Klodens økonomisk fremskredne Lande. Handels- og Kontormedhjælperbevægelsen har ikke allene sine Førere, Forkæmpere, Agitatorer, men for de store Kulturlandes Vedkommende tillige sine Theoretikere, der har gjort dette indviklede og vidtløftige Standsspørgsmaal til et Studium og derved skabt en Literatur, der tæller bindstærke Bøger i dusinvis, Pjecer og Skrifter i hundredevis i snart alle Sprog, skrevne ud fra forskelligartede Synspunkter og behandlende de mangeartede Spørgsmaal der staa i Forbindelse med Medhjælperstandens Samfundsstilling i de enkelte Lande. Det trykte Ord bliver Budbringer mellem Standsfæller af alle Nationaliteter, deres Kamp bliver vor Kamp, vore Bestræbelser for at komme opad og fremad finder Forstaaelse blandt fremmede Kolleger. Denne Samfølelses Udvikling betinges ikke af Traktater og Aftaler, ja forstaas vel næppe af Medhjælperne i Almindelighed, men Fagpressen bliver her det naturlige Mellemled og dens Virksomhed og Betydning, netop paa dette Punkt, er ikke mindst.

Lad da ogsaa os her oppe i Nord kaste Blikket ud over vort Lands Grænser og gennem et saa flygtigt Rids, som denne Tidendes knappe Plads tvinger os til at nøjes med, høre lidt om, hvad der foregaar andre Steder.

I vort Broderland højt mod Nord — *Norge* — begynder Medhjælperstanden at røre paa sig; de første Forsøg er vel famlende, men Centralisationstanken ligger i Luften, og man vil vel dér snart finde det rette Tempo, og *Sverrig* har sine Lokalforeninger efter mere eller mindre gammel Form, men ogsaa dér mærkes nye Rørelser. Ser vi Syd over bliver Billedet mere afvekslende; thi Landet bag de sort-hvide Grænsepæle har paa Medhjælperreformens Omraade taget Téten i mange Ting. *Tyskland* har nu i flere Aar haft sin 9-Lukningslov for Butiker, derfor kræver man nu den legale 8-Lukning og nu er Arbejdstiden paa Kontorerne underkastet Drøftelse i Rigsdagen. Kommissionen, der er nedsat af Regeringen desangaaende, har for nylig besluttet at gøre det i denne Retning indsamlede Materiale til Genstand for nærmere Behandling; man har besluttet at samarbejde med Medhjælperorganisationerne, for at samle et fyldigt Materiale til Sagens Belysning, navnlig med Hensyn til Overtimespørgsmaalet. Agitationen for 8-Lukning giver gode Resultater og Søndagshvilen vinder bestandig nye Tilhængere blandt Principalerne, saaledes at vore tyske Kollegers mangeaarige Kamp for denne Reform rimeligvis snart vil ende med Sejr. Betegnende er det, at den socialpolitiske Kommission, der nedsattes af den sidste tyske Handelsdag, i Princippet anerkender Beskyttelseslovgivningen for Medhjælperne i almindelige Arbejdsforhold — saa vidt er de danske Principaler endnu ikke naaet. Bestræbelserne for tidligere Kontorlukning om Søndagen vinder iøvrigt frem i det tyske Rige, ikke blot i de gamle Handelshuse i de hanseatiske Byer, hvor den „engelske Arbejdstid" længe har været ret almindelig, men ogsaa i andre større Handelsbyer. Den af Staten indsamlede Statistik giver interessante Oplysninger desangaaende, men vi maa desværre renoncere paa nærmere Omtale af disse Data.

I *Østrig* føres Nationalitetskampen overpaa Medhjælperbevægelsens Gebeter. Ved de nylig stedfundne Valg til Fagretterne (Grenium) har der staaet forbitrede Kampe mellem de tysknationale, tseckiske og socialdemokratiske Medhjælpere; sidstnævnte have gennemgaaende sejret i de større Byer, men iøvrigt er denne usalige Strid ført med vekslende Held. Søndagshvilen er det brændende Spørgsmaal, der evner at forene de mange Afskygninger indenfor Medhjælperbevægelsen. Agitationen for denne Reform er ført med Iver og ikke altid lidenskabsløst. Talrige Forsamlinger og Demonstrationer ere afholdte i Eftersommeren og Efteraaret; det store Medhjælpermøde, der for nogle Maaneder siden afholdtes i Prateren ved Wien, men opløstes af Politiet, turde være mest kendt. I Parlamentet har en tidligere Prokurist i et Graz'er-Firma Sæde. Et Forslag om Pensionsforsikring for Handels- og Kontormedhjælperne er indbragt i Parlamentet, men det synes at have lange Udsigter med dets Vedtagelse.

Indeklemt mellem store Stater ligger den helvetiske Republik. *Svejts* hører ikke til de Lande, hvis politiske Historie lægger Beslag paa mange Sider i Historiens Annaler, men ikke desto mindre maa Kulturhistorikeren have sin Opmærksomhed nøje henvendt paa Winkelrieds og Hofers Fædreland. Kantonallovgivningen er jo imidlertid ofte ret afvigende, men det maa haabes, at det smukke Eksempel Kanton Bern har givet med Hensyn til en grundig Reform af Lærlingenes praktiske og teoretiske Uddannelse, med en Bestemmelse om, at Maximalarbejdstiden for de unge Mennesker skal være 10 Timer, maa blive efterlignet i de andre Kantoner. Genfer-Kollegerne have nylig grundet en ny Organisation med det galante Navn „Syndicat des Employées et Employés de bureau et magasin". Denne Forening har faaet meget stærk Tilslutning, ikke mindst af kvindelige Medhjælpere, og Navnet i Forbindelse med Organisationens Organ „L'Union de Employes", et Maanedsskrift, som man har tilsendt os, vidner om, at vore smukke kvindelige Kolleger i det „lille Paris" ved Lac Lemáns herlige Bredder foregaa deres Søstre i andre Lande med Eksempel til Efterlignelse. Da vi have begyndt med Smaastaterne gaar vi fra Svejts til *Belgien*, hvor den nationale Handels- og og Kontormedhjælper-Liga nylig afholdt sin 7de Kongres i Brüssel og hvor naturligvis Søndagshvilen ligesom andre Steder var et af Kardinalspørgsmaalene. Helligdagsarbejdets Afskaffelse har været drøftet i Parlamentet, idet Medhjælperne fordre en uafbrudt Søndagshvile paa 36 Timer; endvidere har Spørgsmaalet om merkantile Voldgiftsretter for ganske kort Tid siden været til Behandling blandt de belgiske Lovgivere, men der foreligger endnu intet Resultat. Den belgiske Centralorganisation foretager for Tiden, ifølge „La Tribune", de forberedende Arbejder til en Pensionsforsikring for Medhjælperne saaledes ordnet, at Præmierne er successivt stigende med Aarsindtægtens Stigning.

I Nabolandet *Holland*, hvor Beskyttelseslovene ej heller hænger paa Træerne, har det nydannede nationale Medhjælperforbund rejst en kraftig Agitation for Lukkesagen og Kommunalbestyrelsen i Amsterdam har i disse Dage nedsat et Udvalg angaaende denne Sag.

Betragter vi Stillingen i de romanske Lande vil det glæde os at erfare, at Handels- og Kontormedhjælperbevægelsen i *Frankrig* er i god Fremgang, selv om den ønskelige Enhed ikke altid er tilstede. Der har i Eftersommeren været afholdt nogle Medhjælperkongresser i Nord og Syd af Landet og Medhjælpernes sædvanlige socialpolitiske Program er opstillet. I Paris er Arbejdet for den tidlige Lørdagslukning forceret og det er nu resulteret i, at de store Modebasarer i „Quartier du Seutier" lukker Kl. 2, de fleste større Banker og Pengeinstituter Kl. 3 Lørdag Eftermiddag. I *Italien* lyder Feltraabet „il riposo festivo" (Helligdagshvile!) stærkere end nogensinde før og der er i Efteraaret afholdt en Mængde Demonstrationsmøder i Halvøens større Byer; her er Kravet om den lovbestemte uafbrudte 36 Timers Søndagshvile blevet stærkt understreget. Det financielt udpinte *Spanien* har nu ogsaa faaet sin moderne Handels- og Kontormedhjælperbevægelse, idet en Række Lokalforeninger i de større Byer ere sammensluttede i en national Føderation ved en nylig afholdt Kongres. Den betydeligste af Medhjælperforeningerne er „Association de la Dependencia Merkantil" i Barcelona, der i længere Tid har udgivet det nuværende Centralorgan „Nusstro Programa," der med stor Energi varetager de gennemgaaende daarligtstillede spanske Medhjælperes Interesser.

Der kan endnu ikke være Tale om en Medhjælperbevægelse i *Rusland*, men de 225,700 med Duclighedsbevis forsynede russiske Medhjælpere ere til Trods herfor beskyttede gennem Lokalforordninger, der savner et Sidestykke herhjemme. Byraaderne („Duma") fastsætter disse Bestemmelser og Medhjælpernes Repræsentanter i den store Handelsby Odessa ved Sortehavet har for et Par Maaneder siden indgivet et Bønskrift til Kejseren om en mere ensartet Regulering af Arbejdtiden i det mægtige Riges forskellige Egne. Regeringen har allerede truffet Foranstaltninger til at undersøge Berettigelsen af det fremsatte Ønske.

Arbejderbeskyttelseslovgivningens og Fagorganisationernes klassiske Land, *England*, er intet Eldorado for Handelens og Kontorernes Arbejdere. Medens Regeringen forlængst har lært at tage Hensyn til Trades Unionisternes Reformkrav varede det længe, inden Over- og Underhus beskæftigede sig med Medhjælperspørgsmaalet, fordi Standens Flertal er uden politisk Indflydelse paa Grund af det frygtelige Kost- og Logisystem (the living-in system) som særlig hersker i de store Byer. Det nationale Forbund har atter til Parlamentet indbragt sit Forslag om Arbejdstidens lovmæssige Regulering saaledes, at den nuværende Lov undergaar væsentlige Forandringer i Medhjælpernes Favør; men uden gunstigt Resultat. Organisationen har i den sidste Tid taget Spørgsmaalet om Fastsættelse af en Minimalløn op til Drøftelse i sine ca. 250

Afdelinger. Flertallet er for Timeløn (5—8 d.) nærmest af Hensyn til Bestræbelserne for Arbejdstidens Forkortelse, medens derimod et ringe Mindretal ønsker en ugentlig Minimalløn af 30—35 sh. i Provinserne og ca. 40 sh. i London. Behandlingen af og de stærkt delte Anskuelser angaaende dette Spørgsmaal illustrerer Problemets overordentlige Vanskelighed. „The National Amalgamated Union etc." har iøvrigt besluttet at indtage en neutral Holdning til den forbitrede Kamp, som de selvstændige Handlende i St. Helens for kort Tid siden begyndte mod de store Konsumforeninger, en Kamp der nu raser i de fleste større Byer. At særlig Interesse er en Dom, der forleden afsagtes af City of London Court, hvorefter Medhjælpernes Ret til Ekstrabetaling for Overarbejde anerkendes.

I et af de sidste Numre af vort Broderorgan „The Shop Assistant" fortæller Miss Margaret Bondfield, den begejstrede Forkæmperske for den britiske Medhjælperbevægelse, om de Bestræbelser, der netop nu gøres for at samle Medhjælperforeningerne i *Australien* og paa *Ny Zeland* i en Føderation og meddeler i samme Artikel, at der er rejst en særdeles kraftig Bevægelse i *Kapstaden*.

I *Algier* har Butiksmedhjælpernes og Bogholdernes Organisation vedtaget et fagligt Reformprogram og udsendt Indbydelse til Medhjælperforeningerne i alle Provinsens Handelsstæder om Oprettelse af en Centralorganisation.

Medhjælperbevægelsen i *Nord-Amerika* er i stærk Fremgang. Organisationernes Antal er betydeligt, men ogsaa her foregaar der et Drag i Retning af Centralisation, „The Retail Clerks Association", et af de største Forbund afholdt Kongres i Buffalo, hvor et socialt Reformprogram vedtoges.

Vi have i denne kortfattede Oversigt over de vigtigste Begivenheder indenfor Medhjælperbevægelsen i den sidste Tid søgt at give Billede af den Udbredelse, som den faglige Bevægelse blandt Handels- og Kontormedhjælperne nu har naaet. Oversigten er imidlertid ufuldstændig paa Grund af den ringe Plads vi tør disponere over; thi ogsaa andre Steder end de her nævnte ere Medhjælperne begyndt at vaagne. Danmark udgør kun en Trettentusindedel af Jordkuglens Flade, men ikke desto mindre vil det gennem ihærdigt Arbejde lykkes os at danne en Organisation, der kan blive et værdigt Led i den Kæde af faglige Handels- og Kontormedhjælperforeninger, der nu omslynger Jorden.

Professor Harald Westergaard
om
Forsikring mod Arbejdsløshed.

Paa et Tidspunkt, hvor dette Spørgsmaal er aktuel overalt, ogsaa herhjemme — og ikke mindst for Handels- og Kontormedhjælperstanden — vil det være af Interesse for vore Læsere at erfare, at den bekendte nationaløkonomiske Forfatter Professor *Westergaard* har behandlet Arbejdsløshedsforsikringen i en interessant Artikel i sidste Nr. af „Nationaløkonomisk Tidskrift". Forfatteren skildrer de i Belgien i nævnte Retning gjorte Forsøg paa følgende Maade:

„Atter og atter foretages der i vore Dage Eksperimenter med Hensyn til det Spørgsmaal, som vel nok er Tidens mest vidtrækkende Problem, Arbejdsløsheden.

Svejts er bekendt for de Forsøg, man der har gjort med Kommunal- eller Statsforsikring.

Netop fordi den tvangsmæssige Arbejdsløshedsforsikring i St. Gallen snart maatte ophæves, og fordi den frivillige Forsikring i Bern kun har faaet ringe Tilslutning, ledes Tanken ganske naturlig i andre Retninger. Det er Belgien, der har Æren for at være Pioner, idet man i Gent har søgt at løse Opgaven ved at anvende Princippet: „Hjælp til Selvhjælp", o: *ved at støtte Arbejderforeningerne i deres Bestræbelser for at give de arbejdsløse Dagpenge;* og Eksemplet fra denne By synes at ville brede sig til andre belgiske Fabrikcentrer.

Gent kan vel ikke rose sig af som i Middelalderen at være en af Verdens vigtigste Byer, men den kraftige og selvstændige Arbejderbefolkning, der bor her, har endnu det samme Præg som Væverne havde paa Jakob af Arteveldes Tid, og Byen er berømt for sit overordentlig kraftige Associationsliv og de skarpe Brydninger imellem de forskellige Partier.

Skønt Katolikerne har betydningsfulde sociale Institutioner, staar de dog i Gent ikke saa lidt tilbage for Socialisterne, der her i det berømte Vooruit, med dets kooperative Udsalg af Brød, Urtekramvarer, Kul og Medicin osv., har en Hovedfæstning af lige stor Betydning for deres daglige Økonomi og for deres sociale og politiske Sammenhold.

I Slutningen af Aaret 1898 besluttede Kommunalraadet i Gent at nedsætte en Kommission til Overvejelse af Spørgsmaalet om Arbejdsløshed. Kommissionen, der talte baade Arbejdere og Arbejdsgivere blandt sine Medlemmer, kom forholdsvis hurtig til Enighed, og dens Forslag blev næsten enstemmig vedtaget i Kommunalraadet.

Det drejede sig ikke om store Summer, man nøjedes med til en Begyndelse at votere 10,000 Franks til Sagens Fremme i Aaret 1901, idet man dog lod Kommunen bære alle Driftsomkostninger. Iøvrigt tænker man sig ogsaa, at private vil støtte Sagen ved Legater og Gaver. I Spidsen for Bestyrelsen for den ny „Fonds de chomage" satte man Advokat L. Varlez, en dygtig og energisk Nationaløkonom, der paa ethvert Trin havde været Sjælen i Forhandlingerne. Virksomheden begyndte 1. August 1901, og der foreligger udførlig Beretning om Resultaterne for de første Maaneder, indtil 1. Januar d. A.

Fonden støtter de Arbejderforeninger, der har sluttet sig til den, idet den udreder et forholdsmæssigt Tillæg til Foreningernes Understøttelse til de Arbejdsløse. Her har man paa en sindrig Maade afvæbnet to vægtige Indvendninger mod at støtte Fagforeningerne. Mange vil hævde, at voteres Tilskud til Fagforeningerne foruretter man dem, som vil holde sig udenfor dem, alle ikke fag-organiserede Arbejdere. Det er maaske et aftagende Antal, der vil nære en saadan Betænkelighed, men det er dog sikkert i de allerfleste Lande endnu et ret betydeligt Antal, og en Institution, der vil fremhjælpe Arbejdsløshedsforsikring, maa være betænkt paa at tage Hensyn til denne Opfattelse. Denne Indvending har man søgt at imødegaa ved at indrette en Sparekasse for saadanne, der ikke hører til nogen Forening, der har sluttet sig til Fonden. Udtager en Indskyder under Arbejdsløshed noget af denne Kasse, faar han indenfor visse Grænser lignende Krav paa Støtte, som hvis han var Medlem af en Fagforening, der har sluttet sig til Fonden.

Hvad dernæst Fagforeningerne selv angaar, saa er de jo ikke blot Understøttelseskasser, der søger at hjælpe en Mand, som uden egen Skyld har mistet sit Arbejde, men det er tillige Kampforeninger, der fylker deres Medlemmer under Konflikter mellem Kapital og Arbejde. Det gælder derfor under saadanne Konflikter at være neutral, og Gents Fonds de chomage yder derfor hverken Hjælp under Lock-out eller Strejker, medens det hjemlige danske Forslag om, at Statskassen skal udrede en halv Million Kr. til Fag- og Arbejderforeninger, som har til Formaal at understøtte deres Medlemmer under indtrædende Arbejdsløshed, som eneste Begrænsning opstiller den Betingelse, at Arbedsløsheden ikke kan tilregnes Arbejderens eget Forhold.

Ingen kan faa mere end 1 Frank pr. Dag, eller faa Hjælp i mere end 50 Dage, og Tilskudet maa ikke overstige 100 pCt. af hvad Fagforeningen yder. Saa snart Kassens Tilstand kræver det, har Bestyrelsen det endvidere i sin Magt at nedsætte Procenten. De første 3 Maaneder satte man Tilskudet til 50 pCt., hvad enten det drejede sig om almindelig spredt Arbejdsløshed eller Standsning af en Fabriks Virksomhed. Senere blev Tilskudet i sidstnævnte Tilfælde nedsat til 30 pCt. Men hvor lille denne Hjælp end har været, har den dog haft sin Betydning ved at ægge Foreningerne til at tage hele denne Sag op.

Bestyrelsen udsendte straks Indbydelse til en Mængde forskellige Foreninger, katolske, liberale og socialitiske og et betydeligt Antal fulgte Indbydelsen, saa at der den 31. Decbr. 1901 allerede var 28 Foreninger med henad 13,000 Medlemmer i Tilslutning til Fonds de chomage, og det antages, at adskillige andre Foreninger vil komme til efterhaanden."

Som bekendt er Oprettelsen af Centralorganisationens Pladsledighedsforsikring ikke gjort afhængig af Statshjælp, men da Forsikringen er af en udpræget filantropisk Karakter, er en Statsunderstøttelse dertil ikke alene ønskelig, for derved at give alle Medhjælpere Adgang til at sikre sig mod ufrivillig Pladsledighed, men tillige et i høj Grad berettiget Krav til Staten. Vor første Kongres vedtog derfor, at Centralorganisationen efter Pladsledighedsforsikringens Oprettelse skulde henvende sig til Regering og Rigsdag med Anmodning om Statstilskud til den ny-oprettede Institution. Et Andragende i nævnte Retning vil derfor blive indbragt i Rigsdagen i den nærmeste Fremtid, og det er at haabe, at vore hjemlige Lovgivere her vil følge deres belgiske Kollegers Eksempel. Handels- og Kontormedhjælperne har ikke hidtil øst Guld af Statens Kasse, det turde vist derfor ikke være et ubilligt Ønske, at Staten understøttede et af Standens Medlemmer grundlagt Foretagende, der vil faa overordentlig stor Betydning for en Forbedring af Medhjælperstandens sociale og økonomiske Stilling.

Pladsledighedsforsikringen og Centralorganisationens Administation.

Paa given Foranledning finde vi at burde oplyse som Supplement til Referatet af Hovedbestyrelsens Forhandlinger den 9. Novb., at Forretningsføreren ikke i Egenskab af Leder af Pladsledighedsforsikringen faar et Extra-Tillæg til sin Gage af 1200 Kr. aarlig. Hans Løn som Forretningsfører for Centralorganisationen er nemlig samtidig sat ned til 1200 Kr.

Oplysningen turde være paa sin Plads, fordi velvillige Sjæle har skumlet over det udmærkede Levebrød, Hr. Gundel har lavet sig selv ved Pladsledighedsforsikringens Dannelse.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
St. Pederstræde 45, St.
København K. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 1. **7. Januar 1903.** **3. Hargang.**

1902.

Ved Udgangen af Aaret 1902 har Medhjælperbevægelsen i Danmark oplevet sit 5te, Centralorganisationen sit 2det Aar. Det sidste Aar har ikke været det mindst, men snarere det mest betydningsfulde i den forløbne Aarrække.

Ved Skellet mellem Aaret, der svandt, og det kommende Aar, der gemmer et Stykke Fremtid i sit Skød, vil det lønne sig at kaste Blikket tilbage paa Medhjælperbevægelsen i det forløbne Aar — noget af et Modgangens Aar, men derfor ikke mindre grundlæggende for vor Virksomhed i Fremtiden.

Centralorganisationen har gennemgaaet en Ildprøve — og bestaaet den. Vor Bevægelses Levedygtighed er bevist gennem Begivenhederne i den sidste Sommer. Trods den Storm, som Handelsforeningerne rejste mod os, trods Frafald i vore egne Rækker, trods Ligegyldigheden hos Medhjælpernes Flertal, der endnu ikke forstaar, at vor Kamp er deres og at det derfor er et Forræderi mod dem selv og deres Standsfæller, naar de staar som passive Tilskuere til vore Bestræbelser for Standens Fremskridt, trods al Modstand, direkte og indirekte, findes der kun *én* Medhjælperbevægelse i dette Land, der evner at føre Medhjælperstanden ind paa den rette Fag-Fremskridtets Vej, sætte dens Medlemmer nye Maal og lære dem at naa disse.

Centralorganisationen traadte ind i Aaret 1902 efter en kraftig Agitation i København og en paabegyndt 7-Luknings-Bevægelse i enkelte Provinsbyer. Helligdagslovens Revision kunde ved Aarets Udgang betegnes som en Kendsgerning.

I Aarets første Maaneder afsluttedes Statistikindsamlingen, der ikke blot afgav et nødvendigt Materiale til Forarbejdet for Pladsledighedsforsikringen, men tillige gav et interessant Billede af Arbejds- og Gageforholdene i de forskellige Faggrene. Omfanget af det indsamlede Materiale kunde imidlertid ikke siges at staa i Forhold til det store Arbejde, der var ofret for dets Tilvejebringelse. Medhjælpernes Ligegyldighed satte sig atter her et sørgeligt Mindesmærke. I København var det særlig Kost- og Logisystemet, i Provinserne Lukkesagen, hvorom Afdelingsarbejdet især samlede sig.

Aarets vigtigste Begivenhed var Kongresssen i København i Paaskedagene. Denne Centralorganisationens første ordinære Kongres talte 43 Deltagere og beskæftigede sig udenfor almindelige administrative Spørgsmaal især med Medhjælpernes Krav til Lovgivningsmagten vedrørende Arbejdstiden, Lærlingespørgsmaalet, Statsunderstøttelser etc. samt tog Beslutning om Oprettelse af Pladsledighedsforsikringen og skænkede Kvindespørgsmaalet en indgaaende Drøftelse. Det venskabelige og solidariske Forhold til udenlandske Medhjælperorganisationer fandt sit Udtryk i Udveksling af flere telegrafiske Hilsener.

I Foraarsmaanederne havde det gæret stærkt paa det faglige Omraade, og dette økonomiske Røre havde naaet sit Højdepunkt i Havnekonflikten. Kontormedhjælperne paa Rhederikontorerne impliceredes i denne Strid og det københavnske Agitationsudvalg, der mente sig forpligtet til at præcisere Medhjælperbevægelsens Neutralitet i Stridsspørgsmaal mellem Arbejdsgivere og Arbejdere og protestere mod, at Medhjælperne greb ind i en dem uvedkommende Kamp, sammenkaldte et offentligt Møde d. 6. Maj for Rhederiernes Kontormedhjælpere. Mødet blev som bekendt af en stormende Karakter. Et Par Dage derefter indtraadte en Begivenhed, der samlede hele Interessen om sig og for en Tid lod alle andre Spørgsmaal ude af Betragtning: Lock-out'en. Den 9de Maj vedtog Aalborg Handelsforening ved et Aftenmøde at stille de organiserede Medhjælpere det Ultimatum, at de enten udtraadte af Centralorganisationen eller opsagdes af deres Pladser. Denne Beslutning vakte den største Opsigt langt udenfor Medhjælpernes Kreds. Centralorganisationens Forretningsfører og Redaktør offentliggjorte den 11. Maj et Opraab til Medhjælperne om at forsvare deres Organisationsret til det yderste, og Opraabet efterfulgtes faa Dage efter af et aabent Brev til Aalborg Handelsforening. Kampen var nu i fuld Gang og en Bilæggelse umuliggjordes ved den bekendte Lebahn-Affære i København, der indlededes af en københavnsk Afdelingsformand mod Hovedledelsens Vidende og Vilje. Ved Principalforeningernes Delegeretmøder i Frederikshavn, Bogense og Korsør sanktioneredes Aalborg-Beslutningen, uden at det dog lykkedes vore Modstandere at tilføje Centralorganisationens Medlemmer nævneværdig Skade. I Aalborg sprængte vor Afdeling Principalernes Sammenhold ved et stort Borgermøde var Stemningen absolut paa Medhjælpernes Side og den eneste Opsigelse ramte vort aalborgensiske Hovedbestyrelsesmedlem. Da Hovedbestyrelsen afholdt Møde i Aarhus d. 29. Juni var Brodden taget af Lock-out-Trudslen og kun ved enkelte Kollegers Mangel paa Fasthed og bestemt Optræden lykkedes det vore Modstandere blandt Principalerne at faa et Par smaa Provinsafdelinger opløste. Angrebet paa vor Organisationsret var slaaet tilbage.

Sommerens Hovedbegivenhed fik imidlertid et Efterspil i Lebahn-Affæren. Det udspilledes dog indenfor Centralorganisationens Rammer og er for bekendt til nærmere her at skulle omtales; det endte med den københavnske Kolonialmedhjælperafdelings Udtrædelse af Centralorganisationen, hvad der dog med Henblik paa de særlige Omstændigheder, der var foreliggende, ingenlunde kan betragtes som et Tab for vor Bevægelse, men i langt højere Grad som en Vinding, saa meget mere som det ikke er ensbetydende med, at de københavnske Kolonialmedhjælpere i Almindelighed ere Modstandere af Centralorganisationen.

Det ordinære Hovedbestyrelsesmøde i Odense d. 7. Septbr. beskæftigede sig med Pladsledighedsforsikringen, og Aktieselskabets Start fandt Sted ved dette Møde. Aarets sidste Maaneder har særlig været optagne af Arbejdet for dette vigtige Spørgsmaal, og Selskabets Bestyrelsesraad kunde afholde sit konstituerende Møde i København d. 9. November.

Paa det socialpolitiske Omraade er der kun ringe Fremskridt at spore for os i det forløbne Aar. Helligdagsloven er endnu ikke undergaaet den længe ventede Revision, medens derimod en Lokalbestemmelse, der tager Sigte paa Beskyttelse af Handelslærlinge, er forberedt af Københavns Borgerrepræsentation og forhaabentlig snart vil træde ud i Livet. I Aarets sidste Maaned indbragtes som meddelt andet Steds i Bladet vort Andragende til Regering og Rigsdag om Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdstid, og hermed er vore socialreformatoriske Fordringer indledet; i Løbet af det nye Aar vil nye Andragender blive indsendt til Lovgivningsmagten.

Vort Engageringsvæsen har maattet føle Virkningerne af Kampen mod os i den forløbne Sommer, men ved den nye, mere hensigtsmæssige Ordning af denne Institution vil den, naar der fra de resp. Afdelingsbestyrelser samarbejdes med Hovedkontoret, blive et betydningsfuldt Led i vor hele Virksomhed.

Saaledes træde vi altsaa ind i det nye Aar, rustet med et Fond af Erfaringer, der ere indvundne gennem Begivenhederne i 1902. Et ret bevæget Aar ligger bag os. Vor unge Organisation har staaet sin Prøve, trods det, at svagere Storme før har

faaet stærkere Bygning til at ryste i sine Fuger. De Folk, der i denne Modgangens Tid forlod Rækkerne og svigtede deres Standsfæller og Medkæmpere, have ikke været i Stand til at forandre vor Bevægelses Karakter eller til et Øjeblik at faa os til at tabe vort Maal af Syne; de ere som det tørre Løv, som Efteraarsstormen hvirvler af Træernes Kroner uden at derfor Stammens Vækst og Udvikling hæmmes.

Det svundne Aar har sigtet vore Medlemmer.

Med fuld Fortrøstning til vor Sags sejrrige Fremgang træde vi da ind i det nye Aar. Vort Feltraab nu som altid er Fremskridt og Enighed. Vi maa gøre Front mod alle dem, der søge at bringe Splittelse indenfor vor Bevægelse, hvad enten de maa søges i eller udenfor Medhjælperstanden. Sløjheden, Ligegyldigheden, Mistænkeliggørelsen maa vige for den Begejstring og Handlelyst, som en stor Sag altid evner at vække hos enhver, der kan hæve sig over Smaalighed og Snævertsynethed.

Til alle disse trofaste Medkæmpere, der stod fylkede om vort Banner i Medbør og Modgang, udtaler vi Haabet om fortsat godt kollegialt Samarbejde. Tak for Medarbejderskabet i det gamle Aar! Held Medhjælperbevægelsen i 1903.

Glædeligt Nytaar!

Det pagh'ske Splittelsesforsøg.

Vi har ikke tidligere fundet Anledning til at beskæftige os med Hr. Pagh i Esbjerg og hans Forsøg paa at splitte Centralorganisationen. Først og fremmest, fordi Formaalets Umulighed og Mandens Uduelighed som Organisator stod os fuldstændig klart, dernæst fordi Mandens hele Fremfærd bar Præget af den fuldstændigste Mangel paa Takt og kollegiale Hensyn, men netop var af en saa lavsindet Karaktér, at enhver ærekær Medhjælper maatte finde sig ilde berørt derved og tage Afstand derfra. En Imødegaaelse af de fremsatte Insinuationer overfor Centralorganisationen og dens ledende Mænd fra vor Side, blev saaledes aldeles ufornøden. Da jeg imidlertid paa min sidste Rejse erfarede, at man flere Steder — vel netop paa Grund af vor Tavshed — ikke var ganske klar over den Situation, der er skabt i Esbjerg efter den nye Forenings Dannelse, skal jeg ganske kort referere Begivenhederne og skænke Hr. Paghs Forening lidt, forøvrigt ufortjent, Opmærksomhed. Pagh har alle Dage været en ivrig Modstander af Handels- og Kontormedhjælpernes Organisationsbestræbelser; han er en fuldgod Type paa den Kategori af Medhjælpere, der, for at bruge en kendt Vending, „gaar med en Grosserer i Maven", og derfor befrygter, at Centralorganisationen i Tiden skal komme til at skade dem selv, Pagh har dog altid selv hævdet, at han var en Tilhænger af Organisation i Almindelighed, det var kun den Maade, hvorpaa vi praktiserede Organisation, han ikke kunde være med til, og under denne Maske har han faaet Husly i „Hermes" og dermed Lejlighed til at foretage sit Nedbrydningsarbejde.

Altid var der Vrøvl med Pagh og en lille Klike, hvis fleste Medlemmer visnok ere ansatte i Hr. Paghs Broders Forretning eller paa anden Maade nærmere knyttet til ham, altid stod han som den stupide Opponent, savnende en dybere Opfattelse af hvad det er, der tiltrænges for at gavne Handels- og Kontormedhjælpernes Stilling. Denne Opposition havde dog ingen skadelige Virkninger udover den stadige Uro i de indre Forhold, som bestandig „væren paa Krigsfod" medfører.

Det har sikkert altid været Paghs lykkeligste Drøm at faa „Hermes" slaaet ihjæl; her løb han første Gang Panden imod, — Sammenholdet var allerede for rodfæstet.

Han greb da til at rette sine Angreb paa Centralorganisationen og dens Ledelse; her mangler jo de fleste den fornødne Indsigt til at dømme rigtigt, og det var derfor lettere at faa Folk til at tro, hvad han selv helst saa, at de skulde tro.

I disse hans Udfald udfoldede han sine to mest fremtrædende Egenskaber — Hensynsløshed, der stærkt grænser til Frækhed, — Naivetet, der minder om Dumhed.

Den direkte Aarsag til hele Esbjerg-Postyret var Paghs Deltagelse i Kongressen. Han blev valgt til Delegeret endogsaa med Modstanderes Stemmer, fordi man fandt, at fornuftig og sømmelig Opposition ogsaa var paa sin Plads, og fordi man ansaa ham for saameget Gentleman, at han vilde holde sig indenfor denne Ramme.

Men hvad gør Hr. Pagh?

Han afholder sig ganske roligt fra at deltage i Forhandlingerne — kun tre Gange havde han Ordet — og vi, der havde imødeset hans Indlæg i Debatten om de vigtigere Sager med Interesse, vi skiltes i den Tro, at de to Dages grundige og alvorlige Forhandlinger om Centralorganisationens Maal og Midler havde bragt Hr. Pagh til at ændre sit Syn paa disse.

Men nej!

Hjemme i Esbjerg aflægger Hr. Pagh Beretning om Kongressen og under denne retter han Angreb paa Angreb paa Centralorganitationen og flere af de Forslag, der var lovligt og næsten alle énstemmigt vedtagne af den Repræsentation, hvor Pagh selv havde Sæde, men hvor han maa have været for frygtsom til at udspy sin Galde.

Vi se her Pagh — trods mange Modsætninger — som et tro Sidestykke til K. Hintz.

Pagh, Hintz — Hintz, Pagh det, bliver ét, naar Talen er om Opfattelse af parlamentarisk Skik, Brug og Sømmelighed.

Pagh gaar videre endnu; han henlægger Kampladsen til Dagspressen, da han ser den kompakte Modstand, han møder blandt „Hermes" Medlemmer. Under Ly af „Esbjerg Avis" og en saakaldet Bogholder Larsen — en Fremtoning, som jeg takker et højere Forsyn for, at jeg ikke skal omgaas til daglig — fortsættes Udfaldene mod Centralorganisationens indre og private Anliggender samt mod Hr. Hyllested og Undertegnede paa en saa ondsindet og perfid Maade, at man ikke længer kan taale d'Hrr. i godt Selskab, hvorfor de ganske simpelt ekskluderedes, idet der med alle Stemmer mod to vedtoges en Resolution, hvori Pagh og Larsen stemples som de daarlige Kolleger, de ere.

Umiddelbart herefter opstaar „Esbjerg Handels- og Kontoristforening" med Pagh som Formand. Førnævnte Bogholder Larsen har dog selv Separatisterne fundet for tarvelig til at give Sæde i Bestyrelsen.

Kliken begyndte nu at arbejde for, som det saa smukt hedder, at skabe et godt Forhold mellem Principaler og Medhjælpere til Fremme af Handelens Tarv. Hvormange Medhjælpere, der er gaaet med paa den Floskel, kan ikke bestemt angives, men at det kun er faa, ses bedst af „Hermes" Medlemsantal. Hvormange Principaler, der har følt Trang til at vie deres Kræfter til denne opløftende Sag, vides heller ikke; det vides kun, at disse i Forbindelse med nogle Postfunktionærer og en Skolelærerinde danner Foreningens Majoritet.

Der hører en god Portion Naivetet til at tro, at en saaledes sammensat Forening nogensinde kan blive Repræsentation for en Stand — det arbejdende Element for en Stands Højnelse, og der hører en endnu større Naivetet til for at kunne tro, at en saadan Forening skulde komme til at besidde Betingelser for i større Maalestok at faa Folk til at fylke sig om dens hule og tomme Ordskvalder.

Hr. Pagh og hans besidder denne lykkelige Naivetet og og har vist den ved at udsende Opraab til Medhjælperne i Jylland om at danne en selvstændig Centralorganisation med det af dem tilberedte Makværk som Grundlag.

I sin Bedømmelse af andre Kollegers Opfattelsesevne og Intelligens dømmer Hr. Pagh fra sig selv til andre, og det bliver Dødsstødet for hans store „Reformarbejde".

Hvor dybt han stikker i Forstaaelse af Handels- og Kontormedhjælpernes sociale Stilling og af de Veje, der skal slaas ind paa for at højne saavel denne som den økonomiske og kulturelle, gav han selv Bevis for paa et Møde i Esbjerg forleden. Han udtalte, at noget af det værste, der kunde ske, var, at Handels- og Kontormedhjælperne betragtede sig som Lønarbejdere: naar det skete, var Standen sunken saa dybt, som den kunde, og det arbejdede Centralorganisationen for, og derfor vilde han altid modarbejde denne.

Ja heldigvis arbejder vi for, at Handels- og Kontormedhjælperne skal se klart og rigtigt paa deres Samfundsstilling; det er vor store Fortjeneste at indprente den rene, usminkede Sandhed Gang efter Gang, til den forstaas og anerkendes; at Standen fuldtud kender sit eget indre Væsen, netop saaledes som det er sammensat og fungerer, danner nemlig den første Betingelse for dens Udvikling.

Det virker forbløffende, at se den Frejdighed og Tillidsfuldhed, hvormed Pagh er i Stand til at turnere de største Dumheder; men det er ikke opløftende, det er for haard Kost selv for hans Tilhængere, og det vil sikre ham en tidlig Død

som Foreningsmand i alvorligere Anliggender. Til de, der har været tilbøjelige til at se en Fare i Paghs Operationer, kan jeg trøstig sige: Vær blot ganske rolig. Han formaar saamænd ikke at trænge en Tomme ud over Esbjerg By, hvor han muligvis endnu et Stykke Tid kan holde Liv i sit Sammensurium af en Forening paa Konto af, at han er Konsulens Broder, hvorfor Snobberne finder det „finere" at være Medlem dér end i „Fagforeningen" „Hermes". Men den Dag oprinder aldrig, hvor et Blændværk som det Pagh opstiller, faar Overtaget over vor efter klare socialøkonomiske Betragtninger og de virkelige, sande Forholds Beskaffenhed rejste Bevægelse.

Axel Gundel.

Maximalarbejdstid for Handels- og Kontormedhjælperne.

Vort Andragende til Rigsdagen.

Ved vor første ordinære Kongres i Paasken 1902 var Spørgsmaalet om en lovbestemt Arbejdstid i Handels- og Kontorfaget som bekendt et af de vigtigste Spørgsmaal. Centralorganisationen formulerede ved denne Lejlighed for første Gang sine Krav til Lovgivningsmagten angaaende den ugentlige Arbejdstid i Butikker og paa Kontorer i Erkendelse af, at disse Spørgsmaal ikke kan løses tilfredsstillende ved det private Initiativ.

Sociallovgivningens Indgriben paa dette Omraade har allerede for Aar tilbage vunden Hævd i adskillige andre Lande og selv den engelske »Early closing association», i sin Tid Verdens mest betydningsfulde Lukkebevægelse, maatte allerede i 1887, efter en Menneskealders ihærdige Agitation, der ikke sjælden blev kronet af Resultater erkende, at kun Statens d. v. s. Lovgivningens Indgriben var i Stand til at løse Spørgsmaalet.

Her i Landet er Kravet om Socialreformer for Handels- og Kontormedhjælperne først rejst efter Centralorganisationens Dannelse; endnu efter Aars Arbejde fra vor Side, er Rigsdagen ikke enig om en Revision af Helligdagsloven saaledes, at Medhjælperne fritages for det forældede Helligdagsarbejde. Men vi kan ikke oppebie Helligdagslovens Skæbne, før vi minder Lovgivningsmagten om, at det ikke blot er om Helligdagene, at vore Standsfæller med Hensyn til Arbejdstidens Længde i mange Tilfælde er en Pariakaste, ogsaa den daglige Arbejdstid er mange Steder uforholdsmæssig lang, nedbrydende og opslidende for Medhjælperne og sløvende for deres Interesse for det Fag, hvori de ere beskæftigede.

Ved Hovedbestyrelsens Møde i Odense den 7. September vedtoges det at søge nedenstaaende Andragende indbragt i Rigsdagen i Overensstemmelse med Kongressens Beslutning. Andragendet indbragtes kort før Rigsdagen holdt Juleferie, i Landstinget af Hr. Statsrevisor *Madsen-Mygdal* og i Folketinget af Hr. Skoleinspektør *Johan Ottosen.* Andragendets Ordlyd er følgende:

Da en gennemgribende Forkortelse af Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdstid savner Betingelser for at kunne gennemføres ved privat Initiativ, tillader undertegnede Organisation sig at andrage den høje Regering og Rigsdag om i indeværende Rigsdagssamling at forelægge Forslag til »Lov om Arbejdstiden for Handels- og Kontormedhjælpere«.

Medens Arbejdstiden i alle andre Fag har undergaaet en betydelig Indskrænkning i de senere Aar, er dette ikke Tilfældet indenfor Handelsstanden, hvor der endnu findes mange Forretninger, i hvilke der arbejdes 16 Timer i Døgnet. Af de statistiske Oplysninger, Organisationen har indhentet, fremgaar det, at den gennemsnitlige effektive Arbejdstid for Butiksmedhjælpere i Provinserne er 13 Timer og for Kontormedhjælpere 10 Timer i Døgnet eksklusive Over- og Søndagsarbejde, der andrager ca. 6 Timer ugentlig. I Kjøbenhavn er Forholdet noget gunstigere, nemlig henholdsvis $11^1/_2$ og $9^1/_2$ Time.

Denne uforholdsmæssig lange Arbejdstid er sikkert Skyld i, at vor Stand, trods flere naturlige Forudsætninger for en god Position i intellektuel Henseende, baade socialt og kulturelt befinder sig længere tilbage end ønskeligt, naar den paa en betryggende Maade skal kunne varetage sin Samfundsmission.

Af disse Grunde, og da Lovgivningsmagten endnu ikke paa noget Punkt har beskæftiget sig med Social-Reformer for Handels- og Kontormedhjælpere, formene vi, at denne vor Henvendelse til den høje Regering og Rigsdag er fuldt ud berettiget, hvorfor vi tillade os at forvente en velvillig Behandling deraf.

Ved undertegnede Organisations 1ste ordinære Kongres den 30.—31. Marts 1902, vedtoges enstemmigt nedenstaaende Resolution, som vi henstille til den høje Regering og Rigsdag at lade danne Grundlaget for et eventuelt Lovforslag:

1. Den maksimale Arbejdstid er 12 Timer pr. Døgn for alle Forretninger, herfra fragaar Spise- og Hviletider, der mindst er 2 Timer.
2. Almindelig Butikslukning de 4 første Ugedage Kl. 7; Fredag Kl. 9.
3. De lovmæssige Bestemmelser bortfalde i følgende Tilfælde:
   a) De 2 sidste Uger før Jul,
   b) Dagene før Folkekirkens Helligdage,
   c) Markeds- og Torvedage.
4. Forbud mod alt Helligdagsarbejde.
5. Særlige Bestemmelser for kvindelige Medhjælpere:
   a) Maksimalarbejdstiden for Personer under 18 Aar er 10 Timer (inklusive Spise- og Hviletid).
   b) Arbejdstiden paa Lørdage og Dage før Folkekirkens Helligdage er maksimalt 12 Timer (inklusive Spise- og Hviletid).
6. Regulering af Arbejdstiden paa Kontorerne:
   a) Den effektive Maksimalarbejdsdag er 8 Timer.
   b) Af Hensyn til Statusopgørelse o. l. nødvendige Ekstraarbejder bortfalder den i *a* nævnte Bestemmelse for et Tidsrum af ca. 30 Dage om Aaret. Disse 30 Dage fastsætter Principalen efter Forretningens Tarv.

Ærbødigst

Hovedbestyrelsen for Centralorganisationen
af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger.

Vort Krav vedrørende Arbejdstidens lovmæssige Regulering indeholder som Hovedpunkt en effectiv Maximalarbejdsdag paa 10 Timer for Butiksmedhjælpere med særlige Undtagelsesbestemmelser for de unge Mennesker, der ere beskæftigede i Forretningerne og med tilbøjelig Hensynstagen til bestemte Dage, hvor Hensynet til Publikum kræver en større Arbejdsydelse af Principaler og Medhjælpere. Kontormedhjælpernes Arbejdstid er som bekendt gennemgaaende betydelig kortere end Butiksmedhjælpernes, men ligesaalidt som disses begrænset ved noget Maximum; derfor kræver vi Arbejdsdagens Længde fastsat til en Højstarbejdstid af 8 Timer med et for de nødvendige aarlige eller halvaarlige Afslutninger og Opgørelser fastsat Antal Undtagelsesdage.

Hvilken Skæbne vil dette Andragende faa? Hvorledes vil dette Krav til Landets Lovgivningsmagt blive modtaget i interesserede Kredse?

Det er vanskeligt her at stille Horoskopet for den kommende Tids Sociallovgivning for vor Stand. Netop i den sidste Tid gøres der velmente Forsøg paa at faa Forslaget om Helligdagsarbejdets Afskaffelse til at strande og det er udenfor enhver Tvivl, at vort Andragende om Arbejdstidens Regulering vil blive mødt med Uvilje og Modstand fra den Del af Principalerne, der ser Landets Handel og Omsætning rystet i sin Grundvold ved det mindste Indgreb fra Regeringens Side til Medhjælpernes Beskyttelse. Det er imidlertid et glædeligt Tidens Tegn, at det københavnske Detailhandler-Societet netop for Tiden forbereder et Andragende til Rigsdagen om obligatorisk Lukning Kl. 8 de fire første Ugedage.

Trods den Modstand vore Krav kan møde bør vi ikke hvile i vore Bestræbelser for at gennemføre Reformer for vor Stand. Uden fortsat Kamp for de Fordringer, der ere formulerede i det foran gengivne Andragende naa de aldrig længere end paa Papiret eller i Papirkurven. Derfor maa vi samle vor Agitation om dette vigtige Spørgsmaal og fortsætte Arbejdet, indtil vi har lært at sejre.

Forbrugsforeningernes Udbredelse.

Efter de sveiziske Brugsforeningers første statistiske Aarbog, bestod i Aar 1900 i følgende Lande Brugsforeninger, hvis Medlemsantal var følgende:

Storbritannien 1670 Forbrugsforeninger med ca. 1,800,000 Medlemmer, Tyskland 1527 med ca. 1,000,000 Medlemmer, Danmark 970 med ca. 150,000 Medlemmer, Frankrig 864 med

ca. 400,000 Medlemmer, Østrig 758 med ca. 220,000 Medlemmer, Italien 508 med ca. 125,000 Medlemmer, Sveitz 347 med ca. 125,000 Medl., tilsammen 6644 Konsumforeninger med 3,820,000 Medlemmer.

Talrige Forbrugsforeninger bestaar ligeledes i Belgien, Holland, Rusland, Ungarn, Sverig, Serbien osv., saa at Forbrugsforeningernes Antal i Evropa anslaas til 8000 med ca. 5 Millioner Medlemmer.

Forbrugsforeningernes rivende Udvikling viser den Revolution, der foregaar i Handelslivet i alle Lande: Det mindre selvstændige Erhvervs haabløse Kamp mod Kapitalsammenslutningerne, hvad enten disse repræsenteres af enkelte eller mange. Og der findes endda Folk, der vil bestride den Kendsgærning at Selvstændighedsbetingelserne for Medhjælperne ere i stadig Aftagen. Medhjælpernes eneste Middel til at højne deres sociale Stilling under Storhandelen er gennem *Organisation.*

Enighed.

Skønt der allerede flere Gange her i „Dansk Handels- & Kontormedhjælpertidende" er skrevet en Del om, hvad Betydning det har og hvad der kan opnaas ved Sammenhold indenfor den enkelte Stand, saa vil jeg dog minde ærede Kolleger om det lille Ord, Enighed, og tillige opfordre enhver Handels- og Kontormedhjælper til at kæmpe for større Sammenslutning indenfor Handels- og Kontormedhjælpernes Rækker. Hertil gives der god Lejlighed ved de, i Vinterens Løb, indenfor de forskellige Afdelinger arrangerede ugentlige eller maanedlige Møder, hvor enhver Handels- og Kontormedhjælper bør give Møde for at diskutere de Spørgsmaal, der have særlig Interesse for den danske Handels- og Kontormedhjælperstand saavel for Øjeblikket som for Fremtiden.

Der er meget at varetage og meget, som kan have sin store Betydning for Handels- og Kontormedhjælperne. Man kunde jo nævne flere Punkter — forsaavidt det var nødvendigt — paa vort Program, hvis Gennemførelse indenfor større Kredse vilde have sin store Betydning, og samtidig højne Handels- og Kontormedhjælpernes økonomiske og aandelige Niveau. Det var vel heller ikke umuligt, at man ved stærkt Sammenhold blandt alle Landets Handels- og Kontormedhjælpere kunde bidrage til, at Regeringen hurtigere søgte at fremme de Lovforslag, som „Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger" fremkom med. Ligeledes bør Centralorganisationens sidste store Foretagende „Pladsledighedsforsikringen" støttes af alle Kræfter, og i det Hele taget bør man til enhver Tid støtte „Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger" i alle dens Bestræbelser; thi kun derved formaar den at blive til virkelig Gavn for Handels- og Kontormedhjælperne. Man skal ikke tænke, som saa mange gør, at det nytter ikke stort, om man er Medlem af en af Afdelingerne under Centralorganisationen eller ej; thi den gør ikke noget for os, som er værd at tale om. Saaledes er der nemlig mange, som siger og tænker, og der kan være noget i det; thi naar ingen vil være med til at trække Læsset, saa kommer man heller ingen Vegne. Ser man hen paa, hvad andre Fag kunne opvise som Resultater af Enighed og Sammenhold, maa det dog indrømmes, at det ofte er store Fordele, der ere indvundne gennem fælles Optræden, og hvorfor skulde saa ikke Handels- og Kontormedhjælperne kunne benytte samme Middel til Forbedring af Standens Krav og Interesser? Derfor bør alle Handels- og Kontormedhjælpere give Møde ved Medlemsmøderne og ikke blive hjemme og tænke som saa: Ja, enten jeg gaar med eller ej, det er lige meget. Nej, I maa alle møde; thi kun derved opnaas noget, og selv om det ikke kommer altsammen paa en Gang, saa udebliver Resultaterne ikke, men indfinder sig lidt efter lidt. Derfor giv Møde og søg at blive enige, thi Enighed maa der til, om man vil frem; uden den opnaas ikke noget.

n. r.

Fra Centralorganisationen.

København og Omegn.

Lokalerne i *„Café du Parc"*, Gyldenløvesgade 4, 1. Sal (overfor Klampenborgstationen) ere aabne for Afdelingernes Medlemmer d. 1ste og 3die Tirsdag i hver Maaned; altsaa d. *6. og 20. Januar.*

Medlemmerne anmodes om at besøge Lokalerne flittigt. Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes.

Agitationsudvalget.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen,* Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen,* Farvergade 24, 2., K.

Lokalerne i *„Café du Parc"* (se ovenstaaende Meddelelse) ere aabne d. 6. og 20. Januar.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Dannebrogsgade 15, 3., V.

Lokalerne i *Cafe du Parc* ere aabne for Medlemmerne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Solitudevej 10, 3., N. Kasserer: *Fr. Ipsen,* Nørre Farimagsgade 62, 4.

Afdelingens Lokaler i *Cafe du Parc* ere aabne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned. (Bemærk Meddelelserne i denne Rubrik angaaende Lokalerne).

Bestyrelsen.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *Jesper Munch,* Søndergade 10—12, 2. S.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *Chr. Ingvoldsen,* Niels Ebbesensgade 4.

Foreningsmøde — Aalborg Foreningslokaler — Ugentlig Mødeaften.

Efter Opfordring fra flere Sider har Bestyrelsen lejet Hotel Nationals Selskabslokale til en ugentlig Mødeaften, *Diskussions- og Klubaften* hver Onsdag Aften Kl. 9.

Lokalerne ere de samme som forrige Aar (Opgang fra Porten).

Første Mødeaften bliver altsaa Onsdag d. 7. Januar.

Der indvarsles herved til Foreningsmøde denne Aften for at drøfte denne Plan; det er naturligvis en Betingelse, at Foreningens Medlemmer sanktionere og støtte Planen ved at give talrigt Møde.

NB. Udenforstaaende Kolleger kunne indføres ved et Medlem til Mødeaftenerne.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Universitetsforedragene. De Medlemmer, der ønske at deltage, faa ligesom sidste Aar godtgjort 50 Øre af Aarskontingentet, som er 2 Kr.

Gratis Adgang hver Aften mod Forevisning af Medlemskort. Agitér for nye Indmeldelser.

Særskilt Program for hver Maaned tilstilles Medlemmerne.

Offentligt Møde afholdtes Onsdagen d. 26. November i Haandværkerforeningens Sal.

Forretningsfører *A. Gundel* talte under levende Opmærksomhed om Pladsledighedsforsikringens Virken og Administration og berørte Centralorganisationens forskellige Opgaver i den nærmeste Fremtid og Stilling for Øjeblikket. Han manede kraftigt til Sammenslutning af alle Standens Medlemmer til Gennemførelse af forbedrede Forhold i Faget.

Formanden, Hr. *Th. Hansen,* anbefalede indtrængende alle tilstedeværende at slutte sig til Organisationen og til at benytte en saa udmærket og nyttig Institution, som Pladsledighedsforsikringen maatte siges at være.

Hr. *Chr. Ingvoldsen* dirigerede.

Efter Mødets Slutning tegnedes der flere nye Medlemmer og Aktier. Afdelingen har nu ialt tegnet 86 Aktier.

Bestyrelsen.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Øerne.

Odense. *Diskussionsmøder* afholdes *første Onsdag* i hver Maaned, Kl. 9 Aften, i *Fyns Forsamlingshus.* Indmeldelser modtages af Formanden *Hakon Petersen,* Overgade 46, og Kassereren *Johs. Petersen.* Overgade 7.

Den sorte Tavle.

Esbjerg. Commis *Wiisbøll* er, grundet paa ikke at have opfyldt sine Forpligtelser overfor Foreningen, slettet som Medlem.

Johs. Jepsen,
Kasserer.

Randers. Kommis *Brøndum* og Kommis *Jensen* (forhen hos Th. Carstens) er slettet af Foreningens Medlemsliste paa Grund af Gæld.

Louis Nielsen,
Kasserer.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
St. Pederstræde 45, St.
København K. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 2. **19. Januar 1903.** **3. Hargang.**

Parlamentarisme i Forretningerne.

IV.

(Sidste Artikel)

Medhjælperudvalg.

Man tillægger en af Danmarks sidste enevældige Konger Udtrykket: »Vi alene vide, hvad der tjener til Statens Bedste«. Det var den oplyste Absolutismes Anerkendelse af Voltaires Opfattelse, at alle Reformer skulde komme fra oven — alt *for* Folket, men ikke *ved* Folket, der fandt sit Udtryk i denne Sætning.

Forholdet mellem Principal og Medhjælper er gennem Tiderne indtil den Dag i Dag ordnet efter denne Doktrin fra Enevoldsmagtens Dage, blot med den ikke uvæsentlige Forskel at Konsekvensen deraf — alt for Medhjælperne — ikke anvendes i Almindelighed, fordi der knyttes et Pengespørgsmaal til dens følgerigtige Fortolkning.

I Arbejdsforholdet indenfor Handels- og Kontorfaget staar der to økonomiske Interesser overfor hinanden, der dog ingenlunde — og heldigvis — udelukker Tilstedeværelsen af Fællesinteressen for den Virksomhed, hvori de to Parter ere beskæftiget dels som Hovedperson, dels som Medhjælper. De Medhjælpere, der have arbejdet i deres Fag gennem en længere Aarrække, vil erkende, at Arbejdet vilde blive mekanisk interesseløst og sløvende, saafremt man ikke gennem det Arbejde den enkelte yder, følte sig interesseret i den Forretnings Trivsel og Fremgang, hvori man er beskæftiget. I modsat Fald stagnere Medhjælperne i faglig Uddannelse. Forudsætningen for, at denne Interesse kan vedligeholdes, er rigtignok, at der bydes Medhjælperne saadanne Vilkaar, at disse staar i passende Forhold til det ydede Arbejde.

Fællesinteressen, eller om man vil Harmonien, vil lettere gøre sig gældende i de mindre og middelstore Virksomheder end i de Kæmpeforetagender, hvor Chefer og Medhjælpere ere ganske eller næsten fremmede for hverandre. I saadanne Forretninger minder Forholdene meget om det store industrielle Etablissement, hvor der er et Svælg befæstet mellem Arbejdsherrer og Arbejdere.

Det bliver imidlertid stedse Opgaven at gøre Medhjælperne stærkt personlig interesserede i Driften af den Virksomhed hvori de ere beskæftigede, og dette kan bedst opnaas ved at lade det personlige Initiativ og den individuelle Konduite komme til sin Ret. Disciplinen, den nødvendige Forudsætning for en ordnet Forretningsgang, maa naturligvis ikke og behøver ikke at svækkes ved disse Forsøg.

I de foregaaende Afsnit af denne Afhandling have vi beskæftiget os med Voldgiftspørgsmaalets heldbringende Betydning for Ordningen af de Stridsspørgsmaal, som de moderne Arbejdsforhold i Handels- og Kontorfaget nødvendigvis altid vil medføre. Det er Voldgiftsinstitutionens Opgave ikke blot at virke retsligt, men tillige socialt forsonende, og erkendes denne Opgave fuldt ud af Principal som Medhjælper vil man sikkert kunne opnaa gunstigt Resultat ad anden Vej og netop i Virksomheder, hvor Adskillelsen paa Grund af Forretningens Omfang er særlig stor mellem Ledelse og Funktionærstab.

Midlet hertil er som antydet: *Medhjælperudvalg.*

Medhjælperudvalgene er det konstitutionelle System overført paa det økonomiske Omraade. Dets Gennemførelse, regelmæssige og gavnlige Virkemaade har krævet lang Tid i det politiske Liv; man tør derfor med Sikkerhed forudsætte, at det i mange Tilfælde vil blive vanskeligt at overføre det paa Forretningslivet. Det vil kun finde praktisk Anvendelse i større Virksomheder, hvor den sociale Adskillelse er mere fremtrædende, og Nytten af en saadan Institution er mere iøjnefaldende, men hvor der ogsaa er et videre Felt for reformatoriske Bestræbelser, der gaa i Retning af den sociale Mønsterdrift.

Arbejderudvalg funktionerer flere Steder i Udlandet, men de begrænses i Reglen til de industrielle Etablissementer, og da det maa tages i Betragtning, at Fagsammenslutningernes Virksomhed og Taktik ofte er ret afvigende, naar de repræsentere de fysiske Arbejdere eller Handels- og Kontormedhjælpere, er det forstaaeligt, at Arbejderudvalgenes Betydning ofte underkendes af Arbejderne selv. Medhjælperudvalgene vil derimod, med de særlige Forhold for Øje, der gør sig gældende i Handels- og Kontorfaget, være af stor Betydning for Opretholdelsen af rolige Tilstande og virke i høj Grad befordrende for et godt Forhold mellem Principal og Medhjælper.

Rækkevidden af den nævnte Institution er naturligvis af mere underordnet Betydning i vort Land end i de store Kulturlande, men da der allerede findes mange og med Tiden vil findes endnu flere merkantile Virksomheder med en Medhjælperstab paa 20 og derover (og her maa Grænsen for Udvalgenes Funktion rettelig sættes) vil Udvalgene ogsaa hos os kunne finde praktisk Anvendelse.

Udvalgene sammensættes af Forretningens Chef eller Chefer og Repræsentanter for de beskæftigede Medhjælperkategorier. Det er Udvalgenes Opgave at lade Medhjælperne faa raadgivende Indflydelse paa Arbejdsforholdene i vedkommende Virksomhed og give Chefen Lejlighed til i størst mulig Udstrækning at interessere Medhjælperne for deres Gjerning og hele Forretningens daglige Drift. Medhjælperudvalgene vil saaledes kunne tage Bestemmelse om Oprettelse og Drift af Understøttelses- og Hjælpefonds, Arbejdsreglementers Affattelse og Forstaaelse, Forbedringer i Driften osv. Endelig aabnes der gennem Udvalgene en Udvej for Medhjælperne til at have deres Opmærksomhed henvendt paa saa vigtige Spørgsmaal som Gageforhold, Lærlinges Anvendelse samt Indførelse af Beskyttelsesforanstaltninger til Forebyggelse af Ulykker og Sygdom.

Medhjælperudvalgene har fundet praktisk Anvendelse flere Steder i Udlandet. »Deutsche Handels Wacht« beretter om et Frankfurter-Firma, der har indført denne Institution. Firmaet driver Handel med Kolonialvarer, Vin og Cigarer, og beskæftiger 88 Funktionærer, 49 mandlige og 15 kvindelige Medhjælpere. Administrationen sorterer under de to Chefer i Forbindelse med Prokuristerne og Kontorchefen. Cheferne vælger en Repræsentant for hver af de tre Varebrancher, og Funktionærer og Arbejdere vælger Repræsentanter for de forskellige Arbejdsgrupper. Valgbar til Udvalget er enhver udlært Funktionær og Arbejder, der er over 20 Aar og som har været i Firmaets Tjeneste i mindst 1 Aar; derimod indtræder Valgretten allerede ved 18 Aars Alderen.

Ved en saadan Ordning vil det altid lykkes at holde Interessen for selv den største Virksomhed vaagen hos den Enkelte, forudsat at der tages det nødvendige Forbehold med Hensyn til Institutionens Virkemaade, ɔ: Disciplinen maa ikke slappes ved den raadgivende Myndighed, der indrømmes Medhjælperne, men Øjemedet maa derimod være at vække den størst mulige Pligtfølelse hos hver enkelt af Medarbejderne i en stor Virksomhed; thi derigennem opnaas den største Arbejdsydelse, idet

den enkelte Medhjælper i langt højere Grad end tidligere vil føle sig som et Led i det forretningsmæssige Maskineri.

Der tales om Harmonien mellem Principaler og Medhjælpere, om den sociale Ro, der hersker i Arbejdsforholdene indenfor Handels- og Kontorfagene, medens sociale Kampe udfægtes i andre Fag. Man har anset denne Idyl for saa rodfæstet, evig og uforanderlig, at den organisatoriske Bevægelse, der ad fredelig Vej søger at opnaa Forbedringer for Medhjælperne, er betegnet som ødelæggende og nedbrydende for denne tra Fædrene overleverede Idyl.

Den økonomiske Udvikling og ikke Agitatoren eller Organisatoren foraarsager deu sociale Forskydning i Arbejdsforholdene i Handels- og Kontorfagene. Handels- og Kontormedhjælperbevægelsen vil ikke ødelægge, men derimod modernisere Harmoniopfattelsen, og til Opnaaelsen af dette Maal maa vi bringe det samme Middel til Anvendelse, der alt har staaet sin Prøve i Staten: Parlamentarismen.

„D. H. og K. M. T.“.

Vort Blad i 1902.

„Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende“ traadte d. 1. Januar d. A. ind i sin 3die Aargang og vi vil derfor benytte Lejligheden til at se tilbage paa den Virksomhed, som Medhjælperbevægelsens Organ har udfoldet i det forløbne Aar, for at støtte Centralorganisationens oplysende og agitatoriske Arbejde.

Det vil føre for vidt at give en Extrakt af Bladets Indhold i det forløbne Aar; vi maa derfor begrænse os til at nævne Antallet af Artikler fremkomne i 1902 og inddele disse efter de Spørgsmaal, som de have behandlet. Læserne vil gennem en saadan Specifikation være i Stand til at bedømme Bladets Virkemaade.

Antallet af Artikler vedrørende særlig principielle Spørgsmaal androg 13, hvoraf de 12 vare Redaktionsartikler og 1 Artikel var indsendt. Artikler af agitatorisk Indhold samt vedrørende Spørgsmaal, for hvis Løsning Centralorganisationen har arbejdet i det forløbne Aar, større Artikler vedrørende Centralorganisationens indre Anliggender ere fremkomne i et Antal af 48, deraf hidrøre de 31 fra Redaktionen, 11 fra Forretningsføreren og 6 ere indsendte.

Referater af Hovedbestyrelsesmøder o. lign. samt vigtige Meddelelser og Opraab af administrativ Karakter ere offentliggjorte i et Antal af 19, nemlig 13 af Redaktionen (Sekretæren). 4 af Forretningsføreren og endelig 2, der ere udarbejdede at Forretningsfører og Redaktør i Fællesskab.

Medhjælperbevægelsen i Udlandet er behandlet i 16 Artikler og Meddelelser, der alle skyldes Redaktionen. Desuden har Bladet i det svundne Aar indeholdt 18 mindre Artikler af forskelligt (statistisk, polemisk o. l.) Indhold, af disse stammer de 11 fra Redaktionens, Resten fra Forretningsførerens Haand. Foruden dette Stof, der indeholdtes i 22 Numre, udkom der i Anledning af Kongressen i Paasken et Dobbeltnummer indeholdende et udførligt Referat af dette vigtige Stævne. Nævnte Dobbeltnummer satte Rekorden m. H. t. Stoffets Mængde og ledsagedes af et Tillæg.

Den nu afsluttede Aargang har saaledes indeholdt ialt 196 Spalter Tekst, hvoraf ca. 161 Spalter optoges af det ovenfor nævnte Indhold; Resten, ca. 35 Spalter, forbeholdtes Rubriken „Fra Centralorganisationen“, der indeholdt Afdelingsmeddelelser og Notitser vedrørende Redaktion, Ekspedition etc. Ved en forøget Anvendelse af mindre Skrift er det lykkedes at gøre Stofmængden langt større end i 1ste Aargang, uden at Bladets Format er undergaaet nogen Forandring.

Paa et Punkt har der imidlertid vist sig en Mangel, der ikke bør forties, men derimod stærkt understreges: Den periodiske Forsinkelse i Bladets Udgivelse. Aarsagerne hertil kan i den forløbne Sommer henføres til den os paaførte Kamp, der nødsagede os til at benytte Bladet i størst mulig Udstrækning, hvorved den forhaandenværende Situation kunde medføre en for vor Forsvarstaktik tjenlig Forskydning af Udgivelsen saaledes, at det blev muligt for Bladet som 14-dages Blad at bringe saa aktuelle Meddelelser som muligt om Kampen for Organisationsretten. De indtrufne Forsinkelser kan endvidere henføres til, at lovede Artikler ere komne Redaktionen for sent i Hænde og denne Aarsag bør adskillige Afdelinger tage ad notam med Henblik paa Indsendelsen at Afdelingsmeddelelser og endelig er der i denne Forbindelse Anledning til forbigaaende at bemærke, at næsten alle eller i enkelte Tilfælde endog alle Manuskripter til flere af Numrene i 2den Aargang stammer fra en enkelt Haand. Imidlertid maa vi bort fra disse Forsinkelser i alle Tilfælde, hvor de ikke ere nødvendiggjort af særlige Hensyn til Centralorganisationens øjeblikkelige Stilling og Virksomhed.

Medlemmerne og Bladet.

Der er ikke hengaaet ret mange Aar siden, at en Omtale i Dagspressen af Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdsforhold var et Særsyn. Det var før Medhjælperne fik deres Fagpresse. Skriveren af disse Linier erindrer den Forventningsfuldhed, hvormed det første lille og uanselige Fagblad, der blev udgivet af den i 1897 oprettede københavnske Forening, blev imødeset og den Glæde, hvormed det praktiske, men alt andet end imponerende Udtryk for Begrebet „Danmarks organiserede Handels- og Kontormedhjælpere“ den Gang modtog dette første „Aandens Blus“ i Medhjælpersagens Tjeneste, skønt hverken dets ydre eller „indre“ Habitus gjorde det fortjent til fornævnte poetiske Prædikat. Nu, et Femaar efter, er Medhjælperspørgsmaalet at betragte som et Tidens og Dagens Spørgsmaal og der er sat Hundredetusinder af Skrifttyper derom — Resultatet af vor Bevægelses og vor Fagpresses Virksomhed. Det har kostet os meget Slid at slaa saaledes til Lyd for vor Sag, at ogsaa udenforstaaende have faaet Interesse for den, men det begribes ikke af Medhjælperne i Almindelighed og det forstaas næppe heller af den Del af vore Medlemmer, der kun i kortere Tid eller paa fjærnere Hold har fulgt vort Arbejde. Behandlingen i Pressen af Handels- og Kontormedhjælpernes Stilling er nu saa almindelig, at sligt ikke mere vækker den Opsigt som tidligere og Virkningerne heraf kan spores for vort eget Blads Vedkommende.

Medhjælperne besidder et Organ, der beskæftiger sig med alle Spørgsmaal vedrørende deres faglige Stilling, men til Trods derfor læses dette Blad ikke i den Udstrækning og med den Interesse, som man kunde paaregne hos en ikke ringe Del af Centralorganisationens Medlemmer. Man er tilbøjelig til ikke at vurdere efter Fortjeneste, det man nu engang har. Vor Tidende, vort vigtigste Agitationsmiddel, bliver ikke udnyttet af Medlemmerne i en saa stor Udstrækning som ønskelig. Det skorter paa Samarbejde mellem Medlemmer og Redaktion. Vor Anmodning om at holde os løbende underrettet med Arbejdsforholdene de forskellige Steder i Landet (D. H. og K. M. T. Nr. 3 1902) forblev upaaagtet og Følgen blev, at vi maatte renoncere paa at bringe disse for vort Blads Fuldstændiggørelse og vor Agitation værdifulde Meddelelser. Vi have i det forløbne Aar ret ofte hørt Udtalelser om, at der herskede Tilfredshed med Bladet og dets Indhold, men denne Kendsgerning kan ikke ganske tilfredsstille Redaktionen. *Medlemmerne bør være utilfredse med „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende“.* Kun naar det erkendes, at der findes Mangler, kan disse afhjælpes. Medlemmerne maa staa i nærmere Rapport til Bladet end hidtil, for at dette kan blive saa vel underrettet som muligt om alt det, der paa de forskellige Pladser fanger Medhjælpernes Interesse. I vor ringe Grad dette har været Tilfældet i det forløbne Aar fremgaar af, at kun 7 (syv) af 141 Artikler og Bidrag ere indsendte, Resten er udarbejdet af Foreetningsføreren (22) og Redaktionen (105), hvortil altsaa kommer Kongressens Referat. Den Magelighed, der gør sig gældende blandt Medlemmerne paa dette Omraade, er ikke karakteristisk for de mindst aktive, men florerer endogsaa blandt de mest aktive Medlemmer indenfor Centralorganisationen.

Manglen paa Samarbejde mellem Medlemmerne og Redaktionen har yderligere bidraget til at forandre vor Tidendes oprindelige Karakter og trængt det Spørgsmaal frem i Forgrunden:

Bør Medlemsbladet være Tidsskrift?

Da Bladet for 2 Aar siden begyndte at udkomme optoges en meget væsentlig Del deraf af Meddelelser og Referater fra Afdelingerne. Den daværende Hovedbestyrelse ønskede imidlertid mere principielt og agitatorisk Stof. Den foran anførte Oversigt over Indholdet i 1902 viser, at vi, naar man tager den stærkt begrænsede Plads i Betragtning, nogenlunde har naaet at tilfredsstille dette Ønske. Afdelingsmeddelelserne

ønskedes den Gang begrænsede; dette har dog ikke været nødvendigt; Afdelingerne have regelmæssig faaet optaget hvad de indsendte, idet vi have opnaaet at gennemføre en betydelig Forøgelse af Stofmængden ved Samarbejde med Trykkeriet. Det har bestandig været vor Opgave at gøre Bladets Indhold saa afvekslende som muligt, dog saaledes, at det principielle Stof og Artikler af lødigere Indhold stedse havde Førsterangs-Pladsen. Redaktionens Arbejde er herved betydelig forøget, da Forarbejdet til adskillige af de i sidste Aargang offentliggjorte Afhandlinger og Artikler har været ret omfattende, men vi kunne paa den anden Side med Tilfredsheo noterer, at „D. H. og K. M. T." nu indtager en smuk Position i den danske Fagpresse.

Vort Organ har saaledes — og særlig i den sidste Tid — faaet Tidsskriftets Karakter, idet vægtigere Stof har optaget den største Del af Pladsen paa Bekostning af sprudlende agitatoriske Artikler og Beretninger om Medhjælperbevægelsen i de forskellige Landsdele. Bladet har herved maattet savne et tilstrækkeligt aktuelt Indhold, der var i Stand til at give Læserne et Billede af de halmaanedlige Begivenheder indenfor Standsbevægelsen og bringe Bud mellem Kollegerne Landet over. Her ligger da den store Mangel ved vort Blad i sin nuværende Form. *Og Medlemmerne faar tage deres Ansvar for denne Mangel!* Hvor tiltalende det end er at tænke sig vort Blad som et Tidsskrift indeholdende samvittighedsfuldt udarbejdede Artikler af økonomisk, faglig, statistisk og faghistorisk Indhold saa kræver dog den nøgterne Virkelighed, at vort Organ ikke blot er et Medlemsblad, men et agitatorisk Vaaben i Centralorganisationens Haand, et Kamporgan, hvis Opgave det ikke blot er at kritisere Standens Brøst, men ogsaa at finde Reformernes Vej og hente en Del af sit Materiale hertil fra det praktiske Livs daglige Tildragelser, forsaavidt disse angaa Medhjælperspørgsmaalet.

Vor 3die Aargang.

„D. H. og K. M. T."s Program for indeværende Aar er i Hovedsagen det samme som vi fremsatte i en Artikel i Nr. 3 1902: Bladet skal ikke blot være Budbringer fra Hovedledelsen til Afdelingerne, fra Afdelingerne til Medlemmerne og mellem disse indbyrdes, men Bladet bør være det Rustkammer, fra hvilket den Stab af aktive Standsfæller, der overalt i vore Afdelinger virke agitatorisk for vor Sag, henter de teoretiske Vaaben til Kampen for vort Programs Gennemførelse og Varetagelsen af Medhjælperstandens Interesser. Foruden disse Hovedopgaver maa Bladet i større Udstrækning end hidtil bringe Meddelelser angaaende de faglige Forhold paa de forskellige Pladser og overhovedet behandle lokale Spørgsmaal, der kan have Interesse for Medhjælpere udenfor det lokale Omraade. Vi maa derfor anmode Afdelingerne om at skaffe os en

Korrespondent i hver By.

I Byer, hvor der ingen Afdeling findes, men derimod Enkeltmedlemmer, anmode vi en af disse om at paatage sig Hvervet. Vi anmode om omgaaende Meddelelse om vedkommende Kollegas Navn og Adresse, saaledes at vi bestandig kan have en Oversigt over vore Medarbejdere. Formaalet med den tilsigtede, hensigtsmæssige Ordning er ikke at fritage Redaktionen fra noget af det Arbejde, den hidtil har maattet udføre, men tager kun Sigte paa at gøre vort Blad endnu mere skikket til Løsningen af dets Opgave. Korrespondenterne behøver ikke at behandle deres Meddelelser i Artikelform, forsaavidt de ikke maatte ønske dette; det gælder kun om, at der skaffes os et saa stort Materiale som muligt i den nævnte Retning og derfor anmode vi endvidere om Tilsendelse af alle Avisartikler, der behandle Spørgsmaal af Interesse for vor Sag og vort Arbejde. Den Agitation, der rimeligvis vil blive indledet i den nærmeste Fremtid i Anledning af vort Andragende til Rigsdagen om Maximalarbejdstiden, vil være velegnet til at lade den nye Ordning staa sin Prøve.

Vi ere beredte til at aabne Bladets Spalter for Indlæg i Anledning af de Tanker, vi her have fremsat, idet vi forvente, at Medlemmerne i Erkendelse af vort Organs store Betydning for vor Bevægelse vil bidrage deres til at lette vore Bestræbelser for en fortsat Forbedring af Handels- og Kontormedhjælpernes Fagpresse.

Adresse til Rigsdagen

angaaende Arbejdstidens Regulering.

Agitation for Kravet om Maximalarbejdstiden.

Audiens hos Indenrigsministeren.

I sidste Nummer af „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende" meddelte vi, at Centralorganisationens Andragende til Regering og Rigsdag om en lovmæssig Regulering af Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdstid var indbragt i Landsting og Folketing. Forretningsføreren har siden haft Audiens hos Indenrigsministeren og overrakt denne Andragendet.

Det Ønske, der er indeholdt i dette Andragende, maa betragtes som det vigtigste af de faglige Reformspørgsmaal, som Centralorganisationen arbejder for paa nærværende Tidspunkt. Det falder sammen med Kravet om Helligdagsarbejdets Afskaffelse, et Krav, som de organiserede Medhjælpere fremsatte i 1897 og præciserede gennem en efter de daværende Forhold meget kraftig Agitation i Efteraaret 1898. Andragedet om Helligdagsarbejdets Afskaffelse er endnu ikke sendt ud fra Rigsdagen som Lov. I den Aarrække, der er hengaaet siden Medhjælperbevægelsens Opkomst er der ad Sociallovgivningens Vej fremskaffet ligesaa mange Forbedringer for Handels- og Kontormedhjælperne som før 1897, nemlig: Ingen! Og dog kunne vi uden al Tvivl have været i Besiddelse af en, om end ufuldkommen, Beskyttelseslovgivning, saafremt Flertallet af vore Standsfæller havde gjort deres Pligt og støttet vort Arbejde for Forbedring af Standens Vilkaar. Lovgiverne har ikke været lydhøre for Medhjælpernes Ønske om en ugentlig Fridag, de har endnu ikke imødekommet dette beskedne og saare berettigede Krav. Nu, 4—5 Aar efter at vort første Andragende indbragtes i Rigsdagen, minder vi atter Landets lovgivende Forsamling om Handels- og Kontormedhjælpernes Eksistens, idet vi gennem vort Andragende understreger, at det ikke blot er Helligdagsarbejdets Ophør, men tillige en gennemgribende Regulering af den daglige Arbejdstid, der tiltrænges.

Erfaringen har belært os om, at vore Ønsker ikke kan understreges for stærkt.

Agitation blandt Masserne, personlig Paavirkning overfor den Enkelte skal der til, om det skal lykkes at rejse en kraftig Opinion i en saa løst sammensat Stand som Handels- og Kontormedhjælperstanden.

Centralorganisationens Hovedbestyrelse har derfor vedtaget følgende af Forretningsføreren stillet Forslag:

> „Forretningsføreren bemyndiges til at anvende det nødvendige Beløb til Arbejdet, for at samle Underskrifter paa en Adresse til Regering og Rigsdag angaaende den lovmæssige Ordning af Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdstid og til den dermed forbundne Agitation for Tilgang af Medlemmer".

En Adresse, som den tilsigtede med Underskrifter af Medhjælperne i alle Egne af Landet, vil være velskikket til at slaa til Lyd for den vigtige Sag, for hvis Gennemførelse der arbejdes. Samtidig med at Adresseundertegningen paabegynder vil der blive uddelt et Opraab i 10,000 Eksemplarer med Opfordring om Indmeldelse i Centralorganisationen. Agitationen for Adresser vil saaledes, dersom der arbejdes med Forstaaelse og Offervillighed af alle Centralorganisationens Medlemmer, tillige forme sig som en Agitation for vor Bevægelse.

Medhjælperne har en Gang tidligere indsendt en Adresse til Rigsdagen. Det var i 1898, da „De danske Handelsmedhjælperes Forbund" i København sendte en Adresse til Rigsdagen angaaende Søndagsarbejdets Afskaffelse. Denne Adresse opnaaede at faa 4937 Underskrifter, deraf var de 2445 fra København; Resten 2492, fra Provinserne. Der agiteredes ivrigt af den unge og faatallige Organisation og det maa erkendes, at Resultatet var ret antageligt. Der Antal Underskrifter, der anbringes paa den projekterede Adresse, maa imidlertid langt overstige de ca. 5000 der opnaaedes i 1898, selv om det maa erindres, at det kræver et noget større Arbejde at vække Forstaaelsen for det nye mere komplicerede Krav end den i sin Tid saa aktuelle Helsøndagslukning.

Vore Afdelinger staar altsaa overfor en ny Opgave til Løsning. Adresse-Agitationen bør samle Afdelingsbestyrelsernes Opmærksomhed om sig; thi Sagens Vigtighed kræver en agi-

tatorisk Kraftudfoldelse af de lokale Tillidspersoner, ligesom al mulig Understøttelse og Hjælp fra Medlemmernes Side danner en væsentlig Forudsætning for et gunstigt og fuldtud tilfredsstillende Resultat.

Den forestaaende Agitation vil, naar der arbejdes med Energi, styrke de enkelte Afdelinger og dermed Centralorganisationen samtidig med, at et af de vigtigste af vore Programpunkter rykker sin Løsning et godt Skridt imøde.

Principalerne og den lovbestemte Maximalarbejdstid.

En Afstemning.

Paa samme Tid som vort Andragende til Rigsdagen om Fastsættelse af en Maximalarbejdstid for Handels- og Kontormedhjælperne indbragtes i Thingene begyndte det københavnske Detailhandler-Societet at rejse Spørgsmaalet om Betimeligheden af en ved Lov gennemført obligatorisk Lukning af Butikerne Kl. 8 de fire første Ugedage. Det er Societetets Afdeling i Hovedstadens største og tættest befolkede Forstad, Vesterbro, der er gaaet i Spidsen, idet den, som tidligere meddelt, har ladet foretage en Afstemning blandt de forskellige Forretnings-Indehavere i nævnte Bydel.

Stemningen syntes efter denne Afstemnings Resultat at dømme særdeles gunstig for Reformen og det maa forventes, at de Afstemninger, der agtes foretagne i Københavns andre Bydele, vil give et lignende Resultat som det foreliggende, hvoraf vi her give et Billede gennem den desangaaende udsendte Beretning:

Afstemningen har givet 1162 Ja mod 304 Nej; altsaa $79^2/_{10}$ pCt. for Lukning ved Lov og $20^3/_5$ pCt. mod Lukning.

Stemmerne har fordelt sig saaledes mellem de forskellige Brancher:

Urtekræmmere, Vinhdl., Kaffe-, Mel— og Grynforretninger 162 Ja, 35 Nej; Manufaktur-, Trikotage-, Mode- og Broderiforretninger 100 Ja, 11 Nej; Marskandisere, Møbelforretninger 46 Ja, 116 Nej; Bog- og Papirhandlere 14 Ja, 3 Nej; Herreekvipering, Skræder- og Skotøjsforretning 116 Ja, 6 Nej; Blomsterforretninger 23 Ja, 2 Nej; Viktualiehandlere. Smør- og Osteforretninger, Røgeriudsalg 140 Ja, 14 Nej: Isenkram- og Køkkenudstyrsforretninger 34 Ja, 1 Nej; blandede Detailforretninger 156 Ja, 32 Nej; Ølforretninger 14 Ja, 1 Nej; Hørkræmmere 28 Ja, 3 Nej; Ismejerier, Mælk- og Brødudsalg 70 Ja, 29 Nej; Cigarhandlere 16 Ja, 102 Nej; Frugt- og Grønthandlere 59 Ja, 22 Nej; Bagere 25 Ja, 15 Nej; Fiskeforretninger 8 Ja, 2 Nej; Slagtere 40 Ja, 0 Nej; Galanteri- og Dukkemagasiner 14 Ja, 4 Nej andre Forretninger: Maskiner, Kunstdrejere, Kurveudsalg, Glarmestre, Sadelmagerbutiker, Urmagere, Hanskeforretninger, Tøffelmagere, Bundtmagere, Guldsmede, Læderhandlere, Barnevognsforretninger, Bandagister, Værktøjsforretninger, Rebslagerudsalg, Cykleforretninger. 97 Ja, 6 Nej.

Som det fremgaar af denne Specifikation, er der overvejende Stemning blandt alle Handlende for denne Reform. Cigarhandlerne danner en Undtagelse.

I andre Fag, f. Eks. Manufaktur, Viktualie- Isenkram og Udstyr, Ølforretninger, Hørkram, Slagtere, Blomsterforretninger, Herreekvipering, Skotøjsforretninger, er de, der ønsker Butikerne lukkede ved Lov Kl. 8, 9, 10, ja 15 Gange saa mange som de, der ikke ønsker en saadan Reform.

Opmærksomheden henledes ganske særligt paa, at de mere vanskelige Fag saasom Bagere, Mælk- og Brødforretninger, Frugtbutiker og sidst, men ikke mindst, Blomsterforretninger alle med overvældende Majoritet er med til at ndtale Ønsket om Lukning ved Lov Kl. 8 Aften.

Ovenstaaende fastslaar, at der blandt de selvstændige Forretningsfolk hersker en udpræget Stemning for det af os repræsenterede Princip: En lovbestemt Maximalarbejdsdag for de i Handels- og Kontorfaget beskæftigede Personer. Den overvældende Majoritet (ca. 80 pCt.), der have voteret „Ja", vil utvivlsomt finde Meningsfæller i de andre Kvarterer i ligesaa stor Udstrækning som paa Vesterbro.

Hvad siger nu Fællesrepræsentationen for de københavnske Handelsforeninger til dette Udfald af Afstemningen? Denne Repræsentation vedtog, som vi allerede har meddelt, at andrage Lovgivningsmagten om *ikke* at vedtage en Butikslukningslov, men nu begynder de „repræsenterede" Medlemmer at protestere mod Fællesrepræsentationens Standpunkt gennem den Tilslutning som den tilsigtede Socialreform har faaet, og er Vesterbro Barometret for Hovedstaden (og man tør i nærværende Tilfælde formode det) bliver Fællesrepræsentationens Anti-Reformbestræbelser kun et Udtryk for højst en Femtedel af de selvstændige Købmænd.

Fællesrepræsentationens Andragende turde herefter finde sin rette Plads i Rigsdagens Papirkurv.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Lokalerne i *„Café du Parc"*, Gyldenløvesgade 4, 1. Sal (overfor Klampenborgstationen) ere aabne for Afdelingernes Medlemmer d. 1ste og 3die Tirsdag i hver Maaned; altsaa d. *20. Januar* og *3. Februar*.

Medlemmerne anmodes om at besøge Lokalerne flittigt. Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes.

Agitationsudvalget.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen*, Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen*, Farvergade 24, 2., K.

Lokalerne i *„Café du Parc"* (se ovenstaaende Meddelelse) ere aabne d. 20. Januar og 3. Februar.

De Medlemmer, der endnu ikke have besvaret Bestyrelsens Cirkulære af November 1902, bedes bemærke Indholdet af vort Cirkulære af Januar 1903. De ønskede Oplysninger maa være indsendt til Formanden *inden d. 25. Januar*.

Medlemmerne anmodes indtrængende om at efterkomme Opfordringen. *Bestyrelsen.*

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen*, Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel*, Dannebrogsgade 15, 3., V.

Lokalerne i *Cafe du Parc* ere aabne for Medlemmerne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen*, Solitudevej 10, 3., N. Kasserer: *Fr. Ipsen*, Nørre Farimagsgade 62, 4.

Afdelingens Lokaler i *Cafe du Parc* ere aabne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned. (Bemærk Meddelelserne i denne Rubrik angaaende Lokalerne). *Bestyrelsen.*

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen*, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *Jesper Munch*, Søndergade 10—12, 2. S.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen*, Christiansgade 18. Kasserer: *Chr. Ingvoldsen*, Niels Ebbesensgade 4.

Foreningsmøde — Aalborg Foreningslokaler — Ugentlig Mødeaften.

Efter Opfordring fra flere Sider har Bestyrelsen lejet Hotel Nationals Selskabslokale til en ugentlig Mødeaften, *Diskussions-* og *Klubaften* hver Onsdag Aften Kl. 9.

Lokalerne ere de samme som forrige Aar (Opgang fra Porten).

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Universitetsforedragene. De Medlemmer, der ønske at deltage, faa ligesom sidste Aar godtgjort 50 Øre af Aarskontingentet, som er 2 Kr.

Gratis Adgang hver Aften mod Forevisning af Medlemskort. Agitér for nye Indmeldelser.

Særskilt Program for hver Maaned tilstilles Medlemmerne.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang*, Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler*, Grønnegade 7.

Øerne.

Odense. *Diskussionsmøder* afholdes *første Onsdag* i hver Maaned, Kl. 9 Aften, i *Fyns Forsamlingshus*. Indmeldelser modtages af Formanden *Hakon Petersen*, Overgade 46, og Kassereren *Johs. Petersen*. Overgade 7.

Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende

udgaar 2 Gange om Maaneden. Abonnement à Kr. 1,50 pr. Halvaar tegnes paa alle indenlandske Post- og Brevsamlingssteder.

Ekspeditionen.

Opmærksomheden henledes paa, at Ekspeditionens Adresse er: *V. Zwicki, Jacob Danefærdsvej 8, 1., Kjøbenhavn V.*

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.

Centralorganisationens Hovedkontor: St. Pederstræde 45, St. København K. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 8, 1.S. København V.

Nr. 3. **1. Februar 1903.** **3. Hargang.**

Pressen om vor Pladsledighedsfosikring.

Sympati for Foretagendet.

Hovedstadspressen har i den sidste Tid indeholdt Artikler vedrørende »Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring«, Aktieselskab, og i disse Artikler, der vidner om den Sympati, hvormed den nystartede Institution betragtes, givet en i de fleste Tilfælde grundig Fremstilling af denne Forsikringsgrens overordentlige Betydning.

Den Interesse og Velvilje, som Pressen, Statistikere o. a. Forsikringsinteresserede viser dette hidtil ukendte Forsikringsforetagende, hvis Øjemed det er at søge et i sig selv vanskeligt og indviklet Spørgsmaal tilfredsstillende løst, turde til Overflødighed vise paa hvilket sundt forsikringsmæssigt Grundlag vor Pladsledighedsforsikring hviler:

Vi maa paa Grund af den stærkt begrænsede Plads, vi raader over, indskrænke os til at citere Uddrag af nogle Artikler angaaende Forsikringen, fremkomne i de vigtigste Hovedstadsblade:

„*Politiken*“ for Lørdag den 18de Januar skriver bl. a. i en Artikel, der skyldes Bladets nationaløkonomiske Medarbejder:

»Der er for Tiden under Dannelse et Aktieselskab, hvis Formaal er at forsikre Handels- og Kontormedhjælpere mod Arbejdsløshed. Saa megen Opmærksomhed har dette Forsøg vakt, at det, saa nyt det er, under Forhandlingen i Nationaløkonomisk Forening i Forgaars Aftes med Sympati omtaltes af Foredragsholderen Prof. Harald Westergaard. I Tilknytning til vor Artikel i Gaar skal vi give nogle Oplysninger om det nye Selskab, der utvivlsomt fortjener den Støtte, det tiltrænger.

Som allerede i Gaar omtalt, er Forsikringsprincipet mange Steder i Udlandet bragt i Anvendelse for at bekæmpe Arbejdsløsheden. Dette gælder ikke mindre for Handels- og Kontormedhjælpernes Vedkommende end for de egentlige Arbejdere. Nu vil Centralorgsnisationen af de danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger søge Tanken realiseret ogsaa herhjemme. Det er dens Formand, Hr. Axel Gundel, der har taget Initiativet dertil, og han har søgt Bistand hos kyndige Folk. Sekretæren i Fabrikstilsynet, cand. mag. Lindberg, har udarbejdet den Statistik, der danner Grundlaget for Forsikringen, og til hvilken man indenfor Organisationen i Aar og Dag har samlet Materiale. Der bygges paa Ledighedsprocenten i de sidste 5 Aar. Præmieberegningen er foretagen af Kontorchef i Forsikrings-Aktieselskabet *Folket*, Hr. O. Maschke«.

Efter en nærmere Omtale af Selskabets Virkemaade fortsættes der:

»Aktiekapitalen skal være 10,000 Kr., og den er søgt tilvejebragt ved Tegning af 10 Kroners Aktier blandt Kontoristerne og Komis'erne selv. Deres økonomiske Stilling er jo imidlertid ikke saa glimrende, at de alle kan afsé en Tikrone til et saadant Formaal. Det maa regnes for ganske godt, at de allerede paa egen Haand har tegnet en Kapital af 6000 Kr.

Der er altsaa endnu tilbage 4000 Kr., og Organisationen retter nu en Opfordriug til Alle, som har Interesse for Sagen, og navnlig til Principalerne, om at støtte Foretagendet ved at tegne Aktier. I Opraabet siges det, at Aktierne giver et fast aarligt Udbytte af 4 pCt. og 2 pCt. af det aarlige Nettooverskud.

Selv om det, i alt Fald i de første Aar, ikke skulde blive til saa meget med Renterne, kan vi ikke tvivle om, at de Handlende, som i deres Forretninger beskæftiger unge Mennesker, vil føle sig opfordrede til at støtte denne gode Sag.

Den Hjælp til Selvhjælp, hvorom her er Tale, vil sikkert Mange være med til at yde. Det er noget mere end en filantropisk Handling. Principalen maa jo selv i høj Grad være interesseret i, at den Medhjælper, han har været nødt til at afskedige, skønt han ellers er tilfreds med ham og sætter Pris paa ham, ikke straks udsættes for Arbejdsløshedens haarde Nød«.

„*Samfundet*“, der er Organ for »Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening«, indeholder den 17de Januar en ledende Artikel betitlet »Forsikring mod Arbejdsløshed«, hvori Arbejdsløshedsforsikrings-Spørgsmaalet i Almindelighed og vor Pladsledighedsforsikring i Særdeleshed indgaaende behandles. »Samfundet«s Artikel er objektivt affattet og bærer Vidnesbyrd om, at Artiklens Forfatter nærer stor Interesse for vort Foretagende, men han synes rigtignok i enkelte Retninger at se vel pessimistisk paa Rækkevidden af de Vanskeligheder Selskabet kan komme til at regne med. Vi maa indskrænke os til at citere Hovedpunkterne af den store Artikel uden, at vi af Pladshensyn her kunne indlade os paa forklarende Kommentarer, dog finde vi Anledning til ganske à propos at bemærke til Slutningssætningen, at en Eventualitet som den hentydede fornuftigvis er absolut umuliggjort ved den Garanti som Selskabets Karakter og dets Administration Sammensætning yder. Vi citerer:

»Med dette vigtige Samfundsspørgsmaal har Nationaløkonomer Verden over i mange Aar beskæftiget sig, og endnu synes vi at være lige nær ved en Løsning.

Jo mere man beskæftiger sig med Spørgsmaalet, og jo mere indlysende det bliver, at det kan blive nødvendigt at træffe ekstraordinære Foranstaltninger til Afhjælpning af den ved Arbejdsløshed foraarsagede Nødstilstand, jo flere Vanskeligheder for en praktisk Løsning optaarner der sig.

Enkelte Foreninger og Fagsammenslutninger har vel taget Spørgsmaalet op til Løsning, og saa længe der i et saadant Sted er Sammenhold, kan der naturligvis ogsaa udrettes en Del.

Men gaar man der ud over og forlanger, at det offentlige skal tage Sagen op, støder man for Alver paa Vanskelighederne.

For at hævde, at Samfundet har en Pligt til at træde til, maa det kunne paavises, at den arbejdsløse selv er uden Skyld i, at han er i den Situation. Med andre Ord: Grunden til Arbejdsløsheden maa udfindes.

Men lige saa sikkert som det er, at Arbejdsløsheden kan være en Følge af Produktionsmetoden og af Forhold, som Arbejderne ikke kan være Herrer over, lige saa sikkert er det, at de selv altfor ofte er Skyld i, at de bliver arbejdsløse.

— — —

En Bevægelse, der skruer Arbejderens Løn saa højt op, at den umuliggør Produktionen paa det Sted, hvor Arbejderen opholder sig, kan man ikke uden videre gøre Samfundet ansvarlig for. Og hvor man — som f. Eks. her i Landet — kender en Bevægelse, der kræver samme Løn til den daarligste som til den dygtigste Arbejder og søger at reducere Vedkommendes Arbejdspræstation til det mindst mulige, dér har man selv adskilligt at bøde paa, inden man tør komme med Krav til Staten. Det er ikke Samfundets Skyld, om der altid vil findes arbejdsløse Individer indenfor en saadan Bevægelses Rækker.

Ja man er ikke en Gang fra den Side berettiget til at klage over uheldige Samfundsforhold, om Arbejdsgivere, om Produktionens Ledere nægter at yde Arbejde til enhver, der staar i de Rækker.

Derfor har vore socialdemokratiske Fagforeninger adskilligt at udrette inden Døre, før de kan vente Statens Støtte til de arbejdsløse.

Det maa vel ogsaa de Foreninger, som selv har taget Sagen op, have indset.

I den senere Tid har en anden Klasse af Medborgere taget det vigtige Spørgsmaal op og vil forsøge at løse det ved egen Hjælp.

Det er *Handels- og Kontormedhjælperne*, som under Bestræbelserne for iøvrigt at organisere Standen nu vil søge at samle den om en *Pladsledighedsforsikring*.

— — —

Det vil ikke være uden Interesse at se, hvorledes denne nye Forsikring vil udvikle sig. Men det turde paa Forhaand være givet, at den vil faa mange Vanskeligheder at kæmpe med.

Denne Forsikringsart kan ikke let sammenstilles med andre, f. Eks. Ulykkesforsikring, hvor Uheldet lige saa godt kan ramme

den ene som den anden, og hvor man derfor kan fastsætte en ensartet Tarif for alle, der beskæftiges ved samme Arbejde.

Men ved en Forsikring som denne vil det sikkert vise sig vanskeligt for ikke at sige uigennemførligt at gøre det.

For Handels- og Kontormedhjælpernes Vedkommende vil ordinært de allerfleste være i Plads hele Aaret rundt, naar man undtager enkelte Brancher i København, og er der for stærk Tilgang, vil der blive en permanent Arbejdsløshed.

— —

Vi har nylig set Handels- og Kontormedhjælper-Organisationens Formand, der ogsaa er det nye Selskabs Formand, udtale sig om den tarvelige Uddannelse, som vore Handelsmedhjælpere faar.

Og hvor beklageligt det end er, saa er det sandt, at der gaar altfor mange ud med Skiltet »Kommis«, som ofte forgæves maa søge Plads ved »hvadsomhelst«, fordi de ikke i deres eget Fag har lært saa meget, at de kan vente Plads, naar de kommer til det Punkt, at de maa kræve Løn for deres Arbejde, og paa andre Omraader maa staa tilbage for en almindelig Arbejder.

Vi ved, at Medhjælperorganisationen gerne vil rette paa dette Forhold, og den vil sikkert have nok at gøre foreløbig med den Opgave.

Men ikke desto mindre vil det være interessant at se, hvorledes det vil gaa med Løsningen af den nye, fordi Spørgsmaalet har almindelig Interesse.

Og skulde Forsøget mislykkes, bør man ikke derfor gaa i Rette med dem, der trods de øjensynlige Vanskeiigheder vover det. I hvert Fald, hvis Selskabet faar en Ledelse, der sikrer Medlemmerne mod at komme i en lignende Situation som den, der beredtes de forsikrede i »Skandinavisk Brudeudstyrs- og Medgiftsforsikring«.

„*Nationaltidende*“ for 19de Januar indeholder en Artikel, hvori det bl. a. hedder:

»Handels- og Kontormedhjælperne har besluttet at starte et Selskab, der skal forsikre imod Arbejdsløshed. Sekretæren i Fabrikdirektoratet, Cand. *Lindberg*, har udarbejdet en Tarif, hvorefter Sandsynlighed er for 10 arbejdsløse Dage i Aaret pr. Medlem.

Selskabet skal være et Aktieselskab, med en indbetalt Kapital af 10,000 Kr., hvoraf de 6,000 er lignede af Kontorister og Handelsmedhjælpere. Tilbage er de 4,000, som den foreløbige Bestyrelse, med Hr. *Gundel* som Formand, ønsker at Principalerne skal overtage. Da der gives særlige Garantier for, at Understøttelsen ikke gives til Medhjælpere, der paa Grund af slet Forhold er afskedigede af Principaler, synes Principalerne, hvoraf Flertallet jo selv har været fattige Kontor- og Butiksarbejdere, at burde støtte Foretagendet ved at tegne nogle faa Aktier à 10 Kr.«

Efter en kort Omtale af Selskabets Virkeplan udtaler »Natt.«, at »Forsøget bør gøres« og slutter med følgende Bemærkning:

»Apropos: Lovene og Prospektus fortjener i enhver Henseende Ros; de er i Overensstemmelse med, hvad man vil fordre, hvis man havde en Aktielov, og det viser jo ærlig Vilje hos Bestyrelsen.«

En ny Kolonialmedhjælper-Afdeling oprettet i København.

Den nye Bestyrelse — kendte Ansigter.

Ved Hovedbestyrelsesmødet den 9. November vedtoges det at søge dannet en ny Afdeling for Kolonialmedhjælpere i København, efter at det var lykkedes Hr. Hintz at løsrive den daværende „Kolonialmedhjælpernes Organisation“ fra Centralorganisationen. Vi have allerede gjort os færdige med Hr. H. her i „D. H. og Km. T.“ og vil nødig spilde mere Plads paa dette Æmne — sligt vilde være altfor letsindig Omgang med Tid, Papir og Sværte.

Da Hr. H. lykkelig havde frigjort de organiserede Kolonialmedhjælpere i København fra det kollegiale Samarbejde med andre Standsfæller, som Centralorganisationen kræver, lod han følgelig ikke Lejligheden til endnu en Gang at undre sine Medmennesker gaa ubenyttet hen. Af vor gamle Afdelings Aske — en Medlemsrest, der fremkom af Differencen mellem Kolonialmedhjælpernes Organisation og de mange, der ikke vilde falde deres Standsfæller i Ryggen — fremstod lig den Fugl Fønix et „Forbund“ af Kolonial- og Materialmedhjælpere i Danmark. Mindre kunde ikke gøre det!

Bortset fra, at et Forsøg paa at danne en særlig Landsorganisation for Kolonialmedhjælpere betyder en Splittelse i Handels- og Kontormedhjælperbevægelsen, der er saa meget mere fordømmelig som Reformbevægelsen har Hindringer nok at kæmpe med foruden, er og bliver dette Forsøg kun et Tankeexperiment uden andet praktisk Resultat end at nogle Kolonialmedhjælpere spilder Tid og Kræfter paa en Sag, der, selv om dens Hensigter ere de bedste, dog kun vil betyde Splittelse dér, hvor den ubrødelige Enighed er nødvendig, og som selv under en dygtig og forstaaende Ledelse *nu* ikke længere har Betingelse for at faa Landsorganisationens, men i heldigste Tilfælde kun Lokalorganisationens (for Københavns) Karakter. — Den Del af Fagpressen, der har omtalt dette Spørgsmaal, har derfor taget bestemt Afstand fra Hr. H.s separatistiske Bestræbelser, særlig da disse kun alt for tydeligt dikteredes af personlige Motiver og da den af Kolonialmedhjælpernes Generalforsamling tagne Beslutning i ingen Henseende kunde betragtes som værende et tilforladeligt Udtryk for det Antal Medlemmer, der paa dette Tidspunkt fandtes i Organisationen.

Under disse Omstændigheder var det naturligvis vor Hovedbestyrelses Pligt at fremskaffe Betingelser for, at de Kolonialmedhjælpere, der i rigtig Erkendelse af deres Samfundsstilling følte sig som Medlemmer af Handels- og Kontormedhjælperstanden, vedblivende kunde tilhøre denne Stands faglige Sammenslutning: Centralorganisationen. Forretningsføreren udsendte derfor Indbydelse til et Møde for en Kreds af Kolonialmedhjælpere, der havde tilhørt „Kolonialmedhjælpernes Organisaiion“. Mødet afholdtes den 20. Januar.

Foruden *Forretningsføreren* deltog Medlem af Hovedbestyrelsen Hr. *V. Hansen* i Mødet, der imidlertid var forholdsvis ringe besøgt, medens dog en Del Kolonialmedhjælpere, der var forhindret i at deltage allerede i Løbet af de faa Timer, der hengik mellem Indbydelsernes Udsendelse og Mødets Afholdelse, havde meddelt deres Tilslutning til den projekterede Afdeling. Resultatet af Mødet blev, at det vedtoges at genoprette *„Kolonialmedhjælpernes Organisation for København“* og følgende Bestyrelse valgtes: D'Hrr. *Carl Christensen* (Formand), *Jacob Christensen, H. Chr. Hansen, E. M. Christensen* og *P. Hansen*,

Disse Navne have god Klang blandt Kolonialmedhjælperne i København og en væsentlig Del af det Arbejde, der er præsteret for at organisere dette Fag skyldes næsten uden Undtagelse disse Mænd, hvoraf de fire førstnævnte har beklædt forskellige Tillidshverv indenfor Kolonialmedhjælpernes Organisation, saavel medens denne tilhørte „De danske Handelsmedhjælperes Forbund“ som Centralorganisationen.

Her et Par Bemærkninger om de Mænd, der have paataget sig Ledelsen af en ny Kolonialmedhjælperbevægelse i Hovedstaden i Tilslutning til Centralorganisationen.

Carl Christensen vil være kendt af Deltagerne i vor første Kongres, hvor han repræsenterede de københavnske Kolonialmedhjælpere. C. er et mangeaarigt Medlem af „Kolonialmedhjælpernes Organisation“, i hvis Bestyrelse han har haft Sæde siden Februar 1901 og indtil dens Udmeldelse af Centralorganisationen. — C. er en dygtig Foreningsmand, hvis rolige Fremtræden gør ham velegnet til Formandsposten. — *H. Chr. Hansen* og *E. M. Christensen* har beklædt Tillidsposter i „K. O.“, siden denne Forenings Oprettelse i Juni 1899; de have begge været Kasserere og røgtet dette og andre Hverv med Dygtighed og Samvittighedsfuldhed. H. Chr. Hansen var indtil Kongressen Medlem af Centralorganisationens Hovedbestyrelse. — *Jacob Christensen* og *P. Hansen* høre ligesom de foregaaende til den gamle Stab af Kolonialmedhjælpere, der have deltaget i Organisationsbevægelsen siden „De danske Handelsmedhjælperes Forbunds“ Dage. *J. C.* har været Næstformand for „K. O.“

Den nydannede Kolonialmedhjælperforening skal ikke have til Opgave at bekæmpe den hintz'ske Retning; thi en saadan Fremgangsmaade vilde ikke blot være unaturlig mellem faglige Foreninger, men tillige kun tjene til at forlænge den sidstnævnte Forenings Tilværelse og befordre dens Fremgang (om dette er muligt). — Vi profeterer den nystiftede Forening den bedste Fremtid under den nuværende Ledelse og paa det organisatoriske Grundlag, hvorpaa den er oprettet.

Meld Dem ind i Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring.

Skønt Centralorganisationens Medlemsantal vistnok de fleste Steder stadig stiger noget, er der endnu forbausende mange organiserede Handels- og Kontormedhjælpere, saavel i Byen som paa Landet, der endnu ikke har Forstaaelsen af Betydningen af Oprettelsen af „Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring“.

Det burde ikke være Tilfældet. Lige saavel som alle fornuftige Mennesker med Glæde betaler for at vide deres Indbo forsikret mod Ildsvaade, burde enhver Handels- og Kontormedhjælper betale den Præmie, der fordres, for at sikre sig mod de økonomiske Følger af ufrivillig Pladsledighed. Den er efter de givne Oplysninger ikke større, end at de allerfleste med lidt god Vilje vil kunne overkomme at betale den. Og hvilket Gode er det ikke, naar Pladsledighed indtræffer, at vide sig sikret ikke at staa aldeles blottet for Pengemidler.

Det maa jo tillige ikke glemmes, at skønt der blandt de danske Handels- og Kontormedhjælpere findes en Del, der under en eventuel Pladsledighed, kan finde Støtte hos Slægt og Venner, saa er der dog ingen der ved, hvornaar en saadan Støtte kan støde paa Vanskeligheder hos vore Velgørere og muligen udeblive. En Ting vil sikkert hjælpe saadanne Handels- og Kontormedhjælpere til at stige betydelig i Agtelse hos sin Familie, og det er, naar de i gode Tider selv hjælper til at sikre dem mod de daarlige ved at tegne en, nok saa lille, Forsikring mod Pladledighed.

Stort er sikkert det Antal af Handels- og Kontormedhjælpere, der, ved en eventuel Pladsledighed, staar aldeles blottede for Midler til at opretholde Livet, saalænge Arbejdsløsheden staar paa. For saadanne Medhjælpere er der kun en Vej at gaa, nemlig den, straks at tegne en Aktie i Forhold til deres Gage tilstrækkelig stor Forsikring i „Handels- og Kontor-Pladsledighedsforsikring".

Husk paa alt dette og glem ikke, at om De føler Dem nok saa sikker paa Deres Plads, saa kan den Dag komme, hurtigere end man venter, at De trænger til Hjælpen.

Derfor tegn en Forsikring! Gør Alvor af det, hellere i Dag end i Morgen. *n. r.*

Notitser og Meddelelser.

Lukkesagen er et brændende Spørgsmaal i Pressen, efter at Centralorganisationen og Detailhandler-Societetet har rejst Spørgsmaalet om lovbestemt Butiksluksning paa Ugedsgene. Reformbestræbelserne i nævnte Retning gøres bl. a. til Genstand for Omtale i Dagbladet „København", der tidligere har stillet sig forstaaende overfor Bestræbelserne for at fremskaffe faglige Forbedringer i Handels- og Kontorfaget. Artiklen er næppe en Redaktionsartikel, men hidrører efter alt at dømme fra en Pen, hvis Fører spaserer i socialreformatorisk Krebsegang; der skrives bl. a.:

„De, der med Sandhed kunde beklage sig over at være forurettet, om tvungen Helsøndagslukning indførtes, det er de mange Tusinder der gerne vil arbejde det Par Morgentimer og derigennem skaffe et højst fornødeut Plus til deres beskedne Indtægt, men ikke faa Lov til det."

Naar en Arbejdsgiver eller Arbejder modarbejder de Bestræbelser, der udfoldes af hans Stands Organisation, for at opnaa Forbedringer, hvis Gennemførelse vil virke befordrende for det store Flertal af Standens Medlemmer, betragtes han med Rette som en daarlig Standsfælle. Naar den enkeltes Profitjageri kolliderer med hans Stands Tarv betragtes han som Smudskonkurrent. Hvad der paa dette Omraade gælder for Forholdene i Haaneværk og Industri kan ogsaa overføres paa Handelsstanden.

Korrespondancer til „D. H. og K. M. T." angaaende Spørgsmaal af Interesse for Handels- og Kontormedhjælperne bidrager til at gøre vor Tidendes Indhold alsidigt og aktuelt. Afdelingsbestyrelserne bør derfor efterkomme vor Opfordring i forrige Nummer og skaffe os saadanne faste Korrespondenter, der kunne holde Redaktionen løbende underrettet om lokale Forhold, der fortjener Omtale i vore Spalter. Send os Avisudklip med Angivelse af Bladets Navn! Skriv mindre Meddelelser paa aabne Brevkort og indsend dem til Redaktionen! Selv ved smaa Midler og ringe Arbejde kan der opnaas store Resultater, naar alle medvirker systematisk.

Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelses Aftenskole begynder et nyt Semester d. 1. Februar. Undervisningen er beregnet paa alle dem, som arbejder ved Handelen baade i Kontorer, Lagere og Butiker. For de viderekomne er der Undervisning i Sprog, Stenografi, Bogholderi, Varekundskab og Handelsret. For de ganske unge kan Forklassen, som omfatter de elementære Fag: Dansk, Skrivning og Regning, anbefales.

De farmaceutiske Medhjælpere besidder en stærk Organisation i „Farmaceutisk Medhjælperforening", der gennem en lang Aarrække er ledet med stor Dygtighed af nuværende Redaktør Hr. *Schiødtz-Christensen* i Aalborg. Mellem Medhjælperne og Apotekerne har der længe staaet en bitter Strid om Lønskala og Arbejdstid. Og nu har de først vedtaget en Ordning af disse Forhold, der træder i Kraft d. 1. Maj.

Det vedtagne Forslag gaar ud paa, at der skal fastsættes en midlertidig Lønskala og en Maksimal-Arbejdsdag, som skal gælde for alle nybesatte Pladser paa Apotekerne.

De farmaceutiske Medhjælpere kan takke deres Organisation for dette Resultat, der har endogsaa været Tale om en almindelig Opsigelse fra Medhjælpernes Side af alle Pladser paa samtlige Apoteker, for derved at gennemtvinge Kravene. Medhjælpernes stærke organisatoriske Sammenhold har imidlertid ikke nødvendiggjort Anvendelsen af et saa radikalt Middel; thi Organisationens Formaal maa være Forhandling ikke Krig. Maatte Handels- og Kontormedhjælperne drage gavnlig Lære af Farmaceuterne!

„Le Trait d'Union" er Navnet paa et Tidsskrift, hvoraf 1ste Aargangs første Hæfte er os tilsendt. Tidsskriftet, der er trykt paa fransk, udkommer i Liége (Belgien) og udgives af den nationale belgiske Medhjælperliga i Forbindelse med det internationale Handels- og Kontormedhjælper-Sekretariat i Gand. Af større Artikler indeholder det foreliggende Hefte en Indledningsartikel af Generalsekretær Bruggemann og en Afhandling om Arbejdsretter af Leon Troclet med særlig Henblik paa Handels- og Kontorfaget. I næste Hæfte vil der blive offentliggjort Artikler af engelske og russiske Medhjælperførere. Redaktør V. Hansen har givet Tilsagn om en Artikel angaaende danske Forhold.

Vi ønske dette Tidsskrift den bedste Fremtid, men gør samtidig opmærksom paa Ønskeligheden af, at alle tre Hovedsprog anvendes i Skriftet, da udelukkende Anvendelse af det franske Sprog hindrer Tidsskriftets Udbredelse i den Udstrækning, som det fortjener.

Rejsestipendier for unge Handelsmænd. Grosserer-Societetets Komité, Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse og Handels- og Kontoristforeningen uddeler i Aar 6000 Kr. til Rejseunderstøttelser til unge Handelsmænd, særligt til saadanne, der har Plads i Udlandet eller i ethvert Fald har grundet Udsigt dertil. Ansøgningerne skal indeholde fyldige Oplysninger om Alder, Uddannelse, Kundskaber, Engagementsforhold m. m. samt indsendes inden 1ste Marts til Rejsestipendie-Udvalgets Formand, Etatsraad H. Fritsche.

Literatur.

Vilh. Hansen: Erfolge der dänischen Handlungsgehilfen-Bewegung. Efter Anmodning fra Redaktionen af det store tyske Tidsskrift „Deutsche Handels Wacht", hvoraf hvert Nr. udkommer i et Oplag af ca. 50,000, har Redaktøren af „D. H. og Km. T." skrevet en Afhandling, der offentliggøres som ledende Artikel i det sidste Nr. af nævnte Tidsskrift. Forfatteren behandler særlig Spørgsmaalet: De danske Medhjælpere og Socialreformerne, skildre Kampen for Søndagshvilen og giver en instruktiv Fremstilling af Lovforslagets Rækkevidde og den af Københavns og Frederiksbergs Kommunalbestyrelser indledede Lokal-Beskyttelse for de unge Mennesker, der beskæftiges ved Handel og Omsætning. Afhandlingen, der er velegnet til at give alle Fremmede, der interesserer sig for Handels og Kontormedhjælperstandens Reformbestræbelser, et klart Indblik i den Vekselvirkning, der foregaar mellem Medhjælperbevægelse og Beskyttelseslovgivning i Danmark, slutter med følgende Udtalelse: „Medhjælperspørgsmaalet drives fremad („ist ins Rollen gebracht") og Medhjælperstanden vil forfølge sit Maal videre under den neutrale Fagorganisations Banner, trods den forbitrede Kamp, som Principalforeningerne paa forskellige Pladser har indledet mod den sidste Sommer. Hvad de tysknationale Handelsmedhjælpere have opnaaet ved saadanne Forfølgelser — Udvikling af og Fremgang for deres Forbund — vil ogsaa opnaas af deres Kolleger i det høje Nord". *m.*

Kaufmännische Schiedsgerichte. (Tilsendt af „Deutschernationaler Handlungsgehilfen Verband"). Dette interessante og grundigt udarbejdede Skrift indeholder paa 58 Sider en Fremstilling af de Bestræbelser, der er udfoldet af tyske Medhjælperorganisationer og Handelsforeninger, for at søge Stridsspørgsmaal med Principaler og Medhjælpere løst ad Voldgiftsvejen, dels frivilligt, dels gennem Lovgivningsmagten. Paa Grundlag af et omfattende Materiale gives der en Fremstilling af Spørgsmaalets Udviklingshistorie og paavises Nødvendigheden af lovbestemt faglig Retsforfølgning for Handelsfaget. I et Tillæg findes et detailleret Lovforslag, der indeholder en, som det synes, tilfredsstillende Løsning af det stærkt omstridte Spørgsmaal vedrørende merkantile Voldgiftsretters Organisationsform.

Dr. med. *Ludv. Nielsen: En kort Vejledning til Forebyggelse af Kønssygdomme.* (Tilsendt fra „Det nordiske Forlag"). Dette lille Skrift — det første i Rækken af en Serie Smaaskrifter — er udgivet paa Foranledning af den nydannede „Dansk Forening til Kønssygdommes Bekæmpelse", der tilhører et international Samfund med samme Formaal. Forfatteren behandler sit Æmne med stor Sagkundskab, med Videnskabsmandens Grundighed og Alvor, men tillige i en saare letfattelig og populær Form, saaledes at Stoffet kan læses og forstaas af alle uden særlige Forudsætninger.

Vi imødekommer gerne Forlagets Anmodning om at anbefale Udbredelsen af dette Skrift; thi det er et vigtigt Led i Folkeoplysningens Fremme i dette Begrebs bedste Forstand. Dr. Nielsens Brochure har Bud til alle Samfundslag. Gennem dens Udbredelse i Befolkningen skabes der Kendskab til Karakteren af nogle af de Sygdomme, der i vore Dage virker særlig ødelæggende for Land og Folk; derved er der allerede tilvejebragt betydelige Betingelser for en rationel Bekæmpelse af denne Samfundsfare. — Prisen er 25 Øre pr. Stk.; ved større Bestillinger betydelig Rabat.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Lokalerne i *„Café du Parc"*, Gyldenløvesgade 4, 1. Sal (overfor Klampenborgstationen) ere aabne for Afdelingernes Medlemmer d. 1ste og 3die Tirsdag i hver Maaned; altsaa d. *3.* og *17. Februar.*

Medlemmerne anmodes om at besøge Lokalerne flittigt. Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes.

Agitationsudvalget.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen,* Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen,* Farvergade 24, 2., K.

Lokalerne i *„Café du Parc"* (se ovenstaaende Meddelelse) ere aabne d. 3. og 17. Februar.

Bestyrelsen har besluttet at rette skriftlige Henvendelser til alle Kontormedhjælpere, der ikke ere Medlemmer af Foreningen, men hvis Adresse er bekendt. Anmodningen om Indmeldelse i Kontormedhjælpernes Organisation ledsages af trykte Meddelelser vedrørende Foreningens Formaal, Pladsledighedsforsikringen etc. De ærede Medlemmer anmodes om at agitere for Tilslutning til vor Organisation og særlig bedes Opmærksomheden henvendt paa Agitationsarbejdet blandt de Kolleger, der har modtaget de udsendte Tryksager. *Bestyrelsen.*

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand: *C. Christensen,* Willemoesgade 79, Ø., Telefon 7469. Kasserer: *E. M. Christensen,* Bille Brahesvej 3, 3. V.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Dannebrogsgade 15, 3., V.

Lokalerne i *Cafe du Parc* ere aabne for Medlemmerne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Solitudevej 10, 3., N. Kasserer: *Fr. Ipsen,* Nørre Farimagsgade 62, 4.

Afdelingens Lokaler i *Cafe du Parc* ere aabne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned. (Bemærk Meddelelserne i denne Rubrik angaaende Lokalerne). *Bestyrelsen.*

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *I. C. I. Nors,* Danmarksgade 49, St.

Handels- og Kontormedhjælpernes Sygekasse i Aarhus afholder ordinær Generalforsamling paa Hotel „Kronprinsen", Onsdag d. 11. Februar.

Dagsorden: 1) Regnskabet fremlægges, 2) Revision af Vedtægterne, 3) Valg af 2 Bestyrelsesmedlemmer, 4) Valg af 1 Revisor, 5) Eventuelt.

Da Vedtagelserne af Punkt 2 vil kunne blive af gennemgribende Betydning for alle Sygekassemedlemmer m. H. t. Kontingentet, Rettighederne osv. bedes de møde fuldtalligt.

Foreningsmedlemmerne indbydes til at overvære Generalforsamlingen. *Bestyrelsen.*

Foreningen af Handels- og Kontormedhjælpere for Aarhus og Omegn afholder paa Hotel „Kronprinsen, Onsdag den 4de Februar Bal fra Kl. 9—2. Stormende Tilslutning og glimrende Humør forventes. Gratis Entré!

Onsdag den 11te Februar Kl. 9 Aften Diskussionsmøde Vidtrækkende Planer over Arbejde for de forskellige faglige Interesser. Alle bør møde og bidrage til Fremskridt for vor Sag. Efter Mødet indbydes alle Foreningsmedlemmer til Sygekassens Generalforsamling (se nedenfor). Under Udarbejdelse er Program for de grinagtigste Fastelavnsløjer Lørdag d. 22de Februar, men derom nærmere kun i næste Nummer af Bladet.

Husk det! *Bestyrelsen.*

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *I. C. I. Nors,* Danmarksgade 49, St.

Foreningsmøde — Aalborg Foreningslokaler — Ugentlig Mødeaften.

Efter Opfordring fra flere Sider har Bestyrelsen lejet Hotel Nationals Selskabslokale til en ugentlig Mødeaften, *Diskussions-* og *Klubaften* hver Onsdag Aften Kl. 9.

Lokalerne ere de samme som forrige Aar (Opgang fra Porten).

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Universitetsforedragene. De Medlemmer, der ønske at deltage, faa ligesom sidste Aar godtgjort 50 Øre af Aarskontingentet, som er 2 Kr.

Gratis Adgang hver Aften mod Forevisning af Medlemskort. Agitér for nye Indmeldelser.

Særskilt Program for hver Maaned tilstilles Medlemmerne.

Randers. *Ordinær Generalforsamling* afholdes *Onsdag d. 11. Februar* Kl. 9 præc. i „Haandværkerforeningen".

Dagsorden: 1) Meddelelse fra Formanden om Foreningens Virksomhed, 2) Regnskabet, 3) Forslag om Udmeldelse af Centralorganisationen, 4) Valg af 5 Bestyrelsesmedlemmer, 2 Suppleanter og 1 Revisor, 5) Agitationen, 6) Eventuelt.

Da Generalforsamlingen, som det vil ses af oveustaaende Dagsorden, vil blive afgørende for Afdelingens Fremtid, opfordrer vi d'Hrr. Medlemmer paa det alvorligste til at give Møde. *Ingen kan forsvare at blive hjemme.*

For Bestyrelsen

Louis Nielsen.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Øerne.

Odense. *Diskussionsmøder* afholdes *første Onsdag* i hver Maaned, Kl. 9 Aften, i *Fyns Forsamlingshus.* Indmeldelser modtages af Formanden *Hakon Petersen,* Overgade 46, og Kassereren *Johs. Petersen.* Overgade 7.

Den sorte Tavle.

Aalborg. Afdelingen har slettet Kontorist *Karl G. Jensen* (tidligere hos Hr. Peter M. Simoni) og Kommis *Emil Rasmussen* (tidligere hos Hr. Wilh. Staun), da de ere bortrejste uden at have betalt deres Gæld til Foreningen.

Hjørring-Afdelingen har slettet: Lagerist *Andreas Sørensen,* Dampvæveriet, Bogholder *Chr. Quist* hos Grosserer Nielsen og Kommis *M. Lund* hos Grosserer Thorning paa Grund af *store* Kontingentrestancer.

BREVKASSE

Bestyrelsen for Foreningen af Handels- og Kontormedhjælpere i Aalborg, Nørre-Sundby og Omegn. Vi anerkender Berettigelsen af den under 21. Januar fremsatte Anke. Det paatalte Forhold bliver forandret efter Deres Ønske. Iøvrigt henvises til Indholdet af Artiklen i „D. H. Km. T." Bladets Nr. 2/1903, der viser Omfanget ai det Arbejde, der nu paahviler Redaktionen. Hvorfor har Aalborg endnu ikke efterkommet vor Anmodning om at skaffe os en Lokal-Korrespondent?

Hr. C. I. H. Hillerød. Tak for det tilsendte Materiale! Vi imødeser med Interesse deres fremtidige Korrespondancer.

„Centralverband der Handlungsgehülfen und Gehülfinnen, Deutschlands". (Hr. *Max Josepsohn,* Hamburg). Idet vi takke dem for Tilsendelsen af det til det tyske Forbundsraad indgivne Aktstykke meddele vi dem, at Gennemlæsningen af samme har interesseret os.

Hr. *Nielsen, Randers:* Deres Telegram af 28. Januar „Forandrer Datoen for Generalforsamlingen til Onsdag d. 13." er forstaaet: *Onsdag d. 11. Februar.*

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK

HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE

ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
St. Pederstræde 45, St.
København K. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 4. **15. Februar 1903.** **3. Aargang.**

Agitatorer til Pladsledighedsforsikringen.

Medlemmerne anmodes indtrængende om til Hovedkontoret, St. Pederstræde 45, at opgive Navn og Adresse paa saadanne Kolleger i nedenstaaende Byer, som det kan antages med Interesse og Samvittighedsfuldhed vil virke for Tegning af Forsikringer.

Skriv straks, naar De har læst dette, at det ikke glemmes.

Assens	Ebeltoft	Fredericia	Grenaa
Helsingør	Holbæk	Holstebro	Kallundborg
Kolding	Korsør	Lemvig	Løgstør
Middelfart	Nakskov	Nyborg	Nykjøbing S.
Næstved	Præstø	Ringkjøbing	Ribe
Ringsted	Roskilde	Rødby	Sakskjøbing
Skelskør	Slagelse	Stege	Varde
Vordingborg			

Desuden alle Landstationerne.

Centralisation, Decentralisation.

I.

Det var den 23de September 1900.

Der gik et Brus af Begejstring gennem Handels- og Kontoristforeningens Festsal i Aarhus, da Præsidenten for det første almindelige Delegeretmøde af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger, Hr. Vald. Pedersen, Aarhus, ved 4-Tiden kunde meddele, at det med overvældende Majoritet var vedtaget at oprette en Centralorganisation for Danmarks Handels- og Kontormedhjælpere.

I Glæden over det lykkelige Resultat, Sammenslutningen af de paa samme Grundlag virkende Medhjælperforeninger, overvurderede man, som altid, dettes foreløbige Virkninger. De fremtidige Hindringer syntes under Øjeblikkets umiddelbare Indtryk mindre. Rammen havde man konstrueret og Indholdet maatte snart komme. Fremad maatte det gaa og fremad i hurtig Tempo; thi »Stilstand er for unge Hjerter Døden, Stormmarch fremad, det er deres Liv«, denne Strofe af en gammel djærv Folkedigter, er et sandt Udtryk for den Stemning, der hvilede over dette første, store danske Handels- og Kontormedhjælper Stævne. — Skriveren af denne Artikel fandt den Gang Udtryk for denne Alménstemning i en Artikel i de københavnske Foreningers Organ »Merkur«, hvori det bl. a. hedder: »Vor første Kongres kom hurtigere end vi for faa Maaneder siden kunde tænke, og dens Resultat oversteg sikkert enhver af de Delegeredes Forventninger. Jeg føler mig overbevist om, at ingen af de Kolleger, der som Delegerede eller Tilhørere overværede det historiske Øjeblik — Søndag den 23de September 1900 Kl. 4, da Centralorganisationen proklameredes fra Talerstolen i Handels- og Kontoristforeningens Festsal — nogensinde vil glemme den Storm af Begejstring, der gik igennem Salen; det var som manifesterede de Delegerede, at nu rejste vor Stand sig til enigt og samdrægtigt Arbejde, for fælles Interesser og med ét fælles stort Maal«.

De virkelystne Mænd, der hin Høstsøndag lagde Grunden til en national Standsbevægelse, bliver ikke mindre, fordi de under Øjeblikkets lysnende Indtryk allerede vejrede en nærforestaaende Solopgang over deres Stand. Der findes Epoker i vor Tilværelse, hvor selv de største Hindringer og Vanskeligheder synes for intet at regne. — Aarhusmødet var en saadan Begivenhed. — Hvad Under da, at den Forsamling, der hilste Afstemningens Resultat med et begejstret »Centralorganisationen leve«, betragtede dette Udraab som et Feltraab, der maatte forplante sig til Medhjælperne over det ganske Land og forvente at deres egen Begejstring og Tro paa Standens hurtige Fremmarsch ad Reformernes Vej, efter aarelang Stilstand maatte sætte Spor blandt Standsfællerne og den unge Organisations Rammer hurtig udfyldes.

Tiden har imidlertid afsløret Vanskelighederne, men ikke knækket Troen, ikke rokket Overbevisningen.

Samtiden begaar sjælden objektiv Historieskrivning, og den, der forsøger at stille Horoskopet for Fremtidens Begivenheder, under Øjeblikkets begejstrede Indtryk, tager ofte fejlt Bestik.

Centralorganisationen var organisatorisk set et stort Fremskridt for Reformbevægelsen blandt Medhjælperne, men den fødtes under ekstraordinære Forhold og paa et for dens forestaaende Virksomhed, ret ugunstigt Tidspunkt.

Aaret 1900 indledede den økonomiske Nedgangsperiode, der efterfulgte en aarelang Stigning, som afsluttedes ved den store Arbejdsstandsning i 1899. Siden har den økonomiske Bølgebevægelse været nedadgaaende og det fraadende Skum paa Bunden af Bølgedalen lader os ikke øjne Dybden eller fastsætte Tidspunktet for den næste opadgaaende Bevægelses Begyndelse. — Der foregaar selvfølgelig en Vekselvirkning mellem det økonomiske og sociale Fremskridt, og den økonomiske Nedgangsperiode, der allerede havde taget sin Begyndelse ved Centralorganisationens Dannelse kunde derfor ikke virke befordrende paa den sociale Reformbevægelse, der grundlagdes ved Aarhusmødet.

Den lokale Medhjælperbevægelse i København og de jyske Provinsbyer viste imidlertid, at der var Organisationstrang til Stede og der skulde blot et stærkt personligt Greb til, for at sætte System i denne Trang. Da denne Betingelse var opfyldt ved den nuværende Forretningsførers Virksomhed for Landorganisationens Oprettelse og ved hans Overtagelse af dens Ledelse var Hindringerne for Centralorganisationens Dannelse ryddet af Vejen og den ensartede, nationale Medhjælperbevægelse blev en Kendsgerning.

Centralorganisationens Oprettelse og dens Virksomhed den Dag i Dag betyder de lokale Medhjælperforeningers Samarbejde paa et bestemt programmatisk Grundlag, om hvis Fortrinlighed ingen standsbevidst og fremsynet Medhjælper kan tvivle. Det lokale Foreningsarbejde, der let kommer paa Afveje og løber ud i Sandet, samles gennem det centraliserede Arbejde om bestemte faglige Principer og der skabes Enighed om de Krav, der i Øjeblikket er bedst tjenlige til Løsning.

Vi skulle i et følgende og sidste Afsnit nærmere beskæftige os med den Betydning, som Centralorganisationen allerede har haft for Medhjælperbevægelsen og samtidig undersøge Aarsagerne til de Splittelsesforsøg, der have vist sig og de Følger, som disse kunde faa for Medhjælpersagens Fremtid.

Flere Presseudtalelser om vor Pladsledighedsforsikring.

I „Dansk Handels- og Kontormedhjælper Tidende"s sidste Nummer omtalte og citerede vi nogle Artikler angaaende Pladsledighedsforsikringen, der vare fremkomne i de tre store Hovedstadsblade „Politiken,", „Samfundet" og „Nationaltidende." Vort Forsikringsforetagende, der har vakt Opsigt og Interesse i vide Kredse og er modtaget med almindelig Sympati, er desuden omtalt og behandlet ret indgaaende af den øvrige københavnske Presse, men Pladshensyn forbyder os nærmere at gengive alle disse Presseudtalelser. Vi indskrænker os her til at gengive en Artikel, betitlet „Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdsløshedsforsikring," der er fremkommen som Redaktionsartikel i Regeringens officielle Organ *„Berlinske Tidende"*. Autoren er en Mand, der er særlig kvalificeret til Bedømmelse og Behandling af det foreliggende Emne. Vi gengiver derfor Artiklen, der findes i Berlinske Tidende for 26. Januar d. A. (Aftenudgaven) in extenso som følger:

„Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger" har i længere Tid i det Stille virket for Gennemførelsen af en Arbejdsløshedsforsikring for den Stand, hvis Interesse den er sat til at varetage. De forberedende Arbejder ere nu til Ende og Foretagendet færdigt til at træde ud i Livet.

Der er Grund til at følge det nye Foretagende med velvillig Interesse. Det giver *jo sit lille* Bidrag til Løsning af et Samfundsspørgsmaal, som man endnu staar ret raadvild overfor. Man er vel nu nok temmelig enig om, at uforskyldt Arbejdsløshed hører til de Onder, der kunne følge det moderne Erhvervsliv næsten som Skyggen Lyset, men overfor Midlerne til Ondets Bekæmpelse staar man famlende: om Vejen gaar gennem Tvang eller en Frivillighed, der hjælpes frem med Stats eller Kommunens Forsorg, om Forsikringen er den rette Form her eller ej, osv. Handels- og Kontormedhjælperstanden har nu for sit Vedkommende henvist til Selvhjælp, modigt bundet an med Forsikringstanken.

Det nye Selskab, som Centralorganisationen er ved at danne, væsentlig ved dens Formand, Hr. Gundel's Initiativ, kalder sig „Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring". Det er et Aktieselskab. Aktiekabitalen er sat til 10,000 Kr. a 10 Kr. pr. Aktie. Hidtil ere de 6000 Kr. tilvejebragte ved Medhjælpernes egen Aktietegning. Tilbage staar 4000 Krr., til hvis Tegning der i disse Dage er udsendt Indbydelse. Man har tænkt sig, at Pricipaler og andre, der maatte interessere sig for, at Forsøget gjordes, selv om de maatte stille sig tvivlende overfor Foretagendets Gennemførlighed og Rentabilitet, ved lidt Tilslutning vilde bidrage til, at de sidste Startningsvanskeligheder overvandtes.

Det er naturligvis umuligt at udtale en Dom om Selskabet saa længe man ikke kender nøjere til det Fundament, hvorpaa det er bygget. Man har jo ikke haft videre Erfaringer ude fra at bygge paa. Der foreligger vist nok enkelte spredte Erfaringer fra lignende Foretagender i Udlandet, men næppe af den Beskaffenhed, at de nave været anvendelige for det nye Selskab. Dette har derfor maattet begynde saa at sige paa bar Bund. Men efter alt at dømme, synes det at være gaaet ret forsigtigt og solidt til Værks med Fundamenteringsarbejderne.

Der er udarbejdet en Arbejdsløshedsstatistik paa Grundlag af et ret omfattende Materiale, som Centralorganisationen har bragt tilveje ved Udsendelse af Spørgeskemaer. Skemaet spurgte bl. A. om Medhjælpernes Alder, Branche, Tidspunkt for Ansættelse, Aarsløn (eventuelt Kost og Logi), Arbejdsløshedens Hyppighed og dens Udstrækning i hvert enkelt Tilfælde. Der indkom ca. 5000 besvarede Skemaer, hvorafder udarbejdedes en Statistik over Ledighedsprocenten i de sidste 5 Aar. Ligesom Centralorganisationen har sikret sig kyndig Hjælp til Stoffets statistiske Behandling, har det ogsaa haft god faglig Assistance til det forsikringstekniske Apparat.

Præmien er beregnet til 10 Kr. i Kjøbenhavn og 8 Kr. i Provinserne for 1 Kr.'s Forsikringssum pr Dag. Med højere Præmie gives tilsvarende højere Dagpenge. Forsikringen træder først i Kraft (og Præmiebetalingen begynder først) 180 Dage efter Indmeldelsen. Selskabets Erstatningspligt strækker sig over 90 Dages Arbejdsløshed, der tillige er det Maksimum, hvorfor der ydes en Forsikret Erstatning i Løbet af et Aar.

Organisationens Engageringsbureau kommer til at spille en ret væsentlig Rolle. Kan det skaffe den Forsikrede en Plads i samme By og under samme Arbejdsvilkaar som før Arbejdsledigheden, skal han modtage den; er Pladsen i en anden By og den Forsikrede ikke vil tage imod den, faar han halv Erstatningssum.

Selskabet har gjort sig megen Umage med at klare det grumme vanskelige Skær: Bestemmelsen af, hvad der skal forstaas ved Pladsledighed. Faren for, at Arbejdssky ville snylte paa Selskabet, ligger lige for. Foruden at Sygdom, Værnepligt, Kvinders Svangerskab, Lock-out o. l., ere holdte uden for den erstatningsberettigede Arbejdsløshed, har man omgærdet denne med en Række andre indsnævrende Bestemmelser: Drikfældighed, Bedrageri, Overtrædelse af de af Chefen givne Forretningsregler o. m. a.

Det kan ikke nægtes, at der overfor en Forsikring som den her planlagte melder sig Betænkeligheder i Skarevis: Faren for, at Eliten af Medhjælperne holder sig borte fra Forsikringen, at Principalerne netop paa Grund af Forsikringen faa mindre Betænkeligheder ved at afskedige Medhjælpere, man af Humanitetshensyn ellers ikke vilde nænne at lade gaa, ogsaa Muligheden for visse mindre heldige Aftaler mellem Principal og Medhjælper til Blokning af Forsikringskassen, endvidere det vage Forsikringsmoment i selve Arbejdsløsheden osv. Man kan maaske ogsaa savne forskellige Præmier for de forskellige Aldere og de forskellige Brancher.

Men i det „gustne Overlæg" sygner nu engang Handlekraften gerne hen og kommer ikke af Pletten. Og hvo, som intet vover, intet vinder. I et sluttet Fagsamfund som det, Forsikringen her drejer sig om, og med en fast Organisations Støtte og moralske Pres er der gode Udsigter for paalidelig indbyrdes Kontrol og Muligheder for, at ogsaa Standens arbejdssikre Medlemmer af Standsfølelse ville slaa Følge med deres mere usikkert stillede Kammerater.

Fremtiden vil vise, om Eksperimentet lykkes. Som en interessant Nydannelse har det i hvert Tilfælde Krav paa Interesse.

Endelig skulle vi citere nogle Udtalelser angaaende Forsikringen, der indeholdtes i en Artikel i et andet Hovedstadsorgan, „Social-Demokraten"; disse Udtalelser turde have særlig Interesse, da de fremkommer i et Blad, der repræsenterer et politisk Parti, hvis Repræsentanter i Rigsdagen nylig har taget Ordet for en Løsning af det samme brændende Spørgsmaal, men ved Hjælp af andre Midler end de, der bringes til Veje ved Grundlæggelsen af vor Pladsledighedsforsikring.

„Social Demokraten" skriver:

Et humant Foretagende. Der raader stor Arbejdsløshed indenfor Handels- og Kontormedhjælpernes Rækker.

For at søge at mildne den herved opstaaede Nød, har Bestyrelsen for „Central-Organisationen af danske Handels- og Kontormedhjælper-Foreninger", hvis Formand er Hr. *Axel Gundel*, gjort Skridt til at starte en Arbejdsløshedsforsikring for Fagets Medlemmer. Der er som Grundlag udarbejdet en Statistik over Ledighedsprocenten i de sidste 5 Aar, og en dygtig Forsikringsmand har dernæst udført Præmieberegningen, saaledes at Forslaget nu staar parat til praktisk Anvendelse.

Central-Organisationen har dannet et Aktieselskab, *„Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledigheds-Forsikring"*. Aktiekapitalen er sat til 10,000 Kr., fordelt paa 1000 Aktier á 10 Kroner. *De 6000 Kr. er tegnet indenfor Faget.*

Restbeløbet, 4000 Kr., *udbydes til offenlig Tegning* blandt det store Publikum. Særlig forventes det, at *Principalerne* vil støtte dette nyttige Foretagende ved at tage Aktier. Der ydes derved de unge, dygtige Handelsmænd en velkommen Haandsrækning ved at sikre dem mod de økonomiske Følger af ufrivillig Pladsledighed".

Herefter følger en nærmere Omtale af Forsikringsbetingelserne, hvorefter Artiklen afsluttes med følgende Bemærkning:

„De organiserede Kontormedhjælpere har her stillet sig en human Opgave af største Betydning. Forhaabenlig lykkes det at gennemføre denne Plan. Det bør i hvert Fald kunne paaregne *alle* Handels- og Kontorfolks Støtte ved dette energiske Forsøg paa at mildne Følgerne ved den forfærdelige Arbejdsløshed".

De her anførte Artikler i Forbindelse med de allerede citerede viser, med hvilken Forstaaelse af Opgavens Betydning de betydeligste Dagblade af alle Partifarver beskæftiger sig med vor Pladsledighedsforsikring.

Løsningen af den store Opgave, som Selskabet har sat sig, afhænger i sidste Instans af den Forstaaelse for Sagen, som Medhjælperne selv lægger for Dagen. Vi Handels- og Kontormedhjælpere kan bringe denne store Opgave til en heldig Løsning, naar vi paa dette Punkt forener vore Viljer til Gavn for os selv og dermed for vor Stand. Derfor: Tegn Aktier! Tegn Forsikringer! *Virk for Pladsledighedsforsikringen!*

Medhjælperadresse eller Folkeadresse.

Vi meddelte i denne Aargangs 2det Nummer, at Hovedbestyrelsen havde vedtaget, at Agitationen for vort Andragende til Rigsdagen angaaende en lovbestemt Maximalarbejdstid for Handels- og Kontormedhjælpere skulde indledes ved en Adresse med Underskrifter af Medhjælpere fra hele Landet.

Som Følge af denne Meddelelse skrives der til os fra Medlemskredse:

Hr. Redaktør!

I Anledning af den i „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tid."s Nr. 2 omhandlede Adresse til Rigsdagen tillader jeg mig at henlede Deres Opmærksomhed paa, at den Agitation,

der skal sættes i Gang, paa ingen mulig Maade bør indskrænkes til at omfatte selve Handels- og Kontormedhjælperne, nej der bør samles Underskrifter fra alle Lag af Befolkningen, og det er jo klart som Solen, at Adressen vil kunne vente en Masse Underskrifter fra alle, der paa en eller anden Maade enten ved Venskabs- eller Slægtskabs Baand er bundet til Medlemmer af vort Fag. Hvert eneste Medlem af vor Stand vil jo kunne skaffe en Mængde Underskrifter fra Paarørende, Venner og Bekendte, og hvis blot denne Sag gribes an med den fornødne Energi, vil Adressen kunne faa en overordentlig stor Tilslutning.

Det er i Virkeligheden paa høje Tid, at der gøres noget, for at beskytte Medhjælperne i Retning af normeret Arbejdstid, navnlig ved at virke hen til Afskaffelsen af de hyppige Vinduespyntninger, ved hvilke Medhjælperne ofte maa arbejde det meste af Natten mellem Lørdag og Søndag uden nogen som helst extra Godtgørelse.

Der er næppe nogen Tvivl om, at hvis D'Herrer Principaler skulde op, blot med en temmelig tarvelig Betaling for det Arbejde, de saaledes paabyrder deres Folk, vilde den hyppige Skiften Vinduespynt indskrænkes ret betydeligt. I hvert Fald er der ingen Mening i, at et saadant Arbejde udføres, hverken gratis eller for en lav Betaling. Alle andre Lønarbejdere faar højere Betaling for Overarbejde end for almindeligt Dagarbejde, hvorfor skal dette saa ikke ogsaa kunne blive Tilfældet i vor Stand.

Naar nu Adressen kommer ud, lad der saa blive arbejdet med al mulig Energi; lad hver eneste Medhjælper saavel indenfor som udenfor vor Organisation faa Lejlighed til at yde sit Bidrag med Hensyn til Fremskaffelse af Underskrifter, men lad det ikke være nok dermed; antag i hver By dertil egnede Folk til at ombære Adressen og betal dem derfor paa en saadan Maade, at de virkelig bliver interesseret i Arbejdet.

Lad der blive agiteret i de stedlige Aviser. Det er godt nok at vi har vort eget Blad, og jeg erkender fuldstændig det store og dygtige Arbejde, der nedlægges i dettes Spalter, men dette er ikke tilstrækkeligt til at slaa Lyd for os blandt Befolkningen i Almindelighed, vi maa have bedre fat i Dagspressen, hvis vi vil haabe at faa det store Publikum med os.

Ærbødigst
Pax.

Den ærede Indsender ønsker altsaa den tilsigtede Medhjælper-Adresse forandret til en Adresse med Underskrifter fra alle Befolkningslag — altsaa en Folkeadresse. Realisationen af denne Tanke støder imidlertid straks paa den praktiske Vanskelighed, at det Beløb, som Centralorganisationens Kasse maa anvende i dette Øjemed, blev uforholdsmæssig stort — sikkert langt større end den ærede Indsender tænker sig. Det blev nemlig absolut nødvendigt at anvende betalt Assistance i meget stor Udstrækning, og navnlig i de større Byer, for at en saadan Folkeadresse kunde blive et virkeligt Udtryk for Befolkningens Ønsker i nævnte Retning. Underskrifterne maatte andrage Titusinder. Men sligt koster Penge, mange Penge.

Imidlertid staar det Spørgsmaal aabent, om der paa nærværende Tidspunkt findes en for denne Reform sympatetisk Opinion i Befolkningen og om den ytrer sig saa stærkt uden forudgaaende Paavirkning fra Medhjælpernes Side, at den straks skulde sætte Frugt i en Masseunderskrift fra Befolkningskredse, der ellers staar Handels- og Kontormedhjælperstanden og denne Stands særlige Krav ganske fjærnt. Lidet tyder derpaa! Man kan ikke uden videre — selv ved Pressens Hjælp — gøre en hel Befolkning interesseret i en enkelt Stands Ønsker om Forbedringer i dens Arbejdsforhold.

Standen selv maa først møde samlet frem med sine Krav og derefter søge at vinde Terrain for disse indenfor sine egne

Aktietegningen

i

Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring.

Desværre har det vist sig meget vanskeligere end man paa Forhaand skulde tro, at faa tegnet de 10,000 Kr. Garantikapital. Enkelte Afdelinger og flere Medlemmer har udvist en sjælden og smuk Offervillighed; men det store Flertal har som altid holdt sig tilbage. Vi har henvendt os til ca. 500 af Kjøbenhavns Grosserere og øvrige betydelige Forretningsmænd med Anmodning om at tegne Aktier, ogsaa uden nævneværdigt Resultat, og vi se altsaa, *at vi nu ere henviste til fuldstændig at stole paa os selv* og de Medlemmer, der allerede en Gang har vist deres redelige Vilje til at støtte dette Foretagende. Vi retter da atter en indtrængende Opfordring til alle Interesserede om at hjælpe til at faa de resterende 4,000 Kr. tegnede. De maa tegnes, thi for hver Dag, der gaar, hvor Garantikapitalen ikke er fuldtegnet, er der et Hul i hele Maskineriet, hvorved Selskabets Arbejdsevne nødvendigvis maa svækkes. Medhjælperne kan ikke vedblivende forsvare at betragte dette Spørgsmaal som dem uvedkommende, og mene at det ene bliver Selskabets Ledelses Sag at gennemføre Pladsledighedsforsikringen, thi det er paa Opfordring af Medhjælperne selv, at Sagen er rejst, og det er fordi, vi ikke tvivlede om Medhjælpernes Støtte, at vi har taget Ledelsen i vor Haand.

Vi har fremragende Nationaløkonomers, Forsikringsmænds og Pressens Ord for, at vi har grebet Sagen rigtigt an, og man venter i mange Kredse med Spænding paa at erfare Resultaterne af vor Virksomhed; mon ikke denne heldige Løsning af Opgaven, som Centralorganisationen i sin Tid stillede os, kunne have Krav paa at paaskønnes ogsaa af vore Egne. Vi forlanger jo dog ikke anden Paaskønnelse, end den, der ligger i, at Medlemmerne støtter os i vort Arbejde af alle Evner og til al Tid. Det burde være en Pligt.

Nedenfor findes til Afrivning en Aktiebegæring og denne bede vi enhver Læser af »D. H. og K. M. T.« indsende i udfyldt Stand sammen med 4 Kr. for første Rate. Har De i Forvejen tegnet saa mange Aktier, at De ikke kan binde Dem for flere, eller er Deres økonomiske Stilling saa slet, at De ikke kan afholde denne Udgift, saa gør dog i det mindste Sagen den Tjeneste at faa en anden til at tegne en Aktie. Vi kan som Stand ikke være bekendt, at vi ikke kan tegne en Kapital paa 10,000 Kr. til et Formaal som dette; men vi *kan* ogsaa gøre det, naar blot den Enkelte vil lægge lidt god Vilje og Interesse for Dagen. Hvor den Enkelte er for svag, kan de Mange i sluttet Trop gøre Underværker.

P. B. V.
Axel Gundel.

Undertegnede, der herved tegner ..... Stk. Aktier i »Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedshedsforsikring« (Aktieselskab) lydende paa 10 Kr. Stykket + 1 Kr. i Startningsomkostninger, erklærer, at jeg er bundet ved Selskabets Love, og at jeg navnlig i Henhold til disse hæfter for Selskabets Forpligtelser indtil det fulde af mig tegnede Beløb.

....., den ..... 1903.

(Navn) .....

(Stilling) .....

(Bopæl) .....

Rammer. Saaledes ogsaa her. Vi maa først dokumentere, at Handels- og Kontormedhjælperne ønsker en lovbestemt Maximalarbejdstid gennemført, og dette opnaas ved *Medhjælperadressen*. Selve Arbejdet for Massetilslutning til *denne* Adresse vil ikke blive uden Besvær, idet store Dele af vor Stand først maa oplyses om denne Reforms eminente Betydning for Medhjælperne. Samtidig med Arbejdet indenfor Medhjælpernes Kreds maa der naturligvis agiteres kraftigt, for at vinde Befolkningens Sympati for Sagen og i dette Øjemed vil Pressen og Møder være virksomme Midler.

Opnaa vi gennem et kraftigt Arbejde for Medhjælperadressen at præcicere overfor Lovgivningsmagten, at det af Centralorganisationen rejste Krav er et almindeligt Ønske blandt vore Standsfæller i Kontor og Butik, vil en saadan Adresse faa adskillig mere praktisk Betydning end en Folkeadresse, der sandsynligvis højst uegentlig vil fortjene denne Betegnelse.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Lokalerne i *„Café du Parc"*, Gyldenløvesgade 4, 1. Sal (overfor Klampenborgstationen) ere aabne for Afdelingernes Medlemmer d. 1ste og 3die Tirsdag i hver Maaned; altsaa d. *17. Februar* og *3. Marts*.

Medlemmerne anmodes om at besøge Lokalerne flittigt. Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes.

Agitationsudvalget.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen*, Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen*, Farvergade 24, 2., K.

Lokalerne i *„Café du Parc"* (se ovenstaaende Meddelelse) ere aabne d. 17. Februar og 3. Marts.

Den ordinære halvaarlige Generalforsamling afholdes den *3. Marts* i Lokalerne i »Cafe du Parc«. Dagsordenen og nærmere Meddelelse angaaende Generalforsamlingen fremkommer i næste Nummer af »D. H. og K. M. T.« og ved Brevkort til Medlemmerne. Forslag, der ønskes behandlede paa Generalforsamlingen, bedes indsendt til Formanden *inden d. 25. Februar*.

Bestyrelsen har paabegyndt en skriftlig Agitation for nye Medlemmer (jvf. Meddelelsen i »D. H. og K. M. T.«s Nr. 3). Følgende Tryksager udsendes med ca. 1000 Breve: En i Brevform trykt Henvendelse om Indmeldelse i »K. O.«, en Oversigt over Foreningens Formaal og Virkemaade, Prospekt for Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring samt (i saa stor Udstrækning som Oplaget tillader) et Prøvenummer af »D. H. og K. M. T.«.

Da Bestyrelsen herved paatager sig et meget betydeligt Arbejde forventes det, at de ærede Medlemmer vil søge at paavirke de Kolleger, der modtage de udsendte Breve, saaledes at den nu paabegyndte Agitation kan faa den størst mulige Betydning for vor Afdelings Fremgang.

Bestyrelsen.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen*, Solitudevej 10, 3., N. Kasserer: *Fr. Ipsen*, Nørre Farimagsgade 62, 4.

Den aarlige Generalforsamling afholdes *Tirsdag den 17. Marts 1903* Kl. 9 i Cafe du Parc, Gyldenløvsgade 4[1]. Dagsorden: 1. Beretningen. 2. Regnskabet. 3. Valg af Formand. 4. Valg af Bestyrelse. 5. Eventuelt.

Det anses for ethvert Medlems Pligt at give Møde.

Afdelingens Lokaler i *Cafe du Parc* ere aabne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned. (Bemærk Meddelelserne i denne Rubrik angaaende Lokalerne).

Bestyrelsen.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen*, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *J. Munch*, Søndergade 10—12 [2].

Aalborg. Formand: *Th. Hansen*, Christiansgade 18. Kasserer: *I. C. I. Nors*, Danmarksgade 49, St.

Foreningsmøde — Aalborg Foreningslokaler — Ugentlig Mødeaften.

Efter Opfordring fra flere Sider har Bestyrelsen lejet Hotel Nationals Selskabslokale til en ugentlig Mødeaften, *Diskussions-* og *Klubaften* hver Onsdag Aften Kl. 9.

Lokalerne ere de samme som forrige Aar (Opgang fra Porten).

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang*, Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler*, Grønnegade 7.

Skive. »Foreningen af Handels- og Kontormedhjælpere for Skive og Omegn«, der indtil afvigte Sommer tilhørte Centralorganisationen, men under Lock-outbevægelsen imod os blev tvungen til Udtrædelse af vor Organisation ved et stærkt Pres fra den lokale Handelsforening, er siden sin Udmeldelse gaaet stærkt tilbage og en Genindmeldelse i Centralorganisationen anses nu for nær forestaaende.

En Kollega i Skive giver et Billede af den forhaandenværende Situation i en Skrivelse, han har tilsendt os og hvori det bl. a. hedder:

»Den forleden afholdte Generalforsamling i den lokale Medhjælperforening i Skive konstaterede ved sine Forhandlinger og Beslutninger absolut Enighed blandt Medlemmerne om Centralorganisationens Uundværlighed. Af de Meddelelser, der gjordes paa Generalforsamlingen, angaaende Forholdenes Udvikling, siden Foreningens Udmeldelse af Centralorganisationen konstateredes det, at Udmeldelsen var den eneste og direkte Aarsag til den svage Position, Foreningen nu indtager, og at det Knæk, den fik ved denne Lejlighed foraarsagede, at alt det vel paabegyndte, saasom Sangkoret, de ugentlige Mødeaftener, Foredragene om Handels- og Vekselret etc. og de planlagte Kursus i Sprog, har maattet opgives. Af de øvrige Oplysninger paa Generalforsamlingen fremgik det endvidere, at saavidt bekendt og trods den staaende Lock-outbestemmelse er der ikke ved den senere Tids Nyengagementer her i Skive stillet de Engagerede noget Spørgsmaal, om hvorvidt de vare Medlemmer af Centralorganisationen, og ere de Medhjælpere, der ere flyttede herfra til Randers ejheller blevne stillede et saadant Spørgsmaal ved Engagementet.

Generalforsamlingen besluttede endelig at paalægge Bestyrelsen hurtigst muligt at fremme Arbejdet for Foreningens Genindmeldelse i Centralorganisationen, idet man betonede, at om en saadan ikke hurtigst fandt Sted vilde Foreningen være dødsdømt og de mange Medhjælpere, der endnu bevarede en levende Interesse for Centralorganisationen saaledes henviste til at indmelde sig enkeltvis direkte under denne, rimeligvis som hemmelige Medlemmer af Hensyn til Lockoutbestemmelsen. Denne Eventualitet afskrækkede dog ikke som det senere viste sig under Forhandlingerne om Pladsledighedsforsikringen, idet alene dennes Nytte for de organiserede Medhjælpere opvejede rigelig den tvivlsomme Risiko ved at være hemmeligt Medlem af Organisationen«.

Hobro. Ordinær Generalforsamling afholdes Onsdagen den 4. Marts d. A. Kl. $8^1/_2$ Aften i Theaterkafeen. Dagsorden: 1) Regnskabet fremlægges, 2) Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer og 2 Suppleanter, 3) Valg af 1 Revisor, 4) Eventuelt.

Bestyrelsen.

Øerne.

Odense. *Diskussionsmøder* afholdes *første Onsdag* i hver Maaned, Kl. 9 Aften, i *Fyns Forsamlingshus*. Indmeldelser modtages af Formanden *Hakon Petersen*, Overgade 46, og Kassereren *Johs. Petersen*. Overgade 7.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

Denne Begæringsblanket til Aktietegning i »Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring« (Aktieselskab) bedes De enten selv udfylde og indsende eller ogsaa forelægge Sagen for Deres Venner, Familie og Principaler. Med Indsendelsen bedes sendt 4 Kr. for 1ste Rate. Aktierne er paa 10 Kr. + 1 Kr. i Startningsomkostninger og kan betales med 4 Kr. straks ved Tegningen, 4 Kr. efter 3 Maaneders Forløb og 3 Kr. efter andre 3 Maaneder. Aktierne giver fast aarligt Udbytte af 4 pCt. samt 2 pCt. af Netto-Overskuddet. Vi forvente, at Enhver vil bestræbe sig til det yderste, for at faa mindst 1 Aktie tegnet og hurtigst muligt indsendt til »Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring«, *St. Pederstræde 45*. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
St. Pederstræde 45, St.
København K. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 5. **1. Marts 1903.** **3. Hargang.**

Agenter til Pladsledighedsforsikringen søges.

Medlemmerne anmodes indtrængende om til Hovedkontoret, St. Pederstræde 45, at opgive Navn og Adresse paa saadanne Kolleger i nedenstaaende Byer, som det kan antages med Interesse og Samvittighedsfuldhed vil virke for Tegning af Forsikringer.

Skriv straks, naar De har læst dette, at det ikke glemmes.

Assens	Ebeltoft	Fredericia	Grenaa
Helsingør	Holbæk	Holstebro	Kallundborg
Kolding	Korsør	Lemvig	Løgstør
Middelfart	Nakskov	Nyborg	Nykjøbing S.
Næstved	Præstø	Ringkjøbing	Ribe
Ringsted	Roskilde	Rødby	Sakskjøbing
Skelskør	Slagelse	Stege	Varde
Vordingborg			

Desuden alle Landstationerne.

Centralisation, Decentralisation.

II.

Centralorganisationens Betydning som Fagorganisation maa søges deri, at den i Modsætning til de gamle »blandede« Foreninger bestemt paapegede Karakteren af den Udvikling, der foregaar indenfor Handelsstanden. Konkurrencen mellem Storhandel og Smaahandel har taget anderledes grelle Former end i de gamle Foreningers Børneaar, Medhjælperstanden er ved de ringere Selvstændighedsbetingelser bleven mere konsolideret og Stordriftens uundgaaelige Følgesvend, Arbejdsløsheden, har indenfor vor Stand skabt en »merkantil Reservearmé« — et betænkeligt Fænomen, der finder sit sørgelige Forbillede i Haandværkets og Industriens næsten permanente Arbejdsløshed.

Med Erkendelsen af det nye sociale Drag, der gik gennem Arbejdsforholdet i vor Stand, var Betingelserne for Medhjælperbevægelsens Reformbestræbelser tilvejebragte. De gamle Foreningers Virksomhed strakte sig sjældent udenfor det lokale Omraade, deres faglige Virksomhed begrænsedes i det højeste til Engageringsvæsenet, Understøttelsesfonds og i reformatorisk Henseende til Arbejdet for frivillig 8-Lukning i Sommerhalvaaret. Socialpolitik (ɔ: Paavirkning af Lovgivningsmagten til Fremme af Beskyttelsesbestemmelser for Handels- og Kontorfagenes Medhjælpere og Lærlinge) har været et Begreb, der alene ved Ordets Klang virkede afskrækkende paa de gamle Foreningers Ledere, og som ganske er misforstaaet af Medhjælpernes Flertal, fordi disse bestandig have Vanskelighed ved at undlade at knytte Forstillingen om partipolitiske Bestræbelser til dette Begreb. Udlandets Medhjælpere ere paa dette Omraade langt forud for deres danske Standsfæller.

Centralorganisationen maatte altsaa bryde nye Baner for Foreningsbevægelsen blandt Handels- og Kontormedhjælperne. Vore Formaal og Hensigter fremsattes utilsløret gennem de 12 Programpunkter, som Aarhusmødet vedtog, og vor første Kongres har siden uddybet disse Reformkrav og tilsigtede Hjælpeforetagender. De private Reformforsøg, der, forsaavidt de overhovedet fører til gunstige Resultater, aldrig faar blivende Betydning, anses ikke af den moderne Medhjælperbevægelse som det rette Middel til faglige Forbedringer — i Stedet for de ved det private Initiativ gjorte Forsøg træder de socialreformatoriske Bestræbelser, hvis Maal er en effectiv Beskyttelseslovgivning. Ved Centralorganisationens Oprettelse lagdes Grunden til en *national* Standsbevægelse i Ordets virkelige Betydning. Centralorganisationens Modstandere have imidlertid indtil Trivialitet søgt at paavise, at vor Organisation stod i Rapport til og under Indflydelse af bestemte partipolitiske Bestræbelser. Dette Angrebsmiddel er ikke opfunden af hjemlige Filistre; Udlandets store Medhjælperganisationer, der virke paa et moderne fagligt Grundlag ligesom vor Organisation og ligesom denne indtage et i politisk Henseende nevtralt Standpunkt, have ikke desto mindre været udsatte for lignende Angreb. Den Slags Angrebsmidler taber deres Betydning med Tiden, fordi Kendsgerningerne slaar dem til Jorden. Her i Landet har man vanskeligt ved at tænke sig en faglig Bevægelse indenfor en hvilken som helst Lønarbejderkategori fuldkommen adskilt fra *det* politiske Parti, der i Almindelighed opfattes som Fagforeningernes parlamentariske Repræsentation. Det ligger imidlertid ganske udenfor denne Artikels Opgave at undersøge om den faglige Retning af Arbejderbevægelsen er bedst tjent med at indtage et partipolitisk eller nevtralt Stade, her skal kun understreges, at hvad der gælder for Fagforeningsbevægelsen blandt de manuelle Arbejdere ingenlunde behøver at være gældende for Handels- og Kontormedhjælperbevægelsen. *Den nevtrale Organisationsbevægelse er i hvert Fald paa nærværende Tidspunkt en ubetinget Forudsætning for Enighed og Styrke i de danske Medhjælperes faglige Samvirke.*

Landsorganisationen har skabt de Betingelser for ensartet, systematisk Samarbejde mellem Medhjælperne i hele Landet, der fattedes under de gamle Foreningers Ærа. En planmæssig Agitation for Centralorganisationen; Statistikindsamlingen, der ikke alene blev et nødvendigt Grundlag for Pladsledighedsforsikringen, men tillige gav et værdifuldt Talmateriale i Hænde til Belysning af Medhjælpernes sociale Stilling; Agitationen for en kortere Arbejdstid for Butiksmedhjælperne, der har skaffet disse betydelig mere Fritid i adskillige Byer; den før og efter Kongressen indledede Agitation for Revision af Helligdagsloven og Lærlingeloven, en lovbestemt Maximalarbejdstid for Medhjælperne i Kontor og Butik, Kravet om Statsunderstøttelser til Fremme af Medhjælpernes faglige Uddannelse osv., og endelig Engageringsvæsenets Omordning, Ulykkesforsikring paa yderst billige Vilkaar for Organisationens Medlemmer og sidst men ikke mindst det fra Centralorganisationen udgaaede Aktieselskab »Pladsledighedsforsikringen«, hvis Betydning for Medhjælperne er for anerkendt fra alle Sider til her at skulle omtales — hvortil kommer en Række Tilfælde, hvor Forretningsføreren eller Afdelingerne have grebet ind til Varetagelse af Medhjælpernes Interesser — denne vor Organisations hidtidige Virksomhed har kun været mulig i et Omfang som det foreliggende ved den Centralisation af de til Raadighed staaende Kræfter, der muliggøres ved den nuværende Organisations- og Administrationsform.

Centralisation er saaledes den organisatoriske Fuldkommenhed; Decentralisation er Tilbageskridt — Reaktion.

De adsplittende Forsøg, der tydede paa en decentralisatorisk Bevægelse, begyndte efter Kongressen og fik ny Næring ved Lockoutbeslutningerne, der toges af Sommerens Handelsmøder. Skønt Betydningen af disse Nedbrydelsesbestræbelser ingenlunde her skal overvurderes har det sin Interesse at undersøge dem

nærmere. Personlige Motiver vare stærkt medvirkende, saavel ved »Esbjerg Handels- og Kontoristforening«s Oprettelse som ved Kolonialmedhjælpernes Udmeldelse i København, men de to Personer, der ved denne Lejlighed karakteriserede sig selv paa en højst uheldig Maade, har endnu ikke leveret Beviser for deres Kvalification som den nationale Standsbevægelses Banemænd.

Forsøgene fremtræder iøvrigt paa forskellig Vis. I Esbjerg-Forsøget løsriver man sig ikke blot fra Centralorganisationen som Landsorganisation, men kuldkaster dens Program og gør et iøvrigt ganske mislykket Forsøg paa at danne en jysk Centralorganisation efter den gamle Recept, medens man ved Kolonialmedhjælperorganisationens Udmeldelse i København beholder det oprindelige faglige Tilsnit, men søger grundlagt en Landsorganisation af Kolonialmedhjælpere — hidtil med det samme travrige Resultat som det jysk-jyske Forsøg. Sagen er, at den Slags nyopdukkende Distrikts- eller særlige Lands-Organisationer vil støde paa praktiske Vanskeligheder i Konkurrencen med en alt bestaaende Landsorganisation, der rummer Jyde, Øbo og Københavner indenfor sine Rammer og har Bud til Medhjælperen paa ethvert Kontor og i enhver Bod. Vort lille Land er for lille til den Art Eksperimenter. Den jyske Centralisation vil nemlig kræve ligesaa betydelige Administrationsudgifter som Landsorganisationen, forsaavidt den skal virke paa lignende Maade og den tilsigtede Kolonialmedhjælper-Landsorganisation vil straks støde paa financielle Vanskeligheder, fordi den nødvendigvis kun kan faa lokal Betydning og her endog maa regne med en sideordnet Medhjælperforening under Centralorganisationen. I det første Tilfælde nøjes man med at klistre nye Etiketter paa de gamle Dunke, Indholdet er det samme — det er den skinbarlige Reaktion, der her er paa Spil, og saa skamløst er dette Forræderi mod egne Standsfæller, at man fra den Side ikke viger tilbage, for at benytte den Del af Principalpressen, der med særlig Iver bekæmpede Medhjælpernes Organisationsret, til at rette hadefulde Angreb paa de organiserede Medhjælpere. Sligt bliver Slag i Luften. Det andet Tilfælde søger vel det faglige Fremskridts Vej, men geraader paa Afveje og hæmmer derfor forbigaaende selve Standens organisatoriske Fremskridt.

Lokalorganisationen har udspillet sin Rolle som Udtryk for Medhjælperbevægelsen. Den seperate Landsdelsorganisation eller specielle Centralorganisation har ingen Fremtid for sig, fordi den hindrer Enheden og Samarbejdet i Medhjælperstanden — og uden disse to Forudsætninger ingen kraftig Reformbevægelse. Medhjælperstanden herhjemme som overalt i den civiliserede Verden retter nu sin Opmærksomhed paa Sociallovgivningen som et vigtigt Middel til Forbedring af Medhjælpernes samfundsmæssige Stilling, men Kravet om Socialreformer for Handels- og Kontormedhjælperne faa først Vægt, naar det bæres frem af en enig, national Standsbevægelse. Derfor er Centralorganisationen den Organisationsform, der har Fremtiden for sig.

Vort Løsen maa være: Agitér! Organisér! Centralisér!

Af vor Fagbevægelses A. B. C.

Af Bogholder *C. H. W. Hasselriis*, Varde.

I.

Organisationen, dens Teorier og Konsekvenser.

Organisation er saa at sige blevet Tidens store Løsen, det Banner, hvorom alle flokke sig og det ganske naturligt og nødvendigt i Kraft af vor Tids stærke økonomiske og kulturelle Udvikling.

Den indtrædende Storproduktion, Storindustri og den dermed forbundne Storhandel maatte nødvendigvis afføde nye Former for Erhvervslivet og finde Midler til at beskytte dette.

De mange Smaaerhvervs Indskrænkning, Ophør og Ruin, og den Kamp, der dermed rejstes Mand og Mand — o: de enkelte Erhvervsudøvere -- imellem, maatte nødvendigvis bringes til Afslutning, for at sikre Samfundet mod Ødelæggelse og ganske naturligt som en Følge af et Led i den økonomiske Udvikling.

Associationen optraadte da som denne nye Sol, der skulde bringe nyt Liv og ny Orden i Tingene.

Associationen blev det store Middel, ved Hjælp af hvilket Kampen indenfor de enkelte Erhverv skulde bringes til en heldig Afslutning. Associationen bredte sig, Associationsaanden voksede, den skulde forvandle de mange smaa Konkurrenters Kamp til et frugtbart Samarbejde saavel i egen som i Konsumentens Interesse.

Vor Tid har set alt nok af denne Sammenslutningens betydningsfulde Virkning, det behøver ingen nærmere Omtale i al Almindelighed.

Den økonomiske Velstand forøgedes i betydelig Grad ved denne Samfundsreformation og den, f. Eks. med Henblik paa den i alle større Erhverv ved den rationelt gennemførte Arbejdets Deling, skabte Simplificering og Fagdygtighed i hele Samfundets Interesse.

Og dog har man indvendt, at saadanne Former for Erhverv og Beskyttelse kunde komme til at virke demoraliserende, sløvende og nedbrydende paa den enkelte Udøver, og at Karakterejendommelighederne, Selvstændighedsfølelsen og Energien stod Fare for at udviskes og lide Afbræk ved Organisationen og Solidariteten.

Er der end *noget* berettiget i en slig Indvending, maa man dog med fuld og berettiget Føje knnne pege paa den naturlige Modvægt, der bestaar i de, netop ved Sammenslutningen, hidbragte Forbedringer i social Henseende.

Se den store Arbejderstab, føler, tænker og handler den ikke i fuld Forstaaelse af sin Stilling og Betydning som en Klasse respekterede Samfundsborgere.

Men ligesaa forskellige, som de Skikkelser ere, hvori de forskellige Erhverv fremtræde, ligesaa forskellige ere de Maader, hvorpaa Organisationen kan virke og virker.

* * *

Der paastaas fra saa mangfoldige Sider, at en Organisation af Handelens underordnede Udøvere, Medhjælperne, Tanken om og Troen paa en saadan Organisations Betimelighed og Betydning er noget sindssvagt, og ulønnende er Arbejdet for og Troen paa en saadan Sags Gennemførelse.

Man mener, at Handelsmedhjælperne nu en Gang ikke ere stillede som andre Arbejdere, og at Erhvervet, Handelen, vilde lide et alt for stort Bræk derved.

Af dem, der nu en Gang *ville* se alting gennem de fra Oldefædrene nedarvede Glarøjne, som se et ubetinget og urørligt Ideal i de gamle nedarvede patriarkalske Forhold og betragte ethvert Forsøg paa at hidføre Reformer paa dette Omraade som et Indgreb i Principalernes gennem Tiderne hævdede Rettigheder, kan dette med en *vis* Ret siges, men for andre, der længst have rystet Oldtidens gamle mugne Støv af Vingerne, og frigjorte have ladet disse bevæges af Tidsaandens og Tidsudviklingens Vindstrømninger, for os, staar Tanken om en saadan Organisation og de ved den rejse Reformkrav ikke som medførende *skarpere* og mere tilspidsede Former den overordnede og underordnede Udøver imellem, men kun som medførende en Del andre, som vi tro og haabe, til gensidig Gavn.

Det er gaaet med vor Stand og dens Udvikling som med alle andre, og de samme Forhold, der fra første Færd lod Associationen blive det store og stærke Vaaben i den økonomiske Kamp, have ogsaa affødt vor Bevægelse.

Der eksisterer og har altid eksisteret baade Arbejdsgiver og Arbejder indenfor Handelsstanden saavelsom i Lavsvæsenets Tider indenfor Haandværkene, men den livstidige Lønarbejder, Lønarbejderen som Klasse, kendtes ikke.

Som det var Haandværkssvendens Maal en Gang, naar hans Tid kom, selv at blive Mester, saa var det og Krambodsvendens, Kommissens, selv en Gang at blive Principal, og dette Spring fra Svend til Mester var under Datidens Forhold og smaa Bedrifter ikke større end, at Gennemsnitsarbejeerne kunde overkomme det.

Som det gik i England med Damp- og Bomuldsmaskinens Indførelse, hvorved Fabriksindustrien afløste Haaudværket og Storindustrien skabte den Klasseforskel mellem Arbejdsgiver og Arbejder, som kun et heldigt Lykketræf overvinder, som det gik i alle Fag Verden over, er det gaaet i vor Stand.

Som Storindustrien har afløst de mange smaa Haandværk, har den fundet sit naturlige Sidestykke i Storhandelen, og paa samme Tid, som Selvstændighedsbetingelserne derved i betydelig Grad indskrænkes, bliver der Brug for flere underordnede Medhjælpere.

Indenfor *vort* Fag skabes derved den samme Klasseforskel mellem Principal og Medhjælper, Lønarbejderklassen opstaar.

For saa uendelig mange skurrer det Ord: „Lønarbejder", naar Talen er om unge Handelsmænd, frygteligt i Ørene.

„Medhjælperne skulle ikke være *Lønarbejdere*, men først og fremmest unge *Handelsmænd*, lad os endelig ikke faa det gode gamle Forhold mellem Principal og Medhjælper ødelagt", raabes der.

Som om Overgangen dertil, Bevidstheden om at være slet og ret Lønarbejder ikke netop skulde bidrage til at gøre de unge Handelsmænd endnu mere skikkede til deres Fag og interesserede deri.

Jo tilvisse.

Naar vor Tids Handelsmedhjælpere vilde se sig selv som livstidige Medhjælpere, vilde de finde den Ordning end mere uretfærdig og uholdbar, at de i deres Medhjælpertid skulde være Forretningens Malkekøer, først og fremmest have Forretningens og Handelens Udbytte og Tarv for Øje for til sidst at pleje egne Interesser.

Og de vilde forstaa, at de i Kraft af samme Teori kun kunne være Fagets Lønarbejdere. Det vilde da falde dem ganske naturligt og yderst magtpaaliggende saa tidligt som muligt at finde sig en Stilling, hvor de vilde kunne finde sig en Livsgerning og straks tage fat paa denne som saadan med særlig Interesse og Energi. Og de vilde arbejde paa efter yderste Evne at gøre sig saa værdige til Pladsen som muligt.

De vilde arbejde saa meget mere samvittighedsfuldt, som det jo stod dem klart, at det i Længden først og fremmest var deres eget Tarv, de plejede ved ihærdigt Arbejde.

De vilde i en tidlig Alder begynde at arbejde paa deres egen Udvikling og Livsanskuelse, hurtigt lære at tage Del i Samfundslivet og interessere sig for Livets mangeartede Forteelser, betragte sig som Samfundsborgere og derved faa endnu mere Kærlighed til og Forstaaelse af deres Kald og dets Alvor.

Alle disse Idealer vilde ganske naturligt foresvæve den, der tænkte saa, han vilde af sig selv handle derefter.

Og en Organisation, bygget paa saadanne Teorier, og med Front og Bevægelse mod de samme Idealer vilde yde en væsentlig Støtte og Opmuntring.

Og havde man end som Medhjælper Forstaaelsen af, at Overgangen fra Medhjælper til Principal ikke længere var Reglen, men derimod snarere Undtagelsen, men desuagtet vilde vove Springet, vilde man da netop ikke paa Grund af alle disse Vanskeligheder sætte al mulig Energi ind paa ved Hjælp af Kundskaber, Dygtighed og Sparsommelighed at naa et saadant Maal.

Det gode Forhold Principal og Medhjælper imellem vilde ved Lønarbejderkategoriens Hævdelse paa ingen Maade antage skarpere, men netop langt mere opmuntrende, fortrolige og i alle Maader og alle Parter gavnlige Former. (Fortsættes).

Pladsledighedsforsikringen.

Ærede Kolleger!

I sidste Nummer af nærværende Blad meddeler Forretningsføreren os, at der endnu mangler ca. 4000 Kr. i at Aktiekapitalen er fuldt indbetalt. Dette er jo et sørgeligt Resultat at komme til, og muligt at mange Kolleger mangle Interesse og Forstaaelse af Sagens store Betydning, snarere skorter det maaske paa Evnen til at afsé Beløbet til 1 Aktie, og det er nærmest med Henblik paa sidste Tilfælde, at jeg gennem disse Linier vil tillade mig at gøre mine ærede Kolleger et Forslag.

Der mangler som sagt ca. 4000 Kr.; hvad om vi nu alle, baade vi, der har tegnet Aktier, og de andre, der endnu ingen har tegnet, hver indsender 1 a 2 Kr. til Hovedkontoret. Det indkomne Beløb omsættes i Aktier, som bliver Centralorganisationens Ejendom. Skulde de 4000 Kr. blive overtegnet, skal det overskydende Beløb henlægges til Agitationsfonden.

Her skal imidlertid handles hurtigt, og derfor Kolleger, Haanden paa Værket og indsend den Skærv, som enhver mener, han kan undvære.

Det har jo vist sig, at vi skulde stole paa os selv, og Tegningen maa altsaa sikres af os, hvis vi ikke vilde se enten Sagen strandet, eller ogsaa taget op af et eller andet Forsikringsselskab, og da bliver det ikke os, der faar den største Fordel.

Klintebjerg pr. Otterup, den 22. Februar 1903.

N. A. Horndrup.

Fra Lukkesagen.

Medhjælpernes Anvendelse af Fritiden. I „Dansk Handelstidende" har „en anset Provins-Forretningsmand" (fra Randers) behandlet dette Spørgsmaal i en indsendt Artikel, hvori han med beundringsværdig Oprigtighed gør Synspunkter gældende, der vel endnu anlægges af adskillige Principaler, men som de fleste dog undlader at betro Papiret. Indsenderen gør dog — karakteristisk nok — ikke Skridtet fuldt ud, men skjuler sit borgerlige Navn under et lidet „x." Efter at have udtalt sig mod Søndagsarbejdets Afskaffelse skriver Herr. „x" bl. a.:

„Jeg hører til dem, der begyndte med at staa op Kl. 5 om Morgenen og forblive i Butiken til Kl. 10 Aften, vi havde ingen Varme hverken i Butik eller paa Værelse, og kun Frihed en halv Dag hveranden Søndag, og jeg har ikke skønnet, dette har skadet mig eller mine Kolleger fra den Tid. Hvad der derimod virker skadeligt paa de unge Mennesker, er at de i Reglen hver Aften er paa Farten og begynder som Drenge at gaa paa Varietéer eller til andet Gøgl, saa de først kommer hjem sent paa Natten. Dette Liv er svækkende. At der paa den Maade ogsaa stilles for store Krav til vedkommendes Pung, er utvivlsomt, og det er jo nok muligt, at de Kasse-Kontrolapparater, man nu har Brug for overalt, er mere nødvendige end de var tidligere.

Jeg sværmer ingenlunde for at binde Personalet stærkt, og lukker mit Kontor Kl. 7, men holder til Gengæld paa Præcision særlig om Morgenen. Jeg tror, at de unge Mennesker snarere har godt at lidt mindre end mere Frihed, fordi denne i de allerfleste Tilfælde misbruges og vænner dem til en Levemaade, der ikke kan realiseres, naar de en Gang skal være selvstændige".

Saamange vare Ordene. Indsenderen vil maaske som „anset Provinsforretningsmand" komme til at øve en stærk hæmmende Indflydelse paa vore Bestræbelser for en kortere Arbejdstid i Handels og Kontorfaget og mange Principaler ville maaske følge den kendte Købmand i dette Spørgsmaal; thi han taler jo med „Sagkundskab". Handelsstanden er den Stand her i Landet, der med største Sejghed hænger ved den

Meddelelse

fra

Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring

(Aktieselskab).

Det bringes herved til Medlemmernes Kundskab, at Bestyrelsen — for at skabe Betingelser for, at Forsikringen kan opnaa det størst mulige Omfang — har besluttet at udbetale Provision for Tegningen af Forsikringer.

For en Forsikring paa 1 Kr. i Dagpenge betales en Provision af 50 Øre, for en Forsikring paa 2 Kr. i Dagpenge betales 1 Kr. i Provision osv., 50 Øres Paalæg i Provisionen for hver Kr. mere i Dagpenge.

Naar Bestyrelsen er gaaet med til dette Skridt, er det først og fremmest for at være vis paa at faa Folk, der med Energi og Samvittighedsfuldhed vil tage sig af Tegninger i de Byer, hvor Centralorganisationen ikke er repræsenteret. Agent i enhver By antages paa ovennævnte Vilkaar; Ansøgere bedes snarest skrive til Hovedkontoret, Sct. Pederstræde Nr. 45.

Glem ikke Aktietegningen.

Benyt Blanketten fra forrige Nummer af »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende«.

gamle Ordning af Arbejdsforholdene, og Principalerne af den „gamle Skole" finder tilstrækkelig Berettigelse til at modsætte sig Reformerne under Henvisning til Tilstanden i „deres Tid". Disse Folk glemmer ganske eller have aldeles ingen Forstaaelse af den Kendsgerning, at overlang Arbejdstid og ringe Fritid befordrer Tilbøjeligheden for den tvivlsomme Rekreation paa Variéter og Restaurationer, der træder i Stedet for Tidens Anvendelse til fysisk og aandelig Udvikling samt faglig-teoretisk Uddannelse.

Det daglige Arbeide, bør kunne fængsle Medhjælpernes Interesse gennem hele Arbejdsdagen, men overanstrænges Butiks- eller Kontormedhjælperen vil Arbejdets Kvalitet lide derunder. Fritiden skal være den fysiske og aandelige Rekreationstid. — Hr. „x." Paastande bærer alt for tydelig Præget af, at han selv har arbejdet for længe i sine Medhjælperaar; han mangler øjensynlig Forudsætningerne for at forstaa den Tid, hvori han lever og denne Tids Krav. Og dog! Hr. „x." sværmer ingenlunde for at binde Personalet stærkt, han lukker sit Kontor Kl. 7 og hans Kontormedhjælpere kan søge Bogen eller — Fristelserne, forsaavidt Hr. „x." da ikke mod Aften har glemt den Præcision, som han særlig holder paa om Morgenen.

Ingen Stand kan med større Berettigelse end Handels- og Kontormedhjælperne rejse Kravet om Regulering af Arbejdstiden, men der existerer til Gengæld næppe en saa snævertsynet Modstanderstab overfor dette Spørgsmaal, som det, der rekrutteres af de danske selvstændige Købmænd.

Lukkesagen i Norge. Kommunalbestyrelsen i Stavanger har med 41 mod 27 Stemmer vedtaget at fastsætte Lukningsvedtægten gældende for de fleste Forretningsgrene, saaledes at Lukketiden almindeligvis varer fra Kl. 8 Aften indtil Kl. 7 Morgen.

For den lovbestemte Butikslukning udtalte Statssekretær, Greve von Posadowsky, sig forleden paa følgende Maade i den tyske Rigsdag: „Hovedsagen er, at Befolkningen villig bærer Bestemmelserne saaledes, at de ogsaa kan udføre dem og med Tiden vænne sig til dem. Naar saadanne Forhold har bestaaet en Tid lang, indtræder der Beroligelse og ethvert Menneske retter sig derefter. Jeg skal kun erindre om den heftige Agitation mod den lovbestemte Butikslukning Kl. 9; nu er den en forlængst glemt Sag og alle de frygtelige Følger, som man havde ventet deraf, ere ikke indtraadte.

Søndagslukningen er for Tiden et brændende Spørgsmaal i *Portugal*, hvor man baade fra Principalers og Medhjælperes Side har arbejdet for denne Reform i samfulde 14 Aar. De frivillige Overenskomster have ligesaa lidt der som hos os været i Stand til at hidføre en tilfredsstillende Løsning, men har derimod bevirket, at Medhjælperne i forskellige Byer have iværksat Demonstrationer mod de Firmaer, der have brudt deres Forpligtelser. — Medhjælperforeningen i den nordportugisiske By Braga, har udsendt Indbydelse til en almindelig portugisisk Medhjælperkonference i Anledning af Fordringen om lovtvungen Søndagshvile.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Lokalerne i *„Café du Parc"*, Gyldenløvesgade 4, 1. Sal (overfor Klampenborgstationen) ere aabne for Afdelingernes Medlemmer d. 1ste og 3die Tirsdag i hver Maaned; altsaa d. *3.* og *17. Marts.*

Medlemmerne anmodes om at besøge Lokalerne flittigt. Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes.

Agitationsudvalget.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen,* Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen,* Farvergade 24, 2., K.

Lokalerne i *„Café du Parc"* (se ovenstaaende Meddelelse) ere aabne d. 3. og 17. Marts.

Den ordinære halvaarlige Generalforsamling afholdes *Tirsdag d. 3. Marts Kl. 9* i Lokalerne.

Dagsorden: 1) Beretning, 2) Regnskabet, 3) Valg af Formand og Bestyrelse, 4) Eventuelt.

Der fremkommer ingen yderligere Indvarsling af Generalforsamlingen.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Solitudevej 10, 3., N. Kasserer: *Fr. Ipsen,* Nørre Farimagsgade 62, 4.

Den aarlige Generalforsamling afholdes *Tirsdag den 17. Marts 1903* Kl. 9 i Cafe du Parc, Gyldenløvsgade 41. Dagsorden: 1. Beretningen. 2. Regnskabet. 3. Valg af Formand. 4. Valg af Bestyrelse. 5. Eventuelt.

Det anses for ethvert Medlems Pligt at give Møde.

Afdelingens Lokaler i *Cafe du Parc* ere aabne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned. (Bemærk Meddelelserne i denne Rubrik angaaende Lokalerne). *Bestyrelsen.*

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand: *C. Christensen,* Willemoesgade 79, Ø., Telefon 7469. Kasserer: *E. M. Christensen,* Bille Brahesvej 3, 3. V.

Lokalerne i „Cafe du Parc" ere aabne d. 1. og 3. Tirsdag i hver Maaned. Kom til Møderne.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Dannebrogsgade 15, 3., V.

Lokalerne i *Cafe du Parc* ere aabne for Medlemmerne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *J. Munch,* Søndergade 10—12 2. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Immervad 6.

Generalforsamling afholdes *Onsdag den 11. Marts Kl. 9 Aften pr.* i Hotel *„Kronprinsen"s* Festsal. Nærmere Meddelelse med Dagsorden bliver tilstillet Medlemmerne først i Marts, Fra 3. Marts fremlægges Regnskabet til Eftersyn hos Kassereren.

Bestyrelsen beder Medlemmerne erindre Dagen og forventer talrig Tilslutning. Tænk over, hvad der mulig ligger Dem paa Sinde, og hold Dem ikke tilbage fra at komme frem med det. Bestyrelsen.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *I. C. I. Nors,* Danmarksgade 49, St.

Foreningsmøde — Aalborg Foreningslokaler — Ugentlig Mødeaften.

Efter Opfordring fra flere Sider har Bestyrelsen lejet Hotel Nationals Selskabslokale til en ugentlig Mødeaften, *Diskussions-* og *Klubaften* hver Onsdag Aften Kl. 9.

Lokalerne ere de samme som forrige Aar (Opgang fra Porten).

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Hobro. Ordinær Generalforsamling afholdes Onsdagen den 4. Marts d. A. Kl. 8½ Aften i Theaterkafeen. Dagsorden: 1) Regnskabet fremlægges, 2) Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer og 2 Suppleanter, 3) Valg af 1 Revisor, 4) Eventuelt. *Bestyrelsen.*

Randers. Foreningens ordinære Generalforsamling afholdtes Onsdag d. 11, Februar i Overensstemmelse med den tidligere bekendtgjorte Dagsorden.

Formanden aflagde Beretning om Virksomheden i det forløbne Halvaar. Der var givet Tilskud til de Medlemmer, som benytte Handelsforeningens Sprogkursus. Der var forsøgt med en ugentlig Klubaften, som dog hidtil havde fundet for ringe Tilslutning. En Del Møder vare arrangerede, dels offentlige, dels indenfor Foreningen; saavel som en Sommerudflugt og et lille Bal.

Regnskabet fremlagdes og godkendtes.

Forslaget om *Udmeldelse af Centralorganisationen* (stillet af D'Hrr. Soelberg og Kolding, hvilken sidste ved Bortrejse var hindret i at være tilstede) fremkaldte en livlig Diskussion. Det maa dog bemærkes, at kun ca. 20 Medlemmer overværede Generalforsamlingen hvilket er højst uforsvarligt, navnlig naar et saa vigtigt Spørgsmaal skal forhandles. Mod Forslaget stemte 14, for 3, blankt 3.

Ved det derefter afholdte *Bestyrelsesvalg* blev *C. O. Lindback* genvalgt med 17 St. *G. Kolding* valgt med 20 St. *Soelberg* valgt med 19 St. *N. P. J. Norengaard* valgt med 19 St. *J. Bach* valgt med 13 St. *Chr. Winther* valgt med 13 St. Til Suppleanter valgtes D'Hrr. F. Broch og Folmer Hansen og til Revisorer D'Hrr. J. Christensen og S. Svendsen.

H. Lützchiøft takkede under Forsamlingens Tilslutning de afgaaende Bestyrelsesmedlemmer, i Særdeleshed Formanden, Hr. S. Chr. Hansen, og Kassereren Hr. Louis Nielsen, for det store og gode Arbejde, de havde gjort i Foreningens Tjeneste.

Efter nogen Forhandling om en fremtidig forstærket *Agitation* hævedes Generalforsamlingen. P. B. V.

G. Kolding, Sekretær.

Bestyrelsesmøde afholdtes Mandag d. 16. Februar ved hvilken den nyvalgte Bestyrelse konstituerede sig saaledes: Formand: Hr. *C. O. Lindback.* Næstformand: *H. Lützchøft.* Kasserer: Hr. *Chr. Winther.* Sekretær Hr. *G. Kolding.* Sidstnævnte varetager tillige Posten som Korrespondent til „D. H. & K. M. Tidende", medens Hr. N. P. J. Norengaard overtager Arbejdet for Pladsledighedsforsikringen P. B. V.

G. Kolding.

Foreningens Formand: *C. O. Lindbach,* Storegade 9. Kasserer: *Ghr. Winther,* Fredensgade 16, og bedes nye Indmeldelser afleverede til en af D'Hrr. *Agiter kraftigt for Tilgang.*

Ugentlig Møde & Klubaften afholdes paa *„Bodega"* hver Onsdag. Der vil altid være noget af Interesse til Forhandling, hvorfor Medlemmerne indstændigt anmodes om at at give talrigt Møde.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
St. Pederstræde 45, St.
København K. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 6. **15. Marts 1903.** **3. Hargang.**

Af vor Fagbevægelses A. B. C.

Af Bogholder *C. H. W. Hasselriis*, Varde.

II.

I det foregaaende har vi set, hvorledes Samfundsforholdene og den øknomiske Udvikling gennem de sidste Decennier har gjort Organisation af de forskellige Fag, ikke mindst Handelsmedhjælperfaget, til en tvingende Nødvendighed og i al Almindelighed omtalt en saadan Fag-Sammenslutnings Følger saavel for Standen i sin Helhed som for dens enkelte Medlemmer. Samlende alle disse, der alt længe nok har vandret som en Hjord uden Ledelse og Maal, til fuld Forstaaelse af deres sociale Stilling og Fremtidsudsigter, bibringer Organisationen dem Forstaaelse og Betydningen af at være Standsmedlemmer, udførende en Stands Arbejde, opfyldende en Stands Pligter og nydende en Stands Goder.

Altsammen saa langt fra at ødelægge det bestaaende Forhold mellem Principal og Medhjælper, som netop de deraf flydende nødvendige Ændringer i Forholdet vilde opfylde de nødvendige Betingelser for et godt Forhold og Samvirke.

Underligt nok for Resten, at der almindeligvis tales saa meget om „det bestaaende gode Forhold", og om at dette paa ingen Maade maa ødelægges. Nej, sikkert nok taaler det nu bestaaende Forhold mellem Principal og Medhjælper paa ingen Maade at miste et Gran af sin Støtte, men det kunde sikkert nok være paa sin Plads for en Gangs Skyld at spørge, om der virkelig i al Almindelighed eksisterer et saa glimrende og ideelt Forhold under de nuværende Tilstande paa disse Steder.

I al Almindelighed —, thi natnrligvis er der Undtagelser, mange og hæderlige Undtagelser, som jeg skal være den sidste til at dølge, saa meget mere som jeg personligt daglig maa glæde mig over at være stillet saa heldigt som faa i den Retning, men sikkert nok var Reformer i Retning af et bedre Forhold mellem Principal og Medhjælper ikke alene attraaværdige, men ogsaa højst nødvendige.

Og Grundene dertil maa man paa ingen Maade for den overvejende Del tilskrive personlige Motiver; nej, meget snarere rent principielle.

Naar Medhjælperen derimod i ret og fuld Forstaaelse af sit Kald, dets Alvor, Røgt og Ansvar, i Bevidshed om den større eller mindre Mængde af sin egen Dygtighed og Arbejdsevne, og samtidig i fuldt Maal respekterende sin Foresattes Værdighed, Person, Dygtighed og Erfaring, ser og forstaar, at det Arbejde han, Medhjælperen, udfører, har sin Betydning for Forretningen, dens Drift og Trivsel, værdsættes og lønnes efter Fortjeneste, naar Medhjælperen staar i et saadant Medarbejderforhold til Principal og Forretning, da er først alle Betingelser til Stede for et i alle Maader godt Forhold og Samarbejde.

* * *

Det siger sig selv, at Medhjælperne med denne vaagnende Selvstændigheds og Standsfølelse ville sammenligne Summen af deres Arbejde og Pligter med de Goder, de til Gengæld nyder, og de ville da alle indse, at de med fuld Føje kunne rejse forskellige Reformkrav.

Skulle de i fuld Betydning betragte sig som selvstændige Medhjælpere indenfor Handelsfaget og som selvstændige Borgere indenfor Samfundet, da gælder det, at de i første Linie maa føle sig frie og uafhængige, menneskeligt set.

Og den første Betingelse derfor er, at Kost- og Logisystemet, denne forældede Indretning, denne rene Forbandelse, der hviler over Størstedelen af den danske Medhjælperstand, og som sikkert i langt større Grad end nogen Principal aner, virker demoraliserende paa Standen, at den maa lade sit gamle Liv.

Naar Kost- og Logisystemets Ophævelse har befriet den danske Handels- og Kontormedhjælperstand for det tyendelignende Afhængighedsforhold til Principalerne, og skaffet den hygiejniske sunde, lyse og hyggelige Livsvilkaar, da er de første og vigtigste Skranker brudt for Standens kulturelle og sociale Fremskridt.

Der tales nok derom, men aldrig kan det ofte nok forkyndes og indtrængende nok lægges bægge Parter paa Sinde, hvorledes Kost- og Logisystemet er den store og farlige Hæmsko paa Medhjælpernes Udvikling og Fremskridt, hvorledes disse hjemløse drives ud Aften efter Aften for paa offentlige Steder at søge den Rekreation, den Adspredelse efter den lange Arbejdsdag, den Hygge og Varme, der nægtedes dem hjemme.

Det er langt mere end et Hestearbejde for et Menneske, der er under Kost- og Logisystemets Svøbe, at søge at holde sig oven Vande i den Kamp, der saa tidt har aandelig, moralsk og social Fordærv til Følge. Og Medhjælperne maa med Henblik paa deres ofte livstidige Medhjælperstand, som selvstændige Standsmedlemmer, som erhværvsudøvende Samfundsborgere og i Kraft af deres menneskelige Rettigheder have økonomisk Evne og Frihed til at leve overensstemmende dermed. Det er billige og retfærdige og tilmed nødvendige Krav, vil man da ikke hele Standens Stagnation og Ruin.

Kommer der end hvad Lønningsspørgsmaalet angaar saa mange forskellige Anskuelser til Orde, vil man, og det for Resten med en vis Berettigelse indvende, at Gageforholdene om ikke udelukkende, saa dog hyppigst og bedst lader sig ordne ganske privat, alt efter Medhjælpernes Kvalifikationer, saa maa man dog indrømme, at de Gager, der bydes i Forhold til Arbejdet, der forlanges, og med Henblik paa de Fordringer, der stilles til en dansk Samfundsborger, nok kunde taale at sættes lidt i Vejret i al Almindelighed, og at Ansættelsen af en Minimalløn derfor var et betydningsfuldt og ikke ubilligt Reformkrav.

Og vil man ved Siden af Kravet om højere Løn dertil attraa kortere Arbejdstid, for at faa Tid til at tage Del i Samfundslivet, tilegne sig teoretiske Kundskaber og Færdighed o. s. f. og altsaa formulere dette under et som Krav om: „Højere Løn og kortere Arbejdstid", vil man jo selvfølgelig møde den samme Modstand, som de øvrige Arbejderfag i sin Tid, og Principalerne vil korse sig over saa uhørte og frække Krav.

Men lad os se lidt nærmere paa Følgerne af saadanne Reformers Gennemførelse.

Kortere Arbejdstid giver Dagsarbejdet mere Vægt, Interesse og Fylde, vil vække og skærpe Arbejdslyst og Arbejdsevne, skabe Betingelser for større Tilfredshed hos den overordnede og til en vis Grad virke regulerende i Retning af højere Løn. Paa den anden Side vil højere Løn betinge samme attraaværdige og ideelle Resultater o: regulere og muliggøre Arbejdstidens Forkortelse.

Det økonomiske Tab for Principalen vil saaledes direkte ikke nær komme til at staa i lige Forhold til Summen af Lønningstillæg og Arbejdstidens Forkortning; om det indirekte vil blive en Faktor til minus at regne med, turde vel ogsaa være et Spørgsmaal.

Og hvad vil Følgerne blive af disse Reformers Gennemførelse.

Ja derom er for Resten talt paa et tidligere Tidspunkt.

* * *

Det kunde jo altsaa se ud, som om Principalerne kun bestod af rene Asener, og Medhjælperne var nogle rene Engle, der sukkede og stønnede, bundne paa Hænder og Fødder. Sandelig, den danske Medhjælperstand er ogsaa kuet. Men dog vilde det være uretfærdigt at fremstille Sagen saaledes, herfor bærer hverken den ene eller den anden Part udelukkende Skylden, Tidsudviklingen har ført det med sig; nægtes kan det jo imidlertid ikke, at denne, rimeligt nok, har virket i deres Favør, som bedst har forstaaet og haft Lejlighed til at tage den til Indtægt.

Derfor kan heller ingen bebrejde den anden Part, i dette Tilfælde Medhjælperne, at disse nu søge at tilvende sig nogle af Tidsudviklingens Goder.

Og nu gaar Sagen sin Gang, at stampe imod Brodden vil kun være baade spildt og uretfærdigt Arbejde.

Til Gengæld venter et stort og brydsomt Arbejde Medhjælperstanden.

Arbejdet i at lære sig selv og sin egen Ligegyldighed og Uvidenhed at kende, vaagne op af den lange Dvale og tage fat med fuld Kraft, for at udbedre sin egen indre Skade.

Og alt i alt vil Arbejdet blomstre og sætte Frugt.

En ny Stand vil vokse frem, en ung Handelsstand, der fortjener Navn deraf. En Klasse forstaaende og maalbevidste Samfundsborgere, en Slægt i Udvikling, og ikke i Degeneration, en Stand, der regnes med i Samfundslivet, en Stand, man da først kan være stolt af at tilhøre.

Medhjælperhjem.

Et Forsøg i Esbjerg.

Som bekendt ere Medlemmerne af Handels- og Kontormedhjælperstanden — særlig i de unge Aar — udsatte for ofte at maatte forandre Opholdssted. De personlige Ubehageligheder herved ere nærliggende. Medhjælperen, der er fjærnet fra sit Hjem, mangler den Hygge og Velvære, som dette har budt ham — navnlig naar han er underkastet det i stor Udstrækning herskende Kost- og Logisystem. De uheldige, ja ret ofte skandaløse Boligforhold, der bydes Medhjælperne, ere ikke egnede til at holde ham „hjemme", naar den lange Arbejdsdag er endt. Saaledes finder Medhjælperen da en i Virkeligheden ganske utilfredsstillende Ækvivalent for en regelret, behagelig og aandsdannende Anvendelse af Fritiden i den Selskabelighed, der grupperer sig om Restaurations- og Varietélivet.

Man maa være en arg Patentmoralist, for at kunne paastaa, at den unge Mand, der en Aften finder en Adspredelse i at høre en Chansonnette eller faar sig en sund Latter over en eller anden Badutspringer, derfor behøver at tage Skade paa sin Moral; ligesaalidt som nogle Timers Samvær paa en Restauration behøver at være ensbetydende med Fylderi. Men bliver Varietèbesøget eller Restaurationslivet til Regel og en nødvendig Afslutning paa Dagens Arbejde er der Grund til at raabe Vagt i Gevær; thi sligt koster Penge, Penge, der kan anvendes med mere Udbytte og fordelagtigere; ganske bortset fra, at en saadan planløs Anvendelse af Fritiden kvæler Interessen for alvorlige Spørgsmaal, virker fordummende og sløvende, hindrer Medhjælperen i at forøge sine Kundskaber og modarbejder Sparsommelighed — to nødvendige Forudsætninger, for at Medhjælperen kan betrygge sin Fremtid.

Handels og Knntormedhjælperen, der maa opholde sig paa en fremmed Plads, føler derfor Manglen af et saadant Samlingssted, der kan byde ham god og sund Erstatning for det Hjem, hvorfra han er fjernet. Det maa derfor anses for en saare fortjenstfuld Opgave at søge detfe Misforhold afhjulpet, og der er allerede for adskillige Aar siden gjort Forsøg i nævnte Retning i flere af Udlandets større Byer. — Engelske Blade meddeler om et Møde, der for kort Tid siden fandt Sted i London, for at samle Offentlighedens Interesse om et Foretegende, der tænkes anlagt i stor Stil og som har til Hensigt at raade Bod paa de i høj Grad samfundsskadelige Følger af det navnlig i London stedfindende „living-in system". Det er fremragende Mænd, der optræder som Banebrydere for dette Foretagende, der naturligvis vil kræve en meget betydelig Kapital, hvoraf dog allerede 12.000 Lstr. er tilvejebragt. Medhjælperhjemmet — der paatænkes iøvrigt at oprette flere lignende Institutioner — skal afgive Bolig for 250 Medhjælpere, der for en ugentlig Betaling af 7—10 sh. sikres et komfortabelt Opholdssted. Beboerne af „Ingramhuset" — Foretagendets Navn — danner en Klub, der skal ordne alle indre Anliggender, forsaavidt disse ikke angaa selve den forretningsmæssige Drift af Etablissementet. Naturligvis skal det forefindes Spille-, Læse-, Skrive og Selskabsværelser ligesom ogsaa et stort Svømmebad skal staa til Beboernes Disposition.

Utvivlsomt vil der hengaa lang Tid, før vi naar saa langt frem herhjemme, men der er netop i den sidste Tid gjort et Forsøg af en af vore egne Afdelinger, der fortjener Omtale, Paaskønnelse og — Efterlignelse.

Naturligvis er det i vort Lands vestlige Grænsepost, Fremskridtsbyen Esbjerg, at Tanken er virkeliggjort. Det er Esbjerg-Foreningen „Hermes"' energiske Bestyrelse med Hr. *Aage Hyllested* i Spidsen, d er har Æren af dette Samlingssted, der bærer Navnet „Hermes' Lokaler".

I et zirligt udstyret Hefte gøres der Rede for Foretagendets Karakter og den Betydning, det kan faa for de Esbjerg Standsfæller. I Indledningen hedder det: „I vore Tider — hvor Særeje er en Betingelse for materielt Velvære — vil den unge Handelsmand, der borte fra sit Barndomshjem blandt fremmede søger videre Uddannelse, altid være uheldig stillet. — Den Tanke er da nær — ved fælles Kraft — at skabe et fast Hjem for de mange, der i Tidernes Løb have et Ophold her i Byen; — og ikke mindst synes denne Tanke berettiget i en By som Esbjerg, hvor Standens Talrighed har bevirket, at Tanken har kunnet realiseres paa en saa forholdsvis kort Tid som sket er. — Dette er en Kendsgerning, der tillige varsler godt for Foretagendets Levedygtighed, og vidner om, at Standen ogsaa fremdeles vil bringe de Ofre, som er nødvendige, og som netop fuldfører det Store, Hele, — thi, eget Hjem er dog bedst selv at bygge".

Til Foretagendet — der er tilvejebragt ved Aktietegning — er knyttet et første Klasses Pensionat, hvor der for en rimelig Betaling ydes Medlemmerne ekstra god Forplejning. Foruden Spiseværelserne findes der Læse- Spille- Konversations- og Billardværelser; et Fortepiano, et Bibliotek indeholdende handelsvidenskabelige og skønliterære Værker, et nyt Billard af dansk Fabrikat, en halv Snes Spil og et stort Udvalg af Dag- og Ugeblade forefindes til Medlemmernes Afbenyttelse. Lokalerne afgiver naturligvis samtidig de bedste Betingelser for Dyrkelse af det alvorlige og selskabelige Foreningsliv — og fremhæves maa det, at der ikke hersker nogen Tvang til at indtage Forfriskninger, ligesom Drikkepengesystemer er banlyst — Bestemmelser, der fortjener den største Paaskønnelse.

Lokalerne ere imidlertid ikke alene tilgængelige for „Hermes" Medlemmer, ogsaa andre nærbeslægtede Fags Udøvere, der ikke kunne optages i „Hermes" kunne opnaa den passive Medlemsret. Det tænkes her særlig paa Assistenter i Jernbane-, Post- Telegraf- og Toldvæsenet.

I Prospektets Slutbemærkninger fastslaas Foretagendets Karakter træffende i følgende Udtalelse: „I Lokalernes Udstyrelse har det været Grundtanken at give disse Hjemmets Præg for saaledes samtidig at anslaa hele Foretagendets naturlige Karakter, og tagende i Betragtning de Midler, der har staaet til Raadighed, tør man nok udtale, at der bydes al den Hygge og alle de Bekvemmeligheder, som med Rette kan forlanges".

I Sandhed, vore Kolleger i Esbjerg have god Grund til at være stolte af dette nye Skud af deres Forenings Virksomhed, der giver *sit* Bidrag til at udbrede Forstaaelsen af, at Medhjælperbevægelsen ikke vil bryde ned, men bygge op, vil fremad til en Tid, hvor den Hygge og Velvære, der nu bydes Medhjælperne i „Hermes' Lokaler" ogsaa kan opnaas af enhver Medhjælper, der stræber derefter.

Fra Lukke-Bevægelsen.

Det er Aar og Dag siden man mente den Tid saare nær, da *Helligdagsloven* kunde føres frelst ud mellem alle Skær og et af Medhjælperbevægelsens vigtigste Krav blive imøde-

kommet. Men endnu er der ikke opnaaet Enighed mellem Lovgiverne og det synes, at det af Folketinget nedsatte Udvalg vil reducere Lovens Betydning ved at opstille en Række Undtagelsesbestemmelser, der, forsaavidt de vedtages, vil gøre denne Lov saa kompliceret, at det sociale Fremskridt, den skulde medføre, vil blive stærkt begrænset, samtidig med, at der aabnes Muligheder for saadanne Omgaaelser af Loven, der kun kan virke demoraliserende.

Folketingets Udvalg angaaende Helligdagsloven er saaledes fremkommet med en Indstilling, om at Forhandlere af letfordærvelige Levnedsmidler (Grønt- og Fiskehandlere samt Høkere) skal have Lov til at holde deres Butiker aabne til Kl. 12 Middag. En saadan Undtagelsesbestemmelse vil imidlertid medføre, at alle, der som Principaler eller Medhjælpere ere beskæftigede i de nævnte Forretningsgrene, ikke falder ind under Lovens Bestemmelser med Hensyn til en ugentlig Hviledag, medens paa den anden Side Smudskonkurrencen vil kunne udnytte denne Mangel i meget stor Udstrækning.

Den foreslaaede Undtagelse rammer jo særlig Detailhandlerstanden, og de *københavnske Detailhandlere* afholdt derfor et af ca. 400 Detailhandlere besøgt Protestmøde den 24. Februar, hvor Borgerrepræsentant *Schjær* (Detailhandler-Societetets Næstformand) talte. Mødet, der overværedes af flere Borgerrepræsentanter og Folketingsmand Gustav Philipsen, vedtog med alle Stemmer mod 5—6 følgende Resolution:

> „Vesterbros Detailhandlerforening anmoder herved det høje Folketing om at *fremme* Loven om Helsøndagslukning. Foreningen, der har mange Medlemmer, som forhandler letfordærvelige Varer og Havesager, anmoder endvidere om, at Lovens Undtagelsesbestemmelser *ikke* maa omfatte disse to Varesorter og anmoder i det hele taget om, at Loven maa indeholde saa *faa* Undtagelser som muligt, for at det størst mulige Antal af de ved Handel beskæftigede Hovedpersoner og Medhjælpere kan faa Del i en hel *ubeskaaren ugentlig* Hviledag".

Ottendedagen efter denne Protest mod Helligdagslovudvalgets Beskæringsforsøg fremkommer der en lignende Udtalelse fra „Københavns Høkerforening", der maa anses for særdeles kompetent til at votere i den foreliggende Sag. Det overlodes til nævnte Forenings Bestyrelse at indgaa med følgende Henvendelse til Folketinget:

> „Forsamlingen udtaler Ønsket om, at det høje Folketing vil fremme Loven om „Den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage m. m." saa meget som muligt, samt at de i samme foreslaaede Undtagelser maa blive saa faa som muligt og navnlig ikke maa komme til Anvendelse paa vort Fag, hvori Handel med let fordærvelige Varer indtager en fremtrædende Plads".

Helligdagslovens Skæbne illustrerer paa en mere træffende end opmuntrende Maade den socialreformatoriske Kurs her i Landet. Det synes at være Særinteresser og ikke Hensynet til de paagældenge Fag og mindst til Medhjælperne, der er det afgørende ved Forberedelsen af dette Lovforslag. Imidlertid turde de Røster, der nu lyder fra de interesserede Kredse, belære Lovgiverne om, at saavel Principalernes Flertal som Medhjælperstanden ønsker Loven fremmet og gennemført i en saadan Skikkelse, at der derved garanteres Medhjælperne de samme Rettigheder som andre Samfundsborgere.

* * *

Afstemningen for lovbestemt Lukning Kl. 8 paa Ugens 4 første Søgnedage er endnu ikke afsluttet i København. Vi have tidligere givet en Oversigt over Resultatet af den i Forstaden Vesterbro foretagne Afstemning, der viste, at ca. 80 pCt. af de Forretningsdrivende vare erklærede Tilhængere af lovfæstet Butikslukning. Endnu gunstigere er Resultatet i Forstaden Østerbro, hvor 85 pCt. af de Handlende have givet Tanken Tilslutning. Afstemningen fortsættes og det allerede foreliggende Resultat har faaet en gunstig Omtale i næsten alle Hovedstads- og Provinsblade — et Vidnesbyrd om den Sympati, som den paatænkte Reform møder ude i Befolkningen.

* * *

Fra Udlandet meldes der om fortsat ivrigt Arbejde for tidlig Butikslukning dels ad Frivillighedens, men særlig ad Lovens Vej. Den tyske Butikslukningslov, der fastsætter Lukketiden til Kl. 9, aabner imidlertid en Mulighed for en af de lokale Myndigheder fastsat 8-Lukning. Agitationen for sidstnævnte har i Aarets første Maaneder givet gunstige Resultater i flere af Rigets Byer.

Den østrigske Regering har forelagt Parlamentet et Lovudkast om Butikslukning, hvorefter Butikerne skal være lukkede fra 9 Aften til 5 Morgen. Forslaget gaar altsaa ikke saa vidt som den tyske Lov, der ikke udelukker en lokal lovbestemt 8-Lukning. Handelsminister von Call har udtalt sig for den lovfæstede 8-Lukning. Arbejdstiden i Kontorene er ogsaa et Spørgsmaal, der beskæftiger de østrigske Lovgivere og der foretages for Tiden Undersøgelser angaaende Kontormedhjælpernes Arbejdstid, for at tilvejebringe Materiale til Beskyttelseslovgivning for disse Medhjælpere. De østrigske-ungarske Handels- og Kontormedhjælpere have længe været prisgivne Vilkaarligheden i deres Arbejdsforhold; naar de nu spiller en Rolle i Monarkiets Socialpolitik skyldes det den nationale Medhjælperbevægelses Virksomhed — *en Lære for Danmarks Medhjælperstand.*

Butikslukningsforeninger ere nye Fremtoninger i Holland. Der er i den sidste Tid dannet saadanne Foreninger bestaaende af Principaler og Medhjælpere i flere nederlandske Byer og den hollandske Medhjælperpresse meddeler, at Foreningen i Residensbyen Haag allerede tæller flere Medlemmer af Generalstaterne (Parlamentet).

Korrespondancer.

Korrespondancer til „D. H. og K. M. T." angaaende Spørgsmaal af Interesse for Handels- og Kontormedhjælperne bidrager til at gøre vor Tidendes Indhold alsidigt og aktuelt. Afdelingsbestyrelserne bør derfor efterkomme vor Opfordring og skaffe os saadanne faste Korrespondenter, der kunne holde Redaktionen løbende underrettet om lokale Forhold, der fortjener Omtale i vore Spalter. Send os Avisudklip med Angivelse af Bladets Navn! Skriv mindre Meddelelser paa aabne Brevkort og indsend dem til Redaktionen! Selv ved smaa Midler og ringe Arbejde kan der opnaas store Resultater, naar alle medvirker systematisk.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Lokalerne i *„Café du Parc"*, Gyldenløvesgade 4, 1. Sal (overfor Klampenborgstationen) ere aabne for Afdelingernes Medlemmer d. 1ste og 3die Tirsdag i hver Maaned; altsaa d. *17. Marts.*

Medlemmerne anmodes om at besøge Lokalerne flittigt. Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes.

Agitationsudvalget.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen,* Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen,* Farvergade 24, 2., K.

Lokalerne i *„Café du Parc"* (se ovenstaaende Meddelelse) ere aabne d. 17. Marts.

Den ordinære halvaarlige Generalforsamling afholdtes d. 3. Marts.

Følgende Dagsorden forelaa til Behandling: 1) Beretning om Virksomheden, 2) Regnskabet, 3) Valg af Formand, Bestyrelse og Revisorer, 4) Eventuelt.

Formanden, Hr. *V. Hansen,* aabnede Generalforsamlingen og Hr. *C. Christensen* valgtes til Dirigent.

ad. 1. Sekretæren, Frk. *Louise Larsen,* oplæste Forhandlingsprotokollen, hvorefter Formanden aflagde Beretning om Bestyrelsens Arbejde i det forløbne Tidsrum. Afdelingen havde deltaget i Arbejdet for den paa Centralorganisationens Initiativ grundlagde Pladsledighedsforsikring, desuden var der iværksat en omfattende skriftlig Agitation for Tilgang af nye Medlemmer, denne Agitation var imidlertid langt fra afsluttet og det kunde derfor ikke afgøres hvilken Rækkevidde det deri nedlagde Arbejde vilde faa for Organisationens Fremgang. Formanden gav sluttelig nogle Oplysninger angaaende Foreningens fremtidige Virksomhed. Beretningen godkendtes enst.

ad. 2. Kassereren, Hr. *C. Christensen,* fremlagde det reviderede Regnskab, der balancerede med Kr. 1,144,28. Regnskabet godkendtes enstemmig efter en kort Diskussion.

ad. 3. Til Formand genvalgtes enstemmig: Hr. *Vilh. Hansen* og til Medlemmer af Bestyrelsen: Frk. *Louise Larsen,* d'Hrr. *C. Christensen* og *C. Wulff* (alle Genvalg) samt Hr.

A. Høysholdt (Nyvalg). Til Revisorer genvalgtes d'Hrr. *I. U. G. Petersen* og *H. Specht.*

ad. 4. *Formanden* foreslog paa Bestyrelsens Vegne, at Foreningen tegnede 4 Aktier i Pladsledighedsforsikringen. Forslaget vedtoges enstemmigt efter en kort Diskussion. Derefter behandledes forskellige Spørgsmaal bl. a. Lokalespørgsmaalet, Kontingentet etc.

Efter at Dirigenten havde afsluttet Generalforsamlingen konstituerede Bestyrelsen sig paa følgende Maade: Næstformand og Kasserer: Hr. *C. Christensen* og Sekretær Hr. *C. Wulff.*

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand: *C. Christensen,* Willemoesgade 79, Ø., Telefon 7469. Kasserer: *E. M. Christensen,* Bille Brahesvej 3, 3. V.

Lokalerne i „Cafe du Parc" ere aabne d. 1. og 3. Tirsdag i hver Maaned. Kom til Møderne.

Ordinær Generalforsamling afholdes *Onsdag d. 25. Marts* 1903, Kl. 9 pr., i *„Hotel Prinsen"*, Vestervoldgade 31, med følgende Dagsorden: 1) Forhandlingsprotokollen, 2) Beretning, 3) Lovene, 4) Bestyrelsesvalg, 5) Eventuelt.

Forslag, der ønskes behandlede paa Generalforsamlingen, skulle ifølge Lovene være Formanden i Hænde senest 4 Dage forud (d. 21.). Medlemmerne anmodes indtrængende om at møde talrigt. Indmeldelser af nye Medlemmer modtages samme Aften. *Bestyrelsen.*

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Solitudevej 10, 3., N. Kasserer: *Fr. Ipsen,* Nørre Farimagsgade 62, 4.

Den aarlige Generalforsamling afholdes *Tirsdag den 17. Marts 1903* Kl. 9 i Cafe du Parc, Gyldenløvsgade 41. Dagsorden: 1. Beretningen. 2. Regnskabet. 3. Valg af Formand. 4. Valg af Bestyrelse. 5. Eventuelt.

Det anses for ethvert Medlems Pligt at give Møde.

Afdelingens Lokaler i *Cafe du Parc* ere aabne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned. (Bemærk Meddelelserne i denne Rubrik angaaende Lokalerne). *Bestyrelsen.*

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Dannebrogsgade 15, 3., V.

Lokalerne i *Cafe du Parc* ere aabne for Medlemmerne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *J. Munch,* Søndergade 10—12 2. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Immervad 6.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *I. C. I. Nors,* Danmarksgade 49, St.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Ordinær Generalforsamling afholdes *Onsdag d. 25. ds. Kl. 9 Aften paa Hotel „National"* (Selskabslokalerne) Dagsorden: 1) Regnskabets Fremlæggelse, 2) Valg af 2 Suppleanter, 3) Eventuelt. Da det sikket vil vise sig, at de valgte Suppleanter vil indtræde i Bestyrelsen paa Grund af Bestyrelsesmedlemmers Bortrejse, anmodes Medlemmerne indtrængende om at møde. *Bestyrelsen.*

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Øerne.

Odense. *Diskussionsmøder* afholdes *første Onsdag* i hver Maaned, Kl. 9 Aften, i *Fyns Forsamlingshus.* Indmeldelser modtages af Formanden *Hakon Petersen,* Overgade 46, og Kassereren *Johs. Petersen.* Overgade 7.

Ordinær aarlig Generalforsamling afholdes *Fredag d. 27. Marts, Aften Kl. 9¼, paa Fyens Forsamlingshus.* Dagsorden: 1) Aarsberetning, 2) Fremlæggelse af det reviderede Regnskab, 3) Valg af 2 Bestyrelsesmedlemmer istedetfor de efter Tur afgaaede, 4) Valg af 2 Suppleanter, 5) Eventuelt.

Bestyrelsen.

Sorø. Afdelingen har længe ikke staaet i Rapport til Centralorganisationens øvrige Afdelinger, eftersom der ikke er fremkommen Korrespondancer til „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende". Vi modtager nu Meddelelse om, at vore Kolleger i den lille Akademiby derfor ikke have undladt at dyrke Foreningslivets alvorlige og selskabelige Sider.

Saaledes har Redaktør *Martin* talt om Tietgen, Højskolelærer *Lars Nielsen* har givet Rejsebeskrivelser til Bedste, Sagfører *Rasmussen* har belyst Vexellovgivningen, medens Garver *Trautner* har fortalt om Sorø Bys Udvikling og Redaktør *Jørgensen* har talt om Spørgsmaalet „Bør Handelsmedhjælperne interessere sig for Politik?" Af Foredrag i den nærmeste Tid bliver ventelig et af Overlærer *Olsen* om Fagforeningernes Betydning og deres Stilling til Politik og af Landinspektør *Stage* om Toldloven.

Til de Foredrag, der har været holdte, har et procentvis stort Antal af Foreningens Medlemmer givet Møde og Tilhørernes Interesse har altid været paaskønnelsesværdig. Forhaabenlig bevares disse to gode Omstændigheder ogsaa i Fremtiden. Desuden har Afdelingen afholdt nogle selskabelige Sammenkomster med Sang, Musik og Oplæsning.

Notitser og Meddelelser.

Odense Handelsforening og Medhjælpernes Organisationsret. Allerede i Sommeren 1901 begyndte de fynske Handelsforeninger at iværksætte en Forfølgelse mod Centralorganisationens Medlemmer i de fynske Byer og da Angrebet mod Medhjælpernes Organisationsret officielt var indledet i Aalborg skyndte det kort Tid derefter i Bogense afholdte Delegeretmøde for de fynske Principaler sig at stille et lignende Ultimatum til Medhjælperne. Paa en for kort Tid siden afholdt Generalforsamling i Odense Handelsforening var Medhjælperspørgsmaalet atter paa Tale.

Hr. Købmand P. A. Kruuse forespurgte om Foreningens Stilling til de i Centralorganisationen organisereoe Medhjælpere, idet han bemærkede, at det forekom ham rettest om Principalerne uhindret lod Medhjælperne være Medlemmer af de Foreninger, de selv maatte ønske at tilhøre. — Formanden, Hr. Grosserer Schnackenborg, svarede, at han ikke i sin Beretning havde omtalt dette Spørgsmaal, fordi det i sin Tid var rejst af Centralforeningen (for Fyn) og vilde komme til Behandling dér.

Det maa dog anses for utænkeligt, at den fynske Centralforening vil genoptage sin mod alle humane og fornuftige Grundsætninger stridende Kamp mod Medhjælpernes Organisationsret.

Provinspressen og Pladsledighedsforsikringen. Under Overskriften „Et godt Formaal" bringer „Aarhus Amtstidende" en Artikel om vor Pladsledighedsforsikring indeholdende nærmere Oplysninger angaaende Selskabets Karakter og Virkemaade.

Organisationsbevægelsen og Handels- og Kontormedhjælperne. „Venstres Folkeblad" for 7. Marts indeholder en Artikel, hvori Centralorganisationens Afdeling i *Sorø* behandles og dens Virksomhed omtales paa en Maade, der vidner om Forstaaelse af den Betydning, som den faglige Bevægelse har for Oplysningsarbejdet og Standsfølelsens Vækkelse blandt Handels- og Kontormedhjælperne. Bladet skriver saaledes:

„Der er altid Grund til velvillig Opmærksomhed, naar der et eller andet Sted gøres et efter Forholdene fortjenstfuldt Arbejde og det gør Sorøafdelingen af „Handels- og Kontormedhjælperforeningen".

Medens der i et Par større Byer, Aalborg og Odense, har staaet svært Gny af et krigerisk Forhold mellem Principalerne og den nævnte Organisation, saa har man i de andre Byer faaet Tingene til at gaa i god Fredsommelighed og vi tror, at Principalerne i Sorø gennemgaaende er saa fornuftige og liberale Mænd, at der aldrig bliver Strid om Organisationsspørgsmaalet.

Men netop paa Grund af Fredsommeligheden har den stedlige Forening i den ikke særlig lange Tid, den har levet, faaet Stunder til at gøre et ganske betydeligt *Oplysningsarbejde* for den Stand, hvis naturlige Samlingssted den er. Der er ingen Grund til at skjule den Kendsgerning, at de unge Handelsfolk hidtil har hørt til dem, der havde færrest Interesse udover deres eget daglige Spænd med Alenmaal og Kræmmerr hus. Saa meget mere paaskønnelsesværdigt er derfor Oplysningsarbejdet, fordi det gøres netop blandt dem, der staar længst tilbage i Rækkerne, naar Talen bliver om Almeninteresser.

Navnlig ved Afholdelse af Foredrag har Ledelsen søgt at naa sit oplysende og belærende Maal og det er egentlig en ganske respektabel Række, man allerede kan se tilbage paa.

Handelsmedhjælperne selv vil være vel tjente med at tilføres saa mange oplysende og udviklende Værdier som mulig og for Principalerne vil det i Virkeligheden ogsaa være en Vinding at have *tænksomme* unge Mænd bag Disken".

Sygeforsikringen for de fynske Handelsmedhjælpere. Fra Hovedledelsen for det tysknationale Handelsmedhjælperforbund har vi modtaget følgende: Det nylig offentliggjorte Tillæg til Sygeforsikringsloven har beredt Handelsmedhjælperne en stor Skuffelse. Medhjælperne ere kun underkastede Loven i de Byer, hvor den er gennemført ved Lokalbestemmelser (ad kommunal Vej). Medhjælperstanden har imidlertid i lang Tid fordret en for hele Riget gældende lovmæssig Forsikringstvang, fordi Kommunerne, trods Lovens 20aarige Bestaaen, kun i ringe Udstrækning har gjort Brug af den Ret, der er dem hjemlet. Den hyppige Forandring af Opholdssted, der er ejendommelig for Handels- og Kontormedhjælperne føre snart Medhjælperne til en Kommune med Forsikringstvang snart til en forsikringsfri Kommune, hvorved der skabes en højst uheldig Retsusikkerhed. Endvidere lærer Erfaringen os, at det kun er en forsvindende ringe Del af Medhjælperne, der tænker paa at sygeforsikre sig frivillig og at det netop er blandt de yngre Medhjælpere og blandt de med en Indtægt af under 2000 Mrk. — etter en Undersøgelse af Handelskamret i Magdeburg hører 78 pCt. af alle Medhjælpere til denne Klasse — at Sygdomstilfælde forekommer hyppigst. Sygdomstilfælde af længere Varighed er temmelig hyppige i Medhjælperstanden. Vort Forbund har derfor henvendt sig til Forbundsraadet med Anmodning om, at disse Mangler afhjælpes og en for hele det tyske Rige gældende Forsikringstvang indføres.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.
Centralorganisationens Hovedkontor: St. Pederstræde 45, St. København K. — Telefon Nr. 7450.
Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 8, 1.S. København V.

Nr. 7. **1. April 1903.** **3. Hargang.**

En tysk Lov
om merkantile Voldgiftsretter.
En Lære for danske Principaler.

I det sidste Decennium har den tyske Medhjælperstand gennem sine Organisationer ført Kampen for lovfæstede Voldgiftsretter i Handels- og Kontorfaget ligervis som de Fagretter, der allerede i en Aarrække har bestaaet for de manuelle Arbejdere.

Der har staaet megen Strid om dette Spørgsmaal, der først har mødt afgjort Modstand fra Principalforeningerne — en Modstand, der blev saa meget vanskeligere for Medhjælperne at overvinde, som der herskede Uenighed indenfor deres egne Rækker angaaende Spørgsmaalets Løsning.

Vi have i den sidste Tid beskæftiget os med Voldgifts-Spørgsmaalet i Artikelserien „Parlamentarisme i Forretningerne", dels fordi det var brændende i vort sydlige for Medhjælperbeskyttelses-Lovgivningen delvis toneangivende Naboland og andre Steder, dels — og fortrinsvis — fordi vort programmatiske Krav om „Indførelse af Voldgift til Afgørelse af Uoverensstemmelser mellem Principal og Medhjælpere" bestandig har givet Anledning til Misforstaaelser, og vistnok er det Programpunkt, der har været den skarpeste Kritik underkastet. Vi ere ofte blevne angrebne paa Møder — ikke alene af Principaler, men i enkelte Tilfælde endog af vore egne Standsfæller — for det misliebige Punkt 8, der paastodes at ville overføre Haandværkets og Industriens urolige Arbejdsforhold paa Handels- og Kontorfaget og nedbryde det gode Forhold mellem arbejdsgivende og arbejdstagende, der fra Arilds Tid trivedes vel under Hermes' bevingede Stav.

Endnu for kort Tid siden udtalte en anset Provinskøbmand sig i lignende Retning til Centralorganisationens Forretningsfører, medens han derimod meget vel kunde akceptere de øvrige Reformkravs Berettigelse — og dog tilsigter jo den af os ønskede Ordning vedrørende eventuelle Tvistigheders Udjævning netop Tilvejebringelsen af rolige og retssikre Forhold — en „moderniseret Harmoni" — i Handels- og Kontorfaget. Iøvrigt have vi, som nævnt, tidligere udførligt beskæftiget os med den lovbestemte Voldgifts Betydning.

Dette Spørgsmaal har imidlertid de sidste Maaneder været det første Punkt paa de tyske Medhjælperorganisationers socialpolitiske Dagsorden, idet den tyske Regering i Midten af Januar har ladet Forbundsraadet tilgaa et Lovudkast i nævnte Retning.

At man ikke er naaet saa vidt uden et stærkt Pres fra Medhjælpernes Side siger sig selv. Handelskamrene, der virker som Principalernes repræsentative Organer, ere i et voksende Antal vundne for Retternes Indførelse; allerede i 1896 gav en af den prøjsiske Handelsminister foretagen Enquète det Resultat, at 26 af 43 adspurgte Kamre erklærede sig for Reformen og senere ere adskillige andre, deriblandt de betydelige Kamre i Lübeck og Kønigsberg, vundne som Tilhængere.

I Følge Regeringens Forslag skal den nye Lov allerede træde i Kraft d. 1ste April d. A., men det turde være tvivlsomt om Rigsdagen kan blive saa tidlig færdig med Behandlingen, da der er stillet en Række Ændringer til Lovudkastet.

Den forelagde Lovs Hovedpunkter ere følgende: Købmandsretter („Kaufmannsgerichte") til Afgørelse af Stridigheder, der opstaa i Tjeneste- og Lønforholdene i Handelsfaget, oprettes i Byer med mere end 20,000 Indbyggere og tillige i mindre Kommuner om det maa anses for nødvendigt. Flere Kommuner kunne oprette en for dem alle fælles Voldgiftsret, ligesom en lignende Fællesret kan oprettes for et „Kommunaldepartement" i videre Forstand. Retterne skal behandle Sager, der omhandler Tjenesteforholdets Varighed, gensidige Ydelser, Fordringer paa Skadeserstatning, Beregning af (de i Tyskland obligatoriske) Sygeforsikringsbidrag, og Retterne skal være tilgængelige for alle Handels- og Kontormedhjælpere (Medhjælperne i Apotheker undtagne) hvis aarlige Gage ikke overstiger 3000 Mk. — „Købmandsretterne" knyttes til de bestaaende Fagretter saaledes, at disses Formænd i Reglen bliver Formænd for de merkantile Voldgiftsretter, der foruden Formanden skal bestaa af mindst 4 Bisiddere, hvoraf de selvstændige Købmænd, der beskæftiger Medhjælpere, vælger den ene Halvdel, Medhjælperne den anden Halvdel ved hemmelig Afstemning. Valgretten indtræder ved 25-aars Alderen, Valgbarheden ved 30-aars Alderen og Valgene gælder for et Tidsrum, der kan variere fra 1 til 6 Aar. — Formanden vælges af Magistraten og maa hverken være Principal eller Medhjælper, men behøver ikke (som enkelte af de gamle Medhjælperforbund have fordret) at være Jurist. Overenskomster mellem Principaler og Medhjælpere om Ordning af Stridsspørgsmaal ad den private Voldgifts Vej har kun Retskraft, forsaavidt saadanne private „Købmandsretter" ere organiserede paa samme Maade som de lovordnede.

Dette Lovudkast har naturligvis vakt megen Opmærksomhed i den tyske Presse og navnlig gør hele Handelspressen og navnlig Medhjælperpressen det til Genstand for indgaaende Behandling.

Enkelte Principalorganer som det alle Medhjælperreformer modarbejdende „Manufacturist" (et Sidestykke til „Børsen") tager bestemt Afstand fra Lovforslagets Tendens, men den overvejende Stemning er for „Købmandsretternes" Gennemførelse. Medhjælperorganisationerne afholder overalt i det tyske Rige store Medhjælperforsamlinger, for at samle Medhjælperstanden til enig Optræden for Gennemførelsen af en Række Forandringer i det foreliggende Lovudkast; thi selv om Medhjælperforbundene med Rette anser Udkastet for et betydeligt Fremskridt og et glædeligt Resultat af en aarelang Kamp, maa dog adskillige Ændringer foretages, for at Loven skal faa den tilsigtede Betydning for den tyske Medhjælperstand.

Det befrygtes med god Grund, at Lovens Betydning forringes ved, at den kun faar øjeblikkelig Gyldighed i de 234 tyske Byer, hvis Indbyggerantal overstiger 20,000 og Gagegrænsen (3000 Mk.) anses ligeledes for at være uheldig, idet Retterne bør være tilgængelige for alle Medhjælpere. Endvidere har det vakt almindelig Utilfredshed i Medhjælperkredse, at Loven ikke tager Sigte paa at behandle Stridigheder opstaaede ved Konventionalstraffe eller Konkurrenceklavsuler og at den indrømmer private Voldgiftsinstitutioner Retskraft, da en saadan Ordning i de fleste Tilfælde vil virke skadelig for Medhjælpernes Interesser. Den foreslaaede Aldersgrænse er selvfølgelig alt for højt ansat, idet næsten en Tredjedel af alle Medhjælpere er i Alderen 21—25 Aar og altsaa ikke stemmeberettigede; ligeledes bør Valgbarhed indtræde ved 25 Aars Alderen. Bestemmelsen om, at et 2-aarigt Ophold paa en Plads danner Forudsætningen for Valgbarhed er uheldig, fordi Medhjælperne ofte maa forandre Opholdssted. Appellationsretten trænger ligeledes til en Forandring. Endelig er det lidet tidssvarende, at „Købmandsretterne" afskæres fra at tage Beslutning i handelsfaglige Spørgsmaal og angaaende en Forandring af dette og de nævnte Punkter har allerede flere store Medhjælperforbund tilstillet Forbundsraadet motiverede Andragender.

Angaaende det sidste og særdeles vigtige Spørgsmaal skriver det nationaløkonomiske Tidsskrift „Soziale Praxis“: „Selv om ogsaa endnu Arbejdskampene i Handelsfaget ere sjældnere hos os end i Frankrig og England saa forekommer de dog og Købmandsretten kunde her udfolde en velsignelsesrig Virksomhed som Enighedskammer, saaledes som det er Tilfældet med Fagretterne.“ Den samme Anskuelse finder sit Udtryk i følgende Udtalelse i „Kaufmännische Rundschau“: „Man er vel gaaet ud fra den falske Opfattelse, at Strejker ikke forekomme blandt Handelsmedhjælperne, men dette er imidlertid en falsk Opfattelse, efter den Udvikling, som Forholdene have taget i vort Fag. Naar man har erkendt, at Enighedskamret kan forebygge for begge Parter skadelige Sammenstød, bør man ej heller tøve med at give Købmandsretterne den samme Myndighed som Fagretterne“.

Der hersker altsaa ikke idel Tilfredshed med dette Lovforslag, selv om det principielt maa betragtes som en Begivenhed af stor Betydning — og Forslaget har jo endnu ikke faaet Lovens Stempel. „Centralverband der Handlungsgehülfen und Gehülfinnen“ og „Deutschnationaler Handlungsgehilfen Verband“ har allerede indsendt en Mængde Ændringsforslag til Forbundsraadet; de saakaldte „gamle Forbund“ som „Verband deutsche Handlungsgehilfen“ i Leipzig og „Verein für Handlungs-Commis von 1858“ i Hamburg deltager i Kritiken gennem deres Organer, saaledes skriver „Verbandsblätter“: „Vi ville ønske, at det gennem vort Arbejde maa lykkes at vække Rigsdagens Ansvarsfølelse saaledes, at den ikke lader et Udkast blive til Lov, naar det paa ingen Maade tager Hensyn til den almindelige Anskuelse i Handelsverdenen og Handelsmedhjælpernes berettigede Særstilling“. — At det yderst til Venstre staaende „Handlungsgehülfen-Blatt“ skarpt kritiserer Udkastet, som det betegner som meget ufuldkomment, kan ikke forundre, men fremhæves bør det, at dette Organ er et af de faa tyske Medhjælperorganer, der træder i Skranken for de kvindelige Medhjælperes Valgret og Valgbarhed, der vel ikke direkte omtales i Udkastet som utilstedelig, men det hedder, at kun „einem Deutschen“ har Valgret og netop denne maskuline Form angiver tydelig Forslagets anti-feminine Karakter. De kvindelige Medhjælperes Organ „Mittheilungen für weibliche Angestellte“ angriber naturligvis denne Bestemmelse paa det kraftigste, og deres Centralforening, der tæller ca. 21,000 Medlemmer, har allerede indbragt en Petition til Rigsdagen om Ophævelse af den tilsigtede Udelukkelse af de kvindelige Medhjælpere. Nævnte Organ skriver bl. a.: „Det er jo aldeles ikke afgjort, at en Kandidat, der opstilles af de mandlige Handelsmedhjælpere, under alle Omstændigheder, passer de kvindelige Medhjælpere i samme Fag. De mandlige og kvindelige Medhjælpere have vel til en vis Grad — i hvert Fald overfor Principalerne — en vis Fællesinteresse, men sideordnet dermed hersker der dog ogsaa Modsætninger af ingenlunde ringe Betydning. Man erindre blot den livlige, ja heftige Kamp, som mange mandlige Medhjælperforeninger retter mod deres kvindelige Kolleger, alene af Hensyn til deres Køn. Maa da ikke en kvindelig Kontorist eller Expeditrice frygte for, at saadanne Bisiddere vil behandle hende mindre retfærdigt end Principalerne? Hvorfor skal da de kvindelige Medhjælpere ikke ligeledes tale et Ord med, naar det handler om, hvem der skal vælges til Bisiddere?“

Den 10-aarige Kamp for Indførelse af merkantile Voldgiftsretter er saaledes endnu ikke afsluttet, skønt et Lovforslag fra selve Forbundsregeringen forelægges den tyske Folkerepræsentation. Agitationen gaar sin Gang, og nu med forøget Kraft, for at skaffe Medhjælperne de størst mulige Fordele; men ved Forslagets Fremkomst er den merkantile Voldgiftsret knæsat som en i det moderne Erhvervsliv nødvendig Institution.

„Den tyske Medhjælperstand kan“, skriver „Der Kontorfreund“, „være stolt den Dag, da dette Lovudkast overgives af de forbundne Regeringer til Forbundsraadet; thi dette Udkast betyder om, man saa maa sige, Sejerspalmen efter en aarelang Kamp, som den tyske Handelsmedhjælperstand og i Spidsen for den det tysknationale Handelsmedhjælperforbund har kæmpet paa det socialpolitiske Omraade“. — Vore tyske Standsfæller have ikke blot ved deres udholdende Arbejde opnaaet dette Resultat for sig selv, men den Lov, der om føje Tid ser Dagens Lys, vil faa en Betydning, der rækker ud over Tysklands Grænser.

Paa Sociallovgivningens Omraade er Tyskland langt forud for Danmark og navnlig har Lovgivningsmagten dér i de sidste Aar haft Opmærksomheden henvendt paa en lovbestemt Regulering af Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdsforhold. I vort Land er man endnu ikke naaet videre end til at sylte Helligdagsloven i et Udvalg, medens den selvstændige Købmandsstand ganske og aldeles mangler Forstaaelsen af de Reformer, som Udlandets Parlamenter allerede for Aar siden have sendt ud til Befolkningen som lovbundne Bestemmelser eller forbereder ophøjede til Love, efter at de i en Aarrække have samlet de interesserede Parters Opmærksomhed om sig.

Det kan ikke med virkelig Berettigelse hævdes, at Forholdene indenfor Handels- og Kontorfaget er saa væsentlig forskellige i Tyskland og Danmark, at Købmandsretters Indførelse skulde være overflødig hos os. Saafremt man fastsætter Betingelsen for den lokale Rets Indførelse til Pladser med mindst 5000 Indbyggere vil allerede meget være vundet og man stiller da blot samme Krav som de tyske Medhjælperorganisationer.

Danmarks Handels- og Kontormedhjælperstand har ligesaa vel som Udlandets Medhjælpere Brug for hurtig, billig og sagkyndig Retsforfølgning — og det vilde tjene den danske Handelsstand til ringe Ære, om vore Principaler havde ringere Forstaaelse end deres tyske Standsfæller for Nytten heraf.

Hvad skal vort Blad indeholde?

I „D. H. Km. T.“ Nr. 2 for indeværende Aar beskæftigede vi os med dette Spørgsmaal, idet vi udkastede Planen til en Ændring af Stoffet i Retning af mere lokalt Stof, for derved at gøre Bladet mere aktuelt i sit Indhold.

Vor Anmodning om Korrespondenter i de forskellige Byer er kun imødekommet af et Faatal af Afdelinger, og Opfordringen til Udtalelser i Bladet angaaende de Tanker, der fra Redaktionens Side fremsættes, er ikke efterkommet. Deraf tør sluttes, at Læserne akceptere vore Anskuelser angaaende dette Spørgsmaal. Men det lokale Stof er næsten ganske udeblevet, skønt det blot skulde være Korrespondentens Opgave at indsende dette i Raamaterialets Form, medens det skulde være Redaktionens Opgave at ordne og bearbejde det saaledes tilvejebragte Lokalstof.

Medlemmerne synes paa dette Punkt aldeles at have misforstaaet deres Pligt til at yde Redaktionen Bistand til at forbedre og udvikle det vigtige Vaaben, vi eje i vor Presse.

Imidlertid har det bestandig været vor Opgave at gøre „D. H. & Km. T.“ saa afvekslende i sit Indhold som muligt og benytte de til Raadighed staaende Midler, for at undgaa Ensidighed saavel i Stoffet som dettes Behandling.

Vi forvente, at det vil være af Interesse for vore Medlemmer og Læsere at erfare Hovedpunkterne i vor Tidendes Program for den nærmeste Fremtid, da der derved erholdes en Oversigt over den tilsigtede Afveksling i Stof og Stil, der væsentlig vil tjene til at sikre „D. H. & Km. T.“ en god Position som Fagblad og gøre det kendt og gærne læst, ogsaa udenfor Medlemmernes Kreds.

De nærmest følgende Numre af „D. H. & Km. T.“ vil saaledes foruden det sædvanlige Stof indeholde følgende større Artikler og Afhandlinger: *Åge Hyllested, Esbjerg, „Handelsaand og Forretningsmænd“;* Cand. phil. & stud. jur. *Ejnar K. Hansen,* Københavns: *„Lovgivningen og Handels- og Kontormedhjælperne“,* samt et Par større Artikler af Hr. Bogholder *G. H. Wolffsen-Hasselriis,* Varde, og Hr. Korrespondent *Carl Christensen,* Københavns; desuden vil de nærmeste Numre bl. a. indeholde følgende større Redaktionsartikler: *„Ung Arbejdskraft“, „Verdenssproget“, „Standspolitik“* (Betragtninger i Anledning af Folketingsvalgene), og endelig paabegynder vi en Række periodiske Smaaafhandlinger af handelshistorisk Indhold. Vi forvente at disse *„Handelshistoriske Brudstykker“,* der indleder et nyt Virkeomraade for vor Tidende, maa bidrage til at bringe den ønskede Alsidighed i rette Spor.

Vi har gode Betingelser for at kunne gøre vort Blad til et virksomt Middel i vor Agitation, naar Medlemmerne og navnlig de ledende Personer indenfor vor Bevægelse ikke glemmer at støtte vore Bestræbelser og virke for den størst mulige Udbredelse af „D. H. & Km. T.“

Det ske snart!

Hovedbestyrelsesmøde.

Ifølge Cirkulære fra Forretningsføreren til Medlemmerne af Hovedbestyrelsen, afholder denne Møde i *Aalborg* Skærtorsdag den 9de April.

Det ordinære halvaarlige Hovedbestyrelsesmøde, der skulde være afholdt i Februar, blev nemlig udsat, da der paa dette Tidspunkt intet forelaa af saadan Vigtighed, at det nødvendiggjorde de med et Hovedbestyrelsesmøde forbundne Udgifter. Hovedbestyrelsen vedtog derfor at udsætte Mødet til April.

I Forbindelse med Hovedbestyrelsesmødet afholder Bestyrelsesraadet for Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring (Aktieselskab) Møde.

Af Hensyn til Referatet af disse vigtige Møder, der skal offentliggøres i næste Nummer af „D. H. & Km. T.“, vil det rimeligvis medføre Vanskeligheder at indeholde Bladets rettidige Udsendelse den 15de April, da der paa Grund af Helligdagene ikke arbejdes paa Trykkeriet.

Vi bede derfor Læserne undskylde, at Bladet først kommer dem i Hænde en Dag senere end den fastsatte Tid.

Fra Afstemningen om lovbestemt Butikslukning.

Som tidligere meddelt foretager det københavnske Detailhandler-Societet en Afstemning blandt de selvstændige Købmænd i Hovedstaden, for at erfare, i hvilket Omfang Ønsket om lovtvungen 8-Lukning paa Ugens 4 første Dage gør sig gældende. Resultaterne fra Forstæderne Vesterbro og Østerbro vare særdeles gunstige, idet 80 resp. 85 pCt. af de Forretningsdrivende havde erklæret sig for den lovfæstede Lukning.

Afstemningen i den tætbefolkede Forstad Nørrebro er nu afsluttet og viser, at af de 2,175 Forretningsdrivende, der have deltaget i Afstemningen, have de 81$^4/_5$ pCt. stemt for, 18$^1/_5$ pCt. imod, 167 stemte ikke. Det er ikke uden Interesse at se Afstemningens Resultat i de forskellige Brancher.

	Ja.	Nej.	Stemmer ikke.
Bager og Konditor	52	38	15
Bog og Papir	14	4	1
Cigar og Tobak	24	130	5
Detailhandel	308	56	31
Frugt, Grønt, Blomster	115	26	9
Fisk og Vildt	7	1	1
Hørkram	10	0	2
Herreekvipering	7	1	2
Isenkram og Udstyr	29	3	2
Kaffe	33	0	2
Mel og Gryn	18	0	0
Modeforretning	22	9	1
Marskandiser og Møbel	64	10	7
Manufaktur og Trikotage	113	9	8
Mejeri	89	18	7
Mælk og Brød	29	19	6
Slagter	56	1	4
Skrædder	17	1	3
Skomager	143	8	10
Smørforretninger	39	1	3
Urtekram	160	22	18
Vine og Spirituosa	9	2	2
Viktualie og Røgeri	118	8	8
Ølhandler	19	7	8
Porcellæn	13	2	1
Forskellige Industri og Haandværk	121	2	11
	1630	378	167

Den omfattende Afstemning nærmer sig snart sin Afslutning og dens Resultater vil ledsaget af en Adresse blive indsendt til Rigsdagen.

Ovenstaaende Oversigt viser, at Cigar og Tobakshandlerne ere Modstandere af den tidlige Lukning, men da disse Forretningsdrivende ofte forhandler samme Varer som andre Detailhandlere bør der ikke tages Hensyn til deres Særstilling, fordi en Undtagelsesbestemmelse for dem uden Forbehold vilde virke skadelig konkurrerende paa de øvrige Handlende.

Vi skulle iøvrigt følge Afstemningens Gang og nærmere dvæle ved dens endelige Resultat, da alt tyder paa, at dette vil blive et vægtigt Indlæg for Centralorganisationens Andragende til Rigsdagen om Indførelse af en Normalarbejdstid for Handels- og Kontormedhjælpere.

Lidt om Legemsøvelser.

Nutidens civiliserede Mennesker mangler en tilstrækkelig rodfæstet Erkendelse, af den Livsvisdom, der rummes i Grækernes ældgamle Ideal: En sund Sjæl i et sundt Legeme. Det er en forlængst fastslaaet Kendsgerning, at det fysiske Liv danner Grundlaget for det psykologiske, men først de *allersidste* Aars lægevidenskabelige Forskninger har ført til Opdagelser, der betegner et Kæmpeskridt henimod en endnu sandere Erkendelse af den inderlige Vekselvirkning, der foregaar mellem Sjæl og Legeme, og som uden Tvivl vil faa den allerstørste praktiske Betydning.

Disse videnskabelige Erobringer er saa godt som aldeles ukendte for den store Offentlighed, idet de endnu næppe er publicerede paa anden Maade end i Form af spredte Meddelelser i Fagbladenes Spalter. Imidlertid kan man, naar man sammenfatter de Resultater, der er naaet af de enkelte Specialister paa de forskellige Omraader, med afgjort Sikkerhed udtrykke Summen af deres Betydning i den Sætning, at de aandelige Evner, de intellektuelle Egenskaber, Forstand, Dømmekraft, Hukommelse, Koncentration, Arbejdslyst o. s. v. ikke — som man tidligere mente — skyldes Individets medfødte og uafhængige sjælelige Særegenheder, men derimod former sig efter visse legemlige Tilstande, navnlig sygelige Misdannelser, og det paa en saa lovbunden Maade, at de kan *forbedres* og *forhøjes* som ved et Trylleord ved Hjælp af ganske simple Midler af ikke sjælelig Natur.

Det er forbavsende — for blot at nævne et Eksempel — hvilke næsten utrolige Følger en operativ Behandling af Næsen har for de intellektuelle Evner. Man har en overvældende Masser af Beviser for, at Personer, der har lidt af en eller anden Næsesygdom, efter en slig Behandling pludselig er blevne intelligente. Naar man betænker, at en foretagen Enquête gav det Resultat, at ikke mindre end 61 pCt. lider af en eller anden Uregelmæssighed i Næsen, forstaar man bedre at vurdere Betydningen heraf.

Rent bortset fra kirurgisk-medicinske Midler til Opnaaelse af legemligt og dermed aandeligt Velbefindende lægger Lægevidenskaben en stedse større Vægt paa legemlige Øvelser og betoner stærkere og stærkere disses Nødvendighed for den uhindrede Udfoldelse af den aandelige Virksomhed.

Det er derfor af særlig Vigtighed for de Mennesker, hvis Virksomhed fornæmmelig bestaar i Hjærnearbejde, og til dem hører Handelsstandens Medlemmer, og da navnlig Kontorenes Arbejdere, at have Opmærksomheden henvendt paa denne Sag.

Det ligger udenfor dette Blads Opgave at komme ind paa en nærmere Omtale af de forskellige Legemsøvelser og deres Berettigelse.

Imidlertid kunde der dog være Anledning til at berøre en særlig, hidtil forsømt, Del af Gymnastikken, fordi den ikke er uden faglig Interesse. Der tænkes her paa *Haandens og Fingrenes Gymnastik.*

Foruden Sprogorganerne tjener kun Hænderne til Tankernes Meddelelse, og Hændernes Pleje har derfor særlig Betydning for Kontormedhjælperne. I en Liste paa 277 Personer, der led af *Skrivekrampe*, eller Rysten paa Hænderne, tilhørte de fleste Handelsstanden. Hændernes Gymnastik danner i de fleste Tilfælde det virkningsfuldeste Middel mod Skrivekrampe og dermed beslægtede Sygdomme, og den, der blot vil skænke 10 Minutter om Dagen paa disse gymnastiske Øvelser, kan være sikker paa at bevare en fast og sikker Haand langt ind i Alderdommen.

Særlig vigtig er Hændernes og Fingrenes Sikkerhed og Smidighed ved den metodiske *Maskinskrivning*, der allerede nu indtager en smuk Stilling og vil komme til at indtage en endnu mere fremskudt Plads i de kommercielle Undervisningsfag (der produceres og sælges allerede nu 100,000 Skrivemaskiner aarligt, og af disse gaar 80 pCt. eller 80,000 til Handelskontorerne!) Ved Maskinskrivning gælder det om, at *begge* Hænderne er lige godt udviklede. Ifølge en opstillet Teori, der falder ind under Hjernefysiologien, skal den Omstændighed, at man arbejder med begge Hænder, udøve en gavnlig Indflydelse paa vedkommende Persons *sproglige Beherskelse.* Det er imidlertid kun en Teori, som man ikke skal tro altfor meget paa, selv om dens videnskabelige Forklaring, som det vilde blive for vidtløftigt at komme ind paa her, er forbløffende logisk.

Af *Literatur* kan Skriveren anbefale: Dr. A. Kupferschmid; „Finger- und Handfertigkeit“. Max Richters Forlag, Berlin. Pris M. 2.50. Dette Værk indeholder bl. a. ogsaa en ypperlig Fremstilling af hensigtsmæssige Krop- og Armøvelser, der danner Basis for Haandens og Fingrenes Gymnastik. Endvidere nævnes: Eduard Ernst: „Gymnastik der Hand“. J. J. Webers Forlag, Leipzig. Pris M. 1.

C. Chr., Kbhvn.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Lokalerne i *„Café du Parc“*, Gyldenløvesgade 4, 1. Sal (overfor Klampenborgstationen) ere aabne for Afdelingernes Medlemmer d. 1ste og 3die Tirsdag i hver Maaned; altsaa d. *7. og 21. April.*

Medlemmerne anmodes om at besøge Lokalerne flittigt. Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes.

Agitationsudvalget.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen*, Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen*, Farvergade 24, 2., K.

Lokalerne i *„Café du Parc“* (se ovenstaaende Meddelelse).

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand: *C. Christensen,* Willemoesgade 79, Ø., Telefon 7469. Kasserer: *E. M. Christensen,* Bille Brahesvej 3, 3. V.

Lokalerne i „Cafe du Parc" ere aabne d. 1. og 3. Tirsdag i hver Maaned. Kom til Møderne.

Ordinær Generalforsamling afholdtes Onsdag den 25de Marts i „Hotel Prinsen" med den i sidste Nr. af Bladet nævnte Dagsorden.

Sekretæren oplæste Forhandlingsprotokollen, hvorefter *Formanden* aflagde Beretning, Der var ikke nogen stor Beretning at aflægge, eftersom Foreningen kun havde eksisteret siden Januar Maaned d. A. Foreningen havde hele Tiden haft en jævn Fremgang. Derfor havde Bestyrelsen ikke sat nogen større Agitation i Gang, især da Sommeren nu staar for Døren.

Regnskabet fremlagdes og godkendtes.

Lovene vedtoges enstemmig i den Form, de forelaa. Ved Bestyrelsesvalget blev *C. Christensen* genvalgt til Formand og til den øvrige Bestyrelse genvalgtes *H. Kr. Hansen, P. Hansen* og *F. M. Christensen.* I Stedet for Jacob Christensen, som ikke ønskede Genvalg, valgtes *J. Jørgensen.* Til Revisorer valgtes *J. Christiansen* og *J. Christensen.*

Eftet at Formanden havde manet hver af de mødte Medlemmer til kraftig Agitation blandt Kolleger, hævedes Generalforsamlingen. *C. Christensen.*

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Afdelingens Lokaler i *Cafe du Parc* ere aabne d. 1ste og3die *Tirsdag* i hver Maaned. (Bemærk Meddelelserne i denne Rubrik angaaende Lokalerne). *Bestyrelsen.*

Den aarlige Generalforsamling afholdtes Tirsdag den 17. Marts i „Cafe du Parc". Dagsorden: 1. Beretning. 2. Regnskabet. 3. Valg af Formand. 4. Valg af Bestyrelse. 5. Eventuelt.

1) *Formanden* aflagde Beretningen om Foreningens Virksomhed i det forløbne Aar, han omtalte de forskellige Møder, der var afholdt angaaende Tegning af Aktier i Pladsledighedsforsikringen, hvilke havde ført til, at en Del af Medlemmerne havde tegnet sig for en og flere Aktier. Beretningen godkendtes enstemmig.

2) *Kassereren* fremlagde Regnskabet, som enstemmig godkendtes.

3) *Formanden* ønskede at træde tilbage fra sin Plads som Organisationens Formand, men var villig til at modtage en hvilkensomhelst anden Plads indenfor Bestyrelsen, han mente, der kunde findes en anden Mand, som var bedre til den Post end han. Efterat, der var foreslaaet flere af Medlemmerne til Formand; men ingen ønskede at modtage denne Post, blev Hr. *Oluf Olsen* enstemmig genvalgt. Hr. Olsen takkede for Tilliden og haabede, at Foreningen vilde trives bedre i det nye Aar.

4) Til Bestyrelse valgtes d'Hrr. *Ivar Høeh, Chr. Olsen* og *E. Schibler,* alle Genvalg, og Hr. *M. J. Jensen* (Nyvalg).

Til Suppleanter genvalgtes d'Hrr, *H. Richmann* og *K. Hoffmann.* Til Revisorer genvalgtes d'Hrr. *Th. Carstensen Egeberg* og *Thyge Hansen.*

5) Under eventuelt gaves Ordet til Hr. Redaktør *Vilh. Hansen,* som indtrængende opfordrede Medlemmerne til at tegne sig for en Forsikring i Pladsledighedsforsikringen, idet han med stor Styrke hævdede, at det ikke var nok, vi havde tegnet Aktier; men vi burde i endnu større Udstrækning tegne Forsikringer. *Ivar Høeh,* Sekretær.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Dannebrogsgade 15, 3., V.

Lokalerne i *Cafe du Parc* ere aabne for Medlemmerne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *J. Munch,* Søndergade 10—12 ². Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Immervad 6.

Bestyrelsen har ved et Møde besluttet, at den i April Maaned paatænkte selskabelige Sammenkomst *bortfalder.* I Anledning af Foreningens *Stiftelsesfest* først i Maj vil der derimod blive arrangeret *en større Fest,* paa hvilken Medlemmernes Opmærksomhed allerede nu henledes.

Samtlige Bestyrelsesmedlemmer ere blevne enige om *Søndag den 5 April,* Palmesøndag, at foretage en Spadseretur til „Thors Mølle" i Marselisborg Skov og beder venligst Medlemmerne slutte sig til. Mellemmaden tages i Lommen og der startes fra Pauls Kirkeplads Kl. 3 pr. Efterm.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *I. C. I. Nors,* Danmarksgade 49, St.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Afdelingen afholdt den 4de Marts sin ordinære Foraarsgeneralforsamling i Palæet. Generalforsamlingen var talrigt besøgt. Formanden, Prokurist *P. Tang* bød Velkommen, hvorefter Handelsrejsende Mich. Henriksen valgtes til Dirigent.

Sekretæren, Bogholder *A. F. L. Schibler,* gav derefter en Oversigt over Foreningens Virksomhed i det forløbne sidste Halvaar, samt fremlagde, i sin Egenskab af Kasserer det reviderede Regnskab for Aaret 1902, der udviste en Indtægt af 671 Kr. 09 Øre og en Udgift af 650 Kr. 90 Øre, samt balancerede med en Kassebeholdning af 20 Kr. 19 Øre. Foreningens ordinære Bidrag til Centralorganisationen i 1902 havde bl. a. været 276 Kr. 50 Øre. Regnskabet godkendtes enstemmigt.

Sekretæren gav derefter nogle Oplysninger angaaende Pladsledighedsforsikringen og opfordrede Medlemmerne til at støtte denne Sag ved at tegne Aktier og Forsikringer.

Der forelaa dernæst Forslag til en Sommerudflugt. Der foresloges bl. a. en Tur til Hou eller til Skanderborg. Sidstnævnte Sted valgtes saafremt Udflugten kunde arrangeres sammen med Aarhus-Foreningen og andre Foreninger. Det overlodes til Bestyrelsen at ordne det videre fornødne.

Derefter foretoges forskellige Valg. Til Bestyrelsesmedlemmer valgtes Kommisserne *J. Houmann* og *C. Rasmussen.* De afgaaende vare Lagerexpedient *M. Christensen* og Handelsrejsende *Mich. Henriksen.* Til Suppleanter valgtes Kommisserne *Peter Nielsen,* Fredensgade, og *Peter Nielsen,* Levysgade. Til Revisorer Kommisserne *H. M. Hansen* og *Chr. Jensen.*

Under Eventuelt førtes Diskussion angaaende forskellige Foreningen vedrørende Sager.

Paa et senere afholdt Bestyrelsesmøde konstituerede Bestyrelsen sig med Prokurist *P. Tang* som Formand, Kommis *J. Houmann* som Næstformand og Bogholder *A. F. L. Schibler* som Sekretær og Kasserer.

Paa dette Møde vedtoges det bl. a. at afholde en selskabelig Sammenkomst samt Soiree Søndag den 5te April d. A.

Herning. Onsdagen den 25de Februar d. A. afholdt Foreningen ordinær Generalforsamling med følgende Dagsorden.

1. Valg af en Formand. 2. Valg af et Bestyrelsesmedlem. 3. Valg af en Revisor. 4. Eventuelt.

Valgte blev Kommis *Joh. Jespersen,* Formand, i Stedet for *Carl Hansen,* der fraflytter Byen; i Stedet for Jespersen valgtes Kommis *P. Haahr* til Kasserer, til Revisor valgtes *A. Uhrskov.*

Formanden beklagede sig over Foreningens Tilbagegang i det sidste Aar paa Grund af, at en Del af Medlemmerne vare bortrejst og de nye ikke havde været at formaa til at indmelde sig i Foreningen, men haabede han, at de nye Kræfter ved ihærdig Agitation vilde bringe Medlemsantallet betydelig op. Bestyrelsen beklagede Hr. Hansens Bortrejse, da han var en Mand, der med Forstaaelse tog sig af Foreningens Interesser. *Bestyrelsen.*

Øerne.

Odense. *Diskussionsmøder* afholdes *første Onsdag* i hver Maaned, Kl. 9 Aften, i *Fyns Forsamlingshus.* Indmeldelser modtages af Formanden *Hakon Petersen,* Overgade 46, og Kassereren *Johs. Petersen.* Overgade 7.

Sorø. Tirsdag den 17de Marts 1903 afholdtes ordinær Generalforsamling. Hr. Bogholder *Brinck* valgtes til Dirigent. Formanden, Hr. Kommis *Jul. Jørgensen,* bød Velkommen og oplæste Forhandlingsprotokollen.

Kassereren, Hr. Kommis *C. W. Juel-Jensen* oplæste det reviderede Regnskab, der balancerede med 281 Kr. 90 Øre. I Banken for Sorø og Omegn indestaar 60 Kr., og ejer Eoreningen een Aktie i Pladsledighedsforsikringen samt Kr. 8,77 kontant.

Formanden oplæste Bestyrelsens Udkast til Revision af Foreningens Love, som efter en lang og indgaaende Behandling til Dels vedtoges, og Lovene er nu i fuld Overensstemmelse med Centralorganisationens Love.

Derefter foretoges Valg af to Bestyrelsesmedlemmer i Stedet for d'Hrr. V. Jensen, som er bortrejst, og C. W. Juel-Jensen, som snart rejser. Hertil valgtes Hr. Bogholder *Brinck* og Hr Kommis *M. Mortensen.*

Bestyrelsen bestaar herefter af d'Hrr. *Jul. Jørgensen,* Formand, *Einer Rasmussen,* Sekretær og Næstformand, *M. Jacobsen, M. Mortensen* og Bogholder *Brinck,* Kasserer. Til Suppleanter valgtes d'Hrr. *Hoffgaard* og *O. Jensen.* Til Revisorer valgtes d'Hrr. *Holm Jensen* og *A. Olsen.*

Det vedtoges at tegne to nye Aktier i Pladsledighedsforsikringsselskabet. Generalforsamlingen sluttede med Leveraab for Centralorganisationen. *Einer Rasmussen.*

Artikler og Meddelelser til »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Udgivelsen af det Nummer, i hvilket de ønskes optagne.

Meddel strax Bopælsforandringer til de resp. Afdelingskasserere.

Udgivet af Centralorganisationen.

Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.

O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.
Centralorganisationens Hovedkontor: St. Pederstræde 45, St. København K. — Telefon Nr. 7450.
Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 8, 1.S. København V.

Nr. 8. **15. April 1903.** **3. Hargang.**

Ung Arbejdskraft.

Socialpolitiske Paralleler.

Kongressen udtaler, at de Former, hvorunder Lærlinges Uddannelse i Handels- og Kontorfagene foregaar, ikke er tidssvarende, og da Kongressen betragter Lærlingeforholdets Omordning paa en sund Basis som Betingelsen for en i intellektuel og merkantil Henseende fremskreden Handels- og Kontormedhjælperstand, bemyndiger den Hovedbestyrelsen til af al Kraft at virke hen til Gennemførelsen af Reformer paa fornævnte Omraade.

Kongressen udtaler Ønskeligheden af at opnaa en særlig Lov for Lærlinges Uddannelse i Handels- og Kontorfagene, og til en saadan — eller eventuelt til en Revision af den bestaaende »Lov om Lærlingeforholdet« af 30te Marts 1889 — stiller den følgende særlige Krav:

1. At der indføres 1 Aars Prøvetid.
2. At der oprettes en permanent Kommission, bestaaende af Principaler og Medhjælpere, overfor hvem Lærlingene efter Prøveaarets Udløb skal aflægge en Eksamen, som skal bestaas for at erhverve Ret til at fortsætte Uddannelsen i Handels- og Kontorfagene. For Lærlinge, der har bestaaet Eksamen, maa den øvrige Læretid ikke overstige 3 Aar.
3. At Principalen skal drage Omsorg for Lærlingens theoretiske Uddannelse.
4. At Arbejdstiden begrænses til Tiden mellem 7 Morgen og 6 Aften.
5. At det forbydes Pricipaler at anvende Lærlinge til Trækkevognskørsel, Op- og Nedbæring af Korn, Foderstoffer, Brændselsmaterialier o. l., samt ethvert andet navnlig fysisk Arbejde, som ikke er nødvendigt for Uddannelsen til Handels- eller Kontormand, herunder ogsaa Ombæring af Varer til Kunderne.
6. At det forbydes Principaler, der ikke er oplært i det Fag, hvori han driver Næring, atuddanne Lærlinge. Dog skal dette være tilladt, hvis Principalen holder Medhjælp, der er oplært i det paagældende Fag.

(Udtalelse af Centralorganisationens 1ste Kongres).

Vor Oganisations Krav om en tidssvarende Ordning af det for *vor* Stand og for Handelsstanden som et samlet Hele saare vigtige Lærlingespørgsmaal blev først fremsat i den af Kongressen 1902 vedtagne Resolution, som vi have gengivet som Indledning til denne Artikel.

De Vilkaar, den unge Arbejdskraft i Handelsfaget er underkastet, have egentlig først i den seneste Tid samlet skyldig Interesse om sig, efter at vort Lands største Kommune med god Vilje har søgt at gribe regulerende ind i dette Forhold.

Ungdommen er Fremtiden — den unge Arbejdskrafts Uddannelse i et Fag er saaledes af den største Vigtighed for dette Fags fremtidige Udvikling og Stilling indenfor Nationens Erhvervsliv. Hvor betegnende er det da ikke, at Kravet om en under Statens Auspicier betryggende Ordning af den fagmæssige Uddannelse af Handelsstandens Rekrutering netop fremkommer fra den saakaldte »unge Handelsstand« — et Udtryk, der i Tidens Løb har begyndt at miste sin bogstavelige Rigtighed. Betegnende er det imidlertid, at det er den faglige Medhjælperbevægelse, der først paapeger Midlerne til den unge Arbejdskrafts Værn og tidssvarende faglige Uddannelse.

I det efterfølgende begrænse vi os til at behandle det første Spørgsmaal — *den unge Arbejdskrafts Beskyttelse.*

Beskyttelseslovgivningen for Børns og unge Menneskers Anvendelse i praktisk Virksomhed har ladet meget tilbage at ønske. Fabriksloven af 23de Maj 1873, der traadte ud i Livet paa et Tidspunkt, hvor dansk Industri netop befandt sig i Børneaarene, fastsatte den for Børn uhyrlige Minimalgrænse af 10 Aars Alderen med en Maximalarbejdstid af $6^1/_2$ Time og for unge Mennesker i Alderen fra 14—18 Aar en Arbejdstid paa højst 12 Timer. Loven af 1873 fandtes god gennem en Snes Aar trods det kolossale Opsving, den danske Industri tog i dette Tidsrum.

Der er nu hengaaet ca. 2 Aar siden den nye Fabrikslov fik kongelig Stadfæstelse. »Lov om Arbejde i Fabrikker og dermed ligestillede Virksomheder« af 11 April 1901 betød i mere end en Henseende et Fremskridt.

Aldersgrænsen for Børnenes Vedkommende er forhøjet til 12 Aars Alderen og Højstarbejdstiden fastsat til $4^1/_2$ effektive Arbejdstimer. Unge Menneskers Arbejdstid reguleres ved Lovens § 10, der lyder:

»Unge Mennesker af begge Køn fra Udskrivningen af Skolen til 18 Aars Alderen maa ikke anvendes til det i § 1 omhandlede Arbejde mere end 10 Arbejdstimer i Løbet af et Døgn, ej heller i Tiden før Kl. 6 Morgen eller efter Kl. 8 Aften. Denne Arbejdstid skal efter højst hver $4^1/_2$ samlede Arbejdstimer være afbrudt af mindst $^1/_2$ Times Hviletid. Ud over de saaledes fastsatte Arbejdstimer maa de ovennævnte Personer ejheller anvendes til noget Arbejde i Fabrikens eller Værkstedets Tjeneste udenfor samme Omraade. For unge Mennesker, der besøge tekniske Skoler eller Fagskoler, skal Arbejdstiden lægges saaledes, at den ikke hindrer dem i at benytte saadan Undervisning.

Indenrigsministeren kan dog efter Arbejdsraadets Indstilling paa derom indgivet Andragende tillade unge mandlige Arbejdere, der have fyldt 15 Aar, at arbejde i Tiden mellem Kl. 8 Aften og Kl. 6 Morgen i begrænset Omfang, naar saadant skønnes at være nødvendigt for den faglige Uddannelse.«

Man parallelisere disse Beskyttelsesbestemmelser, der tager Sigte paa den unge Arbejdskraft i Industri og Haandværk, med de for Handelslærlinge gældende Bestemmelser vedrørende den tilladte Arbejdstid, indeholdt i »Lov om Lærlingeforholdet« af 30. Marts 1889 § 7*) og det maa erkendes, at denne 14 Aar gamle Lov alene af Hensyn til den fastsatte Maximalarbejdstid — saavel som af andre Grunde — trænger til en gennemgribende Ændring, for at stille Lærlingene i Handel, Haandværk og Industri jævnsides; thi medens Lærlingene i de to sidstnævnte Erhvervsgrupper kun maa anvendes til Arbejde i 10 Timer i Døgnet ere de yngste Merkursønner underkastede den allerede nu forældede Lærlingelov, der tillader Principalerne Anvendelsesret i 12 Timer.

Imidlertid indeholder Loven af 11 April 1901 som tidligere omtalt den priselige Bestemmelse, at den under visse Forhold *kan* udstrækkes til at omfatte Handelslærlinge. Det hedder nemlig i § 1, 2det Afsnit:

»For bestemte Arter af Erhvervsvirksomhed udenfor Landbrug, Havebrug, Skovbrug, Fiskeri og Søfart, som ikke falder ind under foranstaaende Forskrift, kan det paa Forslag af en Kommunalbestyrelse ved en af Indenrigsministeriet godkendt Vedtægt efter indhentet Erklæring af Arbejdsraadet fastsættes for den paagældende Kommune, at Anvendelse af Børn, som ikke ere lovligt udskrevne af Skolen, enten indskænkes eller ganske forbydes, og at Anvendelse af Personer, der vel ere lovligt udskrevne at Skolen, men endnu ikke have fyldt 18 Aar, indskrænkes i det Omfang som skønnes nødvendigt for de paagældendes

*) »Arbejdstiden for Lærlinge under 18 Aar, der ere anbragte hos Næringsdrivende, hvis Bedrift falder ind under Lov om Børns og unge Menneskers Arbejde i Fabriker af 23de Maj 1873 bestemmes efter Reglerne i samme Lovs §§ 2 og 3 jfr. § 7 Stykke 2. For Haandværkslærlinge under 18 Aar, der ikke falder ind under fornævnte Lov, maa Arbejdstiden ikke overstige 12 Timer daglig, heri beregnet 2 Timer til Hvile og Spisetid.

Der maa i Reglen ikke paalægges Haandværks- eller Handelslærlinge noget Arbejde i Tiden mellem Kl. 9 Aften og Kl. 5 Morgen. Fra denne Bestemmelse kan Indenrigsministeren tilstaa Undtagelser, naar Lærlinges tilbørlige Uddannelse i visse Fag gør det nødvendig.«

Sundhed eller Sædelighed — dog udenfor de for Virksomheden under Arbejds- og Fabrikstilsyn i det efterfølgende angivne Grænser. Overholdelsen af de ad denne Vej trufne Bestemmelser er Polititilsyn underkastet.«

I Overensstemmelse med denne Bestemmelse var det, at Københavns Borgerrepræsentation i sit Møde d. 9de Juni besluttede at inddrage andre end de i Lovens Hovedpunkt omtalte Børn og unge Mennesker under Beskyttelsesbestemmelsen — saaledes ogsaa Handelslærlinge. Adskillelsen imellem den unge Arbejdskraft i Handelen og andre Erhverv viste sig imidlertid gennem de Undtagelsesbestemmelser, der medgaves Reglerne for den unge Arbejdskrafts Udnyttelse i Handelsfaget, idet Lovens Bestemmelser skulde bortfalde Aftenerne før Søn- og Helligdage samt Søndagen før Jul og Nytaar. Der garanteres Lærlingene Tid til at frekventere Handelsskoler, og det betydningsfulde Paabud, som Loven af 11te April (§ 15) indeholder om Principalens Forpligtelse til at indhendte Lægeattest om Lærlingens Helbredstilstand og legemlige Udvikling, før der paalægges ham Arbejde, kommer følgelig ogsaa til Anvendelse overfor Handelslærlingene.

Men Fremskridt møder Modstand — saaledes ogsaa her. Principalernes Protest paa det københavnske Delegeretmøde den 11te Juni vil være i frisk Erindring — en Protest, hvortil der dog næppe tages Hensyn efter den Forhandling, som fandt Sted i Borgerrepræsentationen den 2den Marts og hvor det vedtoges »at henholde sig til det i Sagen tidligere vedtagne«, med visse Indskrænkninger for Børns Anvendelse i Mælkeforsyningen.

Principalforeningernes*) Opposition blev imidlertid et talende Vidnesbyrd om Manglerne ved den nuværende Lærlingeuddannelse, der i altfor høj Grad er anlagt efter Principet *billig* Arbejdskraft paa Bekostning af systematisk faglig Uddannelse. For de opponerende Principaler bliver Spørgsmaalet ikke i første Række, om Lovbestemmelserne vil befordre Lærlingenes faglige Uddannelse, men Frygten for, at Indskrænkningerne skal hæmme de financielle Fordele, som Anvendelse af den unge, billige Arbejdskraft betinger.

Kampen mod Borgerrepræsentationens Beslutning blev derfor en *Kamp mod Børnearbejdets Beskyttelse og den unge Arbejdskrafts Udbytning* — en kulturfjendtlig Kamp.

I den Resolution, der danner Indledning til denne Artikel, søger man i videst mulig Udstrækning at garantere Handelslærlingene en planmæssig Uddannelse og værne dem mod en Udnyttelse fra Principalernes Side, der blive skadelig for deres faglige Udvikling og for Medhjælperstanden, idet en planløs Rekrutering til Medhjælperstanden dels vil virke skadelig konkurrerende for denne, dels vil undergrave de forhaandenværende Betingelser for en social Højnelse af Standen.

Principalernes Holdning overfor de tilsigtede Beskyttelsesbestemmelser, der kun kan betragtes som et Skridt i Retning af Lærlingespørgsmaalets Ordning, viser imidlertid, at i hvert Fald Flertallet af Principalerne ere forudfattede Modstandere af de af Centralorganisationen fremsatte Reformforslag. Og dette paa et Tidspunkt, hvor der udfoldes saa mange Bestræbelser for at befordre Ungdommens regelrette Opdragelse, Oplysning og videre Uddannelse, at man ikke uden Grund har betegnet det nye Aarhundrede som Barnets Aarhundrede — eller nok saa rigtigt — Ungdommens Aarhundrede; thi i intet tidligere Tidsafsnit er der ofret mere Omhu paa pædagogiske Spørgsmaals Løsning — i snævrere og videre Forstand — end netop i vore Dage. Det lyder frygteligt i Nutidens Øren, naar man kender den hensynsløse og haardhjertede Udnyttelse af Børnearbejdet i England i Slutningen af det 18de og den første Halvdel af det svundne Aarhundrede, at erfare følgende Udtalelse i det engelske Underhus 1796 af Englands ledende Statsmand William Pitt: »Erfaringen har allerede vist, hvor meget der kan gøres ved Børns Arbejde, og hvilken Fordel det er tidlig at anvende dem i saadanne Industrigrene, som de ere i Stand til at arbejde i.« Men tager man det humane Fremskridt i Betragtning, som det henrundne Hundredaar har bragt, turde det være tvivlsomt, om ikke Fremtidens Kulturhistoriker ligesaa afgjort vil bryde Staven over de Principaler, der i vor Tid lamentere over lovbundne Regler for den unge Arbejdskrafts Anvendelse.

Centralorganisationens Fordringer paa Lærlingespørgsmaalets Omraade er Hensynstagen til de unge Menneskers Arbejdsevne, Garantier for deres regelrette faglige Uddannelse og for Handels- og Kontormedhjælperstandens fremtidige agtede Samfundsstilling — ikke mindst derfor er Medhjælperbevægelsen en Kulturbevægelse.

*) Fællesrepræsentationen for de københavnske Handelsforeninger. I Stadens Raad havde Handelsstandens Repræsentanter d'Hrr. Grosserer Eskild Salomon og Detailhandler-Societetets nuværende Formand, Hr. Schjær, sluttet sig til Forslaget.

Hovedbestyrelsesmødet

i Aalborg, den 9de April 1903.

1) Beretning om Virksomheden.
2) Regnskabets Fremlæggelse.
3) Den fremtidige Virksomhed.
4) Stedet for næste Hovedbestyrelsesmødes Afholdelse.
5) Eventuelt.

Mødet aabnedes Kl. $10^1/_2$. Fraværende med Forfald Hr. *V. Hansen.*

Det vedtoges at lade en Resolution, der var indkommet fra Hjørring-Afdelingen til Pladsledighedsforsikringen, behandle ogsaa paa Hovedbestyrelsesmødet, da den behandlede Spørgsmaal, der berørte saavel Centralorganisationen som Pladsledighedsforsikringen.

Protokollen oplæstes og godkendtes.

Da der fra Bestyrelsesmedlemmerne i Hjørring og Aalborg skete Henvendelse om Tilladelse til at overvære Møderne, rejste der sig nogen Diskussion om disse Spørgsmaal. Hr. *Andreasen* (Hjørring) hævdede, at der absolut altid burde gives Bestyrelsesmedlemmer i de lokale Foreninger Tilladelse til at overvære Hovedbesryrelsesmøderne. Forretningsføreren foreslog, at der undtagelsesvis skulde gives de to Bestyrelsesmedlemmer fra Hjørring Adgang til at overvære Mødet, da de havde indgivet en Resolution. Frk. *Larsen* foreslog, at man saa hellere *undtagelsesvis* burde give dem alle Lejlighed til at overvære Møderne. Dette vedtoges.

ad 1. Forretningsføreren meddelte, at Arbejdet for Centralorganisationen i det forløbne Halvaar naturligvis var traadt en Del i Skygge for Arbejdet for Pladsledighedsforsikringen. De store Møder burde optages igen. Kontormedhjælperne i København udfolder en ivrig Agitation ved skriftlige Henvendelser.

Da Forretningsføreren havde faaet bestemte Udtalelser fra flere Rigsdagsmænd om ikke at indlevere andre Andragender til Rigsdagen end det, der handlede om Arbejdstiden, havde han tilbageholdt de andre, men disse laa nu ellers færdige til næste Samling. — Tilskudet til Pladsledighedsforsikringen var foreløbig afslaaet. Beretningen godkendtes.

ad 2. Forretningsføreren fremlagde Regnskabet og knyttede en Del Bemærkninger dertil. Han fremhævade atter, at efter det Billede Status gav burde man ophøre at henlægge noget til Understøttelsesfondet, idet der nu absolut ikke kunde administreres billigere. Hovedbestyrelsen kunde jo ikke træffe nogen Afgørelse, men Forretningsføreren mente, at der burde ske Henvendelse til Afdelingerne angaaende dette Spørgsmaal. Efter en Diskussion vedtoges det at udsætte Afgørelsen til næste Kongres. Følgende af Hr. *Vald. Pedersen* stillet Resolution vedtoges enstemmigt:

„Idet Hovedbestyrelsen anmoder Forretningsføreren om at tage sig de fremkomne Bemærkninger angaaende Regnskabets Førelse ad notam og under Forudsætning af, at Revisorernes Bemærkning — „Revideret" — samtidig skal betyde — „befundet rigtigt" — godkender Hovedbestyrelsen Regnskabet".

ad 3. Centralorganisationens administrative Forhold, Vekselvirkningen mellem denne og Pladsledighedsforsikringen samt Agitationen udadtil gav Anledning til en indgaaende Behandling.

Endvidere drøftedes „D. H. & Km. T.", der efter Hovedbestyrelsens Mening burde indeholde mere agitatorisk Stof end Bladet almindeligvis indeholdt i sin nuværende Form, om end det maatte erkendes, at Bladet var godt redigeret. Medlemmerne skulde ikke have et Tidsskrift, men et almindeligt Foreningsorgan. Følgende Resolution, stillet af Hr. *Hyllested*, vedtoges med en Ændring af *Forretningsføreren*:

„Idet Hovedbestyrelsen udtaler sin Beklagelse over Redaktørens Fraværelse slutter den sig til hans Bestræbelser for at søge Stoffet i „D. H. & Km. T." sammensat af mere aktuelt lokalt Materiale, med Indskrænkning af de udenlandske Meddelelser og Artikler, samt at søge Bladets Spalter aabnet for Diskussion om faglige Emner i Stedet for de mere docerende og abstrakte Emner, der nu optage dets Spalter".

ad 4. Efter Forslag af Hr. Hyllested vedtoges det, at det næste Hovedbestyrelsesmøde skulde afholdes i Esbjerg.

ad 5. Forretningsføreren forelagde følgende Resolution fra Hjørring-Afdelingen:

„Generalforsamlingen den 31te Marts 1903 i Hjørring-Foreningen protesterede mod den af Hovedbestyrelsen i Strid med Lovenes §§ 13, 3die Stk. og 24, 1ste Stk., iværksatte Forhøjelse af Forretningsførerens Løn med 400 Kr. og mod Udredelsen af 600 Kr. til Medhjælp til en Dame, hvilken sidste Udgift formentlig alene er foranlediget af, at Forretningsføreren har taget Bopæl i Hellerup, samt fordrer, at Hovedbestyrelsen i Henhold til § 17, 1ste Stk., bringer disse Spørgsmaal under Afstemning i de forskellige Afdelinger, efter forinden at have aflagt nøjagtig Redegørelse for det Passerede i Hovedbestyrelsesmødet den 9de November f. A., hvor disse Beslutninger formentlig toges, men hvoraf man med Forbavselse intet Referat har set i Medlemsbladet, hvorimod mindre betydelige Ting er vidtløftig refererede.

Tillige udtaler Generalforsamlingen, at nogle af de betydelige Udgifter, der endvidere er paalagt Pladsledighedsforsikringen til anden forskellig Medhjælp, burde være sparede og opfordrer Hovedbestyrelsen til at specificere og oplyse Medlemmerne om Størrelsen af samtlige de Centralorganisationen og Pladsledighedsforsikringen til Lønninger, Honorarer, Kontorhold o. l. belastede Udgifter".

Forretningsføreren imødegik denne Udtalelse, der vidnede om Ukendskab til de Forhold, hvorunder Pladsledighedsforsikringen maatte arbejde, og det paalagdes Hr. *Andreasen*, Hjørring, der ikke havde deltaget i nævnte Generalforsamling, at ordne Sagen, idet følgende af Hr. Hyllested stillet Resolution vedtoges:

„Idet man beklager den fra Hjørring-Afdelingen fremkomne Resolution, der baade i Form og Indhold maa anses at være mindre heldig, bemyndiger man Hovedbestyrelsesmedlem, Hr. Andreasen, til at klarlægge omspurgte Forhold for Afdelingens Medlemmer.

Derefter var Hovedbestyrelsesmødets Dagsorden udtømt og Forhandlingerne afsluttedes Kl. $1^1/_4$.

Referatet er udarbejdet paa Grundlag af Notitser optaget paa Mødet af Frk. *Louise Larsen*.

Vilh. Hansen,
Hovedbestyrelsens Sekretær.

Hvorfor bør enhver Medhjælper forsikre sig mod Pladsledighed?

Det er desværre nødvendigt, at klargøre dette for Handels- og Kontormedhjælperne. Desværre kan de allerfleste ikke se saa meget ud over deres egen Næsetip; sorgløse og ligegyldige som Døgnfluer gaar de omkring og tænke ikke paa, at der kan komme daarlige Tider for enhver, og at de en skønne Dag kunne komme til at staa uden Plads. Det er en sørgelig, men sand Regel, at saasnart en Handels- eller Kontormedhjælper har Plads, saa tror han straks, at den hellige Grav er velforvaret, og at han til evindelige Tider kan forblive i denne Plads. De tro, at saasnart de have haft Plads paa et Kontor, i en Butik eller Forretning i blot et Par Aar, ja saa ere de sikrede for Livstid. Blot de vilde bruge den Tænkeevne, de fleste af dem dog har en Smule af, saa vilde det hurtigt gaa op for dem, hvor fejlagtig en saadan Tro er. Det forløbne Aar har med et saa slaaende Eksempel vist Uholdbarheden af denne Tro paa sin sikre Stilling, at man maa forbavses over endnu — som det jo er Tilfældet — at møde det Ræsonnement: „Jeg faar saamænd ingen Brug for Pladsledighedsforsikringen, jeg bliver saamænd aldrig ledig".

Ingen kan jo imidlertid blive i sin Plads længere, end Principalen vil; Aaret 1902 viste klart og tydeligt Standens usikre Stilling. Naar en Medhjælper efter *15 Aars* Arbejde i en Forretning kan blive afskediget af en Forretningen uvedkommende Grund, saa spørger jeg med Rette: *Hvem af os er saa sikker?* Og ikke nok hermed — hvem kan forudse, naar Dødsfald, Betalingsstandsning, Forretningsophævelse eller Chefskifte vil gøre ham ledig? Ingen Medhjælper kan sige, at dette aldrig vil blive Tilfældet for hans Vedkommende.

Hvormange af Medhjælperne har, medens de vare i Plads, lagt sig nogen Kapital op til at møde de daarlige Tider? Det bliver meget faa, og det er sikkert endnu færre, der selv ere i Besiddelse af Kapital.

Til de Kolleger, der endnu ikke have tegnet Forsikringen, henstiller jeg: Spild ikke i Ligegyldighed Frugterne af 2 Aars Anstrengelser og Arbejde af Organisationen. I maa jo kunne forstaa, at Forsikringsselskabet kun kan bestaa, hvis Forsikringerne tegnes. Tag imod det Gode, der bydes Dem!

Tegn en Pladsledighedsforsikring!

Aalborg, den 30. Marts 1903.

Th. Hansen.

Referatet af Bestyrelsesmødet den 9de April i *Pladsledighedsforsikringen* maa udskydes til næste Nummer, for at undgaa yderligere Forsinkelse af nærværende Nummer.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Lokalerne i *„Café du Parc"*, Gyldenløvesgade 4, 1. Sal (overfor Klampenborgstationen) ere aabne for Afdelingernes Medlemmer d. 1ste og 3die Tirsdag i hver Maaned; altsaa d. *7. og 21. April.*

Medlemmerne anmodes om at besøge Lokalerne flittigt. Blade, Tidsskrifter og forskellige Spil forefindes.

Agitationsudvalget.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen*, Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen*, Farvergade 24, 2., K.

Lokalerne i *„Café du Parc"* (se ovenstaaende Meddelelse).

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Afdelingens Lokaler i *Cafe du Parc* ere aabne d. 1ste og 3die *Tirsdag* i hver Maaned. (Bemærk Meddelelserne i denne Rubrik angaaende Lokalerne). *Bestyrelsen.*

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen*, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *J. Munch*, Søndergade 10—12 ². Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen*, Immervad 6.

Søndag den 19de April: Besøg paa Aarhus Museum (den historiske Afdeling) under Ledelse af Hr. Bibliotheksassistent Mørk Hansen. Nærmere Meddelelse vil blive tilsendt Medlemmerne pr. Brevkort.

Foreningen afholdt den 11 Marts sin *ordinære halvaarlige Generalforsamling* paa Hotel „Kronprinsen" med følgende Dagsorden: 1) Valg af Dirigent. 2) Beretning om Virksomheden for 1902. 3) Regnskabsaflæggelse for 1902. 4) Valg at 3 Bestyrelsesmedlemmer. 5) Valg af 2 Suppleanter. 6) Valg af 1 Revisor. 7) Forslag om Arbejde for tidligere Lukning af Kontorerne. 8) Eventuelt.

Til Dirigent valgtes Kontorist *Chr. Karlsen.* Formanden aflagde Beretning om Virksomheden, hvoraf det fremgik, at Medlemsantallet var gaaet lidt tilbage; dog maa Grunden derfor søges i, at en Del Medlemmer ere overførte til andre Afdelinger og en anden Del gaaet over til selvstændig Virksomhed. Agitationsudvalget arbejder ihærdigt og Bestyrelsen haaber inden ret længe, at Foreningen kan opvise et Medlemsantal saa stort som ingensinde før.

Foreningen har i 1902 afholdt 3 Generalforsamlinger, 30 Bestyrelsesmøder og flere Udvalgsmøder samt aflagt Besøg paa Elektricitetsværket, Telefonstationen og Statsbibliotheket. Bestyrelsen havde ogsaa arrangeret Foredrag, men desværre havde Medlemmerne vist sig for uforstaaende overfor denne Del af Foreningens Virksomhed, idet Foredragene kun gennemgaaende havde været besøgt af en Snes Medlemmer. Underafdelingerne Sygekassen og Idrætsklubben „Go-on" virkede stadig og stod sig godt. I det hele og store kunde Bestyrelsen kun være tilfreds med Stillingen, dog var det ønskeligt om Medlemmerne vilde tage noget mere Del i Foreningens Virksomhed og særlig gjaldt dette Agitationen.

Da ingen begjærede Ordet efter Formanden foreslog Dirigenten at godkende Virksomheden, hvilket skete enstemmigt.

Centralorganisationens Forretningsfører, Hr. *Axel Gundel*, som paa Gennemrejse opholdt sig i Byen og var tilstede, henstillede til Dirigenten at behandle Punkt 7 før de andre Punkter, da han gerne ønskede Medlemmernes Udtalelser og var forhindret i at være tilstede til Generalforsamlingens Slutning. Generalforsamlingen imødekom Hr. Gundel og der udspandt sig nu en livlig Diskussion om Spørgsmaalet og Maaden hvorpaa den paatænkte Sag bedst kunde gennemføres. Efter at Hr. Gundel i et længere Foredrag havde gjort Rede for sit Standpunkt, vedtog Generalforsamlingen, efter Forslag af *Robert Petersen*, at bemyndige Bestyrelsen til, i Forbindelse med Konference med Forretningsføreren, at foretage det videre nødvendige i Sagen.

Formanden foreslog Punkterne 4 og 5 behandlede under et og meddelte, at af Bestyrelsen afgik efter Tur *A. Lorentzen, Jesper Munch* og *Chr. Agger*. Sidstnævnte havde bestemt frabedt sig Gjenvalg og Lorentzen havde ogsaa ladet sig forlyde med, at han helst ønskede at udtræde af Bestyrelsen, dog vilde Formanden paa Bestyrelsens Vegne henstille til Lorentzen, at han modtog Gjenvalg. Lorentzen mente, at han havde været spændt for stærkt for i den Tid, han havde siddet i Bestyrelsen, men naar noget af hans Arbejde kunde blive fordelt paa andre Hænder vilde han bøje sig for Bestyrelsens Ønske. *Lorentzen og Munch* genvalgtes derefter med Akklamation og i Stedet for Agger valgtes Kontorist *Stephan Krogh*. Som Suppleanter valgtes Kontorist *A. Rasmussen* og Kommis *Axel Lundbech*. Revisoren *L. P. Nielsen* genvalgtes.

Under Punkt 8 var intet til Behandling.

„Vort Blad". Hvis nogen Kollega skulde være i Besiddelse af Nr. 1, 2, 3 og 13 af det før D H & K M T. udgivne Organ „Vort Blad" bedes et Exemplar godhedsfuldt overladt Undertegnede.

Med kollegial Hilsen

Robert Petersen.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *I. C. I. Nors,* Danmarksgade 49, St.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Ordinær Generalforsamling afholdes Ondag den 25 Marts paa Hotel National. C. Jørgensen dirigerede.

Dagsorden: 1. Valg af Suppleanter. 2. Regnskabets Fremlæggelse. 3. Eventuelt.

I. Til Suppleanter valgtes Bogh. *O. V. Sørensen og* Bogh. *F. C. Kaben.* (Da d'Hrr. C. Jørgensen og S. Nimmelhag ere bortrejste ere de to Herrer indtraadte i Bestyrelsen. Man beklager Tabet af de to bortrejste, der have lagt et stort og energisk Arbejde i Organisationens Tjeneste, og ønsker dem alt godt i deres fremtidige Stilling).

II. *Formanden* fremlagde og gennemgik Regnskabet samt afgav Beretning om Virksomheden i det forløbne Halvaar.

Beretningen om Regnskabet godkendtes eenstemmig.

Bestyrelsen.

Engageringssagen. Afdelingen har siden Nytaar skaffet følgende Medlemmer Plads:

1 Kommis, Herreekvipering Aalborg.
1 — — —
1 Bogholder, Fabrik, Esbjerg.
1 Kommis, Kolonial, Landdistriktet.
1 — — —
1 Bogholder, Handelskontor, Odense.
1 Kommis, Manufaktur, Løgstør.

Kolleger! Støt Engageringssagen ved at opgive ledige Pladser til Formanden.

Esbjerg. Formand: *Åge Hyllested,* Kongensgade 3 [1]. Kasserer: *Joh. Jepsen,* Kongensgade 77. Foreningens Lokaler er beliggende Skolegade 36 [1]. Enhver Kollega er velkommen.

Onsdag den 29. April Kl. 8¾ Foredrag af Fru *Nelly Hansen.* Emne: *Kvinden og Samfundet.*

Bestyrelsen.

Mandag d. 30. Marts afholdt Foreningen „Hermes" sin *ordinære Generalforsamling.*

Til Dirigent valgtes Hr. *Ingvoldsen,* som konstaterede, at Forsamlingen var lovlig indvarslet samt beslutningsdygtig.

Det fremgik af *Formandens* og *Kassererens* Beretninger, at Foreningen er i god Fremgang baade i Formue og Medlemsantal, dette er nu atter oppe paa Højde med Antallet som det var før Dannelsen af „Herr Pagh's Forening", og der var stadig jævn Tilgang. Bestyrelsen havde koncentreret sit Arbejde paa Realisationen af egne Lokaler, og trods en Del Vanskeligheder var Sagen nu gennemført paa en tilfredsstillende Maade.

Besøget i Lokalerne havde i forløbne Maaned været over Forventning godt, — karakteristisk var det dog for Standen at der endnu fandtes Kolleger, som endnu ikke havde sat sin Fod i Lokalerne. Almindelig menneskelig Nysgerrighed skulde man tro vilde drive dem derop, hvormeget mere da ikke, naar det var et Foretagende sat i Gang af Standen selv til egen Fordel.

Et andet Forhold, Besøget, havde vist en Tendens til at formindskes paa Slutningen af Maaneden. „Hermes" Lokaler var netop et Sted, hvor man skulde gaa hen, naar man ingen Penge havde, det var Nerven i det, at det ingen Nødvendighed var, at give Penge ud.

Dermed ikke sagt, at vi skulde gaa paa Beværtning saalænge vi havde Penge og derefter til „Hermes", man skulde komme der i alle Tilfælde, det vilde jo dog været ret meningsløst om man gik andetsteds hen, saa længe „Hermes" kunde byde alt mindst ligesaa godt til en billigere Penge, hvor ovenikjøbet Overskudet gik til én selv bagefter, — man maatte være en daarlig Forretningsmand om man ikke støttede sit eget Foretagende.

Til at bestyre Pensionatet og Serveringen havde man været særdeles heldig i Valget, — man havde faaet en Dame hvis Dygtighed kun blev overgaaet af hendes Elskværdighed og f. Eks. hendes smaa Diners om Søndagen à 1 Kr. Kuverten blev søgt af flere og flere. Formanden anbefalede Pensionatet til Medlemmernes Støtte, enhver der ikke var bunden paa anden Maade burde i egen Interesse søge derhen, ikke mindst fordi Maden og Serveringen var saa absolut prima, at intet privat Pensionat vilde i Længden kunne byde noget tilsvarende.

Hver Lørdag var der Klubaften til Kl. 2, ellers var Lukketiderne almindeligvis Kl. 12½.

Formanden sluttede med at udtale Haabet om, at et frodigt Liv maatte blomstre op indenfor Foreningens fire Vægge, hvor Interesser dyrkedes, et Liv der udadtil satte sit Spor i et kraftigt fagligt Arbejde, saaledes at man maatte finde en Stand, der vidste hvad den vilde, og *turde* kæmpe for sin Vilje og Rettigheder, — naar først den var blevet klar over at den Sag den kæmpede for var en god Sag og Kampen værd.

Han udtalte Haabet om at se Medlemmerne møde op ved Foredrag og lign., dette var i Virkeligheden den eneste Maade disse kunde vise, at de paaskønnede det Arbejde, Bestyrelsen gjorde, og den bedste Rettesnor for denne.

Kontingentet var jo nu i Henhold til derover tagen Beslutning sat op til Kr. 125, dette i Forbindelse med Opfordringer til Medlemmerne om at tegne Aktier baade til dette og hint, give Bidrag osv., kunde overfladisk berettige til Paastanden om, at det var en dyr Forening, men Trøsten er jo, at faglige Foreninger er dyre, for at bruge et uheldigt Udtryk, og mange andre faglige Foreninger have et ligesaa højt ugentlig Kontingent, som vi maanedligt. Formanden frygtede for at mange, ved personlig Agitation for en eller anden Indsamling, hellere saa den paagældende Kollegas Hæl end hans Taa. Dette var forkert, der er intet Prelleri i dette, man bør se paa det i den Belysning, at det er en Stand, der løser en eller anden Opgave, og ens Bidrag bør gives eftersom man erkender Opgavens Godhed. Det er en Stand, der samlet lærer at faa noget for sine Penge, i Stedet for enkeltvis at øde dem.

Endelig lagde Formanden Medlemmerne paa Sinde at benytte det Gode Centralorganisationen bød dem ved, at de kunde sikre sig for en ringe Præmie mod Pladsledighedens Følger, og fremhævede, at havde det forløbne Aar i Følge Forholdene. Natur været fattigt paa fagligt Arbejde, saa haabede han, at det nye ikke maatte blive det gamle ligt, og det beroede væsentligst paa Medlemmerne selv, thi Bestyrelsen som den nu var sammensat havde baade Modet og Lysten til at gaa i Lag med det, der var Foreningens eneste rette Existensberettigelse nemlig absolut fagligt Arbejde.

Efter at Beretningen var bleven godkendt, aflagde Kassereren Regnskabet som ligeledes godkendtes.

Endelig skred man til Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer, hvoraf Frk. *Nissen* og Kommis *Steffensen* genvalgtes, medens Kommis Christensen kom i Stedet for Bogholder Spangsberg, der som Følge af at have overtaget Hvervet som Agent for Pladsledighedsforsikringen ikke ønskede Genvalg.

Efter Generalforsamlingens Slutning samledes man om et Stykke Smørrebrød, og Hanen gol inden man skiltes.

Hjørring. Ordinær Generalforsamling afholdtes den 31. Marts 1903. Formanden *A. Ipsen* aabnede Generalforsamlingen, hvorefter Bogholder *M. Pedersen* valgtes til Dirigent. Der aflagdes Beretning om Virksomheden og fremlagdes revideret Regnskab for f. A., der godkjendtes.

Istedetfor Kommis *Carl F. Nielsen,* der er bortrejst, valgtes Kommis *J. Jacobsen* til Suppleant.

Derefter stilledes følgende *Resolution,* der efter lang Debat *enstemmigt* vedtoges:

„Generalforsamlingen den 31te Marts 1903 i Hjørring-Foreningen protesterede mod den af Hovedbestyrelsen i Strid med Lovenes §§ 13, 3die Stk. og 24, 1ste Stk., iværksatte Forhøjelse af Forretningsførerens Løn med 400 Kr. og mod Udredelsen af 600 Kr. til Medhjælp til en Dame, hvilken sidste Udgift formentlig alene er foranlediget af, at Forretningsføreren har taget Bopæl i Hellerup, samt fordrer, at Hovedbestyrelsen i Henhold til § 17, 1ste Stk., bringer disse Spørgsmaal under Afstemning i de forskellige Afdelinger, efter forinden at have aflagt nøjagtig Redegørelse for det Passerede i Hovedbestyrelsesmødet den 9de November f. A., hvor disse Beslutninger formentlig toges, men hvoraf man med Forbavselse intet Referat har set i Medlemsbladet, hvorimod mindre betydelige Ting er vidtløftig refererede.

Tillige udtaler Generalforsamlingen, at nogle af de betydelige Udgifter, der endvidere er paalagt Pladsledighedsforsikringen til anden forskellig Medhjælp, burde være sparede og opfordrer Hovedbestyrelsen til at specificere og oplyse Medlemmerne om Størrelsen af samtlige de Centralorganisationen og Pladsledighedsforsikringen til Lønninger, Honorarer, Kontorhold o. l. belastede Udgifter".

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Øerne.

Odense. *Diskussionsmøder* afholdes *første Onsdag* i hver Maaned, Kl. 9 Aften, i *Fyns Forsamlingshus.* Indmeldelser modtages af Formanden *Hakon Petersen,* Overgade 46, og Kassereren *Johs. Petersen.* Overgade 7.

Udgivet af Centralorganisationen.

Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.

O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
St. Pederstræde 45, St.
København K. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 9. **1. Maj 1903.** **3. Hargang.**

Tegn Forsikringer!

Opfordring til Afdelingerne og Medlemmerne.

Da et af Forretningsføreren bebudet Opraab fra Hovedbestyrelsen til Medlemmerne angaaende Tegning af Pladsledighedsforsikringer ikke er indleveret ved Redaktionens Slutning, henleder vi Opmærksomheden paa den ved Pladsledighedsforsikringens Bestyrelsesmøde i Aalborg den 9de April vedtagne Resolution, der findes andetsteds i Bladet (se Referatet af Bestyrelsesraadets Møde).

Resolutionen paalægger Afdelingerne at iværksætte en Agitation for, at Kolleger udenfor de resp. Afdelinger tegner Forsikringer, og det henstilles derfor til Bestyrelsen straks at træffe de forberedende Foranstaltninger til Afholdelse af Møder i nævnte Øjemed.

Endvidere opfordre vi indtrængende ethvert Medlem af Centralorganisationen til at støtte Pladsledighedsforsikringen ved snarest at tegne Forsikring i Selskabet — samtidig støtter man sig selv! Ethvert Medlem maa herefter betragte sig som Agitator for dette betydningsfulde Led i vor Organisations Virksomhed. *Altsaa, Kolleger: Tegn Forsikringer!*

Foraar.

Pludselig — en skønne Dag — efter en lang og mørk Vinter, hvis gode Sider man er tilbøjelig til at undervurdere, kan man standse paa sin Vej og trække Vejret, man sporer Foraar i Luften, og Næseborene vibrere.

Der kan følge mangen Vinterdag efter, med enkelte Solglimt imellem — Haabet er vakt — Haabet om Solskin og Lys, Liv og Glæde, hele det dejlige, sprudlende Liv, som i Menneskets Varetægt bliver til Digt og forbandet Løgn, til en Parodi paa Liv med Menneskets Hang til at sætte umulige Grænser for Livslysten og til at nære overnaturlige Tanker om Lykken.

Men Foraar er der, og Naturen lyder Budet og springer ud i yppig Frodighed, — lad være, at de første smaa Knopper maa bukke under for Nattefrosten eller Vinterens sidste Afskedsvisit, det er saa Naturens Gang, — Sommer bliver det dog, og grønne Træer og fagre Blomster spire alligevel frem.

Skulde Foraaret ikke kunne øve sin magiske Kraft paa os Handels- og Kontormedhjælpere?

Vel ved jeg, at vi daglig staa bag Disken og sidde ved vor Pult, medens vi døve vore Øren for Fuglenes Sang og lukke vore Øjne for Solens Straaler — det er nu en Gang lagt i vor Myrenatur — det er vort Liv de 6 Dage i Ugen, hvor Vejret er godt — den syvende kryber vi saa frem af vort Skjul, og hænder det saa, at det en Gang imellem ikke er Regn den Dag, saa har i Aarenes Løb Slidet dødet vor Sans for Naturens Liv, og det nydes kun, naar Knejpen er ved Haanden, hvor Mennesker samles i hæslig Mængde, under støjende unaturlig Lystighed.

Kun de Faa søger ud i den store Ensomhed, kun de faa tør staa Ansigt til Ansigt med den store Pan.

Nu er det Tid at vaagne op, — ikke alene det Liv, Naturen byder paa, men organisatorisk set har vi nu sovet den lange Vintersøvn. Det er kun naturligt, at det kolde, dødende Pust, der udgik fra hin Stad ved Limfjorden, fik de mange Skud til at skælve i Dødens Angst, og endnu naturligere er det, at det trak ud, inden Sommeren atter melder sig, men naturligt er det ikke, om vi af Frygt for ny hæslig Aande aldrig turde vove at aabne Øjnene for Livets Herligheder. Livet er Kamp, og uden Kamp intet Liv, og Kampens Lod er Faldne paa begge Sider, hvor saa end Sejren er, — men det skal siges, at ikke stille vi os i de Kæmpendes Rækker som Menig eller blandt de Ledende for at gøre os selv umulige til Karriere indenfor vort Fag, nej, Kampen gælder netop Dygtighedens og Kundskabernes Erhvervelse, og Vejen dertil er udenom de krogede Rygge, der trolig slide Dag ud og Dag ind, slide sig selv til Trælle, uden at turde ænse Livets Kalden. Det Menneske, der har den ranke Ryg, det klare Øje, den sikre Haand, Mennesket med Modet og den blanke Klinge, ham følger jeg! — *Å. H.*

Centralorganisationens fremtidige Virksomhed.

Et Par Ord til vor Hovedbestyrelse.

I Anledning af det i forrige Nummer af „D. H. & Km. T." offentliggjorte Referat af det ordinære Hovedbestyrelsesmøde i Aalborg anser jeg det for betimeligt at henvende nogle Bemærkninger til den ærede Hovedbestyrelse vedrørende Centralorganisationens nuværende og fremtidige Virksomhed.

Det naturlige Bindeled mellem Hovedbestyrelsen og Medlemmerne er vort Blad, hvis Opgave det først og fremmest maa være at holde os løbende underrettet om den Virksomhed, der udfoldes af Centralorganisationens Hovedledelse, for at varetage Medhjælpernes Interesser i Overensstemmelse med vor Forenings oprindelige faglige Karakter. Der er imidlertid hengaaet Maaneder, at uden der gennem vort Organ er bragt os en Meddelelse vedrørende Centralorganisationens Virksomhed udadtil, naar undtages den i Numret fra 1. Jan. indeholdte Adresse til Regering og Rigsdag om en lovbestemt Ordning af Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdstid — et Spørgsmaal, der iøvrigt allerede var optaget til Behandling og afgjort af vor Kongres i Paasken 1902.

Hovedbestyrelsen har selv erkendt denne sin Mangel paa Initiativ ved den i Anledning af „D. H. & Km. T."s Redaktion vedtagne Resolution, der udtaler, at Bladet skal indeholde mere agitatorisk Stof end hidtil, og at man skal støtte Redaktørens Bestræbelser for at søge lokale Spørgsmaal og aktuelle Meddelelser behandlede i større Udstrækning end hidtil paa Bekostning af „de mere docerende og abstrakte Emner, der nu optage dets (Bladets) Spalter," og hvormed rimeligvis sigtes til de større Afhandlinger angaaende faglige Spørgsmaal, der i den saglige og grundige Form, hvori de almindeligvis ere udarbejdede, maa forudsættes at have Interesse for

de af vort Blads Læsere, der forstaar at værdsætte Betydningen af at eje et Organ, der ikke bevæger sig indenfor de bestemt afstukne Grænser som et Foreningsorgan i dette Begrebs almindelige Forstand. Handels- og Kontormedhjælperbevægelsen er jo af forholdsvis ny Dato, og det maa derfor, forekommer det mig, være vort Blads Opgave, at holde os løbende underrettet om, hvad der foregaar blandt vore udenlandske Standsfæller i Retning af organisatoriske Nydannelser og faglige Fremskridt, for at vi deraf kunne drage gavnlig Lære. Vore Krav til Lovgivningsmagten ere jo i det væsentlige de samme, som Medhjælperforeningerne i Udlandet have fremsat til de respektive Landes Parlamenter, og det socialreformerende Arbejde, der udfoldes af disse gamle, prøvede Foreninger, der navnlig i Tyskland have opnaaet en betydningsfuld Position, bliver egentlig banebrydende for vor egen Organisations fremtidige Arbejde paa det nævnte Omraade, fordi vi maa høste Lærdom af de Erfaringer, man dér har indvundet.

Behandlingen af socialpolitiske Spørgsmaal vedrørende vor Stand og under Henvisning til Resultaterne i de i socialpolitisk Henseende mere fremskredne Lande, er derfor paa sin Plads, ligesom en saglig Fremstilling af de faglige Forhold i vort eget Land og af Organisationens Betydning i Almindelighed hører til det uundværlige Stof i vort Fagblad.

Lokalmeddelelserne afhænger af Medarbejderskabet udefra, men her finder Redaktøren kun ringe Understøttelse i sine Bestræbelser for at gøre Bladet mere aktuelt ved Bearbejdning af indsendt Materiale, der behandler lokale og aktuelle Spørgsmaal. — Det er saaledes, synes det mig, ret paafaldende, at den ærede Hovedbestyrelse, der selv kritiserer Bladet i sin nuværende Form og ønsker et mere alsidigt og agitatorisk Stof, intet Arbejde yder selv, for at Bladet kan virke i den ønskede Retning.

Ved Aarets Begyndelse meddelte Redaktionen, at af 141 offentliggjorte Artikler i 1902 kun de 7 vare indsendte, og i dette Aar har, saavidt det kan skønnes efter Artiklernes Signering, endnu intet Hovedbestyrelsesmedlem beæret os med et ringe Bidrag fra sin Haand, ja end ikke selve Centralorganisationens Førstemand — Forretningsføreren — kan længere regnes med til Bladets Medarbejdere, idet han vistnok kun har skrevet é n Artikel siden Aarets Begyndelse. Det kan saaledes blive vanskeligt nok for Redaktøren at imødekomme Hovedbestyrelsen, naar der fra dennes Side slet intet — eller yderst lidet — foretages for at bringe Bladet ind i den Bane, som allerede bebudedes flere Maaneder før Hovedbestyrelsesmødets Afholdelse.

Vor Hovedbestyrelse ønsker endvidere, at „D. H. & Km. T." skal indeholde agitatoriske Artikler. En ildnende og vækkende Artikel, der i et kraftigt og indtrængende Sprog henvender sig til Medlemmerne og Medhjælperne overhovedet, burde selvfølgelig ogsaa fremkomme med passende Mellemrum, men Bladet har i den senere Tid ikke indeholdt Bidrag af denne Karakter. Aarsagen hertil maa vel i det væsentligste søges deri, at en saadan agitatorisk Artikel nødvendigvis maa støbes om en fast Kærne, over bestemte Spørgsmaal, for at faa den rette Lødighed og gøre den ønskede Virkning. En agitatorisk Handling, altsaa i det foreliggende Tilfælde et paa Hovedledelsens Initiativ indledet Arbejde i faglig Retning enten ud eller indadtil. Men naar dette mangler, mangler ogsaa Formen, hvori de malmfulde Ord og Sætninger skal støbes.

Hovedbestyrelsen maa erindre, at „D. H. & Km. T." er den Kilde, hvoraf Medlemmerne øser Viden om Centralledelsens Gerninger. Men gennem Maaneder er det kun sparsomt med Meddelelserne om den faglige Virksomhed. Et Andragende, hvis Hovedpunkter allerede vedtoges af Kongressen, er indbragt i Rigsdagen, men den allerede for længere Tid siden bebudede Adresse til Støtte og Fremme for dette Andragende om Arbejdstidens Regulering, synes at være et dødfødt Projekt, skønt der netop før Sommerens Komme burde være paabegyndt en kraftig Agitation for dette vigtige faglige Spørgsmaal, saaledes at der var kommen nyt Liv i vore Foreninger og ny Interesse for vor Sag blandt de udenforstaaende Kolleger og i den store Befolkning. Nu er Tiden løbet hen med Uvirksomhed paa det faglige Omraade, og nu staar Sommeren for Døren — den for Foreningsliv og Agitation vanskelige Aartid er inde.

Og dog erkender jeg, at de Kolleger, der har Sæde i vor Hovedledelse, ikke har været uvirksomme i den forløbne Tid — dette gælder vel i særlig Grad Forretningsføreren, hvem imidlertid ogsaa Ansvaret for den iøjnefaldende Uvirksomhed paa det faglige Omraade i første Række maa debiteres — Aarsagen til det kritikbare i vor Hovedledelses Virksomhed søger og tror jeg at finde i — *Pladsledighedsforsikringen.*

Intet Medlem af vor Oganisation, der har fulgt dens Udvikling og anerkender dens Formaal, ingen Kollega, der ønsker Forbedringer for og gensidig Hjælpsomhed indenfor sin Stand kan et Øjeblik tvivle om den overordentlig gavnlige Betydning, som dette Foretagende vil have for Handels- og Kontormedhjælperne. Det anerkendes af alle, det bør finde den størst mulige Støtte hos alle, og da navnlig hos os selv.

Pladsledighedsforsikringen er jo det første store Resultat af Centralorganisationens Virksomhed, og saa stort og omfattende, at man med Rette har anset det for nødvendigt ganske at adskillle den fra den faglige Bevægelse, givet den en særskilt Administration og startet Foretagendet som et fritstaaende Aktieselskab, hvis Forhold til Centralorganisationen derfor nærmest har faaet Personalunionens Karakter. Men jeg finder Anledning til at spørge: Er denne Adskillelse skarp nok? Thi saa megen Tid og saa stort et Arbejde synes man at anvende paa denne Sag, at det faglige Arbejde ganske forglemmes og *Centralorganisationen mere og mere begynder at ligne de gamle Foreninger, hvis Virksomhed vi altid har kritiseret,* fordi de understøttende Formaal for dem var det første og sidste, medens derimod de faglige Spørgsmaal aldrig berørtes. Jeg foranlediges derfor til at minde den ærede Centralledelse om, at Centralorganisationen er Moder til Pladsledighedsforsikringen og at det — trods sidstnævnte Foretagendes overordentlige Betydning — turde være for dyrekøbt, om dens Fødsel ganske skulde afkræfte Moderen, eller hvad værre var — koste hende Livet. Nej! Vor Organisation er det første og kun gennem den faglige Bevægelse kan Medhjælpernes Standsfølelse vækkes og deres Interesse for og Forstaaelse af Understøttelsesforetagendernes Betydning og Nødvendighed, som et organisatorisk Supplement, holdes vaagen.

Arbejdet for Pladsledighedsforsikringen bør ikke svækkes og de gentagne Opfordringer fra Bestyrelsen om at tegne saavel Aktier som vel navnlig Forsikringer, bør efterkommes, hvad enten den enkelte i ethvert Tilfælde har direkte personlig Fordel af en Forsikring eller ej. En Skærv bør man da ofre paa Standsfølelsens Alter, naar man husker, at uheldigere stillede Kolleger derved rækkes en hjælpende Haand. Men vi maa samtidig fordre af vor Hovedbestyrelse, der jo ogsaa er Bestyrelse for Forsikringsselskabet, at der skabes Betingelser for, at det faglige Arbejde atter optages — *og optages straks.* Vi, Medlemmerne, maa fordre, at den døde Haand, der nu synes at hvile paa Centralorganisationen, hurtig fjærnes og vi atter faar fornemme det gamle Initiativ og atter blive mindede om, at det var handlekraftige Kolleger med stærk Overbevisning, kraftige Viljer og Hjærter, der slog varmt for den store Sag, vi i sin Tid satte paa vore fremmeste Tillidsposter.

Jeg opfordrer derfor Hovedbestyrelsen — og jeg føler mig overtydet om, at denne Opfordring vil finde Genklang i vide Medlemskredse — til at søge disse Misforhold ændrede i den allernærmeste Fremtid — og forsaavidt det er nødvendigt, træffe de forberedende Skridt til en grundig og sikkert absolut nødvendig Reform i Centralorganisationens Administration, saaledes at denne bliver billigere, samtidig med, at der tilvejebringes Garantier for en hurtigere og større Tilgang af Medlemmer til Afdelingerne. Jeg anser saaledes en Kontingentnedsættelse for absolut nødvendig særlig af Hensyn til de store Byer med de store Differencer i Medhjælpernes Indtægter. Navnlig gælder dette vel særlig for Hovedstaden, hvor vore Foreninger altid har klaget ovor Vanskeligheder, og hvor man paa Grund af Forholdenes Natur ikke har det Hold i Medlemmerne og kan byde de Fordele, som i Provinsbyerne, men hvor Medlemstilslutningen i Tidens Løb rigeligt vilde opveje det lavere Kontingent. Iøvrigt gælder det jo blot om en Nedsættelse af Mindste-Kontingentet, saaledes at de Foreninger, der evne at byde deres Medlemmer forskellige direkte Fordele og Behageligheder, følgelig ogsaa bør kræve et større Kontingent, da det kommer dem selv og ikke Hovedkassen til Gode.

Vort Program kunde ogsaa trænge til en Revision. Ikke i principiel, men i praktisk Retning. Vor Ledelse og de af os, der har været opmærksomme Deltagere i Medhjælperbevægelsen, har dog nu indhøstet saa mange Erfaringer, at vi noget mere knapt, bestemt og mindre svævende kan forme vore Fordringer i mere tidssvarende Form. Vi maa bort fra alle Misforstaaelser og alt, hvad der kan give Anledning til saadanne. Vi maa gøre

os det klart, at f. Eks. Lønspørgmaalets Ordning bliver et skønt Fremtidsmaal endnu adskillig Tid, og vi faar derfor fastere Grund under Fødderne, naar vi foreløbig tager det Standpunkt til dette Spørgsmaal, at vi vil virke hen til Indførelse af Minimumsgager for Handels- og Kontormedhjælperne, uden at fordybe os i Betragtninger over „Bedre og bestemtere Lønninger", der jo indeholder det i lang Tid næppe gennemførlige Ønske om en Gagebetaling efter en bestemt Skala. — Ligeledes med andre af vore Programpunkter; de kan ændres uden at vor Organisation derfor bliver mindre faglig, men vi vinder netop ved at faa et fastere Grundlag at arbejde videre paa og den Modstand, der har været og er mod vor Organisation, vil da heller næppe antage saa hvasse Former som hidtil. Mange af vore Principaler og Kolleger har øjensynlig haft Vanskelighed ved at forstaa vor Bevægelses egentlige Karakter og Formaal. Vi maa vel nu have indhøstet saa mange Erfaringer — og dette gælder navnlig vor øverste Ledelse — at vi kan bibringe dem den rette Forstaaelse og saaledes skabe en Fordragelighed mellem alle Parter, der nok skal vise sig at sætte gode Frugter i Fremtiden.

„Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger" bør repræsentere en national Standsbevægelse, saaledes som det ofte er hævdet i vort Organ, og i Overensstemmelse hermed maa den vælge sin Taktik. Denne vor Organisations Karakter maa nøje fastslaas. Vi har intet politisk Parti at støtte os til, og jeg anser det for ganske forkasteligt for os Handels- og Kontormedhjælpere at søge Alliance hos dette eller hint Parti, thi vore socialpolitiske Krav vil dog i Tidens Løb, naar de fremsættes paa rette Maade og i den rette Form, finde Ørelyd hos alle humane Mennesker uden Hensyn til Partistandpunkter. I denne Retning har vor Hovedledelse virket hidtil, og denne Taktik bør ogsaa fremtidig hævdes og følges i enhver Henseende.

Der vil endnu hengaa omtrent et Aar inden vor næste Kongres — den Forsamling, der alene forandrer Lovene for vor Organisation og vælger de Tillidspersoner, der skal haandhævde disse Love og varetage vore faglige Interesser. Men meget kan forandres, inden næste Kongres. Mange af de Chancer, der endnu findes for at reformere ind- og udadtil, kan i den kommende Sommer og den efterfølgende Vinter (der maaske bliver ligesaa mager paa faglige Fremskridt som dens Forgænger) ganske fortabes. Er der mon derfor ikke al Grund for den ærede Hovedbestyrelse til nøje at overveje den nuværende Stilling — uden at bruge for lang Betænkningstid — og snarest skride til Handling?

Jeg tror, at det er paa Tide, at Centralorganisationens Skude atter kommer ind i den rette, faglige Kurs, at vor Organisation og Administration simplificeres i langt højere Grad end nu, at Kontingentet nedsættes saaledes, at der aabnes Betingelser for at faa alle Kolleger med, at vort Program og vor Taktik bliver bragt i Overensstemmelse med det, som vore Ledere maa have lært gennem Aarene, hvori den faglige Bevægelse har eksisteret, og endelig — sidst, men ikke mindst — at der derigennem skabes Garantier for, at Centralorganisationen bliver en faglig Bevægelse ikke blot af Navn.

Den faglige Bevægelse blandt Handels- og Kontormedhjælperne, som blandt andre Stænder, styrkes ved den størst mulige Centralisation. En Adsplittelse af vor Landsorganisation i Lokalforeninger uden indbyrdes Samarbejde under en fælles Ledelse vil svække Medhjælperbevægelsen og true de enkelte Foreningers Eksistens, ja umuliggøre en samlet Optræden i socialreformatorisk Henseende. Derfor bør vi værne om Centralorganisationen og søge tilvejebragt de størst mulige Betingelser for dens Trivsel og Fremgang. Der er uomtvistelige Betingelser og Trang til en faglig Medhjælperbevælgelse her i Danmark ligesaavel som i andre Lande; men dens Udvikling og Fremskridt afhænger af de, der leder, den!

Jeg føler mig overbevist om, at mange — og sikkert ikke de mindst uvirksomme — Medlemmer i vore Foreninger med mig vil sige til Hovedbestyrelsen: Kongressen valgte Dem til at arbejde for vore faglige Interesser. De har i Deres Mandattid væsentlig virket for Pladsledighedsforsikringen i Deres Egenskab af Bestyrelse for dette Selskab -- og vi takker Dem for denne Virksomhed, idet vi erkender denne Sags store Betydning for Medhjælperstanden og for Centralorganisationen. *Men De er først og fremmest Medlemmer af Centralorganisationens øverste Ledelse, og det maa derfor i første Række være Deres Pligt ikke at glemme det faglige Arbejde, men netop nu være de første til at gennemføre de Forbedringer i Centralorganisationens Ledelse og Indretning, der sikkert tiltrænges i høj Grad.*

Jeg haaber at vore Tillidsmænd, og navnlig Forretningsføreren, vil overveje disse mine Bemærkninger og Henstillinger — og følger der Handling efter denne prøvende Overvejelse, skal De finde virksom Støtte hos

„En af Medhjælperbevægelsens Veteraner".

* * *

Vi have ingen Kommentarer at knytte til de i ovenstaaende Artikel fremsatte Anskuelser, idet vi ganske kunne akceptere disse — og lade vi dem derfor gaa videre til rette Vedkommende. *Red.*

Pladsledighedsforsikringen.

Bestyrelsesraadets Møde i Aalborg den 9de April 1903.

I Tilslutning til det Skærtorsdag den 9de April af Centralorganisationens Hovedbestyrelse afholdte Møde i Aalborg afholdtes der samme Dag — som omtalt i forrige Nummer af „D. H. & Km. T." — Møde af Pladsledighedsforsikringens Bestyrelsesraad.

Forretningsføreren aabnede Mødet Kl. $3^1/_2$ og forelagde følgende *Dagsorden:*

1. Beretning om Virksomheden.
2. Aktiekapitalens Anbringelse.
3. Forretningsførerens Kavtion.
4. Forelæggelse af en Resolution fra Hjørring.
5. Eventuelt.

Protokollen over Bestyrelsens Forhandlinger oplæstes og godkendtes; endvidere oplæstes Revisionsprotokollen, hvortil det kontrollerende Medlem, Hr. Prokurist *Maaschke,* knyttede nogle oplysende Bemærkninger. Toges til Efterretning.

ad 1. *Forretningsføreren* aflagde Beretning om Virksomheden siden Bestyrelsesraadets Møde den 9. November 1902 og meddelte, at alle de forberedende Arbejder nu maatte betragtes som afsluttede. Forretningsføreren havde foretaget en Rejse omkring i Landet for at tegne Aktier og Forsikringer samt ansætte Agenter, da det havde vist sig nødvendigt at anaætte lokale Repræsentanter for at fremskynde Forsikringstegningen. Afdelingerne burde støtte Pladsledighedsforsikringen ved at tegne Aktier, og der maatte tages kraftigt fat indenfor Afdelingerne, for at faa Medlemmerne til at tegne Forsikringer.

Der var foreløbig truffen den Ordning, at Halvdelen af Præmien betaltes straks og at en Forsikring ikke træder i Kraft før 365 Dage efter Policens Udstedelse — forsaavidt den Forsikrede i den Tid skulde blive indkaldt til Militærtjeneste.

Der udspandt sig en langvarig og indgaaende Forhandling paa Grundlag af den aflagte Beretning. Diskussionen afsluttedes med Vedtagelse af følgende af Hr. *Vald. Petersen* foreslaaet Udtalelse:

„Idet Bestyrelsen anerkender den aflagte Beretning, indskærper den Afdelingerne, at det er deres Pligt at drage Omsorg for, at de udenfor Afdelingerne staaende Kolleger tegner Pladsledighedsforsikring, og forventer, at Afdelingerne snarest foretager det fornødne i Retning af Afholdelse af Agitationsmøder m. v."

ad 2. Det vedtoges at udsætte Spørgsmaalet om Aktiekapitalens Anbringelse indtil det kommende Møde.

ad 3. Det vedtoges ligeledes at udsætte Forhandlingen om Forretningsførerens Kaution til næste Møde.

ad 4. Den fra Centralorganisationens Hjørring-Afdeling indgaaede Resolution, der indeholdt en Kritik af de paa Mødet den 9de November fastsatte Administrationsudgifter for Pladsledighedsforsikringen, kom ikke til Behandling under Henvisning til den paa det forudgaaede Hovedbestyrelsesmøde førte Forhandling og tagne Beslutning nævnte Resolution vedrørende. (Se Referatet af Hovedbestyrelsesmødet i „D. H. Km. T."s Nr. 8).

ad 5. Under dette Punkt behandledes intet Spørgsmaal.

Forhandlingerne afsluttedes Kl. $7^1/_2$.

Fraværende med anmeldt Forfald: Hr. *Vilh. Hansen.*

Referatet er udarbejdet paa Grundlag, af Notitser optaget paa Mødet af Frk. *Louise Larsen.*

Vilh. Hansen,
Sekretær.

Notitser og Meddelelser.

Giv Kejseren hvad Kejserens er. Fra Esbjerg skriver man til os: Min Beundring for Aalborg Afdelingen; der har den siden Nytaar skaffet et Utal af Kolleger Pladser saa at sige hele Verden over.

En lille Bøn har jeg dog til Afdelingen, — tag ikke den Fattiges eneste Lam fra ham. Her har vi gaaet i Esbjerg og glædet os over det lille Lam, vi havde skaffet en liden Fold her i Byen, og saa ser jeg nu, at Lammet figurerer blandt Aalborgs store og gode Gerninger.

Det er muligt, at der er gaaet hele to Bogholdere her til Esbjerg fra Aalborg, sligt Smaakryb kan jo let undgaa ens Opmærksomhed i et stort Samfund, men et er vist, der er kun overført en fra Afdelingen dér til os, og ham vil vi skam have Lov til at beholde, at vi har noget at skjule vor Nøgenhed med; men al Ære og Respekt for Aalborg alligevel, som ikke siger med Abel! Er jeg min Bogholders Vogter!

Tyrk.

* * *

Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring er behandlet i en Forsideartikel i „Aftenposten", der samtidig bringer et stort vellignende Billede af Forretningsfører *Gundel.* Bladet skriver bl. a:

I denne Tid, da Arbejdsløsheden er blevet til et socialt Onde, der som en mægtig Bølge truer med at bortskylle store Værdier i Befolkningen, maa det glæde enhver at møde Bestræbelser for at bygge en Dæmning op for den rivende Flod.

Kan dette Forsøg endnu være famlende og usikkert i sin Vorden, saa bør det dog tages alvorligt, og Planen vil, hvis den ellers har Bærekraft i sig, ved at komme ud i Offentligheden erhverve sig den Stabilitet, som den behøver for at leve.

Pressen har ogsaa været enig om at omtale *Axel Gundels* Tanke om en Pladsledighedsforsikring for Handels- og Kontorhjælpere, som en Sag, der bør støttes.

Axel Gundel, fra hvem den er udgaaet, er en praktisk Mand, som har været heldig med at faa kompetente Mænd til at sætte Pladsledighedsforsikringen i Scene.

Af al social Elendighed er vel næppe nogen mere uheldig end den, som fremkommer ved, at Medhjælperen mister sin Plads; man skulde derfor antage, at Handels og Kontormedhjælperne skulde se, at deres egne Interesser betydelig vilde hæves, om de ogsaa i en eventuel Pladsledighed havde nogenlunde Sikkerhed for at kunne holde sig oven Vande, til en ny Plads var funden.

* * *

Brugsforeningernes Omsætning i 1902. Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger har ifølge sin Aarsberetning for det forløbne Aar haft en Omsætning paa 16,915.092 Kr. 28 Øre. Nettoavancen andrager 643,132 Kr. 96 Øre, saaledes at Omsætningens Stigning det sidste Aar beløber sig til ca. $3^1/_2$ Mill. Kroner. Nettoverskudet var i forrige Forretningsaar ca. 482,000 Kr., og Stigningen er saaledes ca. 161,000 Kr.

Brugsforeningernes Fremgang fremskynder den sociale Udvikling indenfor Handelsstanden. Detailhandlerstanden søger at værne sine truede Interesser gennem Sammenslutning og Fællesindkøbsforetagender. — Medhjælperne, der sér deres Selvstændighedsbetingelser svinde med Stores-Bevægelsens Udvikling, maa ligeledes gennem Organisation søge at gardere deres Fremtidsstilling som Medhjælpere.

Naar man derfor læser de anførte Tal med Eftertanke, vil man anse det som en Pligt at deltage i Handels- og Kontormedhjælpernes Organisationsbevægelse!

* * *

Skudsmaalsbøger for Handelsmedhjælpere. Et Forsøg paa at sideordne Handelsmedhjælperne med Tjenestetyende er for kort Tid siden gjort i Serbiens Hovedstad Belgrad, idet Politichefen havde paabudt, at Medhjælperne skulde være forsynede med Skudsmaalsbøger. Efter et af Medhjælperne afholdt Protestmøde d. 5. April kom det til et Sammenstød med Politiet, da Deltagerne i Mødet efter dettes Opløsning vilde foranstalte Demonstrationer udenfor Indenrigsministeriet. Der udspandt sig en regulær Kamp mellem Medhjælperne, der understøttedes af Studenterne, og Politiet, der med Assistance af Kavalleri kuede „Oprøret" — dog først efter at flere Personer vare dræbte og saarede.

Efter hvad der meddeles i de sidst ankomne udenlandske Fagblade skal det saa stærkt omstridte Paabud nu være taget tilbage.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen,* Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen,* Farvergade 24, 2., K.

I Sommerhalvaaret vil der kun blive afholdt ét *maanedligt Møde,* der finder Sted i „Café du Parc", Gyldenløvesgade 4. Adgang for Medlemmerne af Kontormedhjælpernes Organisation.

Møderne afholdes den *2den Tirsdag i hver Maaned.* Medlemmerne bedes møde talrigt til det første Møde, der afholdes *Tirsdag den 12. Maj,* med Diskussion om *Forsikringstegning mod Pladsledighed* og *Kontingentspørgsmaalet.*

Bestyrelsen.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *J. Munch,* Søndergade 10—12 [2]. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Immervad 6.

Indbydelse til Stiftelsesfesten den 3die Maj i Klubben „Polyhymnia". Program: Kl. $6^1/_2$—9: Fællesspisning — koldt Bord med en varm Ret og saa megen Spiritus, som er nødvendig for en let Alkoholforgiftning.

Kl. 9—10: Optræden af vore Kinesere, hvilket bl. a. vil sige, at der vil blive opført en liden Komedie, der hedder „Narret April" af Erik Bøgh. Der fortælles, den skal være morsom.

Kl. 10—2: Bal i Haven (eller i Salen). Det bliver sandsynligvis — i Salen. I en Pause, der antagelig holdes Kl. ca. $11^1/_2$, vil der blive budt paa en lille Forfriskning — Kaffe f. Ex. — med en lille Kage til Damerne og en stor Kognak til Herrerne. og saa er der Musik under det hele, baade under Bordet og under Dansen osv.

Der vil desuden fra Fornøjelsesudvalgets Side blive gjort alt for at gøre Aftenen saa festlig og morsom som muligt, saa vi tør sikkert paa Forhaand love en glad Aften og en god Dag — Dagen derpaa. Vore Dame-Medlemmer vente vi naturligvis alle — der skal jo danses — og ligeledes haabe vi, at vore Herre-Medlemmer vil møde op i Flok og Rad med hver en vakker Pigelil, og med al den Masse gode Humør, som for Tiden haves paa Lager.

Prisen for Mad, Øl og Snaps er 2 Kr. pr. Kuvert — billigt — og alt det øvrige er ganske gratis. Det kan da ikke siges at være for dyrt. De af Medlemmerne, der ikke ønske at deltage i Spisningen, er selvfølgelig hjertelig velkomne til Underholdningen og Dansen, og det koster ingenting.

Skyd — paa — aa — —

Fornøjelsesudvalget.

Randers. Formand: *C. O. Lindback,* Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther,* Fredensgade 16. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *N. P. J. Noringaard,* Vestergade 42.

Esbjerg. Formand: *Åge Hyllested,* Kongensgade 3 [1]. Kasserer: Bogholder *Alf. Mikkelsen,* Jyllandsgade 46. Foreningens Lokaler er beliggende Skolegade 36 [1]. Enhver Kollega er velkommen.

Øerne.

Sorø. Lørdag Aften den 28de Marts havde den herværende Afdeling indbudt sine Medlemmer til et Afskedsgilde til Ære for de Medlemmer, der dels forlader Byen og dels nu indtræder i Principalernes Rækker. Festen, der efter vore Forhold var godt besøgt, var præget af en god, kollegial Stemning, og det gode Humør, der i rigt Maal var tilstede, fandt god Støtte i ikke mindre end 4 Sange, forfattede i Festens Anledning.

De Kolleger, der ved denne Lejlighed tog Afsked med vor Forening, vil med god Grund længe mindes baade som gode Kammerater og som solide Medlemmer af Centralorganisationen. Først bør nævnes Hr. J. Chr. Steen Jørgensen, der som mangeaarigt Medlem af Handels- og Kontormedhjælpernes Organisation baade i sin nuværende og tidligere Skikkelse væsentlig bidrog til, at vor Afdeling stiftedes, og det tør siges med Sikkerhed, at ingen af de 14 Medhjælpere, der den Gang stiftede „Sorø Handels- og Kontormedhjælperforening", nærede Betænkeligheder ved at indmelde sig i Centralorganisationen; thi naar Hr. Steen Jørgensen anbefalede, var al Tvivl udelukket. Hr. Steen Jørgensen har altid, baade som Bestyrelsesmedlem og som menigt Medlem, udvist den største Interesse for vor Forening, og har hans velovertænkte gode Raad altid været højt skattede. Han overtager nu, sammen med sin fleraarige Medarbejder Hr. Chr. Petersen, en herværende Forretning, og haabe vi, at det vil gaa dem godt i deres nye Livsstilling og at de vil bevare den samme Interesse for Centralorganisationen, som hidtil. Hr. Chr. Petersen, der har været Medlem af Afdelingen siden dens Oprettelse, har i ca. 2 Aar røgtet Kassererposten og altid varetaget Foreningens Tarv med Dygtighed.

I det sidste Aar har Hr. C. W. Juel Jensen med Dygtighed styret Foreningens Kasse.

Han saavel som d'Hrr. W. Strate og O. Friis har altid nydt deres Kollegers Agtelse. Vi takke de her nævnte Kolleger for godt Samarbejde og bringe dem de bedste Ønsker for Fremtiden.

Hans Einer.

Udgivet af Centralorganisationen.

Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.

O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.
Centralorganisationens Hovedkontor: St. Pederstræde 45, St. København K. — Telefon Nr. 7450.
Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 8, 1.S. København V.

Nr. 10. 15. Maj 1903. 3. Aargang.

Til Centralorganisationens Medlemmer!

Hovedbestyrelsen retter en indtrængende Opfordring til samtlige Centralorganisationens Medlemmer om at yde Pladsledighedsforsikringen — det første fuldfærdige Produkt af Centralorganisationens Virksomhed — al den personlige Støtte, som det er muligt.

Den Opfattelse synes imidlertid at gøre sig gældende blandt Medlemmerne, at naar man blot har en nogenlunde god Stilling med ikke altfor stor Udsigt til at blive ledig, saa er det unødvendigt at tegne en Forsikring. Dette Synspunkt er forkert!

Det er en Vildfarelse at tro, at man ikke kan faa Gavn af Forsikringen, fordi man i Øjeblikket har det godt. Skæbnen kan drive sit lunefulde Spil med enhver af os, og ingen véd, hvad Dag den tilsyneladende sikre Stilling er afløst af Arbejdsløshed.

Vi gad sé den Kollega, der har Vished for, at han ikke i Løbet af 11 Aar kan blive ledig, og Forholdet er jo netop det, at en Forsikret i Løbet af 11 Aar ikke betaler mere i Præmie end han faar i Erstatning, hvis han i dette Tidsrum blot én eneste Gang skulde blive ledig i 90 Dage. Aldeles bortset fra, at han hvert af de 11 Aar har Ret til 90 Dages Erstatning, turde det saaledes være selvindlysende, at Enhver — selv i nok saa betryggende Stilling — absolut bør tegne en Forsikring.

Der skal inden Aarets Udgang være tegnet 900 Forsikringer, hvoraf mindst de 600 à 2 Portioner, for at Selskabets Fremtid er sikret. Det bør være Centralorganisationens Medlemmer, der tegner disse Forsikringer til Betryggelse for dem selv og til Eksempel for Landets øvrige Medhjælpere; det bør være Centralorganisationens Medlemmer, der fører Pladsledighedsforsikringen frelst over de første Aars vanskelige Skær.

Centralorganisationen er gaaet foran alle andre Fag i Forsøget paa at løse et stort Samfundsspørgsmaal, afhjælpe et Samfundsonde; dens Medlemmer bør gaa foran og vise de uorganiserede Kolleger Vejen; det er en Æressag, hvorken mer eller mindre!

Maatte da Parolen fra i Dag derfor blive: *Hvert Medlem sin Forsikring!*

Hovedbestyrelsen
for
Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger.

Frem af Musehullet!

I »D. H. & Km. T.« for 1ste Maj ser man den første Snudespids stikke frem af Hullet, det synes oven i Købet at være en gammel Rotte, der vover sig frem denne Gang, — men ligemeget, det er altid en Begyndelse.

Hvem kender ikke Historien om Katten, der var bleven tilaars; den kunde ikke fange hverken Rotter eller Mus mere og søgte blot Naadsensbrød, men alle flygtede for den trods dens Ufarlighed, — Arten skræmmede.

En saadan gammel Hankat rumsterede der oppe ved Limfjorden, og Landet over krøb alle de smaa Mus og alle Rotterne, baade gamle og unge, i hver sit Hul.

De har siddet der længe, altfor længe — men som sagt nu synes Begyndelsen at være gjort, — maatte de da tage Lære deraf, maatte de ikke oftere lade sig skræmme, maatte de staa sammen og bide fra sig, naar det gælder, saa skulde man faa Mirakler at sé.

En Kat bidt ihjæl af Rotter! Det lyder bagvendt, men hvis disse Dyr ikke havde for Vane at lade sig bide ihjel enkeltvis blot for Muligheden af at redde eget Skind, da kunde de sikkert binde an med mere end en Kat, selv om de ikke var af Limfjordsracen alene.

Men til Sagen. Da jeg læste Artiklen af den gamle Veteran, — tænke sig, vor Bevægelse har Veteraner! — saa slog jeg i Bordet og sagde: Nu vaagner Holger Danske! —

Som Hovedbestyrelsesmedlem skal jeg ikke give mig af med at fremkomme med Undskyldninger for mulig Uvirksomhed; thi Undskyldninger kunne let forme sig som en Anklage. Det er muligt, at man af overdreven Forsigtighed ikke har udnyttet den ved Lock-out-Bevægelsen sidste Sommer skabte Situation med tilstrækkelig Indsigt — mulig ligger der en Smule Mangel paa Tro til de menige Medlemmer, til Standen i sin Helhed, bag, men naturligt er det, om man i stormfulde Tider ikke forcerer det faglige Arbejde for stærkt, men søger andre Felter imidlertid. Dette er sket indenfor Centralledelsen, som indenfor mange Afdelinger, ikke mindst indenfor den, jeg personlig har den Ære at repræsentere; Sagen er, at holde sammen og ride Stormen af, men Hovedtingen er ikke derfor at glemme selve Sagens Kærnepunkt; der ligger en stor Fare, et ømt Punkt, som det smerter at berøre, men som skal og maa berøres, om Ondet skal afhjælpes.

Den døde Haand, der synes at hvile over Bevægelsen for Tiden, er Mangel paa Samfølelse og Mangel paa Samarbejde. Det er Livsnerven i en centraliseret Organisation at bringe de forskellige Faktorer til at slaa i Takt sammen, og det savnes i en beklagelig Grad hos os. Jeg indrømmer, at Enkeltmand kan skabe en saadan Bevægelse, men Enkeltmand kan ikke i Længden holde Liv i den, hvis ikke der tillige skabes denne Samfølelse. Stor er den Mand, der kan bringe Kuglen til at rulle, men større er han, naar han forstaar at udnytte de Kræfter, der herved vækkes, saaledes at Kuglens Bane ikke bliver Tilfældighedernes Spil.

Det er min absolute Mening, at en Adskillelse af de to Poster som Forretningsfører for den faglige Bevægelse, og som Forretningsfører for Forsikringsselskabet vil — tidlig eller silde — blive nødvendig for begge Foretagenders Trivsel. Hvert Hverv kræver Mands Arbejde, og Enkeltmand kan ikke bestride det i Længden.

Er Arbejdet allerede nu for meget for den enkelte, lad os da snarest faa det fordelt, men lad ikke det ene hvile for det andets Skyld, det er en Brøde mod selve Sagen, som vi er sat til at varetage.

Ligeledes vil en Regulering af Kontingentet med tilbørligt Hensyn til de mange smaa Gager, ikke mindst for Kvindernes

Vedkommende, være en Livsbetingelse; dernæst maa Administrationen simplificeres saa meget, at væsentlige Besparelser kan foretages, om der ikke findes Udvej for større Indtægter.

Hvorvidt der skal ændres ved Programmet, er et Spørgsmaal. For det første er Programmet godt nok som det er, og dernæst saa nytter det jo ikke at opstille aldrig saa mange Programmer, naar Viljen eller Evnen til Gennemførelse maaske mangler; jeg tror egentlig ikke, at en Reform er nødvendig paa dette Omraade, thi Programmet vil jo altid i større eller mindre Grad være Fremtidsmusik, og fjerne Toner, der næppe anes, fange ofte bedst Menneskets Sind.

Men frem for Alt, de Erfaringer, vi i Tidens Løb har høstet, bør sætte Frugt i Fremgang for Bevægelsen, og lad os ikke være bange for at søge vore Fejl og Mangler afhjulpne; thi Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger hviler paa en sund Tanke, og selv indgribende. Operationer formaa ikke at tage Livet af den.

Til Slut disse Ord til det saakaldte menige Medlem: Er vi bange for at tage Exempel efter Arbejderne, saa kan vi i hvert Fald se til Farmaceuterne. Der skal Mod til at optræde, der skal voves noget, om noget skal opnaas, og dette gælder fuldt saa meget Menigmand som Leder; thi har denne sidste Følelsen af, at naar det gælder, da er hele Hæren væk med det samme, saa er Føreren lammet i sin Handlen, lad Modet være aldrig saa stort.

Men Samfølelse og Samarbejde, det er Sjælen i det Hele, og som Ondet ligger hos os selv, saaledes ligger ogsaa Midlet i vore egne Hænder — det er Lyspunktet i Stillingen.

Til Slut en Tak til den gamle Veteran, hvor han end findes, han har vist en Forstaaelse af Stillingen, som røber Indblik bag Kulisserne, og han har fremfor alt ved sin Indgriben sat Reform-Kuglen i Bevægelse, og samtidig hjulpet Hovedbestyrelsens enkelte Medlemmer udover en maaske vanskelig Situation.

Åage Hyllested.

Reform!

Vor Fremtidsvirksomhed. — Kontormedhjælpernes Organisation og Kontingentspørgsmaalet.

Vor Reformbevægelse synes selv at trænge til Reform i sine indre Anliggender. Meget tyder i det mindste derpaa. Røster hæve sig for Forandringer i Centralorganisationens Administration, ja end ikke Programmet betragtes længere som aldeles uangribeligt af vore egne Medkæmpere. I sidste Nr. af „D. H. & Km. T." indledes det nye Reformdrag med en Artikel af „En af Medhjælperbevægelsens Veteraner", og i dette Nummers Spidsartikel sænker et Hovedbestyrelsesmedlem — tilmed en af vor Bevægelses mest fremragende Forkæmpere — Hr. Åge Hyllested, Kaarden for „Veteranen" og yder ham sin Tilslutning i uforbeholdne Ord.

En ny Luftning vejres over vor Organisation! Skal Idealerne fra September 1900 eller rettere fra Anno 97 — der paastaas at være fordunklede, fordi anden Opgave tog Arbejdsevnen fangen paa de faglige Spørgsmaals Bekostning — atter søges vakt til Live? Vil den Begejstring og Fremadstræben, der gav sig mangt et Udslag efter Centralorganisationens Grundlæggelse, fange nyt Liv paany, naar de faglige Idealers Fane foldes ud og atter bæres fremad mod Maal, der skjelnes tydeligere end tilforn?

Det er ikke vor Sag her at profetere for denne Luftnings Virkninger. Skadelig turde disse Virkninger dog ikke blive. De specifike faglige Spørgsmaal har oprindelig været og bør stedse blive den bærende Kraft i vor Bevægelse. Aldrig tør denne Kendsgerning lades ude af Betragtning, om det skal undgaas, at vor Organisation glider ud af sin rette og eneste naturlige Bane. — Uden Begejstring og usvækket Tro paa Sagen ingen Fremgang, ingen Offervillighed og intet indre Liv i Bevægelsen. Kampen for de faglige Formaal tændte Begejstringens Glød, skabte Virketrang og evnede at samle Viljerne til fælles Tag i én Retning, dér hvor hver hidtil halede til sig. Hvad Under da, at de, der gerne se denne Begejstring atter blusse op, giver Løsenet: Det faglige Arbejdes Genoptagen over hele Linien.

De Røster, der hidtil hævede sig for atter at drage de faglige Spørgsmaal i Forgrunden, simplificere Administrationen, organisere Agitationen og aabne Mulighed for Medhjælperbevægelsens Omsiggriben og Udvikling ved en gennemgribende Nedsættelse af Minimumskontingentet — disse Røster kom fra Enkeltmand.

Men allerede før dette skete havde den største af de københavnske Afdelinger, Kontormedhjælpernes Organisation, taget Stilling til det vigtigste af alle de foreliggende Spørgsmaal: Kontingentet, efter at denne Sag tidligere havde været drøftet af Ledelsen for nævnte Afdeling.

Kontormedhjælpernes Organisation stiftedes i Juni 1899 og har siden holdt sig i Teten af den københavnske Medhjælperbevægelse. For den, der kender Forholdene i Hovedstaden og de Vanskeligheder, som den faglige Bevægelse blandt Handels- og Kontormedhjælperne stedse har mødt i sine Bestræbelser for at vinde frem, vil det ikke være overdreven Paastand, at det nuværende Minimumskontingent er uforholdsmæssig højt. Storstadens afvekslende Liv og den lette Adgang til Fornøjelser gør det vanskeligt med smaa Midler at skabe et søgt Samlingssted indenfor Foreningens Rammer. Samfølelsen mellem Kollegerne, som den kendes i Provinserne, fattes her i stor Udstrækning. Gagevilkaarene ere stærkere divergerende og Klassedelingen — om Ordet her har Hævd — som Følge deraf mere fremtrædende end under mindre Forhold. Erkendes maa det, at det kan være vanskeligt nok for mangen københavnsk Kontormedhjælper at yde de 12 Kr. aarlig til sin Organisation, der endnu ikke formaar at give ham Valuta for Beløbet. Resten — de Medhjælpere, der uden synderlig Afsavn kan støtte en god Sag ved deres Medlemsbidrag, vil. forsaavidt de kan vindes for Organisationens Formaal, sætte Ydelse efter Nydelse. — Derfor har Kontormedhjælpernes Organisation en fast Stab af Medlemmer, men trods den ihærdigste Agitation, der har kunnet udfoldes med de pekuniære og personlige Kræfter, der ere disponible, synes det døde Punkt uoverstigeligt. De københavnske Kontormedhjælpere frembyde paa Grund af deres Talrighed og de gængse Arbejdsvilkaar et stort Virkefelt; der er her Stof for en „Massebevægelse", men under de nuværende Forhold fattes Betingelserne ganske for en regulær Udnyttelse heraf. En Nedsættelse af Kontingentet, saaledes at dette kommer i nærmere Overensstemmelse med, hvad Organisationen i Øjeblikket kan byde sine Medlemmer, anses derfor af de Ledende som værende en Forudsætning for Afdelingens Fremgang, ja, endog for deres Eksistens.

I denne Belysning maa man derfor betragte den nedenfor gengivne Resolution, som Bestyrelsen for Kontormedhjælpernes Organisation vedtog paa et Møde den 29de April, efter at man indgaaende havde drøftet Afdelingens nuværende Stilling og fremtidige Virkemaade.

Resolutionens Ordlyd er følgende:

„Bestyrelsen for Kontormedhjælpernes Organisation beslutter efter en indgaaende Behandling af *Kontingentspørgsmaalet*, paa Grundlag af de gennem flereaarigt Agitationsarbejde blandt de københavnske Kontormedhjælpere indvundne Erfaringer, at rette følgende Henvendelse til Centralorganisationens Hovedledelse:

I Anledning af de ringe Resultater, vi trods flereaarig agitatorisk Virksomhed med de til vor Raadighed staaende Midler have opnaaet og det lidet, vi under de forhaandenværende Forhold formaar at byde vore Medlemmer i Forhold til det Kontingent (Centralorganisationens Minimumskontingent) der betales — udtale vi som vor Overbevisning, at en væsentlig Aarsag til de Hindringer, der møde os i vor Agitation, maa henføres til det uforholdsmæssig høje Kontingent, der betales i Henhold til Centralorganisationens Love.

Bestyrelsen opfordrer derfor Hovedbestyrelsen til under Henvisning til Medhjælperbevægelsens vanskelige Stilling i Hovedstaden — *snarest* at træffe de fornødne Skridt til en effektiv Nedsættelse af Minimumskontingentet, saaledes at dette Spørgsmaal ikke forbliver uafgjort indtil næste Kongres".

Vi har gengivet denne Udtalelse in extenso, fordi den i Følge sin Karakter er mere end et almindeligt Afdelingsspørgsmaal.

Minimumskontingentets Nedsættelse er et Centralisations-Spørgsmaal, der kommer til at berøre alle vore Afdelinger, og Konsekvensen af denne Reduktion maa nødvendigvis blive en almengyldig *Nedsættelse af Afdelingskontingentet til Centralorganisationen.* Heraf følger en uundgaaelig Simplificering af Landsorganisationens Administration, saaledes at dennes Udgifter bringes i nærmere Samklang med de Vilkaar, hvorunder den virker. Samtidig hermed vil der skabes større Bevægelses-

frihed for den enkelte Afdeling — der jo iøvrigt kan fastsætte sit Kontingent saa højt, som den finder forsvarligt og formaalstjenligt — saaledes, at Afdelinger, der arbejder under særlig ugunstige Vilkaar, og Afdelinger, der (som de københavnske) kun kan udnytte et stort Virkefelt rationelt ved Kontingentreduktion, faar frie Hænder i den Retning.

Kontormedhjælpernes Krav faar iøvrigt særlig Vægt, naar man erindrer, at to Hovedbestyrelsesmedlemmer, Frk. *Louise Larsen* og Hr. *Vilh. Hansen*, have Sæde i Afdelingens Bestyrelse og naturligvis i størst mulig Udstrækning vil gøre deres Indflydelse gældende, for at den tilsigtede Forandring kan finde Sted.

Resolutionen kræver Spørgsmaalet ordnet og *„snarest" „inden næste Kongres"*. Dette tyder paa, at man vil have den nye Ordning gennemført, inden Efteraarets Agitation tager sin Begyndelse. Imidlertid har Hovedbestyrelsen ingen Ret til paa egen Haand at forandre den af Kongressen tagne Lovbestemmelse vedrørende Minimumskontingetet til Centralorganisationen. Hertil fordres en ny Kongresbeslutning. For imidlertid at undgaa de ved en ekstraordinær Kongres' Afholdelse forbundne Udgifter kan det tænkes, at to hidtil ubenyttede Funktioner indenfor vor Organisation træder i Virksomhed, nemlig Urafstemningen og Repræsentantskabet.

Det er som bemærket ikke vor Sag her at stille Horoskopet for vor Organisations fremtidige Virksomhed. Men det tør, efter hvad der nu foreligger, anses for givet, at Hovedbestyrelsen ikke *kan* undlade at beskæftige sig med det her omtalte Spørgsmaal og overhovedet *snarest* underkaste hele Centralorganisationens nuværende Position en indgaaende Prøvelse.

De lovhjemlede Midler, der staar til Hovedledelsens Raadighed gør det muligt at tilvejebringe en udøvende Myndighed, lettere og billigere end ved en bekostelig Kongres, forsaavidt Ledelsen maatte anse hurtig Handlemaade for betimelig. Ved en i alle Afdelinger foretagen Urafstemning kan Repræsentantskabet forlenes med en Kongres' Myndighed og de nødvendige indre Reformer gennemføres. — — — — —

Nyt Liv i vor Bevægelse, fornyet Virksomhed indenfor vore Afdelinger og nyvakt Begejstring for vor Sag er da Øjeblikkets Løsen. Lad *det* blive Feltraab overalt, hvor Handels- og Kontormedhjælperbevægelsen har Hjemsted. Thi end har vor Bevægelse, „handlekraftige Kollegermed stærk Overbevisning, kraftige Viljer og Hjærter, der slaar varmt for den store Sag." — — —

Vor Agitationsudvalg.

En Kritik.

Ved Centralorganisationens Oprettelse indsattes den priselige Bestemmelse som Lovenes sidste Punkt, at der skulde oprettes Udvalg for Jylland, Øerne og København, med det Formaal at organisere og lede Agitationen indenfor deres Omraade.

Kongressen 1902 valgte Udvalgene for Hovedstaden og Jylland, medens Valget for Øernes vedkommende overlodes til Hovedbestyrelsen.

I det forløbne Aar har disse Udvalg imidlertid næsten ført en Skintilværelse. Der foreligger saaledes ingen Meddelelser om det jyske Udvalgs Virksomhed, og Hovedbestyrelsen har hidtil anset det for formaalstjenligt at udsætte Oprettelsen af et Udvalg for Ølandene.

I Hovedstaden, der afgiver de bedste Betingelser for et Agitationsudvalgs Virksomhed paa alle Omraader, hvor de lokale Afdelingers Fællesinteresser kunne varetages, har det lokale Agitationsudvalg, der allerede konstituerede sig den 23de Oktober 1900 med Hr. *Vilh. Hansen* som Formand, de bedste Betingelser for frugtbringende Virkemaade.

I Agitationskampagnen 1900-01 ledede Udvalget saaledes den store agitatoriske Kraftudfoldelse, som fandt Sted paa Hovedbestyrelsens Initiativ. Da den hidtidige Formand maatte fratræde Formandsposten for at hellige sig til Redaktionsvirksomheden, der overdroges ham af Hovedbestyrelsen i Juni 1901, blev Hr. Forretningsfører *A. Gundel* Udvalgets Formand. Udvalget ledede atter Agitationen i Vinterhalvaaret 1901—1902 og fortsatte med Ordningen af de københavnske Afdelingers Fællesanliggender.

Det nu forløbne Vinterhalvaar har imidlertid kun mærket lidet til Udvalgets Tilværelse. De store Møder ere foreløbig bortfaldne, fordi Hovedledelsen standsede Bidragene til den københavnske Agitation, og Udvalgets tidligere stort anlagte Agitationsledelse er derfor ophørt. Men desværre spores Stilstanden ogsaa paa Felter, hvor Udvalgets Indgriben maatte anses for heldbringende for den københavnske Medhjælperbevægelse; — saaledes med Hensyn til Ordningen af Lokalespørgsmaal, Regulering af Afdelingernes gensidige Forhold, Fremskaffelse af Midler til Afdelingernes Fremgang o. s. v.

Paa et Bestyrelsesmøde i en af de københavnske Afdelinger (Kontormedhjælpernes Organisation) behandledes nylig dette mangelfulde Initiativ fra Ledelsens Side og man afsendte som Resultat af Forhandlingen følgende Udtalelse til Udvalgets Formand. Hr. *Axel Gundel*:

„Bestyrelsen udtaler sin Beklagelse over, at Agitationsudvalgets Formand har undladt at tilstille Udvalgets Medlemmer Meddelelse angaaende Afdelingernes Lokaleforhold for Sommersaisonen og vedtager derfor selv at ordne Lokalespørgsmaalet i Sommermaanederne for Afdelingens Vedkommende.

Endvidere misbilliger Bestyrelsen Agitationsudvalgets mangelfulde Ledelse af de Anliggender, der maa anses at have fælles Interesse for de københavnske Afdelinger og paalægger derfor sine Repræsentanter i Hovedbestyrelsen at fremdrage og paatale dette Forhold ved førstkommende Hovedbestyrelsesmøde."

Denne kritiske Udtalelse vil i Overensstemmelse med den Form, hvori den er vedtagen, give Anledning til, at Agitationsudvalgenes Virksomhed i Almindelighed vil blive gjort til Genstand for Behandling ved førstkommende Hovedbestyrelsesmøde, og der er saaledes Mulighed for, at en i høj Grad ønskelig Omændring kan finde Sted. — Planmæssig organiseret og samvittighedsfuldt ledet kunne disse Udvalg nemlig blive en udmærket Støtte for vor Bevægelses Udbredelse og give Centralorganisationen indre Styrke.

De lokale Udvalg bør afholde ordinære Møder og før hver Agitationskampagnes Begyndelse sammenkalde Distriktsmøde, hvortil Afdelingerne i Distriktet skal sende Repræsentanter, (ev. de i Distriktet værende Repræsentantskabsmedlemmer o: Afdelingsformændene). Paa Distriktsmøderne skal Agitationsudvalget dels aflægge Beretning om sin Virksomhed, dels forelægge Forslag til Agitationens Organisering i det kommende Halvaar, ligesom det bliver Mødets Opgave at behandle alle Anliggender, der kunne have fælles Interesse for Distriktets Afdelinger. Udgifterne til Distriktsmøderne afholdes af de deltagende Foreninger, der hver betaler Rejseudgifter og Diæter for sin Repræsentant, medens andre paaløbende Udgifter udredes af Afdelingerne i Fællesskab ev. efter Medlemsantallet. Hovedbestyrelsen skal være repræsenteret ved Distriktsmøderne ev. ved Forretningsføreren. Distriktsmødet maa naturligvis i enhver Henseende nøje holde sig Centralorganisationens Love og Hovedbestyrelsens lovformelig tagne Beslutninger efterrettelig. — Udvalgenes Formænd skulle kvart- eller halvaarlig indsende Beretninger til Hovedkontoret og ingen Agitation maa paabegyndes uden dettes (o: Forretningsførerens) Samtykke.

Ved en saadan Ordning fremskaffes der Betingelser for et inderligere Samarbejde mellem Afdelingerne i de forskellige Landsdele, og samvittighedsfuldt ledet vil Agitationsudvalgene da rimeligvis blive det, de skulle være — men ikke er.

1. Maj Tanker.

Sommeren var kommet uden Varsel, uden det Misk Mask, man kalder Foraar.

Solen stod højt paa Himlen, og ubetænksomme Medmennesker begyndte saa smaat at bande Varmen.

Rundt paa de tusinde Kontorer og Butiker gik travle Medhjælpere, som om det ikke kom dem ved, — og det gjorde det forresten heller ikke.

Men vore hundred Tusinder af Arbejdere, de havde lukket Værkstederne, de havde lydt Sommerens Bud, og over det ganske Land — ja over hele den civilicerede Verden — holdt Arbejderne Helg, ikke til Minde om forbigangne Tider, som de kirkelige Helligdage, men til Forjættelse om kommende Tider, som en borgerlig Helligdag bør være.

Paa et lille Kontor i dette lille Land sad hin Dag nogle Kolleger, og kiggede — i Principalernes Fravær — ud paa det dejlige Vejr, der lokkede og kaldte. Og den dristigste af dem henkastede den Tanke, at indgive et Fællesandragende til

Principalen om at faa Lov den Eftermiddag. Man drøftede Spørgsmaalet, og et blev man ihvert Fald enige om, at en saadan Henvendelse maatte være holdt i den rette ærbødige Tone. Og det blev omtrent hele Resultatet af det Forslag. Men da Arbejdernes Tog ved 4-Tiden drog forbi Kontoret med fuld Musik og flyvende Faner, takfast og selvbevidst — et Tog fuldt af glade, frie Mennesker, der turde stille Krav til Livet, — da stod der 6 Kolleger og saa overlegent paa dem, og i Stilhed takkede de deres Gud, at de ikke var som disse Syndere.

Og dog — i Aar havde Tanken faaet Ord, kanske næste Aar det føder Handling, og opnaar den ærbødige Tone maaske ikke straks et Ja, saa kan det være Ærbødigheden i Aarenes Løb omsættes i Fasthed og Bestemthed, og den Dag kommer, da ogsaa Butikerne og Kontorerne lukker den 1. Maj.

Naar det er sket — hvad da — ja saa er Handels- og Kontormedhjælperne først ret i Knibe, — at slutte Række med Arbejderne selv blot den Dag — fy føj! — alene Tanken er formastelig; — nej, Handels- og Kontormedhjælperen vil staa paa Fortovet og se Toget drage forbi, og om Aftenen vil han maaske indfinde sig paa Festpladsen og danse med Arbejdernes Døttre, Tjenestepigerne, — men naar Solen atter staar paa Himlen vil der bag Pult og Disk igen færdes den danske Handels- og Kontormedhjælper, nedladende overfor de smaa og krybende overfor de store, saaledes som hans Natur er blevet udviklet i Aaringers Løb.

Å. H.

Notitser og Meddelelser.

Rejseunderstøttelse for unge Handelsmænd. Ved Finansloven for indeværende Aar er der bevilget et Beløb af 10,000 Kr. til Rejseunderstøttelse for unge Handelsmænd til Erhvervelse af Kundskaber og Forbindelser i Europa som særlig paa oversøiske Pladser.

Som Regel maa Ansøgeren have sikret sig Plads eller i ethvert Fald have grundet Udsigt til at opnaa en saadan ved Ankomsten til Bestemmelsesstedet.

Andragender om saadan Understøttelse, stilede til Indenrigsministeriet, maa, for saa vidt Andrageren er bosat i København eller har Ophold i Udlandet, indsendes direkte til Ministeriet inden 1ste August d. A., i andet Fald til vedkommende Amt inden 15de Juli d. A.

Andragendet maa indeholde fyldige Oplysninger om Andragerens Alder, Uddannelse og Kundskaber — navnlig Sprogkundskaber — om han har besøgt nogen Handelsskole, og da hvilken, samt om hans tidligere og nuværende Engagementsforhold, alt ledsaget af de fornødne Attester og Anbefalinger. Det maa derhos opgives, hvor stort et Understøttelsesbeløb Andrageren anser for nødvendigt til sit Formaal.

* * *

Læbælternes Ophævelse. Aarhus Byraad har i sit Møde forleden efter Andragende fra samtlige vedkommende Foreninger vedtaget at indgaa til Indenrigsministeren med et Andragende om Læbæltets Ophævelse for Aarhus' Vedkommende.

* * *

Detailhandlerforeningerne contra Brugsforeningerne. Detailhandler-Societetets Komité har vedtaget, at Societetets Medlemmer ikke bør vedligeholde Handelsforbindelse med saadanne Firmaer, der enten ved at være Leverandører til Forbrugsforeninger eller paa anden Maade viser sig at være Standen saavel som Societetet uvenlig stemt.

* * *

Fra Lukkebevægelsen. Bestyrelsen for Vesterbros Detailhandlerforening i København har gennem et Opraab til de Handlende i denne Del af Hovedstaden søgt at paavirke disse til at lukke deres Butikker Mandag, Tirsdag, Onsdag og Torsdag Kl. 8. Denne Handelsforening tilhører det københavnske Detailhandler-Societet, der som tidligere meddelt har indbragt et Andragende til Rigsdagen om lovbestemt Butikslukning Kl. 8 paa de nævnte Dage.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen,* Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen,* Farvergade 24, 2., K.

I Sommerhalvaaret vil der kun blive afholdt ét *maanedligt Møde,* der finder Sted i „Cafe du Parc", Gyldenløvesgade 4. Adgang for Medlemmerne af Kontotmedhjælpernes Organisation.

Møderne afholdes den *2den Tirsdag i hver Maaned.*

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Dannebrogsgade 15, 3., V.

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand: *C. Christensen,* Willemoesgade 79, Ø., Telefon 7469. Kasserer: *E. M. Christensen,* Bille Brahesvej 3, 3. V.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Petersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *J. Munch,* Søndergade 10—12 [2]. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Immervad 6.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *I. C. I. Nors,* Danmarksgade 49, St.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Randers. Formand: *C. O. Lindback,* Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther,* Fredensgade 16. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *N. P. J. Noringaard,* Vestergade 42.

Esbjerg. Formand: *Åge Hyllested,* Kongensgade 3 [1]. Kasserer: Bogholder *Alf. Michelsen,* Jyllandsgade 46. Foreningens Lokaler er beliggende Skolegade 36 [1]. Enhver Kollega er velkommen.

Nykøbing M. Foreningens ordinære Generalforsamling afholdtes Onsdag den 22. April med følgende Dagsorden:

1) Fremlæggelse af Regnskabet. 2) Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer og 2 Suppleanter. 3) Valg af 2 Revisorer. 4) Eventuelt.

Formanden aabnede Generalforsamlingen med at erklære denne for lovlig indvarslet og beslutningsdygtig. Til Dirigent valgtes Forretningsbestyrer *S. Sørensen.* 1) Kassereren, Bogholder *Chr. Sørensen,* fremlagde det reviderede Regnskab, der balancerede med en Kassebeholdning stor Kr. 43 25. Efter en kort Diskussion godkendtes Regnskabet enstemmig.

2) Til Formand genvalgtes; Rejsende *O. Petersen* og til Bestyrelsen Bogholder *Chr. Sørensen* (Genvalg) og Forretningsbestyrer *S. Sørensen* (Nyvalg).

Til Suppleanter valgtes Kommis *B. Schmidt* og Kommis *Dam.*

3) Til Revisor valgtes Kommis *P. V. Overgaard* og Bogholder *Nicolajsen.*

Under Eventuelt omtalte Formanden *Pladsledighedsforsikringen* og anbefalede Medlemmerne at tegne en Forsikring.

Forretningsbestyrer *S. Sørensen* fremkom med et Forslag om Oprettelse af et Agitationsudvalg. Formanden anbefalede og foreslog nedsat et Udvalg paa 3 Medlemmer. Vedtoges. Valgt blev: Bestyrer *S. Sørensen,* Kommis *N. Ravnborg* Kommis *Rasmussen.*

Paa Forslag af Boghandlermedhjælper *C. Andersen,* vedtoges det at fortsættes med Møder og Klubaftnerne hver Onsdag i Maj og Juni Maaned, med den Tilføjelse, at mindst en af Bestyrelsen skal være til Stede.

Endvidere bestemtes det at afholde en selskabelig Sammenkomst med Damer Torsdag d. 7. Maj (St. Bededagsaften).

Øerne.

Odense. *Diskussionsmøder* afholdes *første Onsdag* i hver Maaned, Kl. 9 Aften, i *Fyns Forsamlingshus.* Indmeldelser modtages af Formanden *Hakon Petersen,* Overgade 46, og Kassereren *Johs. Petersen.* Overgade 7.

Udgivet af Centralorganisationen.

Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.

O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.
Centralorganisationens Hovedkontor: St. Pederstræde 45, St. København K. — Telefon Nr. 7450.
Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 8, 1.S. København V.

Nr. 11. **1. Juni 1903.** **3. Hargang.**

Standspolitik.

Betragtninger i Anledning af Folketingsvalgene.

Naar dette Nummer af vor Tidende kommer vore Læsere i Hænde, har Regeringen opløst det danske Folketing og nye Valg ere udskrevne.

Valgagitationen er allerede i fuld Gang.

Partipressen af alle Farver lader Valgbavnen lyse ud over Landet. Agitationsskrifter gaar som Budstikker fra Hus til Hus i By og paa Land. Valgkampen bølger over Landet. En Turnering paa den politiske Arena, der maa søge sin Lige i Provisorieaarenes mest bevægede Dage, staar for Døren.

Den nu afsluttede Lovgivningsperiode har skabt nye politiske Konstellationer. For første Gang i Danmarks politiske Historie har en Venstreregering faaet Plads ved Statsskibets Ror. Regeringspartiets Mænd træder fast i Dækket og agter ej at vige Pladsen for andre. Det socialdemokratiske Parti kaster sine Mænd ud i Valgkampen i Halvdelen af Landets Kredse, efter at have kastet Fejdehandsken til Regeringen, og det konservative Parti vil utvivlsomt benytte den derved frembragte Situation til at vinde ind paa Modstanderne, der i de sidste Valgomgange har trængt det saa stærkt, at det har maattet ombytte Offensiven med en retirerende Defensiv.

Valgmanifesterne fra de tre politiske Hovedgrupper foreligger.

De sociale Reformkrav skænkes Omtale i dem alle.

Fremmest i Løftegivernes Række gaar det socialdemokratiske Parti, som det fremstormende Oppositions- og Kampparti det er. Her tynger Ansvaret jo ej saa stærkt som hos Regeringspartiet, der i sit Manifest peger tilbage paa Resultaterne af sin Magttid og forsigtig skitserer sin Villen i de kommende Dage. Højres Manifest understreger gamle Standpunkter. Den konservative Opposition lover Vælgerfolket mindst, dens Mandanter turde derfor blive de gunstigst stillede — efter Valget. Men Socialreformerne knæsættes af dem alle.

Vi Handels- og Kontormedhjælpere søger ogsaa ved Hjælp af disse politiske Horoskoper at finde en liden Lysning for vore Krav paa Socialpolitikens Firmament. Men vor Søgen er forgæves.

Vi ere ikke socialpolitiske Himmelstormere. De socialreformatoriske Ønsker, vi have forebragt Rigsdagen, danner en beskeden Urtekost uden spraglede og udfordrende Farver.

Men den Kendsgerning, at vi paa 6te Aar har arbejdet for og forgæves ventet paa vort først rejste socialpolitiske Kravs Løsning — Helligdagsarbejdets Afskaffelse — turde berettige mangen Medhjælper til at anstille alskens Betragtninger, nu da Folkets Repræsentanter staar overfor Regnskabets Dag og Folket atter skal votere over et Stykke af sin Fremtidsskæbne.

Begrebet *Standspolitik* har hidtil ikke haft Borgerret blandt danske Handels- og Kontormedhjælpere. Og hvor naturligt! En Stand, der mangler Standsbevidsthedens sluttende Baand, kan ej heller samlet stille samfundsmæssige lovbundne Krav. I Særdeleshed, naar det overvejende Flertal af dens Medlemmer endnu staar paa det Standpunkt, at Begreberne Standspolitik og Partipolitik ere forskellige Udtryk for samme Ting.

Centralorganisationens socialpolitiske Opgaver ere imidlertid ikke knyttede til partipolitiske Bestræbelser. Det kan være en Uting for al faglig Bevægelse at gøre den afhængig af Partipolitik; for Handels- og Kontormedhjælperbevægelsen er den Slags Eksperimenter adsplittende og ødelæggende. Vor Bevægelse er og bliver, saa langt vi kunne skue frem, en national Standsbevægelse. Vi have sat et hvidt Kors i vor Organisationsfanes røde Dug.

Indenfor vor Bevægelse findes alle politiske Anskuelser repræsenterede. Et Svinkeærinde udenfor den neutrale Bane vil bringe Uorden i Geledderne, og Tilslutning til dette eller hint Parti vil kun tjene til at fremkalde Modstand fra de andre Partier, medens det maa være vor Opgave at interessere alle Lovgivningens Faktorer for vore Formaal.

Om disse Formaal, der er af almindelig socialreformatorisk Natur bør ikke blot vore Medlemmer, men hele Medhjælperstanden staa samlet. Den enkeltes politiske Overbevisning behøver derfor ikke at influeres deraf; thi intet af vore Krav kommer i Uoverensstemmelse med nationale, samfundsmæssige og forfatningsmæssige Almeninteresser. Men Medhjælperstanden, der har stillet og vedblivende vil stille *sine* Krav til Lovgivningsmagten i Lighed med andre Samfundslag, maa søge at skabe Lydhørhed og Forstaaelse for disse Krav. Dette er Handels- og Kontormedhjælperstandens socialpolitiske Opgave.

De organiserede Medhjælperes socialpolitiske Krav tager i Kongressens Affattelse Sigte paa Helligdagslovens og Lærlingelovens Revision, Indførelse af Maximalarbejdstid for Kontor- og Butiksmedhjælpere, lovpaabudte Siddepladser for Butikmedhjælpere i de Virksomheder, hvor de sanitære Hensyn kræver en saadan Reform, og endelig Ansættelse af Handelsinspektører.

Af disse Krav ere kun Helligdagsarbejdet og Maximalarbejdstiden naaet frem til Rigsdagen. Indflydelsesrige Politikere have nemlig meddelt os, at det er formaalstjenligt at begrænse os til disse Spørgsmaal foreløbig. Helligdagslovens triste Skæbne synes at bekræfte det. Her har dansk Sendrægtighed sat en yndefuld Blomst i det parlamentariske Udvalgssylteri, hvori dette Lovforslag er havnet.

Mangeaarig Erfaring viser, at Arbejdstids-Spørgsmaalet i Handels- og Kontorfagene ikke kan løses ad Frivillighedens Vej. Principalerne erkender det i stigende Tal. Udlandets Sociallovgivning begynder at tage Affære paa dette Omraade. Tyskland har allerede i flere Aar ejet sin »9-Luknings-Lov«, og i England — hvor det private Initiativ hidtil har ydet en tarvelig Erstatning for en lovbunden Regulering af Arbejdstiden — har Overhuset netop i disse Dage principielt opgivet Modstanden mod Lovgivningsmagtens Indgriben paa dette Felt.

Vor Statistikindsamling illustrerede træffende Berettigelsen af vore Krav om en lovbestemt Maximalarbejdstid. De Artikler, vi i sin Tid bragte angaaende Medhjælpernes Arbejdstid, vakte Opsigt udenfor de nærmestinteresseredes Kreds. Intet fornuftigt Argument er endnu rejst mod vort Kravs Berettigelse. Men endnu danner Helligdagsloven en hidtil uoverstigelig Forhugning, der ikke blot sætter Bom for de andre Reformers Gennemførelse, men tillige danner en væsentlig Hindring for Medhjælperbevægelsens Fremgang.

Fortiden har lært os, at der skal kæmpes sejgt for hver Fodsbred det skal lykkes os at vinde frem. Vore Krav til Lovgivningsmagten maa derfor ledsages af en kraftig Agitation blandt Medhjælperne og Befolkningen i Almindelighed. Skal vi derfor naa til kgl. Stadfæstelse af de to først foreliggende Reformspørgsmaal, maa vi hurtigst søge vort Virkefelt i en omfattende Agitation for Lukkesagen. Adresseagitationen vil allerede i den nærmeste Tid tage sin Begyndelse.

Uden at vi selv tager kraftigt Tag for egen Sag fange vi ingen Sejr.

Og vi vil i Fremtid som Fortid væsentlig blive henvist til

egen Hjælp, naar det gælder Virkeliggørelse af vore socialpolitiske Opgaver.

Ingen Medhjælper kan tale sine Standsfællers Sag i Rigsdagen. Handelsstandens politiske Repræsentation er meget ringe; de Hensyn der vises den er — med Skatteloven i frisk Minde — saare smaa, trods Handelens eminente Betydning for vort Fædrelands økonomiske Udvikling.

De Lovgivere, der nu have forladt deres Pladser i Folketingssalen, dannede et Bondeparlament. De, der skal indtage Pladserne paany, vil rimeligvis ikke forandre Tingets Fysiognomi synderlig.

Der skal skrives mangen Lov, før der kan blive Tid til et Par Timers Forhandling og nogle Pennestrøg om Handels- og Kontormedhjælperne. Derfor er det nu Tid og Pligt for os, der indser Socialreformens Betydning, at minde saa mange af de ca. halvtredjehundrede Kandidater som muligt om vor Eksistents og vore Ønsker.

Medhjælperstandens politiske Indflydelse er kun ringe, takket være Grundlovsfædrenes velvise Bestemmelser, men mange Interpellationer kan kun gavne Udsigterne for vore Krav og dermed Centralorganisationen.

Saa gælder det da — nu og i Fremtiden — at holde Standspolitikens Samlingsmærke højt i det politiske Virvar og samle vore Bestræbelser om Medhjælpersagens Fremgang paa alle Omraader.

Centralorganisationen
kontra
Pladsledighedsforsikringen.

En af Medhjælperbevægelsens Veteraner" har i „D. H. & K. M. T.s" 1. Maj Nr. berørt det Spørgsmaal, der staar over disse Linier. Spørgsmaalet er det vigtigste, der for Tiden er oppe i den danske Medhjælperbevægelse, og dets Løsning i en nær Fremtid er betingende for Centralorganisationens saavelsom for Pladsledighedsforsikringens fremtidige Trivsel. Sagen paakræver derfor den alleralvorligste Overvejelse og Drøftelse af alle interesserede ; mit Standpunkt og mine Anskuelser skal jeg i det efterstaaende fremsætte.

De, der paa nogenlunde nært Hold har fulgt Centralorganisationens Virksomhed siden Kongressen i Fjor, er nu ved at gaa op i en højere Enhed i den Opfattelse, at Pladsledighedsforsikringen har faaet den modsatte Virkning af den tiltænkte, og det kan ikke nægtes, at der ligger meget berettiget heri.

Pladsledighedsforsikringen tænktes jo fra først oprettet ene for Centralorganisationens Medlemmer, og man mente, at dette kunde blive Midlet til forøget Tilgang af Medlemmerne til Centralorganisationen. Imidlertid viste det sig af flere Grunde, blandt andet Centralorganisationens Lidenhed, umuligt at gennemføre Sagen paa denne Maade. Den maatte gribes rent forretningsmæssigt an, Forsikringen maatte planlægges som ethvert andet Aktieforetagende, og her støder vi paa den faste Aarsag til, at Pladsledighedsforsikringen er kommet til at virke hæmmende paa Centralorganisationens Udvikling, idet den nemlig drevet som ren og skær Forretning ogsaa naturligt fordrede Forretningens større virkende Apparat og en Mands fulde Arbejdskraft og Arbejdsevne.

Endda kunde alt været gaaet godt, naar Forsikringen hos Centralorganisationens Medlemmer havde mødt den Forstaaelse og Støtte, som man efter et toaarigt Arbejde havde Lov til at regne med. De for Sagens Trivsel nødvendige Forsikringstegninger vilde da hurtigt have fundet Sted, og man kunde atter anvende en Del af sin Arbejdskraft paa Moderen til Pladsledighedsforsikringen: Centralorganisationen. Men desværre viste det sig, at Centralorganisationens Medlemmer ikke følte ringeste Tilskyndelse til at tegne Forsikringer, saalidt som til at tegne Aktier. Foretagendet var i Gang, og for at det store Arbejde, der var nedlagt deri, samt for at den Kapital, der var indbetalt, ikke skulde være spildt, maatte man nu til at handle paa anden Vis. Først et stort Arbejde for at faa Principalerne til at tegne Restkapitalen.

Dernæst et Kæmpearbejde for at faa udenforstaaende til at tegne Forsikringer. En virksom Reklame maatte iværksættes, og der maatte skaffes et stort Agentkorps Landet over.

Saadant tager Tid og koster Penge — Tid og Penge, som jeg lader Medlemmerne forstaa, vare sparede, om de havde gjort deres simple Pligt i denne Sag. Under alt dette Arbejde, der er for at skaffe Agenter, korresponderet med over 200 Folk, hvoraf 65 er antagne, foruden det øvrige Arbejde for at sætte Forretningen i System og 2 Rejser, der har strakt sig over 9 Uger, der er under alt dette ikke levnet mig nogen Tid til at tage mig af Centralorganisationens Affærer. Ingen skal mere end jeg beklage dette, men det har ikke kunnet være anderledes, om der skulde være Haab om at gennemføre den Tanke, Centralorganisationen har sat saa meget ind paa.

Og det er næppe retfærdigt her saaledes, som sket er, at rette Vaabnene mod en enkelt Mand og give ham Skylden for Stagnationen. Der maa søges grundigere for at finde Aarsagen hertil, jeg for min Part ser den i det Dødvande, der længe før Pladsledighedsforsikringen fremstod, har behersket Afdelingerne, og jeg tillader mig endvidere at nære en meget stærk Tvivl om, at forceret Virksomhed i Centralorganisationens Tjeneste af mig havde været i Stand til at ændre Forholdene i nævneværdig Grad. Resultaterne af mine halvhundrede Foredrag i Vinterens Løb giver mig Ret til denne Tvivl. Imidlertid, det er vel til liden Baade at fortale sig i Gisninger over, hvem der har Skylden, det er ret negativt, og under de herskende Forhold er det det positive, der maa frem. Og det positive ligger for mig deri, at Centralorganisationen igen hjælpes fremad, dens Opgaver løses.

Der er to Spørgsmaal, der stiller sig i Forgrunden:

1) Skal Pladsledighedsforsikringen vedblive at være et Led af Centralorganisationen.
2) Skal Forretningsføreren for Pladsledighedsforsikringen og Forretningsføreren for Centralorganisationen vedblivende indeholdes i samme Person.

ad 1 skal jeg svare, at jeg af mange Grunde maa anse det for heldigst, at Forholdet bliver, som det er; jeg tror, det i Fremtiden vil vise sig, at denne Form for Pladsledighedsforsikring er den rette. Men paa den anden Side er det jo kun højst uegentligt, at Centralorganisationen kan kalde Pladsledighedsforsikringen sin; thi en stor Del Aktier er jo tegnet af helt udenforstaaende Folk, og overfor disse, forekommer det mig, har vi et skyldigt Hensyn at tage.

Betingelsen for, at Centralorganisationen kan vedblive at sidde som omtrent enevældig Ledelse af Pladsledighedsforsikringen maa være den, at der ogsaa skabes den nødvendige Forretning eller Portefeuiller, om man vil.

Uden dette er det uforsvarligt at gaa videre ad den nu betraadte Vej baade af Hensyn til Aktionærerne i og udenfor Centralorganisationen, naar der er Chancer for, at Sagen, grebet an paa anden Maade, bedre lader sig realisere.

Efter den Maade, hvorpaa Medlemmerne stiller sig til Pladsledighedsforsikringen finder jeg, at der er et større Hensyn at tage til dennes Fremgang paa den ene eller den anden Maade, end til, om Centralorganisationen kan høste saa eller saa stort Udbytte ved at beholde den i sin Haand. Det gælder nu Sagen — intet andet.

Jeg skal i denne Forbindelse udtale som min rent personlige Mening, at Pladsledighedsforsikringen vil blive et udmærket Aktiv, men det gaar med denne som med alle andre Foretagender, navnlig Forsikringsforetagender, Børnesygdommene skal overvindes; naar det er sket, anser jeg alt saare godt, som det er. Men vi arbejder med en altfor ringe Kapital til at betale Omkostningerne ved disse Børnesygdomme, og hvis derfor ikke Medlemmerne allesammen i Løbet af en Maanedstid tegner hver sin Forsikring, saa er det nødvendigt at træde i Forbindelse med betydelige Mænd indenfor Handelsstanden og lade dem med en større Kapital føre Foretagendet videre.

ad 2 skal jeg udtale som min Formening, at saalænge Pladsledighedsforsikringen og Centralorganisationen er knyttede til hinanden, bør det være samme Mand, der leder begge Foretagender. Arbejdet griber saa nøje ind i hinanden, at det med den nødvendige Assistance fuldt vel lader sig gøre.

Ligesom Pladsledighedsforsikringen i Øjeblikket er en Hæmsko for Centralorganisationens frie Bevægelser, saaledes er Centralorganisationen ogsaa en Hindring for Pladsledighedsforsikringens Fremgang, idet mange udenforstaaende netop af denne Aarsag ikke vil have noget med Forsikringen at gøre. Dobbeltstillingen er derfor saare vanskelig, men disse Vanskeligheder ophæves jo, naar Centralorganisationens Medlemmer først og fremmest tegner Forsikringerne, og vi derfor med Ro kan se paa de udenforstaaendes Stilling.

Men ogsaa kun derved bliver det muligt for samme Mand at lede begge Foretagender.

Skal vi nu først klare disse Spørgsmaal og bringe dem til den for os alle heldigste Løsning!

Og naar saa Pladsledighedsforsikringen er ført ind i det Spor, hvor den arbejder uden Byrde for Centralorganisationen, lad os saa alle atter tage et raskt Snuptag til Fordel for de faglige Reformers Løsning — for Centralorganisationens Fremgang. Maatte disse Ord have den Virkning, at Medlemmerne bringes til at forstaa Situationens Alvor og i Konsekvens heraf hver især vil bidrage til at skabe de bedst mulige Resultater i det kortest mulige Tidsrum, da er Hensigten naaet og — Sejren vunden. *Axel Gundel.*

Tysk Handels- & Kontormedhjælperstævne.

Centralorganisationen indbydes. — Vor Svarskrivelse.

Ved Rhinens sagnrige Bred, i det urhistoriske Køln — Romernes Colonia Agrippinensis — stævnedes 802 Medhjælper-Repræsentanter fra 576 Byer i det tyske Forbundsrige hid til den 8de tyske Handels- & Kontormedhjælperdag, der fandt Sted i Paaskedagene.

Da Deltagerne i denne mægtige Manifestation af tyske Standsfællers Krav om Statsværn for Standsinteresser havde funden Plads i de Kølner Borgeres store Samlingssal holdt Formanden for „Deutschnationaler Handlungsgehilfen-Verband", Wilhelm Schack fra Hamburg, en Indledningstale, hvori den nationale Understrøm, der sætter sit Præg paa den tysknationale Medhjælperbevægelse, fandt aandfuldt Udtryk. Vekselvirkningen mellem Nationalfølelse og Standsfølelse blev Aabningstalens Emne og sin „Dagens Tekst" søgte Taleren i Fichtes Ord: „Det enkelte Menneske ser i sit Fædreland Virkeliggørelsen af sin jordiske Evighed," en Sætning, som den store Filosof — om vi husker ret — anvender i sine „Taler til den tyske Nation", der mægtigt bidrog til at forberede Gemytterne paa den tyske Enhed.

Blandt den imponerende Forsamling af Medhjælperrepræsentanter fra alle Egne i det vidtstrakte Rige fandtes ogsaa Repræsentanter fra 12 udenlandske tysknationale Medhjælperforeninger og desuden havde flere Foreninger med sociale og nationale Formaal bevidnet Medhjælperdagen sin Interesse ved at lade sig repræsentere. Talrige skriftlige og telegrafiske Hilsener indløb fra det tyske Rige og fra Udlandet, saaledes fra Medhjælperorganisationerne i Spanien, Belgien, *Danmark*, Svejts, Østrig, England og Portugal, samt fra flere tyske Rigsdagsmænd.

Udvalget for den 8de tyske Handelsmedhjælperdag havde udvist den Elskværdighed at indbyde „Centralorganisationen af danske Handels- Kontormedhjælperforeninger" til at deltage i Medhjælperdagen ved en Repræsentant. Desværre kunde vor Organisation ikke denne Gang følge Indbydelsen. Imidlertid maa det haabes, at det i en ikke altfor fjærn Fremtid maa blive Regel, at Nabolandes Medhjælperorganisationer lader sig repræsentere ved nationale Kongresser, saaledes at Baand kan knyttes imellem de organiserede Kolleger i de respektive Lande, og frugtbringende Samarbejde indledes.

Den skriftlige Hilsen fra Danmark findes i sidste Nummer af „Deutsche Handels-Wacht" og gengives her i Oversættelse.

Til Udvalget for den 8de tyske Handelsmedhjælperdag.
Køln.

I Besvarelse af Deres ærede Indbydelse til Deltagelse i den 8de tyske Handelsmedhjælperdag i Køln beklage vi at maatte meddele Dem, at „Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger" for Øjeblikket ikke er i Stand til at sende en Repræsentant dertil.

Vi ønske imidlertid at fremhæve, at vi følge Deres Forhandlinger med den største Interesse og vi haabe, at det venskabelige Forhold mellem den tyske og danske Nation — der har faaet Kendsgerningens Præg ved den sidste Tids Begivenheder — ogsaa paa Medhjælperbevægelsens Omraade maa bringe fremtidige velsignelsesrige Resultater.

Gid da Kæmpemanifestationen i Køln virksomt maa befordre den tyske Medhjælperstands Velfærd og Trivsel, og dermed den tysknationale Medhjælper-Bevægelses Fremgang!

Med kollegial Hilsen!
Paa Hovedbestyrelsens Vegne,
Vilh. Hansen,
Centralorganisationens Sekretær.

p. t. Kjerteminde, d. 10. April 1903.

Dagsordenen indledes med et standspolitisk Aarsskue af Schack, Hamborg, der sluttelig indgaaende behandlede de *merkantile Voldgiftsretter* og krævede disse Retters Virkeområde stærkt udvidet. *Sygeforsikringstvangen* krævedes udstrakt til Handels- og Kontormedhjælpere med mindre end 2000 Mk.s Gage (dette Krav er imødekommet af Rigsdagen i dens Møde den 23de April). Spørgsmaalene om *Handelsinspektører* og *merkantile Fortsættelsesskoler*, der uddybedes af henholdsvis von Pein, Altona og Roth, Hamborg, afsluttedes ved enstemmig Vedtagelse af Resolutioner, der i detailleret Form fastslaar Medhjælpernes Krav. Endelig var det overdraget Elberding, Køln, at omtale *Arbejdstiden i Kontorene*. Rigsdagen har allerede for længere Tid siden paalagt Kommissionen for Arbejderstatistik at foretage en Enquéte over Kontormedhjælpernes Arbejdstid, men Fremgangsmaaden der er anvendt, for at anskaffe et tilstrækkeligt Materiale, syntes ikke Medhjælperdagen tilfredsstillende.

Angaaende Kontorarbejdstidens lovbestemte Ordning krævede Medhjælperdagen: Fuldstændig Søndagshvile, Maximalarbejdsdag paa 9 Timer med mindst 2 Timers Middagspause, eller 8 Timer under gennemgaaende Arbejdstid.

Arbejdstiden for Medhjælpere og Lærlinge under 18 Aar og for Kvinder, skal være en Time kortere end for voksne mandlige Medhjælpere. Forretningsafslutning i Kontorer og dertil hørende Lagerrum senest Kl. 7 resp. 5 efter som der arbejdes med delt eller uafbrudt Arbejdstid. Undtagelser ved Opgørelser og lignende nødvendige Ekstraarbejder. Lovformelig Sommerferie paa 14 Dage. Det er af Interesse at sammenligne disse Krav med de af vor første Kongres formulerede angaaende samme Sag. Fordringerne ere i Hovedsagen de samme.

Under stormende „Heil" Raab og idet den imponerende Forsamling staaende istemte Nationalsangen „Deutschland, Deutschland über alles", sluttede det store Medhjælperstævne.

Interpellation til Kandidaterne

ved Folketingsvalgene den 16. Juni 1903.

Afdelingsbestyrelserne anmodes indtrængende om, i saa mange Kredse som det er muligt, enten paa stedfindende Vælgermøder eller paa selve Valgdagen, at interpellere Kandidaterne om deres Stilling til de Spørgsmaal, Centralorganisationen har vedtaget at søge gennemført ad Lovgivningsmagtens Vej.

Da man paa Grund af den korte Valgkampagne kan gaa ud fra, at der kun bliver levnet Interpellanterne en meget kort Tid til at fremsætte Interpellationerne, gælder det om at gøre denne saa kort og fyndig som mulig.

For at opnaa det bedst mulige Resultat tror jeg, at Ensartetheden vil have sin Betydning, og jeg hidsætter derfor en Art Manuskript, hvis Hovedpunkter det anbefales at følge, medens det selvfølgelig staar den Enkelte frit yderligere at udpensle det deri fremsatte:

„Som Repræsentant for en stor Stand, Handels- og Kontormedhjælperne, der mere end de fleste andre har Krav paa Lovgivningsmagtens Opmærksomhed i den tilstundende Rigsdagssamling, skal jeg tillade mig at rette et Par Spørgsmaal til de ærede Kandidater.

Handels- og Kontormedhjælperne har indtil for faa Aar siden ikke selv haft Forstaaelse af at slaa til Lyd for deres berettigede Krav, og det tiltrods for, at de i lange Aar har levet og virket under slette Forhold, baade økonomisk og socialt. For snart 3 Aar siden dannede vi imidlertid en Organisation, hvorigennem vi vil søge at faa rettet de værste Brøst, og vi tro, at vi i dette Arbejde mødes med Sympathi og Forstaaelse af den store Befolkning, der gennem vor hidtidige Virksomhed har indset, at vore Arbejdsvilkaar virkelig trænger til indgribende Reformer. For en Del af disses Vedkommende er det imidlertid nødvendigt at søge Lovgivningsmagtens Bistand.

Dette gælder saaledes vor Arbejdstid. Intet andet Fag arbejder under saa bundne Forhold paa dette Omraade som vi. For Butiksmedhjælpernes Vedkommende stiger Arbejdstiden normalt til 16 Timer i Døgnet, Gennemsnittet er efter vor sidste Statistik 14, hertil kommer Overarbejde og Søndagsarbejde. Jeg spørger derfor de ærede Kandidater om de vil støtte det Andragende, eventuelt senere Lovforslag, der vil fremkomme gaaende ud paa, at Butikkerne lukkes de første 4 Ugedage Kl. 7 Aften, Fredag Kl. 9, og at alt Søndagsarbejde

ophæves, samt at Kontormedhjælperne faar en effektiv Arbejdsdag paa 8 Timer. — Den bestaaende Lærlingelov hjemler ingen Beskyttelse for Handels- og Kontorlærlinge hverken i den ene eller den anden Retning.

Dette fører til uforsvarligt Misbrug af de unge Mennesker i mange Tilfælde; værst er det dog, at de intet lærer, og at de lovløse Tilstande derfor føre til, at Standen ikke faar den Tilgang af dygtige Elementer, som er en Betingelse for dens Trivsel.

Jeg spørger derfor de ærede Kandidater, om de vil være med til at fremme en tidssvarende og for Handelsstanden selvstændig Lovgivning paa dette Omraade. — Endvidere om Kandidaterne vil være med til at stemme for et Lovforslag om Siddepladser i Butikkerne, samt om de vil stemme for et Tilskud til vor Pladsledighedsforsikring, der er et Forsøg paa ad Forsikringsvejen at mildne Følgerne af dette store moderne Samfundsonde.

Disse Reformer ere alle særdeles vigtige for os, de indeholder visse Livsbetingelser for os, og jeg vil derfor tilraade mine Kolleger, uanset hvad Parti de ellers tilhører, kun at stemme paa den Kandidat, der tilsiger os sin Støtte i vore Bestræbelser for at hæve vor Samfundsstilling kulturelt og socialt og økonomisk."

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Hvor en af Kandidaterne har været Folketingsmand i de sidste to Samlinger, bør han afæskes Udtalelse om, hvorfor Helligdagsloven ikke endnu er gennemført, trods det, at den i begge Samlinger har været til 1. Behandling. *A. G.*

Notitser og Meddelelser.

*Gave til Herr Chr. Ingvoldsen.**) Det er netop i disse Dage et Aar siden, at Handelsforeningen i Aalborg besluttede at stille det Ultimatum til de organiserede Medhjælpere, at de enten udtraadte af Centralorganisationen, og dermed gav Afkald paa deres Ret som frie Borgere, eller modtog deres Opsigelse. Det i den Anledning udsendte Ritzau-Telegram meddelte, at Centralorganisationens aalborgensiske Hovedbestyrelsesmedlem straks havde modtaget sin Opsigelse. Denne Mand var Hr. Bogholder Chr. Ingvoldsen.

Siden Oprettelsen af „Foreningen af Handels- og Kontormedhjælpere for Aalborg, Nørre-Sundby og Omegn" havde Hr. I. været en særdeles virksom Medarbejder sem Bestyrelsesmedlem og Kasserer. Ved Kongressen i København valgtes han til Medlem af Hovedbestyrelsen med et stort Stemmetal, der vidnede om, at hans dygtige og nidkære Arbejde paaskønnedes langt udenfor de Aalborg Medhjælperes Kreds.

Hr. I. er en rolig og besindig Personlighed, der overvejer vel, før han handler, — hans Virkefelt er fortrinsvis det indre, stille Foreningsarbejde, og kun sjælden har han virket som Agitator udadtil. Derfor maatte den nævnte Fremgangsmaade mod ham anses for særlig umotiveret, og i Særdeleshed da han i 15—16 Aar uafbrudt havde arbejdet til almindelig Tilfredshed hos den Principal, der nu effektuerede Handelsforeningens Beslutning overfor ham. Hr. I. nølede ikke i sit Valg. Han opgav sin Stilling og gav derved sine Standsfæller et værdigt Eksempel.

Siden har Hr. I. faaet Engagement i Esbjerg.

Ved Hovedbestyrelsesmødet i Paasken gæstede Hr. I. atter sin Fødeby. Aalborg-Afdelingens Medlemmer benyttede da Lejligheden til at give ham et synligt Tegn paa den Sympati, de nærer for deres forhenværende Kasserer og Medarbejder. Under den af Afdelingen arrangerede Frokost, hvori Hovedbestyrelsen deltog, holdt Formanden, Hr. *Th. Hansen*, en kort Tale, hvori han bragte Hr. *I.* Aalborg-Kollegernes Tak for den Virksomhed, han havde udfoldet i Afdelingens og Medhjælperbevægelsens Tjeneste og bad ham modtage en Gave fra sine gamle Venner og Kolleger. — Gaven, der bestod i et smukt udført Rygebord med Tilbehør, overraktes derpaa Hr. I., der takkede Afdelingens Medlemmer for Opmærksomheden.

Lukkesagen i Randers. I Jyllandsposten for 17. Maj findes et Indlæg angaaende denne Sag, der turde være af Interesse ogsaa udenfor Randers. Indsenderen, der øjensynlig er Principal, giver nemlig et nyt Bidrag til Kritiken af den Ligegyldighed, hvormed Rigsdagen har behandlet Helsøndagslukningen.

Det hedder bl. a. i Artiklen:

I saa godt som alle, i hvert Tilfælde i alle de større Byer, ere de Handlende, trods Rigsdagens vankelmodige Holdning eller maaske snarere dens Ligegyldighed overfor Loven om Helsøndagslukningen, blevne enige om at følge denne Lovs fornuftige Tanke; men Randers stod selvfølgelig ogsaa længe tilbage i denne Retning. Først i Sommeren 1901 enedes Manufakturhandlerne derom, og senere ere Kolonial- og tilsidst Boghandlerne samt *enkelte* Isenkræmmere fulgte i det givne Spor. Der blev den Gang talt og skrevet meget om de tilbageblevne Isenkræmmere, der krampagtig fastholdt Retten til Kl. 9, og lige meget hjalp det; men da en Randersmand forleden fortalte mig, at de ej heller i Aar vilde følge Trop, kunde jeg ikke andet end give min Ærgrelse Luft, og jeg lovede mig selv at slaa til Lyd for de unge Menneskers Sag i disse Forretninger, nu da Sommeren staar for Døren. I denne vor tuberkulosebefængte Tid raaber Alt og Alle paa frisk Luft og atter frisk Luft, og Ingen vil vel nægte, at Forretningsfolk ere dem, der ere mest bundne og saaledes afskaarne fra at nyde Guds frie Luft under aaben Himmel. Skulde det vel være for meget, om de havde en Fridag om Ugen, saa de fra Morgenstunden kunde komme ud i Naturen. Have Folk mere Brug for Gryder, Pander, Kopper o. L. Søndag Morgen end de have for Kaffe og Lign., som de nu saa udmærket kunne kjøbe Lørdag Aften? Det have de vist næppe, og derfor haaber jeg, ikke det varer længe, førend alle Butiker ere lukkede i Randers, saavel som i alle andre Byer.

*) Forsinket paa Grund af Pladsmangel.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen*, Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen*, Farvergade 24, 2., K.

I Sommerhalvaaret vil der kun blive afholdt ét *maanedligt Møde*, der finder Sted i „Cafe du Parc", Gyldenløvesgade 4. Adgang for Medlemmerne af Kontormedhjælpernes Organisation.

Møderne afholdes den *2den Tirsdag i hver Maaned.*

Medlemsmøde d. 9. Juni i „Café du Parc".

Medlemsmødet d. 12. Maj behandlede Kontingentspørgsmaalet og Forsikringstegningen. Vedrørende det første Punkt vedtoges følgende Resolution:

„Idet Mødet udtaler sin Tilslutning til det af Bestyrelsen til Centralorganisationens Hovedbestyrelse indsendte Forslag angaaende Minimumskontingentets Nedsættelse, paalægger det Bestyrelsen af al Kraft at virke for, at Sagen nyder saa hurtig Fremme, at den foreslaaede Ordning kan træde i Kraft inden Efteraarsagitationen tager sin Begyndelse".

Formanden gav derefter nogle Oplysninger vedrørende det af Bestyrelsen planlagde Arbejde for Tegning af Forsikringer i Pladsledighedsforsikringen.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen*, Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel*, Dannebrogsgade 15, 3., V.

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand: *C. Christensen*, Willemoesgade 79, Ø., Telefon 7469. Kasserer: *E. M. Christensen*, Bille Brahesvej 3, 3. V.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen*, Ryesgade 21, 3. Kasserer: *M. I. Jensen.* Adresse: O. Wagner, Ny Blegdamsvej 3, 2.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Petersen*, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *J. Munch*, Søndergade 10—12 [2]. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen*, Immervad 6.

Selskabelige Sammenkomster afholdes *hver Onsdag* Aften i Juni, i „Promenadekaféen", Kystvejen.

Lokalet ligger paa 1ste Sal og vender ud mod Kystvejen.

Søndag d. 7. Juni Efterm. Kl. 3 pre., foretages Udflugt til Cilistria. Mødested: Foran Hovedbanegaarden.

Bestyrelsen.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen*, Christiansgade 18. Kasserer: *I. C. I. Nors*, Danmarksgade 49, St.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang*, Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler*, Grønnegade 7.

Randers. Formand: *C. O. Lindback*, Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther*, Fredensgade 16.

Ledig Plads.

En yngre, flink og ædruelig Kommis, Medlem af Centralorganisationen, kan *straks* faa Plads i Skaade Brugsforening pr. Aarhus.

Henvendelse sker til Brugsforeningens Forretningsfører Hr. A. Knap.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK

HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE

ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
St. Pederstræde 45, St.
København K. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 12. 15. Juni 1903. **3. Aargang.**

Ekspeditionen.

Afdelingernes Opmærksomhed henledes paa Indsendelsen af de sædvanlige halvaarlige Postanmeldelsesblanketter, som — affattede i **2 Eksemplarer** — maa være Ekspeditionen i Hænde senest **den 20. d. M.** Hver Station opføres paa sin Blanket og Navnene alfabetisk.

Adressen
om
lovbestemt Maximalarbejdstid.

Sommerens Agitation — En Opgave for vore Afdelinger.

Der er hengaaet 5 Aar siden Handels- og Kontormedhjælperne gennem en Adressebevægelse gjorde Regering og Rigsdag opmærksom paa et Krav, der nu er at betragte som en international Medhjælper-Fordring, nemlig Helligdagslovens Revision o: Helligdagsarbejdets Afskaffelse.

Medhjælperbevægelsen har siden da forandret Form, nye Krav ere rejste, Erfaringer indvundne.

Nu indleder Centralorganisationen en ny Adressebevægelse. Ogsaa denne Gang gælder det Arbejdstiden — det brændende Spørgsmaal for de organiserede Medhjælpere i alle Lande.

Den første danske Medhjælperkongres formulerede Centralorganisationens Krav til Lovgivningsmagten vedrørende en lovfæstet Højstarbejdstid for Butiks- og Kontormedhjælpere. Ved Slutningen af afvigte Aar indbragtes derfor følgende Andragende i Rigsdagens to Ting:

Da en gennemgribende Forkortelse af Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdstid savner Betingelser for at kunne gennemføres ved privat Initiativ, tillader undertegnede Organisation sig at andrage den høje Regering og Rigsdag om i indeværende Rigsdagssamling at forelægge Forslag til »Lov om Arbejdstiden for Handels- og Kontormedhjælpere«.

Medens Arbejdstiden i alle andre Fag har undergaaet en betydelig Indskrænkning i de senere Aar, er dette ikke Tilfældet indenfor Handelsstanden, hvor der endnu findes mange Forretninger, i hvilket der arbejdes 16 Timer i Døgnet. Af de statistiske Oplysninger, Organisationen har indhentet, fremgaar det, at den gennemsnitlige effektive Arbejdstid for Butiksmedhjælpere i Provinserne er 13 Timer og for Kontormedhjælpere 10 Timer i Døgnet eksklusive Over- og Søndagsarbejde, der andrager ca. 6 Timer ugentlig. I København er Forholdet noget gunstigere, nemlig henholdsvis $11^1/_2$ og $9^1/_2$ Time.

Denne uforholdsmæssig lange Arbejdstid er sikkert Skyld i, at vor Stand, trods flere naturlige Forudsætninger for en god Position i intellektuel Henseende, baade socialt og kulturelt befinder sig længere tilbage end ønskeligt, naar den paa en betryggende Maade skal kunne varetage sin Samfundsmission.

Af disse Grunde, og da Lovgivningsmagten endnu ikke paa noget Punkt har beskæftiget sig med Social-Reformer for Handels- og Kontormedhjælpere, formene vi, at denne vor Henvendelse til den høje Regering og Rigsdag er fuldt ud berettiget, hvorfor vi tillade os at forvente en velvillig Behandling deraf.

Ved undertegnede Organisations 1ste ordinære Kongres den 30.—31. Marts 1902, vedtoges enstemmigt nedenstaaende Resolution, som vi henstille til den høje Regering og Rigsdag at lade danne Grundlaget for et eventuelt Lovforslag:

1. Den maksimale Arbejdstid er 12 Timer pr. Døgn for alle Forretninger, herfra fragaar Spise- og Hviletider, der mindst er 2 Timer.
2. Almindelig Butikslukning de 4 første Ugedage Kl. 7; Fredag Kl. 9.
3. De lovmæssige Bestemmelser bortfalde i følgende Tilfælde:
   a) De 2 sidste Uger før Jul,
   b) Dagene før Folkekirkens Helligdage,
   c) Markeds- og Torvedage.
4. Forbud mod alt Helligdagsarbejde.
5. Særlige Bestemmelser for kvindelige Medhjælpere:
   a) Maksimalarbejdstiden for Personer under 18 Aar er 10 Timer (inklusive Spise- og Hviletid).
   b) Arbejdstiden paa Lørdage og Dage før Folkekirkens Helligdage er maksimalt 12 Timer (inklusive Spise- og Hviletid).
6. Regulering af Arbejdstiden paa Kontorerne:
   a) Den effektive Maksimalarbejdsdag er 8 Timer.
   b) Af Hensyn til Statusopgørelse o. l. nødvendige Ekstraarbejder bortfalder den i *a* nævnte Bestemmelse for et Tidsrum af ca. 30 Dage om Aaret. Disse 30 Dage fastsætter Principalen efter Forretningens Tarv.

Om nogle Maaneder træder Rigsdagen atter sammen. Befolkningslagenes mangestemmede Raab paa sociale Reformer vil da lyde som en Stentorrøst gennem Tingsalene i den røde Bygning.

Vil ogsaa vort Raab høres i det store Kor? Ja, hvis der er Kraft og Styrke i vor Stemme, Lødighed i vor Diktion.

Altsaa maa vi give vort Krav Vægt! Hertil er Masseudtalelsen velegnet. Nu sendes Adresseblanketterne ud til Afdelingerne. Agitationen for et af vore vigtigste Krav paabegyndes. Lad da Arbejdet, for at samle et saa stort Antal Underskrifter som muligt, staa Maal med Sagens Betydningsfuldhed.

Vi skal reformere indadtil, gennemføre de nødvendige administrative Forbedringer i vor Organisation! Rigtig! Men samtidig med, at disse indre Reformer forberedes maa vi ikke glemme *Reformen udadtil.*

Sommerens Agitation begynder. Nu er det Tid at handle. Naar Høsten er endt skal vort Arbejde være sluttet.

Og nu trøstig til Værket, Kolleger og Standsfæller! *Den indre Reform skal ikke hindre, men fremme det sociale Reformkrav, der nu skal understreges med Tusinder af Medhjælpernavne.*

Hvad er Organisation?

Af Korrespondent *C. Christensen,* København.

Dersom Handelsstandens Medlemmer — Principaler som Medhjælpere — af og til for Alvor søgte at besvare det anførte Spørgsmaal i al Almindelighed paa en nogenlunde tilfredsstillende Maade, saa vilde de derved ikke blot faa en klarere Forestilling om, hvor omfattende og indgribende Betydning dette ene Ord „Organisation" har, men der vilde tillige være væsentlig større Betingelser til Stede for en bedre Forstaaelse af Nødvendigheden og Berettigelsen af den faglige Bevægelse blandt Handels- og Kontormedhjælperne.

Der hersker indenfor store og iøvrigt intelligent kommercielle Kredse en vis Antipati mod alt, hvad der smager af systematisk gennemført Organisation i de enkelte Foretagenders forretningsmæssige Drift. Denne Modvilje skyldes vistnok i de fleste Tilfælde den forkerte Mening, at en slig regelret, fast og efter aldeles bestemte, ufravigelige Principper ledet Forretningsgang er ensbetydende med Bureaukratisme og en Hindring for Udfoldelsen af de individuelle skabende Kræfter. Men det er en stor Vildfarelse; thi en af de fornemste Opgaver for en

fornuftig Organisation bør netop være den at tilvejebringe gunstige Betingelser for, at den enkelte i det økonomiske Liv kan faa bedre Lejlighed til at gøre sig gældende ved en friere Udvikling af de personlige Ejendommeligheder. At Organisation skulde være hæmmende for Udfoldelsen af de individuelle Egenskaber, er en tom Paastand, som ingen Steder hører hjemme; thi en skarp Iagttager vil snart opdage, at Hemmeligheden ved god Organisation bl. a. netop ogsaa bestaar deri, at det enkelte Menneskes Ejendommeligheder udnyttes i saa høj Grad som overhovedet muligt. Med andre Ord: Overalt, hvor der er Tale om en Samvirken i et bestemt Øjemed af forskellige Faktorer, gælder det om, at hvert enkelt Individ kommer til at medvirke netop paa de Omraader, hvor det under Hensyn til sine personlige Særegenheder møder med de bedste Forudsætninger for at kunne udføre et dygtigt Arbejde.

Overalt, hvor der er Virksomhed og hvor der er Liv, er der ogsaa Organisation. Det bekræftes allerede af en selv flygtig Betragtning af alle levende Væseners Beskaffenhed. Det menneskelige Legemes hele Indretning er i sig selv et Produkt af glimrende gennemførte organisatoriske Principper. Hver enkelt nok saa lille Del deraf, hver Nerve, hver Celle, hver Trevl har sin bestemte Opgave, uden hvis tilfredsstillende Løsning hele Livsvirksomheden lider et følelig Afbræk.

I vor Tid, der er Vidne til mægtige Sammenslutninger paa det økonomiske Omraade, og hvor de enkelte selvstændige Forretningsindehaveres og Industridrivendes Tal stadig formindskes paa Grund af deres Afløsning af Aktieselskaber, der igen fortsætter Associationsdannelsen i Karteller, Trusts og Ringe, er Organisation bleven en betydningsfuld Magt saavel i den enkeltes Kamp for Tilværelsen som for hele det økonomiske Liv i Almindelighed, en Magt, der maaske kan sættes ved Siden af den Verdensmagt, den alt har opnaaet i det politiske Liv og i Staten.

I enhver økonomisk Bedrift tiltrænges der Organisation, og en Købmand eller en Forretningsleder, der ikke har en klar Forstaaelse heraf, er ikke sin Opgave voksen. Enhver Leder af en økonomisk Virksomhed, den være stor eller lille, og enhver Leder af en Del af en saadan Virksomhed bør være et Stykke af en Organisator og bør sætte en Ære i at indrette Bedriften paa en saadan Maade, at den, først en Gang sat i Bevægelse, funktionerer med et Urværks Præcision, ogsaa i den Ledendes Fraværelse, lige som et Ur, naar det først en Gang er trukket op.

Med Arbejdets Tilrettelægning, dets Deling og Ordning, tilsigtes der ikke Indførelsen af en stiv og bureaukratisk Arbejdsmaade, thi god Organisation bør netop medføre det Forhold, at de Impulser, der gives fra de Ledendes Side, hurtigt og let forplanter sig ud til Virksomhedens forskellige Forgreninger. Udklække Organisationsplaner, kan vel enhver gøre, men Sagen bliver en anden, naar det gælder om at gennemføre disse saaledes, at de faa en reel Betydning; thi organisatoriske Foranstaltninger vil altid møde Modstand, naar de skal føres ud i det praktiske Liv; dog vil denne — vistnok mere passive end aktive — Modstand være mindre, jo bedre de erfaringsmæssige Principper, der ligger til Grund, er. Selv om Organisation er en Erfaringskundskab, saa bygger den dog ogsaa paa teoretiske Grundsætninger, og vil man trænge ind i dens Væsen, maa den *studeres* som et særligt Fag, ganske paa samme Maade som man studere f. Eks. Sprog. Organisation fortjener at betragtes som en ny *Videnskab*, der ikke mindst burde finde Dyrkere blandt Handels- og Kontormedhjælperne, fordi det er Handelens Opgave at organisere Vareomsætningen.

Hvad nu den organisatoriske Bevægelse blandt Handels- og Kontormedhjælperne angaar, turde det vel ikke være for meget sagt, at de Principaler, der bekæmper denne, derved just ikke stiller sig i det allermest flatterende Lys med Hensyn til deres Intelligens; thi man skulde dog synes, at det, at Medhjælperne indenfor deres Kreds deltager i Arbejdet for at forbedre deres sociale Stilling, til en vis Grad ogsaa maatte udøve en gavnlig Indflydelse paa deres Duelighed i den daglige Virksomhed, organisatorisk set. Det ligger nær at antage, at disse Principalers Konservatisme er saa stor, at de endnu ikke kan begribe, at Organisation ogsaa har Betydning indenfor deres egen Forretning.

Det Forhold, der bestaar mellem Principaler og Medhjælpere i Handels- og Kontorfaget, er ganske vist af en anden Karakter end det Forhold, der gør sig gældende mellem Arbejdere og Arbejdsgivere paa det industrielle Omraade, fordi der mellem de førstnævnte nødvendigvis maa finde et langt inderligere Samarbejde Sted end Tilfældet er med de sidstnævnte; men lige saa urimeligt som det vilde være at paastaa, at Principaler og Medhjælpere overhovedet ikke har noget Interessefællesskab, lige saa absurd vilde det imidlertid ogsaa være at hævde, at der ikke ved Siden heraf gør sig skarpe Interessermodsætninger gældende mellem disse, og derfor er Handels- og Kontormedhjælpernes Organisationsbestræbelser berettigede. Ligesom en Maskine kun kan arbejde tilfredsstillende, naar alle dens enkelte Dele hver især er i Orden, saaledes kan Samfundslivets Pulsslag ogsaa kun foregaa regelmæssigt, naar hvert enkelt, af Samfundslegemets Organer, hvert Fag, hver Stand udfører sine Funktioner paa tilfredstillende Maade. Principalernes Formynderskab overfor Medhjælperne og deres Indblanding i Medhjælpernes rent faglige Spørgsmaal kan kun være skadelig. Lad Principalerne passe deres Sager, saa passer vi vore; det kan vi bedst selv, og det baader alle Parter bedst, samfundsmæssig set.

Medhjælpernes faglige Sammenslutning er nødvendig i Betragtning af den Kendsgerning, at hele Udviklingen gaar i Retning af Stordrift, og den enkeltes økonomiske Selvstændighedsbetingelser derved bliver ringere og ringere. Heller ikke maa det glemmes, at økonomisk Selvstændighed bliver et mere og mere illusorisk Begreb. Hvor mange Firmaer kan nutildags betragtes som selvstændige, hvor det er de store kommercielle og industrielle Foretagender, der i Kraft af deres sammensluttede Kapitaler er de dominerende og for hvem de mindre Bedrifter enten maa arbejde som Agenter, eller til hvem de paa anden Maade maa staa i økonomisk Afhængighedsforhold?

De kommercielle og industrielle Sammenslutninger og den af dem følgende bedre Organisation har ikke alle medført Undgaaelse af et unødvendigt Spild af Kræfter, men den har tillige bortryddet megen *usund* Konkurrence paa det økonomiske Omraade, og det er kun glædeligt. Det er Ordet „usund", der skal understreges, ikke Konkurrence; der findes megen usund Konkurrence, der navnlig paa det økonomiske Omraade kan ytre sig og ytrer sig under meget utiltalende Former; men *sund* Konkurrence er en herlig Ting. Den skønneste menneskelige Virksomhed er den, der bæres frem af den Begejstring, som tændes af Lysten til Kamp og Kappestrid. Det er heller ikke Opgaven for den organisatoriske Bevægelse blandt Handels- og Kontormedhjælperne at kvæle Konkurrencen eller at sætte Bom for Medhjælpernes faglige Uddannelse og Udviklingsmuligheder; tværtimod er det blandt andet ogsaa denne Bevægelses Opgave at skabe ligeligere og gunstigere Vilkaar for deres Uddannelse baade i faglig og individuel Henseende. Vejen dertil gaar kun gennem Organisation. Organisation gennemsyrer al menneskelig Virksomhed, og det er derfor nødvendigt, at ogsaa Handels- og Kontormedhjælperne lærer at benytte dette Middel, om ikke de skal sokke helt agterud i det det store økonomiske Kapløb.

Kontingentrestancer.

Nu og da foranlediges vi til at minde Medlemmerne om Præcision i Betalingen af Kontingentet. Naar vi i „Dansk Handels- & Kontormedhjælper-Tidendes" Tekst indskyder et „Betal Kontingentet ved første Opkrævning" eller „Ingen Kontingentrestancer" sker dette ikke, for at skaffe „Fyld" til vor Tidendes Spalter, men fordi en saadan Mindelse til Medlemmerne stedse viser sig betimelig. Desværre.

Slige Paamindelser kunne selvfølgelig undgaas, fordi Restancer overhovedet kunne undgaas. Havde Medlemmerne blot den rette Forstaaelse af, hvor mange Vanskeligheder de bereder Afdelingskasserere, Afdelingsledelser, Hovedbestyrelse og sidst, men derfor ikke mindst, Forretningsføreren ved den Tankeløshed og Overfladiskhed, hvormed mange af vore Medlemmer lader den ene Restance løbe paa efter den anden, da vilde de utvivlsomt betale deres Kontingent regelmæssigt.

Vore Medlemmer behandles i den Henseende meget skaansomt. I andre Foreninger gaar man mere skrapt frem mod Kontingentskyldnere. Flere af vore udenlandske Broderforeninger idømmer de Medlemmer, der undlade at betale Kontingent rettidigt, temmelig høje Bøder. Udsletning af Medlemslisten følger uafviselig, naar et Medlem undlader at

opfylde sine Forpligtelser i Overensstemmelse med Lovenes Forskrifter.

Vor Liberalitet — der i mange Tilfælde maaske er større end forsvarligt — lønnes imidlertid ofte daarligt. Restanceuvæsenet lægger i flere Retninger vort Arbejde Hindringer i Vejen, der kunde undgaas, om ethvert Medlem nøje opfyldte sine Forpligtelser.

Vi gengive nedenstaaende et Hjærtesuk fra Aarhus, tilsendt os af et af Aarhus-Afdelingens mest aktive Medlemmer, Hr. *Robert Petersen.* Om end Hr. P.s Indlæg vedrørende *Kontingentrestance* er lovlig omfattende af Hensyn til vor sparsomt tilmaalte Plads, ville vi ikke nægte ham Husly for hans berettigede Besværinger. Det er nemlig ikke alene den Aarhus Kasserer, vor omsigtsfulde og dygtige Kollega, Hr. *Jesper Munch,* der maa lide under denne skadelige Slendrian — mange Afdelingskasserere hører til hans Lidelsesfæller.

Maatte da vore Kolleger og Standsfæller herefter huske, at ikke blot Hensynet til Medhjælperbevægelsen, men det personlige Hensyn til de Kolleger, der som Tillidsmænd indenfor Afdelinger og Centralorganisation gennem Aar og Dag udfører et stort Arbejde i deres Interesse, at dette almindelige Hensyn kræver, at de letter Arbejdet og derved befordrer vor Sags Fremgang, naar de undgaar Restancer og hver Maaned betaler deres Kontingent.

Nedenstaaende Indlæg fra Hr. Robert Petersen vil forhaabentlig give Anledning til gavnlig Eftertanke:

Jeg kom en Søndag Eftermiddag sidst i forrige Maaned op til „Jesper" for at faa ham med paa en Spadseretur i Skoven, og jeg havde paa Forhaand glædet mig overordentlig til at se min tykke Ven svede og ase for at holde Trit med min noget slankere og lettere byggede Person.

Jesper var hjemme, men jeg fandt ham ikke magelig henslængt paa Sofaen med Havaneseren i Mundvigen, men derimod sort fortvivlet regnende efter og tællende sammen i dertil indrettede Bøger og Protokoller, og da han ikke engang besvarede det af mig ved min Indtræden afleverede „Goddag" eller blot saa meget som „keg" op fra Pergamenterne, kendte jeg Humlen, listede mig ganske stille hen og kastede mig paa Sengen givende mine Følelser Luft i en krampagtig Hulken. Jeg græd over min kære Ven og kunde ikke andet, thi flere Gange har jeg været bange for, at det Sindsoprør, hvori han undertiden kan komme, en skønne Dag skal gøre det af med ham, og ved denne Lejlighed saa det saa uheldvarslende ud, at jeg greb mig i at bede den sidste Bøn for hans syndige Sjæl.

Et: „Tæl dem!" kaldte mig til Besindelse og Jesper stak mig en Bunke Medlemskort fra vor kære Forening i Næven. Jeg talte 133 og saa allerede i Tankerne „Foreningen" som en Skygge af sig selv med saa faa Medlemmer som angivne Tal. Dog, ved nærmere Eftersyn viste det sig, at min Frygt dog var ugrundet, det var nemlig Medlemskort, som laa til Restance, jeg havde faaet. Situationen var ikke hyggelig og Jesper og jeg (vi to forstaar hinanden) gav hinanden Haandslag paa, at det Misforhold, der her existerede, vilde vi se at faa rettet.

Naa, med den paatænkte Skovtur blev det ikke til noget, men „Sveden" fik min svære Ven alligevel ud, thi først efter 5—6 Timers anstrængende Hjærnearbejde kunde vi trække os tilbage fra det Arbejde, som vor Pligt bød os gøre.

Tænke sig *133 Medlemmmer staaende til Restance* i en Afdeling som Aarhus, de fleste med 1, mange med 2—3—4 og nogle med et endnu større Antal Maaneders Kontingent, det er naturligvis umuligt for uindviede, men sandt er det dog alligevel. Og de Mennesker, som staar som Medlemmer af „Centralorganisationen" skulde dog være dem, som staar forrest blandt Kollegerne i hele Landet.

„Den unge dygtige og intelligente Handels- og Kontormedhjælperstand", det lyder saa smukt disse Ord, som vi selv holder af at høre, men desværre — endnu har vi ikke Lov til at bruge Udtrykket — og vi kan heller ikke med fuld Ret benytte de to Tillægsord *saalænge der som Medlemmer af Centralorganisationen staar Kolleger, som ikke ere sig deres Pligter mod samme bevidst.* Er man Medlem af en Organisation er det vel for at have Nytte deraf, men for at opnaa Goder og Fordele, maa man dog ogsaa ofre lidt.

Hvad betyder det lille Kontingent, som Eders Organisation kræver, for alle I, som ved andre Lejligheder optræder som „den store Mand". Er det Eders „Dygtighed", der paabyder Eder at leve over Evne, er det Eders „Intelligens", der lader Eder afvise den, der kommer for at kræve det, som I dog ved I ere skyldige, og er det Eders „Ære", at andre Medlemmer af Eders egen Stand Gang efter Gang skal minde om de Pligter I have mod andre og Eder selv. Tænk Eder om, og I vil vist give mig Ret i, at det ikke er paa den Maade, at Dygtigheden og Standsæren hæves.

Kolleger, skal vi gaa fremad, saa maa de Medlemmer, som kun tager Hensyn til sig selv, træde ud af Geledderne og samtidig have at vide, at det Valgsprog: „Kun alt for mig selv, F. med Resten" gælder ikke indenfor ens egen Stands Organisation. Tænker de Mennesker da slet ikke paa, hvor meget Virvar de afstedkommer, hvor megen Møje og Tidsspilde de forvolder i de forskellige Afdelinger og indenfor Centralorganisationen; hvorledes skal f. Eks. Forretningsføreren nogensinde blive à jour med Regnskabet og kunne overse Status, naar saadanne Tilstande raader? Svar mig, hvem der kan!

Skal det virkelig være nødvendigt at anvende f. Eks. „den sorte Tavle", for at faa de sovende vækkede. Der findes her i Aarhus-Afdelingen Væsener, hvis Navne for længe siden burde have været opførte paa Tavlen, dog — takket være Bestyrelsens Eftergivenhed — er dette endnu ikke sket, men harmeligt er det at se saadanne Mennesker Maaned efter Maaned afvise Budet, og tager saa et Bestyrelsesmedlem Affære, for at tale ham til Rette, saa loves Bod og Bedring, nu skal alle Restancerne blive betalte til den 1ste, og man gaar fra Manden i den Tro, at han vil forbedre sig. Saa kommer den 1ste i Maaneden, og Bestyrelsen sender Budet til Vedkommende, men saa hedder det: Ja, jeg har skam endnu ikke faaet Gage og Chefen er i Øjeblikket optaget, saa jeg kan ikke nu afbryde ham, eller — flot henkastet: Det var dog Pokkers, nu har jeg været til Middag og saa har jeg skam lagt alle Pengene hjemme, men kom igen i Morgen, saa skal Knapperne falde." Saadan kan den stakkels Inkassator løbe til Nar adskellige Gange, uden at Kollegaen rykker ud med Mønten, men at han har samme, beviser hans Optræden som den „flotte" Mand paa Kaféer og Forlystelsesanstalter. Ak ja, der kan være smukke „Planter" indenfor „den dygtige, intelligente Handelsstand!"

Jeg vil bede Forretningsføreren og de forskellige Afdelingskasserere (helst i nærværende Blad) besvare mig det Spørgsmaal: Er Forholdet saaledes overalt eller er det kun her i „det store Aarhus, Fremskridtsbyen, „Jyllands Hovedstad", at der findes saa mange „braadne Kar"; hvad gøres der i andre Afdelinger for at vække de slumrende?

Til Slut dette: Vaagn op, Kolleger, vadsk Skampletten, som I ved egen Efterladenhed har sat paa Eder, af og vær for Fremtiden mere præcise, *betal Kontingentet ved første Forevisning af Medlemskortet* og foranlediger ikke, at de Tillidsmænd, vi har og senere faar, for Eders Skyld trættes og derved hindres i at føre vor store og gode Sag frem til Maalet.

Fremad, Brødre, væk med Dumhed og Ligegyldighed, op med Dygtighed og Intelligens, saa kan baade „Jesper" og andre faa Lov til at „svede" paa en sundere Maade end ved i sine knapt tilmaalte Fritimer at regne sammen og tælle op Antallet paa de søvnige Kolleger, der findes iblandt os.

Aarhus i Juni 1903. *Robert Petersen.*

Fra Lukkebevægelsen.

Afstemningen paa Frederiksberg. „Detailhandlerbladet" meddeler, at Afstemningen for lovbestemt 8-Lukning har givet følgende gunstigt Resultat paa Frederiksberg ved København: 1197 Ja, 253 Nej og 136 „stemmer ikke". Antallet af de Forretninger, der have deltaget i Afstemningen andrager 1586. Stemmeafgivningen i de større Brancher stiller sig saaledes: Urtekræmmere, Vildthandlere, Kaffehandlere, Mel- og Grynhandlere: 182 Ja, 15 Nej: 17 „stemmer ikke"; Ismejerier, Mælk- og Brødudsalg: 92 Ja, 39 Nej og 21 „stemmer ikke"; Frugt- og Grønthandlere: 56 Ja, 23 Nej og 21 „stemmer ikke"; Manufaktur-, Tricotage- og Modeforretninger: 93 Ja, 4 Nej og 6 „stemmer ikke"; Herreekviperings-, Skræder- og Skotøjsforretninger: 118 Ja, 7 Nej og 8 „stemmer ikke"; Viktualie-, Smør- og Osteforretninger: 104 Ja, 3 Nej og 7 „stemmer ikke"; blandede Detailforretninger: 200 Ja, 34 Nej og 14 „stemmer ikke"; andre Forretninger: 71 Ja, 5 Nej og 8 „stemmer ikke".

Afstemningen for lovbestemt Butikslukning. Vi have tidligere omtalt den Afstemning, der foretages blandt de Forretningsdrivende i Hovedstadens forskellige Kvarterer, for at erfarer Stemningen for Indførelse af en ved Lov fastsat Lukning af Butikerne Kl. 8 de fire første Ugedage; som bekendt har Afstemningen i Forstæderne udvist en særdeles stor Majoritet for Gennemførelsen af en saadan Lov.

Nu foreligger Resultatet fra den indre By (København K).

Antallet af Butiker i denne Bydel andrager 2763. Ikke mindre end 2121 eller 84,8 Procent af disses Indehavere have stemt for Lukningen, medens kun 381 eller 15.2 Procent har stemt imod Reformens Indførelse, og 261 har undladt at deltage i Afstemningen.

Det Resultat, der er opnaaet gennem de foretagne Afstemninger, er saaledes særdeles glædeligt, idet det viser, at der er almindelig Stemning blandt de københavnske Principaler for den lovbestemte 8-Lukning. — Det maa haabes, at den kommende Rigsdag vil tage tilbørligt Hensyn til dette Krav, der nu baade stilles af Principalerne og Medhjælperne. I den nu afsluttede Lovgivningsperiode er der jo som sædvanligt taget det mindst mulige Hensyn til de Reformer, som Medhjælperne have ønsket gennemført.

6110 stemte for 8-Lukningsloven. Den nøjagtige Opgørelse over Afstemningerne i de 4 Hovedstadsdistrikter: Den gamle By, Nørrebro, Vesterbro og Frederiksberg, foreligger nu og viser, at 6110 Forretningsindehavere have givet Lovforslaget Tilslutning, kun 1316 have stemt imod og endelig har 564 undladt at afgive Stemme. De nøjagtige Resultater fra Kristianshavn og Østerbro vil formentlig snart foreligge og det er hævet over enhver Tvivl, at Afstemningen vil opvise en overvældende Majoritet *for* Reformen.

8-Lukningen i Tyskland, der kan paabydes af de lokale Myndigheder, naar mindst $^2/_3$ af samtlige Butiksindehavere ønsker det, vinder stedse større Terrain. Butiksluknings-Udvalget for de berlinske Medhjælperforeninger har paabegyndt en kraftig Agitation for Sagen og har i forrige Maaned afholdt en stor offentlig Forsamling i Forbindelse med Arbejderfagforeningerne, for at søge Støtte hos den store Befolkning. Fra en Række tyske Byer foreligger der ligeledes Meddelelse om, at der i Maj Maaned er udfoldet et ivrigt Arbejde for 8-Lukningen.

Butikslukningsloven i England vil snart blive gennemført. Overhuset vedtog nylig et af Lord Avebury stillet Forslag, hvorefter Myndighederne skal fastsætte Lukketiden efter Ansøgning fra Butiksindehaverne. Et videregaaende Forslag, der fremsattes af Lord Ribbleslale, vedtoges ikke, da Regeringen optog det af Lord Avebury stillede. Underhuset har givet Butikslovforslaget sin Tilslutning.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen,* Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen,* Farvergade 24, 2., K.

I Sommerhalvaaret vil der kun blive afholdt ét *maanedligt Møde,* der finder Sted i „Cafe du Parc", Gyldenløvesgade 4. Adgang for Medlemmerne af Kontormedhjælpernes Organisation.

Møderne afholdes den *2den Tirsdag i hver Maaned.*

Medlemsmøde d. 14. Juli i „Café du Parc".

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Dannebrogsgade 15, 3., V.

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand: *C. Christensen,* Willemoesgade 79, Ø., Telefon 7469. Kasserer: *E. M. Christensen,* Bille Brahesvej 3, 3. V.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Ryesgade 21, 3. Kasserer: *M. I. Jensen.* Adresse: O. Wagner, Ny Blegdamsvej 3, 2.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Petersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *J. Munch,* Søndergade 10—12 [2]. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Immervad 6.

Selskabelige Sammenkomster afholdes *hver Onsdag* Aften i Juni, i „Promenadekaféen", Kystvejen.

Lokalet ligger paa 1ste Sal og vender ud mod Kystvejen.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *I. C. I. Nors,* Danmarksgade 49, St.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Randers. Formand: *C. O. Lindback,* Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther,* Fredensgade 16.

Esbjerg. Formand: *A. Hyllested,* Kongensgade 3. 1. Kasserer: *Alf. Mikkelsen,* Jyllandsgade 46. Foreningens Lokaler: Skolegade 36. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *Chr. Spangsberg,* Stormgade 3.

Hjørring. Den 19. Maj 1903 afholdtes Medlemsmøde med følgende Dagsorden: 1) Foreningens Resolution af 31. Marts d. A. (D. H. & K. M. T. Nummer 8), Hovedbestyrelsens Svar-Resolution fra Hovedbestyrelsesmødet d. 9. April d. A. og Hovedbestyrelsesmedlem Hr. *A. Andreasens* Klarlæggelse af de i Resolutionen omtalte Forhold, 2) Valg af en Suppleant, 3) Eventuelt.

Formanden, Hr. *A. Ipsen,* aabnede Mødet, idet han henpegede paa, at Mødet særlig blev afholdt af Hensyn til Punkt 1 paa Dagsordenen.

Til Dirigent valgtes Bogholder *M. Pedersen.*

Formanden oplæste derefter den paa Generalforsamlingen d. 31. Marts d. A. enstemmigt vedtagne Resolution, saavel som Hovedbestyrelsens Svar-Resolution, der findes i Referatet af Hovedbestyrelsesmødet „D. H. & K. M. T."s Nummer 8.

Han knyttede forskellige oplysende Bemærkninger til de foreliggende Resolutioner.

Hovedbestyrelsesmedlem *A. Andreasen* gennemgik Generalforsamlingens nævnte Resolution Stykke for Stykke, og i et længere Foredrag rettede han en skarp Kritik mod Resolutionens Indhold, som han hævdede var fejlagtig, ugrundet og savnede enhver Berettigelse. Han gjorde derhos gældende, at de af Hovedbestyrelsen og Pladsledighedsraadet trufne Dispositioner vare i enhver Henseende lovlige og fuldt berettigede. Der var ikke foretaget noget, som kunde begrunde en slig Resolution, som den af Generalforsamlingen vedtagne, og beklagede han, at han havde været forhindret i at være tilstede ved Generalforsamlingen, idet han følte sig overbevist om, at Afdelingens Medlemmer vilde have ladet sig tale til Fornuft og ikke vedtaget en saa meningsløs Resolution, som der nu forelaa.

Der udspandt sig derefter en indgaaende Diskussion, i hvilken flere af Medlemmerne deltog. Diskussionen var til Tider saa skarp, at Dirigenten gentagne Gange maatte skride ind og paatale faldne Udtalelser.

Efter at Ordet havde været begæret 46 Gange, stilledes følgende Resolution:

„Paa sit d. 19. ds. afholdte Medlemsmøde vedtog Hjørring-Foreningen fuldt ud at fastholde Generalforsamlingens Resolution af 31. Marts 1903, hvortil man saa meget mere fandt Anledning, som Overledelsen ikke i sin paa Mødet i Aalborg vedtagne Modresolution turde benægte dens Rigtighed, og udtaler atter sin Protest imod, at Overledelsen har tilsidesat Kongressens Beslutninger og Lovenes Bestemmelser, ved at forhøje det Forretningsføreren, for hele hans Virksomhed i Handels- og Kontormedhjælpernes Interesse, af Kongressen tillagte Honorar med 400 Kr. og belaste Centralorganisationen og den dermed sammenknyttede Pladsledighedsforsikring med *større Rejsediæter,* end de af Kongressen fastsatte.

Tillige udtales Forundring over, at hele Organisationsvirksomhedens økonomiske Forhold ere ordnede saaledes, at Indtægterne hovedsagelig medgaa til Lønninger og Honorarer, og at saadanne Dispositioner endog ere trufne paa et Tidspunkt, da der havde været al Anledning til gennemført Sparsommelighed fra Ledernes Side.

Der har været saameget mindre Anledning til at forhøje Forretningsførerens Løn, som han ifølge de sidste Medlemsblade saa godt som intet Arbejde udfører for Centralorganisationen og som Følge heraf ej heller har Brug for Medhjælp.

Man fordrer derfor, at de foreliggende Spørgsmaal, *snarest ske kan,* sættes under Afstemning i de respektive Afdelinger, da man i modsat Fald vil tage Spørgsmaalet om den herværende Forenings Udtrædelse af Centralorganisationen under Overvejelse".

Formanden foreslog Ændringer til de to sidste Stykker af Resolutionen, men disse Ændringsforslag, forkastedes, hvorefter Resolutionen vedtoges med alle Stemmer mod en.

Derefter stillede et Medlem følgende Resolution:

„Foreningen fastholder sin Resolution fra Generalforsamlingen, idet Bestyrelsesraadet for Pladsledighedsselskabet ved at fastsætte Forretningsførerens Løn til 1200 Kr., og samtidig i Strid med Lovene nedsætte hans Løn som Forretningsfører for Centralorganisationen til 1200 Kr., har kædet disse to Ting uløseligt sammen, og ikke kan vægre sig ved at lade den samlede Forhøjelse af hans Løn indanke for Foreningen".

Hvilken Resolution vedtoges med alle Stemmer mod 2, efter at der angaaende samme havde stedfunden nogen Diskussion.

I Stedet for Suppleant Kommis Rasmussen, der var bortrejst, valgtes enstemmigt Kommis *Th. M. Svendsen.*

Formanden oplæste derpaa en fra Foreningen i Nykøbing M. modtagen Skrivelse, angaaende det overfor nævnte Forening af Kommis Herluf Jessen, der nu har Ansættelse hos Isenkræmmer Thagsen, Hjørring, udviste Forhold. Oplæsningen af Skrivelsen paahørtes af Medlemmerne under synlig Indignation.

Sluttelig opfordrede Formanden til kraftigt Sammenhold og Agitation for Tilslutning til Foreningen.

Øerne.

Odense. *Diskussionsmøder* afholdes *første Onsdag* i hver Maaned, Kl. 9 Aften, i *Fyns Forsamlingshus.* Indmeldelser modtages af Formanden *Hakon Petersen,* Overgade 46, og Kassereren *Johs. Petersen.* Overgade 7.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK

HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE

ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
St. Pederstræde 45, St.
København K. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 13. **1. Juli 1903.** **3. Hargang.**

HOVEDBESTYRELSEN har paa et ekstraordinært Møde i København d. 28. Juni besluttet at indkalde til en

ekstraordinær Kongres

i Odense d. 9. August

som Følge af et af 3 Hovedbestyrelsesmedlemmer ved nævnte Møde fremsat *Reorganisationsforslag.*

Nærværende Nummer af »Dansk Handels- & Kontormedhjælper-Tidende« er forsinket paa Grund af Referatet af Hovedbestyrelsesmødet.

Reorganisationen.

Der er hengaaet 8 Uger siden dette Spørgsmaal første Gang behandledes i „Dansk Handels- & Kontormedhjælper-Tidende". Tanken var dog ikke dermed undfangen. Allerede umiddelbart efter Hovedbestyrelsesmødet i Aalborg (hvori Skriveren heraf ikke deltog) optoges Sagen til grundig Overvejelse af Hovedbestyrelsesmedlemmerne Frk. *Louise Larsen,* Hr. *Aage Hyllested* og Undertegnede. Tanken kunde ikke straks omsættes i Handling. Reorganisationsplanen maatte nøje forberedes, skriftlige og mundtlige Forhandlinger føres. Endelig maatte Hensynet til Pladsledighedsforsikringens Udvikling og administrative Ordning foranledige os til at handle forsigtigt og velovervejet.

Nu ere disse Hindringer overvundne og et ekstraordinært Hovedbestyrelsesmøde, som jeg i Forbindelse med de nævnte Hovedbestyrelsesmedlemmer har foranlediget indkaldt, vil, naar disse Linier ved Bogtrykkersværtens Hjælp fejre deres Opstandelse, have taget Stilling til Spørgsmaalet om en Forandring i Centralorganisationens Administration.

Denne Artikel være da helliget min og mine Medforslagsstilleres Opfattelse af den Reform i vor Organisations indre Anliggender, som vi anse for uundgaaelig og snarest ønske gennemført.

Først et Par Bemærkninger om *den nuværende Administration,* der daterer sig fra Delegeretmødet i Aarhus i Efteraaret 1900. Landsorganisationen oprettedes paa et Grundlag, der tog for ringe Hensyn til de Vanskeligheder, der kunde møde den unge Bevægelse. Der regnedes med en hurtig og stigende Medlemstilgang. Opgavernes Mangfoldighed lod ane gunstige Betingelser for følgerig agitatorisk Virksomhed, efterfulgt af vækkende praktiske Resultater. Kun set i denne Belysning kan det forstaas, at den nydannede Organisation straks kom til at arbejde med en aarlig Administration, der androg ca. 4500 Kr. (hvoraf alene medgik til Gager — Forretningsfører, Redaktør og Ekspediton — 2300 Kr.). Kongressen medførte ingen Nedsættelse, men derimod en Forhøjelse af Administrationsudgifterne, idet Forretningsførerens Gage ansattes til 2000 Kr. Gagerne androg nu 2500 Kr.

Forventningerne om Organisationens hurtige Udvikling beskæmmedes. Den forholdsvis stærke Fremgang i Medlemsantallet, der sporedes i den første Agitationskampagne, vedblev ikke. En kostbar Agitation, adskillige uforudsete Vanskeligheder — navnlig af pekuniær Art — mødte os. De praktiske Resultater kom ikke saa hurtig som forventet. Siden Sommeren 1901 anvendtes en stor Del Tid og Penge paa Forarbejderne til Pladsledighedsforsikringen (Statistikindsamlingen, Rejser, Forarbejder og endelig Foretagendets Drift). Alt paa det faglige Arbejdes Bekostning.

Manglerne ved den nuværende Administrations- og Organisationsmaade ere indgaaende behandlede i Artiklerne „Centralorganisationens fremtidige Virksomhed", „Frem af Musehullet", „Reform" og „Vore Agitationsudvalg", der indeholdtes i „Dansk Handels- & Kontormedhjælper-Tidende"s Nummer 9 og 10.

Mine Medforslagsstillere og jeg ere overtydede om den nuværende Administrationsmaades Uholdbarhed og dens ødelæggende Følger for en naturlig Udvikling af Centralorganisationen. Vi have derfor taget Initiativet til en indgribende

Reorganisation,

der utvivlsomt ikke blot vil klare den forhaandenværende Situation, men — med god Understøttelse fra Afdelingerne og de ledende Mænd — ogsaa kan forventes ad Aare at give Centralorganisationen en solid financiel Underbygning.

I det efterfølgende nogle personlige Bemærkninger til Reorganisationsforslagets Hovedpunkter:

Administrationen: En effektiv Nedsættelse af Udgifterne. Den samlede aarlige Udgift til Gager, „Dansk Handels- & Kontormedhjælper-Tidende", Porto, Tryksager, Hovedbestyrelsesmøder etc. maa og kan straks bringes ned til ca. *2500 Kr. — det samme Beløb, der nu betales til Gager.*

Minimumskontingentet nedsættes til *50 Øre,* hvorved Medlemstilslutningen befordres. Det fraraades dog bestemt at gaa ned til Minimumsgrænsen — kun i København kan en stærk Tilslutning muliggøre en saadan Reduktion. Afdelingerne faar frie Hænder m. H. t. Kontingentansættelsen. Kontingentet til Hovedkassen ansættes til *35 Øre* pr. Medlem. Afdelingernes Vinding ved en saadan Ordning er indlysende. Fordelene for Hovedkassens Vedkommende blive ikke mindre. Bemærkes maa det dog, at Reorganisationens Gennemførelse maa blive Signalet til en øjeblikkelig indledet *agitatorisk Kraftudfoldelse* med de til Afdelingernes Raadighed staaende Midler. Der maa overalt tages fat paa at udnytte de ved Kontingentreduktionen givne Chancer for Forøgelse af Medlemstallet. Derved bringer Afdelingerne deres Indtægter op til samme Højde eller højere end før Nedsættelsen og Hovedkassen bliver atter betryggende funderet. Vi maa sætte al Kraft ind paa atter at indrullere det 2000de Medlem i vore Rækker. Hovedkassens Aarsindtægt vil da andrage: $2000 \times 35 \times 12 = 8400$ *Kr.,* der med en Administration paa 2500 Kr. betyder et *Overskud af 5900 Kr.* Det vil da rimeligvis være nødvendigt at anvende de 900 Kr. til eventuelle administrative Merudgifter, men vi har endda *5000 Kr. til Agitation og til — Banken.* Centralorganisationen er da ved fornuftig, besindig og sparsommelig Administration inde paa den sikre Vej til at blive en i enhver Henseende velfunderet Organisation.

Organisationsformen bliver væsentlig influeret af Administrationens Simplificering. Afdelingerne faar en noget større Bevægelsesfrihed. Agitationsudvalgene, der hidtil have ført en hensygnende Skintilværelse, sættes i Funktion. De danner Agitationscentrene for de resp. Distrikter. Paa deres Foranstaltning afholdes regelmæssige Distriktsmøder, hvortil Distriktets Afdelinger sender Repræsentanter. Udvalgenes Formænd indsender planmæssige og efter samme Form udarbejdede Beretninger til Centralledelsen. Denne virker — i hvert Fald i den nærmeste Fremtid — nærmest som Sekretariat for den faglige Bevægelse, paa saadan Maade, som kendes i udenlandsk Centralisation. Centralledelsen planlægger og leder Agitationen i Forbindelse med Agitationsudvalgene, tager Initiativet til

det socialreformatoriske Arbejde, der bliver Centralorganisationens nærmest foreliggende Opgave og funktionerer iøvrigt i det væsentlige i Overensstemmelse med de nu gældende Bestemmelser; dens lovformelig tagne Beslutninger og Anordninger maa nøje efterkommes. „Dansk Handels- & Kontormedhjælper-Tidende" udgives som hidtil af Centralledelsen, dens Forbedring og Udvidelse maa staa Maal med Organisationsbevægelsens Udvikling. En periodisk Udsendelse af maanedlige 12-spaltede Numre anser jeg heldig af praktiske og financielle Grunde, dog forsaavidt, at Bladets Udgivelse hver 14de Dag ikke maa anses for absolut nødvendig. Denne Ordning maa betragtes under Nuets Synsvinkel.

Programmet. Ligesom jeg ved Fremsættelse af fornævnte Reorganisationsforslag fandt Berettigelsen dertil i de gennem aarelangt Organisationsarbejde indvundne Erfaringer, saaledes anser jeg en Revision af vort Program for erfaringsmæssig berettiget. Programmet er for mig intet „noli me tangere". Det deler Skæbne med selv de strængeste Principper — er underkastet Forandringens ubønhørlige Lov. Det nuværende Program var utvivlsomt ikke uskikket som samlende Standart efter de første vækkende Alarmsignaler. Men nu fattes der Harmoni i Standartdugens Farver, de staar for grelle, for skarpe i visse Retninger, for vage mod Omgivelserne. Der raader en vis Halvhed i vort Program. Vi skal ikke blot sige, hvad vi vil, men først og fremmest, hvad vi *kan*. Fast Grund under Fødderne giver ikke altid Tanken den Flugt, fremkalder ikke de rige Stemninger og Følelser og det „Storskue", der opnaas ved en Luftfart. Men det er sikrere og mere tilforladeligt at færdes paa Moder Jord end i vild Flugt gennem Rummet. Ligervis med vort Program. Arbejdstidens lovbestemte Indskrænkning er det vigtigste foreliggende Krav, *altsaa* understreges det stærkt. Derimod er „Bedre og bestemtere Lønninger" Vaghedens Inkarnation. Dette første Punkt af Programmets 11 Artikler giver straks Fantasien frit Løb. Send 10 Agitatorer ud for at tolke dette Punkt, og jeg vædder, vi har 10 Udlægningsmaader. Men vi har kun Brug for en eneste. Lønspørgsmaalet har imidlertid privilegeret Plads paa vort Program, det er et kongevalgt Programpunkt, der ikke mister Pladsen ved en Programopløsning. Altsaa lader vi den skønne Idealisme vige for den praktiske Opportunisme og sætter Kravet om „Minimalgager" *nederst* i Programpunkternes Rækkefølge i Erkendelse af, at der skal røres ved mangt og meget, inden vi naar Gagespørgsmaalet. De øvrige Programpunkter bør næppe ændres principielt, Konturerne skal drages skarpere, Overflødighederne bortfalde.

Hvad jeg har bemærket vedrørende Program-Revisionen turde blive bestemmende for *Taktikken*. Den maa fremtidig gennemsyres af Opportunisme. Centralorganisationen er og maa i strængeste Forstand vedblivende være en *national Standsbevægelse*. Partipolitiske og — behøver jeg at bemærke det? — konfessionelle Bestræbelser maa ganske og aldeles umuliggøres. Troen paa vor Sags Berettigelse og vore Kravs Gennemførlighed, Medhjælperreformernes Forberedelse gennem en maalbevidst Standspolitik, uafhængig af al partipolitisk Agitation, maa blive den drivende Kraft i Fremtidens Medhjælperbevægelse.

Kolleger! Vi mangler en tidssvarende Administrations- og Organisationsform, et moderniseret Program. Vor Organisation fattes Penge, Diciplin, Medlemmer. Men Reorganisationen kan gennemføres, Pengene skaffes næsten umærkeligt, Ordenen genindføres, Medlemstallet holdes i stadig Stigen — *alt, om I vil* det!

Handl derfor i den kommende Tid hurtigt, beslutsomt uden tidsødende Reflektioner.

Der er tænkt!

Kjøbenhavn, d. 21. Juni 1903.

VILH. HANSEN.

Ekstraordinært Hovedbestyrelsesmøde

i Kjøbenhavn d. 28. Juni.

Ekstraordinær Kongres indkaldes!

Mødet aabnedes paa Hovedkontoret Kl. 10 af Forretningsføreren, der meddelte, at 3 Hovedbestyrelsesmedlemmer, d'Hrr. *Å. Hyllested, V. Hansen* og Frk. *Louise Larsen,* havde foranlediget Mødet indkaldt til Behandling af følgende

Dagsorden:

Centralorganisationens nuværende og fremtidige Stilling.

Før Dagsordenens Behandling meddelte Forretningsføreren, at Hovedbestyrelsesmedlem Hr. *Vald. Pedersen* (Aarhus) var forhindret i at deltage i Mødet, men var repræsenteret ved 1ste Suppleant Hr. *Alvin Lorentzen* (Aarhus). Hr. *Lorentzens* Tilstedeværelse godkendtes uden Afstemning.

Hr. *V. Hansen* indledede derefter Dagsordenens Behandling med et udførligt Foredrag om Centralorganisationens Virksomhed siden Aalborg-Mødet i April. Taleren krævede paa egne og Medforslagsstilleres Vegne med Styrke, at en Reorganisation snarest gennemførtes, henviste til et til Hovedbestyrelsesmedlemmerne udsendt Særtryk af Artiklen „Reorganisationen" og forelagde derpaa Indkaldernes Reorganisationsforslag vedrørende Lovene og Programmet, samt et calculatorisk fremtidigt Budget for Centralorganisationen. Sluttelig fremsatte Ordføreren Forslag om at indkalde Repræsentantskabet snarest og ved en Urafstemning at forlene dette med en ekstraordinær Kongres' Myndighed.

Det af Hr. *V. Hansen* forelagte Reorganisationsforslag blev nu Grundlaget for en indgaaende Debat, der førtes med Varme og med en vis Skarphed fra enkelte Sider.

Reorganisationsforslaget har følgende Ordlyd:

§ 1.
Sidste Punktum skal lyde:
„kunne sortere direkte under Centralorganisationen".
§ 2. Uforandret.
§ 3, 2det Afsnit, ændres til:
Dette Formaal søges opnaaet dels ved Selvhjælp gennem Understøttelsesfonds, Engageringsbureau, Indsamling af statistisk Materiale, dels ved socialreformatorisk Virksomhed gennem Indvirken paa Lovgivningsmagten og Lokaløvrighederne til Fremme af følgende Reformer:

Maximalarbejdstid for Butiks- og Kontormedhjælpere paa henholdsvis 10 og 8 Timer eff. (med de nødvendige Undtagelsesbestemmelser). Forbud mod alt Helligdagsarbejde.

Afskaffelse af Kost- og Logisystemet.

Regulering af Lærlingevæsenet (Tvungen Fagundervisning, Fagprøver, Beskyttelse af den unge Arbejdskraft).

Oprettelse af Voldgiftsretter til Afgørelse af Uoverensstemmelser mellem Principal og Medhjælper.

Indførelse af bedre hygiejniske Forhold paa Arbejdsstederne.

Særlige Beskyttelsesbestemmelser for kvindelige Medhjælpere. Samme Løn for lige Arbejdsydelse af mandlige og kvindelige Medhjælpere.

Fastsættelse af Minimumsgager for Kontor- og Butiksmedhjælpere.

§ 4. Sidste Punktum udgaar.
§ 5. Uforandret.
§ 6. „Minimumskontingentet 50 Øre pr. Medlem" og „et fast maanedligt Kontingent af 35 Øre pr. kontingentydende Medlem".
§ 7. Uforandret.
§ 8. Udgaar.
§ 9. Uforandret.
§ 10. Uforandret.
§ 11. Uforandret.
§ 12. Uforandret.
§ 13, 2det Stykke, ændres til:
„Forretningsføreren skal have Sæde i København".
(Resten af 2det Stykke bortfalder).
§ 14. Uforandret.
§ 15. Uforandret.
§ 16. „hvert andet Aar" rettes til „hvert *tredje* Aar".
§ 17. Uforandret.
§ 18. Uforandret.
§ 19. Uforandret.
§ 20. Uforandret.
§ 21. Uforandret.
§ 22. Uforandret.
§ 23. Uforandret.
§ 24. Uforandret.
§ 25, 2det Stykke, rettes til:
„Agitationsudvalgene sortere direkte under Hovedbestyrelsen og maa ikke belaste Centralorganisationen med Udgifter til Agitation eller lignende uden forudgaaende Forhandling med Forretningsføreren. Udvalgene vælge selv deres Formænd, der tillige ere Udvalgenes Kasserere.

Formændene skulle stedse i saa stor Udstrækning som muligt søge Samarbejde og Forhandling med Forretningsføreren og skulle kvartaarlig indsende Beretning til denne angaaende Agitationen i de resp. Distrikter.

Udvalgene afholde ordinære halvaarlige Møder i Februar og August og skulle før hver Agitationskampagnes Begyndelse sammenkalde Distriktsmøder, hvortil samtlige Afdelinger i Distriktet sender hver en Repræsentant. Rejseudgifter og Diæter fastsættes og afholdes af de resp. Afdelinger. Andre Udgifter udredes af Afdelingerne i Fællesskab efter Medlemsantallet.

Udvalgene skulle ved Distriktsmøderne aflægge Beretning om deres Virksomhed og forelægge Forslag vedrørende Agitationens Ordning i det kommende Halvaar. Distriktsmødet behandler alle Spørgsmaal, der have Interesse for Afdelingerne indenfor det paagældende Distrikt, men maa under alle Forhold holde sig Centralorganisationens Love og Hovedbestyrelsens lovmæssige Beslutninger efterrettelig.

Forretningsføreren skal deltage i Distriktsmøderne.

§ 26. Uforandret.

Samtlige Hovedbestyrelsesmedlemmer deltog gentagende Gange i Diskussionen, og der rejstes almindelig den formelle Anke mod Forslagsstillerne, at de ikke havde tilstillet Medlemmerne af Hovedbestyrelsen det detaillerede Forslag før Mødets Afholdelse.

Efter at Forhandlingerne angaaende den formelle Side af Sagen vare afsluttede, kunde Reorganisationsforslaget (efter at dette var afskrevet) optages til Behandling.

Meningsforskellighederne viste sig særlig ved Drøftelse af Kontingentspørgsmaalet og Fastsættelse af Budgettet. *Forretningsføreren* udtalte sig stærkt imod en Kontingentreduktion, men erkendte, at en Reorganisation var nødvendig. Hr. *Ingvoldsen* var ligeledes en erklæret Modstander af Kontingentnedsættelse; en Forhøjelse var mere ønskelig, forsaavidt den var mulig. Hr. *Lorentzen* var i Princippet en Modstander af Kontingentreduktion, men indrømmede, at Forholdene i København kunde nødvendiggøre en saadan. Hr. *Andreasen*, Hjørring, var derimod Tilhænger af Kontingentnedsættelsen, men forbeholdt sig Ret til senere at tage endelig Stilling til dette Spørgsmaal og de øvrige Reorganisationen vedrørende Punkter.

Forslagsstillerne, Hr. *A. Hyllested*, Frk. *Larsen* og Ordføreren, havde gentagne Gange Ordet for at præcisere de i Forslaget fremsatte Synspunkter vedrørende den fremtidige Administration og Organisationsform.

Efter en Forhandling paa $4^1/_2$ Time vedtoges det paa Forslag af d'Hrr. *Ingvoldsen* og *V. Hansen* at udsætte Debattens Afslutning, indtil det ekstraordinære Møde i Forsikringsselskabets Bestyrelse havde fundet Sted.

Mødet hævedes derefter Kl. $2^1/_2$.

2det Møde aabnedes Kl. 6.

Forretningsføreren forelagde følgende i Hjørring-Afdelingen vedtagne Resolutioner:

„Paa sit d. 19. ds. afholdte Medlemsmøde vedtog Hjørring-Foreningen fuldt ud at fastholde Generalforsamlingens Resolution af 31. Marts 1903, hvortil man saa meget mere fandt Anledning, som Overledelsen ikke i sin paa Mødet i Aalborg vedtagne Modresolution turde benægte dens Rigtighed, og udtaler atter sin Protest imod, at Overledelsen har tilsidesat Kongressens Beslutninger og Lovenes Bestemmelser, ved at forhøje det Forretningsføreren, for hele hans Virksomhed i Handels- og Kontormedhjælpernes Interesse, af Kongressen tillagte Honorar med 400 Kr. og belaste Centralorganisationen og den dermed sammenknyttede Pladsledighedsforsikring med *større Rejsediæter*, end de af Kongressen fastsatte.

Tillige udtales Forundring over, at hele Organisationsvirksomhedens økonomiske Forhold ere ordnede saaledes, at Indtægterne hovedsagelig medgaa til Lønninger og Honorarer, og at saadanne Dispositioner endog ere trufne paa et Tidspunkt, da der havde været al Anledning til gennemført Sparsommelighed fra Ledernes Side.

Der hør været saameget mindre Anledning til at forhøje Forretningsførerens Løn, som han ifølge de sidste Medlemsblade saa godt som intet Arbejde udfører for Centralorganisationen og som Følge heraf ej heller har Brug for Medhjælp.

Man fordrer derfor, at de foreliggende Spørgsmaal, *snarest ske kan*, sættes under Afstemning i de respektive Afdelinger, da man i modsat Fald vil tage Spørgsmaalet om den herværende Forenings Udtrædelse af Centralorganisationen under Overvejelse".

og

„Foreningen fastholder sin Resolution fra Generalforsamlingen, idet Bestyrelsesraadet for Pladsledighedsselskabet ved at fastsætte Forretningsførerens Løn til 1200 Kr., og samtidig i Strid med Lovene nedsætte hans Løn som Forretningsfører for Centralorganisationen til 1200 Kr., har kædet disse to Ting uløseligt sammen, og ikke kan vægre sig ved at lade den samlede Forhøjelse af hans Løn indanke for Foreningen".

Efter nogen Forhandling vedtoges enstemmig følgende af Hr. *Åge Hyllested* foreslaaet Udtalelse:

„I Anledning af forskellige fra Hjørring-Afdelingen fremkomne Resolutioner, administrative Forhold, Centralorganisationen og Pladsledighedsforsikringen vedrørende, skal Hovedbestyrelsen tillade sig at fremhæve:

Centralorganisationen og Pladsledighedsforsikringen er tvende af hinanden uafhængige og hver for sig selvstændige Faktorer, og den Omstændighed, at de har samme Forretningsfører og til Dels samme Bestyrelse, er kun et tilsyneladende Bindeled, der er berettiget derved, at sidstnævnte Foretagende er opstaaet paa Initiativ af Centralorganisationen.

Da det imidlertid viste sig, at den nødvendige Kapital ikke fremkom alene gennem Centralorganisationen og dennes Medlemmer og man derfor maatte søge Kapital udefra, blev det nødvendigt, at Pladsledighedsforsikringen fik selvstændig Virken, idet Centralorganisationens Hovedledelse, der samtidig ved at overtage Ledelsen af Pladsledighedsforsikringen under omskrevne Former, søgte i hvert Fald udadtil at hævde Forbindelsen mellem de to Virksomheder.

Som selvstændige Foretagender tilkom det imidlertid Bestyrelsesraadet for Pladsledighedsforsikringen selv at fastsætte de forskellige Lønninger og Diæter samt bevilge fornøden Medhjælp, og naar dette resulterede i en tilsvarende Besparelse for Centralorganisationen, saa har Hovedbestyrelsen her handlet i god Tro og efter Konduite, og det forundrer derfor, at indførte Besparelser skulle danne Aarsag til Misnøje blandt Medlemmerne, men indanker Hovedbestyrelsen herved paa Opfordring dette Spørgsmaal til de forskellige Afdelingers Bedømmelse, idet man dog ikke undlader at fremhæve, at saafremt Hjørring-Afdelingens Standpunkt bliver opretholdt, vil det kun betyde, at Centralorganisationen da staar i Gæld til sin Forretningsfører for det Beløb, hvormed hans Løn som saadan administrativt er blevet nedsat, hvilket Forhold ligeledes vil gøre sig gældende for de Hovedbestyrelsens Medlemmer tilkommende Diæter".

Forhandlingerne angaaende Reorganisationsforslaget fortsattes og afsluttedes med enstemmig Vedtagelse af følgende af Hr. *Andreasen* foreslaaet Resolution, hvortil Forslagsstillerne udtalte deres Tilslutning:

> „Idet Hovedbestyrelsen udtaler ikke at kunne tage Stilling til det af d'Hrr. *Hyllested* og *Hansen* samt Frk. *Larsen* stillede Reorganisationsforslag og Forslag om Indkaldelse af en ektraordinær Kongres, vedtager Hovedbestyrelsen dog at indkalde en saadan i Løbet af August Maaned".

Paa Forslag af Frk. *Larsen* og Hr. *V. Hansen* vedtoges det, at den ekstraordinære Kongres skulde finde Sted i *Odense den 9. August.*

Forhandlingerne afsluttedes Kl. $7^1/_4$.

Pladsledighedsforsikringen.

Bestyrelsesmøde d. 28. Juni.

Forretningsføreren aabnede Mødet, der ønskedes afholdt i Tilslutning til det samme Dag stedfindende Hovedbestyrelsesmøde i Centralorganisationen, Kl. $3^1/_2$, og forelagde

Dagsordenen:

Beretning om Virksomheden siden Bestyrelsesmødet i Aalborg d. 9. April d. A.

Hr. *Vilh. Hansen* udbad sig paa egne, Hr. *Å. Hyllesteds* og Frk. *Larsens* Vegne Oplysninger vedrørende den Virksomhed, der var udfoldet siden Bestyrelsesmødet d. 9. April d. A. og de Forberedelser, der vare trufne for at fremskynde Forsikringstegningen.

Forretningsføreren besvarede Forespørgslen og gav en Oversigt over Selskabets regnskabsmæssige Stilling. En stor Stab af Agenter var indtil Dato antaget og instrueret, og Agenturvirksomheden var yderligere organiseret i den sidste Tid ved Ansættelse af Hovedagenter. Der var saaledes truffen Dispositioner, for at Forsikringstegningen kunde forceres og de gunstigste Resultater opnaas.

Paa Grundlag af Forretningsførerens Beretning udspandt der sig en Forhandling, hvori samtlige Bestyrelsesmedlemmer deltog; bl. a. drøftedes, hvilken Fremgangsmaade der maatte anses for heldigst til at fremme det Arbejde, som Centralorganisationens Afdelinger udfoldede for Forsikringstegningen.

Forretningsførerens Beretning toges derefter til Efterretning, hvorefter Mødet hævedes Kl. $5^3/_4$.

Adressen og Agitationen.

Som Følge af det ekstraordinære Hovedbestyrelsesmøde vil Blanketterne til Adressen for Maximalarbejdstiden først blive udsendte umiddelbart efter Mødets Afholdelse.

Samtidig med Adresseblanketterne vil der til Afdelingerne blive udsendt et Opraab, der trykkes i Oplag af 10,000 Eksemplarer.

Dette Opraab til Handels- & Kontormedhjælperne indeholder dels Opfordring til at underskrive Adressen, dels maner det Medhjælperne til at slutte sig til Centralorganisationen.

Vi anmode Afdelingsbestyrelserne og øvrige Kolleger om at benytte det tilsendte Agitationsmateriale i størst mulig Udstrækning og paa den virkningsfuldeste Maade. Den forventede Reorganisation vil give nye og gunstige Betingelser for en betydelig Forøgelse af vort Medlemsantal, og den deraf følgende financielle Styrkelse af vor Organisation maa nødvendigvis føre mod en for den danske Medhjælperbevægelse lys Fremtid.

Derfor maa alt forberedes til den kommende Tids Agitationskampagne.

Livet.

At dømme efter Medhjælpernes Ulyst til at sikre sig mod Pladsledighed, synes denne en Overflødighed, hvilket lettest vil kunne modbevises af de, der har prøvet at være uden Plads. I ere de rette Agitatorer! Derfor frem med Eders kummerlige Tilværelse, I kunde have undgaaet — helt eller delvis — om I havde kunnet forsikre Eder forinden. Tal med Eders Paarørende og skriv her i Bladet, for at paavirke samtlige Læsere!

Jeg har ingen personlige Erfaringer i den Retning, men været paa Grænsen. Medens jeg efter Læretiden ofrede alt paa et Handelskursus for yderligere at dygtiggøre mig, søgte jeg — med glimrende Anbefalinger — 66 Pladser, men den knugende Angst for Fremtiden (jeg havde tildels en Moder og fire Sødskende at forsørge) svandt først, da jeg i den 11te Time fik en Plads paa 300 Kr., fri Station, 17 daglige Arbejdstimer og 6—7 Timers Søndagsarbejde!

Lad mig nu i næste Nummer af „Dansk Handels- & Kontormedhjælper-Tidende" læse andres Oplevelser, som i usminket Stand maa bringe Kollegerne til at forstaa, at de med Taknemmelighed straks bør benytte sig af Handels- & Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring. — *tz* —

Varekundskab.

Undervisningen i Varekundskab lader i sin nuværende Form meget tilbage at ønske. I England har man med Held forsøgt at bringe System i Undervisningen ved Foredragsrækker, der ere holdte i forskellige Handelsorganisationer. Tanken er slaaet an og Foredragene have været besøgte af en interesseret Tilhørerskare.

Der synes nu at være Stemning for en lignende Undervisningsmetode her i Landet. Sagen drøftedes paa det nys afholdte jyske Handelsmøde i Aalborg. Det var den fra Lock-out-Bevægelsen mod os kendte Konsul Worm i Aalborg, der indledede om dette Spørgsmaal. Konsulen udtalte ifl. „Dansk Handelstidende" bl. a. følgende:

„Man vil sikkert samstemme med mig i, at som Forholdene er, bør vi bidrage vort til, at Ungdommen kan lære Varekundskab, og jeg mener derfor, at det fremtidig bliver nødvendigt, at Varekundskab indgaar som et Undervisningsfag i Handelsskolerne. Vel véd jeg, at et Par Handelsskoler heri Landet holder en Varesamling og underviser heri, men en saadan bør være i enhver Handelsskole, og der bør aflægges Prøve og tages Eksamen ogsaa i dette Fag. Eleven skal ikke alene belæres i Kendskab til de Varer, han arbejder med, men til de fleste gangbare Varer, der forekommer i vor Handelsomsætning, saavel egentlige som uegentlige Naturprodukter, saaledes at han ved Siden af den teoretiske Uddannelse vedrørende Varesorternes Beskrivelse, Produktionssteder, Omsætningsforhold osv. erholder et indgaaende praktisk Kendskab til Arter, Kvaliteter, Forfalskninger osv. i Korn- og Foderstoffer, Kul, Kolonial, Hørkram og Manufaktur, og saaledes, at han faar en alsidig Varekundskab, hvorved han lettere kan søge Engagement ogsaa udover det specielle Fag, han har lært.

Jeg tænker mig Sagen ført ud i Livet paa den Maade, at man begynder med at oprette en Varesamling i hver Handelsforening eller paa Skolen, hvor da Købmændene hver i sit Fag giver Undervisning, eller man etablerer en vandrende Vareudstilling ledsaget af en Vandrelærer, der da samtidig kan uddanne en Lærer i vedkommende Handelsskole i dette Fag.

Naar der saa har været arbejdet saaledes i et Aar eller to, mener jeg, at der maa være uddannet Lærere, og naar man saa samtidig lod disse gennemgaa et Kursus i Varekundskab ved de Brock'ske Handelsskoler, maatte de være kvalificerede til at at give Undervisning, hvorefter dette Fag indgik i Handelsskolerne".

Forslaget om at lade Købmændene optræde som Lærere ved de indenfor de forskellige Handelsforeninger oprettede Varesamlinger yder sikkert ingen betryggende Garanti for en regelret Undervisningsmetode. Saafremt den Tanke, der her er fremsat, skal faa gennemgribende praktisk Betydning, maa Staten træde hjælpende til. Navnlig maa der skaffes dygtige Lærerkræfter.

Centralorganisationen — som Hr. Worm bekæmper i blind Iver — har allerede rejst Kravet om Statsunderstøttelse til Foredrag for Medhjælperne om kommercielle og handelsretslige Spørgsmaal, og det er selvfølgelig Meningen, at Varekundskab skal danne et fremtrædende Undervisningsemne ved de af os ønskede Foredragsrækker.

Iøvrigt er det vor Opfattelse, at en virkningsfuld Forbedring af Faguddannelsen gaar gennem obligatoriske Fortsættelsesskoler for Handels- & Kontormedhjælpere.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen,* Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen,* Farvergade 24, 2., K.

I Sommerhalvaaret vil der kun blive afholdt ét *maanedligt Møde,* der finder Sted i „Cafe du Parc", Gyldenløvesgade 4. Adgang for Medlemmerne af Kontormedhjælpernes Organisation.

Møderne afholdes den *2den Tirsdag i hver Maaned.*

Medlemsmøde d. 14. Juli i „Café du Parc".

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Dannebrogsgade 15, 3., V.

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand: *C. Christensen,* Strandboulevard 18, Telefon Østerbro 186. Kasserer: *E. M. Christensen,* Bille Brahesvej 3, 3. V.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Ryesgade 21, 3. Kasserer: *M. I. Jensen.* Adresse: O. Wagner, Ny Blegdamsvej 3, 2.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Petersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *J. Munch,* Søndergade 10—12 [2]. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Immervad 6.

Som Følge af den store Tilslutning, de selskabelige Sammenkomster i „Promenadekaféen" har haft i Juni, har Bestyrelsen besluttet at fortsætte med dem i Juli, dog saaledes, at de i Stedet for Onsdag i Juli afholdes *hver Torsdag Aften.*

Lokalet ligger paa 1ste Sal og vender ud mod Kystvejen. Kig op!

Søndag den 5. Juli Kl. 8 Morgen mødes Kolleger med Damer ved Hovedbanegaarden og med Mellemmad i Lommen foretages en Fodtur ud i den vide Verden. Liv og Lyst som sidst! *Bestyrelsen.*

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *I. C. I. Nors,* Danmarksgade 49, St.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Randers. Formand: *C. O. Lindback,* Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther,* Fredensgade 16.

Esbjerg. Formand: *A. Hyllested,* Kongensgade 3, 1. Kasserer: *Alf. Mikkelsen,* Jyllandsgade 46. Foreningens Lokaler: Skolegade 36. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *Chr. Spangsberg,* Stormgade 3.

Øerne.

Odense. *Diskussionsmøder* afholdes *første Onsdag* i hver Maaned, Kl. 9 Aften, i *Fyns Forsamlingshus.* Indmeldelser modtages af Formanden *Hakon Petersen,* Overgade 46, og Kassereren *Johs. Petersen,* Overgade 7.

Kommis til Farvehandel.

En ung Kommis, oplært ved Farvehandel, kan faa Plads i en større Provins til August, eventuelt September.

Man bedes henvende sig paa Hovedkontoret.

Udgivet af Centralorganisationen.

Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.

O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
St. Pederstræde 45, St.
København K. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 14. **15. Juli 1903.** **3. Aargang.**

Lovgivningen og Handels- og Kontormedhjælperne.

Af Cand. phil & stud. jur. *Ejnar Hansen*, Kjøbenhavn.

Nærværende Emne er ikke stort, hverken for dansk eller udenlandsk Rets Vedkommende, naar man alene vilde se hen til den eksisterende Lovgivning og ikke til den, som der burde være, og som der trænges til. Og ganske naturligt. For Handels- og Kontormedhjælpere er jo i Virkeligheden saa at sige et moderne Fænomen, skabt af Nutidens store Forretninger. Overfor Smaaforretninger med et Par Medhjælpere, der modtager Kost og Logi og hjemlig Hygge, er der ingen Grund til at lovgive. Men overfor store Forretninger med maaske flere Hundrede Medhjælpere bliver Sagen en ganske anden. Ligesom Lovgivningsmagten i de civiliserede Lande i de sidste Aartier mere og mere er kommen ind paa Arbejderlovgivning (Lærlingelove, Fabrikslove etc), saaledes maa den nødvendigvis før eller senere komme ind paa tilsvarende Forhold for Handels- og Kontormedhjælpernes Vedkommende.

Det er kun meget faa Steder i vore Love, hvor man træffer paa Bestemmelser om Handelsmedhjælpere, »Handelsbebetjente«, som vor Lovgivning kalder dem. De henregnes i Systemerne til de saakaldte »højere tjenende,» hvis Forhold næsten slet ikke berøres af den positive Lovgivning, men maa bestemmes efter «Forholdets Natur», stedlige Sædvaner og ofte meget svage Analogier fra vor detaillerede Tyendelovgivniug. Kun paa et herhen hørende Omraade er der givet nævneværdige Regler, nemlig med Hensyn til Prokuraforholdet, der er ordnet ved Lov Nr. 23 af 1 Marts 1889 Kap. 3, men at komme nærmere ind paa denne Lov vil formentlig være uden Interesse for de allerfleste af nærværende Blads Læsere.

Det første Stadium en Handelsmedhjælper maa gennemgaa er Læretiden. Om denne haves en Række Bestemmelser i Lærlingeloven af 30 Marts 1889, der ikke alene angaar Haandværks- og Fabrikslærlinge, men ogsaa Handelslærlinge. Men for de sidstes vedkommende har den aldrig faaet nogen praktisk Betydning, da den altid er bleven omgaaet. De handlende antage simpelt hen ikke Lærlinge, men Bydrenge, og efter at de har virket som saadanne i nogle Aar, avancerer de til Kommisser uden i Virkeligheden at have lært andet end dirigere en Trækkevogn. Paa dette Omraade trænges der sikkert i høj Grad til Lovgivningsmagtens Indgriben.

I de senere Aar er man kommen ind paa et stedse skrappere Tilsyn med Fabrikslokaler; der vaages over, at der er tilstrækkeligt højt til Loftet, god Ventilation etc. For Kontorers og Butikkers Vedkommende er et saadant Tilsyn endnu ganske ukendt. Og dog findes der, særlig i Købenbavn, mange Kontorer i mørke, skumle Bagbygninger med Vinduerne vendende ud til Bunden af en af de snævre, skorstenslignende Gaarde, hvorhen hverken Luft eller Lys kan trænge. Her ligger da atter en smuk Opgave og venter paa Lovgivningsmagtens Løsning.

Andetsteds er der ved Lov givet forskellige Paabud om Butikkens Indretning. I England skal der saaledes i Forretninger, hvor der benyttes kvindelig Betjening, findes Stole, for at Damerne af og til kan faa Lejlighed til at sætte sig ned. Man har nemlig fra Lægernes Side gjort opmærksom paa, at det er sundhedsnedbrydende for Kvinder stadig at skulle staa op. Man tænke sig nu et saadant Forslag fremsat herhjemme. Det vilde sikkert give Anledning til en Del mere eller mindre gode Vittigheder, maaske blive omhandlet i en af Sommerrevuens Viser, men derudover—! Det vilde jo først og fremmest lide af en Skavank, som klæber ved alle de Reformer, der i Øjeblikket ønskes gennemført af Handelsstanden, Principaler som Medhjælpere, det ikke at være «agrarisk», og hvad der ikke er det, har som bekendt ingen Udsigt til Succes i Nutidens Danmark.

I processuel Hensende indtager Handelsstanden et Særstandpunkt. Naar en Handelsmedhjælper og hans Principal kommer i Strid om Tjenesteforholdet, skal Sagen nemlig ikke afgjøres paa sædvanlig Vis ved de ordinære Domstole. Ved Næringsloven af 29 Decbr. 1857 § 84 var slige Sager henlagte til Politiretterne, men da Sø- og Handelsretten i København 4 Aar efter oprettedes ved Lov af 19 Febr., bestemtes det i dennes § 13, at de skulde henhøre under dem, og i § 61 fastsættes, at udenfor København skal saadanne Sager afgøres af de ordinære Domstole, dog paa en særlig hurtig Maade (»gæsteretsvis«). Endelig er der ved Lærlingelovens § 20 atter gjort Forandring heri, idet §'ens 2det Punktum siger, at «Retssager mellem Mestre og Lærlinge, der rejse sig af Lærlingeforholdet, behandles som private Politisager».

Ved ovennævnte Lov af 19 Febr. 1861 har vi herhjemme for Kjøbenhavns Vedkommende faaet en særlig Domstol for Handelssager, en Handelsret. Fordelene ved en saadan skal jo være den, at de handelskyndige Dommere bedre end de sædvanlige Domstole kan dømme om de ofte paa Skik og Brug hvilende Handelsforhold. Til disse hører som sagt ogsaa Forholdet mellem Principaler og Medhjælpere. Men naar en Sag angaaende dette bliver bragt for Domstolen, vilde man vel anse det for en Selvfølge, at begge Parter var repræsenterende blandt Dommerne. Dette er imidlertid ikke saa. I § 4 fastsættes det nemlig som en Betingelse for at blive handelskyndigt Medlem af Sø- og Handelsretten, at vedkommende «drive eller have drevet Næring som Grosserere, Købmænd, Detaillister . . . . », og herved ere Medhjælpere udelukkede. Grunden til denne Udelukkelse har vel været dels det den Gang forholdsvis ringe Antal Medhjælpere, der opfyldte en anden af de foreskrevne Betingelser, den at være over 30 Aar gamle, dels og fornemlig, at det naturligvis vilde være vanskeligt at finde Medhjælpere, som kunde paatage sig dette Hverv samtidig med at de passede deres Plads. Og da Hvervet er ulønnet, vilde dette sidste jo være nødvendigt. Helt udelukkede er Medhjælpere nu ganske vist ikke, da saadanne, som «have drevet Næring», men som har maattet opgive deres Forretning og derefter er gaaet over i Medhjælperstanden, naturligvis *kan* vælges. Men det er bare aldrig sket, og den Forsamling, som vælger de handelskyndige Medlemmer, Grosserersocietetets Komite, et lige Antal af Kommunalbestyrelsen og Skipperforeningens Bestyrelse, er heller ikke i særlig Grad kompetent til at vælge Repræsentanter for Medhjælperstanden. Den Vanskelighed der, som nævnt, ligger i at finde Medhjælpere, der kan afse den fornødne Tid til at paatage sig Hvervet, *maa* kunne overvindes, da de selvfølgelig kun skulde deltage i Bedømmelsen af de forholdsvis faa Sager, der vedrører Principalernes og Medhjælpernes indbyrdes Forhold.

Den Reform, der her med Styrke melder sig, er altsaa den, at Medhjælperne bliver repræsenterede i den Forsamling, der vælger de handelskyndige, og at ikke alene de, der drive eller have drevet Næring, men ogsaa de, der ere Medhjælpere i saadanne Forretninger, blive valgbare. Og netop nu er der Lejlighed til at slaa til Lyd for en saadan Reform. Landstinget har nemlig i sin for nogen Tid siden afgivne Betænkning over Retsreformen foreslaaet at bibeholde Sø- og Handelsretten i sin nu-

værende Skikkelse. En Hendvendelse fra Medhjælpernes Side om i saa Fald at faa den nuværende uheldige Sammensætning ændret vil da formentlig just nu kunne paaregne Ørenlyd. Jeg skal da slutte med at henstille til Centralorganisationens Ledelse at foretage en saadan Henvendelse, som sammen med dens Bestræbelse for en Forbedring af Helligdagslovgivningen, hvilken sidste jeg, da den saa ofte er bleven behandlet her i Bladet, slet ikke har villet komme ind paa, sikkert er det, der i Øjeblikket med mest Udsigt til Held kan gøres for at bringe et indtimere Forhold i Stand mellem Lovgivningen og Handels- og Kontormedhjælperne.

Uden Medlemmernes Støtte er Bestyrelsernes Arbejde frugtesløst.

Handelsmedhjælperen.

Et Kulturbillede

af

Bogholder *C. H. W. Hasselriis*, Varde.

»Hvilken tvivlsom Leveregel er ikke den antike: Kend dig selv! — —

— — Hvad En duer til, lærer Livet ham af sig selv, uden at han lægger sit Hoved i Blød. — —

— — Den Selvbeskuelse, der anbefales med: Kend dig selv, menes at fremme Selvudviklingen.

Men Selvudvikling er et daarligt Ord, som leder til den Tro, at Selvets Forandringer foregaar ved, at noget sammenrullet udfoldes.

Der udkræves tvertimod stærke uforudselige Tilskyndelser udefra til, at den saakaldte Selvudvikling kan foregaa, og den har ikke sjældent Karakter af en Forvandling som Insekternes, under hvilken Aandslivet skifter Form og lægger nye Egenskaber for Dagen.«

Georg Brandes.

I.

Det var saamænd da Synd at beskylde den „Stand", der bestaar af Handelsmedhjælpere, for, at dens Medlemmer piner og ransager sig selv for at lodde Dybden af deres Væsens Karakter og Egenskaber.

Dertil er Standen, som saadan, altfor dvask og doven, uden Følelse af sin Stilling og Betydning som Stand. Og at den virkelig ogsaa i sin nuværende Skikkelse er i en højst ynkelig og sølle Forfatning, indrømmes vel af enhver, der har Øjne i Hovedet at se med.

Imens alle andre Arbejderfag har rettet den dukkede Nakke fra Undertrykkelsen, trasker Handelsmedhjælperfaget stadig videre, eller snarere paa Stedet, i de gammeldags, forlængst fladbundede Træsko, og distanceres derved i en foruroligende Grad.

Deri ligger fortrinsvis Grunden til hele Standens lave økonomiske, sociale og kulturelle Stade.

Og dog gemmer Standen sikkert overordentlig mange dygtige og begavede Arbejdere, Folk, der aldrig faa Lejlighed til at lade deres Evner og Kræfter virke i sin tilnærmelsesvis fulde Udstrækning, kuede af den samme klamme Haand, der som en Forbandelse hviler over hele Standen.

Det vilde imidlertid være uretfærdigt at fortie de mange stolte Principalnavne Fortiden har fostret og stadig vil gøre, men sikkerligt er Middelmaadighederne dog langt stærkere repræsenteret nu end i vore Fædres Tid.

De Mennesker indenfor Standen, der ved Kundskaber, Flid og Dygtighed naaede de store og gode Stillinger, indsaa vel nok, hvorledes de derved paa en Maade hævede sig op over denne, men havde de blot deres paa det tørre, kunde det store Gros jo være dem saa revnende ligegyldigt.

Ja — saamænd!

Men de har jo dog alligevel derved ladet en Samfundsopgave ligge, som kun de var i Stand til at løse, og derved forsømt en Samfundspligt.

Som før nævnt, gælder det vel nok om Handelsmedhjælperfaget paa nærværende Tidspunkt, at det som faa ejer et Fond af skjulte individuelle Kræfter, og Udviklingsmuligheder, der kun venter paa disse ydre Tilskyndelser og Opmuntringer til at træde frem fra Mørket i det fulde Dagslys.

Faa Fag byder saa rige Chancer for ved Kundskaber, Interesse og Flid at lade sine Arbejdere gøre Karriere, og det er at haabe, at den nu rejste Organisationsbevægelse maa blive denne store Tilskyndelse til, at Standen gennemgaar den Forvandling, der betinger saavel Standens, som den deraf flydende rent individuelle Krafts Udvikling og Frugtbargørelse.

Vi ville i det efterfølgende søge at bevise Rigtigheden af den rejste Paastand om Standens og de enkelte Medlemmers fortvivlede Forhold og se lidt paa dette i sin nuværende Skikkelse lidt gammeldags Fænomen: den danske Handelsmedhjælper.

* * *

Om de unge Mennesker, der gaar over til Handelsfaget, som Lærlinge i de forskellige Brancher indenfor dette, gælder det jo i en overvejende Grad, at de Forkundskaber, de medbringe, er meget mangelfulde. En Mængde overgaar fra Kommuneskolerne efter overstaaet Konfirmation, og af Eleverne fra Realskolerne har kun en ringe Brøkdel disses afsluttende Eksamen, alm. Forberedelseseksamen.

Forældrene tage ofte i den 11te Time Beslutning angaaende Børnenes Livsstilling, og da det er en gængse Opfattelse, at der ikke behøves større Ting for at gaa Handelsvejen, men at det tværtimod gælder om for de unge Mennesker saa snart som muligt at blive Medhjælpere og dermed komme paa Gage, tages de i Reglen ud af Skolen i 14—15 Aars Alderen.

De Kundskaber, Skolerne yder Eleverne, og som jo vel egentlig kun skal tjene til at give dem et vist elementært Grundlag, et vist Fond af almen Dannelse til at arbejde videre paa, finder vel sjældent direkte Anvendelse ved Elevernes Overgang til de forskellige Fag, men Skolernes største Opgave er det vel i Grunden ogsaa kun saa grundigt, som muligt, at udvikle Elevernes Omtanke, Dømmekraft og kritiske Sans for derved at gøre dem skikket til at opfatte Livets mangeartede Foreteelser og Indtryk paa en for deres Udvikling befrugtende Maade.

En bekendt Hovedstadslæge, der med Iver har studeret Skolesagen, holdt forøvrigt en Gang i Vinter i en jydsk Handelsforening et Foredrag, der omhandlede disse Forhold, navnlig med Henblik paa unge vordende Handelsmænd.

Han omtalte da særlig, hvilken Betydnind det vilde have, om der i Skoleundervisningen toges mere Sigte paa at dygtiggøre Eleverne til deres fremtidige Livsstillinger, end det nu er Tilfældet. Han foreslog som en maaske udførlig Idé, da Skolerne vel næppe vilde gaa ind paa saadanne Krav, saa ligefrem at oprette Fortsættelsesklasser.

Hvad man nu end kan bemærke til et saadant Forslag, vil man mene, som det fra sagkyndig Side indvendtes, at en saadan Virksomhed ligger udenfor Skolens Plan og maa overlades til Fagskoler, har man ikke Ret til at vise et saadant Forslag fra sig, og det vilde ubetinget være paa sin Plads at tage dette Spørgsmaal under Overvejelse og gøre det til Genstand for Drøftelse.

Fagskoler vil jo imidlertid altid være langt vanskeligere for den store Mængde at komme i Berøring med, da det jo sikkert vil være forbundet med anderledes Udgifter.

Saavidt jeg imidlertid erindrer, findes der paa adskillige af de tyske, navnlig sachsiske. Handelsskoler Kursus, der er beregnet paa unge Mennesker, der efter endt Skoleundervisning inden Overgangen til Handelsfaget ønsker at tilegne sig teoretiske Kundskaber, og et lignende er for Resten forsøgt ogsaa ved danske Handelsakademier.

Af os Handelsfolk maa imidlertid et Forslag, som det ovenfor udførligt omtalte, hilses med Glæde, om ikke af anden, saa dog af den Grund, at det er et Bevis paa den vaagnende Erkendelse af de teoretiske Kundskabers absolute Nødvendighed for at udruste Handelens Udøvere med saa gode Vaaben, som muligt, i den stadig mere og mere skærpede Konkurrences Kamp.

Tilfør Centralorganisationens Afdelinger nye Medlemmer!

Enhver, der er Medlem af en af Centralorganisationens Afdelinger, har Ret til at nyde de Goder og Fordele, Centralorganisationen byder, og dette ved de fleste. Men færre tænker over, at der med Rettigheder følger Forpligtelser til efter bedste Evne at udvide Centralorganisationens Omraader, saa at hele Virksomheden kan blive saa fyldig og tilfredsstillende som vel mulig. Den fyndigste og bedste Maade, hvorpaa dette kan gøres, er ved i sin egen og sin Stands Interesse at tilføre Centralorganisationens Afdelinger

nye Medlemmer.

Men naar Opfordringen stilles til at blive Medlem af en af Afdelingerne under „Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger", hvor ofte har da ikke saavel Yngre som Ældre svaret: „Hvorfor skulde jeg det? Derved er der jo ingen Fordel for mig!"

Over for et saadant Udbrud har man ikke Lov til at blive Svar skyldig. Der kan svares paa mange Maader, og det ene Svar kan være det bedste over for den ene, det andet overfor den anden. Men hvad der i *alle* Tilfælde kan svares en Kollega i Handels- og Kontormedhjælperstanden, er dette:

Vi har et Engageringsbureau, som, saa længe du ikke ved egne Fejl har forspildt dine Udsigter, er i Stand til at garantere dig mod længere Tids Pladsledighed! Dette Engageringsbureau har i flere Tilfælde vundet og vil sikkert i Fremtiden, i endnu højere Grad vide at vinde d'Herrer Principalers Tillid og Agtelse, saa at det kan forudses, at efterhaanden flere og flere af dem vil søge deres Medhjælp gennem Centralorganisationen. Ogsaa derfor er det en Pligt, at enhver Handels- og Kontormedhjælper bidrager sit til at udruste Centralorganisationens Afdelinger saaledes, at Principalerne ikke forgæves henvender sig til dem.

Kunde der blot paa dette ene Punkt vækkes Stemning blandt Handels- og Kontormedhjælperne for, at, Engageringsbureauet skal og maa gøres saa godt som muligt, da var dette ene nok til at bringe enhver ærekær ung Handels- og Kontormedhjælper ind under en af Cetralorganisationens Afdelinger. Der klages saa almindelig over Vanskeligheden ved at faa Plads! Baade Kommis'er, Lagerister og Kontorfolk — det være sig i København eller i Provinserne — er enige om, at det er en meget risikabel Sag at blive ledig. I den Tid, Undertegnede har arbejdet ved Engageringsbureauet, er mine Anskuelser i den Retning dog underkastet en væsentlig Forandring. Det forekommer mig nemlig i mange Tilfælde ingenlunde saa svært at skaffe Stillinger til dygtige og faginteresserede Handels- og Kontormedhjælpere, som disse selv ofte synes tilbøjelig til at tro. Og min Mening er det endvidere, at Klagerne over Pladsledighed ganske eller næsten ganske kunde bringes til at forstumme, naar blot Handels- og Kontormedhjælperne bekvemme sig til at samle sig, i Stedet for hver at gaa sin Vej.

Her som alle Vegne er det Fællesarbejde og Sammenhold det kommer an paa, og sikkert vil „Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger" med sit allerede kendte og gode Navn i Handels- og Kontorverdenen være det bedste Grundlag herfor.

Lad Engageringsbureauet arbejde en rum Tid endnu, og jeg tror, det vil forme sig til en Institution, som vinder Anseelse blandt Principalerne og bliver en Betryggelse for Handels- og Kontormedhjælperne, naar de tvungne af Omstændighederne eller efter eget Ønske maa se sig om efter en ny Plads.

Paa den Maade kommer man desuden i stigende direkte Rapport til Omverdenen, og det under Omstændigheder, som gør det let og naturligt at fremføre de rimelige Krav, som enhver Handels- og Kontormedhjælper har Ret til at stille. Det livlige, personlige Samkvem med Principalerne og vor Centralorganisation, vil efterhaanden gøre disse mere tilbøjelige til at aabne Øret for Paatale af utilbørlig Knebenhed, slette Arbejdsvilkaar og gammel Slendrian, hvorunder nu saa mangen Handels- og Kontormedhjælper sukker, fordi den Form, hvorunder han fik Pladsen, ikke frembød Lejlighed til nogen som helst Omtale eller Mægling.

Engageringsbureauet, der staar som uinteresseret Tredjemand, er netop det rette Element hertil, og denne Vej anser jeg for langt heldigere og værdigere for Handels- og Kontormedhjælperne, end naar det forsøges at skaffe sig Ørelyd ved Møder, hvor Ordrene er store og falder tomme til Jorden. — —

I en Centralorganisation som vor burde der aldrig blandt selve Medlemmerne savnes kvalificerede Ansøgere til gode ledige Pladser, som Tilfældet enkelte Gange har været.

Først naar vi naar saa vidt, vil Engageringssagen blive den store Foreningssag, den bør være — det Sammenknytningspunkt, der er fælles for alle Handels- og Kontormedhjælpere — det faglige, som kendetegner deres Centralorganisation.

Derfor agitér, ærede Kolleger, og skaf nye Medlemmer til Centralorganisationens Afdelinger.

n. r.

Uden Enighed og Sammenhold kan intet udrettes.

Livets Alvor.

Lynet er slaaet ned ved Siden af mig. -- En af mine Venner er ramt af Arbejdsløshedens dødende Lyn. — Han er op imod de Tres, har rejst for sit Firma i 23 Aar, hentet sig baade Astma og Katarr paa sine Rejser, og Sygdom afbrød en af hans sidste Rejser; saa kom der en Dag et anbefalet Brev til ham, og med det gled Jorden bort under hans Fødder.

Historien er trist nok, og almindelig nok, — hver af os er udsat for det samme. I vor Ungdom og vor Selvtillid tro vi os at være de enkelte Udkaarne, at høre til Undtagelsen, men Alderen overrasker os, og hvor vi før var overmodige som Guder, der er vi nu slagne som Mænd.

Han troede sig ogsaa sikker nok, var en god konservativ Mand, tjente Gud, Konge og Fædreland, — des haardere har Slaget derfor ramt.

Chefen var ogsaa blevet tilaars, yngre Kræfter, Sønner, Nevøer og alt, hvad der hænger paa, havde fyldt Pladserne, og nu regerede de, derfor maatte de gamle vige, give Plads for de yngre Kræfter, som naturligt er, men medens Chefen trækker sig tilbage for at leve af sin Formue, ser hans trofaste mangeaarige Medhjælp sin Alderdom i Møde med Sorg og bange Anelser, og Almisser læge ikke hans Saar.

Jeg talte med ham forleden, — han har tidt rystet paa Hovedet af mig, at jeg vilde arbejde for faglig Sammenslutning: „Det er jo mod dine egne Interesser", sagde han, „Du risikere jo at lægge dig ud med din Chef, Du mister maaske din Plads. Nej, arbejde for sin Forretning, gaa op i den med Liv og Sjæl, og holde sig bort fra al Slags Rummel, det er det fornuftigste. Gudbevares, jeg indrømmer, Fagforeningerne har udrettet sit for Arbejderne, det indrømmer jeg fuldt ud, men vi kan ikke sammenligne os med Arbejderne, vore Forhold med deres, det er at sænke Niveauet, og det skal man ikke gøre".

Jeg talte med ham forleden, og kom naturligvis ind paa Spørgsmaalet om faglig Sammenslutning, han havde glemt sin tidligere Stilling, han beklagede, at man i de gode Dage var saa kortsynet; han forbandede det haardhjærtede System, der kastede et Menneske, en tro Arbejder, paa Gaden som et Redskab, der har gjort sin Nytte, men nu ikke dur mere. Og han sagde: „Havde jeg Kraft nu, turde jeg i det Hele taget haabe paa at opnaa andet end det aller magreste Ben til at holde Resten af mit Liv oppe, ved alt, hvad der er helligt, jeg skulde arbejde for faglig Sammenslutning i hvert Sekund af mit Liv, hvor jeg er fri, men jeg kan jo ikke, det er for sent! Tro mig, det er den haardeste Lære, Livet har givet mig endnu, for den kuldkaster hos mig Idealerne, — Idealerne, som jeg har levet paa hele Livet igennem, og det er haardt at miste Troen paa sig selv og sit Livs Førelse, og se, at Grundlaget har været falsk. Nu bøjer jeg mig for den, der ser Forholdene som de er, og ikke hilder sig selv i skønne Drømme, der ingen Rod har i Livet, og hvis Ord ikke er skønne Fraser, der briste naar det gælder. Vel ved jeg, at selve Sagen maaske ikke havde været anderledes nu, om jeg havde været organiseret eller ej, men en stærk Organisation havde vel nok givet mig et større Udbytte af mit Arbejde end jeg fik, og man havde da vel ogsaa nok haft noget at staa imod med i sin Alderdom, og dertil kommer saa ogsaa, at jeg havde sikret

mig mod Pladsledigheden, — det *kunde* jeg i hvert Fald have gjort, jeg burde ikke overlegent have sat mig ud over Sligt, jeg som forsikrer mine Ejendele mod Ildsvaade og Tyveri, mit Liv til Betrykkelse for min Enke og mine Børn som aldrig har stillet mig tvivlende over for Nytten af Forsikring mod al Slags Risiko. Hvilket falsk Grundsyn har faaet mig til at se anderledes paa denne Sag end andre? Jeg tror, der ligger en Del Selvovervurdering til Grund, — at sikre sig mod Arbejdsløshed, der ligger lidt af en Anerkendelse af egen Undværdighed deri, en Tanke, som er de fleste „Mennesker fremmed.

Jeg beklager mig selv og ønsker. jeg kunde gøre godt mod andre, hvad jeg heri har forbrudt mod mig selv, men saa elendig er min Storhed nu, at jeg ikke tør mukke af Frygt for, at selv det magreste Ben skal blive mig formeent. Men det kan jeg gøre, skriv om mig i jert Blad, at mit Exempel maaske kan advare de mange af mine Ligesindede, — det giver jeg dig Lov til!"

Og her er det. *A. H.*

Husk at den, der giver Centralorganisationen sin Støtte, har Krav paa det samme fra Centralorganisationens Side!

Fra Kost- og Logisystemet.

Medens det indenfor Haandværksfagene snart er et aldeles overvunden Stadium, at modtage en Del af Lønnen i Naturalydelser, gælder dette som bekendt ikke for Medlemmer af vor Stand.

Den middelalderlige Lønningsform, der repræsenteres af Kost- og Logisystemet, er som ofte omtalt og kritiseret den almindelige Form i Provinserne. Saavel Kontor- som Butiksmedhjælpere ere i stort Tal underkastede Systemet. I København er det ikke ualmindeligt indenfor Kolonialbranchen.

Kost- og Logisystemet er et højst umoderne Betalingssystem, der sætter Medhjælperne i et tyendelignende Afhængighedsforhold til Principalerne. Om dets forældede Karakter og Given-Anledning til besynderlige Transaktioner faar man iøvrigt en talende Forestilling gennem følgende Meddelelse fra en jysk Købstad:

En Manufakturhandler beskæftiger en Medhjælper, der hidtil har faaet baade Logi og Kost hos Principalen. Medhjælperen ytrer imidlertid Utilfredshed med Forplejningen og der træffes da den Ordning, at han tinges i Kost paa et Pensionat for Principalens Regning. Principalen skal ifølge Overenskomsten ikke betale Pensionatets Indehaver med klingende Mønt, men med — Manufakturvarer. Forbruget af Manufakturvarer staar imidlertid ikke Maal med de Partier, der leveres, og nu maa Pensionatets Indehaver afhænde det overskydende Parti til andre bl. a. til — Medhjælperens Principal.

Denne originale Betalingsmaade finder maaske kun faa Sidestykker, men den leder Tanken mod en svunden Tid, hvor den prægede Mønt ikke spillede den fremtrædende Rolle i Vareomsætningen, som i vore Dage.

Man huske imidlertid, at hvad der i det anførte Tilfælde forekommer besynderligt, umoderne, tilhørende en tilbagelagt Samfundstilstand, alt dette genfindes i det nu eksisterende Kost- og Logisystem, der kun er en Levning af Fortidens Betalingsmaade.

Hvad Under da, at Centralorganisationen vil søge at afskaffe denne forældede Institution og derved ligestille Medhjælperne med andre Samfundsborgere.

Interpellationerne ved Folketingsvalgene.

Sympati for vore Krav.

Opfordringen i „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende"s Nummer 11 om Interpellation til Folketingskandidaterne vedrørende deres Stilling til de af Centralorganisationen repræsenterede Medhjælperreformer, har yæret fulgt i adskillige Valgkredse Landet over.

Efter hvad der meldes fra flere Afdelinger have Kandidaterne næsten uden Undtagelse udtalt sig for Helligdagsarbejdets Afskaffelse, Maximalarbejdstidens Indførelse osv., og ved flere af Vælgermøderne i de større Byer har den Interesse, hvormed Vælgerforsamlingerne have fulgt de af vore Tillidsmænd fremsatte Interpellationer, vidnet om den Forstaaelse og Sympati, hvormed vore Krav mødes af den store Befolkning. Saaledes meddeler Aalborg-Afdelingens Formand, Hr. *Th. Hansen,* at han paa et af 1000 Vælgere besøgt Møde fremsatte Forespørgsel og Motivering modtoges med stærke Sympatitilkendegivelser af Forsamlingen.

Helligdagslovens Revision har iøvrigt i næsten alle Kredse givet Anledning til Forespørgsler fra Folk udenfor Medhjælperstanden. Efter hvad Provinspressen meddeler, have alle Kandidater stillet sig imødekommende overfor denne Reform.

Det maa saa haabes, at de valgte Folketingsmænd vil have deres til Vælgerne givne Løfter i frisk Minde — og handle derefter.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen,* Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen,* Farvergade 24, 2., K.

I Sommerhalvaaret vil der kun blive afholdt ét *maanedligt Møde,* der finder Sted i „Cafe du Parc", Gyldenløvesgade 4. Adgang for Medlemmerne af Kontormedhjælpernes Organisation.

Møderne afholdes den *2den Tirsdag i hver Maaned.*

Medlemsmøde d. 14. Juli i „Café du Parc".

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Dannebrogsgade 15, 3., V.

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand og Kasserer: *E. M. Christensen,* Bille Brahesvej 3, 3. V.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand; *O. Olsen,* Ryesgade 21, 3. Kasserer: *M. I. Jensen.* Adresse: O. Wagner, Ny Blegdamsvej 3, 2.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Petersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *J. Munch,* Søndergade 10—12 ². Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Immervad 6.

Som Følge af den store Tilslutning, de selskabelige Sammenkomster i „Promenadekaféen" har haft i Juni, har Bestyrelsen besluttet at fortsætte med dem i Juli, dog saaledes, at de i Stedet for Onsdag i Juli afholdes *hver Torsdag Aften.*

Lokalet ligger paa 1ste Sal og vender ud mod Kystvejen.

Kig op!

Billigste Søndagsfornøjelse. Rotur opad Aaen afholdes Søndagen d. 26. Juli. Mødested Musæumsbroen Kl. 3 Eftm. præcis. Aftensmad medbringes. Alle Foreningens vittige Hoveder komme med. Vift stolt paa Codans Bølge.

Bestyrelsen.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *I. C. I. Nors,* Danmarksgade 49, St.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Randers. Formand: *C. O. Lindback,* Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther,* Fredensgade 16.

Esbjerg. Formand: *A. Hyllested,* Kongensgade 3, 1. Kasserer: *Alf. Mikkelsen,* Jyllandsgade 46. Foreningens Lokaler: Skolegade 36. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *Chr. Spangsberg,* Stormgade 3.

Øerne.

Odense. *Diskussionsmøder* afholdes *første Onsdag* i hver Maaned, Kl. 9 Aften, i *Fyns Forsamlingshus.* Indmeldelser modtages af Formanden *Hakon Petersen,* Overgade 46, og Kassereren *Johs. Petersen,* Overgade 7.

Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *H. Petersen,* Albanigade 65, 2.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
St. Pederstræde 45, St.
København K. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 15. **1. August 1903.** **3. Aargang.**

Enten-Eller.

Naar man anskaffer sig en ny Klædning, saa kan det være Tegn paa Svaghed i Tøjet, men det kan ogsaa tyde paa Styrke i Krediten, — og det, at man har Raad til en ny Dragt, er til Slut baade en Vinding og en Fornyelse.

Da Handels- og Kontormedhjælperne i Efteraaret 1900 lavede sin officielle Habit, blev den med berettiget Optimisme lavet rummelig og stor, lavet til at voxe i.

Man kan næppe bebrejde de Delegerede deres Fremsyn heri, thi med nogen Berettigelse maatte de gaa ud fra, at en Menneskealders fagligt Arbejde, der var gaaet forud, ikke var gaaet en hel Klasse Medmennesker sporløst hen over Hovedet, og naar derfor Turen nu var kommet til Handels- og Kontormedhjælperne, saa maatte den Bygning, der skulde rumme Standens faglige Krav, være stor nok til at modtage Kollegernes Tusindtal.

Dette har imidlertid vist sig ikke at holde Stik, og det økonomiske Grundlag, som var beregnet paa Legio, slaar derfor ikke til, hvor kun Tallet er i Hundrederne; — at dette i Længden vil svække mere end gavne, turde være uimodsagt, og jo før man ser paa Forholdene, som de virkelig er, desto før vil man, naar man indretter sig derefter, atter kunne vinde i indre Styrke og i sunde økonomiske Forhold, hvad ellers daglig gaar tabt.

At hidføre sunde Forhold, at give Centralorganisationen den nødvendige økonomiske Ligevægt, at indrette sig med de faktiske Tilstande for Øje, og lade Standen gennemgaa den Skole i faglig Henseende som Stand, som den saa saare mangler, og som den ikke synes at kunne tilegne sig gennem andres Erfaringer og Kampe, det er, hvad der tilsigtes ved Kongressen den 9de August 1903.

Naar man ser paa de Forslag, som er fremme til Omorganisation, og løber Paragraferne igennem, saa vil man alligevel forbavses over, at Forandringen ikke er større. Udfor de fleste Paragrafer staar et »Uforandret«, og hele Revolutionen ligger saa at sige i 2 Paragrafer alene. Men de berører ogsaa Livsnerven i vor Organisation, og naar der f. Eks. foreslaaes en Omordning af vore Agitationsudvalg, der hidtil kun har ført en Skin-Tilværelse, saa rykkes dermed med ét Slag det egentlige Arbejde for vor Sag fra det Centrale ud i Periferien. At dette til en vis Grad er Decentralisation i Stedet for dets Modsætning, skal villig indrømmes, men da Forudsætningen for Centralisation netop er et kraftigt Liv ude i Afdelingerne, i hele det organiske Legeme, som en saadan Organisation jo er, saa maa dette jo først være til Stede, inden der virkelig kan opnaaes noget ved Centralisation. Fra at være den paa hvem det Hele hviler, bliver Forretningsføreren med den ny Ordning kun en Slags Generalsekretær, i hvis Hænder Traadene samles, et Bindeled mellem de forskellige Afdelinger, der skal vaage over, at Bevægelsen alligevel ikke taber hverken sin Ensartethed eller sin nationale Karakter.

Her er Tyngdepunktet i Reorganisations-Forslagene, men et andet Punkt, hvorom Kamp vil komme til at staa, bliver sikkert Kontingentspørgsmaalet. Der foreslaas en Nedsættelse i Kontingentet, der ikke i saa høj Grad vil tynge paa Enkeltmand som hidtil, og denne Nedsættelse er berettiget derved, at man næppe i Længden kan forlange de store Ofre, hvor Resultaterne endnu — i Følge Sagens Natur — kun kan være smaa. Tillige er der jo en stor Skare, ja en absolut Majoritet blandt Kollegerne, som virkelig er nede paa et saadant Lavmaal i Lønningerne, at de bør imødekommes, om vi nogensinde skal faa dem med i vore Rækker.

Saa lidt som det imidlertid kan nytte at trække i nye Klæder af sidste Mode og derfor tro, man er en Gentleman, naar man alligevel aldrig er eller bliver andet end en Tølper, saa lidt kan det nytte at trække i Krigerens Dragt, naar ikke der banker et modigt Hjerte bag denne, et Hjærte, der ikke blot tør møde Faren, hvor den kommer, men ogsaa tør opsøge den, som bevidst tør sætte sig Maal og som ved, hvad der skal kæmpes for, og Vejen, der skal gaaes.

Men i Retning af at bruge det Vaaben i Kampen for Tilværelsen, som en Organisation er, dér lader netop vor Stand saare meget tilbage at ønske. Er der noget Sted, at den enkelte Kollega holder sig sky tilbage, saa er det netop her. I Stedet for, at vort Blad Gang for Gang skulde vrimle af Træk fra vort Liv og vort Arbejde, af de Misbrug, vi er Genstand for, af mulige Overgreb, vi maa finde os i, saa har der saa at sige ikke været et Tilfælde nævnt af sligt endnu. Men der ligger en Brøst, vi skal udenom, om vi nogensinde skal vinde frem; denne Skyhed for at stille sig blot, som end ikke er nødvendig, da en journalistisk Pen godt kan berette saadant uden at give det en bestemt Adresse, denne Skyhed skal og maa overvindes; thi netop af den Art er fagligt Arbejde.

Og hvorfor holder Enkeltmand sig tilbage her? Fordi han frygter, at Principalen, naar han føler sig truffet, skal lade Slaget gaa videre til egne Rygstykker, og det skete vil ogsaa nok baade i det ene og det andet Tilfælde, men hvorfor? Fordi Principalen netop saaledes erkender Klagens Berettigelse. Men den Skyhed, der af Frygt for eget Skind holder sig tilbage, er kun værd at nævnes ved Navnet: Fejghed.

Og som Modet kun er ringe udadtil, saaledes er Forstaaelsen indadtil ikke bedre bevendt.

Naar man ved, hvorledes de ærede Medlemmer skal behandles som raadne Æg, hvorledes de er som sippede Jomfruer i Omgangen, naar man kender det Overmaal af Uforstand, mangt et Medlem anvender i sit Forhold til sin Afdeling og til Centralorganisationen, — hvorledes de for et godt Ord strax er parat med en Mandatnedlæggelse eller en Udmeldelse, som om det var en personlig Tjeneste, de gjorde Andenmand ved at være Medlem og ikke for egen Interesses Skyld, saa rystes Ens Tro paa Sagens Gennemførlighed i sin Grundvold, og det Hele kan synes saa aldeles haabløst! Men ogsaa her faar Tiden øve sin Virkning, og den Skole, Standen faar at gennemgaa, inden den bliver moden til virkelige Resultater, til en virkelig Forbedring af egne Forhold gennem eget Arbejde, den Skole faar ikke mindst indprænte den Sætning i Kollegernes Bevidsthed, at til vore Afdelinger gaar Vejen kun nedad, og en Gang Medlem, saa er det for Livstid i hvor det saa end gaar, men fremfor alt, saa er man Medlem for egen Skyld, for at fremme egne Interesser, og for intet andet.

Naar det Stof, hvoraf vor Organisation skal bygges op, er af en saa usammenhængende Art, saa maa det i hvert Fald staa os klart, at det vil aldrig nytte en Døjt, om vi saa formede aldrig saa godt et Skelet paa vore Kongresser, naar ikke vi raader over Kød og Blod tillige, og naar ikke vi mægter at indblæse en Samdrægtighedens Aand i det Liv, vi saaledes skaber, thi med Skeletter alene udrettes intet nutildags, — Spøgelsernes Tid er forbi; vi bør da hellere erkende vor egen Magtesløshed straks, og ikke unyttigt lægge Beslag paa de

Kræfter, vor Stand raader over, og som da paa anden Maade kan komme Samfundet til Gode.

Vi staa her overfor et Enten-Eller; al Gaaen udenom er kun ørkesløs Tale, og vi faar da se paa de Opgaver, der ligger og venter paa Standen, faar veje, om de er Ofre værd, eller om hellere de nuværende »gode Forhold« skal forblive uforandrede.

Vi kaste derfor et Blik paa Livet, saaledes som det arter sig for den unge Handels- og Kontormedhjælper, og den Maalestok, vi skal anlægge for at regne Facit ud, er den Maalestok, Mennesket burde anvende i alle Forhold, hvor Tvivl er tilstede; det Alménmenneskelige skal være afgørende, om det Liv, der føres, ogsaa er menneskeligt. Og vi behøver vist ikke her at maale ret længe for at se, hvor det skorter, for at erfare gennem eget Liv, at den daglige, timelange Indespærring bag Disk og Pult paa langt nær ikke tilfredsstiller de mest beskedne Krav om Liv og Sundhed for Individet, og det skal siges her, netop i denne Forbindeise, at naar vor Stand har det Lov paa sig, som ikke kan bestrides, at den som ingen anden er henfalden til Beværtnings- og Variételiv, saa skyldes dette i aller første Linie den overdrevent lange Arbejdstid, vi er underkastet, en Arbejdstid, hvis sløvende Virkninger betager Lysten til videre Uddannelse og kun gør Mennesket skikket til Adspredelser af den allersletteste Art.

Forkortelse af Arbejdstiden bliver det Krav, der først og fremmest bør stilles og gennemføres; thi uden det er alt det andet omsonst, og dette Krav bør stilles ikke mindst i Samfundets Navn; thi dette er til Slut ikke tjent med, at store Dele af Ungdommen legemligt og aandeligt forsømmes netop i den Alder, hvor Karakteren dannes, netop i den Periode, hvor Udviklingen foregaar. Vi maa kræve Tid til at uddanne vort Legeme ved Sport, til at uddanne vor Aand ved at betragte Tidens Rørelser, og vi maa absolut bestride, at den Ensidighed, der gør sig gældende i vore Kontorer og Butiker, og den Uddannelse, vi faar der, uden at der levnes os Tid til anden Paavirkning, den er ikke tilfredsstillende eller tidssvarende mere og baader til Slut hverken Individet eller Samfundet, og i snævrere Forstand Forretningslivet heller ikke.

Men ved Siden af de store Opgaver ligger der et Utal af mindre og venter paa os, Opgaver, der kan løses allerede nu, og som kan tjene til at gøre Livet lysere og mere iudholdsrigt for den Enkelte, der ligger den gensidige Paavirkning af hinanden til at føre Livet ind paa nye Baner; rent materielle Fordele kan opnaaes ved Sammenslutninger af forskellig Art; vore sparsomt tilmaalte Ferier kan sættes i System, kan ved Fællesrejser baade i Ind- og Udland gøres langt mer frugtbringende for Individet end hidtil; kort sagt, Opgaverne voxe og formere sig efterhaanden som En selv modnes til Løsning af større og større Samfundsspørgsmaal. Men til sligt kræves en enig og maalbevidst Stand, og det er Midlerne og Maaden til at samle denne, til at bringe disse Tusinder af Hjerter til at slaa i Takt, til at opdrage Standen til Bevidsthed om eget Værd som Individer og som Samfundsborgere, det er Opgaven, som den tilstundende Kongres har at løse, i Sandhed Opgaver, der er vor Tid værdig.

Maatte det vise sig, at Standen er disse Opgaver voxen!

Å. H.

Et Forslag til Overvejelse.

Af *Vald. Pedersen*, Aarhus.

Ak, hvor forandret!

Fristes man ikke til at udbryde saaledes i disse Dage, hvor vi ser Centralorganisationens dyreste Interesser forelagte i vort Organ til Drøftelse, uden at en eneste af alle vore dygtige Medlemmer Landet over finder Anledning til at tage fat paa Sagen og give sit Besyv med i Laget?

Hvor er I henne alle I gamle Kæmper?

Husker I ikke, hvorledes „Vort Blad“ i sin Tid, da Centralorganisationens Dannelse stod paa Dagsordenen, var fyldt Nummer efter Nummer med Artikler og Forslag fra Medlemmer og Afdelinger? Men nu! Hvor er Avanti, S., Anyone, An., Jean Cruzel, ja hvor er selveste Nikodemus?

Jeg havde som sagt ventet at se en indgaaende Behandling af Spørgsmaalet „Reorganisationen“ i Bladets Spalter, men er jo i den Henseende bleven skuffet.

Desto glædeligere for mig er det da, at mine ærede Kolleger i Aarhusbestyrelsen har haft et aabent Øje for den store Betydning af denne Sag og med Glæde paataget sig det store Arbejde, det har været at faa denne Sag drøftet saa vidt, at der ud af Diskussionen kunde drages et Forslag til en Omordning, — et Forslag, som selvfølgelig ikke kan betragtes som „fuldt færdig til Brug“, men dog sikkert bør overvejes alvorligt af Alle og kan danne et godt Forhandlingsgrundlag paa Kongressen.

Jeg skal tillade mig at indlede det med et Par Ord.

Naar man hører Ordet „Reorganisation“, tænker man sig vel i Almindelighed en Omordning af de bestaaende Organisationsforhold. I det af de ærede 3 Hovedbestyrelsesmedlemmer fremsatte saakaldte Reorganisationsforslag findes imidlertid intet af den Slags for selve Cenrralorganisationens Vedkommende, thi en Forandring af Programmet og Nedsættelse af Kontingentet kan dog ikke kaldes nogen Reorganisation, dette Ord kan i Forslaget kun anvendes paa § 25 om Agitationsudvalgene.

Nu har jeg jo nok hørt en lille Fugl synge om, at „Reorganisationen“ i Virkeligheden skulde foregaa paa en helt anden Maade end det staar paa Prent; jeg vil ikke haabe det — Muldvarpearbejde har jeg aldrig kunnet lide!

Nej! skal vi reorganisere, lad os saa først og fremmest undersøge Grunden til, at dette eventuelt er nødvendigt. Det har vi gjort her i Bestyrelsen, og Resultatet vi er naaet til er da dette:

Under vor nuværende Organisationsform føler Medlemmerne sig langt mere som Medlemmer af Afdelingerne end af Centralorganisationen, hvilkef bevirker, at en Smule Sløvhed fra Afdelingsbestyrelsens Side kan ødelægge Sagen i en hel By; ligeledes bevirker det, at vi taber alle Medlemmer, naar en Afdeling melder sig ud, som f. Eks. Skive under Lockouten.

Dette er efter vor Mening Hovedfejlen ved den gamle Organisationsform, og den gælder det altsaa om at faa rettet. Vi har tænkt os dette ordnet ved nedenstaaende Forslag, hvorefter Alle kommer til at staa direkte under Centralorganisationen og betaler et forholdsvis lille Kontingent til den, medens Afdelingerne bortfalde i deres nuværende Form. Selvfølgelig er det ikke Meningen at slaa Afdelingerne ihjel, vi vil blot have dem adskilte fra Centralorganisationen, saaledes at den arbejder kun for det rent faglige, programmæssige, medens Afdelingerne, eller hvad deres nye Navn nu vil blive, arbejde for de lokale Særinteresser, som f. Eks. Undervisning, Foredrag, Besøg, Esbjergs „Hjem“, Aarhus Sygekasse etc. etc.

Vi tro, at Centralorganisationens Administration vil simplificeres meget ved vort Forslags Gennemførelse; og naar vi ved at gøre Bladet til et Ugeblad med Annoncer kan faa det billigere, samtidig med, at alle Meddelelser til Medlemmerne kan gaa derigennem og altsaa mange Cirkulærer spares, har vi det bedste Haab om derved at have fundet en heldig Løsning paa Spørgsmaalet „Reorganisation“.

Jeg ved selvfølgelig ikke, hvorledes dette Forslag, gennemført i Praksis, vil komme til at tage sig ud, men jeg vil bede alle Medlemmer, og særlig dem, der skal med til Kongressen, om at sætte sig ind i Sagerne og være nogenlunde klar over deres Stilling til samme inden vi mødes, — der bliver jo ikke megen Tid den Dag. Og enten de nu synes om Forslaget eller ej, saa mød fremfor alt med en ærlig Vilje til at gøre et Arbejde — et stort og godt Arbejde — for vort Fremtid!

Leve Centralorganisationen!

Den ekstraordinære Kongres.

I Henhold til Hovedbestyrelsens Beslutning og Cirkulære fra Forretningsføreren afholdes *den ekstraordinære Kongres* i Industripalæets Spisesal i *Odense* Søndag den 9de August 1903. De Delegerede samles i Mødesalen Kl. 8. *Mødet aabnes Kl. 9 pr.* (Frokostpavse Kl. 12).

Kongressens Dagsorden:

1. Forslag til Forretningsorden.
2. Mandaternes Prøvelse.
3. Valg af Kongressens Tillidsmænd.
4. Beretning om Virksomheden.
5. Regnskabets Aflæggelse.

6. Forslag til Reorganisation.
7. Valg af de i § 23 nævnte Tillidsmænd.
8. Fastsættelse af Tid og Sted for næste Kongres.

Forslag.

Til Punkt 1.

Dhr. *A. Gundel* og *V. Hansen* foreslaar at bibeholde den ved sidste Kongres benyttede Forretningsorden.

Til Punkt 4.

Odense foreslaar:

1. Ved sidste Kongres bevilgedes 300 Kr. til Agitation paa Fyn. I Henhold hertil ønskes det, at der fra Hovedbestyrelsens Side gøres noget for Odense Afdeling for at denne kan faa Tilgang af flere nye Medlemmer, da det paa Grund af de her herskende særlige vanskelige Forhold har vist sig umuligt ved egen Hjælp.
2. Angaaende Forslag til lovbestemt Maximalarbejdstid for Handels- og Kontormedhjælpere gøres opmærksom paa Punkt 3, der lyder som følger:

De lovmæssige Bestemmelser bortfalder paa Markeds- og Torvedage.

Punktet bør forandres, da det for Odenses Vedkommende stiller sig saaledes, at der er Marked *hver Mandag* samt Torvedag hver Onsdag og Lørdag; der vilde paa den Maade kun kunne lukkes Kl. 7 Tirsdag. Torsdag og Fredag.

3. At Centralorganisationen tager Initiativet til, at de forskellige Afdelinger tager Spørgsmaalet op og søge oprettet Varesamlinger ved de lokale Handelsskoler, samt at der ved disse gives Undervisning i Varekundskab.

Til Punkt 6.

Hovedbestyrelsesmedlemmerne Dhr. *Vilh. Hansen, Åge Hyllested* og *Frk. Louise Larsen* foreslaar:

Det i „D. H. & K. M. T." Nr. 13 offentliggjorte Reorganisationsforslag.

Aalborg foreslaar:

1. Vilh. Hansens Forslag.
2. Uforandret.
3. V. Hansens Forslag.
4–7. Uforandrede.
8. Udgaar.
9–12. Uforandrede.
13. Efter første Stykke tilf: Afskrift af Regnskabet tilstilles de respektive Afdelinger.
14–15. uforandredre.
16. V. Hansens Forslag.
17–26. Uforandrede.

Aarhus foreslaar:

§ 1. Organisationens Navn er: Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælpere.

§ 2. Formaalet er at samle alle Handels- og Kontormedhjælpere i Danmark i en faglig Landsorganisation for ved Samarbejde at fremme og værne fælles Interesser, og højne Standens økonomiske og aandelige Niveau, idet man af al Kraft vil arbejde hen til at enhver Kollega faar det størst mulige Udbytte af sit Arbejde, og iøvrigt ved alle lovlige Midler søge at tilvejebringe bedre Forhold i alle Retninger indenfor Standen.

§ 3. Dette Formaal søges opnaaet:
1. Dels ved Selvhjælp, gennem Understøttelsesfonds, Engageringsbureau o. lign.
2. Dels ved Forhandling med Principalernes Organisationer, og
3. Dels ved socialreformatorisk Virksomhed gennem Indvirken paa Lovgivningsmagten og Lokaløvrighederne til Fremme af følgende Programpunkter:
   1. Bedre og bestemtere Lønninger.
   2. Kost- og Logisystemets Afskaffelse.
   3. Kortere Arbejdstid (Afskaffelse af Helligdagsarbejde).
   4. Regulering af Lærlingevæsenet.
   5. Indførelse af bedre hygiejniske Forhold paa Arbejdspladserne. Særlige Beskyttelsesbestemmelser for kvindelige Medhjælpere.
   6. Samme Løn for lige Arbejdsydelse af mandlige og kvindelige Medhjælpere.

§ 4. Som Medlem kan optages enhver saavel kvindelig som mandlig Handels- og Kontormedhjælper, der er fyldt 18 Aar og ikke er Lærling.

§ 5. Eksklusion af et Medlem etc. (som i de gamle Love, dog rettes „Afdeling" til „Kreds").

§ 6. I Indskud betales 50 Øre; Kontingentet til Centralorganisationen er 1 Krone Kvartalet. Hovedbestyrelsen har Ret til at udskrive Ekstrakontingent, naar paatrængende Nødvendighed kræver det. Kontingentet skal være betalt inden første Kvartalsmaaneds Udgang. Naar et Medlem slettes paa Grund af Restance kan Vedkommende ikke optages paany før Gælden er betalt.

§ 7. Medlemmerne ere kontingentfri etc. (vide gl. Love).

§ 8. Landet inddeles af Hovedbestyrelsen i Kredse efter Medlemsantallet. Hver By med mindst 50 Medlemmer danner en Kreds for sig; paa Landet dannes en Kreds for hver 50 Medlemmer.

Hver Kreds vælger en Kredsforstander med 2 Bisiddere og desuden en Medhjælper for hvert overskydende 50 Medlemmer.

§ 9. Kredsforstanderen repræsenterer under alle Forhold sin Kreds. Han vælges for et Tidsrum af 3 Aar og er selvskrevet Medlem af Kongressen. Han skal i alle Spørgsmaal konferere med Centralorganisationens Formand, under hvis direkte Ledelse han staar. De nærmere Bestemmelser om hans Virksomhed udarbejdes af Hovedbestyrelsen.

Bisidderne og Medhjælperne skulle bistaa Kredsforstanderen, hvor han forlanger det; Bisidderne kunne eventuelt træde i hans Sted.

§ 10. Uforandret som i gl. Lov.
§ 11. do. „ „ „ „
§ 12. Uforandret, dog „Kredsforstandere" i St. f. „Afdelingsformænd".
§ 13. „Afdeling" rettes til „Kreds".
§ 14. Centralorganisationen tilstiller gratis Medlemmerne et Medlemsblad under Navnet af „Dansk Handels- og Kontormedhjælper Tidende". Bladet skal udgaa ugentlig og indeholde Meddelelser fra Kredsene og Centralorganisationen, samt etc. (som gl. Lov).
§ 15. I Linie 3–4 udgaar „en Afdeling eller".
„ „ 5–6 „ „naar vedkommende etc".
§ 16. „Afdelingerne" rettes til „Kredsene".
§ 17. I Linie 3: Forskellige Kredse eller ved direkte skriftlig Afstemning blandt Medlemmerne, Afstemningerne i Kredsene foregaar paa ekstraordinære Generalforsamlinger etc. — gl. Lov.
§ 18. Til Kongressen har enhver af Centralorganisationens Kredse Ret til at sende en Repræsentant for hver 100 Medlemmer udover de første 50. Over 50 regnes for 100. Medlemsantallet regnes efter sidste Kvartalsopgørelse.
§ 19. „Afdelings Bestyrelse" rettes til „Kredsforstander og Bisiddere".
§ 20. Hovedbestyrelsesmedlemmerne ere at betragte som selvvalgte til Kongressen (foruden Kredsforstanderne og de valgte Delegerede).

Rejseudgifterne (2 Kl. Jernbane og 1 Kahyt) og Diæterne (8 Kr. pr. Døgn) godtgøres Kongresmedlemmerne af Hovedkassen.

§ 21. Linie 1 „Kongressen" rettes til „den ordinære Kongres".
Linie 5 „Afdelinger" „ „ „Kredse".
§ 22. Linie 1 „maa være Afdelingen ihænde" rettes til „bekendtgøres i D. H. & K. M. T. senest" etc.
§ 23. Uforandret.
§ 24. I sidste Afsnit rettes „Delegeret" til „Kongresmedlem".
§ 25. Kongresmedlemmerne for Jylland, for Øerne og for København vælge hver for sig et staaende Agitationsudvalg.

2det Stykke: Som af Hr. V. Hansen o. fl. foreslaaet (dog saaledes at „Afdelinger" rettes til „Kredse").

§ 26. Det anbefales Medlemmerne paa Pladser, hvor et større Antal findes, at slutte sig sammen om saadanne Formaal, som Centralorganisationen ikke direkte atbejder for som f. Eks. Undervisning, Foredrag, Sport, etc. etc.

Saadanne Underafdelinger maa dog ledes af en særlig valgt Bestyrelse og dens Regnskab, Midler etc. under ingen Omstændigheder sammenblandes med Kredsens.

§ 27. Disse Love træde i Kraft den

Endvidere:

Hvis Organisationsformen: *direkte Medlemmer over hele Landet* ikke gennemføres, men derimod den indirekte Medlemsret som hidtil gennem Afdelingerne bibeholdes, da henstiller Generalforsamlingen til Kongressen at vedtage: „Kolleger kunne — uden Hensyn til denne eller hin Afdeling — sortere direkte under „Landsafdelingen", som i enhver Henseende stilles lig med en ordinær Afdeling. Medlemskontingentet er dog kun, hvad Afdelingerne ellers betale pr. Medlem til Centralorganisationen, og Administrationen — det videst mulige Selvstyre — planlægges at Hovedbestyrelsen".

Manukturmedhjælpernes Organisation, Kjøbenhavn henstiller:

Da vor Afdeling er kommen til den Formening, at det vilde være til større Gavn for vor Sag om samtlige Hsndels- og Kontormedhjælpere i Kjøbenhaen vare samlede i en Afdeling under Centralorganisationen, dog saaledes et hver Branche bliver repræsenteret i Bestyrelsen, anmoder vi Kongressen om at tage Stilling hertil.

Advarsel.

„*En Rejsende* i Kolonialbranchen til at besøge Byerne og enkelte større Landstationer søges til 1. Juli. Begyndelsesgage 1500 Kr. aarlig og lidt Tantième; fri Rejse paa Statsbanernes 2. Kl. samt Rejsediæter 10 Kr. pr. Dag. Offerter i Billet mrkt. „A. B. 3370" modtager Jyllandsposten Kontor".

Som Svar paa en indlagt Billet kom følgende:

Aarhus, d.

Hr. *N. N.*

Modtaget Deres meget ærede af..... ds. i Billet mrkt. „A. B. 3370". Adr. Jyllandsposten, bedes De remittere ved-

agte Circulære forsynet med Deres Underskrift m. m., samt fremsende det deri nævnte Beløb, hvorefter jeg straks skal sætte mig i Virksomhed for Dem og venter at kunne opnaa det Resultat, De ansøger.

Med Højagtelse
P. Sørensen.

Internationalt Oplysnings- og Patent-Bureau. Telegram-Adr.: „Jupiter". Skovvejen Nr. 111. Telefon Nr. 362.

Det i Brevet omtalte Circulære lyder saaledes:

For igennem „International Oplysnings- og Patent-Bureau", Skovvejen Nr. 111 i Aarhus at modtage Oplysning og Assistance i Henhold til mit ærbødige af ds. i Billet mrkt. „A. B. 3370" fremsendes hermed til 1ste Gebyr, pr. Postanvisning Kr. 5,00 samt forpligter jeg mig til at fremsende 2det Gebyr, der udgør 5 pCt. 1ste Maaneds Brutto Indtægt, saasnart den første Maaneds Honorar er afregnet.

den 1903.

Navn:
Adresse:

Vi anbefale vore Kolleger at tage sig i Agt for saadanne Engageringsvirksomheder, og ønske gerne Oplysning fra dem, der have reflekteret paa lignende Annoncer.

Bestyrelsen
for
Foreningen af Handels- og Kontormedhjælpere
for Aarhus og Omegn.

Dagbladene bedes venligst optage ovenstaaende.

International Medhjælperkongres.

Under Verdensudstillingen i Paris 1900 afholdtes den første internationale Medhjælperkongres, væsentlig paa Initiativ af franske, belgiske og engelske Medhjælperorganisationer. Resultatet af denne Kongres blev, at der oprettedes et internationalt Sekretariat med Sæde i Gand (Gent) i Belgien. Som bekendt er der herfra i sin Tid rettet en Henvendelse til Centralorganisationen om Tilslutning til den internationale Føderation, ligesom der er ført en Del Korrespondance mellem dennes Generalsekretær og Centralorganisationens Sekretær.

Ifølge Pariserkongressens Beslutning skal den næste Kongres afholdes i Aar i Brüssel og vi ere nu fra Sekretariatet i Gand anmodet om at gengive Kongressens omfattende Arbejdsplan og Dagsorden paa Dansk. Samtidig er der rettet Anmodning til vor Organisation om at deltage i Kongressen.

Vi begrænse os til følgende Resumé af Medhjælperkongressens Dagsorden:

1. *Faglig og teknisk Undervisning.* Handelsskoler, Industrielle Skoler, Ungdomsskoler, Fripladser, Frirejser, Ansættelser i Udlandet, Læretiden i Almindelighed.
2. *Pladssøgning.* Arbejdsbørser: Deres Dannelse, deres Bestyrelse. Engageringsbureauer: Den Beskæftigelse, der tilbydes, og den, der søges af Medhjælperne. Statistiske Kontorer. Arbejdsløshedskontorer.
3. *Arbejdsvilkaar.*
   a) *Alder.* Køn.
   b) *Løn.* Lønningsmaade. Naturalpræstationer (ɔ: Kost & Logi). Bøder. Afkortning paa Gage. Ubeslaglæggelighed. Uafhængighed. Delagtighed i Forretningsindtægten. Ansvarlighed.
   b) *Arbejde.* Varigheden. Overarbejde. Natarbejde. Kontrakter. Hviletider. Ferier.
   d) *Tvistigheder.* Jurisdiktion. Retspraksis. Domstole. Voldgiftsretter. Arbejds- og Industriretter. Forlig. Opmandskendelser.
   e) *Hygieine.* Tryghed.
   f) *Afskedigelse.* Skadesløsholdelse. Betænkning. Pludselig Afskedigelse. Priviligeret Stilling i Tilfælde af Fallit.
4. *Økonomiske Betingelser.* Bolig. Klæder. Føde.
5. *Faglige Besværinger.* Ulønnet Tjeneste. En Volonairs Stilling. Flerhed af Bestillinger.
6. *Arbejderlovgivning.* Beskyttelsesbestemmelser til Gunst for Medhjælperne under Hensyn til de foregaaende Spørgsmaal.
7. *Foreningsorganisation.* Faglige Foreninger. Gensidighed. (Rentefri Laan. Retstrætter. Sygdom. Indtrufne Uheld. Arbejdsløshed. Invaliditet. Pensionering. Dødsfald. Enker og Faderløse). Samvirken. Blade. Forbindelse imellem de forskellige Grupper af Medhjælpere. Lokale. Foreninger. Overordnet Arbejdsraad.
8. *Særlige Spørgsmaal.* Fritstillede Lærere. Handelsrejsende. (Transport- og Kommunikationsmidler). Medjælpere paa Kontorer, i Magasiner, i Bazarer, i Galanteri- og Konfektionsforretninger, ved Sporvognsrouter etc.
9. *Den internationale Organisation.* Statutter. Organisation. Valg af Tillidsmænd.

Denne Dagsorden, der efter Programmet skal behandles i Møder d. 19., 21. og 22. September, synes altfor spredt og omfattende til at danne Grundlaget for Forhandlinger med positivt Udbytte. Det maa først gælde om at skabe en fælles og for alle Medhjælperorganisationer accepteret Basis for organisatorisk Samarbejde. Først derigennem faar de vedrørende de forskellige Fagspørgsmaal tagne Beslutninger praktisk Betydning.

Tilslutningen til Kongressen synes da heller ikke at blive overvældende. Det forlyder intet om, at de tyske Medhjælperorganisationer lader sig repræsentere og det er i saa Henseende betegnende, at Hovedbestyrelsen for „Centralverband der Handlungsgehülfen und Gehülfinnen", der ellers nærer udprægede internationale Sympatier, have vedtaget ikke at deltage i Kongressen.

Vor Kongres udtalte sig for venskabeligt Samarbejde med udenlandske Medhjælperorganisationer og vi kunne kun ønske Brüsselerkongressen de bedste Resultater, men vi anse den nuværende Organisationsform og de til Sekretariatet staaende Organer for uhensigtsmæssige til Opnaaelse af det tilsigtede Maal.

Meddelelse fra Redaktionen.

Da enkelte Afdelinger have undladt rettidig at indsende Svar paa Forretningsførerens Cirkulære angaaende Kongressen, have vi først afsluttet Redaktionen af nærværende Numer den 29. Juli Aften, hvorved Bladets Udgivelse er forsinket.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Hansen,* Mysundegade 26, 4., V. Kasserer: *C. Christensen,* Farvergade 24, 2., K.
Medlemsmøde d. 18. August i „Café du Parc".

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Dannebrogsgade 15, 3., V.

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand og Kasserer: *E. M. Christensen,* Bille Brahesvej 3, 3. V.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Ryesgade 21, 3. Kasserer: *M. I. Jensen.* Adresse: O. Wagner, Ny Blegdamsvej 3, 2.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Petersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *J. Munch,* Søndergade 10—12 ². Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Immervad 6.
Bestyrelsen.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *I. C. I. Nors,* Danmarksgade 49, St.
Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Randers. Formand: *C. O. Lindback,* Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther,* Fredensgade 16.

Esbjerg. Formand: *A. Hyllested,* Kongensgade 3, 1. Kasserer: *Alf. Mikkelsen,* Jyllandsgade 46. Foreningens Lokaler: Skolegade 36. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *Chr. Spangsberg,* Stormgade 3.

Øerne.

Odense. *Diskussionsmøder* afholdes *første Onsdag* i hver Maaned, Kl. 9 Aften, i *Fyns Forsamlingshus.* Indmeldelser modtages af Formanden *Hakon Petersen,* Overgade 46. og Kassereren *Johs. Petersen,* Overgade 7.
Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *H. Petersen,* Albanigade 65, 2.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
St. Pederstræde 45, St.
København K. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 8, 1.S.
København V.

Nr. 16 og 17. **1. September 1903.** **3. Aargang.**

Den ekstraordinære Kongres.

Beretningen og Regnskabet godkendes enstemmig — Maximalarbejdstiden — Reorganisationen — Kontingentet til Centralorganisationen nedsættes — Agitationsudvalgenes Omordning — Forretningsførerposten ophæves — Programdebatten — Axel Gundel ønsker ikke Genvalg — Aage Hyllested vælges til Formand — Den nye Hovedbestyrelse — Centralorganisationens Hovedsæde overflyttes til Esbjerg d. 1. Oktober.

Reorganisationen er gennemført!

I en Forhandling, der med halvanden Times Afbrydelse strakte sig over et halvt Døgn, nærmede de forskellige Anskuelser sig hverandre, og de fleste af de vigtigste Beslutninger bleve tagne med stort Flertal. Forhandlingerne vedrørende Reorganisationsforslagene paabegyndtes Kl. 1, varede hele Eftermiddagen og afsluttedes langt efter Midnat. Kongressen arbejdede med Hurtighed og Akkuratesse, hvortil de dygtige Ordstyrere væsentlig bidrog, og naar dette vigtige Møde, der i Betydning maa jævnstilles med Aarhusmødet og Kjøbenhavnerkongressen, naaede gennem sin omfangsrige Dagsorden til den fastsatte Tid — trods et Talerantal, der opgjordes til 169 — viser dette den Arbejdsiver og Interesse, Kongresdeltagerne lagde for Dagen.

Reorganisationsspørgsmaalet rejstes som bekendt i Foraaret af 3 Hovedbestyrelsesmedlemmer, og det blev i Hovedsagen disses Forslag til Statutrevision, der akcepteredes af Kongressen, medens derimod Programmet opretholdtes i sin oprindelige Form med nogle uvæsentlige Ændringer.

Det er et Vidnesbyrd om den oprindelige Organisationsforms Brugbarhed, at Kongressen ikke ændrede væsentligt heri, men kun gennemførte de Forandringer, som de nuværende Forhold og vor Organisations Fremtidsvirksomhed krævede. Det var i saa Henseende betegnende, at det efter Generaldebatten om Reorganisationsforslagene vedtoges at føre Specialdebatten paa Grundlag af de gamle Love.

Kontingentspørgsmaalet affødte naturligvis den mest omfattende Forhandling under Specialdebatten. Afdelingskontingentet til Centralorganisationen blev her Kardinalspørgsmaalet, medens Særstandpunkterne vedrørende det noget mere uvæsentlige Spørgsmaal, Minimumskontingentet, traadte i Baggrunden. Debatten vedrørende Afdelingskontingentet paabegyndtes paa Grundlag af tre Hovedstandpunkter: Bibeholdelse af det oprindelige Kontingent, Nedsættelse til 20 Øre (fremsat af Hr. A. Gundel, der dog ansaa denne Kontingentreduktion for »den næstbedste« Ordning sammenlignet med den oprindelige) og endelig Fastsættelse af Afdelingskontingentet til 35 Øre pr. Medlem, et Standpunktet, der som bekendt hævdedes af de 3 Hovedbestyrelsesmedlemmer og vedtoges med stort Flertal.

Samarbejdet mellem Afdelingerne indenfor de tre Agitationsdistrikter og Agitationens Genoptagelse i sin fulde Udstrækning søgte Kongressen at garantere ved Bestemmelserne om Agitationsudvalgenes Virksomhed, aarlige Distriksmøder og Udvalgenes Samarbejde med Centralorganisationens Formand.

En af Kongressens Hovedopgaver var Nedsættelse af Administrationsudgifterne. Ogsaa denne Opgave løstes tilfredsstillende. Samtlige Gager til Centralorganisationens lønnede Funktionærer (Formand, Redaktør, Hovedkasserer og Ekspeditør) er bragt ned til 800 Kr. om Aaret. Dette har imidlertid nødvendiggjort en ny Administrations-Ordning, idet Forretningsførerposten er ophævet og Forretningsførerens Funktioner i Fremtiden varetages af Formanden, Hovedkassereren og Agitationsudvalgenes Formænd.

Centralorganisationens Hovedsæde bliver fra 1ste Oktober henlagt til *Esbjerg*, hvor baade Formanden og Hovedkassereren har Bolig, medens »D. H. & K. M. T.« som hidtil vedbliver at udgaa i København under den nuværende Redaktion. En Forandring i Bladets Ydre vil dog betegne, at det ikke ganske er undgaaet Reorganisationen: »D. H. & K. M. T.« skal nemlig udkomme med et til Annoncer beregnet Omslag.

Den ekstraordinære Kongres, der saaledes har medført visse betydningsfulde Forandringer i vor Organisations Virkemaade og Administration, fik — som Telegrafen allerede har meldt — særlig Betydning ved det Personskifte, den medførte. Medens den hidtidige Hovedledelse — paa en enkelt Undtagelse nær — genvalgtes, skete der en Forandring m. H. t. Førstemandspladsen. — Vor Forretningsfører, Hr. *Axel Gundel*, meddelte nemlig Kongressen, at han ikke ønskede at modtage Genvalg, og i hans Sted valgtes Hr. *Aage Hyllested*, Esbjerg, til Centralorganisationens Formand, medens Hr. *Chr. Ingvoldsen* af Hovedbestyrelsen fik overdraget Varetagelsen af den nyoprettede Hovedkassererpost.

Det ligger udenfor denne Indlednings Opgave, at dvæle ved Hr. Axel Gundels Betydning for Medhjælperbevægelsen. Naar vi i vor 1ste Oktober Udgave tager Afsked med vor gamle Forretningsfører, vil der derimod være god Anledning til et Tilbageblik paa den Mands Virksomhed, der som ingen anden har sat sin Personligheds Præg paa den Bevægelse, hvis Førstemand han var dels i det gamle københavnske Forbunds, dels i Centralorganisationens Skikkelse. Ejheller skal her dvæles ved Hr. Gundels Motiver til sin Tilbagetræden, fordi disse fornemlig ere betingede af private Forhold, der er Centralorganisationen uvedkommende. Hr. Gundels Mandatnedlæggelse kom ikke overraskende for hans nærmeste Medarbejdere. Allerede i længere Tid havde Tanken om at lade en anden indtage hans Plads ikke været ham fremmed. Pladsledighedsforsikringen, der i det sidste Aar har optaget hans Tid og tvungen ham til at samle sin Virksomhed paa dette Punkt i et saadant Omfang, at han maatte lade Centralorganisationens Interesser træde i Baggrunden, har væsentlig bidraget til hos ham at modne Beslutningen om at trække sig tilbage fra den Tillidspost, han netop nu har beklædt i 3 Aar, — han, som vi andre, vidste, at den faglige Bevægelses Fremtid ikke længere kan gøres afhængig af Enkeltmand. Ved Hr. Gundels Tilbagetræden nødvendiggøres visse Forandringer indenfor Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring, Aktieselskab: Ved Ophævelse af Centralorganisationens Forretningsførerpost bliver det nødvendigt at foretage en Nyordning med Hensyn til Selskabets Ledelse. Dette Spørgsmaal maa imidlertid afgøres af den Generalforsamling, som i den nærmeste Tid vil blive afholdt i Selskabet.

Den Mand, der fra 1ste Oktober sættes paa den vigtigste Tillidspost, Formandsposten, er en velkendt Personlighed indenfor Medhjælperbevægelsen. Herr *Åge Hyllested* har siden Centralorganisationens Grundlæggelse indtaget nogle af de mest betroede og fremskudte Tillidshverv. Han er en prøvet Kraft og er sit nye Kald voksen. Den Tillid, der næres til ham, fandt Udtryk i hans i Virkeligheden enstemmige Valg — Pengesagernes

Forvaltning er overdraget til en Kollega, hvis Navn har en særlig god Klang blandt de organiserede Medhjælpere, Herr *Chr. Ingvoldsen,* Esbjerg — der netop er i Besiddelse af alle de Egenskaber, der maa kræves af Indehaveren af den vigtige Hovedkassererpost.

Odensekongressens Beslutninger indleder et nyt Afsnit i Centralorganisationens Historie. »Vi skal aabne Sluserne for Medlemstilgangen,« sagde en af de Delegerede paa Kongressen. Nedsættelse af Kontingentet til Hovedkassen og den Ret, der gives Afdelingerne til selv at fastsætte deres Kontingent, betyder imidlertid, at Sluserne aabnes paa vid Gab. Det agitatoriske Pres, der nu skal øves paa Medhjælperstanden, maa føre vore Kolleger skarevis gennem de aabne Porte. Afdelingerne have opnaaet større Selvstændighed, deres Samvirken og Indflydelse paa Landsorganisationens hele Virksomhed er styrket. Disse nyerhvervede Rettigheder bør udvikle fornyet Pligtfølelse. Efteraaret og den kommende Vinter maa nyttes vel til Agitation for nye Medlemmer overalt i Afdelingerne. Fordelen ved den gennemførte Reorganisation bør udnyttes i fuldt Maal. Kontingentnedsættelsen bør medføre, at enhver Kolleger kan tilhøre sin Stands Organisation. Agitationsudvalgene maa med Nidkærhed kaste sig over deres retledende og samlende Opgaver, Afdelingsagitationen sættes i System, Foreningslivet knytte de lokale Kolleger sammen om alvorlige og underholdende Spørgsmaal. Besparelserne, der er opnaaet i administrativ Henseende ved Nedsættelse af Vederlaget til Centralorganisationens Funktionærer, og endvidere skal opnaaes ved Optagelse af Annoncer i »D. H. & K. M. T.,« betyder en gunstig financiel Fremtidsstilling for vor Oganisation, men maa samtidig medføre, at nye Kræfter drages ind i Arbejdet, og at dette fordeles paa saa mange Hænder som muligt.

Den nye Hovedbestyrelse vil sammentræde til Møde i Oktober, for at planlægge den kommende Tids Arbejde. Inden da maa vore Afdelinger have løst den første Opgave, der stilles til dem: Annonceindsamlingen til »D. H. & K. M. T.« En tilfredsstillende Ordning af denne Sag er kun mulig ved Afdelingernes energiske Medvirken. Men derved har vor Organisation ogsaa taget det første sikre Skridt fremad under den nye Ægide.

Lad os da i Fremtiden ved energisk, enigt og samdrægtigt Arbejde skabe de bedst mulige Resultater paa Grundlag af Odensekongressens Forhandlinger og Beslutninger af hvilke vi i det efterfølgende bringer et sammentrængt

Referat.

Søndag d. 9de August 1903 Kl. 9 pr. aabnede *Forretningsføreren* Centralorganisationens *første ekstraordinære Kongres* i Industripalæet i *Odense;* idet han bød de Delegerede Velhommen, udtalte han under almindelig Tilslutning Ønsket om, at Kongresbeslutningerne maatte blive til Held for Centralorganisationen.

1ste Møde Kl. 9.

Forretningsordenen vedtoges i den af A. Gundel og V. Hansen foreslaaede Skikkelse, dog saaledes, at Taletiden i Diskussionen fastsattes til 5 Min.

Mandaternes Prøvelse.

Hertil valgtes et Udvalg bestaaende af *Gundel, Vald. Pedersen og Hyllested.*

Valg af Kongressens Tillidsmænd.

Til Ordstyrere: *Vald. Pedersen* (Aarhus) og *Åge Hyllested* (Esbjerg); til Sekretær valgtes *Carl Christensen* (Kjøbenhavn) som stenografisk Referent, samt *Vilh. Hansen* (Kjøbenhavn).

Vald. Pedersen overtager Ordstyrerhvervet.

Mandatudvalget meddeler, at følgende Afdelinger er repræsenterede ved efternævnte Delegerede:

Hovedbestyrelsen: A. Gundel, Vald. Pedersen, Vilh. Hansen, Åge Hyllested, Chr. Ingvoldsen, A. Andreasen og Frk. *Louise Larsen.*

Aalborg: Th. Hansen og *L. Davidsen.*
Aarhus: Robert Petersen og *Munch.*
Esbjerg: Aksel Gaardhøje.
Herning: M. Madsen.
Hjørring: A. Ipsen.
Horsens: A. F. L. Schibler.
Kjøbenhavn:
Kontormedhjælperne: Carl Christensen og *H. P. Hansen jun.*
Manufakturmedhjælperne: Chr. Carstensen-Egeberg.
Nykjøbing p. M.: O. Petersen.
Odense: Joh. Petersen.
Randers: G. Kolding.
Thisted: C. Brandi.
Viborg: E. Christersen.

Fra *Sorø* var indløbet følgende Telegram:

„Sygdom forhindrer min Nærværelse. Anbefaler Aarhus-Forslaget. Ønsker Kongressen Held med Arbejdet. Einer Rasmussen".

Efter Udvalgets Indstilling godkendtes samtlige Mandater.

Beretning om Virksomheden.

Forretningsføreren: Det, der har været Grunden til denne Kongres' Afholdelse, er Centralorganisationens Tilbagegang i Medlemsantal. Der kan være mange Meninger om Aarsagen til dette Tilbagefald, som ikke er saa ganske ringe og som maa give Anledning til Eftertanke og Overvejelse af, hvad der skal gøres for at give Bevægelsen den rigtige Retning. Jeg har flere Gange ved Hovedbestyrelsesmøder peget paa Stagnationen og sagt, at der maatte gøres noget for at holde Medlemstallet. Nu er der sket dette, at en Kreds af Hovedbestyrelsesmedlemmer har sluttet sig sammen for at ville gøre noget; men m H. t. Spørgsmaalet, om dette noget er rigtigt, er jeg ikke enig med Forslagsstillerne. Det, jeg mente der burde gøres, var at Afdelingerne virkelig gjorde et Stykke Arbejde for at bringe Afdelingernes Medlemsantal op til samme Højde som tidligere; thi det er trods alt min Mening, at den Organisationsform, vi har i dette Øjeblik, er den eneste der duer, og jeg er overbevist om, at man i Tidens Løb vil komme tilbage til den nuværende Form. Skal der imidlertid rettes, formener jeg, at den Maade, hvorpaa Sagen er greben an fra Forslagsstillernes Side i Hovedbestyrelsen, langtfra er tilstrækkelig. Derfor møder jeg her med et Forslag til Reorganisation, som jeg haaber er i Stand til foreløbig at redde Centralorganisationen ud af den Misère, hvori den befinder sig. Grunden til Tilbagegangen i Medlemsantallet kan dels søges i for højt Kontingent, dels i Sløjhed hos Medlemmerne og dels i Modløshed hos Lederne. Man kan maaske ogsaa sige, at Tilbagegangen for en Del er foraarsaget ved min Sløjhed. Jeg vil hellere benytte et andet Udtryk og sige, at jeg har været nødt til at ofre mine bedste Kræfter paa Pladsledighedsforsikringen, der er opstaaet paa Centralorganisationens Initiativ, men som det nu er mig klart ikke kan gennemføres i sin nuværende Skikkelse. Maaske indeholder Medlemsbladet ikke den rette agitatoriske Gnist, er for sprænglærd, fordi den Mand, der skriver det, overvurderer sine Kolleger; efter min Overbevisning burde Bladet være mere populært skrevet. Hvor man imidlertid bedst kunde finde Grunden til Tilbagegangen, som har været jævnt glidende, er sikkert i Forholdenes Udvikling allevegne Det er en Kendsgerning, at det ikke alene er Handels- og Kontormedhjælpernes Organisationer der føler Trykket af de daarlige Tider. Det er den faglige Bevægelse overhovedet, som herhjemme befinder sig i en Stagnationsperiode som Følge af de uheldige Konjunkturer, der har været raadende i de senere Aar (Tilslutning!). Taleren mente imidlertid, at Forholdene ikke var værre, end at det ved en rationel Agitation Landet over skulde lykkes at bringe Centralorganisationen op til det, den havde været, saafremt man var i Besiddelse af de nødvendige Penge, og omtalte sluttelig de fra Hjørring-Afdelingen fremkomne Resolutioner. Angaaende disse havde den vedtagne Afstemning i Afdelingerne fundet Sted med det Resultat, at den maatte betragtes som værende gaaet Hjørring Afdelingen imod. M. H. t. to Afdelinger var Afstemningen tvivlsom, og Forretningsføreren vilde foreslaa, at Kongressen afgjorde denne Sag, der allerede forlængst burde have været afsluttet.

I Debatten angaaende den aflagte Beretning deltager: *H. P. Hansen jun.* (Kjøbenh)., der udtaler sig i Tilslutning til Forretningsføreren. *Ipsen* (Hjørring) hævder med Styrke Hjørring-Resolutionens Berettigelse og ønsker den fra samme Afdeling sidst fremkomne Resolution oplæst. *Schibler* (Horsens) ønsker bl. a. afholdt Agitationsmøder i Forbindelse med Kongresser og Hovedbestyrelsesmøder. *Kolding* (Randers) knytter nogle Kommentarer til en fra Randers fremkommen Resol. vedrørende Hjørring-Resol. — *Vilh. Hansen* omtaler Bladets Virkemaade; der mangler Støtte fra Afdelingerne. — *Th. Hansen* (Aalborg) fremsætter nogle kritiske Bemærkninger vedrørende Administrationen, omtaler Lockoutforsøget i Sommeren 1902 og foreslaar en Udtalelse i Anledning af Hjørring-Affæren. *Vald. Pedersen* og *Andreasen* kritiserer Hjørring-Resolutionen, der bør endelig afgøres, og behandler dernæst forskellige administrative Spørgsmaal. *A. Gundel* replicerer til de faldne Udtalelser i Henhold til sit indledende Foredrag.

Efter Vedtagelse af følgende Udtalelse foreslaaet af *Th. Hansen* (Aalborg):

„Kongressen udtaler, at den ikke har nogen administrativ Afgørelsesret af de i Hjørring-Resolutionen omhandlede Forhold vedrørende Pladsledighedsforsikringen",

bliver *Beretningen enstemmig godkendt.*

Regnskabets Aflæggelse.

Forretningsføreren forelægger Regnskabet, der balancerer med Kr. 10,286,65, og knytter nogle Kommentarer til dette — *Ipsen* (Hjørring) anker over, at Regnskabet er kommen de Delegerede for sent i Hænde. Efter Bemærkninger af *Schibler* og *Ingvoldsen* angaaende Affattelsen, og en kort oplysende Replik af *Forretningsføreren*, godkendes Regnskabet enstemmigt.

Maximalarbejdstiden.

Derefter behandles nogle Henstillinger fra *Odense* Afdeling (vedrørende Bevilling af 300 Kr. til Agitation paa Fyn samt Oprettelse af Varesamlinger ved de lokale Handelsskoler og Undervisning i Varekundskab). Paa Forslag af *Vilh. Hansen* vedtages det at henvise disse Henstillinger til Hovedbestyrelsens Overvejelse. Den af samme Afdeling fremsatte Henstilling om, at *de lovmæssige Bestemmelser bortfalde paa Markeds og Torvedage* (i det af Centralorganisationen indbragte Andragende om Maximalarbejdstiden) motiveres af *Petersen* (Odense). — *Gundel* udtaler, at Loven naturligvis bliver ens for alle Byer, en Ændring i Andragendet kan ikke foretages. — *Vilh. Hansen* paapeger det uheldige i at opstille for mange Undtagelsesbestemmelser. Tendensen i Sociallovgivningen gaar i Retning af det kommunale Initiativs Indflydelse. Afdelingerne bør, naar Loven træder i Kraft, indvirke paa Kommunalbestyrelserne, for at eventuelle Mangler kan udlignes. Anbefaler Sagens Overgang til Hovedbestyrelsen. — Vedtages enstemmigt.

1ste Møde hæves Kl. 12.

2det Møde Kl. 1.

Dirigent: *Hyllested.*

Generaldebatten om Reorganisationsforslagene.

Foruden de i Kongressens Dagsorden trykte Forslag, foreligger der fra *A. Gundel* et Forslag der stilles som Ændring til det af de 3 Hovedbestyrelsesmedlemmer *(Hyllested, Vilh. Hansen* og Frk. *Larsen)* fremsatte Reorganisationsforslag. — Hovedpunkterne i *Gundels Forslag* er følgende: Programpunkterne erstattes af en almindelig Udtalelse om Centralorganisationens Formaal, Minimumskontingentet sættes til 35 Øre, Afdelingskontingentet til 20 Øre pr. Medlem. Hovedbestyrelsen bortfalder; i dens Sted sættes et Forretningsudvalg paa 5 Medlemmer, der skal have Bopæl i samme By. Afdelingsformændene danner et Repræsentantskab, der erstatter Kongressen, som bortfalder. Lovændringer afgøres ved Urafstemning, alle Tillidshverv ere ulønnede med Undtagelse af Expeditionen. De 3 Hovedbestyrelsesmedlemmers Forslag angaaende Agitationsudvalgene accepteres. — —

Som Ordfører for de 3 Hovedbestyrelsesmedlemmer udtaler

Vilh. Hansen: Motivet til Reorganisationsforslagenes Fremkomst er allerede berørt under Behandlingen af Beretningen om Virksomheden, og der er derfor ingen Grund til at fordybe sig i Aarsagen til, at disse Forslag, som har givet Stødet til Kongressens Afholdelse, overhovedet er fremkomne. Der er paa lovformelig Maade stillet tre Forslag: et fra Hr. Hyllested, Frk. Louise Larsen og mig i Forening, et fra Aalborg og et fra Aarhus. Endvidere foreligger der her et Ændringsforslag af Hr. Gundel, hvilket imidlertid i Virkeligheden er et fuldkommen færdigt Forslag til nye Love for vor Organisation. Jeg maa udtale min Beklagelse over, at dette sidste Forslag ikke er tilsendt de Delegerede (Tilslutning!). Da Spørgsmaalet om Reorganisationen fremkom fra os Forslagsstilleres Side og forelagdes Hovedbestyrelsen, var de Synspunkter, vi har lagt til Grund for vore Forslag, allerede fremsatte Maaneder i Forvejen. Imidlertid lavede man med nogen formel Berettigelse delvis Opstruktion fra den øvrige Hovedbestyrelses Side, idet man hævdede, at man ikke havde faaet Tid til at sætte sig ind i Enkelthederne i det af os stillede Forslag. Vi kunne med lige saa stor Berettigelse fra Forslagsstillernes Side sige, at vi ikke kan tage Standpunkt til et Forslag, som det af Hr Gundel fremsatte, der ikke som vort er baseret paa det samme organisatoriske Princip, hvorefter Centralorganisationen i Øjeblikket virker, men derimod er langt mere indgribende i administrativ Henseende end det af os stillede Forslag. Hr. Gundel har ganske rigtigt under Beretningen omtalt, at man ikke alene kunde sige, at det var en slet Administration, der var Skyld i Tilbagegangen, eller at specielt daarlige Forhold for Handels- og Kontormedhjælperne vanskeliggjorde disses Organisationsbestræbelser, men at man snarere kunde sige, at det var noget, der var fælles for alle Fag, og som skyldtes de nedadgaaende Konjunkturer. Vi har jo ikke ligget paa den lade Side, agitatorisk set. Der er fra alle Sider indenfor vor Organisation gjort et overordentlig stort Stykke Arbejde for at fremme den faglige Bevægelse; men nægtes kan det jo ikke. at vi for Øjeblikket befinder os i en Bølgedal, og at vi, lige saa lidt som andre Organisationer, er i Stand til at se opover den næste Bølgekam. Det Program, vi opstillede ved Centralorganisationens Dannelse, og det brede Grundlag, vi gav vor Organisation, bar i altfor høj Grad Præget af den stærke Opgangsperiode. Det gælder om at finde en Organisationsform, der er tjenlig for vort fremtidige Arbejde. Hr. Vald. Pedersen har med sin Artikel „Et Forslag til Overvejelse" i det sidste Nummer af Bladet afsløret sig selv som en sprængdoktrinær Sprogmand ved at fremhæve, at det af de tre Hovedbestyrelsesmedlemmer fremsattte Forslag ikke kan betegnes som et Forslag til Reorganisation; unægtelig er det Forslag, der er fremkommet fra Aarhus-Afdelingen, langt mere indgribende end det af os stillede; thi Aarhus-Forslaget betyder en Reorganisation i Ordets alleregentligste Forstand, og dets Gennemførelse maa bevirke en fuldkommen Decentralisation (Tilslutning!). Da jeg med mine Forslagsstillere for snart et halvt Aar siden begyndte at beskæftige os med det nu vigtige Spørgsmaal, var vi klar over, at der først og fremmest maatte søges tilvejebragt Overensstemmelse mellem Administrationen og de forhaandenværende Forhold. Den positive Side ligger selvfølgelig deri, at Udgifterne bliver betydelig mindre end de var tidligere, den negative Side deri, at Indtægterne bliver betydelig mindre end de tidligere har været. Det er Tendensen i vort Forslag, at man fra Centrum rykker ud i Yderkanterne og der lægger en stor Del af det Arbejde, som skulde have været gjort fra Hovedledelsens Side. Kontingentspørgsmaalet vil blive den Tap, hvorom vore Forhandlinger vil dreje sig (Hør!). Den Beslutning, vi kommer til at tage m. H. t. dette Spørgsmaal, vil blive betingende for Muligheden af de øvrige Beslutninger. Det er bleven sagt, at et større Kontingent nødvendigvis maa give en større Indtægt. Det er dog en Paastand, som trænger til Bevis specielt naar det drejer sig om vanskelige Forhold. Vi har set, at vi med vort nuværende Kontingent ikke har været i Stand til at befordre Medlemstilgangen. Naar man nu kræver et saa højt Kontingent som Kr. 12,00 om Aaret, saa betaler Medlemmerne det vel for Sagens Skyld; men de vedbliver ikke dermed. Vi er allesammen Forretningsfolk, og det kan ikke nægtes, at Fiertallet af Handels- og Kontormedhjælperne ser forretningsmæssigt paa Sagen (Hør!). Jeg taler som Københavner, naar jeg siger, at den københavnske Medhjælperbevægelses fortsatte Eksistens for Øjeblikket vil være en Umulighed, hvis det nuværende høje Kontingent skal bibeholdes.

Den Henstilling, der er fremkommen fra Manufakturmedhjælpernes Organisation om Oprettelse af en Fællesafdeling i København for alle Brancher er et Nødraab fra vore københavnske Afdelinger om, at Arbejdet dér nu ikke længer kan gøres paa den gamle Vis. Jeg er ikke nogen absolut Tilhænger af Forslaget, fordi den Afdeling, jeg er Formand for, Kontormedhjælpernes, nok kan klare sig uden denne Sammenslutning; men jeg er tilli:ge overbevist om, at Kontormedhjælperne ikke vil kunne vinde frem, forsaavidt de ikke bliver underkastede en Kontingentnedsættelse, og naar jeg udtaler det, saa er det paa Grundlag af adskillige Aars Erfaring. Vort Forslag er jo imidlertid ikke et obligatorisk Forslag i dette Ords mest udstrakte Forstand. Det er et Forslag, som giver de enkelte Afdelinger Ret til at kræve det Kontingent, som er de lokale Interesser mest tjenligt. Det grundlæggende for hele vor Anskuelse angaaende Reorganisationen er den, at det er Afdelingerne, der skal tage fat. Akkurat det stik modsatte vil Aarhus Forslaget komme til at medføre. Det sidstes Gennemførelse vil betyde et Tilbageskridt og det vil gøre vor Centralorganisation til en Karikatur af en faglig Bevægelse. (Modsigelse og Bifald). Efter vort Forslag bliver Kontingentet til Hovedkassen 35 Øre og det er paa et Punkt i Overenstemmelse med Aarhus-Forslaget. Hr. Gundel foreslaar et Kontingent til Afdelingerne af 35 Øre og 20 Øre til Hovedkassen. Jeg maa tilstaa, at da jeg læste det Forslag blev jeg meget forbavset; thi indtil for kort Tid siden har Hr. Gundel været en ubetinget Tilhænger af Bibeboldelsen af det Kontingent, vi har. Hr. Gundels Forslag bunder ganske vist idet samme Princip som vort, men den vældige Kontingentreduktion, som Hr. Gundel foreslaar, specielt det lave Kontingent til Hovedkassen, betyder, at vor Organisation bliver forrykket i en ganske overordenlig høj Grad. (Hør!)

Vi skal med de forringede Administrationsudgifter naturligvis ogsaa arbejde billigere end hidtil. Vi har i vort Blad et Aktiv derved, at vi gennem Annoncer maaske kau faa Udgifterne til Bladets Trykning dækkede. Administrationsudgifterne vil komme til at andrage Kr. 800.- og Centralorganisationen vil da selv med et Kontingent af 35 Øre opnaa et ret betydeligt Overskud. Naar vi ikke er i Stand til at byde nogle nævneværdige Fordele saa er det Kontingent, vi har i Øjeblikket for højt i Sammenligning med andre Handelsforeningers herhjemme. Vi maa skabe en Massebevægelse, og det gør vi ikke med det høje Kontingent. (Hør!)

M. H. t. Programspørgsmaalet er vort Synspunkt det, at vort Program bør aande af Opportunisme. Det er et Forslag, der ser hen til, hvad vi kan gennemføre i en nær Fremtid og ikke saa meget til, hvad vi i en fjern Fremtid vil være i Stand til at gennemføre. Det Programforslag, Aarhus fremsætter, gørIndtryk paa mig af at være en Ragout (Munterhed!). Det er lidt af det gamle jydske, lidt af vort nuværende Program og lidt af det, som mine Medforslagsstillere og jeg her fremsætter. Vi bør først nævne de Spørgsmaal, som har de største Betingelser for at kunde gennemføres. Man har strøget Punktet om Voldgift til Afgørelse af Uoverensstemmelser mellem Principaler og Medhjælpere; derved latterliggør vi os kun selv, navnlig i Betragtning af den forestaaende Retsreform. Det er netop et

Spørgsmaal, vi maa tage Standpunkt til. Kravet om lovbunden Voldgift rejses overalt omkring i Udlandet af vore Broderorganisationer; lad os dog ikke vise os som daarlige Organisatorer her oppe i Norden. (Dirigenten meddeler, at Taletideu er udløben).

Th. Hansen (Aalborg). Aalborg-Foreningen mener, at den nuværende Organisationsform er nogenlunde tilfredsstillende. Vanskelighederne ved Organisationsbestræbelserne bliver ikke mindre, fordi man retter nogle Ord paa Programmet. Hr. Vilh. Hansen mener, at Tyngdepunktet for Virksomheden bør flyttes fra Hovedbestyrelsen ud til de enkelte Afdelinger. Det er efter min Opfattelse absolut forkert. Parolen bør komme fra et Sted, saaledes at vi kan optræde som en samlet Stand. Man burde paa Valgtribunerne fra Medhjælpernes Side i langt større Udstrækning rette Interpellationer til Kandidaterne (Dirigenten: Til Dagsordenen!) Jeg er en bestemt Modstander af en Kontingentreduktion. Centralorganisationen kan intet udrette uden Penge. En Nedsættelse i Kontingentet vilde være en ren Ruin for Centralorganisationen. Vi faar ikke flere Medlemmer, fordi vi sætter Kontingentet ned til det halve. Vil vore Kolleger ikke være Medlemmer for 1 Krone, vil de heller ikke melde sig ind, naar Kontingentet kun andrager 50 Øre, Jeg vilde meget beklage, om vi skulde undvære et Programpunkt vedrørende Voldgiftsretter. Taleren vilde tegne sig som direkte Medlem under Centralorganisationen for et passende Bidrag og følte sig overbevist om, at hans Eksempel vilde blive fulgt af enhver, der nærede Interesse for Sagen (Modsigelse). Centralorganisationens økonomiske Stilling vilde blive ophjulpen derved.

Vald. Pedersen, Aarhus: Det, der tilsigtes med det Forslag, der er stillet fra Aarhus-Afdelingen, er en større Centralisation. Jeg skal villig indrømme, at det er et langt videregaaende Forslag end det, der er fremsat af de 3 Hovedbestyrelsesmedlemmer, og som i Hovedsagen tiltrædes af Aalborg. Vi er gaaede med til en Kontingentreduktion, fordi det højere Kontingent har en stor Betydning, og fordi det jo er muligt, at et lavere Kontingent kan medføre bedre Resultater. Det væsentligste ved vort Forslag er Organisationsformens Forandring, som vi i den Skikkelse, den har i vort Forslag, haaber langt bedre vil kunne paavirke Medlemmerne i faglig Henseende. Som De vil have set af vort Forslag, har vi tænkt os Landet inddelt i Kredse med hver sin Kredsforstander, der kun skal varetage de faglige Interesse. Det er Brændpunktet i vort Forslag, at de enkelte Medlemmer skal staa direkte under Hovedledelsen; om de saa vil pleje de selskabelige Interesser ved tillige at være Medlem af de lokale Klubber, bliver en privat Sag. Programspørgsmaalet forekommer mig at være af underordnet Betydning. Det er ikke Ordlyden, det er Maaden, det kommer an paa; men skal vi endelig have et nyt Program, maa det være saaledes, at det nogenlunde svarer til de Idealer, vi har stillet os. (Hør!) Jeg tror, det vilde være heldigt om vi optog Punktet om Forhandling med Principalorganisationerne. Vi har strøget Punktet om Voldgiftsretter, fordi dette Punkt har været en Anstødssten hos Principalerne i Aarhus. Oprettelse af Voldgiftsretter er noget, som Udviklingen ubetinget vil føre med sig. Naar Medlemmerne kommer til at staa direkte under Centralorganisationen, kan Afdelingerne bestaa i den nuværende samme Form, men de lokale Sammenslutninger, maa ikke sammenblandes med det, som hører ind under Centralorganisationen. Kan vi ikke faa gennemført vort Forslag, saa vil vi eventuelt holde paa, at der dannes en Landsafdeling for Medlemmer udenfor Byerne. Jeg vil anbefale de Delegerede at tage disse Forslag under alvorlig Overvejelse; maaske der i dem var Lægedom for den Brøst, vi lider under nu. Hovedsagen er, at vi naar til det Resultat, der er gavnligst for Centralorganisationen (Hør!).

Axel Gundel: Jeg beklager, at jeg af forskellige Grunde er fremkommen saa sent med mit Ændringsforslag, der næppe vilde være kommet til at ligge paa Kongressens Bord, om der havde fundet et Samarbejde Sted mellem de 3 Forslagstillere i Hovedbestyrelsen og mig i min Egenskab af Forretningfører. De 3 Forslagsstillere vil en Kontingentreduktion, men frygter for at gøre Skridtet fuldt ud. Der er 5 Hovedpunkter, som motiverer mit Forslags Fremkomst: 1) Der bør spares *rationelt*; 2) det er uholdigt, at Bestyrelsen sidder rundt om i Landet; 3) Programmet bør ændres; 4) Kontingentspørgsmaalets Ordning; og som det femte og sidste, men ikke mindst vigtige Punkt det, at menige Medlemmer faar en mere direkte Indflydelse paa Centralorganisationen, end Tilfældet er nu. Man bør ikke nøjes med at spare paa Lønningen til en Forretningsfører, men ogsaa paa Redaktørgage og Udgifter til Kongresser og Hovedbestyrelsesmøder, hvilket kan ske, naar Hovedbestyrelsen sidder i èn By. Naar den Mand, der staar i Spidsen for en Organisation kun sjælden ser dem, der skulde være hans Raadgivere, saa er der en meget stor Brøst ved en saadan Organisationsform. Den Lokalpatriotisme, der tidligere har gjort sig gældende blandt Jyderne, er ved at sygne hen. (Modsigelse!) Hvad enten man nu forlægger Residensen til København, Esbjerg eller Aarhus, vil man vel nok kunne finde brugbare Kræfter (Nej!) Jeg vil slet ikke tale om Kongresudgifterne, 743 Kr. hvert andet Aar. Kongresserne kan undgaaes ved at give Repræsentantskabet, som ordinært træder sammen en Gang hvert Aar, den højeste administrative Myndighed. Ligeledes vilde efter mit Forslag Lovændringer kunne foretages gennem Urafstemning derved, at der med Bladet udsendes Stemmesedler til Udfyldning af Medlemmerne. Skal vi forandre Programmet, bør vi gøre Skridtet fuldtud og faa et Program, som ogsaa kan bruges for Fremtiden, og der synes jeg, at mit Forslag er ganske godt. (Hør!). Fremtiden kan medføre helt andre Forhold, som slet ikke passer til Programmet. Skal en Kontingentnedsættelse have Resultater at opvise m. H. t forøget Tilgang af Medlemmer, maa den være større end fra 1 Kroner til 50 Øre. Hvis man imidlertid tror, at man paa den Maade kan faa mange Tusinde Kroners Overskud, saa vil det vise sig at være en Luftballon, der brister. Den egentlige Agitation vil der ingen Penge være til. Agitationen maa først og fremmest ske skriftlig gennem Tryksager og gennem Bladet og det paa en saadan Maade, at den kan betale sig. Annoncer, som de forskellige Afdelinger uden særligt Besvær maatte kunne skaffe, kunde maaske sætte os i Stand til, at forøge Bladets Oplag. (Tilslutning!) Skal der endelig skrides til en Kontingentnedsættelse, saa vil jeg anbefale mit Forslag som det, der efter min Overbevisning har de bedste Betingelser for at kunne skabe en Massetilslutning.

Andreasen (Hjørring) kritiserer Aarhusafdelingens og Gundels Forslag. Forslagene er for løst affattede til at vi kan acceptere dem. Der man skjælnes mellem Organisation, Administration og Agitation, og det er derfor nødvendigt, at faa Kontingentspørgsmaalet afgjort. Slutter sig nærmest til Vilh. Hansen o. fl. a. Forslag. — *H. P. Hansen jun.* (Kjøbenh.) er imod Nedsættelse af Kontingentet. Engageringsvæsenet maa sættes i System. Tilhænger af Gundels Forslag. — *Ipsen* (Hjørring) angriber Aarhusforslaget; slutter sig i det væsentlige til de 3 Hovedbestyrelsesmedlemmer, dog ikke m. H. t. Kontingentet.

Åge Hyllested: Naar man skal vejre den Stemning, der er her paa Kougressen, og man ser paa de Forslag, der foreligger, saa tror jeg ikke, jeg tager meget fejl, naar jeg tillader mig at hævde, at vore Forslag alligevel har de bedste Chancer. De Forslag, der er fremkomne fra Aarhus, Aalborg og fra Hr. Gundel, giver os Ret i, at en Kontingentnedsættelse er nødvendig (Gundel: Nej, absolut ikke!) De overbyder os i Konkurrencen m. H. t. at gaa videst i det Spørgsmaal. (Hør!) Meningerne om Agitationsudvalgene (§ 25) er samstemmende med de Forslag, der er fremme, maaske med Undtagelse af Hr. Ipsens. Det vil altsaa sige, at vi er enige om 2 Punkter. Jeg kan derfor ikke forstaa, at Forretningsføreren sagde i sin Indledningstale, at det var allerbedst at bibeholde den gamle Form for Organisationen. Jeg kan ikke se Konsekvensen, naar han nu selv gaar med til en Kontingentnedsættelse, og jeg kan ikke lide den Maade paa hvilken Hr. Gundel sætter sig selv højt i Retning af sin Visdom. Det er ikke ganske korrekt, at Hr. Gundel sidder inde med hele Visdommen i Retning af fagligt Arbejde. Jeg skal slet ikke komme ind paa, hvorfor vi tre har samarbejdet, vi kan selvfølgelig ogsaa have Forstand paa de Spørgsmaal. Vort Forslag er det, der ændrer mindst og alligevel træffer Livsnerven. Hr. Gundel ønsker Urafstemning. Jeg kan ikke forstaa, at han kan være sangvinsk! for de fleste af disse Skemaer vil vandre i Papirkurven og kun de færreste vil gaa ind forsynet med Afstemning. Hr. Gundel vil endvidere have, at alle Hovedbestyrelsesmedlemmerne skal have Sæde i samme By. Det er forkert. (Hør!). Hovedbestyrelsesmøder maa vi have Raad til at afholde. Hvis i det Hele taget den Sparsommelighedsaand, der nu er faret i Hr. Gundel, skulde sejre, kan vi lige saa godt spare os hele Ulejligheden (Tilslutning!) Hr. Gundel ønsker, at vi skal have Annoncer, og det er jeg ogsaa med paa. I sin Indledningstale søgte Forretningsføreren Grunden til Nedgangen i den nedadgaaende Konjunkturbølge og henpegede paa andre Fagorganisationers daarlige Stilling! men selv om fælles Nød er fælles Trøst, saa er det dog næppe Aarsagen; thi naar den opadgaaende Bølge ikke kunde føre langt frem, saa kan heller ikke en Smule Modgang have væsentlig Indflydelse. Nej, den Brøst, der er, og den døde Haand, der hviler over Organisationen, det er Mangel paa Samarbejde, og det er Hovedtingen ved det hele, at den Mand, der staar i Spidsen for vor Centralorganisation, ikke har evnet at skabe det Samarbejde.

Christensen (Viborg) og *Petersen* (Nykjøbing) kritiserer Aarhusforslaget; udtaler sig for Nedsættelsen; sidstnævnte Taler betegner Aarhusforslaget som „dødsdømt", angriber Gundels Forslag og paapeger, at Samarbejde med Principalforeningerne bør præciseres i Programmet. — Aarhusforslaget støttes af *Kolding* (Randers), hvorefter *Vald. Pedersen* imødegaar Angrebene paa Aarhusforslaget, beklager den første Kritik og nærmer sig Gundels Forslag — Frk. *Larsen* fremhæver særlig Kontingentnedsættelsens Betydning for de kvindelige Medhjælpere og for Medlemstilgangen i Almindelighed — *Gundel* imødegaar flere af de faldne Udtalelser bl. a. Hyllesteds Bemærkninger og motiverer yderligere sit Standpunkt — *Vilh. Hansen* kritiserer H. P. Hansens Bemærkninger om Forholdene i Kjøbenhavn og slutter med et Angreb paa Gundels Forslag, som han karakteriserer som „Hastværksarbejde".

Endnu udveksles der Repliker og Gensvar imellem *Gundel, Th. Hansen, Vilh. Hansen, Vald. Petersen* o. fl., hvorefter et *Forslag fra flere Delegerede om at føre Specialdebatten paa*

Grundlag af de nuværende Love enstemmig vedtages, efter at samtlige Ordførere have udtalt Tilslutning dertil.

Specialdebatten om Reorganisationsforslagene.

Vald. Pedersen meddeler paa egne og de aarhusianske Delegeredes Vegne, at Aarhusforeningens Forslag tages tilbage under Henvisning til den alm. Kritik, der er fremført mod det. (Bifald).

§ 1. Efter en kort Diskussion vedtages Paragrafen med følgende Ændring:

„kunne sortere *direkte* under Centralorganisationen."

§§ 2 og 3.

Vilh. Hansen: Der skal være Principfasthed i vor Organisation og i vort Program. Vi har gennem Aars Arbejde lært tilstrækkeligt til at indse, at nu skal vi opstille et Program, der har Betingelser for at blive forstaaet, og hvori de Fordringer, der opstilles, bliver i Overensstemmelse med Fordringernes Realisationsmulighed. Hr. Gundels Forslag er Vaghedens Inkarnation. Det kan bedst bruges i et agitatorisk Foredrag. Hellere det gamle Program end det af Hr. Gundel foreslaaede. — *Vald. Pedersen*, Aarhus, kunde i Principet gaa med til Gundels Forslag. — *Chr. Ingvoldsen* fremsatte og motiverede et Forslag om, at Programmets Punkt 1: „Bedre og bestemtere Lønninger" rettes til „Fastsættelse af Minimumsgager". *Th. Hansen*, Aalborg, og *H. P. Hansen* taler for Bibeholdelsen af det gamle Program. — *Axel Gundel* var overbevist om, at det langt overvejende Antal Medlemmer ude omkring i Landet vilde stemme for hans Forslag. Forudsat, at det gamle Program blev bibeholdt, vilde han foreslaa, at Punkt 8 udgik. *Vald. Pedersen*, Aarhus, vilde under samme Forudsætning foreslaa, at Punkt 6 udgik. — Ved Afstemningen om § 2 vedtoges det, at bibeholde Paragrafen i sin hidtidige Form.

Ved Afstemningen om § 3, der foregik ved Navneopraab, vedtoges det med 21 Stemmer mod 2, at bibeholde Paragrafens hidtidige Skikkelse dog med den Undtagelse, at Punkt 6 (Ekstrabetaling for Overarbejde) udgaar.

§ 4 og 5. Vedtages uforandret.

Under Forhandlingerne ere følgende med Bifald modtagne Telegrammer indløbne:

Fra *Th. Nielsen, Aarhus*: „Held med Arbejdet! Leve Centralorganisationen."

Fra *Horsens:* „Hilsen fra Horsensforeningen. Held og Lykke med Arbejdet! Tang."

Fra *Randers:* „Haaber paa et godt Udfald! Hilsen til Kollegerne! Lützhøft, Lindbach."

2det Møde hævet Kl. 6.

Tredie Møde Kl. 7½.

Dirigent *Vald. Pedersen.*

§ 7. *Kontingentspørgsmaalet* fremkalder en langvarig Debat, hvori mange Delegerede gentagne Gange deltager. — For Kontingentreduktionen taler: *Vilh. Hansen, Brandi* (Thisted), *Christensen* (Viborg), *Andreasen* (Hjørring), *Christensen* (Kjøbenhavn). For Bibeholdelsen af det nuværende Kontingent taler: *Th. Hansen* (Aalborg), *Rob. Pedersen* (Aarhus), *H. P. Hansen* (Kjøbenhavn), *Petersen* (Odense) og *Ingvoldsen.* — *Gundel* betegner sit vidtgaaende Reduktionsforslag som „det næstbedste", og anser det nuværende Kontingent som det bedste.

Efter Debattens Afslutning vedtages med 20 Stemmer følgende Forslag af *Vald. Pedersen* og *Chr. Ingvoldsen*:

„Medlemmer, der sortere direkte under Centralorganisationen, betale kun Bidraget til denne".

Behandlingen af § 6 tilendebringes ved Vedtagelse af et af *Christensen* (Viborg), *Petersen* (Nykjøbing), *Brandi* (Thisted) og *Madsen* (Herning) stillet Ændringsforslag, hvortil *V. Hansen* slutter sig som Ordfører for de 3 Hovedbestyrelsesmedlemmer. — *Gundel* udtaler sig ligeledes for Forslaget, der lyder.

„Kontingentet til Centralorganisationen er 35 Øre pr. kontingentydende Medlem. — Afdelingerne fastsætte selv deres Kontingent.„

Dette Forslag *vedtages* ved Navneopraab med *19 „Ja"* mod 6 *„Nej"*.

§ 7. Vedtaget uforandret.

§ 8. Forslaget om, at Paragrafen udgaar (Understøttelsesfonden ophæves foreløbig) er fremsat fra flere Sider. — Efter en kort Forhandling vedtoges Forslaget med 17 Stemmer for og 2 (Schibler og Ipsen) imod. Et af *Andreasen* stillet Forslag: „Naar Organisationens pekuniære Stilling tillader det, skal Gælden til Understøttelsesfonden betales", vedtages.

§ 9. Vedtages uforandret.

§ 10. *Gundels* Forslag om et Forretningsudvalg, hvis Medlemmer har Sæde i samme By, forkastets efter en kort Diskussion, hvorefter følgende Ændringer til Paragrafen vedtages med 19 Stemmer:

„Forretningsføreren" (i 2den Linie) rettes til „Formanden." Sidste Sætning rettes til: „Hovedbestyrelsen vælger af sin Midte Næstformand, Hovedkasserer og Sekretær."

§§ 11—12. Vedtages uforandret efter en kort Debat.

§ 13. Vedrørende denne Paragraf udspinder der sig nogen Diskussion paa Grundlag af Forslag stillet af *Gundel*, de 3 Hovedbestyrelsesmedlemmer, *Ipsen* (Hjørring) og *Th. Hansen* (Aalborg), hvorefter Paragrafen vedtages i følgende Affattelse:

„Formanden har at føre Korrespondancen og drage Omsorg for, at enhver Henvendelse til ham hurtigst muligt besvares. Han repræsenterer Centralorganisationen under alle Forhold, og skal paa Opfordring af en Afdeling ogsaa repræsentere denne. Hovedkassereren fører Regnskabet, som afsluttes hvert Halvaar, 1. Januar og 1. Juli og i revideret Stand forelægges de ordinære Hovedbestyrelsesmøder. Afskrift af Regnskabet tilstilles de resp. Afdelinger."

— Resten af Paragrafen uforandret.

§§ 14—15. Vedtages uforandret.

§ 16. De 3 Hovedbestyrelsesmedlemmers Forslag, „hvert tredje Aar" vedtages med alle Stemmer mod en.

§§ 17—22. Vedtages uforandret.

§ 23. Vedtages uforandret med den Ændring, at „Forretningsføreren" rettes til „Formanden."

§ 24. Vedtages uforandret.

§ 25. *Vilh. Hansen* motiverer det af de 3 Hovedbestyrelsesmedlemmer stillede Forslag til Reorganisation af Agitationsudvalgene. *Ipsen* (Hjørring) fremsætter et detailleret Forslag, der i Principet falder sammen med Hovedforslaget; vedrørende dette føres Debatten mellem *Vilh. Hansen, Ipsen, Gundel, Th. Hansen* (Aalborg). — *Vilh. Hansens* Forslag vedtages (19 Stemmer for, 2 imod, Ipsen svarer: „Stemmer ikke) med en Ændring af Forslagsstilleren i følgende Form:

„De Delegerede for Jylland, de Delegerede for Øerne og de Delegerede for København vælge hver for sig et staaende Agitationsudvalg, hvis Opgave det er at være Formanden behjælpelig med at søge nye Forbindelser, for derved at oprette nye Foreninger Landet over.

„Agitationsudvalgene sortere direkte under Hovedbestyrelsen og maa ikke belaste Centralorganisationen med Udgifter til Agitation eller lignende uden forudgaaende Forhandling med Formanden. Udvalgene vælge selv deres Formænd, der tilllige ere Udvalgenes Kasserere.

Formændene skulle stedse i saa stor Udstrækning som muligt søge Samarbejde og Forhandling med Formanden og skulle kvartaarlig indsende Beretning til denne angaaende Agitationen i de resp. Distrikter.

Udvalgene afholde ordinære halvaarlige Møder i Februar og August og skulle før hver Agitationskampagnes Begyndelse sammenkalde Distriktsmøder, hvortil samtlige Afdelinger i Distriktet sender hver en Repræsentant. Rejseudgifter og Diæter fastsættes og afholdes af de resp. Afdelinger. Andre Udgifter udredes af Afdelingerne i Fællesskab efter Medlemsantallet.

Udgifter, der er opstaaet ved Oprettelse af nye Afdelinger udredes af Hovedkassen.

Udvalgene skulle ved Distriktsmøderne aflægge Beretning om deres Virksomhed og forelægge Forslag vedrørende Agitationens Ordning i det kommende Halvaar. Distriktsmødet behandler alle Spørgsmaal, der have Interesse for Afdelingerne indenfor det paagældende Distrikt, men maa under alle Forhold holde sig Centralorganisationens Love og Hovedbestyrelsens lovmæssige Beslutninger efterrettelig. Centralorganisationens Formand skal deltage i Distriktsmøderne.

§ 26. Vedtoges uforandret.

§ 27. Det vedtages at Lovene skal træde i Kraft d. 1. Oktober.

Ordstyreren erklærer hermed Dagsordenens Punkt 5 (Reorganisationen) for udtømt.

Fastsættelse af Lønninger.

Vedrørende det af *Gundel* stillede Forslag, at Lønningerne skal bortfalde opstaar der en kort Diskussion, *Gundel* trækker sit Forslag tilbage og nogle Ændringsforslag forkastet. — Følgende af *Gundel* stillet Forslag vedtages enstemmigt: *Formandens aarlige Løn er Kr. 300, Redaktørens Kr. 300. Hovedkassererens Kr. 120 og Ekspeditørens Kr. 120.*

Valg af Formand.

Axel Gundel. Efter nærmere at have begrundet Nedlæggelsen af sit Mandat som Forretningsfører, til hvilken Motivet i første Række maatte søges i de forandrede Forhold, der havde medført, at Centralorganisationen nu ikke længere var i Stand til at byde ham en Gage, han kunde leve af, gik Hr Gundel over til en udførlig Omtale af Pladsledighedsforsikringen og opkastede det Spørgsmaal, hvilke Dispositioner Kongressen nu vilde træffe m. H. t. Besættelsen at Posten som Forsikringselskabets Forretningsfører, da denne og Centralorganisationens Forretningsfører i Henhold til Lovene jo var forenet i samme Person. Taleren paaviste ved nogle Tal og fremhævede som den Overbevisning, han efterhaanden var naaet til, at Forsikringssagen ikke var levedygtig nok til at kunne gennemføres paa den nuværende Basis, dels paa Grund af for ringe Interesse blandt Centralorganisationens Medlemmer og dels paa Grund af de Hindringer, Virksomheden mødte alle Vegne, fordi den stod i Forbindelse med Centralorganisaisationen. Hvis Pladsledighedsforsikringen ikke bliver skilt fra Centralorganisationen, gaar den i Stykker, og saa er de Penge, der er sat i den, uigenkaldelig tabt. Der er imidlertid en Chance for at redde Pengene ved at lade Institutionen gaa over til et privat Selskab, og naar Stillingen er saaledes, saa maa denne Chance udnyttes fremfor at lade den Tanke, som i sig selv er sund og god, gaa i Stykker. En Generalforsamling kan selvfølgelig vedtage, at der skal vælges en ny Bestyrelse; men der staar en Passus i Lovene om, at naar Aktiekapitalen er fuldt tilbagebetalt, overgaar hele Virksomheden til Centralorganisationen. Hvis man ikke skrider til en Forandring ved at man søger at faa gode Navne ind i Bestyrelsen, maa Selskabet dø i Løbet af kort Tid, og vi maa saa gaa op til Skifteretten og bede den om at sætte Segl paa Døren.

Aage Hyllested: Det vedkommer ikke denne Kongres som saadan at afgøre Spørgsmaalet om Forsikringsselskabet. Hr. Gundel fungerer foreløbig videre som vor Forretningsfører indtil 1. Oktober.

Axel Gundel: Skulde det ske, at Selskabet under de nye Former skulde vise sig at være et godt og rentabelt Foretagende, og jeg der muligvis skulde finde en god Stilling som Forretningsfører, vil man muligvis pege Fingre ad mig og fortælle, at jeg solgte Pladsledighedsforsikringen for Centralorganisationen. Jeg vil derfor slaa en Pæl igennem alt muligt, hvad der kan fremkomme af den Slags. Jeg vil snarest muligt lade et Regnskab udgaa til Aktionærerne indenfor Centralorganisationen, for at de kan være i Stand til at se, at hvis vi i dette Øjeblik ikke gør noget ekstraordinært, vil Forsikringssagen dø. Jeg betragter Kongressens Tavshed som et Bevis paa, at den er indforstaaet med, at jeg har Lov til at sætte mig i Bevægelse for at faa Folk til at skaffe Penge til Selskabet og faa dannet en ny Bestyrelse for det.

Valg af Formand.

Til Formandsposten foreslaas *Vilh. Hansen, Vald. Pedersen* og *Åge Hyllested.* — Vald. Pedersen erklærer ikke at kunne modtage Valg. — Vilh. Hansen ønsker ej heller Valg, forsaavidt Kongressen agter at genvælge ham til Redaktør, idet han paapeger Vanskelighederne ved at bestride begge Poster tilfredsstillende.

Ved den følgende skriftlige Afstemning *vælges Aage Hyllested* til *Formand* med 20 Stemmer (paa V. Hansen er afgivet 4 Stemmer).

Valg af Hovedbestyrelse.

Efter en forudgaaende kort Diskussion vælges ved skriftlig Afstemning følgende

Hovedbestyrelsesmedlemmer.

Kontrollør *Valdemar Pedersen* (Aarhus) 24 Stemmer.
Redaktør *Vilhelm Hansen* (Kjøbenhavn) 23 St.
Bogholder *Christen Ingvoldsen* (Esbjerg) 21 St.
» *Alvin Lorentzen* (Aarhus) 20 St.
Korrespondent *Carl Christensen* (Kjøbenhavn) 17 St.
Fuldmægtig *A. Andreasen* (Hjørring) 15 St.

Suppleanter.

Frøken *Louise Larsen* (Kjøbenhavn) 15 St. Bogholder *Brandi* (Thisted) 3 St. Bogholder *G. Kolding* (Randers) 3 St. Fuldmægtig *Th. Hansen* (Aalborg) 2 St. Manufakturmedhjælper *Carstensen-Egeberg* (Kjøbenhavn) 2 St.

Valg af Revisorer.

Hertil vælges Bogholder *Munch* (Aarhus) og Fuldmægtig *H. P. Hansen jun.* (Kjøbenhavn).

Til *Revisor-Suppleanter* vælges *Gaardhøje* (Esbjerg) og *Davidsen* (Aalborg).

Valg af Redaktør.

Uden Diskussion genvælges enstemmig *V. Hansen* til Redaktør af »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende.«

Næste Kongres.

Det vedtages, at næste Kongres skal afholdes i *Esbjerg i Paasken 1906.*

Samtlige Hovedbestyrelsesmedlemmer stiller følgende Forslag der vedtages:

»D. H. & K. M. Ts. Nr. 16 udkommer i 12-spaltet Udgave den 1ste September indeholdende Referat af Kongressen.«

Under Aftenmødet er følgende Telegrammer indløbne fra *Aarhus.* Oplæsningen af disse Hilsner modtages med Bifald:

»Held og Lykke! Kollegial Hilsen.
Lindemann Jepsen«,

og

»Kolleger! Husk paa: I Dag gælder det ikke Manden, men Sagen. Glem ikke, at Enighed gør stærk! Arbejd da paa dette Grundlag og kom til et Resultat til Gavn og Glæde for Standen. Kollegial Hilsen!
Rose.«

Dirigenten meddeler, at den ekstraordinære Kongres' Dagsorden er udtømt, og idet han vender sig mod *Axel Gundel* og takker denne for ydet Virksomhed indenfor Centralorganisationen, udtaler han de bedste Ønsker for Gundels fremtidige Virksomhed.

De Delegerede sluttede sig til disse Udtalelser ved alle at rejse sig.

Under Leveraab for Ordstyrerne, den stenografiske Referent og *Centralorganisationen* erklæres den ekstraordinære Kongres hævet Kl. 1^{20} Nat.

Kjøbenhavn, i August 1903.

Carl Christensen. **Vilh. Hansen.**
Kongressens Sekretærer.

Konstituerende Hovedbestyrelsesmøde.

Umiddelbart efter Kongressens Afslutning Natten til d. 10. Aug. afholdt Hovedbestyrelsen konstituerende Møde under Forsæde af den nyvalgte Formand, Hr. *Åge Hyllested,* der indledede med at udtale Haabet om godt og frugtbringende Samarbejde i Fremtiden. Til Næstformand genvalgtes Hr. *Vald. Pedersen* enstemmig, og i Stedet for Hr. *Vilh. Hansen,* der ikke ønskede Genvalg som Sekretær, valgtes Hr. *Carl Christensen.* Til Hovedkasserer valgtes enstemmig Hr. *Chr. Ingvoldsen.* Det vedtoges at afholde første Møde i Oktober i Kjøbenhavn.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Aarhus.

Søndag d. 6. September tager Handels- og Kontormedhjælpere fra Aarhus og Omegn en Sviptur til *Lystrup.* Madkurve medbringes.

Mødested *Østbanetorvet* præcis Kl. 1.

Festudvalget.

Odense.

Ordinær halvaarlig Generalforsamling afholdes Onsdag den *9. September Kl. 9 Aften* paa Fyens Forsamlingshus.

Dagsorden.

1. Beretning.
2. Forslag til Ændring af Lovene.
3. Eventuelt

Bestyrelsen.

Rettelse.

Følgende meningsforstyrende Trykfejl vare indløbne i Forside-artiklen »Enten-Eller« af Å. H. i Nr. 15:

1. Side, 2. Spalte, 13. Linie franeden: »indad«, læs: »nedad«.
2. « 1. « 24. « fraoven: »allerletteste«, læs: »allersletteste.«

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
St. Pederstræde 45, St.
København K. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 6, 1.S.
København V.

Nr. 18. **15. September 1903.** **3. Hargang.**

„D. H. og K. M. T.“s Udvidelse og Udbredelse.

Annonceindsamlingens Betydning.
En Opfordring til Afdelinger og Medlemmer.

Kongressen i Odense blev en Mærkepæl i vor Organisations Historie! Med prisværdig Resoluthed indførte dette Møde en Administrationsmaade, der er i langt nøjere Overensstemmelse med de Forhold, hvorunder Centralorganisationen i Øjeblikket og i den nærmeste Fremtid skal virke, end den hidtidige uforholdsmæssig kostbare Ledelse.

Nedsættelse af Administrationsudgifterne og en Reorganisationsform, der aabner Mulighed for hurtig Medlemstilgang og nyt Liv indenfor Medhjælperforeningerne, blev Kongressens Ledemotiver.

Agitationens Genoptagelse! Begejstring for og Tro paa vor Sags sejrrige Fremgang! Offervillighed og Redebonhed, hvor det gælder om at række Haand til Arbejdet. Bort fra den Stilstand og Uvirksomhed, der altfor længe har faaet det organisatoriske Liv i vor Bevægelse til at stivne. Odense-Kongressen viste Vejen til en lovende Fremtid for vor Sag. Det gælder nu om, at vi alle taktfast og maalbevidste drager fremad ad den nye Bane.

Den skriftlige Agitation bliver i den kommende Tid af fremtrædende Betydning. *Vort Blads* Betydning er dermed forøget. Som Budstik maa det gaa ud over Landet med Budskab om Bestræbelserne for at vække Kollegialitets- og Standsfølelse blandt Medhjælperne i Kontor og Butik. Vort Blad maa vinde Indflydelse og Betydning som det uden Sammenligning vigtigste Organ for Medhjælperstandens Interesser.

Dette Maal naas ved „D. H. & K. M. T.“s Udvidelse og Udbredelse. Allerede inden Udgangen af August udsendte vi til Afdelingerne et Cirkulære, ledsaget af et Prøveomslag, der anskueliggjorde en Annoncemetode, der træder ud i Livet d. 1. Oktober. — Annoncernes Prisbillighed forklares derved, at Omslagets Øjemed ikke er Profitjageri, men kun et Middel til at søge Udgifterne ved Bladets Trykning i et forøget Oplag *delvis* dækkede.

Fordelene ved denne Ordning ere gensidige og saare indlysende. *Vi* opnaa at faa Bladets Størrelse og Oplag betydelig forøget og dets Indhold almenkendt i interesserede Kredse ved dets Udsendelse til Restaurationer, Hoteller, Frisørstuer og lign. Forretninger, hvor vore Kolleger søger hen. *De Averterende* opnaa paa en særdeles billig og bekvem Maade at faa Handels- og Kontormedhjælpere og det købende Publikum i Almindelighed i Tale.

»D. H. og K. M. T.« fremtræder saaledes fra 1ste Oktober som et særdeles præsentabelt 8-sidet Fjortendagsblad i det nuværende Format. Omslaget, der heftes til Hovedbladet, er inddelt i 90 lige store Rubrikker, hvoraf de 18 findes paa Forsiden, Resten paa Inder- og Bagsiderne. Annonceprisen for disse Rubrikker andrager for Forsiden 12 Kr., for de øvrige Sider 9 Kr. pr. Kvartal. Iøvrigt er Prisen for Enkeltannoncer pr. Petitinie 20 Øre og 15 Øre for Forsiden resp. de øvrige Sider. Betalingsvilkaarene ere fastsatte til Halvdelen af Annonceprisen ved Tegningen, Resten efter Udløbet af det halve Kvartal. — Denne Betalingsmaade bør søges opretholdt i saa stor Udstrækning som mulig. *Undtagelser kan dog finde Sted, naar Annoncetegningen er absolut afhængig deraf.* De Averterende modtager det første Nr. af Bladet, der tilsendes Afdelingen til Viderebesørgelse.

I ovennævnte Cirkulære anmodes hver Afdeling om at skaffe et vist Antal Annoncer til Nummeret den 1ste Oktober. *Det maa være en Æressag for enhver Afdeling at indsende det anførte Antal Annoncer.* »D. H. og K. M. T.« er Afdelingernes fælles Ejendom og Bladet har de bedste Betingelser for at blive et godt Aktiv for vore Foreninger, forsaavidt de nu anstrenge sig for at løse den Opgave, der er stillet dem.

Naar nærværende Nummer kommer Afdelingsbestyrelser og Medlemmer i Hænde, er der endnu en halv Snes Dage, inden Fristen for Annonceindsamlingen udløber. *Benyt da Tiden til at faa det opgivne Antal Annoncer tegnet* — og vort Blads Udvidelse og Udbredelse er garanteret, dets Indflydelse og Betydning for vor Sags Fremgang er mægtig befordret.

Handelsmedhjælperen.

Et Kulturbillede
af
Bogholder *C. H. V. Hasselris,* Varde.

II.

For en stor Del bærer Principalerne selv Skylden for de nu bestaaende fortvivlede Forhold, idet de blindt hen antage Lærlinge, uden at spørge om Dannelse og gode Skolekundskaber, — blot de for Kolonialfagets Vedkommende er store og stærke og for Manufakturfagets Vedkommende se lidt godt ud, skal det saamænd nok gaa Læretiden over. — Og bagefter, saa — —

— Der hører ikke megen Kunst til at stoppe en Pose ud, afveje en Sæk Mel, skænke en sød Snaps eller maale en Alen Tøj op. —

Tilgangen til Faget er foruroligende stærk, vilde Principalerne stille større Fordringer til de unge Mennesker, de antage i Lære, vilde Standen i sin Helhed blive dygtigere, paa samme Tid, som Tilgangen derved formindskedes.

Naar saa endelig det unge Menneske er kommen i Lære, hvilket jo for Principalen kun betyder Anskaffelsen af en billig, til alt anvendelig Arbejdskraft, hengaar almindeligvis en ca. 4 Aar lang for Individet ofte dræbende Periode.

Overladt til en Medhjælpers Omsorg, kommer sædvanligvis Uddannelsen kun til at bestaa af det, som Lærlingen selv tilegner sig.

Snart ser Lærlingen sig i Stand til at udføre alt forefaldende Arbejde, tror sig længe før Læretidens Ophør udlært i alle Fagets Mysterier, og dermed garderet for Livstid, først som Medhjælper siden som Principal.

Principalens Varer gaa gennem Lærlingens Hænder, Pengene ogsaa, han lærer at se stort paa Værdier og Mønt, han lever med.

— Et Lyspunkt i denne Tilværelse er Handelsskolen Dennes store Betydning er uomtvistelig.

En af den jydske Handelsstands Matadorer udtalte en Gang overfor mig angaaende dette Spørgsmaal:

— Jeg har i lang Tid stillet mig skeptisk overfor disse Institutioner, men efter at jeg Gang paa Gang har været Vidne til at se, hvilke ofte rene Umuligheder, Principalerne

antage i Lære, af hvor ringe Stof, Handelsfagets underordnede Udøvere rekrutteres, er mit Syn derpaa ændret.

Naar jeg ser, hvor tarvelige de møde op, indrømmer jeg, at de har Behov al den Visdom, de kan faa.

Noget hænger der jo altid ved. —

— Ja — lidt. Men det er ogsaa tidt forbandet fint det. Og det er ikke Handelsskolernes Skyld, men kun ene og alene Principalernes Uvillighed til at lade Undervisning foregaa paa den eneste rette Tid, en Tid, hvor de unges Arbejdskraft ikke er brudt efter en hel lang Dags Slid, og til at tilstede Hjemmearbejde i den egentlige Arbejdstid.

Hvad kan man ikke her lære af mangfoldige Haandværksskoler.

Saa bliver Lærlingen Kommis, det første store Maal er naaet.

Stillingen er dermed bleven lønnet, om end sparsomt, lidt mere uafhængig, men Arbejdet er det samme, det daglige Liv i det væsentlige ogsaa — Personen ogsaa.

Om Morgenen stilles i Butiken, Kaffen slubrer man i sig, nu og da afbrudt af Dagens første Kunder, Tiden gaar til Middag, hvor „Folkene" i Hold spiser deres Mad. Er den saa slugt, maaske med flere Afbrydelser, tages der fat igen til Aften, da Teen og det skaarne Smørrebrød sættes op paa Kontoret. Med en halv Snes Afbrydelser sættes saa Aftensmaden til Livs, mens Teen bliver kold, der ryddes op, støves af. Klokken bliver 8—9—10—11; der lukkes.

Saa er den Arbejdsdag gaaet, og Personalet haster ud, Sommer og Vinter, i Regn som i Solskin.

Og det saa naturligt.

Intet hyggeligt, lyst eller varmt Værelse venter efter endt Dagværk. Intet Sted, hvor han kan føle sig som hjemme, som sig selv.

Paa Værelset, oftest en Fællesstue, opholder han sig kun i de Timer, han ofrer paa Søvnens Alter.

Og saadan gaar Dag for Dag, Maaned for Maaned, Aar for Aar. Det ensformige, aandløse og interesseløse Arbejde har længst sat sit Spor paa Medhjælperens Person, den lange Arbejdstid, Kost- og Logisystemets Forbandelse det dræber det menneskelige, Udviklingsmulighederne, Personligheden, ja endog ofte i en uhyggelig Grad særlig den ædle Del af denne.

Ingen Interesse for at tilegne sig Kundskaber, for alle de ædle Ting, som giver et Menneskeliv Fylde og Værd. Man trasker omkring i den daglige Trædemølle, indtil man en skønne Dag er bleven gammel, tror nu at skulle til at etablere sig, og da for en overvejende Del bliver sørgelig skuffet.

For saa uendelig mange lykkes det aldrig, nogle eje Kapital eller er paa andre Maader heldige, andre drive det højt regnet til at sidde og hugge i det et Par Aar, for saa at lave en Akkord eller Fallit, og atter andre faar Lov til Livet igennem at sidde som de mange Spækhøkere i fortvivlet Kamp med de faa store og gode Forretninger.

* * *

Saaledes er i store Træk Handelsmedhjælperens Uddannelse, Betingelser for Arbejdets Udførelse, Arbejdet, det daglige Liv — hans Person. Og derefter retter sig ogsaa hans Stilling i Samfundet.

Kost- og Logisystemet underkastet bliver hans Stilling indenfor Forretningens og Husets 4 Vægge slet og ret et Tyendes, og saaledes bliver ogsaa hans Stilling i Samfundet, alvorligt set.

Vel er det saa, at han hører til Blomsten af Byens Ungdom, Kavalleren, Balløven. Men i det offentlige Liv, Foreningslivet, Selskabslivet, er han lig Nul, hans Stemme høres ikke, han har intet at skulle have sagt. Og som den enkelte er, saa er og Standen bleven, den Stand, der ingen Sammenhold ejer, ved hvis Hjælp den kunde frembære sine Krav indenfor saavel Forretnings- som Samfundslivet.

Og dog, Associationsaandens Pust har ogsaa udenfor denne Stand hvirvlet alt det gamle gennem Tiderne faldne Støv i Vejret. Og lig Solstraalerne, der skinner ind i en Stue og derved blotter det før usynlige Støv, har den nye Tids Lys ogsaa oplyst alt dette ophvirvlede Snavs og klart ladet beskinne alle de skjulte Værdier, der kun venter paa Anledning til at vaagne til virksomt Liv.

Den moderne, faglige Organisationsbevægelse har allerede vakt en Del op af Dvalen og klart vist Vej til et gyldent Maal, kulturelt, socialt saavel som økonomisk set.

Alt kun gennem fælles Arbejde.

Det er særlig Kolonialmedhjælperne, der have vist Vejen. Det er vel ogsaa dem, der er daarligst stillet og føler Trykket stærkest.

Manufakturmedhjælperne har overvejende holdt sig udenfor Bevægelsen, til liden Ære for dem for Resten.

Den ene kunde saamænd gerne tage den anden under Armen og slaa Følge.

I de fleste Tilfælde er der ogsaa mindre ved Manufakturmedhjælperne, det pæne har de i Reglen udvendig.

Isenkrammedhjælperne vælge at gaa en gylden Middelvej.

Som før nævnt staar Handelsmedhjælperne rent menneskeligt set ingenlunde under den øvrige Del af den danske Ungdom.

De staar blot paa et lavt Udviklingstrin, men eje som faa Udviklingsmuligheden, den, der ved den lange Undertrykkelse og deraf flydende Stagnation ved Standens Opvaagnen vil findes i særlig rig Mængde.

Jeg er fuldstændig klar over, at man vanskelig vil vække Sympathi for sine Ideer ved at rakke Standen til, og det er da heller ikke Meningen.

Det er kun Maalet at bibringe Standen Forstaaelsen af, at den trænger til Oprejsning fra sin Fornedrelse, til Reformation.

Naar saa et Billede oprulles af et Maal saa herligt, med Løn, Frihed — menneskelige Livsvilkaar, et Billede af Standens Fremtidsmaal, et Liv i et rent Eldorado, hvor de Tanker om Lykke og Tilfredshed ved Arbejdet, der kun syntes Fantasifostre, nu antage fast Form, ja, da maa der træde en Skare frem med Trang til og Attraa efter Forløsning, en Stand, der da er moden til Reformationen.

Da er Udviklingen netop ikke bleven Udtalelsen af noget sammenrullet, noget skjult, men en Forvandling, der har vist, hvad den enkelte dur til.

Og der er Kerner i den danske Handelsmedhjælperstand.

Kolleger! Derfor ville vi se vor Stilling lige i Øjnene, den er ussel, i Længden uholdbar og dræbende.

Sammenholdet er den eneste Vej til Standens Fremgang. Derigennem kan vi slaa et Slag mod alt det, der kommer, alt det, der maa og skal falde, det, som er en Hæmsko for Standens Udvikling, dens Velfærd, dens Liv.

Da gaa vi gyldne Tider i Møde.

Indsend Adresserne!

I Redaktionens Cirkulære af 24. August opfordredes Afdelingerne til at indsende Adresser paa Hoteller, Restaurationer, Barberstuer og lignende Steder, der maatte anses for egnede til at faa „D. H. og K. M. T." tilsendt. — Imidlertid har kun nogle faa Afdelinger efterkommet Anmodningen. For at opnaa rettidig Anmeldelse til Postvæsenet anmodes de resterende Afdelinger om **omgaaende** at indsende Anmeldelserne til *Expeditionen.*

FRA CENTRALORGANISATIONEN.

Kontormedhjælpernes Organisation. *Ordinær Generalforsamling* afholdes i *Slutningen af September.* Nærmere Meddelelse angaaende Tiden og Dagsordenen vil udgaa pr. Brevkort.

Bestyrelsen.

Aalborg. *Ordinær Generalforsamling* afholdes Onsdag den *23. ds.* paa Hotel National (Selskabslokalerne) Kl. 9 Aften præcis.

Dagsorden.

1. Beretning om Virksomheden i det forløbne Halvaar og fra Kongressen i Odense.
2. Lovændringer (Kontingentets Størrelse).
3. Valg af 6 Bestyrelsesmedlemmer og 2 Suppleanter.
4. Valg af 1 Revisor.
5. Eventuelt.

Man anmoder om, at Dhrr. Medlemmer giver fuldtalligt Møde til denne vigtige Dagsorden. *Bestyrelsen.*

Hjørring. *Ordinær Generalforsamling* paa „du Nord" *Fredag den 25. September* Aften Kl. 9 præcis.

Dagsorden.

1. Beretning om Virksomheden og om Kongressen i Odense.
2. Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer, 2 Suppleanter og 1 Revisor.
3. Lovændringer og eventuelt Kontingentnedsættelse.
4. Afdelingens Stilling med Hensyn til Pladsledighedsselskabets Generalforsamling.
5. Eventuelt. *Bestyrelsen.*

Kommis

til blandet Kolonial- og Landforretning, 22 Aar, militærfri, kan faa Plads til 1. Oktb. Vilkaar: Fri Station, 500 Kr. Henvendelse Hr. Kommis *Robert Petersen,* Immervad 6, *Aarhus.*

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen:
Mysundegade 26, 4. Sal.
København V.

Centralorganisationens Hovedkontor:
St. Pederstræde 45, St.
København K. — Telefon Nr. 7450.

Ekspeditionen:
Jacob Danefærdsvej 6, 1.S.
København V.

Nr. 19. **1. Oktober 1903.** **3. Hargang.**

Fagligt Arbejde, et Kulturarbejde.

Den faglige Bevægelse er det kapitalløse Menneskes naturlige Modvægt mod Bylivets og Arbejdets nedbrydende Indflydelse.

Arbejdet bør være en Lyst og ikke et Slid; — Forholdene føre dog med sig, at det for de mange er et Slid, og kun for de ganske Faa en Lyst, og disse sidste kende ikke Begrebet Arbejde. Hvor det er et Slid paa Sjæl og Legeme, dér er Indsatsen altid større end Gevinsten, og hvis ikke den Enkelte, eller en Stand, forstaar selv at sætte en Grænse, dér vil Grænsen melde sig af sig selv — men for sent.

Dette gælder for Ungdommen i højere Grad end for nogen, thi hvo, som begynder med at give Køb, lærer aldrig at holde Stand, og den Skade, Ungdommen tager baade paa Sjæl og Legeme, maa Manddommen bøde for.

Før man kan gaa i Lag med de store Opgaver, før man kan løse sociale og kulturelle Spørgsmaal maa man som Stand eller Menneske først vide at samle sig, først lære at se paa Forholdene som de er, lære sine egne Kræfter at kende, og sidst — men ikke mindst — vide, hvad man vil.

Det ligger endnu ude i en ukendt Fremtid, hvorledes danske Handels- og Kontormedhjælpere vil løse de Opgaver, ethvert civiliseret Samfund stiller til sine Borgere, men den Opgave, der ligger lige for, og som vor sidste Kongres har givet os at løse, er først og fremmest at samle Kollegerne, at fylke dem i Rækker og lære dem Samfølelsens Magt at kende. Vort Maal bør være det — naar først den nødvendige økonomiske Ligevægt er bragt til Veje — at voxe baade udadtil og indadtil, saaledes, at vor Organisation kan staa som de Manges og ikke Enkeltmands Værk, først da vil Bevægelsen ad den naturlige Udviklings Vej lære sin egen Kraft at kende og skal da ogsaa nok til den Tid vide at gøre Brug af sine Kræfter.

Naar jeg gennem disse Udtalelser begynder min Virksomhed som Formand for Centralorganisationen, saa sker det paa Grundlag af de enkle Linier; jeg paatager mig ikke at gøre Underværker til Forbedring af Standens Kaar, sligt faar blive Standens egne Opgaver, men hvad jeg kan udrette for at skabe Samfølelse og Samarbejde Landet over blandt Kollegerne, skal jeg gøre af en god Vilje.

Dette skal være Drivfjederen i min Virken, at skabe *Samfølelse* i Ordets aller videste Betydning, og lykkes først det, skal nok alle andre Spørgsmaal, som vi nu maatte staa tvivlende overfor, eller som maaske endog er os imellem, — da skal nok alt sligt jævnes af sig selv.

Det er ikke nogen imponerende Styrke, jeg er kaldet til Fører for, ej heller kan det siges, at Navnet har den bedste Klang — ikke hos Principalerne, eller — hvad der er mere trist — hos Flertallet af vore Kolleger. Fejlen kan være vor, Fejlen kan være de andres, men jeg tror ikke at have Uret, naar jeg siger, at Hovedaarsagen, hvorfor disse holde sig Bevægelsen fjern, er den, at de er bange for fagligt Arbejde, — de er bange for det i den Forstand, at de har set sig sky paa den Taktik, der hidtil har været raadende paa det faglige Omraade — maaske det er forbeholdt Handels- og Kontormedhjælperne at være banebrydende paa dette Felt -- Taktiken raader man jo tildels selv for, — jeg skal ikke udtale mig derom, men selve Organisationstanken rokkes dog ikke, og Taktiken hører jo indtil videre Fremtiden til.

Ser det saaledes paa sin Vis mindre lyst ud for Tiden, saa har vi dog den Fordel nu, at Kongressen i Odense har tilrettelagt en Situation, der sætter os i Stand til roligt at afvente Begivenhedernes Gang, der gør det muligt for os ved egen Kraft efterhaanden at arbejde os frem og opad; vi kan virke stille og bramfrit; thi vi love ikke Guld og grønne Skove, og de Ofre i pekuniær Henseende, der nu stilles til det enkelte Medlem, er saa ringe, at ingen kan undslaa sig af den Grund.

Hvad det gælder, er med Tro og Tillid at udnytte den skabte Stilling, efterhaanden at udvide Rammerne og samtidig trofast at staa sammen, vi, der nu en Gang staar sammen, og saa lære hverandre, at for at opnaa noget her i Livet maa der arbejdes, og dette gælder i saa høj Grad som nogetsteds, naar det angaar faglig Udvikling.

Det faglige Arbejde maa gribes rent forretningsmæssigt an, maa betragtes som en Forretning, der skal arbejdes op, en Forretning, som har sine Agenter og Forbindelser Landet over, hvor det gælder, at hver gør sin Del af Arbejdet, for at fuldføre det Store og Hele; hvor det er en Nødvendighed, at de Ordrer, der udgaar fra Hovedkvarteret, ogsaa følges til Punkt og Prikke, og følges straks, — for saaledes bygger man op en stor Forretning, og netop af den Art er fagligt Arbejde ogsaa, thi dette er *Samarbejde.*

Og den Forretning er stor, som ikke betragter sine Medhjælpere som ligesaa megen raa Arbejdskraft, men søger at interessere sine Folk for det fælles Maal, — som véd, at det er en Betingelse for Forretningens Trivsel, at hver enkelt kender Kursen og véd, hvor Maalet bærer hen. Der skabes saaledes en Følelse af Fællesskab, der vil være en Livsnerve for hele Foretagendet, og bringe det mangen ekstra Gevinst og hjælpe det ud over mangen Storm, — denne Følelse er *Samfølelse,* og den er intetsteds af større Vigtighed end netop som Bindeled i en hel Samfundsklasse; thi uden den opløser det hele sig i lutter Enere, for ikke at sige Nuller, der gensidig ligger i Strid med hverandre.

En Ungdom, der begynder Livet med at slaa af paa dets Krav, er ingen Ungdom, men som Arbejdsforholdene ere — i Kontorer og Butikker — tvinges den ingenlunde ringe Del af den danske Ungdom, som vor Stand omfatter, ind paa Baner, der ikke er Livets. Naar Dagens Timer gaar med Arbejde, der i sig selv kun er lidet eller i hvert Fald ensidigt udviklende, da søger man uvilkaarlig Oprejsning for Ensidigheden ved at tage Natten til Hjælp, og det ligger nu en Gang i Mennesket, at de Gerninger, Aftenens Lys skinner over, de er oftere af det Onde end af det Gode. Det gælder derfor i første Række at tilbageerobre en Del af Dagens Timer til at leve Livet, at det kan komme dertil, at en Slægt kan vokse frem, der ikke ser altfor jordbundent paa Livet og dets Foreteelser, men som frit og uhildet i Kraft af egen Ophøjethed tør stille egne Krav til Livet og derigennem samtidig lære at respektere sine Medmenneskers Krav til dette, og navnlig, hvor Stillingen er den, at Forholdene giver Haand- og Halsret over et andetMenneske eller Klasse af Mennesker, paa hvilket Omraade det nu kun altfor tidt skorter paa Frisind og Retsind.

Med faa Ord er Opgaven den, at opdrage og opdrages, — det maa komme saa vidt, at de bedste af Standen findes indenfor vore Rækker, de dygtigste Medhjælpere og de bedste Mennesker, men for at naa frem dertil maa vi slaa af paa Livets Krav i den Forstand, at vi ikke vil nøjes med de Livsvilkaar, Samfundet under de nuværende Forhold byder os; thi saa længe vi tage til Takke med Smulerne, saalænge faa vi ikke det hele

Brød, derfor maa vi dygtiggøre os til Kampen for Livet og ikke nedbryde vore Evner og Kræfter ved natlig Svir og ringe Ædruelighed, selv om dette sker under »Selskabeligheden«s Former.

Men ogsaa som unge Handelsmænd er der for lidt Selvfølelse, og naar saadan er til Stede, ytrer den sig oftest under mindre tiltalende Former; hvor Selvfølelsen bliver til Vigtighed og Indbildskhed overfor de, der staa under, og til Øjentjeneri overfor de Overordnede. Den Selvfølelse, der mangles, er mindre den Enkeltes som Individ, men snarere den Enkeltes som Led af en Stand, hvis Gerning er samfundsnyttig og derfor et Menneskes Kræfter værd. Den Aand, der stærkest præger Samfundet i sin nuværende Skikkelse er jo netop Handelsaanden; det er da af Betydning, at det navnlig bliver den retsindige og virkelig dygtige Købmand, der sætter Stemplet. Og udover den blotte Handelsvirksomhed bør Standen sætte sig til Maal, i videre og højere Grad at tage Del i Administrationen af Samfundets Funktioner, at erobre nyt Land, saaledes at Handelsmanden kan blive Embedsmandens naturlige Arvtager paa Omraader, hvor det særlig er administrativ Dygtighed, der forlanges.

Der er for lidt Selvfølelse, og der kan daarlig være mere, saalænge Udsigterne kun er smaa, og den unge Handelsmand har jo herhjemme kun en karrig Lod, karrig ikke alene, hvad det pekuniære Udbytte angaar, men tillige og navnlig i Retning af sin faglige Virksomhed. Det vil altid virke nedbrydende — fysisk og moralsk — naar et Menneske ikke har Adgang til ved fortsat Brug af alle sine Evner stadig at udvikle disse, det er som at sætte et Menneske med Kæmpekræfter til at bundte Tændstikker, — og jeg tror, at der raades over saare megen Kraft, som daglig gaar til Spilde, til Skade for Samfundet og til Ødelæggelse for Individet; slige Forhold ændres kun, naar Standen selv er dem bevidst; thi Enkeltmand kan kun afvente en mulig Udsigt til Forbedring, der maaske aldrig indfinder sig. Men for dem, hvem det maaske aldrig lykkes at naa frem i første Plan, hvor manglende Evne da faar Skyld for den bristende Lykke, for dem maa der i hvert Fald skabes de bedst mulige Levevilkaar, at ikke Livets Knæk paa det faglige Omraade, tillige skal øve sin Indflydelse paa det menneskelige.

Organisation maa der til, for at vinde frem, og det, at den Enkelte mulig endnu har Udsigt til selv at gøre Springet over i Principalernes Rækker, bør ikke afholde os derfra; thi jeg tror ikke at sige formeget, naar jeg hævder, at ogsaa i Principalernes Rækker tiltrænges Forbedring i mange Retninger, og det Menneske, hvis Interesse for sin Gerning ogsaa strækker sig ud over de Timer, der nu tilbringes i Butikken eller paa Kontoret, er sikkert i højere Grad skikket til de selvstændige Poster, end den Medhjælper, hvis eneste Interesse i Forretningen er den, at faa Tiden til at gaa, for i sin Fritid at tære paa Kræfter og Sundhed.

Organisation maa der til, men denne maa bygges op af hver Enkelt, vi bør alle bære Sten til Bygningen; — kan vi ikke alle høre til dem, der gør det store Arbejde, saa har det mindre Arbejde, udført af de Mange, sin store Betydning. Vi kan alle søge at paavirke hinanden, først til at slutte op i Rækkerne, og saa til ved eget Eksempel at paavirke dem, der har Paavirkning behov. Vi bør udveksle Meninger, privat indenfor de forskellige Afdelingers Rammer, og i videre Kreds i vort Fagblads Spalter, kort sagt, der maa rejses et aandeligt Liv indenfor Standen, saaledes, at »Kontorister« og »Kommis'er« ikke mere skal danne en Slags Pariakaste indenfor vort lille Samfund.

Der er det meste af 3 Aar tilbage til næste Kongres, til den Tid skulde vi atter være i Stand til at gøre det Skridt frem, vi nu har maattet gøre tilbage, og naaet saa vidt vil jeg have endt min Mission og kan da med Tilfredshed lægge Tøjlerne over i bedre og mere værdige Hænder.

Nu er Tiden imidlertid inde, der skal arbejdes, lad os da i Stilhed give hverandre det Løfte, hver at arbejde for Sagen efter Evne, i Stort eller Smaat, og Vejen frem — som maaske nu synes baade lang og trang — skal da nok vise sig at gaa baade godt og hurtigt; thi det er kun de Færreste givet, at føle sig stor i Ensomhed.

Aage Hyllested.

Ved Forretningsførerpostens Ophævelse.

Axel Gundel. — Aage Hyllested.

Naar dette Nr. af »D. H. & K. M. T.« kommer Læserne i Hænde er den nye Administrationsmaade og Lovændringerne traadt i Kraft. Forretningsførerposten er dermed ophævet. Formand, Hovedkasserer og Agitationsudvalgsformænd tager herefter hver sin Del af det Arbejde, der hidtil paahvilede Forretningsføreren. En administrativ Ændring kan indføres, en Lovparagraf slettes, uden at det er større Omtale værd; thi er Nyindretningen formaalstjenlig vil Organisationsmaskineriet funktionere lige saa præcist som tilforn, ja endog hurtigere og lettere. Men knytter der sig et Personskifte til denne Forandring af Lovens tavse Bogstav og af Budgettets Tal, da bliver Sagen ofte en anden. I Særdeleshed naar det drejer sig om et af de store Hjul i Organisationsmekanismen. *Axel Gundel* var et af de store Hjul — det største endog — i Centralorganisationens Maskineri. Alene af den Grund har hans Tilbagetræden Krav paa Opmærksomhed, og hans Arbejdsydelse for vor Sag kræver vor Ihukommelse. Førstemandsposten, der i samme Øjeblik som Axel Gundel forlader den, indtages af en anden, er en saa vigtig Funktion, at dens Overtager — *Åge Hyllested* — ej heller kan undgaa Omtale, naar Personskiftet først er bragt paa Bane.

Sætter man Pen til Papiret for her i nogle Sætningsforbindelser at skitsere et Billede af den Mands Virksomhed, der nu har opgivet Førerstillingen, tager man retteligst sit Udgangspunkt netop tre Aar tilbage i Tiden. Det skete en smuk Efteraarsdag i Aaret 1900, at *Axel Gundel* satte det sidste Punktum i det første Afsnit af den danske Medhjælperbevægelses Historie. Det var da han ved Akklamation valgtes som den nyoprettede Centralorganisations Forretningsfører ved det første almindelige Medhjælper-Delegeretmøde i Aarhus. Han havde allerede den Gang tre Aars Anciennitet som Forkæmper for Medhjælpernes Interesser.

Centralorganisationen fik ved Gundels Valg en Forretningsfører, der ikke manglede Energi og lige saa lidt fattedes agitatoriske og organisatoriske Evner. Det er et i høj Grad talende Vidnesbyrd om Gundels Egenskaber som Banebryder, at han ikke blot paatrykte den Organisation, han repræsenterede, Præg af sin Personlighed, men næsten stillede hin i Skygge for denne, saaledes at Betegnelsen »den gundelske Forening« blev et — navnlig blandt Modstanderne — ofte benyttet Prædikat for Centralorganisationen.

Heldet fulgte den Fane, han først og fremmest selv havde været med til at plante. I Landsorganisationens første Levetid fik han ret Lejlighed til at udfolde sine Egenskaber som Pionér for den nye Tid, han selv tilhørte mere end den øjeblikkelige Nutid. Afdelinger sprang frem i Byerne, Medlemslisterne fyldtes, hans Tales Strøm blev Vækkelse for mange, — men Rebellion i andres Øren. Fabius Maximus bragte i sin Tid Rom Sejren ved sin afventende og nølende Krigsførelse. Det vilde være urigtigt at betegne Gundel med det Tilnavn »Nøleren«, der heftedes paa denne Fabius. Hos Gundel var der kun et ringe Spring fra Beslutning til Handling — og maaske til Tider en vel kort Tid til Beslutning. I Stormmarsch skulde det gaa fremad. Saaledes undfangedes den dristige Tanke om Pladsledighedsforsikringen, hvis Forarbejder og Iværksættelse har optaget Størstedelen af de tre forløbne Aar. Det kan være urigtigt at sige, at den principale Aarsag til at G. ikke længere indtager Førerstillingen, netop maa søges i Pladsledighedsforsikringen, men rigtigt er det, at han paa intet Omraade har lagt for Dagen en større Foretagsomhed og Arbejdsevne end netop i Arbejdet for denne Sag, og hans Tro paa Forsikringens Levedygtighed — om end under en anden Form — er ingenlunde rokket.

Det er overflødigt her at dvæle ved Begivenhederne i denne Sommer. Den Reorganisation, der gennemførtes paa Foranledning af et Mindretal af Hovedbestyrelsen, havde i den forelagde — og i Hovedsagen senere vedtagne Form — en Modstander i Gundel. Han bekæmpede Hovedpunkterne i det fremsatte Forslag for dog sluttelig ved Kongressen at gøre væsentlige Indrømmelser og beredvilligt bidrage til at opnaa den Enighed og gennemføre de betydningsfulde og gavnlige organisatoriske og administrative Forbedringer, der opnaaedes ved Odense-Kongressen.

Axel Emil Gundel er i adskillige Retninger typisk som Foregangsmanden. At han i det sidste Aarstid ikke skænkede den faglige Bevægelse den Interesse og ofrede den sin Tid i saa stor Udstrækning som forhen, kan kun uegentlig bebrejdes ham, naar man erindrer, at Forsikringssagen, der var den nærmeste Aarsag hertil, i sin Tid netop førtes ud i Livet af ham, for derved at konsolidere og befordre Centralorganisationen. Det kunde imidlertid ikke undgaas, at denne Spaltning i Arbejdet maatte blive til uomtvistelig Skade for den faglige Bevægelse. Men nok herom.

Menneskenes Børn ere aldrig fejlfri og Kritikken og de personlige Angreb bliver stærkere og hyppigere, naar den kritiserede og angrebne staar paa en særlig fremskudt Post. Ogsaa Axel Gundel har maattet lægge Ryg til. Men kritiserer man hans ofte skarpe Udtalelser, da huske man paa, at de faldt under højspændt Stemning for en Sag, der optog ham med Liv og Sjæl, og man huske, at hans heftige Angreb paa Standens Lunkenhed og Ligegyldighed udsprang af en Følelse for Standens Interesser, der var adskillig større end hos en Skok typiske Handels- og Kontormedhjælpere.

I vor hurtiglevende Tid bevares Erindringen om den enkelte kun en stakket Stund efter at han har forladt det offentlige Livs Arena. Axel Gundel fortjener en bedre Skæbne. Hans Virken som Medhjælpernes Forkæmper gør hans Navn værdig til Optegnelse, naar dansk Samfundsrørelse i vor Tid skal skildres.

* * *

»Kun det kan maaske passende bemærkes, at jeg i høj Grad beklager min bristende Evne til efter nogle faa Ganges Samvær at genkende Folk eller huske Navne. Det er mig meget pinligt, da det ser ud som Storsnudethed, hvad det ingenlunde er; jeg er altid glad ved at møde Kolleger, selv om jeg ikke ved første Øjekast skulde vise Genkendelse.« Disse Ord sender Centralorganisationens Formand, *Åge Hyllested*, os som Svar paa en Anmodning om nogle biografiske Data til dette Nummer af Bladet.

Vi kan dog ikke ganske skaane den nyvalgte Formand for nogle introducerende Bemærkninger.

Åge Hyllested, der af Fødsel er Københavner, beklæder nu en meget betroet Stilling i det store esbjergensiske Smørpakkeri. Da Gundel i Foraaret 1900 afholdt det første Medhjælpermøde i Esbjerg, fandt han en særdeles forstaaende Tilhører i Hyllested. Den opvoksende Medhjælperbevægelse var ham ikke fremmed. Hos Germanerne mod Syd og blandt Angelsachserne i Vest havde han paa nært Hold lært, at Legenden om Medhjælperstandens Mangel paa Organisationsbetingelser ikke holdt Stik. Under et fleraarigt Ophold i Udlandet var ikke blot hans Kundskabsmængde men ogsaa hans Livssyn højnet, saaledes at han kom et langt Stykke forud for Medhjælperne i Almindelighed.

Hyllested blev Formand for Esbjergforeningen, der under hans Ledelse siden er bleven en Mønsterafdeling under Centralorganisationen. Ved Delegeretmødet i Aarhus arbejdede han ivrigt for Centralorganisationens Oprettelse, valgtes til Medlem af Hovedbestyrelsen, fik Sæde i Forretningsudvalget og er siden bestandig genvalgt med de højeste Stemmetal. For Reorganisationens Gennemførelse arbejdede han virksomt, og hans Valg til Centralorganisationens vigtigste Tillidspost er sikkert hilst med udelt Tilfredshed overalt i Afdelingerne.

Vore fremtidige Kongresser vil imidlertid komme til at føle Tabet af en dygtig Ordstyrer. Til denne Post har den nye Formand saa at sige været selvskreven. Hans ledende Evne og overlegne Blik viste sig især ved Udøvelsen af dette Hverv.

Åge Hyllested besidder ikke fremtrædende agitatoriske Egenskaber, men enhver voldsom og hidsende Udtalelse er ham fremmed, hvert Ord vel overvejet. Han taler ofte efter Manuskript og han har en udpræget Evne til at understrege Hovedpunkter, kort sagt, at faa frem netop det, der skal siges, og det paa en saadan Maade, at det forstaaes og samtidig fængsler Tilhørerne. Som Afdelingsformand og Medleder af Centralorganisationen har Hyllested allerede dokumenteret sine organisatoriske Kvalifikationer og »D. H. og K. M. T.s« Læsere kender ham som en dygtig Skribent og ret original Stilist gennem den Række udmærkede Bidrag, han i Tidens Løb har offentliggjort her i Bladet.

Den nye Formand vil ikke skuffe de Forventninger, der stilles til ham.

De jyske Delegerede paa Kongressen i Odense

anmodes herved om absolut omgaaende, og *inden den 10de Oktober*, til mig at foreslaa *Kandidater til Agitationsudvalget*, hvorefter Afstemningen vil blive foretaget.

Formanden.

Reorganisationen i København.

De københavnske Afdelinger har straks udnyttet den større Bevægelsesfrihed, som den ekstraordinære Kongres indrømmede de enkelte Afdelinger. Kontingentet, der har været altfor højt, naar man tager københavnske Forhold og de Hindringer, der iøvrigt møder den faglige Bevægelse, i Betragtning, er nedsat til Halvdelen af den tidligere Størrelse. I dette vigtige Spørgsmaal har der hersket en sjælden Enighed indenfor Afdelingerne. Enhver Provinsafdeling vilde løbe en stor Risiko ved en saa betydelig Nedsættelse. Anderledes i København. Her findes der Betingelser for stor Tilslutning, der af nærliggende Grunde fattes, selv i de største af vore Provinsbyer.

Imidlertid vil man næppe naa langt i København uden Samarbejde mellem Afdelingerne. I længere Tid har denne Samvirken ganske manglet til Skade for Bevægelsen i Almindelighed. Nu er Grunden lagt til et fast Samarbejde mellem Afdelingerne, saaledes at disses øverste Ledelse lægges i Hænderne paa et Agitationsudvalg, hvis Sammensætning og Virkemaade fremgaar af følgende Bestemmelser, der enstemmig vedtoges af Bestyrelserne for de københavnske Afdelinger ved et Fællesmøde den 17. September:

1. Agitationsudvalget danner Overledelsen for de københavnske Afdelinger. Udvalget behandler og afgør alle Spørgsmaal af fælles Interesse for Afdelingerne.
2. Udvalget bestaar af 1 Formand og af 2 Repræsentanter for hver af de københavnske Afdelinger. Formanden og Kassereren skal have Sæde i Udvalget. Saafremt Formands- og Kassererposten er forenet i samme Person tiltræder et af vedkommende Bestyrelse valgt Medlem Udvalget.
3. Udvalgets Formand vælges af Fællesbestyrelsesmødet for de københavnske Afdelinger. Udvalget vælger selv sin Næstformand, Kasserer og Sekretær. Valgene gælder for et Aar.
4. Fællesbestyrelsesmøde afholdes ordinært i August og Februar. Ved de ordinære Fællesbestyrelsesmøder aflægger Udvalget Beretning om Virksomheden og Regnskabet forelægges til Godkendelse, samt forelægger Planen for Agitationen i det kommende Halvaar.
5. De ved Udvalgets Virksomhed og Agitation opstaaede Udgifter er de københavnske Afdelinger pligtige til at udrede i Fællesskab efter Medlemsantallet.
6. Afdelingernes Kontingent til Hovedkassen udbetales til Udvalgets Kasserer, der afregner dette overfor Hovedkassereren.
7. Afdelingernes Bestyrelser ere pligtige til at være Udvalget behjælpelig ved Udøvelsen af sine Funktioner.

Disse Vedtægter, der er foreslaaede af Bestyrelsen for Kontormedhjælpernes Organisation, har været indgaaende drøftede paa et Par Fællesbestyrelsesmøder og har altsaa sluttelig funden almindelig Tilslutning.

Ved førstkommende Hovedbestyrelsesmøde vil Agitationsudvalget ved sin Formand søge Hovedledelsens Billigelse af denne, som det maa antages, praktiske Ordning, der allerede traadte i Kraft medio September.

Hvor kan det være,

at i den Tid, jeg har været Kasserer for Odense Afdelingen har jeg kun modtaget 3 Anmeldelser om Flytning af Kolleger fra andre Afdelinger hertil. Det skulde være underligt om der i Løbet af 2 Aar kun er tilflyttet 3 af vore Medlemmer fra Landets forskellige Afdelinger til saa stor en By som Odense. Jeg retter herved en indstændig Anmodning til D'hr. Afdelingsformænd og Kasserere, om strax at anmelde til de resp. Kasserere, naar der er et Medlem fra deres Afd. som flytter til en anden By, da det er af yderste Vigtighed, hvis vi vil gøre Regning paa fremdeles at beholde Vedkommende som Medlem.

Joh. Petersen, Odense.

Agitationsudvalget for Øerne.

Ved Centralorganisationens Oprettelse bestemtes det, at Agitationen skulde ledes af 3 Distriktsudvalg henholdsvis for Jylland, Øerne og København. Det første og det sidstnævnte af disse Udvalg dannedes umiddelbart efter Delegeretmødet i Aarhus, medens Udvalget for Ølandene kun har eksisteret paa Papiret.

Den ekstraordinære Kongres i Odense ophøjede Agitationsudvalgene til langt vigtigere Faktorer i det agitatoriske og organisatoriske Samarbejde mellem Afdelingerne end disse i den sidste Tid halvglemte Udvalg forhen havde været. Kongressens Arbejdsmængde og ringe Tid tillod ikke Agitationsudvalgenes Dannelse. Valgene maa saaledes finde Sted senere. Det københavnske Udvalg er som andet Sted meddelt konstitueret som de københavnske Afdelingers direkte Overledelse og har samtidig vedtaget at indsende følgende Resolution til Hovedbestyrelsen:

„Agitationsudvalget henstiller til Hovedbestyrelsen, at Afdelingerne paa Øerne foreløbig underlægges Udvalget under Henvisning til disse Afdelingers ringe Antal, der vanskeliggør, at et specielt Udvalg kan faa praktisk Betydning for Tiden".

Det københavnske Agitationsudvalg har naturligvis kun tænkt sig denne Ordning som midlertidig. Man formener, at den paatænkte Sammenslutning vil være heldigere end Ø-Afdelingernes nuværende Særstilling og forventer, at disse Afdelinger vil finde Forslaget hensigtsmæssigt og paaregner man ligeledes, at Hovedbestyrelsen vil give det sin Sanktion.

Uden Enighed og Sammenhold kan intet udrettes.

Husk at den, der giver Centralorganisationen sin Støtte, har Krav paa det samme fra Centralorganisationens Side!

☞ Artikler og Meddelelser til »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Udgivelsen af det Nummer, i hvilket de ønskes optagne.

Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende

udgaar 2 Gange om Maaneden. Abonnement à Kr. 1,50 pr. Halvaar tegnes paa alle indenlandske Post- og Brevsamlingssteder.

Ekspeditionen.

Opmærksomheden henledes paa, at Ekspeditionens Adresse er: *H. Zwicki, Jacob Danefærdsvej 6, 1., Kjøbenhavn.*

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand: *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26. Kasserer: *Carl Christensen,* Farvergade 24.

Afdelingernes Lokale er foreløbig: *Café du Parc,* Gyldenløvesgade 4. Mødeaften: *Hver anden Torsdag* i Maaneden. Mødeaften i Oktober.

Fællesbestyrelsesmøde. Bestyrelserne for de københavnske Afdelinger afholdt Møde den 17de September.

Mødet aabnedes af Formanden for Kontormedhjælpernes Organisation *Vilh. Hansen,* som et tidligere Fællesbestyrelsesmøde havde bemyndiget til at indkalde Mødet i det Øjemed at forhandle om Afdelingernes fremtidige Samarbejde.

Til Dirigent valgtes Isenkrammedhjælper *Fr. Gundel.*

V. Hansen forelagde et til Afdelingerne udsendt Udkast til Vedtægter for Foreningernes Samarbejde gennem Agitationsudvalget, der skal fungere som Overledelse (se Artiklen „Reorganisationen i Kjøbenhavn") Forslaget vedtoges enstemmigt efter en kort Diskussion.

Til Formand for de københavnske Afdelingers Overledelse (Agitationsudvalget) valgtes *V. Hansen* med Akklamation.

Kontingentetspørgsmaalet foranledigede en længere Forhandling uden at der toges nogen Beslutning, da Kontormedhjælpernes Organisation endnn ikke havde behandlet Spørgsmaalet.

Agitationsudvalget bestaar foruden Formanden af følgende Medlemmer:

Kontormedhjælperne *Carl Christensen* og *C. Wulff,* Kolonialmedhjælperne: *E. M. Christensen* og *H. P. Jensen,* Manufakturmedhjælperne: *O. Olsen* og *M. J. Jensen,* samt Isenkrammedhjælper *Fr. Gundel.*

Agitationsudvalget afholdt Møde efter Fællesbestyrelsesmødets Slutning.

Til Næstformand valgtes *O. Olsen,* Kasserer *Carl Christensen,* Sekretær *H. P. Jensen.*

Til Forretningsudvalg valgtes Formand, Næstformand og Kasserer.

I Anledning af Annoncetegningen til „D. H. & K. M. T." og dertil knyttede Arbejder valgtes et Udvalg bestaaende af Gundel, Carl Christensen og Wulff.

Det vedtoges at nedsætte et Lokaleudvalg til Ordning af Lokaleforholdene for Vintersæsonen. Valgt blev: F. Gundel og E. M. Christensen.

Efter en kort Diskussion vedtoges den andet Steds i Bladet anførte Resolution vedrørende Agitationsudvalgene for Øerne.

V. H.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen,* Farvergade 24, 2., K. Kasserer: *C. Wulff,* Søllerødgade 24, 3.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Lampevej 23.

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand og Kasserer: *E. M. Christensen,* Bille Brahesvej 3, 3. V.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Ryesgade 21, 3. Kasserer: *M. I. Jensen.* Adresse: O. Wagner, Ny Blegdamsvej 3, 2.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Petersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *J. Munch,* Søndergade 10—12 ². Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Immervad 6.

Bestyrelsen.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: *I. C. I. Nors,* Danmarksgade 49, St.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Randers. Formand: *C. O. Lindback,* Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther,* Fredensgade 16.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested,* Kongensgade 3, 1. Kasserer: Assistent *Th. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *Chr. Spangsberg,* Stormgade 3.

Øerne.

Odense. Formand Bogholder *N. A. Horndrup.* Indmeldelser modtages af Kassereren *Johs. Petersen,* Overgade 7. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen *H. Petersen,* Albanigade 65, 2.

Ordinær halvaarlig Generalforsamling afholdtes Onsdag den 9 September paa Fyns Forsamligshus. Efter at Beretningen var godkendt gik man over til at behandle Lovene, og en Del Ændringer foretoges, hvilket fremkaldte en meget livlig Diskussion; navnlig Kontingentspørgsmaalet, idet det foresloges at sætte dette til 75 Øre for mandlige og kvindlige Medlemmer pr. Maaned. Kontingentet har hidtil været 1 Kr. pr Medlem baade for mandlige og kvindlige Medlemmer. Det vedtoges at bibeholde det gamle Kontingent for mandlige samt nedsætte det til 50 Øre for kvindelige Medlemmer. Formanden meddelte dernæst, at han nedlagte sit Mandat som Formand og Bestyrelsesmedlem, da han i den kommende Vinter ikke havde Tid til at ofre sig for Foreningen. 1ste Suppleant, Hr. Bogholder *N. A. Horndrup,* tiltraadte derfor Bestyrelsen.

Ved et efter Generalforsamlingen afholdt Bestyrelsesmøde konstituerede denne sig med Hr. *N. A. Horndrup,* som Formand.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.
Centralorganisationens Hovedkontor, Esbjerg: Formand: ÅGE HYLLESTED, Kongensgade 3. Hovedkasserer: CHR. INGVOLDSEN, Jyllandsgade 19.
Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 6, 1.S. København V.

Nr. 20. **15. Oktober 1903.** **3. Hargang.**

Samarbejde.

Takten, Takten pas paa Takten!
Den er mer' end halve Magten.
(Bjørnstjerne Bjørnson).

Betingelsen for Organisation er *Samarbejde!* Samvirke skal der til, for at en af Lokalgrupper sammensat Organisation kan funktionere støt og formaalstjenligt, saaledes at Maalet forude ikke tabes af Syne. En faglig Bevægelse, der fattes denne nødvendige Forudsætning, vil ikke i Længden kunne holdes i Bevægelse — fremad.

Det er en bydende Nødvendighed at hamre denne Samarbejdets grundlæggende og opbyggende Betydning ind i Bevidstheden hos alle dem, der hver paa sit Felt ere Medarbejdere og Deltagere i den af Centralorganisationen repræsenterede Medhjælperbevægelse.

Vi lægger i Virkeligheden ud paany, agitatorisk, organisatorisk og administrativt. Vor Organisation har i visse og væsentlige Henseender forandret Form og Virkemaade, siden Odensekongressens Reorganisationsbeslutninger. Efter en lang og for de faglige Reformspørgsmaal skæbnesvanger Stilstand, der fortrinsvis fremkaldtes af Pladsledighedsforsikrings-Spørgsmaalet, er det blevet vor nærmestliggende Opgave at bringe nyt Liv i den faglige Bevægelse, genoptage Agitationen, bringe ny Medlemstilgang, indføre en forsvarlig Økonomi og Orden i Centralorganisationens indre Anliggender og indblæse Afdelingerne den Korpsaand og Samdrægtighed i Agitations- og Organisationsarbejdet, der synes ganske lagt øde i Løbet af mere end et Aars Tid.

Det maa i Sandhed erkendes, at disse Opgaver, der nu stilles til os, frembyder større Vanskeligheder end da Centralorganisationen for 3 Aar siden begyndte sin Virksomhed og hvor det helt og holdent drejede sig om at lægge Sten paa Sten i Organisationsbygningen. Nu faar vi tage Reparationsarbejderne med i Købet, og endda tør Nyarbejdet ikke forsømmes, men maa tvertimod fortnes af al Evne.

Imidlertid er der slet ingen Aarsag til at imødese Fremtiden med Betænkelighed, naar blot enhver af os gør sin Pligt. Men ogsaa kun naar dette sker. Vi trængte til en gennemført Sparsommelighed i vor Administration, og vi har opnaaet dette i en fornuftig og forsvarlig Form. Betingelserne for ny Medlemstilgang er tilvejebragt, en i sig selv besparende Udvidelse og Udbredelse af vort vigtigste agitatoriske Middel, Medlemsbladet, er indført, de forberedende Skridt til en almindelig Agitation og en efter de forhaandenværende Forhold afpasset Organisationsform er foretaget. Saaledes har vi da nu et langt mere sikkert og tilforladeligt Overblik over Situationen og Arbejdet i den nærmeste Fremtid end ved Centralorganisationens Oprettelse i September 1900. Vi maa søge fast Grund under Fødderne, før vi skrider til Handling. Eksperimenterne, der hidtil har kostet os saa meget Arbejde, Tid, Kræfter og Penge, maa det nu være forbi med. Vi maa lære at kende vor Styrke og vor Evne til at løse de Opgaver, vi have stillet os, og efter moden Overvejelse søge rigtigt Bestik for Kursen fremefter de nærmestliggende Maal.

Saaledes og netop saaledes bør Linierne drages for den begyndende Agitationskampagnes Arbejde.

Her vender vi atter tilbage til vort Udgangspunkt og understreger, at Forudsætningen for denne organisatoriske Genfødelse ligger i *Samarbejdet.*

Men paa dette Omraade skorter det i betænkelig Grad. Og før vi har reformeret her nytter det ikke stort at tænke paa Reformen indadtil.

Lad os dvæle lidt ved Centralorganisationens Karakter, for at forstaa, hvilken Forsyndelse der begaas mod Samarbejdet! Vor Organisation er en Sammenslutning af Foreninger, der under en Overledelse arbejder for bestemte faglige Forbedringer, og i dette Øjemed yder et vist Pengebidrag til en fælles Hovedkasse, der bestrider de nødvendige Administrationsudgifter, Agitation for Bevægelsens Udbredelse og Reformarbejdets Forberedelse. Centralorganisationens Aktiver er disse Foreningers Fællesejendom, dens Tillidsmænd er Foreningernes Fælles-Funktionærer. Det af Hovedledelsen planlagte Arbejde til Fremme af den fælles Sag har derfor ubetinget Krav paa samme Støtte hos alle Afdelingerne, fordi der besluttes og handles i alles Navn og Interesse. Den Afdeling, der skejer ud, der holder sig tilbage fra Arbejdet for den Sag, der skulde samle alle Kræfter og Viljer til ét Tag, er derfor ikke en Døjt mere værd end det passive og ligegyldige Medlem i Afdelingen, der ikke orker at række Haand til en Smaasag, hvor han eller hun dog kunde gøre sin Nytte.

Den Reorganisation, der opnaaedes den 9de August forudsætter *Samarbejde* i Ordets mest bogstavelige Forstand, Samarbejde indenfor Afdelingerne, Samarbejde mellem disse og Hovedledelsen og dennes specielle Administrationsgrene: Formand, Redaktør, Hovedkasserer. Uden dette organiserede og punktlige Samarbejde kommer vi til kort, og Enhver af de Kolleger, der varetager et Hverv i vor Organisations Hovedledelse og i vore Afdelinger, bringer et Offer for vor Sag, forsaavidt han røgter sit Tillidshverv med Nidkærhed og Samvittighedsfuldhed. Bevidstheden herom maa fremkalde en gensidig Tillid og Pligtfølelse blandt alle medarbejdende Kolleger; thi Pligten maa føles éns hos alle, om ellers den Standsfølelse, vi fremfor nogen bør have Patent paa, har den rette Lødighed.

Saaledes bliver det organisatoriske Samarbejdes Udviklingstrin et sikkert Maal for Bedømmelse af den Standsfølelse og Kollegialitetsaand, der raader hos den enkelte Afdeling som hos det enkelte Medlem.

Snart vil vi faa at se de praktiske Resultater af den Samfølelse, der raader eller i det mindste bør raade blandt vore Afdelinger. Den forestaaende Agitation for Helsøndagslukning og Maximalarbejdstid vil vise om alle vore Afdelinger har den rette Forstaaelse af Betydningen af et nøje og præcist Samarbejde med Hovedledelsen. Ogsaa paa det rent administrative Omraade er dette pligtopfyldende Samarbejde naturligvis en nødvendig Betingelse for en sikker Udvikling af Centralorganisationen.

Hvorom alting er: Vi maa lære at blive aarvaagne i vor Kritik, Medlemmer overfor Bestyrelser, Bestyrelser overfor Agitationsudvalg og Hovedledelse — og omvendt. Vi kritiserer den lunkne og ligegyldige Kollega, der kun har tomme Indvendinger som Svar paa vor Henvendelse om Tilslutning til vor Organisation, og vor Kritik rammer det Medlem, der ikke opfylder sine Forpligtelser overfor vore Foreninger. Hvor meget stærkere og fordømmende maa da ikke vor Kritik lyde mod den Afdeling, der forsømmer sin Medlemspligt overfor Landsorganisationen.

Derfor maa vi i vor Organisations Interesse vende os mod de Adelinger, der svigter i Samarbejdet, naar dette første Gang skal staa sin Prøve. Vi sigter til de 5 Afdelingers Behandling af Annoncespørgsmaalet. Her er en Opgave, der *kan* løses med et i høj Grad gavnligt Resultat for os, naar der *samarbejdes* mellem Afdelingerne og Redaktionen. Men medens enkelte Af-

delinger arbejder energisk og opnaar et for os alle gavnligt Resultat, ignorere andre Afdelinger ganske Opfordringen om Samarbejde ved helt at undlade at besvare den. I dette Tilfælde fremtræder den demoraliserende Mangel paa Samfølelse og Samvirken i en særlig greel og for de paagældende Afdelinger saare ugunstig Belysning. Thi disse Afdelinger handler selvfølgelig — vi forudsætter naturligvis mod deres Vilje — intet mindre end ukollegialt mod de øvrige Afdelinger, Hovedbestyrelsen og den fælles Sag.

Staven maa ubarmhjertig brydes over saadanne Forhold, inden deres Følger bliver for skæbnesvangre.

Samarbejde bliver Feltraabet i vor fremtidige Virksomhed. Ethvert Medlem maa ikke blot føle sig som Medlem af sin Afdeling, men som Medlem af Centralorganisationen, og vi maa mere end tilforn lære at løfte i Flok. Lad os da ufortrødent og udholdende arbejde for de smaa Opgavers Løsning, lad os løse dem godt og til Gavns, i deres Spor følger Løsningen af de store Maal, vor Organisation har sat sig. Der maa spørges Nyt fra Afdelingerne, deres Beretninger bør bringes ud til alle vore Medlemmer gennem vort Blad og Agitationen maa sætte nyt organisatorisk Liv i vor Bevægelse.

Nu mere end nogensinde før gælder det, at hvert Medlem finder sin Plads indenfor Centralorganisationen, saaledes at Arbejdet fordeles paa saa mange Hænder som muligt. Derved sættes der System i Arbejdet, de aktive Medlemmers Antal stiger, der kommer Diciplin og Takt i Medhjælperbevægelsen og deraf udvikler sig den fremaddrivende Begejstring, der overvinder alle Vanskeligheder og sætter os stedse større Maal.

Lønningsspørgsmaalet.

To Breve.

(Af Bogholder *C. H. W. Hasselriis*, Varde).

I. Aabent Brev til min Medhjælper.

De ønsker kortere Arbejdstid, De ønsker at fritages for at faa Deres Forplejning i mit Hjem, De ønsker højere Løn.

Tillader De, at jeg paa denne Maade, kort og klart, fremlægger Gundene for mit Afslag paa Deres Fordringer, idet jeg forsøger paa at være saa ærlig som muligt.

Lad mig da først sige Dem, at jeg i adskillige Henseender er godt tilfreds med Dem, at jeg erkender, De udfører et Arbejde, som er nødvendigt for Forretningens Drift, muliggør denne og skaber ny Værdi, o: Fortjeneste.

De tilkommer for denne Deres værdiskabende Arbejdsydelse et Vederlag — indrømmet — De faar et saadant, men det er Dem ikke tilstrækkeligt.

Lad mig da gentage, hvad jeg nys bemærkede: Jeg kan ikke give Dem mere i Gage, eller indrømme Dem gunstigere Vilkaar end dem, hvorunder De nu arbejder.

Lad mig saa løselig forbigaa, at De vel vanskeligt finder bedre Opholdssted, som saadant betragtet, end i mit Hjem, at De spiser ved mit Bord og nyder den samme Kost, som jeg selv. Værelset kunde vel nok være bedre; det indrømmer jeg.

Men min lange Principalpraksis har vist mig, at kun en ganske lille Brøkdel af Medhjælperne, og det kun i den aller nødvendigste Tid, dyrker hjemlige Guder.

Lad mig ogsaa kun svagt berøre den Kendsgerning, at De vel vanskeligt vilde kunne finde Anvendelse for Deres Fritid paa en Maade, der baadede saavel Dem selv som Forretningen vel.

Lad mig se bort fra alt dette og kun betragte den Merudgift, som en Indrømmelse af de attraaede Goder vilde betyde for mig.

De gaar ganske sikkert ud fra den Forudsætning, at alle Arbejdsgiverne er rige og kunde hæve Lønnen ganske betydeligt, dersom de bare ikke var saa begærlige efter at mele deres egen Kage og til enhver Tid selv vilde beholde det hele Brød, hvor Arbejderne kun fik skaaret en mager Rundtenom.

Husk imidlertid for det første paa, at ikke nær alle er stillet saadan, at dette kan blive Tilfældet.

Hvor mange Principaler er ikke ligesom Arbejderne paa en saadan Maade undergivet Konkurencens Virkninger, at de nødvendigvis vilde bringes til Fallittens Rand, om de skulde give mere.

Og husk paa, selv om Forholdet ikke var slet saa galt, at De aldrig kan forlange, at en Arbejdsgiver ikke skulde have sig sin kapitalmæssige Rente- og Risikopræmie reserveret.

Husk paa, ogsaa De vil sikkert en Gang blive Arbejdsgiver, og Deres Arbejderaar maa De derfor til en vis Grad betragte som en Udviklingstid, et Arbejde; den store Handels-Forgaard. Thi naar den Tid kommer, da Deres Løn er under det Minimum, hvorved De kan holde Deres Arbejdsevne ved lige og som De vil forskaffe Dem ved Selverhverv, da er netop Tiden kommen, da De vil løse Dem selv fra Kapitalens Tjeneste, grunde egen Bedrift, da er De selv Arbejdsgiver.

Jeg kan, siger jeg Dem, faa tilstrækkelig Arbejdskraft til og under det Vederlag, som De oppebærer, forlang derfor ikke af mig, at jeg skal yde mere, selv om Bedriften godt kunde bære det, og, for at være helt ærlig, selv om Arbejdspræstationen i og for sig kunde være mere værd.

Retfærdighed, forudser jeg, vil De raabe, som Svar paa disse Ord.

Men regner man Arbejdskraft for en Vare, er det da Mangel paa Retfærdighed, at rette sig efter den Pris (Løn) som Udbud (Tilbud af Arbejde) fastsætter?

Og var det ikke dumt af en Forretningsmand, forudsat det da ikke var ham magtpaaliggende af den eller hin Grund at knytte en bestemt individuel Kraft til Forretningen, at give højere Pris, end Forlangendet lød paa?

Den Merløn, han saaledes kom til at give, blev efter min Mening langttra nogen retfærdig Løn, men snarere at ligne ved en Almisse.

„D. H. V".

Den 9. September fejrede en af de yngste men ubestrideligt den virksomste af de tyske Medhjælperorganisationer — Deutschnationaler Handlungsgehilfen-Verband — sin 10 aarige Bestaaen.

Det var i 1893, at den af den tyske Rigsdag nedsatte Komission for Arbejderstatistik tog sig for at undersøge Arbejdstiden, Lærlingevæsenet og Kvindearbejdet i Handels- og Kontorfagene. Resultatet af denne officielle Undersøgelse virkede allarmerende — ikke mindst paa de tyske Medhjælpere. De gamle Medhjælperforeninger havde hidtil vogtet sig vel for at brænde Fingrene paa de faglige Spørgsmaal. Da var det, at der i selve Hamburg, Hovedsædet for den gamle „Handlungs-Commis-Verein", rejstes en Bevægelse, der først talte nogle faa Hundrede men i Løbet af kort Tid samlede Tusinder af Medhjælpere under sin Fane.

„Deutschnationaler Handlungsgehilfen-Verband" fik sin Ilddaab i den overmaade kraftige Agitation for Arbejdstidens lovmæssige Begrænsning, som paabegyndtes umiddelbart efter Grundlæggelsen. Snart naaedes 1000-Tallet af offentlige Møder i alle det tyske Riges Dele, i Ord og Skrift sloges der til Lyd for Butikslukningsloven og Kravet fik yderligere Vægt gennem en Adresse med ca. 48,000 Underskrifter. Nu er Loven om 9 Lukningen forlængst gennemført; det næste Skridt er den lovbestemte 8 Lukning.

„D. H. V". har i det forløbne Tiaar udfoldet en agitatorisk og organisatorisk Virksomhed under *Vilhelm Schacks* og andres dygtige og intelligente Førerskab. Der gaar et Begejstringens Brus gennem den tysknationale Medhjælperbevægelse, der findes et Samarbejde mellem det vidtforgrenede Organisationsmaskineris enkelte Dele, en Offervillighed og Udholdenhed i Arbejdet, hvoraf vi kunne lære særdeles meget. Thi den Paastand, at vi ikke behøver at lære af Udlandets Medhjælperbevægelse, er overmaade taabelig.

Nu tæller denne kun 10 Aar gamle Organisation ca. 50,000 Medlemmer i henved 700 Afdelinger. Den samlede Formue beløb sig ved det sidste Regnskabsaars Slutning til ca. 200,000 Mk. og Aarsregnskabet balancerede med ca. 427,000 Mk. I den nærmeste Fremtid vil Forbundet faa sit eget store Forbundshus i Hamburg, hvor Hovedsædet findes.

I Anledning af Tiaarsdagen skriver Formanden Vilh. Schack: I Sandhed! Vi skarer os ikke sammen, for at hvile paa vore Laurbær. Vi vandre paa den stejle Sti, som de fleste ængstelig nndviger; højt over os ligger Bjergets Top — vort Maal. Vi skuer det endnu langt nde i det Fjerne, men vi vide, at vi vil naa det; thi vi have foresat os det, og det er tilstrækkeligt".

Det turde være hævet over al Tvivl, at det kommende Decennium ikke blot vil se „D. H. V“. springe de gamle Medhjælperforbund forbi i numerisk Styrke, men tillige bringe den tyske Medhjælperbevægelse ind i det rette faglige Spor.

Vi gentager:

Tegn Annoncer!

Afdelinger, der **ikke** *deltager i Annoncetegningen.*

I Redaktionens Circulære af August d. A. og Opfordringen i Spidsen af et foregaaende Nr. af Bladet paapegede vi Fordelen ved det med forrige Nummer paabegyndte Annonceomslag og rettede en indtrængende Anmodning til Afdelingerne om at medvirke ved Planens Gennemførelse ved at tegne et vist Antal Annoncer.

Dette Nr. af „D. H. og K. M. T.“ viser imidlertid, at der kun er tegnet *en Trediedel* af de nødvendige Annoncer og — hvad der særlig bør fremhæves — *kun enkelte Afdelinger have deltaget i Annoncetegningen!*

Følgende Afdelinger have endog ganske undladt at besvare Cirkulæret, endsige tegnet en eneste Annonce:

Herning.
Horsens.
Nykjøbing p. M.
Randers.
Sorø.
Thisted.
Viborg.

Sorø har indsendt Adressefortegnelse, men ikke tegnet nogen Annonce. *Aalborg* har begyndt Annoncesamlingen og lovet at tegne 20 Annoncer i Løbet af indeværende Maaned.

De øvrige Afdelinger synes derimod vedblivende at behandle Sagen med en skæbnesvanger Ligegyldighed, der fortjener den skarpeste Paatale.

„D. H. og K. M. T.“ udgives og ejes af samtlige Foreninger under Centralorganisationen. Det maa derfor være disse Foreningers ubetingede Pligt at støtte Redaktionens Bestræbelser, for at gøre Bladet til det bedst mulige Aktiv for vor Sags Fremgang. Denne Hensigt opnaaes ved Annonceomslaget, der yder saavel pekuniær som agitatorisk Støtte. Der tilsigtes ikke Overskud, men kun delvis Dækning af Trykningsomkostningerne ved et forøget Oplag af Bladet.

Man har anset det for heldigst, at det første Kvartals Annonceindsamling fortrinsvis fandt Sted i Provinserne og dernæst organiseredes i Hovedstaden, men er altsaa ved de nævnte Afdelingers Passivitet hæmmet i denne Plans Gennemførelse.

Da „D. H. og K. M. T.“ utvivlsomt ved systematisk Medvirken af alle Afdelinger vil opnaa at blive et godt Annonceblad og har særdeles gunstige Betingelser for stedse at stige i Udbredelse og Læsekreds maa Annoncearbejdet straks organiseres overalt.

Fra 1ste November til Slutningen af Kvartalet (31te December) er Prisen pr. *Forsiderubrik Kr. 8.00* og pr. *Inder- og Bagsiderubrik Kr. 6.00. — Annoncer og Afregning sendes til Redaktionen.*

Det Løsen, som Odense-Kongressen gav for Fremtidens Virksomhed, var: *Samarbejde.* Netop den foreliggende Sag bringes kun til gunstig Løsning ved Samarbejde mellem Afdelingerne og Redaktionen. Vi opfordre derfor Medlemmerne i de fornævnte Afdelinger til at paavirke Bestyrelserne og støtte deres Bestræbelser, naar Annonceindsamlingen tager sin Begyndelse umiddelbart efter denne Henvendelses Fremkomst.

Tegn det opgivne Antal Annoncer. — *Begynd straks Arbejdet.* — Gennem de smaa Opgavers Løsning gaar Vejen til Løsning af de store.

Redaktionen.

Internationale Medhjælperforeninger.

Ja, det lyder vel nærmest som en Parodi, naar en dansk Handelsmedhjælper begynder at se hen til en international Sammenslutning af Handelsmedhjælpere, al den Stund, vi ikke en Gang herhjemme evner at vække Standen, den slumrer og slumrer haardt, hvad den jo forøvrigt har gjort i adskillige Aar. Og dog har jeg nu faaet den Tanke, om i alt Fald en Tilnærmelse til international Sammenslutning alligevel ikke kunde bidrage noget til den nationale. Tidligere fandtes jævnlig her i Bladet Notitser fra vore udenlandske Broderorganisationer — dermed skal dog ikke være sagt, at de ikke findes endnu, men kun ikke i saa høj Grad som før, og disse Meddelelser har blandt andet faaet mig og mangen anden paa den Tanke, at det at vide, at vi ogsaa uden for Grænserne vare Genstand for Opmærksomhed, bidrog meget til at styrke vor Position indadtil. Desværre har det dog ikke vist saa store Resultater, som jeg havde ventet, men det er mit Haab, at det med Tiden vil lykkes, og jeg vil bede de af vore Tillidsmænd, som dertil har Evner og Forbindelser: Plej det Samkvem, som vor Organisation kan gøre Krav paa, med vore udenlandske Broderorganisationer, og med Haandslag over Grænserne vil Handelsmedhjælperbevægelsen sikkert gaa sin sejrrige Gang Verden over; udadtil skal den støttes ved Sammenholdet i det enkelte Lands Organisation og denne indadtil støttes ved det internationale Sammenhold.

Her som i saa mange andre Punkter have vi et godt Forbillede i Arbejdernes Organisationer, lad os benytte os af det og endelig se at komme ud af den forældede Opfattelse, som desværre mange af os endnu sidder inde med, at vi intet kan lære af Arbejdernes Organisationer; jo, vi have lært meget af dem, og have meget tilbage endnu at lære af dem, og naar vi se hen til den Position, som de har baade nationalt og internationalt, saa lad os overveje, om vi ikke kunde gøre det samme. Lad os faa dem vækket, der endnu sover Vintersøvn, lad os aldrig blive træt af at fortælle dem, at de tilhører en Stand, som det er deres Pligt at hæve saa højt som muligt og lade dem forstaa, at dette kun sker gennem Organisation. Bort med alt hvad der hedder Nationalitets- og Raceforskel, religiøse og politiske Meningsforskelligheder, naar det gælder vor Stands Vel, lad os saa være hævede over enhver personlig Uvillie, den ene kan nære overfor den anden. Sammenslutning og atter Sammenslutning, det er Vejen, og der er, som Indenrigsminister Bramsen sagde, ingen anden Vej at gaa. Altsaa. Haanden paa Værket! Agiter indenfor den enkelte Forretning, indenfor den enkelte Forening og indenfor det enkelte Land, først da, men ejheller før, kunne vi sige: „Vi gjorde vor Pligt“.

Mercurius.

Literatur.

Otto Kistner: Wörterbuch der kaufmännischen Korrespondenz in deutscher, fransözischer, englischer, italienischer und spanischer Sprache“. (Fra Georg Chr. Ursins Eftf., Kbhvn.).

Den handelsvidenskabelige Literatur og de merkantile Haandbøger i Almindelighed tæller Værker i Legio paa fremmede Sprog. Denne Gren af Fagliteraturen er derimod kun sparsomt repræsenteret her i Landet. Den ældre eller unge danske Handelsmand er enten henvist til de faa paa Modersmaalet foreliggende merkantile Værker og almindelige Haand- og Ordbøger eller maa søge de ønskede Oplysninger i fremmede Værker. Det er i saa Henseende betegnende, at den tyske merkantile Literatur — der i de sidste Aar er forøget med en Række store Værker — synes at vinde Terræn herhjemme.

Kistners Ordbog bydes den praktiske Korrespondent som en Haandbog, der gør det muligt for ham at overvinde de Vanskeligheder, der møder enhver, der skal korrespondere med Udlandet uden at være i Stand til at overvinde disse ved Hjælp af de forhaandenværende Ordbøger.

Set fra et *dansk* Standpunkt har denne i sig selv fortrinlige Ordbog kun den Mangel, at den er tysk og saaledes forudsætter nogenlunde perfekt Kendskab til dette Sprog, for at kunne være den danske Korrespondent og Handelsmand almindelig til Nytte.

Imidlertid vil denne Hindring ikke være uovervindelig, naar det gælder om at skaffe denne Haandbog Indpas paa Kontorerne eller som Kontormedhjælperes Privateje, til Hjælp ved Studiet af Handelskorrespondance, hvortil en Samling Mønsterbreve vil finde nyttig Anvendelse. Det 478 Sider store Værk danner et Supplement til enhver Ordbog og vil være en tilforladelig Raadgiver for Korrespondancen i Verdenssprogene.

For den skandinaviske Benytter vilde det maaske have været heldigere, om det italienske Sprog var ombyttet med det i nordisk Handelssamkvem hyppigere forekommende Russisk. Vi anbefaler vore Læsere, navnlig Kontormedhjælperne, dette Værk, der indbundet koster Mk. 6,00 (der af Forlaget regnes lig Kr. 5,40).

Læs Artiklen „Samarbejde" — og handl derefter!

Til Medlemmerne af de københavnske Afdelinger.

Opmærksomheden henledes paa, at der er aabnet Medlemmerne Adgang til at deltage i Undervisningen i en Række Fag paa særdeles favorable Vilkaar. Undervisningen, hvori Afdelingernes Medlemmer kunne deltage for 2 Kr. maanedlig (2 ugentlige Timer) eller $1^1/_2$ Kr. maanedlig (1 ugentlig Time) er iscenesat af *I. Borups Læreanstalt* og varer til Udgangen af April.

Man kan vælge et eller flere af følgende Fag: Dansk Retskrivning, Dansk Stilskrivning, Dansk Literatur, Fremmed Literatur, Tysk, Engelsk, Fransk, Historie, Religionshistorie, Kunsthistorie, Naturhistorie, Geografi, Naturkundskab og Regning.

Indmeldelse maa ske *straks* hos Forstanderen Hr. I Borup, Ny Rosenborg 9, Vestre Boulevard.

P. U. V.
Vilh. Hansen.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand: *Vilh. Hansen*, Mysundegade 26. Kasserer: *Carl Christensen*, Farvergade 24.

Afdelingernes Lokale er foreløbig: *Café du Parc*, Gyldenløvesgade 4. Mødeaften: *Hver anden Torsdag* i Maaneden.

Fællesbestyrelsesmøde afholdtes d. 8. Oktober i „du Parc". Agitationsudvalgets Formand Hr. *Vilh. Hansen* meddelte, at der var opnaaet Enighed angaaende Kontingentspørgsmaalet, saaledes at Kontingentet for de københavnske Afdelinger var 50 Øre pr. Maaned fra d. 1. Januar 1904. Derefter drøftedes Annonceindsamlingen. Det vedtoges, at Arbejdet skulde fordeles mellem de forskellige Afdelinger efter nærmere fastsatte Regler. Agitationen og Lokalespørgsmaalet samt Afdelingernes Virksomhed indad til gav Anledning til en længere Diskussion, der afsluttedes med, at Spørgsmaalene henvistes et Agitationsudvalgsmøde, der afholdes i Begyndelsen af November.

V. H.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen*, Farvergade 24, 2., K. Kasserer: *C. Wulff*, Søllerødgade 24, 3.

Den ordinære Generalforsamling afholdtes i Café du Parc, Torsdag d. 24. September. Dagsorden: 1) Beretning, 2) Regnskabet, 3) Beretning fra Kongressen, 4) Forslag om Nedsættelse af Kontingentet, 5) Valg af Formand, 2 Bestyrelsesmedlemmer og Revisorer. Til Dirigent valgtes Hr. *A. Poulsen.*

Sekretæren oplæste Protokollen, hvorefter *Formanden* aflagde Beretning om Virksomheden. Protokollen og Beretningen godkendtes enstemmig. Angaaende en enkelt Post paa Regnskabet udspandt der sig en livlig Diskussion, der til Tider antog en ret hæftig Karakter. Det vedtoges at lade den omstridte Post blive staaende paa Regnskaset, hvorefter dette enstemmig godkendtes. *Formanden* gav en udførlig Beretning fra Kongressen og omtalte kort de Delegeredes Stilling til forskellige Spørgsmaal, hvilket gav Anledning til en ret skarp Ordveksling mellem d'Hrr. *H. P. Hansen, A. Gundel, V. Hansen* m. fl. Fra Bestyrelsens Side forelaa Forslag om Nedsættelse af Kontingentet til 50 Øre, og efter en meget lang Diskussion, hvori flere af de tilstedeværende Medlemmer tog Del, vedtog man at nedsætte Kontingentet til 50 Øre fra 1. Januar at regne. Hr. *A. Gundel* greb Lejligheden til at mane til en kraftig Agitation blandt de Kolleger, man arbejdede sammen med. *Formanden* meddelte, at han maatte nedlægge sit Mandat og foreslog Hr. *C. Christensen.* Denne valgtes enstemmig. Til Medlemmer af Bestyrelsen valgtes enstemmig d'Hrr. *A. Høysholdt* og *C. Wulff* (Genvalg) samt Hr. *Axel Lund* (Nyvalg). Til Revisorer valgtes med alle Stemmer mod en d'Hrr. *H. P. Hansen* jun. og *Karl Nielsen.* Hr. *H. P. Hansen* rettede en varm Tak til Hr. *Vilh. Hansen* for hans Virksomhed som Formand.

Inden Generalforsamlingen hævedes mindedes Formanden i en kort Tale den afdøde Revisor Hr. *H. Specht*, der trods megen Sygdom og Modgang altid havde staaet som et Eksempel paa en god og trofast Kollega. Forsamlingen sluttede sig hertil ved at rejse sig.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen*, Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel*, Lampevej 23.

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand og Kasserer: *E. M. Christensen*, Bille Brahesvej 3, 3. V.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen*, Ryesgade 21, 3. Kasserer: *M. I. Jensen.* Adresse: O. Wagner, Ny Blegdamsvej 3, 2.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen*, Christiansgade 18. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen*, Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Ordinær Generalforsamling afholdtes Onsdag den 23de September Kl. 9 Aften i Hotel National med følgende Dagsorden: 1. Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar og fra Kongressen i Odense. 2. Lovændr ng (Kontingentets Størrelse). 3. Valg af 6 Bestyrelsesmedlemmer og 2 Suppleanter. 4. Valg af en Revisor. 5. Eventuelt. Dirigent N. C. Nielsen.

ad. 1. *Form.* aflagde Beretning om Virksomheden og omtalte specielt Kongressen og dennes Resultater. Han meddelte, at Pladsledighedsforsikringen fremtidig vilde blive skilt ud fra Centralorganisationen. Beretningen godkendtes. Centralorganisationens paa Kongressen fremlagte Regnskab laa til Eftersyn.

ad. 2. Efter nogen Diskussion vedtoges det at at nedsætte Kontingentet for mandlige Medlemmer til 2 Kr. Kvartalet og for kvindelige til 1 Kr. 50 Øre at regne fra 10 Oktober d. A.

ad. 3. Til Bestyrelsen genvalgtes: *Th. Hansen, P. M. Berg, L. Davidsen. O. V. Sørensen, E. Chr. Kaben* samt valgtes *N. C. Nielsen.* Suppleanter: Kontorist *Hvaz*, Forvalter *P. Jespersen.*

ad. 4 Til Revisor valgtes Hr, *O. Toppenberg.*

ad. 5. Efter Forslag fra Formanden vedtoges enstemmigt, at sende Circulære til de øvrige Afdelinger om Fællesopstræden i Anledning af Forretningsfører Axel Gundels Fratræden som Tak for hans energiske Kæmpearbejde for Organisationen.

Bestyrelsen.

Hjørring. Herværende Afdeling afholdt Generalforsamling d. 28. f. M. 1. Der aflagdes Beretning om Virksomheden og gaves Meddelelser angaaende Kongressen i Odense d. 9. August d. A. 2. Der foretoges Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer. I Stedet for D'hr. *A. Ipsen*, som bestemt nægtede at modtage Genvalg, *A. Petersen*, der er etableret og *N. C. Ericksen*, som er bortrejst, valgtes D'hr. Kommisser: *C. Jørgensen, Th. M. Svendsen*, og *J. Jacobsen.* Til Suppleanter valgtes Kommisserne *C. Jacobsen* og *C. Christensen.* Hr. *M. Pedersen* genvalgtes til Revisor. 3. Med Hensyn til Afdelingens Program vedtoges enstemmigt at stryge Punkt 6 og 12 Det hidtige Kontingent af 1 Kr. nedsættes til 60 Øre maanedlig fra 1 Oktober d. A. at regne.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang*, Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler*, Grønnegade 7.

Randers. Formand: *C. O. Lindbäck*, Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther*, Fredensgade 16.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested*, Kongensgade 3, 1. Kasserer: Assistent *Th. Poulsen*, „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *Chr. Spangsberg*, Stormgade 3.

Foreningen „Hermes" Generalforsamling d. 9. September forløb under normale Former med Beretnings- og Regnskabsaflæggelse samt Foretagelse af de nødvendige Valg. Størst Interesse knyttede sig til Ordningen af Kontingentspørgsmaalet, som efter en Del Forhandling forblev uforandret i hvert Fald indtil næste Generalforsamling, idet den økonomiske Stilling nødvendiggjorde en Forøgelse af Indtægterne, og denne opnaaedes retfærdigst saaledes, at alle Medlemmerne hver gav sin Skærv, fremfor at enkelte maatte tegne Aktier i Lokalefondet. For dog at udnytte den af Kongressen skabte Situation fastsattes Kontingentet til 75 Øre for Kolleger hvis Indtægter andrage 700 Kr. og derunder (Kost- og Logi at regnes lig med 350), dette mente man vilde navnlig komme vore kvindelige Kolleger til Gode.

Øerne.

Odense. Formand Bogholder *N. A. Horndrup.* Indmeldelser modtages af Kassereren *Johs. Petersen*, Overgade 7. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen *H. Petersen*, Albanigade 65, 2.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE

ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.

Centralorganisationens Hovedkontor, Esbjerg: Formand: ÅGE HYLLESTED, Kongensgade 3. Hovedkasserer: CHR. INGVOLDSEN, Jyllandsgade 19.

Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 6, 1.S. København V.

Nr. 21. 1. November 1903. 3. Hargang.

Indsend Annoncer og Annonce-regnskab til Hovedkassereren!

Da den nuværende Ordning med Afregning for Annoncerne overfor Redaktionen har vist sig uhensigtsmæssig, idet den vanskeliggør Hovedkassererens Arbejde, indføres fra

1ste November d. A.

direkte Afregning med Hovedkassereren. Herefter indsendes alle *Annoncemanuskripter, Garantibeviser og enhver Betaling for Annoncer* til Centralorganisationens Hovedkasserer Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg,* Jyllandsgade 19.

Den seneste Indleveringsfrist for Annoncemanuskripter er *8 Dage før Bladet skal udkomme* — en Bestemmelse, som nøje bedes overholdt.

Leveregler for Afdelingerne.

1) Gør det til en ufravigelig Regel altid at opkræve Medlemsbidraget *senest* den 2den i hver Maaned. Medlemmerne vænnes derved til straks at betale Beløbet, og Restancerne indskrænkes til et Mindretal.
2) Indsend Bidraget til Hovedkassereren saa snart dette er indgaaet i Afdelingens Kasse, og *aldrig* senere end den 20de i hver Maaned.
3) Sørg *altid* for at overføre Medlemmerne fra en Afdeling til en anden ved Fraflytning. Hvor ingen Afdeling findes sendes Meddelelsen til Hovedkassereren.
4) Send *altid* Kopi af ethvert Cirkulære eller Meddelelse, baade til Formanden for Centralorganisationen og til Redaktøren af »D. H. og K. M.-T.«.
5) Besvar *altid* indgaaede Forespørgsler omgaaende og følg enhver Henvendelse fra Hovedledelsen med Nøjagtighed og Hurtighed.
6) Lad et Medlem overtage Hvervet som fast Korrespondent for »D. H. og K. M.-T.«.

   Det vil være dette Medlems Pligt at indberette alt Foreningslivet vedrørende til Redaktionen, og *navnlig* give Meddelelser om faglige Forhold.
7) Afhold mindst 1 Gang maanedlig Medlemsmøde, kommer der kun faa til at begynde med, Besøget vil stige, og det giver Liv indenfor Afdelingerne.
8) Henled Opmærksomheden paa Afdelingen ved Afholdelse af offentlige Møder, helst med fremmede Talere, og mindst 1 à 2 Gange om Aaret.
9) Ingen Sag af Betydning bør indledes uden efter forudgaaende Brevveksling med Formanden for Centralorganisationen.
10) *Alle Pengeforsendelser sker til Hovedkassereren Hr. Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Husk at den, der giver Centralorganisationen sin Støtte, har Krav paa det samme fra Centralorganisationens Side!

En Skuffelse.

> »Man gjorde Regning paa, at der i Stedet for Hr. Gundel vilde blive valgt en Mand, der forstod at jævne ud og glatte efter.
>
> At man vil blive sørgelig skuffet, derfor borger med al mulig Tydelighed en Tale, som den ny Formand, Prokurist Hyllested fra Esbjerg, i Aftes holdt«.
>
> (»Nordjylland« d. 16.—10. 1903).

I den Stad Aalborg trykkes der en liden Avis med det altfor pompøse Navn »Nordjylland«. Den har faa Holdere, endnu færre Læsere og slet ingen Indflydelse. Skønt den er Talerør for Kunsul Worms Auskuelser om Medhjælperspørgsmaal, kan man derfor rolig lade de Udgydelser, den i denne Egenskab jævnlig indeholder, forblive i den Ubemærkethed, hvor de hører hjemme, og naar vi for en enkelt Gang gør en Undtagelse fra Reglen, er det nærmest for at skaane den lille Avis for fremtidige sørgelige Skuffelser med dertil hørende Sindsbevægelse.

Hr. Åge Hyllested har nemlig beredt »Nordjylland« en saadan sørgelig Skuffelse ved et offentligt Møde, som vor Aalborg-Afdeling afholdt den 15de Oktober, og hvor Hr. Hyllested var Taler, og denne Skuffelse har sin Aarsag i, at »Nordjylland« som sædvanlig, naar det gælder Centralorganisationen, er løben med Limstangen. Avisen har hørt, at Hr. Axel Gundel har nedlagt sit Mandat som vor Forretningsfører, og at Hr. Hyllested er valgt i hans Sted, og saa tror den, at der er sket et »Systemskifte«. Der har den nu i Aar og Dag ligget og skrevet og agiteret mod os og formanet os til at være »besindige«, d. v. s. slutte os til »Nordjylland«s og Konsul Worms Anskuelser om Organisation, hvilke har fundet deres mest rammende Udtryk i Konsulens berømte Udtalelse til Gundel:

> »Ja, hvis de unge Mennesker vil slutte sig sammen om selskabelige Formaal, maaske ogsaa understøttende, saa tror jeg ikke der, i alle Tilfælde her i Aalborg, er nogen, der har noget imod det«,

og saa har den troet, at Formandsskiftet var et Resultat af dens Skriverier, og at det betød en Tilslutning til den selskabelige Organisationsform. Men nej — og her kommer den sørgelige Skuffelse — Hr. Hyllested har ved Aalborg-Mødet erklæret sig enig med Hr. Gundel i alle organisatoriske Principspørgsmaal, og »Nordjylland« maa selvfølgelig give sin Sindsbevægelse Luft i halvanden Spalte, der flyder over med Gift og Galde mod Hr. Hyllested.

Vi tror, »Nordjylland« gør klogt i ikke oftere at lulle sig ind i falske Forhaabninger, hvad Centralorganisationen angaar. Saa vil den ogsaa undgaa at blive saa sørgelig skuffet. Thi Centralorganisationen vil uden at ænse dens Artikler roligt fortsætte, hvad den har paabegyndt, til den har naaet sit Maal, at organisere de danske Handels- og Kontormedhjælpere. Vi staar med Hr. Hyllested i Spidsen paa det samme Standpunkt som med Hr. Gundel, ligesom vi arbejder for det samme Program. Og Standpunktet er: en streng faglig Organisation, der kun arbejder for sin Stands Interesser, en aaben og ærlig Organisation, der ved, hvad den vil, og siger det i et tydeligt og klart Program, en Organisation, der ønsker loyal Forhandling med Principalerne, men heller ikke bøjer af ved den første Modstand, og endelig en politisk, nevtral Organisation, der rummer alle Anskuelser, ligesom den omfatter det hele Land.

Paa dette Standpunkt staar vi nu, paa dette Standpunkt har vi altid staaet, og vort Raad til »Nordjylland« er da dette: nær

intet Haab om, at vi forlader den faglige Organisationsform for at gaa over til den selskabelige; thi det vil »Nordjylland« næppe opleve, og saa er det bedre at se den sørgelige Sandhed lige i Øjnene og undgaa Skuffelserne.

— — — — — — — — —

De personlige Ubehageligheder i »Nordjylland«s Artikel tager Hr. Hyllested sig sagtens let; det er jo ikke andet end hvad man kan vente fra den Kant overfor Centralorganisationens Formand. En Bemærkning kan vi dog ikke tilbageholde. Naar »Nordjylland« vil have Konsul Worm erklæret tabu, saa at man ikke maa omtale ham, naar han ikke er til Stede, da er det et lidt urimeligt Forlangende; thi Hr. Worm har været særdeles ferm til at angribe os, hvor vi ikke var repræsenterede, men naar vi indbød ham til et offentligt Møde, hvor Mening kunde veksles mod Mening, under lige Vilkaar — da mødte han ikke. Og desuden — det er endnu ikke glemt, at det var Hr. Worm, der under det mislykkede Lock-outforsøg i Fjor gik fra Butik til Butik, fra Kontor til Kontor for at faa Centralorganisationens Medlemmer smidt paa Gaden. Ganske vist — Evnen svarede ikke til Viljen, men alligevel — Konsulen er sandelig ingen Mimose.

Anyone.

Sløseri.

Man vil have lagt Mærke til, at jeg i min Artikel i Bladets Nr. 19 særlig lagde Vægt paa Nødvendigheden af først og fremmest at skaffe Orden i vore Pengesager.

Siden da har jeg haft Lejlighed til at overbevise mig om, *hvor nødvendigt det er, at der skaffes Orden til Veje i de forskellige Afdelingers Forhold til Hovedkassen.*

Et Fællesforetagende er grundet paa den Tanke, at alle de mange samles om et fælles Maal, bærer i Fællesskab de derved opstaaende Byrder, navnlig af pekuniær Art. Det maa derfor forbavse at se den Ligegyldighed, som adskillige Afdelinger har ment at turde udvise ved Maaned for Maaned at lade Restancer vokse, og som vi har en sort Tavle for de enkelte Medlemmer, saaledes kommer vi vist ogsaa til at have en sort Tavle for Afdelinger, der er uefterrettelige paa dette og andre Omraader; thi vedvarende at lade de enkelte hæderlige Afdelinger bære al Byrden vil ikke være rigtigt mod disse, og betyder i Virkeligheden ogsaa kun, *at Centralorganisationen ikke bestaar af flere end de, der betaler*, thi at regne med Afdelinger og Medlemmer, der aldrig bekymre sig om Kontingentspørgsmaalet, er jo kun et Selvbedrag.

Imidlertid er der det mærkelige ved Sagen, at disse Afdelinger alle sendte Repræsentanter til Kongressen i Odense, de viste derved, at Interessen dog endnu er levende hos dem for Sagen, skal vi derfor ikke være enige om fra nu af at tage Skeen i en anden Haand, og kan de paagældende Afdelinger end ikke straks betale hele deres Gæld til Hovedkassen, saa lad i det mindste være med at lade den vokse videre. *Betal for Fremtiden regelmæssig hver Maaned inden den 20de,* og afdrag efterhaanden paa den gamle Gæld; thi at blive ved i den vante Gænge er jo kun en Parodi, og man kan næppe forlange af nogen alvorligsindet Kollega, at han til sligt skal lægge Tid, Navn eller Kræfter.

Forholdet er jo ganske klart, vi møder sligt altfor ofte i vort daglige Forretningsliv, lad os da ogsaa huske, med hvilke Øjne vi ser paa saadanne Forbindelser, og ikke glemme det i vort eget Forhold til Centralorganisationen.

Det er nødvendigt, for i det Hele taget at kunne udrette noget, at vi først og fremmest faar vore Pengesager ordnede, det kan vi faa, naar hver betaler sit, thi det skulde jo ikke gerne komme dertil, at de samvittighedsfulde Afdelinger yderligere maatte betale et Ekstrakontingent for at bøde paa de andres Synder.

Skal vi derfor være enige om — for at undgaa at nævne Navne, — *fra og med denne Maaned regelmæssig at indsende vort Kontingent til Hovedkassereren Maaned for Maaned.*

Å. Hyllested.

Ethvert nyt Medlem betyder et Skridt nærmere mod Centralorganisationens Maal.

To Breve.

Af Bogholder *C. H. W. Hasselriis,* Varde.

II. Svar.

Det skal være mig en Fornøjelse at svare Dem paa Deres Brev til mig, baade fordi jeg skylder Dem et saadant ifølge Deres Brevs Ordlyd, og fordi jeg i Hovedsagen nærer stik modsatte Anskuelser.

Da De saa løseligt forbigaar Kost- og Logisystemets Afskaffelse og Arbejdstidens Forkortelse, vil jeg indtil en vis Grad gøre det samme. Jeg vil kun et Øjeblik dvæle lidt ved Motiverne til Deres Modstand mod disse Reformkrav, nemlig den Merudgift, disses Opfyldelse nødvendigvis vilde betyde for Forretningen, et Spørgsmaal, der falder sammen med Spørgsmaalet om højere Løn. Thi, De maa undskylde mig min Dristighed, jeg kan umuligt tage Deres korte Motivering for gode Varer.

Naar De nemlig siger, gennem en lang Praksis at have erfaret, at kun de færreste Medhjælpere i Fritiden plejer Hjemmets Glæder, kan jeg godt følge Dem, forsaavidt. Thi er det nemlig ikke det mest talende Bevis paa Kost- og Logisystemets til en Forbandelse grænsende uheldige Indflydelse? Er man nemlig ikke paa alle Leder og Kanter afskaaret fra at kunne skabe sig Hjem i de, jeg havde nær sagt, Hummere, der oftest bydes os til Opholdssted?

Hvor skal man kunne finde Tiltrækning ved trange og lave, sodede, mørke og kolde Værelser, hvor Rotter og Mus, men kun sjældent en hyggende Haand faar Lov at virke? Værelser, der minder om de Kvistlejligheder, man almindeligvis ser afbildet i „Krigsraabet". Nødes man netop ikke til i sin Fritid at søge Rekreation efter den opslidende, sløvende, lange Arbejdstid ude, ofte paa en Maade, det indrømmer jeg, der ikke altid baader hverken den ene eller den anden Part vel?

Giv os imidlertid fri fra vort tyendelignende Afhængighedsforhold, giv os Lejlighed til at skabe os et eget hyggeligt Hjem, saa kan De ogsaa trygt give os større Frihed i Tillid til, at den skal blive benyttet paa en saadan Maade, at det vil blive til Gavn for Individ, Forretning og Samfund.

Men Udgiften! Ja *„hier liegt der Hase im Pfeffer"*, som Tyskerne siger. Den Side af Sagen spiller da nok ogsaa øjensynligt Hovedrollen for Hr. Forretningsmanden. Det kunde ellers have set saa kønt ud at diktere sin Modstand af rent menneskelige Hensyn til de unges eget Bedste.

De opstiller først som en gyldig og ofte forekommende Grund til en lav Lønningssats, at Forretningerne paa Grund af vor Tids hævede Konkurrence ofte er saa daarligt stillet i økonomisk Henseende.

De fordrer fra et Arbejdsgiverstandpunkt, at den i Forretningen indskudte Kapital, den, der giver de fremmede Hænder Arbejde, at den først og fremmest tilkommer sin rente- og risikomæssige Andel i Udbyttet. Og de præciserer Medhjælpertiden som værende en Offertjeneste i den store Handels Tempelforgaard. Mon De ikke her forveksler Handelens Tarv med Principalens?

Thi dette kan da umuligt være Deres Mening.

Mener De virkeligt for Alvor, at en Principal med nogen som helst Føje kan knappe sine Medhjælpere af i Lønnen som en Følge af Forretningens gennem Konkurrencen saa haardt betrængte Stilling.

En Forretning, der ikke til enhver Tid vil være i Stand til at bære sine Driftsomkostninger, har overhovedet ingen Eksistensberettigelse, den inden- eller udenlandske Konkurrence være sig da saa haard, den være vil. En saadan Forretning arbejder kun til Skade for saavel den overordnede som den underordnede Udøver.

Arbejdsløn er en Drifts- eller Vareomkostning, med den maa Arbejdsgiveren lære at kalkulere, som med enhver anden.

En Undskyldning som den af Dem fremsatte savner derfor ethvert Gran af Berettigelse.

Dersom De virkelig havde Ret i Deres Kategori om Medhjælpertiden som et Overgangsstadium, kunde der i visse Tilfælde være en mikroskopisk Berettigelse i Læren om „Offeraarene", men nu er Tilfældet, som det ofte nok er bleven fremhævet, paa ingen Maade, at Medhjælperen nødvendigvis maa blive Principal, naar han har naaet det Tidspunkt, da hans Løn ikke kan tilfredsstille de Fordringer, han som Samfundsborger eller maaske som Familiefader maa stille til Livet.

Kan hænde, det var Tilfældet i sin Tid, da De var Medhjælper. Nu er det i hvert Fald ikke.

Hvor i Alverden skal vi faa Kapitalen fra, hvor skal vi finde den? Af Medhjælpertidens Lønning skal man ikke lægge Formuer op, og de ligger sandt for Dyden da heller ikke paa Gaden i vore Dage.

Man skulde næsten tro, at Talen var om Begyndelsen af forrige Aarhundrede, da Antallet af Medhjælpere og ugifte Principaldøtre stod i et nogenlunde rimeligt Forhold til hinanden.

(Sluttes).

For at imødekomme et muligt Forlangende om min Nærværelse ved Møder i Afdelingerne, stiller jeg mig til Disposition hver første Søndag i Maaneden; — dog kun til Afdelinger, hvor Rejse kan foretages fra Lørdag Aften til Mandag Morgen.

Ved Henvendelser til mig fra Afdelingerne, som fra enkelte Medlemmer, bedes Svarporto altid vedlagt.

Åge Hyllested.

Til de københavnske Kontormedhjælpere!

Ingen anden af de under Centralorganisationen sorterende Afdelinger har en saa vid Mark at arbejde paa som Kontormedhjælpernes Organisation i København, thi naar Talen er om et bestemt afgrænset Fag indenfor Hovedstadens store Medhjælperstand, saa er Kontorfaget ganske sikkert det, der tæller de fleste Medhjælpere. København er med Hensyn til den faglige Bevægelses Omfang, forholdmæssig set, meget langt tilbage for Provinserne, og medens Forholdet nu er det, at de organiserede københavnske Kontormedhjælpere næppe kan tælles i hundredevis *burde* det være, at de kunde tælles i tusindvis.

Spørger man om Grunden til den københavnske Bevægelses relativt daarlige Stilling, saa kan det vel besvares paa flere Maader; men en Omstændighed kan man med fuld Føje pege hen paa som en medvirkende Aarsag, den nemlig, at København er en Storstad. Betingelserne for Tilslutning til Organisationen er her i visse Henseender betydeligt ugunstigere end i de mindre Byer; thi ganske bortset fra, at det civiliserede Byliv i enkelte Retninger er af en mere eller mindre nedbrydende Karakter, maa man ikke lade ude af Betragtning, at der i København gør sig saa mange Særinteresser gældende. Det brogede Foreningsliv strækker sine Fangarme ud og skal nok vide at holde fast paa de Mennesker, som i den Tid, da de ikke optages af deres daglige Arbejde, har Lyst til at pleje en eller flere specielle Interesser.

Der findes i København en Masse Foreninger med de mest forskelligartede Formaal, selskabelige som alvorlige, og disse er fuldt ud i Stand til at lægge Beslag paa de Mennesker, der deltager i vedkommende Foreningers Liv, uden Hensyn til deres Stand eller Stilling i Samfundet. For blot at tage en eneste Art af Foreningsvirksomhed; Sporten. Der findes her i København for hver eneste Sportsgren flere Foreninger; der er et Utal af Cykleklubber, Gymnastikforeninger, Roklubber, Boldklubber o. s. v., og et Særkende for næsten alle er, at de rummer Medlemmer i alle Samfundstillinger. Følgen af, at vore Kolleger findes spredte rnndt omkring i de mange Foreninger er, at det har sine Vanskeligheder for den faglige Bevægelse at faa Tag i dem. I den Henseende er Provinsbyerne sikkert langt gunstigere stillet.

Med det nedsatte Kontingent, der for Kontormedhjælpernes Vedkommende træder i Kraft fra 1. Jan., skulde man mene der maatte være skabt Betingelser for en Tilgang i Medlemsantallet, thi kan end vor Organisation ikke gøre sig stort Haab om, i hvert Fald foreløbig, at komme i direkte personlig Kontakt med vore Kolleger, saa burde det lave Kontingent af 50 Øre om Maaneden dog være i Stand til at samle en stor Del af dem, der tidligere har staaet udenfor Rækkerne, om det rent faglige; thi Flertallet af vore uorganiserede Kolleger er dog sikkert enigt om, at det er en god Sag, der arbejdes for.

Enhver, der har haft blot en lille Smule med Foreningsarbejde at gøre, ved, at den Agitationsmaade, der giver de bedste Resultater, er den rent *personlige Agitation* Mand og Mand imellem. Det bør Medlemmerne lægge sig paa Sinde, og hver indenfor sin Kreds arbejde for Tilslutning til Organisationen. Husk paa, at naar hvert Medlem blot skaffer et nyt Medlem, saa betyder det, at Medlemsantallet med det samme er fordoblet. Uden Medlemmernes Støtte er Bestyrelsen saa godt som afmægtig og kan ikke udøve nogen nævneværdig Indflydelse paa Medlemsantallets Stigning.

Annonce-Tegningen:

Vi kan ikke være bekendt, at der her i København indtil nu kun er tegnet nogle faa Annoncer. Bestyrelsen, hvis Virksomhed i denne som i enhver anden Retning selvfølgelig har sin Begrænsning, anmoder derfor Medlemmerne om at være behjælpelige med Tegningen. De bør forsøge at faa enhver af dem, de kommer i Berøring med og som formentlig kan have Fordel af at avertere, til at tegne en Annonce. Naar man ikke forsømmer nogen Lejlighed, kan der selv paa denne Maade udrettes meget. Virk om muligt ogsaa udenfor Deres nærmeste Kreds for at tegne Annoncer! (Ang. Annoncetegningen se iøvrigt Spidsartiklen i D. H. & K. M. T. No. 18.) *Carl Christensen.*

Kan vi staa for Angreb?

Da jeg har bragt i Erfaring, at man i enkelte Afdelinger har følt sig ilde berørt af et i Dagbladet „Nordjylland" fremkommet Referat af mine Udtalelser paa Mødet i Aalborg forleden, og man har bedt mig om muligt at imødegaa Referatet, skal jeg blot bemærke at jeg selvfølgelig har brugt de paagældende Udtalelser, og at jeg lige saa selvfølgeligt, — hverken nu eller senere — agter at indlade mig i Polemik med Dagspressen, selv om enkelte Blade maatte finde for godt ved Fremhævelse af nogle Udtalelser og Udeladelse af andre at søge at komme vor Sag til Livs.

Dette er et Forhold, der sikkert vil gentage sig saa længe vor Sag er i Opkomst, og man vilde kun støtte de paagældende Blade i deres Bestræbelser, om man ikke lod disse forblive i den Ubemærkethed, de fortjener, og som de er født til.

Medlemmer, der føle sig brøstholdne ved slige Referater, stiller sig kun i Klasse med disse Blade, naar de deraf føle sig foranledigede til Ophævelser eller maaske endog Udmeldelser.

Jeg anser det baade for overflødigt og ørkesløst nærmere at komme ind paa dette Spørgsmaal, og vil blot fremhæve, at vor Sag kun staar paa svage Fødder, om slige Angreb kan rokke den Tillid, der er en Betingelse for enhver Formands Virken og forundrer det forøvrigt, at et saa overfladisk Referat, som det paagældende, synes at øve større Virkning paa de ærede Medlemmer, end nok saa indgaaende og alvorlige Indlæg, der dog burde give et dybere Indblik i den Mands Virken og Tankegang, hvem Kollegerne har betroet det Hverv at fortægte deres Sag. *Åge Hyllested.*

Agitationsudvalget for Jylland.

I Afstemningen herom, der var en dobbelt Afstemning, idet man baade stemte om Antallet og Personerne, blev der afgivet 8 Stemmer, hvoraf 3 for et Antal af 5 Medlemmer, 3 for 4 Medlemmer og 2 for 3 Medlemmer, men da enkelte af de foreslaaede absolut nægtede at modtage Valg, blev det nødvendigt at fastsætte Antallet til 3 Medlemmer, hvortil følgende bleve valgte: *Vald. Pedersen* (Aarhus) 8 Stemmer. *Chr. Ingvoldsen* (Esbjerg) 8 Stemmer. *Th. Hansen* (Aalborg) 6 Stemmer.

Centralorganisationens Næstformand Hr. Vald. Pedersen anmodedes om at fungere som Formand, indtil Udvalget har konstitueret sig, og skal fornødne Meddelelser angaaende Udvalgets Virksomhed blive ham tilstillet. *Formanden.*

Til Afdelingerne!

Centralorganisationen udsender om føje Tid et Flyveskrift til Brug ved Agitationen; Bagsiden heraf vil eventuelt blive stillet til Afdelingernes Disposition, saaledes at disse — i det Antal Expl. hver Afdeling maatte ønske — kan henlede Opmærksomheden paa deres lokale Virksomhed. Prisen herfor vil blive særdeles billig, og Prisopgave vil blive tilsendt Afdelingerne inden Trykningen.

Afdelingerne anmodes herved om inden den 10de November til Formanden at indsende Textlyden.

Literatur.

Meyers Vareleksikon, 35 Leveringer à 75 Øre. Det nordiske Forlag.

Det mægtige Opsving, som Handelen har antaget i vor Tid som Følge af Samfærdsels- og Meddelelsesmidlerne saavel som Industriens mægtige Udvikling, har naturligvis affødt en naturlig Trang til saa grundigt som muligt at udruste sig til den stadig mere og mere skærpede Konkurrencens, — Livets Kamp.

Ved Siden af den absolut nødvendige praktiske Uddannelse og Udvikling gaar den teoretiske.

Paa Handelsskoler, gennem Undervisning og Studier, ved Rejser til fremmede Handelspladser søger den moderne unge Handelsstand at erhverve sig den nødvendige Ballast for ikke at sakke bagud paa Farten gennem Livet.

Varekundskab spiller her en stor Rolle og selv om denne jo er betinget af en længere Erfaring, er Varekundskaben dog her den parallelt hermed løbende udmærkede Forskole.

Med Meyers Vareleksikon, hvoraf allerede 17. Hefte foreligger, er da ogsaa et stort Savn afhjulpet.

At komme nærmere ind paa Indholdet eller Planen for dette udmærkede Værk er ikke nødvendigt, der er kun at sige, at dette efter de foreliggende Hefter at dømme, paa en udmærket Maade opfylder de Fordringer, man kan stille til et saadant Værk. Jævnsides med den fyldige Tekst løber gennem Værket et Utal af forklarende Illustrationer, Farvetavler og Plancher med Prøver af Tøj- og Træsorter.

Ikke mindst for Handelsmedhjælpere af de forskellige Brancher vil Meyers Leksikon derfor være en Lære- og Haandbog af betydelig Værdi. *C. H. W. H.*

Retfærdig Harme.

Kære Redaktør!

I Følge almindelig Sprogbrug knyttes Tillægsordet „retfærdig" oftest sammen med Hovedordet „Harme", og dette er vel tillige den eneste Maade, paa hvilken den Sjælsrørelse, der er et Særkende for alle ædle Sind, kan retfærdiggøres.

Samtidig med, at det derfor har glædet mig at se den Kraft udfoldet, med hvilken De drager frem mod uefterrettelige Afdelinger, in casu angaaende Annoncespørgsmaalet, saa har det bedrøvet mit Hjerte saare, at jeg kun med Vold paa mit bedre Jeg kan betegne Deres Harme som retfærdig.

Nu skal jeg paa Forhaand indrømme det menneskelige i, at man kun daarlig kan faa Øjet op for egne Børns Mangler, og allermindst for Kæledæggens, men samtidig med denne Erkendelse, som jeg forudsætter ogsaa De er i Besiddelse af, skylder man sig selv og sine Medmennesker at omgaas med Forsigtighed med sin Harme overfor andres Kæledægger.

Naar De derfor drager til Felts, med Navns Nævnelse, mod de Afdelinger, som efter Deres Mening ikke har gjort sin Pligt i dette Spørgsmaal, saa mener De samtidig at burde dække over eget Barns Skrøbelighed ved følgende Sætning: „Man har anset det for heldigst, at det første Kvartals Annonceindsamling fortrinsvis fandt Sted i Provinserne og dernæst organiseredes i Hovedstaden, men er altsaa ved de nævnte Afdelingers Passivitet hæmmet i denne Plans Gennemførelse", — men sæt nu at „man" i Provinserne havde anset det for heldigst først at se Resultaterne fra Hovedstaden, saa havde det Hele rigtignok været en køn Fiasko.

Jeg beklager derfor, at De har ødslet med en saa ædel Følelse, og udtaler blot Haabet om, at De inden længe maa kunne fare frem igen med Deres Harme i fuld Retfærdighed.

Med kollegial Hilsen *Åge Hyllested.*

Den ærede Formands spøgende, men derfor næppe mindre velmente Kritik vil utvivlsomt finde Tilslutning overalt mellem Provinskollegerne.

Men Kritiken er ikke berettiget.

Vi slaar samme Streng an som Hr. H., naar vi minder om, at enhver ønsker, sin Kæledægge maa arte sig vel og staa sig godt med Omgivelserne, ja helst tage sig bedre ud end andres Poder. De københavnske Afdelinger ønsker ikke at staa tilbage for de øvrige Afdelinger i Annoncespørgsmaalet, saa lidt som i noget andet Spørgsmaal vor Organisation vedrørende. Men Forholdene i Hovedstaden er, som saa ofte fremhævet, væsentlig forskellige fra Provinsforhold. Dette kan Provinskolleger vanskelig fatte — endogsaa en gammel Københavner som Hr. Hyllested forglemmer det.

Vor Plan, at det første Kvartals Annoncer tegnedes i Provinserne begrundedes i Vanskeligheden ved at starte et saadant Annonceforetagende i Hovedstaden, hvor næsten al Annoncering foregaar gennem Annoncebureauer. Saafremt Provinsafdelingerne havde tegnet Annoncerne til Oktober Kvartal, vilde der imidlertid være tilvejebragt et brugbart Reklamemateriale til Annonceindsamlingen for Januar Kvartal i Hovedstaden. Resultatet i Provinserne blev ikke saa gunstigt som ventet, og de københavnske Afdelinger tog da fat paa Indsamlingen. I dette Arbejde har vore københavnske Foreninger ikke sparet sig. Naar Udbyttet af Arbejdet kun er ringe, viser dette atter, at man ogsaa paa dette Omraade maa gaa frem paa en ganske anden Maade end i Provinserne. Om den Metode, der skal anvendes, maa det kommende Hovedbestyrelsesmøde tage Bestemmelse. Imidlertid maa Annonceindsamlingen foregaa paa samme Maade som hidtil. Men saalænge der intet foreligger om, at de omskrevne Afdelinger — fra hvilke dog *Nykøbing p. Mors* danner en Undtagelse — har foretaget noget denne Sag vedrørende, er vor Paatale altsaa berettiget. *Red.*

Fra Centralorganisationen.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand: *Vilh. Hansen*, Mysundegade 26. Kasserer: *Carl Christensen*, Farvergade 24.

Afdelingernes Lokale er foreløbig: *Café du Parc*, Gyldenløvesgade 4. Mødeaften: *Hver anden Torsdag* i Maaneden.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen*, Farvergade 24, 2., K. Kasserer: *C. Wulff*, Søllerødgade 24, 3.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen*, Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel*, Lampevej 23.

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand og Kasserer: *E. M. Christensen*, Bille Brahesvej 3, 3. V.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen*, Ryesgade 21, 3. Kasserer: *M. I. Jensen.* Adresse: O. Wagner, Ny Blegdamsvej 3, 2.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen*, Christiansgade 18. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen*, Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Den første Onsdag i hver Maaned afholder Afdelingen sine Sammenkomster paa Hotel National (Selskabslokalerne) Kl. 9 Aften.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Onsdagen d. 4. November har man sikret sig en af Byens bedste Oplæsere. Vi garantere for en fornøjelig Aften.
Mød derfor alle.
Udenforstaaende Kolleger kunne indføres ved et Medlem.

Den første maanedlige Sammenkomst for indeværende Sæson fandt Sted d. 7. Oktober. Det glæder os at meddele, at Begyndelsen var meget lovende, idet omtrent et halvt Hundrede Kolleger vare mødte.

Hr. Direktør *Daugbjerg* var kommen tilstede og holdt en kort Formaningstale til de mødte; han betonede Organisationens Nytte og Betydning for vor Stand, og anbefalede alle tilstedeværende at slutte sig til Organisationen.

Efter denne lille Indledning, der hilstes med levende Bifald, oplæste Hr. Daugbjerg flere humoristiske Smaating. Da Oplæsningen var forbi takkede Formanden Foredragsholderen for hans velvillige Assistance. Det lykkedes Hr. Daugbjerg, der viste sig som en aldeles fortræffelig Oplæser, under næsten hele Oplæsningen at vække Tilhørernes ustandselige Latter.

Forsamlingen skiltes under det levende Indtryk at have tilbragt en rigtig behagelig Aften. Vi fortsætter i samme Spor.

Offentligt Møde afholdtes i Haandværkerforeningens lille Sal, Torsdagen den 15. ds.

Centralorganisationens Formand Hr. Prokurist *Aage Hyllested* holdt et ca. 1 Times Foredrag om Lovgivningsmagtens Stilling til vore faglige Forhold. Han talte udførligt om de Veje, Organisationen formentlig maatte slaa ind paa for at reformere vore Forhold, og belyste Nødvendigheden af, at der snarest muligt skrides ind. Da Taleren sluttede lød der levende Bifald fra Forsamlingen, der var mødt i et Antal af henimod 100.

Formanden, Hr. *Th. Hansen*, dirigerede Mødet og sluttede med en kraftig Appel til de udenforstaaende Standsfæller til at slutte sig til Organisationen. Efter Mødet modtoges flere Indmeldelser. *Bestyrelsen.*

Øerne.

Odense. Formand: Bogholder *N. A. Horndrup.* Indmeldelser modtages af Kassereren *Johs. Petersen*, Overgade 7. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen *H. Petersen*, Albanigade 65, 2.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK

HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE

ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.

Centralorganisationens Hovedkontor, Esbjerg: Formand: ÅGE HYLLESTED, Kongensgade 3. Hovedkasserer: CHR. INGVOLDSEN, Jyllandsgade 19.

Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 6, 1.S. København V.

Nr. 22. 15. November 1903. 3. Hargang.

Indsend Annoncer og Annonce-regnskab til Hovedkassereren!

Da den nuværende Ordning med Afregning for Annoncerne overfor Redaktionen har vist sig uhensigtsmæssig, idet den vanskeliggør Hovedkassererens Arbejde, indføres fra

1ste November d. A.

direkte Afregning med Hovedkassereren. Herefter indsendes alle *Annoncemanuskripter, Garantibeviser og enhver Betaling for Annoncer* til Centralorganisationens Hovedkasserer Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg,* Jyllandsgade 19.

Den seneste Indleveringsfrist for Annoncemanuskripter er *8 Dage før Bladet skal udkomme* — en Bestemmelse, som nøje bedes overholdt.

Leveregler for Afdelingerne.

1) Gør det til en ufravigelig Regel altid at opkræve Medlemsbidraget *senest* den 2den i hver Maaned. Medlemmerne vænnes derved til straks at betale Beløbet, og Restancerne indskrænkes til et Mindretal.
2) Indsend Bidraget til Hovedkassereren saa snart dette er indgaaet i Afdelingens Kasse, og *aldrig* senere end den 20de i hver Maaned.
3) Sørg *altid* for at overføre Medlemmerne fra en Afdeling til en anden ved Fraflytning. Hvor ingen Afdeling findes sendes Meddelelsen til Hovedkassereren.
4) Send *altid* Kopi af ethvert Cirkulære eller Meddelelse, baade til Formanden for Centralorganisationen og til Redaktøren af »D. H. og K. M.-T.«.
5) Besvar *altid* indgaaede Forespørgsler omgaaende og følg enhver Henvendelse fra Hovedledelsen med Nøjagtighed og Hurtighed.
6) Lad et Medlem overtage Hvervet som fast Korrespondent for »D. H. og K. M.-T.«.

   Det vil være dette Medlems Pligt at indberette alt Foreningslivet vedrørende til Redaktionen, og *navnlig* give Meddelelser om faglige Forhold.
7) Afhold mindst 1 Gang maanedlig Medlemsmøde, kommer der kun faa til at begynde med, Besøget vil stige, og det giver Liv indenfor Afdelingerne.
8) Henled Opmærksomheden paa Afdelingen ved Afholdelse af offentlige Møder, helst med fremmede Talere, og mindst 1 à 2 Gange om Aaret.
9) Ingen Sag af Betydning bør indledes uden efter forudgaaende Brevveksling med Formanden for Centralorganisationen.
10) *Alle Pengeforsendelser sker til Hovedkassereren Hr. Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Husk at den, der giver Centralorganisationen sin Støtte, har Krav paa det samme fra Centralorganisationens Side!

Et Andragende.

Under 9. Oktober indsendte jeg til Indenrigsministeriet paa Centralorganisationens Vegne et Andragende om Tilskud *Kr. 1000,00* til Afholdelse af Foredrag i vore Provinsafdelinger i Henhold til Bevilling paa Finansloven, hvor et Beløb er stillet til Raadighed til Brug for faglige og andre Foreninger.

Herpaa er gennem Herredskontoret i Esbjerg følgende Svar indgaaet fra Ministeriet:

> I et hertil indkommet Andragende har Centralorg. af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger ved sin Formand Aage Hyllested af Esbjerg anholdt om, at der af den ved Finansloven for indeværende Finansaar til Foredragsforeninger af Næringsdrivende eller Arbejdere i Provinserne til Afholdelse af offentlige Foredrag af fagligt, teknisk eller almentbelærende Indhold bevilgede Sum maa blive tilstaaet Centralorg. et Beløb af 1000 Kr. til Etablering af Foredragsvirksomhed i Organisationens Afdelinger, der findes spredte over de fleste af Landets større Byer.
>
> I denne Anledning skulde man, næst at bede Andrageren tilkendegivet, at den omhandlede Finanslovs Bevilling gives paa Kontoen for Industri og Haandværk, til Efterretning og videre fornøden Bekendtgørelse tjenstlig melde, at Ministeriet ikke har fundet at kunne bevilge det ansøgte«.

Da jeg ikke mente, at vi burde slaa os til Ro med dette Svar, idet, hvis Bevillingen er givet til faglige Foreninger, vor Forening ogsaa bør have sin Andel, saa meget mere som jeg tror at vide, at det bevilgede Beløb ikke bruges i sin fulde Udstrækning, har jeg tilskrevet Folketingsmanden for Esbjerg, Godsejer Bluhme og forelagt denne Sagen, idet jeg anmodede Hr. B. om at gøre sin Indflydelse gældende paa Tinge saaledes, at Bevillingen fremtidig ogsaa maa omfatte Handels- og Kontormedhjælperne, om disse ikke kan gaa ind under Kategorien Arbejdere, paa hvem Bevillingen jo allerede tager Sigte. Jeg venter nu at lære Folketingsmandens Syn paa denne Sag at kende, som og at erfare, hvorvidt der muligvis endnu i Aar kan forventes et forandret Resultat.

Saaledes staar altsaa denne Sag, og sandsynligvis kan der ikke forandres noget ved Afgørelsen i Aar, men at det vil have sin store Betydnimg for vore Provinsafdelinger, ja for Handels- og Kontormedhjælper-Standen i sin Helhed, om et saadant Beløb vilde sætte os i Stand til at sprede Kultur ud over Landet, er uomtvisteligt. Vore Afdelinger, og navnlig de mindre, magte ikke denne Opgave ud af egne Midler, det er derfor kun naturligt, da Princippet nu en Gang er knæsat, at Bevillingen ogsaa omfatter vor Stand, og navnlig da hvis vi selv viser den fornødne Tørst efter Kundskab. Der findes kun faa Afdelinger vistnok, hvor der ikke om Vinteren, i hvert Fald af og til, afholdes Foredrag af forskellig Art; det skal komme dertil, at dette sker regelmæssigt, og sker i *alle* vore Afdelinger. Og vi skal vise vor Kundskabstørst derigennem at vi ikke foragte de smaa Profeter, der nu lade deres Lys skinne, thi disse er jo dog kun Bebuderne for de store Profeter, hvem det kommende Statstilskud skal sætte os i Stand til at hidkalde. Jeg ønsker ikke at tale nedsættende om de smaa Profeter, thi naar alt kommer til alt udrette vistnok 12 smaa Profeter mindst lige saa meget som 4 store, men det ligger nu en Gang i Menneskets Natur, at Profeterne er størst naar de kommer langvejs fra, og de mindste Mennesker fordre oftest de største Profeter. Foredragsvirksomheden bør derfor planmæssig tages op rundt i Afdelingerne, at vi i Gerning kan vise vor Tragten efter denne Verdens Visdom, og den jordiske Belønninng skal ikke udeblive.

Åge Hyllested.

To Breve.

Af Bogholder *C. H. W. Hasselriis*, Varde.

II. Svar.

(Sluttet).

Dersom nu enhver Medhjælper skulde stræbe efter, saasnart Fuldmyndighedsalderen var indtraadt, at søge sig etableret, vilde det jo blot være at sætte et vældigt Demoralisationsarbejde i Gang blandt de allerede haardt nok betrængte mindre Erhverv.

Det er saamænd for den Sags Skyld godt i Gang mange Steder.

Man etablerer sig, laver Akkord, gaar Fallit i een guddommelig Evighed — en højst beklagelig Uskik, uklog og skadelig, som jeg erindrer at have set selveste Konsul *Kaalund* udtrykke sig.

Hvor som helst, se f. Eks. alle de middelstore Byer, Aarhus, Randers, Aalborg, Horsens, Svendborg osv., hvorsomhelst i dem to nyanlagte Gader skærer hinanden, er det lige saa sikkert som „Amen" i Kirken, at man vil finde mindst een Købmand paa hvert Hjørne, naar de fire Hjørnesteder rejser sig af Grunden.

Følgen vil blive *hele* Detailhandlerstandens Ruin, o: en Udelukkelse af *alle* de mindre Erhverv, og paa disses Ruiner lægges da Grundstenen til Fremtidens Stormagaziner.

En saadan Udvikling er det, De vil faa os til at støtte ved at indprente os Principalmaalet som Lov.

Saadanne Forretninger er det, De vil have vore Handelsinteresser til at gaa ud paa.

Handel?

Jeg for min Part betakker mig for at blive hvirvlet ind i en saadan Splittelsens Malstrøm, dansende en vild „Kagedans" i Selskab med overgemte Pebermøer, trinde Madammer, afdankede Kolportører, Ølkuske, Arbejdere, Gaardskarle og Bønderkarle, der i broget Forvirring med stagnerede Handelsbetjente har gjort Faget til mindre end et tarveligt Haandværk.

Det viser sig her, at det er denne de mindre Erhvervs endeløse Partering og Formindskning, der ødelægger Standen.

Og saa indvendes der endda, at den faglige Medhjælperbevægelse gaar ud paa at skrue Fordringerne saa højt op, at de smaa Erhvervs Eksistens trues i en betænkelig Grad.

I enkelte Tilfælde maaske; men kan det være andet? Kan vi leve under disse Forhold?

Naar de smaa Erhverv, de smaa Butikker, der kræver en vedholdende Paapassen fra Morgen aarle til Aften silde, i Retning af Frihed og Løn kun kan byde paa de aller tarveligste Ydelser, er der da noget at sige til, at vi ikke kan støtte den Udstykning i lutter Smaabedrifter, der oftest staar alt, hvad der hedder Handel, fjernt.

Og naar vi saa hellere lade vore Kræfter virke i Forretninger, der ifølge større Centralisation af Handelen vil kunne delagtiggøre sine underordnede Udøvere i flere og større Goder, tjener vi da ikke netop dermed Handelens egne Interesser og Idealer, er vor Kamp da netop ikke kun et nødvendigt og sundt Værn for en med hele det øvrige Samfund analog sund Udvikling indenfor Standen, en naturlig Modvægt mod de smaabitte Forretningers ødelæggende Virksomhed.

Det er det Maal, for hvilket vi kæmper, og her vil vi have Udsigt til at føre vor Sag igennem til Sejr og med Tiden finde Forstaaelse, naar vi støttede af en kraftig Organisation fremsætte Reformkrav og forlange Støtte for ikke at tvinges til at alliere os med Fjenden.

Ja, ordnede og samlede i én Stand, Sammenslutningen som Afløser for den fri Konkurrences for Individet opslidende og udbyttefattige Kamp.

Thi det er nemlig vor holdningsløse Stands ubodelige Skade, den, De tilsyneladende priser, den frie Konkurrence. Den er nemlig en absolut Hæmsko paa alt, hvad der hedder Løn- og Arbejdstidsreform.

Den frie Konkurrence vil nemlig altid lade Arbejdslønnen svinge omkring det Minimum, De selv omtaler, nemlig det, der er tilstrækkeligt til, at Arbejderen vil kunne holde sin Arbejdsevne vedlige.

Men ikke nok hermed, Arbejdslønnen vil i mange Tilfælde gaa under dette Minimum, saa sandt, som en stor indbyrdes fri Konkurrence, parret med stort Udbud (Tilbud af Arbejde) og mindre Efterspørgsel, altid vil betyde Flovhed og Nedgang i Arbejdslønnen.

Jeg forstaar saa godt, at De ikke vil give mere for en Vare end der forlanges, og naar De dertil mener, at den lave Arbejdsløn hidrører fra den frie Konkurrence, kan jeg ogsaa give Dem Ret. Men naar dette er Tilfældet, har De samtidig indrømmet, at Vejen til Reformer kun kan findes ved det samme Middel, som kommer til Anvendelse i Deres egne Principalforeninger, nemlig Sammenslutningen.

Vi ønsker af nærliggende Grunde selvfølgelig ikke at sætte Grænsen for, hvormeget vi kan faa i Løn, i den Retning maa den fri Konkurrence gerne have frit Spillerum, men det, vi attraar, er at fastsætte og overholde det Minimum, som den fri Konkurrence stadig vil nedsætte.

Som det nu er, maa vi finde os i Skæbnen, ingen Sammenhold ejer vor Stand, liden Forstaaelse indenfor vore egne Rækker møder vore Forsøg paa at bringe Samling paa den store Flok.

Tiden vil vise, hvormange Dukkerter Medhjælperstanden endnu skal have, inden den gør Forsøg paa at redde sig, om den først skal saa langt ned, at den naar Bunden, og om den da vil have Kræfter nok tilbage til en sidste Anstrængelse.

Indtil da maa vi altsaa finde os i, at Retfærdigheden kun er et Udtryk for Uretfærdighed og at den virkelige Retfærdighed, naar vi møder den, kastes til os med Raabet: „Almisse".

Ethvert nyt Medlem betyder et Skridt nærmere mod Centralorganisationens Maal.

Omslaget.

Vi har jo nu faaet et Omslag om vort Blad og skal have det fyldt med Annoncer, hvilket selvfølgelig ogsaa let kan lade sig gøre, blot der bliver gjort et ganske lille Stykke Arbejde derfor. At dette Arbejde bliver gjort, nærer jeg slet ingen Tvivl om, saa de Annoncer, vi endnu mangler, vil jo nok komme i den allernærmeste Fremtid.

Der er imidlertid en anden Side ved Sagen, som vi endelig ikke maa glemme. Naar vi nemlig faar Folk til at tegne Annoncer og betale derfor, saa maa vi ogsaa garantere disse Averterende et Udbytte af deres Penge, og her har *alle vore Medlemmer* uden Undtagelse en Evne og en Pligt til at støtte Bladet og derigennem Centralorganisationen ved at søge de Forretninger, der averterer i vort eget Blad. Det er en absolut Nødvendighed for at vi kan gøre Regning paa at holde Annoncerne, og enhver, der har den mindste Smule Interesse for vor Sag, bør derfor gøre sit til at hjælpe Hovedbestyrelsen og Redaktionen ved at overholde følgende Regler:

Før De gør et Indkøb bør De undersøge, om De kan faa den paagældende Vare hos en af vore Averterende, og saa handle hos ham.

Skal De barberes, klippes, fotograferes eller til Skrædder, Skomager, Vaskeri eller lign., saa se først efter i Bladet, hvem De skal søge.

Ønsker De et Kursus, saa gaa til den, der averterer i »D. H. & K. M. T.«.

Er De paa Rejse, saa tag ind paa de Hoteller, som anbefaler sig gennem Deres eget Blad.

Og glem saa aldrig at meddele, at De kommer som Følge af Annoncen i »D. H. & K. M. T.«.

Jeg retter herved en indtrængende Anmodning til alle Handels- og Kontormedhjælpere i Danmark om at støtte os i denne Sag, den er af allerstørste Vigtighed for os alle.

Med kollegial Hilsen.

Vald. Pedersen,
Aarhus.

For at imødekomme et muligt Forlangende om min Nærværelse ved Møder i Afdelingerne, stiller jeg mig til Disposition hver første Søndag i Maaneden; — dog kun til Afdelinger, hvor Rejse kan foretages fra Lørdag Aften til Mandag Morgen.

Ved Henvendelser til mig fra Afdelingerne, som fra enkelte Medlemmer, bedes Svarporto altid vedlagt.

Åge Hyllested.

Nekrolog.

Esbjerg Handels- og Kontoristforening har udstridt.

Dens Løbebane var kort og lidet ærefuld. I Foraaret 1902 kom den til Verden, paa en Tid, da de hensynsløse Angreb, der fra de mest forblindede Principalers Side rettedes mod vor Organisationsret, skulde synes at mane alle gode Kolleger til forøget Sammenhold. Foreningens Fædre saa imidlertid anderledes paa Tingene. De fandt, at dette netop var et passende Tidspunkt til at skille sig ud fra Flertallet af deres Standsfæller. Og saa opstod da denne „faglige" Medhjælperforening, hvis Medlemmer troede, at de ikke var Lønarbejdere, og hvor Principalen var lige saa velkommen som Medhjælperen.

Resultatet svarede til Forudsætningerne. Noget fagligt Spørgsmaal fik Foreningen naturligvis aldrig rørt ved, og dens Opraab i dertil skikkede Blade til Medhjælperne i Jylland blev mødt med den Tavshed, det fortjente. Et Bal af og til og et Foredrag en Gang imellem, det var alt, hvad dette Splittelsesforsøg førte til.

Rækkerne tyndedes snart — tætte var de aldrig — og nu er det altsaa slut. Saa stille og ubemærket som muligt har Foreningen ophørt at opkræve Kontingent fra 1. Oktober, og dermed er dens Saga ude. Fred med dens Støv! Det vil vare længe, til den finder Efterfølgere.

Den Ros skal den grimme, lille Skifting dog have med sig i sin Grav, at den til Overflod har leveret Beviset for, at der ikke længere i dette Land kan dannes nogen livskraftig Medhjælperforening udenfor Centralorganisationen, og at den, der vil beskæftige sig med Medhjælperspørgsmaalet, han kommer ikke udenom vort Program; thi var end det Paghske Program en Parodi, det rummede dog — om end i forkludret Skikkelse — alle vore Hovedkrav. Man *kunde* simpelthen ikke udelade dem.

— — — Men de af Foreningens Medlemmer, der endnu ikke har glemt, hvad godt Kammeratskab er, vender tilbage til „Hermes", som de aldrig skulde have forladt.

Credo.

Engageringsgeschäften i Aarhus.

Det »internationale Bureau« reklamerer fremdeles.

Som det vil erindres, advarede Foreningen af Handels- og Kontormedhjælpere for Aarhus og Omegn i „D. H. K. M. T."s Nr. 18 mod et saakaldt „internationalt Oplysnings- og Patent-Bureau" i Aarhus, der paatog sig at yde pladsledige Handels- og Kontormedhjælpere Assistance og Oplysning, paa en Maade, der vidner om, at nævnte Institution ikke er den bare Filantropi.

Bureauet fortsætter sin Reklameren, og vor Aarhus-Afdeling anmoder os derfor om at gentage ovennævnte Advarsel, der fremkom i Anledning af følgende Avertissement i Jyllandsposten:

„*En Rejsende* i Kolonialbranchen til at besøge Byerne og enkelte større Landstationer søges til 1. Juli. Begyndelsesgage 1500 Kr. aarlig og lidt Tantième; fri Rejse paa Statsbanernes 2. Kl. samt Rejsediæter 10 Kr. pr. Dag. Offerter i Billet mrkt. „A. B. 3370" modtager Jyllandspostens Kontor".

Som Svar paa en indlagt Billet kom følgende:

Aarhus, d.

Hr. *N. N.*

Modtaget Deres meget ærede af..... ds. i Billet mrkt. „A. B. 3370", Adr. Jyllandsposten, bedes De remittere vedlagte Cirkulære forsynet med Deres Underskrift m. m., samt fremsende det deri nævnte Beløb, hvorefter jeg straks skal sætte mig i Virksomhed for Dem og venter at kunne opnaa det Resultat, De ansøger.

Med Højagtelse
P. Sørensen.

Internationalt Oplysnings- og Patent-Bureau. Telegram-Adr.: „Jupiter". Skovvejen Nr. 111. Telefon Nr. 362.

Det i Brevet omtalte Circulære lyder saaledes:

For igennem „Internationalt Oplysnings- og Patent-Bureau", Skovvejen Nr. 111 i Aarhus at modtage Oplysning og Assistance i Henhold til mit ærbødige af ds. i Billet mrkt. „A. B. 3370" fremsendes hermed til 1ste Gebyr, pr. Postanvisning Kr. 5,00 samt forpligter jeg mig til at fremsende 2det Gebyr, der udgør 5 pCt. 1ste Maaneds Brutto Indtægt, saasnart den første Maaneds Honorar er afregnet.

den 1903.

Navn:
Adresse:

Vi kan vanskelig tænke os, at nogen Kollega kan være saa letsindig, at indlade sig paa at indsende det glubende Gebyr af 5 Kr., der affordres, uden at der ydes mindste Garanti for, at han opnaar den attraaede Plads. — Imidlertid tyder Bureauets fortsatte Reklamering paa, at der dog maa være nogle, der lægger deres Velfærd i Hr. P. Sørensens Haand. Til disse godtroende Kolleger siger vi: Vær forsigtige med at træde i Forbindelse med denne eller lignende „Engageringsgeschäfter" og henvend Dem først til Centralorganisationens stedlige Tillidsmænd for at søge nærmere Oplysninger, før De ofrer Deres Femkroneseddel.

Undervisning.

Aarhus Handelsskole har sendt os sin 4de Aarsberetning. Oprettet i Maj 1895 og ledet af Hr. *Niels P. Nielsen*, der har studeret ved Handelshøjskolen i Leipzig og afsluttet sit Studium som den første af de indstillede Eksaminander, har denne Handelsskole allerede opnaaet en særdeles smuk Stilling blandt denne Art af Læreanstalter. Skolens Virksomhed omfatter Dagskolen, Aftenskolen, Bogholderikursus for Haandværkere og Undervisning i enkelte Fag, og Uddragene af dens Eksamensbog vidner om, at der er opnaaet gode Resultater. — Undervisningen foregaar i 4 Klasser, og Fagene omfatter: Handelslære, Bogholderi, Regning, Skrivning, Dansk, Korrespondance, Rets- eg Vekselslære, Geografi, Nationaløkonomi, Litteratur, Tysk, Engelsk, Stenografi og Maskinskrivning. Det bør fremhæves, at Skolen søger at skaffe sine Elever passende Pladser i saa stor Udstrækning som mulig, efter Prospektet har dens Bestræbelser i denne Retning ingenlunde været forgæves. Principalerne har paa dette Omraade vist deres Interesse for og Paaskønnelse af Aarhus Handelsskoles Virksomhed ved at engagere mange af de Elever, der have frekventeret Skolen. Denne Anerkendelse af Skolen og dens Kendsgerning, at ikke alene Jyllands Hovedstad, men selv fjærne Byer paa Halvøen sender Elever til Handelsskolen, vidner om, i hvor høj Grad denne merkantile Læreanstalt har løst sin Opgave.

Bendixens Handelsakademi („Nørrehus") *Kjøbenhavn* har udsendt Prospekt med Undervisningsplan, der giver et Billede af den omfattende og grundige Uddannelse, som denne Handelsskole byder sine Elever. Foruden de under foregaaende Afsnit nævnte Fag gives der Undervisning i Fransk, Spansk, Italiensk, Svensk, Russisk og Hollandsk, der lægges Vægt paa, at Eleverne lære at tale og skrive et Sprog med særligt Henblik paa den merkantile Uddannelse. Undervisningen deles i 4, 6 og 12 Maaneders Kursus samt Undervisning i enkelte Fag og til moderate Priser. Akademiets Lærerantal andrager 12 — et Tal der viser Undervisningens Omfang, og Navne, der borger for dens grundige Karakter.

Pladsledighedsforsikringen.

En ny Generalforsamling indkaldes.

„Handels- & Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring" (Aktieselskab) har siden Kongressen i Odense fortsat sin Virksomhed med Hr. *Axel Gundel* som Forretningsfører. Selskabets fuldkomne Adskillelse fra Centralorganisationen og forskellige Ændringer i Lovene, der alene nødvendiggøres ved det Personskifte og de indre Forandringer, som er foregaaet i Centralorganisationen, havde foranlediget Bestyrelsen til paa Forslag af Forretningsføreren at sammenkalde en Generalforsamling paa Selskabets Kontor i Kjøbenhavn, Søndag d. 8. November.

Generalforsamlingen manglede imidlertid bestemmende Myndighed, idet de tre Fjerdedele af Aktierne ikke var repræsenteret saaledes som Lovenes § 17 foreskriver. Mødet varede derfor kun kort.

Forretningsføreren forelagde følgende Dagsorden:

1. Beslutning i Henhold til Lovenes § 24.
2. Adskillelse fra Centralorganisationen.
3. Forandring af Lovene,

der af ovennævnte Grund ikke kom til Behandling. Efter en kort Debat, der lededes af Hr. Bogholder *Anthon Olsen*, vedtoges det at indkalde en ny Generalforsamling til *Søndag den 6te December Kl. 10* paa Selskabets Kontor. Ved denne Generalforsamling vil der blive taget Beslutninger uden Hensyn til Antallet af repræsenterede Aktier.

Uden Enighed og Sammenhold kan intet udrettes.

Mødet i Aalborg.

Vi har fra Aalborg-Afdelingens Formand, Hr. Th. Hansen, modtaget følgende:

Hr. Redaktør!

Tillad mig i Anledning af en Artikel fra Hr. Å. Hyllested og Hr. „Anyone" at bede om Ly for følgende Bemærkninger:

Naar vi her i Aalborg ganske rolig har ignoreret det i „Nordjylland" fremkomne Angreb, dels paa Hr. Hyllested og Centralorganisationen og dels paa undertegnede, saa er vi, og formentlig med Rette, gaaede ud fra, at dette Angreb ikke paa nogensomhelst Maade kunde forandre hverken Befolkningens eller vore Kollegers Mening om de Angrebne, og at vi kun vilde give det her oppe fuldstændig uænsede Angreb Baggrund og Betydning ved at indlade os paa nogetsomhelst Forsvar eller Forklaring. Vi havde her oppe ikke ønsket at komme nærmere ind paa de omdebatterede Spørgsmaal, men Tingenes Gang tvinger mig nu frem paa Arenaen. Tillad mig derfor at sige som min Mening, at jeg naturligvis deler baade Hr. „Anyone"s og Hr. Hyllesteds Mening om de Forhold, de omtaler. Dog er det mig ikke ganske klart, at det nu efter halvandet Aars Forløb skulde være nødvendigt at minde Offentligheden om de forgæves Anstrengelser, Hr. Konsul Worm i Maj og Juni 1902 gjorde for at kvæle vor unge Bevægelse, et Forsøg som naturligvis ikke kunde lykkes, da den sunde Fornuft jo heldigvis ikke er uddød blandt vore Principaler. Konsulen gjorde ganske vist alt, hvad han formaaede, men jeg tror, at vi med tilstrækkelig Tydelighed den Gang bebrejdede ham den Uret, han begik overfor os, og henstiller derfor til mine Kolleger, at vi saavidt mulig lader Hr. Konsulen i Fred. Der er jo tillige en Mulighed for — den er efter min Mening ganske vist meget ringe — at Hr. Konsulen har skiftet Mening om os og fortrudt sin Holdning i Aaret 1902. Jeg vil i hvert Fald gerne tro det bedste om mine Medmennesker.

Et skal selvfølgelig slaas fast: Hos os er der sket et Personskifte, intet Systemskifte.

Aalborg, d. 3. Novbr. 1903.

Med Tak for Optagelsen
Th. Hansen.

Betal Kontingent ved første Opkrævning!

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand: *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26. Kasserer: *Carl Christensen,* Farvergade 24.

Afdelingernes Lokale er foreløbig: *Café du Parc,* Gyldenløvesgade 4. Mødeaften: *Hver anden Torsdag* i Maaneden.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen,* Farvergade 24, 2., K. Kasserer: *C. Wulff,* Søllerødgade 24, 3.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Lampevej 23.

Foreningslokale i *Kaisers Hotel,* Aaboulevard (Hjørnet af Griffenfeldtsgade). Mødeaften 1ste, 3die og eventuelt 5te Tirsdag i hver Maaned.
Første Mødeaften *Tirsdag d. 17. ds.*

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand og Kasserer: *E. M. Christensen,* Bille Brahesvej 3, 3. V.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Ryesgade 21, 3. Kasserer: *M. I. Jensen.* Adresse: O. Wagner, Ny Blegdamsvej 3, 2.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *J. Munch,* Søndergade 10—12 [2]. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Immervad 6.

Onsdag d. 18. November Kl. 9 Aften, afholdes *Foreningsmøde i Klubben „Polyhymnia"*, hvor saavel Medlemmerne som Bestyrelsen vil fremkomme med forskelligt. Selskabgemytterne vil opponere, og „Diskussionsklubben" foreslaar at genoptage sin interessante Virksomhed.

Med *„Berlitz School"* er der truffet følgende Overenskomst: Lærer og Lokale stilles til Raadighed for 4 Kr. i Timen for indtil 15 Deltagere (altsaa ca. 27 Øre pr. Time for hver). Der oprettes eventuelt Hold for Begyndere og Viderekomne. Undervisningen kan gives i Engelsk Mandag og Torsdag Aften, i Tysk Onsdag Aften og Søndag Morgen efter Deltagernes egen Bestemmelse, ligesaa om Kursusets Varighed. Tegningen er absolut bindende; forsømte Timer erstattes ikke, og Honoraret betales forud pr. Maaned.

Kontingentet er fra 1. Oktbr. nedsat til *60 Øre pr. Maaned.* Medlemskortet vil herefter *kun* blive præsenteret *én Gang* maanedlig. Ved to Maaneders Restance tilskrives Vedkommende for at undgaa den sorte Tavle. Husk det!

Læg vel Mærke til, hvad der staar i Medlemsbladet. Fremtidig vil alle Meddelelser fra Bestyrelsen fremkomme deri, saa det er Deres egen Skyld, naar De ikke er med.

Bestyrelsen.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Den første Onsdag i hver Maaned afholder Afdelingen sine Sammenkomster paa Hotel National (Selskabslokalerne) Kl. 9 Aften.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Randers. Formand: *C. O. Lindback,* Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther,* Fredensgade 16.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested,* Kongensgade 3, 1. Kasserer: Assistent *Th. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *Chr. Spangsberg,* Stormgade 3.

„Hermes" hævder bestandig Stillingen som en af Centralorganisationens Mønsterafdelinger og denne Tradition tro har den lokale Ledelse, ifølge de til Redaktionen indløbne Meddelelser, tilrettelagt en Arbejdsplan for Vinterhalvaaret, der har Krav paa Opmærksomhed og Efterlignelse hos andre Afdelinger. Det af „Hermes" oprettede Medhjælperhjem svarer fuldt ud til Forventningerne og Bestyrelsen har yderligere Opmærksomheden henvendt paa at gøre disse Lokaler med det dertil hørende Pensionat saa fuldkommen og tiltrækkende som muligt. I Vinterens Løb skal der holdes Foredrag to Gange maanedlig samt Oplæsningsaften hver Mandag, „hvor man under tvangfri Former vil stifte Bekendtskab med Literaturens Frembringelser". Gennem „Læsekredsen" kan Medlemmerne mod et ringe Vederlag sikre sig den nyeste Literatur til Hjemmelæsning og for den legemlige Udvikling er der sørget ved et Gymnastikkursus, der kun koster den ringe Sum af 50 Øre pr. Maaned. Ved Siden af disse Sysler, der har til Formaal at udvikle Aand og Legeme, dyrkes Dansens Glæder et Par Gange om Maaneden.

Et Cirkulære, som Bestyrelsen har udsendt til Medlemmerne, slutter med følgende Udtalelse: „alle disse forskellige Foretagender skulde i Forbindelse med de Fordele, vore Lokaler i Almindelighed byder Medlemmerne i Form af stort Bladhold, forskellige Slags Spil, billige Priser osv. virke hen til at hver især kunde finde netop det, han søgte i Hjemmet, og er det Bestyrelsens Haab, at man vil se bort fra det Ufuldkomne, der er i dette som i ethvert Foretagende og i Stedet gennem livlig Deltagelse i Foreningslivet sætte sit Stempel paa Livet indenfor vore Lokalers fire Vægge, og derigennem stræbe hen efter det mere Fuldkomne, — thi saaledes støtter De bedst Dem selv og Deres Stand.

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi,* Kasserer: Kommis *N. C. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Anton Jensen.*

Mødeaften hver *Torsdag,* Lokale paa Hotel „Royal".

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen,* Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen,* Østerg. 56.

Øerne.

Odense. Formand: Bogholder *N. A. Horndrup.* Indmeldelser modtages af Kassereren *Johs. Petersen,* Overgade 7. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen *H. Petersen,* Albanigade 65, 2.

Denne Afdeling har — efter hvad der meddeles os — paabegyndt en omfattende Agitation for at forøge sit Medlemsantal. Det er den personlige Agitation, som vore odensianske Kolleger her bringer til Anvendelse, idet man udsender Indbydelser til Medhjælperne enkeltvis om at deltage i Foreningsmøderne i Fyens Forsamlingshus. Disse Møder have en privat Karakter og gennem mundtlig og personlig Forhandling haaber man at tilføre Afdelingen nye Medlemmer. Vi udtaler Haabet om, at denne Agitationsmaade maa blive kronet med Held.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.
Centralorganisationens Hovedkontor, Esbjerg: Formand: ÅGE HYLLESTED, Kongensgade 3. Hovedkasserer: CHR. INGVOLDSEN, Jyllandsgade 19.
Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 6, 1.S. København V.

Nr. 23. **1. December 1903.** **3. Hargang.**

Annoncer.

Husk, at Annoncetegningen til **Januar-Kvartal** maa paaskyndes saaledes, at Afslutning kan ske medio December.

Annoncemanuskripter, Garantibeviser og **enhver Betaling for Annoncer** sendes til Centralorganisationens Hovedkasserer Hr. **Chr. Ingvoldsen, Esbjerg,** Jyllandsgade 19.

Seneste Indleveringsfrist for Annnoncer er **8 Dage** før Bladet skal udkomme.

Hvor ingen Afdeling findes

sker Indmeldelse direkte under Centralorganisationen til Hovedkassereren Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Kontingentet for direkte Medlemmer er *35 Øre* pr. Maaned, der opkræves pr. Post *kvartalsvis* forud.

Til Arbejde!

Denne Overskrift forekommer maaske Læseren mærkelig, men ikke desto mindre rummes deri netop den Situation, Centralorganisationen for Tiden befinder sig i. Enhver, der fra Begyndelsen af har været med i vor Organisationsbevægelse, fristes ganske uvilkaarlig til at tro, at Organisationens Mænd tog sig et lille Hvil, et Pusterum, for at se tilbage paa det Arbejde, der i de forløbne Aar er udrettet. Dette er ganske vist fristende, men det rummer tillige en Fare for Organisationen. Derfor maa og skal den Røst, der nu skal lyde udenfor vore Rammer, netop bruge de to Ord: *Til Arbejde!*

Vi have ikke glemt, at det først og fremmest er for at forbedre vor Stands faglige Kaar, at vi have sluttet os sammen, og at saaledes vor *Arbejdstid* gennemsnitlig trænger til en betydelig Forkortelse. Der er andre og ligesaa vigtige Opgaver, men denne ligger i hvert Fald først for Haanden. Vi have gjort et stort og godt Arbejde for Afskaffelsen af Helligdagsarbejdet, og vi ere godt begyndte med Arbejdet for Forkortelse af Arbejdstiden om Hverdagene, men dette er langt fra tilstrækkeligt.

Det er Hovedbestyrelsen, som her bør vise os Vejen og Arbejdsmetoden, og det er derfor til Hovedbestyrelsen, at jeg først og fremmest retter min Appel: *Til Arbejde!*

Der maa og skal slaas et Slag for *Helligdagsloven,* maaske ikke saa meget for at faa en saadan Lov gennemført, der er heldigvis ret gode Udsigter hertil, som for at give denne Lov et Udseende saa gunstigt for os som muligt. Vi ere ganske vist klare over, at en hvilkensomhelst Ordning, som Lovgivningsmagten vil træffe, maa blive et Fremskridt fremfor den nuværende Tilstand, men da dette Spørgsmaal *nu* er rejst og sikkert næppe vil blive taget op igen de første Aaringer, saa maa vi netop nu af al Magt arbejde hen til, at denne Lov saavidt mulig rammer vore Ønsker, altsaa saavidt mulig bliver: *Et Forbud mod Helligdagsarbejdet.* Kunde dette opnaas, da var vor Stand naaet et betydeligt Skridt fremad i Delagtighed i et Samfundsgode, som saa godt som alle andre Klasser længe have nydt. Her bør Hovedbestyrelsen snarest muligt gribe ind, eventuelt ved Henvendelse til Rigsdagsmændene. Dernæst bør det paabegyndte Arbejde for Indførelse af en almindelig 8-Lukning fuldføres. Endvidere bør der ikke tøves med at paabegynde Arbejdet for en anden Reform: *Regulering af Lærlingevæsenet.*

Vi maa bort fra den Tilstand, der nu eksisterer, hvor desværre et uhyre stort Antal Lærlinge ikke opdrages til det, de burde være, til tænkende og forstaaende Medhjælpere, men derimod til sløve Individer, der intet have lært efter flere Aars Læretid og ikke have Sans for stort andet end at more sig baade i Retning af spirituelle Nydelser og det, der er værre. Medhjælperne have desværre ikke hidtil haft Sans for eller Lyst til at bekymre sig om, hvorvidt Lærlingene blive saaledes uddannede, at de træder ind i Standen som dygtige og intelligente Medhjælpere, Stands-Medlemmer, der kunde deltage i Arbejdet for at hæve og forbedre den Stands Vilkaar, vi alle tilhører. Her maa Organisationens Medlemmer gaa i Spidsen; lad os aabne vore Døre for Lærlingene, lad dem allerede nu deltage i Arbejdet, men lad det ske *straks.* Bort med den Skelgrænse, at en Kommis eller Medhjælper ikke kan være bekendt at være sammen med en Lærling. En saadan Følelse er kun tomt og unyttigt Kastehovmod, og jeg er fuldt overbevist om, at vi ikke i en overskuelig Fremtid naar noget betydeligt Resultat, hvis vi ikke begynde her, begynde med Begyndelsen. — Vi, Organisationen, have paadraget os et stort Ansvar ved ikke allerede at have ført denne vor Opgave ud i Livet.

Hvis Hensigten med disse Linier, at formaa Hovedbestyrelsen til straks at tage disse Spørgsmaal op, — kunde naas, er jeg overbevist om, at baade Organisationen og hele Standen gaar lysere Tider imøde end de sidste Aaringer.

Mit stadige og faste Haab er det samme, som gaar igennem nedenstaaende blandt os velkendte 2 Verslinier.

Arbejd for Sagen,
snart gryr da Dagen!

Aalborg, den 22. November 1903.

Th. Hansen.

Saavel Hovedbestyrelsen (der antagelig afholder Møde i December) som Redaktionen har selvfølgelig Opmærksomheden henvendt paa de af Hr. H. omskrevne Spørgsmaal og vil i den allernærmeste Fremtid give Parolen »til Arbejde« praktisk Udtryk.

Red.

Lidt om Kvindespørgsmaalet.

Af *C. H. W. Hasselriis.*

I. Kvindens Indgreb paa det mandlige Arbejdsmarked.

Folkemængden tiltager, Erhvervsliv og Næringsveje antager nye og andre Former og de økonomiske Forhold ændres, de store nye Ideers Bølger skvulper ind over Lande, Udviklingen skrider bestandig fremad. Nye Spørgsmaal rejses og drøftes.

Faa rejses vel med saa stor Energi i Teori som Praksis som Spørgsmaalet om Kvindens Ligestilling med Manden i sædelig, social og økonomisk Henseende.

Kvinden fra den Tid, da hun, som det hedder i Sangen „var from og ærbar" — er afløst af den moderne frie Kvinde. I Stedet for, som Datidens Kvinde i sin Tid efter husligt Dagværk placerede sig paa Forhøjningen ved Vinduet og bleg og beskedent, skærmet af Moderens Inkvisitorblikke, bøjede sin skønne Nakke over Hækletøjet eller det fine Broderi, stængende sine Følelser ned bag Korsettets Panserplader, møder Nutidens Kvinde op med Krav om samme Frihed og samme Rettigheder som Manden.

Og det unægteligt paa en saa eklatant Maade, at det absolut maa aftvinge Respekt.

Thi resolut trænger hun sig frem, puffer til Side den, der vil staa i Vejen og sætter sig til Rette paa den attraaede Plads, i dette Tilfælde ogsaa paa det mandlige Arbejdsmarked.

* * *

Der udgaar et Sted her i Landet et lille Blad, der hedder „Næringslivet". Det har nu engang forset sig paa de arme Kvinder, og farer i et af de sidste Numre (30. Oktbr.) løs paa dem med en af Iver gnistrende Pen.

Efter nogle indledende Betragtninger hedder det:

Vi vil blot henlede Opmærksomheden paa den Betydning, Kvindens Indgriben i Handels- og Kontorvirksomheden har haft og har, og som stadig synes at gribe videre om sig.

Tager man f. Eks. for sig et hvilket som helst Nummer af Berlingske Tidendes Morgenudgave, hvori Tilbud om Pladser, vedrørende Handels- og Kontorvirksomheder væsentlig findes, vil man snart se, at det kun er for en *endog meget ubetydelig Brøkdel* at man søger mandlig Arbejdskraft paa dette Omraade.

Om dette er til Gavn for Samfundet, skal vi lade være usagt, sikkert er det, at dette Forhold er til ubodelig Skade for de til Handels- og Kontorfaget uddannede mandlige Arbejdere.

Ikke alene bliver en stor Del af disse ude af Stand til i det hele taget at faa Beskæftigelse, men selv de, hvem dette lykkes, lider paa anden Vis under den trykkende og højst ulige Konkurrence fra Kvindernes Side.

Det er nemlig klart, at naar Kvinden saa stærkt fortrænger Manden paa Markedet, er det, fordi Arbejdet fra kvindelig Side tilbydes udført for saa ringe en Løn, at ingen Mand kan leve deraf, selv med de mindst mulige Fordringer til Livet.

Vi skal ikke komme ind paa at nævne de Summer, til hvilke der dels bydes Pladser, dels tilbydes Arbejde. De er tidt saa lave, at hverken Tilbyderen eller Modtageren kan være dem bekendt, og det lader sig da ogsaa kun gøre at naa til et saadant Lavmaal enten ved, at paagældende Kvinder kan betragte Gagen som en Art ekstra Naalepenge, idet hele Livsopholdet forøvrigt haves i Hjemmet, eller paagældende paa anden Maade skaffer sig det nødvendige til at leve for — at dette tilsidst ikke altid er af smukkeste Art, skal vi ikke her komme ind paa. — — —

— Medens det til at begynde med kun var som Ekspeditricer og Kasserersker, at Kvinderne deltog i de hernævnte paatænkte Erhverv, ser man nu jævnlig, at der til større Poster, som Bogholdere, Korresspondenter o. lign. ogsaa tages Kvinder *og forholdsvis sjældent Mænd.*

Havde det ved de mindre Poster selvfølgelig en uheldig Indflydelse for yngre Handels- og Kontorfolks Vedkommende bliver Sagen af større og mere samfundsmæssig Indgriben, naar Sagen drejer sig om Poster, som tidligere væsentlig indehavdes af Folk, der var kommen til den Alder, da der almindelig stiftedes Familie.

Skal Kvindens Trængen sig frem vedblive som i det sidste Aars Tid, er det jo uundgaaeligt, at mange Familieforsørgere vil blive brødløse af den Grund. En Gage, som for en enlig Kvinde vil kunne kaldes endog ret god, vil i de fleste Tilfælde være utilstrækkelig til Forsørgelse af en Familie, men for den Mand, der har ofret hele sin Ungdom paa Uddannelsen i sit Kald, bliver der dog ikke andet for end vige, naar det Arbejde, han samvittighedsfuldt har udført gennem al sin Tid, bliver tilbudt for — ja for hvor lidt, skal vi ikke sige.

Der er jo nemlig her det ulykkelige Forhold, at selv om en Principal nok saa gerne vil beholde sin mandlige Arbejder, kan han af Konkurrencehensyn blive tvunget til at tage den billige kvindelige Arbejdskraft, som maaske inderst inde er ham højlig imod.

Her er det da der fra Kvindens Side burde tages noget mere Hensyn til den „Ligestillethed" med Manden, som der fra visse Sider raabes saa højt om.

Der er noget, som hedder: *„Samme Løn for det samme Arbejde."* Dette skulde Kvinderne tage paa deres Program, saa vilde der ligesom blive lidt mere Alvor i deres Krav om Ligestilletheden.

Videre hedder det, at Grunden til Kvindens Indgreb i Erhvervslivet ligger i, at det huslige Arbejde ikke længere anses for fint nok. Og Bladet viser saa slutteligt Kvinden tilbage til dette Arbejde, som det, hvor hun nu og i al Evighed har sin rette Hylde.

Det hedder nemlig til Slut:

Det var oprindelig fra Amerika, at dette med Kvindens Deltagelse i Forretningslivet indførtes. Det tør derfor haabes, at vi ogsaa vil følge de praktiske Amerikanere nu, da de har set, at det er en Vildmand, de var gaaet paa, da de fik Kvinderne paa Kontoret. Nu smider de dem rask væk ud igen, de har nemlig opdaget, at om de ogsaa arbejder noget billigere, saa gaar der „saa megen Tid tabt ved Spejl og Toilette, at det alligevel ikke kan betale sig at bruge dem."

Vi beder udtrykkelig bemærket, at det er Amerikanerne og ikke os, der siger det ovenciterede; men vi holder paa, at de ser rigtigt paa Sagen, naar de sender Kvinderne fra Kontoret til Husets Gærning. Om vi kom saa vidt herhjemme snarest muligt, vilde det sikkert blive til alles og ikke mindst til Kvindens sande Gavn.

Saavidt dette Blad, som ikke synes at nære meget blide Følelser overfor det „svage" Køn.

Det falder imidlertid straks i Øjnene, at Bladet med ren virtuosagtig Behændighed har holdt sig borte fra enhver „nærmere Drøftelse" af Kvindespørgsmaalet. Det kan jo være rart nok, og det er i Sandhed heller ikke noget meget let Emne at give sig i Kast med, men vil man dele Ret og Skel lige, maa man dog til en vis Grad underkaste de opstillede Spørgsmaal eg Krav en nogenlunde retfærdig Undersøgelse og Prøvelse.

Der aander tilmed ud af hver Linje en Haabløshedens Underkendelse af Mandens store Fortrin, ligesaavel som Slutnings-Bemærkningen om den kvindelige Arbejdskrafts ringe Værdi ikke virker meget overbevisende, naar man ser hen til den Mængde forudgaaende Stof, der udelukkende er helliget de mest højlydte Veklager.

Der havde da heller ikke været videre Grund til at ofre den citerede Artikel saa megen Omtale, om den ikke havde været et udmærket Bevis paa de noget uklare Forestillinger, der hersker angaaende dette Spørgsmaal.

Jeg skal derfor forbeholde mig i en følgende Artikel nærmere at drøfte Kvindens Ret til at tiltvinge sig den Plads, der tidligere udelukkende var reserveret Manden og i en afsluttende Artikel at omtale den for Manden dermed forbundne „Fare".

De københavnske Handlende kræver lovbestemt Butikslukning indført.

Netop som Centralorganisationen forbereder sig til at tage fat paa den længe bebudede Adresseindsamling i Anledning af den lovbestemte Maximalarbejdstid for Handels- og Kontormedhjælpere har de københavnske Detaillisters Organisation „Detailhandler-Societetet" afsluttet den her i Bladet tidligere omtalte Afstemning vedrørende lovfæstet Butikslukning Kl. 8 paa Ugens fire første Dage.

Det samlede Resultat stiller sig overordentlig gunstigt og viser, at der i Principalverdenen er en stærk Stemning for en Reform i nævnte Retning.

Societetet har adspurgt 8963 Handlende i København med Forstæder (undtagen Sundby) og af disse svarede 7397 „Ja", medens 1566 stemte imod en saadan Lov. Stemmerne fordelte sig paa følgende Maade i de forskellige Forretningsgrene:

	Ja	Nej
Urtekræmmere, Vinhandlere, Kaffe-, Mel- og Grynforr.	1030	131
Mode-, Manufaktur-, Trikotage- og Broderihandel...	645	51
Møbel- og Marskandiserhandel	274	47
Bog- og Papirhandel	136	13
Herre- og Sœkvipering, Skræder- og Skotøjsforretn.	770	50
Blomsterhandel	95	21
Frugt- og Grønthandlere	367	128
Viktualie-, Smør- og Ostehandel, Røgeriudsalg	653	48
Isenkram-, Glas- og Porcellæn-, Køkkenudstyrs- og Galanteriforretninger	258	21
Blandede Detailforretninger	217	251
Øl- og Spiritushandlere	123	21
Hørkræmmere	99	3
Ismejeri, Brød- og Mælkeudsalg	480	115
Bagere og Konditorer	171	143
Cigarhandlere	157	446
Fiskehandlere	45	6
Slagtere	274	4
Andre Forretninger i Handel, Haandværk og Industri.	603	45
Ialt	7397	1566

Denne Specification viser, at den langt overvejende Del af de Handlende i Hovedstaden ere Tilhængere af den tilsigtede Reform. Kun Cigarhandlerne er i Majoritet mod den lovpaabudte 8-Lukning, men dog har ikke mindre end 157 Cigarhandlere givet Tanken Tilslutning. Denne Forretningsbranche vil dog næppe lide synderlig ved Lovens Gennemførelse, da Automatsalget aabner Mulighed for fortsat Aften- og Natsalg. Foruden de 8963 adspurgte Handlende, der har besvaret Forespørgslen, er der sket Henvendelse til endnu 673, som imidlertid dels ikke kunde træffes dels nægtede at deltage i Afstemningen.

„Detailhandler-Societetet", der har taget Initiativet til denne betydningsfulde Enquête og gennemført det store Arbejde med Iver og Omsigt, fortjener Medhjælpernes Anerkendelse og Tak. — Det af os stillede Krav angaaende Maximalarbejdstiden er

* Udhævelserne af mig. C. H. W. H.

vel mere vidtgaaende og tager som bekendt tillige Sigte paa Regulering af Kontormedhjælpernes Arbejdstid, men det tusindstemmige Krav, som københavnske Handlende vil stille til Regering og Rigsdag, kan kun bidrage til at faa den socialpolitiske Vægtskaal til at vippe i Medhjælperstandens Favør.

Det bliver nu vor Opgave at give *vort* Bidrag til Reformarbejdet. Adresseagitationen, der i den nærmeste Fremtid, paabegyndes, maa derfor lægge Beslag paa Afdelingernes hele Opmærksomhed i faglig Retning, og Kravet om den lovbestemte Maximalarbejdstid maa blive Dagens Tekst ved ethvert af vore Agitationsmøder i den kommende Tid.

Ny Afdeling.

Varde.

I Varde, hvor Centralorganisationen i et Par Aar kun har haft et enkelt Medlem, er der ved at komme nyt Liv i Bevægelsen. Skønt det sidste Forsøg mislykkedes, har Agitationsudvalget dog paa lokal Tilskyndelse bekvemmet sig til at gentage et saadant og havde til afvigte Onsdag den 18. ds. berammet et Møde paa Hotel „Dania", til hvilket Byens og Omegnens Medhjælpere paa forskellig Vis indbødes.

Mødet var forholdsvis tyndt besøgt af vardensiske Kolleger, derimod havde enkelte af de gamle kendte esbjergensiske Vaabendragere med Formanden i Spidsen givet Møde, ligesom enkelte Principaler.

Bogholder *Hasselriis* bød først Velkommen og udtalte Haabet om, at Mødet maatte resultere i Oprettelsen af en Afdeling.

Vor Hovedkasserer, Hr. *Chr. Ingvoldsen,* holdt derefter et saavel fra Formens som Indholdets Side aldeles ypperligt Foredrag, i hvilket han skildrede Forholdene indenfor Standen med de rette Farver og fremhævede Opfyldelsen af den faglige Medhjælperbevægelses Program som den eneste Vej fremad.

I den efterfølgende Diskussion deltog derpaa foruden de nys nævnte Talere, Centralorganisationens Formand, Hr. *Å. Hyllested,* et Par Principaler, hvoraf særlig Hr. Købmand *Christrup* bestemt stillede sig paa Medhjælpernes Side og varmt anbefalede Sammenslutning, endvidere den tidligere Formand for Skive-Afdelingen, Hr. *Christensen,* der for Tiden opholder sig i Byen.

Stemningen var udelukkende for Oprettelsen af en Afdeling, og i et senere Møde traadte denne da ogsaa ud i Virkeligheden.

Det overdroges foreløbig et Tremandsudvalg, D'hrr. *Hasselriis, Christensen* og Commis *Andreasen* at fremkomme med Lovforslag og foretage det videre fornødne til Afdelingens fortsatte Virken.

Generalforsamlingen i Pladsledighedsforsikringsselskabet.

Vi henleder Opmærksomheden paa Annoncen i dette Nummer af Bladet vedrørende Generalforsamlingen i „Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring, Aktieselskab". Denne vigtige Generalforsamling, der afholdes *d. 6. December Kl. 10* paa Selskabets Kontor i København i Stedet for den ikke beslutningsdygtige Generalforsamling d. 8. November, vil sikkert komme til at tage meget betydningsfulde Beslutninger vedrørende Selskabets fremtidige Virksomhed. Aktionærerne bør derfor give Møde i et saa stort Antal som muligt. Beslutninger tages ved Generalforsamlingen uden Hensyn til Antallet af repræsenterede Aktier.

Kontor-Proletarer.

151 berlinske Adresseskrivere i Strejke.

Nutidens komplicerede Samfundsforhold gør det vanskeligt at drage skarpe Grænser for den gamle hævdvundne Tredeling af Samfundsborgerne. „Overklasse", „Mellemklasse" og „Underklasse" ere sociale Begreber, der vel i Hovedsagen har nationaløkonomisk Berettigelse, men den fag- eller standsmæssige Rubricering under en af disse Hovedkategorier holder ikke Stik. Der findes og fandtes saaledes gennem Tiderne indenfor den numerisk stærkeste Afdeling, „Underklassen", en Elitearbejder-Stab, der i økonomisk Henseende kom paa Højde med Mellemklassens Elementer, og de sociale Nydannelser paastaas — ikke uden Grund — at indskrænke eller endog udviske denne sidste Hovedkategoris Omraade.

Vor egen Stand — Handels- og Kontormedhjælperstanden — der i sit nuværende Omfang er af ret ny Oprindelse, kan saaledes ikke med socialøkonomisk Berettigelse henføres under en enkelt af disse Afdelinger. Tendensen til at indordne den kategorisk under „Mellemklassen" har i hvert Fald i vor Tid mistet sin nødvendige Forudsætning. Medhjælperstanden mangler Afsluttethed og Ensartethed. Den opsuger i sig saa forskelligartede Elementer, underkastede saa ulige sociale og økonomiske Vilkaar, at der ufravigelig maa opstaa Modsætningsforhold. Ingen anden Stand kan opvise saa eminente Forskelligartetheder, og ikke uden Grund søger man heri Aarsagen til de Vanskeligheder, der her i Landet som andre Steder, møder Organisationsbestræbelserne. Disse interne sociale Standsmodsætninger bliver følgelig større i samme Forhold som de lokale Standsmodsætninger i Almindelighed bliver komplicerede. Storbyerne er i denne Henseende typiske.

Handels- og Kontormedhjælperstanden faar derved sin Overklasse, hvis Medlemmer ved Fødsel, gunstige sociale og andre Vilkaar og i enkelte Tilfælde ved egen Duelighed sidder inde med de størst gagerede og mest betroede Poster. Mellemklassen, der naturligvis ogsaa her er et elastisk Begreb, gaar over i „Underklassen", de daarligst stillede, der uden faglig Uddannelse eller ved en ond Skæbnes Tilsikkelse, maa nøjes med de daarligste Arbejdsvilkaar. Af denne sidste Gruppe rekrutteres de Adresseskrivere, der for en god Maanedstid siden greb til det indenfor vor Stand usædvanlige Middel, Strejken, for at forbedre deres usle Stilling.

Adresseskrivernes mekaniske Arbejde kræver ingen særlige faglige Forudsætninger og der kan her ikke være Tale om nogen egentlig Kontoruddannelse. Tilbudet af Arbejdskraft vil derfor være særlig stor til dette „Fag" og selve Arbejdskraften er „flydende" ɔ: varierende og let erstattelig. I en Storbys febrilske Kamp for Tilværelsen bliver disse Kontorarbejdere hensynsløst stødt ned i Medhjælperstandens Pariakaste — de bliver Kontorernes Proletarer.

De 151 berlinske Adresseskrivere, der griber til Fortvivlelsens Selvhjælp, prenter et flammende „Mene, mene thekel upharsin" i Samtidens Bevidsthed; thi deres opsigtsvækkende Handlemaade, der præges af en næsten utænkelig Solidaritet, viser os et Billede af social Elendighed, malt i dystre graa Farver, og hvortil der desværre ogsaa udenfor Adresseskrivernes Kreds findes adskillige Pendanter.

Det ekstraordinære Middel, hvortil de griber, vil ikke forbavse, naar man erfarer de Arbejdsvilkaar, som det store Adresse- og Avisforlag bød sine Medhjælpere. Gennemsnitslønnen for de bedst betalte (Autograferne) androg Mk. 16,40 pr. Uge; Forarbejderne Mk. 15,00 og det overvejende Antal, de egentlige Skrivere, gennemsnitlig Mk. 8,47 pr. Uge. Disse „Gager", kunde i den travle Sæsontid stige med nogle Mark ved et anstrængende Hjemmearbejde. Timelønnen kunde i mange Tilfælde gaa ned til 5—6½ Pfenning. Det overvejende Antal af disse Medhjælpere var organiserede i „Centralverband der Handlungsgehülfen und Gehülfinnen Deutschland", da de paa nogle faa Undtagelser nær besluttede at indstille Arbejdet, efter at gentagne Anmodninger om Lønforhøjelse var afvist. Arbejdsnedlæggelsen vakte betydelig Opsigt og blev gjort til Genstand for livlig og absolut sympatetisk Omtale i hele Pressen, de Strejkende samledes jævnlig til offentlige Møder, hvor Stemningen bestandig var for at holde ud til Sejren var vunden og Forbedringer gennemført. Strejkevagter udsattes, for at hindre, at andre optog Arbejdet og det mægtige Medhjælperforbund „Deutschnationaler Handlungsgehilfen-Verband"s berlinske Engageringsbureau spærrede øjeblikkelig al Tilgang af Adresseskrivere til bemeldte Firma. „Centralverband" udbetalte en ugentlig Understøttelse til de Strejkende og disses Sammenhold var særdeles eksemplarisk. Ingen faldt fra og hvad mere er — ingen af Storbyen Berlins Tusinder af arbejdsløse Mennesker optog det indstillede Arbejde. Firmaets Indehaver nægtede at forhandle med de Strejkende og gav samme Svar paa en Henvendelse fra Præsidenten for Berlins Fagret, Direktør v. Schulz.

Adresseskrivernes Sammenhold bragte dem dog tilsidst Sejren hjem. Efter 14 Dages Arbejdsstandsning anmodede Firmaets Indehaver de Strejkendes Repræsentant, „Centralverband"s Befuldmægtigede og Fagrettens Præsident om en ny Forhandling; og Resultatet heraf blev, at de Strejkende opnaaede betydelige Indrømmelser, hvorefter Arbejdet genoptoges. Dette Udfald havde til Følge, at de øvrige berlinske Virksomheder i samme Branche gennemførte lignende Lønforbedringer paa Foranledning af Medhjælpernes Organisation.

Det er med god Grund, at den politiske uafhængige tyske Medhjælperpresse understreger, at den Slags elendige Arbejdsforhold, der naturligvis ogsaa findes udenfor nævnte Branche, er velegnede til at føre Medhjælperne i Armene paa det voksende Socialdemokrati. I det her omtalte Tilfælde har altsaa Organisationen vist sin Nytte som hjælpende og samlende Middel og disse Egenskaber stiger i samme Grad som Sammenslutningsidéen og Standsfølelsen faar Rod i Medhjælperstanden. De radikale Midler ere visselig ikke ønskelig, naar der kan fares frem med Lempe; thi hvad der opnaas ad den fredelige Forhandlings Vej har nok saa stor Betydning for en rolig og sund Udvikling end den ved voldsomme Midler tilkæmpede Sejr. Men det skal bestandig indprentes i Medhjælpernes Bevidsthed, at intet fagligt Fremskridt er muligt og ingen Socialreform af nogen Værd gennemførlig uden, at vi baner Vejen derfor ved *Selvhjælp.* Medhjælperstandens Selvhjælp ligger i dens Organisation, der bør rumme enhver Medhjælper, der vil sin Stands Vel og sine Standsfællers Velfærd, hvad enten de i social eller intellektuel Henseende er hans jævnbyrdige eller ej.

For at imødekomme et muligt Forlangende om min Nærværelse ved Møder i Afdelingerne, stiller jeg mig til Disposition hver første Søndag i Maaneden; — dog kun til Afdelinger, hvor Rejse kan foretages fra Lørdag Aften til Mandag Morgen.

Ved Henvendelser til mig fra Afdelingerne, som fra enkelte Medlemmer, bedes Svarporto altid vedlagt.

Åge Hyllested.

Expeditionen.

Afdelingernes Opmærksomhed henledes paa Indsendelsen af de sædvanlige halvaarlige Postanmeldelses-Blanketter, som — affattede i to ligelydende Exemplarer — maa være Expeditionen i Hænde **senest d. 15. d. M.**

Hver Station opføres paa sin Blanket og Navnene alfabetisk. Paa samme Blanketter opføres ogsaa de Forretninger, Foreninger osv., som skulle have Bladet gratis tilsendt.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand: *Vilh. Hansen*, Mysundegade 26. Kasserer: *Carl Christensen*, Farvergade 24.

De københavnske Afdelingers fælles Lokaler er i *Kaisers Hotel, Aaboulevard* (Hjørnet af Griffenfeldtsgade). Mødeaften: *1ste, 3die* og *event. 5te Tirsdag* i hver Maaned.

I Foreningslokalerne paa 1. Sal vil der forefindes inden- og udenlandske Blade og Tidsskrifter til Medlemmernes Afbenyttelse.

Agitationsudvalget afholder Møde i Bestyrelsesværelset i Stuen den *1ste Tirsdag i hver Maaned.*

Fællesbestyrelsesmøde afholdtes den 17. November. Annoncespørgsmaalet behandledes, der var udsendt nye Cirkulære til forskellige Forretninger og det vedtoges at henvende sig personlig til disse. Forskellige indre Anliggender drøftedes derefter. *V. H.*

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen*, Farvergade 24, 2., K. Kasserer: *C. Wulff*, Søllerødgade 24, 3.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen*, Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel*, Lampevej 23.

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand og Kasserer: *E. M. Christensen*, Bille Brahesvej 3, 3. V.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen*, Ryesgade 21, 3. Kasserer: *M. I. Jensen.* Adresse: O. Wagner, Ny Blegdamsvej 3, 2.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen*, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *J. Munch*, Søndergade 10—12 [2]. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen*, Immervad 6.

Onsdag d. 23. September afholdt Afdelingen ordinær Generalforsamling i „Polyhymnia". Tilstede var ca. 35 Medlemmer. 1. Til Dirigent valgtes Kommis *A. Lundbeck.* 2. Næstformanden, *A. Lorentzen*, der begrundet paa Formandens Fraværelse ledede Mødet, oplyste, at Foreningens Formue, var ca. 700 Kr., at Bestyrelsen i det forløbne Halvaar havde afholdt 16 Bestyrelsesmøder, at Foreningen havde fejret sin Stiftelsesfest d. 2 Maj, foranstaltet Udflugter omtrent hver Søndag og hver Torsdag selskabelige Sammenkomster, aflagt Besøg paa „Ceres" og Museet o. s. v. Agitationsudvalget havde arbejdet ihærdigt. Engageringsbureauet havde skaffet 3 Medlemmer Plads. Sygekassens Medlemmer var inddelt i 2 Klasser med forskelligt Kontingent og forskellige Rettigheder. Idrætsklubben „Go on" havde ligget stille.

De forskellige Sprogkursus var endnu ikke afsluttede. En Advarsel mod et saakaldt Engageringsbureau indtrykket i D. H. & K. M. T. havde virket udmærket, og Foreningen skyldte Pressen Tak for dens Bistand i denne Sag. 3. Bestyrelsen foreslog at sætte Kontingentet ned til 0,60, *S. Rose* foreslog 0,65, og *Høegh Nissen*, 0,75. Ved den skriftlige Afstemning stemte 16 for 0,60, 14 for 0,65 og 2 for 75. Da $^2/_3$ af de afgivne Stemmer skal til for at Lovændring iflg. Lovene kan ske, vedtoges det paa Forslag af *A. Heno* først at stemme om Kontingentet skulde nedsættes og derefter med almindelig Stemmeflerhed afgøre, hvor højt det skulde sættes. Nedsættelsen vedtoges med 32 Stemmer mod 2. Derefter stemte 16 for 0,60 og 16 for 0,65. Næstformanden erklærede at have stemt for 0,60 og at 0,60 derfor var vedtaget. 4. Det besluttedes, at Afdelingen i den kommende Vinter kun skal holde sig til det faglige og ved offentlige Møder agitere for Tilgang af ny Medlemmer. 5. At første Suppleant og Bestyrelsens Sekretær byttede deres Hverv, havde Forsamlingen intet imod. Paa Forslag af *Robert Petersen* vedtoges det, at sende Forretningsføreren, Hr. A. Gundel, Afdelingens Tak for hvad han havde udrettet for Centralorganisationen.

Onsdag den 3. November *offentligt Møde* i „Polyhymnia" for at drøfte Lukkesagen i Aarhus. Mødet var meget sparsomt besøgt og nogen livlig Debat kom ikke i Gang.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen*, Christiansgade 18. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen*, Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Den første Onsdag i hver Maaned afholder Afdelingen sine Sammenkomster paa Hotel National (Selskabslokalerne) Kl. 9 Aften.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Vi fortsætte vore maanedlige Mødeaftener. Den første Mødeaften — *Onsdag d. 2. December* — møder vi med noget nyt, men for at Spændingen og Overraskelsen kan blive saa meget større, meddeler vi først Programmet ved Mødet.

Mød talrig. Vi garantere en fornøjelig Aften.

Bestyrelsen.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang*, Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler*, Grønnegade 7.

Randers. Formand: *C. O. Lindback*, Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther*, Fredensgade 16.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested*, Kongensgade 3, 1. Kasserer: Assistent *Th. Poulsen*, „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *Chr. Spangsberg*, Stormgade 3.

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi*, Kasserer: Kommis *N. C. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Anton Jensen.*

Mødeaften hver *Torsdag*, Lokale paa Hotel „Royal".

Hjørring: Formand: *H. Hein*, Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen*, Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen*, Østerg. 56.

Varde. Det foreløbige Udvalg: Bogholder *Christensen*, Bogholder *C. H. W. Hasselriis* og Commis *Andreasen*, Sønderport.

Øerne.

Odense. Formand: Bogholder *N. A. Horndrup.* Indmeldelser modtages af Kassereren *Johs. Petersen*, Overgade 7. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen *H. Petersen*, Albanigade 65, 2.

Ifølge sidste Nummer af „D. H. og K. M. T." har Odense-Afdelingen paabegyndt Agitationen for Tilgang af nye Medlemmer. Efter hvad der tilskrives os fra Afdelingens Kasserer, Hr. *Joh. Petersen*, afholdtes det første Møde d. 3. November i „Fyens Forsamlingshus". Der var udsendt Indbydelser til Medhjælperne i et af de Distrikter, hvori Bestyrelsen har inddelt Odense By. Resultatet var kun ringe. Derimod afholdtes et Møde d. 11. November med gunstigere Udfald. Formanden, Hr. Bogholder *N. A. Horndrup*, aabnede Mødet, der dirigeredes af Hr. Kommis *Joh. Petersen*, og der udspandt sig en livlig Diskussion vedrørende Organisationsspørgsmaalet og navnlig fængsledes Interessen af Centralorganisationens Krav om Arbejdstidens lovmæssige Begrænsning. I Løbet af denne Debat gjorde en ung Mand sig bemærket ved at hævde, at en obligatorisk Butikslukning Kl. 7 vilde ødelægge Forretningslivet, men denne Merkuryngling, der selv er velsignet med en daglig Arbejdstid af 13 Timer og underkastet Kost- og Logisystemet, fandt ingen Tilslutning for sine overgemte Anskuelser. Han blev kraftigt imødegaaet af de øvrige Deltagere i Mødet og maatte indstille sin utidige Opposition. Mødet, der skaffede Afdelingen adskillige nye Medlemmer, hævedes med en indtrængende Anmodning om Tilslutning til Odense-Foreningen.

Vor Meddeler betegner Stemningen paa Mødet som absolut organisationsvenlig og Kravet om den lovbestemte Maximalarbejdstid fandt iøvrigt almindelig Tilslutning. Den Agitation der her er paabegyndt og som føres med en Iver, der i længere Tid ikke har været typisk for Odense-Afdelingen, kræver imidlertid Støtte fra Medlemmernes Side. Meddeleren klager over, at denne Hjælp langtfra ydes i ønskeligt Omfang og det er derfor al Anledning til her at lægge vore odensianske Medlemmer paa Sinde, at de har den Pligt at understøtte Bestyrelsens Arbejde efter Evne. Ved forenede fortsatte Anstrengelser vil man selvfølgelig naa et lignende godt Resultat som i andre Byer. Hvorom alting er: Odense-Afdelingen synes nu atter at komme i den rette Kurs, der bærer fremad.

BREVKASSE.

Hr. *I. P., Odense:* En Herre som den omskrevne *Alfred Jensen* (Rejsende hos Hr. Grosserer L. Hansen, Nørregade 49, Odense) maa helst forblive udenfor Afdelingen. En Omtale af hans Optræden og hans intetsigende Beskyldninger mod Afdelingens Bestyrelse vilde dog være at skænke denne „Kollega" en altfor ufortjent Opmærksomhed. Saafremt det er Hensigten at vise andre Kolleger, hvorledes A. J. har opført sig, da er det sikkert ganske overflødigt for os at give en Karakteristik af ham, der rigtignok ikke kan blive i hans Favør. Hr. A. J. synes jo som skabt til selv at besørge det Stykke Arbejde.

Hr. *Wolffsen Hasselriis, Varde:* Imødeser gerne Fortsættelsen og de adviserede Artikler til følgende Numre. De tilsendte Blade kan godt beholdes 2—3 Uger ad Gangen.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Wriths Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.
Centralorganisationens Hovedkontor, Esbjerg: Formand: ÅGE HYLLESTED, Kongensgade 3. Hovedkasserer: CHR. INGVOLDSEN, Jyllandsgade 19.
Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 6, 1.S. København V.

Nr. 24. **15. December 1903.** **3. Aargang.**

Nedsættelse af Annonceprisen.

For at fremme Annoncetegningen har Hovedbestyrelsen vedtaget at **nedsætte** Annonceprisen *pr. Kvartal* til
10 Kr. pr. Rubrik paa Forsiden,
8 « « « « de andre 3 Sider.

For *halv- og helaarlige* Annoncer gives en Rabat af henholdsvis 5 og 10 pCt. — For Annoncer paa 2 *Rubrikker* gives yderligere 5 pCt., for *større* Annoncer 10 pCt.

Man haaber ved denne Nedsættelse at faa alle Annoncerubrikkerne fuldt tegnede til Januar Kvartal, og stoler paa, at de enkelte Afdelinger gøre deres Yderste for et gunstigt Resultat.

Annoncemanuskripter, Garantibeviser og 1ste Rate for de tegnede Annoncer bedes *snarest* indsendt til *Hovedkassereren, Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Lidt om Kvindespørgsmaalet.

Af *C. H. W. Hasselriis.*

II. **Er det retfærdigt, at Kvinden trænger ind paa det mandlige Arbejdsmarked?**

I den foregaaende Artikel lod jeg gennem et længere Citat en betydningsløs Artikel agere Talerør for de ret uklare Opfattelser, der oftest møder En, naar Talen drejer sig om Kvindens Indgreb i Erhvervslivet.

Man kan ingenlunde være blind for, at der derved virkelig opstaar om end ikke en alvorlig Fare, saa dog paa mange Maader ret kedelige Ubehageligheder for den mandlige Erhvervsudøver, der jo paa denne Maade krænkes i sine næsten hævdvundne Privilegier.

Inden man imidlertid søger at anslaa den Skade, der opstaar, kunde der være al Anledning til at tage Stilling til Spørgsmaalet, om et saadant Indgreb i de mandlige Erhverv er berettiget eller ikke, i al Almindelighed; thi hvad der gælder paa det ene Punkt maa jo ogsaa gælde paa det andet, og anerkender man Kvindens Berettigelse til at trænge ind paa andre En uvedkommende Gebeter, maa man jo gøre det samme, selv om Talen drejer sig om egne Felter, i dette Tilfælde Handels- og Kontorfaget.

Kvindespørgsmaalet kunde jo passende indskrænkes til kun at være Spørgsmaalet om den rette Grænselinie.

Kejser Wilhelm siges engang at have affærdiget en Kvindedeputation med det lakoniske Svar: *Küche.* Det er snævert afstukne Grænser, dersom Historien er sand. Selvfølgelig har Kvinden ogsaa uden det moderne Kvindespørgsmaal en hel Del andre privilegerede Beskæftigelser som Lærerinde, Jordemoder, Syerske, Tyende etc., Erhverv, som Sæderne nu engang har fastslaaet som helt eller delvis kvindelige.

Men — som den store Hørup engang har skrevet i en af sine Artikler, hvorfor skulde i denne omskiftelige Verden, der paa dette Omraade har sit daglige Slid med at flytte Grænsepæle, hvorfor skulde netop paa dette Punkt Pælene være sat for evigt.

Og da nu vort moderne Samfund skaber den store økonomisk trykkede Middelstand, der i betydelig Grad øger Antallet af arbejdsudbydende Kvinder og i Forbindelse med Nutidens Virketrang, Mændenes tiltagende Afsmag for en ikke længere tidsmæssig Form for Ægteskabet, i Forbindelse med øvrige medvirkende Samfundsforhold, i skøn Forening medfører, at Trængslen paa det Kvinden privilegerede Arbejdsmarked stadig vokser, da bliver det jo en tvingende Nødvendighed, at Kredsen ndvides, Grænsepælene flyttes.

Thi man kan da ikke forlange, at Kvinden af Angst for at træde Manden paa Tærne skal finde sig i Arbejdsløshedens tunge Lod.

Er der saa noget at sige til, at hun, som et Manden ligestillet menneskeligt Væsen, paaberaaber sig samme Ret til Nydelse af et hvilket som helst Arbejdes Frugter.

Absolut intet!

Sæderne, der fra gammel Tid fastsatte en Del Beskæftigelser som kvindelige, skulde man synes, maatte nu, naar disse Erhverv ikke længere slog til, finde paa nye, og det saa meget mere, som Næringsvejene fra Arilds Tid altid har vist sig at være et saa elastisk Fænomen, at de i det uendelige har antaget nye og andre Former og afgivet Erhverv til den voksende Folkemængde og Afledelse for overskydende Kræfter.

Men overfor Kvinderne er det, som Udviklingen her har sat en Bom, i hvert Fald udvikler der sig ikke lignende nye kvindelige Næringsveje, som det sker med de mandlige; følgeligt henviser selve Udviklingen Kvinden til at tage de forskellige mandlige Erhverv i Besiddelse. Men da Manden jo ikke saadan uden videre kan afstaa hele Næringsveje, vil det jo ikke sige andet, end at vi nødvendigvis maa faa den Tingenes Tilstand, vi faktisk ogsaa ejer, nemlig en indbyrdes Konkurrence Mand og Kvinde imellem. Og naturligt kommer Kampen til at staa haardest paa de Omraader, hvor Kvinden har de fleste Betingelser for at kunne gøre sig gældende.

Saa faar man indvende saa tidt, man vil, at Manden er Forsørgeren, og at Kvinden ved at gribe ind paa Mandens Arbejdsmarked tager Brødet ud af Munden paa ham, som saadan mindsker Mandens Giftermaalsmuligheder og dermed udøver en samfundsnedbrydende Virksomhed.

Det passer nemlig slet ikke.

At Kvinden erhverver som ung Pige er kun en nødvendig Følge af og et retfærdigt Værn mod den ovenfor beskrevne Udvikling, erhverver hun som Hustru, tager hun jo ikke Brødet ud af Munden paa Manden som Forsørger, idet hnu saa selv besørger det Stykke Arbejde eller i hvert Fald en Del deraf; thi det ligger da vel ret fjærnt at antage, at hun skulde sætte sin egen Fortjeneste i Sparekassen for sin egen Mund, som en Hjemmet og Familien fremmed Kapital. Man savner Beviser paa, at saadanne rige Hustruer og Mødre ikke skulde omfatte deres Hjem med den almindelige Kærlighed. Gaar endelig Kvinden ud af Erhverslivet ved Ægteskabets Indgaaelse, viger hun jo dermed den Plads, hun før monne optage.

Naar saa dertil kommer, at det økonomiske Samfund, vi kender, saa langt fra er baseret paa Ægteskabet, som det netop ene og alene hviler paa den enkelte Person, samt at efter nationaløkonomiske Love det menneskelige Arbejde er Kilden til al Rigdom, kan det vel samtidig slaas fast, at det er ulige gavnligere, at Kvinden arbejder og derved skaber nye Værdier end at hun sidder hjemme blot og bare til Stads.

Det jeg har villet pointere i ovenstaaende Betragtninger, er altsaa en klar Anerkendelse af Kvindens Berettigelse til at

tage Del i de forskellige Grene af Erhvervslivet. Slutningsresultatet af alle hendes Bestræbelser desangaaende bliver ganske naturligt en almindelig Arbejdskonkurrence. Hvem af de to kæmpende Parter der da med Henblik paa Opdragelse, Udvikling, Uddannelse, Livsfornødenheder og øvrige Livsforhold og Kaar har de største Betingelser for at blive den anden Pant overlegen og gaa sejrende ud af Kampen, skal jeg søge at paavise i en afsluttende Artikel.

Hovedbestyrelsesmødet

den 6. December.

I Tilslutning til Generalforsamlingen i Pladsledighedsforsikrings-Selskabet Søndag den 6. December afholdtes der samme Dag Hovedbestyrelsesmøde paa Selskabets Kontor i København. Samtlige Hovedbestyrelsesmedlemmer var til Stede.

Mødet aabnedes Kl. 4 Eftm. af Formanden, der bød det nyvalgte Hovedbestyrelsesmedlem *Alvin Lorentzen* Velkommen.

1. Centralorganisationens Status.

Hovedkassereren, *Chr. Ingvoldsen,* gav en udførlig Oversigt over Centralorganisationens Status, der siden Hovedsædets Overflyttelse til Esbjerg var forbedret med ca. Kr. 280. — Centralorganisationen talte 16 Afdelinger foruden den vordende Afdeling i Varde. Antallet af direkte Medlemmer var regelmæssigt steget for hver Maaned.

2. „Dansk Handels- og Kontormedhjælper Tidende."

Formanden forespurgte, i hvilken Udstrækning Bladet nu udsendes udenfor Medlemmernes Kreds. Denne Forespørgsel besvaredes af Redaktøren *Vilh. Hansen,* der gav Oplysninger om Bladets Udsendelse i Provinserne. — Man enedes om at have sin Opmærksomhed henvendt paa denne Sag, saaledes at Bladets Udbredelse i Provinserne staar i passende Forhold til den Nytte, Organisationen kan vente sig deraf. — Sekretæren, *Carl Christensen,* meddelte, at det Udvalg, der var blevet nedsat af Fællesbestyrelsen for de københavnske Afdelinger, havde foranlediget, at Bladet nu i et større Antal Exemplarer tilsendes en Række af københavnske Foreninger, der har regelmæssige Sammenkomster, og hvor Bladet kan fremlægges i Lokalerne; endvidere til Badeanstalter, Hoteller, Restaurants, Barberstuer og andre Steder, hvor Kollegerne søger. — Det overlodes til Udvalget at foretage, hvad det ansaa for heldigst med Hensyn til dette Punkt.

Andreasen, Hjørring, mente, at Annoncerne i de averterendes Interesse burde ordnes byvis, saaledes at hver Bys Annoncer var samlede paa en bestemt Plads paa Omslaget. *Redaktøren* fremhævede Vanskelighederne herved, da de averterende i de fleste Tilfælde krævede ganske bestemte Pladser og Rubrikker i Bladet.

Formanden kunde ønske, at der i hvert Nummer af Bladet var en Fortegnelse over alle Afdelingerne. *Redaktøren:* Det er ikke altid sikkert, at der er Plads dertil. — Paa Forslag af *Lorentzen* vedtoges det enstemmigt, at naar Pladshensyn kræver det, kan Redaktøren eventuelt nøjes med en lille Notits, der henviser til det Blad, hvori den fuldstændige Afdelingsfortegnelse sidst fandtes.

Fra det københavnske Agitationsudvalg forelaa følgende:

„Agitationsudvalget henstiller til Hovedbestyrelsen, at „D. H. & K. M. T."s Format fra Januar indskrænkes saaledes, at Annonceomslaget bringes i Overenstemmelse med de i indeværende Kvartal opnaaede Resultater med Hensyn til Annoncetegningen".

Formanden var en bestemt Modstander af at forandre noget ved Bladets Format; thi selv om dette ikke, som Redaktøren fremhævede, vilde være ensbetydende med Stoffets Indskrænkning, saa vilde det dog tilsyneladende markere en vis Tilbagegang; men det vilde maaske være heldigst at sætte Annonepriserne noget mere moderat. Det vilde sikkert være formaalstjenligt, om man rundt om i Afdelingerne valgte en bestemt Mand, der havde den specielle Opgave at tage sig af Annoncetegningen. — De øvrige Hovedbestyrelsesmedlemmer sluttede sig hertil, hvorefter man enstemmigt vedtog følgende Annoncepriser, der skal træde i Kraft fra 1. Januar:

Forsiderubrik pr. Kvartal Kr. 10.
De tre andre Sider pr. Rubrik pr. Kvartal Kr. 8.
5 % Rabat for Halvaarsannoncer.
10 % Rabat for Helaarsannoncer.
5 % Rabat for Annoncer over to Rubrikker.
10 % Rabat for Annoncer over flere Rubrikker end to.
Liniepris uforandret.

3. Agitationen.

Formanden henviste til de om denne Sag til Hovedbestyrelsesmedlemmerne udsendte Cirkulærer. Hovedbestyrelsen var i Henhold hertil naaet til Enighed om, at den Form, under hvilken Agitationen billigst og sikkert med Virkning bedst kan drives vil være gennem Afdelingernes og, hvor saadanne ikke findes, gennem velvillige Kollegers Hjælp at samle Underskrifter paa Adressen til Regeringen og Rigsdagen om en lovbestemt Maximalarbejdsdag. I Forbindelse hermed havde Hovedbestyrelsen vedtaget i korte Træk at gøre Rede for Bevægelsens Historie og Karakter ved Udsendelsen af et Flyveskrift, der tænkes trykt i et Antal af 10,000 Exemplarer og uddelt hele Landet over til vore uorganiserede Kolleger. Den endelige Form for denne Pjece var vedtagen, og paa Formandens Forslag besluttede Hovedbestyrelsen enstemmigt at lade Trykningen besørge i København af Hr. Writh, Bladets Trykker, der havde givet et konkurrencedygtigt Tilbud om Udførelsen af dette Arbejde.

4. Agitationsudvalget for Øerne.

I Anledning af en Resolution fremkommet fra Agitationsudvalget for København (se „D. H. & K. M. T."s Nr. 19) om midlertidig at lade dette Udvalg fungere tillige for Øerne, vedtoges denne Ordning, dog saaledes at Afdelingerne i Sorø og Odense har Lov til at lade en Repræsentant tiltræde Udvalget i Sager, der vedrører Øerne.

Redaktøren udviklede, hvorledes man havde tænkt sig Agitationen drevet ud fra København til de omliggende Byer. — Næslformanden, *Vald. Pedersen,* mente at man burde være varsom med at danne nye Afdelinger, naar disse ikke havde Betingelser for en fortsat Eksistens.

5. Andragender.

Formanden refererede til sin Artikkel „Et Andragende" („D. H. & K. M. T." Nr. 22), og meddelte, at han fra Folketingsmanden for Esbjerg, Godsejer Bluhme, nu havde faaet et Svar i Anledning af sin Skrivelse om Bevilling af et Beløb paa Kr. 1000,00, til Etablering af Foredragsvirksomhed i Organisationens Afdelinger, og at dette Svar gik i samme Retning som det fra Ministeriet indløbne, at man efter Loven ikke turde fravige, at slige Bevillinger kun gives til Foreninger, der sorterer under Industri og Haandværk. Folketingsmanden var enig med Organisationen i det uheldige deri. Det kunde imidlertid forsøges, at Centralorganisationen rettede en Henvendelse til Rigsdagen om, at der paa Finansloven maa blive optaget et Tilskud til Afholdelse af Foredrag indenfor denne bestemte Organisation af Foreninger, og at Centralorganisationen sendte et saadant Andragende til Folketingsmand Bluhme samt et ligelydende til Indbringelse i Landsthinget ved en af Kredsens Landsthingsmedlemmer.

Det vedtoges enstemmigt snarest at indgaa med to saadanne Andragender.

Formanden foreslog, under Henvisning til den af Københavns Borgerrepræsentation tagne Beslutning om at inddrage andre end de i „Lov om Arbejde i Fabrikker og dermed ligestillede Virksomheder" af 11 April 1901 omtalte Børn og unge Mennesker under Beskyttelsesbestemmerne, saaledes ogsaa Handelslærlinge, at de forskellige Afdelinger indgaar med Andragende til de paagældende Byraad om, at der i Henhold til nævnte Lovs Paragraf 1, 2det Afsnit, søges gennemført en bestemt Arbejdstid for Handelslærlinge, for at Arbejdet for denne Sag derved kan sættes i System. (Se iøvrigt Artiklen „Ung Arbejdskraft" i „D. H. & K. M. T."s Nr. 8).

Forslaget vedtoges ensstemmigt.

Redaktøren foreslog, at Centralorganisationen nu under den forestaaende Retsreform rettede en Henvendelse til Rigsdagen om at faa den nuværende uheldige Sammensætning af Sø- og Handelsretten ændret derhen, at der aabnes Adgang ogsaa for Medhjælperne til at blive repræsenterede i denne. (Se Artiklen „Lovgivningen og Handels- og Kontormedhjælperne i „D. H. & K. M. T."s Nr. 8).

Forslages vedtoges enstemmigt.

Formanden meddelte, at han havde henvendt sig til Tidsskriftet „Det nye Aarhundrede", med Forespørgsel om, hvorvidt dette var villigt til at optage en Artikkel om Handels- og

Kontormedhjælpernes faglige Bevægelse, og har herpaa faaet det gunstige Svar, at Tidskriftet stillede 6 Sider til Disposition for en saadan Artikkel.

6. Kontorholdsudgifter.

Formanden meddelte, at han havde maattet leje et Værelse alene til Brug for Centralorganisationen for en kvartaarlig Leje af Kr. 25,00, og forespurgte, om Hovedbestyrelsen mente, at dette Beløb skulde refunderes af Hovedkassen.

Det vedtoges at udsætte Spørgsmaalets Afgørelse til næste Møde.

Mødet hævet Kl. 7.30.

Carl Christensen,
Hovedbestyrelsens Sekretær.

„Den selskabelige Organisationsform".

I sin Artikel af 1ste November nævner „Anyone" „den faglige Organisationsform" som vor — Centralorganisationens — i Modsætning til „den selskabelige Organisationsform", en tilsyneladende Selvmodsigelse, men ikke desto mindre et Ideal for andre — jeg skal ikke nævne hvem, for ikke at støde hverken „Nordjylland" eller Hr. Th. Hansen.

Men nu beder jeg Anyone lægge Haanden paa Hjertet og spørger ham: Nærmer vi os nu alligevel ikke i betænkelig Grad den selskabelige Organisationsform? Se en Gang ud over alle Afdelingerne og sig mig, hvor er der i Øjeblikket rejst et eneste fagligt Spørgsmaal, der arbejdes for, om det saa kun er en Smule Butikslukning. Centralorganisationen er snart ene om det faglige med sine Andragender til Regering og Rigsdag, og selv den begynder nu, ifølge Hr. Hyllesteds Meddelelser, at slaa sig paa Foredrag i Stedet for Faglighed og kunde passende sætte lidt mere Fart paa Arbejdet for Helligdagsfrihed, Maksimalarbejdstid, Lærlingevæsenets Ordning og de andre store og vigtige *faglige* Opgaver, der ligger for. Rent galt er det som sagt med Afdelingerne. Tag f. Eks. „Hermes" og se, hvad den byder paa. Det er vistnok en af vore mest levende Afdelinger for Tiden; men hvad er Programmet? Ja, ifølge „D. H. og K. M. T." for 15. November er der Pensionat, Foredrag, Oplæsning, Læsekres, Gymnastik, Dans, stort Bladhold, forskellige Slags Spil, billige Priser, — altsammen udmærket godt, men Anyone vil sikkert give mig Ret i, at der mangler noget — det *faglige* nemlig. Og som her, saa overalt.

Jeg siger da til vore ledende Mænd, til Afdelingernes og til Centralorganisationens Bestyrelse: Pas paa, at vor Bevægelse ikke kommer helt ud af det faglige Spor. Den var god nok i Begyndelsen, da tænktes der kun paa at agitere for de faglige Krav og bringe dem frem overalt, hvor det var muligt; men saa kom den velsignede Pladsledighedsforsikring — et af „de understøttende Formaal" — og lagde sin Taage over det hele, og nu — ja jeg gentager det — jeg ser med Sorg, at det selskabelige Ukrudt faar mere og mere Raaderum.

Men saadan kan det ikke blive ved at gaa. Vi maa virkelig tænke paa, at vi har dannet vore Foreninger for at forbedre vor økonomiske og sociale Stilling og vore Arbejdsvilkaar, og at det ikke opnaas ved Foredrag, Selskabelighed og Undervisning. Derfor siger jeg:

Frem med de faglige Krav overalt!

Det er for deres Skyld, vi organiserer os, og der trænges haardt — meget haardt — til et virkeligt alvorligt Arbejde for dem.

Kunde dette mit Varselsraab naa til alle mine organiserede Kolleger, saa at der fremtidig blev tænkt noget mere paa det faglige og noget mindre paa det selskabelige, er Hensigten med disse Linier naaet; thi selskabelig Organisation er mig — som alt andet Vrøvl — en Vederstyggelighed.

H. K. M.

Engageringssvindelen.

Medhjælperne i Paris demonstrere mod »Bureauerne«.

Vi har gentagne Gange beskæftiget os med private „Engageringsbureauer" og afsløret deres medhjælperfjendtlige Operationer, der har til Hovedopgave at slaa Mønt af godtroende Medhjælpere uden at byde dem nogen Sikkerhed for at erholde nogetsomhelst Resultat af deres Pladssøgen. Vort lille Land afgiver just ikke de gunstigste Betingelser for den Slags mere eller mindre lyssky Forretninger; Medhjælpernes Foreninger og „D. H. og K. M. T." vil som oftest rettidig advare mod den Slags Foretagender. I Udlandet er Opgaven derimod mere taknemlig og de udenlandske Fagblade bringer jævnlig Oplysninger og Advarsler mod de private Engageringsbureauer, der dog trods alt synes at have et betydeligt Klientel til Raadighed. Senest meldes fra Paris, at Handels- og Kontormedhjælperne dér have iværksat en Bevægelse mod dette Uvæsen, der i Frankrigs Hovedstad og flere af Landets større Byer har antaget et betydeligt og foruroligende Omfang. Medhjælperne ønsker, at disse Bureauer ophæves, fordi de udnytter de Pladssøgendes mislige Stilling paa den mest hensynsløse Maade. I sidste Maaned afholdtes der et talrigt besøgt Møde paa den parisiske Arbejdsbørs, ved hvilken Lejlighed dette Spørgsmaal drøftedes. Bevægelsen mod Bureauerne er gaaet over i andre Fag. Deputeretkamret drøftede Sagen i sin sidste Lovgivningsperiode og vedtog et Lovforslag om, at samtlige private Engageringsbureauer skulle ophæves i Løbet af fem Aar uden Skadesgodtgørelse til Indehaverne. Denne Vedtagelse fandt imidlertid ikke Tilslutning hos Senatet (det franske Landsting), saaledes at Loven ikke traadte i Kraft.

Den nu rejste Bevægelse vil maaske evne at bringe de gamle Senatorer paa andre Tanker.

Antagelig vil der hengaa lang Tid, inden vi naar saa vidt med Hensyn til Forholdsregler mod Engageringssvindelen, men som bemærket kan vi med de til vor Raadighed værende Midler bekæmpe disse Institutioner ganske virkningsfuldt, naar der overalt udvises nøje Agtpaagivenhed af vore Afdelingsbestyrelser og Medlemmer.

Man maa under ingen Omstændigheder være kræsen i Valget af Forholdsregler mod de Individer, der driver en saa grim Haandtering som Spekulation i andre Menneskers Arbejdsløshed.

Pladsledighedsforsikringen.

Generalforsamlingen den 6te December.

Forsikringsselskabets Generalforsamling, der var indkaldt i Kjøbenhavn den 8de November, maatte som meddelt udsættes paa Grund af, at den lovpaabudte Repræsentation manglede. En ny og endelig Generalforsamling afholdes derfor paany i Kjøbenhavn d. 6te December. Flere Provinsafdelinger havde sendt Aktionærrepræsentanter, ligesom en Del kjøbenhavnske Aktionærer havde givet Møde.

Hr. Bogholder *Alvin Lorentzen* valgtes til Dirigent.

Selskabets Forretningsfører, Hr. *Axel Gundel*, der efter sin Fratræden som Centralorganisationens Formand fremdeles har staaet i Spidsen for Selskabet, aflagde en udførlig Beretning om dettes Virksomhed og Vilkaar siden Starten. Ved Odense-Kongressen havde Hr. Gundel gjort opmærksom paa, at Selskabets Sammenknytning med Centralorganisationen ved den bestaaende delvis fælles Ledelse eventuelt kunde ændres derhen, at der skabtes en ny Administrationsform uafhængig Centralorganisationens Hovedbestyrelse og saaledes, at der toges tilbørligt Hensyn til Aktionærernes Interesser. I den forløbne Tid var der ført Forhandlinger paa dette Grundlag, uden at disse dog endnu havde resulteret i et for Centralorganisationen og Aktionærerne virkelig favorabelt Tilbud. Selskabets Drift burde derfor fortsættes paa hidtidig Vis. Forretningsføreren fremlagde sluttelig Regnskabs-Ekstrakt og knyttede en Række oplysende Bemærkninger til samme.

Beretningen efterfulgtes af en livlig Diskussion, hvoraf fremgik, at Stemningen fortrinvis var for, at den nuværende Administrationsform, *med væsentlige Besparelser*, forløbig bibeholdes. Det vedtoges enstemmigt at nedsætte et Udvalg, bestaaende af 3 Aktionærer, til at undersøge, hvilke Dispositioner der maatte træffes for at sikre Selskabets de gunstigste Udviklingsmuligheder. Udvalgets Arbejde skal være tilendebragt før den i April 1904 stedfindende Generalforsamling. Til Medlemmer af Udvalget valgtes Hr. Forretningsfører *Axel Gundel*, Hr. Prokurist *Maschke* og Centralorganisationens Formand Hr. *Aage Hyllested*. Første Suppleant blev Medlem af Centralorganisationens Hovedbestyrelse Hr. Bogholder *Alvin Lorentzen*.

Handelslærlingenes Uddannelse.

Naar der har været skrevet og talt om, at Nutidens Handels- og Kontormedhjælpere i mange Tilfælde ikke nu til Dags ere saa dygtige som i tidligere Tid, forekommer det mig, at den Beskyldning for en stor Del falder tilbage paa Principalerne selv, idet de ikke har været i Besiddelse af tilstrækkelig praktisk Erfaring og Dygtighed til at give Lærlingene den nødvendige Vejledning og Undervisning i Arbejdet, og det er derfor uklogt at kaste med Sten, saalænge man selv bor i et Glashus. Thi skal Dygtigheden inden for Handels- og Kontormedhjælperstanden højnes, sker dette ikke ved at tale og skrive nedsættende om Medhjælperne, nej, der maa hjælpes til paa anden Maade, man maa undersøge, hvad der er Grunden til, at Dygtigheden er mindre nu end tidligere — hvis det virkelig er Tilfældet —, thi er Principalerne virkelig saa ufornuftige, at naar de antager en Lærling og saa efter 2 á 3 Aars Forløb forlanger, at han skal kunne passe en Forretning ligesaa godt som en udlært Medhjælper, da er det virkelig ikke Lærlingens Skyld, at man bliver skuffet i sine Forventninger med Hensyn til Vedkommendes Dygtighed. Efter min Mening maa Opmærksomheden derfor særlig rettes mod Lærlingene som jo med Tiden bliver til Medhjælpere, og da det jo som Regel er Medhjælperne, der bliver til Principaler, maa hele Handels- og Kontorstanden jo paa den Maade blive dygtigere, naar blot Lærlingene har Lejlighed til under en dygtig Principals Vejledning at sætte sig grundig ind i alt forefaldende Arbejde.

Hvorledes sker dette bedst?

Hvad det først gælder om er, at den, der vil lære, har Lyst og Anlæg dertil, at han har saa gode Kundskaber og Aandsevner, at han er i Stand til at forstaa og følge med i den praktiske Uddannelse. Er han ikke i Besiddelse af saadanne Gaver, er det absolut forkert at tage et saadant ungt Menneske i Lære, thi da bliver han dog aldrig til en dygtig Medhjælper, og at uddanne mindre dygtige, burde helst undgaaes.

Desuden vilde det vist ogsaa være til Gavn, om Lærlingene fik deres Uddannelse i 2 à 3 forskellige Forretninger, og det var da vist bedst, at de begyndte i en mindre Forretning og derefter gik gradvis op til de større. Derved fik de Kendskab baade til de mindre og større Forretninger. Saafremt de, som nu, kun faa deres Uddannelse paa ét Sted, enten det saa er en mindre eller større Forretning, skal de dog atter lære, naar de kommer i en anden Plads, og det kan da let faa Udseende af, at det er en mindre dygtig Medhjælper, hvilket maaske slet ikke er Tilfældet, da det blot er det uvante, som de staa lidt uforstaaende overfor; thi der er undertiden stor Forskel paa Arbejdet i de forskellige Forretninger enten i den ene eller anden Retning, og jo mere alsidig Uddannelse der er bleven Lærlingen til Del, desto lettere vil den unge Medhjælper finde sig tilrette i de forandrede Forhold, hvilket vilde blive til Glæde for Medhjælperen og til Gavn for Principalen.

Kunde disse Linier medvirke til at faa Lærlingesagen ind paa et Spor, der fører til større Dygtighed, da var de ikke skrevne forgæves.

n. r.

Helligdagsloven

kommer forhaabentlig snart frelst over alle Skær. Folketinget behandlede forleden et for 3die Gang indbragt Forslag om Lov om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage samt paa Grundlovsdagen. *Knop* var Ordfører. Rasmussen (Socialdemokrat), Barner (Højre) og Alf. Christensen (Venstre) udtalte deres Tilslutning til Forslaget, der ogsaa omtaltes med Velvilje af *Indenrigsministeren* og *Justitsministeren*. Sagen gik i Udvalg.

I næste Nummer skal vi underkaste denne Sag nærmere Behandling.

Fra Centralorganisationen.

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand: *Vilh. Hansen*, Mysundegade 26. Kasserer: *Carl Christensen*, Farvergade 24.

De københavnske Afdelingers fælles Lokaler er i *Kaisers Hotel, Aaboulevard* (Hjørnet af Griffenfeldtsgade). Mødeaften: *1ste, 3die* og *event. 5te Tirsdag* i hver Maaned.

I Foreningslokalerne paa 1. Sal vil der forefindes inden- og udenlandske Blade og Tidsskrifter til Medlemmernes Afbenyttelse.

Mødeaften i Januar 1904: 5te og 19de Januar, Kl. 9.

Agitationsudvalget afholder Møde i Bestyrelsesværelset i Stuen den *1ste Tirsdag i hver Maaned.*

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen*, Farvergade 24, 2., K. Kasserer: *C. Wulff*, Søllerødgade 24, 3.

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand og Kasserer: *E. M. Christensen*, Bille Brahesvej 3, 3. V.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen*, Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel*, Lampevej 23.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen*, Ryesgade 21, 3. Kasserer: *M. I. Jensen.* Adresse: O. Wagner, Ny Blegdamsvej 3, 2.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen*, Guldbergsgade 69 A. Kasserer: *J. Munch*, Søndergade 10—12 [2]. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen*, Immervad 6.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen*, Christiansgade 18. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen*, Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Den første Onsdag i hver Maaned afholder Afdelingen sine Sammenkomster paa Hotel National (Selskabslokalerne) Kl. 9 Aften.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Herning. Torsdagen den 12te November 1903 afholdt Foreningen sin anden aarlige Generalforsamling i Foreningens Lokaler paa Hotel „Herning", med følgende Dagsorden:

1. Valg af 2 Bestyrelsesmedlemmer.
2. „ „ Formand.
3. „ „ Revisor.
4. „ „ Suppleant.
5. Kontingentnedsættelse.
6. Forhandling om Klubaftenen.
7. Eventuelt.

Mødet forløb udmærket godt, idet der foruden alle Medlemmerne, var mødt 7 nye Medlemmer. Til Formand valgtes *Carl Pape*, til Bestyrelsesmedlemmer *Bech Nielsen* og *A. Aarskov*, til Revisor *Johs. Jespersen* og til Suppleant *A. Petersen*.

Kontingentet blev nedsat til Kr. 0,65 Øre maanedlig, og Klubaftenerne bestemtes til Onsdag, Lørdag og Søndag.

Eventuelt Bladhold af 2 Ugeblade. „Hver 8de Dag" og „Familie-Journalen".

At *Johs. Jespersen* ikke modtog Genvalg som Formand skyldes, at han som Rejsende ikke mente at kunne udfylde sine Forpligtelser som Formand.

Efter en livlig, men stemningsfuld og sund Diskussion sluttede Generalforsamlingen, og alle vare enige om, at nu skulde en ny og heldbringende Tid oprinde for „Herning Handels- og Kontormedhjælper-Forening".

Redaktionen kan ikke undlade at lykønske Kollegerne i Herning til den Fremgang, der spores i Danmarks største Landsby, og som glædeligvis ogsaa nu kan paapeges i andre Afdelinger. Vi føle os overtydede om, at vore midtjyske Kolleger vil fortsætte og fæstne Samlingsarbejdet, saaledes at Herning-Afdelingen vil sikre sig en smuk Position indenfor Centralorganisationen.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang*, Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler*, Grønnegade 7.

Randers. Formand: *C. O. Lindback*, Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther*, Fredensgade 16.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested*, Kongensgade 3, 1. Kasserer: Assistent *Th. Poulsen*, „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *Chr. Spangsberg*, Stormgade 3.

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi*, Kasserer: Kommis *N. C. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Anton Jensen.*

Mødeaften hver *Torsdag*, Lokale paa Hotel „Royal".

Hjørring: Formand: *H. Hein*, Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen*, Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen*, Østerg. 56.

Varde. Formand, Bogholder *C. H. W. Hasselriis.*

Som det vedtoges paa Centralorganisationens Agitationsmøde i Varde, havde det nedsatte Tremandsudvalg givet Udkast til Love, og berammet konstit. Generalforsamling afvigte Tirsdag den 8. November paa Hotel „Dania".

Tre Fjerdedele af Medlemmerne havde givet Møde. Bogholder *Christensen* valgtes til Dirigent. Først paa Dagsordenen behandledes Lovene, der vedtoges med Undtagelse af et af Commis *Hansen* stillet Ændringsforslag. Kontingentet fastsattes til 75 Øre.

De to næste Punkter paa Dagsordenen, Lokalespørgsmaalet og Organisationen, behandledes. Det vedtoges at overdrage Løsningen af disse tvende Spørgsmaal til Bestyrelsen.

Man skred derpaa til Valg af Tillidsmænd. Til Formand valgtes Bogholder *Hasselriis.* Den øvrige Bestyrelse kom til at bestaa af Commis'erne *Ejerstedt, Schomann* og *Johansen* samt Bogholder *Simon Jensen.* Suppleanter: Boghandlermedhjælper *Petersen* og Commis *Andreasen.* Revisorer: Kæmnerassistent *Truelsen* og Commis *Toft.*

Efter Generalforsamlingen samledes Deltagerne i et gemytligt Lag, der genlød af Taler og glade Sange og varslede det bedste for Foreningens Fremtid.

Øerne.

Odense. Formand: Bogholder *N. A. Horndrup.* Indmeldelser modtages af Kassereren *Johs. Petersen*, Overgade 7. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen *H. Petersen*, Albanigade 65, 2.

Udgivet af Centralorganisationen.
Ansvarhavende Redaktør VILH. HANSEN. København.
O. Writhe Bogtrykkeri, Læderstræde 3. København K.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Redaktionen: Mysundegade 26, 4. Sal. København V.

Centralorganisationens Hovedkontor, Esbjerg: Formand: ÅGE HYLLESTED, Kongensgade 3. Hovedkasserer: CHR. INGVOLDSEN, Jyllandsgade 19.

Ekspeditionen: Jacob Danefærdsvej 6, 1.S. København V.

Nr. 1. **1. Januar 1904.** **4. Hargang.**

Ved Aarsskiftet.

Det skyldes sikkert den Mennesket iboende Trang til Højtidelighed, naar vor Redaktør har anset det for nødvendigt, at det første Numer i det nye Aar aabnes med nogle Ord fra min Pen; jeg kan tænke mig det, der er højtideligere.

Følgende Skik og Brug begynder man med at kaste et vemodsfuldt Blik tilbage paa det rundne Aar, og selv om man har bandet det aldrig saa tidt til daglig, der glimter dog en Dugperle ved Afskeden. Jeg kan dog kun udbryde som den gamle Kone: Der er langt frem, sagde hun, hun saa sig tilbage; thi naar jeg ser, med hvilken Sneglefart Bevægelsen hidtil er gaaet frem, saa maa man i Sandhed udbryde, at der er langt frem endnu.

Efter at have kastet det traditionelle Blik bagud, retter man profetisk Blikket fremefter i det taagede Graa, og alt som Utydeligheden tager til, stiger Synernes Mængde, og der findes virkelig Folk, der kan arbejde sig op i Extase paa et saa løst Grundlag. Jeg gør det ikke, selv om jeg maaske nok kunde; jeg gør det ikke, fordi jeg tror, at Bevægelsen fremdeles kun vil gaa smaat fremad, fordi det er min Overbevisning, at det baader os bedst, saalænge Linierne ikke ere dragne skarpere, saalænge vi endnu staa vaklende overfor den Vej, der er at gaa, thi værre end ingen at samle, er det at samle mange paa et falsk Grundlag.

Naar vi derfor endelig skal anstille Selvbetragtninger, saa kan jeg kun give den ærede Kollega Ret, som i Bladet Nr. 24 stiller os det Samvittighedsspørgsmaal, om vi egentlig ere saa langt borte fra den selskabelige Organisationsform, om vi virkelig med Rette hævder det faglige Spørgsmaal. Der er en Fare for, at vi glide ud, bort fra det faglige og over til det selskabelige; Faren er tilstede, og vil altid være der under de Former, vore Afdelinger nu maa drives. Denne faglige Stræben behøver derfor ikke at være mindre ærlig hos de Enkelte, men der er altid Tendens til at give Køb, hvor Splittelse staar paa Dagsordenen, om det absolut faglige skal hævdes, navnlig saalænge vi kun bevæger os paa abstrakte Omraader.

Som Bevægelsen hidtil har artet sig, har den gaaet gennem Begejstringens Periode til Slappelsen, da Virkeligheden ikke honorerede vore Forventninger. Kunstige Midler er da forsøgt for at tilføre Bevægelsen en Masse-Tilslutning, men Resultatet har ogsaa her kun været lidet opmuntrende, og vor Pladsledighedsforsikring er ikke bleven den Løftestang, man havde ventet, — trærtimod maaske.

Da det lykkedes — ved kraftige men ærlige Midler — at tiltrække os Offentlighedens Opmærksomhed, da var det, som blev vi bange for vort eget Raab, som vi tøvende og ængstelig standsede foran den Kamp, som enhver Organisation *maa* føre, for at skaffe sig Anerkendelse. Vi ere levende endnu, men Anerkendelsen have vi endnu ikke opnaaet, og den faas kun gennem Kamp, en Kamp, vi kan skyde fra os endnu en Stund, men som vi aldrig kommer udenom, om vi mene det ærligt med vor faglige Stræben.

Vi har ikke mindst fra egne Rækker mødt Modstand her: Principalerne ere blevne lyst i Fred af vore egne Kolleger, selv hvor Kritikens Berettigelse ikke kunde fragaas. Det har været følt som dødbringende, at drage til Felts mod Personer og Forhold, og dog er netop denne Kamp vor eneste Livsbetingelse.

Jeg mindes en Artikel mod en kendt Landstingsmand og Grosserer, der vakte almindelig Misbilligelse, og dog er det nødvendigt, at vi ikke vige tilbage for sligt. Naar jeg erindrer om de forskellige Underslæb, der netop paa Slutningen af Aaret kom for Dagens Lys, Forhold, der berører vor Stand i allerhøjeste Grad, saa bebøver jeg blot at minde om, at netop hos hin Mand indtraf en af Katastroferne. Men hvis det er Tilfældet hvad jeg har ladet mig fortælle, at denne Kollega, efter en aarelang Tjeneste, kun var lønnet med 1200 Kr. om Aaret, saa er det ikke uberettiget at hævde, at den, hvem Straffen ramte, ikke er den ene Skyldige.

Vi bør derfor ikke i vor Finfølethed gaa saa vidt, at vi, for ikke at støde an mod Formerne, gennem Tavshed billiger Forhold, der ere vor Stand uværdige.

Jeg har glædet mig over den ærede Kollega i Nr. 24, men jeg fristes til at spørge — selv om Spørgsmaalet vel ser lidt underligt ud, stillet af Formanden for en faglig Organisation: Hvad er fagligt Arbejde?

Jeg indrømmer: Naar man tager Spørgsmaalet meget strengt, da er fagligt Arbejde kun det, der direkte tager Sigte paa Lønspørgsmaalet, Arbejdstiden og lign., og dog vil jeg hævde, at f. Eks. Foredrag rundt i Afdelingerne ogsaa hører med til fagligt Arbejde, og de gør det fordi vi staa overfor en Stand, som er saa uensartet sammensat som nogen, og som tilsyneladende har levet og lever i en Døs, uberørt af alle Livets Rørelser, en Stand, hvem de sidste 30 Aars Kamp for politiske og almenmenneskelige Rettigheder synes at være gaaet sporløst hen over.

Det kan derfor ikke nytte straks at tage fat paa det egentlige; Elementærfagene maa først gennemgaas, Udviklingen maa gaa sin naturlige Gang, om Bevægelsen skal faa et sundt Grundlag. Det er jo nu en Gang saadan her i Verden, at deFremskredne og Fremsynte maa vente paa alle Bagstræverne og de Døve, Blinde og Halte, thi disse regere Verden netop i Kraft af deres Flertal og deres Dumhed.

Men for at kaste Blikket fremefter, saa vil vi gaa til Regering og Rigsdag samt til Kommunalraadene med vore *Krav*, som de Steder, hvor Faren er mindst og hvor der findes Afdelinger, hvis Modenhed giver dem Kraft dertil, dér vil vore Krav blive rejst direkte til Principalerne eller disses Organisationer, og dér vil Kampen først komme til at staa, ikke om Kravenes Gennemførelse eller ej, men om vor egen Eksistensberettigelse som faglige Foreninger; thi før vi gennem Sammenhold i Farens Stund har indgydt vore Modstandere Respekt, før kommer Anerkendelsen ikke; mere end Sammenhold gælder Penge som det Kit, der bedst binder, og det fattes os kun i altfor høj Grad.

Vi maa derfor arbejde paa større Tilslutning; thi flere Medlemmer giver flere Penge, og en af Vejene hertil er at gøre Afdelingerne saa tiltrækkende som muligt, saa længe dette kan gøres uden at tabe det egentlige Maal, det faglige af Syne, — men det er altid godt at have Kolleger fremme paa Post til at raabe Vagt i Gevær, naar dette gøres nødig, og det Raab, der har lydt fra vor Kollega i Nr. 24, bør derfor give Genlyd langt ind i det nye Aar.

Stillingen er saaledes hverken til at le eller græde over; den er trist og graa som det daglige Liv og kan vel heller ikke være anderledes, saalænge Standen endnu fattes ikke alene mange Forkæmpere for sin Sag, men ogsaa, og navnlig, den ene tapre Kongesøn, der med Venskabskys kan vække Standen af en mangeaarig Dvale. Thi før han kommer, formaa vi andre kun, naar det kommer højest, i Drømmesyn at skue ind i Fremtiden, og at tro paa disses Virkeliggørelse en Gang langt frem i Tiden. Men selv i Bevidstheden om Maalets Fjernhed, og i Erkendelse af vor egen Magtesløshed, saa drives vi dog frem af hemmelige Kræfter, og Sagen lever i os som vi i den.

Å. Hyllested.

Vore første Maal.

Søndagshvilen og den lovbestemte Maximalarbejdstid.

Socialreformer ere gyldne Frugter, der hænger højt til Vejrs. Kun de Største og Stærkeste er det givet at plukke dem og vederkvæges ved deres Saftighed og Sødme.

Handels- og Kontormedhjælperne maa paa peblingevis lade Tænderne løbe i Vand. For os gælder det: Se, men ikke røre! Thi vor Stand er i socialpolitisk Henseende en Pebling sammenlignet med de andre store Erhvervsgrupper. Dens Størrelse er vel betydelig i Sammenligning med Antallet af Medhjælpere i andre Erhverv, dens samfundsmæssige Betydning er ikke i Nedadgaaen, men derimod i stadig Stigen. Men Standsénhed og Samfølelse fattes Standens Medlemmer, og derved svækkes dens sociale Stilling.

Danmark kommer ikke paa Højde med de store Kulturlande med Hensyn til Socialreformer, der griber ordnende ind i Forholdet mellem Arlejdsgivere og Arbejdstagere. Den aarelange Forfatningskamp, der ledsagedes af en systematisk Visnepolitik, afledte Befolkningens Opmærksomhed fra en frugtbar og tidssvarende Socialpolitiks Velsignelser. Selvhjælpen maatte prøve at erstatte Statshjælpen. De fleste Erhverv har forstaaet at hjælpe sig ud over dette golde socialpolitiske Afsnit i vor nyere Historie véd *selv* at varetage deres Interesser. Den politiske Strid har dog ikke helt formaaet at skyde de økonomiske og sociale Spørgsmaal i Baggrunden. Fagsammenslutningen, saavel blandt Arbejdsgivere som Arbejdstagere, ere for Størstedelen netop grundlagte og udviklede i denne Periode. De karrigt tilmaalte Socialreformer, der saa Dagens Lys under Forfatningskampen og efter dens Afslutning, gennemførtes hovedsagelig under Presset af Er- hvervsgruppernes Organisationsarbejde.

Saaledes maatte de Fag, der blev Tidens Krav overhørig, nødvendigvis sakke agter ud i socialpolitisk Henseende. Handels- og Kontormedhjælperstanden er typisk for denne Regel.

Vi har manglet — og mangler endnu — en stærk Organisation til at drive de Krav fremad og give de Reformer Lovgivningsmagtens Stempel, som andre Landes Medhjælpere alt have tilkæmpet sig.

Arbejdstidspørgsmaalet viser det.

En lovordnet Maximalarbejdstid for Handels- og Kontormedhjælperne og Helligdagsarbejdets Afskaffelse er et internationalt Krav. Bestræbelserne, der i denne Retning er udfoldet af vore udenlandske Broderorganisationer, har ikke været forgæves. Men Danmark indtager her en Særstilling. Der er hengaaet $5^1/_2$ Aar siden vi gennem en Adresse til Regering og Rigsdag udtalte os for Helligdagsarbejdets Afskaffelse, og først nu øjnes der virkelig Mulighed for Gennemførelse af en saadan Lov.

„Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger" tør tilskrive sig en Del af Æren for, at Helligdagsloven nu nærmer sig sin Revision. Vi har gennem vor Agitation, ved Adressebevægelsen i 1898, vore Afdelingers Arbejde for denne Sag og gentagne Henvendelser til Regeringen og Rigsdagen, bidraget til at skabe den Stemning for Lovens Revision, der nu hersker i de fleste Kredse. Den overvejende Del af Publikum staar i denne Sag paa vor Side, og det er gentagne Gange hævdet under Forhandlingerne i Rigsdagen (sidst under den nylig omtalte Debat om Hr. Knops og fl.s Forslag) at Hensynet til Medhjælpernes Frihed hurde betragtes som et væsentligt Moment *for* Lovens Revision.

Det synes altsaa nu, at vi snart skal naa vort første Maal.

Efter henved 6 Aars Arbejde, og efter at en Række Handelsforeninger i København og Provinserne have givet Tanken Tilslutning, ligesom „Søndagsforeningen", der særlig har arbejdet for Sagen af religiøse Grunde, har ydet deres Støtte, er vi nu forhaabentlig naaet saa vidt, at Helligdagsarbejdets Afskaffelse om føje Tid er en Kendsgærning. Tiden for Agitation for vort næste store Maal — en lovbestemt Maximalarbejdstid — er derfor inde.

Første Gang officielt udtalt af Kongressen i 1902 er Tanken altsaa ung herhjemme. At Kravet i Principet finder Tilslutning ogsaa udenfor Medhjælperstanden, viser Afstemningen blandt de københavnske Handlende, hvoraf $82^1/_2$ pCt. erklærer sig for „8-Luknings-Loven".

Kongresresolutionen om Maximalarbejdstiden, kræver denne fastsat til 10 og 8 Timer for Butiks- resp. Kontormedhjælpere. Lukketiden er Kl. 7 de fire første Ugedage, Fredag Kl. 9. Forskellige Undtagelser (vedrørende de kvindelige Medhjælpere, Lærlinge, Sæsonarbejde etc.) knytter sig til disse Hovedregler.

Vi have ofte her i Bladet beskæftiget os med Fordelene ved og Betydningen af en legal Ordning af Arbejdstiden, og vi vil i Fremtiden ret ofte komme tilbage til disse Spørgsmaal. Her skal vi blot indskrænke os til at understrege, at Tiden nu maa anses for moden til en Reform i den af os paapegede Retning, og at vi nu maa tage fat paa det forberedende Arbejde.

Vort Reformkrav indeholder et nyt og vigtigt Punkt, nemlig Kontormedhjælpernes Arbejdstid, hvortil der ikke hidtil er taget Hensyn. I Tyskland arbejder Medhjælperorganisationerne for Tiden paa at sætte en lovmæssig Grænse for Arbejdstiden paa Kontorerne, samtidig med, at Butikslukningsloven søges forbedret; Regeringen har allerede for længere Tid siden iværksat en omfattende Undersøgelse paa dette Omraade, og Resultatet deraf er velegnet til at give Medhjælpernes Krav fornyet Styrke og Vægt.

Arbejdstidens Regulering paa Kontorerne har vakt Modstand fra de tyske Handelskamres Side, og det kan forudses, at en lignende Protest vil fremkomme fra en Del af vore Principaler. Det turde imidlertid være paa sin Plads at gøre opmærksom paa, at en Passus om Kontormedhjælpernes Arbejdstid er indflettet i det af Hr. Knop o. fl. indbragte Ændringsforslag til Helligdagsloven.

Denne Passus viser, at Lovgiverne nu har faaet Øjnene op for, at der er „something rotten" i Kontormedhjælpernes Arbejdsvilkaar, og dette i Forbindelse med, at det med Henblik paa Helligdagsloven nedsatte Udvalg rimeligvis ogsaa kommer til at beskæftige sig med Maximalarbejdstiden, er en Borgen for, at der hos Rigsdagens Medlemmer vil være Sympati for en Beskyttelseslovgivning, der tager Sigte paa en betryggende Ordning af Medhjælpernes Arbejdstid, hvad enten det gælder Butikens eller Kontorets Arbejdere.

Men lad os — Medhjælperne — lære af Tiden, der er gaaet Uden Selvhjælp, uden organisatorisk Arbejde for Reformerne bliver disse kun Skinforbedringer — aldrig virkelige Socialreformer.

Det svundne Aar har paa Grund af de vanskelige Forhold, der har hersket indenfor Centralorganisationen, kun bragt ringe Fremgang paa det faglige Omraade. Nu, da disse Vanskeligheder lykkeligt er overvundne, maa der tages fat paa det faglige Arbejde med endnu større Kraft end nogensinde forhen.

Arbejdet for Maximalarbejdstiden er vor Hovedopgave i det nye Aar!

Vi bør derfor indlede dette stands- og samfundsvigtige Reformkrav med en Masseudtalelse, der kan blive et sandt Udtryk for Medhjælpernes Ønsker. Medhjælperbevægelsen havde i 1898 nærmest et lokalt Præg. Nu er Medhjælpernes Interesser varetaget af en Landsorganisation, og det vil derfor blive vor Opgave at rejse en saa stærk Stemning blandt Medhjælperne selv og i Befolkningen, at det vigtigere og vanskeligere Krav om Maximalarbejdstiden bliver et lettere naaet Maal end Helligdagsarbejdets Afskaffelse.

Snart sættes Agitationsarbejdet i System. Siden Centralorganisationens Grundlæggelse har vore Afdelinger ikke haft Tag i større faglig Opgave. Men sættes der Fart i Arbejdet overalt, vil det tillige vise sig, at vi aldrig før har haft gunstigere Betingelser for Fremgang og fagligt Resultat som i den tilstundende Kraftudfoldelse for kortere Arbejdstid og dermed for en dygtigere og sundere Handels- og Kontormedhjælperstand.

Vort Blad i 1903.

Stofforøgelse i 1904.

Det gamle Aar kendetegnes ved „Reformen indadtil". Aaret 1903 var et goldt Aar med Hensyn til agitatorisk Virksomhed og opnaaede Resultater udadtil. Gennemblader man „D. H-. & K.-M. T."s sidste Aargang, undgaar man ikke at lægge Mærke hertil, omend det trods selve Foreningsvirksomhedens Ensidighed er lykkedes at gøre Indholdet afvekslende. Dette gælder navnlig for Aargangens sidste Kvartal.

Vort Program for 1903 er gennemført i Hovedtrækkene — i hvert Fald efter Reorganisationen. Vi maatte ved sidste Aarsskifte beklage en vis Ensartethed i Behandlingen af Bladets

Stof. Denne Mangel er overvunden derved, at det er lykkedes at knytte flere dygtige Penne til vor Tidende, saaledes, at Stilen og Sproget bliver mere forskelligartet og Bladets Betydning stigende. *Korrespondancerne fra Provinserne* er endnu ikke tilfredsstillende ordnet, men der er det Fremskridt at paapege, at Afdelingerne begynde at benytte Bladet i større Udstrækning end tidligere.

Derimod behandles vor Anmodning om Bidrag til Rubrikken *Bag Pult og Disk* med ubegribelig Ligegyldighed. Det møder ringe Forstaaelse, at vore Kravs Berettigelse maa forklares ved Illustrationer, hentede fra vore daglige Arbejdsforhold. Denne Mangel ved vort Blads Indhold maa søges afhjulpet i det nye Aar.

Reorganisationen blev ogsaa af Betydning for „D. H. &K.-M.T.", idet Bladet Siden den 1ste Oktober er udkommet i 8-sidet Format og dets Oplag er betydelig forøget. Annonceomslaget har bidraget til at gøre Bladet anseligere og ydet en væsentlig pekuniær Støtte til Dækning af Trykningsomkostningerne og de ved det stadig stigende Oplag forøgede Udgifter.

Man har — og ikke uden Grund — rejst den Anke mod Indholdet, at det principielle og teoretiske Stof optog for megen Plads paa Bekostning af det egentlig agitatoriske Indhold. Aarsagen hertil maa, som tidlige paavist, søges i den Stagnation, der har hersket i vor Bevægelse i alt for lang Tid. Ogsaa herpaa er der dog raadet Bod, og nu da 10,000 Agitationspjecer er i Trykken og den store Agitation for Arbejdstidens lovmæssige Ordning skal iværksættes, nu da der efter Reorganisationen er tilvejebragt Økonomi i Administrationen og Orden i Centralorganisationens Pengesager, nu vil vort Blad komme til at spille en større Rolle end nogensinde siden dets Start.

Et Tilbageblik over Indholdet i den nu sluttede Aargang vil anskueliggøre, i hvilket Omfang det er lykkedes „D.H.-&K.M.T." at tilfredsstille de Krav, der kan stilles til et Fagblad for Handels- og Kontormedhjælpere. Artikler om principielle Spørgsmaal er fremkommet i et Antal af 13, deraf stammer de 4 fra Redaktøren, Resten (9) fra Medarbejderes Haand. Centralorganisationens agitatoriske og organisatoriske Virksomhed er behandlet i 23 større Artikler (12 af Redaktøren, 11 indsendte). Vor Organisations indre Anliggender har funden Omtale i 28 større Bidrag (16 redaktionelle og 12 indsendte). Redaktionen har offentliggjort 12 Referater og større administrative Meddelelser, hvorimod 4 var indsendte. Medhjælperbevægelsen, Arbejdsforholdene og Sociallovgivningen i Udlandet behandledes i 9 Artikler (Redaktionen). Faghistoriske og fagtekniske Bidrag: 3 Redaktionsartikler og 1 indsendt Artikel. Socialreformatoriske Spørgsmaal i Almindelighed drøftedes i 16 redaktionelle og 1 indsendt Bidrag. Forskellige mindre Artikler af statistisk, polemisk o. l. Art, fremkom i et Antal af 26 (19 redaktionelle og 7 indsendte). Fagliteraturen skænkedes der 5 redaktionelle Anmeldelser. — Foruden en Mængde mindre administrative Meddelelser har Aargangen indeholdt ca. 30 Spalter Afdelingsmeddelelser, Referater af Afdelingsmøder og Generalforsamlinger. Endelig udkom Numeret pr. 1ste September som Dobbeltnumer med et udførligt — delvis stenografisk — Referat af Kongressen i Odense. Centralorganisationens nye Love har desuden lagt Beslag paa 4 af Aargangens Spalter.

Samtidig med, at vi skitserer 3die Aargangs Indhold, er det os en Pligt og Glæde at bringe vore Medarbejdere en Tak for værdifuld Bistand. Af Hovedbestyrelsens Medlemmer har navnlig *Formanden* og Hr. *Carl Christensen* givet udmærkede Bidrag; en væsentlig Del af det mere principielle Stof skyldes Hr. Bogholder *C. H. Wolffsen-Hasselriis*, Varde, der har været en særdeles produktiv og dygtig Medarbejder. Bag Pseudonymerne, blandt hvilke bør nævnes *„n. r"., „Anyone", „Credo"* o. a., skjuler sig gamle prøvede Kolleger, der viser sig at være dygtige Penneførere for vor Sag.

Aargangen 1904 vil fortsætte sine Forgængeres Traditioner. „D. H. K. M. T." vil forøge sin Stofmængde, idet Hovedbladets „Hoved" herefter bortfalder og der anføres fortløbende Sidetal, saaledes at Bladet bedre vil egne sig til Opbevaring og Indbinding. Nøjagtige Afdelingsadresser og Regler for Afdelingernes Virksomhed vil herefter fremkomme i hvert Nr. saafremt Pladsen tillader det.

Lad os da haabe, at det nye Aar maa se de Mangler udfyldte, der endnu knytter sig til vort Blad og navnlig lægger vi Medlemmerne paa Sinde at indsende Korrespondancer og Meddelelser vedrørende Arbejdsforholdene i de forskellige Byer. Naar dette Samarbejde er sat i System, vil „D. H. K. M. T". fortjene den Betegnelse, en kendt Kollega engang har givet det: „Livsnerven i vor Bevægelse".

Bag Pult og Disk.

Et Bidrag til Belysning af Arbejdsforholdene i Handelsfaget.

Det er en kendt Sag, at der indenfor vor Stand findes Forhold paa Arbejdsomraadet, der ikke kan taale en objektiv Kritiks revsende Svøbe. Det er netop vor Opgave at paapege disse Skyggesider og gennem Eksempler, hentede fra det daglige Liv, henlede Opmærksomheden derpaa. Ved saadanne Meddelelser, der selvfølgelig kan fremskaffes i Mængde, underkastes de resp. Principaler den Kritik, der hidtil aldrig har kunnet naa dem. Medhjælpernes Øjne oplades for Standens Brøst, og mange af dem, der hidtil intet eller lidet har agtet paa vor Stand og vor Organisations Bestræbelser, vil indse Betydningen af og Øjemedet med det Arbejde, som vi udfolder.

Vi gengiver nedenstaaende en Skrivelse fra en Kolonialmedhjælper. Uden nogen Ændring have vi optaget Tilskriften, skønt enkelte Udtryksformer maaske kunde friste til en mere moderat Omskrivning. Imidlertid er den Harme, der gennemsyrer de sendte Linier, saa retfærdig, at vi ikke betænker os paa Offentliggørelse in extenso. Kommentarer turde være overflødige for den opmærksomme og tænksomme Læser.

Der skrives:

Det er desværre en sørgelig Sandhed, at der i vort civiliserede Fædreland endnu findes enkelte Købmænd, som med et passende Udtryk kunde kaldes Tyranner, saa bølleagtige er de i deres Optræden overfor Underordnede. Hvor stor Skade en Kommis har af at komme hos en saadan Principal, kan ikke fastslaas, thi en senere Principal kan jo ikke se, hvad Grunden til Kommis'ens hurtige Bortrejse er, og Kommis'en faar Skylden, medmindre Købmanden da skulde være vidt berygtet.

For at advare mine Kolleger mod en af d'Hr., tillader jeg mig herved at nævne en Købmand, *J C. Wimmelmann*, N. Nebel. I al Korthed vil jeg fortælle nogle af de daarligste Sider ved Pladsen hos nævnte Købmand, de gode Sider lader vi ligge (jeg kan nemlig ingen finde).

Min Beskæftigelse var i Begyndelsen næsten kun at maale Kul og køre dem paa Trækkevogn ud i Byen, losse og undertiden ogsaa knuse Kager, at køre eller bære dem ud i Byen, at gaa i Byen med Varer, og i det Hele taget være Bydreng, at blive skældt ud hver Dag for Dreng, Knægt, Laban, Skurk, Tyran, Uhyre, Djævel, Idiot, Flab, o. s. v. samt at have et Værelse (uden Kakkelovn), hvor Vandet i Vandkanden i den inderste Krog om Vinteren frøs til Is i Løbet af en lille halv Time.

Hvis jeg ikke husker fejl, skiftede han Folk, som følger. 1ste Maj 1902 kom en Kommis (Nr. 1); 1ste August atter en Nr. 2); 1ste September rejste Nr 1 og 1ste November Nr. 2. 1ste November ankom jeg og rejste igen 21de Marts 1903, en Karl, som han paa Grund af min Stædighed fik anskaffet den 19de November, rejste 1ste Maj 1903. Den 21de Marts ankom atter en Kommis og 1ste April endnu en; 1ste Maj en anden Karl; disse tre ere i Løbet af Sommeren atter bortrejste, saa han nu atter har nye Folk.

Naar dertil kommer, at vi ikke maatte faa Varme i Butikken og, at jeg skulde betale de Blyanter, jeg brugte i Butikken eller blev skældt ud for Ødeland, naar jeg bad om en ny (han havde selvfølgelig Blyanter og Penne under Laas og Lukke, for at jeg ikke skulde bruge for meget deraf). At jeg skulde betale Papir. Penne, Tobak og Cigarer, til privat Brug, er efter dette en Selvfølge.

Dermed haaber jeg at have advaret mine Kolleger tilstrækkeligt fra, at de ikke tager nævnte Plads. For en Fuldstændigheds Skyld kan nævnes, at Lønnen var 25 Kr. for dette Trælleliv.

Naar Alt kommer til Alt, staar man dog ikke i Lære i 4—5 Aar, for derefter at behandles som et Dyr, ja næsten værre.

Nykøbing Mors, d. 15. Decbr. 1903.

Med kollegial Hilsen
Kr. Stokholm.

„Købmandsbladet" og Pladsledighedsforsikringen.

Om *Pladsledighedsforsikringen* indeholdt „Købmandsbladet" for nogen Tid siden en anerkendende Anmeldelse.

Det glæder os, at dette Blad, der i „Aalborgkrigen" tog Parti imod os, atter har indtaget sit gamle Standpunkt over for os. Det redigeres af Hr. Købmand I. Chr. Laursen, Aarhus, og da det er Organ for Centralorganisationen af Detailhandlerforeninger i Jylland, kunne vi anbefale det til vore Kolleger, der ønske at følge Organisationsbevægelsen blandt Principalerne i denne Landsdel. *A.*

Forsinkelsen

af dette Numer af „D. H.- & K. M. T." skyldes Annoncetegningen. Paa Grund af Helligdagene er Tegningen til dette Numer først sluttet ultimo December og er der fra Formanden udsendt Cirkulære (23. Dcbr.) vedrørende den forsinkede Udsendelse.

Alle Uregelmæssigheder i Bladets Forsendelse bedes uopholdelig meddelt *Expeditionen.*

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Agitationsugvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26. Kasserer: *Carl Christensen,* Farvergade 24.

De københavnske Afdelingers fælles Lokale er i *Kaisers Hotel, Aaboulevard* (Hjørnet af Griffenfeldtsgade). Mødeaften *1ste, 3die og event. 5te Tirsdag* i hver Maaned.

I Foreningslokalerne paa 1ste Sal vil der forefindes inden- og udenlandske Blade og Tidsskrifter til Medlemmernes Afbenyttelse.

Agitationtudvalget afholder Møde i Bestyrelsesværelset i Stuen den *1ste Tirsdag i hver Maaned.*

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen,* Farvergade 24, 2., K. Kasserer: *C. Wulff,* Søllerødgade 24, 3.

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand og Kasserer: *E. M. Christensen,* Bille Brahesvej 3, 3. V.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Lampevej 23.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Ryesgade 21, 3. Kasserer: *M. I. Jensen.* Adresse: O. Wagner, Ny Blegdamsvej 3, 2.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer og Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Immervad 6.

Handels- og Kontormedhjælpernes Sygekasse i Aarhus afholder *ekstra Generalforsamling* i Klubbben „Polyhymnia" *Mandag den 11. Januar Kl. 9,* 1. Tilføjelse i Lovenes § 2 *d.* 2. Eventuelt.

Indmeldelser modtages samtidig; Optagelsesblanketter med fornødne Oplysninger udleveres paa Forlangende.

A-Medlemmernes Opmærksomhed henledes paa, at Valg af Læge gælder for Kalenderaaret og Lægeskifte kan kun finde Sted i Januar.

Budet modtager Besked derom.

Sygekassens Læger er d'Hrr.: Overlæge Andersen, Frederiksgade 74, Albech, St. Torv 7, Frk. Else Balle, Mellgade 41, Ove Bayer, Søndergade, Reservelæge Brammer, Amtsygehuset, Dr. Dreyer, Rømerhus, Distriktlæge Fejlberg, Vestergade 6, Dr. Gliemann, Nørrebrogade 10, Grauer, Meilgade 2, Gørtz, Guldsmedgade 22, Fysikus Johansen, Clemenstorv, Jørgensen, St. Clemensapotek. Dr. Ilsøe, St. Torv 8, Koch, Bruunsgade, 54, Lange, Guldsmdegade 33, Dr. Lasson, St. Clemenstorv 11, Dr. Sander-Larsen, Ryesgade 37, Stadslæge Lunddahl, Borgporten 15, Korpslæge Løchte, Lille Torv 6, Leth, Guldsmedegade 28. Mohnsen, St. Torv 8, Korpslæge Mohr, Guldsmedegade 21, Prior, Ryesgade 10, Dr. Rahlff, St. Torv 5, Dr. Korpslæge Vogelius, Ryesgade 20, Zahlmann, Guldsmedegade 27.

Sygekassemedlemmerne erholde ogsaa Rabat ved Tandlægerne.

P. B. V.
A. Lorentzen,
Formand, Jægergaardsvej 140

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Den første Onsdag i hver Maaned afholder Afdelingen sine Sammenkomster paa Hotel National (Selskabslokalerne) Kl. 9 Aften.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested,* Kongensgade 3, 1. Kasserer: Assistent *Th. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *Chr. Spangsberg,* Stormgade 3.

Herning. Formand: *Carl Pape,* Kasserer: Kommis *P. Haahr* hos Bunch Christensen.

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen,* Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen,* Østerg. 56.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Nykøbing p. M. Formand: Rejsende *O. Petersen,* Kasserer: Bogholder *Chr. Sørensen.*

Randers. Formand: *C. O. Lindback,* Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther,* Fredensgade 16.

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi,* Kasserer: Kommis *N. C. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Anton Jensen.*
Mødeaften hver *Torsdag,* Lokale paa Hotel „Royal".

Varde. Formand, Bogholder *C. H. W. Hasselriis.*

Viborg. Kasserer: Kontorist *Eduard Christensen.*

Øerne.

Sorø. Formand: *Jul. Jacobsen,* Kasserer: Boglolder *Chr. Brinch.*

Tirsdag den 15. Decb. afholdtes extraordinær General forsamling med Dagsorden.

1. Oplæsning af Forhandlingsbogen.
2. Gennemsyn af Lovene.
3. Forslag om Indskud.
4. „ „ Meddelelse pr. Brevkort.
5. Valg af 2 Bestyrelsesmedlemmer i Stedet for d'Hrr. *M. Jacobsen* og *E. Rasmussen.*
6. Valg af Formand i Stedet for Hr. *Jul. Jørgensen* (alle efter Tur fratrædende).
7. Eventuelt.

Formanden bød Velkommen og meddelte Anledningen til den extraordinære Generalforsamling — Ved Haandsoprækning valgtes E. Rasmussen til Dirigent.

1. *Formanden* oplæste Forhandlingsbogen, samt udtalte sin Glæde over den Tilslutning Foreningen i den sidste Tid havde haft.
2. Lovene gennemlæstes og rettedes paa enkelte Punkter samt tilføjedes Generalforsamlingens Beslutninger.
3. Efter forskellige Forslag om Indskuddets Størrelse ved Indtrædelse i Foreningen, vedtoges ved Afstemning 50 Øre.
4. Det vedtoges enstemmigt, at Foreningsmeddelelser til Medlemmerne skel ske pr. Brevkort, naar Bestyrelsen ikke finder anden Maade fordelagtigere.
5. Til Bestyrelsen genvalgtes Hr. *E. Rasmussen* og Hr. Commis *Mortensen,* Kbmd. Alf. Hee (nyvalgt), da M. Jacobsen ikke ønskede Genvalg.
6. Til Formand valgtes Hr. *Jul. Jørgensen.*

Bestyrelsen bestaar herefter af d'Hrr. *Jul. Jørgensea* Formand. *Chr. Brinch* Kasserer, *E. Rasmussen* Sekretær og Næstformand. *M. Mortensen* og *Mortensen* Adrs. (Hr. Kbmd. Hee).

Formanden sluttede Generalforsamlingen med at byde Hr. Mortensen Velkommen i Bestyrelsen, og udtalte i hjertelige Ord en varm Tak til Hr. Jacobsen for hans Arbejde i Bestyrelsen, hvilket Hr. J. altid havde omfattet med den største Interesse. Det havde været en stor Behagelighed at arbejde sammen med ham.

Odense. Formand: Bogholder *N. A. Horndrup.* Indmeldelser modtages af Kassereren *Johs. Petersen,* Overgade 7. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen *H. Petersen,* Albanigade 65, 2.

„Vort Blad".

Medlemmer af de jyske Afdelinger, der maatte være i Besiddelse af det *første* Nummer af „Vort Blad, Organ for Foreningerne af Handels- og Kontormedhjælperne i Jylland", bedes venligst sende dette til Redaktionen.

Artikler og Meddelelser til »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Udgivelsen af det Nummer, i hvilket de ønskes optagne.

Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende

udgaar 2 Gange om Maaneden. Abonnement à Kr. 1,50 pr. Halvaar tegnes paa alle indenlandske Post- og Brevsamlingssteder.

Ekspeditionen.

Opmærksomheden henledes paa, at Ekspeditionens Adresse er: *H. Zwicki, Jacob Danefærdsvej 6, 1., Kjøbenhavn.*

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 2. **15. Januar 1904.** **4. Aargang**

4) Send *altid* Kopi af ethvert Cirkulære eller Meddelelse, baade til Formanden for Centralorganisationen og til Redaktøren af »D. H. og K. M.-T.«.
5) Besvar *altid* indgaaede Forespørgsler omgaaende og følg enhver Henvendelse fra Hovedledelsen med Nøjagtighed og Hurtighed.
6) Lad et Medlem overtage Hvervet som fast Korrespondent for »D. H. og K. M.-T.«.

   Det vil være dette Medlems Pligt at indberette alt Foreningslivet vedrørende til Redaktionen, og *navnlig* give Meddelelser om faglige Forhold.
7) Afhold mindst 1 Gang maanedlig Medlemsmøde, kommer der kun faa til at begynde med, Besøget vil stige, og det giver Liv indenfor Afdelingerne.
8) Henled Opmærksomheden paa Afdelingen ved Afholdelse af offentlige Møder, helst med fremmede Talere, og mindst 1 à 2 Gange om Aaret.
9) Ingen Sag af Betydning bør indledes uden efter forudgaaende Brevveksling med Formanden for Centralorganisationen.
10) *Alle Pengeforsendelser sker til Hovedkassereren Hr. Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Idé og Virkelighed.

I vor realistiske Tid gaar det jordbundne Menneskes Tanke almindeligvis ikke i Ørneflugt opad og fremad i Rummet. Tingene tages for, hvad de er, og bedømmes ud fra denne nøgterne Opfattelse.

Centralorganisationens Formand viser os i sin Nytaarsartikel at være en Mand, der i Tankesæt og Betragtningsmaade tilhører den praktiske Nutid, og i den Artikel, hvormed Hr. Hyllested indleder vor 4de Aargang, kaster han Blikket tilbage over det henrundne Aar, lodder Dybden, hvorover Organisationsskibet glider ved Aarskiftet, og sætter Kursen for de kommende 366 Dages Sejlads. Det er saa vist glædeligt at faa bekræftet, at den ærede Formand gør kort Proces med »Synernes Mængde«, og at han ikke hører til dem, »der kan arbejde sig op til Ekstase paa et saa løst Grundlag«; thi der maa kræves Nøgternhed, Overlegenhed og Ansvarsfuldhed af den Mand, der indtager Førerstillingen paa første Hold.

Men vi kan ogsaa faa for meget af Realisme.

Det sidste Aar har visselig været et af Medhjælperbevægelsens magreste Aar, uden Tvivl det magreste siden Centralorganisationens Grundlæggelse. Og dog har det ikke været uden Lyspunkt.

Reorganisationen, der fremsattes som Tanke i det tidlige Foraar, blev virkeliggjort i det begyndende Efteraar. Dermed var i Virkeligheden meget naaet. En socialreformatorisk Bevægelse, »der er gaaet gennem Begejstringens Periode til Slappelse«, løber let ud i Sandet, i Særdeleshed naar det faglige Spørgsmaal forsvinder i Kulisserne og der føres et nyt — og i Karakter væsentlig forskelligt — Stykke over Scenen, et Stykke, der tilmed ikke blev et egenligt »Kassestykke«. Intet fagligt Spørgsmaal har været fremme i Tiden, før Reorganisationen; Agitationen har ganske hvilet, naar undtages den spredte lokale Agitation, Samarbejdet har manglet og Administrationen trængte til en virkningsfuld Reform.

I Aarets sidste Fjerdedel kom den saare nødvendige administrative Nyordning. Grundige Besparelser indførtes, og dernæst begyndte Hovedbestyrelsen med Held at tilvejebringe Orden i Centralorganisationens Pengesager. Ved Indgangen til det nye et saare elastisk Begreb. Forklaringen søges kun altfor ofte i noget hensynsløst, brutalt, anmassende og næveretslig. »Aalborgkrigen« — i tragikomisk Ihukommelse — var af denne Sort.

Men den Kamp, vi skal føre, og som stadig kan give vor Bevægelse et Foryngelsens Bad, bør søge andre Udtryksformer. Alt fagligt Arbejde er Kamp, saavist som det som Regel møder Modstand hos os, ikke blot fra Principalernes, men tillige fra en stor Del af Medhjælpernes Side. Saaledes bliver hvert Agitationsmøde, hver Artikel i vort Blad, hvert Flyveblad og Løbeseddel, ethvert Andragende til Stats- og Lokalstyrelserne, vore oplysende Foredrag i Afdelingerne, ja ethvert eneste Medhjælpernavn paa Adressen for Maximalarbejdstiden. et Stykke af den Kamp, vi fører for at højne vor Stands Samfundsstilling og forbedre vore Standsfællers Vilkaar.

Efter Lockout-Fiaskoen i 1902, der var et altfor plumpt Forsøg paa at annulere Medhjælpernes personlige Overbevisning og lægge Standsfølelsen øde, syntes en Gentagelse af den Art Aktioner at stride mod sund Menneskeforstand. Den Kategori af Principaler, hvorom der her var Tale, høstede ikke Laurbær af Samtiden, og Eftertiden vil ikke skænke dem hædrende Omtale. Hermed være ikke antaget, at det er forbi med Angrebene paa os og Forfølgelserne mod de enkelte Kolleger, der er underlagt intolerante Principalers Magtomraade. Og paa dette Felt maa vi bestandig være aarvaagne for at hævde vor Ret som frie Samfundsborgere. Men her turde det baade Sagen bedst, om vi stadig holde os paa den defensive Side og aldrig søge Kampen, men vel være rede til at modtage den.

Smaaligt Hensyn bør derfor ikke blive bestemmende i Kritiken af vore Arbejdsforhold. Vor Kritik maa blot være berettiget, skønsom og objektiv — altid sand. Taabelig Hensyntagen til Kollegers Fordomme bør aldrig — som Hr. Hyllested med Styrke fremhæver — blive bestemmende for vore Handlinger eller vor Taktik.

Vor Bevægelse er endnu for ung af Aar til at kunne give os et stort Grundfond af Erfaringer med Hensyn til Valget af Fremgangsmaaden i vort Reformarbejde. Andre Handels- og Kontormedhjælperorganisationers Historie maa derfor blive en Rettesnor for os. Den socialpolitiske Virksomhed maa foreløbig blive Centralorganisationens Hovedopgave; Afdelingernes lokale Agitation for forbedrede Arbejdsforhoid bliver det nødvendige Supplement hertil, og den Taktik, som Afdelingerne vælger, vil da bestemmes af de lokale Forhold.

Stillingen forekommer os hverken trist eller graa. Sammenlignet med Situationen ved forrige Aarskifte er den lys, og Fremtiden kan imødeses med fuld Fortrøstning, selv om det vil være baade klogt og nødvendigt at gaa sindigt fremad og undgaa en Stormmarch, der let tager Vejret fra Deltagerne. Selv om Bevægelsen altsaa endnu et Stykke Tid maa nøjes med en langsom Fremgang, skal Begejstringen for det fjærnere liggende Maal ikke slukkes.

Vi maa søge at skabe en vis Harmoni mellem Idé og Virkelighed!

I Modgang, i den langsomme Fremgang, som under Fremrykningen i hastigt Tempo skal Maalet lyse lige klart. Organisationens Forkæmpere, »der drives frem af hemmelige Kræfter«, den ulmende Glød, der fra Tid til anden bryder frem i Begejstringens lyse Lue, maa holde den Opgave højt, at bibringe andre ikke blot Forstaaelse af Organisationens Nødvendighed og vort Programs Berettigelse, men tillige at meddele dem noget af den Overbevisning, der er den drivende Kraft i vor Stræben fremad.

Naar Agitationen om føje Tid genoptages, vil der sikkert komme Fart i Medlemstilgangen, og selv om Hr. Hyllesteds »Kongesøn« ikke aabenbarer sig for os i det nye Aar, kan vi

Leveregler for Afdelingerne.

1) Gør det til en ufravigelig Regel altid at opkræve Medlemsbidraget *senest* den 2den i hver Maaned. Medlemmerne vænnes derved til straks at betale Beløbet, og Restancerne indskrænkes til et Mindretal.
2) Indsend Bidraget til Hovedkassereren saa snart dette er indgaaet i Afdelingens Kasse, og *aldrig* senere end den 20de i hver Maaned.
3) Sørg *altid* for at overføre Medlemmerne fra en Afdeling til en anden ved Fraflytning. Hvor ingen Afdeling findes sendes Meddelelsen til Hovedkassereren.
4) Send *altid* Kopi af ethvert Cirkulære eller Meddelelse, baade til Formanden for Centralorganisationen og til Redaktøren af »D. H. og K. M.-T.«.
5) Besvar *altid* indgaaede Forespørgsler omgaaende og følg enhver Henvendelse fra Hovedledelsen med Nøjagtighed og Hurtighed.
6) Lad et Medlem overtage Hvervet som fast Korrespondent for »D. H. og K. M.-T.«.

   Det vil være dette Medlems Pligt at indberette alt Foreningslivet vedrørende til Redaktionen, og *navnlig* give Meddelelser om faglige Forhold.
7) Afhold mindst 1 Gang maanedlig Medlemsmøde, kommer der kun faa til at begynde med, Besøget vil stige, og det giver Liv indenfor Afdelingerne.
8) Henled Opmærksomheden paa Afdelingen ved Afholdelse af offentlige Møder, helst med fremmede Talere, og mindst 1 à 2 Gange om Aaret.
9) Ingen Sag af Betydning bør indledes uden efter forudgaaende Brevveksling med Formanden for Centralorganisationen.
10) *Alle Pengeforsendelser sker til Hovedkassereren Hr. Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Idé og Virkelighed.

I vor realistiske Tid gaar det jordbundne Menneskes Tanke almindeligvis ikke i Ørneflugt opad og fremad i Rummet. Tingene tages for, hvad de er, og bedømmes ud fra denne nøgterne Opfattelse.

Centralorganisationens Formand viser os i sin Nytaarsartikel at være en Mand, der i Tankesæt og Betragtningsmaade tilhører den praktiske Nutid, og i den Artikel, hvormed Hr. Hyllested indleder vor 4de Aargang, kaster han Blikket tilbage over det henrundne Aar, lodder Dybden, hvorover Organisationsskibet glider ved Aarskiftet, og sætter Kursen for de kommende 366 Dages Sejlads. Det er saa vist glædeligt at faa bekræftet, at den ærede Formand gør kort Proces med »Synernes Mængde«, og at han ikke hører til dem, »der kan arbejde sig op til Ekstase paa et saa løst Grundlag«; thi der maa kræves Nøgternhed, Overlegenhed og Ansvarsfuldhed af den Mand, der indtager Førerstillingen paa første Hold.

Men vi kan ogsaa faa for meget af Realisme.

Det sidste Aar har visselig været et af Medhjælperbevægelsens magreste Aar, uden Tvivl det magreste siden Centralorganisationens Grundlæggelse. Og dog har det ikke været uden Lyspunkt.

Reorganisationen, der fremsattes som Tanke i det tidlige Foraar, blev virkeliggjort i det begyndende Efteraar. Dermed var i Virkeligheden meget naaet. En socialreformatorisk Bevægelse, »der er gaaet gennem Begejstringens Periode til Slappelse«, løber let ud i Sandet, i Særdeleshed naar det faglige Spørgsmaal forsvinder i Kulisserne og der føres et nyt — og i Karakter væsentlig forskelligt — Stykke over Scenen, et Stykke, der tilmed ikke blev et egenligt »Kassestykke«. Intet fagligt Spørgsmaal har været fremme i Tiden, før Reorganisationen; Agitationen har ganske hvilet, naar undtages den spredte lokale Agitation, Samarbejdet har manglet og Administrationen trængte til en virkningsfuld Reform.

I Aarets sidste Fjerdedel kom den saare nødvendige administrative Nyordning. Grundige Besparelser indførtes, og dernæst begyndte Hovedbestyrelsen med Held at tilvejebringe Orden i Centralorganisationens Pengesager. Ved Indgangen til det nye Aar staar vi parate til at iværksætte den saa længe forhalede Agitation for Maximalarbejdstiden. Der er Tegn paa et genvaagnende Liv i Afdelingerne, en enkelt kær Afdød blandt Afdelingerne har alt fejret sin Opstandelse, og det selskabelige Liv, der i Trængelsdagene har været et ikke ueffent Kit, vil til Beroligelse for d'Hrr. Hyllested, Anyone og H. K. M. gaa kummerlige Tider imøde, naar »den faglige Organisationsform« uhindret indtager Højsædepladsen.

Hr. Hyllested stiller Horoskopet for Fremtidens faglige Arbejde og løfter en Flig af Sløret, der skjuler den kommende Tids Forteelser. Efter at have taget Diagnosen for Centralorganisationens Brøst søger og finder han Livselixiren i Kampen for Organisationens Anerkendelse. Udtrykket »Kamp« er imidlertid et saare elastisk Begreb. Forklaringen søges kun altfor ofte i noget hensynsløst, brutalt, anmassende og næveretslig. »Aalborgkrigen« — i tragikomisk Ihukommelse — var af denne Sort.

Men den Kamp, vi skal føre, og som stadig kan give vor Bevægelse et Foryngelsens Bad, bør søge andre Udtryksformer. Alt fagligt Arbejde er Kamp, saavist som det som Regel møder Modstand hos os, ikke blot fra Principalernes, men tillige fra en stor Del af Medhjælpernes Side. Saaledes bliver hvert Agitationsmøde, hver Artikel i vort Blad, hvert Flyveblad og Løbeseddel, ethvert Andragende til Stats- og Lokalstyrelserne, vore oplysende Foredrag i Afdelingerne, ja ethvert eneste Medhjælpernavn paa Adressen for Maximalarbejdstiden. et Stykke af den Kamp, vi fører for at højne vor Stands Samfundsstilling og forbedre vore Standsfællers Vilkaar.

Efter Lockout-Fiaskoen i 1902, der var et altfor plumpt Forsøg paa at annulere Medhjælpernes personlige Overbevisning og lægge Standsfølelsen øde, syntes en Gentagelse af den Art Aktioner at stride mod sund Menneskeforstand. Den Kategori af Principaler, hvorom der her var Tale, høstede ikke Laurbær af Samtiden, og Eftertiden vil ikke skænke dem hædrende Omtale. Hermed være ikke antaget, at det er forbi med Angrebene paa os og Forfølgelserne mod de enkelte Kolleger, der er underlagt intolerante Principalers Magtomraade. Og paa dette Felt maa vi bestandig være aarvaagne for at hævde vor Ret som frie Samfundsborgere. Men her turde det baade Sagen bedst, om vi stadig holde os paa den defensive Side og aldrig søge Kampen, men vel være rede til at modtage den.

Smaaligt Hensyn bør derfor ikke blive bestemmende i Kritiken af vore Arbejdsforhold. Vor Kritik maa blot være berettiget, skønsom og objektiv — altid sand. Taabelig Hensyntagen til Kollegers Fordomme bør aldrig — som Hr. Hyllested med Styrke fremhæver — blive bestemmende for vore Handlinger eller vor Taktik.

Vor Bevægelse er endnu for ung af Aar til at kunne give os et stort Grundfond af Erfaringer med Hensyn til Valget af Fremgangsmaaden i vort Reformarbejde. Andre Handels- og Kontormedhjælperorganisationers Historie maa derfor blive en Rettesnor for os. Den socialpolitiske Virksomhed maa foreløbig blive Centralorganisationens Hovedopgave; Afdelingernes lokale Agitation for forbedrede Arbejdsforhoid bliver det nødvendige Supplement hertil, og den Taktik, som Afdelingerne vælger, vil da bestemmes af de lokale Forhold.

Stillingen forekommer os hverken trist eller graa. Sammenlignet med Situationen ved forrige Aarskifte er den lys, og Fremtiden kan imødeses med fuld Fortrøstning, selv om det vil være baade klogt og nødvendigt at gaa sindigt fremad og undgaa en Stormmarch, der let tager Vejret fra Deltagerne. Selv om Bevægelsen altsaa endnu et Stykke Tid maa nøjes med en langsom Fremgang, skal Begejstringen for det fjærnere liggende Maal ikke slukkes.

Vi maa søge at skabe en vis Harmoni mellem Idé og Virkelighed!

I Modgang, i den langsomme Fremgang, som under Fremrykningen i hastigt Tempo skal Maalet lyse lige klart. Organisationens Forkæmpere, »der drives frem af hemmelige Kræfter«, den ulmende Glød, der fra Tid til anden bryder frem i Begejstringens lyse Lue, maa holde den Opgave højt, at bibringe andre ikke blot Forstaaelse af Organisationens Nødvendighed og vort Programs Berettigelse, men tillige at meddele dem noget af den Overbevisning, der er den drivende Kraft i vor Stræben fremad.

Naar Agitationen om føje Tid genoptages, vil der sikkert komme Fart i Medlemstilgangen, og selv om Hr. Hyllesteds »Kongesøn« ikke aabenbarer sig for os i det nye Aar, kan vi

vist nok ved Aarets Udgang se tilbage paa et Afsnit af den danske Medhjælperbevægelse, hvor »Drømmesynerne« har veget Pladsen for praktisk Handling.

Lidt om Kvindespørgsmaalet.

Af *C. H. W. Hasselriis.*

III. **Konkurrencen.**

Vi har nu i det foregaaende anerkendt Kvindens Ret til at tage Plads ved det store Erhvervsbord, der før kun stod dækket for Manden.

Naar vi derfor er færdig med denne Side af Kvindespørgsmaalet, indskrænker dette sig nærmest til at blive Spørgsmaalet, om Kvinden, ifølge sin Opdragelse og Uddannelse, er i Stand til at bruge denne Ret i den Udstrækning, ved de Midler og paa den Maade, den anvendes.

Jeg skal tillade mig at referere nogle Udtalelser af Hr. Redaktør *Vilh. Hansen*, paa vor første Kongres, i Foraaret 1902:

„Den Invasion, der foregaar fra Kvindernes Side i vort Fag, er ganske kolossal. I Femtenaaret 1880—95, i den Tid, hvor Handelen herhjemme var i stærkt Opsving, hvor den ene Forretning efter den anden skød op som Paddehatte, og Aktiekapitalismen udbredte sine Fangarme over Hovedstaden og over Landet, var Forøgelsen af den mandlige Arbejdskraft 80 pCt., derimod var Tilgangen af kvindelig Arbejdskraft her i København ca. 600 pCt.! Et Par Tal for Udlandets Vedkommende: Fra 1875—1882 voksede Antallet af mandlige Medhjælpere i Tyskland med 58 pCt., men i samme Tidsrum forøgedes det kvindelige Medhjælperantal med 125 pCt., fra 1882—1895 med 59 resp. 161 pCt".

Hvad er Grunden hertil? Er det fordi Kvinden er Manden overlegen i Arbejdskraft og Arbejdsydelse?

Nej!

Det er ene og alene den Kendsgærning, at Kvindens Arbejdskraft er langt billigere, ja, at den udbydes til Priser, der oftest trodser enhver Beskrivelse.

Men hvad er da Grunden hertil?

Den maa hovedsagelig søges i en vrang Opfattelse af Kvindespørgsmaalet, hvorved dette mister sin væsentlige Berettigelse.

Som Samfundsforholdene ere nu, er det jo i Regelen Forældrene, der tager Bestemmelse angaaende Døtrenes Beskæftigelse. Naar saa det faderlige Ophav ræsonnerer som saa: Mine pekuniære Forhold tillader mig ikke at have mine Døtre gaaende omkring mig i mit Hjem; jeg kan ikke efterlade saa meget, at deres Fremtid er sikret pekuniært. Da jeg altsaa ikke kan forsørge dem, og Nutidens usikre Forhold gør det i høj Grad tvivlsomt, om andre vil gøre det Stykke Arbejde, er der ikke anden Udvej tilbage, end at jeg gennem Opdragelse og Uddannelse giver dem Muligheder i Hænde til Selverhverv.

Naar Kvinden i Kraft af dette Ræsonnement sendes ud i Erhvervslivet, da er Kvindespørgsmaalet, som jeg har forsøgt at paavise i de foregaaende Artikler, absolut berettiget.

Men naar nu Ræsonnementet lyder: Ligesaa mange unge Piger, lige saa mange Husmødre, naar den Tid kommer; kan hun indtil da tjene lidt til Handsker, Slør og Cyclereparationer, saa er det godt, — ja, saa protesterer *vi*. Thi her har vi den gentlige Grund til den store Indvandring paa Mandens Arbejdsmarked, idet jo disse Kvinder for en ussel Gage tilraner sig de faglærte Arbejderes retmæssige Ejendom.

Dette er dog sikkert ogsaa kun en Overgangstid; ja, det maa blive det, *fordi* det synes umuligt, at denne sidstnævnte Arbejdskraft i Længden vil kunne finde fordelagtig Anvendelse, idet en ung Pige, der tages lige fra en Roman eller et Køkken og placeres paa en Kontor-Stol, aldrig vilde kunne udføre et Arbejde, der i Kvantitet og i Kvalitet overgaar en almindelig Lærlings, endsige da en faglært Medhjælpers; *fordi* — som Herman Trier udtalte ved den liberale Vælgerforenings Møde om Kvindens Valgret, idet han imødegik Indvendingerne om Kvindens skadelige Indflydelse paa Arbejdsmarkedet — Faren ikke er tilstede længere, indtil Kvinderne har naaet den Udvikling og Modenhed, der lærer dem at kræve deres Arbejde betalt efter dets Værd, hvilket blandt andet Valgretten vil skænke dem; *fordi* denne Udvikling og Modenhed netop ogsaa vil være naaet efter en aarelang Læretid, naar den ugifte Kvinde indser, at hun i sit Arbejde ejer den Kapital, hvis Rente skal forskaffe hende Midlerne til Livets Ophold, og endelig, *fordi* det ufravigeligt vil blive en faglig Medhjælperbevægelses Fremtidsopgave at tage Stilling til dette Spørgsmaal, at regulere Tilgang, Ansættelse og Løn, at sætte Skæl imellem faglærte og ikkefaglærte kvindelige Arbejdere. Alt dette gennem en fyldigere Allianceorganisation af alle de mandlige og kvindelige Arbejdere, der skal *leve* af deres Arbejde.

Spørgsmaalet løses ikke ad den private og frivillige Forhandlings Vej; maaske kun ved Lovgivningsmagtens Indgriben.

Talen er om en fri Konkurrence indenfor en Stand, der bestaar af en Majoritet af selvernærende allierede Mænd og Kvinder, og et Mindretal af de øvrige lommepengeerhvervende Madammeaspiranter.

Sammenslutningen vil opløse denne frie Konkurrence. Majoritetens Krav vil være Mindretallet en Lov, Mindretallet maa ofres, o: gaa over i den fælles Enhed.

Helligdagslov og Helligdagsarbejde.

Just som Helligdagslovens Revision endelig synes at skulde blive en Kendsgærning, viser der sig en mørk Sky, der kaster Skygge paa den almindelige Tilfredshed med den antagne Nærhed af et længe næret Ønskes Opfyldelse.

Det i Anledning af Helligdagsloven nedsatte Folketingsudvalg har nu afgivet sin Betænkning og fremsat et Lovforslag. Blandt de foreslaaede Punkter findes der et, der, saafremt det vedtages af Rigsdagen, vil gøre Loven næsten betydningsløs for Medhjælperne. Forslagets § 13 indeholder nemlig den Bestemmelse, *at det skal være den Handlende tilladt pr. Telefon og paa anden Maade, uden aaben Bod, at modtage og ekspedere Ordrer indtil Kl. 10.* — Dette Forslag er en Haan mod Medhjælperne; thi Loven vil i den foreslaaede Form tage Hensyn til alle de Kredse, der ønskede dens Gennemførelse, med Undtagelse af den største af de interesserede Parter — Medhjælperne. Butiksmedhjælperen kan altsaa fejre sin Søndagmorgen og Søndagformiddag paa samme Vis som hidtil — og det snart til almindelig Menneskeret ophøjede Krav om en hel, ubeskaaren ugentlig Fridag opfyldes fremdeles ikke for ham.

Vi kan dog ikke tro, at Rigsdagens Flertal vil vedtage Loven i denne Form. Helligdagsarbejdets fuldstændige Afskaffelse er netop gentagne Gange fremsat som et af de vigtigste Motiver til Revisionsforslagets Fremkomst, og den nævnte Bestemmelse er jo netop i fuldkommen Modstrid med den medhjælpervenlige Stemning, der sporedes under tidligere Debatter.

Illoyal Konkurrence.

Det kjøbenhavnske Detailhandlersocietets Forretningsudvalg har tilstillet „Kjøbenhavns Handelsforeningers Fællesrepræsentation" og samtlige Handelsforeninger i Købstæderne følgende Skrivelse:

Da Fællesrepræsentationens Optræden i den senere Tid tyder paa en forstærket Erkendelse af Rabat- og Tilgiftsvæsenets Utilbørlighed, skal Detailhandlersocietets Forretningsudvalg udtale sin oprigtige Glæde herover, samt tillade sig at forespørge den ærede Fællesrepræsentation, om den ikke maatte have Interesse af sammen med Detailhandlersocietetet at indgaa til Regeringen med Anmodning om at foranledige Forelæggelsen af et Lovforslag, som, noget i Lighed med den tyske Lov om illoyal Konkurrence, kunde forebygge den Del af Nutidens usunde og urigtige Handelsformer, der i en betænkelig Grad nærmer sig Ulovlighedens Grænse, men som dog ikke kan rammes af vore nuværende Love. Det er en Selvfølge, at en saadan Lov skulde søge at umuliggøre den Humbug og Uvederhæftighed, som i vore Dage, til liden Hæder for Handelsstanden, breder sig som en ondartet Svamp, hvad enten den pynter sig med Navnet Tilgift eller Rabat.

Den af de kjøbenhavnske Detailhandleres Organisation paabegyndte kraftige Aktion vil maaske saaledes resultere i et Lovforslag, der tager Sigte paa at sætte en Bom for det usunde Tilgiftsvæsen, der har fremkaldt højst skadelige Konkurrenceformer i Detailhandelen. „Fællesrepræsentionen" er rimeligvis villigere til at laane Øre til denne Henvendelse og medvirke til en lovmæssig Beskyttelse af Detailhandlernes Interesser end da det for nogen Tid siden gjaldt om at beskytte Børn og unge Mennesker mod Misbrug af deres Arbejdskraft.

„V. E. C. A".

Disse fire Bogstaver er udlagt til „Voluntary Early Closing Association" og betegner en Institution, der har indlagt sig megen Fortjeneste af sit Arbejde for at skaffe de engelske Handels- og Kontormedhjælpere mere Fritid og derved i flere Retninger stillet dem gunstigere end deres Standsfæller paa Fastlandet.

„Foreningen for frivillig tidlig Lukning" er af gammel Dato. Dens Oprindelse skriver sig fra en Tid, hvor der ikke var Tale om Statens Indgriben i Arbejdstidsspørgsmaalet.

Søndags-Lukningen har gennem mange Aartier været en Kendsgerning i det højkirkelige England, men den strenge Søndagshvile blev i de Tider næsten en Søndagstvang, fordi det stred mod gammel Sæd og Skik, at benytte Søndagen til virkelig Rekreation, til forfriskende og opmuntrende Udflugter i Naturen. Trangen til at bryde med disse gammeldags Former blev omsider uimodstaaelig i de større Byer, navnlig i London. Med det mere anspændte Arbejde steg Kravet om flere Fridage end de yderst faa Dage, der udover Søndagene regnedes til Kirkedagene og derved kom Medhjælperne og Forretningsindehaverne til Gode.

Paa Forslag af Sir John Lubbock vedtog Parlamentet en Lov, der indførte de saakaldte 4 „Bankholidays" efter Jul, Paaske og Pinse samt den første Mandag i August, paa hvilke Børser, Banker og alle Forretninger skulde lukke.

Denne Lovbestemmelse, der fik Betydning for hele den arbejdende Befolkning, efterfulgtes af en Bevægelse, der havde til Opgave at sikre Butiksmedhjælperne en ugentlig Fri-Eftermiddag. Bankerne og Kontorerne havde allerede da gennem mange Aar standset Arbejdet Lørdag Eftermiddag Kl. 2. Denne Begunstigelse var ifølge Forholdenes Karakter uopnaaelig for Medhjælperne i Butiksforretningerne. Da opstod „V. E. C. A".

Det lykkedes dette Samfund ad Frivillighedens Vej og med virksom Bistand af det købende Publikum at faa indført den bekendte „Halfholiday" — den halve ugentlige Fridag, der i London falder paa Torsdag, i Provinserne i Reglen paa Onsdagen. — „V. E. C. A". har sørget for, at Medhjælperne — særlig i London — faar let Adgang til at benytte deres halve Fridag, der ofte begynder Kl. 12 Middag, til at ryste Verdensbyens Støv af Fødderne og søge ud til Strand og Skov i nogle Timer. Man har arrangeret sig med de forskellige Baneselskaber, saaledes at der for en billig Penge kan foretages Udflugter til Kanalkysten, og de londonske Medhjælpere kan saaledes i ca. 6 Timer faa Lejlighed til at indaande den friske Søluft i Brighton. Ja længere endnu kan Rejsen gaa. Englænderen er et Rejsemenneske. Mangen Hermessøn benytter sin Halfholiday til en Sviptur til Arvefjenden „on the other side of the Channel." Tager man med Middagstoget fra London til Folkstone, naar man Damperen til Boulogne, og der bliver Tid til et Par Timers Ophold paa fransk Grund. Kl. 10 er man atter i Metropolis.

„The Voluntary Early Closing Association" har ogsaa indlagt sig Fortjenester paa andre Omraader end de her nævnte, men denne paa Frivillighedens Grundlag arbejdende Institution har dog ikke „trods ihærdige Anstrengelser" naaet sit Ideal: En fuldkommen Regulering af Arbejdstiden i Handels- og Kontorfaget. Allerede i Aaret 1886 erkendte Samfundet officielt, at kun Lovgivningsmagtens Indgriben kunde hidføre en tilfredsstillende og betryggende Ordning af Arbejdstidsspørgsmaalet.

Dette bemærkelsesværdige Exempel — i Forbindelse med mange andre — viser lil Fuldkommenhed, at det private Inititativ altid bærer Halvhedens Præg, naar det drejer sig om Socialreformer.

Derfor kræver vi Statshjælp til Selvhjælp.

Kontoristernes Organisation.*)

(Af *Guillaume*).

Den kolossale Forandring af de økonomiske Forhold, der karakteriserer vort Aarhundrede, Maskinteknikens Indgriben i Vareproduktionen med den deraf resulterede Overflødiggørelse af menneskelig Arbejdskraft, Storindustriens og Storhandelens Opkomst og Udvikling, fremkaldt ved de videnskabelige Resultaters Udnyttelse i praktiske Øjemed i Forbindelse med Kommunikationsmidlernes gennemgribende Forbedring, har fremkaldt hidtil ukendte Strømninger og Bevægelser i Samfundslivet. Samfundslag, der hidtil have bevaret en fuldstændig Ligegyldighed og Selvopgivelse med Hensyn til Forbedring af den Stilling, de indtog i Samfundet, have omstyrtet den kinesiske Mur af Fordomme og Indifferents, der omgav dem; ved enig og samlet Optræden have de rejst Kampen til Værn af egne Interesser; denne Kamp er ikke ført forgæves, den har mægtigt bidraget til at højne vedkommende Klasses materielle og aandelige Niveau og brudt nye Udviklingsbaner for den.

Vi sigter til de fysiske Lønarbejderes organisatoriske Bevægelse.

I vor Tid, hvor Menneskehaanden afslører Naturens Hemmeligheder og Mennesket søger at udnytte hver Fodsbred Land, i denne Fremskridtets Tid bliver Kampen for Tilværelsen stadig skærpet. Konkurrencen bliver haardere, Kriserne permanente, den økonomiske Selvstændighed er truet eller umuliggjort for Tusinders Vedkommende. Dette gælder ikke blot for Industrien eg Haandværket, men ogsaa for Handelen.

Under saadanne Forhold bliver Individets Indflydelse paa Reguleringen af de Lønbetingelser, det er underkastet, meget begrænset, selvfølgelig gælder dette især den store Masse Mennesker, der er henvist til at anvende hele deres aandelige og fysiske Kraft paa at sikre deres egen Eksistents, men hvad den fysiske og aandelige Lønarbejder ikke kan gennemføre ved egen Kraft, kan opnaas ved Massernes Fællesoptræden, derfor er Sammenslutninger af faglig Natur og kooperative Foretagender i stigende Opkomst; vor Tid er Fagorganisationernes Udviklingsperiode.

Organisationstanken har endnu ikke gennemsyret alle Fag, hvis Medlemmer fører en haardnakket Kamp for Tilværelsen. Erkendelsen af, at de individuelle Kræfters uhindrede og frie Virken ikke er tilstrækkelig til at garantere den Enkeltes Frihed og økonomiske Sikkerhed, men at man hertil maa føje Interessernes Solidaritet indenfor den faglige Organisations Ramme, er endnu ikke vaagnet i manges Bevidsthed.

Men denne Erkendelse vinder mere og mere Hævd, trods enhver Modstand fra Principalers og Arbejdskøberes Side, trods Uvilje fra de, der lider under Arbejdsforholdenes uheldige Ordning — en Uvilje, der næres og trives i Ly af Uvidenhed og Ligegyldighed overfor Tidens økonomiske Spørgsmaal og Reformkrav. For kort Tid siden stiftedes den første faglige Organisation for Handelsmedhjælpere. „De danske Handelsmedhjælpers Forbund" — derved aabnedes der de tjenende Handelsmedhjælpere Mulighed for ved forenede Anstrængelser at gennemføre gennemgribende Reformer i Løn- og Arbejdsforholdene, hvilket i høj Grad tiltrænges indenfor denne Kategori af Lønarbejdere.

Man har betragtet dette Foretagende skeptisk — ikke alene Principaler, men mange af vore Kolleger nærer den Anskuelse, at den unge Organisation ikke vil evne at gennemføre de Reformkrav, som ere formulerede i dens Program. Denne Mistillid overrasker os ikke, skønt den savner ethvert relativt Støttepunkt. Da Arbejderne for et kvart Aarhundrede siden begyndte at grundlægge de Fagorganisationer, der nu ere centralicerede i et Landsforbund, der tæller 70,000 Medlemmer, saa man lige saa skeptisk paa Forholdene; men den Modstand, som den organisatoriske Bevægelse mødte ved sit Gennembrud fra Arbejdskøbernes og Magthavernes Side — ja fra Arbejderne selv, denne Modstand mod Fagorganisationens Udvikling er knust, og de danske Arbejdere høre i Øjeblikket til de bedst organiserede Arbejdere i Verden.

De kan pege tilbage paa store Resultater i disse 31 Aar; de mandlige Arbejdere i København erholde 12 Mill. Kroner mere i Løn om Aaret end i 1872. Lønstigningen andrager ca. 40 pCt., samtidig med, at Arbejdstiden er betydelig forkortet. Hvad Arbejderne have opnaaet gennem Organisationen kan Handelsmedhjælperne gennemføre ad samme Vej. Tysklands Handelsmedhjælpere, der ere organiserede i forskellige Fagorganisationer bl. a. „Freien Vereinigungen der Kaufleute" og det sidst oprettede „Zentralverband der Handlungsgehilfen og Gehilfinnen Deutschland" havde fornylig opnaaet betydelige Fordele ved Vedtagelsen af den nye Handelslovbog. Vort Broderorgan „Der Bureau Angestellte" (Februar 1898) knytter følgende Bemærkning hertil: Alt, hvad Handelsmedhjælperne have opnaaet, Søndagshvilen og Fordelene ved den nye Handelslovbog, have de kun tilkæmpet sig ved deres egen Virksomhed, ved en langvarig og utrættelig Kamp — gennem deres Organisation have de forstaaet at vække Handelsmedhjælpernes Masse, og det er lykkedes dem at gøre deres berettigede Fordringer gældende overfor Regeringen". De danske Handelsmedhjælpere kan opnaa de samme Fordele, naar de selv vil; Betingelsen herfor er kun, at vi alle slutte os

*) Ved den faglige Medhjælperbevægelses Fremkomst i København 1897 lagdes der særlig Vægt paa at organisere Butiksmedhjælperne. Denne Artikel er det første Forsøg paa at interessere Kontormedhjælperne for faglig Organisation og turde endnu have Krav paa Opmærksomhed.

sammen i vor Organisation og ved enig og solidarisk Optræden fremsætter vore Krav. Gør vi dette, opfylder vi kun vor Pligt — Pligter overfor os selv, vore Kolleger, vort Fag og den følgende Generation. (Forts.)

Protest mod § 13.

Det fatale Forslag, der er fremkommet fra det af Folketinget nedsatte Udvalg til Helligdagslovens Revision, gaaende ud paa at berøve Medhjælperne de ved Helligdagsloven tilsigtede Fordele, havde foranlediget den af Hr. *K. Hintz* ledede Kolonialmedhjælperforening til at arrangere et Protestmøde. Mødet fandt Sted den 10de Januar og afholdtes i Odd Fellow-Ordenens Bygning i Kjøbenhavn.

Skønt der var udfoldet en Del Agitation for Tilslutning til Mødet og alle Handelsmedhjælpere var indbudt til at komme til Stede, var Deltagernes Antal kun ringe, idet der ikke havde indfunden sig mere end 40 Medhjælpere — alle tilhørende Kolonialbranchen. Blandt Deltagerne fandtes enkelte af Centralorganisationens Medlemmer. Indbyderne havde anmodet enkelte kendte Mænd af Handelsstanden samt Folketingsudvalgets Medlemmer om at overvære Mødet, men kun ét Udvalgsmedlem, den indremissionske Kammerherre *Barner*, havde efterkommet Indbydelsen.

Efter Hr. Hintz's Indledningsforedrag udspandt der sig en Diskussion, hvori Hr. Barner udtalte sig for Helligdagsarbejdets Afskaffelse set fra et religiøst Synspunkt. Hr. B. kunde dog ikke som Udvalgsmedlem udtale sig nærmere om Lovforslaget.

Mødet sluttede med Vedtagelse af en Resolution, hvori der rettes en Henstilling til Folketingsudvalget om at tage Hensyn til Medhjælpernes Ønske om en hel ugentlig Fridag.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Centralorganisationens Adresser.

Hovedkontoret: Esbjerg.
Formand: *Åge Hyllested.*
Hovedkasserer: *Chr. Ingvoldsen,* Jyllandsgade 19.
„D. H.- & K.-M. Tidende"s Redaktion: Kjøbenhavn.
Redaktør: *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26.
„D. H.- & K.-M. Tidende"s Ekspedition: Kjøbenhavn.
Ekspeditør: *V. Zwicki,* Jacob Danefærdsvej 6.
Agitationsudvalgene:
Køben havn og Omegn: Formand: *Vilh. Hansen,* Kjøbenhavn, Mysundegade 26.
Jylland: Formand: *Vald. Pedersen,* Aarhus, Høegh Guldbergsgade 69 A.
Øerne: Formand: *Vilh. Hansen,* (konst.) Kjøbenhavn Mysundegade 26.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26. Kasserer: *Carl Christensen,* Farvergade 24.

De københavnske Afdelingers fælles Lokale er i *Kaisers Hotel, Aaboulevard* (Hjørnet af Griffenfeldtsgade). Mødeaften *1ste, 3die og event. 5te Tirsdag* i hver Maaned. *Januar 5de og 19de, Februar 2den og 16de.*

I Foreningslokalerne paa 1ste Sal vil der forefindes inden- og udenlandske Blade og Tidsskrifter til Medlemmernes Afbenyttelse.

Agitationsudvalget afholder Møde i Bestyrelsesværelset i Stuen den *1ste Tirsdag i hver Maaned.*

Agitationsudvalget afholdt Møde den 5te Januar. *Annonceindsamlingen* i Hovedstaden gav Anledning til en Forhandling der strakte sig over 1¼ Time. Det vedtoges at henvende sig til pladsledige Medlemmer for at faa dem til at overtage Annonceindsamlingen, og vedtoges det at betale disse en Provision for tegnede Annoncer. Det vedtoges endvidere at forsætte med Udsendelsen af Annonceindbydelser, og henvistes det yderligere Arbejde denne Sag vedrørende til Afdelingsbestyrelserne.

Det vedtoges at paabegynde Agitationen for den bestemte Maximalarbejdstid og indtil videre at afholde *2 maanedlige Agitationsmøder.* I Anledning af denne Agitation vedtoges det at udsende en kortfattet Henvendelse til Kontor- og Butiksmedhjælperne indeholdende Indbydelse til den paatænkte Række Møder. Da det havde vist sig vanskeligt at opkræve Kontingentet maanedsvis, vedtoges det at foretage *Kvartals-Opkrævning* den 2den Maaned i Kvartalet. Forskellige mindre Sager behandledes derefter.

For at undgaa Uorden i Kontingentafregningen anmodes de ærede Medlemmer indtrængende om at betale Kvartalskontingent Kr. 1,50 ved Inkassatorens Henvendelse til Dem i Februar. — **Ingen Restancer!!**

»Lovgivningen og Handels- og Kontormedhjælperne« er Dagsorden for et Møde, der afholdes med Personalet fra forskellige Forretninger Tirsdag den 19de Januar, Kl. 9, i vore Lokaler. Redaktør Vilh. Hansen indleder. Medlemmern e indbydes.

Agitationsudvalget.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Lampevej 23.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen,* Farvergade 24, 2., K. Kasserer: *C. Wulff,* Søllerødgade 24, 3.

Den 19. ds. afholdes der i Lokalerne i Kaisers Hotel, et Møde, hvor Spørgsmaalet „Lovgivningen og Handels- og Kontormedhjælperne" vil komme til Behandling. Der er udgaaet Indbydelse til en Del uorganiserede Kolleger. Bestyrelsen anmoder Medlemmerne om at komme til Stede, og hver især medtage en eller flere Kolleger. Adressen til Regering og Rigsdag, som vil være fremlagt ved Mødet, bør underskrives af enhver Medhjælper.

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand og Kasserer: *E. M. Christensen,* Bille Brahesvej 3, 3. V.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Ryesgade 21, 3. Kasserer: *M. I. Jensen.* Adresse: O. Wagner, Ny Blegdamsvej 3, 2.

Jylland.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer og Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Immervad 6.

Indmeldelser modtages; Optagelsesblanketter med fornødne Oplysninger udleveres paa Forlangende.

A-Medlemmernes Opmærksomhed henledes paa, at Valg af Læge gælder for Kalenderaaret og Lægeskifte kan kun finde Sted i Januar.

Budet modtager Besked derom.

Sygekassens Læger er d'Hrr.: Overlæge Andersen, Frederiksgade 74, Albech, St. Torv 7, Frk. Else Balle, Mellgade 41, Ove Bayer, Søndergade, Reservelæge Brammer, Amtsygehuset, Dr. Dreyer, Rømerhus, Distriktlæge Fejlberg, Vestergade 6, Dr. Gliemann, Nørrebrogade 10, Grauer, Meilgade 2, Gørtz, Guldsmedgade 22, Fysikus Johansen, Clemenstorv, Jørgensen, St. Clemensapotek, Dr. Ilsøe, St. Torv 8, Koch, Bruunsgade, 54, Lange, Guldsmdegade 33, Dr. Lasson, St. Clemenstorv 11, Dr. Sander-Larsen, Ryesgade 37, Stadslæge Lunddahl, Borgporten 15, Korpslæge Løchte, Lille Torv 6, Leth, Guldsmedegade 28, Mohnsen, St. Torv 8, Korpslæge Mohr, Guldsmedegade 21, Prior, Ryesgade 10, Dr. Rahlff, St. Torv 5, Dr. Korpslæge Vogelius, Ryesgade 20, Zahlmann, Guldsmedegade 27.

Sygekassemedlemmerne erholde ogsaa Rabat ved Tandudtrækning.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Den første Onsdag i hver Maaned afholder Afdelingen sine Sammenkomster paa Hotel National (Selskabslokalerne) Kl. 9 Aften.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested,* Kongensgade 3, 1. Kasserer: Assistent *Th. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *Chr. Spangsberg,* Stormgade 3.

Herning. Formand: *Carl Pape,* Kasserer: Kommis *P Haahr* hos Bunch Christensen.

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen,* Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen,* Østerg. 56.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Nykøbing p. M. Formand: Rejsende *O. Petersen,* Kasserer: Bogholder *Chr. Sørensen.*

Randers. Formand: *C. O. Lindback,* Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther,* Fredensgade 16.

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi,* Kasserer: Kommis *N. C. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Anton Jensen.*

Mødeaften hver *Torsdag,* Lokale paa Hotel „Royal".

Varde. Formand, Bogholder *C. H. W. Hasselriis.*

Viborg. Kasserer: Kontorist *Eduard Christensen.*

Øerne.

Odense. Formand: Bogholder *N. A. Horndrup.* Indmeldelser modtages af Kassereren *Johs. Petersen,* Overgade 7. Repræsentant for Pladsledighedstorsingen *H. Petersen,* Albanigade 65, 2.

Sorø. Formand: *Jul. Jacobsen,* Kasserer: Boglolder *Chr. Brinch.*

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 3. 1. Februar 1904. 4. Aargang

Vigtigere end vore Krav for en Maximalarbejdsdag, hvis Løsning tilhører en mere eller mindre fjern Fremtid, er Spørgsmaalet om Helligdagsarbejdets Afskaffelse, netop fordi dette Spørgsmaal er brændende for Tiden.

Man vil andetsteds i Bladet kunne læse Ordlyden af det Andragende, vor Organisation har indbragt til det Udvalg i Folketinget, der har med denne Sag at gøre, og man tør vel gaa ud fra, at vort Andragende vil have nogen Indflydelse paa Udvalgets Arbejde, saasom det vil være enhver samvittighedsfuld Lovgiver magtpaaliggende at se Sagen belyst fra saa mange Sider som muligt og at være lydhør for de Krav, der rejses fra de interesserede Parter og fra de forskellige Lejre.

Men derfor bør vi ikke ligge paa den lade Side, og tro den hellige Grav velforvaret. Vi maa give vort Andragende det Rygstød og den Kraft, vi formaa, og der frembyder sig her en Lejlighed for vore Afdelinger til i Gerning at vise deres faglige Sindelag som maaske ingensinde før.

Det vil være hver Afdelings ufravigelige Pligt i Løbet af de næste 14 Dage at have afholdt offenligt Møde med dette Spørgsmaal paa Dagsordenen, og til hvert af disse Møder bør vore respektive Repræsentanter paa Tinge være medindbudte.

Ad anden Vej vil der blive tilstillet Afdelingerne Ordlyden til en Resolution til Vedtagelse, og det tilraades Afd. ikke at fravige denne Ordlyd.

Straks efter Mødets Afholdelse sendes Meddelelse til Formanden desangaaende, som saa besørger Resolutionen videresendt til Folketingets Udvalg for Helligdagsloven. Derimod vil Afdelingerne selv have at tilstille baade Kredsens Folke- og Landstingsmænd en Afskrift af Resolutionen, og dette bør under ingen Omstændigheder undlades. Det er første Gang efter Reorganisationen, ja i lange Tider, at Centralorganisationen binder an med et fagligt Spørgsmaal, lad der derfor blive Takt i vor Fremmarsch og lad ingen holde sig tilbage hverken af den ene eller den anden Grund.

Husk, Sagen har Rækkevidde! I mangen Provinsby har vi alt Helsøndagslukningen, men hvis Loven tillader Betjening af Kunderne til 10 Fm., er der Fare for, at Kollegerne atter mister dette Gode, som humane Principaler af fri Vilje har gennemført.

Nu skal Spørgsmaalet løses for en længere Aarrække, derfor er det, der nu skal handles; — de, der ikke følge Trop, svigte Kammeraterne.

Altsaa ufortøvet til Værket!

I forrige Nummer af Bladet er Indholdet af § 13 allerede nævnt, — den tillader Betjening og Udbringning af Varer til Kl. 10 Fm., — hvis dette bliver Lov, vil det sige, at Tilstanden er forværret mod, hvad det var før, da Grænsen dog var Kl. 9 Fm., men Kravet skal lyde for en hel ugentlig Fridag, ikke alene for Butiksmedhjælperne, men ogsaa for de af vore Kolleger, der er beskæftigede paa Kontorer og Lagre. Thi selv om det ikke er Reglen, at der af disse sidste forlanges Helligdagsarbejde, saa findes der dog ikke faa Principaler, hvis Respekt for den personlige Frihed ikke er større end at Søndagsarbejde forlanges. Naturligvis hævde disse altid den uundgaaelige Nødvendighed som Undskyldning herfor, men det er da kun rimeligt, hvor Nødvendigheden virkelig byder sligt, da bør der sikres Medhjælperen en tilsvarende Fritid paa en anden af Ugens Dage i Stedet, og dette Princip er knæsat i Lovens § 14, saa man tør haabe, at dette vil blive gennemført, og vi skal da faa at se, i hvor høj Grad *Nødvendigheden* svinder ind til intet. Vi skal derfor have frem Kravet om Forbud mod alt Helligdagsarbejde, thi kun saaledes sikrer man Medhjælperne den fulde Frihed. Hvad nytter det at paabyde Butikernes Lukning, naar allehaande Arbejder bag den lukkede Dør holder Medhjælperen fangen Størstedelen af Søndagen alligevel?

Det er atter og atter hævdet under Lovens Behandling i Tinget, baade nu og tidligere, at selv om den kaldtes Helligdagsvoksen, som vi selv har stillet os.

Åge Hyllested.

Ekstrakontingent.

Alene Ordet er frastødende, for det første dets fremmedartede Sammensætning — Udenomsydelse vilde f. Eks. lyde meget bedre; — men saa føler man ved Ordets Nævnelse ligesom en Haand i sin Lomme, og er der noget man er en Modstander af, saa er det denne fremmede, ubudne Haand, ravende rundt i éns Lomme, selv om det saa kun er sølle 70 Øre det drejer sig om.

Hovedbestyrelsen er klar over, at dette ikke er Vejen til Popularitet, og kun ugerne er selv de, der har stemt for et Ekstrakontingents Opkrævelse, gaaet med dertil.

Hovedbestyrelsen tager imidlertid det fulde Ansvar paa sig, ja har end ikke søgt at dække sig bag Repræsentantskabet, i den Forvisning, at Forholdet vilde blive nogenlunde det samme, som naar Hovedbestyrelsen selv har vedtaget dette Forslag fra Formanden, med 5 mod 2 Stemmer.

Siden Formandsskiftet, hvor vi Maaned for Maaned har arbejdet os langsomt men sikkert ud af den økonomiske Tilstand, der da var raadende, har det været vor første Opgave, at bringe Balance til Veje; dette er tildels lykkedes, som vi skimter den Dag, da hver Maaned selv bærer sine Udgifter; — men Medlemmerne venter med Rette, at der gøres mere end blot dette, — vi lægger derfor ud med Indsamling af Underskrifter til Fordel for Maximalarbejdsdagen, og med Udsendelse af vort Flyveskrift. Alt dette kræver imidlertid Midler, og hvis ikke der skaffes nye Indtægtskilder, vil Resultatet blot være det, at vi atter befinder os ude i det økonomiske Uføre. Sligt kan en samvittighedsfuld Ledelse ikke gaa med til — Valget stod derfor imellem at ligge stille indtil alt havde rettet sig efterhaanden, eller søge nye Indtægtskilder, som naturligst kun er at finde hos Medlemmer, der jo til Slut alligevel maa betale Gildet.

Her viste der sig atter to Veje, enten den frivillige Selvbeskatning, som vi tidligere med Held har prøvet, men som nødig skal misbruges, eller det tvungne Bidrag gennem Udskrivningen af et Ekstrakontingent, en Fremgangsmaade, der naturligvis heller ikke skal misbruges.

Paa Forslag af Formanden valgtes denne sidste som den mest retfærdige og som den, der samtidig bringer Ansvaret hjem til den rette, nemlig til den hele, store Stab af menige Medlemmer. Afstemningen frembød forøvrigt den Morsomhed, at et Medlem stemte for begge Dele, og uden at være indiskret kan jeg antyde, at vor Kasse er i særdeles gode Hænder.

Der vil altsaa ad anden Vej udgaa Meddelelse til Afdelingerne om Udskrivning af to Maaneders Ekstrakontingent, og selv om der ikke har manglet paa advarende Røster overfor dette Skridt, saa kan Hovedbestyrelsen ikke med sin bedste Vilje se, hvilke Følger disse skulde være. Den Afdeling eller det Medlem maatte sandelig være af en særlig smaatskaaren Natur, der vilde gøre andet, end ved Betalingen sige: I skulde hellere have forlangt en hel Krone med det samme.

De 70 Øre, som vi saaledes beskatter vore Medlemmer for, betyder jo for den enkelte intet, men tilsammenlagt i vor Hovedkasse bliver det en Sum, der hjælper den hele Bevægelse et uendeligt Stykke frem. Det er derfor hvert enkelt Medlems Opgave at gøre dem til Skamme, der har haft unødige Betænkeligheder derved, saa meget mere, som det var en Nødvendighed, ved forøgede Indtægter at møde de forøgede Udgifter, der ikke kan undgaas, om Arbejdet skal gøres.

Åge Hyllested.

Ekstrakontingent. Hovedbestyrelsen har besluttet for første Gang at gøre Brug af § 6 (Centralorganisationens Love), og udskrive 2 Maaneders Ekstrakontingent à 35 Øre pr. Medlem. Læs Formandens Artikel: »Ekstrakontingent«.

Helligdagsloven.

Vigtigere end vore Krav for en Maximalarbejdsdag, hvis Løsning tilhører en mere eller mindre fjern Fremtid, er Spørgsmaalet om Helligdagsarbejdets Afskaffelse, netop fordi dette Spørgsmaal er brændende for Tiden.

Man vil andetsteds i Bladet kunne læse Ordlyden af det Andragende, vor Organisation har indbragt til det Udvalg i Folketinget, der har med denne Sag at gøre, og man tør vel gaa ud fra, at vort Andragende vil have nogen Indflydelse paa Udvalgets Arbejde, saasom det vil være enhver samvittighedsfuld Lovgiver magtpaaliggende at se Sagen belyst fra saa mange Sider som muligt og at være lydhør for de Krav, der rejses fra de interesserede Parter og fra de forskellige Lejre.

Men derfor bør vi ikke ligge paa den lade Side, og tro den hellige Grav velforvaret. Vi maa give vort Andragende det Rygstød og den Kraft, vi formaa, og der frembyder sig her en Lejlighed for vore Afdelinger til i Gerning at vise deres faglige Sindelag som maaske ingensinde før.

Det vil være hver Afdelings ufravigelige Pligt i Løbet af de næste 14 Dage at have afholdt offenligt Møde med dette Spørgsmaal paa Dagsordenen, og til hvert af disse Møder bør vore respektive Repræsentanter paa Tinge være medindbudte.

Ad anden Vej vil der blive tilstillet Afdelingerne Ordlyden til en Resolution til Vedtagelse, og det tilraades Afd. ikke at fravige denne Ordlyd.

Straks efter Mødets Afholdelse sendes Meddelelse til Formanden desangaaende, som saa besørger Resolutionen videresendt til Folketingets Udvalg for Helligdagsloven. Derimod vil Afdelingerne selv have at tilstille baade Kredsens Folke- og Landstingsmænd en Afskrift af Resolutionen, og dette bør under ingen Omstændigheder undlades. Det er første Gang efter Reorganisationen, ja i lange Tider, at Centralorganisationen binder an med et fagligt Spørgsmaal, lad der derfor blive Takt i vor Fremmarsch og lad ingen holde sig tilbage hverken af den ene eller den anden Grund.

Husk, Sagen har Rækkevidde! I mangen Provinsby har vi alt Helsøndagslukningen, men hvis Loven tillader Betjening af Kunderne til 10 Fm., er der Fare for, at Kollegerne atter mister dette Gode, som humane Principaler af fri Vilje har gennemført.

Nu skal Spørgsmaalet løses for en længere Aarrække, derfor er det, der nu skal handles; — de, der ikke følge Trop, svigte Kammeraterne.

Altsaa ufortøvet til Værket!

I forrige Nummer af Bladet er Indholdet af § 13 allerede nævnt, — den tillader Betjening og Udbringning af Varer til Kl. 10 Fm., — hvis dette bliver Lov, vil det sige, at Tilstanden er forværret mod, hvad det var før, da Grænsen dog var Kl. 9 Fm., men Kravet skal lyde for en hel ugentlig Fridag, ikke alene for Butiksmedhjælperne, men ogsaa for de af vore Kolleger, der er beskæftigede paa Kontorer og Lagre. Thi selv om det ikke er Reglen, at der af disse sidste forlanges Helligdagsarbejde, saa findes der dog ikke faa Principaler, hvis Respekt for den personlige Frihed ikke er større end at Søndagsarbejde forlanges. Naturligvis hævde disse altid den uundgaaelige Nødvendighed som Undskyldning herfor, men det er da kun rimeligt, hvor Nødvendigheden virkelig byder sligt, da bør der sikres Medhjælperen en tilsvarende Fritid paa en anden af Ugens Dage i Stedet, og dette Princip er knæsat i Lovens § 14, saa man tør haabe, at dette vil blive gennemført, og vi skal da faa at se, i hvor høj Grad *Nødvendigheden* svinder ind til intet. Vi skal derfor have frem Kravet om Forbud mod alt Helligdagsarbejde, thi kun saaledes sikrer man Medhjælperne den fulde Frihed. Hvad nytter det at paabyde Butikernes Lukning, naar allehaande Arbejder bag den lukkede Dør holder Medhjælperen fangen Størstedelen af Søndagen alligevel?

Det er atter og atter hævdet under Lovens Behandling i Tinget, baade nu og tidligere, at selv om den kaldtes Helligdagsloven, saa tilsigtede man en Fridagslov, det var Grundtanken i Forslaget; naar der derfor alligevel er Tendenser til at give Køb paa dette Omraade, saa maa det tilskrives Paavirkning fra anden Side, og den naturligste Modvægt herimod er en kraftig og hurtig Indskriden fra vor Side; thi udebliver den, er vore Lovgivere berettigede til at tro, at den Vej, de saaledes følger, imødekommer alle Krav. Vi har i dette Spørgsmaal, ikke alene Standsinteresser at varetage, som det vilde være Forræderi at gaa udenom, men vi har tillige heri Stof til Agitation for forøget Tilslutning blandt vore uorganiserede Kolleger, — en Lejlighed saa gunstig som nogen. Der venter os derfor en dobbelt Høst, og den nærmeste Tid vil vise, om vi virkelig er os de Opgaver voksen, som vi selv har stillet os.

Åge Hyllested.

Ekstrakontingent.

Alene Ordet er frastødende, for det første dets fremmedartede Sammensætning — Udenomsydelse vilde f. Eks. lyde meget bedre; — men saa føler man ved Ordets Nævnelse ligesom en Haand i sin Lomme, og er der noget man er en Modstander af, saa er det denne fremmede, ubudne Haand, ravende rundt i éns Lomme, selv om det saa kun er sølle 70 Øre det drejer sig om.

Hovedbestyrelsen er klar over, at dette ikke er Vejen til Popularitet, og kun ugerne er selv de, der har stemt for et Ekstrakontingents Opkrævelse, gaaet med dertil.

Hovedbestyrelsen tager imidlertid det fulde Ansvar paa sig, ja har end ikke søgt at dække sig bag Repræsentantskabet, i den Forvisning, at Forholdet vilde blive nogenlunde det samme, som naar Hovedbestyrelsen selv har vedtaget dette Forslag fra Formanden, med 5 mod 2 Stemmer.

Siden Formandsskiftet, hvor vi Maaned for Maaned har arbejdet os langsomt men sikkert ud af den økonomiske Tilstand, der da var raadende, har det været vor første Opgave, at bringe Balance til Veje; dette er tildels lykkedes, som vi skimter den Dag, da hver Maaned selv bærer sine Udgifter; — men Medlemmerne venter med Rette, at der gøres mere end blot dette, — vi lægger derfor ud med Indsamling af Underskrifter til Fordel for Maximalarbejdsdagen, og med Udsendelse af vort Flyveskrift. Alt dette kræver imidlertid Midler, og hvis ikke der skaffes nye Indtægtskilder, vil Resultatet blot være det, at vi atter befinder os ude i det økonomiske Uføre. Sligt kan en samvittighedsfuld Ledelse ikke gaa med til — Valget stod derfor imellem at ligge stille indtil alt havde rettet sig efterhaanden, eller søge nye Indtægtskilder, som naturligst kun er at finde hos Medlemmer, der jo til Slut alligevel maa betale Gildet.

Her viste der sig atter to Veje, enten den frivillige Selvbeskatning, som vi tidligere med Held har prøvet, men som nødig skal misbruges, eller det tvungne Bidrag gennem Udskrivningen af et Ekstrakontingent, en Fremgangsmaade, der naturligvis heller ikke skal misbruges.

Paa Forslag af Formanden valgtes denne sidste som den mest retfærdige og som den, der samtidig bringer Ansvaret hjem til den rette, nemlig til den hele, store Stab af menige Medlemmer. Afstemningen frembød forøvrigt den Morsomhed, at et Medlem stemte for begge Dele, og uden at være indiskret kan jeg antyde, at vor Kasse er i særdeles gode Hænder.

Der vil altsaa ad anden Vej udgaa Meddelelse til Afdelingerne om Udskrivning af to Maaneders Ekstrakontingent, og selv om der ikke har manglet paa advarende Røster overfor dette Skridt, saa kan Hovedbestyrelsen ikke med sin bedste Vilje se, hvilke Følger disse skulde være. Den Afdeling eller det Medlem maatte sandelig være af en særlig smaatskaaren Natur, der vilde gøre andet, end ved Betalingen sige: I skulde hellere have forlangt en hel Krone med det samme.

De 70 Øre, som vi saaledes beskatter vore Medlemmer for, betyder jo for den enkelte intet, men tilsammenlagt i vor Hovedkasse bliver det en Sum, der hjælper den hele Bevægelse et uendeligt Stykke frem. Det er derfor hvert enkelt Medlems Opgave at gøre dem til Skamme, der har haft unødige Betænkeligheder derved, saa meget mere, som det var en Nødvendighed, ved forøgede Indtægter at møde de forøgede Udgifter, der ikke kan undgaas, om Arbejdet skal gøres.

Åge Hyllested.

§ 13.

Et Andragende til Udvalget for Helligdagsloven.

Centralorganisationens Ledelse har — som det fremgaar af Spidsartiklen i dette Nummer — sin Opmærksomhed henledt paa den Fare, der truer Medhjælpernes Søndagsfrihed. Vor Formand har saaledes tilstillet Helligdagslovens Folketingsudvalg følgende Andragende, vedrørende den forestaaende Bestemmelse i Lovforslagets § 13.

„Ovennævnte Centralorganisation tillader sig herved at andrage det ærede Udvalg af Folketinget om ved Behandlingen af ovennævnte Lovforslag at tage Hensyn til, at der derved skaffes *alle Handels- og Kontormedhjælper en hel ugentlig Fridag*, og tillader sig at henlede det ærede Udvalgs Opmærksomhed paa Affattelsen i § 13, idet den deri givne Tilladelse til at køre Varerne i Byen til Kunderne indtil Kl. 10 Fm., kun vil have til Følge, at Butiksmedhjælperne stedse vil være bunden i Butiken Søndag Formiddag.

Endvidere anmodes det ærede Udvalg om at udvide Lovforslagets Grænse fra at *paabyde Butikslukning*, til *at forbyde alt Arbejde i Butiker, Kontorer og Lagre paa Folkekirkens Helligdage m. m.*, idet man kun saaledes kan sikre Medhjælperne den ugentlige Fridag ubeskaaret.

Hvor Forholdene muligvis kan nødvendiggøre en Imødekommen paa dette Punkt, anmodes det ærede Udvalg om analogt med Forslagets § 14, at sikre hver Medhjælper en tilsvarende Fritid paa en anden af Ugens Dage i Stedet.

Uden at komme ind paa en nærmere Motivering af ovenstaaende Anmodning, skal man blot henvise til Forslagets Behandling i Folketinget ved denne og tidligere Lejlighed, hvor lignende Synspunkter er gjort gældende fra forskellig Side".

Overensstemmende med dette Andragende vil der udgaa Cirkulærer til Afdelingerne om at rejse en almindelig Stemning mod § 13 i dens nuværende Affattelse. Den saaledes planlagte Protestbevægelse vil indeholde et udmærket Agitationsstof for Afdelingerne, og bør bidrage til, at vort Medlemstal faar en stærk Forøgelse, saaledes at vor Organisation i Fremtiden bliver i Stand til at værge Medhjælperstanden mod lignende for vore Interesser skadelige Foranstaltninger.

Vort første Flyveskrift.

„Hvem kan bedre varetage Standens Interesser end Standen selv?"

Der er hengaaet over 3 Aar, siden Forretningsudvalget for den da nydannede Centralorganisation ved sit første Møde i Aarhus vedtog følgende Udtalelse:

„Det paalægges *Forretningsføreren* i Forbindelse med *V. Hansen* saa hurtig som muligt at udarbejde en Pjece, omhandlende den faglige Bevægelse blandt Handels- og Kontormedhjælperne, dens Opkomst og senere Udvikling, bilagt med Beretning om Delegeretmødet i Aarhus og Klargørelse af de enkelte Programpunkter. Pjecen skal leveres til Afdelingerne til den billigst mulige Pris, og Bestyrelsen anmodes indtrængende om at drage Omsorg for, at den kommer alle Medlemmerne samt saa mange Ikke-Medlemmer som muligt i Hænde".

Denne aargamle Beslutning er aldrig ført ud i Virkeligheden. Den kostbare Agitation, som Centralorganisationen kort Tid efter paabegyndte omkring i Provinsbyerne, og de store Møder, der afholdtes i København, tillod ikke, at Contoen „Skriftlig Agitation" debiteredes for større Beløb.

Først nu har Tanken faaet fast Form. I Tilslutning til Agitationen for Maximalarbejdstiden udsender Centralorganisationens Hovedbestyrelse en Pjece i et Oplag af 10,000 Eksemplarer, hvori Spørgsmaalet: Hvem kan bedre varetage en Stands Interesser end Standen selv? er gjort til Genstand for Behandling af Centralorganisationens Formand Hr. *Åge Hyllested*. Naturligvis har Hovedbestyrelsens enkelte Medlemmer gennemgaaet Manuskriptet, før dette gik i Trykken. Pjecen, der vil foreligge færdig, naar disse Linier komme vore Læsere i Hænde, fremtræder i nitid Udstyrelse saavel med Hensyn til Tryk som Format, og er udgaaet fra Centralorganisationens Bogtrykker Hr. Writh i Kjøbenhavn.

I en priselig kort, men klar Fremstilling, giver den Besked om Centralorganisationens Opstaaen. Læseren tager et Vue over Organisationens Maal og Midler, og Pjecen slutter naturligvis med Opfordring om Tilslutning til Centralorganisationen.

Pjecens Omslag giver dernæst Oplysning om vort Program, Reglerne for Indmeldelse, Afdelingsadresser og „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende".

Der er næppe Tvivl om, at Afdelingerne vil vide at gøre god Brug af denne Agitationspjece, hvis Fremstilling bekostes af Hovedkassen, og vil den i saa Fald vise sig at være et virksomt Middel i vort samlende og oplysende Arbejde indenfor Medhjælperstanden. Pjecen erholdes gratis ved Henvendelse til Hovedkontoret.

Agitationen paa Landet.

Alt som vor Organisation vinder Fodfæste i Byerne, modnes Betingelserne for at udstrække den agitatoriske Virksomhed til de Landsbyer, hvor der findes Medhjælpere. Afdelingerne i de mindre Kjøbstæder vil ofte først være henvist til at søge Tilslutning paa Oplandet, naar Byen er gennemarbejdet. — Den nydannede Afdeling i Varde viser her Vejen.

Saaledes fandtes nylig i „Ribe Amtstidende" en Artikel, undertegnet *R. Lykke*, Lundtang pr. Lunde St., hvori Centralorganisationen nærmere omtales. Vi gengiver Artiklens Indledning:

„Det er i vor Tid en uomstødelig Kendsgærning, der Dag for Dag fremstaar klarere og tydeligere i den almindelige Bevidsthed, at det for en Stand, der vil vinde frem til en bedre social Position og materielt Velvære, er en absolut Nødvendighed, at den staar enigt samlet om de Krav og de Reformer, som kan føre til dette Maals Opnaaelse. Forstaaelsen heraf er i stedse stigende Grad ved at finde Fodfæste blandt de unge Handelsmænd, baade Butikens og Kontorets Medhjælpere. Og det er kun glædeligt! Thi ingen Stand lever vel som Handels- og Kontormedhjælperstanden paa Tradition og nedarvede Fordomme, og ingen Stand trænger vel netop derfor i saa høj Grad til et Pust fra den Tid, hvori vi lever, saa at den dog maa lære at leve med Nutiden og ikke i Fortiden".

Efter en nærmere Omtale af Centralorganisationens Opgaver og Virkemaade, slutter Hr. L. med følgende Udtalelse:

„Som det fremgaar af det ovenfor anførte, er det store og gavnlige Opgaver, der tages fat paa — og det i Tro, med Kraft, Besindighed og Takt, hvilket præger hele Organisationens Virksomhed og skaffer den Anseelse og Tillid.

Foreningen af Handels- og Kontormedhjælpere for Varde og Omegn er ogsaa et Led af Centralorganisationen, den tæller dog langtfra saa mange Medlemmer, som den burde, idet altfor mange, baade ældre og yngre Medhjælpere, endnu indtager Tilskuerens afventende, skeptiske Holdning. Dette er forkasteligt. Enhver dygtig og oplyst Medhjælper bør støtte den Forening og de Mænd, der har sat sig det store, smukke Maal at ophjælpe en Stand, der lever under ugunstige og trykkende Forhold. Det byder almindelig Standsfølelse".

Denne Artikel tyder paa, at der paa Landet begynder at opstaa Forkæmpere for vor Sag — en Kendsgærning, der varsler om fornyet Fremgang for Medhjælperbevægelsen.

Vore Arbejdsforhold.

Trods gentagne Henvendelser fra Redaktionen, er det ikke lykkedes at opnaa det tilsigtede Samarbejde med Afdelingerne. Kun de færreste af disse lader høre fra sig uden i Form af de ret sparsomme Meddelelser, der tilflyder Rubriken „Fra Centralorganisationen".

Det er imidlertid af stor Interesse for Redaktionen og af endnu mere Betydning for vor Organisations hele Virksomhed, at vi holdes à jour med Arbejdsforholdene i de enkelte Brancher og i de forskellige Byer. Hvilken Kollega kender ikke af egen Erfaring eller paa anden Haand Eksempler paa daarlige Lønvilkaar, usle Kost- og Logiforhold, overlang Arbejdstid, daarlig Behandling o. s. v.? Disse Eksempler paa de daarlige Arbejdsforhold, der i mange Retninger findes i Handels- og Kontorfaget, ere desværre altfor almindelige. Men det er vor Opgave at fremdrage og paatale disse Forhold! Denne Op-

gave løses kun ved Meddelelser fra Medlemmer og Afdelingsbestyrelser. Naar Navne ikke ønskes fremdraget maa dette udtrykkelig bemærkes. Meddeleren maa i ethvert Tilfælde holde sig til de faktiske Forhold med pertentlig Nøjagtighed, og maa overfor Redaktionen garantere for Meddelelsernes Rigtighed.

Redaktionen har i disse Dage udsendt et Cirkulære til Afdelingerne, vedrørende denne Sag. Vi anmode hermed Afdelingsbestyrelserne om at drage Omsorg for, at Samarbejdet med Redaktionen paa dette Omraade antager en systematisk Karakter, saaledes at den nuværende følelige Mangel ved vort Blad kan afhjælpes.

Annonceprisens Nedsættelse.

Hovedbestyrelsen har, som tidligere meddelt, nedsat Annonceprisen pr. *Kvartal*, for derved at fremme Annoncetegningen.

Priserne ere følgende:

10 Kr. pr. Rubrik paa Forsiden
8 - - - de andre 3 Sider.

Desuden gives der en Rabat *af 5* og *10 pCt.* for henholdsvis *halv-* og *helaarlige* Annoncer.

For Annoncer paa 2 *Rubriker* gives yderligere 5 pCt., for *større* Annoncer 10 pCt.

For at opnaa det bedst mulige Resultat, anbefales det Afdelingerne at søge Overenskomst med en enkelt eller nogle enkelte Kolleger om Overtagelse af Annoncearbejdet, efter de i Formandens Cirkulære af 10de December 1903 anførte Bestemmelser.

Annoncemanuskripter, Garantibeviser og ethvert Beløb, der indgaar for Annoncer, indsendes *snarest* til Hovedkassereren *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Glem ikke, at det er enhver Kollegas Pligt at støtte de Forretninger, der averterer i vort Blad. Søg at formaa Deres Bekendte og Omgangskreds til ogsaa at reflektere paa vore Annoncer.

Husk Annoncetegningen!

Virk for Udbredelsen af „D. H.- & K.-M.-Tidende".

Kontoristernes Organisation.

Af *Guillaume.*

(Fortsat.)

De danske Handelsmedhjælperes Forbund har faaet størst Tilslutning fra Handelsmedhjælpere i snævrere Forstand (Komis'er, Ekspedienter etc), hvilket er meget naturligt, da disses Antal er absolut overlegent overfor den anden Kategori af Handelsmedhjælpere: Kontoristerne; desuden ere de Arbejdsforhold, hine ere underkastede, f. Eks. Kost- og Logisystemet med deraf følgende større Afhængighedsforhold til Principalerne, betydelig uheldigere end de Forhold, Kontoristerne i Reglen arbejde under.

Da Forbundet imidlertid vil samle alle Lønarbejdere i Handelsfaget, altsaa ogsaa Kontoristerne, skulle vi i en følgende Artikel dvæle ved disses økonomiske Stilling og den Betydning Organisationen har for denne udbyttede og undertrykte Del af vore Kolleger.

I en foregaaende Artikel have vi paapeget Betydningen af Fagorganisationen som et Produkt af vor Tids økonomiske Forhold og særlig beskæftiget os med den unge organisatoriske Bevægelse blandt Handelsmedhjælperne. — Den Del af Medhjælperne i Handelsfaget, som her skal omtales — Kontoristerne — ere i Almindelighed underkastede Arbejdsvilkaar, der trænger til en gennemgribende Forbedring.

Den Overflødiggørelse af menneskelig Arbejdskraft og den økonomiske Usikkerhed, der karakteriserer vor Tid som Følge af den udviklede tekniske Arbejdsmetode i Forbindelse med den stadig stigende Konkurrence sætter ogsaa sit Præg paa Handelsfaget. Tilgangen til Handelsfaget og ikke mindst til Kontoristbranchen er i stedse Stigen, fordi vor Tid i Reglen ikke byder den unge Mand, der skal uddanne sig i et bestemt Fag, Betingelser for, at han kan opnaa en selvstændig og uafhængig Stilling i dette. En meget stor Del af de unge Præliminarister, der hvert Aar dimitteres fra vore Realskoler, søger Plads som Volontører paa Kontorerne, dels fordi kun Mindretallet har Midler eller Lyst til at læse videre, dels fordi Antallet af de Pladser i Statens Tjeneste, hvortil der er Adgang for Præliminarister, staar i omvendt Forhold til Ansøgernes Mængde og last not least — fordi det ofte anses for noget finere at være Kontorist end f. Eks. Haandværkssvend (!). Foruden alle disse unge Mennesker, der faar Plads paa Kontorerne, er der selvfølgelig en Mængde andre, ældre og yngre Mænd og — Kvinder, der søger Kontorpladser, i mange Tilfælde er det Folk oplærte i andre Fag; der søge at opholde Livet ved Kontorarbejde.

Den stærke Tilgang af Arbejdskraft til Kontorfaget virker naturligvis i høj Grad uheldig paa Lønningsforholdene; der er altid Folk nok at faa, og Principalen kan i Reglen fastsætte Lønnen efter eget Forgodtbefindende — altsaa kan den inhumane Principal gennemføre en hensynsløs og skandaløs Udbytning af Arbejdskraften uden at møde nogen effektiv Modstand.

(Forts.)

Den internationale Organisation.

Dagsordenen for den internationale Medhjælperkongres, der afholdtes afvigte September Maaned i Brüssel, have vi tidligere gengivet. Kongressen talte Delegerede fra Argentina, Nord-Amerika, Belgien, England, Frankrig, Holland, Italien, Portugal, Spanien, og Østrig-Ungarn. Ialt var 43 Medhjælperorganisationer med 170,000 Medlemmer repræsenterede. Det internationale Bureau har nu udsendt efterfølgende Cirkulære, som her gengives i Oversættelse, til de under Føderationen inkorporerede Organisationer og desuden til andre Medhjælperrepræsentationer. Cirkulæret lyder:

Gent, den 15. Januar 1904.

Hr. Sekretær.

Den internationale Kongres af Handels- og Kontormedhjælpere, der blev afholdt i Brüssel sidste September, har fastsat de Statutter, som indtil videre skal gælde for det internationale Forbund. Jeg sender Dem herved et Eksemplar af disse Statutter.

I Henhold til Bestemmelserne i disse har jeg den Ære at bede Dem

1) at lade mig vide Antallet af Medlemmer i Deres Forbund (Art 2),
2) omgaaende at tilstille mig Summen af Deres Forbunds Kontingent for 1904, hvilket beløber sig til en Centime pr. Medlem aarligt (Art. 3),
3) at lade mig vide, paa hvilken Maade De tænker at gaa til Værks ved Valget af en Delegeret til at repræsentere Deres Land ved Forretningsudvalgets Sammentræden, der sandsynligvis vil finde Sted i Slutningen af 1904 (Art. 10),
4) at lade mig vide Navnet paa den eller de Korrespondenter, som findes i Deres Land til „Le Trait d'union" (Art. 23).

(Her følger en Redegørelse for den Fremgangsmaade, der skal vælges, for at indføre et internationalt Emblem).

Den officielle Beretning om Kongressen.

Den officielle Beretning om den internationale Kongres, der blev holdt i Brüssel i 1903, er under Forberedelse. Den vil udgøre et tykt Bind, hvis Pris vil blive omkring 2 Frc., dersom Oplaget ikke overstiger 500 Eksemplarer. Dersom dette Oplag overstiges, vil Prisen blive forholdsvis reduceret.

Da denne officielle Beretning vil blive interessant ved alle de forskellige Standpunkter, vil alle Forbundene have Interesse af at bidrage til at nedsætte Prisen, og derved sikre Udbredelsen. Vil De meddele mig det Antal Eksemplarer, som De vil tegne Dem for, dersom Prisen er fra 2 Frc., fra $1^1/_2$ Frc., fra 1 Frc. eller fra 50 Centimer.

Internationale Forbindelser. Bureauet har overdraget til mig at bede de Forbund, til hvilke nærværende Appel er rettet, om at give mig Adressen paa Handelsmedhjælperforeninger, som de kende i følgende Lande: *Grækenland, Italien, Schweiz, Norge-Sverig.*

Nærværende Brev er sendt til de Forbund, som har regelmæssig Forbindelse med „Fédération international". Det er ligeledes sendt til dem, som hidtil have tøvet med at slutte sig til den. Jeg er sikker paa, at de første vil skynde sig at svare mig, og jeg vover at haabe, at de sidste alvorligt vil undersøge de nye internationale Statutter.

Modtag, Hr. Sekretær, Udtrykket for mine bedste Følelser,

Generalsekretæren

Aug. Bruggemann.

Vi ønske gærne at opnaa den størst mulige Forstaaelse og et frugtbringende Samarbejde med vore udenlandske Broderorganisationer, og Redaktionen staar i stadig Forbindelse med de betydeligste udenlandske Medhjælperorganisationer, men „Féderation internationale des Employés" opfylder i sin nuværende Skikkelse ikke fuldtud de Fordringer, vi — og de skandinaviske Medhjælpere overhovedet — maa stille til en

international Organisation. Sproget lægger os vanskelige Hindringer i Vejen, idet alle Tryksager og øvrigt Materiale, der, udsendes fra det internationale Bureau, er affattet paa Fransk et Sprog, der kun forstaas af et ringe Faatal af nordiske Handels- og Kontormedhjælpere. Det internationale Organ „Le Trait d'Union" burde i hvert Fald indeholde Artikler paa de 3 Hovedsprog: Tysk, Fransk og Engelsk. Derved vilde det blive lettere at faa Medarbejdere i de forskellige Lande, og Bladets Udbredelse vilde blive væsentlig befordret.

Hovedbestyrelsen har tidligere beskæftiget sig med en Henvendelse fra det internationale Bureau, vedrørende Centralorganisationens Tilslutning. Maaske vil Spørgsmaalet atter komme til Forhandling paa et kommende Hovedbestyrelsesmøde.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Centralorganisationens Adresser.

Hovedkontoret: Esbjerg.
Formand: *Åge Hyllested.*
Hovedkasserer: *Chr. Ingvoldsen,* Jyllandsgade 19.

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Redaktion: Kjøbenhavn.
Redaktør: *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26.

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Ekspedition: Kjøbenhavn.
Ekspeditør: *V. Zwicki,* Jacob Danefærdsvej 6.

Agitationsudvalgene:
Københavns og Omegn: Formand: *Vilh. Hansen,* Kjøbenhavn, Mysundegade 26.
Jylland: Formand: *Vald. Pedersen,* Aarhus, Høegh Guldbergsgade 69 A.
Øerne: Formand: *Vilh. Hansen,* (konst.) Kjøbenhavn Mysundegade 26.

Københavns og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26. Kasserer: *Carl Christensen,* Farvergade 24.

De københavnske Afdelingers fælles Lokale er i *Kaisers Hotel, Aaboulevard* (Hjørnet af Griffenfeldtsgade). Mødeaften *1ste, 3die og event. 5te Tirsdag* i hver Maaned. *Februar: 2den og 16de.*

I Foreningslokalerne paa 1ste Sal vil der forefindes inden- og udenlandske Blade og Tidsskrifter til Medlemmernes Afbenyttelse.

Agitationsudvalget afholder Møde i Bestyrelsesværelset i Stuen den *1ste Tirsdag i hver Maaned.*

Husk Agitationsudvalgsmødet Tirsdag den 2den Februar, Kl. 8½ præcis.

Som meddelt i forrige Nummer, afholdtes det første af de planlagte Agitationsmøder den 19de Januar. Der var udsendt Indbydelse til en Del Kolleger, men Besøget var ikke særlig stort. Redaktør *Vilh. Hansen* indledede med et kort Foredrag om „Lovgivningen og Handels- og Kontormedhjælperne", med særligt Henblik paa Adressen for den lovbestemte Maximalarbejdstid. Udvalgets Næstformand, Hr. *O. Olsen,* udtalte sig i Tilslutning til Indlederen. De tilstedeværende Kolleger undertegnede Adressen, og der indmeldtes flere nye Medlemmer.

Offentligt Møde afholdes i Kaisers Hotel (Hj. af Aaboulevarden og Griffenfeldtsgade) paa 1ste Sal, *Tirsdag den 2den Februar, Kl. 9 pr.* Medlemmerne anmodes om at virke for saa stort Besøg som muligt. Indbyd Deres Bekendte blandt vore Kolleger, til at gaa med til Mødet. Hr. Korrespondent *Carl Christensen* (Udvalgets Kasserer) indleder om „Handels- og Kontormedhjælpernes Arbejdstid". Mød talrigt!

Agitationsudvalget.

For at undgaa Uorden i Kontingentafregningen, anmodes de ærede Medlemmer indtrængende om at betale Kvartalskontingent Kr. 1,50 + det paalignede *Extrakontingent* ved Inkassatorens Henvendelse til Dem i Februar. — *Ingen Restancer!!*

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Lampevej 23.

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand og Kasserer *E. M. Christensen,* Bille Brahesvej 3, 3. V.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen,* Farvergade 24, 2., K. Kasserer: *C. Wulff,* Søllerødgade 24, 3.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Ryesgade 21, 3. Kasserer: *M. I. Jensen.* Adresse: O. Wagner, Ny Blegdamsvej 3, 2.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Den første Onsdag i hver Maaned afholder Afdelingen sine Sammenkomster paa Hotel National (Selskabslokalerne) Kl. 9 Aften.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer og Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Immervad 6.

Indmeldelser modtages; Optagelsesblanketter med fornødne Oplysninger udleveres paa Forlangende.

A-Medlemmernes Opmærksomhed henledes paa, at Valg af Læge gælder for Kalenderaaret og Lægeskifte kan kun finde Sted i Januar.

Budet modtager Besked derom.

Sygekassens Læger er d'Hrr.: Overlæge Andersen, Frederiksgade 74, Albech, St. Torv 7, Frk. Else Balle, Mellgade 41, Ove Bayer, Søndergade, Reservelæge Brammer, Amtsygehuset, Dr. Dreyer, Rømerhus, Distriktlæge Fejlberg, Vestergade 6, Dr. Gliemann, Nørrebrogade 10, Grauer, Meilgade 2, Gørtz, Guldsmedgade 22, Fysikus Johansen, Clemenstorv, Jørgensen, St. Clemensapotek. Dr. Ilsøe, St. Torv 8, Koch, Bruunsgade, 54, Lange, Guldsmdegade 33, Dr. Lasson, St. Clemenstorv 11, Dr. Sander-Larsen, Ryesgade 37, Stadslæge Lunddahl, Borgporten 15, Korpslæge Løchte, Lille Torv 6, Leth, Guldsmedegade 28, Mohnsen, St. Torv 8, Korpslæge Mohr, Guldsmedegade 21, Prior, Ryesgade 10, Dr. Rahlff, St. Torv 5, Dr. Korpslæge Vogelius, Ryesgade 20, Zahlmann, Guldsmedegade 27.

Sygekassemedlemmerne erholde ogsaa Rabat ved Tandudtrækning.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested,* Kongensgade 3, 1. Kasserer: Assistent *Th. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *Chr. Spangsberg,* Stormgade 3.

Herning. Formand: *Carl Pape,* Kasserer: Kommis *P. Haahr* hos Bunch Christensen.

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen,* Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen,* Østerg. 56.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Nykøbing p. M. Formand: Rejsende *O. Petersen,* Kasserer: Bogholder *Chr. Sørensen.*

Randers. Formand: *C. O. Lindback,* Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther,* Fredensgade 16.

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi,* Kasserer: Kommis *N. C. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Anton Jensen.*

Mødeaften hver *Torsdag,* Lokale paa Hotel „Royal".

Varde. Formand, Bogholder *C. H. W. Hasselriis.* Kasserer: Kommis *Schomann.*

Paa et kort efter den konst. Generalforsamling afholdt Bestyrelsesmøde, overtog Kommis *Johansen* Hvervet som Næstformand, medens Kommis *Schomann* overtog Kasserer- og Bogholder *Simon Jensen* Sekretærposten.

Foreningens Lokaler er paa Hotel „Dania". Møderne bekendtgøres foreløbig ved Cirkulærer.

Fredag den 13. Januar indledede Virksomheden med en *Aftenunderholdning,* idet Formanden oplæste forskellige humoristiske Smaating. Der var ikke just Trængsel i Lokalerne. Ved fremtidige Møder, maa Medlemmerne i egen og Foreningens Interesse møde mere talrigt; helst skulde vi have fat i dem alle, der er saamænd ikke for mange Adspredelser i en By som denne. Bestyrelsen har nu ved ihærdigt Arbejde faaet fat i den største Part af de herværende Medhjælpere, og garanterer smukke Resultater, dersom enhver vil arbejde efter Formue.

Viborg. Kasserer: Kontorist *Eduard Christensen.*

Øerne.

Odense. Formand: Bogholder *N. A. Horndrup.* Indmeldelser modtages af Kassereren *Johs. Petersen,* Overgade 7 Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen *H. Petersen,* Albanigade 65, 2.

Sorø. Formand: *Jul. Jacobsen,* Kasserer: Bogholder *Chr. Brinch.*

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 4. 15. Februar 1904. 4. Aargang

Leveregler for Afdelingerne.

1) Gør det til en ufravigelig Regel altid at opkræve Medlemsbidraget *senest* den 2den i hver Maaned. Medlemmerne vænnes derved til straks at betale Beløbet, og Restancerne indskrænkes til et Mindretal.
2) Indsend Bidraget til Hovedkassereren saa snart dette er indgaaet i Afdelingens Kasse, og *aldrig* senere end den 20de i hver Maaned.
3) Sørg *altid* for at overføre Medlemmerne fra en Afdeling til en anden ved Fraflytning. Hvor ingen Afdeling findes sendes Meddelelsen til Hovedkassereren.
4) Send *altid* Kopi af ethvert Cirkulære eller Meddelelse, baade til Formanden for Centralorganisationen og til Redaktøren af »D. H. og K. M.-T.«.
5) Besvar *altid* indgaaede Forespørgsler omgaaende og følg enhver Henvendelse fra Hovedledelsen med Nøjagtighed og Hurtighed.
6) Lad et Medlem overtage Hvervet som fast Korrespondent for »D. H. og K. M.-T.«.

   Det vil være dette Medlems Pligt at indberette alt Foreningslivet vedrørende til Redaktionen, og *navnlig* give Meddelelser om faglige Forhold.
7) Afhold mindst 1 Gang maanedlig Medlemsmøde, kommer der kun faa til at begynde med, Besøget vil stige, og det giver Liv indenfor Afdelingerne.
8) Henled Opmærksomheden paa Afdelingen ved Afholdelse af offentlige Møder, helst med fremmede Talere, og mindst 1 à 2 Gange om Aaret.
9) Ingen Sag af Betydning bør indledes uden efter forudgaaende Brevveksling med Formanden for Centralorganisationen.
10) *Alle Pengeforsendelser sker til Hovedkassereren Hr. Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Hvor ingen Afdeling findes

sker Indmeldelse direkte under Centralorganisationen til Hovedkassereren Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Kontingentet for direkte Medlemmer er *35 Ø. pr.* Maaned, der opkræves pr. Post *kvartalsvis* forud.

Helligdagsloven.

Centralorganisationens Resolution.

Den af vor Organisation rejste Bevægelse mod det i Folketingets Udvalg fremsatte Forslag om Retten til at ekspedere Ordre indtil Kl. 10 Søndag Formiddag kommer til Orde ved den Række af offentlige Møder, der afholdes paa Foranstaltning af vore Afdelinger.

Da det er af Vigtighed, at Centralorganisationen Standpunkt præciseres paa samme Maade ved alle disse Møder, bliver efterfølgende Resolution anbefalet til Vedtagelse overalt:

»Forsamlingen udtaler sin Tilslutning til den Tanke, der har været fremherskende paa Tinge i Behandling af nævnte Forslag, som tilsigter at skabe en Fridagslov, samt udtaler som sin Formening, at dette under betryggende Former kun kan naas ved et almindeligt Forbud mod alt Arbejde paa Kontorer, i Butikker eller Lagre paa Folkekirkens Helligdage samt Grundlovsdagen. Hvor Forretningens Tarv alligevel maatte kræve saadant Arbejde, under disse Former endnu i denne Samling maa blive ophøjet til Lov.«

Agitationen mod § 13.

De første Møder.

Rundt om i Afdelingerne afholdes i denne Tid en Række Møder angaaende Helligdagsloven, og fra de, hvor der allerede nu foreligger Referat, meldes om god Tilslutning og absolut Modstand mod § 13 saavel fra Medhjælpernes som fra Købmændenes Side.

Esbjerg.

Her afholdtes Torsdag den 4. ds. i Hotel Royals Festsal et af ca. 80 Medhjælpere besøgt Møde, hvor Hr. *Åge Hyllested* indledede med et særdeles fagligt oplysende Foredrag, hvori han dels gennemgik Sagens Forhistorie, dels præciserede vore Ønsker og angreb § 13 i dens nuværende Affattelse. Hr. Hyllested omtalte dernæst vort Andragende til Regering og Rigsdag angaaende lovbunden Maximalarbejdstid og opfordrede til Underskrift paa Adressen desangaaende.

Efter at Afdelingens Næstformand, Bogholder *Jensen-Skads*, var valgt til Dirigent udspandt der sig en kort Diskussion mellem Hr. *Hyllested* og Bogholder *Thomsen*, der i alt væsentligt sluttede sig til Hr. H., og navnlig fremhævede, at da kun et forsvindende Mindretal ikke gør, eller i hvert Fald ikke behøver at gøre sine Indkøb Søndag Formiddag, vilde Tilladelsen til at ekspedere Telefonordrer blive uden al Betydning for Publikum og kun bevirke, at saavel Principaler som Medhjælpere blev bundne i Forretningerne.

Den af Hr. Hyllested foreslaaede Resolution vedtoges enstemmig og saa godt som alle de tilstedeværende underskrev Adressen om Maximalarbejdstid efter Mødets Slutning.

Varde.

Vor nystiftede Afdeling i denne By afholdt Fredag den 5. ds. et særdeles vellykket Møde i Hotel Danias Lokaler. Der var mødt ca. 30 Medhjælpere – omtrent alle de paa Stedet værende — og over en halv Snes Købmænd. Afdelingens Formand, Hr. *Hasselriis* indledede og valgtes til Dirigent, og Hr. *Hyllested* holdt dernæst det samme Foredrag som i Esbjerg. I Diskussionen deltog flere af de tilstedeværende Principaler, nemlig D'hrr. *Harald Nielsen* (Handelsforeningens Formand), *H. Jacobsen* (sammes Næstformand), *Jul. Lange.* og *J. Sørensen*, alle i Tilslutning til Foredragsholderen, kun syntes d'Hr. stemt for, at Modstanden mod de meningsløse Bestemmelser i § 13 maaske burde være skarpere end i den foreslaaede Resolution. Denne vedtoges sluttelig enstemmig.

Varde-Afdelingen og dennes energiske Formand har al Grund til at være tilfreds med dette Møde og vil deraf se, at der er gode Betingelser for Fremgang, naar der altid med Iver tages Del i det *faglige* Arbejde: thi det er og bliver dog det, der samler bedst. At Byens Købmænd mødte saa talrigt ved vort Møde og saa uforbeholdent sluttede sig til vort Standpunkt tjener til Ære for D'hrrs. Frisind og rolige, sunde Blik paa Medhjælperspørgsmaalet.

Disse Møders vellykkede Forløb maa forhaabentlig virke ansporende paa de Afdelinger, der endnu intet Møde har afholdt om denne Sag: thi skal vi nære noget Haab om at se vore Ønsker blive til Lov maa *alle* Afdelingerne være med i Arbejdet herfor, saa at vor Rigsdag kan se, at der bag vor Resolution staar hele den vaagne Medhjælperstand Landet over.

Ekstrakontingentet.

De *direkte* Medlemmer anmodes om at indsende Ekstrakontingentet — 70 Øre — til mig i Frimærker eller pr. Postanvisning. Hvad der ikke er indgaaet inden 10. Marts, vil blive opkrævet pr. Post med Tillæg af Porto.

Esbjerg, d. 7. Februar 1904.

Chr. Ingvoldsen.

Leveregler for Afdelingerne.

1) Gør det til en ufravigelig Regel altid at opkræve Medlemsbidraget *senest* den 2den i hver Maaned. Medlemmerne vænnes derved til straks at betale Beløbet, og Restancerne indskrænkes til et Mindretal.
2) Indsend Bidraget til Hovedkassereren saa snart dette er indgaaet i Afdelingens Kasse, og *aldrig* senere end den 20de i hver Maaned.
3) Sørg *altid* for at overføre Medlemmerne fra en Afdeling til en anden ved Fraflytning. Hvor ingen Afdeling findes sendes Meddelelsen til Hovedkassereren.
4) Send *altid* Kopi af ethvert Cirkulære eller Meddelelse, baade til Formanden for Centralorganisationen og til Redaktøren af »D. H. og K. M.-T.«.
5) Besvar *altid* indgaaede Forespørgsler omgaaende og følg enhver Henvendelse fra Hovedledelsen med Nøjagtighed og Hurtighed.
6) Lad et Medlem overtage Hvervet som fast Korrespondent for »D. H. og K. M.-T.«.

   Det vil være dette Medlems Pligt at indberette alt Foreningslivet vedrørende til Redaktionen, og *navnlig* give Meddelelser om faglige Forhold.
7) Afhold mindst 1 Gang maanedlig Medlemsmøde, kommer der kun faa til at begynde med, Besøget vil stige, og det giver Liv indenfor Afdelingerne.
8) Henled Opmærksomheden paa Afdelingen ved Afholdelse af offentlige Møder, helst med fremmede Talere, og mindst 1 à 2 Gange om Aaret.
9) Ingen Sag af Betydning bør indledes uden efter forudgaaende Brevveksling med Formanden for Centralorganisationen.
10) *Alle Pengeforsendelser sker til Hovedkassereren Hr. Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Hvor ingen Afdeling findes

sker Indmeldelse direkte under Centralorganisationen til Hovedkassereren Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Kontingentet for direkte Medlemmer er *35 Ø. pr.* Maaned, der opkræves pr. Post *kvartalsvis* forud.

Helligdagsloven.

Centralorganisationens Resolution.

Den af vor Organisation rejste Bevægelse mod det i Folketingets Udvalg fremsatte Forslag om Retten til at ekspedere Ordre indtil Kl. 10 Søndag Formiddag kommer til Orde ved den Række af offentlige Møder, der afholdes paa Foranstaltning af vore Afdelinger.

Da det er af Vigtighed, at Centralorganisationen Standpunkt præciseres paa samme Maade ved alle disse Møder, bliver efterfølgende Resolution anbefalet til Vedtagelse overalt:

»Forsamlingen udtaler sin Tilslutning til den Tanke, der har været fremherskende paa Tinge i Behandling af nævnte Forslag, som tilsigter at skabe en Fridagslov, samt udtaler som sin Formening, at dette under betryggende Former kun kan naas ved et almindeligt Forbud mod alt Arbejde paa Kontorer, i Butikker eller Lagre paa Folkekirkens Helligdage samt Grundlovsdagen. Hvor Forretningens Tarv alligevel maatte kræve saadant Arbejde, udtaler Mødet sin Glæde over Forslagets § 14, der knæsætter det Princip, at en tilsvarende Fritid da bør tilsikres Vedkommende paa en anden af Ugens Dage i Stedet, og anmoder den høje Regering og Rigsdag om i Affattelsen af denne Paragraf direkte at vilde tage Sigte paa Handels- og Kontormedhjælperstanden, der maa siges i særlig Grad at trænge til en saadan rimelig Begrænsning af Arbejdstiden.

Mødet tillader sig yderligere at fremhæve, at den Stemning, der blandt Principalerne i København bl. a. har givet sig Udslag i Adressen om Helsøndagslukningen samt ved en frivillig Gennemførelse af denne Reform i mange Provinsbyer, tillige peger i samme Retning, hvorfor man udtaler Haabet om, at Forslaget under disse Former endnu i denne Samling maa blive ophøjet til Lov.»

Agitationen mod § 13.

De første Møder.

Rundt om i Afdelingerne afholdes i denne Tid en Række Møder angaaende Helligdagsloven, og fra de, hvor der allerede nu foreligger Referat, meldes om god Tilslutning og absolut Modstand mod § 13 saavel fra Medhjælpernes som fra Købmændenes Side.

Esbjerg.

Her afholdtes Torsdag den 4. ds. i Hotel Royals Festsal et af ca. 80 Medhjælpere besøgt Møde, hvor Hr. *Åge Hyllested* indledede med et særdeles fagligt oplysende Foredrag, hvori han dels gennemgik Sagens Forhistorie, dels præciserede vore Ønsker og angreb § 13 i dens nuværende Affattelse. Hr. Hyllested omtalte dernæst vort Andragende til Regering og Rigsdag angaaende lovbunden Maximalarbejdstid og opfordrede til Underskrift paa Adressen desangaaende.

Efter at Afdelingens Næstformand, Bogholder *Jensen-Skads*, var valgt til Dirigent udspandt der sig en kort Diskussion mellem Hr. *Hyllested* og Bogholder *Thomsen*, der i alt væsentligt sluttede sig til Hr. H., og navnlig fremhævede, at da kun et forsvindende Mindretal ikke gør, eller i hvert Fald ikke behøver at gøre sine Indkøb Søndag Formiddag, vilde Tilladelsen til at ekspedere Telefonordrer blive uden al Betydning for Publikum og kun bevirke, at saavel Principaler som Medhjælpere blev bundne i Forretningerne.

Den af Hr. Hyllested foreslaaede Resolution vedtoges enstemmig og saa godt som alle de tilstedeværende underskrev Adressen om Maximalarbejdstid efter Mødets Slutning.

Varde.

Vor nystiftede Afdeling i denne By afholdt Fredag den 5. ds. et særdeles vellykket Møde i Hotel Danias Lokaler. Der var mødt ca. 30 Medhjælpere — omtrent alle de paa Stedet værende — og over en halv Snes Købmænd. Afdelingens Formand, Hr. *Hasselriis* indledede og valgtes til Dirigent, og Hr. *Hyllested* holdt dernæst det samme Foredrag som i Esbjerg. I Diskussionen deltog flere af de tilstedeværende Principaler, nemlig D'hrr. *Harald Nielsen* (Handelsforeningens Formand), *H. Jacobsen* (sammes Næstformand), *Jul. Lange.* og *J. Sørensen*, alle i Tilslutning til Foredragsholderen, kun syntes d'Hr. stemt for, at Modstanden mod de meningsløse Bestemmelser i § 13 maaske burde være skarpere end i den foreslaaede Resolution. Denne vedtoges sluttelig enstemmig.

Varde-Afdelingen og dennes energiske Formand har al Grund til at være tilfreds med dette Møde og vil deraf se, at der er gode Betingelser for Fremgang, naar der altid med Iver tages Del i det *faglige* Arbejde: thi det er og bliver dog det, der samler bedst. At Byens Købmænd mødte saa talrigt ved vort Møde og saa uforbeholdent sluttede sig til vort Standpunkt tjener til Ære for D'hrrs. Frisind og rolige, sunde Blik paa Medhjælperspørgsmaalet.

Disse Møders vellykkede Forløb maa forhaabentlig virke ansporende paa de Afdelinger, der endnu intet Møde har afholdt om denne Sag: thi skal vi nære noget Haab om at se vore Ønsker blive til Lov maa *alle* Afdelingerne være med i Arbejdet herfor, saa at vor Rigsdag kan se, at der bag vor Resolution staar hele den vaagne Medhjælperstand Landet over.

De 1000 Kr.

Centralorganisationens Formand meddelte i „D. H.- & K.-M. Tidende"s Nr. 22, 1903, at der fra Hovedkontoret under 9de Oktober f. A. var indsendt Andragende til Indenrigsministeriet om et Tilskud, stort 1000 Kr., til Afholdelse af faglige, tekniske og almenbelærende Foredrag i vore Provinsafdelinger.

Ministeriets Svar gik imidlertid ud paa, at det paa Finansloven bevilgede Beløb til faglige og andre Foreninger kun gjaldt for Industri og Haandværk og saaledes ej kunde komme Handels- og Kontormedhjælperne til Gode. Hovedbestyrelsen behandlede — som tidligere refereret — Sagen i sit sidste Møde, og det vedtoges at andrage Rigsdagen om, at der paa Finansloven maatte blive optaget et Tilskud til Afholdelse af de ønskede Foredrag indenfor Centralorganisationens Afdelinger.

Formanden har derfor i Henhold til denne Beslutning affattet følgende Andragende:

> Ovennævnte Centralorganisation tillader sig herved at andrage den høje Regering og Rigsdag om et ekstraordinært Tilskud af *1000 Kr.*, til Afholdelse af Foredrag af faglig og merkantil Art indenfor Centralorganisationens Provinsafdelinger Landet over.
>
> Til Støtte for dette Andragende skal man fremføre, at da man er udelukket fra at faa Del i de paa Finansloven til lignende Brug for faglige Foreninger indenfor Haandværk og Industri i Provindserne bevilgede Midler, formener man, at den høje Regering og Rigsdag vil imødekomme et lignende Begær fra faglige Foreninger af Handelsmedhjælperstanden.
>
> Skulde den høje Regering og Rigsdag imidlertid ikke anse det for betimeligt at imødekomme dette vort Andragende, bede vi Dem ved næste Aars Bevilling paa Finansloven til Haandværk og Industri, da ogsaa at lade denne omfatte den ved Handelen beskæftigede Medhjælperstand.

Dette Andragende er tilsendt d'Hrr. Folketingsmand *Bluhme* og Landstingsmand *Rasmussen*, Vanddamgaard, med Anmodning om dets Indbringelse i Rigsdagens to Ting.

Da det maa anses som et retfærdigt Krav, at Handels- og Kontormedhjælperne bliver delagtiggjort i det med ovennævnte Bevilling tilsigtede Oplysningsarbejde, tør det forventes, at Rigsdagen vil tage Hensyn til dette Andragende.

Horsens Handelsforening og den lovpaabudte Butikslukning.

Lovgivningens Indgriben i Lukkesagen begynder at blive gjort til Genstand for Drøftelse i de lokale Handelsforeninger. Aarsagen hertil er et fra Indenrigsministeriet udsendt Cirkulære i Anledning af de til Rigsdagen indgivne Andragender om lovbestemt Butikslukning.

Handelsforeningen i Horsens drøftede forleden Spørgsmaalet paa Foranledning af Provinshandlerforeningens Fællesudvalg. Om Forhandlingen refererer „Horsens Avis:"

Form.: Sagen har jo været for tidligere og d'Hrr. kender min Stilling til den. Jeg taler som en varm Ven af de Unge og ønsker dem al den Frihed, som er nødvendig for deres aandelige Udvikling og deres Helbred. Det er jo i Reglen vore egne Børn, det drejer sig om.

Købmand *P. Chr. Pedersen* syntes, at man udmærket godt kunde tiltræde Andragendet. Som Forholdet er i Øjeblikket med den frivillige Lukning, er det meget uheldigt, da kun faa overholder Overenskomsten.

Købmand *E. W. Lassen* sluttede sig fuldt ud til P. Chr. Pedersen.

Form.: D'Hrr. vil altsaa i Stedet for den frivillige Overenskomst, der ikke holdes, have Butikslukning Kl. 8 paabudt ved Lov?

E. V. Lassen: Efter den private Overenskomst skal der ikke blot lukkes Kl. 8 de 4 Aftener om Ugen, men hver Aften undtagen Lørdag samt Aftenen før Helligdage og i Decbr. Maaned inden Jul.

Holst syntes, at naar man overhovedet skulde have en Lov derom, kunde man ligesaa godt tage de 5 Aftener som de 4.

Det vedtoges at meddele til Vejledning for Vedkommende, hvorledes den nu heri Byen bestaaende Overenskomst om Butikslukningen lyder.

Det er altsaa ikke alene i Hovedstaden, at Tanken om en ved Lov paabudt Lukning har vunden næsten udelt Tilslutning blandt Principalerne, ogsaa Provinsbyernes Handelsstand synes at ville slutte sig hertil.

I Forbindelse med ovenstaaende anmode vi om *Tilsendelse af Meddelelser og Avisudklip* vedrørende de lokale Handelsforeningers Drøftelse af dette for Medhjælperne saa vigtige Spørgsmaal.

Korrespondancerne til „D. H.- & K.-M. Tidende".

I forrige Nummer saa vi os nødsagede til at udtale vor Beklagelse over, at der tilsendtes os for faa Oplysninger vedrørende Arbejdsforholdene i Almindelighed.

Dette er imidlertid ikke den eneste Mangel, som Redaktionen maa gøre opmærksom paa!

En væsentlig Betingelse for, at „D. H.- & K.-M.-Tidende" fuldtud kan udfylde sin Opgave tilfredsstillende er naturligvis, at Bladet udkommer rettidigt. Det forcerede faglige Arbejde, de nye Spørgsmaal, der bringes frem fra Hovedledelsen og det deraf følgende Liv i Afdelingerne kræver, at Organisationens Organ udkommer regelmæssigt. Dette forudsætter Præcision fra Afdelingsbestyrelserne, Medarbejderne og alle Kolleger, der staar i direkte Forbindelse med Redaktionen.

Bladets Udvidelse ved Annonceomslaget og endelig den sidste Udvidelse af Stoffet den 1ste Januar nødvendiggør, at Redaktionen i Reglen maa sluttes *8 Dage* før Bladet skal udkomme. Vi foranlediges derfor atter til at gøre opmærksompaa, at alle Manuskripter, Afdelingmeddelelser etc. maa indleveres inden denne Frist, da Redaktionen i modsat Fald ikke kan paatage sig Ansvaret for, at for sent indsendte Manuskripter ikke optages eller maa henlægges til næste Nummer.

„Vore danske Kammerater."

Under denne Titel indeholder vort store engelske Broderorgan *„The Shop Assistant"* for 23de Januar en Artikel, hvor det blandt andet hedder:

„Efter næsten seks Aars Agitation for at opnaa en hel Helligdag for Medhjælperne om Søndagen er der nu Udsigt til, at et Forslag vedrørende denne Reform bliver til Lov i Danmark. Medhjælperorganisationens Bestræbelser, siger en dansk Meddeler, er nu rettet mod Gennemførelse af en Maximalarbejdsdag i alle Forretningshuse. — — — Vore danske Kammerater har deres eget Organ, og det glæder os at notere, at det er i Stand til at se tilbage paa et meget tilfredsstillende Resultat i det Aar, der nu er afsluttet. Dets Bestræbelser har paa en virkningsfuld Maade taget Sigte paa Fremgang for den Reform (Helligdagsloven), som vi har omtalt ovenfor, og dets Udbredelse udviser et tilfredsstillende Fremskridt. I Oktober afvigte Aar, blev Bladet udvidet og dets Redaktør kan se et nyt heldbringende Aar imøde."

„The Shop Assistant", der oprettedes i Aaret 1896. er Organ for den engelske Medhjælperorganisation, og har netop i disse Dage overflyttet sin Redaktion fra Cardiff til Organisationens Hovedsæde i London. Vi har modtaget det første Nummer af det udmærket redigerede Blad i sin nye Skikkelse. *„The Shop Assistant"* fremtræder nu som et smagfuldt udstyret Ugeskrift paa ikke mindre end 28 Sider, og indledes med en interessant Artikel om den parlamentariske Stilling at de engelske Medhjælperes varmtfølende Forkæmper i Parlamentet. Sir *Charles Dilke.* Artiklen ledsages af Forfatterens Portræt. — —

Vor engelske Broderorganisation ruster sig forøvrigt til de kommende Parlamentsvalg, idet fire af Organisationens Ledere optræder som Kandidater ved Valgene, og der skal være godt Haab om, at i det mindste en af disse Medhjælperkandidater bliver den første Medhjælperrepræsentant i „House of Common".

En vigtig Beslutning.

Samarbejde mellem de københavnske Afdelinger og „Dansk Kolonial- & Materialmedhjælper-Organisation".

Paa Foranledning af et Bestyrelsesmedlem i „Dansk Kolonial- & Materialmedhjælper-Organisation" har der været ført personlig Forhandling mellem Centralorganisationens Formand

og Formanden for nævnte Organisation. Forhandlingernes Øjemed har været at tilvejebringe en Sammenslutning mellem „D. K. M. Organisation" og vore kjøbenhavnske Afdelinger.

Umiddelbart før Redaktionens Slutning indløber der fra Hovedkontoret Meddelelse om, at Hovedbestyrelsen paa Forslag af dens to kjøbenhavnske Medlemmer har vedtaget at ophæve Exklusionen og saaledes gjort det muligt for D. K. M. O. at slutte sig til Centralorganisationen.

Agitationsudvalget for Kjøbenhavn og Omegn har vedtaget at indlede Samarbejdet ved det offentlige Møde den 17. ds. om Helligdagsloven og har derfor opfordret Bestyrelsen for ovennævnte Organisation til at være Medindbyder til Mødet. Tilbudet er modtaget med Tak.

Herefter er der atter tilvejebragt Samvirke mellem alle organiserede Medhjælpere i Kjøbenhavn.

Literatur.

Hages Haandbog i Handelsvidenskab. 2den Udgave ved *Michael Koefoed* og *Emil Meyer* (1ste Hefte tilsendt fra Universitetsboghandler G. E. C. Gad.)

Der er hengaaet 14 Aar, siden 1ste Udgave af denne merkantil-teoretiske Encyclopædi fremkom, og Værket har allerede i længere Tid været udsolgt i Boghandelen. Lederen af dette omfangsrige Værk er nu Landets Finansminister, og Redaktionen af den paabegyndte Udgave er derfor overdraget til de ovennævnte Kontorchefer i Statens statistiske Bureau og i Nationalbanken — Mænd, hvis Navne er en Borgen for, at 2det Oplag vil fremtræde som en om muligt endnu værdifuldere og mere fortrinlig Haandbog end 1ste Udgave, idet de nødvendige Ændringer, som Tiden kræver, og forskellige Tilføjelser vil foreligge i ny, sagkyndig Bearbejdelse.

„Hages Handelsvidenskab" er det ypperste Værk i dansk merkantil Literatur, og kan stilles jævnsides — maaske endog over — lignende udenlandske Haandbøger. End ikke Jubilæumsudgaven (1902) af den berømte tyske „Rothschilds Taschenbuch für Kaufleute" naar den i Fuldkommenhed, ganske bortset fra, at Hages Handelsvidenskab henvender sig til *danske* Forretningsfolk. —

Det vil føre for vidt her at indlade sig paa en nogenlunde udførlig Omtale af dette Hovedværks Indhold, der omfatter alle Handelslivets Felter og hvori Omsætningens Forteelser underkastes en instruktiv Behandling. Kun Hovedpunkterne skal her antydes.

Haandbogen indledes med en Fremstilling af Handelens Historie, hvorefter Nationaløkonomien, Formuerettens forskellige Former og Sø- og Handelsretten behandles; Mønt, Maal og Vægt, Varekundskabens Grundtræk, Pengemarkedet, Told- og Stempellovgivningen, Samfærdselsmidlerne, Handelsgeografien og Handelsstatistiken bliver dernæst Hovedtitlerne for Afsnit, der hver især vilde udgøre Bøger af en respektabel Størrelse. Handelsregning- og Korrespondance, Kontorvidenskab og Bogholderi med et Utal af skematiske Fremstillinger til Selvstudium og Underretning i Tvivlspørgsmaal ere de afsluttende Kapitler i dette store Værk, der ved sin Afslutning vil omfatte ca. 1300 Sider. Det udkomne 1ste Hefte indeholder Indledningen af Professor, Dr. juris Johannes Steenstrups særdeles interessante og fængslende Fremstilling af Handelens Historie. — Læseren vil med stigende Interesse følge Forfatteren fra Oldtidens berømte Handelsfolk, Fønicierne, over Grækenland til Italien, hvor Romerrigets Handels- og Omsætningsforhold underholdende skildres. Afsnittet Middelalderen er ført frem til Hansaens Tid. Det mauriske Rige og de italienske Handelsrepublikkers Opstaaen danner Hovedafsnittene i Fremstillingen af den ældre Middelalders Handelshistorie.

Ikke blot som en uundværlig Haandbog for ethvert Kontor og enhver intelligent Forretningsdrivende vil Hages Handelsvidenskab være af stor Nytte, men i nok saa høj Grad for den unge Handels- og Kontormand, der under de moderne Arbejdsforhold i Handels- og Kontorfaget i stigende Grad bliver Specialist. Dette Værk, hvis Nyfremkomst maa betragtes som en fagliterær Begivenhed, vil være et ypperligt Grundlag for teoretisk Selvstudium.

Ingen kundskabssøgende Handels og Kontormedhjælper bør derfor savne Hage paa sin Boghylde og man gør rettest i at læse Hefte efter Hefte, før man sætter det i Reolen — det kunde ellers let hænde, at denne Visdomskilde i altfor høj Grad kom til at dele Haandbogens almindelige Skæbne.

„Arbetdstiden inom Affärsvärlden af Gustav Lundqvist, Stockholm.

Et Stridsskrift af den stockholmske Medhjælperorganisations Sekretær, der i rammende Ord gør Rede for det brændende Spørgsmaal, der i Sverig som her i Landet er „Affärspersonalens stora lifsfråga". Danske Medhjælpere, der har fundet deres Plads i vor Organisations Rækker, vil ikke finde noget særligt nyt i denne Pjece, fordi de Forhold, der skildres, hovedsagelig finder Sidestykker hos os. Men ikke desto mindre læser man denne Pjece med Interesse. Skildringsn af de svenske Medhjælperes Arbejdsforhold, med særligt Henblik paa den i Sverig ligesom hos os overlange Arbejdstid, er livlig og fængslende.

Agitationen for Kravet om en lovordnet Arbejdstid er grundig og klar i sin Form. Forfatteren giver følgende Karakteristik af den typiske svenske Handels- og Kontormedhjælper: „I Gennemsnit og sammenlignet med andre Lande kan det siges om Sveriges Handelsmedhjælpere, at de staa paa et lavere Dannelsestrin end deres Stilling og Fag fordrer. Det afslebne Ydre, den kunstlede, til Yderlighed gaaende aandløse Artighed (i dette Tilfælde kunne de maale sig med hvilken som helst Pariser) er tillært og virker maskinmæssigt. Men et mere indgaaende Kendskab til deres Fag og de almindelige Forteelser indenfor dette samt Standsfølelse og medborgerlig Interesse, for det Samfund hvori vi lever, alle disse Ting staa de i det Hele og Store fremmede overfor".

Denne usminkede Skildring af svenske Medhjælpere turde utvivlsomt finde berettiget Anvendelse paa visse Medhjælperkategorier i — et andet af de skandinaviske Lande. Hr. Lundqvist slutter sit Skrift med en Omtale af Arbejdsforholdene i Tyskland, England og Amerika, og dvæler ved Beskyttelseslovgivningen i disse Lande.

Agitationsudvalget for Øerne.

Som bekendt vedtog Hovedbestyrelsen paa sit sidste Møde, at Agitationsdistriktet for Øerne foreløbig skulde sortere under det kjøbenhavnske Agitationsudvalg. I Spørgsmaal vedrørende Agitationen paa Øerne skulde Udvalget tiltrædes af Repræsentanter for Afdelingerne i Distriktet. Ifølge Meddelelse, indgaaet til Udvalgets Formand, har „Foreningen af Handels- og Kontormedhjælpere i Odense og Omegn" valgt sin Formand, Hr. *N. A. Horndrup*, til Medlem af Udvalget.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Centralorganisationens Adresser.

Hovedkontoret: Esbjerg.
Formand: *Åge Hyllested.*
Hovedkasserer: *Chr. Ingvoldsen,* Jyllandsgade 19.

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Redaktion: Kjøbenhavn.
Redaktør: *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26.

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Ekspedition: Kjøbenhavn.
Ekspeditør: *V. Zwicki,* Jacob Danefærdsvej 6.

Agitationsudvalgene:
København og Omegn: Formand: *Vilh. Hansen,* Kjøbenhavn, Mysundegade 26.
Jylland: Formand: *Vald. Pedersen,* Aarhus, Høegh Guldbergsgade 69 A.
Øerne: Formand: *Vilh. Hansen,* (konst.) Kjøbenhavn Mysundegade 26.

København og Omegn.

Stort offentligt Møde om Helligdagsloven.

De kjøbenhavnske Afdelinger og „Dansk Kolonial- og Materialmedhjælpernes Organisation" afholder et offentligt Møde
Torsdag d. 18. Februar, Kl. 9,
i *Odd Fellow Bygningen, Nørrevold 23.*
Talere: Forretningsfører *K. Hintz* og Redaktør *Vilh. Hansen.*
Folketingets Udvalg for Helligdagsloven er indbudt.

Medlemmerne anmodes om at virke for den størst mulige Tilslutning til dette betydningsfulde Møde. En af Centralorganisationen foreslaaet Resolution vil komme til Afstemning.

Udvalget.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de kjøbenhavnske Afdelinger). Formand *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26. Kasserer: *Carl Christensen,* Farvergade 24.

De kjøbenhavnske Afdelingers fælles Lokale er i *Kaisers Hotel, Aaboulevard* (Hjørnet af Griffenfeldtsgade). Mødeaften *1ste, 3die og event. 5te Tirsdag* i hver Maaned. *Februar: 16de. Marts: 1ste, 15de og 29de.*

I Foreningslokalerne paa 1ste Sal vil der forefindes inden- og udenlandske Blade og Tidsskrifter til Medlemmernes Afbenyttelse.

Agitationsudvalget afholder Møde i Bestyrelsesværelset i Stuen den *1ste Tirsdag i hver Maaned.*

Fællesbestyrelsesmøde afholdes Tirsdag den 16. ds. Alle Bestyrelsesmedlemmer bør møde. Vigtige Sager foreligger.

Agitationsudvalgets Møde den 2. ds. behandlede Helligdagsloven og Ekstrakontingentet. Det vedtoges at afholde

et stort offentligt Møde medio Februar, i Overensstemmelse med Circulæret fra Hovedkontoret. Udvalget vedtog at henstille til Afdelingernes Generalforsamlinger at de resp. Afdelinger udredede Halvdelen af det paalignede Ekstrakontingent, medens Halvdelen paalignedes Medlemskontingentet pr. April Kvartal. Det paalagdes Udvalgets Kasserer at indbetale Ekstrakontingentet inden den 20. Marts.

Offentligt Møde afholdes i Kaisers Hotel (Hj. af Aaboulevarden og Griffenfeldtsgade) paa 1ste Sal *Tirsdag den 16. Februar, Kl. 9 pr.* Medlemmerne anmodes om at virke for saa stort Besøg som muligt. Indbyd Deres Bekendte blandt vore Kolleger til at gaa med til Mødet. Hr. Korrespondent *Carl Christensen* (Udvalgets Kasserer) og Hr. *C. Wulff* taler om: „Maximalarbejdstid for Handels- og Kontormedhjælperne". Mød talrigt!

Agitationsudvalget.

For at undgaa Uorden i Kontingentafregningen, anmodes de ærede Medlemmer indtrængende om at betale Kvartalskontingent Kr. 1,50 + det paalignede *Extrakontingent* ved Inkassatorens Henvendelse til Dem i Februar. — *Ingen Restancer!!*

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Lampevej 23.

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand og Kasserer *E. M. Christensen,* Bille Brahesvej 3, 3. V.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen,* Farvergade 24, 2., K. Kasserer: *C. Wulff,* Søllerødgade 24, 3.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Ryesgade 21, 3. Kasserer: *M. I. Jensen.* Adresse: O. Wagner, Ny Blegdamsvej 3, 2.

Ordinær Generalforsamling afholdes i Lokalerne, „Kaisers Hotel", *Tirsdag den 1ste Marts.*

Dagsorden:

1. Beretningen. 2. Regnskabet. 3. Valg af Formand. 4. Valg af Bestyrelse. 5. Ekstrakontingent. 6. Eventuelt.

Medlemmerne bedes møde fuldtalligt. Bestyrelsen.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Den første Onsdag i hver Maaned afholder Afdelingen sine Sammenkomster paa Hotel National (Selskabslokalerne) Kl. 9 Aften.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer og Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Immervad 6. Repræsentant for „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende" (Annoncer modtages): Kommis *Hakonsen,* Vestergade 10.

Indmeldelser modtages; Optagelsesblanketter med fornødne Oplysninger udleveres paa Forlangende.

Billetter til Fotoplastikon kunne faaes til nedsat Pris (25 Øre pr. Stk.) af Foreningens Medlemmer ved Henvendelse til Rob. Petersen, Immervad 6, eller A. Lorentzen, Jægergaardsvej.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested.* Kasserer: Assistent *Th. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *Chr. Spangsberg,* Stormgade 3.

Herning. Formand: *Carl Pape,* Kasserer: Kommis *P. Haahr* hos Bunch Christensen.

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen,* Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen,* Østerg. 56.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Nykøbing p. M. Formand: Forretningsbestyrer *Søren Sørensen.* Kasserer: Bogholder *Chr. Sørensen.*

Randers. Formand: *C. O. Lindback,* Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther,* Fredensgade 16.

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi,* Kasserer: Kommis *C. N. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Anton Jensen.*

Mødeaften hver *Torsdag,* Lokale paa Hotel „Royal".

Varde. Formand, Bogholder *C. H. W. Hasselriis.* Kasserer: Kommis *Schomann.*

Viborg. Kasserer: Kontorist *Eduard Christensen.*

Øerne.

Odense. Formand: Bogholder *N. A. Horndrup.* Indmeldelser modtages af Kassereren *Johs. Petersen,* Overgade 7. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen *H. Petersen,* Albanigade 65, 2.

Sorø. Formand: *Jul. Jacobsen,* Kasserer: Bogholder *Chr. Brinch.*

Handels og Kontormedhjælperforeningen i Sorø har i Begyndelsen af det nye Aar haft den Sorg at miste en af sine mest betydningsfulde Mænd. Hr. *Einer Rasmussen* (Foreningens Stifter og første Formand) har maattet forlade sin Plads paa Grund af en lang og smertefuld Sygdom. Afdelingen har som Følge deraf været tvungen til at lade de to Tillidshverv, som Hr. Rasmussen beklædte (Sekretær- og Næstformandspladsen) gaa over paa andre Kræfter. Fra Foreningens Stiftelse har Hr. Ramussen arbejdet med en utrolig Interesse for denne og Centralorganisationen; altid har han forstaaet at vinde Kolleger til Foreningen enten det nu har været ved Foredrag, Selskabelighed eller om det skulde være personlig at tage en Dyst for Sagen. Hr. Rasmussens Bestræbelser for at skabe en god, sund organiseret Handels og Kontormedhjælperstand i Sorø viste sig ogsaa at skulle bære gode Frugter. I de bedste Tider har der været cirka 25 Medlemmer i Foreningen, et godt Resultat i en By som Sorø. At Hr. *Rasmussen* havde Medlemmernes Tillid er følgende et Bevis for: Ved hvert Bestyrelsvalg, hvor Hr. Rasmussen var paa Omvalg, blev han stedse genvalgt med større og større Majoritet; thi vi vidste, at Hr. Rasmussen havde den Interesse og Udholdenhed, der behøves til vedblivende at arbejde for Foreningens Fremgang. Vi bringer derfor alle vor Tak til Hr. Rasmussen for det store og omfattende Arbejde, som han har udført her i Sorø i Centralorganisationens Tjeneste, og vi slutter med det Ønske, at han snarest maa genvinde sit før saa gode Helbred,

M. M.

Vi kan fuldt ud slutte os til denne Anerkendelse af Hr. *Einer Rasmussen,* som vi har lært at kende og skatte som en nidkær og opofrende Forkæmper for vor Sag paa den Plads, han virkede. Maatte Hr. *Rasmussen* snart staa rask og arbejdsdygtig mellem os, saaledes at vi atter kan byde ham Velkommen som en af Centralorganisationens Pionerer.

Redaktionen.

BREVKASSE

Hr. *Joh. Pedersen, Odense.* Det har ikke været muligt at imødekomme Deres Anmodning rettidigt. Rekvisitioner af denne Art bedes rettet til *Ekspeditionen.*

Hr. *Robert Pedersen, Aarhus.* Paa Grund af Pladsmangel have vi maattet udskyde Deres Artikel og Meddelelse til næste Numer.

Red.

Engageringsbureauet.

Paa et Svineslagteri i en sjællandsk Provinsby er Plads for en ældre rutineret Kontorist, som skal forestaa Ekspeditionen af indenlandske Ordres.

Han skal daglig tale i Telefon med Kunderne og maa have Evner til at sælge. Sprogkundskaber unødvendige. Løn efter Overenskomst. Pladsen skal besættes til April eventuelt Marts.

Man henvende sig til *Formanden* med fornødne Oplysninger.

Artikler og Meddelelser til »Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende« maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Udgivelsen af det Nummer, i hvilket de ønskes optagne.

Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende

udgaar 2 Gange om Maaneden. Abonnement à Kr. 1,50 pr. Halvaar tegnes paa alle indenlandske Post- og Brevsamlingssteder.

Ekspeditionen.

Opmærksomheden henledes paa, at Ekspeditionens Adresse er: *H. Zwicki, Jacob Danefærdsvej 6, 1., Kjøbenhavn.*

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 5. 1. Marts 1904. 4. Aargang

Lovgivningens Flertal betragter aabenbart vort Krav med Sympati, men Særinteresser, hvis Tal synes legio, gør denne lille men dog vigtige Lovs Fødsel haard og smertefuld.

Den næsten berygtede § 13 (om Ekspedition af Telefonordre), der indeholdes i den i Efteraaret fremkomne Betænkning, toges tilbage paa Centralorganisationens indtrængende Anmodning; men denne Paragraf tog den følgende Bestemmelse om Ækvivalent for ydet Søndagsarbejde paa Kontorer (§ 14) med sig i Faldet. — Princippet: En tilsvarende ugentlig Fritid for ydet Søndagsarbejde var dermed faldet til Jorden.

Denne Afgørelse var et Tilbageskridt.

I den sidste Betænkning, der fremkom under 11te Februar, »reguleres« Arbejdet i Handels- og Kontorfaget med følgende Bestemmelse (Ændringsforslag til § 2): »Marked maa ikke afholdes og Køb og Salg paa Gader, Torve, offentlige Pladser og i de handlendes Butikker maa ikke finde Sted paa Folkekirkens Helligdage. Nævnte Butikker og Lagere samt Pantelaanerforretninger skulle paa disse Dage være lukkede«.

Udvalget forudsætter her, at Forbud mod Lagerarbejde er ensbetydende med Kontorarbejdets Afskaffelse paa Helligdagene. Denne Opfattelse er naturligvis i høj Grad fejlagtig, og Centralorganisationens Formand sendte derfor efterfølgende Skrivelse til Folketingsudvalgets Ordfører:

Hr. Folketingsmand *Knop*,

Kjøbenhavn.

Hoslagt har jeg Fornøjelsen at overrække Dem Ordlyden af en Resolution, der *enstemmig* er vedtaget paa repræsentative Møder af Handels- og Kontormedhjælpere i *Esbjerg, Hjørring, Odense, Kjøbenhavn, Thisted og Varde*, hvor Principaler ofte har været til Stede og ligeledes givet Resolutionen deres absolute Tilslutning.

Møder af lignende Art vil fremdeles blive afholdt Landet over, hvor Centralorganisationen har Afdelinger, idet dog Resolutionens Ordlyd vil blive noget forandret i Betragtning af den ny Situation, som det ærede Udvalgs sidste Betænkning har skabt.

Med Hensyn til Forslaget nuværende Form skal man, næst efter at udtale sin Glæde over Paabudet om Lukning af Butikker og Lagre paa Folkekirkens Helligdage, tillade sig at fremhæve, at denne Paragraf i sin nuværende Affattelse ingenlunde vil sikre det store Tal af Kontormedhjælpere deres Søndagsfrihed, idet det næppe er en Overdrivelse, at kun de færreste Medhjælpere kommer ind under Begrebet Lagermedhjælpere, da Kontorarbejde som Regel maa siges at være noget for sig selv. Dette er saa meget mere beklageligt, som man af Betænkningen ser, at § 14 udgaar, den Paragraf som netop tog Sigte paa Kontormedhjælperne, og som ifølge hele sit Princip maa siges at træffe den for alle Parter retfærdigste Ordning.

Man tillader sig derfor at rette en indtrængende Opfordring til det ærede Udvalg om at tage Hensyn til disse Forhold, idet man til Slut skal fremhæve, at et Forbud mod Arbejde er langt at foretrække for et Paabud om Lukning.

I det Haab, at den ærede Folketingsmand vil bringe Indholdet af denne Skrivelse til Udvalgets Kundskab, tegner osv.

Samtidig med denne Henvendelse udgik der fra Hovedkontoret Cirkulærer til Afdelingerne angaaende den forandrede Situation, og følgende Resolution udsendtes til Vedtagelse ved offentlige Møder:

»Forsamlingen udtaler sin Tilslutning til den Tanke, der har været fremherskende paa Tinge i Behandlingen af nævnte Forslag som tilsigter at skabe en *Fridagslov*, samt udtaler som sin Formening, at dette under betryggende Former kun kan naas ved *et almindeligt Forbud mod alt Arbejde paa Kontorer, i* Forsamlingen udtaler sin dybeste Beklagelse over, at det oprindelige Forslags § 14 bortfalder — navnlig da denne Paragraf tog direkte Sigte paa Kontorarbejdet, og tillige indeholdt et for alle Parter retfærdigt Princip der sikrede Medhjælperen en tilsvarende Fritid paa en anden af Ugens Dage, hvor Forretningens Tarv alligevel maatte kræve Helligdagsarbejde udført.

Man tillader sig derfor at anmode den høje Regering og Rigsdag om ved Behandlingen af Forslaget at tage Hensyn til disse Forhold, og udtaler Haabet om at dette med de nævnte Ændringer endnu i denne Samling maa blive ophøjet til Lov.«

De af Centralorganisationens Afdelinger arrangerede offentlige Møder, har alle været særdeles vellykkede, saavel med Hensyn til Tilslutning, Stemning og Resultat. Resolutionen er enstemmig vedtaget ved alle Møderne. Hvor Rigsdagsmænd har deltaget i Diskussionen, har de udtalt sig i fuld Tilslutning til vort Standpunkt. Ved Mødet i København fandt Tilslutningen særlig Udtryk i en virkningsfuld Tale af Hr. Folketingsmand *Knop* (Udvalgets Ordfører), en Mand, der har et aabent Blik for det berettigede i Medhjælpernes Krav paa dette Omraade. De vedtagne Resolutioner er tilstillet de lokale Rigsdagsmænd. Dagen efter Mødet i København laa Resolutionen (i sin oprindelige, men dog noget ændrede Form) paa samtlige Medlemspladser i begge Ting.

Betænkningen af 11te Februar har saaledes ikke ført vor Agitation ind i smult Vande. Netop nu staar der Kamp om »Revisionen« som ingensinde før, og vort Organisationsskib drives fremad af den friske Brise, som det genvakte socialpolitiske Krav har fremkaldt.

Vi supplere vore tidligere Referater af offentlige Møder med efterfølgende.

Odense.

Mødet var et af de mest vellykkede vor Afdeling i Fyns Hovedstad har afholdt. Industripalæets Sal gav Tirsdag Aften den 9de Februar Plads for en Forsamling, der af Dagbladene anslaas til over 200. Formanden Hr. Horndrup var forhindret i at indlede og dette Hverv overtoges derfor af Kassereren, vor energiske Kollega, Hr. *Johs. Petersen*, der navnlig dvælede ved § 13, der jo ved Mødets Afholdelse endnu ikke var annuleret. Af de indbudte Rigsdagsmænd var kun Hr. *Marott* i Byen og deltog i Mødet.

Folketingsmanden udtalte sig mod § 13 som han spaaede en kort Levetid. Det i § 14 knæsatte Princip ansaa Hr. M. for et Fremskridt af stor Betydning og han lovede at virke for Medhjælpernes Krav. Ogsaa Spørgsmaalet om Maximalarbejdstiden berørtes af Hr. M., der sluttede med at udtale: Det er mit oprigtige Ønske, at Spørgsmaalet maa finde en snarlig Løsning, da H. og K. M. i høj Grad trænger til at faa deres Arbejdstid forkortet.

I Diskussionen deltog desuden d'Herrer Forretningsfører *Nielsen*, Kommisserne *Lund* og *Holst* i Tilslutning til Indlederen. Under Mødet indfandt der sig en Del at Kolonialhandlerforeningens Medlemmer, der havde afholdt Møde samme Aften. Hr. Købmand *Hansen* meddelte, at nævnte Forening havde vedtaget at støtte Forslaget om den absolute Søndagslukning. Efter endnu nogen Diskussion sluttedes det vellykkede Møde med enstemmig Vedtagelse af Resolutionen.

Kort Tid efter Mødet havde Hr. *Johs. Petersen* en længere Samtale med Hr. Folketingsmand, Kaptajn *Martin Madsen*, der var forhindret i at deltage i Mødet. Hr. M. udtalte sig meget anerkendende om Medhjælpernes Ønsker og lovede at støtte disse paa Tinge.

København.

Den objektive Iagttager kan ikke undgaa at lægge Mærke til den Forandring, der er foregaaet med de offentlige Medhjælpermøders Fysiognomi i Hovedstaden. For blot et Par Aar

Agitationen for Helligdagsfriheden.

Den nye Udvalgsbetænkning. — Kontormedhjælpernes Søndagsarbejde. — De offentlige Møder. — Resolutionen vedtages enstemmig overalt. — Rigsdagsmænd, der støtter vore Krav. — Udvalgets Ordfører, Hr. Knop, taler i København. — Agitationen fortsættes.

Beskyttelseslovgivningen staar i Helligdagslovens Tegn!

Dermed være dog ingenlunde sagt, at Helligdagslovens Revision om føje Tid kan betragtes som en Kendsgærning. Det ser blot ud til, at vore Ønskers Maal er mere nærliggende end før.

Lovgivningens Flertal betragter aabenbart vort Krav med Sympati, men Særinteresser, hvis Tal synes legio, gør denne lille men dog vigtige Lovs Fødsel haard og smertefuld.

Den næsten berygtede § 13 (om Ekspedition af Telefonordre), der indeholdes i den i Efteraaret fremkomne Betænkning, toges tilbage paa Centralorganisationens indtrængende Anmodning; men denne Paragraf tog den følgende Bestemmelse om Ækvivalent for ydet Søndagsarbejde paa Kontorer (§ 14) med sig i Faldet. — Princippet: En tilsvarende ugentlig Fritid for ydet Søndagsarbejde var dermed faldet til Jorden.

Denne Afgørelse var et Tilbageskridt.

I den sidste Betænkning, der fremkom under 11te Februar, »reguleres« Arbejdet i Handels- og Kontorfaget med følgende Bestemmelse (Ændringsforslag til § 2): »Marked maa ikke afholdes og Køb og Salg paa Gader, Torve, offentlige Pladser og i de handlendes Butikker maa ikke finde Sted paa Folkekirkens Helligdage. Nævnte Butikker og Lagere samt Pantelaanerforretninger skulle paa disse Dage være lukkede«.

Udvalget forudsætter her, at Forbud mod Lagerarbejde er ensbetydende med Kontorarbejdets Afskaffelse paa Helligdagene. Denne Opfattelse er naturligvis i høj Grad fejlagtig, og Centralorganisationens Formand sendte derfor efterfølgende Skrivelse til Folketingsudvalgets Ordfører:

Hr. Folketingsmand *Knop*,

Kjøbenhavn.

Hoslagt har jeg Fornøjelsen at overrække Dem Ordlyden af en Resolution, der *enstemmig* er vedtaget paa repræsentative Møder af Handels- og Kontormedhjælpere i *Esbjerg, Hjørring, Odense, Kjøbenhavn, Thisted og Varde*, hvor Principaler ofte har været til Stede og ligeledes givet Resolutionen deres absolute Tilslutning.

Møder af lignende Art vil fremdeles blive afholdt Landet over, hvor Centralorganisationen har Afdelinger, idet dog Resolutionens Ordlyd vil blive noget forandret i Betragtning af den ny Situation, som det ærede Udvalgs sidste Betænkning har skabt.

Med Hensyn til Forslaget nuværende Form skal man, næst efter at udtale sin Glæde over Paabudet om Lukning af Butikker og Lagre paa Folkekirkens Helligdage, tillade sig at fremhæve, at denne Paragraf i sin nuværende Affattelse ingenlunde vil sikre det store Tal af Kontormedhjælpere deres Søndagsfrihed, idet det næppe er en Overdrivelse, at kun de færreste Medhjælpere kommer ind under Begrebet Lagermedhjælpere, da Kontorarbejde som Regel maa siges at være noget for sig selv. Dette er saa meget mere beklageligt, som man af Betænkningen ser, at § 14 udgaar, den Paragraf som netop tog Sigte paa Kontormedhjælperne, og som ifølge hele sit Princip maa siges at træffe den for alle Parter retfærdigste Ordning.

Man tillader sig derfor at rette en indtrængende Opfordring til det ærede Udvalg om at tage Hensyn til disse Forhold, idet man til Slut skal fremhæve, at et Forbud mod Arbejde er langt at foretrække for et Paabud om Lukning.

I det Haab, at den ærede Folketingsmand vil bringe Indholdet af denne Skrivelse til Udvalgets Kundskab, tegner osv.

Samtidig med denne Henvendelse udgik der fra Hovedkontoret Cirkulærer til Afdelingerne angaaende den forandrede Situation, og følgende Resolution udsendtes til Vedtagelse ved offentlige Møder:

»Forsamlingen udtaler sin Tilslutning til den Tanke, der har været fremherskende paa Tinge i Behandlingen af nævnte Forslag som tilsigter at skabe en *Fridagslov*, samt udtaler som sin Formening, at dette under betryggende Former kun kan naas ved *et almindeligt Forbud mod alt Arbejde paa Kontorer, i Butikker eller Lagre paa Folkekirkens Helligdage samt Grundlovsdagen*, og beklager at Forslaget i sin nuværende Skikkelse kun tager Sigte paa Butiks- og Lagerarbejde, idet den store Stab af Kontormedhjælpere ikke er nævnt i Forslaget.

Forsamlingen udtaler sin dybeste Beklagelse over, at det oprindelige Forslags § 14 bortfalder — navnlig da denne Paragraf tog direkte Sigte paa Kontorarbejdet, og tillige indeholdt et for alle Parter retfærdigt Princip der sikrede Medhjælperen en tilsvarende Fritid paa en anden af Ugens Dage, hvor Forretningens Tarv alligevel maatte kræve Helligdagsarbejde udført.

Man tillader sig derfor at anmode den høje Regering og Rigsdag om ved Behandlingen af Forslaget at tage Hensyn til disse Forhold, og udtaler Haabet om at dette med de nævnte Ændringer endnu i denne Samling maa blive ophøjet til Lov.«

De af Centralorganisationens Afdelinger arrangerede offentlige Møder, har alle været særdeles vellykkede, saavel med Hensyn til Tilslutning, Stemning og Resultat. Resolutionen er enstemmig vedtaget ved alle Møderne. Hvor Rigsdagsmænd har deltaget i Diskussionen, har de udtalt sig i fuld Tilslutning til vort Standpunkt. Ved Mødet i København fandt Tilslutningen særlig Udtryk i en virkningsfuld Tale af Hr. Folketingsmand *Knop* (Udvalgets Ordfører), en Mand, der har et aabent Blik for det berettigede i Medhjælpernes Krav paa dette Omraade. De vedtagne Resolutioner er tilstillet de lokale Rigsdagsmænd. Dagen efter Mødet i København laa Resolutionen (i sin oprindelige, men dog noget ændrede Form) paa samtlige Medlemspladser i begge Ting.

Betænkningen af 11te Februar har saaledes ikke ført vor Agitation ind i smult Vande. Netop nu staar der Kamp om »Revisionen« som ingensinde før, og vort Organisationsskib drives fremad af den friske Brise, som det genvakte socialpolitiske Krav har fremkaldt.

Vi supplere vore tidligere Referater af offentlige Møder med efterfølgende.

Odense.

Mødet var et af de mest vellykkede vor Afdeling i Fyns Hovedstad har afholdt. Industripalæets Sal gav Tirsdag Aften den 9de Februar Plads for en Forsamling, der af Dagbladene anslaas til over 200. Formanden Hr. Horndrup var forhindret i at indlede og dette Hverv overtoges derfor af Kassereren, vor energiske Kollega, Hr. *Johs. Petersen*, der navnlig dvælede ved § 13, der jo ved Mødets Afholdelse endnu ikke var annuleret. Af de indbudte Rigsdagsmænd var kun Hr. *Marott* i Byen og deltog i Mødet.

Folketingsmanden udtalte sig mod § 13 som han spaaede en kort Levetid. Det i § 14 knæsatte Princip ansaa Hr. M. for et Fremskridt af stor Betydning og han lovede at virke for Medhjælpernes Krav. Ogsaa Spørgsmaalet om Maximalarbejdstiden berørtes af Hr. M., der sluttede med at udtale: Det er mit oprigtige Ønske, at Spørgsmaalet maa finde en snarlig Løsning, da H. og K. M. i høj Grad trænger til at faa deres Arbejdstid forkortet.

I Diskussionen deltog desuden d'Herrer Forretningsfører *Nielsen*, Kommisserne *Lund* og *Holst* i Tilslutning til Indlederen. Under Mødet indfandt der sig en Del af Kolonialhandlerforeningens Medlemmer, der havde afholdt Møde samme Aften. Hr. Købmand *Hansen* meddelte, at nævnte Forening havde vedtaget at støtte Forslaget om den absolute Søndagslukning. Efter endnu nogen Diskussion sluttedes det vellykkede Møde med enstemmig Vedtagelse af Resolutionen.

Kort Tid efter Mødet havde Hr. *Johs. Petersen* en længere Samtale med Hr. Folketingsmand, Kaptajn *Martin Madsen*, der var forhindret i at deltage i Mødet. Hr. M. udtalte sig meget anerkendende om Medhjælpernes Ønsker og lovede at støtte disse paa Tinge.

København.

Den objektive Iagttager kan ikke undgaa at lægge Mærke til den Forandring, der er foregaaet med de offentlige Medhjælpermøders Fysiognomi i Hovedstaden. For blot et Par Aar

siden, tog man, naar man gik fra et af Centralorganisationens større københavnske Agitationsmøder, det Indtryk med sig hjem, at en meget stor Del af Deltagerne udelukkende var kommen til Stede for at faa sig en gemytlig Aften, og at det for disse Mennesker først og fremmest kom an paa, at der var „Sjov i Gaden". Disse Møder illustrerede, hvor langt Medhjælperne endnu var tilbage for andre Samfundsklasser med Hensyn til Forstaaelsen af sociale Spørgsmaal. Der synes nu at være bleven Plads for Alvoren. I hvert Fald betegner det Møde, der den 17. ds. afholdtes i Odd Fellow-Bygningen paa Foranstaltning af de københavnske Afdelinger under Centralorganisationen samt „Dansk Kolonial- og Materialmedhjælper-Organisation" et glædeligt Fremskridt i saa Henseende; thi vistnok intet tidligere Medhjælpermøde af lignende Art har baaret Saglighedens Præg i saa høj Grad som det. Der var intet Spektakelmageri og Talerne paahørtes med Opmærksomhed og sjælden Ro, som kun afbrødes af det stærke Bifald, der lønnede hver af disse. Aftenen før Mødets Afholdelse spredtes 3000 Løbesedler ud blandt Medhjælperne. Samme Dag som Mødet skulde afholdes annonceredes i de største Blade, lige som det meste af den københavnske Presse velvilligst optog Tekstmeddelelser om dette. Besøget maatte da ogsaa kaldes godt, navnlig i Betragtning af det yderst ugunstige Vejr.

Fuldmægtig *H. P. Hansen jun.* valgtes enstemmig til Dirigent.

Agitationsudvalgets Formand, *Vilh. Hansen* meddelte, at Ordføreren for Folketingsudvalget om Helligdagsloven, *Knop*, samt Udvalgsmedlem *Hyller* havde beæret Mødet med deres Tilstedeværelse. Fra Professor *Harald Westergaard*, til hvem der var udsendt Indbydelse, var der indløben følgende Skrivelse: „Jeg beklager meget at være hindret i at komme til Stede iaften. Sagen om Handelsmedhjælpernes større Frihed saavel Hverdag som Søndag har min fulde Sympati, og jeg vilde gerne iaften have været blandt dem, der udtalte dette." (Bifald).

Redaktør *Vilh. Hansen* indledede med et som altid formfuldendt og fængslende Foredrag om Medhjælpernes Arbejdstid i Almindelighed og Helligdagsarbejdet i Særdeleshed og præciserede de Krav, de organiserede Medhjælpere stiller til Lovgivningsmagten paa dette Omraade.

Derefter talte Forretningsfører *K. Hintz* i Tilslutning dertil og belyste særligt Spørgsmaalet ud fra Butiksmedhjælpernes Standpunkt.

Kontorist *Chr. Wulff:* I en herværende Forretning, som er den største i sin Branche i Norden, forlanges det, at hele Personalet kommer paa Kontoret hver Søndag hele Aaret igennem. En Bogholder, der i mange Aar havde arbejdet hos Firmaet, henvendte sig saa en Dag til Chefen med Anmodning om at faa fri en Søndag, fordi han skulde deltage i en Udflugt, men hans Anmodning om at faa fri blev afslaaet med følgende affejende Bemærkning: „Jeg synes, at Personalet her i Forretningen har saa megen Frihed, at det kunde være her i den Tid, det skal!" Dette Eksempel har sikkert mange Sidestykker. (Bifald).

Kontorist *A. Lund* kunde som et andet Eksempel, der paa sin Vis var overordentlig karakteristisk, nævne, at i en Forretning, hvor Personalet ligeledes maatte møde paa Kontoret om Søndagen, bortfaldt dette Søndagsarbejde fuldstændigt som Følge af et — Centralvarmeapparat(!) Vedkommende Lokaler var nemlig de eneste, der skulde opvarmes om Søndagen, hvorfor Forretningen selv maatte betale de 10 Kroner, som det kostede at faa fyret op; men da det først gik rigtigt op for Principalen, afskaffedes det paagældende Søndagsarbejde aldeles. Centralvarmeapparater kan altsaa være gavnlige for os i den Henseende; men mere Brug havde vi dog for en fornuftig Helligdagslov. (Bifald).

Folketingsmand *Knop:* Jeg takker for Indbydelsen til dette Møde. Det er første Gang, jeg har haft Lejlighed til at være sammen med den Klasse Mennesker, der har særlig Interesse af, at Helligdagslovens Revision bliver gennemført. Det har voldt mange Vanskeligheder at faa denne Sag fremmet saa vidt som den er nu, hvor vi endelig har afgivet Betænkning. Dersom de kunde danne Dem nogen Forestilling om det Utal af Deputationer og Andragender, som er kommet til os angaaende Helligdagsloven i Løbet af tre Samlinger, og som har udtalt Ønsker i de forskellige Retninger, saa vilde De blive forbavset over det. Til Trods for disse mange forskjellige Vanskeligheder har vi arbejdet uforfrødent videre i Udvalget, og Resultatet af vort Arbejde foreligger i den afgivne Betænkning. Nu ved jeg vel, at skal der spørges om en egentlig Fridagslov, saa er Spørgsmaalet ikke dermed løst. Af Hensyn til Sagens Gennemførlighed har vi i Udvalget holdt os indenfor de Rammer, som antydes af Lovens Navn, der jo kaldes en Lov om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage. Men vi har samtidigt bestræbt os for af Indholdet at skabe en Fridag for alle de Mennesker, der har den saa haardt behov. Hvis Loven gennemføres i Overensstemmelse med vor Betænkning, betyder det i Principet et godt Skridt i Retning af en Fridag for saa mange Mennesker som muligt. Der er bleven talt om, at dersom Bestemmelsen i den tidligere Paragraf 13 skulde opretholdes, saa vilde Loven blive uden Betydning for de interesserede Parter. Her maa jeg sige, at da De kom til os og bad os om at gøre en Forandring i dette Punkt, saa ændrede vi det straks, og vi har i Udvalget taget et saa stort Hensyn til Dem i denne Retning, som det har været os muligt (Hør!). Forslagets Paragraf 14 eksisterer ikke mere; men det gør jo i Virkeligheden intet, da den samme Bestemmelse er gaaet over i Paragraf 2. Vi er gaaede ud fra, at naar det bestemmes, at der ikke maa arbejdes paa Lagrene, saa vil Kontorarbejdet falde bort af sig selv, med mindre det skulde være Besørgelse af Posten. Vi tør ikke gaa saa vidt, at det direkte forbydes at gjøre det Arbejde, der er forbundet med at besvare den indløbne Post. De kan være overbevist om, at vi, der har arbejdet med dette Spørgsmaal inde paa Rigsdagen, vi gør det med stor Lyst og i Haabet om i Folketinget at faa gennemført et Lovforslag som det, der nu foreligger. Hvorvidt det vil blive gennemført i Folketinget i den samme Skikkelse, derom kan jeg ikke vide noget. Det maa staa hen. Men jeg haaber, at Forslaget maa komme til 2. Behandling i en ikke for fjern Fremtid, og det vil da ikke vare længe, før De vil kunne høre fra Rigsdagen om, hvordan Stemningen er der. Jeg bliver gerne ved med at arbejde for denne Sag, saa længe der er nogen Udsigt til dens Gennemførelse. Det er en Ting, men en anden Ting er, at det er nødvendigt, at De bliver ved med at stille Deres Krav, og at De gør Deres Krav stærkere og stærkere og tilsidst saa stærke, saa det bliver ganske umuligt for Lovgivningsmagten at overhøre det (Stærkt Bifald).

Folketingsmand *Hyller* takkede for de forskellige Medhjælper-Udtalelser, der var faldne, og som det havde været ham af overordentlig stor Interesse at høre. Udtalte sig i Tilslutning til Folketingsmand Knop og betonede Betydningen af, at Medhjælperne gjorde deres Organisationer stærke, da det var den eneste Vej, der ledede til sociale Reformer (Bifald).

Redaktør af „Detailhandlerbladet" *Sigv. Andersen* omtalte Sagen ud fra „Detailhandlercocietetets" Standpunkt og sluttede sit livlige Foredrag med følgende fyndige Vending: „Hæng blot i, Medhjælpere, de Principaler, jeg repræsenterer, skal støtte Dem af al Evne i Sagen." (Stærkt Bifald).

Folketingsmand *Knop* replicerede, og Redaktør *Vilh. Hansen* afsluttede Diskussionen, hvorefter Centralorganisationens Resolution (med en redaktionel Ændring, der nødvendiggjordes som en Følge af, at Paragraf 14 var gaaet ud af Forslaget) enstemmig vedtoges.

Der modtoges en Del Indmeldelser ligesom Adressen om Maksimalarbejdstiden fik mange Underskrifter. *C. C.*

Aarhus.

Søndagen den 21de Februar oprandt med straalende Vejr — en forhastet Bebuder af den endnu fjærne Vaar. — Udsigterne for den ventede store Tilslutning til det om Eftermiddagen i Handels- og Kontoristforeningens Festsal berammede Møde syntes derfor mindre lyse. Medhjælperne droges ud i den smukke Omegn trods den mønsterværdige Agitation, der var udfoldet før Mødet, hvis Afholdelse iøvrigt var forsinket paa Grund af Lokaleforandring.

Da Formanden, Hr. *Vald. Petersen* var forhindret i at deltage i Mødet paa Grund af Sygdom aabnedes dette af Hr. Bogholder *Alvin Lorentzen*. Forsamlingen talte da over 200 Deltagere og dette Antal forøgedes betydeligt under Mødet.

D'Herrer Redaktør *Vilh. Hansen* og Hovedkasserer *Chr. Ingvoldsen* talte derefter henholdsvis om Medhjælpernes Krav ved Helligdagslovens Revision og Maximalarbejdstiden. Foredragene der paahørtes med Opmærksomhed hilstes med stærkt Bifald.

I den efterfølgende Diskussion, der lededes af Hr. Bogholder *Rose*, talte Hr. Folketingsmand *Sabro* (d'Herrer Landtingsmand *Stilling* og Folketingsmand *Harald Jensen* havde set sig nødsaget til at sende Afbud) under stærkt Bifald. Hr. S. betegnede Indledningsforedragene som udmærkede og saglige og udtalte, at de havde bestyrket ham i hans Standpunkt til Medhjælpernes socialpolitiske Krav. Hr. S. viste sig at være en særdeles forstaaende Bedømmer af Medhjælpernes sociale Stilling, og af den Taktik, som Centralorganisationen havde valgt i Modsætning til andre Fagorganisationer. Folketingsmanden lovede Medhjælperne sin Bistand i det foreliggende Spørgsmaal og ønskede Reformbevægelsen al mulig Fremgang.

Aalborg Afdelingens Formand, Hr. *Th. Hansen,* karakteriserede i djærve Ord Medhjælpernes sociale Stilling, hvorefter Redaktøren af „Købmandsbladet" Hr. *J. Chr. Laursen* tog Ordet for at omtale Lærlingespørgsmaalet og Samarbejdet mellem Centralorganisationen og Principalorganisationerne i Anledning af Helligdagsloven. Hr. L. betonede bl. a. Betydningen af, at der garanteredes Medhjælperne tilstrækkelig Fritid til faglig Uddannelse og legemlig Udvikling. Formanden for „Handelsforeningen af 1887" Hr. *V. V. Aagaard* hævdede, at ogsaa Principalernes Arbejde for Helligdagslovens Revision burde erindres og anerkendes og sluttelig vekslede de to Redaktører d'Herrer Laursen og Hansen nogle Replikker vedrørende Medhjælpernes sociale Stilling, hvorefter Resolutionen enstemmigt vedtoges.

Det vellykkede Møde sluttede under stærke Leveraab for Centralorganisationen.

Hjørring.

Hjørring-Afdelingen havde indbudt alle Handels- og Kontormedhjælpere til Møde den 4de Februar for i Fællesskab at diskutere om og afstemme over den af Hovedbestyrelsen tilstillede Resolution angaaende Helligdagsloven, som i den nærmeste Tid ventes at komme til Behandling i Rigsdagen.

Efter at Medlem af Hovedbestyrelsen Hr. *Andreasen* havde udviklet, hvad Loven tilsigtede og fremhævet det uheldige for Medhjælperstanden i en enkelt Paragrafs Indhold samt oplæst den nævnte Resolution og udtalt og klaret dens Betydning for Helligdagslovens videre Behandling paa Tinge, vedtoges Resolutionen *enstemmig* i dens fremsatte Ordlyd uden nogen egentlig Diskussion.

Resolutionen er nu af Afdelingen tilstillet alle Amtets Rigsdagsmænd med Appel til disses Velvillie ved Lovens forestaaende Behandling.

Nykøbing p. Mors.

Søndag den 21. Februar afholdt denne Afdeling offentligt Møde i „Bendix Hotels Festsal.

Gennem Annoncer, Bladartikler og Indbydelser var Mødet lagt aldeles udmærket til Rette og der var samlet en forholdsvis meget talrig Forsamling (60—70 Deltagere), for hvilken Varde-Afdelingens Formand, *Bogholder H. W. Hasselriis* holdt et længere Foredrag, særligt naturligvis med Henblik paa Helligdagsloven. Af Hensyn til Pladsen, kan vi kun i Korthed skitsere Hovedpunkterne i Foredraget.

Efter at have givet et Kulturbillede af den danske Handelsmedhjælper, saaledes som han lever og færdes, hans Arbejde, Kaar, Liv og Maal, betonede Hr. Hasselriis, at det, som i første Instans var nødvendigt for en faglig Organisationsbevægelse at arbejde for, det var at søge en Begrænsning af Arbejdstiden, hvorved Medlemmerne ville kunne vinde Frihed og dermed Tid til at naa den Udvikling og sociale Ansvarsfølelse, der var en Betingelse for, at Sammenslutningen kunde udøve sin Standsmission. Dernæst omtalte Taleren indgaaende Arbejdtiden og dennes Forhold til Arbejdet, hvorledes dette intentivt vilde aftage, naar Arbejdskraften gennem en for lang Ardejdstid misbrugets. Derfor var vore Bestræbelser for en lovbestemt Aften og Helsøndagslukning fuldtud retfærdigt og af Vigtighed for en Hejnelse af Standen.

Derpaa gennemgik Hr. H. udførligt hele Helligdagslovens Historie, lige ned til Betænkningen af 11. Febr. d. A. og udtrykte sin dybe Beklagelse over at se § 14 strøget af Forslaget.

Derpaa foresloges den andet Steds i Bladet gengivne Resolution, og i begejstrende Udtryk understregede Taleren derpaa til Slut det faglige Arbejde som det der skulde være Samlingsmærket i vore Afdelinger og manede Medlemmerne til at arbejde videre; med Helligdagsloven var jo i fuldt Maal godtgjort, hvad vor Organisation formaar at udrette.

Formanden, den energiske Hr. Forretningsfører *Søren Sørensen,* der havde indledet Mødet, rettede en Tak til Foredragsholderen og foreslog Hr. Commis *Andersen* valgt til Dirigent. Hvilket skete. Da imidlertid ingen begærede Ordet, hverken for eller imod, vedtoges Resolutionen *enstemmigt.*

Formanden sluttede derpaa det aldeles udmærkede Møde.

Nye Møder.

Ved Redaktionens Slutning indløber der Meddelelse om, at Afdelingerne i *Horsens* og *Aalborg* har besluttet at afholde offentlige Møder om Helligdagsloven henholdsvis den 28. Februar og den 6. Marts. Som Talere ved disse Møder er „D. H. & K. M.-Tidendes" Redaktør indbudt, men da denne er forhindret i at komme tilstede ved Horsens-Mødet vil antagelig Hr. *Th. Hansen,* Aalborg, holde det indledende Foredrag her.

Annonceteegning til April Kvartal.

Afdelingsbestyrelserne anmodes om *snarest* at paabegynde Tegningen af Annoncer til *April Kvartal* og at fremme den saaledes, at Garantibeviser, Manuskripter og første Rate af Betalingen kan være mig i Hænde *senest den 20. Marts.*

April Kvartal er *det bedste Annonce-Kvartal,* og jeg forventer derfor gode Resultater ogsaa fra de Afdelinger, der hidtil har holdt sig tilbage.

Afdelinger, der endnu ikke har valgt noget Medlem til at forestaa Tegningen, bedes foretage dette Valg *snarest* og opgive mig Vedkommendes Adresse.

Esbjerg, d. 26. Februar 1904.

Chr. Ingvoldsen.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Centralorganisationens Adresser.

Hovedkontoret: Esbjerg.
Formand: *Åge Hyllested.*
Hovedkasserer: *Chr. Ingvoldsen,* Jyllandsgade 19.

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Redaktion: Kjøbenhavn.
Redaktør: *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26.

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Ekspedition: Kjøbenhavn.
Ekspeditør: *V. Zwicki,* Jacob Danefærdsvej 6.

Agitationsudvalgene:
Kjøbenhavn og Omegn: Formand: *Vilh. Hansen,* Kjøbenhavn, Mysundegade 26.
Jylland: Formand: *Vald. Pedersen,* Aarhus, Høegh Guldbergsgade 69 A.
Øerne: Formand: *Vilh. Hansen,* (konst.) Kjøbenhavn. Mysundegade 26.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26. Kasserer: *Carl Christensen,* Farvergade 24.

De københavnske Afdelingers fælles Lokale er i *Kaisers Hotel, Aaboulevard* (Hjørnet af Griffenfeldtsgade). Mødeaften *1ste, 3die og event. 5te Tirsdag* i hver Maaned. *Marts: 1ste, 15de og 29de.*

I Foreningslokalerne paa 1ste Sal vil der forefindes inden- og udenlandske Blade og Tidsskrifter til Medlemmernes Afbenyttelse.

Agitationsudvalget afholder Møde i Bestyrelsesværelset i Stuen den *1ste Tirsdag i hver Maaned.*

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Lampevej 23.

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand: *H. P. Jensen,* Sølvgade 86, 2., K. Kasserer: *E. M. Christensen,* Bille Brahesvej 3, 3. V.

Kolonialmedhjælperforeningen afholdt sin halvaarlige Generalforsamling den 9de ds. med følgende Dagsorden:

I. Beretning,
II. Forhandlingsprotokollen.
III. Regnskabet.
IV. Valg af Bestyrelse.
V. Ekstrakontingent.
VI. Eventuelt.

Da Generalforsamlingen var meget tyndt besøgt valgtes ingen Dirigent, men dirigeredes af Formanden. Punkt I, II og III godkendtes. IV. Bestyrelsen genvalgtes med Undtagelse af Formanden, Hr. E. M. Christensen, som ej ønskede Genvalg. Til Formand valgtes Hr. H. P. Jensen. V. Det vedtoges, at

Afdelingens Kasse skulde udrede Halvdelen af det Medlemmerne paalignede Ekstrakontingent. VI. Diskuteredes Agitationen. *H. P. I.*

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen,* Farvergade 24, 2., K. Kasserer: *C. Wulff,* Søllerødgade 24, 3.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Ryesgade 21, 3. Kasserer: *M. I. Jensen.* Adresse: O. Wagner, Ny Blegdamsvej 3, 2.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Den første Onsdag i hver Maaned afholder Afdelingen sine Sammenkomster paa Hotel National (Selskabslokalerne) Kl. 9 Aften.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer og Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Immervad 6. Repræsentant for „Dansk Handels- og Kontormedhjælper-Tidende" (Annoncer modtages): Kommis *Hakonsen,* Vestergade 10.

Indmeldelser modtages; Optagelsesblanketter med fornødne Oplysninger udleveres paa Forlangende.

Billetter til Fotoplastikon kunne faaes til nedsat Pris (25 Øre pr. Stk.) af Foreningens Medlemmer ved Henvendelse til Rob. Petersen, Immervad 6, eller A. Lorentzen, Jægergaardsvej.

Den sorte Tavle.

Nedennævnte Herrer ere fra 1ste ds. slettede som Medlemmer af Afdelingen paa Grund af vedføjede Restancer, som det ikke, trods gjentagne Henvendelser fra Bestyrelsens Side, har været muligt at inddrive:

Leo Andersen,	Adrs.: I. P. Petersen,	12	Maaneder.
C. P. W. Hansen,	„ Kaffehandler Møller,	8	„
Chr. Ipsen,	„ Otto Lassen	8	„
I. Tinning,	„ Godtfred Bech	11	„

Til Underretning for Medlemmerne tjener, at Bestyrelsen for Fremtiden agter at *gaa strængt frem efter Lovens Paragraf 8* angaaende Restancer.

P. B. V.
Robert Petersen,
Kasserer.

Handels- og Kontormedhjælperforeningen for Aarhus og Omegn afholder *Bal Søndag den 6te Marts Kl. 8* præcis i *Handels- og Kontoristforeningens store Sal.* Program: 8—10½ danses der, fra 10½—11 drikkes Fælleskaffe med en Kage til Damerne og en Cognac til Herrerne, derefter danser vi igen til Kl. 2.

Billetter á 75 *Øre* pro persona faaes som sædvanlig hos Festudvalget.

NB. Læg Mærke til de originale Billetter.

Festudvalget.

Fra Søndagen den 6. Marts ligger Regnskabet for 1903 til Eftersyn i Kassererens private Bopæl, „Volmerhus" Guldsmedegade 24—26.

Diskussionsmøde afholdes i Handels- og Kontoristforeningens Lokale *Tirsdag den 8. Marts* Kl. 9 prc. Nye Indmeldelser modtages samme Aften.

Emne: „Maximalarbejdstiden" Lorentzen indleder.

Handels- og Kontormedhjælpernes Sygekasse i Aarhus afholder ordinær Generalforsamling i Handels- og Kontoristforeningens Lokaler *Torsdag den 3. Marts* Aften Kl. 9¼. 1) Beretning. 2) Regnskab og Status. 3) Besvaring fra Hr. Chr. Ipsen over nægtet Sygehjælp paa Grund af Restance. 4) Valg af Bestyrelse, Suppleanter og Revisorer. 5) Eventuelt.

Foruden Sygekassemedlemmerne indbydes enhver der interesserer sig for Sagen.

Indmeldelser modtages. *Bestyrelsen.*

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested.* Kasserer: Assistent *Th. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *Chr. Spangsberg,* Stormgade 3.

Herning. Formand: *Carl Pape,* Kasserer: Kommis *P. Haahr* hos Bunch Christensen.

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen,* Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen,* Østerg. 56.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Nykøbing p. M. Formand: Forretningsbestyrer *Søren Sørensen.* Kasserer: Bogholder *Chr. Sørensen.*

Randers. Formand: *C. O. Lindback,* Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther,* Fredensgade 16.

Ordinær Generalforsamling afholdtes den 7de Febr. d. A. paa „Bodega" med følgende Dagsorden:

I. Regnskabet fremlægges til Godkendelse.
II. Forslag om Udmeldelse af „C.-O."
III. Valg af ny Bestyrelse, 2 Suppleanter og 2 Revisorer.
IV. Eventuelt.

Næstformanden, der fungerede som Dirigent, konstaterede, at Generalforsamlingen var beslutningsdygtig, og Regnskabet, som derefter fremlagdes, godkendtes enstemmigt. D'Hrr. *Bach* og *Petersens* Forslag om Udmeldelse af „C.-O." behandledes derpaa. Efter en ivrig Debat for og imod Forslaget, tog Forslagsstillerne deres Forslag tilbage foreløbig, for atter at bringe det til Behandling paa en senere ekstraordinær Generalforsamling. Hele Bestyrelsen afgik, og derefter valgte Generalforsamlingen et Udvalg paa 3 Medlemmer til at fungere som foreløbig Styrelse, indtil den ekstraordinære Generalforsamling, som Udvalget skal indvarsle inden 14 Dage, tager endelig Bestemmelse om Foreningens fremtidige Stilling. Valgt til Udvalget blev d'Hrr. *Bach, Meilby* og *Petersen.* Et andet Forslag fra Hr. *Kolding* ogsaa om Udmeldelse, kom i Henhold til Generalforsamlingens Ønske ikke til Behandling. Dirigenten erklærede derefter Generalforsamlingen for hævet.

Onsdag den 17de Febr. Kl. 9½ Eftm. afholdtes *ekstraordinær Generalforsamling* paa „Bodega" med følgende Dagsorden:

1. Valg paa Bestyrelse.
2. Forslag om Udmeldelse af „C.-O."
3. Eventuelt.

Hr. *I. Bach* aabnede paa Udvalgets Vegne Generalforsamlingen, og foreslog at vælge Hr. *C. O. Lindbach* til Dirigent, hvilket skete. Dirigenten konstaterede, at Generalforsamlingen var beslutningsdygtig. Forslaget om Udmeldelse behandledes først og gavAnledning til en længere Debat, der resulterede i, at Stemmerne om Forslaget var fordelt med lige mange for og imod, hvorved Forslaget bortfaldt. Det viste sig umuligt at vælge ny Bestyrelse og den gamle maa følgelig funktionere indtil anden Ordning kan træffes.

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi,* Kasserer: Kommis *C. N. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Carl Bülow.*

Mødeaften *1. og 3. Torsdag* i hver Maaned. Lokale paa „Hotel Royal".

Varde. Formand, Bogholder *C. H. W. Hasselriis.* Kasserer: Kommis *Schomann.*

Viborg. Kasserer: Kontorist *Eduard Christensen.*

Øerne.

Odense. Formand: Bogholder *N. A. Horndrup.* Indmeldelser modtages af Kassereren *Johs. Petersen,* Overgade 7. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen *H. Petersen,* Albanigade 65, 2.

Sorø. Formand: *Jul. Jacobsen,* Kasserer: Bogholder *Chr. Brinch.*

Flyveskriftet og Dagspressen.

Afdelingerne anmodes om at tilstille den lokale Presse Exemplarer af vort første Flyveskrift ledsaget af en Henstilling til Redaktionerne om at skænke Pjecen Anmeldelse.

Rettelse.

I Artiklen »Agitationen mod § 13« i forrige Nr. er der ved Ombrydningen falden en Linie ud. Det paagældende Stykke skal lyde: »At da kun et forsvindende Mindretal *har Telefon og dette Mindretal netop* ikke gør eller i hvert Fald ikke behøver at gøre sine Indkøb Søndag Formiddag« o. s. v.

For at imødekomme et muligt Forlangende om min Nærværelse ved Møder i Afdelingerne, stiller jeg mig til Disposition hver første Søndag i Maaneden; — dog kun til Afdelinger, hvor Rejse kan foretages fra Lørdag Aften til Mandag Morgen.

Ved Henvendelser til mig fra Afdelingerne, som fra enkelte Medlemmer, bedes Svarporto altid vedlagt.

Åge Hyllested.

Bopælsforandring bedes straks meddelt til Afdelingskassereren!

Ethvert nyt Medlem betyder et Skridt nærmere mod Centralorganisationens Maal.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 6. 15. Marts 1904. 4. Aargang

Nye Henvendelser til Regeringen, Rigsdagen og Folketingsudvalget.

Lukningen Juleaftensdag.

Folketinget vedtog Helligdagslovens Revision i Udvalgets Indstilling ved Forslagets 2den Behandling den 29de Februar. Naar dette Nummer af vor Tidende kommer Læserne i Hænde, er Forslaget rimeligvis allerede vedtaget ved 3die Behandling, og sendes da til Landstinget. Det er imidlertid usandsynligt, at den nye Helligdagslov naar at blive gennemført i indeværende Samling, ligesom dens endelige Affattelse — med særligt Henblik paa Kontormedhjælpernes Søndagsarbejde — endnu staar hen i det uvisse.

Allerede nu kan det dog fastslaas, at Revisionen vil bringe Medhjælperne betydelige Fordele. Vor fleraarige, ihærdige Agitation har saaledes baaret Frugt. Staven er brudt over Butiksmedhjælpernes halve Søndagsfrihed, og denne Del af vore Standsfæller er frigjort fra den Pariastilling, de hidtil indtog, sammenlignet med andre Samfundsborgere.

Men det i 2den Behandling vedtagne Lovforslag er dog kun en haltende Reform, der ingenlunde fuldtud kan tilfredsstille Handels- og Kontormedhjælperstanden.

Kontormedhjælperne, der udgør Flertallet af vor Organisations Medlemmer, har gennem en Aarrække kæmpet for en Forkortelse af deres ofte længere arbejdende Standsfæller, Butiksmedhjælpernes, Arbejdstid. Disse Bestræbelser synes nu at skulle krones med Held. Men ogsaa Kontormedhjælperne tynges under Trykket af et oftest overflødigt og altid ubetalt Helligdagsarbejde. Derfor anser vi en Stykke-Reform for utilstrækkelig og uretfærdig mod Kontorernes Medhjælpere. Derfor kræver vi nu stærkere end nogensinde før, at alt Helligdagsarbejde i Butik og Kontor afskaffes — forsaavidt det ikke er dikteret af samfundsmæssige Hensyn og nødvendiggjort ved de resp. Forretningers Virkemaade. I saa Fald bør der garanteres Medhjælperne en tilsvarende ugentlig Fridag.

Folketingsudvalget og Tinget har taget Hensyn til vor Protest mod § 13. Vort Krav om Kontormedhjælpernes Søndagsfrihed, med det dertil knyttede Ækvivalent for uundgaaeligt Søndagsarbejde, optoges i Udvalgets første Betænkning, men opgaves senere uden vægtig Motivering. Men i Folketingssalen faldt der den 29. Februar Ord, der formede sig til en ubetinget Anerkendelse af vort Krav om Lovens Udstrækning til Kontormedhjælperne. Disse Udtalelser, der navnlig fremsattes af d'Hrr. Kammerherre *Barner* og Fabrikant *Hyller*, vil vække Opmærksomhed og Paaskønnelse blandt Medhjælperne over hele Landet. Ogsaa Ordføreren, Hr. *Knop's* Slutningsudtalelse, hvori den forønskede Ændring stilles i Udsigt, bør opmuntre os til at fremskynde vore Bestræbelser for en medhjælpergavnlig Revision.

Centralorganisationen har siden 2den Behandling arbejdet med fuld Kraft. De offentlige Møder ere fortsatte med lignende gunstigt Udfald, som hidtil. Resolutionen er enstemmig vedtaget. »D. H.- & K. M. Tidende«s Nr. 5 er gennem Rigsdagens Bureau tilstillet Medlemmerne af begge Ting. Redaktionen har sendt Skrivelser til Justits- og Indenrigsministeren og ligeledes rettet Henvendelse til Medlemmerne af Folketingsudvalget.

Fra Hovedkontoret er der under 4de Marts afsendt en Skrivelse til Udvalgets Ordfører, hvori det bl. a. hedder:

»Med Hensyn til 2den Behandling af Lovforslaget i Folketinget skal man tillade sig atter at udtale en Beklagelse af, at § 14 helt synes at være skrinlagt, idet man paa det mest energiske opfordrer det ærede Udvalg til ved 3die Behandling at tage Hensyn til Kontormedhjælpernes Søndagsfrihed, som aldeles ikke berøres i Forslagets nuværende Skikkelse, og da det være dem i Hænde inden Lovforslagets 3die Behandling:

»Til Regering og Rigsdag.

Helligdagsloven.

I Anledning af den foreliggende Betænkning, denne Sag vedrørende, skal man ad denne Vej tillade sig at gøre opmærksom paa følgende Forhold.

Medens Forslaget tager Sigte paa at skaffe Handels- og Kontormedhjælperstanden fuld Søndagsfrihed, paabydes der kun Lukning af *Butikker* og *Lagre*, idet man er gaaet ud fra, at Lukning af disse sidste tillige vilde sætte en Stopper for Arbejdet paa Kontorerne; dette er saa langt fra at være Tilfældet, som langt den største Del af Kontorarbejdet er aldeles uafhængigt af Lagerarbejde. Med faa Ord: *Kontormedhjælpernes Søndagsfrihed er ikke sikret*, om Forslaget vedtages i sin nuværende Skikkelse, og da det er en Kendsgerning, at der paa dette Punkt fordres meget Arbejde, der saare let kunde foretages paa andre Tider, tillader man sig herved at opfordre den høje Regering og Rigsdag om ved 3die Behandling af dette Forslag, med Henblik paa Kontormedhjælperne, *at genindsætte det tidligere Forslags § 14, der sikrede enhver Kontormedhjælper en tilsvarende Frihed paa en af Ugens Dage, hvor Søndagsarbejde ansees for en Uundgaaelighed.* Dette Princip er *retfærdigt* og skærmer denne talrige Stands Medlemmer mod unødigt Arbejde, samtidig med, at der tages tilbørligt Hensyn til de forskellige Forretningers Tarv.

Ærbødigst« (Underskrift).

Vi har i den foreliggende Sag ikke blot taget Hensyn til Medhjælperstandens Interesser, men samtidig hævdet Pligten, vi som Medhjælpere har overfor den samlede Handelsstand og det Samfund, vi tilhøre. — Maatte da den lovgivende Forsamling ej heller forglemme at tage retfærdigt Hensyn til os.

Folketingets 2den Behandling af Helligdagsloven.

Paa Aarets Skuddag, Mandagen den 29de Februar, forelaa Helligdagsloven til 2den Behandling, og endelig lykkedes det Folketinget at faa Lovforslaget sendt til 3die Behandling.

Pladsen tillader os ikke en udførlig Gengivelse af de i Folketingssalen faldne Udtalelser, hvoraf en væsentlig Del iøvrigt er af underordnet Interesse for Medhjælperne. Vi indskrænke os derfor til nedenstaaende stærkt resumerede Referat af Tingets Forhandlinger:

Udvalgets Ordfører, Hr. *Knop* (Venstre), indledede med en Oversigt over de i Samlingerne 1901—02, 1902—03 og endelig 1903—04 stillede Revisionsforslag, og knyttede hertil følgende Udtalelse:

„Vi ere altsaa nu komne saa vidt, at Forslaget foreligger til 2den Behandling efter, som sagt, at have foreligget Tinget i tre Samlinger. Det kan da ikke siges at være et Stykke Hastværksarbejde, der nu foreligger, og heller ikke kan det siges, at man her byder Befolkningen en Lov, hvis Tendens man ikke kendte noget til i Forvejen. Det har nu allerede det sidste Par Aar staaet tilstrækkelig klart, hvad det er Forslagsstillerne tilsigte med denne Lov, og jeg føler mig ogsaa aldeles overbevist om, at hvad man her ønsker at faa gjort til gældende Bestemmelser paa dette Omraade, i det hele og store har Befolkningens Tilslutning. Vi have jo set talrige Resolutioner fra den Stand, som det særlig vil komme til at berøre, hvori man har udtalt fuldstændig Tilslutning til Forslaget, saaledes som det foreligger. Det er altsaa, kan man sige, den ene Part, den, som er mest interesseret i, om en saadan Lov bliver gennemført. Og fra den anden Parts Side, Publikum, den købende Del af Befolkningen, har man ikke hørt nogen Protest, saa man maa gaa ud fra, som afgjort, at man fra den Side ikke har noget derimod. Forslagsstillerne ere derfor sikre paa, at man ganske rolig nu kan lade Forslaget gaa ud i Livet som vedtagen Lov, idet der ikke er nogen Tvivl om, at det vil vække almindelig Tilfredshed, og at kun ganske enkelte ville have noget imod det".

Hvor ingen Afdeling findes

sker Indmeldelse direkte under Centralorganisationen til Hovedkassereren Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Kontingentet for direkte Medlemmer er 35 Ø. *pr.* Maaned, der opkræves pr. Post *kvartalsvis* forud.

Kontormedhjælpernes Søndagsarbejde.

Nye Henvendelser til Regeringen, Rigsdagen og Folketingsudvalget.

Lukningen Juleaftensdag.

Folketinget vedtog Helligdagslovens Revision i Udvalgets Indstilling ved Forslagets 2den Behandling den 29de Februar. Naar dette Nummer af vor Tidende kommer Læserne i Hænde, er Forslaget rimeligvis allerede vedtaget ved 3die Behandling, og sendes da til Landstinget. Det er imidlertid usandsynligt, at den nye Helligdagslov naar at blive gennemført i indeværende Samling, ligesom dens endelige Affattelse — med særligt Henblik paa Kontormedhjælpernes Søndagsarbejde — endnu staar hen i det uvisse.

Allerede nu kan det dog fastslaas, at Revisionen vil bringe Medhjælperne betydelige Fordele. Vor fleraarige, ihærdige Agitation har saaledes baaret Frugt. Staven er brudt over Butiksmedhjælpernes halve Søndagsfrihed, og denne Del af vore Standsfæller er frigjort fra den Pariastilling, de hidtil indtog, sammenlignet med andre Samfundsborgere.

Men det i 2den Behandling vedtagne Lovforslag er dog kun en haltende Reform, der ingenlunde fuldtud kan tilfredsstille Handels- og Kontormedhjælperstanden.

Kontormedhjælperne, der udgør Flertallet af vor Organisations Medlemmer, har gennem en Aarrække kæmpet for en Forkortelse af deres ofte længere arbejdende Standsfæller, Butiksmedhjælpernes, Arbejdstid. Disse Bestræbelser synes nu at skulle krones med Held. Men ogsaa Kontormedhjælperne tynges under Trykket af et oftest overflødigt og altid ubetalt Helligdagsarbejde. Derfor anser vi en Stykke-Reform for utilstrækkelig og uretfærdig mod Kontorernes Medhjælpere. Derfor kræver vi nu stærkere end nogensinde før, at alt Helligdagsarbejde i Butik og Kontor afskaffes — forsaavidt det ikke er dikteret af samfundsmæssige Hensyn og nødvendiggjort ved de resp. Forretningers Virkemaade. I saa Fald bør der garanteres Medhjælperne en tilsvarende ugentlig Fridag.

Folketingsudvalget og Tinget har taget Hensyn til vor Protest mod § 13. Vort Krav om Kontormedhjælpernes Søndagsfrihed, med det dertil knyttede Ækvivalent for uundgaaeligt Søndagsarbejde, optoges i Udvalgets første Betænkning, men opgaves senere uden vægtig Motivering. Men i Folketingssalen faldt der den 29. Februar Ord, der formede sig til en ubetinget Anerkendelse af vort Krav om Lovens Udstrækning til Kontormedhjælperne. Disse Udtalelser, der navnlig fremsattes af d'Hrr. Kammerherre *Barner* og Fabrikant *Hyller*, vil vække Opmærksomhed og Paaskønnelse blandt Medhjælperne over hele Landet. Ogsaa Ordføreren, Hr. *Knop's* Slutningsudtalelse, hvori den forønskede Ændring stilles i Udsigt, bør opmuntre os til at fremskynde vore Bestræbelser for en medhjælpergavnlig Revision.

Centralorganisationen har siden 2den Behandling arbejdet med fuld Kraft. De offentlige Møder ere fortsatte med lignende gunstigt Udfald, som hidtil. Resolutionen er enstemmig vedtaget. »D. H.- & K. M. Tidende«s Nr. 5 er gennem Rigsdagens Bureau tilstillet Medlemmerne af begge Ting. Redaktionen har sendt Skrivelser til Justits- og Indenrigsministeren og ligeledes rettet Henvendelse til Medlemmerne af Folketingsudvalget.

Fra Hovedkontoret er der under 4de Marts afsendt en Skrivelse til Udvalgets Ordfører, hvori det bl. a. hedder:

»Med Hensyn til 2den Behandling af Lovforslaget i Folketinget skal man tillade sig atter at udtale en Beklagelse af, at § 14 helt synes at være skrinlagt, idet man paa det mest energiske opfordrer det ærede Udvalg til ved 3die Behandling at tage Hensyn til Kontormedhjælpernes Søndagsfrihed, som aldeles ikke berøres i Forslagets nuværende Skikkelse, og da det af tidligere Forhandlinger netop fremgaar, at Loven tilsigter en saadan Beskyttelse, er det vort sikre Haab, at det ærede Udvalg ogsaa vil tage vor Protest til Følge.

Uden at vilde bringe nye Momenter ind i Forslaget paa nærværende Tidspunkt, skal man dog ikke undlade at udtale en Frygt for, at Lukningen Juleaften næppe vil regulere sig selv i den Grad, som det ærede Udvalg synes at mene, og henstiller derfor til Udvalget, at søge fastsat en Lukning Kl. 4 Eftm. denne Dag, hvorved blandt andet det vilde blive Medhjælperne muliggjort at deltage i Gudstjenesten Kl. 4½ Juleaften.

Idet man beder den ærede Folketingsmand bringe Indholdet af nærværende Skrivelse til Udvalgets Kundskab, tegner« o. s. v.

Endvidere har Formanden rettet følgende Henvendelse til Regeringens og Rigsdagens Medlemmer, saaledes at denne kan være dem i Hænde inden Lovforslagets 3die Behandling:

»Til Regering og Rigsdag.

Helligdagsloven.

I Anledning af den foreliggende Betænkning, denne Sag vedrørende, skal man ad denne Vej tillade sig at gøre opmærksom paa følgende Forhold.

Medens Forslaget tager Sigte paa at skaffe Handels- og Kontormedhjælperstanden fuld Søndagsfrihed, paabydes der kun Lukning af *Butikker* og *Lagre*, idet man er gaaet ud fra, at Lukning af disse sidste tillige vilde sætte en Stopper for Arbejdet paa Kontorerne; dette er saa langt fra at være Tilfældet, som langt den største Del af Kontorarbejdet er aldeles uafhængigt af Lagerarbejde. Med faa Ord: *Kontormedhjælpernes Søndagsfrihed er ikke sikret*, om Forslaget vedtages i sin nuværende Skikkelse, og da det er en Kendsgerning, at der paa dette Punkt fordres meget Arbejde, der saare let kunde foretages paa andre Tider, tillader man sig herved at opfordre den høje Regering og Rigsdag om ved 3die Behandling af dette Forslag, med Henblik paa Kontormedhjælperne, *at genindsætte det tidligere Forslags § 14, der sikrede enhver Kontormedhjælper en tilsvarende Frihed paa en af Ugens Dage, hvor Søndagsarbejde ansees for en Uundgaaelighed.* Dette Princip er *retfærdigt* og skærmer denne talrige Stands Medlemmer mod unødigt Arbejde, samtidig med, at der tages tilbørligt Hensyn til de forskellige Forretningers Tarv.

Ærbødigst« (Underskrift).

Vi har i den foreliggende Sag ikke blot taget Hensyn til Medhjælperstandens Interesser, men samtidig hævdet Pligten, vi som Medhjælpere har overfor den samlede Handelsstand og det Samfund, vi tilhøre. — Maatte da den lovgivende Forsamling ej heller forglemme at tage retfærdigt Hensyn til os.

Folketingets 2den Behandling af Helligdagsloven.

Paa Aarets Skuddag, Mandagen den 29de Februar, forelaa Helligdagsloven til 2den Behandling, og endelig lykkedes det Folketinget at faa Lovforslaget sendt til 3die Behandling.

Pladsen tillader os ikke en udførlig Gengivelse af de i Folketingssalen faldne Udtalelser, hvoraf en væsentlig Del iøvrigt er af underordnet Interesse for Medhjælperne. Vi indskrænke os derfor til nedenstaaende stærkt resumerede Referat af Tingets Forhandlinger:

Udvalgets Ordfører, Hr. *Knop* (Venstre), indledede med en Oversigt over de i Samlingerne 1901—02, 1902—03 og endelig 1903—04 stillede Revisionsforslag, og knyttede hertil følgende Udtalelse:

„Vi ere altsaa nu komne saa vidt, at Forslaget foreligger til 2den Behandling efter, som sagt, at have foreligget Tinget i tre Samlinger. Det kan da ikke siges at være et Stykke Hastværksarbejde, der nu foreligger, og heller ikke kan det siges, at man her byder Befolkningen en Lov, hvis Tendens man ikke kendte noget til i Forvejen. Det har nu allerede det sidste Par Aar staaet tilstrækkelig klart, hvad det er Forslagsstillerne tilsigte med denne Lov, og jeg føler mig ogsaa aldeles overbevist om, at hvad man her ønsker at faa gjort til gældende Bestemmelser paa dette Omraade, i det hele og store har Befolkningens Tilslutning. Vi have jo set talrige Resolutioner fra den Stand, som det særlig vil komme til at berøre, hvori man har udtalt fuldstændig Tilslutning til Forslaget, saaledes som det foreligger. Det er altsaa, kan man sige, den ene Part, den, som er mest interesseret i, om en saadan Lov bliver gennemført. Og fra den anden Parts Side, Publikum, den købende Del af Befolkningen, har man ikke hørt nogen Protest, saa man maa gaa ud fra, som afgjort, at man fra den Side ikke har noget derimod. Forslagsstillerne ere derfor sikre paa, at man ganske rolig nu kan lade Forslaget gaa ud i Livet som vedtagen Lov, idet der ikke er nogen Tvivl om, at det vil vække almindelig Tilfredshed, og at kun ganske enkelte ville have noget imod det".

Ordføreren paapegede derefter de to Principper vedrørende Helligdagslovgivningen og den almindelige ugentlige Fridag, der indeholdtes i Forslaget, hvorefter han udførligt gennemgik Forslagets enkelte Punkter. Angaaende Butiks- og Kontorarbejdet udtalte Ordføreren:

„Ændringsforslaget Nr. 20 til § 13 indeholder ogsaa ret væsentlige Ting, idet der her bestemmes, at Kommunelbestyrelserne i de forskellige Byer kan indstille, at der ved Politivedtægt træffes Bestemmelse om, i hvilket Omfang Kørsel paa Folkekirkens Helligdage kan finde Sted, for at forsyne de Kunder, der er paa Stedet. Nu er Forholdet det, med Hensyn til Forsyning af Kunder paa Stedet, at de Handlende have Lov til hele Tiden paa Helligdage at ombringe Varer i lette Vogne; men her foreslaas en ret betydelig Indskrænkning i disse Forhold, idet Udvalget er blevet opmærksom paa, at naar det nu foreslaas, at Butikker skulle være lukkede hele Helligdagen, er der ingen Mening i, at det, som det lyder i Forslaget, skal tillades de Handlende at lade deres Varer bringe omkring i lette Vogne til Kl. 10 Formiddag. Følgen heraf vil nemlig blive, at de Folk, som ere beskæftigede ved Ekspeditionen af disse Varer, nødvendigvis maa være til Stede i Forretningen om Formiddagen, idet der selvfølgelig ofte vil komme Telefonordrer, baade Lørdag Aften eller Søndag Morgen. Som Følge deraf, maa baade Principalen og hans Folk ekspedere, ogsaa paa Helligdagene, og saa faar Helligdagsfriheden ingen videre eller slet ingen Betydning for dem, da de dog maa være til Stede i Butikken, ganske vist for lukkede Døre. Ændringsforslaget gaar derfor ud paa, at der efter Kommunalbestyrelsens Indstilling ved Politivedtægt kan træffes Bestemmelse om, i hvilket Omfang Kørsel kan finde Sted paa Helligdagene dels til Restaurationers Forsyning og dels til Udsalgs og privates Forsyning, dog kun med saa nødvendige Ting som Brød og Mælk — det er det, der indeholdes i Punkt *a* i Ændringsforslaget Nr. 20; i Punkt *b* slaas tillige fast, at der ogsaa kan træffes Bestemmelse om, i hvilket Omfang der kan ske Kørsel med Gods fra og til Dampskibe og Jernbaner.

Ændringsforslag Nr. 21 har mindre Betydning, det er kun en Ombytning af to Ord, altsaa en rent sproglig Ændring. — I Ændringsforslag Nr. 22 foreslaas, at § 14 skal udgaa, idet denne nemlig gaar ind under § 5. I § 14 stod der nemlig, at for saa vidt en handlende sysselsatte nogle af sine Folk paa et Lager eller Kontor om Søndagen, skulde han tilstaa vedkommende en tilsvarende Fritid paa en anden af Ugens Dage. Man har nu strøget denne Bestemmelse, fordi dette Forhold falder ind under § 5 og her rammes af Ændringsforslag Nr. 9. Derved er den særlige Bestemmelse om, at Folk, der beskæftiges paa Kontorer, skulde have en anden Fridag, faldet bort, men men man er gaaet ud fra, at naar det ikke er tilladt en handlende at beskæftige sine Folk paa Lageret, saa vil der heller ikke være nogen Anledning til at beskæftige Kontorpersonalet, og derfor har man ment, at man kunde lade Bestemmelsen om Kontorerne gaa ud. Man turde ikke i §§ 2 og 5 slaa fast, at der overhovedet ikke maatte finde noget Arbejde Sted paa Kontorerne paa Helligdagene; thi der kan jo ogsaa paa Søn- og Helligdagene indløbe en Del Post, som absolut maa besørges straks. Man finder derfor ikke, at man uden videre tør udstede noget Forbud imod, at en Grosserer eller anden Forretningsmand beskæftiger blot en enkelt Mand paa sit Kontor en kort Tid om Søndagen."

Hr. *Alf. Christensen* (Venstre) udtalte bl. a.:

„Der er visse Forretninger, Kontorforretninger og saadan noget, der ikke falder ind derunder, men det bliver ikke i saa stort et Omfang. Den ugentlige Hviledag bliver slaaet fast som en Hviledag over hele Landet, og det er gjort temmelig godt og udtømmende. Det er i væsentlig Grad gjort paa Basis af de Adresser, der ere komne ind fra de forskellige Fags Udøvere, og fra Udvalgets og Tingets Side er der vist Imødekommen mod de Ønsker, der ere komne til Orde i selve Befolkningen."

Hr. *E. Hyller* (Socialdemokrat) udtalte bl. a. følgende:

„Naar jeg som Medlem af dette Udvalg er gaaet med til det Forslag til en Helligdagslov, som her foreligger, har det ikke saa meget været af kirkelige Grunde, at jeg har gjort det, eller for at etablere Helligdage, men mere af Hensyn til mange Mennesker, der have deres Erhverv i Handelsbranchen. Det har jo været saaledes i en længere Aarrække, at der har været en Bevægelse oppe, saavel blandt de Handlende, særlig i Detailhandlerstanden, som inden for de Arbejdere, der have deres Erhverv i Butiker, Lagre og Kontorer, og som i mange Aar have ført en ret haabløs Kamp, og ikke ad Overenskomstens Vej have kunnet opnaa noget af deres Principaler. Naar vi saa vel af egen Erfaring som gennem Andragender og Udtalelser paa Møder vide, at deres ugentlige Arbejdstid ligger mellem 80 og 100 Timer, saa maa vi indrømme, at det er en ret lang Arbejdstid, og foruden dette maa Størstedelen af disse unge Mennesker saa vel Kvinder som Mænd, tage en hel Del Timer af deres Fritid til at søge private Kursus for deres Uddannelses Skyld. Man vil heraf forstaa, at naar man regner med det, man kalder en hel Hviledag, saa bliver der for disse Handelsmedhjælpere og for de smaa Handelsprincipaler i Detailhandelen næppe mere end en 3—4 Helligdage i Aarets Løb, som de have helt fri, nemlig en af Paaskedagene, en af Pinsedagene og en af Juledagene. Det er jo nemlig saaledes, at den Handlende eller hans Medhjælpere ofte maa arbejde efter Lukketid om Søndagen efter Kl. 9 til helt hen ad Aften. Paa Lagrene er det samme Tilfældet, og for Kontormedhjælpernes Vedkommende er det jo ikke saa faa Timer de maa arbejde om Søndagen. Man har ment, at dette er en absolut Nødvendighed paa Handelens Omraade. Men hvad der fra den ene Side anses for at være absolut nødvendigt, stiller sig helt anderledes set fra den anden Side. Naar f. Eks. Kontorarbejdere for en stor Del blive tvungne til at arbejde paa Søn- og Helligdage, saa ligger det nærmest deri, at disse Folk ikke ere daglønnede, men maanedslønnede. For dersom de vare lønnede paa Dag, saa at Principalerne skulde betale dem for Søndagsarbejdet, saa vilde Søndagsarbejdet sikkert være ophørt med det samme. Nu er det jo saaledes, at man ikke ad privat Vej, kan opnaa noget, og efter de Ønsker og Krav, som have været oppe saa vel fra Principalernes som fra Arbejdernes Side, er jeg gaaet med til dette Lovforslag og kunde ønske, at det maatte blive til Lov, som det foreligger, i alt Fald til Dels, som det foreligger."

Hr. *H.* sluttede sin Tale med at fremhæve Ønskeligheden af, at *alle* kunde komme ind under Loven, men da dette ikke kunde opnaas, maatte det gennem en anden Lov fastslaas, at alle Arbejdere fik en ugentlig Fridag.

Hr. *Barner* (Højre) paapegede Nødvendigheden af en Helligdagslovgivning, der tillod Landets Borgere frit og uhindret at foretage deres Gudsdyrkelse. — Hr. *B.* omtalte derefter den anden — borgerlige — Side af Forslaget og omtalte de fra Centralorganisationen fremkomne talrige Sympatitilkendegivelser, fordi Tinget atter havde taget Sagen op til Overvejelse. — Hr. *B.* udtalte dernæst:

„Jeg har fulgt en Del af de Udtalelser, der er ere fremkomne baade i København og i Provinserne paa Møder, der have været afholdte, og der er en Udtalelse, som jeg gerne vil henlede Opmærksomheden paa. Det er en Udtalelse, som faldt ved et Møde i en jydsk Provinsby, hvor der var samlet en hel Del Handels- og Kontormedhjælpere til en Forhandling angaaende denne Sag. Og under Forhandlingerne blev der fremsat følgende Udtalelse, som jeg med den højtærede Formands Tilladelse skal tillade mig at oplæse — det er kun et Par Linier. Der siger vedkommende dette: „Naar Rigsdagen har taget et vist Hensyn til vore Krav, saa er det mest af den Grund, at vi nu begynde at optræde som samlet Stand. For et Par Aar siden forsøgte man at le os ud, nu smiler man ikke en Gang af vore Krav mere." Jeg finder, at det er fuldt berettiget, at hver Stand organiserer sig for at varetage sine Interesser; det kende vi jo saa overordentlig godt netop i vor Tid, og det har jo ogsaa bragt Land og Folk store Goder, og det er da ogsaa naturligt, at hele Ungdommen organiserer sig for at varetage dens Interesser. Men, hvad jeg synes er uheldigt, er dette, at der ligesom skal komme en Trussel frem, idet man siger: Man har ikke villet tage Hensyn til os, før de se, at vi efterhaanden blive en Magt, der som saadan kan gøre sig gældende. Dér siger jeg, at det er Lovgivningsmagtens Pligt at vaage over Landets Borgeres Interesser, ogsaa de ganske unges, og den bør være villig til at gribe ind, før den virkelig tvinges dertil gennem et Magtbud, derved, at de paagældende have organiseret sig og have faaet en saadan Magt, at man bliver nødt til at bøje sig. Det har jeg ønsket at pege paa, idet jeg dog føler mig overbevist om, ogsaa efter det Indtryk jeg har faaet efter Udtalelserne under 1ste Behandling, at Hjærterne ligefrem slaar varmt for disse Mennesker, som Lovforslaget her navnlig angaar.

Jeg indrømme, at der skal resigneres fra visse Sider og navnlig fra det store Publikums Side, men jeg vil dog ogsaa tilføje, at jeg finder, at der er taget et saa vældigt Hensyn til det, der kaldes det store Publikum, saaledes, at naar blot det store Publikum melder sig, bøjer al Ting, selv den danske Rigsdag sig derfor. Her synes jeg derfor, der er et Punkt, hvor den danske Rigsdag, netop med den Myndighed og Magt, der er lagt i dens Haand, skal sige, at det er ikke en lille Klat, men det er en stor Del, navnlig af den danske Ungdom, som efter 6 Dages anstrængende Arbejde, ofte med 14—16 Timers Arbejde daglig, trænger til at faa en Hviledag, en Hviledag saaledes, at de ikke blot kunne pleje deres kirkelige og religiøse Interesser, men ogsaa komme ud i frisk Luft, i Guds fri Natur, faa rørt Lemmerne, faa frisk Luft i Lungerne og ny Kraft til at tage fat paa Ugens Arbejde. Der er et Ord der hedder: En sund Sjæl i et sundt Legeme, og det synes jeg, at dette Lovforslag netop arbejder hen til. De to Ting skulle vi se at faa sammenholdt, det er det, der skal bygge et Lands Velfærd op i Fremtiden, at der vokser en Slægt op, der er sund ikke blot paa Legemet, men ogsaa paa Sjælen."

I Slutningen af sin Tale berørte Hr. *Barner* Kontormedhjælpernes Søndagsarbejde i følgende Ytring:

„Der er en Klasse af unge Mennesker, der hedde Kontormedhjælpere. De ere allerede blevne berørte af det ærede Medlem for Københavns Amts 3die Valgkreds (Hyller). Jeg kan slutte mig til hans Udtalelse, idet det gør mig ondt, at der ikke direkte kan gøres noget for denne Klasse. Jeg ser godt, det kan have sine store Vanskeligheder, men denne Klasse trænger ogsaa til Hjælp. Jeg vil meget anbefale, at man prøver paa senere maaske at finde en Udvej i saa Henseende, og jeg vil

da særlig henstille det til den vedkommende højtærede Minister, om der ikke mulig fra hans Side kunde findes en Maade at komme denne Klasse til Hjælp paa, og det kunde maaske gøres mellem 2den og 3die Behandling."

„Under Behandlingen af Lovforslaget udtalte saavel *Justitsministeren* som *Indenrigsministeren* deres Tilslutning til dette. Der førtes desuden en langvarig Diskussion mellem d'Herrer *Lange, Aadal, Chr. Rasmussen, Alf. Christensen, Justitsministeren* o. fl. angaaende Punkter i Forslaget, der ikke nærmere berører Medhjælpernes Interesser.

I sit Gensvar til de faldne Udtalelser fremsatte *Ordføreren* følgende Bemærkning vedrørende Kontormedhjælpernes Arbejdstid:

„Der blev af det ærede Medlem for Hurup (Barner) og ogsaa af det ærede Medlem for Valby (Hyller) talt noget om, at Kontormedhjælperne næppe i Forslaget, som det foreligger, har faaet den Beskyttelse, de kunde ønske og trænge til. Jeg skal hertil bemærke, i Tilslutning til, hvad jeg sagde før, at man kan jo ikke fuldstændig lukke Kontorerne, det er ganske umuligt af Hensyn til Postens Ekspedition. Men det er nok muligt, at der nu mellem 2den og 3die Behandling kunde tages under Overvejelse, hvorvidt man kunde opstille en Bestemmelse, som kunde være til mere Fordel for de Folk, som særlig ere beskæftigede i Kontorerne."

Efter Forhandlingernes Afslutning vedtoges Forslagets Hovedpunkter uden Afstemning, og dette gaar derefter til 3die Behandling.

Helligdagsloven vedtaget ved 3die Behandling.

Folketinget har i sit Møde den 10de Marts enstemmig vedtaget Forslaget om Helligdagslovens Revision i Udvalgets Affattelse, hvorefter Forslaget er overgivet til Landstinget.

Det er saaledes ikke lykkedes os at faa Fridagslovs-Princippet fyldestgørende præciseret i Lovforslaget, der kun partielt berører Kontormedhjælpernes Søndagsarbejde. Det er usandsynligt, at Forslaget bliver til Lov i indeværende Samling. Landstinget vil sandsynligvis i Hovedsagen akceptere Folketingets Forslag. *Centralorganisationen vil imidlertid vide at fremsætte Kravet om en almindelig ugentlig Fridag med en saadan Styrke, at man nødsages til at tage Hensyn til os.*

Nærmere i næste Nummer.

Agitationen for Helligdagsfriheden.

Vi har i de sidste Numre af „D. H.- & K.-M. Tidende" haft Referater af en Række offentlige Møder, afholdte i forskellige Byer af Centralorganisationens derværende Afdelinger.

Foruden de allerede omtalte Forsamlinger ere saadanne foranstaltede i *Aalborg, Sorø* og *Ringkøbing*. Der skrives til os fra

Aalborg.

Søndag Eftermiddag Kl. 4 afholdtes offentligt Møde om Helligdagsloven i Haandværkerforeningens lille Sal.

Hr. Redaktør *Vilh. Hansen* var mødt som Organisationens Taler.

Efter at Foreningens Formand havde budt Forsamlingen Velkommen, holdt Redaktør Hansen et Foredrag i ca. 1 Time, velformet og fængslende som altid. Han udviklede klart og koncist Organisationens Stilling til og Syn paa det fremlagte Helligdagslovforslag. Han udtalte sin Glæde over, at § 13 ved 2den Behandling var udgaaet, og Haabet om, at den til Gavn for Medhjælperne indeholdte Bestemmelse i § 14 maatte blive genoptaget, ligesom han haabede, at Kontormedhjælperne maatte blive indbefattede under Lovens Bestemmelser. Hr. Hansens Foredrag hilstes med livligt Bifald.

D'Hrr. Folketingsmand *N. C. Christensen* og Landstingsmand *Jørgen Bertelsen* havde efter Indbydelse givet Møde, og lovede begge at yde deres Medvirkning til Gennemførelse af Medhjælpernes Ønsker.

Til Dirigent valgtes Hr. *Th. Hansen*.

Efter Diskussionens Slutning oplæste Dirigenten vor Resolution, der enstemmig vedtoges.

Hele Pressen har udtalt sig rosende om Mødet, og vi skal kun fremhæve, at „Nordjylland" (Højre), der betegner Redaktør Hansen som en fortrinlig Taler, bringer et kort men velvilligt Referat af Mødet, og at „Aalborg Amtstidende" (regeringsvenligt) skriver: „Dette retfærdige og logiske Krav lønnedes med Haandklap".

Der var mødt henimod 200 Tilhørere, deriblandt mange Principaler.

Th. H.

Sorø.

Vor Afdeling i denne By havde arrangeret et offentligt Møde paa Hotel „Postgaarden" Tirsdag den 23de Februar.

Formanden Hr. *Jul. Jørgensen* aabnede Mødet og gav dernæst en Fremstilling af den af Udvalget for Helligdagsloven afgivne Betænkning, og paapegede Forslagets Fordele og Mangler. Da der ikke opstod nogen Diskussion efter Formandens Indledningsforedrag, oplæstes den af Hovedbestyrelsen foreslaaede Resolution vedrørende Medhjælpernes Krav ved Helligdagslovens Revision. Resolutionen vedtoges *enstemmig*. Det vellykkede Møde hævedes under Leveraab fra Centralorganisationen.

Ringkøbing.

Ved det andet Steds i Bladet omtalte offentlige Møde d. 6. Marts talte Hr. Hovedkasserer *Chr. Ingvoldsen* om Maximalarbejdstiden og Helligdagsloven. Den efter de lokale Forhold talrige Forsamling vedtog *enstemmig* den af Hovedbestyrelsen foreslaaede Resolution.

Ny Afdeling.

Trods den forcerede Agitation for Helligdagslovens Revision i en for Medhjælperne tilfredsstillende Form, bliver der dog Tid til ogsaa at fæstne og udvide Centralorganisationen.

Det er karakteristisk nok i Hovedkontorets nærmeste Opland, at disse organisatoriske Nydannelser først viser sig. For nogle Maaneder siden dannedes Varde-Afdelingen og Søndag den 6te Marts oprettedes der en ny Afdeling i *Ringkøbing*, efter at Hovedkassereren og Varde-Afdelingens Formand havde talt ved et offentligt Medhjælpermøde. Det sidste nye Led i Centralorganisationen bestaar af ca. 20 Medlemmer.

Referat i næste Nummer.

„Dansk Kolonial- og Materialmedhjælper-Organisation"s Tilslutning til Centralorganisationen.

Ovennævnte Organisation er fra 1ste April at regne indtraadt under Centralorganisationen.

Som tidligere meddelt, har der i længere Tid været ført Forhandling mellem „D. K.-M. Organisation" og vor Organisation, og Hovedbestyrelsen overdrog saaledes for nogle Uger siden „D. H.- & K.-M. Tidende"s Redaktør, der er Formand for det kjøbenhavnske Agitationsudvalg, at føre disse Forhandlinger videre. — Paa et Fællesbestyrelsesmøde i de kjøbenhavnske Afdelinger udtaltes der enstemmig Tilslutning til d'Herrer, *Carl Christensens* og *Vilh. Hansens* Arbejde for Sammenslutningen, og der udtaltes Glæde over det i Udsigt stillede Samarbejde mellem alle organiserede Medhjælpere i Kjøbenhavn. — Et af de resp. Organisationer nedsat Fællesudvalg anbefalede Sammenslutningen i sin afgivne Betænkning, og Udvalgets Ordfører, Hr. Redaktør *V. Hansen*, deltog efter Indbydelse i „D. K. M.-Organisation"s Generalforsamling den 9de Marts. — Diskussionen angaaende Sammenslutningen varede i over 2½ Time og afsluttedes med *enstemmig* Vedtagelse af Forslaget om „D. K. M.-Organisation"s Indmeldelse i Centralorganisationen.

Efter Generalforsamlingen, der sluttede Kl. 1 Nat, afholdt Hr. *Vilh. Hansen* Møde med Bestyrelsen. Mødet vedtog at Indmeldelsen skal gælde fra 1ste April, at „D. K. M.-Organisation"s Organ „Merkurius" ophører at udkomme, at der til Fællesbestyrelsen fremsættes Forslag om en anden Sammensætning af Agitationsudvalget for Kjøbenhavn og Omegn og at Samarbejdet straks tager sin Begyndelse.

Annoncetegning til April Kvartal

Afdelingsbestyrelserne anmodes om *snarest* at paabegynde Tegningen af Annoncer til *April Kvartal* og at fremme den saaledes, at Garantibeviser, Manuskripter og første Rate af Betalingen kan være mig i Hænde *senest den 25. Marts.*

April Kvartal er *det bedste Annonce-Kvartal*, og jeg forventer derfor gode Resultater ogsaa fra de Afdelinger, der hidtil har holdt sig tilbage.

Afdelinger, der endnu ikke har valgt noget Medlem til at forestaa Tegningen, bedes foretage dette Valg *snarest* og opgive mig Vedkommendes Adresse.

Esbjerg, d. 26. Februar 1904.

Chr. Ingvoldsen.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Centralorganisationens Adresser:

Hovedkontoret: Esbjerg.
Formand: *Åge Hyllested.*
Hovedkasserer: *Chr. Ingvoldsen.*

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Redaktion: Kjøbenhavn.
Redaktør: *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26.

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Ekspedition: Kjøbenhavn.
Ekspeditør: *V. Zwicki,* Jacob Danefærdsvej 6.

Agitationsudvalgene:
København og Omegn: Formand: *Vilh. Hansen,* Kjøbenhavn, Mysundegade 26.
Jylland: Formand: *Vald. Pedersen,* Aarhus, Høegh Guldbergsgade 69 A.
Øerne: Formand: *Vilh. Hansen,* (konst.) Kjøbenhavn. Mysundegade 26.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26. Kasserer *Carl Christensen,* Farvergade 24.

De københavnske Afdelingers fælles Lokale er i *Kaisers Hotel, Aaboulevard* (Hjørnet af Griffenfeldtsgade). Mødeaften *1ste, 3die og event. 5te Tirsdag* i hver Maaned. *Marts: 1ste, 15de og 29de.*

I Foreningslokalerne paa 1ste Sal vil der forefindes inden- og udenlandske Blade og Tidsskrifter til Medlemmernes Afbenyttelse.

Agitationsudvalget afholder Møde i Bestyrelsesværelset i Stuen den *1ste Tirsdag i hver Maaned.*

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Lampevej 23.

Kolonialmedhjælperforeningen. Formand: *H. P. Jensen,* Sølvgade 86, 2., K. Kasserer: *E. M. Christensen,* Bille Brahesvej 3, 3. V.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen,* Farvergade 24, 2., K. Kasserer: *C. Wulff,* Søllerødgade 24, 3.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Olsen,* Ryesgade 21, 3. Kasserer: *M. I. Jensen.* Adresse: O. Wagner, Ny Blegdamsvej 3, 2.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Christiansgade 18. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Den første Onsdag i hver Maaned afholder Afdelingen sine Sammenkomster paa Hotel National (Selskabslokalerne) Kl. 9 Aften.

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Aarhus. Afdelings-Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Kasserer og Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Immervad 6. Repræsentant for „Dansk Handels- og Kontormedhjælper - Tidende" (Annoncer modtages): Kommis *Hakonsen,* Vestergade 10.

Billetter til Fotoplastikon kunne faaes til nedsat Pris (25 Øre pr. Stk.) af Foreningens Medlemmer ved Henvendelse til Rob. Petersen, Immervad 6. eller A. Lorentzen, Jægergaardsvej.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested.* Kasserer: Assistent *Th. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *Chr. Spangsberg,* Stormgade 3.

Ordinær Generalforsamling afholdes *Torsdag den 24de Marts.* Dagsorden:
1) Formanden afgiver Beretning. 2) Kassereren aflægger Regnskab. 3) Behandling af eventuelt indkomne Forslag. 4) Valg af Formand og 3 Bestyrelsesmedlemmer. 5) Eventuelt.

Bestyrelsen.

Herning. Formand: *Carl Pape,* Kasserer: Kommis *P. Haahr* hos Bunch Christensen.

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen,* Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen,* Østerg. 56.

Ordinær Generalforsamling afholdes paa „du Nord" *Torsdag den 24de Marts,* Aften Kl. 9 pr.
Dagsorden:
1) Beretning om Virksomheden. 2) Regnskabsaflæggelse. 3) Valg af Revisor. 4) Valg af 1 Suppleant. 5) Eventuelt.

Bestyrelsen.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Nykøbing p. M. Formand: Forretningsbestyrer *Søren Sørensen.* Kasserer: Bogholder *Chr. Sørensen.*

I Slutningen af November Maaned f. A., foreslog flere Medlemmer af herværende Afdeling at danne en Sangforening, og Tanken vandt straks saa stor Tilslutning, at man begyndte at træffe Forberedelserne. Imidlertid kom Juletravlheden og derefter den antagne Dirigent, Hr. Lærer *Brix's* Sygdom, saa at den virkelige Begyndelse først blev gjort i sidste Halvdel af Januar Maaned. Tirsdag den 16de Februar vedtoges Lovene, og Foreningen maa derefter anses for stiftet.

Sangforeningen har sin selvstændige Bestyrelse, sit eget Regnskab og egne Lokaler, og har forsaavidt intet med „Handels- og Kontormedhjælperforeningen" at gøre, kun indeholder Lovene den Bemærkning, at *kun* Medlemmer, (saavel aktive som passive) af „H-. & K.-M. F." kan blive Medlemmer af Sangforeningen. Foreningen begynder med 15 aktive Medlemmer.

Bestyrelsen kom til at bestaa af følgende Herrer: Lærer *Brix,* Dirigent, Kommis *Nielsen,* Formand, Kommis *Schou,* Kasserer, Kommis *Nicolaysen,* Sekretær.

Et Eksemplar af Lovene vil blive tilsendt, naar de foreligger trykte.

Forrige Torsdag var den herværende Handelsforening samlet for bl. a. at drøfte *Lukkespørgsmaalet.* Resultatet blev, at alle Medlemmerne stemte for 8-Lukningen Ugens første 4 Dage, undtagen Markeds- og event. Torvedage.

Kr. Stockholm.

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi,* Kasserer: Kommis *C. N. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Carl Bülow.*

Mødeaften *1. og 3. Torsdag* i hver Maaned. Lokale paa „Hotel Royal".

Varde. Formand: Bogholder *C. H. W. Hasselriis.* Kasserer: Kommis *Schomann.*

I Løbet af indeværende Maaned afholdes den *ordinære Generalforsamling,* hvor meget vigtige Punkter vil komme til Behandling.

Tid og Sted samt Dagsorden vil blive tilsendt d'Herrer gennem Cirkulære. Afdelingen er i stadig Fremgang. Agitér!

Viborg. Kasserer: Kontorist *Eduard Christensen.*

Randers. Formand: . *O. Lindback,* Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther,* Fredensgade 16.

Ringkøbing. Det foreløbige Udvalg: Bogholder *Chr. Nielsen,* Kommis *N. J. Madsen* og Kommis *A. Jensen.*

Øerne.

Odense. Formand: Bogholder *N. A. Horndrup.* Indmeldelser modtages af Kassereren *Johs. Petersen,* Overgade 7. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen *H. Petersen,* Albanigade 65, 2.

Ordinær Generalforsamling afholdes Onsdag d. 23. Marts i Fyens Forsamlingshus, med følgende
Dagsorden:
1) Beretning om Foreningens Virksomhed. 2) Regnskabet fremlægges til Godkendelse. 3) Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer (1 ny og 2 afgaar efter Tur). 4) Valg af 2 Suppleanter. 5) Eventuelt.

Med Alle, da vigtige Sager kan ventes at komme til Behandling under Punkt 5.

Bestyrelsen.

Sorø. Formand: *Jul. Jørgensen,* Kasserer: Bogholder *Chr. Brinch.*

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- & KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 7. 1. April 1904. 4. Aargang

det er jo simpelthen brutal Magt, der bruges. Er det paa den Maade, de Herrer befæster »det gode og fortrolige Forhold«, de altid raabe paa, og som de sige vi ville gribe forstyrrende ind i, — i Sandhed! de kunne ikke give os et bedre Bevis paa Organisationens Nødvendighed end netop saaledes, og kan Organisationen ikke naa at udrette andet, saa kan den forhaabentlig naa at opdrage en ny Slægt af Principaler, en Slægt, der fordomsfrit og uhildet kan se paa Tidens Rørelser, en Slægt, der i Humanitet og Intelligens staar over Gennemsnittet af vore nuværende Principaler, — det tiltrænges ofte, og de Herrer giver os selv Beviset i Hænde.

»Det gode Forhold?« Hvori bestaar det egentlig? Er det ikke betinget af Medhjælperens absolute Passivitet, naar det gælder Arbejdsforholdenes Ordning, en Sag, hvor Medhjælperen dog selv er den ene Part, og hører det gode Forhold ikke op straks naar Medhjælperen vil øve sin Indflydelse til Forbedring af Arbejdsvilkaarene, og navnlig naar dette sker gennem Sammenslutning og Sammenhold af Kollegerne?

Det gode Forhold er som en Sæbeboble, der brister ved Berøring, — paa sligt et Grundlag agte vi ikke at opretholde dette, det er sandt, men vi agte, og vil altid stræbe hen til et godt Forhold mellem Principal og Medhjælper paa Grundlag af gensidig Dygtighed og Agtelse.

De Herrer forlange Forhaandsrespekt af os, og vi giver den godvillig, men hvorledes kan Respekten blive andet end Øjenspil, naar Principalen ved Samarbejdet viser ikke at være Respekten værdig, og paa det Punkt syndes der ofte groveligen.

Det er muligt, at disse Tilfælde af Afskedigelser kun er isolerede Fænomener, der intet betyde, det er muligt og tillige i høj Grad sandsynligt, at det er Udslag af en god Del ond Samvittighed; det vil sikkert kunne oplyses, at end ikke før den paagældende Medhjælper havde erklæret sin Mening om Forholdene, at end ikke da exsisterede det gode Forhold, men alt i alt, skulde dette gribe om sig, og man har Lov til at vente det, saa faar de Herrer vide, at slig Adfærd er hverken mer eller mindre end en Falliterklæring af Rang, det er ingen Løsning af Spørgsmaalet, det er en brutal Huggen Knuden over, som kun kan skabe Bitterhed og ingenlunde er i Overensstemmelse med de Vaaben, vi benytte.

Paa vore Møder er de Herrer oftest fraværende, og altid tavse, men dér er det rette Sted, hvor Meningsudvexling burde ske, og Hensigten ved slige Møder er ikke mindst, netop at søge Belæring ved at høre de Herrers Mening, og den Vej vil vi fremdeles gaa, men kan, vil eller tør man ikke møde os dér? Det er altid forkasteligt at anvende Magt, og Brutaliteten skulde helst holdes ude fra begge Lejre.

Det er uheldigt, og indtil Dato saare sjeldent skeet, at vi i vort Blad direkte omtaler Principalstanden; vi gjør det ikke, fordi vort Maal er et andet, fordi vi arbejde til Bedste for den kommende Slægt, og ønske ikke at ligge i aaben Krig med vore Arbejdsgivere, — men Tilfælde af nævnte Art kan tvinge os til i Selvforsvar at komme ind paa Spørgsmaal, at anvende en Kritik, der ofte vil være generende og altid uddybe Kløften mellem de tvende Parter, — det staar til de Herrer selv at bestemme, hvor vidt dette kan undgaaes eller ej, — men for hver Gang de spiller denne Trumf ud — den sidste de har og mangen Gang den eneste, en Trumf de *altid* har paa Haanden — for hver Gang dette sker véd vi, at Spillet er vundet paa vor Side, og kun den brutale Magt træder hindrende i Vejen.

Men denne Sag har to Sider. Naar Principalen i sin Magtbrynde har dikteret en Afskedigelse, saa betyder det en tvungen Lediggang af længere eller kortere Varighed, og man tør tillige gaa ud fra — med det raadende System af Anbefalingsskrivelser — at den paagældende Principal vil gøre Sit for at ramme saa haardt som muligt. Vi har da en Kollega, som det i stedse større Grad vil være vor Pligt at støtte, og dette er en Opgave, vi bør tage op snarest.

ralforsamling i Pladsledighedsforsikringen, endnu ikke har været sammenkaldt, til Trods for, at ny Generalforsamling samt Hovedbestyrelsesmøde skal afholdes i April Maaned, hvor da alt skulde være lagt til Rette. Som Medlem af dette Udvalg har jeg gentagende opfordret dettes Formand, Hr. Gundel, til et Møde, ja har endog. da de Herrer Maschke og Gundel jo sidde inde med fuld Viden om alle disse Forhold, udbedt mig Materialet tilsendt, at jeg paa egen Haand kunde sætte mig ind i Sagerne, men til Dato uden Resultat. Dette er uforsvarligt, ikke mindst, da Løsningen af ovennævnte Opgave sikkert gaar gennem en omfattende Reorganisation af vor Pladsledighedsforsikring.

Å. Hyllested.

Helligdagsloven.

Modstand mod Helligdagsfriheden.

Folketinget blev færdig med Helligdagsloven den 10. Marts. Det blev ikke *Fridagslovs*-Princippet der sejrede, men den ved 3die Behandling vedtagne Lov bærer det oprindelige Helligdagslovs-Præg. Hverken Udvalget eller Tinget turde gaa videre, omend der ogsaa ved den sidste Behandling faldt beklagende Ytringer (Chr. Rasmussen, Helsingør), fordi Kontormedhjælpernes Flertal ikke droges ind under Lovens Beskyttelse. Trods denne Mangel, for hvis Fjernelse vor Organisation har udfoldet et energisk og hæderfuldt Arbejde, betyder det til Landstinget sendte Forslag en betydningsfuld Reform. *Vort fleraarige Agitationsarbejde har gennem Folketingets Beslutning hidført Butiks- og Lagermedhjælpernes absolute Søndagsfrihed.*

Landstinget lod Forslaget gaa til anden Behandling den 16de Marts. I dette Ting talte Hr. *Stilling* (Højre) Kontormedhjælpernes Sag, skønt han maatte overlade denne Del af Reformen til det private Initiativ. Denne Løsning af Spørgsmaalet er imidlertid ingen Løsning!

Ligesom Folketinget synes Landstinget at være lydhør overfor vort Krav om Søndagsfrihed for Butiks- og Lagermedhjælpere. Men en stakaandet Protest meldte sig som en ubuden Gæst allerede før Folketingets 3die Behandling. Det er et ringe Faatal af Hovedstadens Næringsdrivende, der forsøger at forkludre Sagen. Sundbyernes Handelsforening vedtager med 7 (syv) Stemmer en „Protestresolution“ mod Helsøndagslukning af Hensyn til „letfordærvelige Varer og Havesager“. Gartnerforeningerne, Fiskerhandler,- Tobaks- og Cigarhandlerforeningerne samt Slagterlavet skynder sig at slutte sig til Protesten. Ja, selv „Handelsfolkenes Forening“, hvis Medlemmer forhandler Frugt, Grøntsager, Fisk o. l. fra Trækvogne paa Hovedstadens Gader, har netop afholdt et Møde med Talere fra Arbejderpartiet, ved hvilken Lejlighed der vedtoges en Resolution til Rigsdagen med Protest mod Lovens Udstrækning til denne Erhvervsgren.

Den sidste Protestbevægelse har maaske størst Krav paa Hensynstagen, da det drejer sig om Smaakaarsfolk, der indtager en Særstilling i Varefordelingen. Men ikke desto mindre er en Dispensation ogsaa her ret uheldig af Hensyn til de Næringsdrivende, der driver Butikshandel med lignende Varer. — Naar undtages Fiskerhandlerne bør de øvrige Korporationers Protest hverken imponere Lovgiverne eller Publikum. De 7 Sundbyere høster et overbærende Smil. Gartnerne har ingen betydningsfulde Interesser at varetage i denne Sag. Cigarhandlernes Formand har i hvert Fald $^1/_3$ af sine Kollegers imod sig. Slagterlavets Oldermand har næppe heller udelt Tilslutning blandt sine Værkfæller, — og de kjøbenhavnske Slagtersvende har paa et nyligt afholdt Møde vedtaget en vældig Protest mod det forhadte Søndagsarbejde. Dog sidst, men ikke mindst, har det fremskridtbanende kjøbenhavnske Detailhandler-Societet

Den sidste Trumf.

I den senere Tid er der kommet til mit Kendskab enkelte Afskedigelser af Kolleger, som er en direkte Følge af, at Vedkommende har staaet som Medlem af vore Foreninger. Disse Afskedigelser tyde paa — trods aaben Færd fra vor Side — at de Herrer Principaler stadig se paa os med Mistro, at de søge at ramme os, hvor de kan, og at de da bruge Midler, som er absolut forkastelige, Midler der staa i direkte Modstrid med den Taktik, vi anvende, og som vi ikke ville lade os tvinge bort fra; det er jo simpelthen brutal Magt, der bruges. Er det paa den Maade, de Herrer befæster »det gode og fortrolige Forhold«, de altid raabe paa, og som de sige vi ville gribe forstyrrende ind i, — i Sandhed! de kunne ikke give os et bedre Bevis paa Organisationens Nødvendighed end netop saaledes, og kan Organisationen ikke naa at udrette andet, saa kan den forhaabentlig naa at opdrage en ny Slægt af Principaler, en Slægt, der fordomsfrit og uhildet kan se paa Tidens Rørelser, en Slægt, der i Humanitet og Intelligens staar over Gennemsnittet af vore nuværende Principaler, — det tiltrænges ofte, og de Herrer giver os selv Beviset i Hænde.

»Det gode Forhold?« Hvori bestaar det egentlig? Er det ikke betinget af Medhjælperens absolute Passivitet, naar det gælder Arbejdsforholdenes Ordning, en Sag, hvor Medhjælperen dog selv er den ene Part, og hører det gode Forhold ikke op straks naar Medhjælperen vil øve sin Indflydelse til Forbedring af Arbejdsvilkaarene, og navnlig naar dette sker gennem Sammenslutning og Sammenhold af Kollegerne?

Det gode Forhold er som en Sæbeboble, der brister ved Berøring, — paa sligt et Grundlag agte vi ikke at opretholde dette, det er sandt, men vi agte, og vil altid stræbe hen til et godt Forhold mellem Principal og Medhjælper paa Grundlag af gensidig Dygtighed og Agtelse.

De Herrer forlange Forhaandsrespekt af os, og vi giver den godvillig, men hvorledes kan Respekten blive andet end Øjenspil, naar Principalen ved Samarbejdet viser ikke at være Respekten værdig, og paa det Punkt syndes der ofte groveligen.

Det er muligt, at disse Tilfælde af Afskedigelser kun er isolerede Fænomener, der intet betyde, det er muligt og tillige i høj Grad sandsynligt, at det er Udslag af en god Del ond Samvittighed; det vil sikkert kunne oplyses, at end ikke før den paagældende Medhjælper havde erklæret sin Mening om Forholdene, at end ikke da exsisterede det gode Forhold, men alt i alt, skulde dette gribe om sig, og man har Lov til at vente det, saa faar de Herrer vide, at slig Adfærd er hverken mer eller mindre end en Falliterklæring af Rang, det er ingen Løsning af Spørgsmaalet, det er en brutal Huggen Knuden over, som kun kan skabe Bitterhed og ingenlunde er i Overensstemmelse med de Vaaben, vi benytte.

Paa vore Møder er de Herrer oftest fraværende, og altid tavse, men dér er det rette Sted, hvor Meningsudvexling burde ske, og Hensigten ved slige Møder er ikke mindst, netop at søge Belæring ved at høre de Herrers Mening, og den Vej vil vi fremdeles gaa, men kan, vil eller tør man ikke møde os dér? Det er altid forkasteligt at anvende Magt, og Brutaliteten skulde helst holdes ude fra begge Lejre.

Det er uheldigt, og indtil Dato saare sjeldent skeet, at vi i vort Blad direkte omtaler Principalstanden; vi gjør det ikke, fordi vort Maal er et andet, fordi vi arbejde til Bedste for den kommende Slægt, og ønske ikke at ligge i aaben Krig med vore Arbejdsgivere, — men Tilfælde af nævnte Art kan tvinge os til i Selvforsvar at komme ind paa Spørgsmaal, at anvende en Kritik, der ofte vil være generende og altid uddybe Kløften mellem de tvende Parter, — det staar til de Herrer selv at bestemme, hvor vidt dette kan undgaaes eller ej, — men for hver Gang de spiller denne Trumf ud — den sidste de har og mangen Gang den eneste, en Trumf de *altid* har paa Haanden — for hver Gang dette sker véd vi, at Spillet er vundet paa vor Side, og kun den brutale Magt træder hindrende i Vejen.

Men denne Sag har to Sider. Naar Principalen i sin Magtbrynde har dikteret en Afskedigelse, saa betyder det en tvungen Lediggang af længere eller kortere Varighed, og man tør tillige gaa ud fra — med det raadende System af Anbefalingsskrivelser — at den paagældende Principal vil gøre Sit for at ramme saa haardt som muligt. Vi har da en Kollega, som det i stedse større Grad vil være vor Pligt at støtte, og dette er en Opgave, vi bør tage op snarest.

Desværre staar vi nu saadan, at planmæssig Hjælp ikke kan finde Sted. Vort Engageringsbureau raader over faa eller ingen Pladser, og noget Understøttelsesfond har vi ikke at øse af, — vi har med ringe Held søgt at komme Opgaven nærmere gennem vor Pladsledighedsforsikring, men uden Art, — Sagen bør da tages op paa anden Maade, thi dette er det eneste Sted, de Herrer Principaler kan ramme os med Virkning, og vi bør da ogsaa væbne os derimod.

Jeg skal ikke her komme ind paa, under hvilke Former dette kan ske, kun skal jeg i Forbindelse hermed udtale min store Beklagelse over, at det Udvalg, der blev nedsat paa sidste Generalforsamling i Pladsledighedsforsikringen, endnu ikke har været sammenkaldt, til Trods for, at ny Generalforsamling samt Hovedbestyrelsesmøde skal afholdes i April Maaned, hvor da alt skulde være lagt til Rette. Som Medlem af dette Udvalg har jeg gentagende opfordret dettes Formand, Hr. Gundel, til et Møde, ja har endog. da de Herrer Maschke og Gundel jo sidde inde med fuld Viden om alle disse Forhold, udbedt mig Materialet tilsendt, at jeg paa egen Haand kunde sætte mig ind i Sagerne, men til Dato uden Resultat. Dette er uforsvarligt, ikke mindst, da Løsningen af ovennævnte Opgave sikkert gaar gennem en omfattende Reorganisation af vor Pladsledighedsforsikring.

Å. Hyllested.

Helligdagsloven.

Modstand mod Helligdagsfriheden.

Folketinget blev færdig med Helligdagsloven den 10. Marts. Det blev ikke *Fridagslovs*-Princippet der sejrede, men den ved 3die Behandling vedtagne Lov bærer det oprindelige Helligdagslovs-Præg. Hverken Udvalget eller Tinget turde gaa videre, omend der ogsaa ved den sidste Behandling faldt beklagende Ytringer (Chr. Rasmussen, Helsingør), fordi Kontormedhjælpernes Flertal ikke droges ind under Lovens Beskyttelse. Trods denne Mangel, for hvis Fjernelse vor Organisation har udfoldet et energisk og hæderfuldt Arbejde, betyder det til Landstinget sendte Forslag en betydningsfuld Reform. *Vort flerårige Agitationsarbejde har gennem Folketingets Beslutning hidført Butiks- og Lagermedhjælpernes absolute Søndagsfrihed.*

Landstinget lod Forslaget gaa til anden Behandling den 16de Marts. I dette Ting talte Hr. *Stilling* (Højre) Kontormedhjælpernes Sag, skønt han maatte overlade denne Del af Reformen til det private Initiativ. Denne Løsning af Spørgsmaalet er imidlertid ingen Løsning!

Ligesom Folketinget synes Landstinget at være lydhør overfor vort Krav om Søndagsfrihed for Butiks- og Lagermedhjælpere. Men en stakaandet Protest meldte sig som en ubuden Gæst allerede før Folketingets 3die Behandling. Det er et ringe Faatal af Hovedstadens Næringsdrivende, der forsøger at forkludre Sagen. Sundbyernes Handelsforening vedtager med 7 (syv) Stemmer en „Protestresolution“ mod Helsøndagslukning af Hensyn til „letfordærvelige Varer og Havesager“. Gartnerforeningerne, Fiskerhandler,- Tobaks- og Cigarhandlerforeningerne samt Slagterlavet skynder sig at slutte sig til Protesten. Ja, selv „Handelsfolkenes Forening“, hvis Medlemmer forhandler Frugt, Grøntsager, Fisk o. l. fra Trækvogne paa Hovedstadens Gader, har netop afholdt et Møde med Talere fra Arbejderpartiet, ved hvilken Lejlighed der vedtoges en Resolution til Rigsdagen med Protest mod Lovens Udstrækning til denne Erhvervsgren.

Den sidste Protestbevægelse har maaske størst Krav paa Hensynstagen, da det drejer sig om Smaakaarsfolk, der indtager en Særstilling i Varefordelingen. Men ikke desto mindre er en Dispensation ogsaa her ret uheldig af Hensyn til de Næringsdrivende, der driver Butikshandel med lignende Varer. — Naar undtages Fiskerhandlerne bør de øvrige Korporationers Protest hverken imponere Lovgiverne eller Publikum. De 7 Sundbyere høster et overbærende Smil. Gartnerne har ingen betydningsfulde Interesser at varetage i denne Sag. Cigarhandlernes Formand har i hvert Fald $^1/_3$ af sine Kollegæ imod sig. Slagterlavets Oldermand har næppe heller udelt Tilslutning blandt sine Værkfæller, — og de kjøbenhavnske Slagtersvende har paa et nyligt afholdt Møde vedtaget en vældig Protest mod det forhadte Søndagsarbejde. Dog sidst, men ikke mindst, har det fremskridtbanende kjøbenhavnske Detailhandler-Societet

— der har et djærvt Talerør i „Detailhandlerbladet" — tilbagevist de nævnte Foreningslederes Visnebestræbelser. Societetets Ledelse har mødt Protesten med en Kontra-Protest og „Detailhandlerbladet" henviser til, at 10 kjøbenhavnske Handelsforeninger har ønsket Helsøndagslukningen og at dette Ønske støttes af lignende Foreninger omkring i Provinsbyerne.

Det tør derfor forventes, at Folketingets Forslag vedtages, fordi der bag dette staar de Næringsdrivendes overvejende Flertal og hele Medhjælperstanden.

De gamle Medhjælperforeninger og Centralorganisationen.

Røre i Fyns Hovedstad.

Konflikt mellem „A" og „B". — Vilh. Hansen kritiserer de gamle Foreninger. — En interessant Diskussion. — En Medhjælper afskediges. — Bladfejde og Polemik i „Odense Avis".

Siden Centralorganisationen vandt Fodfæste i Odense, har der her bestandig staaet Kamp om vor Organisation. Da Handelsforeningerne for et Par Aar siden satte os i Rigets Akt, var det Fynboerne, der gjorde det første Forsøg. Og endnu virker de organiserede Medhjælpere i den smukke Ø's Hovedstad under Forhold, der med Rette betegnes som „vanskelige". Men de to stedlige Forkæmpere for vor Sag, d'Hrr. Bogholder *Horndrup* og Kommis *Joh. Petersen,* arbejder med en saa ufortrøden Energi, at de kan være adskillige Kolleger i andre gunstigere stillede Afdelinger til Eksempel.

Odense er den klassiske Patriarkalismes forjættede By. Foreningslivet illustrerer det. Handelsforeningen bestaar af 2 Afdelinger: A og B, sidstnævnte omfatter Medhjælperne. „B" er naturligvis ganske underlagt „A"s Regime, dens Love approberes af „A", der samtidig viser Medhjælperne den Villighed, at fastsætte Rammerne for „B"s Virksomhed (selskabelige Sammenkomster, Baller, Skov- og Cycleture etc.).

Nu er Idyllen imidlertid forstyrret. Tidens nivellerende Tendenser har dog ikke rejst sit grumme Hoved med Centralorganisationens Aasyn. Nej, Stridens Æble er — en Gasregning. — Afdeling „A" holdt forleden Generalforsamling, og paa denne fremsatte en af d'Hrr. Grosserere den Paastand, at „B" i Tidens Løb havde vist sig som et vanartet Barn, idet dens Medlemmer gjorde Nat til Dag og forkortede Nattens Timer med Spil og andet Tidkort, og de sluttede sig ej til deres Principaler; thi kun sparsomt mødte „B"s Medlemmer til „A"s — Baller (Sic!). Herefter kan det ej forbavse vore Læsere, at omtalte A-Medlem, ligervis som Cato et Par Aartusinder før i Tiden, krævede Afdeling „B" slettet af Foreningernes Tal.

De odensianske Karthagenere bød imidlertid fra sig med samme Heltemod som deres antike Lidelsesfæller. „B"s Generalforsamling misbilligede, for første Gang i „B"s Historie, „A"s Beskyldninger — og Krigen blev latent. Den er det endnu.

Der var saaledes Elektricitet i Luften, da vor lokale Afdeling besluttede at afholde et offentligt Agitationsmøde. Mødet, der fandt Sted den 13de Marts Industripalæet, var kun besøgt af ca. 100 Mennesker, Aarsagen hertil kan kun delvis søges i det prægtige Søndagsvejr og slet ikke i en mulig Antipathi fra Medhjælpernes Side mod Centralorganisationen. Thi ogsaa paa dette Felt er der sket et Omslag. En af de ledende Mænd i Afdeling „B" udtalte netop faa Dage før Mødet, at han nu ansaa Medhjælpernes faglige Organisation for en Nødvendighed, og „B"s Formand, Hr. Kommis *Sødring,* der overværede Mødet, tav — og vi maa formode samtykkede — til den skarpe Kritik, som Redaktør *Vilh. Hansen* rettede mod Afdeling „B" og de øvrige gamle Medhjælperforeninger, fordi de havde misrøgtet Medhjælpernes Interesser. — Sagen er, at Medhjælperne holdes tilbage fra vor Organisation af Frygt for Forfølgelse fra den Del af Principalerne, der i Sommeren 1902 prædikede Korstog mod Medhjælperne.

Om Mødet foreligger følgende Referat:

„Søndag d. 13. Marts havde den herværende Afdeling arrangeret et offentligt Agitationsmøde i Industripalæet; der var mødt ca. 100 Tilhørere. Efter at Formanden, Hr. Bogholder *Horndrup*, havde aabnet Mødet, holdt Hr. Redaktør *Vilh. Hansen* Indledningsforedraget. Taleren tog sit Udgangspunkt fra en Advarsel til Medhjælperne i „Odense Avis" om ikke at slutte sig til „halvsocialistiske Foreninger", hvorved hentydedes til vor Afdeling. Hr. H. paaviste udførligt Meningsløsheden i denne forslidte Beskyldning. Taleren dvælede ved Centralorganisationens Midler og Maal, paaviste Afdeling „B"s Betydningsløshed, og drog Sammenligninger mellem denne Forenings Virksomhed og Centralorganisationens faglige Reformarbejde. Hr. H. rettede dernæst en indgaaende Kritik mod de Foreninger, der hidtil havde holdt Medhjælperne borte fra alvorligere Spørgsmaals Drøftelse. Taleren omtalte Helligdagsloven, Maximalarbejdsdagen, Børns og unge Menneskers Arbejdstid og paaviste Organisationens gavnlige Indflydelse paa disse Omraader. Redaktør Hansens Foredrag, der ofte afbrødes af Bifaldsytringer, hilstes med stærke Haandklap. — I den efterfølgende Diskussion, der lededes af Hr. *Joh. Petersen*, anbefalede flere Medhjælpere Indmeldelse i Foreningen. Debatten fik dog særlig Interesse ved det Ordskifte, der fandt Sted mellem Indlederen og Hr. Direktør *H. Dessau,* der overværede Mødet. Hr. Dessau fraraadede Medhjælperne at slutte sig til Centralorganisationen og rettede forskellige Angreb paa denne, men blev saa grundigt og sagligt imødegaaet af Hr. Redaktør Hansen, at han sluttelig maatte trække sig ud af Diskussionen, uden at kunne fremføre Modbeviser. Taleren sluttede med at paapege Medhjælperbevægelsens kulturelle Betydning, og lovede Venner og Modstandere, at den brød sig Vej fremad trods al Modstand. (Stormende Bifald og Leveraab for Centralorganisationen). Alle Bladene indeholdt lange og sympatetiske Referater af Foredraget og Mødet. „Fyens Stiftstidende" skriver, at Foredraget holdtes i „sympatetiske Vendinger"; „Odense Avis" betegner det som „meget livligt og sagligt" — Betegnelser, der gentages i de andre Blade. Vi modtog flere Indmeldelser end ved noget tidligere Møde".

Det overfor refererede Møde fik imidlertid et Efterspil. Blandt Deltagerne i Diskussionen fandtes nemlig en Manufakturkommis Hr. *Holst,* der kraftigt anbefalede Tilslutning til Foreningen. Hr. H. havde kun opholdt sig i Odense i kort Tid og blev fornylig indmeldt i vor Afdeling. Af hans Udtalelser ved Mødet fremgik det, at han interesserede sig stærkt for Organisationsspørgsmaalet, men han indtog Standpunkter, der foranledigede saavel Indlederen som Dirigenten til at intervenere. Dagen efter Mødet modtog denne Kollega sin *øjeblikkelige Afskedigelse.* Dette har selvfølgelig fremkaldt baade Forbavselse og Harme, idet man naturligvis sætter Afskedigelsen i Forbindelse med H.s Udtalelser ved Mødet — hvilket bestyrkes af H.s eget Udsagn. Principalen, Hr. Manufakturhandler *H. Larsen,* der iøvrigt skildres som en besindig og human Mand, hævder at Afskedigelsen skyldes andre Aarsager, men alt tyder paa, at Hr. L. har handlet under *Paavirkning fra anden Side.* Herom senere.

Denne Afskedigelse har fremkaldt en hæftig Bladfejde mellem to odensianske Blade, ligesom et mod Centralaorgnisationen rettet Angreb i „Odense Avis" (anonym „Indsender" — vistnok Bladets Redaktion) har givet Anledning til en Polemik, hvori Hr. *Horndrup,* Redaktør *Vilh. Hansen* og „En Medhjælper" har tilbagevist Angrebene. „Odense Avis" har efter et yderst mat og intetsigende Gensvar afsluttet Polemiken.

Agitationen for Helligdagsfriheden.

Frederikshavn.

I Henhold til det jyske Agitationsudvalgs Bestemmelse afholdtes offentligt Møde angaaende Helligdagsloven den 16de ds. i Frederikshavn. Hr. *Th. Hansen* (Aalborg) var mødt som vor Repræsentant og gjorde udførlig Rede for Organisationens Arbejde i den omhandlede Retning.

Endvidere omtalte Hr. Hansen det af Centralorganisationen til Regering og Rigsdag indgivne Andragende om Lovbegrænsning af Arbejdstiden.

Forsamlingen vedtog enstemmig den af vore Afdelinger vedtagne Resolution om Helligdagslovforslaget, og Størsteparten af Forsamlingen underskrev vort Andragende.

Efter en kort Diskussion, der lededes af Hr. *L. Klitgaard* som Dirigent, sluttedes Mødet. En stor Del af Forsamlingen tegnede sig som Medlemmer af Organisationen.

Agitationsudvalget.

Agitationsudvalget for Jylland.

Udvalget afholdt d. 21. Februar Møde i Aarhus og konstituerede sig med Hr. *Vald. Pedersen* som Formand. Mulighederne for Oprettelsen af ny Afdelinger drøftedes, og Arbejdet

herfor fordeltes mellem Udvalgets Medlemmer. I *Ringkøbing* var der god Udsigt til Dannelse af en Afdeling, og Beretning herom vil foreligge samtidig med nærværende Linier. — I *Vejle* var der det bedste Haab om snart at opnaa et varigt Resultat, da en af Centralorganisationens gamle Støtter, Hr. N. Christensen (tidligere Skive) nu er kommen dertil, og endvidere var der Udsigt til at opnaa Forbindelse med Kolleger i *Kolding, Silkeborg* og *Skive*, ligesom det besluttedes at forsøge de tidligere Afdelinger i *Frederikshavn* og *Holstebro* genoprettede.

Der er god Udsigt til i Løbet af Foraaret at opnaa Afdelingers Dannelse i flere af de nævnte Byer, og *Udvalget anmoder indtrængende alle Medlemmerne i de jyske Afdelinger om at opgive det Adresser paa Kolleger, der maatte være villige til at støtte Udvalgets Arbejde for at oprette Afdelinger i Byer, hvor saadanne ikke findes.*

Udvalgets Medlemmer er Hr. *Th. Hansen*, Kristiansgade 18, Aalborg, *Chr. Ingvoldsen*, Esbjerg, og *Vald. Pedersen*, Guldbergsgade 69 A, Aarhus.

Ringkøbing.

To Fluer med ét Smæk.

Det var en efter de lokale Forhold ret talrig Forsamling af Principaler og Medhjælpere, der havde indfundet sig i Søndags (den 6te Marts) i Ringkøbing Haandværkerforenings Sal for at overvære Hr. *Chr. Ingvoldsens* Foredrag om Centralorganisationen og Helligdagsloven.

Et tidligere Medlem af Foreningen „Hermes" i Esbjerg, Bogholder *Chr. Nielsen*, havde lagt alt godt tilrette og aabnede Mødet. Hr. Ingvoldsen trak da i et længere Foredrag Konturerne op for Medhjælpernes faglige Bevægelse og dvælede sluttelig ved Helligdagsloven og Arbejdet for Maximalarbejdstiden som Frugter af Centralorganisationens Arbejde.

Derefter fik Bogholder *Hasselriis* (Varde) Ordet for enkelte Bemærkninger. Hasselriis pointerede Bevægelsens ideelle Tilsnit, det var ikke en Kamp mod Principalerne, men en Kamp for Medhjælperstandens Eksistens, at skabe en opvoksende Handelsstand, dygtiggjort til at tage Konkurrencen op med andre Fag.

Bogholder *Nielsen* valgtes derpaa til Dirigent.

Efter at Hr. Ingvoldsen havde knyttet enkelte Bemærkninger til sit Foredrag og da ingen af Tilhørerne ønskede Ordet, vedtoges den bekendte Resolution *enstemmigt*.

Efter Mødet samledes en Del af de Ringkøbing Medhjælpere til et mere privat Møde; de underskrev alle Adressen for Maximalarbejdstiden og dannede en ny *Afdeling for Ringkøbing og Omegn*. Der indmeldtes en Del og var givet Tilsagn fra flere (vel i Alt en Snes Medlemmer), saa tilsyneladende vil det ikke falde det nedsatte Udvalg overvættes svært snarligt at kunne konstatere Ringkøbing Afdeling som en fyldig og livskraftig Forening. Man mødte i hvert Fald virkelig Forstaaelse parret med Arbejdsiver hos Kollegerne i denne vestjyske By.

Udvalget kom til at bestaa af Bogholder *Chr. Nielsen* samt Kommisserne *Madsen* og *Jensen*.

Vi byder alle disse vore vestjydske Standsfæller Velkommen i vore Rækker til fælles Kamp for fælles Interesser.

Glück auf!

Til d'Hrr. Medlemmer i Foreningen af Handels- og Kontormedhjælpere i Odense og Omegn.

Kolleger! Efter vort Møde, Søndag den 13de Marts, maa man paaregne, at vor Sag her i Odense er ved at vække Interesse, — et Faktum, som det nu er vor uafviselige Pligt at gribe og udnytte. Bestyrelsen vil til det yderste gøre, hvad der staar i dens Magt, men overfor den store Stab af Kolleger, som her i Odense desværre endnu staar udenfor Foreningen, maa ethvert Medlem betragte det som sin Pligt at agitere. Tag Agitationen op Mand og Mand imellem, drøft Forholdene, og agitér for vor Sag hver Gang De er sammen med en Kollega, som De véd staar udenfor Afdelingen, og det skal nok vise sig — i det lange Løb, — at den personlige Agitation absolut er den bedste og tilmed den billigste.

Navnlig det sidste maa vi særlig lægge Mærke til, da vor Kasse, med det desværre ringe Medlemstal vi har, ikke har Raad til at bringe store Ofre.

Naar der stadig lyder det Spørgsmaal: „Hvorfor gøres der ikke noget for Medlemmerne, hvorfor har vi ikke en bestemt f. Eks. ugentlig Mødeaften", da er Svaret lige ved Haanden: Fordi vi dels ikke har Raad, dette er Hovedgrunden; og til at afhjælpe dette, er der kun én Udvej: *Flere Medlemmer!* Betragter ethvert Medlem det blot som sin Pligt at skaffe nye Medlemmer og at arbejde derfor, saa vil alt andet ogsaa give sig. Men selvfølgelig skal det ikke være paa den Maade med et Lokale, som tidligere, at der paa Mødeaftenerne kun møder en 3—4 Medlemmer. Det maa nødig være saaledes, som en æret Kollega udtalte ved vort sidste Medlemsmøde, d. 3. ds.: „Naar jeg staar i Foreningen og betaler min Krone, saa synes jeg, jeg har gjort min Pligt". Nej, saa langtfra. — Maalet er: „Enhver Kollega under Organisationens Fane", og selv dermed kan vi ikke holde op.

Som hin berømte Feltherre udtalte: „Regeringen venter, enhver Mand gør sin Pligt", saaledes skal Parolen ogsaa lyde fra enhver Bestyrelse: „Vi venter, ethvert Medlem gør sin Pligt", saa skal vor Sag nok vinde Fremgang og tilsidst bringe os Sejren hjem.

Altsaa: Haanden paa Værket og med Motto: „Fremad til Arbejdet".

Odense i Marts 1904.

N. A. Horndrup.

Den sorte Tavle.*)

Det er en underlig Verden, vi lever i, og man maa egentlig forbavses over den „Ligegladhed" nogle Mennesker udviser og endda kommer helskindet gjennem Livet.

Jeg vil sige det til mine Kolleger, som læser det i „D. H.- & K. M. Tidende"s Nr. 5 fra Aarhus-Afdelingen optagne: Se engang paa de Navne og tænk Deres Eget derved.

Det gjør ondt at se Folk, som man regner for Kolleger og tildels Kammerater, bære sig grimt ad mod den Organisation, som saa mange har ofret deres bedste Kræfter, og det er pinligt for en rettænkende Mand at fremdrage andre Menneskers Unoder og Karakterløshed, men — skal der naaes et Maal, saa maa Ligegyldigheden af Vejen; thi den hindrer Fremgangen. Hvor er det ikke harmeligt at se selv de allersimpleste Høflighedshensyn til sin Bestyrelse og Forening sat til Side og hvilke Tanker faar man vel om et Medlem, som i sin Tid har været valgt af sine Kolleger til at deltage i Forhandlingerne om det bedste og vigtigste angaaende vor Organisation, hvilke Forestillinger gjør en saadan Person sig om sine Medmennesker, naar han tror at turde tillade sig en saadan Ugenerthed at bejle til sine Kollegers Stemmer ved en Lejlighed som Valg af Repræsentanter til en Kongres, for saa efter Hjemkomsten fra denne fuldstændig at svigte sit givne Løfte om Deltagelse, selv i det allernødvendigste Arbejde. Jeg kan kun betegne det som en vidtdreven Frækhed.

Eller hvad skal man mene om den Mand, som ved enhver given Lejlighed prater op om sin Ekstrafortjeneste ved Dit og Dat, men som ikke kan afse et ringe Kontingent til sin Organisation. Han maa jo ved en Ransagelse af sit eget Jeg finde sig som en ussel Stymper.

Et andet Eksempel: En af nævnte Herrer blev syg og henvendte sig til Sygekassen om Understøttelse, hvad der blev ham nægtet, da han ifølge Lovene ikke kunde fordre noget paa Grund af sine Restancer. Ser man saa ikke den Mand optræde uforskammet og brovte med, at han kan vel nok betale de Par Ører og naar han ikke havde erlagt sit Kontingent „saa er det fordi Inkassatoren ikke har truffet ham". Havde det virkelig været Vedkommende saa magtpaaliggende „at betale", saa havde han vel nok funden Udvej til at virkeliggjøre sin Hensigt.

Ovenstaaende beviser, at der desværre endnu findes Kolleger, for hvem det vilde have været bedre, om de aldrig havde meldt sig til Organisationen.

Jeg vil ønske og det skulde glæde mig meget om mine Linier maa blive læste paa rette Maade. Skrevet mit Indlæg med det for Øje at gjøre Fortræd har jeg ikke, men ethvert rettænkende Medlem maa give mig Medhold i, at overfor Mennesker som ovenfor skildrede kan man kun vise Foragt, og mulig kan Fremdragelsen af deres Svagheder virke forædlende paa dem. Var der saa endda Tale om, at de *ikke kunde* opfylde sine Forpligtelser og med et Par Ord lod Bestyrelsen forstaa dette, saa var det en hel anden Sag, og man respekterede dog det Menneske, som i det mindste gjorde Rede for sine Sager.

Derfor, Kolleger, skulle vi saa love hverandre for Fremtiden at gjøre vor Pligt og være vore Ledere behjælpelig med at bringe den Sag, *som vi jo dog paa en Maade betragter som vor Livssag*, frem mod Maalet.

Til Slut kun dette: Ovenstaaende kan maaske falde enkelte Medlemmer lidt for Brystet, men skulde der ogsaa findes en Skumler imellem, saa henvende han sig til mig; thi Artiklen har jeg skrevet som *personligt Medlem af min Organisation*, ikke i min Egenskab af Tilidsmand i min Afdeling.

Aarhus d. 6. Februar 1904.

Robert Petersen.

Hvor ingen Afdeling findes

sker Indmeldelse direkte under Centralorganisationen til Hovedkassereren Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Kontingentet for direkte Medlemmer er *35 Ø. pr.* Maaned, der opkræves pr. Post *kvartalsvis* forud.

*) Den forsinkede Offentliggørelse skyldes Pladsmangel. *Red.*

Literatur.

Hages Haandbog i Handelsvidenskab (G. E. C. Gads Forlag). Dette udmærkede Værks 2det og 3die Hefte foreligger nu og i det sidst udkomne Hefte bringes Professor *Steenstrups* „Handelens Historie" til Afslutning. Den i 1ste Hefte paabegyndte interessante Fremstilling af „Hansaens" Historie bringes til Afslutning, ligesom de middelalderlige Handelsforhold skildres i en fængslende Fremstilling. Tidsrummet 1492—1776, hvis første Halvdel karakteriseres af Opdagelserne og de pyrenæiske Staters Stortid, og i hvis anden Periode Nederlandene, Frankrig og England grundlægger deres vigtige Position i Verdenshandelen, behandles paa de efterfølgende 16 Sider. Forfatteren afslutter Afsnittet med den skandinaviske Handels Historie. I Afhandlingens Slutningsafsnit, der føres up to date (den tyske Beskyttelseslovgivning, den nordamerikanske Dingley-Tarif og Data fra det 20de Aarhundrede ere medtagne) dvæler man med særlig Interesse ved den knappe, men ypperlige Oversigt over Empiretidens Handelsforhold.

Værkets 2det Hovedafsnit, „Grundtræk af Nationaløkonomien", indledes i 3die Hefte. Dette Afsnit bliver ikke mindre interessant end det foregaaende. Der gøres bl. a. Rede for den nationaløkonomiske Forsknings Historie, med korte men instruktive Fremstillinger af Hovedretningerne: Merkantilismen, den fysiokratiske Skole og Marxismen (den videnskabelige Socialisme). Afsnittet „Produktion" føres frem til Omtale af Malthus' bekendte „Essay on the principles of population".

Landstinget vedtog den 27de Marts ved Helligdags-Lovforslagets 2den Behandling, at tillade Kørsel og Ombæring af Brød, Mælk, Kød, Fisk, Bærfrugt og levende Blomster. Forslaget gik derefter til 3die Behandling.

Af Hensyn til Annoncetegningen til det nye Kvartal have vi efter Henstilling fra Hovedkontoret besluttet at udsætte nærværende Nummers Udsendelse til efter Helligdagene.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *Vilh. Hansen*, Mysundegade 26. Kasserer *Carl Christensen*, Farvergade 24.

De københavnske Afdelingers fælles Lokale er i *Kaisers Hotel, Aaboulevard* (Hjørnet af Griffenfeldtsgade). Mødeaften *1ste, 3die og event. 5te Tirsdag* i hver Maaned. *April: 5te og 19de.*

Agitationsudvalget afholder Møde i Bestyrelsesværelset i Stuen den *1ste Tirsdag i hver Maaned.*

Annonceexpeditør: *K. Hintz*, Oehlenschlægersgade 50. 1.

Fællesbestyrelsesmøde afholdtes den 21. Marts. Formanden Hr. *Vilh. Hansen* aabnede Mødet og bød Bestyrelsen for Dansk Kolonial- & Materialmedhjælper-Organisation, der deltog, Velkommen. Hr. *Lund* (Kontormedhj.) dirigerede. — Formanden aflagde Beretning angaaende Forhandlingerne med „D. K.-M. Organisation," der havde vedtaget Indmeldelse i Centralorganisationen fra 1ste April. Toges til Efterretning. — Formanden fremsatte et Par Ændringer til Reglerne for Udvalgets Virksomhed og Sammensætning; disse vedtoges, saaledes, at Agitationsudvalget fremtidig bestaar af Afdelingsformændene, og ordinære Fællesbestyrelsesmøder afholdes i Begyndelsen af hvert Kvårtal. — Til Formand genvalgtes Hr *Vilh. Hansen* med Akklamation. — Formanden foreslog at paabegynde en omfattende Agitation for Maximalarbejdsdagen og den dertil knyttede Adresse ved Afholdelse af et stort offentligt Møde. Der udspandt sig en vidtløftig Debat angaaende Helligdagsloven, og det hævdedes fra flere Sider, at Arbejdet for fornævnte Spørgsmaal burde opsættes af Hensyn til den Modstand, der netop nu rejstes i Hovedstaden mod Helligdagsloven. Det vedtoges at paabegynde Agitationen for Maximalarbejdsdagen efter Rigsdagens Slutning. — Annoncespørgsmaalet behandledes. Til Annonceexpeditør valgtes Hr. *K. Hintz*. Agitationen indenfor et Par Brancher, der i den sidste Tid havde været upaagtede, samt Agitationen i Hellerup henvistes til Udvalget.

Agitationsudvalget konstituerede sig med Hr. *K. Hintz* som Næstformand, Hr. *Carl Christensen* som Kasserer og Hr. *Thyge Hansen* som Sekretær.

Dansk Kolonial- og Materialmedhjælper-Organisation, og **Kolonialmedhjælperforeningen** afholder i Fællesskab: *Generalforsamling Onsdag den 6te April* Kl. 10 pr. i „Odd Fellow Bygningen", Nørrevoldgade 23, St., med følgende Dagsorden: 1) Sammenslutningen. 2) Forslag til Love. 3) Valg af Formand, Bestyrelse og Revisorer. 4) Eventuelt.

Af Hensyn til den vigtige Dagsorden anmodes Medlemmerne om at komme talrigt tilstede. *Medlemskort forevises ved Indgangen.*

Bestyrelsen for D. K. & M. O. *Bestyrelsen for K. F.*

Dansk Kolonial- og Materialmedhjælper-Organisation. Formand: *K. Hintz*. Oehlenschlægersgade 50, I. Kasserer: *A. Nielsen*, Amagerbrogade 122.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen*, Christiansgade 18. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen*, Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Vi henleder dHrr. Medlemmers Opmærksomhed paa, at Extrakontingentet (70 Øre) opkræves sammen med April Kvartals Kontingent ifølge Generalforsamlingens Beslutning.

Bestyrelsen.

Aarhus. Formand: *Vald. Pedersen*, Guldbergsgade 69 A. Telefon 1443. Kasserer: *Th. Nielsen*, Thunøgade 46, 2. Sekretær: *E. Nielsen*, Annagade 35. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen*, Guldsmedgade 24—26. Annonceexpeditør: *Hakonsen*, Vestergade 10. Telefon 1224.

Billetter til Fotoplastikon kunne faaes til nedsat Pris (25 Øre pr. Stk.) af Foreningens Medlemmer ved Henvendelse til Rob. Petersen, Immervad 6, eller A. Lorentzen, Jægergaardsvej.

Foreningsmøde afholdes *Tirsdag den 12te April* Kl. 9 Aften i Handels- og Kontoristforeningen. Flere vigtige Emner, bl. a. *Agitationen* og *Stiftelsesfesten*, staa paa Dagsordenen.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested.* Kasserer: Assistent *Th. Poulsen*, „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *Chr. Spangsberg*, Stormgade 3.

Generalforsamling. Aktieselskabet Foreningen „Hermes" Lokalefond, der som bekendt driver Foreningslokalerne, afholdt den 25de Februar sin første ordinære Generalforsamling. Beretning og Regnskab godkendtes enstemmig. Af Bestyrelsens Medlemmmer afgik Hr. Chr. Ingvoldsen og G. Rødgaard, der begge ikke ønskede Genvalg. I Stedet valgtes Hr. H. Knudsen (Sekretær) og Hr. Sofus Pors (Kasserer). Som Suppleanter valgtes d'Hrr. A. Gaardhøje og Th. Overgaard og som Revisor Hr. Ingvar Jørgensen.

Herning. Formand: *Carl Pape*, Kasserer: Kommis *P. Haahr* hos Bunch Christensen.

Hjørring: Formand: *H. Hein*, Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen*, Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen*, Østerg. 56.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang*, Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler*, Grønnegade 7.

Nykjøbing p. M. Formand og Kasserer: *Chr. Høegh* Sekretær: *I. H. Richnagel.*

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi*, Kasserer: Kommis *C. N. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Carl Bülow.*

Mødeaften *1. og 3. Torsdag* i hver Maaned. Lokale paa „Hotel Royal".

Varde. Formand: Bogholder *C. H. W. Hasselriis.* Kasserer: Kommis *Schomann.*

Paa det fra Provindsernes Handelsforenings Fællesudvalg sendte Cirkulære angaaende lovtvungen Butikslukning Kl. 8 de 4 første Ugedage har Varde Handelsforening paa et fornylig afholdt Møde svaret, at den under Henvisning til, at den ad Frivilligheds Vej har gennemført 8-Lukningen, sympathiserer med Sagen, men reserverer sig de forskellige Undtagelsestilfælde, der vil passe efter de lokale Forhold.

Viborg. Kasserer: Kontorist *Eduard Christensen.*

Randers. Formand: . *O. Lindback*, Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther*, Fredensgade 16.

Ringkøbing. Det foreløbige Udvalg: Bogholder *Chr. Nielsen*, Kommis *N. J. Madsen* og Kommis *A. Jensen.*

Øerne.

Odense. Formand: Bogholder *N. A. Horndrup.* Indmeldelser modtages af Kassereren *Johs. Petersen*, Overgade 7. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen *H. Petersen*, Albanigade 65, 2.

Sorø. Formand: *Jul. Jørgensen*, Kasserer: Bogholder *Chr. Brinch.*

Undertegnede Kr. Stokholm Nykøbing Mors, der i »Dansk Handels- og Kontormedhjælpertidende« har skrevet en Artikel vedrørende Købmand I. C. Wimmelmann N. Nebel erklærer herved, at jeg erkender ved den ommeldte Lejlighed at have udtalt mig i skarpere Udtryk end tilbørligt og forsaavidt mine Udtalelser kan tydes saaledes, at jeg skulde have sigtet Hr. Wimmelmann for at være Tyran eller bølleagtig overfor sine Underordnede eller at Livet hos ham var et Trælleliv, tilbagekalder jeg disse Udtryk som ugrundede. — Denne Udtalelse bedes optaget af de Blade, der har optaget min første Artikel Hr. Wimmelmann vedrørende.

Nykøbing Mors d. 20de Marts 1904.

Kr. Stokholm.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 8. 15. April 1904. 4. Aargang

Forøgelse af danske Medhjælperbeskyttelseslove. Med vor gammeldags Lærlingelov og den nu reviderede Helligdagslov indtager vi Fuskpladsen blandt de civilicerede Stater — selv det halvasiatiske Rusland møder op med 3—4 Gange saa mange Medhjælperlove. Den nye Helligdagslov giver os derimod paa dette specielle Omraade et Fortrin fremfor de allerfleste Lande.

Naar Loven om faa Uger træder i Kraft, har Butiks- og Lagerpersonalet samt det til den Art Handelsvirksomheder knyttede Kontorpersonale opnaaet den saa længe tilstræbte Helligdagsfrihed. Kontormedhjælpernes Søndagsarbejde berøres kun indirekte af Loven, trods Centralorganisationens Bestræbelser for at faa Fridagslovsprincippet fastslaaet i denne.

Helligdagslovens Revision er Centralorganisationens første egentlige socialpolitiske Resultat. Dette Reformkrav maatte blive det af vort Programs Punkter, der dels havde størst Gennemførelsesmulighed, dels netop kendetegnede Medhjælpernes Særstilling overfor andre Samfundsborgere — en socialpolitisk Stilling, det var af Betydning at ændre. Vil man derfor nu dvæle ved de organiserede Medhjælperes Bestræbelser for Helligdagsarbejdets Afskaffelse, overspringer man kun faa Sider i den danske Medhjælperbevægelses Historie. I saa høj Grad har vort socialpolitiske Arbejde samlet sig om Helligdagslovgivningen.

Den kortfattede Oversigt, der fremtræder i efterfølgende Linier, vil derfor hos de faa tilbageblevne af den gamle Stab fra 1897 fremkalde Minderne om de første Dages brydsomme Arbejde, for de mange gennem Aarene tilkomne Medarbejdere genkalde i Erindringen Samvirkets Gang og for alle dem, der endnu er unge i Medhjælperbevægelsen, vise, hvad udholdende Organisations- og Agitationsarbejde har hidført og kan gennemføre i Fremtiden.

Kravet om lovbestemt Helsøndagslukning fremsættes første Gang af Medhjælpere ved det offentlige Møde den 1ste August 1897, da det nystiftede kjøbenhavnske »Handelsmedhjælperforbund« træder frem for Offentligheden med sit Program, hvis 4de Punkt kræver denne Reform gennemført. Men først den 12. Juni 1898 samles kjøbenhavnske Medhjælpere til et offentligt Møde med Helligdagsfriheden som eneste Forhandlingsæmne. Samtidig har den unge Forening paabegyndt en Adresseindsamling. Arbejdet kræver Ofre, baade af Tid og Penge. Alles Haand var mod os, Medlemstallet ringe, og det var saare vanskeligt for den uanselige, ukendte kjøbenhavnske Medhjælperforening at faa Forbindelse med Provinskollegerne, der endnu stod fremmede overfor Organisationsspørgsmaalet. I Efteraaret 1898 kan Adressen imidlertid afsluttes med det efter de forhaandenværende Forhold respektable Resultat af 4,937 Underskrifter (deraf 2,445 fra Kjøbenhavn) og den 5te December s. A. overrækkes Adressen til den daværende Justitsminister (Rump), der lover Forslaget Støtte, naar det fremkommer i Rigsdagen paa privat Initiativ. — Andragendet indbragtes senere af daværende Folketingsmand, Grosserer *Peschke Køedt.* Mod Slutningen af det følgende Aar lykkes det at faa gennemført en Ændring i Juleaftensfriheden. Ændringen, der var til det Bedre, skyldes fortrinsvis Medhjælpernes Forening.

Allerede i Maj 1899 begynder Organisationsbevægelsen at spores i Provinsen. Det er Kollegerne i Jyllands Hovedstad, der gaar i Tèten. Foreninger dannes i andre jydske Byer, man træder i Forbindelse med de kjøbenhavnske Foreninger, ved Delegeretmødet i Aarhus den 18. Marts 1900 anerkendes de kjøbenhavnske Reformkrav, ogsaa Helligdagsarbejdets Afskaffelse, og ved Centralorganisationens Grundlæggelse den 23de og 24de September 1900 opstilles Kravet som Programpunkt. Et nyt Andragende indbringes i Rigsdagen i November 1900 af nuværende Finansminister *Christoffer Hage.*

Centralorganisationens Afdelinger begynder i 1901 en Agitation for Helsøndagslukning ved privat Overenskomst. Aarhus-Afdelingen udfolder saaledes et energisk og resultatrigt Arbejde

Andragendes Fremkomst indbringer Hr. *Knop* o. a. et Revisionsforslag i Folketinget. Efter 1ste Behandling sendes Forslaget, der iøvrigt er koncist affattet, mindre end den nu vedtagne Lov, i Udvalg. Centralorganisationen holder imidlertid et vaagent Øje med Sagen, Forretningsføreren konfererer gentagne Gange med Udvalgets Medlemmer. Det gælder om at faa Lager- og Kontorpersonalet ind under Loven, men vore Henvendelser til de kjøbenhavnske Lager- og Kontormedhjælpere om Oplysninger vedrørende deres Arbejdstid giver kun ringe Udbytte. Nu har Nemesis ramt Kontormedhjælperne! Ved Folketingsvalget Juni 1903 interpelleres Kandidaterne af vore Afdelings-Tillidsmænd angaaende deres Standpunkt til Revisionen. Mod Aarets Slutning genoptages Forslaget i Rigsdagen. Reorganisationen lægger næsten fuldkommen Beslag paa Resten af Aaret, men i Begyndelsen af indeværende Aar paabegynder Centralorganisationen en Agitation paa alle de Pladser, hvor der findes Afdelinger. Først rettet mod den berygtede § 13, dernæst mod Kontorarbejdet om Søndagen, bliver denne Agitation den mest virkningsfulde, der endnu er udfoldet for Helligdagsarbejdets Afskaffelse. De talrige Møder, de enstemmig vedtagne Resolutioner, de gentagne Henvendelser til Rigsdagen, Udvalgets Formand og dets enkelte Medlemmer, er i saa frisk Erindring, at en nærmere Omtale er overflødig.

Det skyldtes udelukkende den af os rejste Protestbevægelse, at § 13 bortfaldt, og det fremgik af Forhandlingerne i begge Ting, at man havde den bedste Vilje til at imødekomme vort Krav om Helligdagsarbejdets absolute Afskaffelse (med de nødvendige Undtagelsesbestemmelser), saafremt dette kunde forenes med Helligdagslovens oprindelige Princip. Den Lov, der om føje Tid træder i Kraft (dens Ordlyd følger i næste Nummer), og giver Medhjælperne den samme Frihed som andre Mennesker, bærer i høj Grad Præget af Centralorganisationens Arbejde for Medhjælperstandens Interesser. Det skal her ikke glemmes, at flere Principalforeninger, navnlig Detailhandlerorganisationerne, har været virksomme for Lovens Gennemførelse, men det var de organiserede Medhjælpere, der rejste Kravet og indtil det sidste har holdt det højt.

For første Gang har Rigsdagen taget særligt Hensyn til Medhjælpernes Krav og anerkendt Centralorganisationen som den danske Handels- og Kontormedhjælperstands *eneste* Repræsentation. Rigsdagsforhandlingerne viser det. Den 29. Februar faldt der i Folketingssalen mange og gode Ord for Medhjælperne.

Den gamle, frikonservative Kammerherre *Barners* fortræffelige Tale skal ikke glemmes. Ikke mange Medhjælpere kunde have talt deres egen Stands Sag bedre. Det er et Tidens Tegn, at Kammerherren, efter at have citeret *Vilh. Hansens* Udtalelse paa Aarhusmødet den 21. Februar (»Naar Rigsdagen har taget Hensyn til vore Krav, da er det mest af den Grund, at vi nu begynder at optræde som en samlet Stand. For et Par Aar siden forsøgte man at le os ud, nu smiler man ikke engang af vore Krav mere«) paapegede, at det var Lovgivningens Opgave at vaage over Medhjælpernes ligesom alle andre Borgeres Interesser, og at Lovgivningsmagten burde være villig til at gribe ind, før Medhjælpernes Organisation tvang Rigsdagen til Hensyntagen.

Det er Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger, der i første Række har Æren af, at Loven foreligger i en for Medhjælperne saa gunstig Form. Denne Kendsgerning skal holdes alle de udenforstaaende, ligegyldige, men i Socialreformen saa stærkt interesserede Standsfæller for Øje, og den vil give Medhjælpersagens Forkæmpere og Deltagere fornyet Iver, Mod og Udholdenhed i Kampen for den Række faglige Forbedringer, som Centralorganisationen lægger Navn til.

Fra smaa, vanskelige, ja næsten fortvivlede Forhold har vi kæmpet os frem under Modstand udefra, gennem alskens indre

Helligdagsloven vedtaget!

Det første socialpolitiske Resultat.

„Hvad kan det nytte", spurgtes der, da vi for 6 Aar siden paabegyndte Arbejdet for Helsøndagslukningen. Svaret herpaa foreligger endelig i Folketingets Vedtagelse den 29de Marts af Forslag til »Lov om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage og Grundlovsdagen«. Lovforslaget vedtoges ved »eneste Behandling« med 71 Stemmer mod — 1.

Den nu vedtagne og længe omstridte Lov betyder ikke en Forøgelse af danske Medhjælperbeskyttelseslove. Med vor gammeldags Lærlingelov og den nu reviderede Helligdagslov indtager vi Fuskpladsen blandt de civilicerede Stater — selv det halvasiatiske Rusland møder op med 3—4 Gange saa mange Medhjælperlove. Den nye Helligdagslov giver os derimod paa dette specielle Omraade et Fortrin fremfor de allerfleste Lande.

Naar Loven om faa Uger træder i Kraft, har Butiks- og Lagerpersonalet samt det til den Art Handelsvirksomheder knyttede Kontorpersonale opnaaet den saa længe tilstræbte Helligdagsfrihed. Kontormedhjælpernes Søndagsarbejde berøres kun indirekte af Loven, trods Centralorganisationens Bestræbelser for at faa Fridagslovsprincippet fastslaaet i denne.

Helligdagslovens Revision er Centralorganisationens første egentlige socialpolitiske Resultat. Dette Reformkrav maatte blive det af vort Programs Punkter, der dels havde størst Gennemførelsesmulighed, dels netop kendetegnede Medhjælpernes Særstilling overfor andre Samfundsborgere — en socialpolitisk Stilling, det var af Betydning at ændre. Vil man derfor nu dvæle ved de organiserede Medhjælperes Bestræbelser for Helligdagsarbejdets Afskaffelse, overspringer man kun faa Sider i den danske Medhjælperbevægelses Historie. I saa høj Grad har vort socialpolitiske Arbejde samlet sig om Helligdagslovgivningen.

Den kortfattede Oversigt, der fremtræder i efterfølgende Linier, vil derfor hos de faa tilbageblevne af den gamle Stab fra 1897 fremkalde Minderne om de første Dages brydsomme Arbejde, for de mange gennem Aarene tilkomne Medarbejdere genkalde i Erindringen Samvirkets Gang og for alle dem, der endnu er unge i Medhjælperbevægelsen, vise, hvad udholdende Organisations- og Agitationsarbejde har hidført og kan gennemføre i Fremtiden.

Kravet om lovbestemt Helsøndagslukning fremsættes første Gang af Medhjælpere ved det offentlige Møde den 1ste August 1897, da det nystiftede kjøbenhavnske »Handelsmedhjælperforbund« træder frem for Offentligheden med sit Program, hvis 4de Punkt kræver denne Reform gennemført. Men først den 12. Juni 1898 samles kjøbenhavnske Medhjælpere til et offentligt Møde med Helligdagsfriheden som eneste Forhandlingsæmne. Samtidig har den unge Forening paabegyndt en Adresseindsamling. Arbejdet kræver Ofre, baade af Tid og Penge. Alles Haand var mod os, Medlemstallet ringe, og det var saare vanskeligt for den uanselige, ukendte kjøbenhavnske Medhjælperforening at faa Forbindelse med Provinskollegerne, der endnu stod fremmede overfor Organisationsspørgsmaalet. I Efteraaret 1898 kan Adressen imidlertid afsluttes med det efter de forhaandenværende Forhold respektable Resultat af 4,937 Underskrifter (deraf 2,445 fra Kjøbenhavn) og den 5te December s. A. overrækkes Adressen til den daværende Justitsminister (Rump), der lover Forslaget Støtte, naar det fremkommer i Rigsdagen paa privat Initiativ. — Andragendet indbragtes senere af daværende Folketingsmand, Grosserer *Peschke Køedt.* Mod Slutningen af det følgende Aar lykkes det at faa gennemført en Ændring i Juleaftensfriheden. Ændringen, der var til det Bedre, skyldes fortrinsvis Medhjælpernes Forening.

Allerede i Maj 1899 begynder Organisationsbevægelsen at spores i Provinsen. Det er Kollegerne i Jyllands Hovedstad, der gaar i Tèten. Foreninger dannes i andre jydske Byer, man træder i Forbindelse med de kjøbenhavnske Foreninger, ved Delegeretmødet i Aarhus den 18. Marts 1900 anerkendes de kjøbenhavnske Reformkrav, ogsaa Helligdagsarbejdets Afskaffelse, og ved Centralorganisationens Grundlæggelse den 23de og 24de September 1900 opstilles Kravet som Programpunkt. Et nyt Andragende indbringes i Rigsdagen i November 1900 af nuværende Finansminister *Christoffer Hage.*

Centralorganisationens Afdelinger begynder i 1901 en Agitation for Helsøndagslukning ved privat Overenskomst. Aarhus-Afdelingen udfolder saaledes et energisk og resultatrigt Arbejde for Sagen, og Eksemplet følges andre Steder. — Den 4de Henvendelse til Lovgivningsmagten sker den 9de November 1901, da et nyt Andragende: »Til Regeringen og Rigsdagen« indbringes i de to Ting af *Gustav Philipsen* og *Madsen-Mygdal.* Centralorganisationen har i den forbigangne Tid udfoldet en stor Agitation Landet over, og naturligvis særlig understreget det her behandlede Kravs Betydning. Et Par Uger efter vort Andragendes Fremkomst indbringer Hr. *Knop* o. a. et Revisionsforslag i Folketinget. Efter 1ste Behandling sendes Forslaget, der iøvrigt er koncist affattet, mindre end den nu vedtagne Lov, i Udvalg. Centralorganisationen holder imidlertid et vaagent Øje med Sagen, Forretningsføreren konfererer gentagne Gange med Udvalgets Medlemmer. Det gælder om at faa Lager- og Kontorpersonalet ind under Loven, men vore Henvendelser til de kjøbenhavnske Lager- og Kontormedhjælpere om Oplysninger vedrørende deres Arbejdstid giver kun ringe Udbytte. Nu har Nemesis ramt Kontormedhjælperne! Ved Folketingsvalget Juni 1903 interpelleres Kandidaterne af vore Afdelings-Tillidsmænd angaaende deres Standpunkt til Revisionen. Mod Aarets Slutning genoptages Forslaget i Rigsdagen. Reorganisationen lægger næsten fuldkommen Beslag paa Resten af Aaret, men i Begyndelsen af indeværende Aar paabegynder Centralorganisationen en Agitation paa alle de Pladser, hvor der findes Afdelinger. Først rettet mod den berygtede § 13, dernæst mod Kontorarbejdet om Søndagen, bliver denne Agitation den mest virkningsfulde, der endnu er udfoldet for Helligdagsarbejdets Afskaffelse. De talrige Møder, de enstemmig vedtagne Resolutioner, de gentagne Henvendelser til Rigsdagen, Udvalgets Formand og dets enkelte Medlemmer, er i saa frisk Erindring, at en nærmere Omtale er overflødig.

Det skyldtes udelukkende den af os rejste Protestbevægelse, at § 13 bortfaldt, og det fremgik af Forhandlingerne i begge Ting, at man havde den bedste Vilje til at imødekomme vort Krav om Helligdagsarbejdets absolute Afskaffelse (med de nødvendige Undtagelsesbestemmelser), saafremt dette kunde forenes med Helligdagslovens oprindelige Princip. Den Lov, der om føje Tid træder i Kraft (dens Ordlyd følger i næste Nummer), og giver Medhjælperne den samme Frihed som andre Mennesker, bærer i høj Grad Præget af Centralorganisationens Arbejde for Medhjælperstandens Interesser. Det skal her ikke glemmes, at flere Principalforeninger, navnlig Detailhandlerorganisationerne, har været virksomme for Lovens Gennemførelse, men det var de organiserede Medhjælpere, der rejste Kravet og indtil det sidste har holdt det højt.

For første Gang har Rigsdagen taget særligt Hensyn til Medhjælpernes Krav og anerkendt Centralorganisationen som den danske Handels- og Kontormedhjælperstands *eneste* Repræsentation. Rigsdagsforhandlingerne viser det. Den 29. Februar faldt der i Folketingssalen mange og gode Ord for Medhjælperne.

Den gamle, frikonservative Kammerherre *Barners* fortræffelige Tale skal ikke glemmes. Ikke mange Medhjælpere kunde have talt deres egen Stands Sag bedre. Det er et Tidens Tegn, at Kammerherren, efter at have citeret *Vilh. Hansens* Udtalelse paa Aarhusmødet den 21. Februar (»Naar Rigsdagen har taget Hensyn til vore Krav, da er det mest af den Grund, at vi nu begynder at optræde som en samlet Stand. For et Par Aar siden forsøgte man at le os ud, nu smiler man ikke engang af vore Krav mere«) paapegede, at det var Lovgivningens Opgave at vaage over Medhjælpernes ligesom alle andre Borgeres Interesser, og at Lovgivningsmagten burde være villig til at gribe ind, før Medhjælpernes Organisation tvang Rigsdagen til Hensyntagen.

Det er Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger, der i første Række har Æren af, at Loven foreligger i en for Medhjælperne saa gunstig Form. Denne Kendsgerning skal holdes alle de udenforstaaende, ligegyldige, men i Socialreformen saa stærkt interesserede Standsfæller for Øje, og den vil give Medhjælpersagens Forkæmpere og Deltagere fornyet Iver, Mod og Udholdenhed i Kampen for den Række faglige Forbedringer, som Centralorganisationen lægger Navn til.

Fra smaa, vanskelige, ja næsten fortvivlede Forhold har vi kæmpet os frem under Modstand udefra, gennem alskens indre

Vanskeligheder til en sikrere Position end nogen Tid før, og med indhøstede Erfaringer, betydningsfulde for kommende Dages Modgang. Vi har lært at arbejde vedholdende, utrætteligt. Ingen tør underkende den Lærdom. Et Tidsrum af 6—7 Aar ligger bag os. Den første Socialreform er vunden i dette lange Aaremaal; den første, men ikke den sidste. Arbejdet for den først vundne Reform har rustet os til Kampen for de efterfølgende.

Fremad mod den lovbestemte Maximalarbejdstid!

Åge Hyllested om Medhjælperbevægelsens kulturelle Betydning.

Et Agitationsmøde i Hjørring.

Vor nordligste Afdeling afholdt den 13de Marts et velbesøgt offentligt Møde, ved hvilket Centralorganisationens Formand talte om Organisationens Betydning. Ifølge „Vendsyssel Tidende" udtalte Hr. Hyllested blandt andet:

„Ved første Øjekast ser vor Organisation ud som et Stykke Brødpolitik, men det er den ikke alene. Den skal tillige bibringe Standens Medlemmer Interesser. Mangen Handels- og Kontormedhjælpers Liv glider jo hen i det bare Intet, og mange forsumper helt og holdent af Mangel paa Interesser. (Hør!) Man lever uden Maal og Med, blot med det Haab en Gang med Tiden at glide over i Principalernes Rækker.

Studenterne giver sit Bidrag til Aandslivet. Det samme er Tilfældet med Landbostanden med de gode Højskoler. og Arbejderforeningerne giver ogsaa deres Indskud. Handels- og Kontormedhjælperstanden derimod giver intet Bidrag til dansk Aandsliv.

Organisationen skal bidrage til at skabe aandelige Interesser blandt sine Medlemmer, og den vil frem for alt søge at dygtiggøre os til vort Arbejde og skaffe taalelige Vilkaar at arbejde under. Det er en Pligt, ethvert Menneske har, at staa i sin Stands Organisation, og naar Medhjælperne, der har staaet i Foreningen, med Tiden bliver Principaler, vil de se med mere velvillige Øjne paa Organisationen end Principalerne af den gamle Skole gør."

Efter Fordraget udtalte Formanden Hr. *Hein* samt d'Herrer Fuldmægtig *Andreasen* og Kontorist *Ipsen*, sig i Tilslutning til Indlederen, og det vellykkede Møde sluttede under Leveraab for denne.

Gamle Værdier.

Jeg læser mit Medlemsblad med Interesse og opbevarer det derefter med Omhu. Agitationen for Underskriften paa Maximalarbejds-Adressen kræver flest mulige Argumenter trods min redeligste og mest brændende Overbevisning. Pludselig mindes jeg Kongresreferatet, og finder det i Nr. 8 & 9, 2. Aargang. Jeg læser det, og en Henvisning deri til en tidligere Artikelserie „Vor Arbejdstid" forøger min Kundskabstrang. Jeg blader tilbage og finder samme i Nr. 2, 3, 4, og 5 (Forsættelsen kan jeg ikke finde). Ved Læsningen faar jeg mange gode Kort paa Haanden til praktisk Brug; desuden har jeg nu disse Artikler parate til Udlaan.

Jeg vil anbefale det samme til alle mine Kolleger, der sandelig kan have Brug for ethvert Kundskabsbidrag ikke mindst paa det faglige Omraade.

Men Vanskeligheden ved at finde de snart i en, snart i en anden Retning, brugbare Materialer bringer mig til at henstille til rette Vedkommende, at udarbejde en Indholdsfortegnelse for hver Aargang af „D. H.- K. M. T." (fra Begyndelsen og fremtidig) der derved i mange Tilfælde vil have langt mere end Øjeblikkets Interesse og forøge Lysten til at opbevare og indbinde samme.

Mon tidligere Aargange med Indholdsfortegnelse i heftet Stand ikke kunde egne sig som en billig Gave for hvem, der vil bibringe en uorganiseret Kollega en bedre Forstaaelse af vor Bevægelse?

Ovenstaaende, der er sendt os af en af Centralorganisationens bedste Mænd, fortjener almindelig Agtpaagivenhed. Det er rigtigt, at Artikelserien „Vor Arbejdstid" i 2den Aargang netop indeholder et ret omfattende Materiale, der netop nu har særlig Interesse. Vi have netop i den sidste Tid gentagne Gange henvist Kolleger til disse Artikler, naar de have henvendt sig til os angaaende agitatorisk Materiale til Ardejdet for Maximalarbejdstiden. Men de fleste af de paagældende Numre vil nu været gaaet tabt, fordi Bladet den Gang ej var beregnet for Indbinding. *Denne og følgende Aargange af „D. H.- K. M. T." bør opbevares og indbindes*, da Bladet nu netop er beregnet herpaa. Ved hver Aargangs Afslutning vil medfølge en Indholdsfortegnelse. Hermed er der tilvejebragt en Aarbog for Medhjælperbevægelsen, der i Tidens Løb vil give nøjere Besked om dens Virksomhed og Historie og bringe et agitatorisk Materiale, der vil faa Betydning for Fremtidens Arbejde.

Bliv Medlemmer af Handels- og Kontormedhjælpernes faglige Organisation.

Der er i den sidste Tid bleven indmeldt et ikke ringe Antal nye Medlemmer i de forskellige Afdelinger indenfor „Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger", men Medlemsantallet er dog endnu langtfra saa stort, som det burde være efter det Antal Handels- og Kontormedhjælpere, der er i Danmark.

Kontingentet i de forskellige Afdelinger indenfor Centralorganisationen er saa lavt, at det ikke kan holde nogen fra at indmelde sig, og da „Centralorganisationen af D. H-. & K. M-. Foreninger" foruden at staa som Leder af Partiarbejdet indenfor de forskellige Afdelinger, tillige søger gennem Agitation paa Landet at skabe yderligere Tilslutning til vor Organisation ved at udbrede Kendskab til Handels- og Kontormedhjælpernes Interesser, er det nødvendigt, at Medlemsantallet i de forskellige Afdelinger bliver saa stort, at der kan blive Midler til Agitationen.

Vi opfordrer derfor alle Handels- og Kontormedhjælperne i Danmark til at indmelde sig i en af Afdelingerne indenfor „Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger" Adresserne paa de forskellige Afdelingers Formænd etc. findes omstaaende.

n. r.

Agitationsudvalget for Øerne.

En Opfordring til Kollegerne i Østifterne.

Centralorganisationens Virksomhed har hidtil hovedsagelig været begrænset til Hovedstaden og den jydske Halvø. Paa Sjælland, Fyn og Lolland-Falster er der kun afholdt faa Møder og kun enkelte Afdelinger ere stiftede.

Men ogsaa Østifterne maa indrages under vor Organisations Virkefelt. Afdelinger bør oprettes. Direkte Medlemmer bør indrulleres i vore Rækker.

Ovennævnte Agitationsudvalg opfordrer derfor Kolleger overalt i Landet til at opgive Adresser paa saadanne Medhjælpere i Østiftets Byer, der kan støtte os i vore Bestræbelser for Oprettelse af nye Afdelinger.

Oplysningerne bedes sendte til Udvalgets Formand, Adr. Mysundegade 26, København.

Undervisning.

Aarhus Handelsskole (Bestyrer: Hr. *Niels P. Nielsen)* En Sentens af Sokrates: „Det er ingen Skam intet at vide, men det er en Skam intet at ville lære" indleder den os tilsendte Beretning. Skolen har sat sig til Opgave, at meddele den unge Merkur-Slægt, der kan og vil lære, en grundig merkantil Viden, og det foreliggende Prospekt viser, at Evnen staar Maal med Hensigten. Vi have tidligere omtalt Aarhus Handelsskoles Arbejdsplan og skulle blot tilføje, at Skolen, der anbefales af en Række ansete Handelshuse og af „Aarhus Handelsforening af 1887," yder de bedste Garantier for en regulær merkantil Uddannelse af de unge Mænd og Kvinder, der agte at gaa Handelens Vej. Handelsskolen modtager Tilskud fra Aarhus Byraad.

Hvor ingen Afdeling findes

sker Indmeldelse direkte under Centralorganisationen til Hovedkassereren Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Kontingentet for direkte Medlemmer er *35 Ø. pr.* Maaned, der opkræves pr. Post *kvartalsvis* forud.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *Vilh. Hansen*, Mysundegade 26. Kasserer *Carl Christensen*, Farvergade 24.
Annonceexpeditør: *K. Hintz*, Oehlenschlægersgade 50. 1.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen*, Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel*, Lampevej 23.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen*, Farvergade 24, 2., K. Kasserer: *C. Wulff*, Søllerødgade 24, 3.

Manufakturmedhjælpernes Organisation afholdt sin store ordinære Generalforsamling den 1ste Marts Kl. 9 i *Kaisers* Hotel med følgende Dagsorden: 1) Beretning. 2) Regnskabet. 3) Valg af Formand. 4) Valg af Bestyrelse. 5) Ekstrakontingentet. 6) Eventuelt. Formanden aflagde Beretningen og omtalte bl. a. Agitationen for Helligdagsloven, som han haabede vilde blive vedtaget endnu i denne Rigsdagssamling i en Skikkelse, som vilde være til Medhjælpernes Fordel. Beretningen vedtoges enstemmig. Kassereren aflagde Regnskabet, som efter nogen Diskussion enstemmig godkendtes. Formanden meddelte, at han nedlagde sit Mandat og ikke ønskede Genvalg. Da han nu i 2 Aar havde beklædt denne Post og ogsaa tidligere havde været Kasserer ønskede han en ny Mand, som mulig kunde fremsætte nye Ideer til Foreningens Fremgang. Til Formand foreslog han Hr. *Carstensen-Egeberg*, som imidlertid ikke ønskede at modtage dette Tillidshverv. Desuden foresloges d'Herrer *Thyge Hansen*, *E. Schibler* og *V. Jensen*; ved Afstemningen, som foregik skriftlig, valgtes Hr. *Thyge Hansen*. Til Bestyrelsen valgtes d'Herrer *E. Schibler*, *M. Jensen*, *O. Olsen* (Genvalg), *V. Jensen* (Nyvalg), til Suppleant Hr. *O. Wagner* og til Revisorer Hr. *Carstensen-Egeberg* og *Ivar Høøh*.
Ekstrakontingentet affødte en meget livlig Diskussion, hvori deltog d'Hrr. *Carstensen-Egeberg*, *Hempel*, *E. Schibler*, *V. Jensen*, *I. Høøh*, som alle meget beklagede, at dette Forslag var vedtaget i Hovedbestyrelsen og forundrede sig over at Overledelsen for de kjøbenhavnske Afdelinger ikke havde gjort noget for at protestere derimod og muligvis afværget dets Virkeliggørelse. Diskussionen resulterede i nedenstaaende Resolution, som enstemmig vedtoges og forlangtes fremsendt til Formanden for Hovedbestyrelsen Hr. *Åge Hyllested*, Esbjerg.
„Generalforsamlingen udtaler sin Beklagelse over, at Hovedbestyrelsen opkræver Ekstrakontingent umiddelbart efter at Afdelingerne har nedsat sit Kontingent. Idet Manufakturmedhjælperne mener, at det vil give for stort Medlemstab, henstiller vi til Hovedbestyrelsen, at den søger andre Veje, for at faa disse nødvendige Penge tilvejebragt, bl. a. ved Indsamling blandt Medlemmerne." Generalforsamlingen hævedes Kl. 1 Nat.
Paa et senere afholdt Møde konstituerede Bestyrelsen sig saaledes: *O. Olsen* Næstformand, *E. Schibler* Kasserer, *V. Jensen* Sekretær, *M. I. Jensen* Bisidder.

Kolonial- og Materialmedhjælpernes Organisation. Formand: *K. Hintz*, Oehlenschlægersgade 50, I. Kasserer: *A. Nielsen*, Amagerbrogade 122.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen*, Christiansgade 18. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen*, Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).
Den første Onsdag i hver Maaned afholder Afdelingen sine Sammenkomster paa Hotel National (Selskabslokalerne) Kl. 9 Aften.
Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.
Ordinær Generalforsamling afholdtes Onsdag den 2den Marts paa Hotel National Kl. 9 Aften med Dagsorden: 1) Beretning om Virksomheden i sidste Halvaar. 2) Fremlæggelse af Regnskabet 1903. 3) Valg af 2 Suppleanter. 4) Ekstrakontingentet. 5) Vederlag til Kassereren. 6) Eventuelt.
1. *Formanden* aflagde Beretning om Virksomheden og Afdelingens Stilling, der maatte siges at være tilfredsstillende. Der havde været afholdt 5 Bestyrelsesmøder og 1 offentligt Møde. Beretningen godkendtes enstemmig.
2. Regnskabet for Aaret 1903, der viste en Formuefremgang af noget over 100 Kr., fremlagdes og godkendtes enstemmig.
3. Til Suppleanter valgtes d'Hrr. Bogholder *J. C. Nielsen* og Bogholder *C. W. Kleiss*. 4. Man vedtog enstemmig at opkræve Ekstrakontingent 70 Øre engang for alle hos Foreningens Medlemmer samtidig med Opkrævningen af det sædvanlige Kontingent i April. 5. Enstemmig vedtoges det at yde Kassereren indtil videre et Vederlag stort 25 Kr. aarlig. 6. Samtlige de mødte underskrev derpaa den fra Centralorganisationens Hovedbestyrelse modtagne Adresse om Lovbegrænsning af Arbejdstiden. Hr. *J. C. Jensen* dirigerede.

Aarhus. Formand: *Vald. Pedersen*, Guldbergsgade 69 A. Telefon 1443. Kasserer: *Th. Nielsen*, Thunøgade 46, 2. Sekretær: *E. Nielsen*, Annagade 35. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen*, Guldsmedgade 24—26. Annonceexpeditør: *Hakonsen*, Vestergade 10. Telefon 1224.
Billetter til Fotoplastikon kunne faaes til nedsat Pris (25 Øre pr. Stk.) af Foreningens Medlemmer ved Henvendelse til Rob. Petersen, Immervad 6, eller A. Lorentzen, Jægergaardsvej.
Ordinær Generalforsamling afholdtes Tirsdag den 15de Marts i Handels- og Kontoristforeningen med følgende Dagsorden: 1) Valg af Dirigent. 2) Beretning om Virksomheden siden September. 3) Fremlæggelse af Regnskab og Status. 4) Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer (d'Hrr. Robert Petersen Hr. Krog og Th. Nielsen) afgaa, 2 Suppleanter (d'Hr. A. Rasmussen og A. Lundbech) afgaa, og 1 Revisor (Hr. Lind) afgaar. 5) Den fremtidige Virksomhed: Underskrifter for Maximalarbejdstiden, Udsendelse af Flyveskrifter, Aften- og Søndagslukning af herværende Butiker og Kontorer, Undersøgelse af mistænkelige Arbejdsforhold, Beskæftigelse af Pladsledige o. l., Faglige Møder, Industrielle Besøg, Stiftelsesfest og Sommerudflugt, Privat Selskabelighed, Udflugter, Idræt, Diskussionsklub og Sygekasse. 6) Eventuelt (Smaaforslag, Meddelelser og Anker fra Bestyrelsen Meddelelser, etc.
1) Næstformanden aabnede Generalforsamlingen. Til Dirigent valgtes Bogholder *Rose*. (Formanden var nærværende, men da han i længere Tid har været syg aflagde Næstformanden Beretningen). 2) Der var afholdt 10 Bestyrelsesmøder, 1 Medlemsmøde og 1 offentligt Møde. Foreningen har ved Forhandling med Værten i „Risten" faaet gratis Lokaler til Afholdelse af Møder etc. Ligeledes gaves Meddelelse om de forskellige Udvalg, Festudvalget, Lukkeudvalget og Udvalget for Besøg etc.
Formanden vilde lægge Medlemmerne paa Sinde at agitere noget mere for Foreningen end hidtil, da det nuværende Budget var anlagt med det for Øje, at faa et Medlemsantal paa over 200. Beretningen vedtoges enstemmig. 3) Kasserer p. t. *Robert Petersen* oplæste Regnskabet og gav Oplysning om de forskellige Poster samt konstaterede, at der i Aar ikke var saa lille en Nedgang i Udgifterne sammenlignet med forrige Regnskabsaar.
Paa Forespørgsel af *Lorentzen* meddelte han, at Foreningen f. T. tæller 158 betalende Medlemmer foruden 2 Pladsledige og 3 Militære. Regnskabet godkendtes. 4) Næstformanden meddelte, at der vilde blive Valg af 3 til Bestyrelsen i Stedet for 2, da nemlig Hr. *S. Krogh* skulde rejse bort fra Byen til 1ste April. Angaaende Genvalg af de afgaaende kunde han meddele, at *Robert Petersen* ikke vilde modtage Genvalg, og *Th. Nielsen* kun under den Forudsætning, at han blev fri for Sekretærposten.
Th. Nielsen meddelte, at det ikke skulde opfattes som han vilde gerne i Bestyrelsen, han vilde gerne træde tilbage, hvis Medlemmerne havde andre, der ønskedes valgt.
Robert Petersen vilde absolut bede Medlemmerne undlade at afgive sin Stemme paa ham, da han ikke modtog Valg.
Valgte blev til Bestyrelsen: Bogholder *Th. Nielsen* med 39 Stemmer (Genvalg), Kommis *Storck* med 20 Stemmer (Nyvalg), Bogholder *E. Nielsen* (Nyvalg).
Som Suppleanter: Kommis *Steen Vandborg* med 18 Stemmer, Kontorist Frk. *Kortegaard* med 9 Stemmer. Den afgaaende Revisor Hr. *Lind*, genvalgtes. 5) Næstformanden vilde gøre opmærksom paa, at Adressen til Rigsdagen er fremlagt i Kioskerne til Underskrift til 20. ds. Der vil i den nærmeste Tid blive udsendt et Flyveskrift fra Centralorganisationen med en Redegørelse for Foreningens Virksomhed.
Angaaende Besøg kunde han meddele, at der i den nærmeste Tid vilde blive Adgang til at bese den nye Brandstation og Glasværket, men der vil komme nærmere Meddelelse i Bladet.
Sagen angaaende Sommerudflugt blev udsat til senere. *Lorentzen* bad Medlemmerne huske *Sygekassen* og ligeledes den nydannede *Diskussionsklub*
Idrætsklubbens Formand, *Kaiser*, kunde meddele, at Sløjheden var, fordi der kun var 3—4 Medlemmer, men han haabede at faa Gang i Sagen nu til Sommeren. 6) Næstformanden takkede de afgaaede Bestyrelsesmedlemmer for den Tid, de har arbejdet for Foreningen, og haabede, at de vilde bevare Interessen.
Bogholder *Heeno* takkede *Robert Petersen* for det Arbejde, han havde gjort for Foreningen. Smaaforslag fra Bestyrelsen udgik, da der krævedes en Lovændring for at faa samme vedtaget. Bogholder *Heeno* forespurgte om det var rigtig, at de paa Regnskabet opførte Aktier, som Foreningen ejer i Pladsledighedsforsikringen, var opført til fuldt Paalydende.
Næstformanden kunde meddele, at der i Pladsledighedsforsikringen var nedsat et Udvalg; før dette har endt sit Arbejde kunde vi ikke foretage nogen Nedskrivning, men selvfølgelig vil Aktierne jo senere kun blive opført til den Værdi de har.
Generalforsamlingen sluttede ca. Kl. 12.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested*. Kasserer: Assistent *Th. Poulsen*, „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36.

Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *Chr. Spangsberg*, Stormgade 3.

„Hermes" afholdt den d. 24de Marts sin halvaarlige Generalforsamling. Beretningen og Regnskabet godkendtes enstemmig, sidstnævnte udviste et Overskud af Kr. 559,45. Hr. *Age Hyllested* genvalgtes med Akklamation som Formand. Af den øvrige Bestyrelse afgik efter Tur d'Hrr. *J. C. Jensen-Skads*, *J. Jepsen* og *Th. W. Poulsen* samt efter Ønske Frk. *E. Nissen*. Herat genvalgtes Hr. *Poulsen*, medens de øvrige fratrædende ikke ønskede Genvalg, samt valgtes d'Hrr. *B. Boyesen*, *Chr. Ingvoldsen* og *Godtfred Rødgaard* og som Suppleanter Frk. *Dora Andersen* og Hr. *M. Munck*. Bestyrelsen konstituerede sig derefter med *Ingvoldsen* som Næstformand, *Poulsen* som Kasserer og *Rødgaard* som Sekretær.

Herning. Formand: *Carl Pape*, Kasserer: Kommis *P. Haahr* hos Bunch Christensen.

Hjørring: Formand: *H. Hein*, Hirtshalsvej 5. Kasserer *Th. M. Svendsen*, Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen*, Østerg. 56

Hjørring-Afdelingen afholdt ordinær halvaarlig Generalforsamling den 24de f. M. hvilken Generalforsamling var forholdsvis ret talrigt besøgt. Formanden aabnede Generalforsamlingen og valgtes enstemmig som Leder af samme. Formanden aflagde og oplæste en udførlig Beretning om Afdelingens Virksomhed i det forløbne Halvaar, hvilken Beretning udviste, at der har været arbejdet ret kraftigt i Organisationens og Agitationens Tjeneste og Halvaarets Glansnummer var det store offentlige Møde den 13de Marts med Hr. Hyllested som Hovedtaler. — Kassereren fremlagde og oplæste det reviderede Regnskab for Aaret 1903, som ballancerer med 600 Kr. 83 Øre og godkendtes enstemmigt. — Til Suppleant valgtes enstemmig Hr. Bogholder *N. C. Erichsen* (tidligere Bestyrelsesmedlem). Efter Omtale og Drøftelse af forskellige Smaating hævedes Generalforsamlingen.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang*, Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler*, Grønnegade 7.

Nykjøbing p. M. Formand og Kasserer: *Chr. Høegh* Sekretær: *I. H. Rechnagel.*

Lørdag den 5te Marts afholdt Foreningen sin *ordinære Generalforsamling* med følgende Dagsorden: 1) Regnskabets Fremlæggelse. 2) Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne halve Aar. 3) Valg af en Formand. 4) Valg af 4 Bestyrelsesmedlemmer. 5) Valg af Revisorer. 6) Eventuelt.

Kl. 10 da næsten alle Medlemmerne vare samlede, aabnede Formanden, Forretningsbestyrer *S. Sørensen*, Generalforsamlingen med at byde Medlemmerne velkommen, og foreslog Bogholder *Chr. Sørensen* valgt til Dirigent, hvilket vedtoges.

Kasserer *Chr. Sørensen* fremlagde Regnskabet, som godkendtes. Formanden aflagde derefter Beretning om Foreningens Virksomhed i Vinterhalvaaret.

Til Formand i Stedet for Forretningsbestyrer S. Sørensen som nu indtræder i Principalernes Række, valgtes Kommis *E. Nicolajsen.*

Valget af 4 andre Bestyrelsesmedlemmer faldt paa d'Hrr. Kommis *Chr. Høøh*, Kommis *N. Ravnborg* (Genvalg), Kommis *H. L. Nielsen*, og Kommis *I. H. Rechnagel.*

Til Revisorer valgtes Kommisserne *H. S. Odgaard* og *C. A. Koch.* Under Punkt 6. fremkom Formanden bl. a. med et Forslag angaaende Ekstrakontingentet; nemlig at lade Afdelingens Kasse udrede dette Beløb, hvilket efter nogen Diskussion blev vedtaget.

Efter endt Diskussion sluttede Generalforsamlingen Kl. 1, hvorefter Formanden udbragte et Leve for Centralorganisationen.

Medlemmerne samledes derpaa i et gemytlig Lag om et godt dækket Frokostbord, hvor de mange forskellige Taler hver især gjorde stor Lykke.

Bestyrelsen konstituerede sig saaledes: E. Nicolajsen, Formand. N. Ravnborg, Næstformand. C. Høegh, Kasserer. I. H. Rechnagel, Sekretær, samt H. L. Nielsen.

Nu skulde man synes efter ovenstaaende at alt var saare godt. Men hvad sker? Da den nyvalgte Formand kommer hjem til sin Chef og meddeler ham Resultatet, farer denne op og forbyder ham at modtage denne Post samt giver ham Valget enten at rejse eller nedlægge sit Mandat som Formand. Nu var gode Raad jo dyre; vedkommende Formand har kun et halvt Aar tilbage af sin Tjeneste, da han skal ind og aftjene sin Værnepligt til Efteraaret, saa man skulde jo ikke synes der kunde være noget til Hinder for Formandshvervet, men Principalen var ikke til at bøje. Det er haardt, at en Medhjælper i vor Tid ikke maa have Lov til at varetage sine egne Interesser.

Nu skulde Foreningen jo atter have sig en ny Formand, hvorfor Bestyrelsen indvarslede til en ekstraordinær Generalforsamling, som blev afholdt Lørdag den 12te Marts. Efter at Formanden i en kort Tale havde gjort Rede for, hvad der var sket og da enkelte af Medlemmerne havde udtalt deres Misbilligelse i denne Sag, valgtes næsten enstemmig Kasserer *Chr. Høegh* til Formand. Bestyrelsen konstituerede sig derefter saaledes: *Chr. Høegh* Formand og Kasserer. *N. Ravnborg* Næstformand. *I. H. Rechnagel* Sekretær. *H. L. Nielsen. E. Nicolajsen.*

Fornævnte Kommis *E. Nicolajsen* er siden bleven opsagt af sin Principal til at rejse senest 1ste Maj paa Grund af en Artikel, som uden hans Vidende er fremkommen i et herværende Blad angaaende den omstridte Formandspost.

I. Hansen-Rechnagel.

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi*, Kasserer: Kommis *C. N. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Carl Bülow.*

Mødeaften *1. og 3. Torsdag* i hver Maaned. Lokale paa „Hotel Royal".

Da den sidst indvarslede Generalforsamling ikke var beslutningsdygtig, indvarsles herved til en ny Generalforsamling Torsdag den 21de April d. A. Kl. 9 Aften paa „Hotel Royal". Generalforsamlingen er beslutningsdygtig uden Hensyn til de Mødendes Antal. Dagsorden uforandret.

Bestyrelsen.

Varde. Formand: Bogholder *C. H. W. Hasselriis.* Kasserer: Kommis *Schomann.*

Afdelingen afholdt Fredag den 25de Marts sin ordinære Generalforsamling i Lokalerne paa Hotel „Dania".

Commis *Leth-Jensen* valgtes til Dirigent. Formanden aflagde derpaa Beretning om Virksomhed, der havde været meget opmuntrende og varslede det bedste for Fremtiden. Kassereren gennemgik dernæst Regnskabet, der balancerede med en mindre Kassebeholdning. Regnskabet godkendtes.

Videre vedtoges en Lovændring, der sikrer Udenforstaaende Optagelse i Foreningen som passive Medlemmer mod et mindre Kontingent, men uden at faa Del i de forskellige Goder, saasom Medlemsblad, Stemmeret o. lign. Formanden foreslog Nedsættelsen af et Agitationsudvalg, det blev der imidlertid ikke noget af, idet dette Hverv overdroges til Bestyrelsen. Derpaa skred man til Valg af Tillidsmænd. Til Formand genvalgtes Bogholder *Hasselriis* med Akklamation, og til Bestyrelsen genvalgtes desuden Commis *Johannsen* og valgtes Commis *Leth-Jensen* i Stedet for Commis *Ejerstedt*, der paa Grund af Bortrejse ikke kunde modtage Genvalg. Revisorerne d'Hrr. *Truelsen og Toft* samt Suppleanterne d'Hrr. *Andreasen* og *Petersen* genvalgtes.

Paa Forslag af Formanden nedsattes der et Cycleudvalg til at foranstalte smaa Udflugter til Sommer i Omegnen. Det kom til at bestaa af Sekretæren, Bogholder *Simon Jensen*, samt Kontoristerne *Alf. Kastoft og Ankersen.* Endvidere nedsattes et Udvalg til at tage under Overvejelse, hvorledes Foredragsspørgsmaalet bedst kunde ordnes, om der var Mulighed for at kunne oprette en Foredragsforening i Byen. Løsningen af dette Spørgsmaal overdrog man til Bestyrelsen, der af Forsamlingen supplerede sig med Bogholder *B. Holst.* Resten af Aftenen viede man til Selskabelighed.

Viborg. Kasserer: Kontorist *Eduard Christensen.*

Randers. Formand: *C. O. Lindback*, Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther*, Fredensgade 16.

Ringkøbing. Det foreløbige Udvalg: Bogholder *Chr. Nielsen*, Kommis *N. J. Madsen* og Kommis *A. Jensen.*

Øerne.

Odense. Formand: Bogholder *N. A. Horndrup.* Indmeldelser modtages af Kassereren *Johs. Petersen*, Overgade 7. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen *H. Petersen*, Albanigade 65, 2.

Ordinær halvaarlig Generalforsamling afholdtes paa Fyens Forsamlingshus Onsdag den 23de Marts med følgende Dagsorden: 1) Beretning. 2) Fremlæggelse af det reviderede Regnskab. 3) Valg af 4 Bestyrelsesmedlemmer (3 afgik efter Tur). 4) Valg af 2 Suppleanter. 5) Valg af 2 Revisorer. 6) 1 Revisorsuppleant. 7) Eventuelt. Hr. *Alfred Andersen* valgtes til Dirigent og gav derefter Ordet til Formanden Hr. *N. A. Horndrup*, der afgav Beretetning om Foreningens Virksomhed. Der havde i Vinterens Løb været afholdt 3 Medlemsmøder, 4 Bestyrelsesmøder og last but not least 4 Agitationsmøder med det Resultat, at Foreningen nu stod med det dobbelte Medlemsantal end ved sidste Generalforsamling; navnlig havde Tilgangen været udmærket efter det sidste offentlige Agitationsmøde den 13de ds., hvor vor Redaktør Hr. *V. Hansen* var til Stede som Taler. Agitationen fortsættes med fuld Kraft og et Cirkulære med Indbydelse til Kolleger om at komme til Stede til et Møde i vore Lokaler den 6te April vil blive udsendt til samtlige Forretninger. Derefter oplæste Kassereren det reviderede Regnskab. Beretningen og Regnskabet godkendtes enstemmigt. Dirigenten fremkom med et Forslag til Punkt 4 paa Dagsordenen om at nedsætte Kontingentet fra 1 Kr. om Maaneden til 75 Øre. Forslaget fremkaldte en meget livlig Diskussion. I Tilslutning til Forslagsstilleren talte d'Hrr. *Carl Nielsen*, Forretningsfører *Nielsen* og mod Forslaget talte d'Hrr. *Horndrup, Vagn Thomsen, Harald Jacobsen* og *Johs. Petersen*, Forslaget vedtoges sluttelig med 5 Stemmers Majoritet. *Johs. Petersen* stillede Forslag om, at Nedsættelsen først træder i Kraft fra 1ste Maj. Vedtoges. Ved det foretagne Bestyrelsesvalg genvalgtes de efter Tur afgaaede nemlig: *N. A. Horndrup, Vagn Thomsen, Alfred Andersen* og nyvalgtes Forretningsfører *J. Nielsen.* Suppleanter: Commis *Carl Nielsen* og Kontorist *J. Jensen.* Revisorer: Commis *E. Frederiksen* og Commis *Nielsen-Smaakjær.* Revisorsuppleant: Kontorist *C. Møller.* Generalforsamlingen hævedes med Leveraab for Foreningen. Ved et umiddelbart efter Generalforsamlingen afholdt Bestyrelsesmøde konstituerede Bestyrelsen sig saaledes: *N. A. Horndrup*, Formand (Genvalg). *Vagn Thomsen*, Næstformand (Genvalg), *Johs. Petersen* Kasserer og Sekretær, (Genvalg).

Johs. Petersen.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 9. 1. Maj 1904. 4. Aargang

at gjøre hele denne store Sag, Kampen for Medhjælperstandens aandelige og sociale Højnelse, ny og levende Gang paa Gang.

Det er som at mærke alle de mange, overvældende mange, indviklede Traade i et stort Filter én for én uddrages af den store Knude; vel at mærke, naar man stadig kan finde blot den ene Ende af disse enkelte Traade.

Det er som at gaa med en Lygte paa en lang, gravmørk Landevej, hvor Mørket breder sig over og foran En som tykke, uigennemtrængelige Hvælvinger og saa for hvert Skridt, man fører sig selv og dermed Lygten videre, se dennes Skin oplyse og skille Mørket Fod for Fod; vel at mærke, naar man stadig kan holde Ild i Olien.

Saa drives man frem Skridt for Skridt, opmuntret og opflammet af flygtige Anelser, der som i et Nu uden at bide sig fast Mærke i Bevidstheden, som i en Drøms flygtige Indtryk viser En de lyse, renlinjede Egne i Maalets Eldorado.

Hvad kan det nytte, hvortil alle disse Spild af Ord, Blæk og Sværte, Penge og Kræfter? — — ja man kan harmes over *den*, der selv lad, ligeglad og selvkjær forsøger at rokke ved Ens egen Tro paa, at en god Sag bærer en Forkjæmper frem af sig selv.

Det er mit Haab og min faste Overbevisning, at vor Sag lidt efter lidt, som den fremmes og lægges klart, vil vise, om der boer skjulte Værdier, livskraftig Marv i den danske Medhjælperstand, ja den vil fortælle det, men den vil ogsaa vise, at det gjør der.

Og derfor Haanden paa Ploven, fat paa det faglige Arbejde fra Opgave til Opgave, stor eller lille, det er den eneste Vej til fortsat Fremgang, men det er ogsaa en sikker.

Men der kræves ogsaa Kræfter, der kræves Ord, Ord og atter Ord, Blæk og Sværte, villige Kræfter i Hobetal og Penge.

Derfor en villig Skærv, naar Hovedledelsen beder.

Det undrer mig saa tidt, naar jeg ser, hvad andre ofrer paa Agitationens Altere, ofte paa fuldstændig uegennyttige Formaal, saa at tænke paa, at hver Skilling tidt og ofte skal *pines* ud, naar det gælder den faglige Medhjælperbevægelses Fremme, der jo dog til syvende og sidst bringer Afgrøden i egne Lader igen.

Det kan vi aldrig være bekjendt.

Nu sendes vort første Flyveskrift viden om Land, som en første Svale, der *varsler* om Vaarens Komme. Men een Svale *gør* ingen Sommer, selv om den varsler nok saa troligt.

Var Mønten for Haanden kunde flere og flere slippes løs over Landet.

Hvad om vi oprettede et Agitationsfond, der ved Bidrag, direkte og indsamlede ved Møder, Foredrag, Sammenkomster, Udflugter og paa anden Maade kunde vokse sig stort og stærkt og afgive det stabile Virkelighedens Grundlag, paa hvilket Planerne finder saa sikkert Rodfæste.

C. H. W. Hasselriis.

Esbjerg Byraad og Lærlingebeskyttelsen.

Agitationen for Indførelse af kommunale Beskyttelsesbestemmelser for Børn og unge Mennesker i Lighed med den i dette Nr. af Bladet gengivne københavnske Vedtægt har taget sin Begyndelse i Esbjerg.

Vor esbjergensiske Afdeling „Hermes“ havde indsendt et Andragende desangaaende til Byraadet, der behandlede det i sit Møde den 14. April. „Hermes“ Andragende adskilte sig fra den københavnske Vedtægt derved, at det forbydes at beskæftige unge Mennesker af begge Køn fra Udskrivningen af Skolen til 18 Aars Alderen i Tiden mellem 7 Aften og 7 Morgen, Den almindelige Vælgerklasses Repræsentanter i Byraadet [illegible] den nuværende Arbejdstid og dens Virkninger. Der nedsattes et Udvalg til Sagens videre Behandling.

Helligdagsloven.

Det ser ud til, at den nye Helligdagslov ikke kommer til at træde i Kraft med det allerførste. Loven er endnu ikke offentliggjort i Lovtidende, og Aarsagen hertil maa søges deri, at de forskellige Kommunalbestyrelser skal faa Lejlighed til at fremkomme med Indstilling angaaende de i § 11 omtalte Lokalbestemmelser for Ombringelse af Varer. Det havde utvivlsomt været den lige og retteste Vej at gaa, dersom Justitsministeriet allerede før Lovens Vedtagelse havde fremskaffet disse Indstillinger.

Den nye Helligdagslov har følgende Ordlyd:

§ 1.

Paa Folkekirkens Helligdage ere alle Arbejdssysler i eller udenfor Huset, der ved den Larm, de medfører, eller iøvrigt ved den Maade, hvorpaa de foretages, forstyrrer Helligdagens Fred, forbudne. Ligeledes skal al Arbejdskørsel i København og de andre Købstæder samt Marstal, Frederiksværk og Frederiksberg være forbudt paa Folkekirkens Helligdage fra Kl. 10 Formiddag.

Disse Bestemmelser skulle dog ikke være til Hinder for Foretagelse at Markarbejde, naar Gudstjenesten ikke derved forstyrres, eller for Skibe, der befinder sig i Nødhavn eller ligger til Ankers paa aaben Plads, lodses, lades, eller repareres, eller iøvrigt for Foretagelsen af saadanne uopsættelige Arbejder, der sigte til Afværgelse af truende Fare for Personer eller Gods.

§ 2.

a. Marked maa ikke afholdes, og Køb og Salg paa Gader, Torve offentlige Pladser og i de handlendes Butikker og Lagere ikke finde Sted paa Folkekirkens Helligdage. Nævnte Butikker og Lagere samt Pantelaanerforretninger skulle paa disse Dage være lukkede. Dette Forbud gælder tillige Foreninger, der, selv om Næringsadkomst ikke er nødvendig til Udøvelse af deres Virksomhed, dog holde Udleveringssted aabent for deres Medlemmer.

b. Fra dette Forbud gøres følgende Undtagelser:

Apoteker, Brød- og Mælkeudsalg samt Udsalg af Aviser fra Kiosker, Jernbanestationer og lignende Steder maa holdes aaben hele Dagen.

Med Politiets Tilladelse maa der paa de af dette anviste Pladser udsælges Sodavand og lignende kølende Drikke, samt Kager.

De to sidste Søndage før Jul og første Søndag i Maj og November gælder § 2 a. ikke efter Kl. 4.

Er den 24. December en Søndag, gælder § 2 a. ikke fra Kl. 4—6 Eftermiddag, og den 17. December regnes da for den sidste Søndag før Jul.

Falder Juleaften paa en Søgnedag, kommer denne Lovs Bestemmelse om Fred paa Folkekirkens Helligdage til Anvendelse efter Kl. 6 Eftermiddag.

§ 3.

Beværtningsdrivende (herunder Personer med Konditorborgerskab) maa paa Folkekirkens Helligdage ikke sælge ud af Huset i de Tilfælde, hvor de ellers ere berettiget dertil; dog undtages herfra tilberedte Spisevarer, Kager samt Mælk og Brød ifølge § 2 b.

§ 4.

Barber- og Frisørstuer holdes paa Folkekirkens Helligdage lukkede fra Kl. 12.

§ 5.

I Fabrikker og fabrikmæssigt drevne Værksteder skal alt Arbejde ophøre paa Folkekirkens Helligdage.

Hvorvidt en Virksomhed falder ind under Betegnelsen Fabrikker eller fabriksmæssigt drevne Værksteder, afgøres i Tvivlstilfælde af Indenrigsministeren, der tillige bemyndiges til at tilstede Undtagelser fra ovenanførte Regel i følgende Tilfælde:

a. naar de paagældende Virksomheder efter deres Natur kun kunne drives paa bestemte Tider af Aaret eller ere afhængige af elementære Drivkræfter, eller andre Forhold, der

Offervillighed.

Det faglige Arbejde bør frem i første Række.

Saadan tiltaler Centralorganisationens Formand Afdelingerne i et af de sidste Cirkulærer.

Og det er ganske sikkert Vejen. Hvor uendeligt mange Spørgsmaal, store og smaa, er der ikke, der direkte eller indirekte berører Medhjælperstanden, og hvilken Følelse af Fremtidstillid besjæles man ikke af ved Gang paa Gang at mærke, at Kampen for saadanne Spørgsmaals Løsning og Fremme formaar at gjøre hele denne store Sag, Kampen for Medhjælperstandens aandelige og sociale Højnelse, ny og levende Gang paa Gang.

Det er som at mærke alle de mange, overvældende mange, indviklede Traade i et stort Filter én for én uddrages af den store Knude; vel at mærke, naar man stadig kan finde blot den ene Ende af disse enkelte Traade.

Det er som at gaa med en Lygte paa en lang, gravmørk Landevej, hvor Mørket breder sig over og foran En som tykke, uigennemtrængelige Hvælvinger og saa for hvert Skridt, man fører sig selv og dermed Lygten videre, se dennes Skin oplyse og skille Mørket Fod for Fod; vel at mærke, naar man stadig kan holde Ild i Olien.

Saa drives man frem Skridt for Skridt, opmuntret og opflammet af flygtige Anelser, der som i et Nu uden at bide sig fast Mærke i Bevidstheden, som i en Drøms flygtige Indtryk viser En de lyse, renlinjede Egne i Maalets Eldorado.

Hvad kan det nytte, hvortil alle disse Spild af Ord, Blæk og Sværte, Penge og Kræfter? — — ja man kan harmes over *den*, der selv lad, ligeglad og selvkjær forsøger at rokke ved Ens egen Tro paa, at en god Sag bærer en Forkjæmper frem af sig selv.

Det er mit Haab og min faste Overbevisning, at vor Sag lidt efter lidt, som den fremmes og lægges klart, vil vise, om der boer skjulte Værdier, livskraftig Marv i den danske Medhjælperstand, ja den vil fortælle det, men den vil ogsaa vise, at det gjør der.

Og derfor Haanden paa Ploven, fat paa det faglige Arbejde fra Opgave til Opgave, stor eller lille, det er den eneste Vej til fortsat Fremgang, men det er ogsaa en sikker.

Men der kræves ogsaa Kræfter, der kræves Ord, Ord og atter Ord, Blæk og Sværte, villige Kræfter i Hobetal og Penge.

Derfor en villig Skærv, naar Hovedledelsen beder.

Det undrer mig saa tidt, naar jeg ser, hvad andre ofrer paa Agitationens Altere, ofte paa fuldstændig uegennyttige Formaal, saa at tænke paa, at hver Skilling tidt og ofte skal *pines* ud, naar det gælder den faglige Medhjælperbevægelses Fremme, der jo dog til syvende og sidst bringer Afgrøden i egne Lader igen.

Det kan vi aldrig være bekjendt.

Nu sendes vort første Flyveskrift viden om Land, som en første Svale, der *varsler* om Vaarens Komme. Men een Svale *gør* ingen Sommer, selv om den varsler nok saa troligt.

Var Mønten for Haanden kunde flere og flere slippes løs over Landet.

Hvad om vi oprettede et Agitationsfond, der ved Bidrag, direkte og indsamlede ved Møder, Foredrag, Sammenkomster, Udflugter og paa anden Maade kunde vokse sig stort og stærkt og afgive det stabile Virkelighedens Grundlag, paa hvilket Planerne finder saa sikkert Rodfæste.

C. H. W. Hasselriis.

Esbjerg Byraad og Lærlingebeskyttelsen.

Agitationen for Indførelse af kommunale Beskyttelsesbestemmelser for Børn og unge Mennesker i Lighed med den i dette Nr. af Bladet gengivne københavnske Vedtægt har taget sin Begyndelse i Esbjerg.

Vor esbjergensiske Afdeling „Hermes" havde indsendt et Andragende desangaaende til Byraadet, der behandlede det i sit Møde den 14. April. „Hermes" Andragende adskilte sig fra den københavnske Vedtægt derved, at det forbydes at beskæftige unge Mennesker af begge Køn fra Udskrivningen af Skolen til 18 Aars Alderen i Tiden mellem 7 Aften og 7 Morgen, Den almindelige Vælgerklasses Repræsentanter i Byraadet fremsatte med Redaktør *Sundbo* som Ordfører et Forslag, hvorefter Aldersgrænsen sættes til 10 Aar og Beskæftigelsestiden falder mellem Kl. 6 Morgen og Kl. 8 Aften, men af Hensyn til det fra „Hermes" indbragte Andragende ændrede Ordføreren sit Forslag til Kl. 7 Aften.

Der opstod en livlig Forhandling angaaende Sagen. Forskellige Synspunkter fremsattes, saaledes at Lærlingene daarligst kunde undværes i Forretningerne i Tiden mellem Kl. 7—8 Aften, at Butikkerne ligesom Kontorene burde være lukkede Kl. 7 Aften af Hensyn til de unge Menneskers teoretiske Uddannelse. Det anbefaledes endelig at indhente Oplysninger fra Lærere, Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer vedrørende den nuværende Arbejdstid og dens Virkninger. Der nedsattes et Udvalg til Sagens videre Behandling.

Helligdagsloven.

Det ser ud til, at den nye Helligdagslov ikke kommer til at træde i Kraft med det allerførste. Loven er endnu ikke offentliggjort i Lovtidende, og Aarsagen hertil maa søges deri, at de forskellige Kommunalbestyrelser skal faa Lejlighed til at fremkomme med Indstilling angaaende de i § 11 omtalte Lokalbestemmelser for Ombringelse af Varer. Det havde utvivlsomt været den lige og retteste Vej at gaa, dersom Justitsministeriet allerede før Lovens Vedtagelse havde fremskaffet disse Indstillinger.

Den nye Helligdagslov har følgende Ordlyd:

§ 1.

Paa Folkekirkens Helligdage ere alle Arbejdssysler i eller udenfor Huset, der ved den Larm, de medfører, eller iøvrigt ved den Maade, hvorpaa de foretages, forstyrrer Helligdagens Fred, forbudne. Ligeledes skal al Arbejdskørsel i København og de andre Købstæder samt Marstal, Frederiksværk og Frederiksberg være forbudt paa Folkekirkens Helligdage fra Kl. 10 Formiddag.

Disse Bestemmelser skulle dog ikke være til Hinder for Foretagelse at Markarbejde, naar Gudstjenesten ikke derved forstyrres, eller for Skibe, der befinder sig i Nødhavn eller ligger til Ankers paa aaben Plads, lodses, lades, eller repareres, eller iøvrigt for Foretagelsen af saadanne uopsættelige Arbejder, der sigte til Afværgelse af truende Fare for Personer eller Gods.

§ 2.

a. Marked maa ikke afholdes, og Køb og Salg paa Gader, Torve offentlige Pladser og i de handlendes Butikker og Lagere ikke finde Sted paa Folkekirkens Helligdage. Nævnte Butikker og Lagere samt Pantelaanerforretninger skulle paa disse Dage være lukkede. Dette Forbud gælder tillige Foreninger, der, selv om Næringsadkomst ikke er nødvendig til Udøvelse af deres Virksomhed, dog holde Udleveringssted aabent for deres Medlemmer.

b. Fra dette Forbud gøres følgende Undtagelser:

Apoteker, Brød- og Mælkeudsalg samt Udsalg af Aviser fra Kiosker, Jernbanestationer og lignende Steder maa holdes aaben hele Dagen.

Med Politiets Tilladelse maa der paa de af dette anviste Pladser udsælges Sodavand og lignende kølende Drikke, samt Kager.

De to sidste Søndage før Jul og første Søndag i Maj og November gælder § 2 a. ikke efter Kl. 4.

Er den 24. December en Søndag, gælder § 2 a. ikke fra Kl. 4—6 Eftermiddag, og den 17. December regnes da for den sidste Søndag før Jul.

Falder Juleaften paa en Søgnedag, kommer denne Lovs Bestemmelse om Fred paa Folkekirkens Helligdage til Anvendelse efter Kl. 6 Eftermiddag.

§ 3.

Beværtningsdrivende (herunder Personer med Konditorborgerskab) maa paa Folkekirkens Helligdage ikke sælge ud af Huset i de Tilfælde, hvor de ellers ere berettiget dertil; dog undtages herfra tilberedte Spisevarer, Kager samt Mælk og Brød ifølge § 2 b.

§ 4.

Barber- og Frisørstuer holdes paa Folkekirkens Helligdage lukkede fra Kl. 12.

§ 5.

I Fabrikker og fabrikmæssigt drevne Værksteder skal alt Arbejde ophøre paa Folkekirkens Helligdage.

Hvorvidt en Virksomhed falder ind under Betegnelsen Fabrikker eller fabriksmæssigt drevne Værksteder, afgøres i Tvivlstilfælde af Indenrigsministeren, der tillige bemyndiges til at tilstede Undtagelser fra ovenanførte Regel i følgende Tilfælde:

a. naar de paagældende Virksomheder efter deres Natur kun kunne drives paa bestemte Tider af Aaret eller ere afhængige af elementære Drivkræfter, eller andre Forhold, der

virke uregelmæssigt; dog maa det ikke forhindres, at Arbejderne kunne have mindst Halvdelen af Aarets Søndage fri:

b. naar de paagældende Virksomheder ifølge deres Beskaffenhed eller af Hensyn til Befolkningens Forsyning med daglige Livsfornødenheder kræver uafbrudt Drift. Arbejderne skulle i dette Tilfælde have fri hveranden Søndag.

Saadanne af Indenrigsministeren tilladte Undtagelser fra Lovens almindelige Bestemmelser kundgøres i Lovtidende.

Drift af Mejerier er undtagen fra Forbudet i 1. Stykke.

Sætning og Trykning af Dagblade er forbudt paa Folkekirkens Helligdage fra Kl. 9 Morgen til Kl. 12 Aften.

Til Foretagelse af uopsættelige Arbejder, saasom nødvendige Renselser og Istandsættelser af Maskiner og Arbejdsredskaber kan der af det stedlige Politi gives Tilladelse.

§ 6.

Paa Folkekirkens Helligdage er det forbudt:

a. fra Kl. 9 til Kl. 4 Eftermiddag paa offentlige Beværtningssteder, at afholde Sammenkomster eller Drikkelag, der medføre en saadan Støj, at omboende derved kunne forulempes;

b. fra Kl. 9 til Kl 4 Eftermiddag at afholde offentlige Forlystelser, støjende Øvelser eller Foretagender, derunder Væddeløb og Klapjagt, Idrætsøvelser og Øvelser, der tilsigte Uddannelse til Fædrelandets Forsvar, skulle dog være undtagne fra dette Forbud, naar ikke Gudstjeneste i Kirke eller Bedehus derved forstyrres, endvidere kan Justitsministeren tillade Afholdelse af Eftermiddagsforestillinger af højere Art paa faste Theatre dog ikke før Kl. 2 Eftermiddag;

c. uden yderste Nødvendighed at afholde kommunale Møder, Retsmøder eller Fogedforretninger, Skiftesamlinger eller Notarialforretninger, Auktioner eller andre Retshandlinger, og at foretage nogen Stævning, eller Tilsigelse til Møde for nogen Ret eller anden offentlig Myndighed, medmindre Sagen er særdeles paatrængende, og det derfor af den, fra hvem Indkaldelsen udgaar, udtrykkelig forlanges; i dette Tilfælde maa Forkyndelsen dog ikke foregaa under Gudstjenesten.

§ 7.

Offentlige Forsamlinger maa paa Folkekirkens Helligdags ikke finde Sted før efter Gudstjenestens Slutning.

Saafremt der i vedkommende Kirkes Sogn afholdes mere end en Gudstjeneste, ere offentlige Forsamlinger tilladte efter Afslutning af den første. I disse Tilfælde kan det dog iagttages, at Forsamlingen ikke holdes paa en saadan Maade, at Gudstjenesten derved forstyrres.

Paa Folkekirkens Helligdage ere offentlige Forsamlinger altid tilladte efter Kl. 4 Eftermiddag.

§ 8.

Offentlige Forlystelser maa Aftenen før en Helligdag ikke vedvare længere end til Midnat og slet ikke finde Sted Aftenen forud for Juledag, Paaskedag og Pinsedag.

§ 9.

De Forbud, som indeholdes i de foregaaende Paragrafer, skulle med den i § 4 indeholdte Begrænsning gælde hele den første Dag af de 3 store Højtider samt Skærtorsdag og Langfredag.

§ 10.

De i §§ 1, 2, 4 og 5 indeholdte Bestemmelser til Sikring af den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage gælde tillige Grundlovsdagen (den 5. Juni) fra Kl. 12 Middag.

§ 11.

Ifølge vedkommende Kommunalbestyrelses Indstilling træffes Bestemmelse om, i hvilket Omfang Kørsel og Ombæring af Varer paa Folkekirkens Helligdage kan finde Sted:

a. dels til Restaurationers almindelige Behov, dels til Udsalgs- og andres Forsyning med Brød, Mælk, fersk Kød, fersk Fisk, Bærfrugt og levende Blomster og

b. endelig til Forsyning af forbisejlende Skibe, Transport af Gods til og fra Dampskibe og Jernbaner samt Transport eller Driven med Kreaturer fra og til Jernbaner eller Skib.

Ligeledes kan nødvendig Arbejdskørsel i Statens eller Kommunens Tjeneste finde Sted til enhver Tid.

Paa tilsvarende Maade kan der ved Politivedtægten fastsættes Undtagelser fra Lovens Regler vedrørende Salg og Transport af fersk Fisk.

§ 12.

Overtrædelse af de i denne Lov indeholdte Forskrifter straffes med Bøder fra 10 til 500 Kroner.

Den Arbejdsgiver, der sysselsætter Arbejdere i Strid med disse Forskrifter, idømmes der en Tillægsbøde af 5 Kr. for hver af de saaledes sysselsatte Arbejdere. Tillægsbøden for Arbejdsgiveren kan i Gentagelsestilfælde stige indtil 10 Kr. for hver af de nævnte Arbejdere.

Finde Politimyndighederne, at en Overtrædelse af denne Lov hidrøre fra undskyldelig Misforstaaelse, bør de indskrænke sig til at advare Vedkommende.

Sager angaaende Overtrædelse af denne Lov behandles som offentlige Politisager.

§ 13.

Alle hidtil gældende Love angaaende den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage samt Grundlovsdagen ophæves.

§ 14.

Denne Lov træder i Kraft tre Uger efter dens Offentliggørelse i Lovtidende.

Vor Agitation.

Tredie Paaskedag udsendte Hovedkontoret ca 1500 Breve Landet over, indeholdende Flyveskriftet, et Aftryk af vort Andragende til Regering og Rigsdag om Maximalarbejdsdagen, en Opfordring om Indmeldelse samt Anmodning om at skænke de forskellige Bilag en velvillig Gennemlæsning. Endvidere fandtes et Brevkort til Underskrift af vort Andragende, saalydende:

> Efter at have gjort mig bekendt med Ordlyden af Centralorganisationens Andragende til Regering og Rigsdag fremsættende Forslag til „Lov om Arbejdstid for Handels- og Kontormedhjælpere", giver jeg herved samme min Tilslutning,

hvorpaa følger Plads til Underskrift.

Svarene herpaa indløbe nu raskt, og adskillige melde sig som direkte Medlemmer. — kun én Kollega danner en Undtagelse. Skønt vor Henvendelse er holdt i høflige Former, og ingenlunde udæskende, har vor Kollega følt sig kaldet til at demonstrere. Efter Ordet „herved" er indføjet et „ikke", saaledes, at vi altsaa maa klare os uden denne ærede Kollegas Tilslutning, men da han tillige vedføjer, „og frabeder mig fremtidige Sendinger", saa er det nødvendigt, at vi nævner Navnet, at ikke en eller anden af vore Afdelinger eller Kolleger uforvarende skal komme i Berøring med ham paa en eller anden Maade.

Denne højtærede Samtidige underskriver sig *M. Berg*, er Manufakturkommis, og er for Tiden bosiddende i Maribo.

Altsaa, *Hr. Manufakturkommis M. Berg, Maribo*, ønsker intet Samkvem med sine Kolleger Landet over! Mon han overholder det samme Princip indenfor det Kulturcentre, han for Tiden bevæger sig i?

— Vi har senere modtaget efterfølgende Supplement til ovenstaaende Karakteristik af Standsniveauet i den Stad Maribo:

I en tidligere indsendt Notits kunde man henlede Opmærksomheden paa Hr. Manufakturkommis M. Berg. — Denne Gang gælder det en *Kommis Petersen* hos Købmand *Ludvig Olsen i Maribo*.

Hovedkontoret modtog forleden det ham sendte Flyveskrift med Bilag og Konvolut og det Hele tilbage. Vor Tiltaleform „Ærede Kollega" var overstreget, og med Sendingen fulgte et Kort, paa hvis ene Side staar „*Tak for Laan*" og paa den modsatte Side „*Ærede Kolega*".

Paa denne Demonstration har Manden ofret 10 Øre i Porto — mærkelig, den Tanke ikke er faldet ham ind at sende Brevet ufrankeret, det er ellers saadanne Fremtoningers Maade.

Der behøves ingen yderligere Bemærkninger for at kendetegne slige Barnagtigheder, — men betegnende er det for Standens Udviklingstrin i Maribo, at saadant kan ske, og forbavsende er det, at der findes Mennesker, der har saa lidt Agtelse for sig selv, at de virkelig vil lægge Navn til saadanne Taabeligheder, der dog til Slut kun kan falde tilbage paa Manden selv.

Afskedigelsen i Odense.

Vore Læsere vil erindre, at der Dagen efter *Vilh. Hansens* Møde i Odense forrige Maaned forefaldt en opsigtsvækkende Begivenhed, idet en Isenkrammedhjælper *H.* (ikke som tidligere meddelt Manufakturist), der var beskæftiget hos Hr. Isenkræmmer *H. Larsen*, modtog sin øjeblikkelige Afskedigelse.

Da nævnte Medhjælper havde haft Ordet gentagne Gange ved det offentlige Møde og dér fremsat meget radikale Udtalelser vedrørende Medhjælperbevægelsens Opgaver og Taktik var det nærliggende at sætte Afskedigelsen i Forbindelse med disse Udtalelser. H., der imiddelbart efter sin Afskedigelse henvendte sig til en af Afdelingens Bestyrelsesmedlemmer, hævdede da ogsaa i Vidners Overværelse, at hans Optræden ved Mødet var den direkte Aarsag til Afskedigelsen.

H. havde knn opholdt sig i Odense i kort Tid og var nylig indmeldt i den stedlige Afdeling. Han var derfor Odense-Kollegerne ret ukendt. Derimod anses hans Principal, som vi allerede har fremhævet, for en human og tolerant Mand, der ser med Forstaaelse paa Medhjælpernes Reformbestræbelser.

Naar H. derfor, efter hvad han hævdede, var afskediget som Følge af sin Optræden ved Medhjælpermødet, mente vi, efter de sympatetiske Oplysninger, der forelaa om Principalen,

at dennes rigoristiske Fremgangsmaade maatte være foraarsaget ved Pression fra den medhjælperfjendtlige Lejr i Odense. Bestyrelsen for Odense-Afdelingen har, for at faa Klarhed i Sagen iværksat en Undersøgelse af denne og bl. a. henvendt sig til Hr. Isenkræmmer H. Larsen. Det kan efter denne Undersøgelse betragtes som givet, at H.s Afskedigelse ikke kan sættes i Forbindelse med hans iøvrigt mindre sympatetiske Optræden ved Mødet, men maa søges i en lidet sober Livsførelse. De af hans Principal fremførte Argumenter, der bekræftes fra flere Sider, ere saa vigtige, at de maa anses for fuldt begrundende for Afskedigelsen.

Undervisning.

14de Aarsberetning om *Jyllands Handelsakademi* (statskontrolleret) ved dets Bestyrer, kgl. Translatør *Imm. Henningsen.*

Jyllands Handelsakademi oprettedes den 1ste September 1899, og har siden da været frekventeret af 935 Elever. Det er en af Staten støttet og kontrolleret Dagskole. I Modsætning til den overvejende Del af de private Handelsinstitutter, lægger dette Hovedvægten paa en flittig og grundig Undervisningsperiode gennem et *etaarigt* Kursus. Der undervises i Bogføring og Kontorarbejde, Regning, Korrespondance, Dansk, Skrivning, Geografi, Retslære, Nationaløkonomi, Tysk, Engelsk og Fransk, Samfunds- og Varekundskab samt Stenografi.

Ifølge hele Planen og de nærmere Forhold, der gøre sig gældende, hvilket man faar et udmærket Indtryk af, ved at gennemlæse Beretningen, kan Akademiet siges at have udført sin Mission og naaet en Fuldkommenhed, der geraader den udmærkede Bestyrer til ikke ringe Ære.

Jyllands Handelsakademi har imidlertid, som det fremgaar, snart løst sin Opgave. Beretningen indeholder nemlig følgende, hvoraf man bl. a. med Glæde ser, at Hr. *Henningsen* desuagtet bevares for danske Handelsskoler:

„Ifølge Overenskomst med Bestyrelsen for den jydske Handelshøjskole i Aarhus, vil Jyllands Handelsakademi fra 1. Maj 1905, da Højskolen agtes aabnet, gaa ind under denne. Akademiets Elever fortsætter og afslutter da deres Uddannelse i Højskolen under samme Betingelser, som paa Akademiet, og dettes Bestyrer ansættes fra nævnte Tidspunkt som Forstander for den jydske Handelshøjskole.

Den jydske Handelshøjskole, til hvilken Aarhus Kommune har skænket Grunden, og kgl. Bygningsinspektør *Kampmann* givet Tegningen, og hvortil der paa indeværende Aars Finanslov er opført et betydeligt Beløb, bliver bygget i Hans Brogesgade og vil blive udstyret efter alle Nutidens Krav. Ved Siden af den egentlige Skolebygning, hvori der findes 9 Klasseværelser, en Solennitetssal og en Foredragssal, Kontor, Lærerværelse osv., bliver der tillige opført et Gymnastikhus".

Vi forbeholder os med det første at tage det i disse Linier omhandlede Emne op til mere indgaaende Behandling.

C. H. W. H.

Johan Ottosen.

Paa Grund af mine Rejser er jeg først nu i Stand til at skrive et Par Mindeord om den Mand, hvis Navn staar over disse Linier. Dagspressen har forlængst meddelt om *Johan Ottosens,* for de ikke nærmeststaaende saa pludselige Dødsfald, midt i hans Arbejdes fulde Kraft, og sjældent har et Dødsfald vakt saa ærlig og overstrømmende Deltagelse nær og fjern, i alle Samfundslag, i alle Partier og Kredse.

Det er overflødigt her at skildre den Afdøde, baade som Menneske, Pædagog og Politiker, det er alt sket af Folk, der har langt større Adkomt dertil. Paa dette Sted skal blot mindes om, hvad Johan Ottosen, i sin desværre alt for korte Rigsdagsperiode, har udrettet for os. Det skal gøres, alene fordi Medhjælperne skal opdrages til at mindes de Folk, der taler deres Sag — og mindes dem med Taknemmelighed.

Helligdagsloven er nu en Kendsgerning; naar den ikke fuldtud opfylder det, vi kunde ønske, er det ikke Johan Ottosens Skyld; naar den dog har faaet et mere frisindet Præg, end man for 3—4 Aar siden havde ventet, saa er det netop Johan Ottosens Skyld.

Da Helligdagsloven for første Gang maatte frem til Behandling i Folketinget, valgtes J. O. ind i Udvalget, der blev nedsat, og han gik løs paa Opgaven, som, paa Grund af de tilsyneladende modstridende Interesser, slet ikke var saa ganske let, med en Interesse og Energi, parret med en Forstaaelse af, at det, som det først gjaldt, var at beskytte den tjenende Stand i videste Udstrækning, der ikke er helt almindeligt hos Lovgiverne.

Han var den varme Talsmand for Fridagslovs-Princippet, og havde Kontormedhjælperne efterkommet den Opfordring, jeg i sin Tid rettede til dem, om at give mig Oplysning om, i hvor stor Udstrækning Søndagsarbejdet fordredes af dem, saa havde J. O. ganske sikkert fundet en Udvej, bedre end den, der fremkom i Forslaget i Samlingen 1902—03.

Ved Valgene afvigte Sommer, traadte Hr. Johan Ottosen desværre ud af Folketinget, og vi mistede dermed vor mest forstaaende og medfølende Fortaler.

Trekvart Aar senere mistede Samfundet en betyderig Personlighed, en paa sit specielle Omraade sjælden dygtig Mand, en nobel Politiker, et hjertevarmt Menneske. En af dem, det er tungest at bære til Graven, og som efterlader et meget stort Hul i dansk Aandsliv og Politik.

Den 18de April 1904.

Axel Gundel.

Pladsledighedsforsikringen.

Da der ikke foreligger noget til Behandling paa den ordinære Generalforsamling, og det for Tiden ikke vil være muligt at pousere Selskabet videre frem, har Bestyrelsen vedtaget, med forventet Sanktion af Aktionærerne, at udsætte Generalforsamlingen foreløbig.

Aktionærer, som maatte have noget mod denne Ordning at indvende, anmodes om at meddele dette til Hr. *Åge Hyllested,* Esbjerg, inden den 5te Maj.

Bestyrelsen.

Hvor ingen Afdeling findes

sker Indmeldelse direkte under Centralorganisationen til Hovedkassereren Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Kontingentet for direkte Medlemmer er *35 Ø. pr.* Maaned, der opkræves pr. Post *kvartalsvis* forud.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Centralorganisationens Adresser:

Hovedkontoret: Esbjerg.
Formand: *Åge Hyllested.*
Hovedkasserer: *Chr. Ingvoldsen.*

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Redaktion: Kjøbenhavn.
Redaktør: *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26.

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Ekspedition: Kjøbenhavn.
Ekspeditør: *V. Zwicki,* Jacob Danefærdsvej 6.

Agitationsudvalgene:

København og Omegn: Formand: *Vilh. Hansen,* Kjøbenhavn, Mysundegade 26.

Jylland: Formand: *Vald. Pedersen,* Aarhus, Høegh Guldbergsgade 69 A.

Øerne: Formand: *Vilh. Hansen* (konst.), Kjøbenhavn. Mysundegade 26.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26. Kasserer *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3 L.

Annonceexpeditør: *K. Hintz,* Oehlenschlægersgade 50. 1.

De københavnske Afdelingers fælles Lokale er i *Kaisers Hotel, Aaboulevard* (Hjørnet af Griffenfeldtsgade). Mødeaften *1ste, 3die og event. 5te Tirsdag* i hver Maaned. *Maj: 3., 17. og 31.*

I Foreningslokalerne paa 1ste Sal vil der forefindes inden- og udenlandske Blade og Tidsskrifter til Medlemmernes Afbenyttelse.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *Thyge Hansen,* Saxogade 112, 3. Kasserer: *E. Schibler,* Istedgade 120.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Lampevej 23.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3. L. Kasserer: *C. Wulff,* Søllerødgade 24, 3.

Kolonial- og Materialmedhjælpernes Organisation. Formand: *K. Hintz.* Oehlenschlægersgade 50, I.

Onsdag den 6te April afholdtes Generalforsamling i „Odd Fellow-Bygningen", Nørrevold 23, med den i forrige Nummer meddelte Dagsorden, men grundet paa, at „D. H. & K.-M. T." udkom saa sent, naaede Meddelelsen ikke rettidig ud til Medlemmerne, hvorfor Tilslutningen ikke var saa stor; paa alm. Opfordring af de Tilstedeværende, og af Hensyn til Kontingentopkrævningen, vedtoges det at behandle Punkt 1, angaaende Sammenslutningen af „Kolonialmedhjælperforeningen" og „Dansk Kolonial- og Materialmedhjælper-Organisation". Efter at flere Talere havde anbefalet Sammenslutningen vedtoges denne enstemmigt. Det vedtoges herefter at indvarsle til en ny Generalforsamling som afholdtes Tirsdag den 19de April samme Steds og var godt besøgt.

Dagsorden var Fortsættelsen af den paa den foregaaende Generalforsamling afbrudte. — Punkt 2, Forslag til nye Love. K. Hintz foreslog paa Bestyrelsens Vegne at afbenytte de gamle Love, man havde fra den Tid Organisationen stod under „Centralorganisationen", som nu var anvendelige igjen efter Sammenslutningen; disse vedtoges herefter med nogle redaktionelle Ændringer. Det vedtoges, at Organisationens Navn skulde være *„Kolonial og Materialmedhjælpernes Organisation"*. København, og at Bestyrelsen skulde bestaa af 5 Medlemmer, i Modsætning til tidligere, hvor den var paa 7 Medlemmer. Endvidere vedtoges det enstemmigt paa Forslag af K. Hintz, at bibeholde Kontingentet af 1 Kr. maanedlig, idet Nedsættelse af Kontingentet sikkert ikke havde den tilsigtede Virkning at forøge Medlemsantallet, iøvrigt var ingen nævneværdig Vanskelighed tilstede for Opkrævningen af 1 Kr. maanedlig, der forøvrigt kun er et ringe Offer at bringe for sin Organisation. Punkt 3, Valg af Formand, 4 Bestyrelsesmedlemmer, 2 Suppleanter og 2 Revisorer.

Til Valget af Formand, som foregik ved Haandsoprækning, havde *H. P. Jensen* Ordet (tidligere Formand for „Kolonialmedhjælperforeningen) for at anbefale K. Hintz. Ved Afstemningen valgtes K. Hintz enstemmig som Formand.

Ved skriftlig Afstemning valgtes til Bestyrelsen d'Herrer *O. Ottosen, G. Reich* (Genvalg), *H. P. Jensen* og *G. Meyhoff* (Nyvalg). Til Suppleanter valgtes: *H. Hedberg* og *P. Petersen.*

Til Revisorer valgtes: *A. Nielsen* og *C. Andersen.*

Under Eventuelt fremkom Oplysninger om nogle Forretninger, som beskæftige Lærlinge til Kl. 9—10 Aften paa Trods af ,at man havde en „Lov om Børns og unge Menneskers Arbejdstid". K. Hintz lovede at undersøge Forholdene og eventuelt foretage de nødvendige Skridt, for at forebygge den Slags Lovovertrædelser.

Formanden bragte en Tak til Forsamlingen for den Tillid, man havde beæret ham med ved at genvælge ham, og idet han lykønskede den nye Bestyrelse udtalte han Haabet om et godt Samarbejde til Fordel for den gode Sag, og haabede, at alle Medlemmerne, ogsaa de, der ikke var tilstede, vilde forstaa, at Sammenslutningen med „Centralorganisationen" var sket efter Overvejelse og ved gensidig Imødekommenhed, idet Sagen havde været det afgørende Moment. Det var derfor at ønske, at alle vilde staa solidariske og ikke af smaalige Hensyn trække sig ud af Organisationen, men med vedblivende Iver agitere for Tilslutning.

Generalforsamlingen sluttede herefter Kl. 12. Støt vort Engageringsbureau ved at anbefale det overalt!

Flytninger bedes straks anmeldt.

K. H.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Danmarksgade 6, 2. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Aarhus. Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Telefon 1443. Kasserer: *Th. Nielsen,* Thunøgade 46, 2. Sekretær: *E. Nielsen,* Annagade 35. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Guldsmedgade 24—26. Annonceexpeditør: *Hakonsen,* Vestergade 10. Telefon 1224.

Onsdag den 4de Maj Aften Kl. 8½ pr., forevises Aarhus Glasværk (Ole Rømersvej) for Medlemmer med Familie og Bekendte.

Billetter til Fotoplastikon kunne faaes til nedsat Pris hos Kassereren.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested.* Kasserer: Assistent *Th. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36.

Herning. Formand: *Carl Pape,* Kasserer: Kommis *P. Haahr* hos Bunch Christensen.

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen,* Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen,* Østerg. 56.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Nykjøbing p. M. Formand og Kasserer: *Chr. Høegh.* Sekretær: *I. H. Rechnagel.*

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi,* Kasserer: Kommis *C. N. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Carl Bülow.*

Varde. Formand: Bogholder *C. H. W. Hasselriis.* Kasserer: Kommis *Schomann.*

Fredag den 15de April samledes Medlemmer og en Del af Byens Borgere, der havde haft Lejlighed til at rekvirere Adgangskort, i Foreningens Lokaler for at overvære Formandens Foredrag om det aktuelle Emne: *„Radium"*.

Foredraget illustreredes ved Afbildninger paa ophængte Vægtavler.

Fra enkelte af de mødte Udenforstaaendes Side rettedes en Tak for den Lejlighed, der var givet til at høre Foredraget. De lokale Blade indeholdt Lovord om denne Side af Afdelingens Virksomhed.

Viborg. Kasserer: Kontorist *Eduard Christensen.*

Randers. Formand: *C. O. Lindback,* Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther,* Fredensgade 16.

Randers-Afdelingen har i den sidste Tid staaet i Stampe, ja meget tydede endogsaa paa en Opløsning af Foreningen. Paa Foranledning af det jydske Agitationsudvalg talte Centralorganisationens Formand derfor ved et offentligt Møde, der afholdtes den 17de April. Paa Grund af det gode Vejr var Tilslutningen mindre end ventet, men Mødet har til Trods herfor resulteret i, at der paany er kommen Fart i Foreningslivet i denne forhen saa levedygtige Afdeling.

Mødet aabnedes af Hr. Handelsrejsende *G. Kolding,* der bl. a. udtalte sin Glæde over, at Hr. Åge Hyllested havde overtaget Formandsposten i Centralorganisationen og sin sikre Tro paa at faa Randersforeningen gendannet som et fast Led i Medhjælperforeningernes Kæde. Hr. *Hyllesteds* instruktive Foredrag, der særlig bevægede sig om de nærmest foreliggende Reformspørgsmaal, paahørtes med udelt Interesse. Ifølge de lokale Blades Referater udtalte Foredragsholderen sig bl. a. paa følgende Maade om Medhjælperbevægelsens Karaktér:

„Taleren omtalte det unge Menneskes Forhold til Samfundet, naar Læretiden er udstaaet, og saadan som dette er, fandt han det naturligt, at det unge Menneske higede efter at blive selvstændig. Foreningens Opgave er at udvirke taalelige Forhold, til dette kan ské. Navnlig tiltrænges der større Frihed. De endnu eksisterende Harmoniforeninger, som tidligere var Afløb for Medlemmernes aandelige Interesser, troede Taleren ikke gav stor Udvikling i aandelig Henseende. I de senere Aar er der ogsaa Tegn til en Strømkæntring, og ogsaa her er Jylland gaaet foran i Udviklingen. At de nye Foreninger kun er for Medhjælpere, er ingen Frontforandring; men lige saavel som Principal og Medhjælper har nogle Interesser fælles, saa har de ogsaa hver for sig særlige Interesser at forfægte".

Vi have modtaget efterfølgende Tilskrift fra Randers, der viser, at Mødet ikke har været uden Betydning og at Afdelingen nu forhaabentlig ganske har overstaaet Krisen:

„Det ser ud til, at Mødet har bevirket et Vendepunkt i Stemningen blandt de interesserede Medlemmer af Standen her i Randers. Medens vi i lang Tid saa godt som ingen Indmeldelser har haft, saa har vi nu i de faa Dage, der er forløbne siden Mødet, haft ikke saa faa. Det ser saaledes ud til, at den Dvale, hvori Foreningen her i lang Tid har befundet sig, nu er forbi og Foreningens Fremtid er lysere nu end i lange Tider. Naar vi kommer lykkeligt og vel over den døde Tid, som Sommeren jo tildels er for Foreningslivet, saa vil Foreningen her sikkert vokse sig stærk og levedygtig. Derfor Kolleger, alle I, der har Forstaaelsen af Organisationens Betydning, slut Jer sammen om Foreningen, svigt den ikke i Sommer. Husk Hr. Åge Hyllesteds Ord: Vi gaar fremad med smaa Skridt, taber ikke Modet for fejlslagne Forhaabningers Skyld, men tager fat igen — og igen.

C. W.

Ringkøbing. Det foreløbige Udvalg: Bogholder *Chr. Nielsen,* Kommis *N. J. Madsen* og Kommis *A. Jensen.*

Øerne.

Odense. Formand: Bogholder *N. A. Horndrup.* Indmeldelser modtages af Kassereren *Johs. Petersen,* Overgade 7. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen *H. Petersen,* Albanigade 65, 2.

Sorø. Formand: *Jul. Jørgensen,* Kasserer: Bogholder *Chr. Brinch.*

Betal Kontingent ved første Opkrævning!

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 10. 15. Maj 1904. 4. Aargang

4) Send *altid* Kopi af ethvert Cirkulære eller Meddelelse, baade til Formanden for Centralorganisationen og til Redaktøren af »D. H. og K. M.-T.«.
5) Besvar *altid* indgaaede Forespørgsler omgaaende og følg enhver Henvendelse fra Hovedledelsen med Nøjagtighed og Hurtighed.
6) Lad et Medlem overtage Hvervet som fast Korrespondent for »D. H. og K. M.-T.«.

   Det vil være dette Medlems Pligt at indberette alt Foreningslivet vedrørende til Redaktionen, og *navnlig* give Meddelelser om faglige Forhold.
7) Afhold mindst 1 Gang maanedlig Medlemsmøde, kommer der kun faa til at begynde med, Besøget vil stige, og det giver Liv indenfor Afdelingerne.
8) Henled Opmærksomheden paa Afdelingen ved Afholdelse af offentlige Møder, helst med fremmede Talere, og mindst 1 à 2 Gange om Aaret.
9) Ingen Sag af Betydning bør indledes uden efter forudgaaende Brevveksling med Formanden for Centralorganisationen.
10) *Alle Pengeforsendelser sker til Hovedkassereren Hr. Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Halsbind eller Humbug.

Den, der vil høste Æren, bør ogsaa høste Skammen. Betragter man sig selv og sit Hverv som epokegørende for Land og Rige, og det hele løber ud i det bare Kludder, saa bør man ikke undre sig, om man høster Skam til Tak for sit Arbejde.

Saaledes med Helligdagsloven. Dér har man nu i aarevis arbejdet paa denne simple og ligefremme Sag, hele Lovgivningsmaskineriet er Gang paa Gang sat i Bevægelse, man har tygget og gylpet op igen, og slugt det hele paa ægte Drøvtyggermaner, man har ædt, sig selv til Væmmelse, paa denne Sag, indtil det er endt med, at man med lukkede Øjne har slugt de sidste Rester og med Villiesanspændelse tvunget sig selv til at beholde det i sig, og halvt fordøjet som det er, trods de mange Tygningsprocesser, passerer det nu gennem Rigsdagens dunkle Kanaler for at falde frugtbargørende ud over Landet; ja men Byerne, og denne Lov vedrører jo særlig disse? Det er sikkert at befrygte, at man her vil indtage det kendte Bystandpunkt overfor Landmandens frugtbringende Udgydelser i Almindelighed, og sige: „Skidt med —, naar man ikke er Landmand"!

Vi giver os ikke af med Politik, mindst af alt med Partipolitik, derfor bør vi dog ikke undlade at udtale vor Kritik overfor en Lov, der i saa høj Grad berører vore Interesser, som denne, og det er navnlig sørgeligt, da at maatte udtale en absolut Beklagelse over saa lille et Resultat, der følger saa stort et Arbejde, og man fristes til at spørge sig selv, hvorledes det gaar med Sager, der ganske anderledes berører Livsnerven i Samfundet, og hvor Partipolitiken i en endnu højere Grad gør sig gældende, naar et saa simpelt Spørgsmaal som dette finder en saa tarvelig Løsning.

Aanden i Loven skulde være Fridagsprincipet, Helligdagsprincipet sejrede; man vilde komme Helligdagsarbejdet til Livs, og naaede kun, at afskaffe det, der foregaar paa Gader og Stræder; Helligdagsfreden er derved sikret udadtil i hvert Tilfælde, men i de mange Kontorer Landet over kan man uforstyrret sidde og arbejde hele Dagen lang, om det skal være, ja de begunstigede Lagerarbejdere kan endog udkommanderes til Kontorarbejde om Søndagen uden at der krummes et Haar

[illegible] Lov, er Fastsættelsen af Helsøndagslukningen af Butikerne, en Reform, der i mange Byer allerede længe har været en Kendsgerning, gennemført ad Frivillighedens Vej.

Man spørger uvilkaarligt, hvilke hemmelige Kræfter der regerer Verden, naar Parlamentarikerne paa Trods af sikkert megen ærlig Vilje alligevel udretter saa lidt, og uden at fordybe os i Spørgsmaalet kan man vist med ikke ringe Ret pege paa Partipolitiken som en Svøbe for Landet og dets Borgere.

Det skal ikke være disse Liniers Maal at gaa i Rette med netop de Herrer, som har haft med denne forholdsvis ringe Sag at gøre; hvad vi ønske at drage frem, er det for al ærlig Virken, de rene Linier, ødelæggende System; vi vil vise vore Kolleger, hvor lidt vi i Grunden kan vente fra den Kant, selv om Vejen skal gaas og gaas om igen, og vi vil fremfor alt vise de Herrer Lovgivere, at man ikke kan putte os Blaar i Øjnene. Hvad vi ønsker, naar vi henvende os til Regering og Rigsdag, er et ærligt Svar paa et ærligt Spørgsmaal, og det plejer man at forudsætte blandt voxne Mænd som en Selvfølge.

Det sorte Halsbind var i sin Tid Symbol paa Bondens ranke Ryg, paa hans frie Sind og uhildede Blik; det var den Gang, Lovgiverne sad lydhøre for Tidens Krav og markerede Livets Udvikling, lige til dets yderste Punkt. Nu har man Indtrykket af en Samling Mænd, hvem Partiaanden er gaaet i Blodet, hvem Magten er det eneste, og fra hvem Tiden er løbet saa grundig, at Anskuelserne er af retrospektiv Art. Det sorte Halsbind er veget for det moderne Humbug, — navnlig Humbug, — og bedst brugelige er disse paa Pap til at vende fire Gange, de er baade billige og Farven kan anlægges efter Øjeblikkets Behov; maaske det moderne Humbug bliver vor Tids Symbol for Rigsdagens Virken.

Kodex.

Børns og unge Menneskers Arbejde.

En Opgave for Provinsafdelingerne.

Der er hengaaet $1^3/_4$ Aar siden Kjøbenhavns Borgerrepræsentation vedtog visse Indskrænkninger i Børns og unge Menneskers Arbejdstid i Overensstemmelse med den i Fabriksloven af 11te April 1901 indeholdte Bestemmelse om, at Kommunalbestyrelserne kunne indføre saadanne lokale Beskyttelsesbestemmelser, naar disse approberes af Indenrigsministeren og Erklæring foreligger fra Arbejdsraadet.

Hovedbestyrelsen vedtog paa sit Møde d. 6te December f. A., at Afdelingerne skulde henvende sig til de resp. Byraad for at formaa disse til at følge den kjøbenhavnske Kommunalbestyrelses Eksempel. Formanden har beskæftiget sig med denne Sag i et til Afdelingerne udsendt Cirkulære, og der vil rimeligvis i den nærmeste Fremtid fremkomme yderligere Oplysninger desangaaende fra Hovedkontoret.

Vi har tidligere (D. H.- & K. M.-Tidendes Nr. 12. 1902 og Nr. 8, 1903) behandlet den foreliggende Sag indgaaende og skal nu, da Spørgsmaalet atter bliver aktuelt, indskrænke os til at aftrykke den for Kjøbenhavn gældende Bekendtgørelse fra Indenrigsministeriet angaaende Vedtægt for „Børns og unge Menneskers Arbejde i visse nærmere bestemte Arter af Erhvervsvirksomhed":

I Henhold til Lov Nr. 71 af 11te April 1901 om Arbejde i Fabrikker og dermed ligestillede Virksomheder samt det offentliges Tilsyn dermed § 1, 2. Stykke, godkendes herved følgende af Kjøbenhavns Kommunalbestyrelse vedtagne Vedtægt

Leveregler for Afdelingerne.

1) Gør det til en ufravigelig Regel altid at opkræve Medlemsbidraget *senest* den 2den i hver Maaned. Medlemmerne vænnes derved til straks at betale Beløbet, og Restancerne indskrænkes til et Mindretal.
2) Indsend Bidraget til Hovedkassereren saa snart dette er indgaaet i Afdelingens Kasse, og *aldrig* senere end den 20de i hver Maaned.
3) Sørg *altid* for at overføre Medlemmerne fra en Afdeling til en anden ved Fraflytning. Hvor ingen Afdeling findes sendes Meddelelsen til Hovedkassereren.
4) Send *altid* Kopi af ethvert Cirkulære eller Meddelelse, baade til Formanden for Centralorganisationen og til Redaktøren af »D. H. og K. M.-T.«.
5) Besvar *altid* indgaaede Forespørgsler omgaaende og følg enhver Henvendelse fra Hovedledelsen med Nøjagtighed og Hurtighed.
6) Lad et Medlem overtage Hvervet som fast Korrespondent for »D. H. og K. M.-T.«.

   Det vil være dette Medlems Pligt at indberette alt Foreningslivet vedrørende til Redaktionen, og *navnlig* give Meddelelser om faglige Forhold.
7) Afhold mindst 1 Gang maanedlig Medlemsmøde, kommer der kun faa til at begynde med, Besøget vil stige, og det giver Liv indenfor Afdelingerne.
8) Henled Opmærksomheden paa Afdelingen ved Afholdelse af offentlige Møder, helst med fremmede Talere, og mindst 1 à 2 Gange om Aaret.
9) Ingen Sag af Betydning bør indledes uden efter forudgaaende Brevveksling med Formanden for Centralorganisationen.
10) *Alle Pengeforsendelser sker til Hovedkassereren Hr. Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Halsbind eller Humbug.

Den, der vil høste Æren, bør ogsaa høste Skammen. Betragter man sig selv og sit Hverv som epokegørende for Land og Rige, og det hele løber ud i det bare Kludder, saa bør man ikke undre sig, om man høster Skam til Tak for sit Arbejde.

Saaledes med Helligdagsloven. Dér har man nu i aarevis arbejdet paa denne simple og ligefremme Sag, hele Lovgivningsmaskineriet er Gang paa Gang sat i Bevægelse, man har tygget og gylpet op igen, og slugt det hele paa ægte Drøvtyggermaner, man har ædt, sig selv til Væmmelse, paa denne Sag, indtil det er endt med, at man med lukkede Øjne har slugt de sidste Rester og med Villiesanspændelse tvunget sig selv til at beholde det i sig, og halvt fordøjet som det er, trods de mange Tygningsprocesser, passerer det nu gennem Rigsdagens dunkle Kanaler for at falde frugtbargørende ud over Landet; ja men Byerne, og denne Lov vedrører jo særlig disse? Det er sikkert at befrygte, at man her vil indtage det kendte Bystandpunkt overfor Landmandens frugtbringende Udgydelser i Almindelighed, og sige: „Skidt med —, naar man ikke er Landmand"!

Vi giver os ikke af med Politik, mindst af alt med Partipolitik, derfor bør vi dog ikke undlade at udtale vor Kritik overfor en Lov, der i saa høj Grad berører vore Interesser, som denne, og det er navnlig sørgeligt, da at maatte udtale en absolut Beklagelse over saa lille et Resultat, der følger saa stort et Arbejde, og man fristes til at spørge sig selv, hvorledes det gaar med Sager, der ganske anderledes berører Livsnerven i Samfundet, og hvor Partipolitiken i en endnu højere Grad gør sig gældende, naar et saa simpelt Spørgsmaal som dette finder en saa tarvelig Løsning.

Aanden i Loven skulde være Fridagsprincipet, Helligdagsprincipet sejrede; man vilde komme Helligdagsarbejdet til Livs, og naaede kun, at afskaffe det, der foregaar paa Gader og Stræder; Helligdagsfreden er derved sikret udadtil i hvert Tilfælde, men i de mange Kontorer Landet over kan man uforstyrret sidde og arbejde hele Dagen lang, om det skal være, ja de begunstigede Lagerarbejdere kan endog udkommanderes til Kontorarbejde om Søndagen uden at der krummes et Haar paa nogens Hoved derfor, alt dette gør intet; Helligheden har endnu en Gang sejret, og Pietismen synes at være tilfreds, bare Samfundet udadtil bærer dets Stempel.

Man indsætter et fornuftigt og retfærdigt Element i Forslaget, idet man tilsikrer dem Frihed paa en anden af Ugens Dage, som af Hensyn til Forretningens Tarv maa stille sin Søndag til Raadighed, og uden Blusel betegner man i Debatten netop dette Punkt, det eneste epokegørende i Lovforslaget, som dannende *Forhandlingsgrundlag*, og tilsyneladende uden Sværdslag forsvinder Bestemmelsen ganske stille paa sin Vandring gennem Udvalgets Skærsild.

Det eneste reelle, vor Stand har opnaaet gennem denne Lov, er Fastsættelsen af Helsøndagslukningen af Butikerne, en Reform, der i mange Byer allerede længe har været en Kendsgerning, gennemført ad Frivillighedens Vej.

Man spørger uvilkaarligt, hvilke hemmelige Kræfter der regerer Verden, naar Parlamentarikerne paa Trods af sikkert megen ærlig Vilje alligevel udretter saa lidt, og uden at fordybe os i Spørgsmaalet kan man vist med ikke ringe Ret pege paa Partipolitiken som en Svøbe for Landet og dets Borgere.

Det skal ikke være disse Liniers Maal at gaa i Rette med netop de Herrer, som har haft med denne forholdsvis ringe Sag at gøre; hvad vi ønske at drage frem, er det for al ærlig Virken, de rene Linier, ødelæggende System; vi vil vise vore Kolleger, hvor lidt vi i Grunden kan vente fra den Kant, selv om Vejen skal gaas og gaas om igen, og vi vil fremfor alt vise de Herrer Lovgivere, at man ikke kan putte os Blaar i Øjnene. Hvad vi ønsker, naar vi henvende os til Regering og Rigsdag, er et ærligt Svar paa et ærligt Spørgsmaal, og det plejer man at forudsætte blandt voxne Mænd som en Selvfølge.

Det sorte Halsbind var i sin Tid Symbol paa Bondens ranke Ryg, paa hans frie Sind og uhildede Blik; det var den Gang, Lovgiverne sad lydhøre for Tidens Krav og markerede Livets Udvikling, lige til dets yderste Punkt. Nu har man Indtrykket af en Samling Mænd, hvem Partiaanden er gaaet i Blodet, hvem Magten er det eneste, og fra hvem Tiden er løbet saa grundig, at Anskuelserne er af retrospektiv Art. Det sorte Halsbind er veget for det moderne Humbug, — navnlig Humbug, — og bedst brugelige er disse paa Pap til at vende fire Gange, de er baade billige og Farven kan anlægges efter Øjeblikkets Behov; maaske det moderne Humbug bliver vor Tids Symbol for Rigsdagens Virken.

Kodex.

Børns og unge Menneskers Arbejde.

En Opgave for Provinsafdelingerne.

Der er hengaaet $1^3/_4$ Aar siden Kjøbenhavns Borgerrepræsentation vedtog visse Indskrænkninger i Børns og unge Menneskers Arbejdstid i Overensstemmelse med den i Fabriksloven af 11te April 1901 indeholdte Bestemmelse om, at Kommunalbestyrelserne kunne indføre saadanne lokale Beskyttelsesbestemmelser, naar disse approberes af Indenrigsministeren og Erklæring foreligger fra Arbejdsraadet.

Hovedbestyrelsen vedtog paa sit Møde d. 6te December f. A., at Afdelingerne skulde henvende sig til de resp. Byraad for at formaa disse til at følge den kjøbenhavnske Kommunalbestyrelses Eksempel. Formanden har beskæftiget sig med denne Sag i et til Afdelingerne udsendt Cirkulære, og der vil rimeligvis i den nærmeste Fremtid fremkomme yderligere Oplysninger desangaaende fra Hovedkontoret.

Vi har tidligere (D. H.- & K. M.-Tidendes Nr. 12. 1902 og Nr. 8, 1903) behandlet den foreliggende Sag indgaaende og skal nu, da Spørgsmaalet atter bliver aktuelt, indskrænke os til at aftrykke den for Kjøbenhavn gældende Bekendtgørelse fra Indenrigsministeriet angaaende Vedtægt for „Børns og unge Menneskers Arbejde i visse nærmere bestemte Arter af Erhvervsvirksomhed":

I Henhold til Lov Nr. 71 af 11te April 1901 om Arbejde i Fabrikker og dermed ligestillede Virksomheder samt det offentliges Tilsyn dermed § 1, 2. Stykke, godkendes herved følgende af Kjøbenhavns Kommnalbestyrelse vedtagne Vedtægt

for Staden Kjøbenhavn angaaende Børns og unge Menneskers Arbejde i visse nærmere bestemte Arter af Erhvervsvirksomhed uden for Fabriksvirksomhed og dermed ligestillede Virksomheder saaledes, at Vedtægten træder i Kraft den 1ste August d. A:

§ 1. Anvendelsen af Børn forbydes eller indskrænkes i Overensstemmelse med de i § 2 indeholdte Regler for følgende Arter af Erhvervslivet:

1. Ombæring af Mælk, Brød, Kager eller Aviser for Forretningsdrivende, hvad enten Børnene anvendes direkte af disse eller gennem Mellemled.
2. Tjeneste uden for Hjemmet paa Keglebaner og Beværtningssteder samt ved Karuseller, Spil- og Skydeindretninger.
3. Beskæftigelse uden for Hjemmet ved Aftapning af Øl eller Petroleum for Forretningsdrivende.
4. Udøvelse af Handelsvirksomhed for andre end Barnets Forældre.

§ 2. I. Børn under 12 Aar maa ikke anvendes.

II. Børn over 12 Aar maa, indtil de ere lovligt udskrevne af Skolen:

1. kun beskæftiges i de paagældende Virksomheder i 6 Timer i Døgnet, deri indbefattet $^1/_2$ Times Hviletid, og kun i Tiden mellem Kl. 6 Morgen og 8 Aften;
2. ikke benyttes til Arbejde i den Tid hvor de skulde søge Skolen eller Konfirmationsforberedelsen, eller i den sidste $1^1/_2$ Time før disse Tiders Begyndelse:
3. ikke arbejde i Virksomhed paa Folkekirkens Søn- og Helligdage; dog skal dette Forbud ikke gælde med Hensyn til Ombæring for Forretningsdrivende af Brød, Kager eller Aviser, som foregaa inden Kl. 9 Formiddag.

§ 3. Unge Mennesker af begge Køn fra Udskrivning af Skolen til 18 Aars Alderen maa ikke beskæftiges erhvervsmæssigt ved Handelsvirksomhed eller noget dertil hørende Arbejde i Tiden fra Kl. 8 til Kl. 6 Morgen undtagen paa Aftener før Folkekirkens Søn- og Helligdage samt de sidste 14 Dage før Juledag og Søndagen før Nytaar. For dem, der besøge Handelskoler, skal Arbejdstiden lægges saaledes, at den ikke hindre dem i at benytte saadan Undervisning.

§ 4. Forinden nogen Arbejdsgiver antager et Barn eller et ungt Menneske til Arbejde, for hvilket der i denne Vedtægt er fastsat Indskrænkninger, skal han forvisse sig om sammes Alder og Sundhedstilstand. I dette Øjemed skal det paagældende Barns eller unge Menneskes Alder oplyses ved en Fødselsatest, og Arbejdsgiveren skal ved en efter hans Begæring af vedkommende Embedslæge eller anden autoriseret Læge foretagen Undersøgelse sikre sig Bevis for, at den paagældendes legemlige Udvikling eller Helbredstilstand ikke skønnes at være til Hinder for, at han anvendes til det Arbejde, han skal udføre. Ved Bedømmelsen af den legemlige Udvikling maa Undersøgelsen særlig rettes paa, om den paagældendes Højde, Vægt eller Brystvidde er ringere end den normale for Personer i hans Alder, og fornøden Oplysning i saa Henseende maa indeholdes i den af vedkommende Læge udstedte Attest.

Betalingen for Undersøgelsen og Udstedelsen af den fornødne Attest udredes af Arbejdsgiveren. For den første Udstedelse af Fødselsattest til Forevisning ved den heromhandlede Lejlighed gives ingen Betaling.

§ 5 Overtrædelse af denne Vedtægts Bestemmelser straffes med Bøder i Henhold til Bestemmelserne i Lov Nr. 71 af 11te April 1901.

Da Borgerrepræsentationens Beslutning forelaa, vandt den ikke udelt Bifald blandt de kjøbenhavnske Principaler. Ved Handelsforeningernes Fællesrepræsentations Møde den 11te April 1902 fremkaldte Vedtagelsen en meget livlig Forhandling under hvilken dog flere kjøbenhavnske Købmænd tog Ordet for de tilsigtede Beskyttelsesbestemmelser. Vi har i sin Tid underkastet den mod disse rejste Modstand en kritisk Undersøgelse og udførligt paavist de rejste Argumenters Uholdbarhed. Uden her at komme nærmere ind paa denne Side af Sagen, idet vi henviser til de anførte Numre af „D. H.- & K.- M. Tidende" skal vi bemærke, at en lignende Modstand kan tænkes rejst af Principalerne i de Byer, hvor Spørgsmaalet bringes frem af vore Afdelinger. Imidlertid er den foreliggende Reform af den største Vigtighed for den unge Arbejdskraft i Handelsfaget og derfor af ikke ringere Betydning for Medhjælperstanden.

Derfor fortjener denne Opgave vore Afdelingsbestyrelsers Agtpaagivenhed og paakalder alle oplyste Medhjælperes Interesse.

Medhjælperadressen.

Opfordring til Medlemmerne af de kjøbenhavnske Afdelinger.

Sommeren tager om føje Tid sin Begyndelse. Med Sommeren følger sædvanlig en Slappelse i Foreningsvirksomheden — ikke mindst indenfor de Foreninger, der har alvorligere Opgaver. Den tilstundende Sommer bør ikke blive sin Forgænger lig. Netop i Hovedstaden faar Centralorganisationens Medlemmer en Sag at arbejde for, saa omfattende, at den kræver vort Arbejde gennem hele Sommertiden, saa vigtig, at alle vore Medlemmer maa være med i dette Arbejde.

Adressen for Maximalarbejdstiden skal have Underskrifter, der tælles i Tusinder!

Kjøbenhavn maa ikke blot møde med det langt overvejende Antal Underskrifter, men der maa sættes et saadant Arbejde ind paa Adresseindsamlingen, at de forholdsvis faa Midler og Kræfter vi raader over, i Sammenligning med de overordentlig store Krav, der i denne Sag stilles til os, dog opvejes ved en Offervillighed og haandgribelig Interesse fra Medlemmers Side, der er den betydningsfulde Sag værdig.

Vi opfordrer derfor Medlemmerne i Kjøbenhavn til at medvirke ved Adresseindsamlingen, der dels foregaar afdelingsvis, dels direkte ved Agitationsudvalget. Det er kun en ringe Ulejlighed for Kontormedhjælperen at samle Underskrifter fra de Kolleger, der er beskæftiget paa samme Kontor som han selv. Det samme gælder for Lager- og Butiksmedhjælperen. Formaa Deres Bekendte i andre Forretninger til at forlange Lister, de faas ved Henvendelse til en af d'Hrr. Afdelingsformænd. Opgiv os Adressen paa Kolleger, der vil yde os Assistance — stor eller lille — i det store Arbejde. Er De uden Engagement og vil De (mod Vederlag) anvende en Del af Deres Tid til Adresseindsamlingen, da henvend Dem til os.

Alle Medlemmer maa være med. Lad enhver gøre sit Arbejde — hvad enten den enkeltes Ydelse er stor eller lille — og der er gode Betingelser for saa smukke Resultater, at Medhjælperne i Storbyen Kjøbenhavn kan være dem bekendt.

Agitationsudvalget.

En fornuftig Artikel.

Et Principalorgan om vor Organisation.

„Detailhandlerbladet", der bestandig har fulgt Centralorganisationen med Forstaaelse og Sympati, indeholder under Titlen „Vore Medhjælpere" en Artikel, der bl. a. i Hovedsagen indeholder en Gengivelse af Formandens Spidsartikel i Nummer 7. Efter at have paavist, at „det vilde være mere end absurd; thi det vilde være en Dumhed af Rang" dersom Medhjælperne ikke organiserede sig, skriver „Detailhandlerbladet":

Bevægelsen har da ogsaa faaet Fart, og interessant er det at iagttage, at det overvejende er de dygtigste og mest intelligente Medhjælpere, der er Medlemmer af denne Bevægelse; det synes, som om de Medhjælpere, der i den Retning lader noget tilbage at ønske, ikke rigtig befinder sig vel mellem de organiserede Kolleger. Men naar det nu er saaledes i de overvejende Tilfælde, kan det kun glæde os, saavist som en Købmand kan staa sig ved at yde den dygtige Medhjælper adskilligt mere, end som den første, den bedste Klodrian, der paa Grund af sin Mangel paa Intelligens og Evner kan ødelægge langt mere i en Forretning, end det, der eventuelt spares ved hans mindre Fordringer.

Had og Bitterhed er stygge og skadelige Egenskaber at kalde frem paa Overfladen, men rent vanvittigt bliver det, naar disse Egenskaber ved en slet motiveret Fremfærd kaldes frem netop hos vore Medhjælpere, som vi skal arbejde sammen med til daglig, og som ikke skal fristes til at misbruge vor Tillid.

Vi har saavist ingen Skade af Medhjælpernes Organisations-Bestræbelser. Lad dem kun stille nogle Fordringer, naar vi saa til Gengæld kan øge vore Krav til deres Dygtighed; ad denne Vej kan meget indvindes. Skulde der endelig paa et enkelt Punkt komme en Knude paa Traaden, saa er det ikke værre, end at der gennem velvillig Forhandling fra begge Sider vil kunne naas et Resultat, som begge Parter vil kunne være tjent med.

Gid disse fornuftige Betragtninger, der fremsættes af et Organ for selvstændige Handlende, maatte finde Vej til de Principaler, der modarbejder vor Organisation og iværksætter Forfølgelser mod vore Kolleger.

Til Kolleger,

som staar udenfor Organisationen!

Det er min Hensigt gennem disse Linier at rette en indtrængende Opfordring til alle dem, for hvem det endnu ikke er blevet klart, at skal man udrette noget i Retning af at forbedre sine Kaar, at faa taget tilbørligt Hensyn til sine berettigede Krav, kan det kun ske ad Sammenslutningens Vej, ved en tælles, samdrægtig Optræden.

Derfor, Kolleger og Standsfæller! Tøv nu ikke længere, men meld Dem uforbeholdent ind i vor Forening; thi hver ny Optagelse betyder et Skridt nærmere imod Maalet, lysere og lykkeligere Kaar for den danske Handels- og Kontormedhjælperstand. Det gælder først og fremmest om, at alle er med, men der er jo desværre endnu mange, der staar som tavse Tilskuere, og til dem vil jeg sige: Det nytter ikke at blive staaende paa Tærskelen; thi skal vi magte at gennemføre de Opgaver, vi har sat os, maa enhver især tage Del i Kampen, ellers vil det kun blive Kamp, men ingen Sejr.

Enhver standsbevidst Handels- og Kontormedhjælper maa absolut være med at arbejde for de Goder, som han selv i Fremtiden vil komme til at nyde Frugterne af.

Derfor, kom til Møderne, agitér Mand og Mand imellem, og naar først vi staar som en samlet Enhed, vil vi kunne udrette, hvad der sømmer sig for vor Stand. Der vil selvfølgelig endnu hengaa Aar, før Gennemførelsen af de mange Reformer foreligger.

Men vi kan, naar vi vil, og derfor slut sammen og staa fast!

N. P. Schøler Jensen, Aarhus.

Fagligt Arbejde.

Paa et Diskussionsmøde i N . . . . . forleden udtalte et Medlem i Anledning af, at et Bal blev aflyst, omtrent følgende:

„Dersom vi ingen selskabelige Sammenkomster eller Baller faar, tror jeg Foreningen snart vil gaa i Stykker."

Et andet Medlem svarede:

„Hvis kun det selskabelige kan holde Foreningen sammen og ikke det faglige Arbejde, er Foreningen ikke for god til at revne."

Disse sidste Ord er som talt ud af Undertegnedes Hjerte. Selskabelighed er god til sin Tid, men det faglige Arbejde staar dog som Nr. 1. Dette bør vi alle huske paa. Her i Byen var vi allerede paa en Skraaplan desangaaende, men heldigvis opdagedes Faren i Tide, og nu træder Foredrag og belærende Oplæsning i Stedet, og det er absolut den rigtige Vej.

Oplysning er en Del af Programmet for os, og hellere et godt Foredrag end 3—4 Baller, og saa er det tilmed saa billigt.

Vi kæmper for mere Frihed, men lad os ikke bruge den tilkæmpede Fritid til Dans og Halløj, langt hellere Oplysning, det gavner os selv mest og giver mere Respekt for vor Forening og vort Program.

Kins.

Litteratur.

Hages Haandbog i Handelsvidenskab (Gads Forlag). I 3die Hefte fortsættes „Nationaløkonomien", Malthusismen afsluttes og *Kapitalen* gøres til Genstand for indgaaende Undersøgelse. Under *Produktionens Organisation* skænkes der navnlig Aktieselskabet en omfattende Behandling. Af Afhandlingernes 3die Hovedafsnit, „Ombytning", bringer Heftet en 16-sidet Fremstilling af Værdiens Love og Pengeøkonomien. „Grundtræk af Nationaløkonomien", der behandler de i sig selv saa tørre Emner, bliver i den foreliggende Fremstillingsform en interessant og livfuld Faglæsning.

Louis Kohl: Tysk Handelskorrespondance (Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag). Bogen kunde bære Devisen: Lidt men godt. Paa noget over 100 Sider gives der en Fremstilling af *Metoden*, der maa anses som et Fremskridt. De almindelige Lærebøgers mange Formularer er Forfatteren gaaet ganske let hen over, men til Gengæld giver de omhyggeligt valgte Eksempler og Oversættelsesøvelser en instruktiv Fremstilling af de typiske Udtryk og Vendinger, der forefalder i tysk Handelskorrespondance. Bogen omfatter to Afsnit; det første behandler de mere elementære Øvelser, medens sidste Afsnit har til Formaal at bibringe Eleven udvidet Kendskab til den for de enkelte Brancher brugelige specielle Korrespondanceform.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26. Kasserer *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3 L.

Annonceexpeditør: *K. Hintz,* Oehlenschlægersgade 50, 1.

Fællesbestyrselsesmøde afholdtes den 27. April i Odd Fellow Bygningen. Formanden forelagde Planen for Adresseagitationen i København. Adresseagitationen var vel paabegyndt, men paa Grund af det overordentlig store Arbejde i Hovedstaden, maatte der drives en rationel Agitation i Sommermaanederne. Forslaget vedtoges efter en indgaaende Diskussion, saaledes at der indledes med et stort offentligt Møde, til hvilket Centralorgansationens Formand indbydes som Taler, Afdelingerne agiterer indenfor de resp. Fag, der rettes Henvendelse til pladsledige Kolleger om Assistance mod et Vederlag, Plakater med tilhørende Blanketsystem bringes til Anvendelse. — Et Forslag af Hr. *Hintz* om at andrage Hovedbestyrelsen om et passende Tilskud til Agitationen i Anledning af de store Udgifter, som den vilde medføre for de kjøbenhavnske Afdelinger, støttedes af d'Herrer *Thyge Hansen, Schibler, Reich* o. fl., men bekæmpedes af *Formanden* og *Kassereren.* Forslaget forkastedes efter en lang Diskussion.

Lokalespørgsmaalet gav Anledning til Meningskamp paa Grund af Vanskelighederne ved at faa et passende Sommer-Samlingssted. Der nedsattes et Udvalg til Ordning af Lejemaalet.

Sommerlokale.

Paa Foranledning af Udvalget er der sikret de kjøbenhavnske Afdelinger et godt Sommer-Samlingssted paa *Etablissementet „Søfryd"* (Hjørnet af Dosseringen og Fredensgade). *Mødeaften hver Onsdag.* Første Mødeaften: *Onsdag d. 18. Maj.*

Etablissementet er velegnet til Samlingssted i Sommermaanederne. Der er lette og bekvemme Forbindelsesmidler fra alle Bydele, Sporvogn, Baadfarten paa Søerne og Promenaden langs disse. Musik i Haven, Billard osv.

Medlemmerne anmodes om at give talrigt Møde hver Mødeaften. *Den første Mødeaften er altsaa den 18de Maj.*

Agitationsudvalget.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Lampevej 23.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3. L. Kasserer: *C. Wulff,* Sølleradgade 24, 3.

Ordinær Generalforsamlig afholdtes Tirsdag den 23de Februar i Kaisers Hotel. Formanden aabnede Generalforsamlingen med en Beklagelse over, at kun saa faa Medlemmer havde givet Møde, samt aflagde Beretning, under hvilken han særlig henviste til den Virksomhed, der var udfoldet fra det københavnske Agitationsudvalgs Side. Efter nogen Diskussion godkendtes Regnskabet, der balancerede med Kr. 411 08 og udviste en Kassebeholdning paa Kr. 130,43 (heri dog indbefattet en Fordring paa Hovedkassen). Et af Bestyrelsen fremsat Forslag om, at Halvdelen af det udskrevne Ekstrakontingent til Hovedkassen skulde bæres af Afdelingens Medlemmer og Halvdelen udredes af Afdelingens Kasse, vedtoges med alle Stemmer mod 1. Formanden stillede Forslag om at forandre Lovenes § 3 i Overensstemmelse med Centralorganisationens Love med Hensyn til Programpunkterne, dog saaledes at Fordringen om Kost- og Logisystemets Afskaffelse, som naturligt var, ikke medoptages i Kontormedhjælpernes Love. Vedtoges. Formanden meddelte, at det egentlig havde været hans Hensigt at nedlægge sit Mandat paa Grund af ringe Fritid og andet Foreningsarbejde, men at han efter indtrængende Opfordring fra Bestyrelsen dog havde besluttet sig til at blive endnu en Tid. *Formanden* samt de to efter Tur fratrædende Bestyrelsesmedlemmer, Frk. *Louise Larsen* (efter foretagen Navneforandring nu *Louise Bjørner)* og Hr. *Axel Lund* genvalgtes enstemmigt, ligesom den afgaaende Revisor, Hr. *Karl Nielsen.* Da ingen andre Sager laa til Behandling, hævedes Generalforsamlingen,

Bestyrelsen har konstitueret sig med *Carl Christensen* som Formand, *Chr. Wulff* som Kasserer, *Axel Lund* som Sekretær, Bisiddere: Frk. *Bjørner* og Hr. A. *C. Høysholdt.*

Medlemmerne opfordres til at indsende til Formanden Adresser paa Kolleger, som ikke er Medlemmer, for at der fra Organisationens Side kan ske Henvendelse til dem.

Husk at arbejde paa at samle Underskrifter paa Adressen til Regering og Rigsdag om Maksimalarbejdstiden. Ethvert af Medlemmerne kan uden særlig Ulejlighed her gøre et Stykke Arbejde for vor Organisation indenfor sin Kreds, og det er ethvert Medlems Pligt at gøre det. Adresseskemaer faas ved Henvendelse til Formanden.

Kolonial- og Materialmedhjælpernes Organisation. Formand: *K. Hintz.* Oehlenschlægersgade 50, I. Kasserer: *H. P. Jensen,* Sølvgade 86, 2. Sal.

Ethvert Medlem anmodes om at virke kraftigt for en forøget Tilgang til vor Organisation. Mind enhver Kollega om, at naar Helligdagsloven træder i Kraft, da er det et Resultat af organiserede Handels- og Kontormedhjælpernes Solidaritet og deres Offervillighed for denne Sag.

Organisationen afholdt i Aar, i Lighed med tidligere Aar, sin aarlige Fest, denne Gang i Koncertpalæet. Til Aftenunderholdningen, hvis Program gjorde stor Lykke, var Tilslutningen stor, ca. 350 Deltagere. Det efterfølgende Bal i Riddersalen havde derimod ikke den forventede Tilslutning. I Lighed med tidligere Aar, var der foranstaltet en Tombola, der gjorde store Forretninger.

Som Bidragydere til samme bør nævnes: d'Hrr. *Alfred*

Benzon (Parfumer og Sæber), *Brdr. Cloëtta* og *„Elisabethsminde“* (Chokolader & Konfekter), *Chr. Harreschou* (det bekendte Cigar- og Cigaretfirma paa Gammelholm: 1000 Cigaretter), Grosserer *N. W. Lemvigh* (Attraps), Vinhandler *Vald. Petersen* (Likører og Vine) og flere af Bestyrelsens Medlemmer og Damer.

Ovennævnte Firmaer bør erindres af d'Hrr. Medlemmer.

Husk vort Engageringsbureau.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *Thyge Hansen*, Saxogade 112, 3. Kasserer: *E. Schibler*, Istedgade 120.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen*, Danmarksgade 6. 2. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen*, Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Aarhus. Formand: *Vald. Pedersen*, Guldbergsgade 69 A. Telefon 1443. Kasserer: *Th. Nielsen*, Thunøgade 46, 2. Sekretær: *E. Nielsen*, Annagade 35. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen*, Guldsmedgade 24—26. Annonceexpeditør: *Hakonsen*, Vestergade 10. Telefon 1224.

Pinse-Udflugt. Pinsemorgen Kl. $5^1/_2$ samles Handels- og Kontormedhjælperforeningens Medlemmer med Damer til en Fodtur med diverse Forhindringer.

Samlingssted ved *St. Poulskirke.* Derfra med Sang til Silistria, hvor der drikkes Morgenkaffe (25 Øre), Frokost med * Øl eller etiketfri * à 15 Øre (medbragt Mad) ved Thors Mølle. Derefter en rask Tur med Sang hjemefter.

Altsaa Kolleger, paa Gensyn Pinsemorgen!

Festudvalget.

Billetter til Fotoplastikon kunne faaes til nedsat Pris hos Kassereren.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested.* Kasserer: Assistent *Th. Poulsen*, „Hermes“. Foreningens Lokaler: Skolegade 36.

Herning. Formand: *Carl Pape*, Kasserer: Kommis *P. Haahr* hos Bunch Christensen.

Hjørring: Formand: *H. Hein*, Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen*, Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen*, Østerg. 56.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang*, Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler*, Grønnegade 7.

Nykjøbing p. M. Formand og Kasserer: *Chr. Høegh.* Sekretær: *I. H. Rechnagel.*

Randers. Formand: *C. O. Lindback*, Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther*, Fredensgade 16.

Ringkøbing. Det foreløbige Udvalg: Bogholder *Chr. Nielsen*, Kommis *N. J. Madsen* og Kommis *A. Jensen.*

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi*, Kasserer: Kommis *C. N. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Carl Bülow.*

Varde. Formand: Bogholder *C. H. W. Hasselriis.* Kasserer: Kommis *Schomann.*

Viborg. Kasserer: Kontorist *Eduard Christensen.*

Øerne.

Odense. Formand og Kasserer: *Johs. Petersen*, Overgade 7, der modtager Indmeldelser. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *H. Petersen*, Albanigade 65, 2.

Husk at *Alf. Andersen*, Kongensgade 58, modtager Meddelelser til „D. H. & K. M.-Tidende.“

Bestyrelsesmøde afholdtes den 24de April, hvor Formanden, Hr. *N. A. Horndrup* meddelte, at han paa Grund af Bortrejse nedlagde sit Mandat som Formand og Bestyrelsesmedlem. Hr. *Johs. Petersen* rettede en varm Tak til Hr. Horndrup for hans energiske og ihærdige Arbejde for Foreningen, der under hans Ledelse havde haft god Fremgang.

Efter at Hr. *Carl Nielsen* var tiltraadt Bestyrelsen, afholdtes derefter nyt Møde den 27., hvor Bestyrelsen konstituerede sig saaledes: Commis *Johs Petersen*, Formand og Kasserer. Bogholder *Wagn Thomsen*, Næstformand. Kontorist *Alf. Andersen*, Sekretær. Forretningsfører *J. Nielsen.* Commis *Carl Nielsen.*

Til at tiltræde Agitationsudvalget for Øerne i Hr. Horndrups Sted valgtes Hr. *Johs. Petersen.*

Sorø. Formand: *Jul. Jørgensen*, Kasserer: Bogholder *Chr. Brinch.*

Tirsdagen den 29de Marts afholdt Foreningen sin ordinære halvaarlige Generalforsamling paa Hotel „Postgaarden“ med følgende Dagsorden: 1) Forhandlingsprotokollen oplæses. 2) Det reviderede Regnskab fremlægges. 3) Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer. 4) Valg af 2 Suppleanter og 2 Revisorer. 5) Eventuelt.

Til Dirigent blev enstemmigt valgt Commis *Hvidsten.*

Formanden aflagde Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar. Kassereren oplæste det reviderede Regnskab, som enstemmigt blev vedtaget. Derefter foretoges Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer, istedetfor d'Hrr. M. Mortensen og Brinck, som afgaar efter Tur og Hr. C. Rasmussen, der er bortrejst. De to førstnævnte genvalgtes, og istedetfor Hr. Rasmussen, valgtes Hr. Commis *Hoffgaard.* Til Suppleanter valgtes Commis'erne *Jensen* (I. Chr. Petersen). og *J. M. Jensen* (V. Klittgaard). Til Revisorer valgtes Commis'erne *Hvidsten* og *Holm Jensen.*

Den helt igennem vellykkede og livlige Generalforsamling sluttede med et kraftigt Leve for Centralorganisationen.

Paa et efter Generalforsamlingen afholdt Bestyrelsesmøde konstituerede denne sig med Kommis *Jul. Jørgensen* som Formand, Bogholder *Brinck* som Kasserer og Kommis *Hoffgaard* som Sekretær, Kommis M. Mortensen og Kommis Mortensen (Hée). Hr. Kommis M. Mortensen blev valgt til at varetage Engageringssagen.

Centralorganisationens Adresser:

Hovedkontoret: Esbjerg.
Formand: *Åge Hyllested.*
Hovedkasserer: *Chr. Ingvoldsen.*

„D. H.- & K.-M. Tidende“s Redaktion: Kjøbenhavn.
Redaktør: *Vilh. Hansen*, Mysundegade 26.

„D. H.- & K.-M. Tidende“s Ekspedition: Kjøbenhavn.
Ekspeditør: *V. Zwicki*, Jacob Danefærdsvej 6.

Agitationsudvalgene:
København og Omegn: Formand: *Vilh. Hansen*, Kjøbenhavn, Mysundegade 26.
Jylland: Formand: *Vald. Pedersen*, Aarhus, Høegh Guldbergsgade 69 A.
Øerne: Formand: *Vilh. Hansen* (konst.), Kjøbenhavn. Mysundegade 26.

Hvor ingen Afdeling findes

sker Indmeldelse direkte under Centralorganisationen til Hovedkassereren Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Kontingentet for direkte Medlemmer er *35 Ø. pr.* Maaned, der opkræves pr. Post *kvartalsvis* forud.

Spørgsmaal og Svar.

a) Har en Principal Lov til at gaa op paa mit Værelse og gennemsøge mine Sager og medtage samt senere nægte at tilbagelevere de Ting, han eventuelt finder det urigtigt, at jeg er i Besiddelse af, f. Eks. Paul de Kochs Romaner?

b) Hvis det er ulovligt, hvilken Straf kan han da idømmes?

Vedkommende er Kommis og under Kost- og Logisystemet.

ad a) Nej.

ad b) Skønt Principalens Forhold selvfølgelig er retstridigt, vil han ikke kunne straffes, da Forholdet ikke falder ind under nogen af Straffelovens Paragrafer. Men De vil under civilt Søgsmaal kunne faa ham dømt til under en daglig Mulkt at udlevere Dem Deres Ting.

1) Naar Overretten ($^{26}/_{9}$-87) statuerede, at Kreditorerne i et Konkursbo ikke kunde forlange en Fallenten tilhørende af ham i »Statsanstalten for Livsforsikring« tegnet Police inddraget under Boet, gælder dette vel ogsaa andre Selskabers Policer?

2) I saa Fald er en Handlendes Livsforsikring vel Forretningen uvedkommende?

3) I modsat Fald, hvorledes findes Værdien til Brug ved Statusopgørelsen?

Kan Læserne besvare mig dette? *sen.*

ad 1) Den Police, der i nævnte Overretsdom var Tale om, var ikke tegnet i »Statsanstalten for Livsforsikring«, men i »Livrente- og Forsørgelsesanstalten af 1842«. Imidlertid vil Dommen ogsaa have Betydning for de Forsikringer, der tegnes i den nuværende »Statsanstalt«, da dennes Regler i de her omhandlede Forhold er ens med dem, der gjaldt for »Anstalten af 1842«.

I Planen af 29. December 1870 for Statsanstalten for Livsforsikring, § 16, hedder det: »Ejheller kunne de forsikrede Summer underkastes Arrest, Beslag eller Eksekution af nogen Art«. Dette har i Medfør af Konkurslov af 25. Marts 1872 § 1 til Følge, at en i Statsanstalten tegnet Police ikke kan inddrages under Boet. Det er dette, der er statueret ved den nævnte Overretsdom, men den medfører naturligvis ikke, at Policer, tegnede i private Selskaber, ikke skulde kunne opløses af Boet.

ad 2) Se Svaret ad 1.

ad 3) I ethvert Livsforsikringsselskabs Statuter findes Regler om, hvorledes Værdien af en Police til enhver Tid beregnes.

Red.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 11. 1. Juni 1904. 4. Aargang

Kommunal Regulering af den unge Arbejdskraft.

Lov Nr. 71 af 11te April 1901, § 1, 2det Stykke:

»For bestemte Arter af Erhvervsvirksomhed udenfor Landbrug, Havebrug, Skovbrug, Fiskeri og Søfart, som ikke falde ind under foranstaaende Forskrift (Fabriker og fabrikmæssig drevne Værksteder osv.) kan det paa Forslag af en Kommunalbestyrelse ved en af Indenrigsministeriet godkendt Vedtægt, efter indhentet Erklæring af Arbejdsraadet, fastsættes for den paagældende Kommune, at Anvendelse af Børn, som ikke er lovligt udskrevne af Skolen, enten indskrænkes eller ganske forbydes, og at Anvendelse af Personer, der vel er lovligt udskrevne af Skolen, men endnu ikke have fyldt 18 Aar, indskrænkes i det Omfang, som skønnes nødvendigt for de Paagældendes Sundhed og Sædelighed, — dog uden for de for Virksomheder under Arbejds- og Fabrikstilsyn i det efterfølgende angivne Grænser. Overholdelsen af de ad denne Vej trufne Bestemmelser er Polititilsyn underkastet«.

Denne Paragraf, der tillader hver Kommune at drage den Omsorg for de unge Menneskers Trivsel, som den skønner nødvendig, er saa vidt bekendt i de forløbne 3 Aar kun blevet bragt til Anvendelse af Københavns Kommune, som under 23. Maj 1903 fik Indenrigsministeriets Godkendelse paa en Vedtægt, hvis § 3 berører Handelsvirksomhed og lyder saaledes:

§ 3.

Unge Mennesker af begge Køn fra Udskrivning af Skolen til 18 Aars Alderen maa ikke beskæftiges erhvervsmæssigt ved Handelsvirksomhed eller noget dertil hørende Arbejde i Tiden fra Kl. 8 Aften til Kl. 6 Morgen, undtagen paa Aftener før Folkekirkens Søn- og Helligdage samt de sidste 14 Dage før Juledag og Søndagen før Nytaar. For dem, der besøge Handelsskoler, skal Arbejdstiden lægges saaledes, at den ikke hindrer dem i at benytte saadan Undervisning.

Det skal være Centralorganisationens Opgave gennem sine Afdelinger at søge denne Lov bragt til Anvendelse Landet over ved Bestemmelser af samme eller lignende Art.

Som naturligt er, er Begyndelsen sket i Esbjerg, hvor vi har vort Hovedsæde, og man har der valgt at gaa et Skridt videre end de i Loven afstukne Grænser, som er overholdte i Vedtægten for København, idet man i sit Andragende til Byraadet har andraget om at faa Arbejdstiden indskrænket til mellem 7 Morgen og 7 Aften. I Stedet for som i Hovedstaden i Almindelighed at paabyde, at »for dem, der besøge Handelsskoler, skal Arbejdstiden lægges saaledes, at den ikke hindrer dem i at benytte saadan Undervisning,« — har man anset det for rigtigst at søge fastsat en bestemt Tid ogsaa for dette Tilfælde, og i Erkendelse af, at enhver ung Mand eller Kvinde, der vil uddanne sig til Handelsvirksomhed, tillige bør søge teoretisk Uddannelse, vil det kun være formaalstjenligt i de kommunale Bestemmelser at gaa ud fra, at dette altid finder Sted, og fastsætte Grænsen i Overensstemmelse hermed. Hvorvidt dette vil kunne lade sig gennemføre, vil Tiden vise.

De nødvendige Oplysninger og Vejledninger vil tilgaa Afdelingerne ad anden Vej, — disse Linier skal kun i al Almindelighed beskæftige sig med Reformens Tjenlighed for Standens Fremgang, og den Tanke er slet ikke udelukket, at der rundt i Landet kunde sidde Kolleger, ja vel endog organiserede Kolleger, der vil se lidt skævt til denne Indgriben fra neden af, denne Beskyttelse af Lærlingene, hvem de er vant til at have ved Haanden, naar det gælder Butikkernes Lukning, Oprydning og lign. Man vil ræsonnere som saa, at netop da har man bedst Brug for den unge Arbejdskraft, og Principal som Medhjælper vil ingensinde have mere travlt end just naar det gælder en Indrømmelse til det unge Menneskes Sundhed, Sædelighed og merkantile Uddannelse ad teoretisk Vej.

Uddannelsen, og hvor Forholdet saa mangen Gang er det, at Uddannelsen bestaar i lutter Betaling, hvor Lærlingens Arbejdskraft er det væsentlige og hans Uddannelse en Biting, der faar komme som det bedst kan.

At de Herrer Principaler heller ikke vil glæde sig over slig Indgriben i, hvad de fejlagtig anser for deres private Sager, tør anses for givet. De vil i første Række hævde deres Humanitet, der ingensinde er mere levende end i saadanne Øjeblikke, og hvorfor Bestemmelser af denne Art er overflødige, og dernæst vil de stille enhver anden Tid til Raadighed end netop den begærede og den mest formaalstjenlige.

Alt det kan forudses og er ikke til at undgaa, — alle Reformer og navnlig de gode, maa kæmpe sig frem, ogsaa denne.

Overalt, hvor Byraadene har en nogenlunde frisindet Sammensætning, vil Spørgsmaalet dog løses med Lethed, og hvor dette ikke er Tilfældet og Resultatet maaske derfor negativt, dér har Sagen alligevel gjort sin Nytte, vakt Diskussion om vore Forhold og dermed beredt Vejen, naar vi atter drager dette eller andre Spørgsmaal frem.

Ingen Afdeling bør derfor undlade at udføre dette lille Arbejde, der jo kun bestaar i Affattelsen og Indsendelsen af et Andragende til det paagældende Byraad, — Resten gaar da af sig selv.

Åge Hyllested.

Teoretisk Uddannelse.*)

Af C. H. W. Hasselriis.

»Kundskab er Magt.«

„Tæt herved og langt herfra og vide over Verden" er spændt det store Handelsnæt. Og videre og videre drager Nættets Masker sig, bemægtiger sig Landmandens, Arbejderens, Haandværkerens, Kunstnerens og Videnskabsmandens Produkter, samlende og fordelende dem alle med den store Generalnævner, hvori alt her i Livet gaar op: *Penge.*

Med rivende Hast foregaar og øges Handelens Udvikling; gennem Teknikkens og Videnskabens lutrende Flammer skilles ædelt og uædelt fra hinanden, adskilles *Handel* fra Høkeri.

Intet Fag er i Grunden bedre end Handel. Vel at mærke, naar Betingelserne for Udøvelsen er til Stede. Enhver Ting kan gøres til Genstand for Handel, og enhver Ting, vi faar mellem Hænder, har da ogsaa været det, maaske ikke een men mange Gange, før Genstanden kom i Forbrugerens Haand.

Handel og Handel er to Ting. Den Haandværker, der frembringer en Vare, den Fisker, der drager Havets Skabninger op fra Havet, Agerbrugeren og Gartneren, der drager Nytte af Jordens Grøde, alle disse, som forhen almindeligvis bortbyttede deres Varer med Penge, udøvede i Grunden Handel. Men dog er det jo ikke den rette og egentlige Form for Udøvelsen af dette Erhverv. Og mere og mere sker der ogsaa her en Forskydning, idet Afsættelsen af disse og lignende Frembringelser gaar over til selvstændige Handlende; man træffer saaledes i Stedet f. Eks. Skotøjsudsalg, Grønt- og Fiskehandlere.

Derfor øges Antallet af Handelsvirksomheder, de ved Handel beskæftigede, og derved øges Mulighederne for at bringe nye Artikler frem paa Handelens Marked.

I intet Fag kan Foretagsomheden derfor sætte gyldnere Frugter end her, vel at mærke, naar den bæres frem af de nødvendige Momenter: Energi, Dygtighed, *Kundskaber.*

*) Angaaende dette Emne læs iøvrigt mine Artikler: »Handelsmedhjælperen« I—II i »D. H. & K. M.-Tidende«s 3. Aargang, Nr. 14. 18.

Expeditionen.

Afdelingernes Opmærksomhed henledes paa Indsendelsen af de sædvanlige halvaarlige Postanmeldelses-Blanketter, som — affattet i to **ligelydende Eksemplarer** — maa være Expeditionen i Hænde **senest den 15. d. M.**

Hver Station opføres paa sin Blanket og **Navnene alfabetisk**. Paa samme Blanketter opføres ogsaa de Forretninger, Foreninger osv., som skulle have Bladet gratis tilsendt.

Kommunal Regulering af den unge Arbejdskraft.

Lov Nr. 71 af 11te April 1901, § 1, 2det Stykke:

»For bestemte Arter af Erhvervsvirksomhed udenfor Landbrug, Havebrug, Skovbrug, Fiskeri og Søfart, som ikke falde ind under foranstaaende Forskrift (Fabriker og fabriksmæssig drevne Værksteder osv.) kan det paa Forslag af en Kommunalbestyrelse ved en af Indenrigsministeriet godkendt Vedtægt, efter indhentet Erklæring af Arbejdsraadet, fastsættes for den paagældende Kommune, at Anvendelse af Børn, som ikke er lovligt udskrevne af Skolen, enten indskrænkes eller ganske forbydes, og at Anvendelse af Personer, der vel er lovligt udskrevne af Skolen, men endnu ikke have fyldt 18 Aar, indskrænkes i det Omfang, som skønnes nødvendigt for de Paagældendes Sundhed og Sædelighed, — dog uden for de for Virksomheder under Arbejds- og Fabrikstilsyn i det efterfølgende angivne Grænser. Overholdelsen af de ad denne Vej trufne Bestemmelser er Polititilsyn underkastet«.

Denne Paragraf, der tillader hver Kommune at drage den Omsorg for de unge Menneskers Trivsel, som den skønner nødvendig, er saa vidt bekendt i de forløbne 3 Aar kun blevet bragt til Anvendelse af Københavns Kommune, som under 23. Maj 1903 fik Indenrigsministeriets Godkendelse paa en Vedtægt, hvis § 3 berører Handelsvirksomhed og lyder saaledes:

§ 3.

Unge Mennesker af begge Køn fra Udskrivning af Skolen til 18 Aars Alderen maa ikke beskæftiges erhvervsmæssigt ved Handelsvirksomhed eller noget dertil hørende Arbejde i Tiden fra Kl. 8 Aften til Kl. 6 Morgen, undtagen paa Aftener før Folkekirkens Søn- og Helligdage samt de sidste 14 Dage før Juledag og Søndagen før Nytaar. For dem, der besøge Handelsskoler, skal Arbejdstiden lægges saaledes, at den ikke hindrer dem i at benytte saadan Undervisning.

Det skal være Centralorganisationens Opgave gennem sine Afdelinger at søge denne Lov bragt til Anvendelse Landet over ved Bestemmelser af samme eller lignende Art.

Som naturligt er, er Begyndelsen sket i Esbjerg, hvor vi har vort Hovedsæde, og man har der valgt at gaa et Skridt videre end de i Loven afstukne Grænser, som er overholdte i Vedtægten for København, idet man i sit Andragende til Byraadet har andraget om at faa Arbejdstiden indskrænket til mellem 7 Morgen og 7 Aften. I Stedet for som i Hovedstaden i Almindelighed at paabyde, at »for dem, der besøge Handelsskoler, skal Arbejdstiden lægges saaledes, at den ikke hindrer dem i at benytte saadan Undervisning,« — har man anset det for rigtigst at søge fastsat en bestemt Tid ogsaa for dette Tilfælde, og i Erkendelse af, at enhver ung Mand eller Kvinde, der vil uddanne sig til Handelsvirksomhed, tillige bør søge teoretisk Uddannelse, vil det kun være formaalstjenligt i de kommunale Bestemmelser at gaa ud fra, at dette altid finder Sted, og fastsætte Grænsen i Overensstemmelse hermed. Hvorvidt dette vil kunne lade sig gennemføre, vil Tiden vise.

De nødvendige Oplysninger og Vejledninger vil tilgaa Afdelingerne ad anden Vej, — disse Linier skal kun i al Almindelighed beskæftige sig med Reformens Tjenlighed for Standens Fremgang, og den Tanke er slet ikke udelukket, at der rundt i Landet kunde sidde Kolleger, ja vel endog organiserede Kolleger, der vil se lidt skævt til denne Indgriben fra neden af, denne Beskyttelse af Lærlingene, hvem de er vant til at have ved Haanden, naar det gælder Butikkernes Lukning, Oprydning og lign. Man vil ræsonnere som saa, at netop da har man bedst Brug for den unge Arbejdskraft, og Principal som Medhjælper vil ingensinde have mere travlt end just naar det gælder en Indrømmelse til det unge Menneskes Sundhed, Sædelighed og merkantile Uddannelse ad teoretisk Vej.

Rent bortset fra, at denne Reform, naar den respekteres, jo betyder et Skridt hen imod tidligere Lukning, selv om den saa skal købes af Medhjælperen ved en Tid lang at maatte udføre, hvad han fra egne Dage har anset for retmæssigt Lærlingearbejde, saa viser slige Reformer hen mod det Maal, hvorhen al sund Udvikling peger, at Uddannelsen, teoretisk og praktisk Haand i Haand, bør være Nummer et, naar det gælder Lærlingespørgsmaalet, og Ordet »Arbejdskraft« som saadan, hvor Tillægsordet »ung» eller maaske endog »billig« kan paaheftes, bør ikke et eneste Øjeblik komme i vore Tanker. Som organiserede Medhjælpere bør vi i første Linie drage Skællet mellem vor Arbejdskraft, som betales, og Lærlingens, der ydes som Betaling for Uddannelsen, og hvor Forholdet saa mangen Gang er det, at Uddannelsen bestaar i lutter Betaling, hvor Lærlingens Arbejdskraft er det væsentlige og hans Uddannelse en Biting, der faar komme som det bedst kan.

At de Herrer Principaler heller ikke vil glæde sig over slig Indgriben i, hvad de fejlagtig anser for deres private Sager, tør anses for givet. De vil i første Række hævde deres Humanitet, der ingensinde er mere levende end i saadanne Øjeblikke, og hvorfor Bestemmelser af denne Art er overflødige, og dernæst vil de stille enhver anden Tid til Raadighed end netop den begærede og den mest formaalstjenlige.

Alt det kan forudses og er ikke til at undgaa, — alle Reformer og navnlig de gode, maa kæmpe sig frem, ogsaa denne.

Overalt, hvor Byraadene har en nogenlunde frisindet Sammensætning, vil Spørgsmaalet dog løses med Lethed, og hvor dette ikke er Tilfældet og Resultatet maaske derfor negativt, dér har Sagen alligevel gjort sin Nytte, vakt Diskussion om vore Forhold og dermed beredt Vejen, naar vi atter drager dette eller andre Spørgsmaal frem.

Ingen Afdeling bør derfor undlade at udføre dette lille Arbejde, der jo kun bestaar i Affattelsen og Indsendelsen af et Andragende til det paagældende Byraad, — Resten gaar da af sig selv.

Åge Hyllested.

Teoretisk Uddannelse.*)

Af C. H. W. Hasselriis.

»Kundskab er Magt.«

„Tæt herved og langt herfra og vide over Verden" er spændt det store Handelsnæt. Og videre og videre drager Nættets Masker sig, bemægtiger sig Landmandens, Arbejderens, Haandværkerens, Kunstnerens og Videnskabsmandens Produkter, samlende og fordelende dem alle med den store Generalnævner, hvori alt her i Livet gaar op: *Penge.*

Med rivende Hast foregaar og øges Handelens Udvikling; gennem Teknikkens og Videnskabens lutrende Flammer skilles ædelt og uædelt fra hinanden, adskilles *Handel* fra Høkeri.

Intet Fag er i Grunden bedre end Handel. Vel at mærke, naar Betingelserne for Udøvelsen er til Stede. Enhver Ting kan gøres til Genstand for Handel, og enhver Ting, vi faar mellem Hænder, har da ogsaa været det, maaske ikke een men mange Gange, før Genstanden kom i Forbrugerens Haand.

Handel og Handel er to Ting. Den Haandværker, der frembringer en Vare, den Fisker, der drager Havets Skabninger op fra Havet, Agerbrugeren og Gartneren, der drager Nytte af Jordens Grøde, alle disse, som forhen almindeligvis bortbyttede deres Varer med Penge, udøvede i Grunden Handel. Men dog er det jo ikke den rette og egentlige Form for Udøvelsen af dette Erhverv. Og mere og mere sker der ogsaa her en Forskydning, idet Afsættelsen af disse og lignende Frembringelser gaar over til selvstændige Handlende; man træffer saaledes i Stedet f. Eks. Skotøjsudsalg, Grønt- og Fiskehandlere.

Derfor øges Antallet af Handelsvirksomheder, de ved Handel beskæftigede, og derved øges Mulighederne for at bringe nye Artikler frem paa Handelens Marked.

I intet Fag kan Foretagsomheden derfor sætte gyldnere Frugter end her, vel at mærke, naar den bæres frem af de nødvendige Momenter: Energi, Dygtighed, *Kundskaber.*

*) Angaaende dette Emne læs iøvrigt mine Artikler: »Handelsmedhjælperen« I—II i »D. H. & K. M.-Tidende«s 3. Aargang, Nr. 14, 18.

Derfor, Forældre! Sæt blot Eders Børn til Handelen, om saa skulde være hele Dusinet. Hvis, nemlig, I har medgivet dem en god og fyldig Opdragelse og Dannelse, gode Kundskaber. Men gør det ikke, dersom I ikke har bibragt dem Forstaaelsen af, at det er et alvorligt og brydsomt Kald, rigt paa Anstrængelser og Arbejde, om det skal føre til noget, om de skal tjene Merkur ret og høste Lønnen, og gør det ikke, uden at I har bibragt dem Forstaaelsen af, at det her som faa Steder netop kommer an paa at besidde og udvikle sine Kundskaber.

Og dog: „Naar Drengen er Idiot og ikke engang duer til et ordentligt Haandværk, lad ham saa komme i Handelslære". Et nydeligt Ræsonnement! Men man kan tælle den Slags i Hobetal alligevel. Ve dem, der bevidst eller ubevidst tænker saaledes, og ve de sølle Delinkventer, der maa undgælde derfor; Kampen for Tilværelsen er allerede haard, men tro mig, den bliver endnu haardere.

Ork Gud, Ungdom, Ungdom! Man skulde tro, at det daglige Brød kom flyvende i Luften som Mannaen i Ørkenen, at Ungdommen kom sovende i Stillinger. Flot er den og fint skal det være. Med saa høje Flipper, at Hovedet snart skjules, med Stok over Skulderen og Cigaretten daskende skødesløst i den ene Mundvig, slentrer man hid og her, skyllende Fritiden ned ved den moderne Sjus. Ørkesløst og virketomt henrinder Ungdommens knappe, men derfor lige kostbare Tid.

Ungdommen er langt ude, ja det nytter ikke at nægte det, for det *er* den, og det vilde ikke være at gøre den unge Medhjælperstand nogen Velgerning at paastaa, at den ikke lille Del af Ungdommen, som den repræsenterer, staar *højere* end den øvrige, hverken hvad det aandelige, moralske eller, i Forhold dertil, det faglige angaar.

Nej, den staar ikke „højere", jeg overlader til en interesseret Læser selv at anstille videre Sammenligning. Det er. for at bruge et godt dansk Ord, skidt.

Anderledes har det heller ikke kunnet blive, og det bliver heller aldrig anderledes, før Medhjælperen forstaar, at han tilhører en Stand, at der er noget, der hedder *fagligt Arbejde, Fag- og Standsinteresser,* og at disse nødvendigvis maa plejes, om ikke saavel den bestaaende som den fremtidige Medhjælperstand skal gaa sin Undergang imøde.

Her ligger den faglige Medhjælperbevægelses Berettigelse, her udøves dens nødvendige Samfundsmission.

Vi stiller vore Reformkrav, hvor disse tiltrænges, idet vi dog er lige saa fuldt klar over, at vi til Gengæld selv har Forpligtelser, at der maa en Reformation til fra neden af.

Men til Trods for det, ja endog for at hidføre denne Reformation, stiller vi vore Krav. Naar disse imødekommes, ja da er Sluserne aabnet for en Vekselvirkning mellem Standsreformer og Standsudvikling.

Men for at komme tilbage til Sagen.

Kampen for Tilværelsen bliver vanskeligere og vanskeligere Dag for Dag. Det erkendes vistnok at enhver, der paa den ene eller anden Maade har haft Lejlighed til at sammenligne Nutiden med Fortiden eller kun at erfare, hvad Fordringer denne stiller til en Samfundsborger. Og i samme Grad erkendes det, at de skarpeste Vaaben i denne Kamp er en fyldig, aandelig og faglig Uddannelse, hvorved Individualitetsfølelsen er udviklet.

Naar det saa samtidigt maa erkendes, at Handel ejer alle Betingelser for at være en lønnende Erhvervskilde, bliver Spørgsmaalet da ikke saa meget, om der fordres videre faglig Uddannelse til at udøve saadant Erhverv, ejheller om det kan betale sig at tilegne sig en saadan. Spørgsmaalet bliver nærmere, om den almindelige Faguddannelse indenfor Handelen er tilstrækkelig, om den opfylder de Fordringer, som Nutiden stiller saavel til den Enkelte som til Standen i sin Helhed.

Her maa Svaret lyde: I Almindelighed, nej.

Faguddannelsen spalter sig i to sideordnede Momenter: Praksis og Teori. Førstnævnte skal jeg løseligt forbigaa og kun rette den Paastand, at den almindeligvis lader noget tilbage at ønske, ofte meget daarligt svarer til sit Navn. Hvor dette er Tilfældet, faar det andet Moment, Teorien, en endnu større Berettigelse og mere end sideordnet Betydning. Det bliver saaledes et Spørgsmaal af vidtstrækkende Betydning, der sikkerlig fortjener den størst mulige Opmærksomhed, hvilket vil sige betydeligt mere end, hvad der bliver den til Del nu.

Thi med de Former, hvorunder Teoriuddannelsen maa komme til at virke, som merkantile Læreanstalter, tillades der Kontrol med Hensyn til Fag- og Læremestre, der i høj Grad var at attraa, hvad den praktiske Uddannelse angaar, men hvis Løsning samtidig maa tilhøre en sikkert fjern Fremtid.

Det kunde derfor sikkert være af Interesse at se lidt nøjere paa disse Læreanstalter og derved danne sig et Billede af de Midler, der her staar tll Raadighed for den opvoksende Handelsslægt, i hvilken Udstrækning de benyttes og paa hvilken Maade de eventuelt vil kunne komme til at virke i en endnu større Udstrækning og under endnu gunstigere Forhold.

Herom nærmere i en følgende Artikel.

Fængstof.

Jeg sad en dejlig Sommeraften for et Par Aar siden oppe paa en Restaurationsveranda i Udkanten af den lille By og nød Tilværelsen ved et lille Bæger.

Der var andre end mig, som havde ladet sig friste af en Svaledrik dér; thi tilhøjre for mig sad to tarveligt klædte Haandværkssvende, hver med et Glas Øl for sig, mens de dæmpet, men ivrigt drøftede det sidste brændende Spørgsmaal paa Politikens Omraade.

Jeg sad næsten og ønskede, at det var mine Kolleger og at det ikke var de tre flotklædte unge Mennesker, som sad ved et andet Bord tilvenstre for mig. Det var to Handelsmedhjælpere og en Kontorist, der vædede deres Ganer med en eller anden finere Giftblanding, alt mens de førte en livlig Diskussion om, hvormeget Spiritus de hver for sig kunde taale.

De to Haandværkssvendes politiske Diskussion blev imidlertid mere og mere højrøstet og skarp, og den afbrød endog tilsidst de tre unge Handelsmænds „spirituelle" Samtale. De begyndte at lytte efter og fandt snart et herligt Emne til Underholdning ved hviskende at fremsætte vittige Bemærkninger over de to Haandværkeres ikke altid lige vellykkede og dybsindige politiske Betragtninger.

Kort efter rejste Haandværkerne sig og gik — de skulde til Fagforeningsmøde — og lidt efter forsvandt ogsaa mine tre Standsfæller — de skulde til selskabelig Aftenunderholdning.

Og jeg sad alene tilbage og ærgrede mig, jeg ærgrede mig over den taabelige Ligegyldighed og Sløvhed for alle offentlige Spørgsmaal, som der raader hos Størsteparten af mine ærede Kolleger. Jeg ærgrede mig over den Uvidenhed i disse Ting, som er en naturlig Følge heraf.

Og jeg ærgrede mig over, at disse Mennesker alligevel ikke manglede Frejdighed til at være morsomme og vittige paa mere udviklede Menneskers Bekostning.

Men jeg er alligevel disse tre unge Mennesker taknemlig, thi de aabnede mine Øjne for den Kendsgerning, at enhver vaagen Handels- og Kontormedhjælper her har en Opgave at tage fat i. Dagen efter meldte jeg mig ind i Centralorganisationen.

Splint.

Nyd Naturen!

Kolleger med den lange Arbejdstid bag Pult og Disk kan ikke finde sundere Adspredelse, Motion og frisk Luft, end i den frie Natur, der tillige virker forædlende paa Sindet, og det er af største Betydning for ens Velvære og Livsgerning.

Derfor vil jeg gerne anbefale alle Afdelingerne at følge Aarhus' Eksempel m. H. t. Smaaudflugter, der uden Bekostning indvarsles i „D. H. & K. M.-Tidende" og arrangeres uden — eller med kun faa Øres — Udgift (Fodtur, medbragt Mad etc.)

For fremmede Kolleger uden Familie eller Bekendte afhjælper saadanne Udflugter jo ofte et Savn.

Deltagerne — faa eller mange — morer sig altid fortrinligt, og der udvikles et godt indbyrdes Forhold, hvilket før Foreningens Virksomhed var en utænkt Mulighed.

Det er en let og taknemlig Opgave og som sagt af ganske overordentlig Betydning baade for den enkelte og Standen.

Aarhus, den 24. Maj 1904. *Alvin Lorenzen.*

„Handelsbladet" og Helligdagsloven.

Hr. Redaktør!

I Anledning af nogle Udtalelser af Hr. Direktør Frode Arntzen, Formand for „Handelsforeningen af 5te Juni", i „Handelsbladet"s 1ste Maj-Nummer, beder jeg om Plads for nogle Bemærkninger til ovennævnte Udtalelser.

Hr. Frode Arntzen indleder sin Artikel med følgende Bemærkning: „Meget Arbejde, megen Agitation og dermed mange Penge er der ofret Helligdagsloven", herefter skriver Hr. A. videre: „Resultatet maa siges at være noget magert i Forhold til det store Postyr", hvorefter der omtales, hvad Loven giver. Det forekommer mig, at man kun har liden Ret til at kritisere den foreliggende Lov, naar man ikke selv har gjort noget for at faa den gennemført og end mindre for at give den en Skikkelse, der var fuldkommen; og det har Hr. A. ikke, i hvert Fald ikke som Repræsentanten for en „Medhjælperforening". Det fremgaar ogsaa tydeligt af nedenstaaende Citat, som findes andet Steds i samme Artikel og som lyder som følger: „Vor Forening har ikke demonstreret i denne Sag, væsentlig fordi vi ansér den tidligere Aftenlukning for ulige vigtigere og dernæst fordi vi foretrækker Frivillighedens Vej for Lovgivningens". Endvidere bør det erindres, at da Adressen cirkulerede Landet over for at samle Underskrifter for en ny Helligdagslov, blev et passende Antal Blanketter ogsaa overleveret „5te Juni", der jo med Lethed kunde have udfyldt mange af disse, men hvad var Tilfældet — *Blanketterne retourneredes alle, uden Underskrifter*, — dette paa Trods af, at man havde konfereret med Formanden. Hr. F. A. behøver ikke at benytte ovennævnte Citat, det er jo i god Samklang med Foreningens her omtalte Handlemaade. At denne Forening ikke er interesseret i de store Spørgsmaal, der vedrører Medhjælperne i Almindelighed, derom er vist mange med mig vidende, men at der endnu findes Handels- og Kontormedhjælpere, der kan staa paa det samme Standpunkt, det forbavser.

„Vi foretrækker Frivillighedens Vej", siger Hr. A. Hvor det lyder! Mon Hr. A. selv tror paa den? Med Hensyn til Helligdagsloven vilde det vist have varet umindelige Tider, inden vi havde naaet det Resultat, vi nu har; thi det nytter ikke Hr. A. paastaar, at der ikke foreligger et Resultat, thi det gør der — i hvert Fald en Løsning, som Butiksmedhjælperne ere glade for. Naturligvis gives der Folk, der vil omgaa Loven, men hvor er der ikke det. Her ligger det da i Medhjælpernes Haand at have Opmærksomheden henvendt paa Grænsen for, hvad der bydes. Det store Flertal af Handlende ere ligeledes glade for Loven og vil undgaa alt Arbejde om Søndagen i deres Forretninger, hvad de ikke tidligere har kunnet paa Grund af Konkurrencen, og saalænge denne eksisterer, bliver der aldrig Tale om noget „ad Frivillighedens Vej", hverken indenfor Handelslivet eller noget andet Sted. Skal derfor „Handelsforeningen af 5te Juni"s Medlemmer vente paa, hvad deres Forening ad den Vej bringer dem (og det er den fast bestemt paa, den har været det siden 1872), saa faar de vente længe endnu!

Saaledes har Foreningen siden 1872 ad Frivillighedens Vej søgt at skaffe sine Medlemmer en kortere Arbejdstid. Resultatet deraf mener Hr. A. at kunne vise i Aftenlukningen Kl. 8. Det forekommer mig, at skal man tale om magre Resultater, saa er dette visselig magert; thi i hvor stor Udstrækning har man 8-Lukning? For det første har man det kun om Sommeren, i hvert Fald i København, og det er endda ikke i alle Forretninger, og om Vinteren kendes denne Lukketid omtrent ikke, og dette paa Trods af, at der „ad Frivillighedens Vej" er arbejdet saa meget derfor, ogsaa af andre end „5te Juni", f. Eks. Detailhandlerforeningerne. Hr. Frode Arntzen skriver, at „der er Uenighed om, hvorledes man skal gribe Sagen an" for at fremskaffe en kortere Arbejdstid, der tiltaler baade Principaler og Medhjælpere, og han vil senere komme tilbage hertil. Det vilde være ønskeligt, om Hr. A. vilde faa den Opfattelse, at der er ingen anden Vej at gaa end den, Centralorganisationen anviser ved sit Arbejde for en lovbefalet Maximalarbejdsdag — det er den rette Vej, som Hr. A. bør foreslaa.

K. Hintz.

Fra Samsø.

Efterfølgende lille Artikel angaaende *Helligdagsloven* er tilsendt os af en samsøansk Kollega, Hr. *Oscar Larsen* i Tranebjerg. Om end man ikke i Artiklen vil finde nye Synspunkter fremdragne, tør den gøre Regning paa Opmærksomhed, blot af den Grund, at den fæstnedes til Papiret paa den fra Organisationslivet fjerntliggende Kattegat-Ø:

At der skal 6 Aars Kamp og idelige Opstrammere til, for at faa et saa simpelt Krav gennemført, er sørgeligt; thi skønt denne Bestemmelse byder alle Parter (Kontormedhjælperne undtagne): Principal, Medhjælper og Kunder, Fordele, har kun de organiserede Medhjælpere lagt sig ordentlig i Selen for Gennemførelsen af denne Reform.

Fordelene er vel iøjnefaldende, især for Principalen. Han sparer Driftsudgiften for en Dag og kan selv faa sig en Hviledag uden Tab, maaske med Undtagelse af enkelte Kunder, der ikke kan faa deres Varer købt om Lørdagen. Den Dag er det som Regel af den Slags Kunder, der først kommer efter Lukketid, og sætter Købmanden Valget mellem at miste deres Søgning eller udsætte sig for en Mulkt for at sælge for 5 Øre stødt Canel eller lign., som man ved Gud har glemt at faa købt i Tide, skønt man ellers aldrig glemmer noget, i hvert Fald ikke før næste Søndag. Andre Kunder forsyner sig lige saa godt om Lørdagen som om Søndagen, og Principalen har foruden sin direkte Besparelse, den indirekte, at blive fri for Mulkter og Vrøvl, ved at lukke hele Søndagen. Men lad gaa med Principaler og Kunder, at de nogle Steder ikke har været begejstrede for Lovens Gennemførelse; mere mærkeligt er det, at Flertallet af mine Kolleger ikke har rakt en Finger til Hjælp for at faa Loven gennemført. Det er uforstaaeligt, at disse Mennesker nu kan tage mod den Fordel, som vor Organisation saa kraftigt har paatalt og været med til at faa gennemført, uden at Skamrødmen stiger dem op i Kinderne. Det vilde ikke have kostet det halve Arbejde, for ikke at tale om Udgifter, der for den enkelte kun blev en Ubetydelighed, hvis alle vare med i Centralorganisationen, imod nu, da et Faatal har maattet bære alle Udgifterne og hele Arbejdet. Derfor har det varet saa længe og derfor har Kampen været saa haard for dem, der har maattet kæmpe for de Reformer, vi har faaet gennemført. Hatten af for de Kolleger, der har været med fra første Færd! Da var der noget at risikere ved at staa i Organisationen og endnu mere ved at gaa i Spidsen ved enhver Lejlighed. Derfor er vi de Kolleger Tak skyldig, der den Gang vovede Pelsen, dem kan vi takke for hvert stort og lille Fremskridt. Derimod kan vi takke de Standsfæller, der af misforstaaet Finfølelse, Dumhed eller andre Grunde hidtil har holdt sig udenfor, dem kan vi takke for, at vi den Dag i Dag ikke er komne videre end vi er, at vi ikke har Arbejdstid sammen med andre Arbejdere — vi, der i mange Henseender føle os hævede over Haandens Arbejdere, ikke har Arbejdstid, ja ikke engang Løn, der gennemsnitlig staar paa Højde med deres. Alt det kan vi takke de daarlige Kolleger for.

Staa vi alle i vor Forening, vilde det være en smal Sag at naa lige saa vidt, ja antagelig betydelig højere. Vi maa huske paa, at kun ved at stille Krav og ved at have Magt til at gennemføre disse, opnaa vi noget, men uden dette intet.

De ligeglade og for deres Interesser sløve Kolleger er det, der skader os mest, de tager Fordelene, vi andre fremskaffer, men de hverken giver eller risikerer noget.

Litteratur.

Sproglærer *Laurids Pedersen, Aarhus:* „*Det engelske Lommeur*". (Alexander Brandts Forlag). Denne lille Haand- og Lærebog, der navnlig er beregnet paa Rejsende og Emigranters Afbenyttelse, er særdeles praktisk udarbejdet. De dagligdags Ting og Udtryksformer, som Skoleinformationen i Reglen kun løselig tangerer, er her sat i første Række, og Udtalebetegnelsen, der i væsentlige Punkter støtter sig til Vendelbodialekten, er let fattelig og praktisk fremstillet. Bogen har intet tilfælles med de græsselige „Emigranthaandbøger", der mere vildleder end vejleder Begynderen. Mindre heldig har samme Forfatter været med sine „Praktiske engelske Læsestykker". Denne lille Læsebog indeholder vel meget velvalgte Fortællinger og Læsestykker, men lider under en Del Trykfejl, der let kunde være undgaaet. Den lexikale Glosefortegnelse bør noteres som et Fremskridt.

Rejseunderstøttelse for unge Handelsmænd.

Indenrigsministeriet har udstedt følgende Bekendtgørelse:

Ved Finansloven for indeværende Finansaar er der bevilget et Beløb af 10,000 Kr. til Rejseunderstøttelser for unge Handelsmænd til Erhvervelse af Kundskaber og Forbindelser saavel i Europa som særlig paa oversøiske Pladser.

Som Regel maa Ansøgerne have sikret sig Plads eller i ethvert Fald have grundet Udsigt til at opnaa en saadan ved Ankomsten til Bestemmelsesstedet.

Andragender om saadan Understøtttelse, stilede til Indenrigsministeriet, maa, for saa vidt Andrageren er bosat i København eller har Ophold i Udlandet, indsendes direkte til Ministeriet inden 1. August d. A., i andet Fald til vedkommende Amt inden 15. Juli d. A.

Andragendet maa indeholde fyldige Oplysninger om Andragerens Alder, Uddannelse og Kundskaber — navnlig Sprogkundskaber — om han har besøgt nogen Handelsskole, og da hvilken, samt om hans tidligere og nuværende Engagementsforhold, alt ledsaget af de fornødne Attester og Anbefalinger. Det maa derhos opgives, hvor stort et Understøttelsesbeløb Andrageren anser for nødvendigt til sit Formaal.

Hvor ingen Afdeling findes

sker Indmeldelse direkte under Centralorganisationen til Hovedkassereren Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Kontingentet for direkte Medlemmer er *35 Ø. pr.* Maaned, der opkræves pr. Post *kvartalsvis* forud.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Centralorganisationens Adresser:

Hovedkontoret: Esbjerg.
Formand: *Åge Hyllested.*
Hovedkasserer: *Chr. Ingvoldsen.*

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Redaktion: Kjøbenhavn.
Redaktør: *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26.

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Ekspedition: Kjøbenhavn.
Ekspeditør: *V. Zwicki,* Jacob Danefærdsvej 6.

Agitationsudvalgene:
Kjøbenhavn og Omegn: Formand: *Vilh. Hansen,* Kjøbenhavn, Mysundegade 26.
Jylland: Formand: *Vald. Pedersen,* Aarhus, Høegh Guldbergsgade 69 A.
Øerne: Formand: *Vilh. Hansen* (konst.), Kjøbenhavn. Mysundegade 26.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26. Kasserer *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3 L.
Annonceexpeditør: *K. Hintz,* Oehlenschlægersgade 50, 1.

Sommerlokale.
Paa Foranledning af Udvalget er der sikret de kjøbenhavnske Afdelinger et godt Sommer-Samlingssted paa *Etablissementet „Søfryd"* (Hjørnet af Dosseringen og Fredensgade). *Mødeaften hver Onsdag.*
Etablissementet er velegnet til Samlingssted i Sommermaanederne. Der er lette og bekvemme Forbindelsesmidler fra alle Bydele, Sporvogn, Baadfarten paa Søerne og Promenaden langs disse. Musik i Haven, Billard osv.
Medlemmerne anmodes om at give talrigt Møde hver Mødeaften.

Agitationsudvalget.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen,* Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel,* Lampevej 23.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3. L. Kasserer: *C. Wulff,* Sølleradgade 24, 3.

Kolonial- og Materialmedhjælpernes Organisation. Formand: *K. Hintz.* Oehlenschlægersgade 50, 1. Kasserer: *H. P. Jensen,* Sølvgade 86, 2. Sal.
Ethvert Medlem anmodes om at virke kraftigt for en forøget Tilgang til vor Organisation. Mind enhver Kollega om, at naar Helligdagsloven træder i Kraft, da er det et Resultat af organiserede Handels- og Kontormedhjælpernes Solidaritet og deres Offervillighed for denne Sag.
Husk vort Engageringsbureau.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *Thyge Hansen,* Saxogade 112, 3. Kasserer: *E. Schibler,* Istedgade 120.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Danmarksgade 6, 2. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).
Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Aarhus. Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Telefon 1443. Kasserer: *Th. Nielsen,* Thunøgade 46, 2. Sekretær: *E. Nielsen,* Annagade 35. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Guldsmedgade 24—26. Annonceexpeditør: *Hakonsen,* Vestergade 10. Telefon 1224.

Følgende det forudgaaende kunstnerisk udstyrede Indbydelsescirkulære indfandt der sig Søndag Aften den 1 Maj ved 7-Tiden et talrigt Selskab af Foreningens Medlemmer med Damer i „Handels- og Kontoristforeningens" Lokaler for at fejre Afdelingens 5-aarige Stiftelsesfest. Festen var udsædvanlig godt besøgt, og Damerne var baade smukt og talrigt repræsenteret. Til Musikkens Toner gik man til Bords, hvor snart Taler og til Festen storartet afpassede Sange om, hvad der er sket og forhaabentlig vil ske indenfor Foreningens Ramme, fik Stemningen til at kulminere. Som Gæster vare indbudte Foreningens forhenværende Kasserer Hr. Jesper Munck samt d'Hr. Stephen Krogh og Westphal, som for Tiden begge opholder sig i Randers. Efter Spisningen bød Foreningen gratis paa Aftenunderholdning og Bal. Klokken ca. 12, da Foreningens Fødselsdag begyndte, mindedes Højtiden ved Taler og Sange.

Onsdag Aften den 4. ds. Kl. 8½ samledes ca. 40 af Foreningens Medlemmer udenfor Aarhus Glasværk til en meget interessant Fremvisning at Glasindustrien. Under Hr. Direktør Ravns og Værkmesterens Ledelse fulgtes Fabrikationen fra Raamaterialernes Sammenmængen og Indskovling i Ovnene til Glasmassens Behandling til Flasker og disses Afkøling. Værkets Direktør inviterede sluttelig de tilstedeværende ind paa Kontoret, hvor han viste Foreningen den Opmærksomhed, ved et Glas Champagne og Porter, at udtale sin Tilfredshed med, at Foreningen havde Besøg af industrielle Foretagender paa sit Program, for hvilket A. Lorensen, i Formandens Fraværelse, kvitterede ved at takke for den Forekommenhed, der var vist Foreningens Medlemmer under Besøget og ønske Lykke og Fremgang for Glasindustrien i Almindelighed og her i Byen i Særdeleshed.

Søndagsudflugterne begyndte Pinsemorgen, og trods den anstrængende Pinselørdag mødte der dog en Snes Medlemmer med Damer ved Paulskirken Kl. 5½. En Del Efternølere indhentede Kollegerne, der først hørte Sangforeningernes muntre og stemningsfulde Sange ved Frederiksbøj, dernæst spadseredes under Sang, Skæmt og Lystighed videre i den prægtige, velgørende Natur. Paa de smukkeste og passende Steder sloges Lejr for at indtage en Forfriskning til den medbragte Mad, under hvilket Humøret sprudlede, og senere øgedes Munterheden med forskellige Lege, der foruden den sunde Motion gav rig Lejlighed til Elskværdighed mellem Damerne og Herrerne.
Hjemmarch i den fortrinligste kammeratlige Stemning inden Middag. *—sen.*

Billetter til Fotoplastikon kunne faaes til nedsat Pris hos Kassereren.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested.* Kasserer: Assistent *Th. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36.

Herning. Formand: *Carl Pape,* Kasserer: Kommis *P. Haahr* hos Bunch Christensen.

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen,* Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen,* Østerg. 56.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Nykjøbing p. M. Formand og Kasserer: *Chr. Høegh.* Sekretær: *I. H. Rechnagel.*

Randers. Formand: *C. O. Lindback,* Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther,* Fredensgade 16.

Ringkøbing. Det foreløbige Udvalg: Bogholder *Chr. Nielsen,* Kommis *N. J. Madsen* og Kommis *A. Jensen.*

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi,* Kasserer: Kommis *C. N. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Carl Bülow.*

Varde. Formand: Bogholder *C. H. W. Hasselriis.* Kasserer: Kommis *Schomann.*

Viborg. Kasserer: Kontorist *Eduard Christensen.*

Øerne.

Odense. Formand og Kasserer: *Johs. Petersen,* Overgade 7, der modtager Indmeldelser. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *H. Petersen,* Albanigade 65, 2.
Husk at *Alf. Andersen,* Kongensgade 58, modtager Meddelelser til „D. H. & K. M.-Tidende."

Sorø. Formand: *Jul. Jørgensen,* Kasserer: Bogholder *Chr. Brinch.*

Annoncer.

Annoncemanuskripter, Garantibeviser og **enhver Betaling for Annoncer** sendes til Centralorganisationens Hovedkasserer Hr. **Chr. Ingvoldsen, Esbjerg,** Jyllandsgade 19.

Seneste Indleveringsfrist for Annnoncer er **8 Dage** før Bladet skal udkomme.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 12. 15. Juni 1904. 4. Aargang

gaar ikke længere tilbage. Paa den Tid saa nemlig den første merkantile Læreanstalt Dagens Lys. Jeg ved ikke, om „Grüners Handelsakademi" ikke var Nummer Et, i hvert Fald aabnedes denne endnu eksisterende Læreanstalt i Aaret 1843 i København.

Rigtignok var Tanken ikke af slet saa ny Dato. En dansk Købmand *Niels Brock,* der døde barnløs 1802 og efterlod en stor Formue til forskellige velgørende Formaal, testamenterede nemlig en Sum af 10,000 Rigsdaler dansk Kurant, ca. 32,600 Kr., til Grundlæggelsen af en merkantil Læreanstalt i København.

Datidens ugunstige Forhold, parret med senere Tiders Ligegyldighed, gjorde imidlertid, at der maatte hengaa mere end 80 Aar, inden Summen fandt Anvendelse i Overensstemmelse med Testators Tanke. Da var Beløbet imidlertid ogsaa med Renter og Renters Renter vokset op til den anselige Sum af omtrent det tidobbelte Beløb, nemlig ca. 327,000 Kr. Det blev Danmarks store Finansaand, *C. F. Tietgen,* hvis Haand blev medskabende til saa mangt et stort Formaal, der tog Initiativet i denne Sag. Noget, der for Resten ikke syntes at have været saa overvættes, hvor et saa stort Beløb stod til Raadighed.

I 1884 var Tietgen nemlig bleven valgt til Formand for Grosserersocietetets Komité, som bestyrede disse Midler. Han tog Sagen op og satte igennem, at Skolen kunde aabnes 4 Aar efter, altsaa 1888.

Skolen bærer Navn efter Giveren og hører til en af vore mest ansete højere Handelsskoler.

Allerede da havde flere lignende Institutioner set Dagens Lys, og der var i det Hele kommen mere Interesse frem for Sagen. I 1880 stiftedes i København „Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse", og 1892 tog de jydske Handelsforeningers Fællesrepræsentation Handelsskolesagen op til Behandling for Jyllands Vedkommende. Dette Arbejde kom midlertid til at gaa ud paa at organisere en ny Gren af Handelsskolerne, nemlig de opdukkende Fortsættelsesskoler, Aftenskolerne. Hermed fremkom naturligt en Spaltning, mellem disse sidstnævnte Anstalter, der er baseret paa at optage Elever blandt de ved Handel som Lærlinge beskæftigede unge Mennesker, og de først omtalte højere Handelsskoler, Dagskolerne, der er indrettede paa at optage Elever, der gennem et ét- eller flerårigt Kursus ønsker en Undervisning af en saadan Fylde, at der ikke kan blive Tid tilovers for andet Arbejde.

Det er disse sidste, vi i denne Artikel vil se lidt nærmere paa.

De højere Handelsskoler maa, hvad den overvejende Del angaar, drives som private Læreanstalter uden anden Støtte end det sparsomme, vel tillige lidt ulige fordelte Tilskud, som Staten yder. Dette og forskellige andre, nærmest sociale og merkantile Forhold, har tilsammen gjort, at disse Dagskoler har kunnet udføre deres Mission i den Udstrækning, som tiltrænges, og som de burde have alle Betingelser for at kunne gøre, selv om de derfor ikke tør siges at være kommen i Miskredit. For det Første har deres private Karakter i Forbindelse med Statstilskuddets Fordeling gjort, at enkelte deraf let har faaet et vist Skær af „Geschäft" over sig. For det Andet har man skiltet med Kursus af, Gud véd, hvor kort Varighed, i hvilke der kunde læres Gud véd, hvormeget.

For det Tredje har det i høj Grad skortet paa Lærere med virkelige Kvalifikationer til at docere Teori for unge Handelsmænd med praktisk Resultat for Øje, og disse forskellige Momenter har tilsammen bidraget til, at der ofte med ret væsentlig Berettigelse har kunnet indvendes, at de opnaaede Resultater ikke har kunnet staa Maal med de ydede Ofre. Dertil kommer den Maade, hvorpaa Lærlingeforholdet indenfor Handelsstanden er ordnet. Og dette sidste har maaske mere end meget andet været en væsentlig Hæmsko paa Handelsskolernes Virken.

Udskrivning kan ske 1 Aar tidligere. Dette tilsyneladende lidt uheldige Misforhold, der har sin Grund i Hensynet til Smaakaarsfolk, har man tænkt sig skulde udjævnes, efterhaanden som i det mindste Mellemskoleeksamen af Principalerne stilledes som en Betingelse ved Lærlingeantagelse.

Som Forholdet imidlertid nu er, da Dagskolernes Bistand først søges efter endt Læretid, kan det ikke undgaas, at det Elevmateriale, som de kommer til at arbejde med, ofte bliver forholdsvis ringere end i Aftenskolerne, hvor Undervisningen uden nævneværdige Overgange fortsætter Børneskolens Arbejde, og at en Elev, der har forladt Børneskolen 1, 2 à 3 Aar før den normale Afslutningstid og *gennem en mangeaarig Læretid har svedt det meste ud,* er ret daarligt sikkert til at modtage en Dagsskoles udvidede Undervisning,

Jeg skal forbeholde mig at give Aftenskolerne et „Pulver" i en følgende Artikel, men allerede nu rette den Paastand, at Dagskolen absolut bør tilkomme den Forrang, som et almindelgt Omdømme af forskellige Grunde har tildelt Aftenskolerne, *i hvert Tilfælde under de nu bestaaende Forhold,* hvor den Maade, hvorpaa Aftenskolerne arbejder sammen med Principalerne (i Retning af Undervisningstiden og Tiden til Hjemmearbejde), i saa fortvivlende mange Tilfælde gør Aftenskolernes Arbejde rent illusorisk.

Som tidligere nævnt har det været privat Initiativ, der hidtil har været eneraadende ved Oprettelsen af Dagskoler, men ligesom Staten i de senere Decennier har kunnet faa Penge tilovers til forskellige Formaal, har den ogsaa kunnet smide lidt af sig til Handelsskolernes Arbejde. Statens Forhold til dette skal senere komme paa Tapetet. Foreløbig er der kun at fortælle, at der af Staten, vistnok i Aaret 1899, er ansat en Undervisningsinspektør; det er for Tiden Folketingsmand, Dr. phil. *H. L. Møller.* Det tilkommer denne ved Besøg og paa anden Maade *at føre Tilsyn* med de af Staten understøttede Handelsskoler, *yde dem Vejledning* til Fremme af deres Arbejde og paa Grundlag af det indhentede Kendskab til de enkelte Skoler *gøre Indstilling til Ministeriet om Statstilskudets Fordeling.*

Sætter man sig ind i Sagerne, vil man imidlertid ikke kunne undgaa at se, at *Hovedparten gaar til Understøttelse af Aftenskolerne* og *omtrent Resten til de af Undervisningsinspektøren privat bestyrede saavel Aftenskoler, som navnlig Dagskoler* („Købmandskolen" og „De Brockske Handelsskoler"). En Del af dette Misforhold skyldes sikkert Dr. Møllers store Forkærlighed for Aftenskolerne; de øvrige Skoler faar Lamperøg. Men derom senere mere.

Det er jo nu engang saaledes, at hvad man har faaet vristet fra Staten, det har man i Sikkerhed, og det maa man jo være glad ved. Og hvor glædeligt det end derfor er, at Staten har faaet saa meget tilovers som 200,000 Kr. til „Købmandsskolen" og nu sidst 50,000 Kr. til den nye Handelshøjskole i Aarhus, saa fristes man alligevel til at spørge, — blot til at spørge, siger jeg — om dette alligevel ikke turde være lidt *forhastet* af de gode Mænd paa Tinge, om Handelsstanden ikke var bedre tjent med en hel Omordning af Forholdet indenfor de *bestaaende* Skoler og deres Virksomhed. Som det nu er, foregaar Virksomheden paa disse uden Støtte og Kontrol, uden bestemt Fællesplan.

Der er tidligere nævnt den efter Niels Brock opkaldte Handelsskole „De Brockske Handelsskoler", der hører til en af vore mest ansete, og som fra den til Handelsskolen knyttede Realskoles Eksamen eller fra en dermed ligestillet Prøve uddanner unge Handelsmænd gennem et 2aarigt Kursus. Endvidere findes der „Handelsskolen for Kvinder", oprettet 1872, med et Kursus paa $1^1/_2$ Aar, „Grüners Handelsakademi", oprettet 1843, „Københavns Handelsakademi", „E. Bendixens

Danske Handelsskoler.

Af C. H. W. Hasselriis.

I. Dagskoler.

I forrige Artikel proklamerede jeg Teoriuddannelsen som en omtrentlig Fagnødvendighed for den unge Handelsmand, der skal kunne gøre sig gældende blandt Jævnaldrende i Kampen for Tilværelsen og ikke blive skubbet til Side i den standende Kappestrid, som denne afføder.

De første Forsøg paa at imødekomme den naturlige Trang efter teoretisk Uddannelse gaar saa langt tilbage som til Begyndelsen af Fyrrerne i forrige Aarhundrede, eller rettere: gaar ikke længere tilbage. Paa den Tid saa nemlig den første merkantile Læreanstalt Dagens Lys. Jeg ved ikke, om „Grüners Handelsakademi" ikke var Nummer Et, i hvert Fald aabnedes denne endnu eksisterende Læreanstalt i Aaret 1843 i København.

Rigtignok var Tanken ikke af slet saa ny Dato. En dansk Købmand *Niels Brock,* der døde barnløs 1802 og efterlod en stor Formue til forskellige velgørende Formaal, testamenterede nemlig en Sum af 10,000 Rigsdaler dansk Kurant, ca. 32,600 Kr., til Grundlæggelsen af en merkantil Læreanstalt i København.

Datidens ugunstige Forhold, parret med senere Tiders Ligegyldighed, gjorde imidlertid, at der maatte hengaa mere end 80 Aar, inden Summen fandt Anvendelse i Overensstemmelse med Testators Tanke. Da var Beløbet imidlertid ogsaa med Renter og Renters Renter vokset op til den anselige Sum af omtrent det tidobbelte Beløb, nemlig ca. 327,000 Kr. Det blev Danmarks store Finansaand, *C. F. Tietgen,* hvis Haand blev medskabende til saa mangt et stort Formaal, der tog Initiativet i denne Sag. Noget, der for Resten ikke syntes at have været saa overvættes, hvor et saa stort Beløb stod til Raadighed.

I 1884 var Tietgen nemlig bleven valgt til Formand for Grosserersocietetets Komité, som bestyrede disse Midler. Han tog Sagen op og satte igennem, at Skolen kunde aabnes 4 Aar efter, altsaa 1888.

Skolen bærer Navn efter Giveren og hører til en af vore mest ansete højere Handelsskoler.

Allerede da havde flere lignende Institutioner set Dagens Lys, og der var i det Hele kommen mere Interesse frem for Sagen. I 1880 stiftedes i København „Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse", og 1892 tog de jydske Handelsforeningers Fællesrepræsentation Handelsskolesagen op til Behandling for Jyllands Vedkommende. Dette Arbejde kom midlertid til at gaa ud paa at organisere en ny Gren af Handelsskolerne, nemlig de opdukkende Fortsættelsesskoler, Aftenskolerne. Hermed fremkom naturligt en Spaltning, mellem disse sidstnævnte Anstalter, der er baseret paa at optage Elever blandt de ved Handel som Lærlinge beskæftigede unge Mennesker, og de først omtalte højere Handelsskoler, Dagskolerne, der er indrettede paa at optage Elever, der gennem et ét- eller flere-aarligt Kursus ønsker en Undervisning af en saadan Fylde, at der ikke kan blive Tid tilovers for andet Arbejde.

Det er disse sidste, vi i denne Artikel vil se lidt nærmere paa.

De højere Handelsskoler maa, hvad den overvejende Del angaar, drives som private Læreanstalter uden anden Støtte end det sparsomme, vel tillige lidt ulige fordelte Tilskud, som Staten yder. Dette og forskellige andre, nærmest sociale og merkantile Forhold, har tilsammen gjort, at disse Dagskoler har kunnet udføre deres Mission i den Udstrækning, som tiltrænges, og som de burde have alle Betingelser for at kunne gøre, selv om de dertor ikke tør siges at være kommen i Miskredit. For det Første har deres private Karakter i Forbindelse med Statstilskuddets Fordeling gjort, at enkelte deraf let har faaet et vist Skær af „Geschäft" over sig. For det Andet har man skiltet med Kursus af, Gud véd, hvor kort Varighed, i hvilke der kunde læres Gud véd, hvormeget.

For det Tredje har det i høj Grad skortet paa Lærere med virkelige Kvalifikationer til at docere Teori for unge Handelsmænd med praktisk Resultat for Øje, og disse forskellige Momenter har tilsammen bidraget til, at der ofte med ret væsentlig Berettigelse har kunnet indvendes, at de opnaaede Resultater ikke har kunnet staa Maal med de ydede Ofre. Dertil kommer den Maade, hvorpaa Lærlingeforholdet indenfor Handelsstanden er ordnet. Og dette sidste har maaske mere end meget andet været en væsentlig Hæmsko paa Handelsskolernes Virken.

Sagen er i og for sig indlysende. Den hænger sammen med den blandt Publikum ikke lidet udbredte Opfattelse, som jeg ved en tidligere Lejlighed har paavist, at der til at være Handelsmand ikke fordres stort andet end et præsentabelt Udseende. Dertil kommer, at danske Principaler, uvist af hvilken Grund, helst antager Lærlinge i Fjortenaarsalderen. I Kraft af disse Forhold tages de unge Mennesker ud af Børneskolen allerede paa dette Tidspunkt. Nu er det imidlertid kun Folkeskolen (Borger- & Almueskolen), der afslutter sin Virksomhed ved denne Barnealder, medens den nu foreslaaede Mellemskole og Realskolen først dimitterer 1 à 2 og den højere (lærde) Skole tidligst 4 Aar senere.

I Mellemskolen er Dimissions-Lavalderen 15 Aar, medens Udskrivning kan ske 1 Aar tidligere. Dette tilsyneladende lidt uheldige Misforhold, der har sin Grund i Hensynet til Smaakaarsfolk, har man tænkt sig skulde udjævnes, efterhaanden som i det mindste Mellemskoleeksamen af Principalerne stilledes som en Betingelse ved Lærlingeantagelse.

Som Forholdet imidlertid nu er, da Dagskolernes Bistand først søges efter endt Læretid, kan det ikke undgaas, at det Elevmateriale, som de kommer til at arbejde med, ofte bliver forholdsvis ringere end i Aftenskolerne, hvor Undervisningen uden nævneværdige Overgange fortsætter Børneskolens Arbejde, og at en Elev, der har forladt Børneskolen 1, 2 à 3 Aar før den normale Afslutningstid og *gennem en mangeaarig Læretid har svedt det meste ud,* er ret daarligt sikkert til at modtage en Dagsskoles udvidede Undervisning,

Jeg skal forbeholde mig at give Aftenskolerne et „Pulver" i en følgende Artikel, men allerede nu rette den Paastand, at Dagskolen absolut bør tilkomme den Forrang, som et almindelgt Omdømme af forskellige Grunde har tildelt Aftenskolerne, *i hvert Tilfælde under de nu bestaaende Forhold,* hvor den Maade, hvorpaa Aftenskolerne arbejder sammen med Principalerne (i Retning af Undervisningstiden og Tiden til Hjemmearbejde), i saa fortvivlende mange Tilfælde gør Aftenskolernes Arbejde rent illusorisk.

Som tidligere nævnt har det været privat Initiativ, der hidtil har været eneraadende ved Oprettelsen af Dagskoler, men ligesom Staten i de senere Decennier har kunnet faa Penge tilovers til forskellige Formaal, har den ogsaa kunnet smide lidt af sig til Handelsskolernes Arbejde. Statens Forhold til dette skal senere komme paa Tapetet. Foreløbig er der kun at fortælle, at der af Staten, vistnok i Aaret 1899, er ansat en Undervisningsinspektør; det er for Tiden Folketingsmand, Dr. phil. *H. L. Møller.* Det tilkommer denne ved Besøg og paa anden Maade *at føre Tilsyn* med de af Staten understøttede Handelsskoler, *yde dem Vejledning* til Fremme af deres Arbejde og paa Grundlag af det indhentede Kendskab til de enkelte Skoler *gøre Indstilling til Ministeriet om Statstilskudets Fordeling.*

Sætter man sig ind i Sagerne, vil man imidlertid ikke kunne undgaa at se, at *Hovedparten gaar til Understøttelse af Aftenskolerne og omtrent Resten til de af Undervisningsinspektøren privat bestyrede saavel Aftenskoler, som navnlig Dagskoler* („Købmandskolen" og „De Brockske Handelsskoler"). En Del af dette Misforhold skyldes sikkert Dr. Møllers store Forkærlighed for Aftenskolerne; de øvrige Skoler faar Lamperøg. Men derom senere mere.

Det er jo nu engang saaledes, at hvad man har faaet vristet fra Staten, det har man i Sikkerhed, og det maa man jo være glad ved. Og hvor glædeligt det end derfor er, at Staten har faaet saa meget tilovers som 200,000 Kr. til „Købmandsskolen" og nu sidst 50,000 Kr. til den nye Handelshøjskole i Aarhus, saa fristes man alligevel til at spørge, — blot til at spørge, siger jeg — om dette alligevel ikke turde være lidt *forhastet* af de gode Mænd paa Tinge, om Handelsstanden ikke var bedre tjent med en hel Omordning af Forholdet indenfor de *bestaaende* Skoler og deres Virksomhed. Som det nu er, foregaar Virksomheden paa disse uden Støtte og Kontrol, uden bestemt Fællesplan.

Der er tidligere nævnt den efter Niels Brock opkaldte Handelsskole „De Brockske Handelsskoler", der hører til en af vore mest ansete, og som fra den til Handelsskolen knyttede Realskoles Eksamen eller fra en dermed ligestillet Prøve uddanner unge Handelsmænd gennem et 2aarigt Kursus. Endvidere findes der „Handelsskolen for Kvinder", oprettet 1872, med et Kursus paa $1^1/_2$ Aar, „Grüners Handelsakademi", oprettet 1843, „Københavns Handelsakademi", „E. Bendixens

Handelsakademi". „H. P. Sørensens Handelsskole", „Brødr. Påhlmanns Handelsakademi" og flere, alle af København. Og for alle disse gælder det, at de i Reglen har et etaarigt Kursus foruden mindre af forskellig Størrelse.

I Provinserne findes i Aarhus: „Jyllands Handelsakademi" og „Aarhus Handelsskole", og i Aalborg: „Aalborg Handelsinstitut". En lignende Læreanstalt i Rønne paa Bornholm er fornylig nedlagt paa Grund af Forstanderens Død. Naturligvis findes der desuden adskillige mindre Handels- og Sprogkursus saavel i København som i Provinserne.

Endnu er dog forglemt „Købmandsskolen"*) i København, der til sin *oprindelige Plan* om udelukkende Aftenundervisning for et Aarstid siden føjede en Dagskole med Kursus paa 1 Aar.

Som Rosinen i Pølseenden kommer „Den jydske Handelshøjskole" i Aarhus, hvortil der af Staten er ydet 50,000 Kr., ved privat Indsamling 75,000 Kr. og af Aarhus Kommune en Grund paa 4,000 Kv. Alen til Værdi af 40,000 Kr. Paa anden Vis er der tilsagt Foretagendet yderligere Støtte, idet der er stillet Garanti for et eventuelt Driftsunderskud i de første 5 Aar. Som tidligere nævnt**) ophører „Jyllands Handelsakademi" (statsunderstøttet) dermed at eksistere, og dennes Bestyrer, Translatør Imm. Henningsen, bliver den jydske Handelshøjskoles Forstander. Handelshøjskolen, der skal begynde sin Virksomhed April eller Maj 1905, vil blive en monumental Bygning, hvad det ydre Fysiognomi angaar, noget man ikke har Behov at gætte sig til, naar man faar at vide, at kgl. Bygningsinspektør Hack Kampmann har leveret Tegningen. Man ved saa imidlertid ogsaa, at den ikke bliver billig. Beliggenheden bliver i Hans Brogesgade (Marselisborgkvarteret), og Bygningen vil komme til at bestaa af 9 Klasseværelser, Solennitetssal (en Sal af Form som et Amfiteater), Gymnastiksal med Badeapparater samt en Bestyrerbolig.

Efter en vistnok endnu kun foreløbig Plan kommer, hvad det indre angaar, Hovedvægten til at hvile paa et etaarigt Kursus for Elever med almindelig Forberedelseseksamen (om et Par Aar med Mellemskoleeksamen) samt *Eksamen fra Aftenskolernes øverste Klasse.* Elever uden disse eller dermed ligestillede Eksaminer vil muligvis blive afkrævet ca. $1^1/_2$ aarig Undervisningstid). Desuden vil der blive oprettet et mindre Kursus for Damer.

Det kunde maaske have Interesse at nævne de Fag, der som Regel opfylder vore hjemlige Læreanstalters Timeplan. Som før nævnt, findes der ikke nogen Normalplan for Dagskolerne i Lighed med, hvad der er Tilfældet med Aftenskolerne. Det har jo ikke kunnet lade sig gøre, idet der af statsunderstøttede, og dermed kontrolerede Skoler, foruden de alt nævnte, „De Brockske Handelsskoler", „Købmandsskolen" og „Jyllands Handelsakademi", kun findes „Aalborg Sproginstitut" og „Handelsskolen" for Kvinder.

Ifølge Reglerne for Statstilskudets Fordeling skulde man jo gaa ud fra, at de af Lykken begunstigede maatte være Mønsterskolerne, men da man ikke har nogen Garanti herfor, skal jeg ikke drage nogen bestemt frem.

Som Regel er følgende Fag obligatoriske: Sprog (Dansk, Tysk, Engelsk, Fransk), Nationaløkonomi og Handelsvidenskab, Varekundskab (Teknologi), Retslære, Geografi, Regning, Skrivning (Maskinskrivning og Stenografi), Bogføring og Korrespondance.

Hertil fører enkelte Anstalter, bl. a. Handelsakademiet „København" og „Brd. Påhlmann's Handelsakademi", førstnævnte som Repræsentant for „Pitmans Metropolitan School", London, en mere eller mindre udvidet Indøvelse i praktisk Kontorfærdighed ved dertil indrettede Smaakontorer.

Dette er i Korthed en Beskrivelse af de almindelige Fag; en nærmere Omtale eller Kritik vil ligge udenfor denne Artikels Rammer. Og dermed er vel saa sagt det meste af, hvad der indenfor en begrænset Spalteplads kan siges om dette Emne. Et Spørgsmaal, jeg Gang paa Gang ikke har kunnet undgaa at berøre og under Et vil samle i en senere Artikel, er Statens Forhold til Handelsskolerne, og det er et Spørgsmaal, som endnu den Dag i Dag venter paa sin Løsning og paakræver en saadan snarlig.

Dagskolernes Betydning for den øvrige Handelsstand kan noksom ikke overvurderes Mange betjener sig af disse Anstalter, skønt det jo ikke kan siges at være nogen billig Fornøjelse (1—2000 Kr. om Aaret). I denne Forbindelse kan tilføjes, at danske Handelsskoler helt mangler den Attraktion, som er forbundet med f. Eks. de tyske, hvor et et- eller flereaarigt Ophold paa en merkantil Læreanstalt betyder en tilsvarende Reduktion i den flereaarige Soldatertid.

I en følgende Artikel vil vi se lidt nøjere paa den Gren af Handelsskolesagen, der hedder Aftenskolerne.

*) Se denne Tidende 2. Aargang Nr. 17.
**) Se denne Tidende 4. Aargang Nr. 9.

Helligdagslovens Undtagelser.

Kjøbenhavns Magistrat fortolker Loven. — Odense Handelsforenings „Medhjælpervenlighed". — Varde-Afdelingen andrager Byraadet.

Som bebudet vil der endnu hengaa en rum Tid, inden Helligdagsloven træder i Kraft, fordi alle Byraadenes Indstillinger om Lokalbestemmelser endnu ikke foreligger, skønt den af Ministeriet fastsatte Frist er overskredet.

Lovens § 11 hjemler som bekendt Kommunalbestyrelserne Ret til Ophævelse af Lovens Bestemmelser i visse Tilfælde, og der har derfor hævet sig Røster i enkelte Raad om at gøre saadan Brug af Indstillingsretten, at Medhjælpernes Frihed i de paagældende Forretningsgrene derved vilde blive væsentlig indskrænket. I mange Tilfælde vilde Medhjælperne i Virkeligheden komme fra Asken i Ilden. Tendensen synes dog overvejende at have været for saa faa Undtagelsesbestemmelser som muligt.

I *Kjøbenhavn* har Magistraten fremsat et Ombringelsesforslag, der er langt mere vidtgaaende end Loven vilde tillade uden Bestemmelsen om kommunale Vedtægter. Man er gaaet ud fra, at Lovens § 1 tillader Vareombringning indtil Kl. 10 ved at tillade Arbejdskørsel i dette Tidsrum. og *alle* Varer skal da ikke alene kunne ombringes til *enhver Kunde* indtil Kl. 10, men Restauranters Forsyning være tilladt fra Kl. 12 Middag til 2 Eftermiddag og fra Kl. 4 Eftermiddag. De i § 11 anførte Varer skal i samme Tidsrum kunne ombringes til almindelige Kunder, og Skibe har Ret til Forsyning hele Helligdagen.

Dette reaktionære Forslag bliver heldigvis næppe vedtaget af Borgerrepræsentationen, der har nedsat et Udvalg desangaaende. Der foreligger fra et Udvalgsmedlem et Forslag om at indskrænke Vareombringningen til Restauranter efter Kl. 10 Formiddag og kun omfattende Øl, Kulsyre og Mineralvande. Dette Forslag turde have de bedste Chancer for Vedtagelse. Derimod vil den kjøbenhavnske Vedtægt sandsynligvis komme til at indeholde Bestemmelse om Bibeholdelse af Fiskehandelens nuværende Omfang.

Odense Byraad har nylig behandlet Ombringelsesbestemmelserne paa Grundlag af følgende Forslag til Vedtægt, der er fremsat af den stedlige Politimester:

> „I Henhold til Lov af 22. April 1904 § 11 tillades det paa Folkekirkens Helligdage ogsaa efter Kl. 10 Formiddag at ombære eller omkøre Brød, Mælk, fersk Kød, fersk Fisk, Bærfrugt og levende Blomster til Restauratører, Udsalg eller til andres Forsyning, at befordre nødvendigt Rejsegods til og fra Jernbane og Dampskib, at befordre Gods, bestemt til Udførsel, til de i faste Ruter sejlende Dampskibe, at befordre Smør, Æg, Kød, Flæsk — alt for saa vidt de paagældende Varer ere bestemte til Udførsel — til Jernbanen, at lade Gods bringe fra de i faste Ruter værende Dampskibe, for saa vidt Politimesterens Tilladelse dertil opnaas, at transportere eller drive Kreaturer til og fra Jernbane og Dampskibe, dog ikke i Tiden fra Kl. 10—12 og 2—4 samt saaledes, at Vedkommende har at rette sig efter de Forskrifter, Politiet nærmere maatte give".

Dette frihedsfjendske Forslag var Resultatet af Politimesterens *Samraad med Odense Handelsforening.* (Sic!) De odensianske Kolleger bør huske det! I ingen anden By har man angrebet os stærkere under Henvisning til Principalernes Omsorg og Interesse for Medhjælpernes Anliggender. Nu har den principale „Omsorg" sat sig et værdigt Monument i det Attentat, som Handelsforeningens Bestyrelse gennem sit Medarbejderskab ved Politimesterens Forslag retter mod den Lov, som Medhjælperstanden gennem 6 lange Aar har stræbt efter at faa gennemført.

Byraadet gav da ogsaa Forslaget en fortjent Behandling, navnlig kritiseredes det skarpt og træffende af Hr. *Mar. Rasmussen*, der hævdede: Saa megen Frihed som muligt paa Søn og Helligdage. — Forslaget gik i Udvalg og det kommer nok derfra i en anden og bedre Skikkelse.

Helligdagsloven behandledes forleden i *Varde* Byraad, hvor der forelaa en Skrivelse fra vor stedlige Afdeling angaaende Centralorganisationens Krav om Helligdagsfriheden. Byraadet indstillede følgende Bestemmelser til Ministeriets Approbation:

1) at Handelen med Mælk paa Gaden er tilladt paa Helligdagene til Kl. 10;
2) at Transport af fersk Fisk og Vildt skal kunne finde Sted paa Helligdagene ogsaa fra Kl. 4 Efterm., og
3) at Kørsel og Ombæring af fersk Kød, fersk Fisk, Bærfrugter, Øl, Mineralvande og Is til Restaurationers alm. Behov skal kunne finde Sted paa Helligdagene, ogsaa fra Kl. 4 Eftermiddag.

Afvigelsen mellem de forskellige Vedtægter karaktiserer „Dansk Handelstidende" ved at gengive den helsingørske Vedtægt og Vedtægten fra Nakskov. Den første indeholder en Mængde Undtagelser (navnlig af Hensyn til Helsingørs Betydning som Turistby), medens sidstnævnte klart og bestemt præciserer de nødvendigste Dispensationer i nøje Tilslutning til Lovens Aand. Det er iøvrigt saare bemærkelsesværdigt, at et Medlem af Udvalget for Helligdagsloven og en ivrig Fagforeningsmand, Folketingsmand *Chr. Rasmussen*, under Behandlingen i Helsingør Byraad viste sig som en ivrig Forkæmper for at tillade Handelsvirksomhed i størst muligt Omfang paa Søn- og Helligdage.

Medhjælperbevægelsen i Sverige.

»Speceri- och Wictualiehandelsexpeditföreningen« — »Allmänna Expeditföreningen«.

Naar man fra Nordøstsjællands Kyst lader Blikket glide hen over det blaa Sund mod Sveriges Kyst, skulde man ikke tro, at Sundlinien hist ovre var fremmed Grænse. Saa ligt er det gamle danske Land sine vestlige Søsterlandskaber. Men til Trods for de sydsvenske Landskabers Præg af Danskhed, det livlige Samkvem med Danmarks Hovedstad og de to Folks Udspring af samme Stamme, er Sverige dog som Helhed paa Grund af geografisk og økonomisk Ejendommelighed væsentlig forskellig fra det mindste af Europas Kongeriger, hvis Konges Scepter i sin Tid rakte ud over den hele skandinaviske Halvø.

Tredivernes og Fyrrernes Studenterideal: det forenede Skandinavien, er forlængst afbleget, og selv om Videnskabsmænd og Arbejdere, Studenter og Købmænd fra Nordens Lande ved hyppige Stævner knytter stærkere Baand mellem Nordens Kultur og Foretagsomhed, kender Menigmand i Danmark dog sikkert mindre til det svenske Broderlands indre Anliggender, end han f. Eks. føler sig bevandret i det store, sydlige Grænseriges politiske og sociale Forhold. Udover Beretningerne om de i de sidste Aar hyppige Drab og blodige Optrin, der desværre synes at skulle blive almindelige, bringer den danske, Presse kun ringe Oplysning om svenske Forhold, navnlig saadanne af politisk, social og økonomisk Art. Kun naar de politiske Bølger gaar højt, som i den sidste Tid under Rigsdagens Forhandlinger om Valgloven og i „Rösträttsrörelsens" bevægede Dage med „Folkeriksdag" og „Storstrejk", fængsler Broderlandets Anliggender den danske Befolknings Opmærksomhed.

Svensk Fagbevægelse, saavel blandt Arbejdsgivere som Arbejdere, er af yngre Dato end hos os. Organisationsbevægelsen blandt Handelsmedhjælperne danner dog herfra en Undtagelse, for saavidt som Stockholm allerede havde en faglig Medhjælperforening 5 Aar før „De danske Handelsmedhjælperes Forbund" oprettedes. Men der har ikke været det Hold i den svenske (stockholmske) Medhjælperbevægelse som i den danske, og det er betegnende og overensstemmende med vore indledende Bemærkninger, at medens vi i længere Tid har staaet i stadig Forbindelse med tyske, østrigske, franske, belgiske, schweiziske og engelske Medhjælperorganisationer, har vi først i den allersidste Tid faaet nøjere Kendskab til svensk Medhjælperbevægelse.

I Motiveringen af et Andragende til Andet Kammer angaaende lovbestemt Butikslukning anslaar Rigsdagsmanden *J. J. Byström* Antallet af Butiksindehavere til i Aaret 1902 at omfatte 30,224 Personer, medens Medhjælperantallet sættes til 34,040 med en samlet Indtægt af 70,159,068 Kr. Man tør herefter med nogenlunde Sikkerhed anslaa Sveriges samlede Handels- og Kontormedhjælperstand til omkring 50,000 Medlemme

Der findes saaledes et stort Felt at bearbejde for en faglig Organisation, og de første Bestræbelser datere sig som anført 12 Aar tilbage. I Aaret 1892 dannedes nemlig „Allmänna Expeditföreningen" i Stockholm. Foreningen bestod af saavel mandlige som kvindelige Medhjælpere af alle Handelsfag og naaede i Løbet af kort Tid henved 600 Medlemmer. Men Reaktionen fulgte hurtig. Foreningen opløstes snart paa Grund af manglende Interesse hos Deltagerne og dels — saaledes angives det — fordi man ikke havde søgt en fagvis Sammenslutningsform. I de følgende Aar — indtil 1897 — laa Organisationsspørgsmaalet i Dvale; da stiftedes „Speceri- och Wictualiehandelsexpeditföreningen", der i Begyndelsen kun talte faa Medlemmer og hvis Virksomhed nærmest gik i selskabelig Retning.

Der var hengaaet 5 Aar fra sidstnævnte Forenings Dannelse, da en ung Handelsmedhjælper kom fra Landet ind til Stockholm og søgte Plads i Faget. Han hed *Gustaf Lundquist*. G. L. indmeldte sig straks i Handelsarbejdernes Forening („Gross- og Minuthandelsarbetareföreningen"), men sluttede sig desuden straks til „Sp.- og W.-Föreningen". Skønt L. var en ganske ung Mand, fik han en ikke ringe Betydning for Medhjælperbevægelsens Fremme, og det skyldes saaledes hans Utrættelighed, at de to Foreninger indledede et nøjere Samarbejde med Lukkesagen som Fællesopgave. Agitationskampagnen indledes i Januar 1903 med et Stridsskrift af Lundquist: „Arbejdstiden inom Åffärsvärlden" (tidligere omtalt her i Bladet), hvori navnlig den lange Arbejdstid (fra 7—8 Morgen til 9—10 Aften) i Kolonialfaget underkastedes en skarp og rammende Kritik

(Sluttes).

Sommerferie.

Alle kender Sommerens Magt til at drage Menneskebørnene fra de lumre daglige Omgivelser ud i det frie, hvor Solskin og Luft ret frembringer Følelsen af Sundhed og Livsnydelse. Vi maa have Ferie!

I Forretninger med større Personale kan Sagen let ordnes indbyrdes; i mindre Forretninger, hvor Medhjælperne ofte trænger haardest, er Vanskelighederne større, men de maa overvindes.

Kolleger! Anmod Principalerne om Ferie, selv om Udsigterne ere nok saa ringe; thi med fælles Omtanke og lidt god Villie findes dog maaske Udvej — om ikke just for Idealet af en Ferie. Men den mindste Begyndelse er et Fremskridt, der da lettere ad Aare kan øges til større og større Betydning for Standen.

—*sen.*

Hvor ingen Afdeling findes.

sker Indmeldelse direkte under Centralorganisationen til Hovedkassereren Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Kontingentet for direkte Medlemmer er *35 Ø. pr.* Maaned, der opkræves pr. Post *kvartalsvis* forud.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Centralorganisationens Adresser:

Hovedkontoret: Esbjerg.
Formand: *Åge Hyllested.*
Hovedkasserer: *Chr. Ingvoldsen.*

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Redaktion: Kjøbenhavn.
Redaktør: *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26.

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Ekspedition: Kjøbenhavn.
Ekspeditør: *V. Zwicki,* Jacob Danefærdsvej 6.

Agitationsudvalgene:

Køben havn og Omegn: Formand: *Vilh. Hansen,* Kjøbenhavn, Mysundegade 26.

Jylland: Formand: *Vald. Pedersen,* Aarhus, Høegh Guldbergsgade 69 A.

Øerne: Formand: *Vilh. Hansen* (konst.), Kjøbenhavn. Mysundegade 26.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *Vilh. Hansen*, Mysundegade 26. Kasserer: *Carl Christensen*, Dagmarsgade 39, 3 L.
Annonceexpeditør: *K. Hintz*, Oehlenschlægersgade 50, 1.

Sommerlokale.

Paa Foranledning af Udvalget er der sikret de kjøbenhavnske Afdelinger et godt Sommer-Samlingssted paa *Etablissementet „Søfryd"* (Hjørnet af Dosseringen og Fredensgade). *Mødeaften hver Onsdag.*
Etablissementet er velegnet til Samlingssted i Sommermaanederne. Der er lette og bekvemme Forbindelsesmidler fra alle Bydele, Sporvogn, Baadfarten paa Søerne og Promenaden langs disse. Musik i Haven, Billard osv.
Medlemmerne anmodes om at give talrigt Møde hver Mødeaften.

Agitationsudvalget.

Isenkram- og Galanterimedhjælpernes Organisation. Formand: *V. Henningsen*, Nansensgade 25 B, 2., K. Kasserer: *Fr. Gundel*, Lampevej 23.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen*, Dagmarsgade 39, 3. L. Kasserer: *C. Wulff*, Sølleradgade 24, 3.

Kolonial- og Materialmedhjælpernes Organisation. Formand: *K. Hintz*. Oehlenschlægersgade 50, I. Kasserer: *H. P. Jensen*, Sølvgade 86, 2. Sal.
Ethvert Medlem anmodes om at virke kraftigt for en forøget Tilgang til vor Organisation. Mind enhver Kollega om, at naar Helligdagsloven træder i Kraft, da er det et Resultat af organiserede Handels- og Kontormedhjælpernes Solidaritet og deres Offervillighed for denne Sag.

Til d'Hrr. Medlemmer!

Det er en Kendsgerning, at Sommervarmen sløver alt Foreningsliv og at det har sin Vanskelighed at holde sammen paa Medlemmer, der gjerne vil forsøge paa at „knibe ud", idet det Offer der bringes for den Sag, en Organisation arbejder for, af mange menes at kunne anvendes bedre til forbigaaende Glæder, medens Naturen viser sig i sin fulde Pragt. I Glæden over den herlige Sommertid forenes vi alle, men at Nydelse deraf skal tages paa Bekostning af Organisationen det maa ikke ske, Organisationen er den, der skal bringe hvert enkelt Medlem de Goder og Fordele som sætter os i Stand til at nyde Livet. For at naa dette maa der ogsaa ydes. Derfor undlad ikke at betale Kontingent ved Opkrævningen. Vor Afdeling er meddelagtig i det store Arbejde der sættes i Scene af „Centralorganisationen" for en lovbefalet Maximalarbejdtid. Hertil kræves baade Midler og Kræfter, og disse beder jeg ærede Kolleger være med til at fremskaffe, men først og fremmest: Svigt ikke selv Fanen, men slutter Kreds og staa fast, Sejren bliver da vor.
Kolonial og Materialmedhjælpere har før hævdet sin Plads som organisationsbeviste Fagfæller, lad os vise det i Fremtiden Lad derfor ikke Sommeren indfluere paa Eders Solidaritet. Sommerlokale paa Søfryd hver Onsdag. Agiter for Tilgang af Medlemmer, husk at den der staar udenfor er imod vor Organisation.
Husk vort Engageringsbureau.

Formanden.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *Thyge Hansen*, Saxogade 112, 3. Kasserer: *E. Schibler*, Istedgade 120.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen*, Danmarksgade 6, 2. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen*, Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).
Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Aarhus. Formand: *Vald. Pedersen*, Guldbergsgade 69 A. Telefon 1443. Kasserer: *Th. Nielsen*, Thunøgade 46, 2. Sekretær: *E. Nielsen*, Annagade 35. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen*, Guldsmedgade 24—26. Annonceexpeditør: *Hakonsen*, Vestergade 10. Telefon 1224.

Søndagsudflugt. Søndagen d. 19 ds. Kl. $1^3/_4$ ssmles Handels- og Kontormedhjælperne til en Udflugt til Lystrup, Samlingssted (ved Østbanegaarden) derfra med Toget Kl. (Billetten 25 Øre), ved Anskomsten til Lystrup drikkes Fælleskaffe á 25 Øre i Restaurationens store Lysthave Kl. 6 Fællesspisning i Skoven (medbragt Mad) og Kl. $9^1/_2$ Afgang til Aarhus alt i alt en glimrende Tur.

Festudvalget.

Billetter til Fotoplastikon kunne faaes til nedsat Pris hos Kassereren.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested.* Kasserer: Assistent *Th. Poulsen*, „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36.

Herning. Formand: *Carl Pape*, Kasserer: Kommis *P. Haahr* hos Bunch Christensen.

Hjørring: Formand: *H. Hein*, Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen*, Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen*, Østerg. 56.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang*, Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler*, Grønnegade 7.

Nykjøbing p. M. Formand og Kasserer: *Chr. Høegh.* Sekretær: *I. H. Rechnagel.*

Randers. Formand: *C. O. Lindback*, Storegade 9. Kasserer: *Chr. Winther*, Fredensgade 16.
Ekstraordinær Generalforsamling afholdtes paa Bodega Fredag d. 22. April med følgende Dagsorden: 1) Kontingentnedsættelse. 2) Adressen til Regering og Rigsdag angaaende Maximalarbejdstid. 3) Valg af Bestyrelse, Suppleanter og Revisor. 4) Eventuelt.
1) Efter nogen Forhandling, der dog hovedsagelig drejede sig om, hvor meget Kontingentet burde nedsættes, vedtoges det foreløbig at nedsætte Kontingentet til 60 Øre pr. Maaned, der opkræves kvartalsvis. 2) Flere Kolleger fik udleveret Adressen til Underskrift blandt Medhjælperne. 3) Da hele den tidligere Bestyrelse fratraadte dels paa Grund af Bortrejse, dels efter Tur, skulde hel ny Bestyrelse vælges. Det vedtoges forinden at indskrænke Bestyrelsesmedlemmernes Antal til 5. Valgte blev: Inspektør *N. P. J. Norengaard* (Genvalg). Bogholder *G. Kolding* (Genvalg). Kontorist *S. Krogh* (Nyvalg). Kommis *P. Petersen* (Nyvalg). Kommis *Søe* (Nyvalg), og som Suppleanter: Kontorist *Jørgensen* og Bestyrer *Lind.* Til Revisor genvalgtes Kontorist *Svendsen*. 4) *G. Kolding* rettede en Tak til de afgaaede Bestyrelsesmedlemmer, specielt Kassereren *Chr. Winther*, for deres Arbejde i Foreningen, hvortil Medlemmerne sluttede sig.
Ved et senere afholdt Møde konstituerede Bestyrelsen sig med *G. Kolding* som Formand og *S. Krogh* som Kasserer.

Ringkøbing. Det foreløbige Udvalg: Bogholder *Chr. Nielsen*, Kommis *N. J. Madsen* og Kommis *A. Jensen.*

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi*, Kasserer: Kommis *C. N. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Carl Bülow.*

Varde. Formand og Kasserer: Bogholder *C. H. W. Hasselriis.*

Viborg. Kasserer: Kontorist *Eduard Christensen.*

Øerne.

Odense. Formand og Kasserer: *Johs Petersen*, Overgade 7, der modtager Indmeldelser. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *H. Petersen*, Albanigade 65, 2.
Husk at *Alf. Andersen*, Kongensgade 58, modtager Meddelelser til „D. H. & K. M.-Tidende."

Sorø. Formand: *Jul. Jørgensen*, Kasserer: Bogholder *Chr. Brinch.*

Spørgsmaal og Svar.

I Anledning af Spørgsmaal Nr. II. i »D. H. & K. M.-Tidende« for 1ste Juni kan det maaske have Interesse for Medlemmerne at faa Svaret suppleret med følgende Oplysning:
Ikke alene »Statsanstalten for Livsforsikring«, men ethvert privat dansk Livsforsikringsforetagende har kunnet søge kgl. Bevilling, saaledes at de i Selskaberne indtegnede til Udbetaling forfaldne Forsikringssummer, saalænge de indestaa i Selskabet, ikke kunne gøres til Genstand for Arrest og Beslag. De fleste Selskaber har søgt og erholde denne Bevilling.
I den nylig vedtagne Lov om Livsforsikringsvirksomhed i Danmark er der indført en Klausul indeholdende det samme som tidligere kunde erholdes ved kgl. Bevilling. Altsaa er enhver Livsforsikring, der herefter tegnes i Danmark, afskaaret fra at være Genstand for Arrest og Beslag.

X.

Betal Kontingent ved første Opkrævning!

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 13. **1. Juli 1904.** **4. Aargang**

Handelsmænds Udannelse", væsentligt med det Maal for Øje, at oprette og drive saadanne merkantile Læreanstalter i Hovedstaden. Den Fremsynethed, der her betingede Foreningens heldige Start, har Tiden ikke gjort til Skamme.

Ved Overgangen til et nyt Afsnit af Handelens Historie, da Tidens ændrede Forhold som med ét Slag fældede en Dom over Fortidens Forretningsgang og slog mangen Mand omkuld, der sad Tidens Krav overhørig og ikke ændrede Taktik efter disse, i en Tid, hvor Konkurrencen viste sin Mand, at det ikke er ethvert Sted i en Guldgrube, at Guldet drager sin Aare, da Fremtiden kom til at tilhøre den Del af den opvoksende Handelsslægt, der vilde bruge Kundskabernes Løftestang, ved Overgangen til en saadan Tid maatte den merkantile Teoriuddannelse nødvendigvis træde i Forgrunden. „Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse" tog som anført den Del af dette Arbejde op, der fornemmeligt gik ud paa at bemægtige sig Ynglingen paa det Tidspunkt, da han ombyttede Skolens Griffel med Butikens Lommesaks eller Kontorets Pen, og gennem en Fortsættelsesundervisning at lede Børneskolens Lærdomme i merkantil Retning.

Ude i Provinserne dukkede op hist og her ved privat Tilskyndelse lignende Skoler; de havde i kortere eller længere Tid vegeteret paa lokale Understøttelssr og fik først rigtig Liv i sig, da i 1892 „Foreningen af jydske Handelsforeninger" besluttede at tage Sagen op for Jyllands Vedkommende, et Arbejde, der kom til at bestaa i at samle de spredte Skoler under en Overledelse til Drift efter en fælles Plan.

Københavnerne og de Jyder har altsaa Æren af at have rakt hinanden Broderhaand tværs over baade Storebælt og Lillebælt til dette betydningsfulde saavel faglige som nationale Formaal.

Først senere kom paa disses Tilskyndelse Sjælland, Fyn og Øerne med. Københavnerne har som Foregangsmændene Krav paa Omtale først.

Det var i 1881, at *„Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse"* aabnede sin første Fortsættelsesskole i København. Det var under beskedne Forhold; thi Elevantallet androg da kun ca. 100. Dette Tal mangedobledes dog hurtigt. Som Illustration hertil kan anføres, at mødens der i 1891 endnu kun var ca. 90 Elever, er der i de senere Aar oprettet 2 Filialskoler i de ydre Bydele, Østre-Afdeling, og Vestre Afdeling, der sammen med Hovedskolen for Skoleaaret 1902—03 i 1ste Semester, da Besøget var paa sit højeste, havde et Elevantal af 1273; det maa dog bemærkes, at af disse kun ca. 1000 blev „tro indtil Enden". I det i Aar pr. 30te Juni afsluttede Skoleaar har det ganske sikkert ikke skortet paa yderligere Tilgang.

Særegne Forhold gør sig stærkt gældende indenfor Forretningsverdenen i København, og disse præger naturligvis i samme Grad Fortsættelsesskolerne. Københavnske Principaler er gennemgaaende lidt mere kræsne i Valget af Lærlinge, de tager dem ikke saa tidt som de gode Jyder, og Øboerne vel for Resten med, blottede for Spor af Politur eller Forkundskaber. Dertil kommer, at Arbejdstiden ofte varierer meget betydeligt, og *last not least,* at København kan møde med disse talløse Afskygninger indenfor Handelsfaget, som Provinserne knap nok kender af Navn. Alt dette maa nødvendigvis præge saavel Timeplan som Fagfordeling, om Fortsættelsesskolerne skal kunne udføre deres Mission tilfredsstillende. Nægtes kan det paa den anden Side heller ikke, at dette ogsaa, saa godt det lader sig gøre, er Tilfældet. En Fællesplan i Smag med den, der strængt følges ude i Provinserne, kendes derfor ikke. Det er tværtimod de københavnske Fortsættelsesskolers Fortjeneste, at de baade hvad Fag- og Undervisningstid angaar tillader en Kombinationsfrihed, der nøje passer efter den enkelte Elevs Tarv og Lejlighed.

I Hovedskolen desuden i:

Fransk,	*Stenografi,*	*Varekundskab,*
Russisk,	*Handelsret,*	*Gymnastik.*
Spansk,	*Geografi,*	

Eleverne kan indstille sig til en *fuldstændig Afgangsprøve* eller *en Afgangsprøve i et eller flere fremmede Sprog.* Den fuldstændige Afgangsprøve omfatter følgende Fag: Dansk, Regning, Bogføring, Geografi (eller Stenografi) og et fremmed Sprog (Tysk, Engelsk og Fransk, efter Eksaminandens Ønske. Prøven deles i første og anden Del; anden Del skal tages et Aar efter første.

Fortsættelsesskolerne i København har her fundet en forholdsvis fyldig Omtale, og dog langtfra udtømmende. Men de københavnske Fortsættelsesskoler fortjener det ogsaa. Kan en By som København, hvor først og fremmest, ofte i Modsætning til Provinserne, ikke faa duelige Handelsskolelærere staar til Raadighed, ikke byde paa noget henimod Idealet, da er der aldrig Haab om, at dette kan noget nær naaes. Mange af de væsentlige Ulæmper, der klæber ved Fortsættelsesundervisningen, og som man tydeligst faar Øje paa ude i Provinserne, er her helt eller delvis fjernede. I denne Forbindelse kan anføres, at Planer har været oppe om at oprette Morgentimer fra 7—9 saafremt fornøden Tilslutning ydes; maaske er denne Plan alt realiseret.

„Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse" har gjort et fortjenstfuldt Arbejde; et af de sidste og største Led i dette er jo Fuldendelsen af Hovedskolens Bygning „Købmandsskolen". Denne har tidligere været Genstand for en indgaaende Omtale her i Bladet.

Foreningen med det lange Navn virker ogsaa paa andre Maader, bl. a. ved at uddele Stipendier til unge Handelsmænd, der agter sig til Udlandet. I dette Øjemed raader den over Statstilskud og forskellige Legater. En, som det synes, ret kedelig Ulæmpe hænger ved disse Penge, den nemlig, at de kun gives bort til Handelsmænd, der vil i praktisk Stilling Derimod falder der intet som helst af til den unge videbegærlige danske Mand, der bedre tror at kunne erhverve en fyldig Uddannelse i merkantil Retning ved paa Udlandets Handels-Universiteter at tilegne sig den udvidede Teoriundervisning, som Fædrelandet alligevel ikke kan yde hverken for lidt eller meget.

Inden jeg forlader de københavnske Fortsættelsesskoler, er der endnu at tilføje, at der i København ogsaa gives andre Foreninger, end den alene omtalte, der har oprettet og støttet saadanne Anstalter.

„Manufakturhandlerforeningen" og „Urtekræmmerforeningen" har hver for sig en Fagskole for Medlemmernes unge Mennesker. „Handels- og Kontoristforeningen" har indrettet gratis Sprogkursus for sine yngre Medlemmer, „Handelsforeningen af 5. Juni" ligeledes, dog ikke vederlagsfrit.

Disse her omtalte Kursus frembyder dog intet af videre Interesse.

(Fortsættes).

Medhjælperbevægelsen i Sverige.

(Sluttet).

Demonstrationer i Stockholm — »Lagstadgad Butiksstängning«. — En Landsorganisation under Opsejling.

Medhjælperorganisationen nedsatte i Februar et Udvalg for at opnaa alle Handlendes Underskrifter paa 8-Lukningen i Tiden fra 1ste April til 1ste Oktober. Kun en halv Snes Forretningsindehavere nægtede at underskrive. Paa Forslag af Lundquist

Danske Handelsskoler.

Af C. H. W. Hasselriis.

II. Aftenskoler.

(Fortsættelsesskoler).

Det er ikke et kvart Sekel, siden den Tanke først antog fast Form, at organisere en Undervisning for unge vordende Handelsmænd gennem Fortsættelsesskoler, Aftenskoler, som de naturligt blev døbt. De tidligere Forsøg i den Retning var spredte og planløse, følgeligt ogsaa uden Resultat.

1880 stiftedes nemlig i København „Foreningen til unge Handelsmænds Udannelse", væsentligt med det Maal for Øje, at oprette og drive saadanne merkantile Læreanstalter i Hovedstaden. Den Fremsynethed, der her betingede Foreningens heldige Start, har Tiden ikke gjort til Skamme.

Ved Overgangen til et nyt Afsnit af Handelens Historie, da Tidens ændrede Forhold som med ét Slag fældede en Dom over Fortidens Forretningsgang og slog mangen Mand omkuld, der sad Tidens Krav overhørig og ikke ændrede Taktik efter disse, i en Tid, hvor Konkurrencen viste sin Mand, at det ikke er ethvert Sted i en Guldgrube, at Guldet drager sin Aare, da Fremtiden kom til at tilhøre den Del af den opvoksende Handelsslægt, der vilde bruge Kundskabernes Løftestang, ved Overgangen til en saadan Tid maatte den merkantile Teoriuddannelse nødvendigvis træde i Forgrunden. „Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse" tog som anført den Del af dette Arbejde op, der fornemmeligt gik ud paa at bemægtige sig Ynglingen paa det Tidspunkt, da han ombyttede Skolens Griffel med Butikens Lommesaks eller Kontorets Pen, og gennem en Fortsættelsesundervisning at lede Børneskolens Lærdomme i merkantil Retning.

Ude i Provinserne dukkede op hist og her ved privat Tilskyndelse lignende Skoler; de havde i kortere eller længere Tid vegeteret paa lokale Understøttelssr og fik først rigtig Liv i sig, da i 1892 „Foreningen af jydske Handelsforeninger" besluttede at tage Sagen op for Jyllands Vedkommende, et Arbejde, der kom til at bestaa i at samle de spredte Skoler under en Overledelse til Drift efter en fælles Plan.

Københavnerne og de Jyder har altsaa Æren af at have rakt hinanden Broderhaand tværs over baade Storebælt og Lillebælt til dette betydningsfulde saavel faglige som nationale Formaal.

Først senere kom paa disses Tilskyndelse Sjælland, Fyn og Øerne med. Københavnerne har som Foregangsmændene Krav paa Omtale først.

Det var i 1881, at *„Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse"* aabnede sin første Fortsættelsesskole i København. Det var under beskedne Forhold; thi Elevantallet androg da kun ca. 100. Dette Tal mangedobledes dog hurtigt. Som Illustration hertil kan anføres, at mødens der i 1891 endnu kun var ca. 90 Elever, er der i de senere Aar oprettet 2 Filialskoler i de ydre Bydele, Østre-Afdeling, og Vestre Afdeling, der sammen med Hovedskolen for Skoleaaret 1902—03 i 1ste Semester, da Besøget var paa sit højeste, havde et Elevantal af 1273; det maa dog bemærkes, at af disse kun ca. 1000 blev „tro indtil Enden". I det i Aar pr. 30te Juni afsluttede Skoleaar har det ganske sikkert ikke skortet paa yderligere Tilgang.

Særegne Forhold gør sig stærkt gældende indenfor Forretningsverdenen i København, og disse præger naturligvis i samme Grad Fortsættelsesskolerne. Københavnske Principaler er gennemgaaende lidt mere kræsne i Valget af Lærlinge, de tager dem ikke saa tidt som de gode Jyder, og Øboerne vel for Resten med, blottede for Spor af Politur eller Forkundskaber. Dertil kommer, at Arbejdstiden ofte varierer meget betydeligt, og *last not least,* at København kan møde med disse talløse Afskygninger indenfor Handelsfaget, som Provinserne knap nok kender af Navn. Alt dette maa nødvendigvis præge saavel Timeplan som Fagfordeling, om Fortsættelsesskolerne skal kunne udføre deres Mission tilfredsstillende. Nægtes kan det paa den anden Side heller ikke, at dette ogsaa, saa godt det lader sig gøre, er Tilfældet. En Fællesplan i Smag med den, der strængt følges ude i Provinserne, kendes derfor ikke. Det er tværtimod de københavnske Fortsættelsesskolers Fortjeneste, at de baade hvad Fag- og Undervisningstid angaar tillader en Kombinationsfrihed, der nøje passer efter den enkelte Elevs Tarv og Lejlighed.

Undervisningstiden er fra 6—10 Aften; derved kan Elever, der er tidligt færdige i Forretningerne, holde Skoletid først paa Aftenen og omvendt sidst paa denne.

Skoleaaret begynder primo September og slutter ultimo Juni, det har ca. 38 Arbejdsuger, hvilket med 2 og 4 ugentlige Timer giver henholdsvis 76 og 152 Timer i et Skoleaar. Dette deles i 2 Semestre, 1. September til 31. Januar og 1. Februar til 31. Juni.

I alle 3 Skoler undervises der i følgende Fag:

Dansk, Engelsk, Skrivning,
Tysk, Regning, Bogføring;

i Hovedskolen desuden i:

Fransk, Stenografi, Varekundskab,
Russisk, Handelsret, Gymnastik.
Spansk, Geografi,

Eleverne kan indstille sig til en *fuldstændig Afgangsprøve* eller *en Afgangsprøve i et eller flere fremmede Sdrog.* Den fuldstændige Afgangsprøve omfatter følgende Fag: Dansk, Regning, Bogføring, Geografi (eller Stenografi) og et fremmed Sprog (Tysk, Engelsk og Fransk, efter Eksaminandens Ønske. Prøven deles i første og anden Del; anden Del skal tages et Aar efter første.

Fortsættelsesskolerne i København har her fundet en forholdsvis fyldig Omtale, og dog langtfra udtømmende. Men de københavnske Fortsættelsesskoler fortjener det ogsaa. Kan en By som København, hvor først og fremmest, ofte i Modsætning til Provinserne, ikke faa duelige Handelsskolelærere staar til Raadighed, ikke byde paa noget henimod Idealet, da er der aldrig Haab om, at dette kan noget nær naaes. Mange af de væsentlige Ulæmper, der klæber ved Fortsættelsesundervisningen, og som man tydeligst faar Øje paa ude i Provinserne, er her helt eller delvis fjernede. I denne Forbindelse kan anføres, at Planer har været oppe om at oprette Morgentimer fra 7—9 saafremt fornøden Tilslutning ydes; maaske er denne Plan alt realiseret.

„Foreningen til unge Handelsmænds Uddannelse" har gjort et fortjenstfuldt Arbejde; et af de sidste og største Led i dette er jo Fuldendelsen af Hovedskolens Bygning „Købmandsskolen". Denne har tidligere været Genstand for en indgaaende Omtale her i Bladet.

Foreningen med det lange Navn virker ogsaa paa andre Maader, bl. a. ved at uddele Stipendier til unge Handelsmænd, der agter sig til Udlandet. I dette Øjemed raader den over Statstilskud og forskellige Legater. En, som det synes, ret kedelig Ulæmpe hænger ved disse Penge, den nemlig, at de kun gives bort til Handelsmænd, der vil i praktisk Stilling Derimod falder der intet som helst af til den unge videbegærlige danske Mand, der bedre tror at kunne erhverve en fyldig Uddannelse i merkantil Retning ved paa Udlandets Handels-Universiteter at tilegne sig den udvidede Teoriundervisning, som Fædrelandet alligevel ikke kan yde hverken for lidt eller meget.

Inden jeg forlader de københavnske Fortsættelsesskoler, er der endnu at tilføje, at der i København ogsaa gives andre Foreninger, end den alene omtalte, der har oprettet og støttet saadanne Anstalter.

„Manufakturhandlerforeningen" og „Urtekræmmerforeningen" har hver for sig en Fagskole for Medlemmernes unge Mennesker. „Handels- og Kontoristforeningen" har indrettet gratis Sprogkursus for sine yngre Medlemmer, „Handelsforeningen af 5. Juni" ligeledes, dog ikke vederlagsfrit.

Disse her omtalte Kursus frembyder dog intet af videre Interesse.

(Fortsættes).

Medhjælperbevægelsen i Sverige.

(Sluttet).

Demonstrationer i Stockholm — »Lagstadgad Butiksstängning«. — En Landsorganisation under Opsejling.

Medhjælperorganisationen nedsatte i Februar et Udvalg for at opnaa alle Handlendes Underskrifter paa 8-Lukningen i Tiden fra 1ste April til 1ste Oktober. Kun en halv Snes Forretningsindehavere nægtede at underskrive. Paa Forslag af Lundquist

greb Medlemmerne imidlertid til demonstrative Midler. Cirkulærer udspredtes blandt Publikum, Plakater med demonstrative Indskrifter bares frem og tilbage udenfor de boykottede Forretninger, og flere Hundrede Medhjælpere fyldte de respektive Gader.

En Del Forretninger lukkedes straks efter Demonstrationens Iværksættelse, og snart var der kun en eneste Principal, der holdt Medhjælperne Stangen. Det var en større Forretningsdrivende, der havde Filialer i flere Bydele. Om disse Forretninger samlede Medhjælperne nu deres Protestbevægelse. Hovedforretningen holdtes nogle Aftener formelig belejret af 2—3000 Medhjælpere og Nysgerrige, en større Politistyrke var i Funktion for Ordenens Opretholdelse og flere Personer arresteredes, men frigaves dog straks efter Anholdelsen. Demonstrationens Ledere truedes med Pladsforbud og Arrestation — men Medhjælperne vaklede ikke.

Efter nogle Dages Forløb gav den paagældende Principal efter, indledede Forhandling med Udvalget og tiltraadte Lukkeoverenskomsten. Den kraftige, men rigtignok med usædvanlig radikale Midler førte Agitation endte saaledes med Medhjælpernes Sejr.

Det kan ikke forbavse, at en med saa megen Energi ledet Bevægelse sætter sig større Maal for sine Bestræbelser, end de ved idelige Kampe vundne Indrømmelser, hvis Gyldighed udløber efter faa Maaneders Forløb. Derfor skete det, at Hr. *J. J. Byström* paa Foranledning af Medhjælperorganisationen indbragte et Andragende i Andet Kammer den 25. Januar d. A., omhandlende Indførelse af lovbestemt Butikslukning. „Motionen", der er undertegnet af Rigsdagsmændene Oskar Eklund, Hjalmar Branting, Jacob Pettersson og M. F. Nyström, omfatter med Bilag ikke mindre end 32 Kvartsider.

Det ogsaa hos os aktuelle Spørgsmaal er ikke af hel ny Dato i Sverige, idet man allerede for tredive Aar siden sporer Tendensen til tidlig og almindelig Butikslukning i større Byer som Stockholm og Gøteborg. Den gamle Tanke faar ny Næring, da Grosserer Victor Ramsted ved „Sveriges Allmänna Handelsförenings" Aarsmøde i Stockholm i Aaret 1900 indleder Spørgsmaalet: Er det ønskeligt, at søge indført lovbestemt Tid for Lukning af Butikerne paa Søgnedage, og hvori Foredragsholderen særlig henleder Handelsstandens Opmærksomhed paa den netop kort Tid forinden udstedte tyske Butikslukningslov. — Stemningen ved Handelsmødet i 1900 og det i Aaret 1903 afholdte Møde var overvejende for den lovbestemte Butikslukning og Forretningsudvalget fik Paalæg om at foretage en Enquéte i de forskellige Byer, for at faa Oplysning om den gængse Lukketid, om denne anses for tidlig eller sén, om der er gjort Reformforsøg og med hvilket Resultat, Medhjælpernes Arbejdstid, Betingelserne for Arbejdstidens Forkortelse og de Handlendes Mening om den lovbestemte Lukketid. Vi have foran os liggende Resultatet af Enquéten i ca. 50 i Købstæder, og næsten uden Undtagelse ere Svarene absolut gunstige for den paatænkte Reform. Det er af Interesse at erfare, at man i flere Byer (Arboga, Arvika, Borås, Filipstad, Halmstad, Karlstad, Köping, Landskrona, Lindesberg, Linköping, Norrköping, Strömstad, Uddevalla og Valdemarsvik) helt eller delvis har indført 7-Lukningen. Medhjælpernes gennemsnitlige Arbejdstid angives til ca. 12 Timer, men i enkelte Byer (f. Eks. Gäfle) naar den 15 Timer, og efter de Undersøgelser, som det filantropiske „Frederika Bremer-Förbundet" har foretaget i Stockholm, er en Arbejdstid paa 16 Timer og derover ikke ualmindelig for de kvindelige Handels- og Kontormedhjælpere i Hovedstaden.

I afvigte Efteraar afholdtes der i Stockholm og andre Steder store Møder af Forretningsindehavere og Medhjælpere, der vedtog Resolutioner, hvori følgende Krav vare formulerede: Butikerne maa holdes aabne mellem Kl. 6 Morgen og 8 Aften, dog saaledes, at de kommunale Myndigheder har Ret til at forlænge denne Tid med højst en Morgen og Aftentime. Salg ud af Huset forbydes udenfor den lovmæssig fastsatte Tid.

Det er vel i Øjeblikket vanskeligt at forudsige det Forslags Skæbne, der er indbragt i Andet Kammer, men efter den gunstige Stemning, der synes at raade for Forslaget i de interesserede Kredse, kan det hænde, at Sverig faar Butikslukningsloven før Danmark.

I denne Forbindelse et Par Ord om den svenske Helligdagslov. Trods Søndagsfreden, der holdes i høj Hævd, er den svenske Medhjælper ikke gunstigere stillet end sin danske Standsfælle. Der findes Forbud mod at holde Forretningerne aabne fra Kl. 6 Morgen til Kl. 9 Aften, men fra denne Bestemmelse undtages Forretninger, der forhandler Madvarer; her gælder Forbudet kun Tiden under Gudstjenesten. I Levnedsmiddel-Branchen bliver Søndagsarbejdstiden derfor ligesaa lang som i sin Tid hos os.

Som det fremgaar af denne Oversigt over svensk Medhjælperbevægelse er denne væsentlig begrænset til Hovedstaden og i organisatorisk Henseende lidet konsolideret. Den har saa langt fra endnu overstaaet Børnesygdommens Rekonvalescenttid, at den stadig maa støtte sig til en Fagsammenslutning udenfor den egentlige Handels- og Kontormedhjælperstand. Der vil imidlertid snart være Betingelser for en uafhængig og ensartet Medhjælperorganisation, ligesom det formenes, at det kommende Aar bliver Vidne til Dannelsen af et Landsforbund. „Stängningsfrågan" har været den fængende agitatoriske Gnist, og Standsfølelsen har alt slaaet Rod i de store Købstæder. Det bør noteres, at Studenterne har ydet Medhjælperne praktisk Støtte i dette Agitationsarbejde.

Den skriftlige Agitation, der er af særlig Betydning i et saa vidtstrakt Land som Sverig, har foreløbig ikke antaget et saa stort Omfang som ønskeligt og nødvendigt. Udgifterne til et stort og i Tusinder af Eksemplarer trykt Medhjælperorgan kan vanskelig udredes med de smaa Midler, der staa til Raadighed. Dog er man for kort Tid siden gaaet til en Udvidelse af Medlemsbladet „Framåt", der bærer Undertitlen „Publikation för Arbetare og Biträden inom handelen". Bladet fremstilles ad autografisk Vej, men der vil rimeligvis ikke hengaa ret lang Tid, inden det atter forandrer Udseende og ved Bogtrykkets Hjælp øger sit Stof og Oplag.

Svensk Medhjælperbevægelse er endnu i sin Vorden, men der synes nu at være gunstigere Udviklingsmuligheder end tidligere, og ved fortsat Arbejde efter samme Plan som hidtil vil det utvivlsomt lykkes at give Organisationen det sikre Grundlag, hvorpaa Landsorganisationen med Tiden kan rejse sig. Vi bringer vore svenske Standsfæller de bedste Ønsker om, at dette Maal ej maa være fjernt og lover vore Læsere at holde dem underrettet om de vigtigste Begivenheder i Broderlandets Handels- og Kontormedhjælperbevægelse.

Aabent Brev

til de 6 Butiksmedhjælpere i Esbjerg, der udmeldte sig af »Hermes«.

Der var en Gang en ærlig Mand, som havde noget paa Hjerte, og som ønskede at faa det sagt; — han begyndte sin Tale saalunde: „Taaber og Tilhørere!" — videre kom han ikke; thi Resten druknede i Taabernes Larm, der nægtede at høre ham.

Hans Modstander var fiffigere; thi han vilde eget Vel, i Stedet for Folkets, og han tiltalte det under Formen: „Ærede og oplyste Samtidige!" — og det oplyste Folk hørte ham i Ro til det sidste Ord og begejstredes for al det Vid, og Begejstringen for Sagen druknede i Begejstringen for Manden.

Jeg vil ikke falde for Fristelsen og begynde som hin ærlige Mand, ej heller vil jeg følge den Sidstes Eksempel, men holde den gyldne Middelvej, undlade at fortørne dem, og uden at lefle søge at faa udredet Forholdene; thi hvad jeg ønsker er at finde Deres Sind modtageligt, saaledes at baade De og jeg muligvis kan finde hverandre i Forstaaelse af den fælles Sag.

Da Byraadet i Esbjerg havde vedtaget beskyttende Bestemmelser til Gunst for Handelslærlingene, som Følge af et Andragende i den Retning fra Foreningen „Hermes", saa var d'Herrers Svar herpaa en samlet Udmeldelse. Det var mig ikke ubekendt, at der fra enkelte Sider saas med Uvilje paa vor Begæring, og da saadan kom mig for Øre, sammenkaldte jeg straks d'Herrer Butiksmedhjælpere til et Møde for at kunne drøfte og klarlægge Sagen; at d'Herrer mødte med kun èn Repræsentant kan næppe bebrejdes andre end d'Herrer Medhjælpere selv.

De kan altsaa ikke paastaa, at Foreningen har rejst dette Spørgsmaal uden at have givet Dem Lejlighed til Vejledning og Drøftelse af Spørgsmaalet, ej heller har De været uden Repræsentation ved dettes Behandling indenfor Bestyrelsens Kreds, idet Hr. Isenkrammedhjælper Chr. Christensen ved sin Underskrift i Forhandlingsprotokollen har givet sin Bemyndigelse til, at jeg som Formand paa Foreningens Vegne indgik med nævnte Andragende.

Formelt set har De altsaa slet ingen Grund til Anke, og jeg nævner kun disse Forhold, fordi Hr. Christensen, sikkert ved en tilgivelig Svigten af Hukommelsen udtaler sig i modsat Retning, som om han ikke har været til Stede ved hint Bestyrelsesmøde; men dette ligger atter i en nærliggende Forveksling med de mange andre Bestyrelsesmøder, hvor Hr.

Christensen har ment bedst at røgte det ham betroede Tillidshverv ved sin Fraværelse.

Formelt set er Sagen altsaa i Orden, og kun Grunden til Udmeldelsen kan altsaa ikke ligge her, og jeg skal villig indrømme, at reelle Grunde for et saadant Skridt jo ogsaa er at foretrække.

Nu skal jeg til at begynde med tilstaa, at jeg kender ikke Deres reelle Grunde, der foreligger simpelthen kun Deres Udmeldelse uden Angivelse af Aarsag, jeg bevæger mig derfor paa gyngende Grund, og selv om jeg med redelig Vilje skal forsøge at sætte mig ind i d'Herrers Tankegang, saa haaber jeg paa Tilgivelse, om jeg alligevel skulde øve Uret.

D'Herrer har sikkert følt Dem brøstholden ved Tanken om, at Lærlingen i Fremtiden var sikret sine $1^1/_2$ Times Frihed mellem 12 og 4 foruden 1 Time til Forberedelse af Handelsskolen; samt at Lærlingen har Ret til at forlade Butiken Kl. 8 Aften præcis, medens De som Medhjælper maatte slide saa meget des mere i Stedet. De har i Aanden tænkt Dem beskæftiget ved Oprydningsarbejdet og set Lærlingen staa udenfor og grine ad Dem, og Deres Værdighed er kommet i Kog.

Men sig mig nu en Gang, er denne Følgeslutning ikke i forbavsende nær Familie med de Paastande, vi saa ofte møde hos vore Overordnede som Svar paa vore Krav, og som gaar ud paa, at havde jeg det saa slemt, da jeg var Commis, saa er der ingen Grund til, at min Efterfølger skal have det bedre. Men hvor meget naturligere havde det ikke været at sige til Dem selv: Lad mig stikke min Ophøjethed ligeoverfor Lærlingen i Lommen en lille Stund, og lad mig gøre Arbejdet, indtil Værdigheden antager den eneste naturlige Form, som bestaar i, at jeg af mine Overordnede begærer de samme Begunstigelser for mig ogsaa. Paa denne Maade vilde De have banet Vej for en Forkortelse af Deres egen og Kollegers Arbejdstid, hvad Centralorganisationen tilsigter, naar den saaledes benytter sig af de Veje, Loven aabner for os.

Hvor nødigt jeg end vil, maa jeg derfor frakende d'Herrer saavel reelle som formelle Grunde til Deres Udmeldelse, ej heller kan Deres Fremgangsmaade siges at være i nogen Grad banebrydende for Standens Fremgang; dens Handlemaade er dikteret af selvklog Retfærdighed, og det er ikke Vejen til bedre Kaar eller højere Oplysning, hverken for Dem selv eller Deres Kolleger.

Skulde disse Linier, mod Forventning, vække Dem til bedre Tanker, saa vi atter ser Dem i vore Rækker, saa meget des bedre, det er et Plus, man tager med i Tilgift.

Hensigten med disse Linier er dog mere at forekomme lignende Kortsynethed, naar Spørgsmaalet rejses rundt i Centralorganisationens Afdelinger Landet over, og som saadan maa de Herrer finde sig i indtil videre at tjene som Eksempel paa, hvorledes man ikke skal bære sig ad.

Med koll. Hilsen

Åge Hyllested.

Unge Damer.

Naar man taler om Organisationssagen blandt Handels- og Kontormedhjælpere, hører man ofte den Indvending: Men hvad kan det nytte at forlange mere Løn, naar Principalen kan tage Damer for en ganske ringe Løn? — og det er sørgeligt, at denne Paastand er rigtig. Nu er det jo fuldstændig berettiget, naar en Kvinde ernærer sig selv, men naar hun underbyder sine mandlige Kolleger, saa er det uheldige Forhold til Stede, som fører til daarlig Forstaaelse imellem mandlige og kvindelige Handelsmedhjælpere. Dette er noget, vi alle véd, men er der nu ikke noget at gøre for at ændre Forholdene? Jo, Kvinderne maa forlange samme Løn som Mændene. Og hvorfor gør de det saa ikke? Fordi de saa ingen Pladser vilde faa, de vilde ikke kunne konkurrere med Mændenes større Dygtighed. — Saadan svares der, og det maa vel ogsaa være Grunden til, at Damerne ikke opnaar mere, Ja. Damerne maa vel selv tro det, da de vil arbejde for de smaa Gager. — Mændene maa altsaa betragte Kvinderne som skadelige for deres pekuniære Stilling, skadelige for Organisationen. Men nu er de „billige Damer" selv truede. Jeg sigter til en Samtale, som en af „Politikens" Medarbejdere har haft med en større Handlende fra Strøget. Under Overskriften „Unge Damer". Polt, 18. ds., hedder det: Saadan siger Chefen fra et af Strøgets store Handelshuse: Tror De, at Bladet vil interessere sig for en Sag, der drejer sig om intet mindre end en hel Levevej for unge Kvinder af god Familie? Det er ikke nogen ny Stilling, som jeg har opfundet til dem, men en gammel Beskæftigelse, der har været prøvet af mange unge Piger. Dog meget faa var fra gode Hjem, og hele Fagklassen kom derfor lidt i Miskredit. Nu skal der en Del virkeligt dannede Damer til at stille den i sit rette Lys, og i samme Øjeblik har vi midt i Byen en pæn, let og lønnende Levevej for de unge Damer, der stadigt farer forvirrede om og søger Arbejde ved hvadsomhelst eller sidder opgivet hjemme og broderer mangfoldige Kvadratalen Linned i Haab om at fordrive Tiden, til en Gang det store Øjeblik kommer. I Modsætning hertil hedder det senere: Der kommer til os større Handelsfolk hver Uge en Flok unge Piger; de er næsten allesammen omkring 16 Aar, eller de skal konfirmeres til Paaske. De vil have noget at bestille. En hel Del af dem møder med en Stabel Bøger under Armen og et Eksamensbevis fra Handelsskolen i Haanden, de har første Karakter i alle Fag — Bogholderi, Vekselære og Nationaløkonomi — navnlig i det sidste Fag har de stadigt ug. Men naar vi sætter dem til at skrive en Regning paa en hvid Vest, saa skriver de en „vid" Vest — eller de kan slet ingen Ting skrive. Hvad Handelsskolen har lært dem, er ganske værdiløst, Afskrift uden selvstændig Tænkning. Der kommer ogsaa mange unge Tjenestepiger, som gerne vil have Aftenen fri — der er kort sagt rigeligt Tilbud om Arbejdskraft fra de Lag, hvor der ikke findes videre Dannelse. Men fra de oplyste, gode Hjem kommer der ingen. Dette er netop det kedelige for os. Længere henne staar der: Der er fortræffelige Betingelser for unge Piger og Enker, blot de kommer fra gode Hjem. Vi *kan* nemlig ikke bruge al den Forretnings-Medhjælp, som tilbydes os i Form af Kvinder, der er ganske blottede for Dannelse og Kundskab. Vi maa have de personlige Fortrin, som en Følge af sund Forstand og god Opdragelse; det er der stor Trang til. Naa og hvilke Betingelser bydes der saa de unge Forretningsdamer? Ja, vi har hos os f. Eks., en enkelt — men det er kun en eneste — som tjener 3000 Kr. Derimod er der 10, som har over 1500, 15 der har Gager paa over 1200 og flere med 1000. Og De kan være sikker paa, at alle disse er fra gode Familier. Men saa kommer der ogsaa bagefter en lang Hale af Kvinder, som har været hos os i 3—4 Aar og aldrig vil kunne drive det videre end til en 35—40 om Maaneden fordi vi ikke kan sætte dem til Arbejde, der er mere værd.

Men jeg forsikrer Dem: Jeg vil hellere have en Dame til 80 Kr. end to til 40 Kr.

Det er altsaa gaaet op for Principalen, at det ikke er den billige og mindre gode Arbejdskraft de er bedst tjent med; men at en bedre lønnet og mere intelligent Medhjælperske vil være ham til langt større Nytte. Men Principalen skal ikke blot have sin Arbejdskraft fra de „gode Hjem" d. v. s. de velsituerede Hjem, hvis Damer søger Plads for at slaa Tiden ihjel. Nej, hele den store Skare af kvindelige Medhjælpere maa lære af dette, og slutte sig til vor Organisation, som forlanger lige Løn for Mand og Kvinde, som arbejder for højere Intelligens og mere Standsfølelse hos vor Medhjælper-Stand.

København, Juni 1904. *Herman Hansen.*

Paa Grund af Pladsmangel kan vi ikke her paavise de Meningsløsheder som „Politiken" efter ovenstaaaende har gjort sig til Udtryk for. „Politikens" Artikel vidner om saare ringe Indsigt i de virkelige Forhold og bør derfor ikke tages alvorligt. I næste Nummer skal vi nærmere beskæftige os med det foreliggende altid aktuelle Spørgsmaal.

Red.

Handels- og Kontorlærlingenes Arbejdstid.

Vedtægten i Esbjerg.

Som tidligere meddelt, behandlede *Esbjerg* Byraad den 14. April et af vor lokale Afdeling indbragt Andragende om Indførelse af en kommunal Vedtægt for Handels- og Kontorlærlinges Arbejdstid, i Lighed med de københavnske Bestemmelser for Børns og unge Menneskers Arbejdstid.

Byraadet foretog 2den Behandling af Sagen ved et Møde den 9de Juni. Handelsforeningen havde anmodet Byraadet om ikke at vedtage Forslaget om, at de unge Mennesker kun maa beskæftiges til Kl. 7, saaledes som af „Hermes" foreslaaet. Det om Sagen nedsatte Udvalg anbefalede at imødekomme Andragendet saaledes, at de kjøbenhavnske Beskyttelsesbestemmelser indførtes. Dog vare Meningerne delte med Hensyn til Arbejdstiden Fredag Aften. Det vedtoges efter en længere Forhandling at udelade denne Aften af Vedtægten, men derimod at paabyde $1^1/_2$ Times Fritid for Lærlinge paa Kontorer og i Butikker i Tiden mellem Kl. 12—4 Fredag Eftermiddag.

Esbjerg er den første By efter Kjøbenhavn og Frederiksberg, der har indført kommunal Vedtægt for de unge Menneskers Arbejdstid i Handels- og Kontorfaget. Vedtægten træder i Kraft, naar Indenrigsministeriet har stadfæstet den.

I *Odense* har vor Afdeling indsendt et Andragende om Indførelse af en Vedtægt i Lighed med den i Kjøbenhavn gældende. Under Henvisning til denne udtales det i Andragendet, at den tilsigtede Lærlingebeskyttelse „i Almindelighed maa siges at tjene til Gavn for Handelsstanden i sin Helhed, at der netop i den Alder gives de unge saa rig Lejlighed som muligt til teoretisk Uddannelse, ligesom det vil være af Betydning for de unge af Hensyn til deres hele Udvikling og Sundhed, at der gives dem Lejlighed til Ophold og Bevægelse i fri Luft".

Andragendet, der nylig er indsendt til Byraadet, er endnu ikke naaet til Behandling i dette.

Helligdagsloven i Odense.

Ombringelsesbestemmelserne for Fyns Hovedstad har faaet et mindre rigoristisk Præg end ønsket af den lokale Politimester og Handelsforening. Vi meddelte i denne Tidendes forrige Nummer, at Byraadet havde nedsat et Udvalg angaaende det stillede Forslag, og Vedtægten er nu vedtaget efter Udvalgets Indstilling. Det tillades at ombære og omkøre Bærfrugt i Juni

og Juli indtil Kl. 12 Middag, at ombære Kager og Brød og ved *særlige Lejligheder* Øl og Mineralvande til Restaurationer. Endvidere tillades det at befordre visse Levnedsmidler til Jærnbaner bestemt for Udførsel.

Den saaledes vedtagne Lokalbestemmelse har altsaa som vi forudsagde, faaet en langt mere tiltalende Form end det oprindelige Forslag.

Litteratur.

Hages Haandbog i Handelsvidenskab. (5te og 6te Hefte). Den med stor Dygtighed udarbejdede Afhandling om Nationaløkonomiens Grundtræk fortsættes gennem begge Hefter. Afsnittet *Fordeling*, der atter falder i 3 Afdelinger: Arbejdsløn, Rente, Jordrente, er undergaaet nogen Ændring siden 1ste Udgave; navnlig i sidstnævnte Afsnit er Stoffets Udvidelse og yderligere Bearbejdelse iøjnefaldende. Det sidste Femtenaars Sociallovgivning skildres i en knap men klar Fremstilling. Handelspolitikens Historie behandles i Afsnittets Slutning.

I 6te Hefte føres Læseren ind paa Finansvidenskabens Gebeter. Indtægts-, Formue- og Næringsskat, Skatter af faste Ejendomme, Toldindtægter og de øvrige Kilder til Statsindtægterne kommer til Behandling i Heftet, der slutter med en Oversigt over de offentlige Indtægter i Danmark.

Hvor ingen Afdeling findes

sker Indmeldelse direkte under Centralorganisationen til Hovedkassereren Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Kontingentet for direkte Medlemmer er *35 Ø. pr.* Maaned, der opkræves pr. Post *kvartalsvis* forud.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Centralorganisationens Adresser:

Hovedkontoret: Esbjerg.
Formand: *Åge Hyllested.*
Hovedkasserer: *Chr. Ingvoldsen.*

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Redaktion: Kjøbenhavn.
Redaktør: *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26.

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Ekspedition: Kjøbenhavn.
Ekspeditør: *V. Zwicki,* Jacob Danefærdsvej 6.

Agitationsudvalgene:
Københavns og Omegn: Formand: *Vilh. Hansen,* Kjøbenhavn, Mysundegade 26.
Jylland: Formand: *Vald. Pedersen,* Aarhus, Høegh Guldbergsgade 69 A.
Øerne: Formand: *Vilh. Hansen* (konst.), Kjøbenhavn. Mysundegade 26.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26. Kasserer: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3 L.
Annonceexpeditør: *K. Hintz,* Oehlenschlægersgade 50, 1.

Besøg paa Carlsberg! Søndag den 17de Juli *aflægger de københavnske Medlemmer med Damer et Besøg paa Carlsbergbryggerierne og Aftapningsanstalten. Deltagerne bedes møde præcis Kl. 10¼ ved Indgangen til Gamle Carlsberg paa Carlsbergvej (ved Jernbaneviaduktet).*
Man anmodes om at virke for den størst mulige Tilslutning.

Sommerlokale.

Paa Foranledning af Udvalget er der sikret de kjøbenhavnske Afdelinger et godt Sommer-Samlingssted paa *Etablissementet „Søfryd"* (Hjørnet af Dosseringen og Fredensgade). *Mødeaften hver Onsdag.*

Etablissementet er velegnet til Samlingssted i Sommermaanederne. Der er lette og bekvemme Forbindelsesmidler fra alle Bydele, Sporvogn og Promenaden langs Søerne. Musik i Haven, Billard osv.

Medlemmerne anmodes om at give talrigt Møde hver Mødeaften.

Agitationsudvalget.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3. L. Kasserer: *C. Wulff,* Sølleradgade 24, 3.

Kolonial- og Materialmedhjælpernes Organisation. Formand: *K. Hintz.* Oehlenschlægersgade 50, I. Kasserer: *H. P. Jensen,* Sølvgade 86. 2. Sal.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *Thyge Hansen,* Saxogade 112, 3. Kasserer: *E. Schibler,* Istedgade 120.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Danmarksgade 6, 2. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Afdelingens aarlige *Sommerudflugt* afholdes den *10. Juli.*

Programmet:

Kl. 8¾ mødes paa Banegaarden. Kl. 9⁰⁵ pr. Jernbane til *Mosskov.* Kl. 12 Frokost af medbragte Madkurve.

Senere Sejltur paa Søerne. Kl. 4 indtages en let Middag, derefter Dans i det Frie. Kl. 9½ samles Deltagerne ved Mosskov Holdeplads til Hjemrejse. Man sørger selv for Provianteringen.

Et stort Antal Herrer og Damer ere allerede tegnede. Vi henleder Opmærksomheden paa, at der for et større Antal faas Rabat paa Jernbanebilletten, hvorfor alle deltagende bedes tegne sig straks eller tilstille Formanden Meddelelse.

Bestyrelsen.

Aarhus. Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Telefon 1443. Kasserer: *Th. Nielsen,* Thunøgade 46, 2. Sekretær: *E. Nielsen,* Annagade 35. Leder af Engageringsvæsenet. *Robert Petersen,* Guldsmedgade 24—26. Annonceexpeditør: *Hakonsen,* Vestergade 10. Telefon 1224.

Billetter til Fotoplastikon kunne faaes til nedsat Pris hos Kassereren.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested.* Kasserer: Assistent *Th. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36.

Herning. Formand: *Carl Pape,* Kasserer: Kommis *Beck-Nielsen,* adr. I. K. Larsen.

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen,* Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen,* Østerg. 56.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Nykjøbing p. M. Formand og Kasserer: *Chr. Høgh.* Sekretær: *I. H. Rechnagel.*

Randers. Formand: *G. Kolding,* Nørregade 1. Kasserer: *S. Krogh,* Adelgade 20, I.

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi,* Kasserer: Kommis *C. N. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Carl Bülow.*

Varde. Formand og Kasserer: Bogholder *C. H. W. Hasselriis.*

Øerne.

Odense. Formand og Kasserer: *Johs. Petersen,* Overgade 7, der modtager Indmeldelser. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *H. Petersen,* Albanigade 65, 2.

Husk at *Alf. Andersen,* Kongensgade 58, modtager Meddelelser til „D. H. & K. M.-Tidende."

Medlemsmøde afholdtes den 21. Juni. Efter at Formanden havde udtalt sig om de i Øjeblikket nærmest foreliggende faglige Spørgsmaal: Masimalarbejdsdagen og Begrænsning af Arbejdstiden for de ved Handel beskæftigede unge Mennesker, førtes der en Del Forhandling om at foretage nogle Smaaudflugter, for at fremme Sammenholdet indenfor Foreningen og Udviklingen at Kammeratskabs- og Kollegialitetsfølelsen.

Et Festudvalg, bestaaende af Kommis *A. Lauritzen,* Vestergade 71. Kontorist *I. Bjerg Jensen,* Kongensgade 31 og Kontorist *Alf. Andersen,* Kongensgade 58, nedsattes.

Det vedtoges at begynde med en *Fodtur til Stige Søndag den 28. Juni,* og fortsætte 1. og 3. Søndag i hver Maaned, saafremt Turene vinder Tilslutning.

Søndag den 3. Juli gaar Turen til *Karolinekildeskoven.* Der startes fra Statsbanegaarden Kl. 9¾. En god Pakke Mad maa medbringes. Der findes ingen Restauration i Skoven, men Kildevand i massevis. — Glem ikke Humøret!

Festudvalget.

Sorø. Formand: *Jul. Jørgensen,* Kasserer: Bogholder *Chr. Brinch.*

Rettelse.

I Hr. *Hasselriis'* Spidsartikel *„Danske Handelsskoler"* i Nr. 12 har indsneget sig følgende Trykfejl: Side 45, 1. Spalte, Linie 18 fra neden, staar: „at disse Dagskoler har" — skal være: *„at disse Dagskoler vanskeligt har".* Paa samme Side, 2. Spalte, 26. Linie fra oven, „sikkert" — skal være: *„skikket".*

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 14. 15. Juli 1904. 4. Aargang

en anden ved Fraflytning. Hvor ingen Afdeling findes sendes Meddelelsen til Hovedkassereren.

4) Send *altid* Kopi af ethvert Cirkulære eller Meddelelse, baade til Formanden for Centralorganisationen og til Redaktøren af »D. H. og K. M.-T.«.
5) Besvar *altid* indgaaede Forespørgsler omgaaende og følg enhver Henvendelse fra Hovedledelsen med Nøjagtighed og Hurtighed.
6) Lad et Medlem overtage Hvervet som fast Korrespondent for »D. H. og K. M.-T.«.

Det vil være dette Medlems Pligt at indberette alt Foreningslivet vedrørende til Redaktionen, og *navnlig* give Meddelelser om faglige Forhold.

7) Afhold mindst 1 Gang maanedlig Medlemsmøde, kommer der kun faa til at begynde med, Besøget vil stige, og det giver Liv indenfor Afdelingerne.
8) Henled Opmærksomheden paa Afdelingen ved Afholdelse af offentlige Møder, helst med fremmede Talere, og mindst 1 à 2 Gange om Aaret.
9) Ingen Sag af Betydning bør indledes uden efter forudgaaende Brevveksling med Formanden for Centralorganisationen.
10) *Alle Pengeforsendelser sker til Hovedkassereren Hr. Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Danske Handelsskoler.

Af C. H. W. Hasselriis.

II. Aftenskoler.

(Fortsat).

Udenfor København har det, som før nævnt, været den jydske Handelsstand, der først har baaret Fortsættelsesskolesagen frem og givet Impulserne til Kollegerne i Landets øvrige Provinser.

Igennem de jydske Handelsforeningers Fællesrepræsentation (Foreningen af jydske Handelsforeninger) er den overvejende Del af de rundt om i denne Landsdels Købstæder og Handelspladser spredte Skoler bleven samlede under en Overledelse, et Udvalg for Skolevæsen, der længst har indført en Normalplan for Undervisningen i samtlige Skoler. Senere har Sjælland gjort fælles Sag med Jylland, og for et Aar eller to siden kom Fyn og Smaaøerne med.

I samtlige Danmarks Provinsbyer findes nu af Fortsættelsesskoler ialt ca. 50. Deraf i Aarhus alene hele 3. 46 af Skolerne arbejder efter Normalplanen. De styres af et „Fællesudvalg for Skolevæsen. Elevantallet i Fortsættelsesskolerne er ret betydeligt og stadig stigende. Skolerne i de mindre Byer er gennemgaaende bedre besøgt end disse i de større Provinsbyer. Der gives Smaabyer, hvis Skoler har en Elev pr. 100 Indbyggere, medens Gennemsnittet i de større Byer er en Elev paa det dobbelte Indbyggerantal.

De under Fællesudvalget sorterende Skoler havde i Skoleaaret 1902—1903 et samlet Elevantal af 1955 og nød i Statstilskud et Beløb af 13,425 Kr. imod henholdsvis 1,355 og 9,390 Kr. i Femaaret tidligere. For de samlede Fortsættelsesskoler i Provinserne andrager Statstilskuddet et ca. 2000 Kr. større Beløb. Statstilskuddet søges stadig forhøjet.

Undervisningen foregaar i et Kursus, der strækker sig gennem 3 Skoleaar, i hvilke der gennemgaas 3 Klasser, hver med mindst 150 Timers Undervisning. Skoleaaret gaar fra 15. September til 15. April. Der undervises i følgende Fag:

Dansk, Skrivning, Bogføring, Handelsteknik, Regning, Geografi, Retslære, Sprog (frivilligt).

Undervisningen afsluttes med en Afgangseksamen, og i dette Øjemed nedsættes 2 Censorudvalg, et for Jylland og Fyn og et for Sjælland og Øerne.

ministeriets Foranstaltning og [illegible] de Fag, der findes paa Fortsættelsesskolernes Læseplan. Kursus varer 20 Dage og finder Sted i den almindelige Sommerferie. Staten yder 2000 Kr. til dette Formaal, dels til Lønninger til Lærerne, dels til Stipendier til Deltagerne.

(Sluttes).

Kontoristernes Organisation.

Af Guillaume.

(En Artikel fra Medhjælperbevægelsens første Dage).

(Fortsat).

Den unge Mand, der vil uddanne sig i Kontorfaget, bliver antaget som Volontør paa et Kontor for en ringe maanedlig Løn, ofte uden Vederlag i den første Tid; efter Læretidens Udløb begynder Kontoristen i Reglen med en Gage af 50 Kr. maanedlig; efter et eller to Aars Forløb kan Lønnen stige til 60—65 Kr.; i heldigste Tilfælde til 75 Kr., men nu standser i Almindelighed Avancementet; saafremt Kontoristen ikke kan bekvemme sig til i aarevis at arbejde for denne ringe Løn, er der Hundrede andre, der er villige til at træde i hans Sted. Imidlertid hænder det ikke sjældent, at Principalen er tilbøjelig til at afskedige Kontoristen efter endt Læretid i Stedet for at forhøje Lønnen — Principalen anvender i saa Fald stadig Volontører, fordi disse ere betydelig billigere end udlærte Kontorister.

Ved en Sammenligning mellem den Løn, der udbetales til yngre Kontorister (20—30 Aar) og den Gennemsnitsløn, som Lønarbejderne i andre Fag erholder i København, vil man indse Nødvendigheden af, at der gøres Skridt til at gennemføre en hurtig Forbedring af de Lønningsvilkaar, som Kontoristerne ere underkastede. Gennemsnitslønnen for Haandværkssvende i København er ca. 1000 Kr.*) om Aaret, naar dette regnes til 300 Arbejdsdage; dette Beløb er imidlertid meget lavt ansat, idet den Merfortjeneste, der opstaar ved Akkord- og Søndagsarbejde, ikke er medregnet. Vi ere desværre ikke i Besiddelse af nogen Statistik over Kontoristernes Løn — saavidt os bekendt eksisterer der ingen saadan, selvfølgelig af den Grund, at dette Fags Udøvere have indtaget en saa tilbagetrukket Stilling og aldrig samlede er mødt frem med deres Fordringer, saaledes at der fra kommunal eller statslig Side er foretaget Skridt til at samle Materiale til en statistisk Fremstilling af Lønningsforhold etc. indenfor Faget, men selv om vi altsaa ikke kan støtte os til officielle Beretninger vedrørende dette Spørgsmaal, er det sikkert ikke for lavt regnet, naar man anslaar Gennemsnitslønnen for Kontorister i København til 780 Kr. aarlig, der altsaa svarer til en Gennemsnitsindtægt af 65 Kr. pr. Maaned. Dette Beløb er imidlertid det samme som Gennemsnitslønnen for Arbejdsmænd i København andrager under de samme Forudsætninger, som for Haandværkssvendenes Vedkommende, altsaa med en Arbejdsdag, der er betydelig kortere end den for Kontorister almindelige; hertil kommer, at den anførte Gennemsnitsløn omfatter alle ikke faglærte Arbejdere; dersom man imidlertid undersøger Lønningsforholdene for de organiserede Arbejdsmænds Vedkommende, er disses Løn betydelig højere end den anførte Gennemsnitsløn.

Den unge Kontorist i Alderen fra 20—30 Aar lønnes altsaa næppe saa godt som den ikke faglærte Arbejder, til Trods for at de Fordringer, der stilles til ham med Hensyn til teoretisk Uddannelse, Paaklædning etc. ere større end de, der stilles til den fysiske Arbejder; naar et ungt Menneske er henvist til at „leve“ for et halvt Hundrede Kroner om Maaneden uden anden Hjælp, maa det næppe forundre nogen, at han er udsat for at komme i Konflikt med Loven, det er ofte bevist, at Kassesvig og andre Besvigelser ere en Følge af en ussel Løn, der ikke garanterer Vedkommende en menneskeværdig Tilværelse, og selv om man naturligvis maa fordømme den Slags Lovertrædelser, maa Skylden dog i sidste Instants ofte søges hos Principaler, der udbytter Kontoristens Arbejdskraft for en saa ringe Betaling, at denne ikke kan subsistere.

*) Marcus Rubin: Arbejdslønnen i Kjøbenhavn 1892.

Letteste.
Største og bedste Reparations-Værksted
Bedste.
s gratis.

Leveregler for Afdelingerne.

1) Gør det til en ufravigelig Regel altid at opkræve Medlemsbidraget *senest* den 2den i hver Maaned. Medlemmerne vænnes derved til straks at betale Beløbet, og Restancerne indskrænkes til et Mindretal.
2) Indsend Bidraget til Hovedkassereren saa snart dette er indgaaet i Afdelingens Kasse, og *aldrig* senere end den 20de i hver Maaned.
3) Sørg *altid* for at overføre Medlemmerne fra en Afdeling til en anden ved Fraflytning. Hvor ingen Afdeling findes sendes Meddelelsen til Hovedkassereren.
4) Send *altid* Kopi af ethvert Cirkulære eller Meddelelse, baade til Formanden for Centralorganisationen og til Redaktøren af »D. H. og K. M.-T.«.
5) Besvar *altid* indgaaede Forespørgsler omgaaende og følg enhver Henvendelse fra Hovedledelsen med Nøjagtighed og Hurtighed.
6) Lad et Medlem overtage Hvervet som fast Korrespondent for »D. H. og K. M.-T.«.

   Det vil være dette Medlems Pligt at indberette alt Foreningslivet vedrørende til Redaktionen, og *navnlig* give Meddelelser om faglige Forhold.
7) Afhold mindst 1 Gang maanedlig Medlemsmøde, kommer der kun faa til at begynde med, Besøget vil stige, og det giver Liv indenfor Afdelingerne.
8) Henled Opmærksomheden paa Afdelingen ved Afholdelse af offentlige Møder, helst med fremmede Talere, og mindst 1 à 2 Gange om Aaret.
9) Ingen Sag af Betydning bør indledes uden efter forudgaaende Brevveksling med Formanden for Centralorganisationen.
10) *Alle Pengeforsendelser sker til Hovedkassereren Hr. Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Danske Handelsskoler.

Af C. H. W. Hasselriis.

II. Aftenskoler.

(Fortsat).

Udenfor København har det, som før nævnt, været den jydske Handelsstand, der først har baaret Fortsættelsesskolesagen frem og givet Impulserne til Kollegerne i Landets øvrige Provinser.

Igennem de jydske Handelsforeningers Fællesrepræsentation (Foreningen af jydske Handelsforeninger) er den overvejende Del af de rundt om i denne Landsdels Købstæder og Handelspladser spredte Skoler bleven samlede under en Overledelse, et Udvalg for Skolevæsen, der længst har indført en Normalplan for Undervisningen i samtlige Skoler. Senere har Sjælland gjort fælles Sag med Jylland, og for et Aar eller to siden kom Fyn og Smaaøerne med.

I samtlige Danmarks Provinsbyer findes nu af Fortsættelsesskoler ialt ca. 50. Deraf i Aarhus alene hele 3. 46 af Skolerne arbejder efter Normalplanen. De styres af et „Fællesudvalg for Skolevæsen. Elevantallet i Fortsættelsesskolerne er ret betydeligt og stadig stigende. Skolerne i de mindre Byer er gennemgaaende bedre besøgt end disse i de større Provinsbyer. Der gives Smaabyer, hvis Skoler har en Elev pr. 100 Indbyggere, medens Gennemsnittet i de større Byer er en Elev paa det dobbelte Indbyggerantal.

De under Fællesudvalget sorterende Skoler havde i Skoleaaret 1902—1903 et samlet Elevantal af 1955 og nød i Statstilskud et Beløb af 13,425 Kr. imod henholdsvis 1,355 og 9,390 Kr. i Femaaret tidligere. For de samlede Fortsættelsesskoler i Provinserne andrager Statstilskuddet et ca. 2000 Kr. større Beløb. Statstilskuddet søges stadig forhøjet.

Undervisningen foregaar i et Kursus, der strækker sig gennem 3 Skoleaar, i hvilke der gennemgaas 3 Klasser, hver med mindst 150 Timers Undervisning. Skoleaaret gaar fra 15. September til 15. April. Der undervises i følgende Fag:

Dansk, Skrivning, Bogføring, Handelsteknik, Regning, Geografi, Retslære, Sprog (frivilligt).

Undervisningen afsluttes med en Afgangseksamen, og i dette Øjemed nedsættes 2 Censorudvalg, et for Jylland og Fyn og et for Sjælland og Øerne.

Da hele den Maade, hvorpaa Fortsættelsesskolerne drives i Provinserne og København forresten med, gør, at Arbejdet i disse kun kan blive en Bibeskæftigelse for de Lærere, der besørger det, har det navnlig i Provinserne i Reglen været vanskeligt at finde Lærere med de nødvendige Kvalifikationer til at docere Teori for de unge Handelsmænd. Denne meget væsentlige Mangel, der nedenfor skal blive udførligere omtalt, har man søgt at afhjælpe ved at arrangere saakaldte Feriekursus for de ved Fortsættelsesskolerne beskæftigede Lærere. Disse Kursus, der afholdes hvert Aar i København, er ordnede ved Indenrigsministeriets Foranstaltning og omfatter de Fag, der findes paa Fortsættelsesskolernes Læseplan. Kursus varer 20 Dage og finder Sted i den almindelige Sommerferie. Staten yder 2000 Kr. til dette Formaal, dels til Lønninger til Lærerne, dels til Stipendier til Deltagerne.

(Sluttes).

Kontoristernes Organisation.

Af *Guillaume.*

(En Artikel fra Medhjælperbevægelsens første Dage).

(Fortsat).

Den unge Mand, der vil uddanne sig i Kontorfaget, bliver antaget som Volontør paa et Kontor for en ringe maanedlig Løn, ofte uden Vederlag i den første Tid; efter Læretidens Udløb begynder Kontoristen i Reglen med en Gage af 50 Kr. maanedlig; efter et eller to Aars Forløb kan Lønnen stige til 60—65 Kr.; i heldigste Tilfælde til 75 Kr., men nu standser i Almindelighed Avancementet; saafremt Kontoristen ikke kan bekvemme sig til i aarevis at arbejde for denne ringe Løn, er der Hundrede andre, der er villige til at træde i hans Sted. Imidlertid hænder det ikke sjældent, at Principalen er tilbøjelig til at afskedige Kontoristen efter endt Læretid i Stedet for at forhøje Lønnen — Principalen anvender i saa Fald stadig Volontører, fordi disse ere betydelig billigere end udlærte Kontorister.

Ved en Sammenligning mellem den Løn, der udbetales til yngre Kontorister (20—30 Aar) og den Gennemsnitsløn, som Lønarbejderne i andre Fag erholder i København, vil man indse Nødvendigheden af, at der gøres Skridt til at gennemføre en hurtig Forbedring af de Lønningsvilkaar, som Kontoristerne ere underkastede. Gennemsnitslønnen for Haandværkssvende i København er ca. 1000 Kr.*) om Aaret, naar dette regnes til 300 Arbejdsdage; dette Beløb er imidlertid meget lavt ansat, idet den Merfortjeneste, der opstaar ved Akkord- og Søndagsarbejde, ikke er medregnet. Vi ere desværre ikke i Besiddelse af nogen Statistik over Kontoristernes Løn — saavidt os bekendt eksisterer der ingen saadan, selvfølgelig af den Grund, at dette Fags Udøvere have indtaget en saa tilbagetrukket Stilling og aldrig samlede er mødt frem med deres Fordringer, saaledes at der fra kommunal eller statslig Side er foretaget Skridt til at samle Materiale til en statistisk Fremstilling af Lønningsforhold etc. indenfor Faget, men selv om vi altsaa ikke kan støtte os til officielle Beretninger vedrørende dette Spørgsmaal, er det sikkert ikke for lavt regnet, naar man anslaar Gennemsnitslønnen for Kontorister i København til 780 Kr. aarlig, der altsaa svarer til en Gennemsnitsindtægt af 65 Kr. pr. Maaned. Dette Beløb er imidlertid det samme som Gennemsnitslønnen for Arbejdsmænd i Københavns andrager under de samme Forudsætninger, som for Haandværkssvendenes Vedkommende, altsaa med en Arbejdsdag, der er betydelig kortere end den for Kontorister almindelige; hertil kommer, at den anførte Gennemsnitsløn omfatter alle ikke faglærte Arbejdere; dersom man imidlertid undersøger Lønningsforholdene for de organiserede Arbejdsmænds Vedkommende, er disses Løn betydelig højere end den anførte Gennemsnitsløn.

Den unge Kontorist i Alderen fra 20—30 Aar lønnes altsaa næppe saa godt som den ikke faglærte Arbejder, til Trods for at de Fordringer, der stilles til ham med Hensyn til teoretisk Uddannelse, Paaklædning etc. ere større end de, der stilles til den fysiske Arbejder; naar et ungt Menneske er henvist til at „leve“ for et halvt Hundrede Kroner om Maaneden uden anden Hjælp, maa det næppe forundre nogen, at han er udsat for at komme i Konflikt med Loven, det er ofte bevist, at Kassesvig og andre Besvigelser ere en Følge af en ussel Løn, der ikke garanterer Vedkommende en menneskeværdig Tilværelse, og selv om man naturligvis maa fordømme den Slags Lovertrædelser, maa Skylden dog i sidste Instants ofte søges hos Principaler, der udbytter Kontoristens Arbejdskraft for en saa ringe Betaling, at denne ikke kan subsistere.

*) Marcus Rubin: Arbejdslønnen i Kjøbenhavn 1892.

Børnearbejdet.

Nye Beskyttelsesbestemmelser for den unge Arbejdskraft.

Enhver Tilhænger af humane Foranstaltninger og kulturelle Fremskridt hilste Tillægget til Fabriksloven af 11. April 1901 med Glæde. Selve Loven var et socialt Fremskridt, og den fik som bekendt endnu større Rækkevidde ved den kjøbenhavnske Vedtægt af 1902, der nu er efterfulgt af lignende Beskyttelsesbestemmelser for den unge Arbejdskraft i Handels- og Kontorfaget indenfor Esbjerg Bys Omraade. Det maa haabes, at andre Byer snart følger det givne Eksempel. Her ligger en Opgave for vore Provins-Afdelinger, der ikke bør forblive upaaagtet.

Beskyttelse for den yngste Del af Handelsstanden ved Fastsættelse af bestemte Arbejdstidsgrænser er en Kardinalfordring af den organiserede Medhjælperstand. De Principaler, der bekæmper denne humane Foranstaltning, kan med tilbørlig Hensynstagen til Tidsafstanden og det mellemliggende Kulturfremskridt jævnstilles de engelske Fabrikanter, der for nogle Menneskealdre siden tordnede mod Beskyttelseslovgivningen for de Børn, der hensynsløst udbyttedes i de engelske Fabrikker. Og de Medhjælpere, som forbavser os ved deres Protest mod dette Værn af den vordende Medhjælperstand, disse Medhjælpere have bedst af at overgives til Glemslen, og den Skam, de tilføjer os fremadstræbende Handels- og Kontormedhjælpere, bør vel helst forties — thi disse Mænd vide ikke, hvad de gøre.

Er det ikke et Tidens Tegn, at man nu gør Bod for Fortidens Synder mod den opvoksende Slægt — den Ungdom, der skal følge i vort Spor og engang i Tiden udfylde vore Pladser. — Reformerne gribes i hvert Fald an fra den rigtige Ende.

Naturligvis bør man ikke blive staaende ved Reguleringen af Børns og unge Menneskers Arbejdstid. Selve Lærlingeloven trænger til en gennemgribende Forbedring. Vor Kongres i Kjøbenhavn 1902 har udtalt Centralorganisationens Standpunkt til dette vigtige Reformspørgsmaal og bl. a. rejst Krav om, at det forbydes at anvende Lærlinge til Varetransporter og andet fysisk Arbejde, som ikke er nødvendigt for Uddannelsen til Handels- og Kontormand, og det maa anses som givet, at Lærlingelovens Revision er en af de mest nærliggende Reformer, der i særlig Grad faar Indflydelse paa Arbejdsforholdet i Handels- og Kontorfaget.

Vi anser derfor Forslaget til et nyt Tillæg til den kjøbenhavnske Politivedtægt for et godt Varsel om en fortsat og gennemgribende Beskyttelseslovgivning for den unge Arbejdskraft. I Politivedtægten findes nemlig følgende Passus: „Børn under 16 Aar maa ikke benyttes til nogen som helst Handel paa offentlig Gade, Vej eller Plads", og hertil har Politidirektøren med Indenrigsministeriets Billigelse foreslaaet følgende Tilføjelser:

> „ejheller overanstrænges med Førsel af Træk- eller Haandvogne, Kørsel med Varetransportcykler eller Bæren af Byrder paa offenlig Gade eller Plads i Forretningsøjemed. Børn, der endnu ikke har fyldt det 14de Aar, maa overhovedet ikke benyttes til paa saadanne Steder i Forretningsøjemed at føre Træk- eller Haandvogne eller køre med Varetransportcykler".

Borgerrepræsentationen har sendt Forslaget i Udvalg.

Dette tilsyneladende uanselige Forslag er imidlertid af ikke ringe Betydning for Kampen mod Misbrug af den unge Arbejdskraft. Dets Skæbne bør derfor følges med Interesse af de organiserede Medhjælpere.

---

§ 11.

Den sidste Kommunalindstilling.

Endelig foreligger den sidste Indstilling til Vedtægt for Vareombringning i Henhold til den nye Helligdagslovs § 11. Det er Københavns Kommunalbestyrelse, der først nu er bleven færdig med at overveje Vedtægtens Affattelse, og man har opnaaet at give den samme Form som Nabokommunen Frederiksberg.

Maaske vil det lykkes at faa Loven til at virke til Eftersommeren. Det afhænger nu kun af den Hurtighed, hvormed Justitsministeriet gennemarbejder Vedtægterne.

Hovedstadens Magistrat fremsatte som meddelt i „D. H. & K. M.-Tidendes" Nr. 12. et Forslag, hvorefter al Vareombæring til Restaurationer skulde være tilladt fra Kl. 12—2 og efter Kl. 4 Søndag Eftermiddag. Vedtægten har dog ikke faaet denne Affattelse, idet Borgerrepræsentationen paa Forslag af det nedsatte Udvalg har vedtaget følgende Indstilling:

I Henhold til § 11 i Lov af 22de April 1904 om den offentlige Fred paa Folkekirkens Helligdage og Grundlovsdagen gives følgende Bestemmelser angaaende Kørsel og Ombæring af **forudbestilte** Varer paa Folkekirkens samtlige Helligdage:

a. Kørsel og Ombæring af Øl, Mineralvande, Is og Kulsyre til Restaurationer (Beværtningssteder) er tilladt i Tiden før Kl. 12 Middag og efter Kl. 4 Eftermiddag,
b. Kørsel og Ombæring af Mælk og Brød er tilladt i Tiden før Kl. 12 Middag og Kl. 4 Eftermiddag.
c. Bærfrugt og levende Blomster kan udbringes i Tiden før Kl. 12 Middag. Paa Juleaftensdag, hvad enten den falder paa en Søndag eller paa en Søgnedag, kan levende Blomster ogsaa udbringes efter Kl. 6 Eftermiddag,
d. Transport af Varer til Forsyning af forbisejlende Skibe, Transport af Gods til og fra Dampskibe og Jernbaner samt Transport af eller Driven med Kreaturer fra eller til Jernbaner eller Skibe er tilladt hele Dagen,
e. Salg af frisk Fisk — saavel Butiks- som Gadesalg — maa finde Sted indtil Kl. 9 Formiddag, undtagen den første Dag af de tre store Højtider samt Skærtorsdag og Langfredag, paa hvilke Dage saadan Handel slet ikke maa finde Sted.

Den uheldige Bestemmelse i Lovens § 11, at Arbejdskørsel er tilladt til Kl. 10, har Udvalget benyttet i sin Betænkning til at fastslaa Vareombringningens Tilladelighed indtil dette Klokkeslet. Der siges saaledes i Betænkningen:

„Naar saaledes enkelte Handelsforeninger anmoder om, at Ombæringstiden maa fastsættes til Kl. 9 Søndag Morgen og ikke til senere Klokkeslet, saa maa Udvalget henvise til, at i Henhold til Lovens § 1 er al Arbejdskørsel (Vareomkørsel og Vareombæring) ubetinget tilladt indtil Kl. 10, og den Frihed, som Loven saaledes hjemler, kan Vedtægten ikke indskrænke, men kun — for enkelte Varers Vedkommende — udvide".

Vedtægten for København og Frederiksberg har altsaa, som vi forudsagde faaet en noget heldigere Form end det af Kjøbenhavns Magistrat oprindelig fremsatte Forslag. Hvorledes denne Vedtægt vil komme til at virke i Praksis kan vel ikke paa Forhaand siges; men at den for en Del Medhjælperes Vedkommende vil gribe forstyrrende ind i den Søndagshvile, som Loven skulde garantere dem, er hævet over al Tvivl.

Vi skal senere komme tilbage til denne Side af Sagen.

Fra det fynske Handelsmøde.

Lovbestemt Butikslukning og Kritik af Helligdagsloven.

Centralforeningen af fynske Handelsforeninger afholdt forleden sit aarlige Repræsentantskabsmøde i Svendborg. Blandt de Spørgsmaal, der drøftedes, vil det være af særlig Interesse for denne Tidende's Læsere at erfare Resultatet af en Forespørgsel fra Centralforeningens Ledelse til Stiftets Handelsforeninger vedrørende Ønskeligheden af lovbestemt Butikslukning. Forespørgslen fremkom paa Ministeriets Foranledning som Følge af det kjøbenhavnske Detailhandler-Societets Andragende om lovbestemt Butikslukning Kl. 8 Aften paa 4 Søgnedage i Ugen. Paa Grundlag af de indkomne Udtalelser har Fællesudvalget svaret Ministeriet, at der indenfor Provinshandelsforeningerne er overvejende Stemning for Sagen, idet der fra 31 lokale Foreninger foreligger 24 Udtalelser i denne Retning, ligesom ogsaa Centralorganisationen af Detailhandlere i Jylland har ydet sin fulde Tilslutning, medens kun 6 Foreninger have udtalt sig imod, og Stemningen i een Forening stod lige for og imod. Dog er det et temmelig almindeligt Ønske, at der gøres Undtagelser for en Tid af 8 eller 14 Dage før Jul, for Enkeltes Vedkommende, ogsaa for Markeds-, Dyrskue-, Valg-, Skifte- og lignende Dage.

Naturligvis forhandlede man ogsaa om Manglerne ved den nye Helligdagslov. Der faldt mange kritiske Bemærkninger om Lovens Undtagelsesbestemmelser og Formanden Hr. Grosserer Schnackenburg, Odense, tog Anledning til at beklage, at Bestemmelsen om Ombringning let kan medføre, at Principalen

beholder Personalet hjemme til at effektuere Ordrer om Søndagen. Denne Udtalelse staar i ringe Samklang med den Stilling, som Odense Handelsforening (hvis Formand er Hr. S). har indtaget til Ombringelsesvedtægten for Odense By. Diskussionen viste iøvrigt, at man havde opfattet og fortolket Loven paa forskellig Maade i de fynske Købstæder. Det vedtoges, at nedsætte et Udvalg for at søge Lovens største Ulemper overvundne. Hermed turde Sagen været begravet.

Engelske Medhjælperkongresser.

Det ligger i vor Tids Krav, at gøre Forbindelsen og Samvirket mellem Menneskenes Børn saa omfattende og indgaaende som muligt. Sammenslutninger af alle Slags, i de mest forskelligartede Øjemed, bliver snart fra en ensom lokaliseret Fremtoning til en Distrikts- og Landskorporation. Og Grænserne overstiges, Sprog- og Afstandsvanskeligheder overvindes — den internationale Sammenslutning virkeliggøres.

Den faglige Medhjælperbevægelse fremtræder nu i de fleste Lande i nationale Sammenslutninger, omfattende hele Landet eller enkelte Distrikter og Provinser. Forsøget med den internationale Organisation er gjort, og det er allerede fra Experimentets Famlen ført ind paa Virkelighedens sikre Grund.

Naar vi kender de Vilkaar, hvorunder Medhjælperne søges samlede, kan det forbavse, at Resultaterne ere saa gunstige og Fremgangen saa stor som Tilfældet er indenfor de fleste af de Medhjælperorganisationer, der virker i væsentlig samme Retning som Centralorganisationen. Den moderne engelske Medhjælperbevægelse er ikke af gammel Dato, men den er i stærk og støt Fremgang. For længe siden er Mr. Chamberlain's 12 Aar gamle Udtalelse, at Medhjælpernes Organisation var aldeles umulig, gjort til Skamme. I Pressen og i den offentlige Mening, hvor Handels- og Kontormedhjælper-Reformspørgsmaalene forhen mødtes med Uvilje eller hvad værre var, med Tavshed, omfatter man nu dette vigtige Afsnit af det sociale Spørgsmaal med Forstaaelse og Sympati, — eller, hvor Modstanden og Angrebslysten ligger Kritikeren i Blodet, dér bliver Tavsheden nu afløst af spaltelange Reflektioner over Berettigelsen af Medhjælpernes Krav.

To nylig afholdte Medhjælperkongresser kendetegner engelsk Medhjælperbevægelses nuværende Stilling. „*The National Amalgamated Union of Shop Assistants, Warehousemen and Clerks*", der fortrinsvis omfatter Medhjælperne i Manufakturfaget, afholdt nylig sit 13de Aarsmøde i Glasgow. Der var mødt en important Delgeretforsamling repræsenterende Unionens 300 Afdelinger i de forskellige Dele af de forenede Kongeriger. Repræsentanter fra andre Organisationer og for Byen Glasgows Kommunalbestyrelse overværende Kongressen og rettede Velkomsttaler til Deltagerne. Unionen, der tilhører den internationale Føderation, modtog Hilsener fra denne, og det besluttedes at søge den næste internationale Medhjælperkongres afholdt i London. I Kongressen deltog endvidere en Repræsentant for den *spanske* Medhjælperorganisation Senor Antonio Fabra y Ribas, der bragte Hilsen fra Kollegerne i sit Land og Portugal og gav Oplysninger om Medhjælperbevægelsen i disse fjærne Lande.

Præsidenten, Mr. Roberts Aabningstale formede sig til en Oversigt over det forløbne Forretningsaars vigtigste Begivenheder. Den mangeaarige Generalsekretær, Mr. James Macpherson, aflagde den egentlige Beretning, hvoraf fremgik, at Medlemsantallet nu var naaet 14,000 og Aarsindtægten i 1903 androg 16,398 £ mod 715 £ i 1893. Af den behandlede Dagsorden fremhæves „The shop bill" om lovmæssig Butikslukning. Ved Aabningen af den sidste Parlamentssamling indeholdt den kongelige Aabningstale netop Udtalelser, der antyder, at Regeringen nu agter at imødekomme Medhjælpernes Krav. „The living-in system" — Kost- og Logisystemet — der i England er langt værre og mere ødelæggende for Medhjælperen end hos os, blev fordømt som saa ofte før i en Resolution. Dog er man gaaet videre end til Kongresprotester. Netop i det sidste Aar har der været afholdt en Mængde Møder over hele Storbritannien, dels for at samle Medhjælpernes Tusinder mod dette dér saa nederdrægtige System, der gjør den fribaarne Britte til en ufri Mand og kaster Tusinder af unge Handelsmænd ind i Livsforhold, der staar i skarpeste Modstrid med vor Tids Krav til Hygiejne, Moral og socialt Velvære. Agitationen mod „The living-in system" er ikke forbleven uden Virkning, og Kongressen besluttede at gribe til særlige Foranstaltninger til Bekæmpelse af Uvæsenet. En Strid om faglige Spørgsmaal, der var udbrudt i Ferndale og som havde givet Anledning til en vedvarende Arbejdsstandsning — man huske, at Medhjælperstrejker ikke længere er usædvanlige Tildragelser i England — gav Anledning til længere Forhandling. Man vedtog at fortsætte Kampen, indtil de stillede Krav opfyldtes. Kongressen vedtog Resolutioner mod Indførelsen af kinesiske Arbejdere til Transvaal, mod Kontrakter, der i altfor høj Grad ere affattede i Medhjælpernes Disfavør (unfair agreements) og desuden drøftedes flere andre Spørgsmaal. Det vedtoges enstemmig at ansætte nogle flere faste Agitatorer (organisers) til at gennemagitere England, Skotland, Wales og Irland.

Den vigtige Kongres, der finder indgaaende Omtale i de anseeligste engelske Blade, sluttede med et af 4000 glasgowske Medhjælpere besøgt Møde. Denne „public demonstration", ved hvilken selve Borgmesteren, Sir John Primrose præsiderede, har efter „The Shop Assistant" givet Medhjælperbevægelsen i Skotland et virksomt Stød fremad.

„*The National Association of Grocers Assistants*", der omfatter Tusinder af engelske Kolonialmedhjælpere, afholdt ligeledes for nogen Tid siden sit 6te aarlige Delegeretmøde i Brighton. Mødet indlededes med en Velkomsttale af Byens Borgmester. Præsidenten, Mr. W. F. Pett, kunde meddele, at Fremgangen i det sidste Aar havde været usædvanlig stor. Afdelingernes Antal var betydelig forøget og Medlemsantallet steget med 700. Organisationen havde bilagt mange Stridsspørgsmaal, og udbetalt henved 300 £ til syge og pladsledige Medlemmer.

Der forhandledes længe angaaende Regeringens Stilling til en Butikslukningslov, og man indtog i Hovedsagen samme Standpunkt til dette Spørgsmaal, som den fornævnte Kongres. Kolonialmedhjælpernes tekniske Uddannelse var iøvrigt et af Mødets interessanteste Forhandlingsemner. Man ønskede gennemført en planmæssig Uddannelse med afsluttende Prøve, der giver Adgang til Beskæftigelse i Faget. Organisationen har henvendt sig til London County Council, for at faa oprettet specielle Kursus i dette Øjemed ved Handelshøjskolen.

Dagsordenens øvrige Punkter faldt nøje sammen med de Spørgsmaal, der beskæftigede Kongressen i Glasgow. Saaledes beskæftigede man sig med „The livig-in system", „unfair agreements" og Søndagsarbejdets fuldstændige Afskaffelse.

Det er værd at lægge Mærke til, at den organiserede engelske Medhjælperstand nu stiller Krav til Regering og Parlament om lovmæssig Regulering af Arbejdsforholdene. Frivillighedens Vej er prøvet igennem mange Aar, men funden for svær at befare, og nu gaar de engelske Medhjælpere til Organisationsarbejdet ligesom sine Standsfæller paa Fastlandet med højere Livsvilkaar som Maal og Sociallovgivningen som et vigtigt Middel i disse kuturelle Bestræbelser.

Kvindespørgsmaalet.

Foranlediget af en Artikel i et Hovedstadsblad angaaende „unge Damer i fine Forretninger" bebudede vi i sidste Nr. Offentliggørelsen af en Artikel vedrørende samme Spørgsmaal, hvori vort Standpunkt præciseredes; denne Artikel, der under Titlen „*Billig Arbejdskraft*" foreligger i Manuskript, har imidlertid vist sig for omfangsrig i dette Nummer af Bladet og vil derfor først fremkomme som Spidsartikel i næste Nummer.

Den unge Handelsstand.

Mel.: Husmandssangen.

For Brødet har Mennesket dagligt Behov,
ja arbejd'! er Budet, der kalder,
og lydig vi lystrer da Arbejdets Lov,
vi bøjer vor Ryg under Brødslidets Hov,
mens vor Tanke paa Udbyttet falder.

Der slides fra Morgen til sent ud paa Kvæld,
der aves de Tanker og Viljer,
men strimer i Vesten da Solen paa Hæld
da staar vel den Dag som de andre i Gæld,
naar vor Tanke paa Udbyttet falder.

Nej, hver som er ung og har brusende Blod
og Røst til at kræve sig Retten,
lad lyde vort Krav, staa fast, hvor du staar,
thi Arbejdet tærer paa Hjerternes Rod,
naar vor Tanke paa Udbyttet falder.

Giv Regler og Løn for vort daglige Slid,
der krænker ej frie Mænds Ære,
saa svinder den onde, fortærende Strid
og Voldgift kan øve sin Fred hver en Tid,
hvor Kravet om Udbytte lyder.

Giv Rum for de mange at slide sig frem,
men giv Fred paa de hellige Dage,
lad Hvilen ret kendes i tusinde Hjem,
saa vinder vi alle saa slideligt frem
og enige Udbyttet deler.

Nu Brødre i Sang vi har tolket vor Lyst
mod Sol over kommende Dage,
staa nu som en Garde, Bryst imod Bryst
og lyde skal Kravet, men blot ikke tyst:
Giv Udbytte i kommende Dage!

S—m.

Hvor ingen Afdeling findes

sker Indmeldelse direkte under Centralorganisationen til Hovedkassereren Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Kontingentet for direkte Medlemmer er *35 Ø. pr.* Maaned, der opkræves pr. Post *kvartalsvis* forud.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Centralorganisationens Adresser:

Hovedkontoret: Esbjerg.
Formand: *Åge Hyllested.*
Hovedkasserer: *Chr. Ingvoldsen.*

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Redaktion: Kjøbenhavn.
Redaktør: *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26.

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Ekspedition: Kjøbenhavn.
Ekspeditør: *V. Zwicki,* Jacob Danefærdsvej 6.

Agitationsudvalgene:
København og Omegn: Formand: *Vilh. Hansen,* Kjøbenhavn, Mysundegade 26.
Jylland: Formand: *Vald. Pedersen,* Aarhus, Høegh Guldbergsgade 69 A.
Øerne: Formand: *Vilh. Hansen* (konst.), Kjøbenhavn. Mysundegade 26.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26. Kasserer: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3 L.
Annonceexpeditør: *K. Hintz,* Oehlenschlægersgade 50, 1.

Husk Besøget paa Bryggeriet Carlsberg, *der finder Sted* **Søndag den 17de Juli**. *Medlemmerne med Damer deltager i Besøget paa Carlsbergbryggerierne og Aftapningsanstalten. Deltagerne bedes møde præcis Kl. 10¼ ved Indgangen til Gamle Carlsberg paa Carlsbergvej (ved Jernbaneviadukten).*
Virk for den størst mulige Tilslutning.

Sommerlokale.
De kjøbenhavnske Afdelinger har Sommer-Samlingssted paa *Etablissementet „Søfryd"* (Hjørnet af Dosseringen og Fredensgade). *Mødeaften hver Onsdag.*
Etablissementet er velegnet til Samlingssted i Sommermaanederne. Der er lette og bekvemme Forbindelsesmidler fra alle Bydele, Sporvogn og Promenaden langs Søerne. Musik i Haven, Billard osv.
Medlemmerne anmodes om at give talrigt Møde hver Mødeaften.

Agitationsudvalget.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3. L. Kasserer: *C. Wulff,* Søllerødgade 24, 3.

Kolonial- og Materialmedhjælpernes Organisation. Formand: *K. Hintz,* Oehlenschlægersgade 50, I. Kasserer: *H. P. Jensen,* Sølvgade 86, 2. Sal.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *Thyge Hansen,* Saxogade 112, 3. Kasserer: *E. Schibler,* Istedgade 120.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Danmarksgade 6, 2. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).
Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Aarhus. Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Telefon 1443. Kasserer: *Th. Nielsen,* Thunøgade 46, 2. Sekretær: *E. Nielsen,* Annagade 35. Leder af Engageringsvæsenet. *Robert Petersen,* Guldsmedgade 24—26. Annonceexpeditør: *Hakonsen,* Vestergade 10. Telefon 1224.
Billetter til Fotoplastikon kunne faaes til nedsat Pris hos Kassereren.

Søndag d. 17. Juli Kl. 10½ Form. Besøg paa *Brandstationen,* Ny Munkegade.
Udflugt til Brabrand *Søndag den 17. Juli* Kl. 2½ Eftmd. Mødested: Hovedbanegaarden Kl. 2¼. Attensmad medbringes. Kom alle. Det bliver en gevaldig Tur.
Foreningen har søgt gennemført 7-Lukning, men f. T. var der aldeles overvejende Stemning imod, saa dette er foreløbig opgivet. Vi søgte at faa Politivedtægten ifl. den nye Helligdagslov § 11 ændret saaledes, at al Handel blev forbudt, men desværre gik Byraadet imod os.
Paa *Børnehjælpsdagen* den 1. Juli havde vi arrangeret en „Slup", ved hvilken ca. 50 af Foreningens Damer og Herrer medvirkede. Optoget blev meget rosende omtalt, og Indtægten var vel ca. 600 Kr.

Bestyrelsen.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested.* Kasserer: Assistent *Th. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36.

Herning. Formand: *Carl Pape,* Kasserer: Kommis *Beck-Nielsen,* adr. I. K. Larsen.

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen,* Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen,* Østerg. 56.
Herværende Afdelings-Medlemmer med Damer foretager Udflugt til *Frederikshavn Søndag d. 24. Juli.* Deltagerne samles ved Banegaarden Kl. 11¼ Form. Afrejsen sker med Toget Kl. 11⁴⁰ med Ankomst til Frederikshavn Kl. 12⁵⁴. Byen og Havnen beses. Procession til Bangsbo Skov og Flade Bakker. Dands i Pavillonen fra Kl. 4 til 7. Spisning med afsluttende Kaffe og Punchesold. *Stor Tilslutning forventes.*

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Nykjøbing p. M. Formand og Kasserer: *Chr. Høgh.* Sekretær: *I. H. Rechnagel.*

Randers. Formand: *G. Kolding,* Nørregade 1. Kasserer: *S. Krogh,* Adelgade 20, I.

Ringkøbing. Det foreløbige Udvalg: Bogholder *Chr Nielsen,* Kommis *N. J. Madsen* og Kommis *A. Jensen.*
Da det altid er vanskeligt, at paabegynde Foreningsarbejdet i Sommermaanederne, har det foreløbige Udvalg vedtaget indtil videre ikke at danne nogen Afdeling, men i Stedet at indmelde alle de tegnede 12 Mand ialt som direkte Medlemmer. Forhaabentlig vil der da til Efteraaret være bedre Betingelser for Afdelingens Dannelse, der ikke derved er opgivet.

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi,* Kasserer: Kommis *C. N. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Carl Bülow.*

Varde. Formand og Kasserer: Bogholder *C. H. W. Hasselriis.*

Øerne.

Odense. Formand og Kasserer: *Johs. Petersen,* Overgade 7, der modtager Indmeldelser. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *H. Petersen,* Albanigade 65, 2.
Husk at *Alf. Andersen,* Kongensgade 58, modtager Meddelelser til „D. H. & K. M.-Tidende."
Søndag den 3. Juli foretog Afdelingen den første af sine smaa Søndagsudflugter, da Turen til Stige den 26. Juni maatte opgives paa Grund af Regnvejr.
Der spadseredes gennem Aalykke- og Næsbyhovedskoven til Karolinekilde, og Turen foregik fra første Færd under den fornøjeligste og kammeratligste Stemning og under Sang og diverse Vittigheder. Umiddelbart efter Ankomsten til Karolinekilde spistes Frokost, hvorefter Skoven gennemsøgtes paa Kryds og tværs, og Kildevand blev drukket i lange Baner. Stemningen kulminerede, da Festudvalget trakterede med Punch, tilberedt af det friske, klare Kildevand. Taler holdtes saa vel for Centralorganisationen som for Afdelingen her. Hjemturen foregik ligeledes under Sang og Skæmt, og da vi ved Middagstid atter naaede Odense, var det med Bevidstheden om at have tilbragt en fortræffelig Formiddag.
Efter Programmet skulde næste Tur foregaa Søndag den 17. men da der den Dag afholdes stort internationalt Idrætsstævne her i Byen, er Turen udsat til den 24. ds. I Betragtning af, at en Del af vore Kolleger i Kolonialbranchen maaske ikke kan naa at blive saa tidlig færdige i Forretningerne, at de kan komme med paa Formiddagsturen, bliver det denne Gang en Eftermiddagstur til Stige. Der startes præcis Kl. 2 fra Statsbanegaarden. Da vi er overbeviste om, at der her er imødekommet et længe næret Ønske, og da sidste Tur forløb saa fornøjeligt, gør vi sikker Regning paa, at endnu flere vil følge Indbydelsen denne Gang. Skulde der være nogen, som ikke gider gaa, kan de jo tage med Dampbaadene.
Altsaa mødes vi ved Banegaarden Søndag den 24. Kl. 2, medbringende Mellemmaden og vort allerbedste Humør. Det er tilladt at medtage Damer, og en lille „Lærke" i Baglommen skader heller ikke.

Festudvalget.

Sorø. Formand: *Jul. Jørgensen,* Kasserer: Bogholder *Chr. Brinch.*

Den sorte Tavle.

Slettet som direkte Medlem grundet paa Restance er: Kommis *A. H. Philipsen,* Mikkelsgade 2, Viborg.

Vedkommende har tidligere været beskæftiget hos Hr. *S. C. Pedersen* (Esbjerg) og *C. H. Zillstorff* (Aalborg) samt i Hjørring.

Esbjerg, d. 8. Juli 1904. *Chr. Ingvoldsen.*

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 15. 1. August 1904. 4. Aargang

sendes Meddelelsen til Hovedkassereren.

4) Send *altid* Kopi af ethvert Cirkulære eller Meddelelse, baade til Formanden for Centralorganisationen og til Redaktøren af »D. H. og K. M.-T.«.
5) Besvar *altid* indgaaede Forespørgsler omgaaende og følg enhver Henvendelse fra Hovedledelsen med Nøjagtighed og Hurtighed.
6) Lad et Medlem overtage Hvervet som fast Korrespondent for »D. H. og K. M.-T.«.

   Det vil være dette Medlems Pligt at indberette alt Foreningslivet vedrørende til Redaktionen, og *navnlig* give Meddelelser om faglige Forhold.
7) Afhold mindst 1 Gang maanedlig Medlemsmøde, kommer der kun faa til at begynde med, Besøget vil stige, og det giver Liv indenfor Afdelingerne.
8) Henled Opmærksomheden paa Afdelingen ved Afholdelse af offentlige Møder, helst med fremmede Talere, og mindst 1 à 2 Gange om Aaret.
9) Ingen Sag af Betydning bør indledes uden efter forudgaaende Brevveksling med Formanden for Centralorganisationen.
10) *Alle Pengeforsendelser sker til Hovedkassereren Hr. Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Billig Arbejdskraft.

Rekrutering „fra oven"?

Vi véd alle, at Arbejdslønnen er i høj Grad bestemmende for Varens Pris — og vi kende den deraf følgende Tendens til at trykke Lønnen saa meget som muligt. Arbejdskraftens Pris faar derfor en overordentlig Betydning i den lokale, nationale og internationale Konkurrence. Derfor trues England af Kontinentets billigere Industrifrembringelser, derfor klager vort hjemlige Haandværk og Industri over det sydlige Udlands Produktinvasion paa dansk Marked. — Varen, væbnet med Prisbilligheds Vaaben, gaar i Reglen af med Sejren paa Konkurrencens Valplads.

Raabet om billig Arbejdskraft, billig Administration giver Genlyd over Jordkredsen, og vé den Frembringerkategori af Haandens eller Aandens Arbejdere, Mænd eller Kvinder, der ej kan søge Støtte og Sikkerhed bag Organisationens Brystværn. Dens Levefod er prisgivet Svingningen mellem Tilbud og Efterspørgsel.

Den store uorganiserede Handels- og Kontormedhjælperstand stønner endnu under Vægten af billig Arbejdskraft. Den merkantile Reservearmé, rekruteret af en broget Mangfoldighed af de mest forskelligartede Samfundslag — Officerer Side om Side med Underbefalingsmænd, fallerede Købmænd ved Pult og Disk med Eksemplarer af la jeunesse dorée — tilføres bestandig nye Kolonner ved Tilstrømning af ganske ung Arbejdskraft og ved Kvindearméens Indrykning gennem Fagets vidtaabne Porte.

Den billige Arbejdskraft tager Têten i det planløse steeplechase efter Beskæftigelse. Om den i det lange Løb vil hævde Stillingen er en helt anden Sag; thi denne Anvendelse af purunge Mennesker og Pigebørn, der lige netop har kastet den stumpede Kjole, vil maaske til sin Tid sés at være »Katten købt i Sækken«, trods den lokkende Billighed.

Dog, til dette stedseunge Spørgsmaal har vor Tidende alt afgivet rundhaandet Spalterum og her skal derfor kun dvæles ved en ny Udvej, der anvises til Ny-Rekrutering af den billige Arbejdskraft i Handels- og Kontorfagene. Et stort Hovedstadsblad har, som tidligere omtalt, ladet sig benytte som Hververorgan for den Del af Forretningsverdenen, der stadig lyser efter billig Arbejdsydelse.

kommen i Skygge for det »bedre Hjem«s Frøken-Typer, der i Reglen ere umulige til praktisk Gærning.

Et af de største og bedste Handelsblade karakteriserer de »bedre Hjems« Pigebørn paa følgende Maade:

> »De vil nemlig som oftest være opfyldt af Forestillinger om deres egen Betydning og Bestemmelse, som kun daarligt harmonerer med de Krav, den selvstændige Kamp for Tilværelsen stiller til Personligheden; de vil ofte enten føle Arbejdet og Tvangen som et Slags Martyrium, en uretfærdig Skæbne har paalagt dem, eller betragte Gerningen mere som et behageligt Tidsfordriv end en for dem og deres Fremtid alvorlig Affære, og næsten i alle Tilfælde vil de føre Fiktionen om det sociale Skel med sig ind i Forretningslivet, blive daarlige Kammerater og derfor ogsaa daarlige Soldater. Hvad den i Artiklen saa højt vurderede Dannelse angaar, da beror ogsaa denne paa en Fiktion. Det allermeste af den Dannelse, der fordrés i Forretningslivet, hører til Kategorien: den medfødte, og denne finder man fuldt saa ofte og fuldt saa udviklet hos Pigebarnet fra det lille Hjem og Folkeskolen som hos hendes tidt forkælede og forkvaklede Søster fra Bourgeoisi-Hjemmet og den dyre Privatskole. De elementære Færdigheder og personlige Egenskaber, som de unge Kvinder maa være i Besiddelse af, er heller ingenlunde noget Privilegium for »de bedre«. Der findes en Mængde »fine« Institutelever, som bogstavelig talt hverken kan »stave eller lægge sammen«, skønt de maaske kan hugge sig igennem et Stykke Skole-Fransk, uden iøvrigt at forstaa det mere end halvt. I det hele er det sikkert, at det mangt og meget, der læres i Pigeskolerne, ikke er en Døjt mere værd som Grundlag for en Fremtid som Handelsmedhjælperske end det, der læres i Kommuneskolerne«.

Den saa meget omskrevne og kritiserede Artikel bør imidlertid ikke tages altfor alvorlig; thi den reduceres til et kluntet Forsøg paa at tilføre Handels- og Kontormedhjælperstanden ny Konkurrence — der dog ikke vilde blive altfor farlig.

Flere Kvinder paa Arbejdsmarkedet, hvad enten de kommer fra de øvre eller nedre Samfundslag, vil gøre den indbyrdes Konkurrence og Styrkeprøven med de maskuline Medhjælpere endnu værre, og naturligvis vil Tilstrømningen »fra oven« ikke gøre Forholdene bedre. Med Henblik paa den nuværende stærke og ganske planløse Tilgang af feminin Arbejdskraft, vil det maaske blive en social Fremtidsopgave at søge Kvindearbejdet reguleret og anvendt paa Omraader, hvorved dets samfundsmæssige Betydning vil stige. Herom nærmere i en senere Artikel. Men hvorom alting er, uden Selvhjælp og gennem faglig Organisation, kan den Del af de kvindelige Medhjælpere, for hvem Abejdet er mere end Tidsfordriv, ikke sikre deres Stilling og forbedre deres Arbejdsvilkaar.

Lærlingelovens Revision.

Centralorganisationens 4de Programpunkt — Regulering af Lærlingevæsenet — peger paa en Reform, der i Vigtighed tør sideordnes de foregaaende Programpunkter: Lønspørgsmaalet, Arbejdstiden og Logisystemet.

Hidtil har en virkningsfuld Forbedring af Lærlingeuddannelsen været Fremtidsmusik, men nu er der aabent Udsigt til Spørgsmaalets Fremkomst paa Tinge.

Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri har nemlig forrige Aar til Indenrigsministeriet indgivet et Andragende med Forslag til Ændringer i Lov om Lærlingeforholdet af 30te Marts 1889. Ministeriet har æsket Arbejdsraadets Erklæring, og denne Institution har derfor henvendt sig til „Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforforening," „De samvirkede

Leveregler for Afdelingerne.

1) Gør det til en ufravigelig Regel altid at opkræve Medlemsbidraget *senest* den 2den i hver Maaned. Medlemmerne vænnes derved til straks at betale Beløbet, og Restancerne indskrænkes til et Mindretal.
2) Indsend Bidraget til Hovedkassereren saa snart dette er indgaaet i Afdelingens Kasse, og *aldrig* senere end den 20de i hver Maaned.
3) Sørg *altid* for at overføre Medlemmerne fra en Afdeling til en anden ved Fraflytning. Hvor ingen Afdeling findes sendes Meddelelsen til Hovedkassereren.
4) Send *altid* Kopi af ethvert Cirkulære eller Meddelelse, baade til Formanden for Centralorganisationen og til Redaktøren af »D. H. og K. M.-T.«.
5) Besvar *altid* indgaaede Forespørgsler omgaaende og følg enhver Henvendelse fra Hovedledelsen med Nøjagtighed og Hurtighed.
6) Lad et Medlem overtage Hvervet som fast Korrespondent for »D. H. og K. M.-T.«.

   Det vil være dette Medlems Pligt at indberette alt Foreningslivet vedrørende til Redaktionen, og *navnlig* give Meddelelser om faglige Forhold.
7) Afhold mindst 1 Gang maanedlig Medlemsmøde, kommer der kun faa til at begynde med, Besøget vil stige, og det giver Liv indenfor Afdelingerne.
8) Henled Opmærksomheden paa Afdelingen ved Afholdelse af offentlige Møder, helst med fremmede Talere, og mindst 1 à 2 Gange om Aaret.
9) Ingen Sag af Betydning bør indledes uden efter forudgaaende Brevveksling med Formanden for Centralorganisationen.
10) *Alle Pengeforsendelser sker til Hovedkassereren Hr. Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Billig Arbejdskraft.

Rekrutering „fra oven"?

Vi véd alle, at Arbejdslønnen er i høj Grad bestemmende for Varens Pris — og vi kende den deraf følgende Tendens til at trykke Lønnen saa meget som muligt. Arbejdskraftens Pris faar derfor en overordentlig Betydning i den lokale, nationale og internationale Konkurrence. Derfor trues England af Kontinentets billigere Industrifrembringelser, derfor klager vort hjemlige Haandværk og Industri over det sydlige Udlands Produktinvasion paa dansk Marked. — Varen, væbnet med Prisbillighedens Vaaben, gaar i Reglen af med Sejren paa Konkurrencens Valplads.

Raabet om billig Arbejdskraft, billig Administration giver Genlyd over Jordkredsen, og vé den Frembringerkategori af Haandens eller Aandens Arbejdere, Mænd eller Kvinder, der ej kan søge Støtte og Sikkerhed bag Organisationens Brystværn. Dens Levefod er prisgivet Svingningen mellem Tilbud og Efterspørgsel.

Den store uorganiserede Handels- og Kontormedhjælperstand stønner endnu under Vægten af billig Arbejdskraft. Den merkantile Reservearmé, rekruteret af en broget Mangfoldighed af de mest forskelligartede Samfundslag — Officerer Side om Side med Underbefalingsmænd, fallerede Købmænd ved Pult og Disk med Eksemplarer af la jeunesse dorée — tilføres bestandig nye Kolonner ved Tilstrømning af ganske ung Arbejdskraft og ved Kvindearméens Indrykning gennem Fagets vidtaabne Porte.

Den billige Arbejdskraft tager Têten i det planløse steeplechase efter Beskæftigelse. Om den i det lange Løb vil hævde Stillingen er en helt anden Sag; thi denne Anvendelse af purunge Mennesker og Pigebørn, der lige netop har kastet den stumpede Kjole, vil maaske til sin Tid sés at være »Katten købt i Sækken«, trods den lokkende Billighed.

Dog, til dette stedseunge Spørgsmaal har vor Tidende alt afgivet rundhaandet Spalterum og her skal derfor kun dvæles ved en ny Udvej, der anvises til Ny-Rekrutering af den billige Arbejdskraft i Handels- og Kontorfagene. Et stort Hovedstadsblad har, som tidligere omtalt, ladet sig benytte som Hververorgan for den Del af Forretningsverdenen, der stadig lyser efter billig Arbejdsydelse.

Læserne kender de Anskuelser, som »en større kjøbenhavnsk Forretningsmand« lader Bladet bringe til Torvs. Betragtningernes Resumé er følgende: Bort fra de større Forretninger med Kvinderne, udgaaede fra de mellemste Samfundslag (i Artiklens Sprog: »de Hjem, hvor der ikke findes videre Dannelse«) og Plads for Bourgeoisiets Damer — »det gode Selskab«s Damer, der besidder den Rutine og Verve, som Middelstands-Datteren paa Kontoret eller — horribile dictu — Arbejderdatteren i Forstadsforretningen formodes ganske at mangle. Trods en gennem Opdragelse og Livserfaring fremkaldt Energi og Fremadstræben, som Nødvendigheden af at blive en selfmadegirl alene forudsætter hos mange af disse Medhjælpersker, træder de fuldkommen i Skygge for det »bedre Hjem«s Frøken-Typer, der i Reglen ere umulige til praktisk Gærning.

Et af de største og bedste Handelsblade karakteriserer de »bedre Hjems« Pigebørn paa følgende Maade:

> »De vil nemlig som oftest være opfyldt af Forestillinger om deres egen Betydning og Bestemmelse, som kun daarligt harmonerer med de Krav, den selvstændige Kamp for Tilværelsen stiller til Personligheden; de vil ofte enten føle Arbejdet og Tvangen som et Slags Martyrium, en uretfærdig Skæbne har paalagt dem, eller betragte Gerningen mere som et behageligt Tidsfordriv end en for dem og deres Fremtid alvorlig Affære, og næsten i alle Tilfælde vil de føre Fiktionen om det sociale Skel med sig ind i Forretningslivet, blive daarlige Kammerater og derfor ogsaa daarlige Soldater. Hvad den i Artiklen saa højt vurderede Dannelse angaar, da beror ogsaa denne paa en Fiktion. Det allermeste af den Dannelse, der fordres i Forretningslivet, hører til Kategorien: den medfødte, og denne finder man fuldt saa ofte og fuldt saa udviklet hos Pigebarnet fra det lille Hjem og Folkeskolen som hos hendes tidt forkælede og forkvaklede Søster fra Bourgeoisi-Hjemmet og den dyre Privatskole. De elementære Færdigheder og personlige Egenskaber, som de unge Kvinder maa være i Besiddelse af, er heller ingenlunde noget Privilegium for »de bedre«. Der findes en Mængde »fine« Institutelever, som bogstavelig talt hverken kan »stave eller lægge sammen«, skønt de maaske kan hugge sig igennem et Stykke Skole-Fransk, uden iøvrigt at forstaa det mere end halvt. I det hele er det sikkert, at det mangt og meget, der læres i Pigeskolerne, ikke er en Døjt mere værd som Grundlag for en Fremtid som Handelsmedhjælperske end det, der læres i Kommuneskolerne«.

Den saa meget omskrevne og kritiserede Artikel bør imidlertid ikke tages altfor alvorlig; thi den reduceres til et kluntet Forsøg paa at tilføre Handels- og Kontormedhjælperstanden ny Konkurrence — der dog ikke vilde blive altfor farlig.

Flere Kvinder paa Arbejdsmarkedet, hvad enten de kommer fra de øvre eller nedre Samfundslag, vil gøre den indbyrdes Konkurrence og Styrkeprøven med de maskuline Medhjælpere endnu værre, og naturligvis vil Tilstrømningen »fra oven« ikke gøre Forholdene bedre. Med Henblik paa den nuværende stærke og ganske planløse Tilgang af feminin Arbejdskraft, vil det maaske blive en social Fremtidsopgave at søge Kvindearbejdet reguleret og anvendt paa Omraader, hvorved dets samfundsmæssige Betydning vil stige. Herom nærmere i en senere Artikel. Men hvorom alting er, uden Selvhjælp og gennem faglig Organisation, kan den Del af de kvindelige Medhjælpere, for hvem Abejdet er mere end Tidsfordriv, ikke sikre deres Stilling og forbedre deres Arbejdsvilkaar.

Lærlingelovens Revision.

Centralorganisationens 4de Programpunkt — Regulering af Lærlingevæsenet — peger paa en Reform, der i Vigtighed tør sideordnes de foregaaende Programpunkter: Lønspørgsmaalet, Arbejdstiden og Logisystemet.

Hidtil har en virkningsfuld Forbedring af Lærlingeuddannelsen været Fremtidsmusik, men nu er der aabent Udsigt til Spørgsmaalets Fremkomst paa Tinge.

Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri har nemlig forrige Aar til Indenrigsministeriet indgivet et Andragende med Forslag til Ændringer i Lov om Lærlingeforholdet af 30te Marts 1889. Ministeriet har ønsket Arbejdsraadets Erklæring, og denne Institution har derfor henvendt sig til „Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforforening," „De samvirkede

Fagforbund," „Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation", „*Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger*" og „Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk" med Anmodning om Udtalelse i Sagen.

Vor Organisation har allerede taget Stilling til det foreliggende Spørgsmaal, forsaavidt som Kongressen i København 1902 udtalte „Ønskeligheden af at opnaa en særlig Lov for Lærlinges Uddannelse i Handels- og Kontorfaget" efter følgende nærmere motiverede Principper: 1 Aars Prøvetid, Fagprøve, theoretisk Uddannelse, Begrænsning af Arbejdstiden til Tiden mellem Kl. 7 Morgen og Kl. 6 Aften, Forbud mod Anvendelse af Lærlingene til fysisk og andet Arbejde, der ikke er nødvendigt for deres faglige Uddannelse o. s. v.

Arbejdsraadets Henvendelse til Centralorganisationen fandt Sted i Slutningen af forrige Aar, men da Hovedbestyrelsen ikke siden har været samlet til ordinært Møde, har den ikke taget yderligere Stilling til Sagen. Denne vil imidlertid komme til Behandling paa det i indeværende Maaned afholdte Hovedbestyrelsesmøde.

Siddepladser for Butikspersonale.

Arbejdsraadets Indstilling.

»Da det maa hævdes, at Arbejdet i Butikkerne er meget anstrængende, og da iøvrigt den lange Arbejdstid berettiger dertil, bemyndiger Kongressen Hovedbestyrelsen til gennem Lovgivningsmagten at søge fremmet en Lov om Paabydelse af Siddepladser for Personalet i Butikkerne«.

(Udtalelse af Kongressen i Kjøbenhavn 1902).

Det er en kendt Sag, at vort Krav om Siddepladser i Forretningerne for de der beskæftigede mandlige og kvindelige Medhjælpere har givet Anledning til en Del daarlige Brandere fra vore Modstandere og fra Folk, der mangle Forstaaelse af og Indsigt i Betydningen af den faglige Medhjælperbevægelse.

En Bidragyder til „D. H. & K. M.-Tidende" har i sin Tid træffende karakteriseret vor hjemlige Lattermildhed overfor saadanne socialpolitiske Ogaver, idet Forfatteren *) med Henblik paa det foreliggende Spørgsmaal skriver: Man tænker sig et saadant Forslag fremsat herhjemme. Det vilde sikkert give Anledning til en Del mere eller mindre gode Vittigheder, maaske blive omhandlet i en af Sommerrevuens Viser, men derudover!

Nu foreligger der imidlertid et Forslag, der fremsættes fra saadan Side, at det har al Udsigt til en blidere Skæbne ved at drukne i Latteren,

Den lovhjemlede Institution *Arbejdsraadet* har nemlig ifølge sin nylig udsendte Beretning for Tiden fra April 1903 til Marts 1904 afgivet følgende Betænkning vedrørende Siddepladser for Butikspersonaler:

I Henhold til den Raadet ved Fabrikslovens § 24 tillagte Beføjelse til at fremsætte Ønsker og Forslag vedrørende Lovgivningen om Arbejderbeskyttelse har man optaget Spørgsmaalet om at tilvejebringe en lovbeskyttet Adgang til Siddeplads for Personalet i offentlige Udsalgssteder til Drøftelse i Raadet. Raadet har herved haft Adgang til at gøre sig bekendt med de i Indenrigsministeriet beroende Oplysninger og Aktstykker vedrørende denne Sag.

Medens Arbejdsvilkaarene for det betjenende Personale i Butikker og andre offentlige Udsalgssteder tidligere have været ret uænsede, er der i de senere Aar, navnlig fra lægekyndig Side, rejst Krav om Beskyttelse ogsaa for Butiksmedhjælpere mod en saadan Udnyttelse af dets Arbejdskraft, som kunde virke nedbrydende paa dets Sundhed. I en Erklæring fra Københavns Universitets hygiejniske Laboratorium angaaende Spørgsmaalet om, hvorvidt Mangel af Siddepladser for det betjenende Personale i offentlige Udsalgssteder maa antages Laboratoriet, at den stadig staaende Stilling erfaringsmæssig meget væsentlig bidrager til forskellige Benlidelser, der navnlig at være til Skade for Personalets Helbredstilstand, udtaler optræde hos unge Mennesker i 16—20 Aars Alderen, og blandt hvilke særligt maa nævnes den smærtefulde Form af Platfodethed. Ligeledes disponerer den staaende Stilling til de i den senere Alder optrædende Aareknuder og Saar paa Underextremiteterne. Begge Sygdomsformer kunne i lang Tid gøre de angrebne Individer uskikkede til staaende Arbejde. — Efter nyligt overstaaede Sygdomme og ved mange Sygdomstilfælde, under hvilke den paagældende kan og maa passe sit Arbejde, vil den stadigt staaende Stilling endvidere kunne virke skadeligt. Saavel Universitetets hygiejniske Laboratorium som det kgl. Sundhedskollegium have begge udtalt, at det maatte anses for *meget ønskeligt*, at der træffes Bestemmelser til at sikre Adgang til Siddeplads for Personer, som iøvrigt ved deres Arbejde ere nødsagede til at tilbringe lang Tid i staaende Stilling.

Den fra Lægernes Side rejste Agitation til Beskyttelse for det tjenende Personale har fundet en naturlig Støtte hos de talrige Sygekasser, for hvis økonomiske Eksistensbetingelse det maa anses af største Betydning, at deres Medlemmer ikke arbejder under sundhedsfarlige Arbejdsvilkaar. Ogsaa for Statsmagten kan Spørgsmaalet blive af Betydning allerede af den Grund, at der af Sygekasserne paakræves finansiel Støtte fra Statens Side.

I forskellige af de store Kulturlandes Lovgivninger findes Bestemmelser angaaende det omhandlede Forhold. Begyndelsen blev gjort ved den *engelske* „Seats for Shop Assistants Act" af 9. August 1899; derefter fulgte en Anordning af det *tyske* Forbundsraad af 28. November 1900 angaaende Indretning af „Sitzgelegenheit für Angestellte in offenen Verkaufsstellen", og senere er der i *Frankrig* under 29. December 1900 udkommen en Lov om samme Emne.

Raadet maa nu erkende, at der i de senere Aar af forskellige Forretningsdrivende er draget Omsorg for at sikre deres Personale Adgang til Siddeplads i tilstrækkeligt Omfang, men man formener dog ikke, at en almindelig Gennemførelse heraf vil kunne paaregnes ad Frivillighedens Vej. Saavel Principalerne som det købende Publikum ville formentlig lettere underkaste sig en Forandring i de tilvante Forhold i Butikkerne, naar Adgang til Siddeplads indføres i *alle* Forretninger med en almengyldig Lovregel.

Efter at Sagen har været drøftet i Raadet, har samme enstemmig udtalt sin Tilslutning til, at følgende Lovbestemmelser søges gennemførte:

1. Enhver Butik eller andet offentligt Udsalgssted, Beværtningssteder dog herfra undtagne, skal være forsynet med Siddepladser til Brug for det ved Salg beskæftigede Personale. Antallet af Siddepladser skal udgøre mindst 1 for hver 3 eller et overskydende Antal af de ved Salg beskæftigede Personer.

   Adgang til at benytte i Butikken eller Udsalgsstedet værende Siddepladser skal staa aaben for det ved Salg beskæftigede Personale til saadanne Tider, hvor ikke Ekspedition af Kunder eller Udførelse af andet Arbejde i Forretningens Tjeneste maatte være til Hinder derfor.
2. Overtrædelse af Bestemmelserne i nærværende Lov bliver at straffe med Bøder fra 2 Kr. indtil 200 Kr. Bøderne tilfalder i Københavns Kommunes Kasse, udenfor Københavns Politikassen.

   Sager, der anlægges paa Grund af de heromhandlede Overtrædelser, behandles som offentlige Politisager.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvor stort et Omfang man burde give Lovens Regler, har Raadet været i nogen Tvivl. Medens den *engelske* Lov af 1899 og den *franske* Lov af 1900 indskrænke Beskyttelsen til kun at omfatte den *kvindelige* Del af det betjenende Personale, har den *tyske* Anordning af 28. November 1900 ladet Beskyttelsen komme hele Personalet til Gode, *saavel det mandlige som det kvindelige*, idet de indvundne Erfaringer have ladet det udenfor større Tvivl, at den staaende Stilling ogsaa for den mandlige Del af Personalets Vedkommende maa antages at være Aarsagen til Fremkomsten af forskellige fysiske Lidelser. Da Etableringen af en Sondring mellem den mandlige og kvindelige Del af Personalet derhos ikke har funden nogen Støtte hos det kgl. Sundhedskollegium eller fra Universitetets hygiejniske Laboratorium, har Raadet anset det for rettest paa dette Punkt at slutte sig til de tyske Regler. Ved Fastsættelsen af det Forhold, hvori

*) Cand. phil. & stud. jur. *Ejnar Hansen*: Lovgivningen og Handels- og Kontormedhjælperne (»D. H. & K. M. Tidende«s 3die Aargang, Nr. 14).

Antallet af Siddepladser bør staa til Antallet af det betjenende Personale, har Raadet derimod ment at kunne tiltræde de i den engelske Lov i saa Henseende givne Regler. Det maa nemlig vistnok erkendes, at den franske Lovs Bestemmelser, hvorefter der altid skal være én Siddeplads for hvert kvindeligt Medlem af Personalet, ere unødvendigt strenge og ofte ville bevirke en formaalsløs Indsnævring af de hyppigt i Forvejen altfor indskrænkede Butikslokaler. Paa den anden Side vilde det ikke kunne anbefales, som efter den tyske Anordning, at nøjes med at foreskrive, at der altid skal forefindes et efter Personalets Antal *tilstrækkeligt* Tal af Siddepladser, idet en saadan Bestemmelse vilde lade Plads aaben for alt for stor Vilkaarlighed. Selvfølgelig maa det erkendes, at Fastsættelsen af Forholdet til 1 Siddeplads for hver 3 til Betjeningen hørende Personer i og for sig ogsaa er ret vilkaarlig, men har dog troet at turde gaa ud fra, at dette Forhold vil kunne anses som passende.

Naar Raadet har ment at burde undtage Beværtningssteder for at rammes af de foreslaaede Regler, er man for saa vidt i Overensstemmelse med de engelske, franske og tyske Lovbestemmelser, som disse i alt Fald ikke direkte tage Sigte paa Beværtningssteder. Til Forsvar for den foreslaaede Undtagelse vil derhos kunne anføres, *dels* at særlige Siddepladser for de betjenende Personer i mange Tilfælde af Pladshensyn kun vanskeligt vil kunne anbringes, *dels* at Publikum navnlig for Beværtningsstedernes Vedkommende vil have særlig Vanskelighed ved at finde sig i de forandrede Forhold, som de nye Regler ville kunne have i Medfør.

Det fornødne Tilsyn med Overholdelsen af Lovens Bestemmelser vil formentlig naturligst være at udøve af Politimyndighederne.

Ved Sagens Forelæggelse for Indenrigsministeriet har Raadet anbefalet dens videre Fremme ved Ministeriets Foranstaltninger paa Grundlag af foranstaaende Synspunkter og Forslag. — En væsentlig Betingelse for Foretagelsen af videre Skridt vil selvfølgelig være, at der fra de paagældende Kredse af Handels- og Butiksmedhjælpere, i hvis Interesse Sagen er rejst, fremkommer Vidnesbyrd om Ulæmperne ved den nuværende Tilstand og Ønskeligheden af den omtalte Reform, ved hvis eventuelle Gennemførelse der formentlig ved forholdsvis ringe Midler vil opnaas et betydeligt hygiejnisk Gode. —

Vort Reformkrav har efter foranstaaende de gunstigste Betingelser for Gennemførelse. Hovedbestyrelsesmødet, der afholdes i denne Maaned, vil behandle Spørgsmaalet og rimeligvis erklære sin Tilslutning til det fremsatte Forslag, der omfatter saavel mandlige som kvindelige Medhjælpere og derfor er i Overensstemmelse med Kongresbeslutningen af 1902.

I denne Forbindelse foranlediges vi sluttelig til at korrigere en Udtalelse af Formanden for „Handelsforeningen af 5te Juni" i Kjøbenhavn. I en Omtale af Arbejdsraadets Indstilling bemærker vedkommende Formand, at der ganske vist tidligere har været agiteret for Sagen, men rigtignok med særligt Henblik paa Kvinder; som det fremgaar af nærværende Artikel beror denne Bemærkning paa en fuldkommen Misforstaaelse, da Kravet i den af Raadet indstillede Form allerede er fremsat af Centralorganisationen for over 2 Aar siden.

Kontoristernes Organisation.

Af *Guillaume.*

(En Artikel fra Medhjælperbevægelsens første Dage).

(Fortsat).

Det er en Kendsgerning, at lang Arbejdstid som Regel giver lav Løn, medens kort Arbejdstid giver en forholdsvis højere Løn, det vil sige, at Arbejdslønnen staar i omvendt Forhold til Arbejdstiden.

Dette gælder ogsaa i det foreliggende Tilfælde. Medens Kontoristernes Løn saaledes gennemgaaende er meget lav, er Arbejdstiden til Gengæld saa meget længere. En Arbejdstid paa 10—12 Timer er almindelig. Der arbejdes ofte fra Kl. 8 Morgen til 8 Aften.

Træt og sløvet efter Dagens anstrengende Arbejde kommer Kontoristen hjem, der er da liden Lyst til at tage fat paa noget Arbejde, der kræver Aandsanspændelse: han søger som oftest lidt Afveksling i sin ensformige Tilværelse ved at tilbringe de sidste Aftentimer paa en Variété eller Restauration, forsaavidt han har Raad dertil. Efter en lang og trættende Arbejdsdag bliver der kun ringe Tid til en systematisk teoretisk Uddannelse, ja ofte fattes en saadan fuldkommen — i Stedet for søger Kontoristen i Reglen en tvivlsom Rekreation ved et Glas Øl paa en Variété; men hvem der kender Variételivet, vil indrømme, at *der* højnes ikke Menneskets aandelige Niveau, *der* høster man kun Tomhed, Sløvhed og Ligegyldighed for alvorlige Spørgsmaal. Selvfølgelig tilbringer ikke alle Kontorister deres Fritid paa Forlystelsesetablissementer, men en stor Del af dem, særlig de yngre, gør det og af ret naturlige Grunde, som ovenfor anført.

Den lange Arbejdstid foraarsager saaledes, at mange unge Kontorister anvender liden eller ingen Tid til teoretisk Uddannelse, ligesom Bestræbelser for at opnaa økonomiske Forbedringer ved faglig Sammenslutning, saaledes som de andre Lønarbejdere have anvist Vejen for Aartier siden, ere Spørgsmaal, der for Flertallet af Kontoristernes Vedkommende bliver aldeles upaaagtet eller betragtet med Ligegyldighed, ja endogsaa for manges Vedkommende som Bestræbelser, det ligger under deres Værdighed at efterligne. Men netop derfor staar Flertallet af dette Fags Udøvere ligesom hele den øvrige Masse af Handelsmedhjælpere paa et økonomisk Niveau, underkastet Vilkaar med Hensyn til Løn og Arbejdstid, der gennemgaaende er langt slettere end for de fysiske Lønarbejderes Vedkommende, fordi dissse gennem en stærk Organisation have forstaaet at gennemføre betydelige Forbedringer i deres økonomiske Stilling.

Og Arbejdsforholdene i Kontorfaget forbedres ikke; det gaar her som i de andre Fag. Tilgangen af Arbejdskraft stiger og Efterspørgslen efter Arbejdere bliver mindre. Der er saaledes i de senere Aar gennemført forskellige Forbedringer, særlig paa de større Kontorer, hvorved en ikke ringe Del af den tidligere fornødne Arbejdskraft bliver overflødig. Skrive- Kopi-, og Regnemaskiner, en gennemført Arbejdsdeling, ja selv Telefonen bevirker, at der nu kan arbejdes hurtigere og mere præcist med langt færre Kontorister end man i sin Tid var i Stand til, alt medens Antallet af pladssøgende Kontorister stiger. Averteres der i Bladene om en ledig Kontoristplads, straks strømmer der Snese af Anbefalinger ind, Konkurrencen mellem Ansøgerne indbyrdes gør det muligt for Principalerne at sætte Lønnen ned til det mindst mulige, og kan den mandlige Kontorist ikke gaa ind paa Betingelserne, er der nok af kvindelige Ansøgere, der ere villige til at arbejde for en Gage, der er endnu mindre end den, man kan byde den mandlige Kontorist; men Forholdene tvinger ofte denne til at nedsætte sine Fordringer til det utrolige; vi skulle her anføre nogle Uddrag af en Ansøgning og vi kunne supplere dette Eksempel med flere lignende.

Ansøgeren er en 27-aarig Kontorist, der har taget 4de Klasses Hovedeksamen fra en af vore bedste Læreanstalter, han arbejder paa et Kontor for en „urimelig lav Løn", „stadig, søgende en bedre Plads, men bestandig forgæves". Efter at have meddelt at være i Besiddelse af gode Anbefalinger, skriver Ansøgeren: „Jeg kan umulig subsistere med den Gage, som jeg for Tiden oppebærer, og jeg har i længere Tid været ledig — jeg stiller ikke store Fordringer med Hensyn til Gagen, blot jeg bliver i Stand til at subsistere selvstændig; jeg maa derfor gøre Regning paa en Løn af *50 Kr. pr. Maaned*, naar jeg selv skal sørge for Kost og Bolig".

Her behøves ingen Kommentar — et voksent Menneske, der tilbyder at ville arbejde for en maanedlig Løn af 50 Kr., turde være et knusende Bevis paa de elendige Forhold, mangen Kontorist maa friste Livet under.

Det vil af ovenstaaende fremgaa, at de Momenter, der gør en faglig Organisation ikke alene berettiget, men endog absolut nødvendig, i rigeligt Maal, ja desværre i altfor rigeligt Maal er til Stede i Kontoriststanden. Fagorganisationen her i Landet har staaet sin Prøve! Hvor mange Konflikter ere ikke ordnede ved fredelig Forhandling! Hvor ofte er ikke Arbejderne gaaet sejrrige ud af en Lønkamp, selv under meget ulige Forhold! Hvor mange Resultater ere ikke opnaaede gennem den faglige Organisation! Saafremt Kontoristerne vil have deres økonomiske Stilling grundig forbedret, saafremt vi ikke vil udsætte os for, at de Arbejdsvilkaar, som Principalerne byder, bliver endnu daarligere, saafremt vi overhovedet vil søge at faa en nævneværdig Medbestemmelsesret over de Betingelser, paa hvilke vi maa sælge den Vare, *vi* besidde — vor Arbejdskraft — da er der kun én Vej at gaa, kun ét Middel at benytte — det solidariske Samarbejde indenfor Organisationens Ramme.

(Forts.).

En lærerig Fabel.

I et Kontor var ansat 20 Kontorister. De var alle flittige Folk, der passede deres Ting til Chefens Tilfredshed.

Men imellem dem var der en, der absolut vilde frem og altid søgte at gøre sig bemærket. Han blev en Time efter Kontortid og mødte om Søndagen, naar alle andre holdt fri. Saaledes gik det et Par Maaneder, endelig kom den Dag, da Principalen lod ham kalde.

— Jeg har bemærket, sagde han, at De hver Aften arbejder over og møder om Søndagen.

Kontoristen rødmede af Glæde.

— Den Slags Folk kan jeg ikke bruge, fortsatte han. Naar De ikke kan gøre Deres Arbejde i samme Tid som Deres Kolleger, er De uanvendelig. De har Deres Afsked.

Men lad os trøste Stræberne med, at den Slags Chefer kun findes i Fabelen.

»Vestjyll. Soc.-Dem.«

Redaktionen.

Foranlediget af en Meddelelse fra *Aarhus* om, at „D. H. & K. M.-Tidende"s Nr. 14 først er kommen de derværende Medlemmer i Hænde den 18de Juli, skal vi meddele, at nævnte Nr. af Bladet er afleveret fra Trykkeriet om Aftenen den 14de Juli.

Det bemærkes, at et Par Dages Forsinkelse kan indtræde med Hensyn til Omdelingen i Provinsbyerne, naar Bladet udsendes umiddelbart før eller paa *Lørdage*.

Hvor ingen Afdeling findes

sker Indmeldelse direkte under Centralorganisationen til Hovedkassereren Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Kontingentet for direkte Medlemmer er *35 Ø. pr.* Maaned, der opkræves pr. Post *kvartalsvis* forud.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Centralorganisationens Adresser:

Hovedkontoret: Esbjerg.
Formand: *Åge Hyllested.*
Hovedkasserer: *Chr. Ingvoldsen.*

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Redaktion: Kjøbenhavn.
Redaktør: *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26.

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Ekspedition: Kjøbenhavn.
Ekspeditør: *V. Zwicki,* Jacob Danefærdsvej 6.

Agitationsudvalgene:

København og Omegn: Formand: *Vilh. Hansen,* Kjøbenhavn, Mysundegade 26.

Jylland: Formand: *Vald. Pedersen,* Aarhus, Høegh Guldbergsgade 69 A.

Øerne: Formand: *Vilh. Hansen* (konst.), Kjøbenhavn. Mysundegade 26.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26. Kasserer: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3 L.
Annonceexpeditør: *K. Hintz,* Oehlenschlægersgade 50, 1.

Sommerlokale.

De kjøbenhavnske Afdelinger har Sommer-Samlingssted paa *Etablissementet „Søfryd"* (Hjørnet af Dosseringen og Fredensgade). *Mødeaften hver Onsdag.*

Etablissementet er velegnet til Samlingssted i Sommermaanederne. Der er lette og bekvemme Forbindelsesmidler fra alle Bydele, Sporvogn og Promenaden langs Søerne. Musik i Haven, Billard osv.

Medlemmerne anmodes om at give talrigt Møde hver Mødeaften.

Sommermaanederne anvendes til Agitation for *Maximalarbejdstids-Adressen.* Dette Arbejde indledes med, at 700 store Plakater indeholdende de af Centralorganisationen opstillede Krav, der skal danne den tilsigtede Lovs Hovedpunkter og en iøjnefaldende Opfordring til Medhjælperne om Underskrift, omdeltes paa Restaurationer, Barber- og Frisørstuer o. l. Steder overalt i Hovedstaden og dens Nærhed. Endvidere udsendtes til de samme Steder ca. 1000 Adresseblanketter til Underskrift. Kjøbenhavn-Frederiksberg-Hellerup er inddelt i 25 Distrikter, og der er nu gennem de herværende Afdelinger paabegyndt en personlig Forretningsagitation. Butiksmedhjælperne henvender sig direkte til Medhjælperne i de resp. Forretninger. Kontormedhjælperne vil ved Smaamøder, afholdte umiddelbart efter Kontortid, søge at faa Kontorpersonalerne i Tale. Fællesbestyrelsen har vedtaget at yde Kolleger, der har en Del af Dagen til deres Raadighed, et Vederlag for Deltagelse i Adresseindsamlingen. I Forbindelse med denne Agitation vil der blive arbejdet for Forøgelse af Medlemsantallet.

Centralorganisationens Pjece vi blive benyttet ved denne Del af Agitationen.

Kolleger, der mod et Vederlag vil deltage i Adresseindsamlingeu (særlig i de store Forretninger) bedes henvende sig til d'Hrr. Afdelingsformænd eller Agitationsudvalgets Formand.

Besøget paa Carlsberg-Bryggerierne den 17de Juli fandt kun ringe Tilslutning, saa ringe, at selv det vistnok for tidlige Tidspunkt, der hindrede en Del af vore Kolleger i Butikkerne i at deltage, og det gode Vejr, der sikkert havde draget mange ud i Hovedstadens Omegn, ikke alene bærer Skylden. Det er i høj Grad beklageligt, at den Art Besøg, der ifølge deres Karakter er baade belærende og fornøjelige, ikke i større Grad kan samle Medlemmerne. Det bør ikke forglemmes, at saavel Hensynet til det arrangerende Udvalg som navnlig til de Etablissementer, der elskværdig aabner sine Porte for os, kræver, at saadanne Besøg vinder Tilslutning og Paaskønnelse fra Medlemmernes Side.

Agitationsudvalget.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3. L. Kasserer: *C. Wulff,* Sølleradgade 24, 3.

Kolonial- og Materialmedhjælpernes Organisation. Formand: *K. Hintz.* Oehlenschlægersgade 50, I. Kasserer: *H. P. Jensen,* Sølvgade 86, 2. Sal.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *Thyge Hansen,* Saxogade 112, 3. Kasserer: *E. Schibler,* Istedgade 120.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Danmarksgade 6, 2. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Aarhus. Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Telefon 1443. Kasserer: *Th. Nielsen,* Thunøgade 46, 2. Sekretær: *E. Nielsen,* Annagade 35. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Guldsmedgade 24—26. Annonceexpeditør: *Hakonsen,* Vestergade 10. Telefon 1224.

Billetter til Fotoplastikon kunne faaes til nedsat Pris hos Kassereren.

Søndag den 7. August. Mød ved *Pauls Kirke Kl. 3 Eftm.,* derfra spadseres efter Invitation til *Lorensens Have,* hvor der trakteres med Kaffe til det medbragte Hvedebrød (som købes ved Mødestedet). Forskellige Spil og Gynge forefindes, og foruden Omegnens landlige Idyl med Mark og Skov, koncerteres i de nærliggende Forlystelsessteder, „Friheden" og „Frederikshøj", saa Sværmeri i enhver Retning kan tilfredsstilles. Kl. 7 spises den medbragte Mellemmad i Haven, hvor Gæsterne trakteres med The og Kiks samt en forfriskende Dessert at gaa hjem paa.

Festudvalget.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested.* Kasserer: Assistent *Th. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36.

Herning. Formand: *Carl Pape,* Kasserer: Kommis *Beck-Nielsen,* adr. I. K. Larsen.

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen,* Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen,* Østerg. 56.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Nykjøbing p. M. Formand og Kasserer: *Chr. Høgh.* Sekretær: *I. H. Rechnagel.*

Randers. Formand: *G. Kolding,* Nørregade 1. Kasserer: *S. Krogh,* Adelgade 20, I.

Ringkøbing. Det foreløbige Udvalg: Bogholder *Chr Nielsen,* Kommis *N. J. Madsen* og Kommis *A. Jensen.*

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi,* Kasserer: Kommis *C. N. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Carl Bülow.*

Varde. Formand: Kommis *Joh. Johansen,* Adr. *H. U. Bødker.* Kasserer: Boghandlermedhjælper *Petersen,* Adr. *Nielsens Boghandel.*

Øerne.

Odense. Formand og Kasserer: *Johs. Petersen,* Overgade 7, der modtager Indmeldelser. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *H. Petersen,* Albanigade 65, 2.

Sorø. Formand: *Jul. Jørgensen,* Kasserer: Bogholder *Chr. Brinch.*

Betal Kontingent ved første Opkrævning!

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 16. **15. August 1904.** **4. Aargang**

28de August.

Da Loven var vedtaget af Rigsdagen den 29de Marts, betegnede vi Begivenheden som det første socialpolitiske Resultat, der var naaet ved vor Organisations virksomme Reformarbejde. Og selv om den Lovrevision, der fandt Sted, ikke var i Medhjælperbevægelsens Aand, d. v. s. betød Helligdagsarbejdets fuldkomne Afskaffelse, prægedes saavel Rigsdagens Forhandlinger som Lovens Hovedprincip af de Ønsker, som Medhjælperstandens Foregangsmænd saalænge og saa højlydt havde frembaaret.

Helligdagslovens Paragraf 11, der gjorde den vedtagne Lov til en Række ufærdige Bestemmelser og velsignede os med næsten ligesaa mange Helligdagsvedtægter som der findes Byraad i Landet, har givet denne omstridte Lov en Skikkelse, som hverken dens Forkæmpere eller Fædre vil erkende at være Idealet lig.

Nu da alle Byraads Indstillinger foreligger, forsynede med Ministeriets Sanktion, faar man et Skøn over den nye Lovs Virkemaade i Praksis. Den betyder *ikke* Helligdagsarbejdets fuldstændige Afskaffelse. En mindre Del af Kontormedhjælperne bliver indirekte underkastede Lovens Forbud, og direkte paavirkes alle Butiksmedhjælperne udenfor Levnedsmiddelbrancherne. For adskillige af de sidstnævnte *kan* Loven komme til at betyde en *Forøgelse* af Helligdagsarbejdet, navnlig i de Byer, hvis »vise« Fædre har givet særlig udstrakt Dispensation med Hensyn til Lovfortolkning.

Trods alle Mangler, en uheldig Affattelse og de kommmunale Forkludringer betyder Loven et Fremskridt, og Medhjælperne bør erindre, at Centralorganisationens Opgave ikke har været lovgivende, men kun paavirkende, for at skaffe det bedst mulige Resultat ud af den saa længe forberedte Reform.

Vore Bestræbelser for at sikre vore Standsfæller den ubundne Frihed paa Ugens Hviledag skrinlægges ikke med den nye Ordning, der indtræder den sidste Søndag i denne Maaned. Det bliver vel ikke let og næppe muligt indenfor en rimelig Tid at faa Lovgiverne til at gaa til en Nyrevision, men den for dette Stykke Lovgivnings praktiske Brug saa uheldige Bestemmelse om Kommunalvedtægten turde maaske til syvende og sidst blive den Løftestang, der skal benyttes til at fjerne de Ufriheds-bestemmelser, som denne frihedtilstræbende Lov indeholder.

Ligesaa lidt som Centralorganisationen taber vort Krav om en effektiv Hellig- og Fridagslov af Syne, bør vore Lokalforeninger og stedlige Medlemmer opgive Arbejdet for at begrænse de kommunale Arbejdspaabuds Rækkevidde. Agitationen for Helligdagsarbejdets Afskaffelse er ikke bragt til Afslutning. Med den nye Helligdagslovs Ikrafttræden antager vore agitatoriske Bestræbelser blot ny Form. Lokalforeningerne fører den Kamp videre, som Hovedorganisationen har paabegyndt.

Vi har altsaa set, at flere Maaneders Aflagning ikke har formaaet at gøre Helligdagsloven bedre end da den henlagdes ved Rigsdagsferiens Begyndelse. Den er snarere bleven slettere. Men vi hilser dog den nye Ordning, der melder sig den 28de ds. Vi minder de mange Standsfæller, der nu opnaar en længe attraaet Søndagsfrihed, om, at det var os — Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger — der først med Styrke rejste dette Krav og med Udholdenhed vedblev at bære det frem, og til de ugunstigere stillede Medhjælpere, som denne af religiøse mere end af praktiske Hensyn fusinde Nøiere, der staar udenfor vor Organisation. De sinker og svækker Reformarbejdet indadtil og udadtil.

Syv magre Aar gled hen, siden vi skrev »Helligdagsarbejdets Afskaffelse« paa vor Fane. Nu har vi opnaaet Reformen, selv om den bærer Begyndelses-Reformens Præg og Mangler. Og vi gaar trøstig mod nye Maal, uden at tabe de første, kun halvtopnaaede, af Sigte. Derfor staar Helligdagslovens Revision som et Eksempel paa den faglige Medhjælperbevægelses Alvor og Fastholden ved sine gamle Reformkrav.

Hver den Kollega, der fuldtud forstaar Betydningen af de mange Aars Arbejde under Modgang og Vanskeligheder, bliver en ny Medarbejder i vore Rækker.

Ikke mindst derfor bør Helligdagsloven i sin sidste Skikkelse værdsættes som et Stykke — om end karrigt — Beskyttelseslovgivning og betegnes som

vort første socialpolitiske Resultat.

Danske Handelsskoler.

Af C. H. W. Hasselriis.

II. Aftenskoler (Fortsættelsesskoler).

(Sluttet).

Som det af det foregaaende er fremgaaet, er alle de bestaaende Fortsættelsesskoler oprettede ad Frivillighedens Vej, kun ganske enkelte drives for Enkeltmands Regning. Ellers er det stedlige Handelstoreninger, der holder Driften oppe, altsaa ogsaa dækker et eventuelt Driftsunderskud.

Med Statstilskuddet er Princippet jo forlængst knæsat af Staten, og den stigende Interesse, der af denne vises Fortsættelsesskolerne, turde maaske markere den lange, men forhaabentlig maalsikre Vej derhen imod, *at Staten helt tager Affære.* Dertil er der imidlertid en saare lang Vej, og det er i saa Henseende nødvendigt at erindre om, at Teoriundervisning gennem Handelsskoler endnu ikke er et lovmæssigt paabudt Led i Handelslærlinges Uddannelse. Loven siger vel, at Principalerne skal give deres Lærlinge *Tid* til at besøge Handelsskoler, men der staar ingen Steder skrevet, at Principalassociationer, endsige Enkeltmand, har nogen tilsvarende Pligt til at oprette eller opretholde saadanne, ligesom det ejheller paahviler Principalen som en Pligt, at betale den med Undervisningen forbundne Udgift.

Naa, i og for sig vil vel ingen human Principal undslaa sig for at betale saadanne Skolepenge for sin Lærling, hvor denne ikke selv kan udrede dem eller ikke kan faa Del i mulige Understøttelser, men, paa den anden Side, ved eventuelt opkommende Tvistspørgsmaal var det dog ikke udelukket, at Principaler her vilde kunne benytte sig af en Bagdør til at slippe ud af og derved kunne unddrage sig den moralske Pligt, som Lovgivningen har forsømt at opnotere i Lovpaabudenes Folianter. Og saa er her endda ikke tænkt paa de ikke saa faa Principaler, der uden videre lader haant om Forskrifterne og rask væk lader deres Lærlinge helt eller delvis forsømme Skolen, fordi de ikke mener at kunne undvære dem i Forretningstiden. Saaadanne Principaler, hvis Adfærd, som det skal indrømmes, ogsaa af Kollegerne stærkt fordømmes, burde ikke have Lov til at holde Lærlinge. Det viser en alt for ringe Ansvarsfølelse hos den, der har paataget sig at opdrage en ung Verdensborger til Handelsmand. Her burde Principalforeningerne ikke tie, nej, her burde øves en streng Justits. Thi der udøves ikke alene en oprørende Handling mod den unge Mand; der vises en fordømmelig Haan mod den fremtidige Handelsstand.

Helligdagslovens Ikrafttræden.

Den nye Helligdagslov, der er kommen til Verden under svære Fødselsveer, vil endelig nu, da dens Offentliggørelse i Lovtidende har funden Sted, træde ud i Livet Søndagen den *28de August*.

Da Loven var vedtaget af Rigsdagen den 29de Marts, betegnede vi Begivenheden som det første socialpolitiske Resultat, der var naaet ved vor Organisations virksomme Reformarbejde. Og selv om den Lovrevision, der fandt Sted, ikke var i Medhjælperbevægelsens Aand, d. v. s. betød Helligdagsarbejdets fuldkomne Afskaffelse, prægedes saavel Rigsdagens Forhandlinger som Lovens Hovedprincip af de Ønsker, som Medhjælperstandens Foregangsmænd saalænge og saa højlydt havde frembaaret.

Helligdagslovens Paragraf 11, der gjorde den vedtagne Lov til en Række ufærdige Bestemmelser og velsignede os med næsten ligesaa mange Helligdagsvedtægter som der findes Byraad i Landet, har givet denne omstridte Lov en Skikkelse, som hverken dens Forkæmpere eller Fædre vil erkende at være Idealet lig.

Nu da alle Byraads Indstillinger foreligger, forsynede med Ministeriets Sanktion, faar man et Skøn over den nye Lovs Virkemaade i Praksis. Den betyder *ikke* Helligdagsarbejdets fuldstændige Afskaffelse. En mindre Del af Kontormedhjælperne bliver indirekte underkastede Lovens Forbud, og direkte paavirkes alle Butiksmedhjælperne udenfor Levnedsmiddelbrancherne. For adskillige af de sidstnævnte *kan* Loven komme til at betyde en *Forøgelse* af Helligdagsarbejdet, navnlig i de Byer, hvis »vise« Fædre har givet særlig udstrakt Dispensation med Hensyn til Lovfortolkning.

Trods alle Mangler, en uheldig Affattelse og de kommmunale Forkludringer betyder Loven et Fremskridt, og Medhjælperne bør erindre, at Centralorganisationens Opgave ikke har været lovgivende, men kun paavirkende, for at skaffe det bedst mulige Resultat ud af den saa længe forberedte Reform.

Vore Bestræbelser for at sikre vore Standsfæller den ubundne Frihed paa Ugens Hviledag skrinlægges ikke med den nye Ordning, der indtræder den sidste Søndag i denne Maaned. Det bliver vel ikke let og næppe muligt indenfor en rimelig Tid at faa Lovgiverne til at gaa til en Nyrevision, men den for dette Stykke Lovgivnings praktiske Brug saa uheldige Bestemmelse om Kommunalvedtægten turde maaske til syvende og sidst blive den Løftestang, der skal benyttes til at fjerne de Ufriheds-bestemmelser, som denne frihedtilstræbende Lov indeholder.

Ligesaa lidt som Centralorganisationen taber vort Krav om en effektiv Hellig- og Fridagslov af Syne, bør vore Lokalforeninger og stedlige Medlemmer opgive Arbejdet for at begrænse de kommunale Arbejdspaabuds Rækkevidde. Agitationen for Helligdagsarbejdets Afskaffelse er ikke bragt til Afslutning. Med den nye Helligdagslovs Ikrafttræden antager vore agitatoriske Bestræbelser blot ny Form. Lokalforeningerne fører den Kamp videre, som Hovedorganisationen har paabegyndt.

Vi har altsaa set, at flere Maaneders Aflagning ikke har formaaet at gøre Helligdagsloven bedre end da den henlagdes ved Rigsdagsferiens Begyndelse. Den er snarere bleven slettere. Men vi hilser dog den nye Ordning, der melder sig den 28de ds. Vi minder de mange Standsfæller, der nu opnaar en længe attraaet Søndagsfrihed, om, at det var os — Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger — der først med Styrke rejste dette Krav og med Udholdenhed vedblev at bære det frem, og til de ugunstigere stillede Medhjælpere, som denne af religiøse mere end af praktiske Hensyn dikterede Lovaffattelse ikke gavner saaledes, som vi havde tilstræbt og de selv ønsket, fornyer vi Løftet om fortsat organisatorisk og agitatorisk Arbejde, indtil vi har skabt Lighed i Lovens Fortolkning.

Men for at dette Løfte skal kunne indfries og faglig Fremgang gøres mulig, maa vi regne med en ganske anderledes Forstaaelse og Støtte, baade moralsk og pekuniær, end hidtil. Vi har ringe Tid og daarlig Raad til bestandig at vente paa de Tusinde Nølere, der staar udenfor vor Organisation. De sinker og svækker Reformarbejdet indadtil og udadtil.

Syv magre Aar gled hen, siden vi skrev »Helligdagsarbejdets Afskaffelse« paa vor Fane. Nu har vi opnaaet Reformen, selv om den bærer Begyndelses-Reformens Præg og Mangler. Og vi gaar trøstig mod nye Maal, uden at tabe de første, kun halvtopnaaede, af Sigte. Derfor staar Helligdagslovens Revision som et Eksempel paa den faglige Medhjælperbevægelses Alvor og Fastholden ved sine gamle Reformkrav.

Hver den Kollega, der fuldtud forstaar Betydningen af de mange Aars Arbejde under Modgang og Vanskeligheder, bliver en ny Medarbejder i vore Rækker.

Ikke mindst derfor bør Helligdagsloven i sin sidste Skikkelse værdsættes som et Stykke — om end karrigt — Beskyttelseslovgivning og betegnes som

vort første socialpolitiske Resultat.

Danske Handelsskoler.

Af C. H. W. Hasselriis.

II. Aftenskoler (Fortsættelsesskoler).

(Sluttet).

Som det af det foregaaende er fremgaaet, er alle de bestaaende Fortsættelsesskoler oprettede ad Frivillighedens Vej, kun ganske enkelte drives for Enkeltmands Regning. Ellers er det stedlige Handelstoreninger, der holder Driften oppe, altsaa ogsaa dækker et eventuelt Driftsunderskud.

Med Statstilskuddet er Princippet jo forlængst knæsat af Staten, og den stigende Interesse, der af denne vises Fortsættelsesskolerne, turde maaske markere den lange, men forhaabentlig maalsikre Vej derhen imod, *at Staten helt tager Affære*. Dertil er der imidlertid en saare lang Vej, og det er i saa Henseende nødvendigt at erindre om, at Teoriundervisning gennem Handelsskoler endnu ikke er et lovmæssigt paabudt Led i Handelslærlinges Uddannelse. Loven siger vel, at Principalerne skal give deres Lærlinge *Tid* til at besøge Handelsskoler, men der staar ingen Steder skrevet, at Principalassociationer, endsige Enkeltmand, har nogen tilsvarende Pligt til at oprette eller opretholde saadanne, ligesom det ejheller paahviler Principalen som en Pligt, at betale den med Undervisningen forbundne Udgift.

Naa, i og for sig vil vel ingen human Principal undslaa sig for at betale saadanne Skolepenge for sin Lærling, hvor denne ikke selv kan udrede dem eller ikke kan faa Del i mulige Understøttelser, men, paa den anden Side, ved eventuelt opkommende Tvistspørgsmaal var det dog ikke udelukket, at Principaler her vilde kunne benytte sig af en Bagdør til at slippe ud af og derved kunne unddrage sig den moralske Pligt, som Lovgivningen har forsømt at opnotere i Lovpaabudenes Folianter. Og saa er her endda ikke tænkt paa de ikke saa faa Principaler, der uden videre lader haant om Forskrifterne og rask væk lader deres Lærlinge helt eller delvis forsømme Skolen, fordi de ikke mener at kunne undvære dem i Forretningstiden. Saaadanne Principaler, hvis Adfærd, som det skal indrømmes, ogsaa af Kollegerne stærkt fordømmes, burde ikke have Lov til at holde Lærlinge. Det viser en alt for ringe Ansvarsfølelse hos den, der har paataget sig at opdrage en ung Verdensborger til Handelsmand. Her burde Principalforeningerne ikke tie, nej, her burde øves en stræng Justits. Thi der udøves ikke alene en oprørende Handling mod den unge Mand; der vises en fordømmelig Haan mod den fremtidige Handelsstand.

Betragter man Finantslovens Udgiftsside, ja, det behøver man saamænd ikke engang at gøre, for man ved det saa godt: De Beløb, der gaar til Understøttelse af de her omhandlede Institutioner, er jo i Forhold til, hvad der ydes til Opelskning af andre Planter i vort Fødelands Urtegaard, meget sparsomme. En liden Femøre eller, naar det endelig skal være, en tyndslidt Tiøre.

Men naar det nu holder saa haardt, naar det nu kniber saa stærkt, hvorfor saa ikke trænge til Bunds i Sagen for at være vis paa, at de tilskudte Penge virkelig gør den attraaede Gavn. Og det kan Staten gennem Beskyttelseslovgivning gøre.

Der er ansat en Undervisningsinpektør. Nu vel! Foruden dette Hverv beklæder denne Stillingen som:

Bestyrer af „De Brockske Handelsskoler"s Realskole.
Bestyrer af „De Brockske Handelsskoler"s Handelsskole,
Bestyrer af „Købmandsskolen"s Aftenskoleundervisning.
Bestyrer af „Købmandsskolen"s etaarige Kursus,
Leder af Indenrigsministeriets Feriekursus for Handelsskolelærere i Provinserne.

Dette kunde jo være en Undskyldning for Dr. *Møller*. Men at sige dette vilde jo i Virkeligheden være en ret respektstridig Insinuation at udslynge, noget der langt fra er Meningen. Thi der er vel næppe nogen Tvivl om, at Dr. Møller maa have kunnet danne sig *den* rette Opfattelse af Forholdene, som enhver, der har Kendskab til dansk Forretningsliv, af sig selv maa og skal? Forhaabentlig vil det da ejheller vare ret længe, førend den med Embedet forbundne Indberettelsespligt giver sig et synligt Udslag ved Indberettelse til Staten om, at de ca. 15,000 Kr., som af det samlede Statstilskud gaar til Understøttelse af Fortsættelsesskolerne i Provinserne plus til en vis Grad det Beløb af lignende Størrelse, som disse i Hovedstaden forlyster sig ved, vel nok gør Gavn, men langtfra den, som de ved en realisabel Omordning af Forholdene vilde kunne gøre.

Thi Gavn gør Pengene, det har jeg tidligere omtalt, og det staar jeg ved. Det vilde være Synd at sige andet. Ser man alle disse maabende Umuligheder, som Principaler i Mangel af bedre tidt antager i Lære, saa maa man indrømme, at ethvert Forsøg paa at faa lidt Kundskaber til at hænge ved bør hilses med Glæde og støttes ved klingende Mønt. Men selv om det er saa, saa rokker det dog ikke ved den Kendsgerning, *at Fortsættelsesskolernes Arbejde i saa fortvivlende mange Tilfælde er rent eller delvis illusorisk.*

Jeg skal nedenfor angive en Del Indvendinger, som en fremragende Aftenskole-Mand i et Brev til mig rettede mod denne „fejlagtige" Paastand.

I. „Skolen kan ikke stille Fordringer til Principalerne om Hjemmearbejde, den kan overhovedet ikke stille saadanne Fordringer. Dens Undervisning maa indrettes paa, at den kan føre en almindelig begavet Elev, der passer sin Skole godt, til det i Skolens Plan fastsatte Maal. At dette naaes lettere og sikrere med end uden Hjemmearbejde, siger sig selv".

II. „De Ønsker, som Skolerne retter til Eleverne om Hjemmearbejde, og som bestaar deri, at de ugentlig regner et Par Opgaver og skriver en Stil, bliver i Reglen honorerede, i hvert Fald af de Elever, i hvem der er nogen Arbejdsdrift."

III. „Der kan i den i nævnte Plan som Minimum fastsatte Undervisningstid udføres et saa betydeligt Arbejde paa selve Skolen, at det vilde være en fejlagtig Paastand, om man vilde sige, at Handelsaftenskolernes Virksomhed var illusorisk."

Disse Indvendinger, som sikkert er Udtryk for mere end Enkeltmands Mening, skal jeg i det følgende søge at imødegaa.

Dersom man ser hen til, at Skolerne er oprettede ad Frivillighedens Vej, uden Pres fra oven af, er det rigtigt nok at sige, at Skolen ikke kan stille Fordringer til Principalerne i den Retning. Det vilde jo være at se Barnet sætte sig op mod Forældrene; eller man kunde sige, at Skolen indledede en Krig med sine Stiftere, med sig selv. Thi Krig vilde det afstedkomme. Principalerne gaar ikke godvilligt med til at tillade Lærlingene at sidde og læse Lektier eller skrive Stile i Forretningstiden.

Alt dette vilde ogsaa have været saare naturligt, og ingen vilde have anket derover, dersom Sagen var vedbleven med at være helt privat. Dette ophører den imidlertid med at være, hvor der bliver Tale om Statstilskud og Statstilsyn. Hvor Skolen altsaa ikke kan forlange noget af Principalerne i den her omhandlede Retning, vilde det jo være ret naturligt, om Staten gennem sin Undervisningsinspektør traadte til.

Det er en Kendsgerning, at Hjemmearbejdet er et omtrent uopdyrket Felt paa Aftenskolesagens Omraade. Thi kan de Fordringer, som Skolerne i den Retning stiller, honoreres af enhver Elev, i hvem der er nogen Arbejdsdrift, saa maa enten disse Fordringer være meget smaa, eller ogsaa maa Skolernes Elever være udstyrede med mere Arbejdskraft, end man finder hos almindelig dødelige. Det vilde simpelthen ofte være vanskeligt at fortælle, hvornaar de skulde faa *Tid* til det. Nej, Sagen forholder sig ogsaa nok som først nævnt.

Naar Skolen altsaa ikke tør rose sig af at kunne tage sig Hjemmearbejdet til Indtægt, siger det sig selv, at den maa holde paa Arbejdet i selve Undervisningstimerne som tilstrækkeligt til at naa det i Planen fastsatte Maal.

Men saa ligger Valget mellem 2 Følgeslutninger ogsaa saare nær. Enten maa saa det attraaede Maal være forfærdelig lavt, eller ogsaa er det at bestaa Eksamen med en god Karakter ikke noget fuldgyldigt Udtryk for, hvad der faktisk er lært.

Kender man Forholdene indenfor Handelsstanden, vil man nemlig vide, at det unge Menneske, der fra den aarle Morgenstund har slidt uden Pusterum, snart i en kold Butik, snart i Gaarden og snart paa Loftet, og som, 5 Minutter før Undervisningen skal begynde, jager til at køre en Svamp rundt i Ansigtet, en Børste paa Tøjet og en vaad Kam i Haaret, og saa — vips — Bøgerne under Armen og i en Blæst op til Skolen, for i en opvarmet og lummer Skolestue at ofre et Par Timer af sin Fritid paa Faguddannelsens Alter, virkelig savner alle Betingelser for at kunne nyde godt af en saadan Aftens Undervisning, eller i hvert Fald at kunne faa det attraaede ud af den.

Ved den Tid er han bedst oplagt til Rekreation, hvad enten han foretrækker at tage denne i Form af en lille, stille Lur eller lidt Spas af en eller anden Art. Det ser jo egentlig ret sørgeligt ud, men er der saa forfærdeligt meget at sige dertil? Et er imidlertid vist; er det den Slags Mennesker, der *ingen* Arbejdsdrift er i, saa er der sikkert ikke mange, der *er* noget i. Man maa tage Forholdene som de er, og man kan heller ikke paa højere Steder være blind for, at det praktiske Udbytte af Aftenskolernes Virksomhed er yderst fattigt og i en Mængde Tilfælde lig Nul.

Ved den Tid, hvor Skoletiden begynder, som et Plus til Lærlingenes stærkt udbyttede Arbejdsdag, har Arbejdstiden allerede overskredet den Norm, udover hvilken Arbejdets Intensitet er saa ringe, at det bliver saa godt som værdiløst. *Det* er allerede fældende for Handelsskolerne, og dertil kommer saa, at man unddrager Eleverne Lejligheden til at indhente det forsømte gennem Hjemmearbejde.

Og det, der slaar Hovedet paa Sømmet, bliver den Kendsgærning, at en sørgelig Mængde af de ved de enkelte Skoler fastsatte Lærere, som tidligere berørt, savner enhver Betingelse for at kunne undervise i de fordrede Fag. Almindelige Seminarister, der i det højeste har faaet et Par Feriekursus i Hovedstaden, underviser i Bogholderi og Korrespondance, de, som aldrig har set et Bogholderi eller skrevet et Forretningsbrev, som mange Gange ikke har Anelse om, hvad det er, der skal tilsigtes med et Kursus, hvilke Ting der skal læres, for at betinge det praktiske Udbytte.

Aftenskolerne støttes af Staten. Vil den imidlertid ikke tage hele Sagen op til den Behandling, den tiltrænger og sosialt burde have Krav paa, saa var det dog ikke mere end billigt, at den benyttede sin Ret og Magt og gennem Paabud sørgede for, at Pengene gjorde Gavn for sig.

Det Staten (gennem sin Undervisningsinspektør) burde kræve som en Betingelse for Statstilskud, var Dagsundervisning om Hverdagene og Hjemmearbejde. Dertil maatte saa øves en strængere Kontrol med de ansatte Lærere og event. aabnes Mulighed for, at der altid var duelige Lærere for Haanden.

Selvfølgelig vilde saadanne Fordringer blive mødt med og til en Begyndelse drukne i almindelig Protest, og det vilde maaske lidet hjælpe, at man fortalte om, hvordan Forholdene stiller sig i et Land som *Sachsen*, der kan rose sig af, at have frembragt foreløbig det ideale paa dette som paa saa mange andre Undervisningsomraader.

Undervisningen foregaar her i Dagtimer, om Sommeren fra 7—9 Morgen eller 3—5 Efterm., om Vinteren fra 8—10 eller

3—5. Hvis der f. Eks. er flere Lærlinge i en Forretning, kan disse skiftes til at gaa, nogle om Morgenen, andre om Eftermiddagen.

En saadan Ordning kunde selvfølgelig ogsaa træffes her i Danmark.

Det er umuligt her at gaa i Detailler, og i Virkeligheden er hele Handelsskolespørgsmaalet, Aften- som Dagskoler, saa vanskeligt og forkludret, at det næsten ikke er til at finde Rede i.

Forinden jeg imidlertid i en følgende Artikel i et kort Resumé kommer nærmere ind paa Statens Forhold til dette Spørgsmaal, vil jeg pointere, at der burde nedsættes en kongelig Kommission til at tage hele Sagen under Overvejelse, og som selvfølgelig skulde bestaa af uinteresserede Folk med merkantil, social og pædagogisk Indsigt.

Kontoristernes Organisation.

Af *Guillaume.*

(En Artikel fra Medhjælperbevægelsens første Dage).

(Sluttet).

Glem ikke, at Varens Pris bestemmes af dens Produktionsomkostninger og at det Arbejde, vi udføre i Omsætningsprocessen, er en Faktor, hvormed der maa regnes ved Bestemmelsen af Varens Pris. Under Frikonkurrencen gælder det om for Fabrikanten saavelsom for de Handlende, at der kan produceres saa billigt som muligt — altsaa at begrændse Produktionsomkostningerne til det yderste. Fabrikanten bestemmer Vareprisen paa Grundlag af Raamaterialets Pris og Arbejdslønnen til de vareproducerende (fysiske) Arbejdere, og dette bestemmer atter en gros Prisen for Mellemhandleren; paa den ene Side er det altsaa Konjunkturerne, paa den anden Side Lønnen til de vareproducerende Arbejdere, fastsat gennem deres Organisation, der bestemmer Vareprisen. Disse Momenter maa Arbejdskøberne stedse regne med, men Kontoristens Løn, der ogsaa spiller en Rolle (som Administrationsudgift) ved Fastsættelse af Varens Pris, er ikke reguleret ved nogen Fagorganisations Indgriben; her er der altsaa et Udbytningsfelt for Arbejdsgiveren, som han forstaar at regne med, og det vil derfor være umiddelbart indlysende, at jo større Konkurrencen er paa Varemarkedet, desto uheldigere bliver Arbejdsforholdene i Kontorfaget, fordi der fra Kontoristernes Side ikke ydes en organiseret Modstand mod en hensynsløs Udbytning af deres Arbejdskraft.

Kontoristernes Organisation er derfor en absolut Nødvendighed!

Det er muligt, at d'Hrr. Principaler ikke ønsker, at deres Kontorister organiserer sig og solidarisk fremsætter deres Fordringer, men det turde være et Spørgsmaal, om ikke Principalerne paa flere Omraader vilde vinde ved en Regulering af Arbejdsforholdene. De vigtigste af de Krav, der stilles, maa være: 1) Arbejdstidens Forkortelse, 2) Regulering af Lønningsforholdene, 3) Samme Løn for lige Arbejdsydelse af mandlige og kvindelige Kontorister.

Med Hensyn til den første Fordring vil det ikke blive i Principalernes Disfaveur, at Arbejdstiden bliver forkortet og saavidt mulig ensartet paa alle Kontorer, der vil nemlig i Almindelighed kunne udføres det samme Arbejde i 8—9 Timer, som der nu anvendes en 10—12 Timer til, fordi den lange Arbejdstid virker i høj Grad sløvende paa den menneskelige Organisme, gør Arbejdet mekanisk og svækker ofte Kontoristens Interesse for sit Arbejde. Man har talrige Beviser for Rigtigheden heraf, i. Eks. Udtalelser fra Læger, officielle Beretninger fra Fabriksinspektører o. l. Embedsmænd om Virkningerne af Arbejdstidens Forkortelse i industrielle Etablissementer; altsaa, selv naar der anvendes mekaniske Hjælpemidler, viser det sig, at Produktiviteten ikke aftager, selv om Arbejdstiden forkortes — ja man har endog Eksempler paa en Forøgelse af Produktionen.

Hvad Spørgsmaalet om en Regulering af Lønnen angaar, da vil dette Krav naturligvis betyde en Merudgift for Principalen, men naar Lønstigningen bliver gennemgribende, vil Virkningerne jo ikke blive anderledes end ved Lønforhøjelser i andre Fag, og hvad endelig det tredie Punkt angaar: Samme Løn til mandlige og kvindelige Kontorister for samme Arbejdsydelse, er dette naturligvis en meget billig Fordring, hvis Gennemførelse paa den ene Side vil forebygge den skadelige Konkurrence, der desværre ofte sætter Lønnen ned for den mandlige Kontorarbejder, og paa den anden Side er denne Fordring selvfølgelig forud retfærdiggjort af almindelige humane Grunde.

Imidlertid er det naturligvis ikke Organisationens Formaal at varetage Principalens, men derimod Kontoristernes Interesser — dog vil som anført Organisationen i sidste Instants ikke blive saa skadelig for hines Interesser, som mange af dem maaske ere tilbøjelige til at antage. For Kontoristerne vil Fagorganisationen være af den største Betydning; ved solidarisk Optræden vil vi kunne opnaa større Fritid og gunstigere Levevilkaar, derved ville vi kunne udvikle vore Evner, uddanne os teoretisk, tilegne os et større Maal af Kundskaber og arbejde med Energi paa Kontoret og udenfor dette.

Paa den Maade vil Handelsstanden og Samfundet i sin Helhed blive tilført meget af den Kraft, der nu gaar tabt, fordi alle Udviklingsmuligheder ofte fattes under de nuværende uheldige Forhold i Kontorfaget og i hele Handelsmedhjælperstanden.

Vi rette derfor en indstændig Opfordring til alle Kontorister, hvad enten de arbejde under daarlige eller heldigere Arbejdsvilkaar — om at slutte sig til denne Organisation, der ærlig vil arbejde paa at gennemføre betydelige Forbedringer for Kontoristerne saavelsom alle andre Handelsmedhjælpere, forsaavidt de alle slutter sig dertil.

Denne Organisation er „De danske Handelsmedhjælperes Forbund", der, naar Tilslutningen fra de forskellige Fag bliver tilstrækkelig, vil blive organiseret fagvis.

Kolleger! Det ligger altsaa i Eders egen Haand at forbedre Eders økonomiske Stiling! Vedbliver I at staa adsplittede som nu, betyder I intet, Eders Stilling vil da i en uoverskuelig Fremtid ikke blive forbedret, slutter I Eder derimod solidarisk sammen i Eders Organisation, er I en Magt, der vil kunne gennemføre de Krav i Løbet af kort Tid, hvis Løsning I ellers forgæves ville vente efter i Aartier.

Kolleger! Lad Parolen derfor blive: **Tilslutning til Organisationen!** Paa Kontorerne, i Forretningerne, overalt hvor I ere beskæftigede, bør I straks begynde Agitationen! Ingen lange Reflektioner — Eders Beslutning bør straks være taget! Med Begejstring skal I gaa til Arbejdet; thi det er Eders egen Sag, I virker for! Et værdigt Maal at sætte sig — en Sag, der vil blive frugtbringende for Eder selv, for Eders Fag, for den Stand, I tilhøre — — en Bevægelse af kulturel Betydning for Samfundet og til Gavn for kommende Generationer er i sin Vorden. Understøt denne Bevægelse ved at slutte Eder til den og virke for dens Fremgang — og I vil understøtte Eder selv!

Kolleger! Haanden paa Værket! Uden Ofre intet Fremskridt! Uden Kamp ingen Sejr!

Helligdagsloven og den udenlandske Fagpresse.

Gennemførelsen af den nye Helligdagslov har vakt megen Opmærksomhed i den udenlandske Medhjælperpresse, der ikke sjældent beskæftiger sig med danske Forhold. Vort svenske Broderorgan bragte saaledes en Oversættelse af hele Loven kort efter dens Offentliggørelse i „D. H.- & K.-M. Tidende".

I Nummeret for 1ste August af det store tyske Tidsskrift „Deutsche Handels-Wacht" har nærværende Tidendes Redaktør skrevet en længere Artikel om Helligdagslovgivningen i Danmark.

Artiklen giver en kort historisk Oversigt over de organiserede Medhjælperes Kamp for Helligdagsarbejdets Afskaffelse i Danmark, Rigsdagens Holdning overfor Reformbestræbelserne og Lovens Hovedindhold. Forfatteren undlader ikke at anlægge kritiske Synspunkter paa „det første socialpolitiske Resultat", og slutter sin Afhandling med nogle almindelige Betragtninger over Fremtidens Medhjælperbeskyttelseslovgivning i vort lille Land.

LITTERATUR.

I. P. Müller: »*Mit System*« (Thillges Boghandel). Forfatteren giver sit læse- og følgeværdige Skrift (ca. 90 Sider) Undertitlen „15 Minutters dagligt Arbejde for Sundhedens Skyld", men dvæler ikke alene ved selve „Systemet", bestaaende af visse Øvelser, der tilsigter en systematisk Legemsudvikling. Skriftet indeholder nemlig en Række nyttige og velovervejede Vink om en regelmæssig Livsførelse, der af Forfatteren betragtes som Forudsætningen for Systemets heldbringende Anvendelse. Forfatteren illustrerede iøvrigt sit Systems Fortræffelighed til Opnaaelse af Sundhed og Styrke ved en Opvisning, der fandt Sted den 5te ds. i Kjøbenhavn i Overværelse af Repræsentanter for kjøbenhavnske Dagblade og Tidsskrifter.

Bogen bør finde en stor Læsekreds blandt Handels- og Kontormedhjælperne.

Katalog over Modelsamlingerne paa Kjøbenhavns Raadhus. Raadhusforvalteren har tilsendt os en nitid udstyret Fortegnelse over de 348 store og smaa Modeller til Kunstværker, anbragt paa og i Hovedstadens herligste Bygningsværk. Katalogen er velegnet til at foranledige til det Besøg i Stadens Hus, som ingen Indfødt eller Fremmed bør undlade at aflægge.

Hages Haandbog i Handelsvidenskab (Gads Forlag). I 7. Hefte afsluttes Behandlingen af Danmarks Statshusholdning, der ledsages af interessante Tabeller og Oversigter. Grundtræk af Nationaløkonomien bringes til Afslutning og i de følgende

Hefter, 8. og 9., gives der en overskuelig og forstaaelig Fremstilling af den Del af dansk Jurisprudens, der er af særlig Betydning i det merkantile Liv. Tingsretten, Obligationsrettens almindelige og specielle Del med de under disse juridiske Hovedkategorier sorterende talrige Detail-Spørgsmaal, opfylder ganske Halvdelen af 7de samt 8de og 9de Hefte, paa hvis sidste Side 4de Afsnit: „Handelsret og Søret" paabegyndes.

Hvor ingen Afdeling findes

sker Indmeldelse direkte under Centralorganisationen til Hovedkassereren Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Kontingentet for direkte Medlemmer er *35 Ø. pr.* Maaned, der opkræves pr. Post *kvartalsvis* forud.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Centralorganisationens Adresser:

Hovedkontoret: Esbjerg.
Formand: *Åge Hyllested.*
Hovedkasserer: *Chr. Ingvoldsen.*

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Redaktion: Kjøbenhavn.
Redaktør: *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26.

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Ekspedition: Kjøbenhavn.
Ekspeditør: *V. Zwicki,* Jacob Danefærdsvej 6.

Agitationsudvalgene:
København og Omegn: Formand: *Vilh. Hansen,* Kjøbenhavn, Mysundegade 26.

Jylland: Formand: *Vald. Pedersen,* Aarhus, Høegh Guldbergsgade 69 A.

Øerne: Formand: *Vilh. Hansen* (konst.), Kjøbenhavn. Mysundegade 26.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26. Kasserer: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3 L.
Annonceexpeditør: *K. Hintz,* Oehlenschlægersgade 50, 1.

Sommerlokale.
De kjøbenhavnske Afdelinger har Sommer-Samlingssted paa *Etablissementet „Søfryd"* (Hjørnet af Dosseringen og Fredensgade). *Mødeaften hver Onsdag.*
Etablissementet er velegnet til Samlingssted i Sommermaanederne. Der er lette og bekvemme Forbindelsesmidler fra alle Bydele, Sporvogn og Promenaden langs Søerne. Musik i Haven, Billard osv.
Medlemmerne anmodes om at give talrigt Møde hver Mødeaften.

Agitationsudvalget.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3. L. Kasserer: *C. Wulff,* Søllerødgade 24, 3.

Kolonial- og Materialmedhjælpernes Organisation. Formand: *K. Hintz.* Oehlenschlægersgade 50, I. Kasserer: *H. P. Jensen,* Sølvgade 86, 2. Sal.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *Thyge Hansen,* Saxogade 112, 3. Kasserer: *E. Schibler,* Istedgade 120.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Danmarksgade 6, 2. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).
Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Aarhus. Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Telefon 1443. Kasserer: *Th. Nielsen,* Thunøgade 46, 2. Sekretær: *E. Nielsen,* Annagade 35. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Guldsmedgade 24—26. Annonceexpeditør: *Hakonsen,* Vestergade 10. Telefon 1224.
Billetter til Fotoplastikon kunne faaes til nedsat Pris hos Kassereren.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested.* Kasserer: Assistent *Th. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36.

Herning. Formand: *Carl Pape,* Kasserer: Kommis *Beck Nielsen,* adr. I. K. Larsen.

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen,* Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen,* Østerg. 56.
Herværende Afdeling foretog Søndag den 24. Juli sin tidligere bebudede Udflugt til Frederikshavn. Tilslutningen var nogenlunde fyldig, men burde ved denne Lejlighed, som ved næsten enhver anden Lejlighed, og under Hensyn til den Ihærdighed, hvormed Tegningen til Turen var drevet, have været langt fyldigere. Ved Ankomsten til Frederikshavn havde man ventet at se en Del Kolleger, da det var meddelt i det lokale Blad, at vi vilde gæste Frederikshavn den nævnte Dag, men Antallet af disse indskrænkede sig til — 2, hvilket ikke viser stor Kollegialitetsfølelse blandt derværende Kolleger. Efter at man havde beset Byen og Havnen, i hvis dybe blaa Vand adskillige Deltagere tog sig en forsvarlig Dukkert, drog man til Skoven, i hvis Pavillon, „Møllehuset", Dansen tog sin Begyndelse Kl. 4 og fortsattes med en efter Aarstiden kolossal Ivrighed indtil man Kl. 7 samledes ved Fællesspisningen. Under denne, der var Toppen paa Kransekagen, herskede der en usædvanlig Livlighed, der gav sig Udslag i adskillige Taler og Skaaler for Organisationen, Hjørringforeningen, Damerne og enkelte Personligheder deriblandt Centralorganisationens Formand, Hr. Åge Hyllested. Efter Spisningen samledes man i mindre Grupper for at tømme det sidste Bæger til Dagens Pris forinden Hjemturen, som fandt Sted Kl. $9^1/_4$. Ved Opløsningen paa Hjørring Banegaard var man enig om at have tilendebragt en særdeles vellykket og fornøjelig Udflugt.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Nykjøbing p. M. Formand og Kasserer: *Chr. Høgh.* Sekretær: *I. H. Rechnagel.*

Randers. Formand: *G. Kolding,* Nørregade 1. Kasserer: *S. Krogh,* Adelgade 20, I.

Ringkøbing. Det foreløbige Udvalg: Bogholder *Chr Nielsen,* Kommis *N. J. Madsen* og Kommis *A. Jensen.*

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi,* Kasserer: Kommis *C. N. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Carl Bülow.*

Varde. Formand: Kommis *Joh. Johansen,* Adr. *H. M. Bøtker.* Kasserer: Boghandlermedhjælper *Petersen,* Adr. *Nielsens Boghandel.*

Øerne.

Odense. Formand og Kasserer: *Johs. Petersen,* Overgade 7, der modtager Indmeldelser. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *H. Petersen,* Albanigade 65, 2.
En Cycletur foretages Onsdag Aften den 17. ds. Der startes som sædvanlig fra Banegaarden Kl. $8^1/_2$, og Turen gælder endnu en Gang Stige. Mød alle, da det bliver sidste Aftentur i Aar! Første Søndag efter Helligdagslovens Ikrafttræden 4de September foretages en Formiddags-Cycletur til Slukefter og Langesø med Start fra Odense allerede Kl. 6 om Morgenen. Frokosten medbringes, og øvrige Udgifter anslaas til kun 1 Krone pr. Mand, saa vi maa med allesammen. Kronen bedes snarest indbetalt til et af Festudvalgets Medlemmer. Nærmere Meddelelse i næste Nummer.

Festudvalget.

Sorø. Formand: *Jul. Jørgensen,* Kasserer: Bogholder *Chr. Brinch.*

Betal Kontingent ved første Opkrævning!

Ethvert nyt Medlem betyder et Skridt nærmere mod Centralorganisationens Maal.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 17. 1. September 1904. 4. Aargang

og Ydelse, — men vi betragter dog med Skepsis deres Strøm ind i Handels- og Kontorfagene. Thi hvor glider vi hen! Har ikke en gammel Harmoniforening i selve Hovedstaden aabnet sine Porte for Ekspeditricernes og Kontordamernes Sværm, og galant budt dem hid? Lad saa være, at Pengekassen til syvende og sidst var Skyld i dette Brud paa Overleveringen. Men hvorom alting er, Foreningen handlede ret, baade i Penge- og Principspørgsmaalet, og den kom en enkelt Gang forud for sit større og ældre germanske Forbillede, der er ligesaa ugalant som sine Broderforeninger. Medhjælperskerne avancerer imidlertid fremad, baade i Syd og i Nord, de danner deres egne Foreninger, udgiver deres egne Blade og sender deres egne Kønsfæller ud som Agitatorer. De ere naaet dertil, at hævde deres Betydning for Handels- og Kontorfagene og ikke længere at finde sig i den tilbagetrukne Stilling, Skriften foreskriver. Bag Pult og Disk staar de i Tusindtal omkring i vort Land. Endnu uorganiserede, og uden at nogen Foregangskvinde med Kraft har taget sig for at samle dem om deres Interesser, virker Konkurrencen spredt, omend i høj Grad følelig. Men lad de kvindelige Medhjælpere lære deres numeriske Styrke og deres Betydning som Arbejdskraft i Forretningslivet at kende, og det Præg som Kvindearbejdet nu sætter derpaa, vil forme sig til en Omvæltning af Arbejdsforholdene, — næppe i nogen uheldig Retning.

Invasionen.

Kvinderne bliver navnlig en saa betydningsfuld Faktor i de sideordnede Fag ved den Talrighed, hvormed de optræder. »Den feminine Fare« stiger naturligvis med den stadige Tilgang af unge Damer. Kvindelig Butiksbetjening finder bestandig større Anvendelse. De store Magasiner med en gennemført Arbejdsdeling befordrer denne Udvikling. Ogsaa Kontordamernes Antal er stærkt stigende; der, hvor den kvindelige Kontormedhjælper for en Snes Aar siden var en ukendt Fremtoning, er hendes moderne Søstre maaske nu flest i Tal. Skrivemaskinernes Tangenter anslaas af Hundreder af Damefingre og Stenografiens Kunst finder ligesaa mange kvindelige Udøvere, som Maskinskrivningen.

I den livlige Forretningsperiode fra Firsernes Begyndelse til midt i Halvfemserne, tiltog den kjøbenhavnske Handelsstands Stab af Medhjælpersker med flere Hundrede Procent, medens Medhjælperne kun fik deres Antal forøget med næppe 80 pCt. Nu repræsenterer den kvindelige Arbejdskraft næppe mindre end en Sjettedel af hele Medhjælperstanden. Det sidste Nummer af »The Shop Assistant« meddeler, at Antallet af »girl clerks« (kvindelige Kontorister) i London i 1901 er opgjort til 55,784 mod kun 17,859 i Aaret 1891. Altsaa forøgedes Antallet af Kontorfrøkener med flere Hundrede Procent imod en maskulin Forøgelse af 34,[2] pCt. Tallene turde tale det tydeligste Sprog, og der kan suppleres med mange andre, der fortæller om den samme Udvikling.

Hvorfra og hvorfor kommer Strømmen?

Der gives ingen Regel mere for de rekrutterende Samfundslag. Medens det tidligere var Datteren fra det velhavende og virkelig dannede Middelstandshjem, der ved en højere Døtreskoleundervisning, maaske med Præliminæreksamen som Afslutning, var den typiske kvindelige Medhjælper, har hun nu allerede længe haft Tusinder Koncurrenter udgaaede fra andre Samfundscirkler. Arbejdernes og Smaaborgerskabets Døtre stiller ogsaa deres Kontingent til den bestandig voksende Kvindehær, navnlig gælder dette paa Lager og i Butik, hvorimod Kontorerne — og navnlig de store Handelskontorer — søger at hævde den oprindelige »honette Ambition«.

Men hvorfor gaar alle disse unge Arbejder- og Smaaborgerkvinder over til dette oftest slet betalte og anstrængende Arbejde? Aarsagerne kan være mange, — her skal blot betones, skellen mellem Husgernings- og Forretningsarbejde. Blandt 2,000 Tjenestepiger var 6,[1] Procent angrebet af Lungesygdomme, medens Procenttallet naaede 14,[4] blandt Medhjælpersker; for Nervesygdomme var Divergensen som 1,[8] og 6,[1]. Fremdeles kan anføres, at man af 800 Sygdomstilfælde blandt kvindelige Medhjælpere konstaterende 400 hidrørende fra nervøse Lidelser og af disse faldt de 133 paa Expeditricer, 125 paa Kontormedhjælpersker. Netop for nogle Maaneder siden har en tysk Professor holdt et opsigtsvækkende Foredrag om hvorvidt Kvinderne af sanitære Grunde kunde siges at egne sig til Butiks- og Kontorarbejde. Manden raabte Vagt i Gevær mod Kvindearbejdet i sin nuværende Form og hans Betragtningsmaade har ikke blot vakt Opmærksomhed og Omtale i den tyske men ogsaa i vor hjemlige Presse. Men derudover?

Kvindearbejdets Regulering.

»Den feminine Fare«, der truer den mandlige Medhjælper skaffes ikke ud af Verden ved Talemaader og Afhandlinger, — ej heller ved blind Kamp mod de kvindelige Medhjælpere. Deres Eksistentsberettigelse er jo dog uangribelig, fordi det moderne Princip: Lige Adgang for alle til Erhverv ogsaa her bør hævdes. — Det er derimod en af den moderne Medhjælperbevægelses Opgaver, at søge fjærnet Skygge-Siderne ved den nuværende Uorden, og her maa baade Lovgivning og Selvhjælp gennem Organisation være medvirkende Faktorer.

Jydsk Detailhandler-Møde.

Stemning for lovbestemt Butikslukning.

Centralorganisationen af Detailhandlerforeninger i Jylland holdt fornylig Aarsmøde i Vejle. Repræsentanter for det kjøbenhavnske Detailhandler-Societet og Fællesrepræsentationen for de kjøbenhavnske Handelsforeninger overværede Mødet, der behandlede en Række for Detailhandlerstanden vigtige økonomiske og organisatoriske Spørgsmaal.

Den jydske saavel som den kjøbenhavnske (der ogsaa omfatter en Del af Øerne) Organisation, har gennemgaaende indtaget en forstaaende Holdning overfor vor Organisation, og har i flere Henseender ydet os Støtte i vort Reformarbejde. Aarsmødet viste ogsaa, at der er absolut Stemning mellem de jydske som de kjøbenhavnske Detailhandlere for en lovbestemt Butikslukning Kl. 8. Kun fra en enkelt Side fremsattes der Betænkeligheder af Hensyn til Sommerhandelen i de jydske Landegne. Mødet vedtog med 28 Stemmer mod 7 at søge Loven gennemført med Tilføjelse af, at man ønskede Dispensation fra 15de December til Jul, og at Loven ogsaa kommer til at omfatte Indkøbs- og Brugsforeninger og enhver anden Forretning, der driver Detailhandel fra aaben Bod.

Handelsskolesagen drøftedes begge Mødedagene. Man havde særlig Opmærksomheden henledt paa de i Landforretninger uddannede Lærlinge. Handelsskolebestyrer *N. P. Nielsen* fra Aarhus holdt et Foredrag om Oprettelse af Handelsskoler og disses Betydning for Lærlingene. (Paa Foranledning af Hr. N., vil Handelsskolesagen ligeledes komme til Behandling paa vort Hovedbestyrelsesmøde i Kjøbenhavn.)

Uden i nogen Henseende at indlade sig paa en Kritik af Mødets Beslutninger, der næsten udelukkende tog Sigte paa Standens og Organisationens interne Forhold, kan vi ikke undlade at forbavses over en Resolution, der skarpt fordømmer, at Statens og Kommunernes Embeds- og Bestillingsmænd oprætter Brugsforeninger. Man huske imidlertid, at disse Medborgere almindeligvis ikke er særlig vel aflagte, og derfor tvinges til at føre en Økonomi, der svarer til deres ofte karrige Gager — og deres Bestræbelser for at undgaa Mellemhandelen kan retfærdigvis ikke forbydes — og bliver det heller næppe.

Om Kvindespørgsmaalet.

Spredte Betragtninger.

Det svage Køns Styrke.

Det er egentlig ikke den fysiske men snarere den numeriske Styrke og sociale Indflydelse, der fanger vor Interesse, naar vi fra et maskulint Medhjælperstandpunkt betragter Kvindespørgsmaalet »hos os selv«. Vi kan være de ivrigste Fagforeningsmænd og hævde Kvindernes Ligestilling efter Kvalification og Ydelse, — men vi betragter dog med Skepsis deres Strøm ind i Handels- og Kontorfagene. Thi hvor glider vi hen! Har ikke en gammel Harmoniforening i selve Hovedstaden aabnet sine Porte for Ekspeditricernes og Kontordamernes Sværm, og galant budt dem hid? Lad saa være, at Pengekassen til syvende og sidst var Skyld i dette Brud paa Overleveringen. Men hvorom alting er, Foreningen handlede ret, baade i Penge- og Principspørgsmaalet, og den kom en enkelt Gang forud for sit større og ældre germanske Forbillede, der er ligesaa ugalant som sine Broderforeninger. Medhjælperskerne avancerer imidlertid fremad, baade i Syd og i Nord, de danner deres egne Foreninger, udgiver deres egne Blade og sender deres egne Kønsfæller ud som Agitatorer. De ere naaet dertil, at hævde deres Betydning for Handels- og Kontorfagene og ikke længere at finde sig i den tilbagetrukne Stilling, Skriften foreskriver. Bag Pult og Disk staar de i Tusindtal omkring i vort Land. Endnu uorganiserede, og uden at nogen Foregangskvinde med Kraft har taget sig for at samle dem om deres Interesser, virker Konkurrencen spredt, omend i høj Grad følelig. Men lad de kvindelige Medhjælpere lære deres numeriske Styrke og deres Betydning som Arbejdskraft i Forretningslivet at kende, og det Præg som Kvindearbejdet nu sætter derpaa, vil forme sig til en Omvæltning af Arbejdsforholdene, — næppe i nogen uheldig Retning.

Invasionen.

Kvinderne bliver navnlig en saa betydningsfuld Faktor i de sideordnede Fag ved den Talrighed, hvormed de optræder. »Den feminine Fare« stiger naturligvis med den stadige Tilgang af unge Damer. Kvindelig Butiksbetjening finder bestandig større Anvendelse. De store Magasiner med en gennemført Arbejdsdeling befordrer denne Udvikling. Ogsaa Kontordamernes Antal er stærkt stigende; der, hvor den kvindelige Kontormedhjælper for en Snes Aar siden var en ukendt Fremtoning, er hendes moderne Søstre maaske nu flest i Tal. Skrivemaskinernes Tangenter anslaas af Hundreder af Damefingre og Stenografiens Kunst finder ligesaa mange kvindelige Udøvere, som Maskinskrivningen.

I den livlige Forretningsperiode fra Firsernes Begyndelse til midt i Halvfemserne, tiltog den kjøbenhavnske Handelsstands Stab af Medhjælpersker med flere Hundrede Procent, medens Medhjælperne kun fik deres Antal forøget med næppe 80 pCt. Nu repræsenterer den kvindelige Arbejdskraft næppe mindre end en Sjettedel af hele Medhjælperstanden. Det sidste Nummer af »The Shop Assistant« meddeler, at Antallet af »girl clerks« (kvindelige Kontorister) i London i 1901 er opgjort til 55,784 mod kun 17,859 i Aaret 1891. Altsaa forøgedes Antallet af Kontorfrøkener med flere Hundrede Procent imod en maskulin Forøgelse af 34,^{2} pCt. Tallene turde tale det tydeligste Sprog, og der kan suppleres med mange andre, der fortæller om den samme Udvikling.

Hvorfra og hvorfor kommer Strømmen?

Der gives ingen Regel mere for de rekrutterende Samfundslag. Medens det tidligere var Datteren fra det velhavende og virkelig dannede Middelstandshjem, der ved en højere Døtreskoleundervisning, maaske med Præliminæreksamen som Afslutning, var den typiske kvindelige Medhjælper, har hun nu allerede længe haft Tusinder Koncurrenter udgaaede fra andre Samfundscirkler. Arbejdernes og Smaaborgerskabets Døtre stiller ogsaa deres Kontingent til den bestandig voksende Kvindehær, navnlig gælder dette paa Lager og i Butik, hvorimod Kontorerne — og navnlig de store Handelskontorer — søger at hævde den oprindelige »honette Ambition«.

Men hvorfor gaar alle disse unge Arbejder- og Smaaborgerkvinder over til dette oftest slet betalte og anstrængende Arbejde? Aarsagerne kan være mange, — her skal blot betones, at Udsigten til en — maaske kun formel — Højnelse i social Henseende og en større Frihed, lader disse unge Kvinder foretrække det usundere og gennemgaaende slettere betalte Butiksarbejde fremfor Tjenestepigegærningen.

Medhjælperske og Tjenestepige.

Dersom en god Del af de unge Medhjælpersker bag Disken fik anvist Plads i Køkkenet vilde Samfundet og Slægten staa sig derved. I hygiejnisk Henseende er Butiks- og Kontorarbejdet i Almindelighed ikke den for Kvinderne heldigste Beskæftigelse. Lidt Sygestatistik fra Tyskland illustrerer dette og Sundhedsforskellen mellem Husgernings- og Forretningsarbejde. Blandt 2,000 Tjenestepiger var 6,^{1} Procent angrebet af Lungesygdomme, medens Procenttallet naaede 14,^{4} blandt Medhjælpersker; for Nervesygdomme var Divergensen som 1,^{8} og 6,^{1}. Fremdeles kan anføres, at man af 800 Sygdomstilfælde blandt kvindelige Medhjælpere konstaterende 400 hidrørende fra nervøse Lidelser og af disse faldt de 133 paa Expeditricer, 125 paa Kontormedhjælpersker. Netop for nogle Maaneder siden har en tysk Professor holdt et opsigtsvækkende Foredrag om hvorvidt Kvinderne af sanitære Grunde kunde siges at egne sig til Butiks- og Kontorarbejde. Manden raabte Vagt i Gevær mod Kvindearbejdet i sin nuværende Form og hans Betragtningsmaade har ikke blot vakt Opmærksomhed og Omtale i den tyske men ogsaa i vor hjemlige Presse. Men derudover?

Kvindearbejdets Regulering.

»Den feminine Fare«, der truer den mandlige Medhjælper skaffes ikke ud af Verden ved Talemaader og Afhandlinger, — ej heller ved blind Kamp mod de kvindelige Medhjælpere. Deres Eksistentsberettigelse er jo dog uangribelig, fordi det moderne Princip: Lige Adgang for alle til Erhverv ogsaa her bør hævdes. — Det er derimod en af den moderne Medhjælperbevægelses Opgaver, at søge fjærnet Skygge-Siderne ved den nuværende Uorden, og her maa baade Lovgivning og Selvhjælp gennem Organisation være medvirkende Faktorer.

Jydsk Detailhandler-Møde.

Stemning for lovbestemt Butikslukning.

Centralorganisationen af Detailhandlerforeninger i Jylland holdt fornylig Aarsmøde i Vejle. Repræsentanter for det kjøbenhavnske Detailhandler-Societet og Fællesrepræsentationen for de kjøbenhavnske Handelsforeninger overværede Mødet, der behandlede en Række for Detailhandlerstanden vigtige økonomiske og organisatoriske Spørgsmaal.

Den jydske saavel som den kjøbenhavnske (der ogsaa omfatter en Del af Øerne) Organisation, har gennemgaaende indtaget en forstaaende Holdning overfor vor Organisation, og har i flere Henseender ydet os Støtte i vort Reformarbejde. Aarsmødet viste ogsaa, at der er absolut Stemning mellem de jydske som de kjøbenhavnske Detailhandlere for en lovbestemt Butikslukning Kl. 8. Kun fra en enkelt Side fremsattes der Betænkeligheder af Hensyn til Sommerhandelen i de jydske Landegne. Mødet vedtog med 28 Stemmer mod 7 at søge Loven gennemført med Tilføjelse af, at man ønskede Dispensation fra 15de December til Jul, og at Loven ogsaa kommer til at omfatte Indkøbs- og Brugsforeninger og enhver anden Forretning, der driver Detailhandel fra aaben Bod.

Handelsskolesagen drøftedes begge Mødedagene. Man havde særlig Opmærksomheden henledt paa de i Landforretninger uddannede Lærlinge. Handelsskolebestyrer *N. P. Nielsen* fra Aarhus holdt et Foredrag om Oprettelse af Handelsskoler og disses Betydning for Lærlingene. (Paa Foranledning af Hr. N., vil Handelsskolesagen ligeledes komme til Behandling paa vort Hovedbestyrelsesmøde i Kjøbenhavn.)

Uden i nogen Henseende at indlade sig paa en Kritik af Mødets Beslutninger, der næsten udelukkende tog Sigte paa Standens og Organisationens interne Forhold, kan vi ikke undlade at forbavses over en Resolution, der skarpt fordømmer, at Statens og Kommunernes Embeds- og Bestillingsmænd opretter Brugsforeninger. Man huske imidlertid, at disse Medborgere almindeligvis ikke er særlig vel aflagte, og derfor tvinges til at føre en Økonomi, der svarer til deres ofte karrige Gager — og deres Bestræbelser for at undgaa Mellemhandelen kan retfærdigvis ikke forbydes — og bliver det heller næppe.

Endelig er den Slags Forsøg paa at vende tilbage til lovmæssige Tilstande et af de Forsøg paa at dreje Udviklingens Hjul tilbage, der altid mislykkes.

Detailhandler-Societetets Repræsentant, Hr. Redaktør *Sigvald Andersen,* holdt under Mødet et udmærket Foredrag om illoyal Konkurrence. Bifaldet og Forsamlingens enstemmige Tilslutning til Hr. A.s Udvikling af den kjøbenhavnske Organisations Standpunkt til dette Spørgsmaal viste, at der paa dette som paa mange andre Punkter raader en Enhed og Samfølelse, der maaske inden ret længe sætter Frugt i en Detailhandler-Landsorganisation.

Tyske Medhjælperstævner.

Det maa indrømmes, at tysk Handels- og Kontormedhjælperbevægelse gaar i Téten for al Medhjælperbevægelse. Denne Førsterangsplads tør i hvert Fald siges hævdet i socialpolitisk, organisatorisk og numerisk Henseende. Saa kan man ellers strides om Principper og Taktik.

En væsentlig Del af de gamle tyske Medhjælperforeninger er ganske vist gode Harmoniforeninger f. Eks. „Handlungscommis-Verein von 1858" med Hovedsæde i Hamburg — den i Medlemstal betydeligste, men i faglig Henseende temmelig upaaagtede Forening — og enkelte andre Engagerings- og Understøttelsesforeninger, hvoraf dog flere i de senere Aar har gjort Tilløb til et socialpolitisk Program.

Det nu mere end halvhundred Aar gamle Foreningsliv har imidlertid lært Medhjælperne at forstaa Værdien af Sammenhold og har derved beredt Vejen for en senere Tids faglige Sammenslutninger. Der findes nu 3—4 store Medhjælperforbund og desuden en kvindelig Centralforening og den Kendsgerning, at disse Organisationer søger deres Medlemmer overalt i Riget, bevirker, at de i andre Lande saa almindelige uafhængige og i fagreformatorisk Henseende ret betydningsløse Lokalforeninger her begrænses i Tal eller bliver uden Indflydelse paa Reformbevægelsen. Derimod undgaas naturligvis ikke Stridigheder mellem de forskellige Landsforbund og disse Rivninger, der vel ikke blot bunder i principielle og taktiske Forskelligheder, men i nogle Tilfælde ogsaa kan søges i personlige Divergenser, virker selvfølgelig ikke befordrende for Medhjælperbevægelsens Styrke, Fasthed og Enhed.

Men dog meldes om Fremgang for ethvert af disse Rigsforbund. Det falder sammen med hele den organisatoriske Tendens, der i disse Tider gennemsyrer det tyske Samfund. Thi netop i disse Aaringer er de uafhængige, de socialitiske, de katolske og de kristelige Fagforeninger gaaet fremad i Gruppe- og Medlemstal og Arbejdsgiversammenslutningerne har fulgt Trop med Fagforeningerne. Handelsstandens Principal- og Medhjælperforeninger er ikke forbleven uberørt af denne Udvikling, men har navnlig for Medhjælpernes Vedkommende deltaget deri, ja enkelte af de store Medhjælperforbund har endogsaa i Aar deltaget i en stor Arbejder-Rigskongres, der var sammenkaldt af de rigstro (hvad der i dansk Sprogbrug omtrent betyder „antisocialistiske") Arbejderforbund. Det er første Gang, at tyske Medhjælpere og Arbejdere ere mødtes til fælles Drøftelse af økonomiske og socialpolitiske Anliggender. Denne Begivenhed, hvis Betydning ikke mindst bør maales ved de Hundredetusinder af Medhjælpere og Arbejdere, der var repræsenterede ved Kongressen, er maaske Overturen til et helt nyt Afsnit af tysk Medhjælperbevægelse.

Foruden dette Møde, der væsentlig beskæftigede sig med socialreformatoriske Spørgsmaal i Almindelighed har indeværende Aar været Vidne til et Par Medhjælperstævner, som det turde være af Interesse for danske Medhjælpere at erfare lidt om.

„Verband deutscher Handlungsgehülfen" der grundlagdes i Begyndelsen af 80erne har afholdt sit 22de Aarsmøde i Leipzig — Organisationens Hovedsæde. Der var mødt 320 Delegerede som Repræsentation for de 62,000 Medlemmer Forbundet omfatter. Den mangeaarige 1ste Formand, Georg Hiller, gav en Oversigt over Virksomheden i det forløbne Aar. Beretningen godkendtes ved enstemmig Vedtagelse af en Resolution, der peger paa lovordnet Pensionsforsikring som første Maal og kræver en energisk og bestemt Hævdelse af Forbundets socialpolitiske Program, samtidig med at der udtales Ønske om Samarbejde med Principalforeningerne.

Aarsmødet tog Stilling til følgende Spørgsmaal: Merkantile Fortsættelsesskoler, Arbejdstiden i Kontorene, Søndagshvile og Butikslukning samt Statspensionsforsikring for Privatfunktionærer. — Vedrørende førstnævnte Sag vedtoges det at rette Henvendelse til Forbundsstaternes Regeringer om fuldkommen Indførelse af merkantile Fortsættelsesskoler, Besøgstvang og Dagundervisning. Man fattede særlig betydningsfulde og vigtige Beslutninger vedrørende Kontorarbejdstiden. En lovmæssig Regulering anses for paatrængende nødvendig („dringend geboten") saaledes, at Maximalarbejdsdagen fastsættes til 9 Timer (med tidligere Lukning om Lørdagene), Kontorlukning om Sommeren Kl. 6, om Vinteren Kl. 7. Middagspausen skal andrage mindst 2 Timer. For unge Mennesker og Kvinder er Arbejdstiden en Time kortere. Ligeledes vedtoges det at henvende sig til Regeringen om Indførelse af en lovbestemt 14 Dages Sommerferie og Ansættelse af Handelsinspektører til at paase, at Beskyttelsesforanstaltningerne blev overholdt.

Helligdagsarbejdets fuldstændige Afskaffelse som endeligt Maal og Forbud mod Arbejde efter Kl. 12 Middag som Overgangsled krævedes i en Resolution ligesom ved tidligere Aarsmøder. Almindelig lovfæstet 8-Lukning overalt i Riget under Handelsinspektørens og ikke under Politimyndighedernes Opsyn, — og endelig en ved Lov paabudt almindelig Pension- og Enkeforsikring for Handels- og Kontormedhjælperstanden og de med denne sidestillede Virksomheder og Erhvervsgrene. De tyske Medhjælperorganisationer har i de sidste Aar udført et stort Arbejde ved Indsamling af statistisk Materiale som Grundlag for det forønskede Lovforslag.

Paa Aarsmødet forhandledes der naturligvis ogsaa om Forbundets indre Anliggender, bl. a. vedtoges det at fordele det forløbne Aars Overskud, Mk. 13,019,93, mellem Pladsledighedsunderstøttelsen, Alderdomsforsørgelses- og Invaliditetskassen, Enke- og Waisekassen, Rekreationshjemmet, og kun Mk. 19,93 henlagdes til Reservefondet. Derimod blev et Projekt om Oprettelse af en Spare- og Laanekasse nedstemt med stort Flertal.

Et andet Medhjælperstævne, der har fundet Sted i indeværende Aar, fortjener Omtale og Opmærksomhed, omend der her kun var repræsenteret et Medlemsantal, der udgør en ringe Brøkdel af Leipziger-Forbundets Titusinder. Det var „Centralverband der Handlungsgehülfen und Gehülfinnen Deutschland"'s 4de Generalforsamling eller Kongres. Denne ogsaa tidligere omtalte Organisation, indtager et Særstandpunkt blandt de tyske Medhjælperforbund, idet den ledes under udprægede socialistiske Auspicier, stiller sig paa Klassekampens Standpunkt og er underordnet Generalkommissionen for de tyske Fagforeninger. Oprettet 1ste Juli 1897 ved Sammenslutning af forskellige „Freie Vereinigungen", har denne Forening arbejdet sig langsomt fremad — ofte under vanskelige Forhold — saaledes, at Medlemsantallet, der i 1900 androg 1388, nu er naaet 3054 — et ringe Tal, sammenlignet med andre Forbund. Som man kan tænke, har Centralverband opstillet et radikalt fagligt Reformprogram, og man er ikke veget tilbage for Strejker som sidste Trumf — i nogle Tilfælde med gunstigt Resultat.

Trods sin numeriske Svaghed, har Centralverband naaet en vis Indflydelse, støttet af det stærke tyske Socialdemokrati. I det forløbne Aar er en af Forbundets Ledere, Hr. *Lipinski,* valgt til Medlem af Rigsdagen, og ved Valgene til de merkantile Lokalsygekasser sejrede alle Forbundets Kandidater i Berlin ,og München. — Centralverband er det eneste tyske Medhjælperforbund, der optager saavel mandlige som kvindelige Medhjælpere, det yder Understøttelse ved Pladsledighed, Retshjælp og har et Engageringsbureau — Institutioner, der naturligvis ikke har overordentlige Resultater at opvise.

Forbundets Kongres var besøgt af ca. 30 Delegerede, deriblandt en kvindelig Medhjælper. Forhandlingsemnerne var, hvad de socialpolitiske Spørgsmaal angaar, omtrent de samme som ved det forrige Stævne. Regnskabet balancerede med ca. 25,500 Mark, heraf anføres der paa Udgiftssiden ca 3,750 Mk. til Trykning, Ekspedition etc. af Medlemsbladet, ca. 4,150 Mk. er anvendt til Agitation, medens der til Formands- og Redaktørgager samt andre Administrationsudgifter er medgaaet henved 900 Mk. Regnskabet indeholder endvidere en Udgiftspost paa 2,826 Mk. til Strejker, der er ledede af Forbundet og dette har endda stillet 1,200 Mk. til Disposition for strejkende Arbejdere i andre Fag. Disse Poster er jo ellers usædvanlige i en Handels- og Kontormedhjælperorganisations Regnskab.

Det interessanteste Afsnit af Kongressens Forløb var Rigs-

dagsmand *Lipinski's* Foredrag om „De nærmeste Opgaver for Socialreformen i det tyske Handelsfag". Foredragsholderen skildrede Medhjælperreformens Historie, viste hvad der var naaet og det meget, der endnu var tilbage at tilkæmpe sig. Voldgiftsretterne, der endnu venter paa Rigslovens Segl havde foranlediget Forbundet til at indtage bestemte Særstandpunkter, saaledes om Kvindernes Valgret, der bekæmpedes af al Kraft af de andre Medhjælperorganisationer. Ogsaa Arbejdstiden paa Kontorene gav Taleren Anledning til indgaaende Omtale og Fremlægning af et Forholdene skarpt karakteriserende statistisk Materiale. De tagne Beslutninger vedrørende faglige Reformer bar gennemgaaende Præg af en større Radikalisme end Leipziger-Stævnets Kundgørelser. Forbundets Førstemand *Max Josephson* fra Hamburg (Forbundets Hovedsæde) genvalgtes atter.

Naar et Fagblad som „D. H. & K.-M. Tidende", der kun raader over en ret begrænset Plads, skal dvæle ved udenlandske Forhold, maa dette ske i sammentrængt Form, skønt Efterretningerne udefra ingenlunde anses for uinteressant Læsning. Og med Rette. Thi gennem disse Beretninger og stenografiske Kongresreferater, der ofte paa mange Ark giver os et Indblik i fremmede Standsfællers Synsmaade og Organisationsbestræbelser, bliver Synet paa vort eget hjemlige Arbejde udvidet og de Opgaver, vi har sat os, træder med større Klarhed frem for vor Bevidsthed. Sprog- og Nationalitetsforskelligheder er ikke længere nogen Hindring for en vis programmatisk Ensartethed i den internationale Medhjælperbevægelse. Taktikkens Forskelligartethed er af underordnet Betydning, naar blot Bestræbelserne gaar i samme Retning: Medhjælperstandens sociale, økonomiske og intellektuelle Højnelse.

I denne store Opgave vil vel en Gang Medhjælperorganisationerne i alle Lande finde hverandre til fast og kollegialt Samarbejde.

To Styrelsesmøder.

Hovedbestyrelsen og Pladsledighedsforsikringen.

Søndag den 4de September Kl. 9½ samles Bestyrelsen for Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring (Aktieselskab) til Møde i „Søpavillonen"s nordre Taarnværelse i København. Følgende Dagsorden foreligger til Behandling

1. Regnskab og Beretning.
2. Bestyrelsen tager Stilling til Selskabets fremtidige Drift.
3. Fastsættelse af Generalforsamling.
4. Eventuelt.

Samme Dag Kl. 12 afholder Centralorganisationens *Hovedbestyrelse* Møde, for at behandle følgende Dagsorden:

1. Regnskab og Beretning.
2. Behandling af en af Manufakturmedhjælpernes Organisation i København indgivet Resolution af 1ste Marts d. A. vedrørende Ekstrakontingentet.
3. Forslag af 21de Marts d. A. fra Aarhus-Afdelingeu. om Trykning af Opraab i Form af Plakater til Ophængning, til Brug ved Agitationsmøder.
4. Beslutning om Kontorholdsudgifterne til Formanden samt eventuel Forhøjelse af Hr. Zwicki's Honorar.
5. Vor Stilling til Spørgsmaalet om Siddepladser i Butikkerne
6. Vor Stilling til Revisionen af Lærlingeloven.
7. Forskellige Andragender til Regering og Rigsdag.
8. Vor Stilling til Kost- og Logisystemet.
9. Vort Engageringsbureau.
10. Vinterens Agitation med Forslag af Hr. A. Lorenzen om Inddeling af Landet i Distrikter.
11. Forslag af Hr. A. Lorenzen om Anskaffelse af en Vejledning til Brug for Afdelingerne ved Agitationen.
12. Vor Stilling til Handelsskolerne.
13. Behandling af Skrivelse fra Hovedkassereren vedrørende Ordningen af Annoncespørgsmaalet.

14 Eventuelt.

Hovedbestyrelsesmødet vil slutte senest Kl. 9 Søndag Aften, men vil, saafremt Dagsordenen ej er gennemgaaet, blive fortsat Mandag Formiddag.

Søndag Aften Kl. 9, samles kjøbenhavnske Kolleger i Søpavillonen, for at tilbringe nogle Timer i tvangfrit, selskabeligt Samvær med Hovedbestyrelsens Medlemmer (se iøvrigt omstaaende Meddelelse).

Lærlingebeskyttelsen.

Vi Kommiser herovre paa Samsø har læst en Artikel i vort Blad, som Formanden for Centralorganisationen havde skrevet angaaende de 6 Kommiser, der udmeldte sig af „Hermes" i Esbjerg. Vi havde ventet en Protest af d'Herrer angaaende denne Sag; da denne endnu ikke er fremkommen, maa vi altsaa tro, d'Herrer indrømmer, at Hr. Hyllested har Ret i sin Paastand angaaende deres Tankegang med Hensyn til Lærlingene (se iøvrigt vort Blad af 1ste Juli), vi kan nu ikke tro, der er ret mange Kommiser, der vil give „de 6" Ret; thi skulde det være saadan, maa man sandelig beklage den opvoksende Handelsstands Uopdragenhed.

Vi vil nu forsøge, efter vort Begreb om Lærlingebeskyttelsen, at klarlægge denne, da der nu engang er slaaet til Lyd for Sagen. Vi er kommen til det Spørgsmaal:

1) Skal vi gennem vor Forening gøre Krav om Frihed? 2) Eller skal vi gøre det gennem Lærlingebeskyttelsen?

Til Punkt 1 er kun at svare, at var vi alle med, behøvede vi ikke at gaa uden om Sagen, da kunne vi selv stille vore Krav; men nu da vi staar et Mindretal i Centralorganisationen nytter det jo ikke. Vi har jo desværre for mange daarlige Kolleger, der gerne er med til at høste Fordelene, men ikke til at udføre Arbejdet. De er som Snylterne paa Planter, de lever af den Næring, Planten suger til sig, uden selv at bidrage noget til dens Trivsel og Vækst. Til Punkt 2 kan Meningen jo være lidt forskellig. Vor Tanke er, at det er den Vej, vi skal gaa, nu som Sagen stiller sig; thi naar Lærlingene faar den lovbeskyttede Frihed, er der jo saa meget mere Grund til Forkortelse af Arbejdstiden for de ældre i Handelsstanden. Vi kan ogsaa med mere Ret sige til vore Principaler: Nu da Lærlingen har fri, kan vi ikke være tjent med at gaa og arbejde ud over samme Tid.

Disse faa Linier er de Tanker, vi har her paa Samsø, men maaske de er fejlagtige og andre Butiksmedhjælpere kan maaske give os en bedre Fremstilling af Sagen. Vor Hensigt vil da være naaet. Butiksmedhjælperen kan jo bedst svare herpaa, da „den der har Skoen paa bedst ved hvor den trykker".

Tranebjerg, Samsø, i August 1904.

Med koll. Hilsen
Larsen og Husted.

Fabrikslovens Virkninger.

Netop nu, da Centralorganisationen søger Fabrikslovens Bestemmelser udstrakt til den unge Arbejdskraft i Handels- og Kontorfagene, er det værd at lægge Mærke til den Forskydning af den unge Arbejdskraft, der i det sidste Par Aar har fundet Sted og som væsentlig maa henføres til den reviderede Fabrikslov.

Det syntes efter Arbejds- og Fabrikstilsynets Beretning for 1903, at være Tendens i Haandværk og Industri til en Nedgang i Antallet af de i disse Erhverv beskæftigede Børn, medens samtidig Antallet af unge kvindelige Arbejdere er stigende. Vi anfører nogle af Beretningens Tal, der har Krav paa almen Opmærksomhed:

Antallet af industrielle Bedrifter under Tilsyn ved Udgangen af Aaret 1903 udgjorde ialt 5556, hvori beskæftigedes 92,512 Arbejdere. Herat var 4504 Bedrifter med 90,128 Arbejdere undergivne Tilsyn efter Fabriksloven, medens 1052 med 2384 Arbejdere for den langt overvejende Del smaa Haandværksdrifter samt nogle Fabriksvirksomhoder, i hvilke anvendes fremmed Medhjælp — alene var undergivet Maskintilsyn. Da der ved Udgangen af 1902 var under Tilsyn i alt 5129 Bedrifter (hvoraf 4195 under Fabriksloven og 934 under Maskintilsyn) udgør altsaa Nettoforøgelsen i Aarets Løb ialt 427 Bedrifter, nemlig 309 under Fabriksloven og 118 under Maskintilsynet. Denne Nettotilvækst fremkommer ved en Tilgang af 632 og en Afgang af 205 Bedrifter.

Det Antal Børn, der beskæftigedes i disse Bedrifter, er siden i Fjor gaaet ned med ca. 20 pCt., nemlig fra 3171 til 2514. Denne Nedgang skyldes for Størstedelen Forhøjelse af Aldersgrænsen fra 10 til 12 Aar; men allerede før den Tid var der en Tendens til at komme bort fra Børnearbejdet. De fleste Børn, ca. 40. pCt., anvendes i Tobaksindustrien. — Nedgangen har været langt stærkere for Drengene end for Piger.

Antallet af Bedrifter, hvori der anvendes unge Mennesker under 18 Aar, men udskrevne af Skolen, har været 2600 med 8617 unge Mennesker mod i Fjor 2500 Bedrifter med 9100. Antallet af unge kvindelige Arbejdere er steget fra 2100 til 2300.

Som det fremgaar af de her anførte Tal er en Del af den hidtidige ganske unge Arbejdskraft frigjort, men samtidig er Industriarméen rekrutteret med nogle hundrede unge Piger. Det er et Spørgsmaal om denne Forøgelse af unge Fabriksarbejderskers Tal kan betragtes som et socialt Fremskridt.

De for Handelslærlinge tilstræbte Beskyttelsesbestemmelser, der ved Fastsættelse af en Maximalarbejdstid etc. søger dels at sikre Lærlingens teoretiske Uddannelse dels at værne ham mod Overanstrængelse, vil næppe øge Invasionen af ung kvindelig Arbejdskraft i de sideordnede Fag.

Hvor ingen Afdeling findes

sker Indmeldelse direkte under Centralorganisationen til Hovedkassereren Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Kontingentet for direkte Medlemmer er *35 Ø. pr.* Maaned, der opkræves pr. Post *kvartalsvis* forud.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Centralorganisationens Adresser:

Hovedkontoret: Esbjerg.
Formand: *Åge Hyllested.*
Hovedkasserer: *Chr. Ingvoldsen.*

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Redaktion: Kjøbenhavn.
Redaktør: *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26.

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Ekspedition: Kjøbenhavn.
Ekspeditør: *V. Zwicki,* Jacob Danefærdsvej 6.

Agitationsudvalgene:
Kjøbenhavn og Omegn: Formand: *Vilh. Hansen,* Kjøbenhavn, Mysundegade 26.

Jylland: Formand: *Vald. Pedersen,* Aarhus, Høegh Guldbergsgade 69 A.

Øerne: Formand: *Vilh. Hansen* (konst.), Kjøbenhavn. Mysundegade 26.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26. Kasserer: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3 L.

Annonceexpeditør: *K. Hintz,* Oehlenschlægersgade 50, 1.

Afdelingsbestyrelserne anmodes om at sætte al Kraft ind paa Adresseindsamlingen i indeværende Maaned. Medlemmerne bør i saa høj Grad som muligt støtte Bestyrelserne ved Indsamling af Underskrifter. Opmærksomheden henledes paa, at Listerne, der ere fremlagte forskellige Steder i Byen, jævnlig maa tilses og naar Underskrifterne ophører eller der intet Resultat opnaas da inddrages.

Ordinært Fællesbestyrelsesmøde med Beretnings-Aflæggelse om Virksomheden, Regnskabets Fremlæggelse og Valg af Tillidsmænd finder Sted i September. Nærmere Meddelelse vil tilgaa Afdelingsbestyrelserne gennem de resp. Formænd.

Da der fra en Afdeling er fremkommen Forslag om Afholdelse af en for de kjøbenhavnske Afdelinger fælles Nytaarsfest og det kan anses for sikkert, at Tanken vinder almindelig Tilslutning anmodes Medlemmerne, der interessere sig for denne Tanke, om saasnart Forarbejderne begynder at være det nedsatte Udvalg behjælpelig med Agitation for Festen. Sagen bliver senere forelagt Fællesbestyrelsen.

Efteraars- og Vinteragitation tager sin Begyndelse i Oktober Maaned.

For Agitationsudvalget
Vilh. Hansen.

I Anledning af Hovedbestyrelsesmødet, der afholdes Søndag den 4de September i „Søpavillonen", indbydes Medlemmerne af de kjøbenhavnske Afdelinger til en tvangfri, selskabelig Sammenkomst Kl. 9 i „Søpavillonen". Bestyrelsesmedlemmer i de herværende Afdelinger bør alle give Møde.

P. U. V.
Vilh. Hansen,

Sommerlokale.

De kjøbenhavnske Afdelinger har Sommer-Samlingssted paa *Etablissementet „Søfryd"* (Hjørnet af Dosseringen og Fredensgade). *Mødeaften hver Onsdag.*

Etablissementet er velegnet til Samlingssted i Sommermaanederne. Der er lette og bekvemme Forbindelsesmidler fra alle Bydele, Sporvogn og Promenaden langs Søerne. Musik i Haven, Billard osv.

Medlemmerne anmodes om at give talrigt Møde hver Mødeaften.

Agitationsudvalget.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3. L. Kasserer: *C. Wulff,* Sølleradgade 24, 3.

Ordinær halvaarlig *Generalforsamling* afholdes *Mandag den 12te ds.* Kl. 9 paa Etablissementet „Søfryd" Hj. af Fredensgade og Dosseringen.

Dagsorden:
1) Beretning. 2) Regnskabet. 3) Forslag til Lovændringer 4) Valg af Bestyrelsesmedlemmer og Revisorer. 5) Eventuelt
Medlemmerne anmodes om at møde talrigt.

Bestyrelsen.

Kolonial- og Materialmedhjælpernes Organisation. Formand: *K. Hintz.* Oehlenschlægersgade 50, I. Kasserer: *H. P. Jensen,* Sølvgade 86, 2. Sal.

Manufakturmedhjælpernes Organisation Formand: *Thyge Hansen,* Saxogade 112, 3. Kasserer: *E. Schibler,* Istedgade 120.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Danmarksgade 6, 2. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen. St. Vestergade 22.

Generalforsamling og 5-aarig Stiftelsesfest afholdes *Tirsdag den 13. September* paa Hotel National i Selskabslokalerne.

Generalforsamlingen begynder Kl. 9 Aften med følgende Dagsorden:
1) Beretning om Virksomheden. 2) Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer, 2 Suppleanter og 1 Revisor. 3) Eventuelt.

Umiddelbart efter Generalforsamlingen samles Bestyrelsen med de mødte Kolleger for i et kollegialt Samvær at fejre Foreningens 5-aarige Stiftelsesdag. Mød alle præcis.

Bestyrelsen.

Aarhus. Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Telefon 1443. Kasserer: *Th. Nielsen,* Thunøgade 46, 2. Sekretær: *E. Nielsen,* Annagade 35. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Guldsmedgade 24—26. Annonceexpeditør: *Hakonsen,* Vestergade 10. Telefon 1224.

Billetter til Fotoplastikon kunne faaes til nedsat Pris hos Kassereren.

En Del Handels- og Kontormedhjælpere (Damer og Herrer) var i Tirsdags Aftes samlede i Handels- og Kontoristforeningens mindre Sal med det Formaal at danne et Sangkor. Foreningen blev startet, ligesom der blev valgt en Bestyrelse samt vedtaget Love, og vil Foreningen paabegynde med Sangøvelse under Ledelse af Hr. Dirigent *A. C. Petersen, Onsdag den 31. August Kl. 8½ præcis* og fortsætte dermed samme Dag i hver paafølgende Uge i ovennævnte Lokale.

Bestyrelsen.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested.* Kasserer: Assistent *Th. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36.

Herning. Formand: *Carl Pape,* Kasserer: Kommis *Beck Nielsen,* adr. I. K. Larsen.

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen,* Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen,* Østerg. 56.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Nykjøbing p. M. Formand og Kasserer: *Chr. Høgh.* Sekretær: *I. H. Rechnagel.*

Randers. Formand: *G. Kolding,* Nørregade 1. Kasserer: *S. Krogh,* Adelgade 20, I.

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi,* Kasserer: Kommis *C. N. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Carl Bülow.*

Varde. Formand: Kommis *Joh. Johansen,* Adr. *H. M. Bøtker.* Kasserer: Boghandlermedhjælper *Petersen,* Adr. *Nielsens Boghandel.*

Øerne.

Odense. Formand og Kasserer: *Johs. Petersen,* Overgade 7, der modtager Indmeldelser. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *H. Petersen,* Albanigade 65, 2.

Umiddelbart efter, at det var kundgjort, naar Helligdagsloven traadte i Kraft udsendte Afdelingen flere Hundrede Løbesedler med Opfordring til Medhjælperne om at slutte sig til Foreningen. Foreningens Medlemsantal er bestandig gaaet fremad, siden Agitationsmødet i Foraaret.

Sorø. Formand: *Jul. Jørgensen,* Kasserer: Bogholder *Chr. Brinch.*

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 18. 15. September 1904. 4. Aargang

Autoriteters og Lovgiveres Hjerter for at opnaa pekuniær Støtte.

Dermed var disse Anstalters Udvikling jo traadt ind i en hel ny Fase, og selv om deres Virksomhed fortsattes som privat (i Modsætning til statslig) var der dog Grænser, der maatte afstikkes, Hensyn der maatte tages for at betinge en fortsat Velvilje hos disse tilskudydende Autoriteter.

Maalet for den væsentlige Del af disse Tilskud, der her skal omtales, Statstilskuddet, var jo sikkert ikke at begunstige enkelte Skoler, men i al Almindelighed at yde Støtte til saadanne, som ifølge deres Virksomhed kunde fortjene det.

Og til Hjælp ved denne Fordeling ansatte Staten en Undervisningsinspektør med en bestemt Instruks om at føre Tilsyn med de understøttede Skoler, yde dem Vejledning til Fremme af Arbejdet og paa Grundlag af det indhentede Kendskab give Indstilling om Statstilskuddets Fordeling, hvorved man vel maa forstaa, baade hvilke Skoler, der skal have Tilskud og hvor stort dette skal være.

Med andre Ord, maatte Statstilskuddet vel skulle fordeles efter visse fastsatte Betingelser med lige Ret for enhver til at komme i Betragtning, naar disse Betingelser opfyldtes.

En stor Fejl begik man imidlertid ganske sikkert her ved at antage en Undervisningsinpektør, der blev sin egen Overordnede, sin egen Tilsynshavende. Og man kan ikke, hvor gerne man maaske end vilde, se bort fra, at dette tilsyneladende har præget Statstilskuddets Fordeling.

Der er jo paa en Maade intet at sige til, at en Undervisningsinspektør, der skal præmiere egne og Konkurrenters Skoler, set med egne Dommerøjne, ud fra egne Principper maa lade Dommen falde ud til Fordel for sine egne Anstalter, hvor man jo maa forudsætte, at disse Principper har fundet Udførelse i Praksis.

Men heri ligger jo netop Fejlen.

Som Læserne vil erindre, er Talen her om Undervisningsinspektør, Folketingsmand, Dr. phil. H. L. Møller, hvis mange yderligere Bestillinger som Bestyrer af forskellige Handelsskoler blev opremset i forrige Artikel.

Vel er der bleven fremført som Forsvar for Dr. Møller, at der intet væsentlig er ændret i Statstilskuddet, efter at Undervisningsinspektoratet oprettedes. Men dette er jo ikke noget Forsvar. Thi hvem borger for, at dette Statstilskuds Størrelse ikke var en Uretfærdighed mod mindre eller slet ikke begunstigede? Hvem borger for, at det netop var rigtigt at bevare *Status quo*?

Af Statstilskuddet gaar nemlig aarligt til de Dr. Møller privat underlagte Handelsskoler:

„De Brockske Handelsskoler“	Kr.	6,000
„Købmandsskolen“ til Driften	-	7,000
„Købmandsskolen“ til en Skolebygning 200,000 Kr. 4% heraf	-	8,000
	Kr.	21,000
Feriekursus for Lærere	-	2,000
	Kr.	23,000
hertil kommer saa Inspektoratet m. m., der andrager	-	2,000
Foruden disse Beløb ydes der til:		
„Handelsskolen for Kvinder“	-	4,000
Fortsættelsesskolerne i Provinserne (iberegnet et mindre Beløb til „Aalborg Sproginstitut“ „Jyllands Handelsakademi“)	-	16,000
„Den jydske Handelsskole“s Skolebygning 50,000 Kr. 4% heraf	-	2,000
	Kr.	47,000
„Inspektion m. m.“		
„Handelsskolen for Kvinder“	-	4,000
„Provinsskoler“	-	1,000
„Den jydske Handelshøjskole“	-	2,000
Ialt	Kr.	14,000

Der er dog til denne Opstilling endnu at bemærke, at Statstilskuddet til „Købmandskolen“ ogsaa kommer den paa denne drevne Dagskole til Gode.

Udover disse Talopgivelser, der iøvrigt ikke behøver videre Forklaringer, de taler tydeligt nok for sig selv, er det interessant at lægge Mærke til, 1) at Fortsættelsesskolerne er den udprægede Favoritet, (33,000 Kr. contra 14,000 Kr.) 2) at Provins-Fortsættelsesskolerne nyder i Understøttelse det samme som de københavnske, men mere end de samlede Dagskoler, (15,000 contra 13,000 Kr.). Ser man nærmere paa dette sidste Felt, faar man yderligere at vide, at disse 13,000 Kr. kun tilfalder 2 kjøbenhavnske (De Brockske Handelsskoler for Kvinder og 2 Provins-Skoler (Jyllands Handelsakademi og Aalborg Sproginstitut); de 2,000 Kr. til Handelshøjskolen paraderer jo foreløbig paa Papiret, da denne Læreanstalt jo endnu ikke er traadt i Virksomhed.

Et Spørgsmaal trænger sig da naturligt i Forgrunden: Ledes da alle de øvrige Dagskoler paa en Maade og efter en Plan, der ikke kan give dem Adkomst til at faa Del i Statens Midler? Thi man tør jo næppe gaa ud fra, at der skulde mangle Efterspørgsel efter disse Penge.

Det kunde være interessant at faa dette Fænomen opklaret. Forholder det sig nemlig saa, kan Handelsstanden, ikke mindst Medhjælperstanden, gøre Krav paa, at der gøres noget for at bringe disse Dagskolers Virksomhed ind i et andet og bedre Spor, at det ikke bliver Spild af saavel Kræfter som Penge, at søge deres Undervisning, saameget mere, som det vel netop er pekuniær Støtte, der mangler.

Er Forholdet imidlertid ikke dette, og kan disse Dagskoler, eller en Del af dem, virkelig gøre Krav paa Tilskud og Støtte, da ser det jo unægteligt lidt underligt ud, at Undervisningsinspektøren skulde nægte sine Konkurrenter Adgang til saadan, og da turde det maaske ikke heller være ret at benytte denne Konkurrence til at realisere en Centralisationsplan paa Dagskolernes Omraade ved at oprette og støtte enkelte store Læreanstalter, „Den jydske Handelshøjskole“ og et Par Stykker i Hovedstaden. Det er ikke her Meningen, at tage noget som helst Parti for de private Dagskoler, Formaalet er kun at pege paa, at denne Konkurrence saa lidet vil baade Idealet, en oplyst Handelsstand, vel, som det vilde føre Dagskolerne ud i en Virken, et Udføre hvor Forretning o: Udsigt til Gevinst, vilde gaa foran Hensyn til Merkurs Sønner, om det da ikke havde været Tilfældet tidligere.

Her er sikkert Lejlighed nu til at demonstrere mod saadanne Forhold, og Grund til at lade Spørgsmaalet rejses ogsaa fra Medhjælperstanden, saa meget mere, som man efter det Kompromis, der er dannet mellem København og Jylland angaaende de 2 store Tilskud 50,000 Kr. og 20,000 Kr., som Regeringen har bevilget henholdsvis til Den jydske Handelshøjskole og Købmandsskolen i den Retning næppe kan paaregne særlig meget Initiativ hos disse højere vedkommende, i Sagen implicerede.

For Fuldstændighedens Skyld skal her dog slutteligt anføres, at Demonstrationen alt længst er rejst fra stærkt interesseret Side.

Ved sidste Folketingsvalg rettedes der nemlig til Kandidaterne i flere Byer en *Interpellation* af følgende Ordlyd:

1. Vil Kandidaten være med til arbejde for Gennemførelsen af en Lov, der — i Lighed med Højskoleloven — giver Handelsskolerne og deres Elever Adgang til Statsunderstøttelse paa visse, nærmere fastsatte Betingelser? — — —

Statens Forhold til Handelsskolerne.

Af *C. H. W. Hasselriis.*

I forudgaaende Artikler har vi slaaet fast, at Teoriundervisningen er et meget betydeligt Led i en ung vordende Handelsmands aandelige og faglige Udvikling, et nødvendigt og sikkert Værn i den stedse hidsigere Kamp for Tilværelsen.

Vi har set, hvorledes denne Erkendelse har ytret sig udadtil ved Oprettelse af Læreanstalter og private Foretagender, der dog baade som Dag- og Aftenskoler vidste at bane sig Vej til Autoriteters og Lovgiveres Hjerter for at opnaa pekuniær Støtte.

Dermed var disse Anstalters Udvikling jo traadt ind i en hel ny Fase, og selv om deres Virksomhed fortsattes som privat (i Modsætning til statslig) var der dog Grænser, der maatte afstikkes, Hensyn der maatte tages for at betinge en fortsat Velvilje hos disse tilskudydende Autoriteter.

Maalet for den væsentlige Del af disse Tilskud, der her skal omtales, Statstilskuddet, var jo sikkert ikke at begunstige enkelte Skoler, men i al Almindelighed at yde Støtte til saadanne, som ifølge deres Virksomhed kunde fortjene det.

Og til Hjælp ved denne Fordeling ansatte Staten en Undervisningsinspektør med en bestemt Instruks om at føre Tilsyn med de understøttede Skoler, yde dem Vejledning til Fremme af Arbejdet og paa Grundlag af det indhentede Kendskab give Indstilling om Statstilskuddets Fordeling, hvorved man vel maa forstaa, baade hvilke Skoler, der skal have Tilskud og hvor stort dette skal være.

Med andre Ord, maatte Statstilskuddet vel skulle fordeles efter visse fastsatte Betingelser med lige Ret for enhver til at komme i Betragtning, naar disse Betingelser opfyldtes.

En stor Fejl begik man imidlertid ganske sikkert her ved at antage en Undervisningsinpektør, der blev sin egen Overordnede, sin egen Tilsynshavende. Og man kan ikke, hvor gerne man maaske end vilde, se bort fra, at dette tilsyneladende har præget Statstilskuddets Fordeling.

Der er jo paa en Maade intet at sige til, at en Undervisningsinspektør, der skal præmiere egne og Konkurrenters Skoler, set med egne Dommerøjne, ud fra egne Principper maa lade Dommen falde ud til Fordel for sine egne Anstalter, hvor man jo maa forudsætte, at disse Principper har fundet Udførelse i Praksis.

Men heri ligger jo netop Fejlen.

Som Læserne vil erindre, er Talen her om Undervisningsinspektør, Folketingsmand, Dr. phil. H. L. Møller, hvis mange yderligere Bestillinger som Bestyrer af forskellige Handelsskoler blev opremset i forrige Artikel.

Vel er der bleven fremført som Forsvar for Dr. Møller, at der intet væsentlig er ændret i Statstilskuddet, efter at Undervisningsinspektoratet oprettedes. Men dette er jo ikke noget Forsvar. Thi hvem borger for, at dette Statstilskuds Størrelse ikke var en Uretfærdighed mod mindre eller slet ikke begunstigede? Hvem borger for, at det netop var rigtigt at bevare *Status quo?*

Af Statstilskuddet gaar nemlig aarligt til de Dr. Møller privat underlagte Handelsskoler:

„De Brockske Handelsskoler"	Kr.	6,000
„Købmandsskolen" til Driften	-	7,000
„Købmandsskolen" til en Skolebygning 200,000 Kr. 4% heraf	-	8,000
	Kr.	21,000
Feriekursus for Lærere	-	2,000
	Kr.	23,000
hertil kommer saa Inspektoratet m. m., der andrager	-	2,000
Foruden disse Beløb ydes der til:		
„Handelsskolen for Kvinder"	-	4,000
Fortsættelsesskolerne i Provinserne (iberegnet et mindre Beløb til „Aalborg Sproginstitut" „Jyllands Handelsakademi")	-	16,000
„Den jydske Handelsskole"s Skolebygning 50,000 Kr. 4% heraf	-	2,000
	Kr.	47,000

Dette aarlige Beløb Kr. 47,000 Kr. kan fordeles mellem Fortsættelsesskoler og Dagskoler paa følgende Maade:

Fortsættelsesskoler:

„Købmandsskolen"	Kr.	15,000
„Feriekursus"	-	2,000
„Inspektion" m. m.	-	1,000
„Provinsskoler"	-	15,000
Ialt	Kr.	33,000

Dagskoler:

„De Brockske Handelsskoler"	Kr.	6,000
„Inspektion" m. m.	-	1,000
„Handelsskolen for Kvinder"	-	4,000
„Provinsskoler"	-	1,000
„Den jydske Handelshøjskole"	-	2,000
Ialt	Kr.	14,000

Der er dog til denne Opstilling endnu at bemærke, at Statstilskuddet til „Købmandskolen" ogsaa kommer den paa denne drevne Dagskole til Gode.

Udover disse Talopgivelser, der iøvrigt ikke behøver videre Forklaringer, de taler tydeligt nok for sig selv, er det interessant at lægge Mærke til, 1) at Fortsættelsesskolerne er den udprægede Favoritet, (33,000 Kr. contra 14,000 Kr.) 2) at Provins-Fortsættelsesskolerne nyder i Understøttelse det samme som de københavnske, men mere end de samlede Dagskoler, (15,000 contra 13,000 Kr.). Ser man nærmere paa dette sidste Felt, faar man yderligere at vide, at disse 13,000 Kr. kun tilfalder 2 kjøbenhavnske (De Brockske Handelsskoler for Kvinder og 2 Provins-Skoler (Jyllands Handelsakademi og Aalborg Sproginstitut); de 2,000 Kr. til Handelshøjskolen paraderer jo foreløbig paa Papiret, da denne Læreanstalt jo endnu ikke er traadt i Virksomhed.

Et Spørgsmaal trænger sig da naturligt i Forgrunden: Ledes da alle de øvrige Dagskoler paa en Maade og efter en Plan, der ikke kan give dem Adkomst til at faa Del i Statens Midler? Thi man tør jo næppe gaa ud fra, at der skulde mangle Efterspørgsel efter disse Penge.

Det kunde være interessant at faa dette Fænomen opklaret.

Forholder det sig nemlig saa, kan Handelsstanden, ikke mindst Medhjælperstanden, gøre Krav paa, at der gøres noget for at bringe disse Dagskolers Virksomhed ind i et andet og bedre Spor, at det ikke bliver Spild af saavel Kræfter som Penge, at søge deres Undervisning, saameget mere, som det vel netop er pekuniær Støtte, der mangler.

Er Forholdet imidlertid ikke dette, og kan disse Dagskoler, eller en Del af dem, virkelig gøre Krav paa Tilskud og Støtte, da ser det jo unægteligt lidt underligt ud, at Undervisningsinspektøren skulde nægte sine Konkurrenter Adgang til saadan, og da turde det maaske ikke heller være ret at benytte denne Konkurrence til at realisere en Centralisationsplan paa Dagskolernes Omraade ved at oprette og støtte enkelte store Læreanstalter, „Den jydske Handelshøjskole" og et Par Stykker i Hovedstaden. Det er ikke her Meningen, at tage noget som helst Parti for de private Dagskoler, Formaalet er kun at pege paa, at denne Konkurrence saa lidet vil baade Idealet, en oplyst Handelsstand, vel, som det vilde føre Dagskolerne ud i en Virken, et Udføre hvor Forretning o: Udsigt til Gevinst, vilde gaa foran Hensyn til Merkurs Sønner, om det da ikke havde været Tilfældet tidligere.

Her er sikkert Lejlighed nu til at demonstrere mod saadanne Forhold, og Grund til at lade Spørgsmaalet rejses ogsaa fra Medhjælperstanden, saa meget mere, som man efter det Kompromis, der er dannet mellem København og Jylland angaaende de 2 store Tilskud 50,000 Kr. og 20,000 Kr., som Regeringen har bevilget henholdsvis til Den jydske Handelshøjskole og Købmandsskolen i den Retning næppe kan paaregne særlig meget Initiativ hos disse højere vedkommende, i Sagen implicerede.

For Fuldstændighedens Skyld skal her dog slutteligt anføres, at Demonstrationen alt længst er rejst fra stærkt interesseret Side.

Ved sidste Folketingsvalg rettedes der nemlig til Kandidaterne i flere Byer en *Interpellation* af følgende Ordlyd:

1. Vil Kandidaten være med til arbejde for Gennemførelsen af en Lov, der — i Lighed med Højskoleloven — giver Handelsskolerne og deres Elever Adgang til Statsunderstøttelse paa visse, nærmere fastsatte Betingelser? — — —

Hvis en saadan Lov ikke lader sig gennemføre, vil Kandidaten da virke hen til, at Statens Tilskud til Handelsskolerne fordeles efter Faktorer, der er at søge i de af Skolerne opnaaede Resultater, at der intet Hensyn tages til, om Skolen tilhører en større eller mindre Kreds eller Enkeltmand, og at Tilsynet ordnes ens for alle Handelsskoler?

2. Vil Kandidaten arbejde for, at der samtidig gøres Skridt til at sørge for Adgang til en vis Uddannelse for vordende Handelsskolelærere?

I Tilslutning til denne Interpelllation, der forøvrigt blev mødt med en officiel Protest fra „Provinshandelsforeningernes Fællesudvalg for Skolevæsen" (!!) indbragtes i Slutningen af August 1903 et Andragende til Indenrigsministeriet, der i Korthed gik ud paa at faa de i Interpellationen udtrykte Ønsker opfyldte. Som Svar paa dette Andragende, der var underskrevet af en Kreds af Handelsakademibestyrere, og senere tiltraadtes af samtlige disse (naturligvis med Undtagelse af de af Staten begunstigede) indløb fra Indenrigsministeriet et intetsigende Svar.

Andragendet sendtes da til Folketinget. Her blev det overgivet til Finansudvalget, der atter sendte det til Hr. Enevold Sørensen. Og her befinder det sig endnu.

Den bekendte Parole, der kendes fra Omtalen af Forsvarskommissionen maa imidlertid ikke gerne have Lov til at adlydes her.

Her behøves ikke Taushed, tværtimod, Tiden er inde til at tale og at handle.

Ministeriet vil maaske indskrænke sig til at konferere med Dr. Møller; Handelsforeningernes Handelsskoles Tillidsmænd kaldes sammen til et Møde, og der laves maaske saa en Resolution, der udtrykker Ønsket om at lade alt blive ved det gamle. Maaske for dog at gøre noget vil der dog blive gjort Henstilling om et forøget Statstilskud. *Noget, der forøvrigt ogsaa vilde være et sparsomt Forlangende.*

Men hertil maa det heller ikke komme.

Her maa gribes dybere ind. Og dette kan kun ske gennem Regeringsforanstaltninger; Lovgivningsmagten maa skride til at udtylde de blanke Sider i Samfundets Lovbog, der retteligt tilkommer Handelsskolesagen. Og forud for dette maa da gaa en grundig Undersøgelse, f. Eks. et Kommissionsarbejde, og vilde der da være noget naturligere, end at Medhjælperstanden her kunde flette et Ord med ind?

Først naar Staten tager Affære og lyser sit uægtefødte retmæssigeBarn iKuld og Køn, kanHandelsskolerne gennemderved opnaa" et almindelig Undervisningstvang, Dagundervisning, gode Lærerkræfter og for de højere Handelsskoler en gennem udstrakt Støtte retfærdiggjort Kontrol og Vejledning, opnaa at øve sin Virkning paa en saadan Maade, at det bliver til afgjort Gavn for det betydelige Erhverv, Handelen.

Efterskrift.

Efter at ovenstaaende var afsluttet, ser jeg, at det kommende Hovedbestyrelsesmøde i Centralorganisationen agter at tage Stilling til Handelsskolerne.

Uden at vide, i hvilken Retning en Behandling af den Sag tilsigter at ledes, kan dette jo kun glæde, efter som sikkert Handels- og Kontormedhjælperes Optræden i denne Sag venteligt ikke vil kunne blive uden Betydning. Og det er sikkert ikke nødvendigt at udtale Haabet om, at mulige Bestræbelser for at være med i Reformarbejdet maa blive adresserede til Statsmyndighederne. Det er tydeligt nok i ovenstaaende Artikel præciseret, at Spørgsmaalets Løsning i høj Grad vil være bestemmende for det aandelige Stade hos Fremtidens Handelsstand. Men Sagen har ogsaa en anden Side, idet en ideal Løsning at Handelsskolespørgsmaalet, den Side, dervedrører Fortsættelsesskolerne, sikkert vilde blive et Led i de længe ventede Foranstaltninger, der skulde tilsikre en Regulering af Tilgangen til Faget.

Hermed slutter Artiklerne om Handelsskolesagen. Maatte disse en ung Medhjælpers Tanker om denne Sag have vakt Interesse for den hos Standsfæller.

København i September 1904.

C. H. W. Hasselriis.

Hovedbestyrelsesmødet.

I Tilslutning til Bestyrelsesraadets Møde i Pladsledighedsforsikringen Søndag den 4de September, afholdtes samme Dag Kl. 12½ Møde af Hovedbestyrelsen for Centralorganisationen. Samtlige Medlemmer vare mødte.

1. Aflæggelse af Regnskab og Beretning.

Hovedkassereren, *Chr. Ingvoldsen,* oplæste og forelagde Regnskabet, som toges til Efterretning. Den økonomiske Stilling var gunstig, og Hovedkassereren mente, at Centralorganisationen i den kommende Vinter vilde kunne disponere over 400—500 Kr. til Agitationen. Medlemstallet var steget med 159 Medlemmer, og det var en glædelig Kendsgærning, at Tilgangen var stadig og konstant, navnlig for de direkte Medlemmers Vedkommende.

Formanden: Min Beretning kan betragtes som et Supplement til Regnskabet, der giver et ganske godt Indtryk af Resultatet af Virksomheden. Vi har oprettet en Afdeling i Varde, og i Ringkøbing blev der nedsat et foreløbigt Udvalg, som imidlertid ikke fik dannet nogen selvstændig Forening; derimod fik vi de Kolleger, der dér havde sluttet sig til os, som direkte Medlemmer. Der er sket Sammenslutning med den Kolonialmedhjælperforening, for hvilken Hintz var Formand. Den 13. Marts blev der afholdt et ret vellykket Møde i Hjørring. Vi har begyndt at indgive Andragender til Byraadene om kommunal Regulering af den unge Arbejdskraft, ligesom der endnu stadig arbejdes paa at samle Underskrifter paa Adressen til Regering og Rigsdag om Maximalarbejdsdagen. Til Kolleger rundt om i Landet, hvis Adresser vi have faaet opgivet, har vi udsendt vort Flyveskrift, ledsaget af et Brevkort, paa hvilket hver især kunde tilkendegive sin Tilslutning til Adressen om Maximalarbejdstiden, men Resultatet heraf har ikke været opmuntrende; vi udsendte 1054 Breve og fik 158 Besvarelser. Vi fortsætter imidlertid dette Arbejde. Vi har indført Annoncer i vort Blad, hvorved der er opnaaet et gunstigt Resultat. Mangelen paa Skribenter maa beklages, fordi Bladet repræsenterer en væsentlig Del af vor Virksomhed. Centralorganisationen er nu inde i sunde Forhold, økonomisk set, og dermed ogsaa i sunde faglige Forhold. *Lorentzen* lyste efter Distriktsmøderne og mente, at de direkte Medlemmer burde have Ret til Indflydelse. — I en paafølgende kort Diskussion deltog Formanden, der gjorde opmærksom paa, at Distriktsmøder endnu ikke vare afholdte, da de forudsatte en vis Grad af Pengemidler, samt Redaktøren og Lorentzen.

2. Behandling af en fra Manufakturmedhjælpernes Organisation i Kjøbenhavn indgaaet Resolution af 1. Marts d. A. vedrørende Ekstrakontingentet:

Formanden oplæste Resolutionen (se „D. H.- & K.-M. Tidende" Nr. 8) samt det skriftlige Svar til Manufakturmedhjælper-Organisationen, der gik ud paa en Beklagelse af, at M.-O. frygtede for, at Ekstrakontingentet skulde faa uheldige Følger, men at Hovedbestyrelsen ikke kunde ændre sin Beslutning om Ekstrakontingentet, der var den eneste retfærdige Maade at skaffe de nødvendige Pengemidler paa. Svaret sanktioneredes enstemmigt.

3. Forslag af 31. Marts d. A. fra Aarhus-Afdelingen om Trykning af Opraab i Form af Plakater til Ophængning, til Brug ved Agitationsmøderne.

Forslaget forkastedes med 3 Stemmer mod 3.

4. Beslutning om Kontorholdsgodtgørelse til Formanden samt eventuel Forhøjelse af Ekspeditøren, Hr. Zwicki's Honorar.

Det vedtoges at yde Formanden i Kontorholdsudgifter 25 Kr. Kvartalet fra 1. Juli d. A. at regne, paa Forslag af Redaktøren samt, efter at Formanden havde oplæst en Korrespondance mellem Bladets Ekspeditør og Hovedkassereren, at forhøje førstnævntes Honorar med Kr. 5 pr. Maaned. Det vedtoges, at Repræsentantskabets Sanktion dog skulde indhendtes.

4. Vor Stilling til Spørgsmaalet om Siddepladser i Butikkerne.

Det vedtoges enstemmigt at indgaa til Regeringen med

Andragende i nøje Tilslutning til Arbejdsraadets Indstilling (se „D. H.- & K.-M. Tidende" Nr. 15).

6. Vor Stilling til Revisionen af Lærlingeloven.

Formanden: Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri har som bekendt forrige Aar til Indenrigsministeriet indgivet et Andragende om Ændringer i Lærlingeloven. Ministeriet har ønsket Arbejdsraadets Erklæring, og denne Institution henvendte sig derfor til forskellige faglige Organisationer, deriblandt ogsaa til vor. „5te Juni" har afgivet en ret omfattende Betænkning; jeg mener imidlertid vi ikke bør gaa i Detailler. Vi maa blot drage Linierne, og vi maa holde paa, at al Hustugt bortfalder. *Redaktøren* slutter sig hertil og anbefaler Nedsættelsen af et Udvalg, bestaaende af Formanden og Næstformanden, til at udarbejde Forslag til Svar, hvilket skal være færdigt saa betids, at det efter Rundsendelse til de øvrige Hovedbestyrelsesmedlemmer og disses Sanktion, kan indleveres til Arbejdsraadet i September. — Vedtoges enstemmigt.

7. Forskellige Andragender til Regering og Rigsdag.

Formandens Meddelelser om Centralorganisationens Andragender om Rejseunderstøttelse til unge Handelsmænd samt Understøttelse til Etablering af Foredragsvirksomhed i Centralorganisationens Afdelinger toges til Efterretning. Med Hensyn til Understøttelse til Foredragsvirksomhed, drejer det sig om en ny Bevilling, idet Ministeriet paa en tidligere Henvendelse fra Centralorganisationen svarede denne, at slige Bevillinger kun kunde gives til Foreninger, der sorterer under Haandværk og Industri.

8. Vor Stilling til Kost- og Logisystemet.

Formanden pointerede, at man maatte tage denne Sag op og stadig have sin Opmærksomhed henvendt derpaa.

9. Vort Engageringsbureau.

Formanden beklagede, at det ikke kunde opvise større Resultater, hvilket skyldes, at det falder vanskeligt godvilligt at faa Principalerne til at søge deres Medhjælp hos os. Desuden burde dette Arbejde passes af en Mand, der i Forvejen ikke var optaget af andet Arbejde i Foreningens Interesse. Taleren havde derfor henvendt sig til *Robert Petersen,* Aarhus, en Mand, der tidligere havde godtgjort at være en kvalificeret Leder af Engageringshureauet, og han var eventuelt ogsaa villig til at paatage sig dette Arbejde. Det vedtoges at benytte sig af dette Tilbud med Tak, og med 3 Stemmer mod 2 at bevilge dertil indtil 50 Kr. aarlig.

10. Vinterens Agitation med Forslag af Hr. Lorentzen om Inddeling af Landet i Distrikter.

Formanden: Vi har et rigt Stof til Agitationen i Vinter, Afdelingerne maa være hurtige til at følge de Instrukser, der udgaar fra Hovedkontoret. Jeg vil anbefale, at der paa Møderne behandles Emne for Emne.

Lorentzen: Landet maa deles i Distrikter for at Afdelingsbestyrelserne kan støtte Hovedbestyrelsen i dens Bestræbelser for at skaffe Adresser. Der maa Plan i det, saaledes at hver Afdeling ved, hvor langt den bør gaa, og saaledes, at unyttigt Arbejde undgaas.

Redaktøren omtaler Agitationsudvalget for Øerne. Der har været gjort Forsøg paa at danne Afdelinger i Hillerød, Holbæk og Roskilde. I Slagelse turde der være Betingelser for en Afdeling.

Vald. Pedersen: Lad os opgive denne Jagen efter nye Afdelinger. Agitationsudvalgene bør derimod være noget mere virksomme.

Hovedkassereren havde opnaaet Forbindelse med Vejle, hvor der sikkert vil kunne faas en stabil Afdeling, og der er ogsaa kommen en interesseret Kollega til Kolding. Hovedkassereren troede ikke det var uden Betydning at holde Agitationsmøder disse Steder, hvor man har Folk, der tager sig af Tingene. — Det vedtoges enstemmigt at indlægge Fyen under det jydske Agitationsudvalg, og at lade Hr. Lorentzen foretage Distriktsinddelingen.

11. Forslag fra Hr. Lorentzen om Affattelse af en Vejledning til Brug for Afdelingerne ved Agitationen og Administrationen.

Lorentzen motiverede sit Forslag, der skulde forhindre, at nye Afdelinger gik itu. *Formanden* var ingen Ven af Forslaget og gjorde opmærksom paa „Leveregler for Afdelingerne". *Redaktøren* vilde i Stedet anbefale en Vejledning til at holde et Foredrag, og *Formanden* gjorde opmærksom paa, at her var Stof til en Artikelserie i Bladet. Det vedtoges at overlade Hovedkassereren, at udarbejde den af Lorentzen foreslaaede Vejledning.

12. Vor Stilling til Handelsskolerne.

Formanden havde korresponderet med Bestyrelsen for Aarhus Handelsskole, der havde tilsendt hvert af Hovedbestyrelsens Medlemmer en Pjece udgivet af Udvalget til Handelsskolesagens Fremme og omhandlende Spørgsmaalet om Statsunderstøttelse til Handelsskolerne, samt dennes Fordeling. Efter *Vald. Pedersen* og *Lorentzen* havde havt Ordet, vedtoges det, ikke at tage noget Standpunkt i denne Sag. Fra Aarhus Handelsskole var der endvidere rettet en Forespørgsel til Centralorganisationen, om vi kunde og vilde yde noget til, at særlig pladsledige Medhjælpere udnytter Tiden til en videre Uddannelse, samt hvorvidt vi ved Indsendelse af et Andragende til Regeringen kunde arbejde for at skaffe vore yngre Medlemmer Understøttelse til Uddannelse paa en Handelsskole. Det vedtoges at svare benægtende paa det første Spørgsmaal samt indsende et Andragende om det sidste.

13. Behandling af en Skrivelse fra Hovedkassereren vedrørende Ordningen af Annoncespørgsmaalet.

Hovedkassereren meddelte, at han ikke kunde have med Annonceafregningerne at gøre, dels fordi hans Tid ikke tillod det og dels fordi der indenfor Afdelingerne fra enkelte af de paagældende Personers Side udvistes en Ligegyldighed, der i høj Grad besværliggjorde dette Arbejde. Hovedkassereren lod sig dog sluttelig bevæge til at tage sig af denne Sag, indtil han kunde fremkomme med et positivt Forslag om Arrangement med et Annoncebureau el. lign., og paa Betingelse af, at man tilkendegav de paagældende Herrer sin Misbilligelse af deres Forhold i denne Sag.

14. Eventuelt.

Det vedtoges med 3 Stemmer mod 2 at fastsætte Diæterne for Mødet til 8 Kroner, at fordele ligeligt mellem Pladsledighedsforsikringen og Centralorganisationen.

Mødet hævet Kl. 8^{45}.

Carl Christensen,
Hovedbestyrelsens Sekretær.

Pladsledighedsforsikringen.

Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring (Aktieselskab) afholdt Bestyrelsesmøde i Søpavillonen i København Søndag den 4de September, Kl. $9^1/_2$.

1. *Regnskabs- og Beretnings-Aflæggelse.*

Formanden gennemgik det forelagte Regnskab, der paa sammes Foranledning var blevet revideret af Bestyrelsesraadets kontrollerende Medlem, Kontorchef *Maaschke.* Der udviklede sig en Diskussion, hvoriblandt *Formanden, Axel Gundel* — der var kommen tilstede — *Chr. Ingvoldsen, Maaschke* og *Vilh. Hansen* deltog. Regnskabet udviste en Kassebeholdning af 660,02. Skadernes Størrelse var Kr. 538.75. Det vedtoges med 5 Stemmer mod 1 at nægte Godkendelse af Kr. 216.00, der paa Regnskabet fandtes opført som Gage til Axel Gundel for Januar og Februar.

3. *Bestyrelsens Stilling til Selskabets fremtidige Drift.*

Formanden foreslog, at der paa en kommende Generalforsamling fra Bestyrelsen stilles Forslag om, at de foreskrevne 4 pCt. til Aktionærerne i Henhold til Selskabets Love bortfalder med tilbagevirkende Kraft, hvilket enstemmigt vedtoges.

3. Fastsættelse af Generalforsamling.

Det vedtoges at afholde Generalforsamling paa den 1ste Søndag i Oktober Maaned som ske kan ved lovligt Varsel, og at den næste Generalforsamling, i Tilfælde af den førstes Ikke-Beslutningsdygtighed, snarest afholdes.

Mødet hævedes Kl. 12.

Fortrydelsens Frugter.

— God Morgen, Frøken, allerede saa tidlig i Skoven, hvorledes det?

— Jo, baade Bogholderen, Lageristen, Kommis'en, den anden Kassererske og jeg benytter os af, at Forretningen nu er lukket hele Søndagen.

Aa hvor smukt De forstaar at nyde Fordelen af Kollegernes Foreningsarbejde, som netop De og Deres Selskab i sin Tid ikke vilde være med til.

Undskyld — men — men — men De skal høre fra mig senere, vent indtil da at dømme mig.

Næste Dag laa der 6 Indmeldelser i min Brevkasse.

—sen.

Hvor ingen Afdeling findes

sker Indmeldelse direkte under Centralorganisationen til Hovedkassereren Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Kontingentet for direkte Medlemmer er *35 Ø. pr.* Maaned, der opkræves pr. Post *kvartalsvis* forud.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Centralorganisationens Adresser:

Hovedkontoret: Esbjerg.
Formand: *Åge Hyllested.*
Hovedkasserer: *Chr. Ingvoldsen.*

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Redaktion: Kjøbenhavn.
Redaktør: *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26.

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Ekspedition: Kjøbenhavn.
Ekspeditør: *V. Zwicki,* Jacob Danefærdsvej 6.

Agitationsudvalgene:

Københavns og Omegn: Formand: *Vilh. Hansen,* Kjøbenhavn, Mysundegade 26.

Jylland og Fyn: Formand: *Vald. Pedersen,* Aarhus, Høegh Guldbergsgade 69 A.

Øerne: Formand: *Vilh. Hansen,* Kjøbenhavn, Mysundegade 26.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26. Kasserer: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3 L.

Annonceexpeditør: *K. Hintz,* Oehlenschlægersgade 50, 1.

Afdelingsbestyrelserne anmodes om at sætte al Kraft ind paa Adresseindsamlingen i indeværende Maaned. Medlemmerne bør i saa høj Grad som muligt støtte Bestyrelserne ved Indsamling af Underskrifter. Opmærksomheden henledes paa, at Listerne, der ere fremlagte forskellige Steder i Byen, jævnlig maa tilses og naar Underskrifterne ophører eller der intet Resultat opnaas da inddrages.

Ordinært Fællesbestyrelsesmøde med Beretnings-Aflæggelse om Virksomheden, Regnskabets Fremlæggelse og Valg af Tillidsmænd finder Sted i September. Nærmere Meddelelse vil tilgaa Afdelingsbestyrelserne gennem de resp. Formænd.

Efteraars- og Vinteragitation tager sin Begyndelse i Oktober Maaned.

For Agitationsudvalget
Vilh. Hansen.

Sommerlokale.

De kjøbenhavnske Afdelinger har Sommer-Samlingssted paa *Etablissementet „Søfryd"* (Hjørnet af Dosseringen og Fredensgade). *Mødeaften hver Onsdag.*

Etablissementet er velegnet til Samlingssted i Sommermaanederne. Der er lette og bekvemme Forbindelsesmidler fra alle Bydele, Sporvogn og Promenaden langs Søerne. Musik i Haven, Billard osv.

Medlemmerne anmodes om at give talrigt Møde hver Mødeaften.

Agitationsudvalget.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *C. H. W. Hasselriis,* Odensegade 20, 3, Ø. Kasserer: *C. Wulff,* Sølleradgade 24, 3.

Kolonial- og Materialmedhjælpernes Organisation. Formand: *K. Hintz.* Oehlenschlægersgade 50, I. Kasserer: *H. P. Jensen,* Sølvgade 86, 2. Sal.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *Thyge Hansen,* Saxogade 112, 3. Kasserer: *E. Schibler,* Istedgade 120.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Danmarksgade 6, 2. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Aarhus. Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Telefon 1443. Kasserer: *Th. Nielsen,* Thunøgade 46, 2. Sekretær: *E. Nielsen,* Annagade 35. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Guldsmedgade 24—26. Annonceexpeditør: *Hakonsen,* Vestergade 10. Telefon 1224.

Billetter til Fotoplastikon kunne faaes til nedsat Pris hos Kassereren.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested.* Kasserer: Assistent *Th. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36.

Herning. Formand: *Carl Pape,* Kasserer: Kommis *Beck Nielsen,* adr. I. K. Larsen.

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen,* Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen,* Østerg. 56.

Generalforsamling afholdes *Torsdag den 29. September* 1904 Kl. 9 Aften paa „du Nord" i Hjørring med følgende Dagsorden:

1) Beretning om Virksomheden. 2) Valg af Bestyrelsesmedlemmer. 3) Valg af Suppleanter. 4) Valg af Revisorer. 5) Eventuelt.

Talrigt Møde forventes.

Bestyrelsen.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Nykjøbing p. M. Formand og Kasserer: *Chr. Høgh.* Sekretær: *I. H. Rechnagel.*

Randers. Formand: *G. Kolding,* Nørregade 1. Kasserer: *S. Krogh,* Adelgade 20, I.

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi,* Kasserer: Kommis *C. N. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Carl Bülow.*

Varde. Formand: Kommis *Joh. Johansen,* Adr. *H. M. Bøtker.* Kasserer: Boghandlermedhjælper *Petersen,* Adr. *Nielsens Boghandel.*

Øerne.

Odense. Formand og Kasserer: *Johs. Petersen,* Overgade 7, der modtager Indmeldelser. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *H. Petersen,* Albanigade 65, 2.

Ordinær halvaarlig Generalforsamling afholdes paa Hotel Postgaarden (Indgang gennem Restaurationen) *Onsdag den 21. September* Kl. 9 præcis.

Dagsorden:

1) Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar. 2) Eventuelt.

Forslag fra Medlemmerne, der ønskes behandlede, maa være Bestyrelsen i Hænde senest den 18.

Bestyrelsen.

Sorø. Formand: *Jul. Jørgensen,* Kasserer: Bogholder *Chr. Brinch.*

Betal Kontingent ved første Opkrævning!

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 19. 1. Oktober 1904. 4. Aargang

af Sulens Knaphed.

Nogle kommenterende Betragtninger vil derfor ikke være af Vejen.

Naar vi navnlig formener det af Interesse at dvæle ved dette Mødes Opgaver og Resultater, er dette alene berettiget derved, at det dannede Afslutningen af det Forretningsaar, der indlededes efter Reorganisations-Kongressen i September 1903.

Hvad der straks falder den med administrative og foreningsmæssige Spørgsmaal fortrolige Referatlæser i Øjnene, er den Præcision, hvormed Mødets omfattende Dagsorden blev gennemgaaet. Man havde ventet et Todagesmøde, men endnu et Kvarter før den fastsatte Afslutningstid kunde Mødet hæves. Æren herfor tilkommer i første Række Formandens mesterlige Ledelse og vel tilrettelagte Dagsorden, men Medlemmernes saglige, knappe og klare Bidrag til Forhandlingerne befordrede ikke blot disses hurtige Forløb, men dokumenterede tillige et udmærket Samarbejde indenfor Hovedbestyrelsen i sin nuværende Sammensætning. Denne Kendsgerning har præget det forløbne Aars Virksomhed og varsler gunstigt for Arbejdet indtil næste Kongres.

Reorganisationens Virkninger.

Disse er iøjnefaldende — og glædelige. Der er nu hengaaet omtrent halvandet Aar siden nogle faa Medlemmer af den daværende Hovedbestyrelse forudsaa Administrationens Uholdbarhed og Nødvendigheden af en fuldkommen Omordning af Centralorganisationens Anliggender. Der var dog kun liden Sangbund i Medlemskredse for en Revision, — dertil havde det overvejende Flertal for ringe Lejlighed til Iagttagelse. Revisionisterne maatte derfor lægge al mulig Kraft og Omhu i sine Bestræbelser for at sikre Centralorganisationens Bestaaen. Thi det gjaldt intet mindre! Ved den ekstraordinære Kongres i Odense stod de ikke som Repræsentanter for et revisionistisk Parti, men isolerede, og det er lidet troligt, at Sympatien i særlig Grad har været paa deres Side. Naar Kongressens Udfald dog blev en afgjort Sejr for Reorganisationens Forkæmpere, skyldes dette ikke blot deres nøje prøvede Forslag og den Kraft, hvormed det fremsattes, men — last but not least — Kongresdeltagernes sunde Fornuft og det Pres, som Nødvendigheden af en gennemgribende Forandring udøvede.

Efter Reorganisationen var der skabt Betingelser for en fornuftig Økonomi og formaalstjenlig Administration, samtidig med at Staven var brudt over en Personkultus, der utvivlsomt rummede den største Fare for Centralorganisationens Fremtid.

Formandens og Hovedkassererens Beretninger ved Mødet den 4de September fastslog til Overflødighed, at den ekstraordinære Kongres' Beslutninger har været i høj Grad heldbringende for vor Bevægelse. Hovedkontorets Overflytning til Esbjerg har hidtil ikke medført nogen af de frygtede Ulemper, og de to Mænd, i hvis Hænder Centralorganisationens Administration fornemlig er betroet, har som man kunde vente, ikke forskertset den Tillid, der er vist dem, men derimod røgtet deres Hverv med Dygtighed og Samvittighedsfuldhed.

Fremgang i Medlemsantal og Reform i Økonomien.

Da den nuværende Ledelse for et Aarstid siden begyndte sin Funktion, var Stillingen i organisatorisk og økonomisk Henseende meget ugunstig. Nu er Finanserne ikke blot bragt fuldkommen paa Fode, men Hovedkassereren kunde henvise til et Regnskab og forelægge et Budget, hvis tørre Tal viste, at vi nu er inde paa den sikre Vej til at skabe det økonomiske Rygstød, der hidtil har været ukendt.

Vort Medlemstal er i jævn Fremgang — selv Sommermaanederne viser Tilgang af nye Medlemmer. Den nyoprettede Afdeling for direkte Medlemmer har vist sig meget formaalstjenlig, da den har bidraget meget til at skaffe os Medlemmer og Forbindelser overalt i Landet paa de Steder, hvor der ingen Afdelinger

Det første Aars faglige Arbejde.

Uagtet Hovedbestyrelsen særlig har maattet samle sin Opmærksomhed om Centralorganisationens indre Forhold, er det externe Arbejde ikke traadt i Baggrunden. Saaledes er den siden Landsorganisationens Grundlæggelse uindfriede Beslutning om Udgivelse af en Agitationsbrochure bragt til Udførelse, idet en af Formanden forfattet og af Hovedbestyrelsen sanktioneret Pjece er tilstillet Afdelingerne i et Oplag af 10,000. Det levende Ords Propaganda er bragt til Anvendelse i betydelig Grad. Navnlig under den store og vel gennemførte Agitation for Helligdagsloven. Møder afholdtes i næsten alle Afdelinger, og en halv Snes Foredragsholdere var i Funktion. Desuden har der været afholdt forskellige agitatoriske Møder, saaledes i Hjørring, Randers, Odense, Varde, Ringkjøbing o. s. v., og Hensigten med disse Agitationsmøder, — at samle Kollegerne, grundlægge eller understøtte bestaaende Afdelinger — er fuldkommen opnaaet. Der er indsendt en Del Andragender og Resolutioner til Regering, Rigsdag og Byraad, navnlig under Kampen for Helligdagslovens Revision.

Adressen for Maximalarbejdsdagen og senere Lærlingenes Arbejdstid var næst efter Helligdagsloven de vigtigste faglige Arbejder i det forløbne Aar. Adresseindsamlingen er allerede afsluttet i flere Byer Sluttelig skal anføres, at »D. H. & K. -M.-Tidende« siden Reorganisationen har forandret Udseende ved sit Annonceomslag, der ganske vist har paalagt Hovedkasserer, Redaktør og Afdelinger et større Arbejde end forhen, men samtidig virksomt har bidraget til at forøge Hovedkassens Indtægter. »D. H. & K. -M. Tidende« har endelig fra 1ste Januar d. A. forøget sin Stofmængde, og Bladet fremtræder nu som et til Indbinding egnet Tidsskrift.

Socialpolitiske Opgaver.

Det nu begyndte Agitationshalvaar vil blive rigt paa saadanne faglige Krav hvis Virkeliggørelse paakalder Lovgivningens Medvirken. Adressebevægelsen for Højstarbejdsdagen skal bringes til Afslutning og der er allerede Tegn og Varsler, der lover godt for denne vigtige Sag. Den lovbestemte Butikslukning har vunden Terræn i Principalkredse og det vil i ikke ringe Grad afhænge af den Kraft, vi lægger i Arbejdet, at den ventede Lov faar en for Medhjælperne fornuftig og brugbar Form. Her vil det vistnok ligesom ved den desværre saa forkludrede og forvaasede Helligdagslov blive Kontormedhjælpernes Arbejdsvilkaar, der let bliver den saarbare Akilleshæl, der foraarsager, at Lovens paatænkte Skikkelse udvidskes. Dette betydningsfulde Spørgsmaal vil rimeligvis et langt Spand af Tid blive en Opgave for vor Reformbevægelse, dels fordi det har overordentlig Betydning, dels fordi de mulig ej saa fjerne Reformer næppe straks vil tilfredsstille vore Fordringer.

Den unge Arbejdskraft fanger vor Interesse gennem det endnu næppe paabegyndte Arbejde for Fabrikslovens Udstrækning til Handelslærlinge, og endelig synes der nu at komme Alvor i det fra flere Sider længe fremsatte Ønske om Lærlingelovens Revision. Angaaende dette Spørgsmaal og andre noget mindre vigtige, som en anden Form for Understøttelse til unge Handelsmænds Uddannelse, Tilskud til Foredragsrækker og Siddepladser for Butikspersonale, vil der tilgaa Regering og Rigsdag Andragender.

Alle disse Henvendelser til Lovgivningsmagten faar dog først Vægt ved, at der rejses en stærk Stemning derfor hos Medhjælperne og Publikum. Der vil saaledes ikke komme til at fattes Afdelingerne agitatoriske Opgaver.

Engageringsbureauets Ordning.

Vor Organisation adskiller sig bl. a. fra de bestaaende Harmoniforeninger ved den ganske underordnede Rolle, som Engageringsvæsenet spiller for os. Medens de andre Foreningers »faglige« Virksomhed særlig samler sig om Pladsudbydning, bidra-

Et Blik tilbage — og fremad.

Efter Hovedbestyrelsesmødet.

Indtryk af Mødet.

Hovedbestyrelsens Sekretær har givet os en Oversigt over det Møde, som Centralorganisationens Bestyrelse afholdt for en Maaneds Tid siden i Kjøbenhavn, men Pladshensyn krævede Kortfattethed, og et forretningsmæssigt Referat præges som Regel af Stilens Knaphed.

Nogle kommenterende Betragtninger vil derfor ikke være af Vejen.

Naar vi navnlig formener det af Interesse at dvæle ved dette Mødes Opgaver og Resultater, er dette alene berettiget derved, at det dannede Afslutningen af det Forretningsaar, der indlededes efter Reorganisations-Kongressen i September 1903.

Hvad der straks falder den med administrative og foreningsmæssige Spørgsmaal fortrolige Referatlæser i Øjnene, er den Præcision, hvormed Mødets omfattende Dagsorden blev gennemgaaet. Man havde ventet et Todagesmøde, men endnu et Kvarter før den fastsatte Afslutningstid kunde Mødet hæves. Æren herfor tilkommer i første Række Formandens mesterlige Ledelse og vel tilrettelagte Dagsorden, men Medlemmernes saglige, knappe og klare Bidrag til Forhandlingerne befordrede ikke blot disses hurtige Forløb, men dokumenterede tillige et udmærket Samarbejde indenfor Hovedbestyrelsen i sin nuværende Sammensætning. Denne Kendsgerning har præget det forløbne Aars Virksomhed og varsler gunstigt for Arbejdet indtil næste Kongres.

Reorganisationens Virkninger.

Disse er iøjnefaldende — og glædelige. Der er nu hengaaet omtrent halvandet Aar siden nogle faa Medlemmer af den daværende Hovedbestyrelse forudsaa Administrationens Uholdbarhed og Nødvendigheden af en fuldkommen Omordning af Centralorganisationens Anliggender. Der var dog kun liden Sangbund i Medlemskredse for en Revision, — dertil havde det overvejende Flertal for ringe Lejlighed til Iagttagelse. Revisionisterne maatte derfor lægge al mulig Kraft og Omhu i sine Bestræbelser for at sikre Centralorganisationens Bestaaen. Thi det gjaldt intet mindre! Ved den ekstraordinære Kongres i Odense stod de ikke som Repræsentanter for et revisionistisk Parti, men isolerede, og det er lidet troligt, at Sympatien i særlig Grad har været paa deres Side. Naar Kongressens Udfald dog blev en afgjort Sejr for Reorganisationens Forkæmpere, skyldes dette ikke blot deres nøje prøvede Forslag og den Kraft, hvormed det fremsattes, men — last but not least — Kongresdeltagernes sunde Fornuft og det Pres, som Nødvendigheden af en gennemgribende Forandring udøvede.

Efter Reorganisationen var der skabt Betingelser for en fornuftig Økonomi og formaalstjenlig Administration, samtidig med at Staven var brudt over en Personkultus, der utvivlsomt rummede den største Fare for Centralorganisationens Fremtid.

Formandens og Hovedkassererens Beretninger ved Mødet den 4de September fastslog til Overflødighed, at den ekstraordinære Kongres' Beslutninger har været i høj Grad heldbringende for vor Bevægelse. Hovedkontorets Overflytning til Esbjerg har hidtil ikke medført nogen af de frygtede Ulemper, og de to Mænd, i hvis Hænder Centralorganisationens Administration fornemlig er betroet, har som man kunde vente, ikke forskertset den Tillid, der er vist dem, men derimod røgtet deres Hverv med Dygtighed og Samvittighedsfuldhed.

Fremgang i Medlemsantal og Reform i Økonomien.

Da den nuværende Ledelse for et Aarstid siden begyndte sin Funktion, var Stillingen i organisatorisk og økonomisk Henseende meget ugunstig. Nu er Finanserne ikke blot bragt fuldkommen paa Fode, men Hovedkassereren kunde henvise til et Regnskab og forelægge et Budget, hvis tørre Tal viste, at vi nu er inde paa den sikre Vej til at skabe det økonomiske Rygstød, der hidtil har været ukendt.

Vort Medlemstal er i jævn Fremgang — selv Sommermaanederne viser Tilgang af nye Medlemmer. Den nyoprettede Afdeling for direkte Medlemmer har vist sig meget formaalstjenlig, da den har bidraget meget til at skaffe os Medlemmer og Forbindelser overalt i Landet paa de Steder, hvor der ingen Afdelinger findes. Derved har vi faaet Kollegerne paa Landet i Tale og »D. H. & K.-M.-Tidende« bringer Bud til Landets mest afsides Egne.

Medens Reorganisationens heldige Virkning paa de her nævnte Omraader er klar og indlysende, maa det med Beklagelse noteres, at den ved Kontingentnedsættelsen ventede stærke Tilgang i Hovedstaden hidtil er udebleven. Genforeningen med den i sin Tid udtraadte Kolonialmedhjælper-Organisation har dog givet den kjøbenhavnske Bevægelse en ikke ringe Støtte og var kun mulig ved det af Reorganisationen fremkaldte Personskifte.

Det første Aars faglige Arbejde.

Uagtet Hovedbestyrelsen særlig har maattet samle sin Opmærksomhed om Centralorganisationens indre Forhold, er det externe Arbejde ikke traadt i Baggrunden. Saaledes er den siden Landsorganisationens Grundlæggelse uindfriede Beslutning om Udgivelse af en Agitationsbrochure bragt til Udførelse, idet en af Formanden forfattet og af Hovedbestyrelsen sanktioneret Pjece er tilstillet Afdelingerne i et Oplag af 10,000. Det levende Ords Propaganda er bragt til Anvendelse i betydelig Grad. Navnlig under den store og vel gennemførte Agitation for Helligdagsloven. Møder afholdtes i næsten alle Afdelinger, og en halv Snes Foredragsholdere var i Funktion. Desuden har der været afholdt forskellige agitatoriske Møder, saaledes i Hjørring, Randers, Odense, Varde, Ringkjøbing o. s. v., og Hensigten med disse Agitationsmøder, — at samle Kollegerne, grundlægge eller understøtte bestaaende Afdelinger — er fuldkommen opnaaet. Der er indsendt en Del Andragender og Resolutioner til Regering, Rigsdag og Byraad, navnlig under Kampen for Helligdagslovens Revision.

Adressen for Maximalarbejdsdagen og senere Lærlingenes Arbejdstid var næst efter Helligdagsloven de vigtigste faglige Arbejder i det forløbne Aar. Adresseindsamlingen er allerede afsluttet i flere Byer Sluttelig skal anføres, at »D. H. & K.-M.-Tidende« siden Reorganisationen har forandret Udseende ved sit Annonceomslag, der ganske vist har paalagt Hovedkasserer, Redaktør og Afdelinger et større Arbejde end forhen, men samtidig virksomt har bidraget til at forøge Hovedkassens Indtægter. »D. H. & K.-M. Tidende« har endelig fra 1ste Januar d. A. forøget sin Stofmængde, og Bladet fremtræder nu som et til Indbinding egnet Tidsskrift.

Socialpolitiske Opgaver.

Det nu begyndte Agitationshalvaar vil blive rigt paa saadanne faglige Krav hvis Virkeliggørelse paakalder Lovgivningens Medvirken. Adressebevægelsen for Højstarbejdsdagen skal bringes til Afslutning og der er allerede Tegn og Varsler, der lover godt for denne vigtige Sag. Den lovbestemte Butikslukning har vunden Terræn i Principalkredse og det vil i ikke ringe Grad afhænge af den Kraft, vi lægger i Arbejdet, at den ventede Lov faar en for Medhjælperne fornuftig og brugbar Form. Her vil det vistnok ligesom ved den desværre saa forkludrede og forvaasede Helligdagslov blive Kontormedhjælpernes Arbejdsvilkaar, der let bliver den saarbare Akilleshæl, der foraarsager, at Lovens paatænkte Skikkelse udvidskes. Dette betydningsfulde Spørgsmaal vil rimeligvis et langt Spand af Tid blive en Opgave for vor Reformbevægelse, dels fordi det har overordentlig Betydning, dels fordi de mulig ej saa fjerne Reformer næppe straks vil tilfredsstille vore Fordringer.

Den unge Arbejdskraft fanger vor Interesse gennem det endnu næppe paabegyndte Arbejde for Fabrikslovens Udstrækning til Handelslærlinge, og endelig synes der nu at komme Alvor i det fra flere Sider længe fremsatte Ønske om Lærlingelovens Revision. Angaaende dette Spørgsmaal og andre noget mindre vigtige, som en anden Form for Understøttelse til unge Handelsmænds Uddannelse, Tilskud til Foredragsrækker og Siddepladser for Butikspersonale, vil der tilgaa Regering og Rigsdag Andragender.

Alle disse Henvendelser til Lovgivningsmagten faar dog først Vægt ved, at der rejses en stærk Stemning derfor hos Medhjælperne og Publikum. Der vil saaledes ikke komme til at fattes Afdelingerne agitatoriske Opgaver.

Engageringsbureauets Ordning.

Vor Organisation adskiller sig bl. a. fra de bestaaende Harmoniforeninger ved den ganske underordnede Rolle, som Engageringsvæsenet spiller for os. Medens de andre Foreningers »faglige« Virksomhed særlig samler sig om Pladsudbydning, bidra-

ger Centralorganisationens bestemte faglige Reformprogram ikke til at skaffe os Principalforeningernes Bevaagenhed og Understøttelse. Der findes derfor en Retning indenfor Hovedledelsen, der betragter Engageringssagen som underordnet og i Øjeblikket kun egnet til at svække det egentlige faglige Arbejde. Selv om vi for Tiden ikke uden ved store, og i saa Fald uheldigt anvendte Ofre, kunde opnaa nogen Indflydelse ved Siden af de bestaaende og almindelig benyttede Medhjælperengageringer, mente man dog ikke at burde ophæve Engageringsbureauet. Ved den paa Mødet trufne Ordning mener man at opnaa et større Resultat end hidtil, selv om det budgetterede Beløb til Bureauets Administration ikke vil tillade nogen omfattende Virksomhed.

Den Kollega, der har paataget sig Ledelsen af denne Afdeling, møder i hvert Fald til sit vanskelige Hverv med de bedste Forudsætninger.

Bevægelsens Udbredelse og Agitationens Ordning.

Afdelingernes Oprettelse og Levedygtighed er i høj Grad afhængig af Tilstedeværelsen af brugbare ledende Kræfter. Aarsagen til Afdelingernes Opløsning skyldes i de færreste Tilfælde Medlemsfrafald, men derimod den eller de ledende Mænds Bortrejse. Vi anvender derfor nu en større Forsigtighed ved Oprettelsen af nye Afdelinger og undersøger stedse om de nødvendige lokale Kræfter findes.

De ved Reorganisationen oprettede Agitationsudvalg og Distriktsmøder, har hidtil kun haft underordnet Betydning, fordi det agitatoriske Arbejde væsentlig er begrænset til de bestaaende Afdelinger og Nødvendigheden af Distriktsmøder derfor ikke har staaet i Forhold til de dermed forbundne Udgifter. Derimod har som overfor nævnt Afdelingen for direkte Medlemmer vist sig praktisk og hensigtsmæssig.

Der vil jo ikke blive Mangel paa Agitationsstof i den kommende Kampagne, derimod vil det mangle os paa Agitatorer, der har Evne og Tid til at yde et stort personligt Arbejde for Sagen, men denne Vanskelighed overvindes nok, og der er af Hovedkassereren stillet et saa stort Beløb til Afdelingernes Disposition, at en omfattende Agitation er mulig. Hovedbestyrelsen besluttede at organisere Agitationsarbejdet ved en gennemført Distriktsinddeling med Afdelingerne som Centre for Bevægelsens Udbredelse. Agitationsudvalgenes Betydning og Indflydelse skal søges fremmet og Oprettelse af nye Afdelinger forberedes, naar de lokale Betingelser anses at være til Stede.

Hvad Fortiden lærer og Nutiden spaar.

Centralorganisationen er netop indtraadt i sit 5te Leveaar. De 4 svundne Aar har været rige paa Modgang og Skuffelser, omend ikke uden Lysglimt. Vort Mod, vor Tro paa Fremtiden og Iver for Sagen er ikke bleven ringere med Aarene, og vor Udholdenhed har hidtil overvunden alle Hindringer. Men Fortiden har belært os. Vore faglige Principer ere uforandrede, men vor Taktik og Ordningen af Centralorganisationens indre Forhold er undergaaet umiskendelige Ændringer. Vi gaar vel ikke frem med de første Tiders Stormmarch, men vi føler fastere Grund under Fødderne end tilforn. Centralorganisationen staar i Dag mere sikkert end hidtil, fordi dens Administration er mere betryggende og omsigtsfuld.

Vigtige faglige Opgaver venter paa os, og Kollegernes Tusinder staar trods fleraarig Agitation endnu udenfor vore Rækker. Det mangler os ikke paa Virkefelt. Det gælder om at forøge vort Medlemstal; thi Tilgang giver Penge og Penge giver Magt til kraftigere Arbejde for Standens Interesser. Betingelsen herfor er imidlertid Samarbejde mellem Ledelse og Medlemmer. Er dette Samvirke gennemførligt, og er Medlemmerne besjælet af den samme Stemning og Følelse, der prægede Hovedbestyrelsesmødet, da vil der spørges Fremgang og Resultater for den danske Medhjælperbevægelse.

De Unge.

> Vedtægter og Love vil skille det gode Forhold, der nu hersker mellem Principal og Lærling.
> (Af Esbjerg Byraads Forhandlinger).

Over denne Replik, der nylig faldt i den unge vestjydske Købstads Raad under den fortsatte Behandling af Handelslærlingenes Arbejdstid, er der og vil der endnu i en rum Tid blive komponeret en Variation af Jeremiader.

Paastanden mangler baade Baggrund og Tilforladelighed; thi den benyttes som oftest af de Folk, der aabner Munden vidt, naar det drejer sig om den unge Handelsstands Uddannelse og Fremtid. — Og endnu mangle vi ganske Beretninger om, at Lærlingene i Hovedstaden, hvor en saadan Vedtægt som bekendt længe har virket, ere blevne mere eller mindre uvorne og uregérlige end før.

Lærlingebeskyttelse — og Medhjælperbeskyttelse med — kan være en saare rar Ting — pr. distance. Derom er *alle*, der gærne lader Prædikatet „Fremskridtsmand" hefte paa sig, enige. Men søger man nu at skabe den humane Tanke fast Form gennem Vedtægt eller Lovbestemmelse, straks faar Piben en anden Lyd.

Sagens Behandling i Esbjerg har vist det.

Der er da Grund til endnu engang at beskæftige sig med denne, fordi Esbjerg er den første Provinsby, hvis Byraad har gjort Sagen til Genstand for Behandling og Beslutning. Under „Fra Centralorganisationen" bringer vi efter de lokale Blades Referater en kort Beretning om Kommunalvedtægtens Skæbne. Her skal der kun fremsættes saadanne almindelige Betragtninger, der kan have Bud udover Esbjergs Lokalomraade til alle de andre Afdelinger, hvis Pligt og nærmeste Opgave det er at følge det givne Eksempel.

Som det fremgaar af ovenstaaende Beretning og tidligere Omtale af Vedtægts-Forhandlingerne, har der staaet megen Kamp om denne Sag. Og endnu er man ikke færdig i Esbjerg — næppe begyndt i de andre Byer. Med denne halve Times Mer- eller Mindrefrihed in mente ledes Tanken hen paa Schillers Digt om Striden om Frederik Barbarossas Skæg. Liden Aarsag, stor Virkning. Man spørger sig selv: Er al denne Postyr saa ringe en Ting værd? Har vi ikke selv maattet døje slig Medfart? Og — Haanden paa Hjertet — hvor mange af os, for hvem Læretiden er en „saga blott", har ikke overfor de unge Mennesker, der for en meget stor Del er anbetroet vor Varetægt og Vejledning, henvist til „dengang jeg lærte", naar der var Tale om Ydelser ud over det hverdagsagtige.

Vi kan være saa fremskridts- og reformvenlige vi vil, Konservatismen staar os dog i Blodet. Og det er ofte vanskeligt for den Enkelte at hæve Hovedet over Hverdagslivets graa Taage og se bort over alle de Petitesser og Hjemmekineserier, der snylter paa Hverdagsmenneskets Betragtningsmaade. Den esbjergensiske Kommis-Sextet er et Offer for disse Snyltere, og der er uden dem mange, der nages af Ormen.

Thi disse Folk bør beklages. De ser langt over Maalet. De mene at ofre en Brøkdel af egen Værdighed og Selvgodhed ved mod nedarvet Sæd og Skik at træde til Side og for en Gangs Skyld lade Naadens Sol skinne paa andet Geled.

Den intelligente og fremsynte Medhjælper vil indse Fordelene ved den frembrydende Tendens til Hensynstagen overfor Lærlingene. Han vil ikke føle sin Værdighed krænket ved den ringe Forskydning i Arbejdsforholdet, hvorom der maaske kan blive Tale, i Bevidstheden om, at „Ofret" bringes for det næste Medhjælperkuld — Standens Fremtid. Den dygtige og forstandige Medhjælper, der ikke blot forstaar at udvikle og vejlede de Unges Syn, men ogsaa at afstikke Grænserne for deres Ydelser, behøver ikke at frygte for, at hans Autoritet og Værdighed sættes paa Spil. Derfor bryder denne Reforms Modstandere blandt Medhjælperne Staven over sig selv, og derfor bliver Lærlingebeskyttelsens Gennemførelse en Æressag for den moderne Medhjælperbevægelse.

Der findes Tusinder af unge Mennesker — og deraf et stort Tal indenfor Handelsstanden — der uden at have naaet den fysiske Udvikling og Styrke, der giver den Voksne Modstandskraft og Udholdenhed, paalægges et Arbejde i en saa lang Arbejdsdag, at deres aandelige og legemlige Udvikling lider Brøst derved. Hvad nytter det saa at tale om teoretisk Undervisning for disse unge Mennesker, at yde Bidrag til Undervisningsanstalter og Handelsskoler til denne Uddannelses Fremme, naar Skolestuens Lamperækker Aften efter Aften belyser en Skare Ynglinge, der, mærkede af Dagens Gærning, forgæves kæmper for at holde de søvntunge Øjne aabne.

Ingen vil mistænke os for ikke i fuldt Maal at værdsætte den størst mulige teoretiske Uddannelse, men vi vil, at den nødvendige Forudsætning herfor, en paa Legeme og Aand sund Dicipelskare, skal være den, der øser af Kundskabens Kildevæld. Lad da de Storhandelens Mænd, der rundhaandet yder Støtte til nogle af vore merkantile Undervisningsanstalter, og de Principaler, der manifesterer den varmeste Interesse for

Handelsskolesagen, være de første til at skaffe Garanti for al denne Kundskabsmængdes Fordøjelse. Men sé om de hidtil har gjort det! Det har været Mænd udenfor Handelsstanden, navnlig Haandværkere og Arbejdere, der har været de varmeste Talsmænd for Merkurslægtens Yngste. Thi Medhjælperne ere ukendte Mænd i de kommunale Raad. — Saaledes bliver det da Centralorganisationens selvskrevne Opgave at møde Modstanden, Lunkenheden og Misforstaaelsen, som dette Krav møder, med den Udholdenhed og Begejstring, hvormed humane Tankers Udøvere forlenes.

„Dengang jeg lærte".

En Bidragsserie til »D. H.- & K.-M. Tidende«.

Ved det nylig afholdte Hovedbestyrelsesmøde, blev det ofte og stærkt fremhævet, at vor Tidende fattedes Medarbejdere, der kunde bidrage til en større Alsidighed og Afveksling i Stil og Tekst. Disse Klager ere absolut berettigede, og Centralorganisationens Formand havde Ret, naar han udtalte, at vort Blad aldrig kunde blive godt nok.

Det gælder imidlertid om bestandig at stræbe efter Fuldkommenheden — selv om den end aldrig naas. Vore Venner Landet over yder en altfor ringe Støtte i det ikke altid lette Hverv at hævde „D. H.- & K.-M. Tidende"s Traditioner og den Position, som de danske Medhjælperes Organ har opnaaet i den internationale Medhjælperpresse. Vi har jævnlig den Glæde at se, at baade inden- og udenlandske Blade søger Stof i vore Spalter, men det er dog hævet over al Tvivl, at Almeninteressen for vort Blad vilde stige samtidig med, at Medarbejderstaben tiltog, og den nuværende uundgaaelige Ensidighed afløstes af mere forskelligartede Synspunkter.

I indeværende Aar har vi blot kunnet regne med to faste Medarbejdere, Formanden og Hr. Fuldmægtig *Hasselriis,* af hvilke den sidste ganske vist har været særdeles produktiv, baade i Retning af Stoffets Lødighed og hvad dets Mængde angaar. Og dog har vi dygtige Skribenter indenfor vore Rækker, der allerede har givet Beviser for deres Duelighed, og mærkeligt skulde det være, om der ikke blandt de „intelligente Arbejdere" skulde findes endnu langt flere Skribenter end det Faatal, der hidtil har begaaet en Artikel til vore Spalter.

Kan vi ikke trods gentagne Anmodninger i vor Tidende faa disse mere eller mindre skjulte Penne til at søge os, maa vi prøve at faa Tag i dem ved direkte Henvendelser. — Netop nu ligger der en Sag for, som kræver mange Pennes Virksomhed. Vi tænker paa *Lærlingespørgsmaalet.* Kommunalvedtægterne for Anvendelse af Handelslærlinge ere allerede og vil i den kommende Vinter i en endnu højere Grad blive et brændende Spørgsmaal for vore Afdelinger, og snart vil Agitationen for det endnu vigtigere Spørgsmaal: Lærlingelovens Revision, tager sin Begyndelse overalt, hvor vort Banner er plantet. Vi maa da bringe alle de til vor Raadighed staaende agitatoriske Midler til Anvendelse, for at de Reformer, der senere skal træde ud i Livet, kan faa Præg af Medhjælperstandens Ønsker. Men den mest glødende Artikel og ildfulde Tale faar ikke altid den Virkning, som den nøgterne og stilfærdige Beretning om Livet, som det leves at Kontor- og Butiksmedhjælpernes store Gros. Derfor har vi i denne Artikel Bud til de mange tavse Kolleger rundt om i Landet.

Vi beder disse hidtil lidet eller intet skrivende Standsfæller om et Bidrag til den Artikelserie, »*Dengang jeg lærte*«, som nu agtes paabegyndt, og hvis Hensigt det er at give en paa Selverfaring grundet Fremstilling af den nuværende Medhjælperstands Lærlingeperiode,

Der er i disse Dage fra Redaktionen udsendt en Del Cirkulærer til de mest kendte Kolleger i vor Organisation med Anmodning om gennem en kortfattet Tilskrift at fortælle os lidt om „dengang de lærte". Da vi naturligvis ikke kan rette en lignende direkte Opfordring til alle Centralralorganisationens Medlemmer, maa vi nøjes med at gentage Anmodningen til disse her, idet vi tilføje, at Bidragene naturligvis kan offentliggøres saavel under Navn som med Mærke.

Det er i Tillid til, at denne Anmodning maa blive fulgt af mange Medlemmer, at vi slutter Indledningen til „Dengang jeg lærte", som vi haabe maa bidrage til at „afhjælpe det længe følte Savn", og samtidig virke befordrende paa vort Arbejde for en af den tilstundende Agitationskampagnes Hovedopgaver.

Principalerne og Handelsskolesagen.

Hr. Fuldmægtig *C. H. W. Hasselriis's* Artikel om Handelsskolesagen har vakt Opsigt og Interesse udenfor Medhjælpernes Kreds. „Kjøbmandsbladet" i Aarhus har saaledes med Forfatterens Tilladelse optrykt Artiklerne efter „D. H. & K. -M. Tidende", og i det sidst udkomne Nummer af „Detailhandlerbladet" i Kjøbenhavn gjøres Artikelserien til Genstand for Behandling i en Spidsartikel, hvori det hedder:

Hr. C. H. W. Hasselriis har i „Dansk Handels- & Kontormedhjælper-Tidende" kritiseret de bestaaende Handelsskoler og navnlig den Form, hvorunder de drives, idet Hr. H. angiver, at Staten helt burde overtage Ledelsen af Handelsskolerne saaledes, at disse ikke bliver afhængige af en enkelt Mands eller Principalorganisations Velvillie og Offervillighed. Vi kan ganske tiltræde disse Anskuelser, og det maa hilses med Glæde, at Kontormedhjælperne selv har faaet Øjnene op for Betydningen heraf. Tanken beskæftiger som bekendt ogsaa de forskellige Principalorganisationer, sine Steder endogsaa meget varmt, og det skyldes sikkert kun Manglen af den tilbørlige Sammenvirken og Forstaaelse mellem disse, at man ikke forlængst er bleven enig om, samlede at kræve Statens Overtagelse af Handelsskolernes Ledelse: Uddannelsen for de unge Mænd, der gaar til Handelen, er knæsat af Staten igennem det bevilgede lille aarlige Tilskud, som fordeles mellem samtlige Landets Handelsskoler, saa det maa siges at være Statens Pligt helt i denne Henseende at tage Affære for at faa den fornødne ensartede Ledelse og ensartede Uddannelsesmaade saavel som Uddannelsesmaal indført i Skolerne til Gavn for Disciplene.

Landbruget har i adskillige Aar, og iøvrigt med Rette, været Statens Kælebarn; men Forholdene indenfor Handelen er af en saadan Natur, at det ogsaa er af betydelig Vigtighed at faa dem forbedrede, saa meget mere, som de uheldige Forhold i Handelstanden ikke alene gaar ud over de daarligst situerede af disse, Detailhandelens Udøvere, men ogsaa ud over Publikum, Kunderne, der i sidste Instans er stærkest interesserede i ordnede og gode Forhold.

Vi skal hertil sige, at hvis Hr. H. kender Forholdene i Detailhandelen saa godt som vi, vilde han vide, at Villien til at betale Skolepenge for Lærlingen næsten altid er til Stede, det vilde være sørgeligt at tænke sig, om der skulde være en inhuman Principal, der vilde undslaa sig derfor, naar han nu en Gang har paataget sig Lærlingens Uddannelse. Hvad der derimod er sikkert, er det, at der hos mange Principaler mangler Evnen til at betale Skolepenge, Omsætningen er lille, Indtægten lille, og naar den kommer paa en vis Højde, vil man gerne have lidt Hjælp, Kommis er der ikke Raad til, og saa hjælper man sig med en Lærling, det er den billige Arbejdskraft, og vi tror, at der endda er ikke saa faa Principaler, der er tankeløse nok til ikke forud at undersøge, hvorvidt Vedkommende har Evner eller ej. Det er her den økonomiske Side af Spørgsmaalet, der har størst Betydning, og Følgen bliver den, hvad alle kender, at Handelsstanden i det store og hele rekrutteres paa en for alle Parter højst uheldig Maade. Lad være at ikke alle disse unge Mennesker bliver Købmænd; men nogle bliver det dog, og Sporene heraf finder vi ved alle de uheldige Existenser, som vor Stand er befængt med, og som vi daglig maa føre Krigen imod, „Købmænd", der er for kortsynede til at se, at Standens Fordel ogsaa er den enkeltes Fordel.

LITTERATUR.

Hages Haandbog i Handelsvidenskab (10.—12. Hæfte) E. Thybjerg's Afhandling om *Handelsretten* fortsættes gennem de 3 Hæfter og *Søretten* paabegyndes i Slutningen af 12. Hæfte.

Den Fremstilling af handelsretslige Spørgsmaal, som denne værdifulde Haandbog bringer, er grundig og almenforstaaelig og bevæger sig paa alle det moderne Forretningslivs Omraader.

Nærværende Nummer af »D. H-. & K.-M. Tidende« udkommer med nogle Dages Forsinkelse, da det har vist sig nødvendigt at opsætte Udgivelsen paa Grund af Annonceteg-ningen til det nye Kvartal.

Hvor ingen Afdeling findes

sker Indmeldelse direkte under Centralorganisationen til Hovedkassereren Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Kontingentet for direkte Medlemmer er *35 Ø. pr.* Maaned, der opkræves pr. Post *kvartalsvis* forud.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Centralorganisationens Adresser:

Hovedkontoret: Esbjerg.
Formand: *Åge Hyllested.*
Hovedkasserer: *Chr. Ingvoldsen.*

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Redaktion: Kjøbenhavn.
Redaktør: *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26.

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Ekspedition: Kjøbenhavn.
Ekspeditør: *V. Zwicki,* Jacob Danefærdsvej 6.

Agitationsudvalgene:
Kjøbenhavn og Omegn: Formand: *Vilh. Hansen,* Kjøbenhavn, Mysundegade 26.

Jylland og Fyn: Formand: *Vald. Pedersen,* Aarhus, Høegh Guldbergsgade 69 A.

Øerne: Formand: *Vilh. Hansen,* Kjøbenhavn, Mysundegade 26.

Kjøbenhavn og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de kjøbenhavnske Afdelinger). Formand *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26. Kasserer: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3 L.
Annonceexpeditør: *K. Hintz,* Oehlenschlægersgade 50, 1.

Det ordinære halvaarlige Fællesbestyrelsesmøde *afholdes den 5te Oktober. Ved dette Møde vil bl. a.* **Lokalespørgsmaalet** *komme til Behandling og der vil blive taget Bestemmelse om et Arrangement for Vinterhalvaaret.*
Angaaende Vinterlokalet vil der fremkomme nærmere Meddelelse i »D. H.- & K.-M. Tidende«s Nr. 20.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *C. H. W. Hasselriis,* Odensegade 20, 3, Ø. Kasserer: *C. Wulff,* Sølleradgade 24, 3.

Kolonial- og Materialmedhjælpernes Organisation. Formand: *K. Hintz.* Oehlenschlægersgade 50, I. Kasserer: *H. P. Jensen,* Sølvgade 86, 2. Sal.

Ordinær halvaarlig Generalforsamling afholdes i sidste Halvdel af Oktober Maaned (bemærk Meddelelsen i næste Nummer). Forslag, som ønskes behandlede, bedes tilstillet Formanden senest 5 Dage før Generalforsamlingen. D'Hrr. Medlemmer bedes allerede nu belave sig paa at komme talrigt til Stede, da adskillige vigtige Punkter vil komme til Behandling, bl. a. Valg af Formand, idet K. Hintz ønsker at træde tilbage, grundet paa Mangel af Tid. Da det ikke er uden Betydning, hvem der for Fremtiden skal lede vor Organisation, opfordres alle Medlemmerne til at komme til Stede og afgive deres Stemme, det vil tillige styrke den nye Formand i hans Funktion at have et saa stort Antal Medlemmers Tillid som muligt. *Husk at bemærke Meddelelsen i næste Nummer.*

Ærede Kolleger!
Foreningstiden staar nu for Døren, de lyse Aftener ere forbi og vi skal til at tage fat paa Forbedringen af vore økonomiske Kaar. Efter al Sansynlighed faar vi et indbydende og hyggeligt, centraltbeliggende Vinterlokale. Skal vi under disse Forhold søge at oprejse det, som der i Sommeren er gaaet tabt. Først og fremmest at give Møde, naar Bestyrelsen kalder, dernæst med en fast Vilie og med Kraft agitere for Tilslutning til vor Organisation.

K. Hintz.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *Thyge Hansen,* Saxogade 112, 3. Kasserer: *E. Schibler,* Istedgade 120.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Danmarksgade 6, 2. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).
Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Aarhus. Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Telefon 1443. Kasserer: *Th. Nielsen,* Thunøgade 46, 2. Sekretær: *E. Nielsen,* Annagade 35. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Guldsmedgade 24—26. Annonceexpeditør: *Hakonsen,* Vestergade 10. Telefon 1224.
Billetter til Fotoplastikon kunne faaes til nedsat Pris hos Kassereren.

Den ordinære Efteraars-Generalforsamling afholdes *Tirsden 11. Oktober, Aften Kl. 8¾* i Handels- og Kontoristforeningens lille Sal.

Dagsorden:
1) Beretning om Virksomheden. 2) Beretnlng om Pladsledighedsforsikringen. 3) Beretning om Centralorganisationen. 4) Kommunal Regulering af unge Menneskers Arbejdstid i Aarhus. 5) Indsamling af Adresser for en lovbestemt Arbejdstid. 6) Forslag af Hr. Rob. Petersen om Kortingentets Forhøjelse til 1 Kr. pr. Maaned. 7) 2 Urafstemninger, se »D. H.- & K.-M. Tidende« Nr. 17. 8) Plan for Vinterens Arbejde. 9) Annoncetegningen. 10) Eventuelt.
Talrig Tilslutning og interessant Diskussion forventes.

Bestyrelsen.

Esbjerg. Formand: *A. Hyllested.* Kasserer: Assistent *Th. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36.

Som tidligere meddelt i „D. H.- & K.-M. Tidende" vedtog Esbjerg Byraad en Vedtægt for unge Menneskers Arbejde. Denne oversendtes Indenrigsministeriet til Godkendelse.
Efter de Redaktionen tilsendte Lokalblade har Byraadet selv behandlet det fra Ministeriet tilbagesendte Forslag, der var givet Arbejdsraadet til Erklæring. Der forelaa 2 Andragender, fra Handelsforeningen og Detailhandlerforeningen, hvoraf det første var i Modstrid med Kendsgærningerne, og det sidste attesterede, at Lærlingene ikke havde tilstrækkelig Spise- og Hviletid. Naturligvis var det Hensigten med disse Andragender at spænde Ben for en vedtægtsordnet Spise- og Hviletid for Lærlingene. Efter 1. Behandling henvistes Sagen til et Udvalg,
Udvalgsbetænkningen behandledes i et Møde, der fandt Sted sidste Maaned. Man var enig i, at Arbejdsgiverne skulde møde med Lægeattest for, at Lærlingene kan udføre det dem paalagte Arbejde. Derimod stod der ligesom ved det foregaaende Møde Kamp om Spise- og Hviletiden, der foresloges til 1, 1½ og 2 Timer. D'Hrr. *Pagh, Th. Møller* og *Chr. Jensen* udmærkede sig særlig som Modstandere af en virkningsfuld Reform, hvorimod Redaktør *Sundboe* stillede og forsvarede det mest yderliggaaende Forslag. Paa Forslag af *Borgmesteren* vedtoges det med 12 Stemmer mod 7 (de højstbeskattede Vælgeres Repræsentanter) at foreslaa Ministeriet at indføre vedtægtsmæssig Fritid paa 1½ Time. Mindretallet forbeholdt sig Ret til at indsende et særligt Andragende.

Herning. Formand: *Carl Pape,* Kasserer: Bogholder *Ad. Petersen.*

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer: *Th. M. Svendsen,* Sønderg. Sekretær: *M. H. Jensen,* Østerg. 56.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Nykjøbing p. M. Formand og Kasserer: *Chr. Høgh.* Sekretær: *I. H. Rechnagel.*

Randers. Formand: *G. Kolding,* Nørregade 1. Kasserer: *S. Krogh,* Adelgade 20, I.

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi,* Kasserer: Kommis *C. N. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Carl Bülow.*

Varde. Formand: Kommis *Joh. Johansen,* Adr. *H. M. Bøtker.* Kasserer: Boghandlermedhjælper *Petersen,* Adr. *Nielsens Boghandel.*

Øerne.

Odense. Formand og Kasserer: *Johs. Petersen,* Overgade 7, der modtager Indmeldelser. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *H. Petersen,* Albanigade 65, 2.
Generalforsamling afholdtes Onsdag den 21. September. Til Dirigent valgtes Hr. *Carl Nielsen.*
Formanden aflagde Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar og udtalte sin Glæde over, at vi i Aar, i Modsætning til tidligere, kunde notere Fremgang i Sommermaanederne, skønt der var rejst flere Medlemmer fra Byen, og tilskrev tildels vore Smaaudflugter Grunden til dette glædelige Faktum. Han omtalte det siden sidste Generalforsamling stedfundne Formandsskifte, og udtalte sin Anerkendelse af det Arbejde, Hr. *Horndrup* som Formand havde udført for Foreningen, hvortil Forsamlingen sluttede sig ved at rejse sig. Han rettede dernæst en Tak til Udvalget, der havde besørget Indsamlingen af Underskrifter paa vort Andragende vedrørende Maximalarbejdsdagen, og lagde Medlemmerne paa Sinde i højere Grad end hidtil at reflektere paa Annoncerne i »D. H.- & K.-M. Tidende«.
Der førtes derefter nogen Diskussion vedrørende forskellige Emner. Der lod bl. a. til at være stærk Stemning for at aflægge Besøg i forskellige industrielle Virksomheder. Da to af det nuværende Festudvalgs Medlemmer snart forlader Byen, valgtes et nyt Udvalg, bestaaende af d'Hrr. Kommis *Nielsen Smaakjær,* Kontoristerne *C. Møller* og *Alf. Andersen.* Mødet sluttede med Leveraab for Centralorganisationen.

Bestyrelsen.

Sorø. Formand: *Jul. Jørgensen,* Kasserer: Bogholder *Chr. Brinch.*

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 20. 15. Oktober 1904. 4. Aargang

er givet: Antallet af Underskrifter maa tælles i Tusinder, om Demonstrationen skal have nogen Virkning, og det vil snart vise sig, om hver Afdeling har gjort sin Pligt, til hvilken de har haft saa rigelig Tid og Lejlighed.

Benyt Tiden, der endnu er tilbage, godt; vi kan ikke faa for mange Underskrifter samlede.

Åge Hyllested.

Leveregler for Afdelingerne.

1) Gør det til en ufravigelig Regel altid at opkræve Medlemsbidraget *senest* den 2den i hver Maaned. Medlemmerne vænnes derved til straks at betale Beløbet, og Restancerne indskrænkes til et Mindretal.
2) Indsend Bidraget til Hovedkassereren saa snart dette er indgaaet i Afdelingens Kasse, og *aldrig* senere end den 20de i hver Maaned.
3) Sørg *altid* for at overføre Medlemmerne fra en Afdeling til en anden ved Fraflytning. Hvor ingen Afdeling findes sendes Meddelelsen til Hovedkassereren.
4) Send *altid* Kopi af ethvert Cirkulære eller Meddelelse, baade til Formanden for Centralorganisationen og til Redaktøren af »D. H. og K. M.-T.«.
5) Besvar *altid* indgaaede Forespørgsler omgaaende og følg enhver Henvendelse fra Hovedledelsen med Nøjagtighed og Hurtighed.
6) Lad et Medlem overtage Hvervet som fast Korrespondent for »D. H. og K. M.-T.«.

   Det vil være dette Medlems Pligt at indberette alt Foreningslivet vedrørende til Redaktionen, og *navnlig* give Meddelelser om faglige Forhold.
7) Afhold mindst 1 Gang maanedlig Medlemsmøde, kommer der kun faa til at begynde med, Besøget vil stige, og det giver Liv indenfor Afdelingerne.
8) Henled Opmærksomheden paa Afdelingen ved Afholdelse af offentlige Møder, helst med fremmede Talere, og mindst 1 à 2 Gange om Aaret.
9) Ingen Sag af Betydning bør indledes uden efter forudgaaende Brevveksling med Formanden for Centralorganisationen.
10) *Alle Pengeforsendelser sker til Hovedkassereren Hr. Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Selvstændighedsbetingelsen.

Nutidens Medhjælperstand.

Forleden fik vi en Beretning i Hænde, der i en Mængde tørre Tal fortalte om den Omdannelsesproces, der foregaar i Handel og Omsætning i vort Land. Det var nogle Papirer fra »Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger«.

De døde Tal kan tale et højlydt Sprog, naar man forstaar at læse dem med Eftertanke. Og de Tal, hvorom det drejer sig her, vilde have vunden betydelig i Interesse, om man ved Siden af dem havde haft de Summer, som Storhandelen omsætter i Sammenligning med Detailhandelen. I det første Tilfælde gælder det fortrinsvis de merkantile Nydannelser paa Landet, medens den anden Parallel vilde vise de tilsvarende Foreteelser i Byerne.

Det er Kapitalsammenslutning under forskellig Form, men i Hovedsagen med samme konkurrerende Virkning.

Siden den første Brugsforening stiftedes i 1866, har denne Bevægelse haft overordentlig Fremgang. Da Sammenslutningen af magasiner udøver en lignende konkurrerende Indflydelse paa den lille selvstændige Bedrift, og Virkningerne heraf føles ikke blot i Kjøbenhavn og Købstæderne, men snart i hver af de Stationsbyer, der netop i det sidste Decennium har vokset sig store rundt om i Landet.

Handel og Omsætning faar glædeligvis bestandig større Betydning for Nationen, og det er i den Henseende betegnende, at medens i 1870 kun de 548 af 10,000 Indbyggere ernærede sig ved Handel og Landtransport, var dette Antal i 1901 steget til 1084. Denne Fremgang i Handelsstandens Medlemmer falder naturligvis særlig paa Medhjælperne. Aktieselskaberne og Storforretningerne behøver en stor Medhjælperstab af Bogholdere, Beregnere, Korrespondenter, Assistenter, Stenografer, Kontorister, Ekspedienter, Afdelingschefer, Lagerister osv., og det er indlysende, at selv om Forretningernes Forøgelse i Antal har holdt Skridt med den almindelige Udvikling maa Flertallet af Nutidens Medhjælpere forlige sig med Tanken om altid at beklæde Medhjælperstilling. Dette gælder allerede i langt overvejende Grad for Kontormedhjælperne.

Selvstændighedsmuligheden er ikke længere en Regel. Den er ikke blot mindre sandsynlig end forhen, men Medhjælperen, der har kæmpet sig igennem til sin egen Forretning, maa i langt flere Tilfælde end man tænker, føle et økonomisk Afhængighedstryk, der ofte gør Fordelen ved »Avancementet« fra Medhjælper til »Principal« mere end tvivlsom. Og i hvor mange Tilfælde befinder »Principalen« sig ikke efter kortere eller længere Tids Forløb atter i det Standsniveau, hvorfra han er udgaaet!

Den moderne Medhjælperstand er fremstaaet som et naturligt Produkt af Nutidens Forretningsliv og er en nødvendig Betingelse for dette. Derfor faar den ogsaa, alt som Udviklingen skrider frem, *Standens* afsluttede Karakter og det gør i den Henseende intet til Sagen, at den rummer store sociale Forskelligheder. Handels- og Kontormedhjælperstandens faglige Organisation befordres af de økonomiske Kræfter, der skabte »Standen«, og jo mere denne organisatoriske og sociale Nydannelse skrider frem bliver Omridsene af denne, den yngste af de store Erhvervsgrupper, skarpere og tydeligere.

Forandringens Lov gælder for Moder Jord, for Land og Folk, Samfund og Individ; ogsaa Handelsstanden mærkes af dette Fremskridtets Bud og netop nu lyder det stærkere end før.

Der findes vel endnu dem iblandt os, der med Vemod ser den svindende Rest af »den gode, gamle patriarkalske Tid« med sin næsten regelbundne Selvstændighedsbetingelse. Men lad disse Folk trøste sig med, at en ny Tid har tabt mange nye Udviklingsmuligheder for den unge Handelsstand og anvist den *Organisation* som Middel til en saa stor samfundsmæssig og personlig Selvstændighed som Tidens Krav og Hensynet til Handelens Interesser kan forudsætte. Men kun *den* faglige Organisation, der er et Barn af den nye Tid og fri for alle Fortidens Rudimenter, er denne store Opgave voksen. — Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger er Løftestangen for Fremtidens Medhjælperopgaver. Husk det, Agitatorer for vor Sag! Husk det, Medlemmer, naar I færdes mellem Bøger og Varer og i Standsfællers Kreds!

Guldalderen ligger ikke bag, men foran os.

Agitationskampagnen indledes.

Tiden for Foreningsarbejdets Genopvaagnen er nu inde. Afdelingerne begynder at ruste sig til det forestaaende Agitationsarbejde og Hovedkontoret har allerede udsendt de første Cirkulærer med Instruktioner vedrørende den Fremgangsmaade, der er at anvende. Vore Afdelinger er imidlertid ikke ene om den agitatoriske Virksomhed. Hovedkontoret, der i længere

Til Afdelingerne!

Indsamlingen af Underskrifter paa vort Andragende til Regering og Rigsdag, vedrørende et Forslag til **„Lov om Arbejdstid for Handels- og Kontormedhjælpere"**, sluttes fra og med den 31. Oktober d. A.

I de 14 Dage, der nu er tilbage, bør Afdelingsformændene drage Omsorg for, at saa mange Underskrifter indsamles som muligt, og skal Meddelelse angaaende Indsendelse af Listerne blive Dem tilstillet ad anden Vej.

Hvorledes Resultatet vil stille sig, véd Ingen, men et er givet: Antallet af Underskrifter maa tælles i Tusinder, om Demonstrationen skal have nogen Virkning, og det vil snart vise sig, om hver Afdeling har gjort sin Pligt, til hvilken de har haft saa rigelig Tid og Lejlighed.

Benyt Tiden, der endnu er tilbage, godt; vi kan ikke faa for mange Underskrifter samlede.

Åge Hyllested.

Leveregler for Afdelingerne.

1) Gør det til en ufravigelig Regel altid at opkræve Medlemsbidraget *senest* den 2den i hver Maaned. Medlemmerne vænnes derved til straks at betale Beløbet, og Restancerne indskrænkes til et Mindretal.
2) Indsend Bidraget til Hovedkassereren saa snart dette er indgaaet i Afdelingens Kasse, og *aldrig* senere end den 20de i hver Maaned.
3) Sørg *altid* for at overføre Medlemmerne fra en Afdeling til en anden ved Fraflytning. Hvor ingen Afdeling findes sendes Meddelelsen til Hovedkassereren.
4) Send *altid* Kopi af ethvert Cirkulære eller Meddelelse, baade til Formanden for Centralorganisationen og til Redaktøren af »D. H. og K. M.-T.«.
5) Besvar *altid* indgaaede Forespørgsler omgaaende og følg enhver Henvendelse fra Hovedledelsen med Nøjagtighed og Hurtighed.
6) Lad et Medlem overtage Hvervet som fast Korrespondent for »D. H. og K. M.-T.«.

   Det vil være dette Medlems Pligt at indberette alt Foreningslivet vedrørende til Redaktionen, og *navnlig* give Meddelelser om faglige Forhold.
7) Afhold mindst 1 Gang maanedlig Medlemsmøde, kommer der kun faa til at begynde med, Besøget vil stige, og det giver Liv indenfor Afdelingerne.
8) Henled Opmærksomheden paa Afdelingen ved Afholdelse af offentlige Møder, helst med fremmede Talere, og mindst 1 à 2 Gange om Aaret.
9) Ingen Sag af Betydning bør indledes uden efter forudgaaende Brevveksling med Formanden for Centralorganisationen.
10) *Alle Pengeforsendelser sker til Hovedkassereren Hr. Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Selvstændighedsbetingelsen.

Nutidens Medhjælperstand.

Forleden fik vi en Beretning i Hænde, der i en Mængde tørre Tal fortalte om den Omdannelsesproces, der foregaar i Handel og Omsætning i vort Land. Det var nogle Papirer fra »Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger«.

De døde Tal kan tale et højlydt Sprog, naar man forstaar at læse dem med Eftertanke. Og de Tal, hvorom det drejer sig her, vilde have vunden betydelig i Interesse, om man ved Siden af dem havde haft de Summer, som Storhandelen omsætter i Sammenligning med Detailhandelen. I det første Tilfælde gælder det fortrinsvis de merkantile Nydannelser paa Landet, medens den anden Parallel vilde vise de tilsvarende Foreteelser i Byerne.

Det er Kapitalsammenslutning under forskellig Form, men i Hovedsagen med samme konkurrerende Virkning.

Siden den første Brugsforening stiftedes i 1866, har denne Bevægelse haft overordentlig Fremgang. Da Sammenslutningen af Landets Brugsforeninger fandt Sted i 1896, var Foreningernes Antal 310 mod 915 i 1904. Omsætningen andrager nu omtrent 19 Mill. Kr. og Nettoudbyttet 791,000 Kr. Den samlede Omsætning siden 1897 naar 87 Mill. Kr. og Medlemmerne har i de 8 Aar tjent 3,074,000 Kr. Formuen udgør 1,332,000 Kr.

Der er Grund til at skænke disse Tal Opmærksomhed, fordi de betegner en social Nydannelsesproces, hvis Virkninger ingenlunde forbliver uden Indflydelse paa Handels- og Kontormedhjælperstanden. Den Fare, som Brugsforeningsbevægelsen rummer for Detailhandelen, virker tilbage paa Medhjælperstanden derved, at Selvstændighedsbetingelsen bliver ringere og dens Varighed usikrere. Byernes og navnlig Hovedstadens Stormagasiner udøver en lignende konkurrerende Indflydelse paa den lille selvstændige Bedrift, og Virkningerne heraf føles ikke blot i Kjøbenhavn og Købstæderne, men snart i hver af de Stationsbyer, der netop i det sidste Decennium har vokset sig store rundt om i Landet.

Handel og Omsætning faar glædeligvis bestandig større Betydning for Nationen, og det er i den Henseende betegnende, at medens i 1870 kun de 548 af 10,000 Indbyggere ernærede sig ved Handel og Landtransport, var dette Antal i 1901 steget til 1084. Denne Fremgang i Handelsstandens Medlemmer falder naturligvis særlig paa Medhjælperne. Aktieselskaberne og Storforretningerne behøver en stor Medhjælperstab af Bogholdere, Beregnere, Korrespondenter, Assistenter, Stenografer, Kontorister, Ekspedienter, Afdelingschefer, Lagerister osv., og det er indlysende, at selv om Forretningernes Forøgelse i Antal har holdt Skridt med den almindelige Udvikling maa Flertallet af Nutidens Medhjælpere forlige sig med Tanken om altid at beklæde Medhjælperstilling. Dette gælder allerede i langt overvejende Grad for Kontormedhjælperne.

Selvstændighedsmuligheden er ikke længere en Regel. Den er ikke blot mindre sandsynlig end forhen, men Medhjælperen, der har kæmpet sig igennem til sin egen Forretning, maa i langt flere Tilfælde end man tænker, føle et økonomisk Afhængighedstryk, der ofte gør Fordelen ved »Avancementet« fra Medhjælper til »Principal« mere end tvivlsom. Og i hvor mange Tilfælde befinder »Principalen« sig ikke efter kortere eller længere Tids Forløb atter i det Standsniveau, hvorfra han er udgaaet!

Den moderne Medhjælperstand er fremstaaet som et naturligt Produkt af Nutidens Forretningsliv og er en nødvendig Betingelse for dette. Derfor faar den ogsaa, alt som Udviklingen skrider frem, *Standens* afsluttede Karakter og det gør i den Henseende intet til Sagen, at den rummer store sociale Forskelligheder. Handels- og Kontormedhjælperstandens faglige Organisation befordres af de økonomiske Kræfter, der skabte »Standen«, og jo mere denne organisatoriske og sociale Nydannelse skrider frem bliver Omridsene af denne, den yngste af de store Erhvervsgrupper, skarpere og tydeligere.

Forandringens Lov gælder for Moder Jord, for Land og Folk, Samfund og Individ; ogsaa Handelsstanden mærkes af dette Fremskridtets Bud og netop nu lyder det stærkere end før.

Der findes vel endnu dem iblandt os, der med Vemod ser den svindende Rest af »den gode, gamle patriarkalske Tid« med sin næsten regelbundne Selvstændighedsbetingelse. Men lad disse Folk trøste sig med, at en ny Tid har tabt mange nye Udviklingsmuligheder for den unge Handelsstand og anvist den *Organisation* som Middel til en saa stor samfundsmæssig og personlig Selvstændighed som Tidens Krav og Hensynet til Handelens Interesser kan forudsætte. Men kun *den* faglige Organisation, der er et Barn af den nye Tid og fri for alle Fortidens Rudimenter, er denne store Opgave voksen. — Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger er Løftestangen for Fremtidens Medhjælperopgaver. Husk det, Agitatorer for vor Sag! Husk det, Medlemmer, naar I færdes mellem Bøger og Varer og i Standsfællers Kreds!

Guldalderen ligger ikke bag, men foran os.

Agitationskampagnen indledes.

Tiden for Foreningsarbejdets Genopvaagnen er nu inde. Afdelingerne begynder at ruste sig til det forestaaende Agitationsarbejde og Hovedkontoret har allerede udsendt de første Cirkulærer med Instruktioner vedrørende den Fremgangsmaade, der er at anvende. Vore Afdelinger er imidlertid ikke ene om den agitatoriske Virksomhed. Hovedkontoret, der i længere

Tid har fæstet Opmærksomheden paa Fordelene ved den direkte Medlemstilslutning og med Held har opereret paa dette Omraade, har nu givet Signalet til Agitationens Paabegyndelse, ved Udsendelse af Cirkulærer til Kolleger paa Pladser, hvor der ikke findes Afdelinger. Cirkulæret, der ledsages af et Indmeldelses-Brevkort, har følgende Ordlyd:

Man tillader sig gennem disse Linier at rette en Opfordring til Dem om Indmeldelse som direkte Medlem af *Centralorganisationen af danske Handels- og Kontormedhjælperforeninger*.

Centralorganisationens Bestyrelse afholdt Møde i København Søndag den 4. September d. A., paa hvilket et omfattende fagligt Arbejde blev planlagt.

Centralorganisationen vil saaledes lade afholde Møde rog indgaa med Andragende til Regering og Rigsdag om følgende Spørgsmaal:

1. Om Forslag til Lov om Arbejdstiden for Handels- og Kontormedhjælpere.
2. Om Siddepladser i Butikker.
3. Om Rejseunderstøttelse til unge Handelsmænd.
4. Om Tilskud til Foredrag i Provinserne.
5. Om Tilskud til Besøg paa Handelsskoler.

Endvidere har Arbejdsraadet henvendt sig til Centralorganisationen for at erfare vor Stilling til en Revision af Lærlingeloven. Betænkning herover vil blive indgivet til Arbejdsraadet i Løbet af denne Maaned.

Endelig vil Centralorganisationen gennem Henvendelse til Principalforeningerne søge at faa det forældede Kost- og Logisystem, hvorunder navnlig Butiksmedhjælperne lider, indskrænket saa meget som muligt.

Centralorganisationen har saaledes et rigt Arbejdsfeldt for sig, og De vil sikkert erkende, at hvert enkelt af de nævnte Spørgsmaal betyder et Fremskridt for Standen, der er værd at arbejde for. Det er derfor vort Haab, at De ved Deres Indmeldelse vil give os ikke alene den pekuniære Støtte — som jo er uundværlig — men ogsaa den moralske Støtte, som en talrig Tilslutning betyder, og som er en Betingelse for, at Centralorganisationen med Rette kan siges at være Udtryk for Standens Ønsker og Fremtidsstræben.

Det er givet, at Resultater ikke naas straks i første Omgang, dertil kræves, at Spørgsmaalene atter og atter tages op. Men dette foruden, foregaar Udviklingen langsomt og usikkert, og kun maalbevidst Arbejde fører Standen frem.

Det er saaledes en Kendsgærning, at Centralorganisationen har haft en ikke ringe væsentlig Indflydelse paa Affattelsen af den nye Helligdagslov, og naar De nu nyder Søndagsfriheden ubeskaaret, kan De for en stor Del takke Centralorganisationen for det opnaaede Gode. Og skulde Helligdagsloven ikke svare til Deres Forventninger, maa De tilskrive Dem selv et Medansvar herfor, idet De ikke har været med i Arbejdet for denne Reform.

Det samme Forhold vil ogsaa gøre sig gældende ved alle de andre Spørgsmaal, Centralorganisationen tager op til Standens Bedste. Meld Dem derfor ind, at De kan bidrage Deres til Arbejdets Fremme.

Man tillader sig at vedlægge Indmeldelsesblanket til behagelig Afbenyttelse og haaber paa Deres fremtidige Støtte.

Dette Cirkulære er udsendt til alle de Kolleger, der, uden at være Medlemmer, have underskrevet Maksimalarbejdsdagsadressen og som bo paa Steder, hvor de ikke kan slutte sig til lokal Forening. Det er Meningen at fortsætte med Udsendelsen af disse Henvendelser, eftersom Adresseangivelserne indgaar til Hovedkontoret.

Vi opfordrer derfor Medlemmerne til at indsende Adresser paa saadanne Kolleger.

De Meddelelser, der indløber fra Afdelingerne viser ogsaa, at Forberedelserne træffes. *Aarhus*-Afdelingen har saaledes flere vigtige Punkter paa Dagsordenen til sin Efteraarsgeneralforsamling, der endnu ikke er afholdt, da dette skrives.

I *Kjøbenhavn* afholdtes det ordinære Fællesbestyrelsesmøde for nylig som refereret andet Steds i Bladet. Der afholdes i den nærmeste Fremtid et stort offentligt Medhjælpermøde i Hovedstaden, ved hvilken Lejlighed Centralorganisationens Formand taler om den lovbestemte Arbejdstid. Det er første Gang at Hr. *Åge Hyllested* taler til en københavnsk Medhjælperforsamling og det kan anses for sikkert, at Tilslutningen til Mødet vil blive stor. — Iøvrigt har det københavnske Agitationsudvalg skiftet Formand, idet Hr. *Vilh. Hansen* har nedlagt sit Mandat, dels foranlediget af private Grunde, dels for i større Grad at kunne hellige sig Redaktionsarbejdet. Den nye Formand, Hr. *Chr. Wulff*, er et gammelt Medlem af Kontormedhjælpernes Organisation, hvis Kasserer han er. Han mangler saaledes hverken Lyst eller Forudsætninger til at give sig i Kast med de Opgaver, der venter ham paa det store Virkefelt i Hovedstaden.

Vi haaber snart at kunne bringe mere Nyt om Agitationsarbejdet.

Farmacevternes Lønkamp.

Organisationens Betydning.

Som det vil være vore Læsere bekendt har der i længere Tid hersket Konflikt mellem Farmaciens Principaler og Medhjælpere. Anledningen var et af Medhjælpernes Organisation fremsat Krav om en ny Overenskomst vedrørende Løn- og Arbejdsforhold. Farmacevtisk Medhjælperforening har nu behandlet et af begge Parters Repræsentanter fremsat Forslag til en Overenskomst, der indeholder meget betydelige Fordele for Medhjælperne. Selv om den endelige Afgørelse endnu ikke foreligger mener man dog med Sikkerhed at kunde forudsige Forslagets Vedtagelse.

Overenskomstens Hovedpunkter ere følgende:

Arbejdstiden paa Apotekerne er betydelig forkortet, saaledes at den staar i et bestemt Forhold til de enkelte Apotekers Størrelse. I mindre Apoteker med 1 Medhjælper maa det ugentlige Timeantal ikke overskride 58 eller 62, i større Apoteker er Tallene endnu lavere, nemlig 52 og 56. De Fordele, som Medhjælperne har opnaaet, kendetegnes ved, at det Forslag til Overenskomst, der forelaa paa et tidligere Tidspunkt af Forhandlingerne, satte Arbejdstiden paa Smaa-Apotekerne til 72 Timer ugentlig, medens den paa større Apoteker varierede fra 62 til 59 og 55 Timer i Forhold til Medhjælperantallet.

Lønnen har hidtil været fra 1500 til 1600 og 1700 Kr. i Gennemsnit. I det nævnte tidligere Forslag, hvori Apotekerne havde erklæret at have strakt sig videst muligt, var Lønnen fra 1600 til 1740 Kr., men reduceredes ved en Række Undtagelsesbestemmelser. Nu er der oprettet 2 Lønklasser, der retter sig efter Apotekernes Omsætning og nærmere bestemmes ved Medhjælperantallet. Herefter faar Enemedhjælperne fra 1600 til 1720 Kr. Paa Apoteker, der har Omsætning til 2 Medhjælpere, bliver Lønnen 1700—1800 Kr. Hvor der er 3 Medhjælpere: 1800—1900 Kr. og hvor der er 4 eller flere: 1850—1950 Kr.

Foruden disse Forbedringer er der indført den vigtige Bestemmelse, at der ikke maa beskæftiges flere Diciple paa et Apotek end der findes eksaminerede Medhjælpere. Der nedsættes en Voldgift til Afgørelse af fremtidige faglige Stridigheder og Medhjælperne garanteres en aarlig 14 Dags Ferie uden Gagefradrag. Overenskomsten gælder i 10 Aar.

Naar Farmacevterne er gaaet ud af denne faglige Konflikt med et saa gunstigt Resultat skyldes dette i første Række deres stramme, faglige Organisation, der end ikke er vegen tilbage for at erklære sig rede til en almindelig Arbejdsnedlæggelse. Det er beskæmmende for Handels- og Kontormedhjælperstanden, hvis Flertal holder sig for „fine“ til at være Medlemmer af deres faglige Organisation, at de videnskabeligt uddannede Apotekermedhjælpere ikke blot have tilegnet sig Organisationsidéen men omsat den i praktisk Handling, hvorved Resultater til bedste for Standen er opnaaet.

Vi skulle senere komme tilbage til dette Emne.

Fra vort Hovedkontor.

September-Beretningen.

Centralorganisationens Formand har indført den priselige Fremgangsmaade at udsende maanedlige Beretninger til Hovedbestyrelsens Medlemmer. Beretningerne indeholder en kortfattet Oversigt over det i den forløbne Maaned af Hovedkontoret udførte Arbejde, og tjener derved til at vedligeholde det administrative Samvirke i Hovedbestyrelsen.

September-Beretningen henviser til et for kort Tid siden udsendt Cirkulære til Afdelingsbestyrelserne angaaende de nærmest foreliggende faglige Opgaver (Maximalarbejdsdagen, kommunal Regulering af Lærlingenes Arbejdstid) og paaviser Fremgang — omend utilstrækkelig — i Annoncetegningen for indeværende Kvartal.

Den af Hovedbestyrelsen vedtagne Forhøjelse af Honoraret til Ekspeditøren og Kontorholdsgodtgørelse til Formanden er godkendt af Repræsentantskabet.

Angaaende Lærlingelovens Revision har det af Hovedbestyrelsen nedsatte Udvalg, *Åge Hyllested* og *Vald. Petersen*, afgivet Beretning. Denne cirkulerer for Tiden blandt Hovedbestyrelsens Medlemmer, og vil efter Tilbagesendelsen til Hovedkontoret straks udsendes fra dette i sin endelige Form. Formanden foreslaar, at Betænkningen trykkes i et større Oplag til Salg blandt Medlemmerne og udenforstaaende Kolleger Afstemningens Resultat foreligger ikke ved Redaktionens Afslutning.

Beretningen indeholder dernæst en Række Meddelelser og Oplysninger af administrativ Karakter.

„Dengang jeg lærte".

Hvor bliver Bidragene af?

I sidste Nummer bebudede vi Offentliggørelsen af en Bidragsserie angaaende Lærlingeforholdene, de unge Menneskers Arbejdstid, Behandling, Uddannelse o. s. f., saaledes som de kendes af den nuværende Medhjælpergeneration.

Vi udsendte ca. 50 Cirkulærer med Anmodning om Indsendelse af Bidrag til denne Artikelcyklus og sendte gennem vor Indledningsartikel Bud til alle „D. H.- & K.-M.-Tidende"s Læsere om at sende os et større eller mindre Manuskript, hvori nævnte Æmne behandledes.

Desværre ser vi os endnu ikke i Stand til at paabegynde Serien, fordi vi nu ved Redaktionens Slutning (den 11te Oktober) kun har modtaget et — *et* — Manuskript.

Betydningen af personlige Erindringer og Erfaringer er allerede tilstrækkelig stærkt fremhævet, saaledes at en yderligere Understregning herat turde være ganske overflødig. Beklagelsesvis synes vore Kolleger at undervurdere denne Betydning.

Vi foranlediges derfor til at gentage: Det foreliggende Spørgsmaal kræver mange Timers Virksomhed, og vi imødeser Indsendelse af de ønskede Bidrag saa betids, at Offentliggørelsen kan tage sin Begyndelse allerede i næste Nummer.

Sælger-Egenskaber.

For at være en god Sælger i en hvilken som helst Branche er det først og fremmest nødvendigt, at man fuldt er fortrolig med de mindste Enkeltheder, der vedrører de Artikler, som man sælger, saaledes at Vedkommende til enhver Tid kan give Køberen et hurtigt, tilfredsstillende og frem for alt rigtigt Svar.

Man maa, om det gøres nødigt, sætte sig ind i de forskellige Tings Mekanisme, saaledes at man hurtigt kan skille dem ad og atter samle dem. Staar Sælgeren her og famler, saa vil Køberen let faa Indtryk af, at der kan komme Besværligheder ved Brugen af den paagældende Vare, og det vil afskrække fra Købet. Overfor mange Kunder vil det være til megen Nytte at kende Varernes Oprindelse, hvorledes de fabrikeres, samt Prisen paa det paagældende Raastof, der jo altid maa influere paa Salgsprisen. Ved at Sælgeren viser, at han kender disse Ting, faar Køberen Indtryk af, af Vedkommende er fuldstændig inde i denne Forretningsgren, og Køberen faar saa tillige en vis Tiltro, der kun kan virke gavnlig. I alle Tilfælde er der intet, som virker saa hæmmende paa Salget som Køberens Mistro til Sælgeren, og Mistroen kan endog blive saa udpræget, at den paagældende gaar uden at have gjort noget Indkøb.

Sælgeren maa ikke alene kende de Varer, som han har i sin egen Butik, men han maa ogsaa søge Kundskab om sin nærmeste Konkurrent, da der i mange Tilfælde kan blive Tale om en Sammenligning, idet Køberen mener, at Konkurrentens maaske er meget bedre. Sælgeren maa da faglig oplyse Kunden om sin egen Vares Godhed, og han maa fremhæve dens Fortrin ganske vist paa Baggrund af Konkurrentens, men han maa gøre det uden særlig at forringe dennes, og uden smaalige Angreb, da intet er saa ubehageligt for en Fremmed at høre paa, som en stærk Dadlen af en Fraværende.

Køberen vil næsten faa en vis Mistro til en Forretning, eller i hvert Fald betragte den som ufin, naar det for at sælge er nødvendigt, at en Konkurrent, der kan være særdeles hæderlig, bliver bagtalt.

En Sælger maa i mange Tilfælde ikke gaa længere end til at forfægte, at hans Varer er lige saa gode som hans Modparts, naar han da ikke kan bevise yderligere Paastande tydeligt.

En god Sælger maa tillige være en god Menneskekender, saaledes at han hurtig faar sine Kunder set an og kan tage dem paa rette Maade. Sælgeren maa vise alt frem og forklare alt, saa at Køberen faar Tid til at se paa Varerne og blive lidt bekendt med Forretningen, da mangen Køber har en aldeles instinktmæssig Mistro til alt fremmed.

En god Sælger maa betragte Forretningen som sit Hjem og Kunden som sin Gæst, og al hans Tale og Optræden maa rette sig herefter.

Gaar en Kunde, efter at have set paa mange Ting uden at købe noget, saa maa Sælgerne sige lige saa høfligt Farvel, som hvis Kunden havde gjort en stor Bestilling. I modsat Fald vil Vedkommende aldrig komme tilbage, da man jo ikke paa Forhaand kan vide, om man føler sig tilfreds med en Vare, inden man har set den, og skal man føle Ubehag ved at at gaa uden Køb, saa bliver man hellere helt borte.

En Sælger bør altid tage høfligt mod en Kunde og straks stille sig til Vedkommendes Disposition, saa at Kunden ikke behøver at henvende sig til ham. Det samme maa være Tilfældet, om Kunden staar paa et lavere Samfundstrin end Sælgeren, da jo altid Køberen maa sige, at den enes Penge kan være lige saa gode som den andens, og det er jo kun for at faa disse, at Forretningen er startet.

Man maa heller aldrig være paatrængende med at sælge en vis Vare, fordi der er større Avance paa denne end paa en anden. Man maa lade Køberne se paa begge Ting og ved smaa vejledende Bemærkninger hjælpe Køberen. Hvis disse Bemærkninger falder paa rette Maade, saa vil Sælgeren dog faa solgt, hvad han vil og Kunden ikke gaa bort med Indtrykket af at være presset til at tage noget, som man dog ikke helt syntes om.

Det kan heller ikke nytte, at man vil sælge fine og dyre Varer til en Person, som søger noget billigt, og man maa erindre, at man jo ikke kender Vedkommendes Betaleevne. Man skal ganske vist til enhver Tid faa sine Kunder til at købe, men man maa aldrig faa dem til at forkøbe sig, da de saa aldrig mere kommer i den Forretning, for at hindre en Gentagelse. Navnlig dette Forhold glemmer saa mange Forretningsfolk, de ønsker kun i Øjeblikket det mest mulige, men de skader derved deres Fremtid.

En Forretning med reelle Varer til rimelig Pris og saa en god Sælger med en Del af de her nævnte Egenskaber maa nødvendigvis gaa frem, det kan aldrig fejle.

P.

Pladsledighedsforsikringens Generalforsamling.

Søndag den 9de Oktober afholdtes Generalforsamling paa Selskabets Kontor i Esbjerg.

Til Dirigent valgtes Hr. *G. Rødgaard* Denne konstaterede, at Mødet var lovlig indvarslet, men ikke beslutningsdygtig.

Der fastsattes ny Generalforsamling til den 6te November 1904 i København med samme Dagsorden.

For at imødekomme et muligt Forlangende om min Nærværelse ved Møder, i Afdelingene, stiller jeg mig til Disposition hver første Søndag i Maaneden; — dog kun til Afdelinger, hvor Rejse kan foretages fra Lørdag Aften til Mandag Morgen.

Åge Hyllestsd.

Hvor ingen Afdeling findes

sker Indmeldelse direkte under Centralorganisationen til Hovedkassereren Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Kontingentet for direkte Medlemmer er *35 Ø. pr.* Maaned, der opkræves pr. Post *kvartalsvis* forud.

Fra Centralorganisationen

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Centralorganisationens Adresser:

Hovedkontoret: Esbjerg.
Formand: *Åge Hyllested.*
Hovedkasserer: *Chr. Ingvoldsen.*

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Redaktion: Kjøbenhavn.
Redaktør: *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26.

„D. H.- & K.-M. Tidende"s Ekspedition: Kjøbenhavn.
Ekspeditør: *V. Zwicki,* Jacob Danefærdsvej 6.

Agitationsudvalgene:

København og Omegn: Formand: *C. Wulff.* Kjøbenhavn, Søllerødgade 24, 3.

Jylland og Fyn: Formand: *Vald. Pedersen,* Aarhus, Høegh Guldbergsgade 69 A.

Øerne: Formand: *Vilh. Hansen,* Kjøbenhavn, Mysundegade 26.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *C. Wulff,* Søllerødgade 24, 3. Kasserer: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3 L.

Annonceexpeditør: *K. Hintz,* Oehlenschlægersgade 50, 1.

Det ordinære halvaarlige Fællesbestyrelsesmøde fandt Sted den 5te Oktober i „Søpavillonen". Formanden, *Vilh. Hansen*, aflagde Beretning for Agitationsudvalgets Virksomhed i det forløbne Tidsrum og Kassereren, *Carl Christensen*, fremlagde Regnskabet. Saavel Beretning som Regnskab godkendtes efter en kort Diskussion. Formanden meddelte, at han maatte nedlægge sit Mandat, da hans Fritid ikke strakte til, naar Redaktionsvirksomheden samtidig skulde varetages. Angaaende Formandsvalget udspandt der sig nogen Forhandling, der sluttede med, at Kasserer for Kontormedhjælpernes Organisation, *C. Wulff*, valgtes til Agitationsudvalgets Formand. Til Revisorer valgtes *Schibler* og *H. P. Jensen*. Valget af Kasserer henvistes til Udvalget.

Formanden paapegede, at Agitationen for Maximalarbejdstiden maatte fortsættes og Adresseindsamlingen bringes til Afslutning, samt omtalte de nærmest foreliggende Spørgsmaal, hvormed Udvalget og Afdelingerne skulde bekæftige sig i den nu indtraadte Agitationsperiode. Lokalespørgsmaalet var endnu ikke ordnet, da det havde vist sig vanskeligt at naa et fordelagtigt Arrangement. Sagen henvistes til et Udvalg bestaaende af Wulff og Hintz.

Efter at forskellige mindre Sager var behandlet og Dagsordenen udtømt tog Formanden Ordet og meddelte, at *K. Hintz* agtede at nedlægge sit Mandat, da han skulde indtræde i selvstændig Virksomhed. Formanden takkede H. for hans Arbejde for Medhjælperbevægelsen gennem mange Aar, udtalte sin Glæde over, at tidligere Uoverensstemmelser vare udjævnede og et godt Samarbejde atter var opnaaet, og ønskede sluttelig Hintz Lykke og Held med den Virksomhed, han nu paabegyndte. Medlemmerne sluttede sig til disse Udtalelser ved at rejse sig.

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *C. H. W. Hasselriis*, Odensegade 20, 3, Ø. Kasserer: *C. Wulff*, Sølleradgade 24, 3.

Kontormedhjælpernes Organisation afholdt ordinær Generalforsamling den 12te September Kl. 9 paa Søfryd. Formanden aabnede med en Beklagelse af, at kun saa faa Medlemmer var mødt, samt valgtes til Dirigent. Formanden aflagde Beretning for det forløbne Halvaar og henviste under denne særlig til det Fællesarbejde, der var udført af Fællesbestyrelsens Medlemmer, for at opnaa Tilslutning til Adressen om Maximalarbejdsdagen. Fra Bestyrelsen for K. O. var der rettet en direkte Henvendelse til Medlemmerne om at være med i Arbejdet for at samle Underskrifter. Henvendelsen var ledsaget af et Adresseskema, som det maatte haabes, at hvert af Medlemmerne skaffede saa mange Underskrifter som muligt. Endvidere havde Medlemmerne faaet Meddelelse om, at et passende Antal af Centralorganisationens Flyveskrift stod til deres Disposition, ligesom denne Pjece selvfølgelig var tilstillet samtlige Medlemmer. *H. P. Hansen* spurgte om Grunden til, at K. O.'s Navn ikke fandtes paa den Adresse, der var tilstillet Hr. Axel Gundel i Anledning af sammes Fratræden som Centralorganisationens Forretningsfører. Formanden replicerede med en Henvisning til den Korrespondance, der havde fundet Sted om denne Sag med Aalborg-Afdelingen i H. t. Protokollen. Aalborg havde som bekendt taget denne Sag op; men behandlet den paa en mærkelig Maade. Naar K. O.'s Navn imidlertid ikke fandtes paa denne Adresse, saa skyldtes det ingen Tilfældighed. *Hasselriis* maatte give Formanden Ret i, at hele denne Adressesag af Aalborg-Afdelingen var bleven behandlet paa en aparte Maade. Beretningen godkendtes enstemmigt. Regnskabet aflagdes af Kassereren, Hr. Wulff, og udvidste pr. 30. Juni en Formue af Kr. 135,94. Godkendtes enstemmigt.

Valg. Formanden meddelte, at de efter Tur fratrædende Medlemmer af Bestyrelsen var d'Herrer Wulff og Høysholdt. Formanden vilde anbefale at vælge Hr. Hasselriis, Varde-Afdelingens tidligere Formand, ind i Bestyrelsen, der i ham ogsaa vilde have en fortrinlig Formand. Den fungerende Formand (Carl Christensen) mente han vilde gøre Organisationen en Bjørnetjeneste ved vedblivende at staa som Formand, da hans Tid var altfor stærkt optaget af andre Ting. Han vilde derfor forespørge Hr. Hasselriis, om han vilde være villig til at overtage Formandsposten, i hvilket Fald han vilde nedlægge sit Mandat som Formand og Bestyrelsesmedlem. Dette betød ingenlunde, at han vilde glide ud af Bevægelsen, da han jo var Medlem af Hovedbestyrelsen og gerne til Stadighed vilde virke som Fælleskasserer for København. Denne Forandring var ønskelig af Hensyn til Princippet for al Organisation, at fordele Arbejdet paa saa mange Hænder som muligt. Efter nogen Diskussion erklæredo Hr. Hasselriis sig villig til at overtage Formandsposten og valgtes som saadan. Endvidere genvalgtes d'Herrer *Høysholdt* og *Wulff* som Bestyrelsesmedlemmer. Til Revisor i Stedet for H. P. Hansen, der ikke ønskede Genvalg, valgtes Carl Christensen. Forinden Generalforsamlingen sluttede. anbefalede H. P. Hansen varmt at tage under Overvejelse, om man ikke paa næste Generalforsamling burde fremsætte Forslag om en Kontingentforhøjelse.

C. C.

Kolonial- og Materialmedhjælpernes Organisation. Formand: *K. Hintz*. Oehlenschlægersgade 50, I. Kasserer: *H. P. Jensen*, Sølvgade 86. 2. Sal.

Tirsdag d. 1. November Kl. 9 ordinær Generalforsamling i „Haandværkerforeningens Lokaler", Kronprinsensgade 7.

Dagsorden:

1) Protokollen og Beretningen. 2) Regnskabet. 3) Valg af Formand, 2 Bestyrelsesmedlemmer og 2 Suppleanter. 4) Agitationen. 5) Den aarlige Fest. 6) Eventuelt.

Af Hensyn til den vigtige Dagsorden bedes alle Medlemmer give Møde. *Obs.!* Bemærk vore nye Lokaler for Vinteren, hyggelige og komfortable, Indmeldelser modtages. Agitér!

Bestyrelsen

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *Thyge Hansen*, Saxogade 112, 3. Kasserer: *E. Schibler*, Istedgade 120.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen*, Danmarksgade 6, 2. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen*, Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Aarhus. Formand: *Vald. Pedersen*, Guldbergsgade 69 A. Telefon 1443. Kasserer: *Th. Nielsen*, Thunøgade 46, 2. Sekretær: *E. Nielsen*, Annagade 35. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen*, Guldsmedgade 24—26. Annonceexpeditør: *Hakonsen*, Vestergade 10. Telefon 1224.

Billetter til Fotoplastikon kunne faaes til nedsat Pris hos Kassereren.

Esbjerg. Formand: *A. Hyllested*. Kasserer: Assistent *Th. Poulsen*, „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36.

Herning. Formand: *Carl Pape*, Kasserer: Bogholder *Ad. Petersen*.

Hjørring.

Den 29de September d. A. afholdtes den tidligere averterede ordinære Generalforsamling. Formanden ledede Forhandlingerne og afgav Beretning. I Tilslutning hertil aflagde Hovedbestyrelsesmedlem Hr. *Andreasen* udførlig Beretning om Hovedbestyrelsesmødet den 4de d. M. De 5 afgaaende Bestyrelsesmedlemmer: D'Herrer *Andreasen*, *C. Jacobsen*, *N. C. Erichsen*, *V. Jørgensen* og *Hein* genvalgtes alle. Til Suppleanter valgtes d'Herrer *Ipsen* og Kontorist *C. Christensen*. Til Revisorer valgtes d'Herrer Bogholder *Hegelund* og Kontorist *Groven Lauritzen*.

Det maa i høj Grad beklages og misbilliges, at en Generalforsamling, hvis Dagsorden lyder paa Valg af et saa stort Antal Tillids- og Bestillingsmænd m. v., kun formaar at samle et Mindretal af Foreningens samtlige Medlemmer i Stedet for et stort Flertal; men det er at haabe, at senere Lejligheder vil vise, at de danske Handels- og Kontormedhjælpere endnu har tilstrækkelig Interesse for deres egne Sager. Iøvrigt noteres, at Foreningen i den sidste Tid kan glæde sig ved livlig Tilgang af nye Medlemmer

Den 6te Oktober afholdtes en lille vellykket Aabningsfestlighed for Vintersæsonen i selskabelig Henseende. Der blev holdt Taler, Oplæsning, foredraget Sange og musiceret. Et fuldstændigt Program er udarbejdet, trykt og omdelt til samtlige Medhjælpere i Byen. Af dette Program, som har en lille vækkende Artikel i Spidsen, vil det særlig bemærkes, at Foreningen fremtidig har Klubaften hver Onsdag fra Kl. 8 paa „du Nord". Paa disse Aftener vil der ret jævnlig bydes paa Foredrag i forskellig Retning, Oplæsning og flersidig selskabelig Underholdning m. v.

Maatte dette Arrangement bidrage væsentlig til at samle Medhjælperne og fæstne Forholdet indbyrdes, da er meget vundet.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang*, Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler*, Grønnegade 7.

Nykjøbing p. M. Formand og Kasserer: *Chr. Høgh*. Sekretær: *I. H. Rechnagel*.

Randers. Formand: *G. Kolding*, Nørregade 1. Kasserer: *S. Krogh*, Adelgade 20, I.

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi*, Kasserer: Kommis *C. N. Korsgaard*. Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Carl Bülow*.

Varde. Formand: Kommis *Joh. Johansen*, Adr. *H. M. Bøtker*. Kasserer: Boghandlermedhjælper *Petersen*, Adr. *Nielsens Boghandel*.

Øerne.

Odense. Formand og Kasserer: *Johs. Petersen*, Overgade 7, der modtager Indmeldelser. Repræsentant for Pladsledighedsforsikringen: *H. Petersen*, Albanigade 65, 2.

Klubaften paa Hotel Postgaarden hver Onsdag fra Kl. 8

Den sorte Tavle.

Manufaktur-Kommis V. Jensen, tidligere hos *L. T. Mende*, Nyborg, sidst ansat i »*Monopol*«, Odense, er bortrejst her fra Byen uden at betale sin Restance for 3 Maaneder til Foreningen. Kolleger, der eventuelt maatte kende hans Adresse, bedes opgive denne til

Johannes Petersen,

Odense.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 21. 1. November 1904. 4. Aargang

orden, end naar vi de fire foregaaende Aar gik Agitationskampagnen imøde. Lærlingelov og Højstarbejdsdag har en ganske anden Rod i Standens Interesser og vejer langt tungere til for dens Fremtid end den parlamentariske Tærsken Langhalm paa de Bundter kærneløse Helligdagslovforslag, der i Aarenes Løb segnede under Rigsdagsmændenes Plejlslag.

Den unge Slægts Uddannelse og den nuværende Medhjælperstands Arbejdsydelse i Timer og Dage er Spørgsmaal, der griber ind paa næsten alle de Omraader, som omfatter Standens Fremtidsvilkaar. Derfor maa disse Fordringer værdiges al den Opmærksomhed, de har Krav paa. Vore Afdelinger maa tage fat paa deres Løsning med de Midler, de i Forbindelse med Centralorganisationen ere i Stand til at stille til Raadighed. Foreningstillidsmanden maa raadslaa og lægge Plan om den første Fægtning for de to Kardinalkrav, den skrivende Pen maa lade den nøgterne Betragtning og den dristige Tanke følges ad paa Papiret, der kommer de mange ukendte Venner og Fjender i Hænde, og den talende Agitator maa lægge al sit eget Jegs Tro ind i det levende Ords Propaganda, naar Sætningernes Strøm slynges ud over de lyttende Forsamlinger.

Thi Agitationens Tid er inde.

Centralorganisationens Formand har givet Afdelingerne Parolen, og November vil derfor blive Vidne til en Række Agitationsmøder, hvis Hovedemner vil blive Lærlingelovens Revision.

Mødernes Række aabnes i Hovedstaden, hvor Formanden, Hr. Åge Hyllested, bliver Hovedtaler ved et offentligt Møde *Mandag den 7. November* i Studenterhuset paa Nørregade. Det er som tidligere omtalt første Gang, at vor Formand taler til en større kjøbenhavnsk Medhjælperforsamling, og dette har foranlediget en af vore kjøbenhavnske Tillidsmænd til efterfølgende træffende og dygtige Karakteristik af *Åge Hyllested.*

> Vinterens Agitation i Hovedstaden indledes med et Foredrag af Centralorganisationens Formand, Hr. *Aage Hyllested.* En smuk Tanke og en lykkevarslende Begivenhed. Centralorganisationens Stilling har vel næppe været bedre nogen Sinde. En Tid har der vel været, da Organisationstanken, ny for vor Stand, i Kraft deraf vakte Liv overalt i de slumrende Kræfter, der kun havde biet paa Lejligheden til at vaagne til Liv og Daad. Aktualitetens Tiltrækning ophørte, Storme brød ind, og som det gaar overalt, vejredes bort de løse Fugle, som kun kunde være med til det Nye, og forsvandt, da Hovedarbejdet, Pligtopfyldelsen i det stille, Arbejdet paa det jævne, begyndte. Derfor staar vor Organisation saa fast nu; prøvede Kræfter er de Støtter, der nu bærer vor Sag.
>
> Og det er Reorganisationens Frugter, vi nu glæder os over. Her vender vi os da til vor Organisations Formand, den Mand, hvis overlegne agitatoriske Talent og beundringsværdige Arbejdsevne, parret med et tilforladeligt og smukt Blik paa hele vor Sag, i forholdsmæssig Grad har præget denne. Hyllested er en Mand, der i Dag som i Morgen holder sig ved Jorden, men hans Ideer og Planer er, for at blive i Lignelsen, derfor ikke mindre højtflyvende. Thi hver Handling, saa nøje overvejet og afsleben, bærer saa sikkert mod det Maal, som hans usvigtende Fremsyn Tider tilbage øjnede.
>
> Hyllested gik til sin nuværende Post støttet af sine Kolleger i Kraft af de tillidsfulde Forventninger, der knyttede sig til ham. Tiden har vist, at disse ikke ere blevne skuffede, og han nyder vor urokkelige Tillid. En Sag i hans Haand er, som Værdier i en Box, sikkert betroet.
>
> Hyllested er en brillant Taler. Et stilfuldt Sprog, en vel akcentueret Udtale. Til Tider maaske lidt ledende efter et Ord, men altid kun for at finde det mest koncise og [illegible] stand. *H.*

Provinsafdelingerne vil følge i Hovedstadens Spor og de indløbne Meddelelser viser, at Agitationsmøder angaaende Lærlingeloven allerede er planlagt flere Steder. Redaktør *Vilh. Hansen* har saaledes faaet Anmodning om at tale i Hjørring og Esbjerg. Der er stillet et betydeligt Antal Talere til Disposition, idet foruden de to fornævnte Fuldmægtig *Andreasen*, Hjørring, Korrespondent *C. Christensen*, Kjøbenhavn, *Th. Hansen*, Aalborg, Fuldmægtig *Hasselriis*. Kjøbenhavn, Bogholder *Lorenzen* og Kontrollør *Vald. Pedersen*, Aarhus, Kolonialmedhjælper *Joh. Petersen*, Odense, Hovedkasserer *C. Ingvoldsen* Esbjerg, o. fl. vil fremsætte vore Krav ved de af Afdelingerne arrangerede Agitationsmøder.

Følg hurtig Formandens Opfordring!

Fremad mod den lovbestemte Højstarbejdsdag!

Fremad for Revisionen af Lærlingeloven!

Handelsskolesagen.

Hvordan ledes Skolerne? — Er der Forespørgsel efter Penge? — En kgl. Kommission!

I en Artikelserie i „D. H. & K. M.-Tidende" har Hr. Hasselriis, København, behandlet „Handelsskolesagen" ret udførligt.

Til enkelte Punkter, særlig i den sidste Del i Serien, kunde jeg ønske at gøre et Par Bemærkninger.

Efter at have omtalt Maalet med og Forudsætningerne for Statstilskud til Handelsskolerne skriver Hr. Hasselriis:

„Med andre Ord, maatte Statstilskuddet vel skulle fordeles efter visse fastsatte Betingelser med lige Ret for enhver til at komme i Betragtning, naar disse Betingelser opfyldtes."

Derpaa følger en Redegørelse for den nuværende Fordeling af Statens Tilskud, og Hr. Hasselriis fortsætter:

„Et Spørgsmaal trænger sig da naturligt i Forgrunden: Ledes da alle de øvrige Dagskoler paa en Maade og efter en Plan, der ikke kan give dem Adkomst til at faa Andel i Statens Midler? Thi man tør jo næppe gaa ud fra, at der skulde mangle Forespørgsel efter disse Penge.

Det kunde være interessant at faa dette Fænomen opklaret.

Forholder det sig nemlig saa, kan Handelsstanden, ikke mindst Medhjælperstanden, gøre Krav paa, at der gøres noget for at bringe disse Dagskolers Virksomhed ind i et andet og bedre Spor, at det ikke bliver Spild af saavel Kræfter som Penge, at søge deres Undervisning, saa meget mere, som det vel netop er pekuniær Støtte, der mangler."

Hvorledes ledes Skolerne?

Er de statsunderstøttede eller de ikke-statsunderstøttede de bedst ledede? Om intet mindre spørges der.

Kunde det ikke være rigtigt at gaa til Hovedet i et saa vigtigt og tillige vanskeligt Spørgsmaal?

Jeg foreslaar den ærede Spørger, *at forelægge Handelsskoleinspektør, Dr. phil. H. L. Møller dette Spørgsmaal.*

Til det næste Spørgsmaal: Er der Forespørgsel efter Penge til de private Handelsskoler? skal jeg kun bemærke, at der gives to Former for Bevilling af Statstilskud i dette Øjemed. Den ene bestaar i, at Finansudvalget bevilger et samlet Beløb, der efter Handelsskoleinspektørens Indstilling fordeles af Indenrigsministeriet mellem „andre Handelsskoler."

At opnaa Tilskud paa særlig Bevilling er imidlertid en meget vanskelig Sag; derom kan Bestyrelsen for den jydske Handelshøjskole tale med.

De private Handelsskoler anser det nærmest for Spild af Tid og Papir at ofre Andragende herom.

Til Vaaben!

Agitationsmøder om Lærlingelovens Revision og Maximalarbejdsdagen. — Åge Hyllested i Kjøbenhavn. — Vore Afdelinger forinden Agitationskampagnen.

Agitationsstof fattes os ikke nu, da Efteraarstiden kalder til genvakt Liv og ny Virksomhed i Centralorganisationens Afdelinger.

Der er ligesom mere Drøjde, Kraft og Styrke i de Spørgsmaal, der nu staar fremmest paa vor socialreformatoriske Dagsorden, end naar vi de fire foregaaende Aar gik Agitationskampagnen imøde. Lærlingelov og Højstarbejdsdag har en ganske anden Rod i Standens Interesser og vejer langt tungere til for dens Fremtid end den parlamentariske Tærsken Langhalm paa de Bundter kærneløse Helligdagslovforslag, der i Aarenes Løb segnede under Rigsdagsmændenes Plejlslag.

Den unge Slægts Uddannelse og den nuværende Medhjælperstands Arbejdsydelse i Timer og Dage er Spørgsmaal, der griber ind paa næsten alle de Omraader, som omfatter Standens Fremtidsvilkaar. Derfor maa disse Fordringer værdiges al den Opmærksomhed, de har Krav paa. Vore Afdelinger maa tage fat paa deres Løsning med de Midler, de i Forbindelse med Centralorganisationen ere i Stand til at stille til Raadighed. Foreningstillidsmanden maa raadslaa og lægge Plan om den første Fægtning for de to Kardinalkrav, den skrivende Pen maa lade den nøgterne Betragtning og den dristige Tanke følges ad paa Papiret, der kommer de mange ukendte Venner og Fjender i Hænde, og den talende Agitator maa lægge al sit eget Jegs Tro ind i det levende Ords Propaganda, naar Sætningernes Strøm slynges ud over de lyttende Forsamlinger.

Thi Agitationens Tid er inde.

Centralorganisationens Formand har givet Afdelingerne Parolen, og November vil derfor blive Vidne til en Række Agitationsmøder, hvis Hovedemner vil blive Lærlingelovens Revision.

Mødernes Række aabnes i Hovedstaden, hvor Formanden, Hr. Åge Hyllested, bliver Hovedtaler ved et offentligt Møde *Mandag den 7. November* i Studenterhuset paa Nørregade. Det er som tidligere omtalt første Gang, at vor Formand taler til en større kjøbenhavnsk Medhjælperforsamling, og dette har foranlediget en af vore kjøbenhavnske Tillidsmænd til efterfølgende træffende og dygtige Karakteristik af *Åge Hyllested.*

> Vinterens Agitation i Hovedstaden indledes med et Foredrag af Centralorganisationens Formand, Hr. *Aage Hyllested.* En smuk Tanke og en lykkevarslende Begivenhed. Centralorganisationens Stilling har vel næppe været bedre nogen Sinde. En Tid har der vel været, da Organisationstanken, ny for vor Stand, i Kraft deraf vakte Liv overalt i de slumrende Kræfter, der kun havde biet paa Lejligheden til at vaagne til Liv og Daad. Aktualitetens Tiltrækning ophørte, Storme brød ind, og som det gaar overalt, vejredes bort de løse Fugle, som kun kunde være med til det Nye, og forsvandt, da Hovedarbejdet, Pligtopfyldelsen i det stille, Arbejdet paa det jævne, begyndte. Derfor staar vor Organisation saa fast nu; prøvede Kræfter er de Støtter, der nu bærer vor Sag.
>
> Og det er Reorganisationens Frugter, vi nu glæder os over. Her vender vi os da til vor Organisations Formand, den Mand, hvis overlegne agitatoriske Talent og beundringsværdige Arbejdsevne, parret med et tilforladeligt og smukt Blik paa hele vor Sag, i forholdsmæssig Grad har præget denne. Hyllested er en Mand, der i Dag som i Morgen holder sig ved Jorden, men hans Ideer og Planer er, for at blive i Lignelsen, derfor ikke mindre højtflyvende. Thi hver Handling, saa nøje overvejet og afsleben, bærer saa sikkert mod det Maal, som hans usvigtende Fremsyn Tider tilbage øjnede.
>
> Hyllested gik til sin nuværende Post støttet af sine Kolleger i Kraft af de tillidsfulde Forventninger, der knyttede sig til ham. Tiden har vist, at disse ikke ere blevne skuffede, og han nyder vor urokkelige Tillid. En Sag i hans Haand er, som Værdier i en Box, sikkert betroet.
>
> Hyllested er en brillant Taler. Et stilfuldt Sprog, en vel akcentueret Udtale. Til Tider maaske lidt ledende efter et Ord, men altid kun for at finde det mest koncise og rammende Udtryk for Tanken, undertiden i sin bidende eller vittige Satires velturnerede Hip, mindende om en nylig afdød dansk Forfatter.
>
> Som Menneske som i sin offentlige Færden en Hader af store Ord, skønt født Kjøbenhavner. En god Repræsensant for sin jydske By. I selskabeligt Samvær, skønt tilsyneladende tilbageholden, saa dog altid paa Højde med Situationen, hvad enten dette tilkendegives med en kort, rammende Bemærkning, eller en af de »berygtede« hyllestedske »Anbringelser«.
>
> Foredraget den 27de November i Studenterhuset kan vi være bekendt at byde Kjøbenhavns samlede Medhjælperstand. *H.*

Provinsafdelingerne vil følge i Hovedstadens Spor og de indløbne Meddelelser viser, at Agitationsmøder angaaende Lærlingeloven allerede er planlagt flere Steder. Redaktør *Vilh. Hansen* har saaledes faaet Anmodning om at tale i Hjørring og Esbjerg. Der er stillet et betydeligt Antal Talere til Disposition, idet foruden de to fornævnte Fuldmægtig *Andreasen*, Hjørring, Korrespondent *C. Christensen*, Kjøbenhavn, *Th. Hansen*, Aalborg, Fuldmægtig *Hasselriis*, Kjøbenhavn, Bogholder *Lorenzen* og Kontrollør *Vald. Pedersen*, Aarhus, Kolonialmedhjælper *Joh. Petersen*, Odense, Hovedkasserer *C. Ingvoldsen* Esbjerg, o. fl. vil fremsætte vore Krav ved de af Afdelingerne arrangerede Agitationsmøder.

Følg hurtig Formandens Opfordring!

Fremad mod den lovbestemte Højstarbejdsdag!

Fremad for Revisionen af Lærlingeloven!

Handelsskolesagen.

Hvordan ledes Skolerne? — Er der Forespørgsel efter Penge? — En kgl. Kommission!

I en Artikelserie i „D. H. & K. M.-Tidende" har Hr. Hasselriis, København, behandlet „Handelsskolesagen" ret udførligt.

Til enkelte Punkter, særlig i den sidste Del i Serien, kunde jeg ønske at gøre et Par Bemærkninger.

Efter at have omtalt Maalet med og Forudsætningerne for Statstilskud til Handelsskolerne skriver Hr. Hasselriis:

„Med andre Ord, maatte Statstilskuddet vel skulle fordeles efter visse fastsatte Betingelser med lige Ret for enhver til at komme i Betragtning, naar disse Betingelser opfyldtes."

Derpaa følger en Redegørelse for den nuværende Fordeling af Statens Tilskud, og Hr. Hasselriis fortsætter:

„Et Spørgsmaal trænger sig da naturligt i Forgrunden: Ledes da alle de øvrige Dagskoler paa en Maade og efter en Plan, der ikke kan give dem Adkomst til at faa Andel i Statens Midler? Thi man tør jo næppe gaa ud fra, at der skulde mangle Forespørgsel efter disse Penge.

Det kunde være interessant at faa dette Fænomen opklaret.

Forholder det sig nemlig saa, kan Handelsstanden, ikke mindst Medhjælperstanden, gøre Krav paa, at der gøres noget for at bringe disse Dagskolers Virksomhed ind i et andet og bedre Spor, at det ikke bliver Spild af saavel Kræfter som Penge, at søge deres Undervisning, saa meget mere, som det vel netop er pekuniær Støtte, der mangler."

Hvorledes ledes Skolerne?

Er de statsunderstøttede eller de ikke-statsunderstøttede de bedst ledede? Om intet mindre spørges der.

Kunde det ikke være rigtigt at gaa til Hovedet i et saa vigtigt og tillige vanskeligt Spørgsmaal?

Jeg foreslaar den ærede Spørger, *at forelægge Handelsskoleinspektør, Dr. phil. H. L. Møller dette Spørgsmaal.*

Til det næste Spørgsmaal: Er der Forespørgsel efter Penge til de private Handelsskoler? skal jeg kun bemærke, at der gives to Former for Bevilling af Statstilskud i dette Øjemed. Den ene bestaar i, at Finansudvalget bevilger et samlet Beløb, der efter Handelsskoleinspektørens Indstilling fordeles af Indenrigsministeriet mellem „andre Handelsskoler."

At opnaa Tilskud paa særlig Bevilling er imidlertid en meget vanskelig Sag; derom kan Bestyrelsen for den jydske Handelshøjskole tale med.

De private Handelsskoler anser det nærmest for Spild af Tid og Papir at ofre Andragende herom.

Tilbage staar da at faa Andel i Beløbet til „andre Handelsskoler".

Skemaet, man fra Indenrigsministeriet faar tilstillet til Brug ved Indsendelse af Andragende om Statsunderstøttelse i dette Øjemed, bærer imidlertid bl. a. følgende Paaskrift:

„Begæringer om Statstilskud til Handelsskoler i Provinserne maa indsendes til Indenrigsministeriet *inden hvert Aars 1. September*),* affattede ved Udfyldning af nærværende Skema og forsynede med vedkommende Kommunalbestyrelses og Amtmands Erklæringer. Begæringer, der indkommer efter Fristens Udløb, tages ikke i Betragtning."

Man ser deraf, at Skemaet er kun beregnet for Provinserne, og mig bekendt *gives der intet Skema for københavnske Handelsskoler;* den eneste Udvej, der altsaa bliver for dem, er at søge Understøttelse paa særlig Bevilling. Dette er ogsaa forsøgt af enkelte, men hidtil uden Resultat. Der har ogsaa af undertegnede været ansøgt om Understøttelse til Videreuddannelse paa en Fagskole i Udlandet, men ogsaa uden Resultat.

Et andet — ikke helt uberettiget — Moment spiller maaske ogsaa med her. Alle, der kender lidt til Forholdene, véd, at Chancerne for at opnaa noget ved at andrage om Statstilskud til en privat Handelsskole er saare ringe. Man ved ogsaa, at et saadant Andragende, der skal indeholde detaillerede Oplysninger om vedkommende Skole, maa vandre i Dr. Møllers Haand. *Kan man under disse Forhold bebrejde de private Handelsskoler, særlig de københavnske, der konkurrerer Side om Side med Dr. Møller, om Ansøgerne muligvis skulde være fremkommet lidt sparsomt?*

Hr. Hasselriis skriver videre:

„ . . . . at der burde nedsættes en kongelig Kommission til at tage Sagen under Overvejelse, og som selvfølgelig skulde bestaa af uinteresserede Folk, med merkantil, social og pædagogisk Indsigt . . ."

At faa en Kommission nedsat i den Sag var i høj Grad ønskeligt, men i saa Fald er det dog næppe saa „selvfølgeligt", at den burde bestaa af „uinteresserede."

„Den, der har Skoen paa, ved bedst, hvor den trykker".

Alle interesserede Parter bør i hvert Fald, hvis de ikke kan blive repræsenterede i en en „eventuel" Kommission, afæskes Forklaring; der bør optages Enquète.

Niels P. Nielsen,
Bestyrer af »Aarhus Handelsskole«.

*) Fremhævet paa Skemaet.

Dengang jeg lærte.

Den kjøbenhavnske Kontorlærling.

Jeg er kjøbenhavnsk Kontormedhjælper. Opfordringen til at yde et lille Bidrag til Belysning af de Vilkaar, hvorunder Lærlingene i dette Fag oplæres, skal jeg gærne efterkomme, omend det, jeg har at sige, er meget tyndt. For mig staar Begrebet „Læretid" som noget af det mest elastiske og ubestemmelige, jeg har kendt; thi jeg kan med en rolig Samvittighed sige, at det er mig næsten umuligt at afgøre, hvor Grænsen er for min Læretids Begyndelse og dens Ophør, og mangfoldige af mine Kolleger, ja vel de fleste af dem, har sikkert delt samme Skæbne som jeg, navnlig da med Hensyn til Læretidens Afslutning, og netop det er maaske det karakteristiske for de daarlige Forhold i Kontorfaget overhovedet.

Efter Konfirmationen blev jeg sat i Lære paa et Handelskontor, hvor der da vel var en halv Snes Mennesker. Jeg mødte Kl. $7^1/_2$ om Morgenen og var færdig ved 8-Tiden om Aftenen, med godt og vel en Times Spisetid midt paa Dagen, og naar jeg skal fortælle lidt om, hvori min væsentligste Beskæftigelse i Læretiden bestod, ja saa har jeg en klar Forestilling om, at jeg vistnok ikke gjorde saa lidt Gavn i Forretningen som — Bydreng. Jeg har foretaget utallige Vandringer fra Kontoret til Telegrafstationen og fra denne tilbage til Kontoret igen, og hver Aften maatte jeg besørge Posten ud paa Banegaarden før jeg gik hjem. Hvad jeg ellers „lærte" de første Par Aar, har jeg ingen Erindring om. Bortset fra, at jeg fik god Øvelse i at skrive Kouverter, kopiere og ekspedere Post, opnaaede jeg praktisk Færdighed i at registrere en Kopibog. At jeg førte Portoregnskabet betragtede jeg den Gang som en meget betroet Stilling, men den Lærdom jeg ellers fik i de Aar, har ikke sat særlige Spor i min Hjærne, for den er temmelig tom, hvad den Ting angaar. Jo, en Ting lærte jeg: at assistere Konen ved Lokalernes Rengøring! Det var først da jeg blev lidt mere moden, jeg begyndte at lære noget. Det gik da lidt op for mig, at teoretiske Kundskaber egentlig vilde faa større Betydning for mig end den „praktiske" Uddannelse, der blev mig tildel. I en tidlig Alder begyndte jeg at sysle med Stenografi, som blev den Nøgle, der gennem Korrespondancer sukcessive førte mig ind i Forretningsgangen og aabnede mit Blik for det praktiske Livs Ejendommeligheder.

Jeg tror saavel Principaler som Lærlinge, resp. vordende Medhjælpere; ja hele Handelsstanden overhovedet, vilde staa sig ubetinget ved, at de unge Mennesker kom i Lære paa et noget senere Tidspunkt, end det nu er Reglen. Det vilde uden al Tvivl være det heldigste, om de til at begynde med kunde ofre større Tid paa den teoretiske og mindre paa den ret problematiske Uddannelse. Centralorganisationen har jo gentagne Gange præciseret, at der burde indføres en Prøvetid saaledes, at Lærlingen efter et Aars Forløb maa underkaste sig en Prøve der skal afgøre, om han egner sig for Handelsfaget eller ej. Det vilde sikkert være i høj Grad gavnligt og bidrage til at befri Faget for altfor mange uduelige Elementer. En Læretid, der strækker sig ud over 3 Aar, er for lang; thi er den aandelige Modenhed blot tilstede, kan et ungt Menneske paa et Aar naa lige saa langt, som et yngre Mennneske kan naa paa tre Aar. Det vil vel have sin store Betydning, om der *formelt* sættes en Grænse for Læretiden i Handelsfaget. Men Handelsmedhjælperen og den vordende Principal maa huske paa, at den gamle Sætning, at „man skal lære saa længe man lever", i Virkeligheden i intet andet Fag har saa stor Gyldighed, som netop for Handelens Udøvere.

—l —n

I „Købmandslære" i Provindsen.

Forinden jeg gaar over til en Beskrivelse af min Læretid' skal jeg forudskikke den Bemærkning, at jeg har lært i en af Fyens Købstæder, i en af de gode, gamle Forretninger med Kolonial, Korn, Foderstof, Trælast og Maltgøreri, og paa Grund af Forretningens Alsidighed, en ældre Principal af den gamle Skole, fik jeg som eneste Lærling hurtig lært at bestille noget, hvad fysisk Arbejde angaar. Hvad derimod det aandelige Arbejde angaar, fik det i de 4 Aar, Læretiden varede, Lov til at passe sig selv og vente paa bedre Tider; idet der ikke levnedes mig Tid til at uddanne mig teoretisk. Men derimod maa jeg bringe min gamle Principal og Læremester en Tak, fordi jeg fra første Begyndelse af blev lært til Orden og Akkuratesse, og ikke at opsætte til i Morgen, hvad der kan naas i Dag. Det er senere i Livet kommen mig til Gode ved mange Lejligheder. Denne Tak skylder jeg ham tiltrods for hans ellers mange Misgreb, dikterede af egoistisk Udnytten af den ham anbetroede unge, billige Arbejdskraft, det var Meningen, han skulde uddanne til en dygtig Forretningsmand, baade med hvad der forstaaes ved en praktisk saavel som teoretisk uddannet ung Handelsmand. Det første naaede jeg ved Læretidens Udløb at have opnaaet i højere Grad end for de fleste lige udlærte Kolonial-Kommis'ers Vedkommende er Tilfældet, for det sidstes Vedkommende saa det derimod sørgeligt ud, og det var først efter at jeg var bleven Kommis, at Læretiden rigtig begyndte og at jeg kunde begynde at tænke paa min aandelige Udvikling. Jeg skylder derfor ogsaa min gamle Principal Tak, fordi han egentlig var den, der først fik mine Øjne aabne for Nødvendigheden af en Organisation for Handels- og Kontormedhjælpere, ligesom han ogsaa er den, der har bevirket, at jeg har faaet et friere Syn paa den unge Handelsmands Uddannelse, end det maaske ellers vilde have været Tilfældet. Efter denne Indledning, skal jeg nu gaa over til en Beskrivelse af min Læretid:

Jeg var 14 Aar gammel, lige konfirmeret 8 Dage i Forvejen, da jeg mødte for at tiltræde Posten som Kommis-Aspirant. Jeg husker endnu ganske tydeligt, hvor opfyldt af Glæde jeg var ved Tanken om alle de Herligheder, jeg nu gik ind til, og hvor mange Svedsker og Rosiner og andre delikate Naturalier, jeg nu skulde delikatere mig med; i det hele taget alle de Solsider, Livet nu frembød for mig. Skyggesider gjorde jeg mig ikke den fjerneste Tanke om skulde kunne være til Stede. Jeg fik den første Dag heller ikke Grund til at klage paa Kosten, idet det første jeg maatte foretage mig i min nye Plads, var at aflægge Prøve for mine 2 overordnede Kommis'er, for at de kunde se, om jeg egnede mig til at blive Merkursøn. Denne Prøve bestod i, at jeg i Løbet af 10 Minutter skulde spise $^1/_2$ Pd. Chocolade, $^1/_4$ Pd. Konfect og $^1/_4$ Pd. Svedsker. Jeg bestod Prøven med Glands og blev nu erklæret for at være en rigtig Merkur-Yngling. Mit egentlige Arbejde begyndte nu for Alvor og i 4 Aar gjorde jeg Tjeneste som Bydreng, Gaardskarl, Loftskarl, Skænkepige og Handelslærling. Som man ser, maatte man være ret alsidig, og jeg var ogsaa det første Aar mange Gange ved at tabe Modet, men slap jo dog over Turen. Jeg stillede i Butikken $^1/_2$ Time før Kommis'erne kom, og det var egentlig det meste af den Tid, jeg var i Butikken. Resten af Dagen gik med snart at gaa Byærinder, snart at være i Kælder eller Pakhus, og snart paa Lofterne eller i Skænkestuen. Om Sommeren stillede jeg Kl. 6 og om Vinteren Kl. $6^1/_2$ om Morgenen. Naar Kommis'erne vare arriverede, maatte jeg enten ned i Kælderen og tappe Petroleum eller Øl eller ogsaa skulde der vadskes Kælder eller Pakhusgulv, og bedst som jeg stod med det, var der imidlertid Varer der skulde i Byen

eller jeg maatte ned og hjælpe Gaardskarlen at spænde for eller fra Vognene. I det hele taget maatte jeg være allestedsnærværende, enten ved Modtagelsen af Korn, hvor jeg det første Aar kørte Sækkene til Side, efterhaanden som de kom op paa Loftet. Efter 2 Aars Læretid maatte jeg tage min Sæk Korn med paa Ryggen op til det øverste Kornloft, hvortil der ikke var Hejseværk. Naar jeg saa var rigtig fyldt med Støv paa Tøjet, kom der Bud, at jeg skulde ind og passe Skænkestue eller i Butikken. Navnlig tilbragte jeg megen Tid med at gaa Byærinder og paa Lofterne, for at hjælpe til med at kaste eller rense Korn, ligesom det ogsaa hørte til min Bestilling at maale Kul, Sand o. l. Den Tid, der levnedes mig til at gaa i Butikken var, som Enhver kan forstaa, kun ringe.

At der slet ikke kunde blive Tale om nogen teoretisk Undervisning, hverken af den ene eller den anden Art, er en Selvfølge, naar jeg skulde være i Forretning Kl. 6 om Morgenen og aldrig være færdig før allertidligst Kl. 10 Aften, idet der altid efter at Forretningen var lukket Kl. 9, var noget der skulde ryddes op i Butikken, eller der var nogle Bønder, der havde Køretøj i Gaarden og endnu ikke var kørt hjem. Da maatte jeg tidt og mange Gange sidde i Skænkestuen og vente paa dem, baade til Kl. 11 og 12, for at være til Stede og hjælpe Madammerne Tøjet paa og skænke en sød Snaps for Mændene eller lave dem en Kaffepunsch, ligesom enhvers Smag var til.

At denne Del af min Virksomhed var af demoraliserende Indflydelse og rummede en stor Fare for det unge Menneske i Alderen fra 14—18 Aar, er indlysende, da foregaaende Lærlinge af Gaardskarlene bleve fremstillede som lysende Eksempler, værdige til Efterfølgelse, hvilket bestod i at være rigtig dygtig til at drikke Kaffepunsche.

Mange vil maaske indvende, at saadanne Forhold ikke mere eksisterer. Jeg skal dertil kun bemærke, at det nu er 10 Aar siden jeg lærte, men Forholdene er den Dag i Dag akkurat de samme, som for 10 Aar siden paa samme Sted.

Efter 2 Aars Læretid henvendte jeg mig en Dag til min Principal med Anmodning om at maatte faa Lov til at besøge Handelsskolen, men fik det Svar, om jeg vilde skrubbe ned og gøre Kælderen ren, saa kunde jeg gaa paa Handelsskole, naar jeg var bleven Kommis, saa var det tidligt nok at begynde paa de Narrestreger. Læserne vil maaske indvende, at saadan Optræden af en Principal overfor sin Lærling ikke er tilladt, idet enhver Principal skal give sin Lærling Tid til at besøge Handelsskole. Dertil skal jeg bemærke, at hvor tør en 16-Aars Dreng begynde at tale sin Principal til Rette, hverken ved at henvende sig til sine Forældre eller paa anden Maade fordre sin Ret, jeg skulde i hvert Fald nok vogte mig for det da jeg vidste, at min Principal nok skulde komme over mig paa mange andre Maader.

Det er derfor ogsaa paa høje Tid, at Centralorganisationen begynder at tale de Unges Sag, for ad Lovgivningsmagtens Vej at garantere de Unge, at de kan faa Tid til i den unge Alder at erhverve sig Kundskaber, der er en absolut Nødvendighed for Medhjælperen senere i Livet, naar det gælder ikke at blive distanceret af sine bedre oplyste Kolleger. Lad derfor ikke os, fordi vi har haft det daarligt i vor Læretid i egoistisk Dumhed lægge Hindringer i Vejen for Bestræbelserne for at skaffe de Unge Tid til Forberedelse, naar de søger Kursus el. lign.; thi hvad nytter det, at de faar Lov til at gaa 5 Minutter før saadan Undervisning begynder, naar de saa er beskæftiget i Forretningen hele Dagen, lige til de med et Stykke Mad i Munden og Tungen ud af Halsen stormer til Skolen, for dog i mange Tilfælde alligevel at komme 5 Minutter for sent. Ethvert fornuftigt og rettænkende Menneske kan sige sig selv, at en saadan ung Mand umuligt kan være oplagt til at være en opmærksom Elev, og det er desværre ingen Overdrivelse, at den Tid, der for de fleste Lærlinges Vedkommende er levnet dem til Forberedelse til Skolen, er naar de kommer hjem fra Skolen om Aftenen Kl. 10—11. At det er i høj Grad skadeligt for et ungt Menneske i sin Opvækst at skulle sidde oppe hver Nat til Kl. 1—2 (hvilket er absolut nødvendigt, hvis han vil have noget positivt Resultat af Undervisningen), maa Enhver indrømme.

Maatte det lykkes Centralorganisationen ogsaa paa dette Omraade at skabe lysere Forhold for den unge opvoksende Medhjælperstand, er man kommen et godt Stykke fremad mod Maalet. Maalet er: Lykkeligere, dygtigere, intelligentere og mere stands- og maalbevidste Medhjælpere.

Pax.

„Den gode Tone".

Ved Eftertanke mindes jeg en Episode fra min Læretid: Det var i en større Smøreksportforretning, hvor Chefen som Regel endte enhver Samtale med Personalet, høje som lave, med at betegne Vedkommende som „Idiot", „Torsk" eller lign. En Morgen mødte han en ung Arbejder paa Trappen, Arbejderen tog høfligt sin Hue af med et „Godmorgen, Hr. Grosserer". Grossereren standsede, stirrede forbavset paa den unge Mand og udbrød: „Gud, sikken Idiot". Det var hans Genhilsen.

Simon.

Min bedste Tak

for al den Opmærksomhed, der ved mit Bryllup d. 15. Oktober vistes mig fra ærede Kolleger og Organisationer fjærn og nær. En særlig Tak til de ærede Medlemmer af Aarhus-Afdelingen samt dennes Bestyrelse, der glædeligt overraskede mig med indsamlede 66 Kr., hvorfor er bestilt 1 Dus. Sølvgafler, paa hvis Etui et Par Mindeord paatrykkes.

Hilsen fra min Hustru og Deres for Standens Vel stedse virksomme Kollega

Alvin Lorensen.

For at imødekomme et muligt Forlangende om min Nærværelse ved Møder i Afdelingerne, er jeg gjerne til Disposition hver første Søndag i Maaneden; dog kun til Afdelinger, hvor Rejsen kan foretages fra Lørdag Aften til Mandag Morgen.

Åge Hyllested.

Fra Centralorganisationen.

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Stort offentligt Møde om Maximalarbejdsdagen.

De kjøbenhavnske Afdelinger afholder et stort offentligt Møde i *Studenterhusets Festsal, Nørregade,*

Mandag den 7de November, Aften Kl. 9.

Centralorganisationens Formand, Hr. *Åge Hyllested,* indleder.

Agitér for stor Tilslutning.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de kjøbenhavnske Afdelinger). Formand *C. Wulff,* Sølrødgade 24, 3. Kasserer: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3 L.
Annonceexpeditør: *K. Hintz,* Oehlenschlægersgade 50, 1.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *Thyge Hansen,* Saxogade 112, 3. Kasserer: *E. Schibler,* Istedgade 120

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *C. H. W. Hasselriis,* Odensegade 20, 3, Ø. Kasserer: *C. Wulff,* Sølrødgade 24, 3.
Fristen for Indsendelse af Adresseunderskrifterne angaaende Maximalarbejdstiden nærmer sig stærkt sin Slutning.
De ærede Medlemmer anmodes *indtrængende om* at indsende de modtagne Blanketter til mig snarest for hver enkelt.
Naturligvis maa det være en Æressag at præstere det størst mulige Antal Underskrifter, men selv om der kun findes en enkelt saadan derpaa, maa Blanketten dog for Sagens Skyld selvfølgelig indsendes.

Med koll. Hilsen
C. H. W. Hasselriis.

Kolonial- og Materialmedhjælpernes Organisation. Formand: *K. Hintz.* Oehlenschlægersgade 50, I. Kasserer: *H. P. Jensen,* Sølvgade 86. 2. Sal.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Danmarksgade 6, 2. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).
Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Aarhus. Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Telefon 1443. Kasserer: *Th. Nielsen,* Thunøgade 46, 2. Sekretær: *E. Nielsen,* Annagade 35. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Guldsmedgade 24—26. Annonceexpeditør: *Hakonsen,* Vestergade 10. Telefon 1224.
Billetter til Fotoplastikon kunne faaes til nedsat Pris hos Kassereren.

Den 11. dennes Kl. 9 Aften afholdtes Generalforsamling i Handels- og Kontoristforeningens Lokale, med den averterede Dagsorden.
Mødet aabnedes af Næstformanden, da Formanden var bortrejst. Til Dirigent valgtes *Hr. Robert Petersen.*

1.) Næstformanden aflagde Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar og konstaterede god Fremgang i Medlemsantallet.

2.) Pladsledighedsforsikringen gav Anledning til en temmelig skarp Diskussion.

3. Beretningen om Centralorgarisationen, som lød meget lovende, livede godt op i Gemytterne.

4. Det overdroges Bestyrelsen at ordne Sagen m. H. t. unge Menneskers Arbejdstid paa bedste Maade med Byraadet.

5. Generalforsamlingen gav Bestyrelsens Arrangement med pladsledige Medlemmers Ombæring af Listerne for Maximalarbejdsdagen sin Tilslutning.

6. Efter at Dirigenten havde overgivet Posten som saadan til Næstformanden, og i korte Træk at have begrundet sit Forslag om Kontingentforhøjelse, udspandt der sig en omfattende Debat om dette Punkt. Det fremgik heraf, at Foreningen med lidt Økonomi kan klare sig med det nuværende Kontingent, men da „Penge regerer Verden" og det ofte kunde være rart at have et Par Skilling tilovers til Extraudgifter, Agitation etc., vare Meningerne stærkt delte. Forslaget blev sluttelig forkastet med 10 Stemmer for og 18 Stemmer imod.

7. Efter at have erklæret Generalforsamlingen gyldig med H. t. Urafstemning, foretoges denne.

Centralorganisationens Formands Kontorgodtgjørelse vedtoges med 24 Stemmer imod 0 Expeditør Postexped. Zwickis Honorarforhøjelse vedtoges med 16 Stemmer imod 7.

8 Planen for Vinteren: Foreningsmøder Besøg, Varetagelse af Standens Interesser, Agitationen Lærlingeloven, unge Menneskers Arbejdstid, Engageringssagen, Foredrag, Sprogkursus og lignende.

9 Annoncetegningen lagdes Medlemmerne paa Sinde. Det er Foreningens Mening at ophænge en Tavle ved Møderne, hvorpaa de i Bladet averterende Firmaer herfra Byen bekendtgøres.

10. Næstformanden erindrede Medlemmerne om at sende Bidrag til Bladets Serie: „Den Gang jeg lærte", for derved at hjælpe til at støtte Redaktionen. Fornøjelsesudvalget ønskede at nedlægge sin Virksomhed, og det vedtoges med 13 Stemmer imod 1 at refundere Udvalget en ved Udflugten til Juelsminde opstaaet Budgetoverskridelse af ca. Kr. 16. Efter et velbesvaret Leve for Fornøjelsesudvalgets Formand Hr. Beck og Generalforsamlingens Dirigent Hr. Robert Petersen sluttedes Mødet Kl. 1.

Søndag den 23 ds. Kl. 10 samledes ca 30 af Foreningens Medlemmer ved *Statsbanernes Centralmagasin* til en interesant Fremvisning af dette og Værkstederne. Besøget, der varede 2 Timer, lededes af d'Herr. Værkførere Schmidt og Hansen, som med største Imødekommenhed forklarede de forskellige Værksteders og Maskiners Indretning, og da Virksomheden omtatter saa godt som alt fra det groveste Smedearbejde til den fineste elektriske Installation, fulgtes Fremvisningen med Interesse, saa at Medlemmernes Tilslutning til Næstformandens Tak ved Bortgangen sikkert var velment.

Esbjerg. Formand: *A. Hyllested.* Kasserer: Assistent *Th. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36.

Afdelingen afholdt d. 10 Oktober sin ordinære, halvaarlige Generalforsemling. Bogholderske Fru *Nelly Hansen* dirigerede. *Formanden* afgav Beretning, om det forløbne Halvaars Virksomhed, hvilken enstemmig godkendtes. Af Bestyrelsen genvalgtes *Formanden* medens den øvrige Bestyrelse frabad sig Genvalg. Paa Opfordring af Formanden indvilgede Kassereren, Assistent *Th. W. Poulsen* dog i vedblivende at fungere, og genvalgtes med højeste Stemmetal, medens der som nye Bestyrelsesmedlemmer valgtes d'Herr. Bogholder *Richard Alstrup,* Kommis *M. B. Fischer,* Kontorist *A. Langvad,* Bogholder *L. J. Larsen,* og Forretningsfører *Alf. Mikkelsen.* Til Suppleanter valgtes Assistent *Th. Overgaard* og Kontorist *Chr. Dreyer,* til Revisor Bogholder *H. P. Skovsgaard.* Da Hr. Mikkelsen ikke ønskede, at modtage Valg, er Hr. Overgaard tiltraadt Bestyrelsen, der derefter konstituerede sig med *Larsen* som Næstformand, *Poulsen* som Kasserer og *Langvad* som Sekretær.

Efter Generalforsamlingen afholdtes Auktion over Læseselskabets Bøger, der gav ganske godt i Kassen.

Herning. Formand: *Carl Pape,* Kasserer: Bogholder *Ad. Petersen.*

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer: *N. C. Erichsen,* Sæbyvej. Ugentlig Klubaften hver Onsdag Kl. 8 paa *„du Nord".*

„Søndag den 6te November og eventuelt Onsdag den 9de opføres af Medlemmer en Dillitant-Komedie, dels i veldædigt Øjemed og dels til Fordel for selve Afdelingen. Der opføres: „Kammerjunkeren", „En Misforstaaelse" og „De to Døve". Entréen vil blive særdeles billig og det forventes, at Medlemmerne vil give talrigt Møde, dels for at faa sig en fornøjelig Aften og dels for at støtte vor egen Sag.

Søndag den 13. November Afdellng har sin aarlige Stiftelsesfest ved Fællesspisning Kl. $6^1/_2$ og derefter Bal til Kl. $8^1/_2$.

Nykjøbing p. M. Formand og Kasserer: *Chr. Høgh.* Sekretær: *I. H. Rechnagel.*

Ordinær Generalforsamling afholdtes i Foreningen Lørdagen d. 15. Oktober.

Formanden aabnede Generalforsamlingen med at byde d'Herr. Velkommen og foreslog ved Valg af en Dirigent Hr. Edv. Nicolaysen, som valgtes enstemmigt.

Formanden berettede om Foreningens Virksomhed i forløbne Halvaar, som naturligvis ikke havde været stor i Sommerens Tid, men udtalte sin Glæde over, at man straks kunde mærke Tilgang nu, da Efteraaret nærmede sig, vi havde de sidste Dage modtaget et Par nye Indmeldelser.

Det næste Punkt paa Dagsorden var Valg af to Bestyrelsesmedlemmer i Stedet for d'Herr. Commisserne Nielsen og Nicolaysen, som nu rejste fra Byen, og i deres Sted valgtes d'Herr. Koch og Knudsen.

Der var indkommen Andragende om Lokalets Flytning, som foranledigede en Del Diskussion, man vedtog at flytte til Hr. Bjerregaard.

Endvidere fremkom Formanden med Forslag om at holde forskellige Blade til Fremlæggelse i Lokalet; efter en Del Diskussion vedtoges, at hvert Medlem maatte betale 25 Øre mere pr. Kvartal og Resten udredes af Kassen til Dækning af ca. 30 Kr.

Da Dagsorden var udtømt, sluttede Formanden Generalforsamlingen med at udbringe et Leve for Centralorganisationen.

Til Venner og Kolleger blandt Handels- og Kontormedhjælpere i Nykøbing paa Mors!

Ankommen til Danmarks Hovedstad og indtraadt i min nye Stilling sendes Eder, kære Venner og Kolleger, min venligste Hilsen og hjerteligste og bedste Tak for de mange Aar, jeg har tilbragt sammen med Eder, det være sig saavel i Foreningslivet som det private Selskab, og vil jeg haabe, at Foreningen maa vedblive at arbejde sig fremad til Gavn og Glæde for os alle; ved trofast Samarbejde kan meget opnaas.

Venlig Hilsen fra Eders gamle Ven og Kollega.

Edvard Nicolajsen,

København i November 1904.

Randers. Formand: *G. Kolding,* Nørregade 1. Kasserer: *S. Krogh,* Adelgade 20, I.

Tirsdag d. 11. Oktober 1904 afholdtes ordinær Generalforsamling paa „Bodega" med følgende Dagsorden:

1) Valg af Dirigent. 2) Beretning om Foreningens Stilling. 3) Forslag om Foreningens Virksomhed i Vintersæsonen, af Diskussionsmøder, af Sprogkursus etc. af selskabelige Sammenkomster, af Besøg i Fabriksvirksomheder etc. 4) Valg af en Suppleant. 5) Eventuelt.

Efter at *Chr. Winther* var valgt til Dirigent, aflagde Formanden Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Halvaar, der jo havde været den døde Tid. Medlemsantallet var uforandret, og nu til den forestaaende Vintersæson maatte en kraftig personlig Agitation absolut kunne bringe betydelig Fremgang. Der tiltrængtes et bedre Samarbejde mellem Bestyrelsen og Medlemmmerne, det var altfor trættende, naar Medlemmerne Gang paa Gang svigtede, naar Bestyrelsen af bedste Evne søgte at samle dem.

Det overdroges Bestyrelsen at søge *Diskussionsmøder* afholdte snarest muligt og regelmæssigt i Vinterens Løb.

Til et *Talekursus* i Tysk meldte sig straks 8 Deltagere.

Selskabelige Sammenkomster skal afholdes senere paa Vinteren, eventuelt en Stiftelsestest i Februar.

Tanken om *Besøg paa Fabriksvirksomheder* o. l. optoges med Glæde og vil snarest blive praktiseret.

Som *Suppleant* i Stedet for Kommis *Lind,* der er bortrejst, valgtes enstemmig Kontorist *Chr. Winther.*

Endvidere overdroges det Bestyrelsen i Løbet af Vinteren at udarbejde nye ændrede *Love,* at forelægge næste Generalforsamling. Et Forslag om Afholdelse af et offentlig *Agitationsmøde* udsattes til en gunstig Lejlighed indtræffer.

Ca. Halvdelen af Medlemmerne var mødt!

G. Kolding,

Formand.

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi,* Kasserer: Kommis *C. N. Korsgaard.* Agent for Pladsledighedsforsikringen: Kommis *Carl Bülow.*

Ordinær Generalforsamling afholdes *Fredag d. 11. Novbr. 1904* Kl. 9 Aften paa Hotel „Royal".

Dagsorden:

1) Valg af Bestyrelse. 2) Plan for Virksomhed. 3) Diverse Mød fuldtallig!

Bestyrelsen.

Varde. Formand: Kommis *Joh. Johansen,* Adr. *H. M. Bøtker.* Kasserer: Boghandlermedhjælper *Petersen,* Adr. *Nielsens Boghandel.*

Øerne.

Odense. Formand og Kasserer: *Johs. Petersen,* Overgade 7, der modtager Indmeldelser.

Klubaften paa Hotel Postgaarden hver Onsdag fra Kl. 8.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 22. 15. November 1904. 4. Aargang

Vor Betænkning

til Arbejdsraadet vedrørende en *Revision af Lærlingeloven* er udkommen og foreligger i en 16-sidet, stilfuld udstyret Pjece.

Indhold: Forord. 15 grundlæggende Punkter for en beskyttende Lov for Handels- og Kontorlærlinge. Lærlingeforholdet i Almindelighed. Begrænsning af Retten til at optage Lærlinge. Den praktiske og teoretiske Uddannelse. Lærlingenes Arbejdstid. Misbrug at Lærlinges Arbejdskraft. Hustugt. Handelsinspektører. Centralorganisationens Afdelinger.

Dette Skrift bør ejes af enhver dansk Handels- og Kontormedhjælper. Prisen er *10 Øre pr. Hefte*. D'Herrer Afdelingsformænd bedes *snarest* indsende Bestilling til Hovedkontoret.

„Maa vi være her"?

Et Bidrag til Karakteristik af dansk Principalitet Aar 1904.

Arbejdsraadets Forslag til Lov om Adgang til Siddeplads for Personalet i offentlige Udsalgssteder er, som tidligere meddelt, udsendt til Handels- og Medhjælperorganisationer, for at indhente Erklæringer angaaende den paatænkte Lovs Betimelighed.

Centralorganisationen har som bekendt sluttet sig til Arbejdsraadets Forslag, da dette er i nøje Overensstemmelse med det af vor Kongres i 1902 til dette Spørgsmaal indtagne Standpunkt.

Nu afventer man med Interesse Principalforeningernes Erklæringer, der i mange Tilfælde kan ventes at divergere fra Raadets humane Synsmaade. Erfaringen har jo til Overmaal vist os, at det er saa som saa med den af visse Principalkredse praktiserede Forstaaelse af Tidens Krav i Retning af Medhjælperbeskyttelse. Og et Resultat fra en lille jydsk Købstad bestyrker paa en halv komisk, halv uhyggelig Maade denne vor Tvivl om Principalitetens Forstaaelse og gode Vilje.

Det skete nemlig fornylig, at Skanderborg Handelsforening afholdt ekstraordinær Generalforsamling for at drøfte ovennævnte Sag. Om denne Drøftelse bringer »Skanderborg Amts« Avis en Beretning, der er god at faa Forstand af. For at undgaa enhver Misforstaaelse, citere vi ordret et Stykke af Referatet:

> »Handelsforeningens Formand, Købmand *S. Sass*, oplæste Forslaget med tilhørende Bemærkninger.
>
> *Medlemmerne syntes nærmest at opfatte Forslaget humoristisk**) og mente forøvrigt, at det var Forløber for mere vidtgaaende Krav. Man fandt det absurd, at Butikslokalernes ofte indknebne Plads skulde yderligere formindskes ved Anbringelsen af Møbler til Siddebrug for Personalet.
>
> Efter disse ganske korte Bemærkninger tiltraadtes enstemmigt Bestyrelsens Udkast til Svarskrivelse. Der gøres deri gældende, at *Arbejdstiden for Butiks- og Kontorpersonalet er betydeligt indskrænket i de sidste Aar, den daglige Kost, Omgang, Opholdsværelse og Soveværelse meget forbedret*, ligesom det samme er Tilfældet for Butikkernes og Kontorernes Vedkommende. Yderligere bemærkes, at kun faa Forretninger har større Personale eller mere Plads end strængt nødvendigt, og man formener, at hvis der er et ledigt Øjeblik, *kan en udtrukken Skuffe, en Kasse el. lign. meget godt benyttes som Siddeplads. Endelig finder man, at de unge Mennesker ved Lærlingeloven har faaet saa*

*) Udhævelserne af os. *Red.*

Mænd, som Arbejdet bag Disken, i Pakhuse og Lagerrum har mærket uudsletteligt. Spørg vor højeste Læreanstalts sundhedsvidenskabelige Afdeling, spørg den danske Lægestand, adspørg de Institutioner, der paa nært Hold beskæftiger sig med Befolkningens Sygdomstilfælde, lad Sygekasselederne fremlægge deres Erfaringer paa dette Omraade og gennemgaa for Fuldstændighedens Skyld de bindstærke Enquèter, som en forstaaende Lovgivningsmagt i andre Lande har lagt til Grund for den Reform, som nogle danske Principaler drister sig til at afvise som en Absurditet.

Og lyt sluttelig til dem, hvis Erklæring vejer tungest i Vægtskaalen, Butiksmedhjælperne selv. Man vil faa at høre om ødelagte Fordøjelsesorganer og smærtende Fødder og Ben, som Aareknuder og Platfodethed har givet varig Mén. Thi ikke for intet er Staa-Straffen et af de radikale Midler, vort gammeldags danske Retsvæsen bringer til Anvendelse for at gøre den mistænkte »mør«.

I Bestræbelserne for at afskaffe disse Ulemper og forhindre disse Butiksmedhjælpernes Lidelser, mødes Centralorganisationen med Statsinstitutionen »Arbejdsraadet«. Og disse Bestræbelser er det, der betegnes som *humoristiske*.

Men man gaar endnu videre. Man erklærer overfor Arbejdsraadet, »at Butiks- og Kontorpersonalets Arbejdstid er betydelig indskrænket og at Kost- og Logisystemet er meget forbedret«, og hvad der navnlig fortjener Opmærksomhed og Eftertanke, at *Lærlingeloven har givet de unge Mennesker saa store Rettigheder, at Principalerne spørger: »Maa vi være her«?*

Denne Fripostighed og letfærdige Omgang med Fakta virker forbløffende.

Medhjælpernes Arbejdstid i flere Brancher andrager endnu 16—18 Timer i Døgnet, ikke alene i Sæsontiderne, men denne overmenneskelige Anspændelse af Legem og Aand indtræder Uge efter Uge. 8-Lukningen er endnu et uløst Problem, og selv den nye Helligdagslov indeholder intet Forbud mod Arbejde bag lukkede Skodder. Paastanden om, at Bolig- og Ernæringsforholdene ere meget forbedrede, er Nonsens, forsaavidt man ikke drager Sammenligning mellem Nutiden og en Tid, der ligger Menneskealdre tilbage. Der findes ingen Lovbestemmelse om Indretningen af de Rum, der anvises Medhjælpere og Lærlinge til Opholdssted, og intet Reglement beskytter dem mod den mere end tarvelige Forplejning, der bevislig bliver dem til Del i mangfoldige Tilfælde.

Men de skanderborgske Købmænds Uvidenhed og Overfladiskhed ved Behandlingen af Spørgsmaalet fejrer sin Triumf i den intetsigende Sammenblanding af Hvilepladser og Lærlingelov. Thi hvad vedkommer i det foreliggende Tilfælde denne Lov den udlærte Medhjælper?

Lærlingelovens paastaaede Fortræffelighed karakteriseres iøvrigt bedst derved, at Industriens og Haandværkets Arbejdsgivere foreslaar den ændret i en mere moderne Aand, og dens velsignelsesrige Resultater fremgaar tydeligt af vor Artikelserie: »Dengang jeg lærte«, og skal endvidere i vor nu indledede Agitation blive prøvet og værdsat paa rette Maade.

Hensigten med dette Angreb er ikke blot velment at give de Skanderborg Købmænd det glatte Lag, men vi adresserer denne Artikel til alle de Meningsfæller, de maatte have omkring i Landet. Hine Principaler bør dog have Prisen for ihærdig Stræben efter at sætte den reaktionære Rekord. Den afgivne Betænkning er saa lærerig, at den, ligervis de opsigtvækkende franske Rigsdagstaler, burde slaas op over det ganske Land. Ophængt overalt i Butikker og Kontorer vilde Skanderborg-Betænkningen blive en mægtig Agitation for vor Bevægelse.

Vore Kravs Retfærdighed og Berettigelse synes stadig at drive vore Modstandere til en hazarderet Taktik. Den hidtil ligegyldige Medhjælper og den unge Kvinde, for hvem Ekspe-

Finsen-Indsamlingen.

I Henhold til omstaaende Artikel opfordre vi herved Centralorganisationens Afdelinger til at deltage i National-Subskriptionen for Tilvejebringelse af et Mindesmærke for afdøde Professor, Dr. med. *Niels R. Finsen.* D'Herrer Afdelingsformænd bedes indsende Rekvisition paa de af Indsamlingskomitéen udstedte 10-Øres Kuponer. Disse Kuponer erholdes ved Henvendelse til *Hovedkontoret.* Større personlige Bidrag bedes sendt til *Redaktionen.*

Åge Hyllested,
Centralorganisationens Formand.

Vilh. Hansen,
»D. H.- & K.-M. Tid.«s Redaktør.

Vor Betænkning

til Arbejdsraadet vedrørende en *Revision af Lærlingeloven* er udkommen og foreligger i en 16-sidet, stilfuld udstyret Pjece.

Indhold: Forord. 15 grundlæggende Punkter for en beskyttende Lov for Handels- og Kontorlærlinge. Lærlingeforholdet i Almindelighed. Begrænsning af Retten til at optage Lærlinge. Den praktiske og teoretiske Uddannelse. Lærlingenes Arbejdstid. Misbrug at Lærlinges Arbejdskraft. Hustugt. Handelsinspektører. Centralorganisationens Afdelinger.

Dette Skrift bør ejes af enhver dansk Handels- og Kontormedhjælper. Prisen er *10 Øre pr. Hefte.* D'Herrer Afdelingsformænd bedes *snarest* indsende Bestilling til Hovedkontoret.

„Maa vi være her"?

Et Bidrag til Karakteristik af dansk Principalitet Aar 1904.

Arbejdsraadets Forslag til Lov om Adgang til Siddeplads for Personalet i offentlige Udsalgssteder er, som tidligere meddelt, udsendt til Handels- og Medhjælperorganisationer, for at indhente Erklæringer angaaende den paatænkte Lovs Betimelighed.

Centralorganisationen har som bekendt sluttet sig til Arbejdsraadets Forslag, da dette er i nøje Overensstemmelse med det af vor Kongres i 1902 til dette Spørgsmaal indtagne Standpunkt.

Nu afventer man med Interesse Principalforeningernes Erklæringer, der i mange Tilfælde kan ventes at divergere fra Raadets humane Synsmaade. Erfaringen har jo til Overmaal vist os, at det er saa som saa med den af visse Principalkredse praktiserede Forstaaelse af Tidens Krav i Retning af Medhjælperbeskyttelse. Og et Resultat fra en lille jydsk Købstad bestyrker paa en halv komisk, halv uhyggelig Maade denne vor Tvivl om Principalitetens Forstaaelse og gode Vilje.

Det skete nemlig fornylig, at Skanderborg Handelsforening afholdt ekstraordinær Generalforsamling for at drøfte ovennævnte Sag. Om denne Drøftelse bringer »Skanderborg Amts« Avis en Beretning, der er god at faa Forstand af. For at undgaa enhver Misforstaaelse, citere vi ordret et Stykke af Referatet:

> »Handelsforeningens Formand, Købmand *S. Sass*, oplæste Forslaget med tilhørende Bemærkninger.
>
> *Medlemmerne syntes nærmest at opfatte Forslaget humoristisk**) og mente forøvrigt, at det var Forløber for mere vidtgaaende Krav. Man fandt det absurd, at Butikslokalernes ofte indknebne Plads skulde yderligere formindskes ved Anbringelsen af Møbler til Siddebrug for Personalet.
>
> Efter disse ganske korte Bemærkninger tiltraadtes enstemmigt Bestyrelsens Udkast til Svarskrivelse. Der gøres deri gældende, at *Arbejdstiden for Butiks- og Kontorpersonalet er betydeligt indskrænket i de sidste Aar, den daglige Kost, Omgang, Opholdsværelse og Soveværelse meget forbedret,* ligesom det samme er Tilfældet for Butikkernes og Kontorernes Vedkommende. Yderligere bemærkes, at kun faa Forretninger har større Personale eller mere Plads end strængt nødvendigt, og man formener, at hvis der er et ledigt Øjeblik, *kan en udtrukken Skuffe, en Kasse el. lign. meget godt benyttes som Siddeplads. Endelig finder man, at de unge Mennesker ved Lærlingeloven har faaet saa store Rettigheder, at Principalerne snart maa spørge: »Maa vi være her«?* — og i Konklusion af det anførte *fraraader* man bestemt Forslaget, som der formentlig *ikke er Trang til*«.

Det er vel overflødigt at optrævle dette Gallimathias, disse gammeldags, mugne Anskuelser og Paastande, hvis Borgerret en ny og humanttænkende Tid forlængst har annuleret i den dannede Alménheds Bevidsthed. Skade kun, at disse Principalnavne skal gaa tabt for Fremtidens Kulturhistoriker, der med den sanddru Forskers Samvittighedsfuldhed vil smykke Bagstrævets Mænd med knastørre, falmede Evighedsblomster.

Der findes i dette Land vel Tusinder af gamle og unge Mænd, som Arbejdet bag Disken, i Pakhuse og Lagerrum har mærket uudsletteligt. Spørg vor højeste Læreanstalts sundhedsvidenskabelige Afdeling, spørg den danske Lægestand, adspørg de Institutioner, der paa nært Hold beskæftiger sig med Befolkningens Sygdomstilfælde, lad Sygekasselederne fremlægge deres Erfaringer paa dette Omraade og gennemgaa for Fuldstændighedens Skyld de bindstærke Enquèter, som en forstaaende Lovgivningsmagt i andre Lande har lagt til Grund for den Reform, som nogle danske Principaler drister sig til at afvise som en Absurditet.

Og lyt sluttelig til dem, hvis Erklæring vejer tungest i Vægtskaalen, Butiksmedhjælperne selv. Man vil faa at høre om ødelagte Fordøjelsesorganer og smærtende Fødder og Ben, som Aareknuder og Platfodethed har givet varig Mén. Thi ikke for intet er Staa-Straffen et af de radikale Midler, vort gammeldags danske Retsvæsen bringer til Anvendelse for at gøre den mistænkte »mør«.

I Bestræbelserne for at afskaffe disse Ulemper og forhindre disse Butiksmedhjælpernes Lidelser, mødes Centralorganisationen med Statsinstitutionen »Arbejdsraadet«. Og disse Bestræbelser er det, der betegnes som *humoristiske.*

Men man gaar endnu videre. Man erklærer overfor Arbejdsraadet, »at Butiks- og Kontorpersonalets Arbejdstid er betydelig indskrænket og at Kost- og Logisystemet er meget forbedret«, og hvad der navnlig fortjener Opmærksomhed og Eftertanke, at *Lærlingeloven har givet de unge Mennesker saa store Rettigheder, at Principalerne spørger: »Maa vi være her«?*

Denne Fripostighed og letfærdige Omgang med Fakta virker forbløffende.

Medhjælpernes Arbejdstid i flere Brancher andrager endnu 16—18 Timer i Døgnet, ikke alene i Sæsontiderne, men denne overmenneskelige Anspændelse af Legem og Aand indtræder Uge efter Uge. 8-Lukningen er endnu et uløst Problem, og selv den nye Helligdagslov indeholder intet Forbud mod Arbejde bag lukkede Skodder. Paastanden om, at Bolig- og Ernæringsforholdene ere meget forbedrede, er Nonsens, forsaavidt man ikke drager Sammenligning mellem Nutiden og en Tid, der ligger Menneskealdre tilbage. Der findes ingen Lovbestemmelse om Indretningen af de Rum, der anvises Medhjælpere og Lærlinge til Opholdssted, og intet Reglement beskytter dem mod den mere end tarvelige Forplejning, der bevislig bliver dem til Del i mangfoldige Tilfælde.

Men de skanderborgske Købmænds Uvidenhed og Overfladiskhed ved Behandlingen af Spørgsmaalet fejrer sin Triumf i den intetsigende Sammenblanding af Hvilepladser og Lærlingelov. Thi hvad vedkommer i det foreliggende Tilfælde denne Lov den udlærte Medhjælper?

Lærlingelovens paastaaede Fortræffelighed karakteriseres iøvrigt bedst derved, at Industriens og Haandværkets Arbejdsgivere foreslaar den ændret i en mere moderne Aand, og dens velsignelsesrige Resultater fremgaar tydeligt af vor Artikelserie: »Dengang jeg lærte«, og skal endvidere i vor nu indledede Agitation blive prøvet og værdsat paa rette Maade.

Hensigten med dette Angreb er ikke blot velment at give de Skanderborg Købmænd det glatte Lag, men vi adresserer denne Artikel til alle de Meningsfæller, de maatte have omkring i Landet. Hine Principaler bør dog have Prisen for ihærdig Stræben efter at sætte den reaktionære Rekord. Den afgivne Betænkning er saa lærerig, at den, ligervis de opsigtvækkende franske Rigsdagstaler, burde slaas op over det ganske Land. Ophængt overalt i Butikker og Kontorer vilde Skanderborg-Betænkningen blive en mægtig Agitation for vor Bevægelse.

Vore Kravs Retfærdighed og Berettigelse synes stadig at drive vore Modstandere til en hazarderet Taktik. Den hidtil ligegyldige Medhjælper og den unge Kvinde, for hvem Ekspe-

*) Udhævelserne af os. *Red.*

ditricestillingen i sin nuværende Form kan have endnu mere sundhedsnedbrydende Følger, kunde let blive vakt ved den Lattersalve, hvormed et beskedent, men dog saa vigtigt Ønske som denne ringe Forbedring, er bleven modtaget. Samtidig hermed vil Centralorganisationens Medlemsantal være forøget.

Vore Reformkravs Skæbne afgøres ikke af Medlemmerne i denne eller hin Principalforening, og det vilde baade dem bedst, om de i Tide tilegnede sig Forstaaelsen af vore Fordringers sande Karakter og lærte at indse, at det er alvorlige og besindige Mænd, der varetager Medhjælperstandens Interesser — Medhjælpere, der med Hensyn til rigtig Opfattelse af det sociale Spørgsmaal indenfor Handelsstanden har sejlet »den gamle Skole«s Mænd agterud.

Lærlingenes Arbejdstid i Odense.

En Skrivelse fra Byraadet.

Som tidligere meddelt indbragte vor Afdeling i Odense et Andragende til Byraadet om at indskrænke Arbejdstiden for unge Mennesker under 18 Aar til Tiden mellem Kl. 6 Morgen og 8 Aften, Fredag, Lørdag og Dagen før Folkekirkens Helligdage undtagen.

Under Byraadets Forhandling om Andragendet oplyste Borgmesteren, at der fra Odense Handelsforening forelaa Erklæring om, at der nu i Principalkredse var Bestræbelser oppe for at faa Lærlingenes Arbejdstid fastsat ved Lov, men at Foreningen vilde afvente Sagens videre Forløb. Det oplystes ved Mødet, at Provindshandlerforeningernes Fællesudvalg havde ladet forespørge 31 Handelsforeninger om deres Stilling til den tvungne 8-Lukning; 24 havde stemt for og 6 imod.

Paa Forslag af Borgmesteren vedtoges det at afsende følgende Svarskrivelse til vor Afdeling:

Odense Byraad, den 24. Oktober 1904.

Under 5te August d. A. har Foreningen andraget om, at Byraadet i Henhold til § 1 i Lov Nr. 71 af 11. April 1901 om Arbejde i Fabrikker og dermed ligestillede Virksomheder samt det offentliges Tilsyn dermed vil træffe nærmere formulerede Bestemmelser til Begrænsning af Arbejdstiden for de paa Kontorer og i Butikker beskæftigede unge Mennesker af begge Køn under 18 Aar.

Da man imidlertid har bragt i Erfaring, at Indenrigsministeriets Opmærksomhed paa Foranledning af og med Tilslutning af forskellige Handelsforeninger er henledet paa denne Sag — der herefter formentlig vil kunne ventes fremmet ved Lov — har Byraadet vedtaget indtil videre at stille Sagen i Bero, idet man dog tilføjer, at man i Erkendelse af det berettigede i de fremsatte Ønsker er rede til at optage Sagen til fornyet Overvejelse, saafremt Forholdene ikke i en nogenlunde nær Fremtid ordnes ad Lovgivningens Vej.

P. B. V.

Dithmer.

Løsgængerne.

Det Hjærtesuk, der undslap den ærede Redaktion af „D. H.- & K.-M. Tidende“ i Nr. 19 om de faa Medarbejdere ved Bladet, har sikkert fundet Forstaaelse hos mange af vi „Menige“ herude paa Landet. Vi har vel vidst, at Medlemsbladet var vort eget, og at vi kunde faa Plads for vore Udgydelser deri, men den fine, overlegne Pen, der hidtil har behersket Bladet, har holdt „Amatørpennen“ i ærbødig Afstand og afholdt den fra at give sit Bidrag med. Men nu, da Redaktionen selv saa indtrængende beder om Bidrag, er det at haabe, at mange vil følge Opfordringen og sende bedst muligt Stof.

Uden at stille Emnet: „Dengang jeg lærte“ i Skyggen, vil jeg fremsætte et Spørgsmaal til alvorlig Overvejelse, et Spørgsmaal, der sikkert som Diskussionsemne vil rumme lige saa mange interessante Sider, som „Dengang jeg lærte“.

Centralorganisationen har jo nu sin direkte Afdeling for de løsgaaende Medlemmer af Medhjælperbevægelsen. Jeg har tidligere været Medlem af en større Afdeling i en By, og dér efter bedste Evne arbejdet for vor Sag, men saa kom jeg paa Landet. Den mig iboende Trang til at agitere for vor Forening forlod mig selvfølgelig ikke, fordi jeg forandrede Opholdssted, og jeg har da ogsaa opnaaet at vinde de fleste af Kollegerne paa min Egn for vor Sag og faaet disse til at indmelde sig i Centralorganisationen.

Men nu kommer mit Spørgsmaal: Paa hvilken Maade skal man, efter at have hvervet Medlemmer, bedst holde deres Interesse vaagen, naar de opholder sig paa Steder, hvor der ingen Afdeling er oprettet?

Der findes indenfor hele vort udstrakte Agitationsfelt ikke et mere taknemligt Emne, end netop de Kolleger, der lever deres eget, stille Liv derude i den lille, rolige By. Dér møder man den vaagne, søgende Kollega, som næsten altid i Fagbevægelsen ser et betydningsfuldt, ja endog uundværligt Middel for Medhjælperstandens Eksistens, men — de løber saa hurtig trætte, og Grunden hertil maa sikkert søges deri, at deres hele Forbindelse med Kolleger er Medlemsbladet, og at de mangler det Samkvem med forstaaende Kammerater, som Byerne byde.

Netop i denne Tid, da der reformeres paa vor Agitationsmaade, turde det være paa sin Plads at henlede Opmærksomheden paa det ovennævnte Felt og høre Medlemmernes Mening om, hvordan Agitationen med største Udbytte bør ledes overfor de løsgaaende Kolleger; thi det gælder jo ikke alene om at skaffe nye Medlemmer, men vel navnlig om at bevare dem, hvis Interesse for vor Sag alt er vakt.

Cosmus.

Agitationen.

Mødet i »Studenterhuset« i Kjøbenhavn.

Som smukt Nr. 1 mødte de kjøbenhavnske Afdelinger op, da den tilstundende Vinterkampagne indenfor Centralorganisationen manede til virksomt Arbejde.

Men beredvilligt havde Centralorganisationens Formand da ogsaa tilsagt sin Støtte som Taler ved et offentligt Møde om Maximalarbejdstiden.

Der var set hen mod det berammede Møde med en Del Forventning og en ikke lille Stab af Medlemmerne i de kjøbenhavnske Afdelinger var mødt op i Studentersamfundets Festsal afvigte Mandag Aften den 7. ds. for at byde vor Formand Velkommen. Ydermere saa man blandt den Ungdom, der flokkedes om Talerstolen, ikke faa udenforstaaende Kolleger og enkelte Principaler. Dog overalt i Livet er man udsat for Skuffelsen, og da Formanden for det kjøbenhavnske Agitationsudvalg Hr. *C. Wulff* bød Forsamlingen Velkommen, var det med Beklagelse af, at Hr. *Åge Hyllested* desværre havde meldt Forfald.

Det geraader imidlertid de kjøbenhavnske Tillidsmænd til Ære, at man havde formaaet at raade Bod paa denne Skade, og Mødet blev et af de mest vellykkede, der i lange Tider har været afholdt i Hovedstaden.

I Stedet for Hr. Hyllested mødte da som første Taler Formanden for Kontormedhjælpernes Organisation, Fuldmægtig *Hasselriis*, der i sit Foredrag gav et Kulturbillede af Handels- og Kontormedhjælperen og skildrede de Forhold, hvorunder Livet levedes indenfor Standen, Forhold, der baade medførte Nødvendigheden af en faglig Organisation, dens Berettigelse, Maal og Midler, og manede slutteligt varmt til Sammenslutning indenfor Organisationen. Efter denne Indledningstale, der ligesom de følgende lønnedes med Udbrud af Tilslutning og sluttelig med bragende Klapsalver fra Forsamlingen, fik vor bekendte Aalborg-Formand, Hr. *Th. Hansen*, Ordet for at omtale Maximalarbejdstiden. Denne vor jydske Kollegas sympatetiske Fremtræden tiltalte de kjøbenhavnske Standsfæller tilsyneladende, og der vaktes Stemning, da denne Taler varmt talte Højstarbejdstidens Sag og kraftigt anbefalede at medgive den noksom bekendte Adresse de ønskede Underskrifter.

Derpaa talte Hr. *K. Hintz* i Tilslutning til de foregaaende Talere, han appelerede vor Sag til Kollegerne og det med lige stor Energi, skønt han kunde oplyse, at han netop i de Dage var traadt ind i Principalernes Rækker. I den paafølgende Diskussion deltog bl. a. d'Hrr. Prokurist *H. P. Hansen*, *Axel Gundel* og Kontorist *Hvass*. Opposition kom ikke til Orde, der herskede, som berørt, en lykkevarslende Stemning og Be-

gejstring, og det gjorde ingen Skaar i det smukke Ensemble, at en tilsyneladende talesyg og lidt underlig Grosserer nogle Gange gav sit Besyv med.

Vi kan naturligvis ikke leve af gode Stemninger, kun naar disse, som Tilfældet viste sig at være her, satte Frugt i et smukt Antal Underskrifter og en Del Ny-Indmeldelser, har vi Ret og Grund til at glæde os over denne Medhjælperaften.

H.

Fra vort Hovedkontor.

Oktober-Beretningen.

Formandens Rapport for Oktober oplyser, at Centralorganisationens Betænkning angaaende Lærlingelovens Revision er indsendt til Arbejdsraadets Medlemmer og disses Stedfortrædere.

Betænkningen er trykt som en 16-sidet Pjece og skal sælges til Medlemmer og udenforstaaende for 10 Øre pr. Hæfte.

Hovedkontoret har udsendt Cirkulære til alle Afdelingsformænd med Opfordring til at lade afholde offentlige Møder angaaende Lærlingelovens Forbedring.

Beretningen meddeler, at Hovedkassens Bidrag til Agitationen udredes ved, at den afholder Rejseudgifter og Diæter til de fremmede Talere som Afdelingerne benytter. Tilskuddet til Kjøbenhavn er ansat noget højere, dels paa Grund af Afdelingernes Antal dels fordi Udgifterne til Møder i Hovedstaden er større end i Provindserne.

Indsamlingen af Underskrifter paa Adressen for Maximalarbejdsdagen er afsluttet og Optællingen vil blive paabegyndt.

Hovedkontoret forbereder Arbejdet med Indsendelse af vore forskellige Andragender til Regering og Rigsdag. Der er udsendt ca. 400 Circulærer til Kolleger udenfor Organisationen. Medlemsantallet er jævnt stigende. Tilgangen falder især paa den direkte Afdeling. Fra Hovedkontoret er der i Løbet af Oktober udsendt en Del Cirkulærer til Hovedbestyrelsen og Afdelingerne angaaende forskellige administrative Anliggender.

Sluttelig omtaltes det, at Odense-Afdelingen har skiftet Formand, idet Hr. *Johs. Petersen* har faaet Stilling i Kolding. Forhaabentlig aabner dette Muligheden for, at vor energiske Kollega, snart kan melde om Oprettelse af en ny Afdeling i denne By.

Kontormedhjælpernes Organisation i København.

Ærede Kolleger og Standsfæller!

Naar disse Linjer træffer Dem, da er alt denne Agitationskampagne her i Hovedstaden begyndt. Vor Centralorganisations Formand vil da have talt, forhaabentlig under Overværelse af Majoriteten af d'Herr., og atter manet os til Arbejde, til Kamp og Sammenhold.

Kampen har alt længe staaet, og ikke mindst her i Hovedstaden har dette været Tilfældet. Men vi maa ikke hvile paa de indhøstede Laurbær; er Stillingen god, da, frem for alt, lad os ikke lægge Hænderne i Skødet. Lad os ikke tabe Interessen, fordi vor Sag ikke har al Nyhedens Interesse, fordi den har talt sit Sprog vidt og bredt og vakt Begejstring eller Forargelse, holdt Stand, for saa med sin tilkæmpede Respekt at træde ind i anden eller en lavere Række af Aktualiteternes Mængde.

Tiden er netop inde for Arbejde. De værste Slag er slaaede, den værste Tørn taget af. *Det Arbejde, der gøres nu, det, der lønner rigt*, det bringer den saaede Sæd hjem i Laden.

Men ikke nok hermed. Thi nu er Tiden inde til at forfølge et Held. Nu er netop Tiden kommen til med et kraftigt Tag at sikre vor Bevægelse det Overtag her i Hovedstaden, som er en Betingelse for, at den kan øve sin Mission i videst Forstand og indtage en attraaet Første-Position.

Selv om vi har naaet en fast og betydningsfuld Position, da maa dette ikke være nok. Thi vi kan ikke leve paa det længere end det skarpt begrænsede Nu. Stilstand er Tilbageskridt og Død, kun Fremgang er Liv.

Derfor har vi Brug for alle gode Kræfter. Kræfter, viede vor Sag nu, er Kulturarbejde, er Arbejde paa Fremskridt, er Samfundsmission i vid Forstand.

Vor Begejstring maa atter vaagne, vor Arbejdslyst maa atter blomstre og sætte opmuntrende Frugt, vi mangler Pinse-Aand for vor Sag.

Vi har Brug for alle gode Kræfter. Og vi kan sikre enhver rig Tilfredsstillelse ved Arbejdet for vor fælles Sag.

Der er fablet i sin Tid om de Masser, der skulde slutte sig til os efter vor Bevægelses Reorganisation. Vort Kontingent blev sat ned for at befordre Tilstrømningen, men den ventede Massetilstrømning er udebleven, klages der over.

Men der er jo heller ikke gjordt noget for at drage disse Masser ind i vor Forenings Rækker. Kontingentet blev sat ned; det var selvfølgelig Indledningen, men saa maatte der jo ogsaa gøres det, at lade denne Kontingentnedsættelse komme til Massernes Kundskab. Nu tales der om Kontingentforhøjelse. Kan hænde, den var paa sin Plads, kan hænde den ikke var det. Men eet er vist, naar der nu til Forsvar for en Kontingentforhøjelse anføres, at Forudsætningen med Nedsættelse var en Massetilgang af Medlemmer og at denne nu er bristet, da er dette Argument ikke retfærdigt, al den Stund der intet nævneværdigt er gjort for denne Tilgang udover dette nævnte med Kontingentet. Der skyldes endnu et Bevis. Og det skal denne Kampagne enten give eller nægte.

Har man fablet om en Massetilgang, har man tænkt sig den og tænkt paa den, da maatte man ogsaa virke derhen imod.

Derfor op, Kolleger og Standsfæller, fat paa Arbejdet. Ingen Betænkning, men en rask mandhaftig Beslutning. Ikke imorgen, men idag, ikke om en Time, men nu. Tiden er inde. Forfølg Heldet. Festn Sejren. Mød til vore Sammenkomster. Agitér for vore Møder, saml Underskrifter, om der end er nogle at faa,til vor Adresse. Hvert Medlem maa skaffe mindst et nyt. Lad dette være et stiltiende Løfte. Et Haandslag i Tanken, en djærv, ærlig Vilje, er usvækket Energi, saa gaar vi paa hver for sig. Maalet er vor egen, vor Stands Velfærd og Lykke.

Der er Varsler i Luften om nye Tider for den danske Ungdom. Om Tiden, hvor Idealerne sidder til Højbords. En ny Tid, hvor Sundhed og Friskhed, Livsmod og Glæde, Sundhed og Djærvhed skal feje onde Aars beklumrede og sygelige Trøstesløshed bort. Hærdede Nerver og kraftige Muskler, Renhed og høj Luft, Malmklang i Tonefaldet, nye Tider.

Nye Tider ogsaa for os. Slaa et Slag, djærvt og mandigt, ærligt og tillidsfuldt. Det gælder vor *egen* Sag: Vor Stand vor Fremtid, vor Velfærd, vor Lykke, vort Liv.

C. H. W. Hasselriis.

Handels- og Kontormedhjælperne og Finsen-Indsamlingen.

Giv hver mindst en 10-Øre.

Professor *Niels R. Finsens* Død føles ikke blot som et smerteligt Tab for Nationen, men hans overordentlige Betydning for den moderne Lægevidenskab havde gjort hans Navn kendt og beundret over hele den civiliserede Verden, og hans altfor tidlige Bortgang beklages derfor langt udenfor hans Landsmænds egen Kreds.

Det danske Folk har dog Førstepligten til at hædre den store Videnskabsmands Minde. Initiativet til Oprejsning af et Mindesmærke for Finsen og til Udvidelse og Forbedring af det af ham oprettede Institut er allerede taget og et Opraab, undertegnet af 1400 Mænd og Kvinder, tilhørende alle Samfundsklasser, er udstedt til det danske Folk. Opraabet, der er undertegnet af Ministeriets Medlemmer, Politikere, Videnskabsmænd, Forfattere, Læger, Redaktører, Lærere og Ledere af faglige Sammenslutninger, er bl. a. undertegnet af Redaktør *Vilh. Hansen* som Repræsentant for Handels- og Kontormedhjælper-Standen.

I Tilslutning til ovennævnte Opraab, har Formændene for Centralforeninger af Sygekasser og Fagorganisationer udsendt en Optordring til deres Medlemmer om hver at yde et Bidrag af mindst *10 Øre*. Denne Opfordring er underskrevet af Centralorganisationens Formand, *Åge Hyllested*.

Vi opfordrer herved vore Standsfæller til overalt at yde deres Skærv til denne nationale Sag, og anmoder Afdelingsformændene ufortøvet at rekvirere et passende Antal Kvitteringsmærker hos Formanden.

Kolleger, der vil yde *et større personligt Bidrag*, bedes indsende dette til *Redaktøren*. der da vil meddele Bidragyderen Indsamlingskomitéens Kuponkvittering.

Redaktionen.

Paa Grund af Pladsmangel har vi set os nødsaget til at udskyde Fortsættelsen af „*Dengang jeg lærte*“ til næste Nummer.

Fra Centralorganisationen.

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

Centralorganisationens Adresser:

Hovedkontoret: Esbjerg.
Formand: *Åge Hyllested.*
Hovedkasserer: *Chr. Ingvoldsen.*

„D. H.- & K.-M. Tidende“s Redaktion: Kjøbenhavn.
Redaktør: *Vilh. Hansen,* Mysundegade 26.

„D. H.- & K.-M. Tidende“s Ekspedition: Kjøbenhavn.
Ekspeditør: *V. Zwicki,* Jacob Danefærdsvej 6.

Agitationsudvalgene:
Kjøbenhavn og Omegn: Formand: *C. Wulff.* Kjøbenhavn, Søllerødgade 24, 3.
Jylland og Fyn: Formand: *Vald. Pedersen,* Aarhus, Høegh Guldbergsgade 69 A.
Øerne: Formand: *Vilh. Hansen,* Kjøbenhavn, Mysundegade 26.

Engageringsbureauet: Aarhus.
Leder: *Robert Petersen,* Guldsmedegade 24—26.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *C. Wulff,* Søllerødgade 24, 3. Kasserer: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3 L.
Annonceexpeditør: *C. H. W. Hasselriis,* Odensegade 20, 3, Ø.
Vinterlokale i Haandværkerforeningen, Kronprinsensgade 7 hver 1ste og 3die Tirsdag i Maaneden, i *November den 1ste og 15de.*
Disse hyggelige og centralt beliggende Lokaler, har sikkert Betingelsen for at blive et søgt Samlingssted for de københavnske Medhjælpere. Agitationsudvalget vil arrangere Foredrag, Oplæsning og anden lettere Underholdning og opfordrer derfor Medlemmerne til at komme til Stede de respektive Mødeaftener samt medtage saa mange Kolleger udenfor Organisationen som mulig. Programmet for disse Sammenkomster vil blive meddelt i næste Nummer af Bladet.
Mød, Kolleger, og tag Venner og Bekendte med.

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *Thyge Hansen,* Saxogade 112, 3. Kasserer: *E. Schibler,* Istedgade 120

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *C. H. W. Hasselriis,* Odensegade 20, 3, Ø. Kasserer: *C. Wulff,* Søllerødgade 24, 3.
Den nyvalgte Bestyrelse har paa et nyligt afholdt Bestyrelsesmøde konstituerede sig med Hr. *Hasselriis* som Formand paa følgende Maade. Næsttormand: Hr. Translatør *Høysholdt,* Kasserer: Hr. *C. Wulff,* Sekretær: Frk. *Louise Bjørner.*
Bestyrelsen staar solidarisk om at lægge alle Kræfter ind paa Arbejdet for vor Afdeling og vor Sag og opfordrer Medlemmerne til at gøre fælles Sag med Bestyrelsen heri. Kom i vort Lokale, Agitér for nye Medlemmer.
Medlemmerne erindres atter om at indsende Adresseskemaerne til Formanden straks.
Opmærksomheden henledes paa vore Vinterlokaler. Mød talrigt, husk, at enhver Kollega er velkommen. Bestyrelsen forbereder til ihærdigt Arbejde i denne Sæson og haaber paa kollegial Støtte hos Foreningens Medlemmer.

Med koll. Hilsen
C. H. W. Hasselriis.

Kolonial- og Materialmedhjælpernes Organisation. Formand: *K. Hintz.* Oehlenschlægersgade 50, I. Kasserer: *H. P. Jensen,* Sølvgade 86. 2. Sal.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Danmarksgade 6, 2. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).
Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Aarhus. Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Telefon 1443. Kasserer: *Th. Nielsen,* Thunøgade 46, 2. Sekretær: *E. Nielsen,* Annagade 35. Leder af Engageringsvæsenet: *Robert Petersen,* Guldsmedgade 24—26. Annonceexpeditør: *Hakonsen,* Vestergade 10. Telefon 1224.
Billetter til Fotoplastikon kunne faaes til nedsat Pris hos Kassereren.

Tirsdag den 22. November Kl. 9 præcis afholdes Foreningsmøde i Handels- og Kontoristforeningens Sal.
Dagsorden:
1) Agitationen. 2) Vinterfornøjelserne. 3) Lærlingelovens Revision og offentligt Møde d. 27. Novbr. 1904, samt flere mindre Sager.
Alle Medlemmer, saavel fra Kontorer som Butikker, bør komme til dette særdeles vigtige Møde.

Bestyrelsen.

Søndag d. 27. Novbr., Eftm. Kl. 3½ pr. afholdes offentligt Møde i Handels- og Kontoristforeningens Festsal om vor Stilling til Lærlingelovens Revision. Centralorganisationens Formand, Hr. *Åge Hyllested,* Esbjerg, vil komme til Stede som Taler.
Hvert Medlem, saavel fra Kontor som Butik, bør give Møde og sørge for, at Kolleger, Principaler, Forældre og Værger samt Lærlinge giver Møde, for at vi virkelig kan faa noget betydningsfuldt ud af denne vigtige Sag.

Bestyrelsen.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested.* Kasserer: Assistent *Th. W. Poulsen,* „Hermes“. Foreningens Lokaler: Skolegade 36.

Herning. Formand: *Carl Pape,* Kasserer: Bogholder *Ad. Petersen.*

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer: *N. C. Erichsen,* Sæbyvej. Ugentlig Klubaften hver Onsdag Kl. 8 paa „*du Nord*“.

Nykjøbing p. M. Formand og Kasserer: *Chr. Høgh.* Sekretær: *I. H. Rechnagel.*

Randers. Formand: *G. Kolding,* Nørregade 1. Kasserer: *S. Krogh,* Adelgade 20, I.

Thisted: Formand: Bogholder *C. Brandi,* Kasserer: Kommis *C. N. Korsgaard.*

Varde. Formand: Kommis *Joh. Johansen,* Adr. *H. M. Bøtker.* Kasserer: Boghandlermedhjælper *Petersen,* Adr. *Nielsens Boghandel.*

Øerne.

Odense. Formand, Kommis *Carl Nielsen,* Overgade 7, og Kasserer Annonceekspeditør, Kontorist *C. Møller,* Kongensgade 13, Sekretær *Alf. Andersen,* Nørregade 79.
Klubaften paa Hotel Postgaarden hver Onsdag fra Kl. 8.
Paa Grund af, at den hidtidige Formand, Hr. *Johs. Petersen,* havde faaet Plads i Kolding og skulde tiltræde denne den 1ste November, afholdtes Onsdag den 26. Oktober ekstraordinær Generalforsamling med Dagsorden: Valg af et Bestyrelsesmedlem og to Suppleanter.
Til Bestyrelsesmedlem valgtes Hr. Kontorist *C. Møller* og til Suppleanter d'Herr. Kommis *A. Nielsen Smaakjær* og Kommis *C. F. Christensen.*
Bestyrelsen konstituerede sig derefter saaledes: Kommis *Carl Nielsen,* Formand; Bogholder *Vagn Thomsen,* Næstformand; Kontorist *C. Møller,* Kasserer og Annonceekspeditør; Kontorist *Alf. Andersen,* Sekretær og Forretningsfører *J. Nielsen,* Bisidder.
Søndag den 30. Oktober afholdtes en Fællesspisning til Ære for den afgaaende Formand. Ved Bordet, hvor en fornøjelig Stemning raadede, talte Forretningsfører *J. Nielsen* for Hr. Petersen og takkede ham for det uegennyttige Arbejde han som Formand havde udført for Foreningen, og beklagede det Tab Foreningen vilde lide ved hans Bortrejse. Desuden holdtes en Mængde andre Taler, hvoriblandt først og fremmest for Centralorganisationen, for den nye Formand o. s. v. Et for vor elskværdige Vært paa Hotel Postgaarden, Hr. *Petersen,* udbragt Leve, besvarede denne, der selv er Forretningsindehaver, med at udtale, at naar han havde overladt os sine Lokaler uden Vederlag og i det hele saa med Velvilje paa Foreningen, saa var det, fordi han var overbevidst om, at det vi kæmpede for og havde til Maal, var noget godt og betød en Højnelse ikke alene for Medhjælperne, men for hele Handelsstanden. Efter Bordet tilbragtes endnu et Par Timer i behageligt Samvær.
Offentligt Møde afholdes i Industripalæets lille Sal, Søndag den *20. November* Kl. 4 Eftermiddag med Hr. *Åge Hyllested* som Taler. Agitér for talrig Tilslutning.

Rettelse.

I Hr. Handelsskolebestyrer *Niels P. Nielsen's* Artikel »Handelsskolesagen« i D. H. & K.-M. Tidendes Nr. 21 er der ved Ombrydningen udfaldet et Stykke i Artiklens 34te Linie og fremdeles:
Det skal hedde: »Den ene bestaar i, at Finansudvalget bevilger *et bestemt Beløb* til *en bestemt Skole,* og den anden i, at Finansudvalget bevilger et samlet Beløb, der efter Handelsskoleinspektørens Indstilling fordeles af Indenrigsministeriet mellem andre Handelsskoler«.

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 23. 1. December 1904. 4. Aargang

vigtigste — maaske det allervigtigste — at de Forhold, der tilsammenlagt danne det sociale Spørgsmaal: Medhjælpersagen. Thi Lærlingenes Uddannelse, Arbejdsydelse, Arbejdstid og Behandling er intet mindre end et stort Stykke af Medhjælperspørgsmaalet. At Medhjælperne i Almindelighed ikke begriber dette, er en anden Sag.

De organiserede Medhjælpere har fra første Færd haft Blikket rettet paa Lærlingelovens Revision. Andre og mere iøjnefaldende Medhjælperreformer tog som rimeligt var vor Interesse fangen — og det vanskelige Lærlingespørgsmaal beholdt sin oprindelige Karakter: Programpunktet. Den nye Fabrikslov bragte paa en Gang den unge Arbejdskraft frem fra sin tilbagetrukne Stilling, og da den første kommunale Vedtægt for Børns og unge Menneskers Arbejde havde set Dagens Lys med Centralorganisationen som Fødselshjælper var der bragt Bud om en ny Sociallovgivningsperiode med lysere Varsler for den merkantile Ungdom. Nu har Arbejdsraadet taget Lærlingespørgsmaalet som Helhed til Behandling, det har adspurgt de interesserede Standsrepræsentationer og de fleste Svar er indgaaet. Ogsaa Centralorganisationens Svar foreligger i en trykt Betænkning — mindre omfangsrig end fyndig, men rammende Sømmet paa Hovedet.

Der skal slaas stærke Slag paa Skjoldet før Gnyet faar saadan Art, at alle døve Øren fornemmer det. Lovgivningens Vej er trang i dette Land og endnu er Lærlingelovens Forbedring ikke forelagt Rigsdagen i et Lovforslags Skikkelse. Og hvorledes vil denne Lov, der kan blive saa overordentlig afgørende for de kommende Medhjælperkuld, komme til at se ud, naar den ad Aare kundgøres for Landets Borgere? Det vil bero paa Centralorganisationen, men først og sidst paa Handels- og Kontormedhjælperne selv.

Netop nu, da vi staar foran en — forhaabentlig omfattende — Ændring i Læringeuddannelsen, kan det forventes, at efterfølgende Forsøg paa en Fremstilling af Lærlingevæsenets Udvikling og de tilstræbte Forbedringer kan have nogen Interesse for Medhjælpersagens Forkæmpere, og denne Tidendes Lærere i Almindelighed.

I.

Historisk Tilbageblik.

Lavstidens Lærlingeuddannelse.

I en Tidsalder, hvor hvert Fag og den enkelte Erhvervsgruppe danner et skarpt afgrænset Hele, og hvor »Haandwercks Skic oc Brug« holdes i Hævd med en Pedantlighed, der let faar et komisk Anstrøg for Nutidsbetragteren, maa Lærlingevæsenet antage fastere Form og Forpligtelsen overfor de Unges faglige Oplæring faa dybere Baggrund end under vare Dages rastløse Frikonkurrence. Læretiden var Ynglingens Vandring gennem Fagets ydre Forgaard, og faa vare de, der standsede deres Gang foran Mesterskabets Allerhelligste uden at indlades. Hvad Under da, at hver ærlig og dygtig Lavsmester eller Principal maatte anse det for god Tradition, at give Lærlingen den bedst mulige praktiske og teoretiske Ballast for Livet; thi ham var det dog, der, naar Tidens Fylde kom, skulde hævde det nyttige og ærlige Fags Ære og ved »Velkomst« og »Lade« bedyre at værge det ældgamle Fag mod Smudskonkurrenterne — »Bønhase« og Fuskere.

Som Haandværkets Fremgang og Udvikling befordres af den unge Borgerstand i den svindende Middelalder, saaledes staar Handelen ved den nye Tids Tærskel rustet til de store Opgaver, der venter den. Den gamle Klinge lyner blank i dens Haand, og den finder sig rede til at indtage den fremskudte Samfundsstilling, som Tidens økonomiske Omvæltninger har beskaaret den.

Det er en voldsom Tid, kendetegnet af Renaissance, Reformation, Humanitet parret med tøjlesløs Voldsomhed. Opdagelserne og Opfindelserne, Naturforskningens og Teknikens Sejre sætter Europa i Forbauselse, fremkalder Skaberevne, skaber ny hans Øje for Handelsgeografiens Betydning, fængsler hans Blik paa Courslisternes og Rentetabellernes Kolonner og lader ham anspænde sin Hjærne over Bogholderiets Mysterier. Der er vel et mægtigt Spring fra de Krav, der stilles til Lærlingen og Medhjælperen i den nordiske og mellemtyske Kræmmerbod og til de forskellige, som den vordende Købmand i de store flanderske, sydstyske og norditalienske Handelshuse maa lære at beherske. Men vore Dages Masseudklækning af Lærlinge, med det ene Formaal at stille billig — og daarlig — Arbejdskraft til Principalens Disposition, kendes ikke i de Tider, hvor Købmandsstandens fremmeste Borgerstilling for en væsentlig Del afhænger af Standens Afsluttethed og dens Medlemmers personlige Dygtighed.

Gensidige Forpligtelser.

Alt som de middelalderlige, snævre Forhold ændres og Handelens Betydning i Samfundslivet tiltager, de store Handelshuses Antal forøges, antager de gensidige Forpligtelser mellem Principal og Lærling fastere Form. Lavstidens Tendens til myndig Indgriben i Erhvervslivet mærkes ogsaa paa dette Felt, hvor det gælder om at bringe Tilbudet af Arbejdskraft i Overensstemmelse med de forhaandenværende Krav. Der er endnu langt igen til Dannelsen af den moderne merkantile Reservearmé, Alméndannelsen staar paa et meget lavt Stade og vore Dages feminine Fare er en ukendt Foreteelse.

Læretidens Varighed og Kontraktforholdet mellem de to Parter kaster et forklarende Lys over Datidens Lærlingeuddannelse. Allerede i den senere Middelalder varierer Læretiden indenfor de enkelte Fag; saaledes andrager den kun ét Aar for Klædemagerne i Køln mod Slutningen af det 14de Aarhundrede, medens Guldsmedelærlingene maa ofre hele 8 Aar paa Indvielsen i deres kunstfærdige Haandtering. I England er Læretiden meget udstrakt — indtil 12 Aar, Reglen er 7 Aar. I Norden og Nordtyskland overstiger Lærlingeperioden indenfor Handelstanden sjælden 5 Aar, Reglen er maaske snarere noget lavere. Antallet af Lærlinge skal staa i passende Forhold til Betjentenes Antal, og den teoretiske Uddannelses Betydning anerkendes officielt.

Men ogsaa Svend og Dreng har en Række Forskrifter at holde efterrettelig. Og Kræmmerlavene er ikke til at spøge med. Man faar et Indtryk af disse Bestemmelsers Karakter ved Gennemlæsning af det kjøbenhavnske Urtekræmmerlavs Artikler af 10. Juni 1693. Det hedder saaledes i § 21:

Hverken Svend eller Dreng maae nogen Tid deris Husbonds Handel eller Lager for nogen aabenbare, men efter alt, hvad dennem bliver betroet, med Tavshed ved sig holde, medmindre det maatte være noget, som imod Vores Allernaadigste udgangne Love og Forordninger kunde stride. Befindes nogen herimod at handle, da skal samme Svend eller Dreng ei derefter tilstedes i Vore Riger og Lande nogen Handel, enten udi Stort eller Smaat, at drive, eller og udi noget Laug tages; samme Straf skal og de være undergivne, som udi nogen Utroskab eller Tyveri betrædes.

§ 22. Svende og Drenge skulle for alting vel udi Agt tage deris Husbonds Nytte, Gaver og Profit, den i alle Maader vide at ramme eller befordre, i Særdeleshed skulle de god Agt og Tilsyn have med de Varer, som de handle, at de ei formedelst deres Uagtsomhed og ilde Medhandling blive fordærvede, saafremt de ei til Skaden ville svare.

§ 23. Hverken Svend eller Dreng, saalænge de er udi nogens Tjeneste, maa med noget for sig selv handle, ei heller maa de uden deris Husbonds Videnskab eller Samtykke noget enten for Ind- eller Udlændiske tage i Commission at forhandle, under samme Varers Confiskation, og derforuden betale tredobbelt saameget til Husbonden og Lauget, som han i saa Maader betrædes med.

Hvad Undervisningen angik, var denne paa Reformationsti den som Regel vel mangelfuld nok, men Oprettelsen af en

Lærlingelovens Revision.

Medhjælperbevægelsen vil kun naa sit Maal: Standens sociale, økonomiske og kulturelle Højnelse og det enkelte Standsmedlems Dygtiggørelse, saafremt Aarsagen til Standens Brøst rykkes op med Rode.

Denne Kendsgerning gør Lærlingespørgsmaalet til et af de vigtigste — maaske det allervigtigste — af de Forhold, der tilsammenlagt danne det sociale Spørgsmaal: Medhjælpersagen. Thi Lærlingenes Uddannelse, Arbejdsydelse, Arbejdstid og Behandling er intet mindre end et stort Stykke af Medhjælperspørgsmaalet. At Medhjælperne i Almindelighed ikke begriber dette, er en anden Sag.

De organiserede Medhjælpere har fra første Færd haft Blikket rettet paa Lærlingelovens Revision. Andre og mere iøjnefaldende Medhjælperreformer tog som rimeligt var vor Interesse fangen — og det vanskelige Lærlingespørgsmaal beholdt sin oprindelige Karakter: Programpunktet. Den nye Fabrikslov bragte paa en Gang den unge Arbejdskraft frem fra sin tilbagetrukne Stilling, og da den første kommunale Vedtægt for Børns og unge Menneskers Arbejde havde set Dagens Lys med Centralorganisationen som Fødselshjælper var der bragt Bud om en ny Sociallovgivningsperiode med lysere Varsler for den merkantile Ungdom. Nu har Arbejdsraadet taget Lærlingespørgsmaalet som Helhed til Behandling, det har adspurgt de interesserede Standsrepræsentationer og de fleste Svar er indgaaet. Ogsaa Centralorganisationens Svar foreligger i en trykt Betænkning — mindre omfangsrig end fyndig, men rammende Sømmet paa Hovedet.

Der skal slaas stærke Slag paa Skjoldet før Gnyet faar saadan Art, at alle døve Øren fornemmer det. Lovgivningens Vej er trang i dette Land og endnu er Lærlingelovens Forbedring ikke forelagt Rigsdagen i et Lovforslags Skikkelse. Og hvorledes vil denne Lov, der kan blive saa overordentlig afgørende for de kommende Medhjælperkuld, komme til at se ud, naar den ad Aare kundgøres for Landets Borgere? Det vil bero paa Centralorganisationen, men først og sidst paa Handels- og Kontormedhjælperne selv.

Netop nu, da vi staar foran en — forhaabentlig omfattende — Ændring i Læringeuddannelsen, kan det forventes, at efterfølgende Forsøg paa en Fremstilling af Lærlingevæsenets Udvikling og de tilstræbte Forbedringer kan have nogen Interesse for Medhjælpersagens Forkæmpere, og denne Tidendes Lærere i Almindelighed.

I.

Historisk Tilbageblik.

Lavstidens Lærlingeuddannelse.

I en Tidsalder, hvor hvert Fag og den enkelte Erhvervsgruppe danner et skarpt afgrænset Hele, og hvor »Haandwercks Skic oc Brug« holdes i Hævd med en Pe- entlighed, der let faar et komisk Anstrøg for Nutidsbetragteren, maa Lærlingevæsenet antage fastere Form og Forpligtelsen overfor de Unges faglige Oplæring faa dybere Baggrund end under vare Dages rastløse Frikonkurrence. Læretiden var Ynglingens Vandring gennem Fagets ydre Forgaard, og faa vare de, der standsede deres Gang foran Mesterskabets Allerhelligste uden at indlades. Hvad Under da, at hver ærlig og dygtig Lavsmester eller Principal maatte anse det for god Tradition, at give Lærlingen den bedst mulige praktiske og teoretiske Ballast for Livet; thi ham var det dog, der, naar Tidens Fylde kom, skulde hævde det nyttige og ærlige Fags Ære og ved »Velkomst« og »Lade« bedyre at værge det ældgamle Fag mod Smudskonkurrenterne — »Bønhase« og Fuskere.

Som Haandværkets Fremgang og Udvikling befordres af den unge Borgerstand i den svindende Middelalder, saaledes staar Handelen ved den nye Tids Tærskel rustet til de store Opgaver, der venter den. Den gamle Klinge lyner blank i dens Haand, og den finder sig rede til at indtage den fremskudte Samfundsstilling, som Tidens økonomiske Omvæltninger har beskaaret den.

Det er en voldsom Tid, kendetegnet af Renaissance, Reformation, Humanitet parret med tøjlesløs Voldsomhed. Opdagelserne og Opfindelserne, Naturforskningens og Teknikens Sejre sætter Europa i Forbauselse, fremkalder Skaberevne, skaber ny Stræben og vækker Individernes Ærgerrighed, Guldtørst og Villen. Handelen florerer. Tilstrømningen til Købmandsstanden er stigende i disse Tider. Derfor maa Baandene strammes, Vedtægt for Handel og Omsætning gives, Kravene til Merkurs Arvtagere skærpes.

Under disse Forhold bliver Lærlingeuddannelsen et Spørgsmaal af Rang. De hidtidige tilstrækkelige teoretiske Færdigheder, som Skrivning og elementær Regning, bliver kun adgangsgivende Forudsætninger for den unge Mand, der sætter sig større Maal. Den indoevropæiske og begyndende oversøiske Handel byder ham Kendskab til det nyskabte Betalingsmiddel: Vekslen, aabner hans Øje for Handelsgeografiens Betydning, fængsler hans Blik paa Courslisternes og Rentetabellernes Kolonner og lader ham anspænde sin Hjærne over Bogholderiets Mysterier. Der er vel et mægtigt Spring fra de Krav, der stilles til Lærlingen og Medhjælperen i den nordiske og mellemtyske Kræmmerbod og til de forskellige, som den vordende Købmand i de store flanderske, sydstyske og norditalienske Handelshuse maa lære at beherske. Men vore Dages Masseudklækning af Lærlinge, med det ene Formaal at stille billig — og daarlig — Arbejdskraft til Principalens Disposition, kendes ikke i de Tider, hvor Købmandsstandens fremmeste Borgerstilling for en væsentlig Del afhænger af Standens Afsluttethed og dens Medlemmers personlige Dygtighed.

Gensidige Forpligtelser.

Alt som de middelalderlige, snævre Forhold ændres og Handelens Betydning i Samfundslivet tiltager, de store Handelshuses Antal forøges, antager de gensidige Forpligtelser mellem Principal og Lærling fastere Form. Lavstidens Tendens til myndig Indgriben i Erhvervslivet mærkes ogsaa paa dette Felt, hvor det gælder om at bringe Tilbudet af Arbejdskraft i Overensstemmelse med de forhaandenværende Krav. Der er endnu langt igen til Dannelsen af den moderne merkantile Reservearmé, Almendannelsen staar paa et meget lavt Stade og vore Dages feminine Fare er en ukendt Foreteelse.

Læretidens Varighed og Kontraktforholdet mellem de to Parter kaster et forklarende Lys over Datidens Lærlingeuddannelse. Allerede i den senere Middelalder varierer Læretiden indenfor de enkelte Fag; saaledes andrager den kun ét Aar for Klædemagerne i Køln mod Slutningen af det 14de Aarhundrede, medens Guldsmedelærlingene maa ofre hele 8 Aar paa Indvielsen i deres kunstfærdige Haandtering. I England er Læretiden meget udstrakt — indtil 12 Aar, Reglen er 7 Aar. I Norden og Nordtyskland overstiger Lærlingeperioden indenfor Handelstanden sjælden 5 Aar, Reglen er maaske snarere noget lavere. Antallet af Lærlinge skal staa i passende Forhold til Betjentenes Antal, og den teoretiske Uddannelses Betydning anerkendes officielt.

Men ogsaa Svend og Dreng har en Række Forskrifter at holde efterrettelig. Og Kræmmerlavene er ikke til at spøge med. Man faar et Indtryk af disse Bestemmelsers Karakter ved Gennemlæsning af det kjøbenhavnske Urtekræmmerlavs Artikler af 10. Juni 1693. Det hedder saaledes i § 21:

Hverken Svend eller Dreng maae nogen Tid deris Husbonds Handel eller Lager for nogen aabenbare, men efter alt, hvad dennem bliver betroet, med Tavshed ved sig holde, medmindre det maatte være noget, som imod Vores Allernaadigste udgangne Love og Forordninger kunde stride. Befindes nogen herimod at handle, da skal samme Svend eller Dreng ei derefter tilstedes i Vore Riger og Lande nogen Handel, enten udi Stort eller Smaat, at drive, eller og udi noget Laug tages; samme Straf skal og de være undergivne, som udi nogen Utroskab eller Tyveri betrædes.

§ 22. Svende og Drenge skulle for alting vel udi Agt tage deris Husbonds Nytte, Gaver og Profit, den i alle Maader vide at ramme eller befordre, i Særdeleshed skulle de god Agt og Tilsyn have med de Varer, som de handle, at de ei formedelst deres Uagtsomhed og ilde Medhandling blive fordærvede, saafremt de ei til Skaden ville svare.

§ 23. Hverken Svend eller Dreng, saalænge de er udi nogens Tjeneste, maa med noget for sig selv handle, ei heller maa de uden deris Husbonds Videnskab eller Samtykke noget enten for Ind- eller Udlændiske tage i Commission at forhandle, under samme Varers Confiskation, og derforuden betale tredobbelt saameget til Husbonden og Lauget, som han i saa Maader betrædes med.

Hvad Undervisningen angik, var denne paa Reformationsti den som Regel vel mangelfuld nok, men Oprettelsen af en

Mængde merkantile »Regne- og Skriveskoler» paa de større Handelspladser i de norditalienske Republiker, Sydtyskland, Franken, Flandern og i Hansestæderne illustrerer den stigende Kundskabstrang blandt Merkurslægtens Medlemmer.

I Danmark fandtes der i det 17de Aarhundrede Paabud om afsluttende Fagprøver for »Kræmmerdrenge» — et naturligt Appendix til de strængt paabudte Svendestykker for Haandværkets Lærlinge. Undervisningen begrænser sig ikke til de fire Hovedregningsarter og Øvelse i Skrivekunsten, men omfatter ogsaa det nu saa stedmoderligt behandlede Fag Varekundskab, ligesom Kendskab til Rente- og Disconto-Regning, Bogholderi, Vekselforhold, Handelskorrespondance, Handelsgeografi, inden- og udenlandsk Mønt, Maal og Vægt anses for nødvendige Betingelser for en regelret, merkantil Uddannelse.

(Fortsættes).

Agitationen.

Møder om Lærlingeloven.

Odense.

Vore Kolleger i Fyens Hovedstad har, som det fremgaar af de offentliggjorte Meddelelser til vort Blad, ikke ligget paa den lade Side i Sommer. Odense-Afdelingen er ligeledes den første Provinsafdeling, der tager fat paa Lærlingeloven, idet nævnte aktuelle Spørgsmaal dannede Forhandlingsemnet ved et offentligt Møde, der afholdtes paa Industrihotellet Søndag den 20de November.

Centralorganisationens Formand holdt det indledende Foredrag efter at Afdelings-Formanden, Hr. *Carl Nielsen*, havde budt Forsamlingen, der af „Odense Avis" anslaas til ca. 100 Deltagere, Velkommen. Hr. *Hyllested* gennemgik vor Betænknings 15 Punkter, og kommenterede disse for den interesserede Forsamling. Indlederen paapegede, at det at røre ved Lærlingeforholdene netop betød, at man greb Medhjælperspørgsmaalet ved Roden. Centralorganisationen vilde maaske ikke høste Tak eller Popularitet for sin Betænkning, dertil stiller vi altfor bestemte Krav for en gennemgribende og virkningsfuld Nyordning af Lærlingespørgsmaalet. Sluttelig omtalte Hr. H. de Andragender, som vor Organisation i den sidste Tid har indsendt til Rigsdagen, og dvælede særlig ved Siddepladser for Butikspersonalet. Taleren sluttede sit Foredrag med at fremhæve Nødvendigheden af, at Medhjælperne organiserede sig fagligt og i en hele Landet omfattende Organisation.

Det vakte nogen Opsigt, at Hr. Materialist *P. A. Kruse* under Diskussionen udtalte sin ubetingede Sympathi med den Virksomhed, Centralorganisationen havde indledet. „Der vilde være draget megen ny Jord ind under Spaden, naar den store Mængde med mindre Kultur kunde hæves op ogsaa gennem en rent almen Kultur, hvortil den kunde trænge", sagde Hr. Kruse, der iøvrigt ikke blot ønskede Siddepladser for Personalet paabudt i Butikkerne, men ogsaa i de tilstødende Lokaler. — Det er første Gang, at en Principal i Odense offentligt har udtalt sin Anerkendelse af Centralorganisationen, og det vil i denne Forbindelse interessere vore Læsere at erfare, at det netop var Hr. Kruse, der for nogen Tid siden ved en Generalforsamling i den lokale Handelsforening foreslog, at dennes Afdeling B. (Medhjælperforeningen) skulde udskilles fra Principalforeningen. Forslaget forkastedes med den Motivering, at „B" i saa Fald vilde gaa i Stykker.

I Diskussionen deltog endvidere Odense-Afdelingens forhenværende Formand, Hr. *Johs. Petersen*, der for en Dag havde forladt den jydske Jord og benyttede Lejligheden til at hilse paa sine Landsmænd og Bysbørn. Afdelingens dygtige Sekretær, Hr. *Alf. Andersen*, kritiserede under Forsamlingens Bifald de Vilkaar, hvorunder de unge Mennesker oplæres og uddannes, og sluttede med en varm Anbefaling til Ikke-Medlemmer om Tilslutning til Foreningen.

Det helt igennem vellykkede Møde, der dog burde have været talrigere besøgt, skænkes indgaaende Referater i de odensianske Blade. Forsamlingen kvitterede for Indledningsforedraget ved, da Mødet hævedes, at udbringe et kraftigt Hurra for Åge Hyllested.

Hjørring.

Vor nordligste Afdeling havde arrangeret et offentligt Møde samme Dag som Fynboerne forhandlede Lærlingeloven. I Hjørring var det Centralorganisationens Næstformand, Hr. *Vald. Pedersen*, Aarhus, der i en klar Fremstilling skildrede vort Standpunkt til Lærlingelovens Revision. Indlederen omtalte særlig Kontrakttvangen, Udstedelse af Lærebreve, Lærlingeantallets Fastsættelse, Helligdagsarbejdets og Hustugtens Afskaffelse som Hovedpunkter i den af vor Organisation afgivne Betænkning, Næstformanden sluttede med at paapege, at det navnlig gjaldt om, at Medhjælperstandens Samfundsstilling højnedes og at det maatte haabes, at Principalerne overalt vilde anerkende Centralorganisationen som Repræsentant for Handels- og Kontormedhjælperne, saaledes at et frugtbringende Samvirke mellem Principaler og Medhjælpere kunde indledes.

I Diskussionen deltog Hovedbestyrelsesmedlem, Hr. Assurancefuldmægtig *Andreasen*, der særlig paaviste Lærlingeudklækningens mislige Sider, og Afdelingens tidligere Formand, vor kendte Kollega, Hr. *Anker Ipsen*, der under stærkt Bifald rettede en kraftig Opfordring til Mødets Deltagere om Indmeldelse i Afdelingen.

Mødet, der sluttedes af Formanden, Hr. *Hein*, med en Tak til Talerne, forløb vellykket, og omtales sympatetisk i de lokale Blades betydelige Referater. Deltagernes Antal anslaas til ca. 80, hvoriblandt nogle Principaler og Lærlinges Forældre og Paarørende.

Vore Fornøjelser.

Bør vore Afdelinger give sig af med det selskabelige? Dette Spørgsmaal har altid været og vil altid vedblive at være aktuelt. Enhver af os har sin egen Mening — altsaa ogsaa jeg, og jeg er en Modstander af Fornøjelser, for saa vidt de optræder indenfor vore Afdelinger. Vil det selskabelige ikke med Tiden føre til, at Medlemmerne taber Interessen for vor Hovedopgave: Standens sociale Fremskridt? Fører det selskabelige os ikke ind paa et Sidespor?

Det bliver altid hævdet, at det selskabelige styrker Sammenholdet, og at vore Afdelinger ikke vilde kunne tælle nær saa mange Medlemmer, saafremt de holdt sig til det rent faglige. Men kan det nytte noget at samle i vore Afdelinger Medlemmer, der kun har Sans for og Lyst til Fornøjelser, men som i mange Tilfælde savner baade Interesse for og Forstaaelse af det faglige Arbejde.

Saadanne Medlemmer kan i Virkeligheden gøre mere Skade end Gavn, f. Eks. ved den Inflydelse, de i Kraft af deres Stemmeret kan udøve paa vore Generalforsamlinger og derigennem paa hele Afdelingens Virksomhed. For et saadant Medlem kan det jo være ligegyldigt, om A eller B bliver valgt til Bestyrelsesmedlem, og da A er en personlig Bekendt og desuden meget ivrigt og fremtrædende deltager i Afdelingens Fornøjelser, faar han Stemmen, der netop skal til for at hans Valg kan gennemføres i Stedet for B's, som aldrig har vist sig ved et Foreningsbal, men derimod ved Generalforsamlingerne altid er til Stede og altid dér griber enhver Lejlighed til at kritisere Medlemmerne paa Grund af den ringe Interesse, de har for Foreningens faglige Anliggender, og fordi de ikke læser deres Blad. Og undlader de at give Møde, er det næsten ligesaa galt, idet det i Reglen vil vise sig, at det Antal Medlemmer, der fordres for at Generalforsamlingen kan blive beslutningsdygtig, ikke er mødt.

Ogsaa paa anden Maade kan det tænkes, at de fornøjelsesinteresserede Medlemmer kan komme paa Kant med det faglige, og det er vel overflødigt at bemærke, at selv om de ved deres Tilstedeværelse indenfor vore Rækker støtter Centralorganisationen pekuniært, saa er der dog intet, der vilde være dem ligegyldigere end om den Afdeling, de tilhører, staar under Centralorganisationen eller ej.

For dem er Foreningen kun det Centrum hvor de kan mødes til deres Fornøjelser.

Meget lokalt fagligt Arbejde kunde være udrettet for de Penge, vore Fornøjelser har slugt.

Den Agitation, der kunde være rejst for de til Fornøjelserne brugte Midler, vilde vist have været meget mere værd end den Reklame, vore Baller har været for vor falige Organisation.

Og det har altid været de 75 Procent, der ikke mødte, som maatte betale det meste af Gildet. Derfor: Lad os holde os

fra Fornøjelserne og kun søge at kapre Kolleger, der interesserer sig for vort faglige Arbejde eller skønnes at ville kunne komme dertil.

Og lad saa dem, der skriger op om Fornøjelser, gaa.

Efter min Mening er dette det bedste, og jeg vil vedblive at beholde denne Mening, saalænge den ikke er gendrevet.

Klavs Skumler.

Et nyt Led i Kæden.

Vejle.

Efter forudgaaende Aftale mellem Hovedkassereren, Hr. *Chr. Ingvoldsen*, og en Kreds af Medhjælpere i Vejle, afholdtes der Søndagen den 20de November et Medhjælpermøde paa Theaterhotellet i Vejle med Hr. Ingvoldsen som Indleder.

Man havde ikke gjort sig store Forhaabninger om Tilslutning og blev derfor ikke skuffet, da der kun mødte et Mindretal af Byens Medhjælpere.

Til Trods herfor blev Resultatet dog godt, idet Hr. Ingvoldsens klare og saglige Foredrag vandt de Tilstedeværende for Organisationen, saa man efter en kort Diskussion, under hvilken der kun taltes varme Ord for Tanken, kunde gaa til Dannelsen af den planlagte Forening.

Ved Mødet og i de 2 paafølgende Dage, inden disse Linier indsendes, har der tegnet sig 40 Kolleger, men den foreløbige Bestyrelse, der bestaar af d'Hrr. *I. Andersen, I. P. Bjerregaard, N. Christensen, A. Hamburg* og *Beck Nielsen*, gør sikker Regning paa god Tilgang i de paafølgende Dage.

C.

Generalforsamling i „Pladsledighedsforsikringen".

Handels- og Kontormedhjælpernes Pladsledighedsforsikring (Akts.) afholdt Generalforsamling i „Søpavillonen" i Kjøbenhavn Søndag den 6te November.

Hr. H. P. Jensen valgtes til Dirigent. Hr. Åge Hyllested, der, som han udtrykte sig, ved Tidernes Ugunst var bleven Formand for Selskabet, fremlagde Regnskabet, der balancerede med en Kassebeholdning paa 174 Kr. 42 Øre. Til at dække de anmeldte Understøttelsesbegæringer var der dette Beløb plus en Del Inventar, der venteligt vilde strække fuldt til.

Regnskabet, saavel som den Beretning, Hr. Axel Gundel aflagde, blev godkendt efter en kort Meningsudveksling. Bestyrelsens Forslag om en Lovændring angaaende Ophævelse af de i Lovene hjemlede 4 pCt. til Aktionærerne med tilbagevirkende Kraft, vedtoges. Selskabet holdes stadig aabent, om der skulde blive Anledning til at genoptage Driften.

Formanden rettede derpaa en Tak til Hr. Kontorchef Mascke for dennes store og uegennyttige Arbejde for Selskabet, og Dirigenten hævede Generalforsamlingen.

Dengang jeg lærte.

En sjællandsk Medhjælpers Læretid.

Da jeg den 3die Januar 1898 tiltraadte Pladsen som Lærling i en Colonial- og Foderstofforretning paa Sjælland, fik jeg endelig det Ønske opfyldt, jeg saa længe havde gaaet og glædet mig til. Kontrakten var underskrevet, jeg skuldc staa 4 Aar i Lære, de første 3 Maaneder paa Prøve. Alligevel havde jeg troet, at jeg ved min Ankomst skulde paa en Prøve hos Kjøbmanden, for at han kunde undersøge, om jeg besad de fornødne Kundskaber i Regning og Skrivning, men han omtalte ikke noget, og jeg begyndte saa straks at tage aktiv Del i de forskellige Arbejder. I Forretningen var der 3 Kommis'er og 2 Lærlinge; jeg forøgede saaledes Lærlingenes Antal til 3. Den yngste Lærling havde været ca 2 Aar i Lære, ham lærte jeg først at kende, for jeg skulde nemlig følges med ham de første Dage, til jeg blev bedre lokaliseret. Arbejde var der nok af, jeg kunde begynde paa f. Eks. at løbe med Varer i Byen, fylde Dunke o. s. v. Naar Arbejdet hen ad Aften slap op skulde jeg ned i Pakhuset og tappe Petroleum, i Reglen fra Kl. 5 til 7.

Det var en kold Tur, jeg maatte flere Gange banke Hænderne for at kunne holde fast paa de kolde Flasker. Fra Kl. 7 til $7^1/_2$ spiste vi Aftensmad, Resten af Tiden til Lukketid Kl. 9 eller $9^1/_2$ (Lørdag $10^1/_2$) ryddede jeg op og fejede Butikken. Kl. $9^3/_4$ skulde jeg hente Post fra det i den anden Del af Byen liggende Posthus, men naar Posten saa var afleveret, saa var Pligterne ogsaa forbi for den Dag. Jeg boede sammen med den yngste Lærling i et Værelse med et lille Tagvindue, hvor der var Udsigt op mod den dejlige, blaa Himmel med alle Stjernerne, mere var der heller ikke at se, for Vinduet sad nemlig saa højt oppe, at jeg knap kunde naa det. Værelset var meget lille, dog Plads til et Bord, en Stol, et Skab, en Trækuffert og to Senge, som tilsammen udgjorde hele Møblementet. Kakkelovn og Lampe var Luksus for os; vi havde ingen af Delene. Vi gik gerne i Seng, saa snart vi kom op i Værelset, hvor der om Vinteren altid var hundekoldt. Søvnen smagte uendelig godt, efter den lange anstrengende Dag, hvor man i 15 Timer fra Kl. 6 om Morgenen til 9 om Aftenen havde været i stadig Virksomhed. Hvor jeg tilbragte min største Tid i ca. 3 Aar var nede paa Magasinet; her havde vi det store Lager af Foderstoffer, som skulde udleveres og læsses paa Vognene i Gaarden. I Begyndelsen havde jeg det jo ikke saa strengt, men det varede ikke mange Maaneder, før jeg var med til selv det sværeste Arbejde og tidt alene maatte ekspedere lange Ordrer, fordi Karlene var i Gaarden at spænde Heste fra eller beskæftiget andre Steder. I Foraarstiden var jeg med til at rense flere Hundrede Tønder Sæd, som skulde sælges til Saasæd. Til dette Arbejde havde vi en gammel Rensemaskine, som den ene fylder Sæd i, medens den anden trækker Maskinen. Dette Arbejde begyndte vi paa om Morgenen og blev ved til om Aftenen, det støvede og røg jo en Del, saa længe vi rensede Sæd, man maatte sørge for at holde Munden lukket saa længe, for ikke at indaande for meget Støv. Naar jeg var nede paa Magasinet, havde jeg ogsaa en anden Bestilling at passe; den bestod i, naar der kom Køretøjer i Gaarden og Karlen ikke var der, saa skulde jeg ned og spænde fra og sørge for, at Hestene kom i Stald. Dette Arbejde var jeg især ked af at skulle udføre, men Kjøbmanden var meget streng i den Henseende, enten det saa var Søgne- eller Helligdag.

Følgende er et Eksempel derpaa: En Søndag Eftermiddag opholdt vi to Lærlinge os hjemme i Gaarden, fordi det regnede hele Dagen. Vi sidder netop inde i Karlekammeret (fordi der var Varme) i ivrig Diskussion om en af de lokale Nyheder, da der kommer en Mand kørende ind i Gaarden. Gaardskarlen var der i Øjeblikket ikke, og vi havde ikke lagt Mærke til Køretøjet. Fra sin Lejlighed havde Kjøbmanden observeret det Hele; han sender straks Bud ned, om ikke en af os hurtigst vil gaa ud og hjælpe Manden med at spænde fra, vi adlød straks Befalingen og blev snart færdig. Noget senere blev vi to Lærlinge kaldt op hos Chefen, han vilde tale med os; vi vidste saa Besked og forberedte os paa det allerværste, som heller ikke udeblev. Kjøbmanden saa imidlertid saa from ud, da vi stod foran ham, at Frygten tildels forsvandt, men i Løbet af et Par Minutter brød der saa et Uvejr løs, „saa Gud sig maatte forbarme". Det haglede ned over vore syndige Hoveder med Skældsord af alle Slags, jeg fik til Slut en ordentlig Lussing for i Fremtiden bedre at kunne huske, hvad der var sagt til mig.

Det var en rar Søndag for os begge, men vi lovede hinanden ikke oftere i Fremtiden at opholde os i Karlekammeret om Søndagen. Paa den Maade undgik vi lignende Tilfælde i Fremtiden.

Sommeren 1898 gik der nogle Rygter om, at Butikkerne de 4 Sommermaaneder skulde lukkes Kl. 8 Aften, hvilket vi Lærlinge en Tid glædede os saa meget til. Efter en Del Diskussion imellem Principalerne strandede hele Sagen, da der var et Par ældre Kjøbmænd „af den gamle Skole", der paa ingen Maade vilde give deres Medhjælpere fri Kl. 8 Aften.

Vinteren 1899 gik paa sædvanlig Vis. Jeg var stadig fuldt optaget i Gaard, Magasin og Pakhus. Naar jeg endelig var inde i Butikken var det Byærinder og Afvejning jeg besørgede. Denne Vinter begyndte jeg at gaa i Handelsskole tre Aftener om Ugen fra Kl. 7 til 9. Vi fik Undervisning i Regning, Korrespondance, Bogholderi, Handels- og Vekselret. Disse Fag dyrkede vi med megen Flid, vi var altid glade for at komme i Skole især da vi i Forretningen aldrig fik Anledning til at udvikle vore Evner paa disse Omraader. Undervisningen var ret tilfredsstillende med Undtagelse af Korrespondancen, som vi havde en Skolelærer fra Landet til at undervise os i. De Opgaver, han gav os, syntes vi ikke om, og ligeledes den Maade, hvorpaa han rettede dem; det viste sig ogsaa ved den afsluttende Handelseksamen, at vi klarede os daarligst i dette Fag, thi Opgaverne vi dér fik, var vidt forskellig fra dem, vi havde lært i Skolen.

Sommeren 1899 kom den glædelige Overraskelse, at Butikkerne blev lukkede Kl. 8 Aften i 4 Maaneder. Vi havde saaledes et Par Timer hver Aften til at boltre os ude i den friske Natur, og den benyttede vi ogsaa paa en sund og god Maade ved forskellig Slags Sport, som vi jo tidligere aldrig havde haft Tid til at deltage i. Den efterfølgende Sommer lukkedc vi ligeledes i 4 Maaneder Kl. 8, men da saa Efteraaret kom syntes Principalerne, at de næsten bedre kunde lukke Kl. 8 om Vinteren. Skønt der var en Del Uenighed en Tid kom 8-Lukningen snart i Gang over hele Byen til stor Glæde for saavel Medhjælpere som Lærlinge. I Slutningen af Læretiden var jeg dog en Del inde i Butikken og hjalp med ved Ekspeditionen, men enhver kan forstaa, at med den Uddannelse, man faar under saadanne Vilkaar, skal man ikke drive det til meget.

Kort Tid efter, at jeg havde udlært sluttede jeg mig til den Bevægelse, der havde til Hensigt at samle Handels- og

Kontormedhjælperne i en Organisation, for som en samlet Stand at fordre sine Interesser varetagne paa en bedre Maade end hidtil. Naar nu Centralorganisationen forrest paa sit Program har sat Lærlingelovens Revision, saa vil alle vi, der nu i adskillige Aar har staaet i dens Rækker, ved alle lovlige Midler i Skrift, Tale og Arbejde søge at faa det bedst mulige Resultat ud deraf.

n—n.

Literatur.

Ny Jord under Spaden. Af Handelsmedhjælper *Åge Hyllested.* Saaledes er Overskriften paa en Afhandling, der offentliggøres i „Det ny Aarhundrede's" 15de November-Hefte. Det er første Gang en dansk Medhjælper taler til det store Publikum gennem et Tidsskrifts Spalter om Medhjælperspørgsmaalet. Og Åge Hyllested taler godt og med Myndighed, med Kendskab til sit Emne. Han har for et Øjeblik hævet sig op over de Forhold og den Klasse Mennesker, han skildrer; han tager dem i Fugleperspektiv, men han glemmer ikke mellem Linierne, at han nys steg op paa Betragterens Stade. Jævnt og i den ham egne Stil tegner han et sanddru Kulturrids af sine Standsfæller som de færdes i Bod og Magasin, Kontor og Bank — et Billede, som maaske flere end Forfatteren har tænkt i Tidens Løb interesseret vil beskue. Det vil egentlig være urettærdigt handlet mod Forfatteren, at bringe Uddrag af denne Opsats. Den bør læses under eet og med Tænksomhed. Dog *Stilen,* der er anvendt i dette knapt $3^1/_2$-sides Kulturbillede, tvinger os til at gaa paa Accord med Uretten og gengive følgende lille Prøve:

„Som det er den Enkeltes Ærgærrighed at naa til de højeste Poster, i Kraft af de Evner hver især sidder inde med, saaledes bør hver Stand have sin Ærgærrighed paa samme Vis, og man bør ikke taale de store Spring i Livsvilkaar og Dannelse, som netop denne Stand spænder over, thi Helhedsindtrykket forringes derved, lad saa den Enkelte have det aldrig saa godt og staa aldrig saa højt i Kultur.

Vor Tid er en Brydningens og Omformningens Tid; og den Stand, der staar uforstaaende overfor Livets mangehaande Foreteelser, sætter tilsidst sig selv ud af Spillet. Det er derfor enhver ny Generations Pligt at forstaa Fortiden, ane Fremtiden og i Overensstemmelse dermed forme Nutiden efter sit Hoved."

Åge Hyllesteds Afhandling former sig ikke til en Lovprisning af Medhjælperstanden i sin nuværende Skikkelse, men man slutter Læsningen med den Tilfredsstillelse, at ikke alle Medhjælpere ere dannede over den moderne Types Læst. Forfatteren har i „Ny Jord under Spaden" leveret tilstrækkeligt Bevis herfor.

Bemærk

Meddelelserne paa Omslagets 4de Side vedrørende *Ekspeditionen, Annoncetegningen til Januar Kvartal* og *Annonce-Ekspeditionen i København.*

Fra Centralorganisationen.

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *C. Wulff,* Søllerødgade 24, 3. Kasserer: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3 L.

Annonceexpeditør: *C. H. W. Hasselriis,* Odensegade 20, 3, Ø.

Vinterlokale i Haandværkerforeningen, Kronprinsensgade 7, hver 1ste og 3die Tirsdag i Maaneden, i *December den 6te og 20de.*

Tirsdag den 6te December Kl. 9 Oplæsning af Hr. C. H. W. Hasselriis. Derefter selskabelig Sammenkomst med en lille gratis Svingom.

Alle Medlemmer med Damer indbydes. Agitér for Tilslutning!

Obs! Betænkninger vedrørende Lærlingelovens Revision samt Finsenmærker faas i Lokalerne.

Tirsdag d. 20. December Fællesbestyrelsesmøde.

Manufakturmedhjælpernes Organisation Formand: *Thyge Hansen,* Saxogade 112, 3. Kasserer: *E. Schibler,* Istedgade 120

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *C. H. W. Hasselriis,* Odensegade 20, 3, Ø. Kasserer: *C. Wulff,* Søllerødgade 24, 3.

Kolonial- og Materialmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Ottosen,* Stengade 18, N. Kasserer: *H. P. Jensen,* Sølvgade 86, 2. Sal.

Tirsdag den 15. November Kl. $9^1/_2$ afholdtes den ordinære Generalforsamling i Foreningens Lokaler, Kronprinsensgade 7.

Efter at Formanden, *K. Hintz* havde aflagt Beretning, hvortil der udspandt sig en kort Diskussion, godkendtes Virksomheden. Kassereren oplæste derefter Regnskabet, som udviste en god Kassebeholdning, trods det at Udgifterne havde været store i Forhold til Indtægterne. Regnskabet godkendtes enstemmigt.

Valg af Formand: Da K. Hintz havde ønsket at nedlægge sit Mandat, grundet paa Etablering og ikke kunde vedblive at fungere, skredes der til Valg af en ny Formand. Valgt blev Hr. *O. Ottosen,* der i flere Aar har været Organisationens Næstformand; baade før og efter Valget havde flere Medlemmer Ordet for at takke K. Hintz for hans store og uegennyttige Arbejde for Standens Udøvere og ønskede ham Held og Lykke i hans nye Virksomhed, O. Ottosen udbragte et „Leve" for H., der besvaredes med kraftige Hurraraab. K. Hintz takkede for godt Samarbejde og for Hyldningen og lykønskede den nye Formand til hans Gerning, derefter foretoges Valg af 3 Bestyrelsesmedlemmer, idet 2 Medlemmer havde trukket sig tilbage i Sommerens Løb grundet paa forandret Livsstilling og den tredie Plads var bleven ledig ved at Ottosen valgtes til Formand. Valgt blev d'Herrer *C. Andersen, Selskau-Larsen* og *L. Christiansen.* Til Suppleant *H. Jørgensen.* Til Revisorer istedet for C. Andersen, valgtes Hr. Commis *Erichsen.*

Angaaende Foreningens aarlige Fest meddelte Formanden, at den skulde afholdes den *1. Søndag i Februar* i „Haandværkerforeningens Lokaler" Kronprinsensgade, og at han i Aar havde foreslaaet og faaet vedtaget, at de 3 Organisationer i København gik samlede til Fest.

Under „Eventuelt" meddelte Formanden at Foreningens Medlemmer kunde erholde „Finsens Mærker" tilkøbs til Fordel for et Mindesmærke over afdøde Professor Finsen, endvidere Betænkning over Lærlingeloven à 10 Øre pr. Stk. Da der ingen Forslag var fremkommet og Dagsordenen var udtømt, hævedes Generalforsamlingen, der var stærkt besøgt,

Obs.! Organisationen agter i Lighed med foregaaende Aar at lade afholde nogle smaa selskabelige Sammenkomster for Medlemmerne med Damer, og det er Bestyrelsens Haab, at disse som tidligere, maa finde stærk Tilslutning. Agiter for fornyet Tilgang til Organisationen. Kom til Møderne. Læs Meddelelserne her i Bladet.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Danmarksgade 6, 2. Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Aarhus. Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Telefon 1443. Kasserer: *Th Nielsen,* Thunøgade 46, 2. Sekretær: *E. Nielsen,* Annagade 35. Leder af Engageringsvæsenet

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested.* Kasserer: Assistent *Th. W. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36.

Herning. Formand: *Carl Pape,* Kasserer: *Lind Jensen.*

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer: *N. C. Erichsen,* Sæbyvej. Ugentlig Klubaften hver Onsdag Kl. 8 paa *„du Nord".*

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Nykjøbing p. M. Formand og Kasserer: *Chr. Høgh.* Sekretær: *I. H. Rechnagel.*

Randers. Formand: *G. Kolding,* Nørregade 1. Kasserer: *S. Krogh,* Adelgade 20, I.

Thisted: Formand: Kommis *C. Bülow,* Næstformand *C. N. Korsgaard,* Kasserer: *Joh. Nielsen* og Sekretær *G. Stenbryggen.*

Afdelingen afholdt sin ordinære Generalforsamling d. 11. Novbr. paa Hotel „Royal".

Der foretoges Valg af Bestyrelsø, i Stedet for de efter Tur afgaaende. Bogholder *Brandi* Formand, Kommis *C. N. Korsgaard* Kasserer og Kommis *N. Nielsen.* Formanden frabad sig af flere Grunde Genvalg.

Kommis C. N. Korsgaard genvalgtes, og valgtes: Kommis *G. Stenbryggen* og Kommis *Joh. Nielsen.*

Bestyrelsen konstituerede sig derefter saaledes:

Formand Kommis *C. Bülow,* Næstformand *C. N. Korsgaard,* Kasserer *Joh. Nielsen* og Sekretær *G. Stenbryggen.*

Som Mødeaften vedtoges 1ste og 3die Fredag i hver Maaned og med Lokale paa Hotel „Royal".

Øerne.

Odense. Formand, Kommis *Carl Nielsen,* Overgade 7, og Kasserer Annonceekspeditør, Kontorist *C. Møller,* Kongensgade 13, Sekretær *Alf. Andersen,* Nørregade 79.

Klubaften paa Hotel Postgaarden hver Onsdag fra Kl. 8.

Sorø. Formand: *Jul. Jørgensen,* Kasserer: Bogholder *Chr. Brinch.*

DANSK
HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPER-TIDENDE
ORGAN FOR CENTRALORGANISATIONEN AF DANSKE HANDELS- OG KONTORMEDHJÆLPERFORENINGER

Nr. 24. 15. December 1904. 4. Aargang

der sig derfra over det ganske Land for tilsidst at ende i en vild Kankan rundt om Guldkalven, den vildeste Dans, man kender, med en Overanspændelse af alle Kræfter for at følge med, for at gøre Festen saa fornøjelig som mulig.

Bliver der end to Dages Højtid, med al deres tvungne Kedsommelighed, saa er der mindst ti Gange to Dage, der ofres til Mammons Ære. Atter her fejrer Handelens Gud sin Triumf over alt andet, og som Livet til dagligdags bærer hans skarpeste Præg de seks Dage om Ugen, saaledes tager han ogsaa her Broderparten af Dyrkelsen.

Og naar han har faaet sit, saa levner han, til Livets Dyrkelse, et udslidt Stykke Menneskehed, der befinder sig som fremmede ved Livets Fest, der tèr sig som saadan, nydende i Overmaal af Livets Frugter baade de gode og de onde, vel vidende, at Festen varer kun en stakket Stund.

Der festes med Smil paa Læben, et underligt, tvungent Smil, der stivner paa Ansigtet — og som en dæmpet Ledsagelse til hele Festrusen gaar der en Glædesstrøm af forlorne Følelser, hvis stærkeste Udslag er en Given i Flæng til de — heldigvis — allestedsnærværende Fattige, uden hvilke Festen vilde savne sit allersomhøjtideligste Moment.

Dette er den moderne Jul.

Vi Handels- og Kontormedhjælpere er kun Tjenere i Templets Forgaard — Templet om Guldkalven — men som alle Tjenere har vi det grove Arbejde og den ringeste Tak, og det har vi ikke i mindste Maal, netop naar den glade Julefest nærmer sig, — men vor Andel i de milde Gavers Strøm undgaa vi ikke; den ydes som en karrig Skænk for lange Tiders Overmaal af Arbejde.

Prosit.

Lærlingelovens Revision.

I.

Historisk Tilbageblik.

(Sluttet).

Uddannelsesrejser.

Ungdommens Udlængsel, dens Lyst til Æventyr og broget, vekslende Liv, dens Higen efter at overskride sin Hjemstavns Kimming — disse alle Tiders Ungdoms Kendingstegn, rørte sig netop med særlig Styrke i Datidens ungdommelige Sind. Men Mindsteparten var det dog, der naaede ret mange Dagsrejser bort fra Fædrestadens Vold og Mur. De primitive Samfærdselsmidler, de usikre Rejseforhold og det snævre Hjemmemarked, holdt Flertallet af den merkantile Ungdom stavnsbunden fra Vugge til Grav indenfor nogle Kvadratmil.

Dog ikke alle. Handelsstandens Patricierfamilier med Udenvæls-Forbindelser og den fattige men videbegærlige og æventyrlystne Merkuryngling overvandt alskens Hindringer, og søgte merkantil Uddannelse og menneskelig Lykke i fremmed Land. Thi saa fattig var vel ingen, at der ej blev Raad til en ny Fjer i den falmede Barét, saa venne- og frændeløs de færreste, at Familiens Garderobe ej kunde give Stof til en omsyet Vams, en Kollert og en Daggert ved Siden, en lille Tærepenge i Børsen ved hans Bælte.

Vi ser Hansastædernes Handelsungdom drage op mod Nord, allerede i den egentlige Middelalder. Til Sildemarkedet ved Falsterbo, til Købmannshafn ved Sundet, til Oslo og Bergen, helt op mod det yderste Thule. Disse Udfarter strækker sig i Reglen over Aar og Dag. Vor forvrængede Opfattelse af Datidens „Pebersvende" som en Sværm gunstne, pengegridske Farer og Snigløb, der mødte dem paa fremmed Grund. Hvad Under da, at de ej lod det tvungne Cölibat forbitre deres Udenlandsophold, men fandt rigelig Erstatning for den forbudne Frugt hos de blaaøjede og gullokkede bergensiske Piger.

Mange af de Mænd, der gennem Tiderne satte de nordiske Konger Stolen for Døren, fik deres Købmandsdaab paa nordisk Grund.

Var der Udfart fra Nordtyskland nordpaa, da var Trangen til at lære fremmede Pladsers Handelskotume ingenlunde mindre i Midteuropa. Den augsburgske Købmand *Matthäus Schwarz* finder et betegnende Udtryk herfor, naar han udbryder: „Inn ausgehenden 1510 (Aarstallet) warf ich den Schulsack wegg. Meyn Sin standen mir nur in frembde Land." Og denne Udtalelse er kun et almindeligt Vidnesbyrd om de Krav, der begyndte at kime i Tiden. Sebastian Frank jævnstiller i 1532 Handelen med de „frie Kunster" og Augsburg, Frankfurt, Nürnberg, Antwerpen, Lyon, Florenz og Genua osv. men vel navnlig Venedig bliver Rejsens Maal for den unge Mand, der har Midler og Lyst til en tidssvarende alsidig Købmandsuddannelse. I et tysk pædagogisk Værk fra 1585 hedder det, at man bør sende Drengen („den Knaben") til Vælskland, „dér lærer han sit Vælsk i et Aar, i Hispania Spansk i et Aar, i Frankrig Fransk i et Aar og desuden „allerley Pratica uud Finanzerey, ohn alle Grammatica, Dialectica und Poeterey". Der er levnet os adskillige interessante Dagbogsoptegnelser og Breve fra saadanne unge Købmandslærlinge, der drog paa Langfart for at lære deres Erhverv, men det vilde føre os altfor vidt, at fordybe os i disse kulturhistoriske Aktstykker, der i deres ofte naive Affattelse og daarlige Stil giver et langt tilforladeligere Billede af Tidens Mennesker og Forhold, end hele Trediveaarskrigens Historie, saaledes som vi fik den serveret i vore Drengeaar.

Frikonkurrencens Indflydelse.

Der kom en Tid, hvor Haandværks- og Handelsfag sprængte den Jærnring, som Lavene i Aarhundreder sluttede om dem. Den fabriksmæssige Masseproduktion, der befordredes af den kolossale tekniske Udvikling i det forrige Aarhundrede, skyllede med sine mægtige Bølgeslag Lavenes møre Bolværk bort, trængte langt ud over Hjemmemarkedets Grænser, og førtes af Dampen og Elektriciteten fra Verdensdel til Verdensdel Kloden rundt. „Lige Adgang for alle til Erhverv", blev Løsenet for den nyere Tid; det tonede ud over Verden endnu før det 18de Aarhundrede sank i Historiens Hav, det satte sit Stempel paa det følgende Aarhundredes økonomiske og politiske Liv, endnu Aartier før det fik politisk Sanktion omkring i Landene. Hos os skete det som bekendt først ved Aarhundredets Midte — ved Næringslovens Ikrafttræden.

Den økonomiske Nyordning, der trængte ind paa alle Samfundslivets Omraader og gav Handel og Omsætning nyt Opsving, maatte ogsaa faa Betydning for Uddannelsen af den Ungdom, der var udset til at fortsætte Menneskehedens rastløse Fremadtrængen og den skærpede Kamp for Tilværelsen, som skabtes af de sociale Nydannelser. De mange nye Muligheder for Handelen forøger Antallet af dens Udøvere, og snart fremstaar der et helt nyt Element indenfor Handelsstanden Medhjælperne. Dette maa opfattes saaledes, at Medhjælperstillingen forandrer Karakter; Selvstændighedsbetingelsen er ikke paa Forhaand givet, som hidtil. Grundlæggelsen af nye Handelsvirksomheder, Udvidelse af bestaaende Handelshuse, Oprettelse af Aktieselskaber og lignende Kapitalsammenslutninger, kræver en forhen ukendt Stab at lønnet Arbejdskraft, Arbejdets Specialisering og en Jagen efter Profit — der ofte antager en hensynsløs og næsten altid en udpræget egoistisk Form — drager nye Arbejdsemner ind i Forretningslivet.

Juleglæde.

Der er ikke nogen Fest, hvor Stemningen i større Grad kræver Simpelhed og Ligefremhed i Følelsernes Udbrud, end netop Julen, — der er ikke nogen Fest, hvor dette mindre sker, end netop Julen!

Julen tager sin Begyndelse, naar sent paa Sommeren den Handelsrejsende banker paa vor Dør og minder os om dens Komme. Fra det Øjeblik begynder Forberedelserne. Der arbejdes paa Fabriker, Lagre og Kontorer med den for Øje; den breder sig derfra over det ganske Land for tilsidst at ende i en vild Kankan rundt om Guldkalven, den vildeste Dans, man kender, med en Overanspændelse af alle Kræfter for at følge med, for at gøre Festen saa fornøjelig som mulig.

Bliver der end to Dages Højtid, med al deres tvungne Kedsommelighed, saa er der mindst ti Gange to Dage, der ofres til Mammons Ære. Atter her fejrer Handelens Gud sin Triumf over alt andet, og som Livet til dagligdags bærer hans skarpeste Præg de seks Dage om Ugen, saaledes tager han ogsaa her Broderparten af Dyrkelsen.

Og naar han har faaet sit, saa levner han, til Livets Dyrkelse, et udslidt Stykke Menneskehed, der befinder sig som fremmede ved Livets Fest, der tèr sig som saadan, nydende i Overmaal af Livets Frugter baade de gode og de onde, vel vidende, at Festen varer kun en stakket Stund.

Der festes med Smil paa Læben, et underligt, tvungent Smil, der stivner paa Ansigtet — og som en dæmpet Ledsagelse til hele Festrusen gaar der en Glædesstrøm af forlorne Følelser, hvis stærkeste Udslag er en Given i Flæng til de — heldigvis — allestedsnærværende Fattige, uden hvilke Festen vilde savne sit allersomhøjtideligste Moment.

Dette er den moderne Jul.

Vi Handels- og Kontormedhjælpere er kun Tjenere i Templets Forgaard — Templet om Guldkalven — men som alle Tjenere har vi det grove Arbejde og den ringeste Tak, og det har vi ikke i mindste Maal, netop naar den glade Julefest nærmer sig, — men vor Andel i de milde Gavers Strøm undgaa vi ikke; den ydes som en karrig Skænk for lange Tiders Overmaal af Arbejde.

Prosit.

Lærlingelovens Revision.

I.

Historisk Tilbageblik.

(Sluttet).

Uddannelsesrejser.

Ungdommens Udlængsel, dens Lyst til Æventyr og broget, vekslende Liv, dens Higen efter at overskride sin Hjemstavns Kimming — disse alle Tiders Ungdoms Kendingstegn, rørte sig netop med særlig Styrke i Datidens ungdommelige Sind. Men Mindsteparten var det dog, der naaede ret mange Dagsrejser bort fra Fædrestadens Vold og Mur. De primitive Samfærdselsmidler, de usikre Rejseforhold og det snævre Hjemmemarked, holdt Flertallet af den merkantile Ungdom stavnsbunden fra Vugge til Grav indenfor nogle Kvadratmil.

Dog ikke alle. Handelsstandens Patricierfamilier med Udenvæls-Forbindelser og den fattige men videbegærlige og æventyrlystne Merkuryngling overvandt alskens Hindringer, og søgte merkantil Uddannelse og menneskelig Lykke i fremmed Land. Thi saa fattig var vel ingen, at der ej blev Raad til en ny Fjer i den falmede Barét, saa venne- og frændeløs de færreste, at Familiens Garderobe ej kunde give Stof til en omsyet Vams, en Køllert og en Daggert ved Siden, en lille Tærepenge i Børsen ved hans Bælte.

Vi ser Hansastædernes Handelsungdom drage op mod Nord, allerede i den egentlige Middelalder. Til Sildemarkedet ved Falsterbo, til Købmannshafn ved Sundet, til Oslo og Bergen, helt op mod det yderste Thule. Disse Udfarter strækker sig i Reglen over Aar og Dag. Vor forvrængede Opfattelse af Datidens „Pebersvende" som en Sværm gunstne, pengegridske Kræmmersjæle, der var fordømt til en munkeagtig Cølibattilværelse, er lige saa fejlagtig som den almindelige Anskuelse om Datidens sociale og økonomiske Forhold. Hansamusæet paa Bergens „Tyskebrygge", bringer os et Pust fra hine Tider, da Hamborgs Tindebanner og Lübecks rød-gule Flag gjorde det nordiske Korsbanner Rangen stridig i Nord- og Østersø. Det var et foretagsomt, energisk Folkefærd, denne unge Købmandsslægt, som Stædernes Vedtægter forbød at indgaa Ægteskabsforbindelser, der kunde forplumre det gamle Patricierblod. Men de nægtede sig ellers intet. Deres Klædning var rigere end de fattige Nordmænds, deres Vaaben smukkere, deres Værge sad løst i Skeden, deres Vilje staalsattes under de mangeartede Farer og Snigløb, der mødte dem paa fremmed Grund. Hvad Under da, at de ej lod det tvungne Cölibat forbitre deres Udenlandsophold, men fandt rigelig Erstatning for den forbudne Frugt hos de blaaøjede og gullokkede bergensiske Piger.

Mange af de Mænd, der gennem Tiderne satte de nordiske Konger Stolen for Døren, fik deres Købmandsdaab paa nordisk Grund.

Var der Udfart fra Nordtyskland nordpaa, da var Trangen til at lære fremmede Pladsers Handelskotume ingenlunde mindre i Midteuropa. Den augsburgske Købmand *Matthäus Schwarz* finder et betegnende Udtryk herfor, naar han udbryder: „Inn ausgehenden 1510 (Aarstallet) warf ich den Schulsack wegg. Meyn Sin standen mir nur in frembde Land." Og denne Udtalelse er kun et almindeligt Vidnesbyrd om de Krav, der begyndte at kime i Tiden. Sebastian Frank jævnstiller i 1532 Handelen med de „frie Kunster" og Augsburg, Frankfurt, Nürnberg, Antwerpen, Lyon, Florenz og Genua osv. men vel navnlig Venedig bliver Rejsens Maal for den unge Mand, der har Midler og Lyst til en tidssvarende alsidig Købmandsuddannelse. I et tysk pædagogisk Værk fra 1585 hedder det, at man bør sende Drengen („den Knaben") til Vælskland, „dér lærer han sit Vælsk i et Aar, i Hispania Spansk i et Aar, i Frankrig Fransk i et Aar og desuden „allerley Pratica uud Finanzerey, ohn alle Grammatica, Dialectica und Poeterey". Der er levnet os adskillige interessante Dagbogsoptegnelser og Breve fra saadanne unge Købmandslærlinge, der drog paa Langfart for at lære deres Erhverv, men det vilde føre os altfor vidt, at fordybe os i disse kulturhistoriske Aktstykker, der i deres ofte naive Affattelse og daarlige Stil giver et langt tilforladeligere Billede af Tidens Mennesker og Forhold, end hele Trediveaarskrigens Historie, saaledes som vi fik den serveret i vore Drengeaar.

Frikonkurrencens Indflydelse.

Der kom en Tid, hvor Haandværks- og Handelsfag sprængte den Jærnring, som Lavene i Aarhundreder sluttede om dem. Den fabriksmæssige Masseproduktion, der befordredes af den kolossale tekniske Udvikling i det forrige Aarhundrede, skyllede med sine mægtige Bølgeslag Lavenes møre Bolværk bort, trængte langt ud over Hjemmemarkedets Grænser, og førtes af Dampen og Elektriciteten fra Verdensdel til Verdensdel Kloden rundt. „Lige Adgang for alle til Erhverv", blev Løsenet for den nyere Tid; det tonede ud over Verden endnu før det 18de Aarhundrede sank i Historiens Hav, det satte sit Stempel paa det følgende Aarhundredes økonomiske og politiske Liv, endnu Aartier før det fik politisk Sanktion omkring i Landene. Hos os skete det som bekendt først ved Aarhundredets Midte — ved Næringslovens Ikrafttræden.

Den økonomiske Nyordning, der trængte ind paa alle Samfundslivets Omraader og gav Handel og Omsætning nyt Opsving, maatte ogsaa faa Betydning for Uddannelsen af den Ungdom, der var udset til at fortsætte Menneskehedens rastløse Fremadtrængen og den skærpede Kamp for Tilværelsen, som skabtes af de sociale Nydannelser. De mange nye Muligheder for Handelen forøger Antallet af dens Udøvere, og snart fremstaar der et helt nyt Element indenfor Handelsstanden Medhjælperne. Dette maa opfattes saaledes, at Medhjælperstillingen forandrer Karakter; Selvstændighedsbetingelsen er ikke paa Forhaand givet, som hidtil. Grundlæggelsen af nye Handelsvirksomheder, Udvidelse af bestaaende Handelshuse, Oprettelse af Aktieselskaber og lignende Kapitalsammenslutninger, kræver en forhen ukendt Stab at lønnet Arbejdskraft, Arbejdets Specialisering og en Jagen efter Profit — der ofte antager en hensynsløs og næsten altid en udpræget egoistisk Form — drager nye Arbejdsemner ind i Forretningslivet.

Kvinde- og Børnearbejdet begynder at spille en lignende Rolle som gennem Aartier i Industrien

De Tider er forbi, da Principalsønnen sendes i Lære hos en Forretningsven, for dér at finde Uddannelse paa alle Handelsvidenskabens Felter. Der kunde maaske fordres ret store Lærepenge, men Lærlingen behandledes dog som Familiemedlem, og Principalen saa en Ære i en samvittighedsfuld købmandsmæssig Opdragelse. Nu er Sagen en anden. Lærlingeforholdet er mere og mere udartet til et Køb og Salg af billig Arbejdskraft. Jeg køber din Arbejbskraft, og giver dig som Erstatning et vist Maal merkantil Indsigt og Viden. Ofte foreligger denne Overenskomst jo slet ikke og mangen Gang er Resultatet det samme, om den findes. Den moderne Forretningstorm har opløst det saa højt priste patriarkalske Forhold, fremkaldt Lærlingeopdrætningen ved den unge Arbejdskrafts Anvendelighed til det merkantile Specialarbejde, og saaledes opammet en Skifting — Handelsproletariatet — der ikke har arvet den stolte Slægts Traditioner, men hvis Haand er mod sit Ophav.

Vi ser, at medens store Vidder gennem de svundne Tider lægges under Kultur, Kundskabstrangen stiger i Befolkningslagene og det spirer og gror paa alle Hold omkring os, staar Merkurynglingen dér, daarligere rustet for Livet end hans Forgængere Aarhundreder før, og med en Arbejdets Mark foran sig, der kræver haardere og mere brydsom Behandling, end nogen Tid tilforn.

Agitationen.

Møder om Lærlingeloven.

Sorø.

Torsdag d. 24de Novbr. afholdt Sorø-Afdelingen et offentligt Møde paa Hotel „Postgaarden" i Anledning af den af Centralorganisationen til Arbejdsraadet afgivne Betænkning vedrørende Lærlingelovens Revision. Hr. Fuldmægtig *Hasselriis*, København, var efter Indbydelse mødt som Taler.

Til Mødet var sendt særlig Indbydelse til Handelsforeningen, hvoraf Bestyrelsen og flere Medlemmer var kommen til Stede; tillige indfandt sig enkelte udenfor Foreningen staaende Kolleger, samt en Del Lærlinge, saaledes at Forsamlingen talte ca. 50 Deltagere, et, efter de herværende Forhold, ganske pænt Resultat.

Den stedlige Presse havde omtalt Sagen med megen Interesse, ligesom dens Repræsentanter overværede Mødet.

Formanden, Hr. Kommis *Jul. Jørgensen*, ledede Mødet og ønskede Forsamlingen velkommen, hvorefter han gav Ordet til Hr. *Hasselriis*, der først gav en kort Fremstilling af Centralorganisationens Formaal og Betydning for Handels- og Kontormedhjælperne, dernæst i et klart og velholdt Foredrag, gennemgik de enkelte Punkter i den af Centralorganisationen afgivne Betænkning.

At Sagen havde Interesse, viste sig ved, at Deltagerne paahørte Foredraget med megen Opmærksomhed, samt ved de Referater, som de lokale Blade bragte af Foredraget. Mødet maa betegnes som særdeles vellykket.

C. H.

Harbus.

Søndag den 27. Novbr. Kl. 4 aabnedes det offentlige Møde angaaende Lærlingelovens Revision af Afdelingens Formand, som efter at have budt Velkommen gav Ordet til Centralorganisationens Formand Hr. *Åge Hyllested* fra Esbjerg, der var kommen tilstede som Taler.

I et klart Foredrag gennemgik Hr. Hyllested de forskellige Punkter af Betænkningen, ligesom han pointerede saavel Grunden til dennes Fremkomst, som Muligheden for, at der vilde blive taget for lidt Hensyn dertil, men da maatte vi komme frem dermed igen; hvilket ogsaa gælder de øvrige Punkter paa vort Program. Hr. Hyllested sluttede med at paapege, at hvis der ingen Organisation var, blev der ej heller taget Hensyn til vore Krav, samt erindrede om de mange andre Programpunkter og opfordrede Ikkemedlemmerne til at melde sig ind, for at støtte os i vort Arbejde.

Efter at den herværende Formand havde takket Hr. Hyllested for det udmærkede Foredrag, gaves Ordet frit.

Købmand *I.Chr. Laursen* (Redaktør af „Kjøbmandsbladet") udtalte sin Tilslutning til Betænkningen, da Handelsstanden trængte haardt til alt hvad der kunde højne den.

Formanden takkede Hr. Laursen og henviste til det gode Forhold, der altid har hersket mellem de lokale Principaler og vor Forening.

Kulhandler *Andersen* (Kalkbrænderiejer) ankede over § 8 i Betænkningen, da denne let kunne føre til, at en Detailhandler kom til at betale for en Andelsmands Søn, hvilket vilde være at skade sig selv.

Åge Hyllested paapegede, at ved en saadan Sag kunde der ikke tages Hensyn til den enkelte, naar det gjaldt om hele Standens Velfærd. Det gælder jo om at give Lærlingen en saa god Uddannelse som mulig enten han er en Søn af den ene eller den anden.

Formanden sluttede Mødet med at erindre tilstedeværende Principaler og egne Kolleger om vort Engageringsbureau og takkede Forsamlingen, fordi den var kommen tilstede. Mødet hævedes under Leveraab for „Centralorganisationen".

E. N.

Esbjerg.

Det var en ret anseelig Forsamling, som Hr. *Åge Hyllested* kunde byde Velkommen ved det offentlige Møde, der afholdtes Søndag den 4de December i Hotel Royals Festsal. Redaktør *Vilh. Hansen*, København, der i 3 Aar ikke havde gæstet Esbjerg som Organisationstaler, holdt det indledende Foredrag. Skønt Indlederen ikke talte paa sin sædvanlige agitatoriske Manér eller for at bruge en Ytring af en kendt Esbjergenser „ikke afbrændte sit agitatoriske Fyrværkeri", fulgtes hans henved en Time lange Kritik af den nuværende Lærlingeuddannelse med Opmærksomhed af Forsamlingen.

Taleren paaviste, at „Lærlingespørgsmaalet var den Tap hvorom Medhjælpersagen drejede sig — i dets Løsning laa Standens Fremtid, og skildrede ved Eksempler og Tal fra Ind- og Udland det nuværende Systems nedbrydende og proletariserende Indflydelse paa Medhjælperstanden. Sluttelig gennemgik Taleren de enkelte Punkter i vor Betænkning, og knyttede korte Bemærkninger til disse.

Hr. *Åge Hyllested* omtalte under den paafølgende korte Diskussion hvad der var foretaget i Esbjerg, for at begrænse Lærlingenes Arbejdstid, og haabede, at de Principaler der havde Sæde i Byraadet, vilde vise den vigtige Sag skyldig Interesse. — *Indlederen* paapegede bl. a. den Indflydelse, som Medhjælperbevægelsen kunde faa for Lærlingenes faglige og moralske Uddannelse og Opdragelse, idet han omtalte de Forsøg, man i den sidste Tid havde gjort indenfor et stort tysk Medhlælperforbund.

Mødet, der refereres udførligt og velvilligt af den lokale Presse, sluttedes af Formanden med en Tak til Indlederen.

I Mødet deltog nogle Kolleger fra Bramminge og andre sydvestjydske Landsbyer, samt Hr. *Johs. Petersen* fra Kolding. Efter Mødet samledes en talrig Kreds af Kolleger — Damer og Herrer — til en Fællesspisning i „Hermes" hyggelige Lokaler, og Aftenen tilbragtes i muntert og behageligt Samvær.

Mandag den 5te December skulde Redaktør *Vilh. Hansen* have talt ved et Møde i *Varde*, men da der havde vist sig Vanskeligheder ved dettes Afholdelse benyttedes Tiden til en Konference mellem Formand, Hovedkasserer og Redaktør om forskellige af Centralorganisationens Anliggender.

Derudefra.

Fra Stockholm og Malmø.

I denne Aargangs Spalter har vi skænket svensk Medhjælperbevægelse en saa omfangsrig Behandling, som Standsbegivenhederne i vort Broderland har Krav paa. Den stockholmske „Mercurius" holder os imidlertid løbende underrettet om Tildragelserne i Nabolandet, uden at der dog i Sommerens Løb har været Anledning til at dvæle ved Reformbevægelsen i Sverrig, der som hidtil væsentlig har været begrænset til Hovedstaden. I Efteraaret har Medhjælperbevægelsen dog faaet Fodfæste i det socialt fremskredne Sydsverig — og naturligvis i det fremadstræbende Malmø. Her er det lykkedes Medhjælperen, Hr. *P. Albin Hansson*, at oparbejde Stemning for en faglig Organisation, og det første Agitationsmøde talte endog 800 Deltagere af begge Køn, og resulterede i en Forening paa henved 100 Medlemmer. Den svenske Medhjælperbevægelse følger dog andre taktiske Veje end vor Centralorganisation. De tidligere omtalte stockholmske Massedemonstrationer for

tidlig Butikslukning, henleder Tanken paa vore sydeuropæiske Kollegers Kampmaade, og ved det nævnte Malmø-Møde optræder ikke en Medhjælper, men en socialdemokratisk Redaktør som Indleder. Den unge svenske Medhjælperbevægelse synes at staa i nøje Kontakt med det socialdemokratiske Arbejderparti, selv om dette ikke officielt erkendes, og rimeligvis hersker der nogen Uenighed paa dette Punkt blandt Medlemmerne. Fremgangsmaaden i Malmø vidner i hvert Fald om, at man ikke som hos os stiller sig paa et politisk nevtralt Stade og konsekvent leder Medhjælperbevægelsen som en fuldkommen uafhængig faglig Reformbevægelse. — Malmø-Kollegernes ledende Mænd har derved udsat sig for en Del Angreb i den stedlige ikke-socialdemokratiske Presse, og det har endogsaa truet med en Splittelse af den nystiftede Forening. Efter de sidste Meddelelser, der er tilgaaet os, er denne Fare lykkelig afværget, og det maa haabes, at man vil slaa ind paa en Taktik, der kan gøre vor sydsvenske Broderforening til en af alle Standstæller anerkendt Standsrepræsentation.

De ledende Mænd i Bevægelsens Arnested, Stockholm, beskæftiger sig nu med Tanken om et Landsforbund. De organiserede Handels- og Kontormedhjælpere i det vidtstrakte Land udgør imidlertid et saa ringe Faatal af alle Standens Medlemmer, at Tankens Realisation møder Vanskelighed, naar Forbundet udelukkende skal omfatte de egentlige Medhjælpere. Derfor hæver der sig Røster for en Sammenslutning mellem Medhjælperorganisationerne og Vare- og Transportarbejdernes Foreninger, hvis Medlemsstyrke er Medhjælpernes overlegen og derfor vil danne et betydeligt økonomisk Rygstød for disse. Disse Bestræbelser finder naturligvis Modstandere, der betegnes „konservative", omend den af dem repræsenterede Organisationsform vel netop maa betragtes som Midlet til at skabe en fast og bestemt afgrænset Sammenslutning af alle faglærte Handels- og Kontormedhjælpere. Organisationsformen er allerede et saa brændende Spørgsmaal, at en Kongres eller Delegeretforsamling kan ventes afholdt i Sommerens Løb, og det maa da haabes, at dette Mødes Resultat maa blive et organisatorisk Grundlag, hvorpaa der kan arbejdes videre i Fremtiden, og ved hvis Hjælp, der kan skaffes Lægedom for de nuværende organisatoriske Børnesygdomme.

De merkantile Voldgiftsretter i Tyskland.

Lovforslaget om Indførelse af merkantile Voldgiftsretter til Afgørelse af faglige Stridigheder mellem Principaler og Medhjælpere — udførligt behandlet i vor forrige Aargang — er for længere Tid siden vedtaget af den tyske Rigsdag. Denne Lov, der har kostet vore tyske Standsfæller aarelangt Arbejde, maa betragtes som en Begivenhed af den største Betydning for den moderne Medhjælperbevægelse. Der hersker dog langtfra Enighed om Valgmaaden og Valgrettens Grænser, og navnlig staar Kampen endnu om Kvindernes Deltagelse i Valgene. For første Gang kaldes de tyske Medhjælpere til at øve direkte Indflydelse paa en offentlig retslig Institution, der udelukkende vedrører dem selv. Valgforberedelserne er i fuld Gang i alle Rigets Egne. Medhjælpersagens ledende Mænd og Agitatorer er i største Aktivitet, alle Provinserne gennemagiteres og Møder afholdes i Hundredevis. Alt sættes ind paa at sætte Vælgermasserne i Bevægelse. De stedlige Autoriteter æsker Lokalorganisationernes Kendelse vedrørende de forskellige Lokalbestemmelser og det er i en Mængde Tilfælde lykkedes vore Standsfæller at skaffe Medhjælperne nye Fordele af Loven. Kandidatspørgsmaalet er allerede bragt i Orden paa de fleste Pladser og de store Medhjælperorganisationer vil naturligvis opnaa at gøre deres Indflydelse stærkest gældende. Det kan anses for givet, at det tysknationale Medhjælperforbund, der besidder en stram Organisation og en energisk Ledelse, der driver en kraftig faglig Socialpolitik, og hvis Afdelinger er spredt over alle Tysklands Provinser, vil gaa ud af Valgkampen med en Mængde Mandater, og derved yderligere befæste sin i Forvej en stærke fagorganisatoriske Position.

Den tyske Medhjælperstand vil efter Valgene staa fastere organiseret og stærkere socialt underbygget end nogensinde før. — Held eders Kamp, tyske Kollegers!

Kampen for Arbejdstidens Forkortelse.

Kanton Genf i *Schweiz* har fra 1ste September en Lov om en ugentlig Hviledag. Alle Forretningsdrivende er forpligtet at tilstaa deres Medhjælpere en ugentlig Fridag uden Gagefradrag. Hviledagen skal mindst hver anden Uge falde paa en Søndag. GenferM-edhjælperne besidder en stærk faglig Organisation — alle faglige Forbedringers Aarsag.

Vore *spanske* Kolleger har efter en lang Kamp formaaet Parlamentet til at udstede en Lov om Søndagshvile. Loven lider desværre af de samme Skavanker som en ligneude Lov i et vist lille nordeuropæisk Land — den vrimler af Undtagelsesbestemmelser. Saaledes er det tilladt Forretninger, der forhandler Levnedsmidler at holde aabent til Kl. 11 Formiddag. Loven fastsætter ret store Pengebøder for Overtrædelse af Forbudet, men da Spanien ligesom Danmark mangler Handelsinspektører, bliver denne Bestemmelses Betydning væsentlig afkræftet. Det spanske Medhjælperforbund har allerede indledet en omfattende Agitation for Lovens Revision.

Fra vort Hovedkontor.

November-Beretningen.

Formandens Oversigt over vor Organisations Virksomhed i den forløbne Maaned er særdeles righoldig. I det efterfølgende sammenfatter vi dens 8 vigtigste Punkter i en kort Fremstilling.

Lærlingelovens Revision har været det vigtigste Spørgsmaal, hvormed Hovedkontor og Afdelinger har beskæftiget sig. Møder om denne Sag afholdtes i Sorø, Aarhus, Esbjerg, Hjørring og Odense. Og Hovedkontoret har allerede afhændet henved 1000 Eksemplarer af vor til Arbejdsraadet afgivne Betænkning.

Agitationen i Almindelighed er ikke traadt i Skygge under Arbejdet for Special-Spørgsmaalene. Der er afholdt et stort offentligt Møde i København — væsentlig med Henblik paa Maximalarbejdsdagen, og det er lykkedes vor Hovedkasserer, Hr. *Chr. Ingvoldsen*, med Bistand af en interesseret Kollega i Vejle at faa oprettet en Afdeling i denne By. Udsigterne for denne vor yngste Afdeling synes at være gode.

Henvendelse til Regering og Rigsdag vedrørende Tilskud til Foredrag i Provinserne, unge Handelsmænds Uddannelse i Udlandet og ubemidlede Handelsskole-Elever samt Indførelse ved Lov af Siddepladser i Butikkerne kan ventes foretaget inden Aarets Udgang. De respektive Andragender foreligger — og de omhandlede Spørgsmaal vil danne Grundlaget for en Agitation i Begyndelsen af det nye Aar.

Beretningen omtaler dernæst *Finsen-Indsamlingen*, der er iværksat ved 1800 til Afdelingerne udsendte Mærker, samt 500 Henvendelser til Provinskolleger om Indmeldelse, nogle Cirkulærer og lignende administrative Meddelelser, som Hovedkontoret i Maanedens Løb har tilsendt Afdelingerne.

Regnskabsoversigten udviser en god og opmuntrende Fremgang i Centralorganisationens økonomiske Stilling.

Dengang jeg lærte.

Lærling og Bydreng.

Jeg var 15 Aar gammel, da jeg rejste hjemme fra, for at tiltræde Pladsen som „Kommis-Aspirant" i en lille Provinsby.

De første Maaneder gik det godt, men saa kom min Principal i Tanker om, at han ikke havde Raad til at have Bydreng, naar han havde Lærling, og fra den Dag bestilte jeg saa godt som intet andet end at rende i Byen, tappe Øl og Petrolium. Det gik endog saa vidt, at jeg paa Tovedagene maatte gaa op paa Torvet og hente vore Kunders Torvevarer og bringe det hjem til dem. Jeg gik hver Dag ud til Kunderne og forhørte om Ordrer; naar jeg da havde nogle samlede, kunde jeg gaa i Kælderen eller paa Loftet, medens min Principal med Døtre ekspederede Ordrene. Naar Varene saa vare afvejede og indpakkede, maatte jeg læsse dem paa Trækkevognen, køre ud og aflevere dem.

Saaledes henrandt min Læretid uden at jeg fik Lejlighed til tilstrækkelig praktisk Indsigt i Faget, endsige erhvervede de nødvendige handelsteoretiske Kundskaber.

P—r.

En Provinslærling i Hovedstaden.

Efter at jeg 15½ Aar gammel, havde været i København og taget Præliminæreksamen paa Universitetet, begyndte jeg for 18 Aar siden min merkantile Løbebane paa et større Handelskontor i Jærnbranchen i Jyllands Hovedstad. Jeg var lille og spinkel af Vækst (kunde daarlig naa op til Pulten at dyppe

i Blækhuset), men efter at jeg i $1^1/_2$ Aar havde hjulpet til med Losning og Ladning paa Banen og ved Havnen samt paa Lageret, dels som aktiv Deltager og dels som Kontrollør ved Vejning og Udlevering, parret med rigeligt Ophold paa Kontoret, var jeg vokset godt til, og formoder at jeg derved samlede Kræfter til det mere indestængte Liv, jeg senere kom til at føre. Foruden Chefen havde Forretningen en Korrespondent, som tillige var Kasserer, en Rejsende, en Bogholder og en Lagerekspedient, foruden de nødvendige Karle og Befordring. Selve Arbejdet paa Kontoret bestod i, for mit Vedkommende, at holde Kopibøgerne, Brevene og Frimærkekassen i Orden samt Kopiering og Besørgelse af Posten, ligesom at gaa Bud til Bankerne og andre offentlige og private Kontorer. Om Vinteren maatte jeg desuden passe at komme Karbolinium paa Gaslamperne og holde Ilden vedlige i Kakkelovnen, som altid brændte lystigt, naar vi Kl. 8 om Morgenen mødte paa Kontoret. Gagen var kneben (10 Kr. om Maaneden paa egen Station at begynde med, 10 Kr. Stigning om Aaret) men Omgangen var upaaklagelig, naar jeg ellers passede mine Sager. Da jeg ikke boede ved Forretningen, havde jeg fuld Gavn af den $1^1/_2$ Times Middagstid, ligesom jeg efter Behag kunde disponere over Tiden efter Kl. 8 Aften. Ved Undervisningen til Eksamen havde jeg faaet et lille Begreb om baade Tysk og Engelsk, og da jeg ved Selvstudium holdt det lærte vedlige, kunde jeg ved Bortlægning af Brevene og Registreringen af Kopibøgerne, til hvilket jeg havde ret god Tid, efterhaanden sætte mig lidt ind i Forretningens Gang og lære noget af, hvad jeg saa og hørte. Efter $1^1/_2$ Aars Forløb ophørte imidlertid Forretningen, og hele Personalet blev spredt for alle Vinde. Jeg fulgte med min Principal til København, hvor han, sammen med sin Broder, startede en Agentur- og Kommissionsforretning i grove Isenkramvarer. Gagen (20 Kr. pr. Maaned) var jo vel lille at rejse til København paa, men da min Principal af den Grund tilbød mig 30 Kr. maanedlig, og det var vanskeligt at faa Plads andetsteds, løb jeg Risikoen, og tog med. Jeg var saa heldig at faa Kost og Logi hos Bekendte fra Eksamenstiden for 27 Kr. om Maaneden (jeg boede paa 5. Sal og delte Vætelse med Sønnen, og da jeg saa godt som hørte til Familien, maatte jeg jo sige at være sluppen billigt). De tilovers værende 3 Kr. var Lommepenge. Tøj og Vadsk maatte jeg have hjemme fra. Var den pekuniære Side af Sagen ikke glimrende, kunde jeg dog ikke andet end være tilfreds med Forandringen, da jeg i min nye Stilling kom til at tage mere aktiv Del i Forretningen, end jeg maaske nogensinde havde opnaaet i Aarhus. Mine Principaler talte indbyrdes kun Tysk og korresponderede baade Tysk og Engelsk perfekt og da jeg i Begyndelsen var ene i Forretningen, fik jeg snart Lejlighed til at øve mig i saavel Korrespondance som Bogføring og andre Forretningsanliggender under mine Chefers Ledelse. Da jeg samtidig tog dels privat og dels Aftenskole-Undervisning i Sprog (Kontortiden var stadig fra Kl. 8—8 med $1^1/_2$ Times Middag) gled jeg efterhaanden umærkelig over fra Lærlingens til den mere betroede Kontorists Stilling. Søndagsarbejde var der af og til, gennemgaaande hver anden eller 3die Søndag, og varierede fra $^1/_2$—3 Timer om Formiddagen. At jeg det første Aar jeg var i København (1888) fik Lejlighed til gentagende at besøge den store Udstilling, og derved paa mange Omraader kunde supplere mine Kunpskaber, har jeg ofte senere haft Lejlighed til at glæde mig over, hvilket ogsaa gælder mine Besøg i de forskellige Museer. Lommepengene vare jo smaa, men denne billige Maade at forøge Kundskaberne paa, tilligemed Kricketspil paa Fælleden samt Fodture i Omegnen, bragte en behagelig Afveksling i det daglige Slid og Slæb, uden at give Anledning til at sidde og døse paa en Restauration og stifte daarlige Bekendtskaber.

Svend.

D. H-. & K.-M. Tidende"s 4de Aargang.

Indholdsfortegnelsen.

Med den nye Aargangs Nr. 1 bringer vi vore Læsere *Titelblad og Indholdsfortegnelse* til den nu afsluttede 4de Aargang. Man bør straks lade Aargangen *indbinde*, for at undgaa at enkelte Numre bortkommer. Ved Henvendelse til Redaktion eller Ekspedition vil et *begrænset* Antal af den sidste Aargangs Numre staa til Medlemmernes Disposition. Anmodning om saadanne Kompletterings-Numre maa indsendes *snarest*.

Bidragserien *„Dengang jeg lærte"* vil blive fortsat i den nye Aargang med flere udmærkede Bidrag og *Vilh. Hansens* store Artikelrække om *Lærlingelovens Revision* vil ligeledes først bringes til Afslutning med Aargangens 3die eller 4de Nummer.

Af Hensyn til Annoncetegningen til Januar Kvartal, vil 1ste Januar-Nummeret muligvis blive nogle Dage forsinket.

Bemærk

Meddelelserne paa Omslagets 3die og 4de Side vedrørende *Centralorganisationens Betænkning om Lærlingelovens Revision, Annoncetegningen til Januar Kvartal* og *Annonce-Ekspeditionen i København.*

Hvor ingen Afdeling findes

sker Indmeldelse direkte under Centralorganisationen til Hovedkassereren Hr. *Chr. Ingvoldsen, Esbjerg.*

Kontingentet for direkte Medlemmer er *35 Ø. pr.* Maaned, der opkræves pr. Post *kvartalsvis* forud.

Plads søges!

Undertegnede søger Plads, saavidt muligt som Lagerforvalter og beder jeg ærede Kolleger have dette i Erindring. Jeg er gift og har 6 Børn.

Th. Andersen, Allégade 3, Horsens.

Fra Centralorganisationen.

Meddelelser fra Afdelingerne, der ønskes optaget under denne Rubrik, maa være Redaktionen i Hænde senest 8 Dage før Bladet skal udkomme.

København og Omegn.

Agitationsudvalget (Overledelsen for de københavnske Afdelinger). Formand *C. Wulff*, Søllerødgade 24, 3. Kasserer: *Carl Christensen,* Dagmarsgade 39, 3 L.

Annonceexpeditør: *C. H. W. Hasselriis,* Odensegade 20, 3, Ø.

Vinterlokale i Haandværkerforeningen, Kronprinsensgade 7, hver 1ste og 3die Tirsdag i Maaneden, i *December den 6te og 20de.*

Manufakturmedhjælpernes Organisation. Formand: *Thyge Hansen,* Saxogade 112, 3. Kasserer: *E. Schibler,* Istedgade 120

Kontormedhjælpernes Organisation. Formand: *C. H. W. Hasselriis,* Odensegade 20, 3, Ø. Kasserer: *C. Wulff,* Søllerødgade 24, 3.

Kolonial- og Materialmedhjælpernes Organisation. Formand: *O. Ottosen,* Stengade 18. N. Kasserer: *H. P. Jensen,* Sølvgade 86. 2. Sal.

Jylland.

Aalborg. Formand: *Th. Hansen,* Danmarksgade 6. 2 Kasserer: Assistent *N. C. Nielsen,* Maren Turisgade 4, 1. (træffes fra Kl. 1—3 Eftermiddag).

Afdelingen yder sine Medlemmer *gratis Retshjælp* i Tilfælde af Uoverensstemmelse angaaende Løn- og Arbejdsforhold ved Henvendelse til Formanden. Juridisk Konsulent: Hr. Sagfører Marius Rasmussen, St. Vestergade 22.

Aarhus. Formand: *Vald. Pedersen,* Guldbergsgade 69 A. Telefon 1443. Kasserer: *Th. Nielsen,* Thunøgade 46, 2. Sekretær: *E. Nielsen,* Annagade 35. Leder af Engageringsvæsenet.

Esbjerg. Formand: *Å. Hyllested.* Kasserer: Assistent *Th. W. Poulsen,* „Hermes". Foreningens Lokaler: Skolegade 36.

Herning. Formand: *Carl Pape,* Kasserer: *Lind Jensen.*

Hjørring: Formand: *H. Hein,* Hirtshalsvej 5. Kasserer. *N. C. Erichsen,* Sæbyvej. Ugentlig Klubaften hver Onsdag Kl: 8 paa *„du Nord"*.

Den 13. November afholdt den herværende Afdeling sin Stiftelsesfest, til hvilken der var særdeles rig Tilslutning. Man samledes i Festlokalet paa „du Nord" Kl. 7. Der holdtes adskillige Taler for Centralorganisationen, Afdelingen her og enkelte Personligheder o. s. v., alle ledsagede af kraftige Leveraab. I Dagens Anledning var forfattet flere Sange og fra flere fremmede Kolleger modtoges telegrafiske Lykønskninger, for hvilke sidste Afdelingen her udtaler sin Tak. — Stiftelsesfesten kan kun betegnes som særdeles vellykket.

Horsens. Formand: Forretningsbestyrer *P. Tang,* Hospitalsgade 6. Sekretær og Kasserer: *A. F. L. Schibler,* Grønnegade 7.

Nykjøbing p. M. Formand og Kasserer: *Chr. Høgh.* Sekretær: *I. H. Rechnagel.*

Randers. Formand: *G. Kolding,* Nørregade 1. Kasserer *S. Krogh,* Adelgade 20, I.

Thisted: Formand: Kommis *C. Bülow,* Kasserer: *Joh. Nielsen.*

Øerne.

Odense. Formand, Kommis *Carl Nielsen,* Overgade 7, og Kasserer Annonceekspeditør, Kontorist *C. Møller,* Kongensgade 13, Sekretær *Alf. Andersen,* Nørregade 79.

Klubaften paa Hotel Postgaarden hver Onsdag fra Kl. 8.

Sorø. Formand: *Jul. Jørgensen,* Kasserer: Bogholder *Chr. Brinch.*